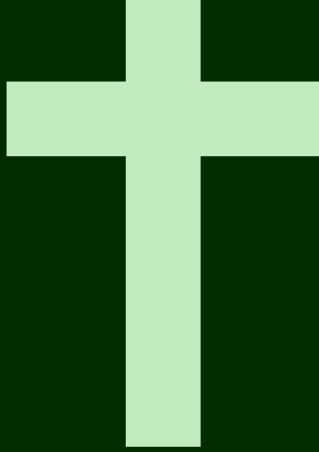

Tupã Je'ẽha

New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

Tupã Je'ëha

New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11

Contents

MATÉU	1
MAK	57
RUK	89
JUÃ	147
AT	187
HOM	235
1 KORIN	261
2 KORIN	286
NGARA	302
ESE	312
SIRI	321
KORO	327
1 TESARON	333
2 TESARON	338
1 TIMO	341
2 TIMO	348
TIT	353
SIREMÕ	356
EMBERÉU	358
TIAN	377
1 PETU	384
2 PETU	391
1 JUÃ	396
2 JUÃ	402
3 JUÃ	403
JUN	404
APOKARIP	407

Jesu rehe har Matéu mupinim

Matéu kome'ë paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ë ywy keruhū pe Jesu ixo rahā, ma'e ke a'e ma'ema'e ixo, ame'ë rehe har Matéu mupinim.

*Jesu Kirisutu ramūi ta ke
(Ruk 3.23-28)*

¹ Ko Jesu Kirisutu ramūi ta rer ihē amupinim ai. Ihē Matéu. Kome'ë paper ihē amupinim ai. (“Kirisutu” aja ihē apandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e, aja amujekwa.) Jesu riki Ndawi rainō ke a'e. (Aja rahā, Ndawi aja kapitā keruhū a'e ti.) Ndawi Amarā rainō. Kuja riki Jesu ramūi ta rer.

² Amarā Isak ru. Isak Jako ru. Jako Junda ru. Imu ta heta. Jako ame'ë ta pái ti.

³ Junda Per ru. Sera ru a'e ti. Junda rakehar Tam. Per Erō ru. Erō Aran ru.

⁴ Aran Amina ru. Amina Nasō ru. Nasō Samō ru.

⁵ Samō Mboa ru. Hambe Samō rakehar. Mboa Ombe ru. Mboa rakehar Hut. Ombe Jese ru.

⁶ Jese Ndawi ru. Ndawi kapitā keruhū ti. Ndawi Saromā ru. Saromā māi Uri ambyr rakehar.

Amarā rainō hetaha ke jandé jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Ndawi rehe mangaha uhyk.

⁷ Saromā Homoā ru. Homoā Ambi ru. Ambi Asa ru.

⁸ Asa Josapa ru. Josapa Jorā ru. Jorā Usi ru.

⁹ Usi Jotā ru. Jotā Akā ru. Akā Eseki ru.

¹⁰ Eseki Manase ru. Manase Amon ru. Amon Josi ru.

¹¹ Josi Jekoni ru. Imu ta ru ti.

Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ke kapitā keruhū raho. Mambiro ok ta pe har tama'e kapitā keruhū raho. Arahā Jekoni ra'yr ta u'ar.

A'ehe Ndawi rainō ta hetaha jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Jekoni rehe uhyk. Arahā Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ke Mambiro ok ta pe har tama'e kapitā keruhū raho.

¹² Mambiro ok ta rehe jundéu awa ta ixo rahā, Jekoni ra'yr u'ar.

A'e Sarati ru. Sarati Soromambe ru.

¹³ Soromambe Ambiu ru. Ambiu Eriakī ru. Eriakī Asor ru.

¹⁴ Asor Sando ru. Sando Akī ru. Akī Eriu ru.

¹⁵ Eriu Erea ru. Erea Matā ru. Matā Jako ru.

¹⁶ Pe, Jako Jose ru. Jose Mari ke pyhyk. Mari pusu ngi Jesu u'ar. Jesu mokōi her. “Kirisutu” amō her ti. (“Kirisutu” aja ihē apandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā

mu'am ame'ë ke a'e. Jundéu awa ta harō katu hū ixo ame'ë ke a'e.)

¹⁷ Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ixo. Arahā Jekoni ra'yr ta u'ar. Hainō ta hetaha jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Jesu rehe mangaha uhyk.

*Jesu Kirisutu u'ariha rehe har
(Ruk 2.1-7)*

¹⁸ Jesu Kirisutu u'ariha kuja riki. Mari Jesu māi wan ta. “Mari ke ihē apyhyk ta” aja Jose pandu katu. Pe, pyhyk ym rahā we, Mari pusu pe imembyr ihī, aja a'e ukwa. Tupā'ama'e pyrātāha ihī ehe. A'ehe ipusu pe imembyr ihī. (Awa ke mujā ym.)

¹⁹ “Mā! Imembyr” aja Jose ukwa rahā, Mari ke hijar ta tipe. Anī. Mari ke muhuxī tar ym. Ma'e katu ame'ë ke aja te'eha a'e ma'ema'e ixo ame'ë ke a'e. A'ehe Mari ke a'e muhuxī tar ym. A'ehe amō ta ukwa ym ha rupi Mari pe a'e pandu ta: “Nde ke ihē apyhyk ym ta apo 'y” aja. Aja a'e ukwa.

²⁰ Aja a'e ukwa ukwa ou rahā, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr ehe. Ixeraiha pe a'e mujekwa ipe:

–Jose! Nde riki Ndawi rainō. Mari pyhykiha ngi ekyje ym. Mari ke epyhyk katu. Tupā'ama'e pyrātāha ihī katu ehe, a'ehe Mari imembyr namō ixo.

²¹ Imembyr u'ar ta. Sawa'e ra'yr ta. “Jesu” aja her emoi ehe. Ma'e ka'u te'eha ke jundéu awa ta ma'ema'e. Ame'ë ke rehe Jesu muhepy ta. A'ehe jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta – aja Jose pe.

²²⁻²³ Upa aja rahā, ymanihar panduha ke uhyk. Yman Tupā je'ēha ke pandu ame'ë ta mupinim. Aja uhyk apo 'y. Kuja a'eta mupinim:

“Kūjā ixo te'e ame'ë ke imembyr namō ixo. Imembyr u'ar ta. Sawa'e ra'yr ke.

‘Emanue’ aja her moi ta ehe.” [“Emanue” aja pandu rahā: “Jande namō Tupā ixo” aja ngā ukwa katu.]

²⁴ Pe, Jose upak rahā, Tupā je'ēha rahoha mujekwa ame'ë ke a'e ma'e. Mari ke pyhyk 'y.

²⁵ Imembyr u'ar ym rahā we, Jose pyta ym te ehe. Pe, imembyr u'ar. Sawa'e ra'yr riki. “Jesu” aja her ke Jose moi ehe.

2

Warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ë ta rehe har

¹ Merē ok ta pe Jesu u'ar. Jundéi ywy rehe Merē ok ta ihī. Arahā Ero jundéu awa tama'e kapitā. Arahā amō awa sawa'e ta Jerusarē ok ta pe uhyk uwyr. (Jundéu awa ym ame'ë ta ke a'eta.) Warahy uhemihā koty ngi uhyk uwyr. Jahy rata ta rehe har ukwa katu ame'ë ta ke a'eta. Usak usak hū jahy rata ta rehe ti.

² Pe, a'eta pandu:

—My riki u'ar ame'ē ke my? A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū wan ta. Warahy uhemihā koty jande jaxo rahā, jahy rata weraha keruhū rehe jasak. (A'erehe amō kapitā keruhū u'ar ta aja jakwa.) A'erehe jande py'a jamoī moī ta jajur ehe — aja Ero ta pe pandu.

³ Ame'ē ke rehe Ero hendu rahā: “Mā! Katu ym ihē pe” aja jupandu jupe. In-amō ixo ame'ē ta kapitā ta aja tī. “Katu ym” aja pandu pandu a'eta jupe. (Amō kapitā keruhū wan ta ame'ē ke jumai ta a'eta namō, aja Ero ta ukwaha nai.) A'erehe: “Mā! Katu ym” aja pandu pandu a'eta jupe.

⁴ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke Ero mujy'ar. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke mujy'ar tī. A'e pandu:

—My riki Kirisutu u'ar ta my? Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja pandu. (“Mu'am ame'ē ke” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am, aja mujekwa katu.)

⁵ —Merē ok ta pe u'ar ta, Jundéi wyy pe. Kuja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim:

⁶ “Merē ok ta riki Jundéi wyy rehe ihī. Ame'ē ok ta ngi kapitā keruhū uwyr ta. A'erehe ame'ē ok ta ke upa ngā ukwa katu.

Ame'ē kapitā keruhū jundéu awa tama'e ke. A'e riki ma'e Tupā putar my, ame'ē ke a'e mujekwa ta. Jundéu awa ta pe mujekwa ta” aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim — aja pa'ihu ta pandu Ero pe.

⁷ Warahy uhemihā koty ngi uhyy ame'ē ta ke Ero mujy'ar. A'eta jō mujy'ar. Pe, a'eta namō Ero pandu pandu. Arahā kuja ukwa. Jahy rata keruhū uhem, ame'ē ngi myja hetaha jahy kanim apo my, ame'ē ke ukwa.

⁸ Upa ukwa rahā, Merē ok ta pe a'eta ke Ero mondo. Kuja ame'ē ta pe pandu:

—Kurumī ra'yr ke pekekar katu peho. Pemahem rahā, ihē pe pepandu pejur. Aja rahā, ihē py'a ke ihē amōī moī katu ta ehe tī — aja Ero pandu nai.

⁹⁻¹⁰ Pe, a'eta oho. Oho ixo rahā, jahy rata weraha keruhū rehe a'eta usak tī. Warahy uhemihā koty ixo rahā, usak. Ame'ē ke rehe a'eta usak tī. A'erehe hury katu hū ixo. Hundutar koty ame'ē jahy rata weraha keruhū wata oho ixo. Pe, kurumī ra'yr ixo. Ame'ē ok 'ar pe jahy rata weraha pyta, ywa rehe.

¹¹ Hok pe a'eta ixo oho. Kurumī ra'yr rehe a'eta usak. Imāi namō ixo, Mari namō. Pe, a'eta pynarāi pe a'eta wapyk uī. Aja kurumī ra'yr rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Pe, ma'e katu ame'ē ke a'eta me'ē me'ē ipe. Ko, itatawa ke. Ma'e pihe katu ame'ē ke me'ē ipe tī. Amō pihe katu ame'ē ke me'ē ipe tī. Her mi.

¹² Pe, a'eta ukwer rahā, a'eta ixerai riki. Ame'ē pe Tupā mujekwa:

—Ero pe pepandu ym peho — aja mujekwa.

A'erehe amō awa rape rupi hekoha pe jywyr oho.

Eji wyy pe Jose ta tyryk oho

¹³ Sawa'e ta ukwa katu te ame'ē ta upa jywyr oho rahā, Jose pe Tupā je'ēha rahoha mujekwa. Ixeraiha pe mujekwa:

—Epu'am. Kurumī ra'yr ke epyhyk. Eji wyy pe ekanim eho, imāi namō. Ero riki kurumī ra'yr ke kekar ta. Mahem rahā, jukwa ta, a'erehe pahar ejan eho sengi. Eji wyy pe epyta we rī. Ihē amujekwa rahā jō ejywyr — aja ipe.

¹⁴ Pe, pahar Jose pu'am. Kurumī ra'yr ke pyhyk. Pe, ame'ē pytun rahā, Eji wyy pe oho, ta'yn māi namō, Mari namō.

¹⁵ A'ep a'eta pyta. Jundéi wyy rehe Ero ixo rahā, a'eta jywyr ym. Ero manō rahā, jywyr. Aja rahā, yman Tupā je'ēha pandu ame'ē mupinim, aja uhyy. Kuja.

“‘Ihē ra'yr Eji wyy ngi ihē amujywyr’ aja Tupā pandu” aja amō mupinim.

Ta'yn ta ke Ero jukwa

¹⁶ Warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ē ta Ero koty jywyr ym oho. “Mā! Ihē pe te'e” aja Ero ukwa. A'erehe parahy riki. Pe, sonda ta pe a'e pandu:

—Pahar Merē ok ta pe peho. Upa katu te kurumī ra'yr ta ke pejukwa. Mokōi warahy 'ar ame'ē ta ke pejukwa. Upa mokōi warahy 'ar wyr koty ame'ē ta ke pejukwa tī. Merē ok ta rake rupi ixo ame'ē ta aja tī. Pejukwa tī — aja Ero pandu.

Aja riki warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ē ta mujekwa ipe. Jahy rata weraha keruhū uhem rahā, mokōi warahy 'ar aha oho. A'erehe: “Kurumī ra'yr ta mokōi warahy 'ar ame'ē ta ke pejukwa” aja Ero pandu. (Jesu ke Ero jukwa ta tipe. A'erehe upa kurumī ra'yr ta ke Ero jukwa.)

¹⁷ Aja rahā, yman Jeremi pandu ame'ē ke uhyy. A'e pandu:

¹⁸ “Hama ok ta pe jixi'uha rehe amō hendu. Imembyr ta manō, a'erehe Hakéu jixi'u. Marā ka ym muputu'uha” aja riki.

“‘Hama ok ta’ aja pandu rahā: “Merē ok ta” aja ngā ukwa. “Hakéu” aja pandu rahā: “Ame'ē ok ta pe har kūjā ta” aja ngā ukwa tī.)

Eji wyy ngi Jose ta jywyr

¹⁹ Ero manō rahā, Eji wyy pe Jose ixo we rī. Pe, Tupā je'ēha rahoha mujekwa ipe. Ixeraiha pe mujekwa ipe.

²⁰ —Kurumī ra'yr ke jukwa tar katu ame'ē ta upa manō. A'erehe jundéu awa tama'e wyy pe ejywyr eho. Kurumī ra'yr ke eraho, imāi namō. Pejywyr peho — aja Tupā je'ēha rahoha mujekwa.

²¹ A'erehe Jose pu'am. Pe, jundéu awa tama'e ywy pe jywyr oho. Kurumí ra'yr ke raho, imāi namō.

²² Ero manō rahā, henda ke pe Akeráu kapitā. Jundéi ywy pe har tama'e kapitā a'e. Ame'ē ke Jose ukwa rahā, ame'ē ywy pe a'e oho tar ym. Kyje ingi, a'erehe a'ep oho tar ym. Pe, ixeraiha pe Tupā mujekwa:

—Ngariréi ywy pe eho — aja mujekwa.

A'erehe Ngariréi ywy pe a'e oho.

²³ Pe, Nasare ok ta pe uhyk oho. Nasare ok ta Ngariréi ywy rehe ihī. Pe, a'ep hok ke a'e mujā. Aja rahā, yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, aja uhyk. “Nasare ok ta pe har ke a'e” aja Jesu rehe har ngā ukwa. Aja uhyk.

3

Juā mujahukiha pandu ke

(Mak 1.1-8; Ruk 3.1-18; Juā 1.19-28)

¹ Nasare ok ta pe Jesu ixo rī. Arahā awa nixói te ame'ē pe Juā mujahukiha uwyr. Ame'ē awa nixói te ame'ē ke Jundéi ywy rehe ihī. (Ixoty heta ngā uhyk uwyr.)

² Ame'ē ta pe a'e pandu:

—Apandu pehē pe. “Tupā kotyhar ta aja pemuruwak.” Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. Ame'ē rehe pepyai. Pexoha pyahu ame'ē ke Tupā putar, aja pexo katu. Aja rahā: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja pehē pe a'e pandu ta — aja ngā pe Juā pandu pandu.

³ Isai riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim:

“Awa nixói te ame'ē pe amō pandu pandu. Kuja:

'Jandema'e sawa'e te uwyr ta. A'erehe pe ke pemukatu. (Aja rahā, pexoha ke pemukatu.)

Pe ke pematambyk. Aja rahā, oho katu ta a'e' aja pandu” aja Isai mupinim. (Aja rahā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngā hijar. Pe, Tupā koty ipy'a ke muruwak ta.) Aja Isai mupinim. (Yman ame'ē ke a'e mupinim rahā, Juā rehe har mupinim.)

⁴ Juāma'e mundeha awa rymba ra ke te'e mujā ame'ē ke. “Kame” aja ngā rymba rer. (Ymanihar Erima'e mundeha, aja saka ame'ē mundeha. Aja rahā, Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Juā tí, aja mujekwa tí.) So'o pিরer pe ixu'a rupi pukwar. Tukuxixik mixir ame'ē ke a'e u'u. Eir namō u'u tí.

⁵ Jerusarē ok ta ngi heta uhyk uwyr ixoty. Jundéi ywy ngi uhyk uwyr ixoty tí. Jondā y rake rupi ixo ame'ē ta uhyk uwyr ixoty tí.

⁶ Tupā pe kuja a'eta pandu:

—Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Jande py'a ngi ame'ē ke ejuhyk — aja a'eta ipe.

Aja pandu ame'ē ta ke Juā mujahuk. Jondā y pe mujahuk.

⁷ Parise ta Juā koty uhyk uwyr tí. Sanduse ta uhyk uwyr ehe tí. Ame'ē ta Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke a'eta. Johu pandu ipe:

—Jande ke emujahuk. Tupā kotyhar ta aja jaxo tar katu tí — aja Juā pe.

Ame'ē ke Juā ukwa rahā, pandu a'eta pe:

—Kupixa amō hapy rahā, tata ngi mbói ujan oho. Aja mbói aja pehē tí. Aja Tupā mupyraraha ngi pehem tar katu. Ipy'a ym ehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē mupyraraha ngi pehem peho aja pehē pe amō pandu my. Anī. Pehem ym ta.

⁸ Mā peja ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar, aja ngā pe pemujekwa ta kŷ. Aja rahā jō, Tupā mupyraraha ngi pehem ta.

⁹ —“Amarā riki jande ramūi, a'erehe Tupā kotyhar ta ke jande. (A'erehe jande ke Tupā mupyrara ym ta)” aja pekwha naī. Anī. Pehem ym ta tí. Pesarahā! Ko apandu pehē pe. Tupā putar rahā, peme'ē ita ta ngi Amarā rainō ta ke a'e muhem ta. Pehē ke ombor, pe, pehē renda ke pe amō ta ke muhem ta. (Aja rahā, kuja mujekwa. Tupā pyrātā te hū. A'e putar rahā, je'ēha rupi amō awa pyahu ame'ē ta ke a'e muhem ta. Hendu katu ehe, ame'ē ta ke muhem ta, aja mujekwa katu.)

¹⁰ —Ma'eywa jaxer rahā, ame'ē i'y ke amō mondok ta. Pe, ame'ē myra ke amō hapy. Pesarahā! Ji riki hapo rake ihī. (Aja rahā, mondok tate, aja mujekwa katu.) Aja ngā tí. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ixo rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. (I'y mondok, ame'ēja saka.) Pesarahā! Ji pehī aja ngā ke a'e mupyrara tate tí.

¹¹ Y pe pehē ke ihē amujahuk. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar aja ihē amujekwa amō ta pe. Pesarahā! Ihē raikwer rupi amō uwyr ta. A'e riki pehē ke Tupā'a namō mujahuk ta. Tata namō aja tí. Mujahuk ta pehē ke tí. Ihē 'ar koty te we ipy'a hātā te ha a'e. Katu te ame'ē ke a'e, a'erehe ima'e miasu aja ihē axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē.

¹² Ahūi aja me'ē ngi ipirer ke amō ombor rahā, urupen py'a pe mukatak. Ywate ombor. Aja ixurer ke ombor. Pe, ixurer matyr rahā, upa katu te tata pe ombor ta. Upa ukwái ta. Pe, ahūi aja me'ē ke matyriha renda pe matyr ta. Aja riki awa ta ke tí. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara tate. Tata keruhū renda pe mupyrara hū ta. (Ixurer ke ukwái ta, ame'ēja saka.) Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta jō ixoty a'e mujy'ar ta. Inamō ixo ta — aja Juā pandu. (“Tupā'a namō mujahuk ta” aja pandu rahā: “Tupā'a ke muwyr ta” aja mujekwa. “Tata namō mujahuk ta” aja pandu rahā: “Mupyrara ta” aja mujekwa.)

*Jesu ke Juā mujahuk**(Mak 1.9-11; Ruk 3.21-22; Juā 1.31-34)*

¹³ Jondā y rake Juā ixo rī. Arahā Jesu uhyk oho ehe. Ngarirēi ywy ngi Jesu uhyk uwyr ehe. Pandu:

–Ihē ke emujahuk – aja Juā pe.

¹⁴ –Anī. Ihē ke nde riki eremujahuk ta me'ē te'e. Nde ke ihē amujahuk, anī riki – aja Juā pandu.

¹⁵ Pe, Jesu pandu ipe:

–Anī. Katu riki. Ihē ke emujahuk! Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke jama'e ta – aja. Juā pandu ipe:

–Hā – aja.

(Pe, Jesu ke mujahuk.)

¹⁶ Upa Juā mujahuk rahā, pahar y ngi Jesu uhem oho. Pe, ywa riki pirar, ame'ēja saka Juā usak. Tupā'a wyjy uwyr ehe ame'ē ke rehe a'e usak. Pykahuran aja saka Jesu rehe wyjy uwyr:

¹⁷ Pe, ywa ngi panduha uwyr:

–Peme'ē ihē ra'yr. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē ke a'e muhury katu – aja Jesu rehe har pandu.

4

Jesu ke Satana manga manga tipe (ājā ramūi a'e)

(Mak 1.12-13; Ruk 4.1-13; Emberéu 2.18; Emberéu 4.15)

¹ Ajame'ē ke awa nixói te ame'ē pe Jesu ke Tupā'a muhyk raho. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē ke Satana putar tipe. (Ājā ramūi a'e.) Ame'ē ke a'e manga manga tipe.

² Mokoi awa pypa hetaha (40) wera rahā, ma'e ke Jesu u'u ym te. A'ehehe myjahy te hū.

³ Pe, Satana uhyk ehe. Pandu ipe:

–Tupā ra'yr nde. Kome'ē ita ra'yr ta pe kuja epandu: “Mbeju wan ewak. A'u ta” aja ita ra'yr ta pe – aja Jesu pe.

⁴ Jesu pandu:

–Anī. Ita ke mbeju wan amuruwak ym ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Marā ka ym humi'u namō jō amō ixo katuha.

Tupā pandu ame'ē ke namō amō ixo katu ta tī” aja riki panduha ihī – aja Satana pe.

⁵ A'engi Jerusarē ok ta pe Jesu ke Satana raho. Ok ta katu te ame'ē ke aja ngā ukwa. A'ep uhyk rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū kupe 'ar pe raho. (Ame'ē renda kupe ipe katu.) Ywatehar te ame'ē pe raho. Ame'ē renda kupe rymy'y rehe muhyk raho.

⁶ Pe, pandu ipe:

–Tupā ra'yr nde. Sengi epor eho. Ywy rehe e'ar ekwa rahā, ahy ym ta nde pe. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ima'e je'ēha rahoha ta pe Tupā pandu ta: ‘Pepyhyk pehol’ aja riki.

Aja rahā, nde po rehe a'eta pyhyk ta. Aja rahā, nde py ke ita rehe nde eretukwa ym ta. Nde eremahy ym ta tī.”

Aja panduha ihī. (A'ehehe sengi nde erepor rahā, ahy ym ta nde pe) – aja Satana pandu ipe.

⁷ Pe, Jesu pandu:

–Anī. Apor ym ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Tupā riki jandema'e sawa'e te. Ima'e katuha ke mā peja te'e emanga ym” aja panduha ihī – aja Jesu.

⁸ A'engi ywy'a keruhū 'ar pe Jesu ke Satana muhyk raho. Kome'ē ywy keruhū rupi heta te hū kapitā keruhū ta ixo. Amō amō ywy pe ixo. Upa katu te ame'ē ke pahar Jesu pe Satana mujesak. Usak rahā, katu te hū, aja ukwa.

⁹ Pe, a'e pandu:

–Ihē rehe nde py'a nde eremoī moī katu rahā, upa katu te jasad ramō ame'ē ke nde pe ihē amuwyr ta. Nde rehe upa ame'ē ta hendu katu ta – aja Jesu pe.

¹⁰ Pe, Jesu pandu:

–Anī. Aja ym ta ihē. (Nde rehe ihē py'a amoī moī ym te ta.) Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā rehe jō nde py'a nde eremoī moī katu. A'e riki sawa'e te. A'e ke rehe jō ehendu katu” aja panduha ihī.

–A'ehehe ihē ngi eho! Nde rehe ihē ahendu ym te ta – aja Satana pe.

¹¹ A'ehehe Satana oho ingi. Pe, Tupā je'ēha rahoha ta wyjy uwyr ehe, Jesu rehe. Usak katu uwyr ehe.

Ngarirēi ywy rupi Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu oho

(Mak 1.14-15; Ruk 4.14-15)

¹² Kyndaha pe Juā ke amō ta kynda raho. Arahā Ero kapitā a'e. (Ngarirēi ywy pe har tama'e kapitā a'e.) Juā pandu ipe: “Nema'e ma'eha katu ym” aja ipe. A'ehehe kyndaha pe Juā ke Ero kynda. “Juā ke kapitā kynda.” Ame'ē ke Jesu pe amō ta pandu oho. Ame'ē ke rehe hendu rahā, amō ywy pe Jesu oho. Ngarirēi ywy pe oho.

¹³ Ame'ē ywy rehe Nasare ok ta ihī. A'ep Jesu pyta tar ym. A'ehehe Kapana'ū ok ta pe a'e pyta oho. Ypa rake ame'ē ok ta ihī. Ypa rer Ngarirēi. Ame'ē ok ta wajar Semurō ywy rake ihī. Wajar Natari ywy rake ihī tī.

¹⁴ Kapana'ū ok ta pe Jesu pyta rahā, yman Isai mupinim ame'ē ke uhyk. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Isai. Kuja a'e mupinim:

¹⁵⁻¹⁶ “Weraha keruhū rehe Semurō ywy pe har ta usak ta. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa ta.)

Natari ywy pe har ta aja tī. Weraha keruhū rehe usak ta tī. Ngariréi ywy pe har ta aja tī. Weraha keruhū rehe usak ta tī. (Aja rahā, ame'ē pe har ta Tupā rehe har ukwa ta tī.)

Jundéu awa aja ym ame'ē ta ixo a'ep. Tupā rehe har a'eta ukwa ta tī.

Y ruwái, Jondā ruwái koty ame'ē ywy ta ihī. Ame'ē rupi awa rape asa oho.

Y ramūi koty awa rape oho ixo. Upa ame'ē ywy pe har ta ukwa ym ma'e. Tupā rehe har ukwa ym te, aja ixo ame'ē ta ke a'eta.

Apo upa ame'ē ta pe Tupā rehe har amō mujekwa ta. Ipy'a upak aja saka wera katu te hū ta" aja Isai mupinim. (A'ep Tupā rehe har Jesu mu'e, a'erehe Tupā rehe har ukwa katu ta.)

¹⁷ Kapana'ū ok ta pe oho. A'engi kuja Jesu pandu:

—Tupā mu'am ame'ē ke a'e muwyr. Kapitā keruhū aja mu'am ame'ē ke. A'erehe peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Ixoty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā, ehe har pekwa katu ta — aja ngā pe Jesu pandu.

Pira pyhyk ame'ē ta ke Jesu mujyar
(Mak 1.16-20; Ruk 5.1-11)

¹⁸ Ypa rymy'y rupi Jesu wata oho ixo, Ngariréi ypa rymy'y rupi. Mokōi sawa'e ta pira pyhyk ixo. Ame'ē ta rehe usak. Mokōi imu namō ixo. Her Simā. ["Petu" aja amō her tī.] Imu rer Andere. Kyhapari pe pira ke a'eta pyhyk ixo.

¹⁹ A'eta pe Jesu pandu:

—Pira ke pepyhyk pexo. Apo har anī. Amō kotyhar ta. Pehē ke ihē amu'e ta. A'erehe amō ta py'a ke Tupā koty pemuruwak ta pexo kī. (Pira pepyhyk, ame'ēja saka.) A'erehe ihē namō peho 'y — aja mokōi sawa'e ta pe.

²⁰ Pe, pahar jarusu keruhū hijar oho. Pe, Jesu namō a'eta oho.

²¹ A'engi oho we rahā, amō mokōi imu ta rehe Jesu usak. Tian rehe a'e usak, imu namō. Imu rer Juā. Semende ra'yr ta ke ame'ē ta. Jarusu keruhū pe ipái namō kyhapari a'eta mukatu uī. Jesu pandu:

—Ihē namō peho 'y — aja riki.

²² Pe, pahar jarusu keruhū hijar oho. Ipái ke a'eta hijar oho tī. Pe, Jesu namō mokōi imu ta oho.

Tupā rehe har Jesu mu'e
(Ruk 6.17-19)

²³ Upa Ngariréi ywy rupi Jesu wata oho. Inamō ixo ame'ē ta oho tī. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e. Kuja myrandu katu ke a'e mu'e mu'e. "Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Tupā putar aja pexoha pyahu aja pexo katu. Aja rahā: 'Ihē kotyhar ta ke pehē' aja a'e pandu

ta" aja mu'e. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī.

²⁴ Amō ywy rupi Jesu rehe har ngā pandu pandu oho. Si ywy rupi pandu oho. A'erehe upa ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā raho ipe. Upa ame'ē ta ke mukatu. Ko ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke raho ipe. Manō manō ixo ame'ē ta ke raho ipe tī. Upa jupyrātā rātā ame'ē ta ke raho ipe tī. Upa katu te ame'ē ta ke mukatu.

²⁵ Heta ngā inamō wata wata oho ixo. Heta ngariréi ywy pe har ta inamō wata wata oho ixo tī. Jande popa ok ta ngi amō ta wata wata oho ixo. Heta Jerusarē ok ta pe har ta inamō wata wata oho ixo tī. Heta jundéi ywy pe har ta aja tī. Jondā y ruwái kotyhar ta aja tī. Inamō wata wata oho ixo tī.

5

Ywy'a rehe ihī rahā, Jesu mu'e ame'ē rehe har

(Ruk 6.20-23)

¹ Heta te hū ngā rehe Jesu usak. A'erehe ywy'a rehe jupyr oho. A'ep wapyk. Ixotyhar ta juramā jy'ar tī.

² Pe, ame'ē ta ke a'e mu'e.

Myja me'ē rahā hury katu my
(Ruk 6.20-23)

³ Pe, kuja Jesu pandu:

—"Tupā rehe har jakwa ym jande" aja ukwa ame'ē ta mā peja hury katu ixo. Ixotyhar ta aja muruwak ta. Pe, inamō ixo ta, a'erehe mā peja hury katu ixo.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e, a'erehe pyai ixo. Jixi'u tī. Ame'ē rehe har Tupā pe pandu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta a'eta rehe. A'erehe mā peja hury katu ixo.

⁵ "Jande katu te jande" aja ym pandu ame'ē ta mā peja hury katu ixo.

Ma'e ke Tupā pandu katu, ame'ē ke a'eta pe a'e muwyr ta. Katu ame'ē ke muwyr ta.

⁶ Amō myahy rahā, ma'e ke u'u ta. Jyngwéi rahā, y ke u'u ta tī. Aja Tupā putar ame'ē ke amō ma'e tar katu te rahā, ame'ē ta riki hury katu te ame'ē ta ke a'eta.

Upa ame'ē ta putar ame'ē ke Tupā muwyr katu ta.

⁷ Amō ta rehe amō ta pyrara usak rahā, ame'ē riki hury katu ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak katu ta tī.

⁸ Ipy'a juhyk, aja ixo ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta.

Tupā namō a'eta ixo ta.

⁹ Jumaiha ke mukatu ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta.

Ame'ē ta pe Tupā pandu ta: “Pehē riki ihē ra'yr ta” aja riki. A'erehe ame'ē ta rehe a'e usak katu ta.

¹⁰ Tupā putar ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ta ke amō ta mupyrara. Aja rahā, ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta. Tupā kotyhar ta ke a'eta aja mujekwa. A'erehe ma'e katu ame'ē ke Tupā muwyr ta a'eta pe.

¹¹⁻¹² –Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē rehe har amō ta juru ai. Mupyrara ta tī. Pehē rehe har te'e pandu tī. Upa aja rahā, pehē rury katu pexo. Ywa pe ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā me'ē ta, a'erehe mā peja pehē rury katu pexo apo. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke amō ta mupyrara hū tī. Se pehē nixoi rahā, ame'ē ymanihar ta ke amō ta mupyrara hū. A'erehe ame'ē ymanihar ta aja pehē ke ngā mupyrara ta apo tī. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe mupyrara ta pehē ke tī – aja Jesu pandu.

*Jukyr aja saka pehē. Weraha aja saka tī.
(Mak 9.50; Ruk 14.34-35)*

¹³ Jesu pandu tī:

–Jukyr riki ma'e ke muhe'ē katu. Pe, jukyr ngi he'ēha kanim rahā, marā ka ym he'ēha amō mujwyr ehe. Jaxer riki. Ombor riki awa. Pe, amō pyrū ehe. A'erehe jukyr katu aja katu pexo. “Pehē katu” aja Tupā ukwa. Pe, katuha ke pehijar rahā, jaxer riki pehē. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pejumuruwak tī. Katu ym aja.

¹⁴ Tupā rehe har pemujekwa amō ta pe, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe ma'e muweraha aja saka pehē.

–Ywy'ā keruhū 'ar pe ok ta ihī rahā, upa ngā usak katu ehe. Aja saka pehē. Tupā kotyhar ta ke pehē. A'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē ke rehe upa amō ta usak katu.

¹⁵ –Araparin ke amō muwera rahā, kúi wyr pe jupyk ym. Ywate henda 'ar pe amō moī. Aja rahā, muwera katu, pe, usak katu ma'e ke amō.

¹⁶ Aja weraha aja saka pehē tī. Aja rahā, katu ame'ē ke jō pema'ema'e, ame'ē ke ngā pe pemujekwa. Ame'ē ke rehe a'eta usak rahā, jande pái keruhū pe a'eta pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. A'e riki ywatehar ke – aja Jesu pandu.

Moise je'ēha rehe har

¹⁷ Ngā pe Jesu pandu tī:

–Moise je'ēha ke ihē amukanim ajur, aja pekwaha naī. Anī. Amukanim ym ta. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mu'e ame'ē ke ihē amukanim ajur tī, aja pekwaha naī tī. Anī. Upa ame'ē ke amukanim ym ta tī. Upa ame'ē mu'e ame'ē ke ihē amuhyk katu te ta ky.

¹⁸ Moise je'ēha mu'e ame'ē ke mukanim ym te ta awa. Ywa pehī rahā, marā ka ym amō mukanīha. Upa katu te ame'ē mu'e ame'ē ke amō hendu katu ta me'ē te'e. Kome'ē ywy keruhū kohī rahā, aja tī. Marā ka ym Moise je'ēha mu'e ame'ē ke amō mukanīha. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, Moise je'ēha upa ta.

¹⁹ Arahā Tupā namō jaxo ta, a'erehe arahā Moise je'ēha upa. A'erehe ihē apandu pehē pe. Amō riki Moise je'ēha rehe hendu katu. Ame'ē riki katu te ame'ē ke a'e. Amō ta ke mu'e: “Pehendu katu ehe tī” aja. Ame'ē riki katu te tī. Tupā ixo ame'ē pe ixo ta rahā, a'e riki katu te aja Tupā mujekwa ta.

–Amō ta anī. Upa katu te Moise je'ēha rehe amō hendu ym. Pe, amō ta pe pandu: “Pehendu ym ehe tī” aja mu'e. Ame'ē riki Tupā renda rehe ta'yr te mi katu ame'ē ke a'e.

²⁰ Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my? Ame'ē ke Moise je'ēha mu'e. Ame'ē ke amō ma'ema'e. Aja rahā: “Pehē katu” aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke a'eta putar. Parise ta aja tī. Katu ame'ē ke ma'ema'e tī. Aja rahā: “Pehē katu” aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke putar katu tī.

–Pehē anī. Tupā putar aja katu ame'ē ke pema'ema'e rahā jō, Tupā ixo ame'ē pe peho katu ta. Aja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e rahā: “Pehē katu” aja Tupā pandu. Ame'ē ke peputar katu. A'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu – aja Jesu pandu.

Pahar ka'u te'eha ma'eha ke amō mukatu ta me'ē te'e

(Ese 4.26; Tian 1.19-20; 1 Juā 2.11)

²¹ (Ma'e ke amō ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō ma'e te, aja Jesu mujekwa.) A'erehe a'e pandu tī:

–Ymanihar panduha ke pekwa. Kuja riki. “Amō ke ejukwa ym. Amō ke jukwa rahā, ame'ē ke amō ta mupyrara ta tī” aja riki.

²² Apo amō kotyhar. Apo pehē pe ihē apandu: “Amō rehe amō parahy rahā, ame'ē ke a'e jukwa” ame'ēja saka. Aja rahā, ame'ē ke amō ta mupyrara ta tī. Pe, amō pe amō pandu: “Katu ym nde” aja. Aja pandu rahā, ame'ē ke kapitā ta mupyrara ta. Pe, amō pe amō pandu: “Jaxer ai te'e nde” aja. Aja rahā, ame'ē ke tata keruhū renda pe Tupā mupyrara ta tī.

²³⁻²⁴ A'erehe kuja katu. Tupā rehe nde py'a nde eremoī moī rahā, ma'e ke Tupā pe nde ereme'ē. Ame'ē ke jumu'eha renda keruhūma'e myrape 'ar pe nde erehapy ta. Upa ukwāi ta. Ame'ē ke nde erehapy tate rahā, kuja nde erekwa ere'am: “Éi! Ihē rehe amō parahy. Aharāi riki” aja. Aja rahā, ame'ē ne rymba nde erehapy ame'ē ke ehijar py. Myrape ruwa koty emapyk,

pe, parahy ame'ë koty eho. Pahar eho. Pe, emukatu. Upa rahã jô jumu'eha renda keruhû pe ejywyr eho. Pe, ma'e ke Tupã pe hapy katu. Aja nde py'a emoï moï katu ehe, Tupã rehe. (Aja rahã jô nde rehe Tupã ipy'a jywyr katu ta tî.)

²⁵ Nde pe amô pandu: "Tamatarer ke ihê pe nde emujywyr ym. Kapitã pe nde ke ihê araho ta" aja. Aja nde pe pandu rahã, kapitã koty inamô nde ereho erexo rahã, pahar inamô pangariha ke emukatu. Kapitã rehe nde erehyk ym rahã we, pangariha ke emukatu. Tamatarer ke emujywyr ipe. Anï rahã, kapitã rehe nde erehyk rahã, kapitã pe nde ke ne ruwajan mondo ta. A'engi sonda ta pe nde ke kapitã mondo ta. A'engi kyndaaha pe nde ke sonda ta kynda ta raho.

²⁶ Apandu katu nde pe. A'ep nde erepyta katu ta. Marã ka ym nde erehemihã ingi. Upa katu te tamatarer ke nde eremujywyr ym rahã, marã ka ym nde erehemihã. A'erehe kapitã rehe uhyk ym rahã we, emukatu — aja Jesu pandu.

(A'erehe amô ta namô katu aja pexo. Aja Tupã namô katu aja pexo tî. Aja rahã, mupyraraha renda pe peho ym ta tî. Kyn-daha ngi uhem ym, ame'ëja saka ame'ë.)

*Amô rehe peka'u te'e ym pexo
(Matéu 18.8-9; Mak 9.43-48)*

²⁷ (Ma'e ke amô ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahã, ame'ë ke ma'e te, aja Jesu mujekwa tî.) A'erehe a'e pandu tî:

—Yman pandu ame'ë ke rehe pehendû. Kuja riki. "Amô sawa'e rehe eka'u te'e ym. Amô kûjã rehe eka'u te'e ym tî" aja.

²⁸ Apo amô kotyhar. Apo pehê pe ihê apandu katu. Kûjã rehe amô usak, pe, ipy'a pe ka'u te'e ehe. Aja rahã, amô kûjã namô jumusarái aja tî. Katu ym aja.

²⁹ A'erehe kûjã rehe nde eresak, pe, a'engi ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahã, katu ym. Esak ym. Nde reha ejo'ok, pe, ame'ë ke embor, ame'ëja saka. Esak ym. Nde eresak, pe, nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, a'erehe mupyraraha renda pe nde ke Tupã ombor ta. Nde reha nde erembor, ame'ëja saka esak ym. Ema'e ym ma'e nde ereka'u te'eha ke. Ame'ë riki i'ar koty te we katuha.

³⁰ —Nde po pe te'e ma'e ke nde erema'e. Aja ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahã, nde po pe ema'e ym. Nde po emondok, pe, ame'ë ke embor, ame'ëja saka. Nde po pe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, a'erehe mupyraraha renda pe nde ke Tupã ombor ta rahã, katu ym. Nde po embor, ame'ëja saka exo. Ema'e ym ma'e nde ereka'u te'eha ke. Ame'ë riki i'ar koty te we katuha — aja Jesu pandu.

Hakehar ke hijar ym ta me'ë te'e

(Matéu 19.9; Mak 10.11-12; Ruk 16.18)

³¹ (Te'e hakehar ke sawa'e hijar rahã, katu ym. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe kuja a'e pandu:

—Yman kuja panduha ihê tî: "Hakehar ke sawa'e hijar rahã, paper rehe a'e mupinim: 'Nde ke ihê aputar ym apo. Ahijar ta nde ke apo' aja. Ame'ë ke hakehar pe me'ë. Pe, hijar" aja riki.

³² Apo amô kotyhar. Apo pehê pe ihê apandu katu. Hakehar riki ka'u te'e ym amô rehe. Ame'ë ke ixawa'e hijar rahã, katu ym ixawa'e ma'eha. Pe, ame'ë kûjã ke amô sawa'e pyhyk rahã, ixawa'e aja ym ame'ë namô kûjã jumusarái. Katu ym aja. Pe, ame'ë sawa'e riki hakehar aja ym ame'ë namô jumusarái tî. Katu ym aja. Ixawa'e py katu ym ame'ë ke ma'e — aja Jesu pandu.

*Ma'e ke pandu ame'ë ke ma'e ta me'ë te'e
(Tian 5.12)*

³³ (Ma'e ke amô pandu rahã, ame'ë ke ma'e ta me'ë te'e. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe a'e pandu tî:

—Yman amô ta pe jande ramûi ta pandu ame'ë ke rehe pehendû. Kuja riki: "Tupã ruwa koty aja saka nde erexo. A'erehe ma'e ke nde erepandu ame'ë ke ema'e katu. Ame'ë panduha emukanim ym" aja pehendû.

³⁴ Apo amô kotyhar ihê apandu. "Ma'e ke nde erepandu ame'ë ke nde erema'e katu. Ame'ë jô. Ma'e ruwa koty aja saka nde erexo, aja ym ekwa exo." Kuja pepandu ym tî.

"Ywa pehî aja pekwa katu, a'erehe jetehtar te japandu" aja pepandu ym.

—Pesarahã! Ywa riki Tupã renda ke. A'erehe: "Ywa pehî, jetehtar te japandu, aja pekwa" aja pepandu ym tî.

³⁵ Ywy keruhû rehe har aja tî. Kome'ë ywy keruhû Tupãma'e ke tî. Ipy moïha aja saka ipe. A'erehe:

"Kome'ë ywy keruhû kohî, a'erehe jetehtar te japandu" aja pepandu ym.

—Jerusarê ok ta aja tî. Sawa'e te renda ke ame'ë. A'erehe:

"Jerusarê ok ta kohî. A'erehe jetehtar te japandu, aja pekwa" aja pepandu ym tî.

³⁶ —Nde pyahu rahã, marã ka ym nde ra nde eremutuwyriha. Marã ka ym nde eremutamûiha. Nde tamûi rahã, marã ka ym nde ra nde eremupihûha. Marã ka ym nde eremupyahuha. A'erehe kuja epandu ym:

"Ihê âkã kohî aja pekwa katu. A'erehe jetehtar te apandu, aja pekwa tî" aja epandu ym.

³⁷ —Kuja jô epandu katu: "Jetehtar te ke apandu. Ihê ama'e katu ta" aja. Anï rahã:

“Anī. Ihē ama'e ym ta” aja jō katu. Kuja amō we nde erepandu: “Jetehar te ihē apandu ym rahā, ihē ke Tupā mupyrara ta” aja nde erepandu rahā, ame'ē riki Satana ngi uhem, ame'ēja saka. Katu ym aja. (A'erehe aja epandu ym. Satana riki te'e pandu ame'ē ke a'e. Ājā ramūi a'e. Aja te'eha te'e pandu ame'ē ke a'e) — aja Jesu pandu.

Mā peja mupyraraha pemujwyr ym
(Ruk 6.29-30)

³⁸ A'e pandu tī:

—Yman pandu ame'ē ke rehe pehendu. Kuja riki. “Nde reha ke amō mupuk rahā, ima'e ke emupuk eho tī” aja. “Nde rāi ke amō mupen rahā, ima'e ke emupen eho tī” aja riki.

³⁹ Apo amō kotyhar. Apo pehē pe ihē apandu katu. Nde ke amō mahy rahā, aja juja katu te nde emujwyr ym te ipe. Nde ruwa ke amō nupā rahā, aja emujwyr ym te ipe tī. Mā peja nde ruwa wajar ke a'e nupā tī.

⁴⁰ Kapitā ruwa koty nde ke amō raho, pe, pandu: “Tamatarer mujwyr ym kome'ē. Ima'e kamixa ihē aputar” aja ipe. Pe, kapitā pandu: “Ere. Ejo'ok!” A'erehe nema'e kamixa ke jo'ok nengi. Aja rahā, amō we eme'ē ipe. Nema'e xirur te'e me'ē ipe tī.

⁴¹ —Pe, nde pe sonda pandu: “Ihēma'e sak ke eraho ihē pe” aja. Aja petē kiro met nde erarahoha pandu rahā, amō we eraho. Mokōi kiro met eraho.

⁴² Ma'e ke nde pe amō pandu: “Ihē pe emuwyr” aja. Aja rahā, ame'ē ipe. Pe, amō pandu nde pe: “Kome'ē araho ta. Pahar ihē amujwyr ta” aja. Aja rahā, nde erepandu ipe: “Ere. Eraho” aja riki — aja Jesu pandu.

Nde ruwajan rehe nde erepy'a katu

(Ruk 6.27-28; Ruk 6.32-36; Ruk 23.24; At 7.60; Hom 12.14; Hom 12.17-21)

⁴³ A'e pandu tī:

—Yman pandu ame'ē ke pekwa. Kuja riki. “Nde rehe katu ame'ē ta rehe nde erepy'a katu” aja. Amō we pehē ramūi ta je'ēha pekwa: “Ne ruwajan rehe eparahy exo” aja pehē ramūi ta pandu.

⁴⁴ Apo amō kotyhar. Apo pehē pe ihē apandu katu. Pehē ruwajan ta rehe epy'a katu. Pehē ke mupyrara ame'ē ta rehe har Tupā namō pepandu pandu katu: “Mā peja a'eta rehe esak katu” aja pepandu Tupā namō.

⁴⁵ Aja rahā, pehē riki jande pái keruhū ra'yr ta. A'e riki ywatehar ke a'e.

—Pesarahā! Katu ame'ē ta rehe warahy ke a'e muwera katu. Katu ym ame'ē ta rehe warahy ke a'e muwera katu tī. Juja katu te Tupā ma'eha. (Aja pehē tī. Upa katu te amō ta pe katu ame'ē ke pema'ema'e tī.) Katu ame'ē ke amō ma'ema'e ame'ē ta rehe aman ke a'e mungyr tī. A'erehe upa

ma'eywa hury katu. Katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e ame'ē ta rehe aman ke a'e mungyr tī. Juja katu te Tupā ma'eha. (Aja pehē tī. A'erehe upa katu te amō ta pe katu ame'ē ke pema'ema'e tī.)

⁴⁶ —Pehē rehe ipy'a katu ame'ē ta rehe jō pepy'a katu rahā, pehē pe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē ym ta. Pesarahā! Jaxer ame'ē ta aja ma'e riki. Kapitā rehe tamatarer matyr ame'ē ta riki aja tī. Ipy'a katu ehe ame'ē ta rehe jō a'eta ipy'a katu tī. Juja katu te mujwyr a'eta pe.

⁴⁷ Pehē rehe katu ame'ē ta namō jō pepandu rahā, marā ka ym pehē katuha. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja tī. Ipy'a katu ehe ame'ē ta namō a'eta pandu pandu katu tī. (A'erehe pehē ruwajan rehe pepy'a katu tī.)

⁴⁸ Jande pái keruhū riki katu te me'ē ke. Ywatehar ke a'e. A'e aja amō rehe pepy'a katu tī — aja Jesu pandu.

6

Ma'e ke me'ēha rehe har

¹ A'e pandu tī:

—Tupā rehe pehē py'a pemoi moīha ke rehe amō ta usak, aja peputar. A'erehe amō ta ruwa koty ma'e ke pema'e. Aja rahā: “Peme'ē katu” aja amō ta pandu ta naī. Mā peja aja ym pehē. Amō ta ruwa koty aja pema'e ym. Pema'e rahā, pehē pe ma'e katu ame'ē ke Tupā muwyr ym ta. Ywatehar ke a'e.

² —A'erehe ima'e ym te ame'ē pe ma'e ke nde ereme'ē rahā, ma'e tyapu ym ha rupi eme'ē. (Amō ta ukwa ym ha rupi eme'ē.) Tyapu rahā, amō ta nde rehe usak ta, aja nde erekwa. Usak rahā: “Mā! Katu peme'ē sawa'e” aja nde rehe har pandu naī. Aja riki mokōi ukwaha ta ma'eha. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ima'e ym te ame'ē pe tamatarer me'ē. Ame'ē ke rehe amō ta usak, aja a'eta putar. (Usak rahā: “Mā! Peme'ē katu” aja pandu naī.) Aja mokōi ukwaha ta putar.

—Awa rape rupi wata ixo rahā, ma'e ke me'ē rahā, aja tī. A'eta rehe amō ta usak, aja putar. Usak rahā, amō ta pandu ta: “Mā! Sawa'e katu” aja pandu naī. Ame'ē panduha jō riki ima'e ma'e katu ame'ē py-hykiha. Tupā anī. Ma'e ke ame'ē ta pe muwyr ym te. A'erehe mokōi nde erekwaha aja exo ym nde.

³ Ima'e ym te ame'ē pe ma'e ke nde ereme'ē rahā, amō ta ukwa ym ha rupi eme'ē. Nde rehe katu ame'ē ukwa ym tī. Aja rahā, katu.

⁴ Aja rahā, nde atu erekwa katu ta. Ima'e ym te ame'ē ukwa katu tī. Pehē mokōi jō ukwa katu. Amō ta ukwa ym ha rupi nde erema'eha ke rehe jande pái keruhū usak

ta tī. Pe, a'e riki nde pe ma'e katu ame'ē ke muwyr ta — aja Jesu pandu.

Myja me'ē Tupā namō pandu pandu rahā, katu my

(Ruk 11.2-4)

⁵ A'e pandu tī:

—Mokōi ukwaha ta Tupā namō pandu pandu rahā, a'eta rehe amō ta usak, aja a'eta putar. A'erehe jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Tupā namō pandu pandu rahā, a'eta pu'am, pe Tupā namō pandu pandu. Awa rape rupi ixo rahā, Tupā namō pandu pandu tī. Aja rahā, a'eta rehe amō ta usak, aja ukwa. A'eta rehe amō ta usak rahā, pandu: “Mā! Sawa'e ta katu” aja naī. Ame'ē panduha jō riki ima'e ma'e katu ame'ē pyhykiha. A'eta pe Tupā riki muwyr ym te ta ma'e ke. A'erehe Tupā namō pepandu pandu rahā, mokōi pekwaha ym pehē.

⁶—Tupā namō nde erepandu pandu rahā, kapy pe eho. Hukwen ke ekynda. Pe, jande pái keruhū namō epandu pandu katu. Nde rehe usak ym awa. Pe, amō ta ukwa ym ha rupi Tupā namō nde erepandu pandu rahā, nde rehe jande pái keruhū usak katu ta. Pe, ma'e katu ame'ē ke nde pe a'e muwyr ta.

⁷ Tupā namō pepandu pandu rahā, amō we amō we aja ym pepandu pandu inamō. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pandu pandu. Ima'e tupā namō a'eta pandu pandu rahā, i'i pandu pandu. Aja rahā, tupā hendu ta aja ukwaha naī.

⁸ Ame'ē ta aja ym pehē. Tupā namō pepandu ym rahā we, upa a'e ukwa katu. Ma'e ke pehēma'e nixói te, ame'ē ke a'e ukwa katu. A'erehe ame'ē rehe har i'i ym inamō pepandu.

⁹ Tupā namō pepandu rahā, kuja pepandu:

Jande pái keruhū! Ywa pe har ke nde. Nde rehe har amō hendu rahā, mā peja pandu: “Mā katu te” aja.

¹⁰ Nema'e jetehar te ke rehe upa katu te awa ta hendu katu ta, ame'ē angaha ke rehe ihē aharō hū axo.

Nde ereputar ame'ē ke ywa pe har ta ma'ema'e katu. Aja mā peja kome'ē wyy keruhū pe har ta aja tī. Ma'ema'e katu tī.

¹¹ Kome'ē wera rahā, jande mi'u ke ja'u ta, ame'ē ke jande pe emuwyr.

¹² Jande pe ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'e rahā, ame'ē ta rehe jande py'a jamujwyr ta. Aja jamujwyr jaxo rahā, jande rehe nde py'a emujwyr katu tī. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Jande rehe nde py'a emujwyr katu tī.

¹³ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahā, ame'ē ke jande py'a ngi emukanim. Aja rahā, jama'e ym ta.

Jande ke Satana manga tar katu rahā, a'e ke jande ngi emujan katu.

[Nde riki kapitā keruhū te. Upa katu te ma'e ke nde eremuhendu katu nde juehe. A'erehe nde rehe hendu katu.

Pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Katu te hū ame'ē ke nde tī.

Aja te'e ta nde erexo tī.

Amen. A'e tỹ.]

—Upa aja Tupā namō pepandu pandu katu.

¹⁴ Pehē pe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, pehē py'a pemujwyr katu ehe. Aja rahā, pehē rehe ipy'a ke jande pái keruhū mujwyr ta tī. Ywatehar ke a'e.

¹⁵ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Pe, amō ta rehe pehē py'a pemujwyr ym rahā, pehē rehe ipy'a ke jande pái keruhū mujwyr ym ta tī — aja Jesu pandu.

Ma'e pe'uha ke pehijar rahā, amō ta usak ame'ē ke peputar ym

¹⁶ A'e pandu tī:

—Mokōi ukwaha ta ma'e u'uha ke hijar rahā, pyai te aja ame'ē ta rehe amō ta usak. U'u ym, a'erehe myahy aja amō ta usak. A'erehe amō ta pandu: “Mā! Huwa xi'a. U'uha hijar my. A'erehe Tupā namō pandu pandu ixo” aja amō ta ukwa. Ame'ē ta rehe amō ta usak rahā: “A'eta katu” aja ukwaha naī. Ame'ē panduha jō riki ima'e ma'e katu ame'ē pyhykiha. Tupā muwyr ym te ta ma'e ke. (A'erehe mokōi pekwaha ym pehē.)

¹⁷—Tupā namō nde erepandu pandu tar katu, a'erehe ma'e nde ere'uha ke nde erehijar rahā, y pe nde ruwa ekutuk. Nde'a emuty'rō tī.

¹⁸ Aja rahā, nde ere'uha ke nde erehijar, aja amō ta ukwa ym. Tupā namō nde erepandu pandu aja amō ta ukwa ym tī. Jande pái keruhū jō ukwa katu ta. Usak ym ehe awa ame'ē ke a'e. Pe, amō ta ukwa ym ha rupi nde erema'e, ame'ē ke rehe jande pái keruhū ukwa. Pe, ma'e katu ame'ē ke nde pe a'e muwyr ta — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ē ke ywa pe ihī

(Ruk 12.33-34; 2 Timō 4.8; Emberéu 10.34-39; 1 Petu 1.4-5; Apokarip 7.15)

¹⁹ A'e pandu tī:

—Kome'ē wyy keruhū pe pexo rahā, heta ym pehēma'e ke pematyr. Aja ima'ehū ame'ē ta matyr. A'eta ta aja ym pehē. Se tarawe mujaxer ta ma'e ke. Puxi hū tī. Pehē rok pe ma'e mukanīha ixē tī. Pe, upa mukanim raho. A'erehe heta ym pehēma'e ke pematyr.

²⁰ Kujā katu. Kome'ē wyy keruhū pe ma'e ke pema'e rahā, Tupāma'e ma'eha ke pema'ema'e katu. Ima'e je'ēha rehe pehendu katu. Aja rahā, ywa pe ma'e ke pematyr katu, ame'ēja saka. Ywa pe pehē rury katuha pematyr, ame'ēja saka. A'ep tarawe

nixói te ta. (A'erehe ma'e ke mujaxer ym te ta.) Puxi nixói te ta tí. (A'erehe mujaxer ym te ta tí.) Mukaníha nixói te ta tí. (A'erehe raho ym te ta tí.)

²¹ Pehēma'e ke ihī. Ame'ē rehe har pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. A'erehe ywa pe pehēma'e ke ihī rahā, a'ep pehē py'a ihī ta tí, ame'ēja saka. Aja rahā, myja Tupā ke pemuhurya katu ta my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa ta pexo — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ē ke amō ma'e rahā, ma'e weraha katu, aja saka

(Ruk 11.34-36; Siri 4.6; 1 Petu 5.7)

²² A'e pandu tí:

—Awa reha riki ma'e muweraha aja saka. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ixoha katu aja ixo ta. Ma'e katu ame'ē ke ma'e ta tí.) A'erehe pehē reha katu rahā, pehē rete rupi wera katu, ame'ēja saka.

²³ Pehē reha katu ym rahā, weraha nixói, ame'ēja saka. (Aja rahā, Tupā putar, aja ym pexo. Ma'e katu ame'ē ke pema'e ym ta tí.) Pe, weraha uwe rahā, pytun aja saka. Aja rahā, mäte hū pytun. (Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Katu ym aja) — aja Jesu pandu.

Pehē rehe Tupā usak katu

(Ruk 16.13; Ruk 12.22-31)

²⁴ A'e pandu tí:

—Marā ka ym mokōi ijar pe te'e paraky ame'ē paraky katuha. Mokōi jar pe paraky rahā, peteihar rehe jō ipy'a katu ta. Amō rehe anī ta. Peteihar jar je'ēha rehe hendu katu ta. Amō jar je'ēha rehe anī ta. Hendu ym ta ehe. (Aja saka Tupā rehe tí.) Tamatarer ke rehe jō ipy'a ke amō moī moī rahā, marā ka ym Tupā rehe ipy'a katuha. (Mokōi jar aja saka tí.) Upa pyrātāha namō tamatarer ke matyr tar katu te hū ixo. Aja rahā, marā ka ym Tupā putar ame'ē ke amō ma'eha tí. (Mokōi jar aja saka tí.)

²⁵ —Pehē mi'u rehe har pejumupyai ym pexo. “Ma'e ja'u ta my? Nixói ma'e. Jandema'e mundeha nixói. Awa me'ē ta jande pe my?” aja pejumupyai ym. Ixoha namō amō ixo rahā, ame'ē riki humi'u 'ar koty te we katuha. Awa rete aja tí. Awama'e mundeha 'ar koty te we katuha tí. A'erehe pehē mi'u rehe har pekwa pekwa ym pexo.

²⁶ —Ma'ewyra ta wewe ixo, ame'ē rehe pesarahā! Ma'e ra'ī ke ame'ē ta jytym ym. Ma'eywa matyr ym tí. Matyriha renda pe mupyta ym tí. Ame'ē ta rehe jande pái keruhū usak katu. Ame'ē ta rehe ipy'a katu tí.

—Pesarahā! Ma'ewyra ta 'ar koty te we pehē rehe jande pái keruhū ipy'a katuha. (A'erehe pehē rehe Tupā usak katu ta tí, aja mujekwa katu.)

²⁷ “Myja hetaha warahy 'ar rahā, ko pehē pexo ta my” aja pekwa pekwa pexo rahā,

ymān rahā pexo te we ta rī, aja pekwaaha naī. Anī. Marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī.

²⁸ —“Ma'e jande jamunde ta my?” aja pejumupyai ym pexo tí. Ka'a rupi ma'eputyri ihī. Ame'ē rehe pesarahā! Paraky ym riki. Ima'e mundeha ke mujā ym tí.

²⁹ Katukwer aja amō usak. Ko ihē apandu pehē pe. Ymanihar Saromā riki ima'ehū namō ixo. Ima'e mundeha katukwer. Apandu pehē pe. Peme'ē ma'eputyri katu te ha riki Saromāma'e mundeha 'ar koty te we katu te ha.

³⁰ Tupā riki kupi'i ke mujā. Katukwer aja mujā. Apo pehī. Kōi tata renda pe amō hapy. Kupi'i rehe Tupā usak katu. Ame'ē ta 'ar koty te we pehē rehe Tupā ipy'a katu. Aja rahā, i'ar koty te we pehēma'e mundeha ke pehē pe a'e muwyr ta. Mā! Tupā rehe pejurujar katu ta me'ē te'e.

³¹ A'erehe kuja ym pepandu: “Ma'e ihē a'u ta my? Myja me'ē ihēma'e mundeha ke ihē ajo'ok ta my?” Aja ym pekwa pekwa pexo. Ame'ē ke Tupā muwyr ta pehē pe.

³² Ame'ē rehe har jō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ukwa ixo. Aja te'eha ukwa ukwa ixo. Mā peja aja ym pehē. Upa pehēma'e ke nixói, ame'ē ke jande pái keruhū ukwa katu. A'erehe pehē atu pekwa pekwa ym pexo. Pehē pe a'e muwyr ta. A'e riki ywatehar ke.

³³ Kuja katu pehē pe. Myja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu ta my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo. Myja ija katu ame'ē ke pema'ema'e ta my tí? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo tí. Aja rahā, upa pehēma'e ke nixói ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. Pehēma'e mundeha rehe har aja tí. Pekwa pekwa ym tí. A'e muwyr ta.

³⁴ A'erehe kōi har rehe har pekwa pekwa ym pexo. “Kōi myja me'ē ta my?” aja pekwa pekwa ym pexo. Apo kome'ē weraha rehe jō pesak katu. Kōi har rehe har anī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa ym pexo — aja Jesu pandu.

7

Mā peja amō ta rehe pehē juru ai ym

(Ruk 6.37-38; Ruk 6.41-42; Hom 2.1; Hom 14.1; 1 Korin 4.5; Tian 4.11)

¹⁻² A'e pandu tí:

—Amō ta rehe har kuja ym pepandu: “Peme'ē ta katu ym” aja. Aja pepandu rahā, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tí. A'erehe aja ym pepandu. Myja me'ē amō ta rehe har pepandu, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tí. Myja me'ē amō ta pe ma'e ke pema'e, aja juja katu te pehē pe Tupā ma'e ta tí — aja ngā pe.

³ (Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, ame'ē riki myra kurer aja saka, aja Jesu mujekwa.) A'erehe kuja a'e pandu:

—Ne mu reha ke myra kurer mupuk, ame'ē rehe nde eresak. (Aja rahā, ta'yr mi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, aja mujekwa.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa ym exo. Nde reha rehe myra keruhū mupuk riki. (Aja rahā, mâte hū nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e, aja mujekwa.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa py exo.

⁴ Nde reha rehe myra keruhū ihī, ame'ēja saka. A'erehe kuja ym nde mu pe epandu: “Nde reha ngi myra kurer ke ihē ajo'ok ta” aja epandu ym. (Aja rahā, kuja riki: “Ta'yr mi ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Ame'ē ke mā peja ehijar” aja nde erepandu.) Mā! Nde eresak ym my? Nde reha rehe myra keruhū ihī. (Aja rahā, mâte hū ma'e nde ereka'u te'eha ke nde atu erema'ema'e, aja nde eremujekwa.)

⁵ Mā! Nde katu, aja nde erekwa nde jupe. Anī. Mokōi erekwaha namō erexo. Nde reha ngi myra keruhū ejujo'ok py nde jupe. (Aja rahā, mâte hū ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e, ame'ē ke nde erehijar katu py.) Aja rahā, upa ma'e ke nde eresak katu ta. Aja rahā, nde mu reha ngi myra kurer ta'yr mi nde erejo'ok katu ta. (Aja rahā, nde mu pe nde erepandu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, ame'ē ke ehijar” aja nde erepandu katu) — aja Jesu pandu.

⁶ A'e pandu tī:

—Ihē amu'e ame'ē ke katu te me'ē ke. Ame'ē ke amō ta putar ym rahā, ame'ē ta pe pemujekwa ym. Hendu tipe rahā, putar ym. Jawar jarō aja saka jumai mai ta. Je'ē je'ē hū ta.

—Ihē amu'e ame'ē ke katu te me'ē ke. Ame'ē ke amō ta jaxer, aja ukwa rahā, ame'ē ta pe pepandu ym tī. Kure aja saka riki. Jaxer aja ukwaha, a'erehe pyrū ehe aja saka ta. “Ihē amu'e ame'ē ke te'e” aja ame'ē ta ukwaha naī. Putar ym tī. (A'erehe ame'ē ta pe pepandu ym tī) — aja Jesu pandu.

Tupā namō pepandu pandu
(Ruk 11.9-13)

⁷ Tupā namō pandu pandu, ame'ē rehe har Jesu mu'e rahā, kuja pandu:

—Pehēma'e nixōi te rahā, ame'ē rehe har Tupā namō pepandu pandu katu. Aja rahā, ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. Tupā namō pepandu rahā, pekekar, ame'ēja saka. Pe, Tupā muwyr rahā, pemahe, ame'ēja saka. (Amō rok pe pexe tar katu rahā, pehē po penupā nupā. Pe, hukwen ke ijar pirar.) Tupā namō pepandu pandu rahā, hukwen pirar ame'ēja saka. Pirar rahā, pepandu ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe.

⁸ Upa inamō pandu ame'ē ta pe a'e muwyr ta. Amō kekar rahā, mahem ta. Ipo nupā nupā rahā, hukwen ke a'e pirar ta. Aja saka riki.

⁹ Ipái pe ta'yr pandu: “Papa! Mbeju ihē aputar. A'u ta” aja. Aja rahā, ta'yr pe ita ra'yr ke ipái me'ē my? Anī. Aja ym ta. Mbeju me'ē ta ipe.

¹⁰ Pe, ta'yr pandu: “Papa! Pira ka'ē ihē aputar. A'u ta” aja. Aja rahā, ta'yr pe mbōi ke ipái me'ē ta my? Anī. Aja ym ta. Pira ka'ē me'ē ta ipe.

¹¹ Awa ta ke te'e pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pe, pehē ra'yr ta pe ma'e katu ame'ē ke peme'ē katu. Aja rahā, pehē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke jande pái keruhū me'ē ta. Ma'e ke amō pandu ipe, ame'ē ke a'e muwyr ta. A'e riki ywatehar ke.

¹² —Ma'e katu ame'ē ke pehē pe amō ta ma'e, aja amō ta pe pema'e katu tī. Aja riki Moise je'ēha mu'e. Aja ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mu'e tī — aja Jesu pandu.

Tupā koty ohoha
(Ruk 13.24; Siri 3.19-20)

¹³⁻¹⁴ A'e pandu tī:

—Tupā ixo ame'ē pe ohoha riki hukwen rupi asa oho, ame'ēja saka. Asa oho rahā, uhā te hū aja ixo. Ame'ē hukwen riki ta'yr mi. Ame'ē hape aja tī. Ta'yr mi tī. Ame'ē hape ohoha riki janam, ame'ēja saka. Marā ka ym ohoha, ame'ēja saka. Heta ym ame'ē rupi oho ame'ē ta ke.

—Mupyraraha renda pe ohoha anī. Hukwen riki tiha. Hape riki aja tī. Tiha tī. Ame'ē rape ohoha riki sorok katu hū, ame'ēja saka. Pe, heta te hū ame'ē rupi wata oho ame'ē ta ke — aja riki.

Ma'eywa ame'ē rehe har
(Ruk 6.43-44; Juā 15.4; Tian 3.11-12)

¹⁵ A'e pandu tī:

—Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran rehe har mā peja pekwa katu. Arapuharan ipy'a pitu te'e aja a'eta ixo tī. (Aja rahā, katu ame'ē ta aja pehē koty uwyr naī.) A'engi ma'e so'o jarō aja a'eta rehe har amō ukwa. Ma'e ke jukwa, ame'ēja saka. (Aja rahā, pehē pexoha ke mujaxer ta. Pe, pehēma'e ke te'e raho tar katu tī.)

¹⁶ Myja ame'ē ta rehe har pekwa ta my? Kuja. Ima'e ma'eha namō pekwa ta. Juruwe'y ngi akaju ke amō po'ok ym. Ju'y ngi ama'yrary po'ok ym tī.

¹⁷ Ma'eywa'y riki katu rahā, i'a katu. Aja amō katu rahā, ima'e ma'eha katu tī. Ma'eywa'y katu ym rahā, anī. I'a ym. Aja amō katu ym rahā, ima'e ma'eha katu ym tī.

¹⁸ Ma'eywa'y riki katu rahā, marā ka ym i'a ym ha. I'a katu ta. Ma'eywa'y katu ym rahā, marā ka ym i'a katuha. I'a ym ta.

¹⁹ Ma'eywa i'a ym te rahā, jaxer rahā, ame'ē'y ke ijar mondok. Pe, myra ke hany. Upa ukwái ta. Aja amō jaxer rahā, Tupā mupyrara ta tī. (Myra ke hany, ame'ēja saka tī.)

²⁰ Aja riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran rehe har pekwa katu ta. Ma'eywa i'a ym aja a'eta tī. Aja rahā, a'eta ma'eha riki katu ym. A'erehe ame'ē ta rehe har pekwa katu ta. A'eta ma'eha namō a'eta rehe har pekwa katu ta — aja Jesu mujekwa.

Tupā renda pe oho ame'ē ta ke

(Ruk 6.46-47; Ruk 13.25-27; 2 Korin 11.13-15; 2 Korin 13.5; 2 Petu 2.1; 1 Juā 2.3-6; 1 Juā 5.12)

²¹ A'e pandu tī:

—Amō ta pandu: “Nde riki jandema'e sawa'e te” aja ihē pe pandu naī. Upa katu te ame'ē ta Tupā ixo ame'ē pe oho ym ta. Amō amō oho. Upa katu te anī. Ihē pái keruhū putar ame'ē ke amō ma'ema'e. Ame'ē ta jō henda pe oho katu ta. Ihē pái riki ywatehar ke a'e.

²² Ngā ke Tupā mupyrara rahā, heta ihē pe pandu ta: “Sawa'e! Nde je'ēha rupi Tupā je'ēha ke japandu pandu riki. Nde je'ēha rupi ājā ta ke amō ta py'a ngi jamuhem jamondo riki. Nde je'ēha rupi marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke nema'e pyrātāha namō jama'ema'e katu riki” aja ihē pe.

²³ Pe, ame'ē ta pe ihē apandu ta: “Anī. Pehē rehe har ihē akwa ym te. Ihē kotyhar ta ym pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Sengi peho. Ihē ngi peho” aja riki — aja Jesu pandu.

Ma'e ok mujā ame'ē ta ke

(Ruk 6.47-49)

²⁴ A'e pandu tī:

—Pesarahā! Ihē je'ēha rehe amō hendu katu. Pe, aja ma'ema'e rahā, ukwa katu ame'ē ke a'e. Kuja saka. Y rake ok ke a'e mujā. Ok pyter ke a'e jytyka katu te. Ok kangwer aja tī. Jytyka katu te tī. A'erehe katak ym te.

²⁵ Pe, aman ukyr hū. Ywytu keruhū peju hū tipe. Y tiha tī. Upa munde. Y ombor ym. Ywytu keruhū ombor ym tī. Ok pyter ke jytyka katu te. Ok kangwer ke aja tī. Jytyka katu te tī. A'erehe u'ar ym ame'ē ok.

²⁶ —Pe, amō riki ihē je'ēha rehe hendu tipe. Pe, aja a'e ma'ema'e ym rahā, ka'u te'e ame'ē ke a'e. Kuja saka. Y rake ok ke a'e mujā. Ywy ku'i 'ar pe mujā.

²⁷ Pe, aman ukyr hū. Y tiha oho. Pe, ywytu keruhū peju hū ok rehe. Pahar ame'ē ok u'ar. Tū! Aja riki — aja Jesu mu'e.

(Ok riki amō ixoha aja saka. A'erehe Jesu je'ēha rehe amō hendu katu ta me'ē te'e. Je'ēha mujekwa, aja ma'ema'e ta me'ē te'e tī.)

Jesu ukwa katu

(Mak 1.22)

²⁸ Upa aja me'ē Jesu pandu rahā, hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! A'e mu'e katu!

²⁹ Moise je'ēha mu'e, ame'ē ta aja ym a'e. Anī. Jesu pandu rahā, a'e je'ēha te reko aja a'e mu'e — aja ukwa.

8

Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu

(Mak 1.40-45; Ruk 5.12-16)

¹ Upa mu'e rahā, ywyā ngi Jesu wyjy uwyr. Arahā, heta ngā haikwer rupi wata.

² Pe, pererana ma'e u'u hū ame'ē ke uhyk uwyr ehe. Jesu ruwa koty ipynarāi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sa'e! Nde ereputar rahā, ihē ke nde eremukatu ta, aja akwa katu — aja Jesu pe.

³ Ijywa ke Jesu mupuku. Pe, sawa'e ākā rehe ipo ke a'e mujar. Pandu ipe:

—Ere. Nde ke ihē amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja Jesu ipe.

Pe, pererana ma'e u'u hū ame'ē ke pahar upa ka'ē oho ipe.

⁴ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ehendu katu. Nde ke ihē amukatu, ame'ē ke amō ta pe epandu ym we rī. Pahar jundéu awa tama'e pa'i koty eho. Emujesak nde juehe har ipe. Pe, Moise mupinin, aja ma'e ke pa'i pe eme'ē. Ame'ē ke pa'i hany ta Tupā pe. Upa ukwái ta. Aja rahā, upa nema'e pere ka'ē oho aja ngā pe a'e mujekwa ta — aja sawa'e pe.

Homa awama'e miasu ke Jesu mukatu

(Ruk 7.1-10)

⁵⁻⁶ Kapana'ū ok ta pe Jesu uhyk oho rahā, homa awa usak ehe. Sonda tama'e kapitā ke a'e. Jesu pe a'e pandu:

—Sa'e! Ihēma'e miasu ixhya pe tūi. Ma'e ahy ipe. Wata ym tī. Emukatu ihē pe — aja ipe.

⁷ Jesu pandu:

—Hā! Nde rok pe ihē amukatu ta aho — aja ipe.

⁸ Kapitā pandu:

—Anī. Sa'e! Ihē rok pe nde erehe rahā, ihē ruxī riki. Jundéu awa ym ihē. A'erehe eho ym. Sengi epandu: “Epu'am!” Aja rahā, ihēma'e miasu katu ta oho.

⁹ Akwa katu ihē. Ihēma'e kapitā je'ēha rehe ihē ahendu katu tī. Pe, ihē je'ēha rehe amō sonda ta hendu katu tī. Kuja. Amō pe ihē apandu: “Eho!” Pe, pahar a'e oho. Amō pe ihē apandu: “Ejur se!” Pe, pahar a'e uwyr tī. Ihēma'e miasu pe ihē apandu: “Ereparaky eho!” Pe, a'e paraky katu oho tī. Aja ihē je'ēha rehe hendu katu. A'erehe

nde erepandu rahā, ihēma'e miasu katu ta, aja akwa katu — aja Jesu pe.

¹⁰ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā: “Mā! Katu” aja a'e ukwa. Pe, haikwer rupi tur ame'ē ta pe a'e pandu:

—Mā! Sonda tama'e kapitā jurujar katu te ihē rehe. Ko apandu pehē pe. Aja jundéu awa ta jurujar ym ihē rehe. Aja me'ē jurujar katu ame'ē ke ihē amahem ym.

¹¹ Ihē apandu. Tupā ixo ame'ē pe heta ngā oho ta tī. Warahy uhemihā koty ngi heta oho ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta oho ta tī. Amarā namō hury katu ta ixo. Isak namō aja tī. Hury katu ta ixo tī. Jako namō aja tī. Hury katu ta ixo tī. Aja warahy u'ariha koty ngi heta oho ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta oho ta tī.

¹² Tupā ixo ame'ē pe Amarā namō jundéu awa ta ixo ta tipe. Jurujar ym riki. A'erehe oho ym. Anī. Mupyraraha renda pe a'eta ke Tupā ombor ta. A'ep ahy hū ta, a'erehe jixi'u hū ta. Tupā rehe parahy hū tī, a'erehe hāi ke su'u su'u hū — aja Jesu pandu.

¹³ Pe, kapitā pe a'e pandu:

—Nde jō nde rok pe ejywywr eho 'y! Ihē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ereputar ame'ē ke ihē ama'e ta kŷ. Ne miasu upa ihē amukatu riki — aja ipe.

Arahā pahar kapitāma'e miasu katu oho.

Petu pen ke Jesu mukatu. Heta ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī.

(Mak 1.29-34; Ruk 4.38-41)

¹⁴ Petu rok pe Jesu uhyk oho rahā, Petu pen rehe a'e usak. Ixyha pe tūi. Haku a'e.

¹⁵ Ipo ke Jesu pyhyk. Pahar hakuha maha oho ipe. Pe, kūjā pu'am. Pe, a'eta mi'u ke Jesu ta pe a'e me'ē me'ē.

¹⁶ Ame'ē pytun ramō rahā, (jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. A'erehe wata katu apo.) A'erehe ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke ngā raho ipe. Heta te hū raho ipe. Ame'ē ta ke Jesu mukatu. A'e pandu.

—Ehem eho ingi! — aja.

Aja mukatu. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu tī.

¹⁷ Ngā ke a'e mukatu rahā, Isai pandu aja Jesu ma'ema'e. Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Yman kuja a'e mupinim:

“Jandema'e ahyha ke a'e jo'ok mondo. Jandema'e pyaiha ke mukanim tī” aja mupinim.

Ame'ē riki Jesu ma'ema'eha.

Jesu namō amō ta oho ta tipe

(Ruk 9.57-62)

¹⁸ Ixoty heta ngā jy'ar. Ame'ē rehe Jesu usak rahā, jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Ypa ruwāi koty jahorahā! — aja.

—Ere — aja jumu'eha ta.

¹⁹ Pe, oho tate rahā, Moise je'ēha mu'e ame'ē ke Jesu rehe uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Sa'e! Ngā mu'eha nde. Ko ihē axo. Ne namō ihē aho ta kŷ tī — aja Jesu pe.

²⁰ Jesu pandu ipe:

—Hokwar rupi ma'e so'o ukwer. Haity pe ma'ewyra ta ukwer tī. Ihē anī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē akeriha renda nixói — aja ipe. (Aja rahā, inamō oho rahā, ok nixói ta, aja mujekwa. Sawa'e jetehtar te oho ta my, ame'ē ke Jesu manga, a'erehe aja pandu.)

²¹ Pe, amō jumu'eha pandu:

—Sa'e! Anī we rī. Ne namō aho ym we ta rī. Ihē rok pe ajywywr we ta rī. Papa manō rahā, ihē riki ajytm ta. Upa rahā, ne namō ihē aho ta kŷ — aja Jesu pe.

²² A'e pandu ipe:

—Anī. Ihē namō eho apo 'y! Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta manō, ame'ēja saka. Ame'ē ta riki manō te ame'ē ta ke jytm ta. Nde anī. Ihē namō eho apo 'y — aja ipe.

Ywytu keruhū ke Jesu muputu'u

(Mak 4.35-41; Ruk 8.22-25)

²³ Jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Jumu'eha ta inamō opor oho tī.

²⁴ Oho ixo rahā, pahar ywytu keruhū ypa rupi peju uwyr. Pe, jarusu keruhū pe y ke oho rāi. Amō ta kyje riki. Jesu anī. A'e ukwer ou.

²⁵ Pe, ixoty jumu'eha ta oho. Pe, mupak. A'eta pandu ipe:

—Sawa'e! Jande jamanō tate riki. Emukatu, aja rahā, jamanō ym ta — aja ipe.

²⁶ Jesu pandu:

—Mā! Pekyje ym pe'am. Tupā rehe pejurujar katu ta me'ē te'e — aja.

Pe, a'e pu'am. Ywytu keruhū pe a'e pandu:

—Mā peja eputu'u katu ihē pe! — aja.

Pe, ywytu keruhū ke upa putu'u. Y kotok keruhū pe a'e pandu tī:

—Mā peja ewapyk katu! — aja.

Pe, y kotok keruhū ke wapyk katu.

²⁷ Jumu'eha ta jupandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! Pyrātē te ame'ē ke kohī. Je'ēha rehe ywytu keruhū hendu katu! Y kotok keruhū aja tī. Hendu katu tī. Mā! Myja me'ē sawa'e ko my? — aja a'eta jupe.

Amō ta py'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke Jesu mukatu

(Mak 5.1-20; Ruk 8.26-39)

²⁸ Ypa ruwāi rehe Jesu uhyk oho rahā, Jera wry pe uhyk oho. Jarusu keruhū ngi uhem oho rahā, mokōi sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Kangwerupa rupi har ta ke ame'ē ta. Itakwar rupi ixo ame'ē ta ke. Ame'ē sawa'e ta py'a rehe ājā ta ihī. Parahy war ame'ē ta ke a'eta. A'erehe kangwerupa rape rupi wata ym awa.

²⁹ Jesu rehe ājā ta usak rahā, pahar hātā a'eta pandu:

—Jesu! Nde riki Tupā ra'yr! Jande pe ema'e ym ma'e ke. 'Ar rehe angaha uhyk ym we rī. A'erehe jande ke emupyrara ym we rī — aja Jesu pe pandu.

³⁰ Petete kure ta i'āi. Heta te hū i'āi. Kāpī u'u ixo.

³¹ A'erehe Jesu pe ājā ta pandu:

—Jande ke nde eremuhem eremondo rahā, kure ta koty jande ke emondo — aja pandu.

³² Ājā ta pe Jesu pandu:

—Peho! — aja.

A'erehe sawa'e ta ngi ājā ta uhem oho. Kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hū uwak.) Pe, upa katu te kure ta ujan oho. Upen te'e hū ame'ē pe u'ar oho. Pe, ypa pe u'ar. Upa katu te y jukwa.

³³ Ame'ē ke kure usakiha ta usak rahā, ok ta pe ujan oho. Ok ta pe har ta pe upa pandu pandu. “Kure ta upa manō. Amō ta py'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke amō sawa'e mukatu” aja riki pandu pandu.

³⁴ A'erehe upa ok ta pe har ta usak oho. Pe, Jesu rehe usak rahā, a'eta pandu:

—Jande ywy ngi eho! — aja Jesu pe.

(Pyrātā te hū ame'ē ke kohī, aja ukwa, a'erehe kyje ingi. Amō we a'etama'e kanim ta, aja a'eta putar ym tī. A'erehe: “Eho” aja Jesu pe a'eta pandu.)

9

Upa jupyrātā rātā ame'ē ke Jesu mukatu (Mak 2.1-12; Ruk 5.17-26)

¹ Jarusu keruhū pe Jesu opor oho tī. Ypa aha oho tī. Hekoha pe a'e jywyr oho. Kapanā'ū ok ta pe jywyr oho.

² Pe, upa jupyrātā rātā ame'ē ke sawa'e ta hupir werur. Kyha aja me'ē ke pe a'eta werur. Amō ke Jesu mukatu ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Sa'e! Nde rury katu eju. Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu — aja Jesu ipe.

³ Ame'ē ke Moise je'ēha mu'e ame'ē ta hendu rahā, jupandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu ym a'e pandu. Tupā jō riki amō ta pe pandu katu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr” aja. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my. Katu ym aja — aja jupandu pandu a'eta jupe.

⁴ Ame'ē ipy'a pe ukwa ukwa uī ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—Ma'e katu ym, aja pehē py'a pe pekwa pekwa ym peī.

⁵ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my?

“Epu'am! Ewata eho!” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak katu awa.)

⁶ Pesarahā! Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwha. Tupā jō riki ipy'a mujwyr katu ngā rehe aja pekwha tī. Apo ihē tī. Ihē riki Tupā mu'am ame'ē ke aja ihē amujekwa ta apo 'y. Ihē pe Tupā pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujwyr katu” aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu.

A'erehe upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Epu'am. Nde kyha aja me'ē ke emupu'a. Nde rok pe ejywyr eho — aja Jesu.

⁷ Sawa'e pu'am. Pe, hok pe jywyr oho.

⁸ (Jesu riki Tupā aja mujekwa sawa'e pe.) Ame'ē ke amō ta ukwa rahā, pandu: “Mā! Katu tiki!” aja. Pe, Tupā pe a'eta pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Nde riki pyrātāha ke sawa'e ta pe nde eremuwyr katu — aja.

“Ihē namō eho” aja Matéu pe Jesu pandu (Mak 2.13-17; Ruk 5.27-32)

⁹ A'engi Jesu oho ixo rahā, Matéu rehe a'e usak. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer ke a'e matyr matyr uī. Matyriha renda kapy pe a'e wapyk uī. Jesu pandu ipe: —Ihē namō eho 'y — aja.

Matéu pu'am. Upa hijar, pe, inamō oho.

¹⁰ Pe, Matéu rok pe ma'e ke Jesu u'u uī rahā, amō heta kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ta inamō wapyk uī tī. Inamō jumu'eha ta ma'e ke u'u uī tī. Amō ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta inamō wapyk uī tī.

¹¹ Ame'ē ke parise ta usak rahā, jumu'eha ta pe je'ē je'ē:

—Ma'ewā ame'ē sawa'e ta taxer ame'ē ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer ke matyr ame'ē ta namō aja tī. U'u inamō tī. Katu ym aja — aja parise ta.

¹² A'eta pandu ame'ē ke rehe Jesu hendu. A'erehe a'e pandu:

—Ma'e ahy ixo rahā, mukatuha koty amō oho. Ahy ym rahā, mukatuha koty oho ym awa. (Aja saka apo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ihē rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ē ke a'eta putar, a'erehe ihē rehe uhyk. Katu jupe, anī. Ame'ē ta ihē rehe uhyk ym.)

¹³ Pesarahā! Kuja Tupā je'ēha rehe pandu duha ihī. Tupā pandu:

“Ihē rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ma'e hymba ke ukwāi, arapuharan ra'yr ke. Ame'ē ke ihē aputar ym.

Kuja katu te. Amō ta rehe awa pyrara usak, ame'ē ke ihē aputar katu” aja pandu duha ihī.

—Aja Tupā pandu ame'ē ke pekwa peho. (Tupā je'ēha rehe pesak peho.) Pesarahāl Sawa'e katu aja ukwa jupe, ame'ē ta pe kuja ym ihē apandu: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja apandu ym. Anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta pe kuja ihē apandu katu: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja riki — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ma'e u'uha ke hijar, ame'ē rehe har
(Mak 2.18-22; Ruk 5.33-39)

¹⁴ Juā mujahukiha namō jumu'e ixo ame'ē ta Jesu pe pandu uwyr:

—Jande riki ma'e ja'uha ke jahijar hijar jaxo. Amō amō rahā, jahijar. (Aja japyaiha ke jamujekwa Tupā pe.) Tupā namō japandu pandu rahā aja tī. Ma'e ja'uha ke jahijar tī. Parise ta aja tī. Ma'e u'uha ke a'eta hijar hijar tī. Pe, ne namō jumu'e ixo ame'ē ta aja ym. Ma'e ke a'eta u'u katu. Ma'e u'uha ke hijar ym. Ma'erehe my? — aja Jesu pe.

¹⁵ A'e pandu:

—Sawa'e jumendar rahā, a'eta mi'u matyr. Huryha mujā. Pe, ame'ē pe oho ame'ē ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namō ixo rahā, ma'e u'uha ke hijar ym. Pyaiha mujekwa ym. (Ihē namō ihēma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym.) Yman rahā, ihē ke amō ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahā ihēma'e jumu'eha ta upa ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha ke mujekwa ta.)

¹⁶ —Kamixa ymanihar sorok rahā, pan jupu'a ym ame'ē ke amō mujar ym ehe. Mujar ehe rahā, jupu'a we oho. Pe, kamixa ymanihar ke musak we ta. Sorok we ta oho.

¹⁷ Kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru ymanihar te pe awa purakar ym. Ame'ē pe purakar rahā, pupur we ixo rī. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta. Pe, upa kawī jyhē ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tī. A'erehe kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru pyahu ame'ē pe awa purakar rahā, katu ta tiki. Aja rahā, kawī jyhē ym ta. Hyru ke upuk ym ta tī — aja Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta pe Jesu pandu.

(Jesu mu'e rahā, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. A'erehe parise mu'e, aja ymanihar ixoha namō marā ka ym muparaha, aja Jesu mujekwa.)

“Thē rajyr emukatu” aja Jái pandu
(Mak 5.21-24; Ruk 8.40-42)

¹⁸ Jesu mu'e uī rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitā uhyk uwyr ehe. Huwa koty ipynarāi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohi, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu ipe:

—Ihē rajyr manō ramō. Ihē rok pe eho-rahā! Nde po ke iākā rehe emujar! Aja rahā, kwera katu ta tī — aja Jesu pe.

¹⁹ —Hā! Aho ta kŷ — aja pandu ipe.

Pe, a'e pu'am. Inamō oho. Inamō jumu'e ixo ame'ē ta oho tī.

Jesuma'e mundeha ke pyhyk, ame'ē kūjā rehe har

(Mak 5.25-34; Ruk 8.42-48)

²⁰⁻²¹ Oho ixo rahā, Jesu raikwer rupi amō kūjā oho. Jai ha pupuriha namō ixo ame'ē ke a'e. Awa py mokōi warahy 'ar rahā, aja te'e a'e ixo. A'e jupandu jupe:

—Ima'e mundeha ke ihē apyhyk rahā jō, ihē katu ta aho — aja kūjā jupe.

A'erehe Jesuma'e mundeha apyr ke a'e pyhyk.

²² Aja rahā, ixoty Jesu uwak. Pe, usak ehe rahā, pandu ipe:

—Ēi kūjā! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'ē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Nde rury katu eho apo 'y — aja kūjā pe.

Arahā kūjā katu oho.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu

(Mak 5.35-43; Ruk 8.49-56)

²³ Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitā rok pe Jesu ixo oho rahā, takwar ra'yr peju ame'ē ta rehe a'e usak. (Aja te'eha riki jundéu awa ta. Amō manō rahā, takwar ra'yr ke peju. Aja pyaiha ke mujekwa.) Amō ta mutyapu hū ixo tī. (Aja pyaiha ke mujekwa tī.)

²⁴ A'e pandu:

—Kar pe upa pehem peho! Kūjātāi manō ym riki. Ukwer te'e ou riki — aja Jesu a'eta pe. (Kūjātāi manō te aja Jesu ukwa katu tī.)

A'eta puka puka hū ehe. Manō te, aja ukwa katu, a'erehe puka puka hū ehe.

²⁵ Kar pe upa a'eta ke a'e mondo rahā, kūjātāima'e kapy pe Jesu ixo oho. Ipo rehe pyhyk. Pe, kūjātāi kwera katu. Pe, pu'am.

²⁶ Ame'ē mukwera rehe har amō ta pandu pandu oho. Ame'ē wyru rupi amō ta pandu pandu oho.

Mokōi sawa'e ta eha ym te ame'ē ta ke Jesu mukatu

²⁷ A'engi Jesu wata oho ixo rahā, mokōi sawa'e ta eha ym te ame'ē ta haikwer rupi oho. Hātā a'eta pandu:

—Sa'e! Ndawī rainō ke nde! Tupā mu'am ame'ē ke nde. Jande rehe epyrara esak. Nema'e pyrātāha namō jande ke emukatu — aja. (“Tupā mu'am me'ē ke” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am, aja mujekwa katu.)

²⁸ Ok pe Jesu ixo oho rahā, eha ym te ame'ē ta uhyk uwyr ehe. A'eta pe a'e pandu:

—Pehē ke ihē amukatu ame'ē ke ihē akwa katu. Ame'ē rehe pejurujar katu my? — aja Jesu.

—A'e tŷ. Jajuru jar katu — aja a'eta pandu.

²⁹ Pe, a'eta reha rehe ipo ke a'e mujar. Pandu:

—Ma'e ahyha ihē amukatu, ame'ē rehe pejurujar katu. Aja mā peja uhyk apo 'y — aja mokōi sawa'e ta pe.

³⁰ Pe, upa ma'e ke rehe a'eta usak katu. Hātā Jesu pandu:

—Pehē ke ihē amukatu, ame'ē rehe har amō ta pe pepandu ym! — aja pandu tipe.

³¹ Anī. A'eta uhem oho rahā, Jesu rehe har upa ame'ē wyy rupi pandu pandu oho.

Sawa'e je'engai ame'ē ke Jesu mukatu

³² Sawa'e ta uhem oho ixo rahā, sawa'e je'engai ame'ē ke Jesu rehe amō ta muhyk muwyr. Sawa'e py'a rehe ājā ihī, a'erehe je'engai ame'ē ke a'e.

³³ Ājā ke Jesu muhem mondo rahā, sawa'e rembe katak katu tī. Pandu pandu u'am tī. Pe, upa amō ta pandu:

—Mā! Katu tiki! Jundéu awa tama'e wyy rupi aja me'ē jasak ramō te — aja.

³⁴ Pe, parise ta pandu:

—Ājā tama'e kapitā riki pyrātāha ke muwyr ipe. A'erehe ājā ta ke a'e muhem mondo — aja pandu naī.

Heta ame'ē ta rehe Jesu pyrara usak

³⁵ Upa ok ta rupi Jesu ohoho. Upa ok ta hū rupi a'e oho tī. Amō amō rupi wata oho. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe mu'emu'e oho. Kuja myrandu katu ke a'e mu'emu'e. “Ma'e peka'u te'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā: ‘Ihē kotyhar ta ke pehē’ aja a'e pandu ta” aja mu'e. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu tī.

³⁶ Heta ame'ē ta rehe a'e usak rahā, ame'ē ta rehe pyrara usak. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara. Usakiha ta nixói tī. A'erehe ame'ē ta rehe Jesu pyrara usak. Ame'ē ta riki arapuharan ta aja saka. Usakiha ta nixói, ame'ēja saka. Katu ym aja.

³⁷ A'erehe inamō jumu'e ixo ame'ē ta pe a'e pandu:

—Ahúí aja me'ē itawa hū tipe. Pe, matyr ame'ē ta heta ym.

³⁸ Tupā riki ahúí aja me'ē jar aja saka. A'erehe ijar namō pepandu: “Kupixa pe matyr ame'ē ta ke emondo. Ahúí aja me'ē ke matyr ta” aja — aja Jesu pandu.

(Aja pandu rahā, heta ame'ē ta rehe har Jesu pandu. Tupā rehe har ukwa ym ame'ē ta heta hū ixo. Ahúí aja me'ē ta heta hū, ame'ēja saka. Ehe har pandu ame'ē ta heta ym tī. Matyr ame'ē ta heta ym tī. A'erehe Tupā namō pandu ta me'ē te'e: “Nde rehe har pandu pandu ame'ē ta ke emondo” aja Tupā pe. Aja Jesu mujekwa.)

10

Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ta ke (Mak 3.13-19; Ruk 6.12-16)

¹ Inamō jumu'e ixo ame'ē ta ke Jesu mujy'ar. Awa py mokōi sawa'e ta hetaha ke. A'e pandu:

—Pejur! Pesarahā! Ihē je'ēha rupi ājā ta ke pemuhem ta katu pemondo. Ihē je'ēha rupi upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu ta tī — aja awa py mokōi sawa'e ta pe.

² Pe, ame'ē ta ke a'e mondo. Awa py mokōi sawa'e ta ke Jesu mondo. Kuja riki sawa'e ta rer. Ko Simā. Petu aja amō her tī. Amō Andere tī. Simā mu a'e. Amō Tian tī. Semende ra'yr a'e. Imu amō tī. Her Juā.

³ Amō Siri tī. Amō Matoroméu tī. Amō Tome tī. Amō Matéu tī. Amukwehe homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. Amō Tian tī. Apéu ra'yr a'e. Amō Tandéu tī.

⁴ Amō Simā tī. Jundéu awa tama'e wyy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem ame'ē ke a'e. Amō Jun Ikarío amō tī. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur.

Awa py mokōi sawa'e ta pandu pandu oho

(Mak 6.7-13; Ruk 9.1-6)

⁵ Ame'ē awa py mokōi sawa'e ta ke Jesu mondo. Kuja a'eta pe a'e pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty peho ym. Samari wyy pe har tama'e ok ta pe peho ym tī.

⁶ Jundéu awa ta koty jō peho. Tupā rehe har mu'e ame'ē ta nixói ngā pe, a'erehe arapuharan ta kanim ame'ē ta aja saka a'eta. A'erehe ame'ē ta pe jō pepandu pandu peho.

⁷ Kuja pepandu peho: “Ixoty ipy'a ke ngā muruwak rahā, Tupā pandu ta: ‘Pehē rehe ihē rury katu. Ihēma'e ta ke pehē’ aja. A'erehe mā peja pehē py'a ke ixoty pemuruwak” aja pepandu peho.

⁸ Pepandu pandu peho rahā, kuja pema'ema'e tī. Upa ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu. Manō ame'ē ta ke pemukwera katu tī. Pereran ma'e u'u hū ame'ē ta ke pemukatu tī. Ipy'a rehe ājā ta ihī ame'ē ta py'a ngi ājā ta ke pemuhem pemondo tī. Pehē pe pyrātāha ke Tupā muwyr. A'erehe ame'ē pyrātāha namō amō ta ke pemukatu tī. Mukatuha rehe pemuhepy ym.

⁹ —Tamatarer ke peraho ym.

¹⁰ Pehē kupe pe ma'e rryu peraho ym tī. Mokōi kamixa peraho ym tī. Mokōi sapat peraho ym tī. Myra te'e pehē po pe peraho ym tī. (Myra rehe te'e wata ame'ē ke.) Pehē po te'e peho. Pesarahā! Ma'e nixói ame'ē ke parakyha pe ijar muwyr ta me'ē te'e. A'erehe ma'e ke peraho ym. Ma'e ke Tupā riki muwyr ta pehē pe. (Parakyha pe ijar muwyr ta, ame'ēja saka.)

11—Amō ok ta pe pehyk rahā, hok pe pehē ke muxe ame'ē ke pekekar. Mahem rahā, a'ep pepyta we rī. Ame'ē ok ta pe pexo rahā, ame'ē rok pe jō pepyta. Amō amō ok ta pe peho rahā, aja pema'ema'e tī.

12 Amō ta rok pe pexe peho rahā, kuja pepandu: “Mā peja pehē rehe Tupā usak katu” aja.

13 Pe, ame'ē rok wyr pe har ta pandu: “Ko pejur katu” aja. Pehē po ke pyhyk katu pehē ngi rahā, ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta.

—Pe, ame'ē rok wyr pe har ta hok pe pehē ke muxe tar ym rahā, ame'ē ta rehe Tupā hury ym ta.

14 Hok pe amō ta pehē ke muxe ym rahā, peho rahā, pehē py ngi ywy ku'i pejuhyk pembor. (Tupā ke putar ym ame'ē ta ke ko, aja pemujekwa ngā pe tī.) Ok ta pe har ta pehē ke putar ym rahā, aja pemujekwa tī. Pehē py ngi ywy ku'i pejuhyk pembor tī. (Aja rahā, ame'ē ok ta pe har ta ke Tupā putar ym tī, aja pemujekwa ngā pe tī.)

15 —Ko ihē apandu pehē pe. Yman rahā ngā ke Tupā mupyrara ta. Sondo ok ta pe har ta ke Tupā mupyrara ta. Ngomo ok ta pe har ta ke Tupā mupyrara ta tī. Ame'ē ta 'ar koty te we pehē rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ymanihar ta 'ar koty te we pehē ke putar ym ame'ē ta ke a'e mupyrara ta tī — aja awa py mokōi sawa'e ta pe Jesu pandu.

Pehē ke amō ta mupyrara ta

(Matéu 24.9; Mak 13.9-13; Ruk 21.12-17;

1 Petu 4.12-16)

16 A'e pandu tī:

—Pehendurahā! Jundéu awa ta koty pehē ke ihē amondo axo. Amō amō ta Tupā je'ēha putar ym tī. Parahy ta. So'o jarō, ame'ēja saka. A'erehe pesak katu peho. Mā peja pesak katu kŷ! Pehē riki peparahy ym tī.

17 Pesak katu kŷ. Pehē ke amō ta pyhyk ta. Pe, kapitā ruwa koty pehē ke raho ta. Pehē rehe har je'ē je'ē hū ta. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pehē ke raho ta tī. A'ep pehē rehe har je'ē je'ē hū ta tī. So'o pīrer pu'i pe pehē ke pīrok ta tī.

18 —Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe kapitā keruhū ruwa koty pehē ke amō ta raho ta tī. Pehē rehe har a'eta je'ē je'ē hū ta. Pe, mahy ta. Kapitā ruwa koty aja tī. Pehē ke mupyrara ta tī. Arahā myrandu katu ke pepandu ta a'eta pe. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe pepandu ta tī.

19 Kapitā ta ruwa koty pehē ke pyhyk raho rahā: “Ma'e ke jande japandu ta my? Myja me'ē jande japandu ta my?” aja pekwa pekwa ym pexo tī. Arahā ma'e pepandu ta ame'ē ke pehē pe Tupā mujekwa ta.

20 Arahā pepandu rahā, pehē je'ēha aja ym ta. Anī. Tupā'a muwyr ame'ē je'ēha ke

pepandu ta. Jande pái keruhū I'ā ke muwyr ta pehē pe.

21 —Arahā amō ke kapitā pe imu pandu ta: “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta. Ipái ta aja tī. Kapitā pe ta'yr ta ke raho ta tī. “Ko Jesu kotyhar ta ke. Ejukwa” aja ta tī. Ipái ta ke ta'yr ta raho ta tī. “Ko Jesu kotyhar ta ke. Ejukwa” aja ta tī.

22 Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē rehe upa amō ta parahy ta. Ihē rehe tapijar te'e we pejurujar katu rahā, Tupā namō pexo katu ta.

23 Pehē ke ok ta pe har ta mupyrara rahā, amō ok ta pe pejan peho. Apandu katu pehē pe. Upa katu te ok ta rupi peho. Ame'ē upa rahā, ihē ajywyr ta. Kō awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

24 —Pesarahā! Jumu'eha 'ar koty te we mu'eha katuha. Te'e paraky ame'ē 'ar koty te we ijar katuha tī.

25 A'erehe mu'eha aja jumu'eha ixo rahā, katu tiki tī. Ijar aja te'e paraky ame'ē ixo rahā, katu tiki tī. Pehē riki aja tī. (Ihē riki mu'eha aja. Pehē riki jumu'eha ta.) Ihē rehe har amō ta pandu: “Nde riki Satana” aja naī. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, ihē 'ar koty te we pehē rehe har ma'e jaxer ai ame'ē ke amō ta pandu ta — aja Jesu mujekwa. Awa py mokōi jumu'eha ta pe mujekwa.

Sawa'e ta ngi pekyje ym. Tupā ngi pekyje. (Ruk 12.2-7)

26-28 Awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu tī:

—Pehē ke amō ta mupyrara ta. Anī. Sawa'e ta ngi pekyje ym. Pehē pe ihē apandu ame'ē ke amō ta ukwa ym. Yman rahā upa ame'ē ke amō ta pe pepandu pandu ta. Upa amō ta ukwa ta. Ma'e ke rehe pehē jō pehendu ame'ē ke amō ta pe pemujekwa ta. Apo ma'e kanim aja ixo ame'ē ke upa mujekwa ta amō ta pe. Amō ta ukwa ym ha rupi pekwa ame'ē ke upa pemujekwa ta a'eta pe tī.

—Pesarahā! Sawa'e ta ngi pekyje ym. Pehē ke a'eta jukwa rahā, ame'ē jō riki. Pehē'a ke marā ka ym mahyha. Tupā anī. Pekiye ingi. Pehē ke a'e jukwa rahā, amō we tī. Mupyraraha renda pe pehē ke a'e mupyrara ta. A'erehe pekyje ingi.

29-31 —Mokōi ma'ewyra ra'yr rehe amō muhepy rahā, peteī tamatarer pu'a ra'yr muhepy. Pe, ame'ē ma'ewyra ra'yr rehe har Tupā usak katu. Jande pái keruhū pandu ym rahā, ma'ewyra ra'yr manō ym ta. (Aja rahā, kuja mujekwa katu. Ma'ewyra ra'yr 'ar koty te we pehē rehe jande pái keruhū usak katu.) Pehē aja tī. Pehē ākā rehe pehē'a ihī. Ame'ē hetaha ke a'e ukwa katu. (Ame'ē ke ukwa rahā, upa katu te pehē rehe har a'e ukwa katu tī, aja mujekwa katu. A'erehe

pehê rehe Tupã usak katu te we ta, aja mujekwa katu tĩ) — aja Jesu pandu.

Kirisutu rehe har ukwa katu ame'ê ta rehe har

(Ruk 12.8-9; 2 Timo 1.8)

³² A'e pandu tĩ:

—Mupyrara ame'ê ta namō amō ixo rahã, kuja pandu: “Jesu kotyhar ke ihê” aja pandu. Aja rahã, kuja ehe har ihê riki apandu ta tĩ: “Ihê kotyhar te ke a'e” aja ihê pái keruhũ pe ihê apandu ta. (Aja rahã, ame'ê ke ihê pái keruhũ putar katu tĩ.) Ywatehar ke a'e.

³³ Pe, mupyrara ame'ê ta namō amō ixo rahã, kuja pandu: “Ihê anĩ. Jesu ke ihê akwa ym. Ixotyhar ym ihê” aja pandu. Aja rahã, kuja ehe har ihê apandu ta tĩ: “Peme'ê anĩ. Ihê akwa ym peme'ê. Ihê kotyhar aja ym a'e” aja ihê pái keruhũ pe ihê apandu ta. (Aja rahã, ame'ê ke ihê pái keruhũ putar ym tĩ.) Ywatehar ke a'e — aja Jesu pandu.

Ianam ta jumai ta ame'ê rehe har

(Ruk 12.51-53; Ruk 14.26-27)

³⁴ A'e pandu tĩ:

—Kome'ê ywy keruhũ pe har ta jumai mai ixo. Ame'ê ke ihê amuputu'u ajur, aja pekwaaha my? Anĩ. Aja ym ajur. Ihê ajur, a'erehe amō amō ta jumai mai ta.

³⁵ Ipái ta ihê rehe jurujar katu, a'erehe ta'yr ta je'ê je'ê hũ ta. (Huwajan ta aja saka ta.) Imái ta ihê rehe jurujar katu, a'erehe imembyr kũjã ta je'ê je'ê hũ ta tĩ. (Huwajan ta aja saka ta tĩ.) Ixawa'e mái ta ihê rehe jurujar katu, a'erehe imembyr reko ame'ê ta je'ê je'ê hũ ta tĩ. (Huwajan ta aja saka ta tĩ.)

³⁶ Ihê rehe amō jurujar katu rahã, hok wyr pe har ta je'ê je'ê hũ ta. (Huwajan ta aja saka tĩ.) Amō ruwajan 'ar koty te we katu ym ha.

³⁷ —Ipái rehe amō ipy'a katu, ame'ê 'ar koty te we ihê rehe ipy'a katu. Aja jō rahã, ihê kotyhar te a'e. Imái rehe aja tĩ. Ipy'a katu tĩ. Pe, i'ar koty te we ihê rehe ipy'a katu. Aja jō rahã, ihê kotyhar te a'e tĩ. Ta'yr rehe aja tĩ. Tajyr rehe aja tĩ. Ame'ê ta 'ar koty te we ihê rehe ipy'a katu. Aja jō rahã, ihê kotyhar te a'e tĩ.

³⁸ Ihê kotyhar aja amō ixo rahã, ame'ê ke amō ta jukwa tar katu. Ame'ê ngi kyje ym rahã, ihê kotyhar aja ixo ta.

³⁹ Amō riki ihê kotyhar wan ta. A'erehe ame'ê ke amō ta jukwa tar katu. A'erehe ihê rehe jurujar tar ym. Hijar, a'erehe jukwaha ke amō muputu'u. A'erehe a'e ixo we tipe. Ame'ê ke Tupã putar ym. Inamō ixo ym ta. Aja ihê tĩ. Aputar ym tĩ. Amō riki ihê rehe jurujar katu, a'erehe a'e ke amō ta jukwa. Jurujar katuha ke hijar ym. Aja rahã, Tupã namō a'e ixo katu ta. Uhã te hũ aja a'e ixo ta — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ê ke Tupã muwyr ta
(Matéu 25.34-40; Mak 9.41; Juã 13.20; Emberéu 13.1-3; 3 Juã 5-8)

⁴⁰ A'e pandu tĩ:

—Ihê rehe har pepandu pandu peho. A'erehe pehê pe amō pandu: “Ihê rok pe pepyta katu” aja. Aja pehê ke hok pe muxe katu rahã, ihê ke a'e muxe katu, ame'êja saka tĩ. Tupã ke a'e muxe katu tĩ, ame'êja saka tĩ. Ihê ke Tupã muwyr.

⁴¹ Tupã je'êha pandu ame'ê ke ko, aja amō ukwa. A'erehe hok pe a'e muxe katu. Aja rahã, ma'e katu ame'ê ke Tupã muwyr ta ipe. Tupã je'êha pandu ame'ê pe ma'e katu ame'ê ke Tupã muwyr ta ipe. Aja ok jar pe a'e muwyr ta tĩ. Juja katu te muwyrriha ke. “Ko sawa'e katu” aja amō ukwa. A'erehe hok pe ame'ê sawa'e ke muxe katu rahã, ma'e katu ame'ê ke Tupã muwyr ta ipe tĩ. Sawa'e katu ame'ê pe ma'e katu ame'ê ke Tupã muwyr ta ipe. Aja ma'e katu ame'ê ke ok jar pe Tupã muwyr ta tĩ. Juja katu te muwyrriha ke.

⁴² Pesarahã! Kuja pekwa katu pexo. “Ko Jesu kotyhar ke” aja amō ukwa. A'erehe jingwéi rahã, kú pe y rysã me'ê ipe. (Aja rahã ipy'a katu ehe aja mujekwa.) Aja rahã y me'êha pe ma'e katu ame'ê ke Tupã riki muwyr ta tĩ — aja Jesu pandu.

11

Jesu koty sawa'e ta ke Juã mujahukiha mondo

(Ruk 7.18-35)

¹ Awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu upa pandu rahã, ame'ê ok ta ngi a'e oho. Hake rupi amō ok ta ihĩ. Ame'ê rupi a'e mu'e oho.

² Kyndaha pe Juã mujahukiha ixo. Upa ma'e Jesu ma'ema'e ame'ê rehe har hendu rahã, sawa'e ta ke a'e mondo, Jesu pe. Inamō jumu'e ixo ame'ê ta ke Juã mondo.

³ Ame'ê ta uhyk rahã, Jesu pe pandu:

—“Amō sawa'e uwyr ta” aja jande pe Juã pandu. Nde riki ame'ê sawa'e ke my? Ame'ê ym rahã, amō sawa'e rehe jaharō ta my? Emujekwa katu jande pe — aja Jesu pe sawa'e ta pandu.

⁴ Jesu pandu:

—Juã koty pejwyr peho. Pesak ramō ame'ê ke upa pepandu ipe. Pehendu ame'ê ke upa pepandu ipe tĩ.

⁵ Kuja. “Eha ym te ame'ê ke apo ma'e ke rehe usak katu tĩ. Wata ym te ame'ê ke apo wata katu tĩ. Pereran ma'e u'u hũ ame'ê namō ixo ame'ê ta ke apo upa ka'ê oho ipe tĩ. Ma'e hendu ym te ame'ê ta apo ma'e hendu katu tĩ. Manō ame'ê ta kwera katu uhem tĩ. Pyrara ixo ame'ê ta pe myrandu katu ke amō ta pandu raho tĩ.

⁶ Pe, ihê rehe jurujar katuha ke hijar ym rahâ, hury katu a'e ixo." Aja Juâ pe pepandu peho — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Hâ! Japandu ta jaho kÿ — aja sawa'e ta.

(Ahy ame'ë ta ke Jesu mukatu. Manô ame'ë ta ke mukwera tî. Aja rahâ, a'e riki Kirisutu. "Kapitâ keruhû" aja Tupâ mu'am ame'ë ke a'e. Jundéu awa ta harô hû ame'ë ke a'e aja mujekwa katu.)

⁷ Juâ muwyr ame'ë ta jywyr oho ixo rahâ, Juâ rehe har amô ta pe Jesu pandu:

—Amukwehe awa nixói te ame'ë pe Juâ rehe pesak peho rahâ, ma'e pesak peho my? Sawa'e pitu te'e ame'ë rehe pesak peho my? Anî. Aja ym Juâ. Pyrâtâ a'e. Pahar amô koty koty ukwaha ke mondo ym a'e.

⁸ Ima'e mundeha katu te ame'ë ke namô ixo. Ame'ë sawa'e rehe pesak peho my? Anî. Pesarahâ! Aja mundeha katu te ame'ë ke namô ixo ame'ë ta kapitâ keruhû rok rehe jô ixo. (Juâma'e aja ym. Ima'e mundeha katu te aja ym namô ixo.)

⁹ Ihê pe pepandurahâ! Awa rehe pesak peho my? Tupâ je'êha pandu ame'ë ke rehe pesak peho my? A'e riki. Pesarahâ! Ihê apandu pehê pe. Ymanihar Tupâ je'êha pandu ame'ë ta 'ar koty te we Juâ katuha. (A'erehe Juâ rehe pehendû katu ta me'ë te'e.)

¹⁰ Juâ rehe har kuja Tupâ je'êha rehe pandu ihî. Kuja Ta'yr rehe har Tupâ pandu:

"Ne ndutar koty myrandu raho ame'ë ke ko ihê amondo py.

Nde ereho Tate rahâ, amô ta py'a ke ihê koty a'e riki muruwak ta mondo" aja panduha ihî. (Ame'ë mondo py ame'ë ke Juâ.)

¹¹ —Apandu pehê pe. Upa katu te sawa'e ta 'ar koty te we Juâ katuha ke. Apo amô ixo. Apo myrandu katu pandu oho ame'ë ta ixo. Myrandu katu ymanihar Tupâ je'êha pandu ame'ë ta pandu pandu. Juâ pandu ame'ë ke i'ar koty te we katuha. Apo anî. Ihêma'e jumu'eha ta myrandu katu ke pandu. Ame'ë ta Juâ 'ar koty te we katuha. Ihêma'e jumu'eha ta ukwa ym ame'ë ta ke, aja pekwaha naî. Anî. Ame'ë ta katu te, aja Tupâ pe.

¹² Myrandu ke Juâ pandu pandu. "Ixoty pehê py'a ke pemuruwak rahâ, Tupâ pandu ta: 'Ihêma'e ta ke pehê' aja Tupâ pandu" aja Juâ pandu. Pe, Tupâ koty heta ipy'a ke muruwak. Apo ihê apandu ame'ë ke rehe amô ta heta te hû jurujar katu tî. Putar katu hû tî. A'erehe Tupâ koty ipy'a ke muruwak katu.

¹³ Juâ uwyr ym rahâ we, upa Tupâ je'êha pandu ame'ë ta pandu pandu tî. Myja me'ë Tupâ kotyhar aja muruwak ta my? Ame'ë rehe har pandu pandu. Aja Moise je'êha mujekwa tî.

¹⁴ Ame'ë ta je'êha rehe pejurujar tar katu rahâ, kuja pekwa ta. Juâ riki Eri. Eri riki uwyr ta kÿ, aja yman amô mupininim. Juâ riki ame'ë Eri aja saka.

¹⁵ Pekwa tar katu rahâ, pehendû apo.

¹⁶ —Ihê ke putar ym ame'ë ta riki kurumî ra'yr ta aja saka. Jumusaráiha ke a'eta mujâ. Muhepyha rendâ pe wapyk. Pe, wajar ta pandu:

¹⁷ "Jande rury katuha ke jajyngar tipe. Pepurahái ym. Japyaiha jajyngar tipe. Pe-jixi'u ym" aja wajar ta pe.

¹⁸ Hury ym kurumî ra'yr ta. Aja riki ihê ke putar ym ame'ë ta tî. Juâ uwyr rahâ, amô amô rahâ, ma'e u'uha ke a'e hijar. Kawî ke a'e u'u ym te tî. Pe, ehe har amô ta pandu: "Ipy'a rehe âjâ ihî ame'ë ke a'e. Katu ym a'e" aja naî. Tupâ je'êha pandu ame'ë ke a'e, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

¹⁹ —Ko awa ihê tî. Tupâ je'êha rupi ajur. Ko ihê ajur rahâ, upa ma'e ke ihê a'u. Ma'e a'uha ahijar ym. Kawî ihê a'u tî. Pe, ihê rehe har amô ta pandu: "Pesak eherahâ! Ma'e u'u hû ame'ë ke a'e. Kawî ngi ka'u ame'ë ke a'e" aja naî. Amô we tî. "Ma'e jaxer ame'ë ta rehe katu ame'ë ke a'e. Homa awa tama'e kapitâ keruhû pe tamatarer matyr ame'ë ta rehe katu ame'ë ke a'e tî. Katu ym aja" aja riki naî. Tupâ muwyr ame'ë ke ihê, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ihê rehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

—Pesarahâ! Tupâ rehe amô jurujar katu rahâ, Tupâ riki upa ma'e ke ukwa katu, aja amô ukwa. Pe, ixotyhar aja a'e jumuruwak ta — aja Jesu pandu.

Jesu ke amô amô ok ta pe har ta putar ym (Ruk 10.13-15)

²⁰ Amô amô ok ta pe marâ ka ym amô ma'eha. Ame'ë ke Jesu ma'ema'e katu tipe. Heta hû ma'ema'e tipe. A'ep pe har ta hijar ym ma'e ke. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ym. Tupâ koty ipy'a ke muruwak ym. A'erehe a'ep pe har ta rehe har Jesu pandu:

²¹ —Korasî ok ta pe har ta! Mâte hû pehê ke Tupâ mupyrara ta. Mesái ok ta pe har ta aja tî! Mâte hû pehê ke Tupâ mupyrara ta tî. Marâ ka ym amô ma'eha, ame'ë ke heta te hû pehê ruwa koty ihê ama'ema'e tipe. Pehê ruwa koty ihê ama'ema'e, ame'ë ke ymanihar Tir ok ta pe ihê ama'ema'e ta tipe rahâ, a'ep pe har ta ma'e ka'u te'eha ke hijar ta tipe. Pan xuru aja me'ë ma'e mundeha ke munde ta tipe. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe.) Tatimbuk ke iâkâ rehe ombor ta tipe tî. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe tî.) Ymanihar Sinô ok ta pe har ta aja tî. (Pyaiha ke mujekwa ta tipe tî.)

²² —Ko ihê apandu. Ngâ ke Tupâ mupyrara rahâ, Tir ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Sinô ok ta pe har ta aja tî.

Mupyrara ta tī. Ame'ē ok ta pe har ta 'ar koty te we Korasī ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. (Ihē rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tī.) Aja Mesái ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tī. (Ihē rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tī.)

²³ —Kapana'ū ok ta pe har ta tī. “Jande anī. Katu te jande” aja pekwaaha naī. Upa pehēma'e ok ta ke Tupā mumba ta tī. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke pehē pyter pe ihē ama'ema'e katu tipe. Aja ymanihar Sondo ok ta pe ihē ama'ema'e ta tipe rahā, ame'ē ok ta apo ixo ta tipe tī.

²⁴ Pehē pe ihē apandu katu. Ngā ke Tupā mupyrara rahā, Sondo ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ē 'ar koty te we Kapana'ū ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. (Ihē rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tī) — aja Jesu pandu.

*Pehē py'a ke ihē amuhury ta
(Ruk 10.21-22)*

²⁵ Arahā Jesu pandu:

—Papa! Sawa'e te nde! Ywa ke nde eremujā. Kome'ē ywy keruhū aja tī. Nde eremujā tī. Ihē amu'e ame'ē ke paper rehe jumu'e ym ame'ē ta pe nde eremujekwa katu. A'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja apandu nde pe. “Jakwa katu jande” aja ukwa ame'ē ta pe anī. Nde eremujekwa ym tī. “Upa jande jajumu'e” aja ukwa ame'ē ta pe anī tī. Nde eremujekwa ym tī.

²⁶ Aja riki nde ereputar ame'ē ke uhyk riki. Papa! Katu aja — aja ipái keruhū pe Jesu pandu.

²⁷ Jumu'eha ta pe Jesu pandu tī:

—Upa katu te ma'e ke ihē pe ihē pái keruhū muwyr. Ta'yr ke ihē. Ihē rehe har ukwa ym awa. Ihē pái jō ukwa katu. Aja ihē pái rehe har ukwa ym awa. Ihē jō akwa katu. Pe, ihē aputar ame'ē ta pe ehe har ihē amujekwa katu. Aja rahā, ame'ē ta ukwa katu ta ehe har tī.

²⁸ —Pehē ramūi ukwaha ke pehendu tipe. Hātā riki ame'ē pema'eha. Pehē re'ō, ame'ēja saka tī. A'erehe ihē koty pejur. Pehē py'a ke ihē amuhury katu ta.

²⁹ Ihē apandu ame'ē ke pema'e. Hātā ym ame'ē pema'ema'eha. A'erehe ihē namō pejumu'e katu. Hātā ihē aje'ē ym ta. Ihē katu. A'erehe ihē namō pejumu'e katu. Aja rahā, pehē py'a ke ihē amuhury katu ta.

³⁰ Ihē apandu ame'ē ke pema'e rahā, hātā ym riki ame'ē pema'eha. Ihē amu'e ame'ē ke pema'e rahā, ame'ē hātā ym tī — aja Jesu pandu.

12

*Jundéu awa tama'e putu'u 'ar rehe har
(Mak 2.23-28; Ruk 6.1-5)*

¹ Heta ym ukwer rahā, ahúí aja me'ē ty rupi Jesu wata ixo. Jumu'eha ta namō wata

ixo. Arahā jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. Jumu'eha ta myahy riki. A'erehe ahúí aja me'ē ke a'eta po'ok. (Ame'ē ke ipo pe kamyrik. Aja pírer ke ombor.) Pe, u'u ixo.

² Ame'ē rehe parise ta usak. Pe, Jesu pe pandu:

—Anī. Katu ym u'uha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahā, katu ym. (Paraky te'e, aja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī — aja parise ta pandu.

³ (Amō rehe pyrara usak ta me'ē te'e, aja Jesu mujekwa tar katu) a'erehe pandu:

—Yman Ndawi myahy te riki. Inamō ixo ame'ē ta aja tī. Myahy te tī. Ame'ē ta ma'eha ke Tupā je'ēha rehe pesak riki.

⁴ Ma'e u'u ame'ē ke nixóí te rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta ixo oho. Pe, mbeju a'ep ihī. Ame'ē ke u'u. Ame'ē mbeju Tupā ruwa koty pa'ihu moī, ame'ēja saka. Pa'i ta jō ame'ē ke u'u katu. Amō ta u'u rahā, anī. Katu ym. A'erehe Ndawi ta u'u rahā, katu ym ta tipe. (Ndawi ta pa'i ta ym. Aja Moise je'ēha rehe hendu ym.)

⁵ —Amō we tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te pa'i ta paraky ixo. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe paraky ixo. Putu'uha 'ar rahā, paraky rahā, katu ym, aja Moise je'ēha rehe pesak. Pa'i ta paraky riki. Ame'ē katu pehē pe. A'erehe: “Mā peja pa'i ta paraky” aja pepandu.

⁶ —Ko amujekwa pehē pe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū riki katu. I'ar koty te we amōma'e katuha kohī. Ihē riki ame'ē. (A'erehe ihēma'e jumu'eha ta ma'eha katu.)

⁷ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. (Tupā pandu:)

“Ihē rehe pehē py'a pemoī moī rahā, pehē rymba ke pehapy tipe. Upa ukwái tipe. Arapuharan ra'yr ke ame'ē. Ame'ē ke ihē aputar ym.

Kuja katu te. Amō ta rehe pepyrara pesak. Ame'ē ke ihē aputar katu” aja panduha ihī.

—Ame'ē pinīha ke pekwa rahā, ma'e katu ame'ē ke amō ta ma'ema'e ta. Ame'ē ta pe: “Pehē katu ym” aja pepandu ym ta tipe.

⁸ Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur ame'ē ke ihē. A'erehe jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ma'e ke amō ma'e, ame'ē ke ihē riki apandu katu — aja Jesu.

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke Jesu mukatu

(Mak 3.1-6; Ruk 6.6-11)

⁹ A'engi a'e oho. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e ixo oho.

¹⁰ A'ep amō sawa'e ihī. Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke a'e. Amō sawa'e ta ihī tī.

Jesu rehe a'eta usak katu uĩ. Jesu pe a'eta pandu:

—Putu'uha 'ar rahā, ma'e ahy ixo ame'ē ke amō mukatu rahā, katu ym, aja Moise je'ēha mujekwa my? — aja ipe.

¹¹⁻¹² Jesu pandu:

—Anĩ. Katu, aja mujekwa. Pesarahā! Pehē ngi har amō riki arapuharan namō ixo. Putu'uha 'ar rahā, ywykwar pe ame'ē u'ar rahā, ame'ē ke hykí ta muhem riki. (Ame'ē ke paraky te'e, aja pekwa.) Arapuharan riki katu. Sawa'e riki arapuharan 'ar koty te we katuha. A'erehe putu'uha 'ar rahā amō ta rehe amō pyrara usak rahā, katu te tiki, aja Moise je'ēha mujekwa — aja Jesu.

¹³ Pe, sawa'e pe a'e pandu:

—Nde po epirar 'y! — aja ipe.

Ipo ke sawa'e pirar rahā, upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tĩ. Wajar aja katu oho.

¹⁴ A'engi parise ta uhem oho. Pe, a'eta jupandu pandu a'eta jupe:

—Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa ta — aja parise ta jupe.

Tupāma'e miasu ke

¹⁵ A'e ke amō ta jukwa tar katu, aja Jesu ukwa rahā, ame'ē renda ngi oho. Kapana'ũ ok ta rake ngi oho. Heta ngā haikwer rupi oho tĩ. Upa ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu.

¹⁶ Pe, ame'ē ta pe a'e pandu:

—Pehē ke ihē amukatu. Ihē Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ame'ē ke ngā pe pepandu ym — aja Jesu.

¹⁷ Aja ahy ixo ame'ē ta ke mukatu rahā, yman Tupā pandu, ame'ē panduha uhyk. Je'ēha ke Isai mupinim.

¹⁸ Ta'yr rehe har Tupā pandu:

“Ko ihēma'e miasu ke. Ihē kotyhar aja ajo'ok. Ihē apy'a katu ehe. Ihē ke a'e muhury katu tĩ.

Ihē'ā ke ihē amuwyr ta ipe. Upa awa ta pe ihē rehe har a'e pandu ta.

¹⁹ Hātā a'e pandu ym ta ngā pe. Je'ē je'ē ym ta tĩ. Awa rape rupi hātā a'e je'ē je'ē ym tĩ.

²⁰ Amō pitu te'e ame'ē ta pe wewe katu ma'e ke a'e ma'e ta.

Pyrātā ym ame'ē ta rehe a'e pyrara usak ta tĩ. Aja tapyjar te'e we a'e ixo ta. Aja rahā, myrandu katu ke upa ngā ukwa katu ta.

²¹ Pe, ehe har amō ta mujekwa. A'erehe upa amō ta ukwa katu ta ehe har tĩ” aja Tupā pandu ame'ē ke Isai mupinim.

Jesu rehe har: Satana rehe har tĩ (ājā ramūi a'e.).

(Mak 3.20-30; Ruk 11.14-23)

²² Ajame'ē ke eha ym te ame'ē ke amō ta werur ipe. Sawa'e py'a rehe ājā ihĩ, a'erehe eha ym te. Ame'ē je'engai tĩ. Pe, ame'ē ke

Jesu mukatu rahā, ma'e ke sawa'e pandu katu tĩ. Upa ma'e ke rehe usak katu tĩ.

²³ Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu, a'erehe a'eta pandu:

—Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke a'e! Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nahā my? Jaharō hū ehe ame'ē ke — aja amō ta pandu.

²⁴ Ame'ē ke parise ta hendu rahā, pandu:

—Anĩ. Aja ym. Satana riki pyrātāha ke muwyr ipe, a'erehe ājā ta ke Jesu muhem katu mondo — aja riki naĩ.

²⁵ Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa uĩ, ame'ē ke Jesu ukwa katu, a'erehe a'eta pe pandu:

—Anĩ. Aja ym. Ihē pe pyrātāha ke Satana muwyr ym te. (Ājā ramūi a'e.) Pesarahā! Ihē amujekwa ta. Wwy pe har ta amō koty koty jy'ar. Pe, jumai mai ngā juehe rahā, pahar jumumba ta ngā juehe riki. (A'erehe jumai mai ym ta ngā juehe.) Ok ta pe har ta aja tĩ. Ok wyr pe har ta aja tĩ. Amō koty koty jy'ar, pe, jumai mai a'eta juehe rahā, jumumba ta a'eta juehe tĩ. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

²⁶ Aja ājā ta jumai mai a'eta juehe rahā, Satana koty har ta amō koty koty ixo, aja mujekwa. Aja rahā, pahar jumumba ta a'eta juehe. (A'erehe ihē pe pyrātāha ke Satana muwyr ym te.)

²⁷ Ājā ramūi riki ihē pe pyrātāha ke muwyr, a'erehe ājā ta ke ihē amuhem amondo, aja pepandu naĩ. Pesarahā! Ājā ta ke ihē amuhem amondo. Pehē kotyhar ta aja tĩ. Ājā ta ke muhem mondo tĩ. Aja rahā, awama'e pyrātāha namō muhem mondo my? Satanama'e pyrātāha namō my? Anĩ. Aja ym. Aja rahā, ihē aja tĩ. Satanama'e pyrātāha namō aja ym ihē tĩ. A'erehe pehē je'ēha pejawy te'e aja pehē kotyhar ta mujekwa katu pehē pe.

²⁸ Pesarahā! Ihē pe Satana pyrātāha ke muwyr ym te. Tupā'ā riki ihē pe pyrātāha ke muwyr. A'erehe ājā ta ke amuhem katu amondo. Aja rahā, ihē riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē aja pekwa katu ta me'ē te'e. Peharō katu pexo ame'ē ke ihē.

²⁹ —Sawa'e pyrātā rok pe ma'e ke mukanim ym oho awa. Mukanim oho rahā, sawa'e pyrātā ame'ē jywa ke a'e mujere ta pukwar py. A'engi sawa'ema'e ke upa mukanim ta raho. (Aja ihē riki tĩ. Satanama'e pyrātāha ngi sawa'e ke ihē riki amuhem. Aja rahā, Satanama'e pyrātāha ke ihē riki amuputu'u aja ihē amujekwa.)

³⁰ —Ihē kotyhar aja amō ixo ym rahā, ihē namō jumai ame'ē ke a'e. Tupā koty ihē namō ngā ke amō mujy'ar ym rahā, ame'ē riki amō koty ihē ngi muhāi mondo a'e. Tupā ruwajan koty mujy'ar mondo.

³¹ Ko ihē apandu pehē pe. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr katu. Juru ai ehe rahā, ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr katu tī. Tupā'ā rehe juru ai rahā, ame'ē rehe marā ka ym Tupā ipy'a jywyrīha.

³² Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe har katu ym amō pandu rahā, ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Tupā'ā rehe har katu ym amō pandu rahā, ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr ym te ta. Apo jywyr ym te ta. Yman rahā, jywyr ym te ta tī — aja Jesu pandu.

Ma'eywa rehe har

(Ruk 6.43-45)

³³ A'e pandu tī:

—Ma'eywa'y riki hury katu rahā, i'a hū ta. Ma'eywa'y hury ym rahā, i'a ym ta. A'erehe i'a hū rahā, ma'eywa'y riki katu aja amō ukwa katu.

³⁴ Parise ta! Mbóí aja saka pehē! Katu ym ame'ē ta ke pehē, a'erehe mbóí aja saka. Ma'eywa'y katu ym aja saka pehē. A'erehe katu ame'ē ke ihē ama'ema'e, ame'ē rehe har: “Mā! Katu tiki” aja pepandu ym te. Pehē py'a pe peka'u te'eha ke pekwa pekwa pexo. A'erehe ame'ē ke pepandu rahā, ma'e jaxer ame'ē ke pepandu.

³⁵ Sawa'e katu ame'ē ke ipy'a pe katu ame'ē ke ukwa ukwa ixo. A'erehe a'e pandu rahā, katu ame'ē ke pandu katu. Sawa'e katu ym ame'ē ke ipy'a pe ma'e jaxer ame'ē ke ukwa ukwa ixo. A'erehe a'e pandu rahā, ma'e jaxer ame'ē ke pandu. Pehē parise ta katu ym, a'erehe ma'e katu ym ame'ē ke pepandu. (Ma'eywa'y katu ym, ame'ēja saka pehē.)

³⁶ —Yman rahā ngā ke Tupā mupyrara rahā, upa ma'e jaxer ame'ē ke amō pandu, ame'ē ke Tupā mujekwa ta. Pe, a'e mupyrara ta. Upa katu te amō tama'e panduha ke a'e mujekwa ta.

³⁷ Ma'e pepandu ame'ē ke Tupā ukwa ta. Pe, mupyrara ta. “Nde katu ym” aja a'e pandu rahā, a'e mupyrara hū ta. “Nde katu” aja a'e pandu rahā, mupyrara ym ta. A'erehe myja me'ē pepandu apo, ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo. (Katu ame'ē ke jō pepandu katu) — aja Jesu pandu.

Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ma'ema'e ame'ē ke rehe

Amō ta usak tar katu

(Mak 8.11-12; Ruk 11.29-32)

³⁸ Ajame'ē ke Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr. Parise ta uhyk uwyr tī. Upa ame'ē ta Jesu pe pandu:

—Sa'e! Ngā mu'eha nde. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'e apo. Jasak ta. (Aja rahā, nde ke Tupā muwyr, aja jakwa katu ta) — aja ipe.

³⁹ Jesu pandu:

—Anī. Pehē ruwa koty ama'e ym ta. Mā! Tupā rehe har pekwa ym te. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē tī. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ama'ema'e katu. Ame'ē ke rehe pesak tar katu. Anī ta. Pesarahā! Jon riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Yman pira keruhū pusu rehe Jon tūi. (Manō ym.) A'erehe uhem ingi rahā: “Ihē ke Tupā muwyr” aja Jon mujekwa ngā pe. Jon aja ihē tī. Aja jō ihē amujekwa ta pehē pe tī. Amanōha ngi akwera katu ahem rahā, ihē ke Tupā muwyr, aja amujekwa ta. (Pira keruhū pusu ngi Jon uhem, ame'ēja saka ihē tī.)

⁴⁰ Pira keruhū pusu pe Jon tūi. Mokōi ukwer rahā, a'ep tūi. Aja ihē amanō rahā, mokōi aker rahā, itakwar keruhū pe ihē rete pete'e tūi. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ihē ajur.

⁴¹ —Yman rahā, ngā ke Tupā mupyrara ta. Arahā Nini ok ta pe har ta pu'am ta. Jon pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. Tupā koty ipy'a muruwak mondo. A'erehe yman rahā, Tupā mupyrara rahā, kuja pandu ta: “Jesu je'ēha rehe pehendu ym. Katu ym pehē” aja apo ihē ke putar ym ame'ē ta pe pandu ta. Jon pandu ame'ē ke rehe Nini ok ta pe har ta hendu katu. Pesarahā! Ko ihē axo. Jon 'ar koty te we ihē katuha. Anī. Ihē je'ēha rehe pehendu ym. (A'erehe pehē ke Tupā mupyrara hū ta.)

⁴² —Yman rahā, ngā ke Tupā mupyrara ta. Arahā amō kūjā pu'am ta. Kapitā keruhū kūjā ke a'e. Pepsaite ngi Saromā mu'e ame'ē ke rehe hendu uwyr kwe. A'erehe yman rahā, Tupā mupyrara rahā, ame'ē kūjā pandu ta: “Jesu je'ēha rehe pehendu ym. Katu ym pehē” aja apo ihē ke putar ym ame'ē ta pe pandu ta. Pepsaite ngi kūjā uwyr. Amō wata oho rahā, heta ukwer. Warahy jurukwā koty ngi uwyr. Iapyr koty ngi. Ukwa katuha namō ma'e Saromā mu'e ame'ē ke rehe kūjā hendu uwyr. Pesarahā! Ko ihē axo. Saromā 'ar koty te we ihē akwa katuha. Anī. Pehendu ym ihē je'ēha rehe. A'erehe pehē ke Tupā mupyrara hū ta — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ājā ta jywyr uwyr

(Ruk 11.24-26)

⁴³ A'e pandu tī:

—Amō py'a ngi ājā uhem oho rahā, awa nixóí te ame'ē rupi wata wata ixo. Putu'uha renda ke kekar tipe ixo. Mahem ym.

⁴⁴ A'erehe jupandu jupe: “Sawa'e py'a ngi ihē ahem ajur. Ame'ē pe ajywyr ta aho. Ihē rok aja saka ihē pe” aja jupandu jupe. Pe, jywyr oho. Pe, uhyk rahā, hok pe nixóí amō. Upa peir katu amō. Upa mukatu. Aja saka ipy'a ke.

⁴⁵ Ame'ë ke rehe usak rahā, amō ājā ta rehe oho piam. Awa po wajar mokōi hetaha muhyk. Ame'ë ta riki i'ar koty te we jaxer ai ame'ë ta ke a'eta. Pe, muhyk rahā, sawa'e py'a rehe a'eta ixo oho tī. A'erehe ame'ë sawa'e mâte jaxer te apo'y. Ājā petēi ixo rahā, katu ym. Apo heta ihī, a'erehe i'ar koty te we jaxeriha — aja parise ta pe Jesu pandu.

(Aja awa tī. Juehe ixoha jumukatu aja ixo tar katu. Anī. Tupā rehe jurujar ym. Nixói ma'e, ame'ëja saka. A'erehe i'atu we rahā, ymanihar aja jywyr. Pe, jywyr rahā, i'ar koty te we jaxeriha aja ixo ta.)

Jesu māi rehe har. Imu ta rehe har tī.

(Mak 3.31-35; Ruk 8.19-21; Emberéu 2.11-13)

⁴⁶ Ngā pe Jesu pandu pandu uī rahā, imāi uhyk uwyr. Imu ta uhyk uwyr tī. Hukwen rake soroka pe a'eta pyta. Pe, amō pe pandu: —Jesu namō japandu tar katu. Epandu eho — aja imāi ta.

⁴⁷ [A'erehe amō pandu Jesu pe:

—Esarahā! Soroka pe ne māi i'āi. Ne mu ta i'āi tī. Ne namō pandu tar katu — aja riki.]

⁴⁸ Pe, Jesu pandu:

—Awa riki ihē māi my? Awa riki ihē mu ta my tī? — aja a'eta pe pandu.

⁴⁹ Pe, jumu'eha ta koty iyywa ke mupuku. Pe, pandu:

—Pesarahā! Ko riki ihē māi. Ko riki ihē mu ta tī.

⁵⁰ Ihē pái keruhū riki ywa pe har ke. A'e putar ame'ë ke amō ma'ema'e rahā, ame'ë riki ihē mu aja saka. Ihē rendyr aja saka tī. Ihē māi aja saka tī — aja Jesu pandu.

13

Ma'e ra'ī ke muhāi ame'ë rehe har

(Mak 4.1-9; Ruk 8.4-8)

¹ Ame'ë wera rahā, ame'ë ok ke Jesu hjar oho. Ypa rymy'y rehe uhyk oho. A'ep wapyk. Pe, ngā ke mu'e uī.

² Heta ngā juramā jy'ar ehe. Heta te hū. A'erehe jarusu keruhū pe opor oho. Ame'ë pe wapyk. Ypa rymy'y rehe ngā pu'am u'am.

³ Myja me'ë ma'e ra'ī my, ame'ë ke ngā pe Jesu pandu uī. Kuja riki:

—Ma'e ra'ī ke amō sawa'e muhāi oho.

⁴ Kupixa pe ma'e ra'ī muhāi rahā, awa rape rupi amō ha'ī u'ar. Ame'ë ke ma'ewyru u'u uwyr. Upa u'u.

⁵ Amō ma'e ra'ī ita ty rupi u'ar. Ywy katu ame'ë ke ta'yr mi a'ep. Pe, ha'ī hywōi. Ywy heta ym a'ep, a'erehe pahar hywōi.

⁶ Pe, warahy haku rahā, i'y manō. Hapo ipyp oho ym, a'erehe upa te'e manō.

⁷ Amō ma'e ra'ī juruwe ty rupi u'ar. Juruwe tiha py oho, a'erehe ma'e ra'ī hywōi rahā, hury ym, a'erehe i'a ym.

⁸ Amō ma'e ra'ī ywy katu ame'ë rehe u'ar. Pe, hywōi rahā, hury katu oho. Tiha katu oho. I'a uhem, pe, tyarō. Hymbo rehe heta i'a ihī. Tirī ta (30) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta we hū i'a ihī. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha — aja Jesu pandu.

⁹ Ame'ë upa rahā, a'e pandu:

—Pehē pekwa tar katu rahā, ihē apandu ame'ë ke rehe pehenduru katu ta me'ë te'e — aja riki.

Myja me'ë ma'e ke my, ame'ë ke Jesu pandu

(Mak 4.10-12; Ruk 8.9-10)

¹⁰ I'i we Jesu rehe jumu'eha ta uhyk rahā, pandu ipe:

—Ngā pe nde erepandu pandu rahā, myja me'ë ma'e ke my aja nde erepandu. Ma'erehe my? — aja ipe.

¹¹ Jesu pandu:

—Apo amō koty Tupā mujekwa. Pyahu ame'ë ke, ame'ëja saka. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak ame'ë ke a'e putar katu. "Ihēma'e a'e" aja a'e pandu. "Ame'ë ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa" aja Tupā pandu ihē pe. Amō ta pe anī. Amujekwa ym ta. (A'erehe myja me'ë ma'e ke my aja apandu pandu.)

¹² Amō ukwa wan rahā, amō we ukwaha ke Tupā muwyr ta ipe. Aja rahā, upa a'e ukwa. (Ukwa tar katu, a'erehe muwyr ta ipe.) Ta'yr te mi amō ukwa rahā, ame'ë ta'yr te mi ukwaha ke Tupā mukanim ta ingi. (Ukwa tar ym, a'erehe mukanim ta ingi.)

¹³ Myja me'ë ma'e ke my aja ngā pe ihē apandu. Ma'erehe my? Kuja riki. A'eta ma'ā tipe. Usak ym ma'e ke. A'eta hendu tipe. Ukwa ym riki.

¹⁴ A'erehe yman Isai pandu aja uhyk. Kuja riki ame'ë:

"Peme'ë ta Tupā je'ëha rehe hendu hendu tipe. Ukwa ym riki. A'eta usak usak tipe. Ukwa ym ma'e ke.

¹⁵ Iākā riki ianam rāi, a'erehe pyhyk ym. Ukwa ym.

Ipyakwar ke kynda, ame'ëja saka. Hendu tar ym.

Eha ke jupyk tī, ame'ëja saka tī. Usak tar ym. Upa aja ym rahā, upa ma'e ke usak ta. Upa ma'e ke rehe hendu katu ta. Upa ma'e ke ukwa katu ta.

Aja rahā, Tupā koty ipy'a ke a'eta muruwak ta.

Aja rahā, ipy'a ke Tupā mujywywyr ta a'eta rehe" aja Isai pandu.

¹⁶ —Pehē anī. (Pehē riki ihēma'e jumu'eha ta ke.) Upa ihē ama'ema'e ame'ë ke rehe pesak. Upa ihē apandu pandu ame'ë ke rehe pehenduru tī. A'erehe jetechar te ke pekwa katu riki. A'erehe pehē rury katu ame'ë ta ke pehē.

¹⁷ Ko apandu pehē pe. Ihē rehe pesak. Aja ihē rehe heta ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta usak tar katu te riki. A'eta usak ym. (Pesak, a'erehe pehē rury katu ame'ē ta ke pehē.) Ihē je'ēha rehe pehendu. Aja ihē je'ēha rehe heta ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta hendu tar katu te tī. A'eta hendu ym. (Pehendu, a'erehe pehē rury katu ame'ē ta ke pehē) — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ī jytym ame'ē rehe har Jesu mujekwa

(Mak 4.13-20; Ruk 8.11-15)

¹⁸ A'e pandu tī:

—Pehendu katu! Myja me'ē ma'e ra'ī my aja ihē apandu ngā pe. Ame'ē ke ihē amujekwa ta pehē pe.

¹⁹ Apo amō koty Tupā mujekwa. Pyahu ame'ē ke, ame'ēja saka. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak rahā, ame'ē ke a'e putar katu. "Ihēma'e a'e" aja a'e pandu. Ame'ē rehe har amō hendu tipe. Ukwa ym. Ame'ē riki ma'e ra'ī awa rape rupi u'ar, ame'ēja saka. Tupā je'ēha rehe hendu tipe. Pe, ājā ramūi uhyk rahā, ame'ē ke a'e upa mukanim ingi. (Ma'ewyra u'u uwyr, ame'ēja saka.)

²⁰ —Ita ty rupi amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ē riki kuja saka. Tupā je'ēha rehe hendu rahā, hury katu tipe. (Pahar hywōi, ame'ēja saka.)

²¹ Ame'ē Tupā je'ēha ke ipy'a pe pyta ym. Hury wan riki. Tupā je'ēha rehe a'e jurujar katu, a'erehe ame'ē ke amō ta mupyrara rahā, pahar jurujar katuha ke hijar. (Warahy upa jukwa, ame'ēja saka.)

²² —Juruwe ty rupi amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ē riki kuja saka. Tupā je'ēha rehe amō hendu tipe. Ima'e ixoha rehe har a'e ukwa ukwa ixo. "Ma'e ihē a'u ta my? Ma'e ihē amunde ta my?" aja ukwa ukwa ixo. Tamatarer ke a'e matyr tar katu hū tī. A'erehe upa Tupā je'ēha ke mukanim, ame'ēja saka. Upa harāi riki. (A'erehe ma'e i'a ym ame'ēja saka.) Aja rahā amō we Tupā rehe har ukwa tar ym.

²³ —Ywy katu, ame'ē pe amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ē riki kuja saka. Tupā je'ēha rehe hendu. Pe, upa ukwa katu. Aja rahā, amō hymbo rehe i'a katu. Tirī ta (30) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta we hū i'a ihī. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu te hū tī. Hymbo rehe i'a heta ihī, ame'ēja saka) — aja Jesu mujekwa jumu'eha ta pe.

Ahūi aja me'ē ran rehe har

²⁴ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Apo apandu ta pehē pe. Yman rahā, upa katu te ngāma'e ma'ema'eha ke Tupā ukwa ta. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Jaxer ame'ē

ke ma'ema'e my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē riki kuja saka. Kupixa pe ma'e ra'ī katu ame'ē ke sawa'e jytym, ahūi aja me'ē ra'ī ke.

²⁵ Amō pytun rahā, amō ta ukwer rahā, kupixa pe sawa'e ruwajan uhyk oho. Pe, ahūi aja me'ē pyter pe ahūi aja me'ē ran ra'ī ke jytym. Pe, oho.

²⁶ Ahūi aja me'ē tiha oho. Pe, hymbo uhem tate rahā, ahūi aja me'ē ran tiha oho tī.

²⁷ Ame'ē ke miasu ta usak rahā, ijar koty uhyk oho. Pandu ipe: "Sa'e! Nema'e kupixa pe ma'e ra'ī katu ame'ē ke jande jajytym. Myja me'ē ahūi aja me'ē ran uhem my?" aja ijar pe.

²⁸ Miasu ta pe ijar pandu: "Ihē ruwajan riki jytym" aja ijar pandu. Miasu ta pandu: "Ahūi aja me'ē ran ke jande jahykī ta jaho my? Aja nde ereputar my?" aja.

²⁹ "Anī. Ahūi aja me'ē ran ke pehykī pemuhem rahā, ahūi aja me'ē y ke pehykī pemuhem ta my tī. Juja katu te saka.

³⁰ A'erehe mā peja ihī. Ahūi aja me'ē namō ahūi aja me'ē ran pyta. Ahūi aja me'ē itawa ym rahā, mā peja ihī. Itawa rahā, parakyha ta pe ihē apandu ta: 'Ahūi aja me'ē ran ke pemondok py. Pekakwar. Pe, upa hapy. Upa rahā, ahūi aja me'ē ke pemondok tī. Pe, ame'ē ke matyriha renda pe pematyr' " aja ijar pandu — aja Jesu pandu.

Amō ma'e ra'ī rehe har (mosata ra'ī)

(Mak 4.30-32; Ruk 13.18-19)

³¹ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu tī:

—Kome'ē wyw keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē riki kuja saka. Kupixa pe ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ē ke sawa'e jytym. Mosata ra'ī ke.

³² Amō ma'e ra'ī wyr koty te we ta'yriha ame'ē. Ame'ē hywōi. I'y tiha te hū oho rahā, kupixa pyter pe tiha te ame'ē ke a'e. Myra aja tihaha, a'erehe ma'ewyra riki haity mujā ehe. Hākā rehe mujā — aja pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. I'i atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa.)

Ma'e mupururukiha rehe har

(Ruk 13.20-21)

³³ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu tī:

—Kome'ē wyw keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē riki kuja saka. Ahūi aja me'ē ku'i pe ma'e mupururukiha ke kūjā mupara. Rar tyryhem mupara. Upa rahā, upa ahūi aja me'ē ku'i pururuk hū — aja pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. I'i atu te rahā, heta te hū, aja mujekwa.)

Myja me'ë ma'e ke my aja Jesu pandu. Ma'erehe my?

(Mak 4.33-34)

³⁴ Ngā pe myja me'ë ma'e ke my aja jō Jesu pandu pandu.

³⁵ Aja rahā, yman Tupā je'ëha rehe panduha ihī, aja me'ë uhyk. Kuja riki:

“Ngā pe ma'e ke ihē apandu pandu rahā, myja me'ë ma'e ke my aja ihē apandu ta.

Kome'ë ywy keruhū Tupā mujā, ame'ë ngi har ma'e ke amō ukwa ym. Ame'ë ke ihē apandu pandu ta ngā pe” aja Tupā je'ëha rehe panduha ihī. Ame'ë panduha uhyk apo 'y.

Ahūi aja me'ë ran rehe har Jesu mujekwa

³⁶ Ngā ke Jesu hijar. Pe, hok pe ixē oho. Jumu'eha ta jō uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Ahūi aja me'ë ran rehe har nde erepandu. Ame'ë ke jande pe emujekwa katu — aja ipe.

³⁷ Jesu pandu:

—Ko awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Ma'e ra'ī katu ame'ë ke sawa'e jytym. Ihē riki ame'ë sawa'e ke.

³⁸ Kupixa riki kome'ë ywy keruhū aja saka. Ma'e ra'ī katu ame'ë riki Tupā kotyhar ta aja saka. Ahūi aja me'ë ran riki Satana kotyhar ta aja saka.

³⁹ Ahūi aja me'ë ran ra'ī ke sawa'e ruwan jytym. A'e riki Satana. (Ājā ramūi a'e.) Itawa rahā, ijar matyr. Ame'ë riki 'ar rehe angaha uhyk. Parakyha ta riki Tupā je'ëha rahoha ta ke.

⁴⁰ Ahūi aja me'ë ran ke parakyha ta kakwar. Pe, hapy. Aja riki 'ar rehe angaha uhyk ta rahā, (Satana kotyhar ta ke mujy'ar ta tī.) Kuja.

⁴¹ Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Pesarahā! Tupā je'ëha rahoha ta ke ihē amondo ta. Parakyha ta aja amondo ta. Kome'ë ywy keruhū pe ihē amondo ta. Pe, kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ke Tupā je'ëha rahoha ta mujy'ar ta. Amō ta pe ngā pandu: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'erahā!” aja. Aja pandu ame'ë ta ke Tupā je'ëha rahoha ta mujy'ar ta tī.

⁴² Pe, upa mujy'ar rahā, tata keruhū renda pe ombor ta. A'ep ahy te hū ta, a'erehe jixi'u hū ta. Ahy te hū, a'erehe hāi ke su'u su'u rāi.

⁴³ Tupā kotyhar ta anī. Tupā je'ëha rahoha ta mujy'ar ta tī. Pe, jande pāi keruhū koty hury katu te ta. Tupā ixo ame'ë pe hury katu te ta. Warahy hendy katu rahā, hury katu awa. Aja Tupā kotyhar ta hury katu te ta. Pehē pekwa tar katu rahā, ihē apandu ame'ë ke rehe pehendy katu ta me'ë te'e — aja Jesu pandu.

Kupixa pe ma'e katu ame'ë ke amō mahem

⁴⁴ A'e pandu tī:

—Tupā ixo ame'ë pe amō oho tar katu te hū. Ame'ë riki kuja saka. Kome'ë ywy keruhū pe har kupixa pe tamatarer hū ke amō mukanim. Jytym riki. Ame'ë ke amō riki mahem. Pe, amō renda pe mutyryk. Jytym tī. Hury katu a'e. A'erehe upa ima'e ke a'e muhepy. Pe, ame'ë tamatarer pe kupixa ke ijar ngi a'e jo'ok oho. Muhepy. Aja putar katu aja mujekwa — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, Tupā ixo ame'ë pe oho tar katu te hū, aja mujekwa. A'erehe upa ima'e ke hijar. Pe, ohoha pyhyk katu. Ame'ë riki tamatarer keruhū 'ar koty te we katuha, aja Jesu mujekwa katu.)

Pero rehe har

⁴⁵ Jesu pandu tī:

—Tupā ixo ame'ë pe amō oho tar katu te hū. Ame'ë riki kuja saka tī. Pu'yr aja ame'ë ke. Pero ke. Ituwyr ame'ë. Ma'e ra'ī jupu'a. Ame'ë ke amō sawa'e kekar. Kome'ë ywy keruhū muhepyha renda rupi kekar kekar ixo. Katu te ame'ë ke kekar.

⁴⁶ Pe, amō katu te ame'ë ke sawa'e mahem rahā, upa katu te ima'e ma'e ke muhepy. Pe, ame'ë tamatarer pe ame'ë pero ke jo'ok oho. Muhepy. Aja putar katu aja mujekwa — aja Jesu.

(Aja rahā, Tupā ixo ame'ë pe oho tar katu te hū, aja mujekwa. A'erehe upa ima'e ke hijar. Pe, ohoha pyhyk katu. Ame'ë riki pu'yr hepy te hū 'ar koty te we katuha, aja Jesu mujekwa katu.)

Kyhapari rehe har

⁴⁷ A'e pandu tī:

—Yman rahā, ngā rehe har Tupā ukwa ta. Katu ame'ë ke ma'ema'e my? Ka'u te'eha ke ma'ema'e my? Ame'ë ke a'e ukwa ta. Ame'ë riki kuja saka tī. Kome'ë ywy keruhū pe har ypa pe kyhapari ke pira pyhykiha ta ombor ombor ixo. Upa ma'e pira ke a'eta pyhyk.

⁴⁸ Kyhapari tyryhem rahā, ypa rymy'y rehe hyky'i raho. Pe, wapyk rahā, pira ke amō koty koty matyr. Amō u'u katu ame'ë ke wasākā pe mou. U'u ym ame'ë ke ombor.

⁴⁹ 'Ar rehe angaha uhyk rahā, aja ta tī. Tupā je'ëha rahoha ta ohoho. Pe, awa ta pyter ngi katu ym ame'ë ta ke a'eta mujy'ar. Katu ame'ë ta Tupā koty pyta ta.

⁵⁰ Katu ym ame'ë ta anī. Tata keruhū renda pe ombor ta. (Ahy hū ta,) a'erehe jixi'u hū ta. (Ahy te hū ta,) a'erehe hāi ke su'u su'u riki — aja Jesu pandu.

Ma'e pyahu ame'ë ke. Ma'e kwehehar ame'ë ke tī.

⁵¹ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Upa ame'ë ihē apandu ame'ë ke pekwa katu my? — aja.

—Upa jakwa katu — aja Jesu pe.

⁵² Pe, a'e pandu:

—Aja rahā, kuja riki. Mu'eha ukwa katu ame'ē ke, aja saka. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta Tupā kotyhar ta aja jumuruwak rahā, ok jar aja saka. Matyriha renda pe ima'ehū namō ixo. Pe, ame'ē ngi ma'e pyahu ame'ē ke muhem. Ma'e kwehehar ame'ē ke muhem tī. (Ame'ē riki ma'e ke mu'e, ame'ēja saka tī) — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, Jesu rehe har jeteihar te jumu'eha ta mu'e ta. Ame'ē riki ma'e pyahu, ame'ē ke muhem, ame'ēja saka. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke jeteihar te mu'e ta tī. Kwehehar ame'ē ke muhem, ame'ēja saka tī. Aja Jesu mujekwa katu jumu'eha ta pe.)

*Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym
(Mak 6.1-6; Ruk 4.16-30)*

⁵³ Myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu upa pandu rahā, ame'ē ok ngi oho.

⁵⁴ Hekoha pe a'e jywyr oho, Nasare ok ta pe. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e. Hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! My riki ukwa katuha pyhyk my? Awa a'e ke mu'e my? (Jakwa ym jande.) Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu te. Mā! Jande aja awa te'e a'e tī. Myja ame'ē ke ma'ema'e my? (Jakwa ym tī.)

⁵⁵ Myra rehe ma'eha ame'ē ra'yr Jesu. Mari membyr a'e. Imu ta kohī tī, jande rekoha pe. Tian. Jose amō tī. Jun amō tī. Simā amō tī.

⁵⁶ Upa hendyr ta jande rekoha pe ixo tī. My ngi upa ima'e ukwa katuha ke a'e pyhyk my? (Jande jakwa ym) — aja Jesu rehe har pandu.

⁵⁷ A'erehe Jesu ke a'eta putar ym. (A'erehe a'eta pe Jesu pandu:)

—Tupā je'ēha pandu ame'ē ke upa amō ok ta pe har ta putar katu. Hekoha te pe har ta anī. Putar ym. Katu ym aja usak ehe. Ianam ta aja tī. Katu ym aja usak ehe tī. (Aja ihē ke ihē rekoha pe har ta putar ym tī) — aja Jesu.

⁵⁸ Awa te'e a'e, aja jō a'eta ukwaha naī. A'erehe a'ep pe har ta jurujar ym ehe. A'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke heta a'e ma'e ym. (Aja a'e ke kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja Jesu mujekwa tar ym a'ep pe har ta pe.)

14

*Juā mujahukiha manō ame'ē rehe har
(Mak 6.14-29; Ruk 9.7-9)*

¹ Jesu ke amō ta putar ym. Arahā Jesu ma'ema'eha rehe har Ero hendu. A'e riki ngariréi ywy pe har tama'e kapitam.

² Inamō ixo ame'ē ta pe a'e pandu:

—Jesu riki Juā mujahukiha ke. Juā ke manōha ngi Tupā mukwera katu muhem

tī. A'erehe pyrātā te ha namō ma'e ke Jesu ma'ema'e katu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu — aja Ero ukwaha naī.

³⁻⁴ Amukwehe te kuja ixo. Ero mu ixo. Her Siri. Siri rakehar rer Erondi. Ame'ē imu rakehar ke Ero jo'ok raho ingi. A'erehe Juā pandu ipe:

—Peja ym. Ne mu rakehar namō nde erexo rahā, katu ym tiki — aja Ero pe pandu.

Ame'ē panduha ke Erondi putar ym. A'erehe Ero pe kūjā pandu:

—Kyndaha pe Juā ke ekynda eraho — aja ixawa'e pe.

A'erehe sonda ta pe Ero pandu:

—Juā ke pepyhyk peho. Pepukwar, pe, kyndaha pe pekynda peraho — aja riki.

⁵ A'e ke Ero jukwa ta tipe. Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke aja jundéu awa ta ukwa katu. Juā ke jukwa rahā, jundéu awa ta parahy ta. A'erehe Ero kyje. Jundéu awa ta ngi kyje. A'erehe jukwa ym we rī.

⁶ (Pe, jukwaha angaha rehe uhyk 'y.) Yman imāi pusu ngi Ero u'ar. Ame'ē u'ariha ke ukwa ukwa uī ngā. A'erehe hurya amō ta mujā. Arahā Erondi membyr riki pu-rahái. Imembyr kūjā ke. Ame'ē rehe Ero usak rahā, hurly katu.

⁷ (A'erehe kūjātāi pe a'e pandu:)

—Ma'e ke nde ereputar ame'ē ke nde pe ihē ame'ē ta. Jete katu te atu ihē apandu. Ihē ame'ē ta nde pe. Jete katu te atu ihē apandu ym rahā, mā peja Tupā ihē ke jukwarahā! — aja Ero pandu.

⁸ Pe, kūjātāi pe imāi pandu: “Juā ākā ke epandu ipe, Ero pe” aja. A'erehe kūjātāi pandu:

—Juā mujahukiha ākā ihē aputar. Ita paratu 'ar pe ihē pe erur apo — aja Ero pe.

⁹ Ame'ē ke rehe Ero hendu rahā, pyai riki. Juā ke jukwa tar ym, a'erehe pyai tipe. A'e pandu ramō: “Ma'e ke nde ereputar ame'ē ke ihē ame'ē ta nde pe” aja kūjātāi pe. Ame'ē ke rehe upa inamō ixo ame'ē ta hendu tī. Panduha aja ma'e ym rahā, huxī ta. A'erehe sonda ta pe pandu:

—Kūjātāi putar ame'ē ke pema'e peho — aja Ero.

¹⁰ A'erehe sonda ta ke kyndaha pe mondo. Pe, a'eta Juā ākā ke mondok ingi.

¹¹ Ita paratu 'ar pe iākā ke sonda ta werur. Pe, kūjātāi pe me'ē. Ame'ē ke imāi pe kūjātāi raho. (A'erehe Juā manō te, aja Erondi ukwa katu 'y.)

¹² Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta kyndaha pe oho. Hete ke raho ingi. Pe, jytym raho. Ūpa rahā, Jesu pe a'eta pandu oho. “Juā ke sonda ta jukwa” aja Jesu pe pandu oho.

*5.000 hetaha ta pe ngā mi'u ke Jesu me'ē
(Mak 6.30-44; Ruk 9.10-17; Juā 6.1-14)*

¹³ “Juā ke amō ta jukwa” aja Jesu hendu rahā, jarusu keruhū pe opor oho. Y ruwái rehe oho. Awa nixói te ame'ē pe oho. Jesu oho ame'ē ke rehe ngā hendu. A'erehe ok ta ke hijar, pe, awa rape rupi wata oho. Jesu oho, a'ep a'eta oho tī.

¹⁴ Jarusu keruhū ngi uhem oho rahā, heta ngā rehe Jesu usak. Pyrara a'e usak ngā rehe. Pe, ahy ixo ame'ē ta ke mukatu.

¹⁵ Ka'aruk koty rahā, jumu'eha ta uhyk ehe. Pandu ipe:

—Ka'aruk te apo. Ko awa nixói te ame'ē ke ko. Ngā ke emondo sengi. Paite ok ta rupi imi'u ke a'eta jo'ok ta oho — aja Jesu pe.

¹⁶ A'e pandu:

—Anī. Ame'ē ke pehē atu peme'ē ngā pe. Aja rahā, a'eta oho ym ta — aja Jesu.

¹⁷ Jumu'eha ta pandu:

—Mbeju ke awa po wajar peteihar upa jō kohī. Pira ka'ē mokōi jō kohī tī. Marā ka ym ngā rehe uhykiha.

¹⁸ —Ame'ē ke ihē pe perur — aja Jesu.

¹⁹ Ngā pe Jesu pandu:

—Kāpī 'ar pe upa pewapyk — aja.

Pe, mbeju awa po wajar peteihar upa a'e pyhyk, mokōi pira ka'ē namō. Ywa rehe a'e ma'ā. Pe, pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Tupā pe.

Pe, mbeju ke a'e mopok. Ame'ē ke jumu'eha ta pe me'ē. Pandu:

—Ngā pe peme'ē me'ē peraho — aja Jesu.

²⁰ Upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u. Pyta we ame'ē ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasākā pe matyr. Wasākā kuja, awa py mokōi het-aha a'eta matyr.

²¹ Upa ngā u'u. Sawa'e ta u'u. Kūjā ta u'u tī. Ta'yn ta u'u tī. Sawa'e ta jō hetaha manga rahā, 5.000 sawa'e ta hetaha.

Y'ar rupi Jesu wata te'e

(Mak 6.45-52; Juā 6.15-21)

²² Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Hok pe ngā ke ihē amujywyw ta amondo axo rahā, ypa ruwái rehe peho. Jarusu keruhū pe peho. I'i atu rahā we, ihē aho ta kī — aja riki.

²³ Jarusu keruhū pe jumu'eha ta opor oho. Pe, oho ingi. Pe, amō ta pe pandu:

—Pehē rok pe pejywyw peho — aja ngā pe.

Upa ngā hijar oho rahā, ywy'ā 'ar pe jeje Jesu oho. Tupā namō a'e pandu pandu oho. Pytun ramō rahā, a'ep jeje a'e ihī.

²⁴ Arahā, ypa pyter pe jarusu keruhū ihī. Ywytuhu juwapi uwyw ehe. A'erehe y kotok nupā hū ehe.

²⁵ Sapukái je'ē Tate rahā, Jesu uhyk uwyw ixo a'eta rehe. Y'ar rupi a'e pyrū oho ixo.

²⁶ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta usak rahā, mukahem hū ingi. Kuja pandu:

—Ājā riki peme'ē — aja ukwaha naī. Ahem hū tī.

²⁷ Pahar a'eta pe Jesu pandu:

—Anī. Ihē te'e ko. Pemukahem ym ihē ngi! Pehē py'ahu te'e — aja Jesu.

²⁸ Pe, Petu pandu:

—Sawa'e! Nde te rahā, ihē pe ebandu: “Y 'ar rupi ihē koty ejur” aja ebandu — aja Jesu pe.

²⁹ —Ejur! — aja Jesu ipe.

Pe, jarusu keruhū ngi Petu uhem oho. Pe, y 'ar rupi Jesu koty a'e wata we oho tipe.

³⁰ Ywytu keruhū jupeju hū. Ame'ē ke a'e ukwa rahā, kyje a'e ingi. A'erehe y pe a'e jypypyk. Hātā pandu:

—Sawa'e! Ihē ke epyhyk! — aja Jesu pe.

³¹ Pahar ipo ke Jesu pyhyk. Pandu ipe:

—Mā! Tapijar te'e we nde erejuru jar ym my? Katu ym aja — aja Jesu pandu.

³² Jarusu keruhū pe a'eta mokōi opor oho. Pe, ywytuhu ke putu'u.

³³ Jarusu keruhū pe jumu'eha ta ihī. Jesu rehe a'eta py'a ke moī moī katu. A'eta pandu:

—Jetehar te riki. Tupā ra'yr nde — aja jumu'eha ta.

Jenesare ywy pe ahy ixo ame'ē ta ke Jesu mukatu

(Mak 6.53-56)

³⁴ Ypa ke a'eta aha oho rahā, Jenesare ywy pe uhyk oho.

³⁵ A'ep pe har ta usak ehe rahā, pandu:

—Ko Jesu uhyk uwyw — aja.

A'erehe ame'ē renda juramā rupi amō ta pandu oho:

—Jesu pete'e ixo. Upa ahy ixo ame'ē ta ke peraho ipe — aja.

A'erehe Jesu pe ahy ixo ame'ē ta ke ngā werur.

³⁶ Jesu pe ngā pandu:

—Mā peja nema'e mundeha rehe ahy ixo ame'ē ta pyhyk. Mā peja mundeha apyr rehe jō pyhyk — aja riki.

Pe, ima'e mundeha ke pyhyk ame'ē ta upa katu te katu oho.

15

Jundéu ramūi je'ēha rehe har

(Mak 7.1-13)

¹ Ajame'ē ke parise ta uhyk uwyw ehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Uhyk uwyw ehe tī. Jerusarē ok ta ngi Jesu rehe uhyk uwyw. A'eta pandu ipe:

² —Ma'erehe jande ramūi mu'e ame'ē ke rehe nema'e jumu'eha ta hendu ym my? Ame'ē ta u'u rahā, jande ramūi mu'e, aja ipo ke a'eta kutuk ym riki. Katu ym aja — aja Jesu pe.

³ Pe, parise ta pe Jesu pandu:

—Pehē tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe pe-hendu ym tī. Pe, pehē atu pemu'e ame'ē ke rehe pehendu katu. Katu ym aja.

⁴ Tupā pandu:

“Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī” aja riki.

—Amō we tī:

“Papa! Nde jaxer' aja amō pandu rahā, ame'ē ke jundéu awa ta jukwa ta me'e te'e.

Māi! Nde jaxer' aja pandu rahā, aja tī. (Aja rahā, ipái ta rehe ipy'a ym, ame'ēja saka.) Ame'ē ke jukwa tī” aja Tupā pandu.

⁵ —Apo amō koty pemu'e. Ma'e ke pehī. Ame'ē namō ipái ta rehe usak katu ta me'ē te'e. Anī. “Ko Tupāma'e apo 'y. Tupā pe ihē ame'ē ta, ame'ēja saka. A'erehe pehē pe ihē ame'ē ym ta apo 'y” aja ipái ta pe.

⁶ Aja rahā, ame'ē namō ipái ta rehe usak ym ta apo 'y. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu ym. “Nde pái rehe epy'a katu” ame'ē rehe pehendu ym. Anī. Pehē pemu'e ame'ē ke rehe pehendu katu. Katu ym aja.

⁷ Parise ta! Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mokōi pekwha pereko ame'ē ta ke pehē! Yman pehē rehe har Isai mujekwa. Ame'ē riki jetehar te ke. Kuja a'e mupinim. Tupā pandu:

⁸⁻⁹ “Peme'ē ta riki ihē pe pandu: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja tipe. Anī. Hendu ym ihē je'ēha rehe. Ihē rehe ipy'a ke a'eta moī moī ym tī.

Hamūi ta je'ēha ke a'eta mu'e ixo. Kome'ē riki Tupā je'ēha aja a'eta mu'e naī” aja Tupā pandu. Aja Isai mupinim.

—Aja riki pehē tī. (Tupā je'ēha rehe pehendu ym tī) — aja parise ta pe Jesu pandu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe pandu tī.

*Ma'e mujaxeriha rehe har
(Mak 7.14-23)*

¹⁰ Ngā pe Jesu pandu:

—Se pehē pejur. Pehendurahā! Aja rahā, pekwa katu ta. Ipo kutukiha rehe har amujekwa ta.

¹¹ Ma'e ke juru pe amō moī. Ipo pe moī. Ame'ē ke amō py'a ke mujaxer ym. Anī. Ma'e ke amō pandu ame'ē ke juru ngi uhem, ame'ēja saka. Ame'ē riki ipy'a jaxeriha ke mujekwa katu — aja ngā pe.

¹² Pe, jumu'eha ta jō uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Parise ta pe ymanihar Tupā je'ēha ke nde erepandu ramō. Arahā nde rehe a'eta parahy riki. Ame'ē ke nde erekwa my? — aja Jesu pe.

¹³ A'e pandu:

—A'e tī. Akwa riki. Pesarahā! Ihē pái keruhū riki ywatehar a'e. Parise ta mu'e ame'ē ke ma'eywa'y aja saka. Ma'eywa'y ke ihē pái keruhū jytym ym rahā, ame'ē ke a'e hykī muhem ta. (Aja rahā, parise ta

mu'e naī, ame'ē ke upa a'e mukanim ta, aja mujekwa.)

¹⁴ Ame'ē parise ta rehe har pekwa pekwa ym pexo. Eha ym te ame'ē tama'e kapitā ta ke a'eta. Eha ym te, ame'ēja saka riki. Eha ym te ame'ē ke amō eha ym te ame'ē hykī raho rahā, mokōi riki janāha pe oho ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

¹⁵ Amō py'a ke mujaxer, ame'ē rehe har Petu pandu:

—Ma'e amō u'u ame'ē ke rehe har nde erepandu. Ame'ē ke jande pe emujekwa katu. Jakwa ym — aja ipe.

¹⁶ Jesu pandu:

—Mā! Amō ta aja pekwa ym my tī.

¹⁷ Pekwa ta me'ē te'e. Amujekwa ta. Ma'e ke amō juru pe moī rahā, ame'ē ke u'u. Pe, pusu pe oho. A'engi ka'a rahā, uhem tī.

¹⁸ Pe, ma'e ke jurukwar ngi uhem rahā, ame'ē riki ma'e pandu, ame'ēja saka. Aja rahā, ipy'a ngi muhem, ame'ēja saka. Ame'ē riki amō ke jaxeriha mujekwa.

¹⁹ Ipy'a pe upa ma'e ka'u te'eha ke ukwa ukwa ixo. Pe, ukwa ukwa ixo ame'ē ke a'e ma'ema'e tī. Ko amō ke jukwa tar katu. Amō kūjā rehe ka'u te'e tī. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Amō ka'u te'eha ma'ema'eha ke putar katu tī. Amōma'e ke mukanim tar katu tī. Te'e pandu tar katu tī. Amō rehe juru ai tar katu tī. Upa aja ukwa ukwa ixo rahā, ame'ē ke ma'ema'e ta tī. Katu ym aja.

²⁰ Upa ame'ē riki amō ke mujaxer ai. Ipy'a ke juhyk ym, aja ixo. Hamūi ta mu'e, aja ipo ke amō kutuk ym ha namō ma'e ke u'u rahā, ame'ē ke amō py'a jaxeriha mujekwa ym — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Jundéu awa aja ym ame'ē jurujar katu ehe

(Mak 7.24-30)

²¹ A'engi Jesu oho, jumu'eha ta namō. Pe, amō wyy pe oho. Tir ok ta rake ame'ē pe oho. Sinō ok ta rake ame'ē wyy tī.

²² Ame'ē wyy pe har uhyk uwyr ehe. Kūjā ke a'e. Jundéu awa aja ym ame'ē ke a'e. Hekoha te riki amō wyy ke. Kanaā wyy ke. Jesu pe a'e pandu:

—Sa'e! Ndawī rainō ke nde. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde. Pyrātāha namō nde erexo, a'erehe ihē membyr ke nde eremukatu katu, aja akwa katu. A'erehe ihē rehe epyrara esak! Ihē membyr py'a rehe ājā ihī, a'erehe māte ixo — aja kūjā pandu.

²³ Jesu pandu ym te ipe. Jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Pandu:

—Imembyr emukatu. Pe, emondo sengi. Jande raikwer rupi kūjā wata ixo. Mutyapu hū riki. Jixi'u hū riki — aja Jesu pe.

²⁴ A'e pandu:

—Jundéu awa ta pe jō ihē ke Tupā mondo, a'erehe ihē amukatu tar ym. Jundéu awa aja

ym kūjā. Jundéu awa ta riki arapuharan ta kaniim, ame'ēja saka riki. Tupā ke hijar oho, a'erehe kaniim oho, ame'ēja saka — aja Jesu.

²⁵ Ame'ē ke rehe kūjā hendu rahā, uhyk uwyr ehe. Ipyñarāi pe wapyk uī. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pandu ipe:

—Sa'e! Ihē rehe epyrara esak. Ihē membyr emukatu — aja Jesu pe.

²⁶ A'e pandu:

—Ta'yn ta mi'u ke jawar ta pe ombor rahā, katu ym — aja kūjā pe. (Aja rahā, jundéu awa tama'e ke jundéu awa aja ym ame'ē ta pe me'ē rahā, katu ym, aja Jesu mujekwa.)

²⁷ Kūjā pandu:

—Sa'e! Ame'ē riki jetehtar te ke. Anī we rī. Ijarma'e myrape 'ar ngi u'ar ame'ē ke jawar ta u'u riki — aja ipe. (Aja rahā, jawar aja ma'e katu ame'ē ke rehe kūjā harō ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Pe, kūjā pe Jesu pandu:

—Ihē rehe nde erejuruar katu te. Ne membyr ke ihē amukatu ame'ē ke nde ereputar. Ame'ē ke ihē ama'e ta kŷ — aja ipe.

Arahā imembyr upa katu oho 'y.

Heta ngā ke Jesu mukatu

²⁹ A'engi Jesu oho tī. Ypa rymy'y rake rupi wata ixo. Ngariréi ame'ē ypa ke. Pe, ywy'ā rehe jupir rahā, wapyk.

³⁰ Heta ngā uhyk uwyr ehe. Ahy ixo ame'ē ta ke a'eta werur. Wata katu ym ame'ē ta ke werur tī. Eha ym te ame'ē ta ke aja tī. Werur ipe tī. Ipy pyrātā ame'ē ta ke aja tī. Je'engai ame'ē ta ke aja tī. Werur ipe tī. Heta ahy ixo ame'ē ta ke werur ipe. Jesu py rake mou. Pe, upa ame'ē ta ke a'e mukatu.

³¹ Je'engai ame'ē ta pandu pandu katu. Ipy pyrātā ame'ē ta wata katu tī. Wata katu ym ame'ē ta wata katu tī. Eha ym te ame'ē ta upa ma'e ke rehe ma'ā katu tī. Ma'e ke rehe usak katu tī. Upa aja ngā usak rahā, pandu:

—Mā! Katu te hū! — aja riki.

Pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja Tupā pe.

Tupā rehe ipy'a ke jundéu awa ta moī moī. Ame'ē Tupā pe ngā pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja.

4.000 hetaha ma'e ke u'u (Mak 8.1-10)

³² Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur pehē! Pesarahā! Peme'ē heta ame'ē ta ihē namō ixo. Mahapyr ukwer apo. Ngā mi'u nixói ngā pe. A'erehe ngā rehe apyrara ihē asak. Hok pe amujywyr amondo rahā, myjahyha ixangwer ym. Ngā mi'u ke ihē ame'ē ym rahā, hok pe amujywyr tar ym amondo — aja.

³³ Jumu'eha ta pandu ipe:

—Se awa nixói te ame'ē pe jande jaxo. Myja me'ē heta ame'ē ta pe ngā mi'u ke

jame'ē ta my? My ngi jajo'ok ta my? — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

—Myja hetaha mbeju namō pexo my? — aja.

A'eta pandu:

—Kuja, awa po wajar mokōi hetaha kohī. Pira ka'ē ta'yr mi kohī tī — aja.

³⁵ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Upa pewapyk! Ywy rehe pewapyk — aja.

³⁶ Pe, mbeju ke a'e pyhyk, pira ka'ē namō. Pe, Tupā pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Jesu pandu.

Mbeju a'e mopok. Pira ka'ē mupen tī. Ame'ē ke jumu'eha ta pe me'ē me'ē. Pandu:

—Ngā pe peme'ē me'ē peraho — aja.

Pe, jumu'eha ta me'ē me'ē rahō.

³⁷ Pe, upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u. Pyta we ame'ē ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasākā pe matyr. Kuja wasākā, awa po wajar mokōi hetaha a'eta matyr.

³⁸ Sawa'e ta u'u. Kūjā ta u'u tī. Ta'yn ta u'u tī. Sawa'e ta hetaha ke jō amō manga rahā, kuja, 4.000 sawa'e ta hetaha.

³⁹ Pe, ngā ke Jesu mujywyr mondo, hok pe. Pe, jarusu keruhū pe a'e opor oho, jumu'eha ta namō. Pe, amō ywy pe oho, Mangandā ywy pe.

16

Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'e

Ame'ē ke amō ta usak tar katu

(Matéu 12.39; Mak 8.11-13; Ruk 12.54-56)

¹ Amō parise ta uhyk uwyr ehe, Jesu rehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr ehe tī. Johu ngā pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke mā peja ema'e. Ywa rehe ma'e ke ema'e. Nde erema'e rahā, nde ke Tupā muwyr aja jakwa katu ta — aja Jesu pe.

A'eta jurujar tar ym. Jesu jawy rahā, marā ka ym ma'eha rahā, a'e ke Tupā muwyr ym, aja ngā pe pandu ta tipe. A'erehe a'eta manga tipe.

² Jesu pandu:

—[Warahy wapyk tate rahā, pepandu: “Ywa riki pirā, a'erehe koī warahy katu ta” aja.

³ Pytuniwe pepandu: “Ywa riki pirā. (Aman pihun tī.) A'erehe apo aman ukyr ta” aja. Mā! Aman ukryriha rehe har pekwa. Ywa rehe pesak rahā, pekwa. Ihē rehe har anī. Ihē ke Tupā muwyr ame'ē ke pekwa ym. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke pyrātāha namō ihē ama'ema'e. Ame'ē ke rehe pesak tipe. Anī. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke ihē aja pekwa ym.]

⁴Mā! Katu ym pehē. Tupā rehe har pekwa ym tī. Marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke pyrātaha namō ihē ama'ema'e. Ame'ē ke rehe pesak tar katu. Anī. Ihē amujesak ym ta pehē pe. Kuja jō ihē amujekwa ta pehē pe. Yman Jon pira keruhū pusu rehe ihī. Mokōi a'ep ukwer. Pe, katu jywyw tī. Aja rahā, a'e ke Tupā mondo, aja mujekwa ngā pe. Aja ihē tī — aja Jesu pandu.

(Jon aja Jesu tī. Jesu manō te rahā, katu jywyw ta tī. Manōha ngi kwera katu uhem tī. Aja rahā, Jesu ke Tupā muwyr, aja mujekwa katu tī.)

Upa pandu rahā, parise ta ke Jesu hijar oho. Amō koty oho.

*Parise tama'e mupururukiha rehe har
(Mak 8.14-21)*

⁵Jarusu keruhū pe ypa ruwái koty jumu'eha ta oho rahā, mbeju ke raho ym. Harái riki.

⁶Pe, Jesu pandu:

—Pesak katu pe'am! Mbeju mupururukiha ke pepyhyk ym, parise tama'e ke. Moise je'ēha mu'e ame'ē tama'e ke aja tī. Pepyhyk ym tī — aja jumu'eha ta pe.

⁷A'eta pandu a'eta jupe:

—Mbeju ke jande jarur ym, a'erehe aja Jesu pandu — aja pandu a'eta jupe.

⁸A'eta pandu pandu a'eta jupe, ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Mbeju ke peharái, ame'ē rehe har pepandu ym pexo. Mā! Pehē mi'u ke ihē riki ame'ē katu, ame'ē rehe pejurujar ym riki. Katu ym aja.

⁹Pehē mi'u ke ihē ame'ē katu, pehē pe, ame'ē ke pekwa ta me'ē te'e. Kuja, 5.000 sawa'e ta hetaha pe mbeju awa po wajar peteihar upa ihē amopok. Pe, ihē ame'ē. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Pyta ame'ē ke heta wasākā pemutyryhem. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.

¹⁰Amō we tī. Kuja, 4.000 sawa'e ta hetaha pe mbeju awa po wajar mokōi ihē amopok. Ihē ame'ē. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī. Pyta ame'ē ke heta wasākā pemutyryhem tī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.

¹¹Mbeju rehe har ihē apandu ym riki. Mā! Ame'ē ke pekwa ym. Parise tama'e mupururukiha rehe pesak te'e kŷ. Sanduse tama'e mupururukiha rehe aja tī. Pesak te'e kŷ tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

¹²Arahā jumu'eha ta ukwa katu. Mbeju ke mupururukiha amō moī. Ame'ē rehe har Jesu pandu ym, aja a'eta ukwa. Parise ta mu'e ame'ē ke mbeju mupururukiha aja saka. Ame'ē ta mu'e ame'ē ke rehe usak te'e kŷ. "Pejumu'e ym" aja mujekwa. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke rehe aja tī. "Pesak te'e kŷ. Pejumu'e ym tī" aja a'eta ukwa tī.

*Jesu rehe har Petu pandu
(Mak 8.27-30; Ruk 9.18-21)*

¹³Sesaréi Siri ok ta rake amō henda tūi. A'ep Jesu oho. Arahā jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe har amō pandu rahā, myja pandu my? — aja.

¹⁴A'eta pandu:

—Kuja amō ta: "Juā mujahukiha ke nde" aja je. Amō ta: "Eri nde. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke" aja je. Amō ta: "Jeremi nde" aja tī. Amō ta: "Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde" aja je — aja ipe.

¹⁵Jesu pandu:

—Pehērahā! Myja me'ē ihē rehe har pekwa my? — aja.

¹⁶Simā Petu pandu:

—Kirisutu nde. Tupā mu'am ame'ē ke nde. Tupā ra'yr ke nde. Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e — aja ipe. ("Tupā mu'am ame'ē ke" aja pandu rahā: "Kapitā keruhū" aja mu'am, aja mujekwa katu.)

¹⁷—Katu tiki, Simā. Juā ra'yr nde. Ihē rehe har jeteihar te nde erekwa. Ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe har mujekwa ym nde pe. Anī. Ihē pái keruhū nde pe mujekwa. Ywa pe har a'e.

¹⁸Petu! Ko apandu nde pe. Ita aja saka nde. Ihē rehe har nde erepandu, a'erehe amō amō we hū ngā ke ihē amu'e katu ta. (Aja rahā, ihē rehe a'eta jurujar katu ta.) Pe, a'eta manō tipe rahā, pyta ym ta. Yman rahā, kwera katu ta uhem tī.

¹⁹Ihē je'ēha ke nde pe ihē amondo. Pe, ihē je'ēha rupi nde erepandu rahā, ihē rehe amō ta jurujar katu ta. Nde erepandu: "Peme'ē ema'e ym." Aja rahā, ame'ē ma'eha ke Tupā putar ym tī. Nde erepandu: "Ere. Peme'ē katu." Aja rahā, ame'ē ma'eha ke Tupā putar tī — aja Jesu pandu.

²⁰Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ame'ē rehe har amō ta pe pepandu ym — aja Jesu.

*Jesu ke amō ta mupyrara ta
(Mak 8.31-33; Ruk 9.22)*

²¹Arahā har jumu'eha ta pe Jesu mujekwa katu:

—Jerusarē ok ta pe ihē aho ta me'ē te'e. Ihē ke jundéu awa tamūi ta mupyrara hū ta. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Mupyrara hū ta ihē ke tī. Pe, ihē ke jukwa ta. Mokōi aker rahā, mahapyrihar wera rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem — aja riki.

²²Jumu'eha ta ngi Jesu ke Petu hykŷi raho. Pe, pandu ipe:

—Anī. Sawa'e! Aja ym ta. Nde ke amō ta jukwa ym ta. Tupā putar ym aja — aja Jesu pe naī.

²³ Pe, Petu koty Jesu uwak. Pandu ipe:

—Mā! Nde riki Satana aja saka. (Ājā ramtū a'e.) Ihē ruwajan aja saka. Eho ihē ngi. Nde erekwa erekwa exo, ame'ē ke Tupā muwyr ym riki. Sawa'e ukwaha namō nde erepandu. A'erehe ihē ke nde erempuyta tar katu naī. Katu ym aja — aja ipe.

*Jesu kotyhar ta ke
(Mak 8.34-9.1; Ruk 9.23-27)*

²⁴ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē namō amō ixo tar katu rahā, ima'e putariha ke hijar. Pe, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Pe, ihē namō oho.

²⁵ Amō manō tar ym. A'erehe a'e pandu: “Anī. Jesu rehe ajurujar ym ihē” aja. Aja rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Ihē rehe amō jurujar katu, a'erehe a'e ke amō ta jukwa. Aja rahā, Tupā namō aja te'e ta a'e ixo.

²⁶ Upa katu te kome'ē wyy keruhū pe ma'e katu ame'ē ke ihī. Ame'ē ke amō jo'ok. Matyr hū tī. Pe, manō rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Aja rahā, marā ka ym katuha. Uhāha rehe marā ka ym ma'e ke muhepyha. Nixói te ma'e.

²⁷⁻²⁸ —Ywa ngi ihē ajywyr ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē pái keruhū katuha namō ajywyr ta. Tupā je'ēha rahoha ta namō ajywyr ta. Arahā ma'e katu ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta. Katu ame'ē ke amō ma'ema'e katu rahā, ame'ē pe ihē ame'ē hū ta. Katu ame'ē ke amō ma'ema'e we mi rahā, ame'ē pe ihē ame'ē we mi ta tī. Aja myja me'ē amō ma'ema'e, aja ihē ame'ē ta ipe.

—Ko apandu katu pehē pe. Se amō ta ixo. Ihē riki kapitā keruhū, aja a'eta usak ta kŷ. Ame'ē ke usak ym rahā we, manō ym we ta rī — aja Jesu pandu.

17

*Amō koty Jesu uwak
(Mak 9.2-13; Ruk 9.28-36)*

¹ Awa po wajar peteī ukwer rahā, wyy'ā keruhū 'ar pe Jesu jupir oho. Petu ke a'e raho tī. Tian amō tī. Imu amō tī. Her Juā. A'eta jō oho.

² A'eta usak ixo ehe rahā, amō koty Jesu uwak. Warahy hendyha aja huwa ke hendy. Ima'e mundeha riki ituwyr te tī. Hendy hū.

³ Pe, Moise ta rehe mahapyr jumu'eha ta usak. Jesu namō Moise pandu pandu u'am. Eri amō tī.

⁴ Pe, Petu pandu:

—Sawa'e! Ko jande ja'am. Katu tiki. Nde ereputar rahā, xipa ihē amujā ta. Mahapyr amujā ta. Nde pe amō. Moise pe amō tī. Eri pe amō tī. (Aja rahā, pepyta we ta rī) — aja riki.

⁵ Ame'ē ke Petu pandu u'am rahā, ywa takāxīha hendy ame'ē ke jupyk. Pe, ame'ē ngi panduha uwyr:

—Ko riki ihē ra'yr. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē ke a'e muhury katu. A'e pandu ame'ē ke rehe pehendu katu — aja.

⁶ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, mukahem riki. Pe, wyy rehe u'ar oup. Wyy koty huwa ke ihī.

⁷ Mahapyr sawa'e ta rehe Jesu uhyk uwyr. Ipo ke mujar Petu ta rehe. Pe, pandu:

—Pepu'am! Pekyje ym ingi! — aja.

⁸ A'erehe a'eta ma'ā tī. Nixói awa. Jesu rehe jō a'eta usak.

⁹ Wyy'ā keruhū ngi wyyj uwyr ixo rahā, Jesu pandu:

—Pesak ramō ame'ē ke amō ta pe pepandu ym te. Moise ta namō ihē apandu ame'ē ke. Manōha ngi ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem. Arahā jō pepandu katu — aja.

¹⁰ (Eri rehe Petu ta usak ramō,) a'erehe Jesu pe pandu:

—Nde riki Kirisutu. Nde ndutar koty Eri riki uwyr py, aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pandu. Ma'erehe aja pandu my? Eri uwyr ym rī — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Anī. Eri upa uwyr. Ihē Kirisutu. Ihē ndutar koty Eri riki uwyr py ixo. Ngā pe pandu pandu, aja rahā, ihē rehe ngā jurujar katu ta. Aja upa ma'e ke a'e mukatu ta.

¹² Ko pehē pe ihē apandu. Eri uwyr riki. Ngā ukwa ym ehe har. A'eta putar, aja a'e ke a'eta mupyrara. Jukwa riki. Aja ihē ke ngā mupyrara ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur — aja Jesu pandu.

¹³ Pe, jumu'eha ta ukwa katu. Eri te rehe har pandu ym. Anī. Eri rehe har Jesu pandu rahā. Juā mujahukiha rehe har pandu. Juā riki Eri aja tī, aja jumu'eha ta ukwa.

*Kurumī ra'yr ke Jesu mukatu
(Mak 9.14-29; Ruk 9.37-43)*

¹⁴ Wyy'ā keruhū ngi jywyr rahā, heta ame'ē ta koty Jesu ta jywyr oho. Uhyk rahā, amō sawa'e uhyk ehe, Jesu rehe. Ipyarāi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

¹⁵ Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Ihē ra'yr rehe epyrara esak. Manō manō a'e ixo. Aja rahā, tata pe a'e u'ar. Amō rahā, y pe a'e u'ar.

¹⁶ Nema'e jumu'eha ta pe ihē ra'yr ke ihē arur tipe. Mukatu ym a'eta — aja sawa'e pandu.

¹⁷ Jesu pandu a'eta pe:

—Mā! Pejurujar ym! Katu ym pehē! Pehē namō aja te'eha ihē axo ym ta. Aja te'eha pejurujar ym ha ihē aputar ym. Kurumī ihē pe erur — aja ipe.

¹⁸ Ājā pe Jesu hātā pandu. Arahā ājā uhem oho ingi. Pe, kurumī katu u'am.

¹⁹ Pe, Jesu pe jumu'eha ta jō pandu oho. Heta ame'ē ta nixói rahā, pandu oho. Kuja:

—Ma'erehe ājā ke jande jamuhem ym jamondo my? — aja Jesu pe.

²⁰ A'e pandu:

—Tupāma'e pyrātāha rehe pejurujar katuha uhyk katu ym. Ko apandu pehē pe. Tupā rehe amō jurujar katu rahā, upa katu te ma'e ke a'e ma'ema'e katu ta. Ma'e raī riki ta'yr te mi, mosata raī ke. Ame'ē ta'yrīha saka, ta'yr mi jurujar katu ehe rahā, peme'ē ywy'am rehe pepandu: “Sengi paite etyryk eho!” aja. Aja rahā, tyryk ta. Aja upa ma'e ke pema'e ta.

²¹ [Peme'ē kurumī py'a rehe ājā ihī. Ame'ē ke amō muhem mondo rahā, Tupā namō pandu pandu. Ma'e u'uha ke hijar hijar tī. Aja jō rahā, ājā ke pemuhem katu ta pemondo] — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe. (“Ywy'am” aja pandu rahā: “Upa ma'e hātā ma'eha ke” aja a'e mujekwa.)

“Ihē amanō ta” aja Jesu pandu tī
(Mak 9.30-32; Ruk 9.43-45)

²² Ngariréi ywy pe Jesu namō jumu'eha ta jy'ar uwyr. Arahā Jesu pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe sawa'e ta ke amō muhyk ta werur.

²³ Pe, ihē ke ame'ē sawa'e ta jukwa ta. Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe pandu.

Ame'ē ke rehe hendu rahā, a'eta pyai ixo.

Tupā rehe jumu'eha renda keruhūma'e tamatarer rehe har

²⁴ Kapana'ū ok ta pe jumu'eha ta namō Jesu uhyk uwyr rahā, Petu koty amō ta uhyk. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe tamatarer ke a'eta matyr. (Ame'ē tamatarer namō jundéu awa tama'e pa'i ta ma'ema'e ixo.) Matyr ame'ē ta Petu pe pandu:

—Nema'e mu'eha tamatarer me'ē my? Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe a'e me'ē my? — aja riki. (“Nema'e mu'eha” aja pandu rahā: “Jesu ke” aja ukwa.)

²⁵ —A'e tī. Me'ē katu a'e — aja Petu.

Ok pe Petu ixo oho. (Tamatarer ke rehe oho.) Arahā Jesu pandu py ipe:

—Simā! Myja me'ē nde erekwa my? Kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū pe awa riki tamatarer me'ē ipe my? Awa ngi a'e pyhyk my? Ta'yr ta ngi pyhyk my? Amō ta ngi pyhyk my? — aja Petu pe. (“Ta'yr ta” aja pandu rahā: “Ixotyhar ta ke” aja mujekwa.)

²⁶ A'e pandu:

—Amō ta ngi tamatarer ke a'e pyhyk — aja Jesu pe.

—Aja rahā, ta'yr ta kapitā keruhū pe tamatarer me'ē ym ta riki. Aja ihē tī. Tupā ra'yr ihē. A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē ame'ē ym ta me'ē te'e.

²⁷ Anī. Peme'ē tamatarer matyr ame'ē ta ke jamuparahy tar ym. A'erehe tamatarer

jame'ē ta. A'erehe ypa pe eho. Pinda embor. Pira nde erepyhyk py, ame'ē jurukwar rehe esak katu. A'ep tamatarer nde eremahem ta. Ame'ē ejo'ok. Pe, tamatarer matyr ame'ē ta pe eme'ē. Ame'ē riki Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhūma'e ke. Uhyk katu ta. Nema'e ke rehe uhyk katu ta. Ihēma'e ke rehe aja tī. Uhyk katu ta tī — aja Petu pe Jesu pandu.

18

Amō 'ar koty te we katu ame'ē rehe har
(Mak 9.33-37; Ruk 9.46-48; Siri 2.3-5; 1 Petu 3.4; 1 Petu 5.5)

¹ Arahā, Jesu rehe jumu'eha ta uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Nde namō jande riki kapitā keruhū aja jaxo rahā, jande ngi har awa riki amō ta 'ar koty te we katu te me'ē ke my? — aja Jesu pe.

² Pe, ta'yn pe a'e pandu:

—Ejur — aja.

Pe, jumu'eha ta ruwa koty ta'yn ke a'e mupu'am.

³ Pandu:

—Ko apandu pehē pe. Pehē py'a pemuruwak, pe, ta'yn ta aja pehē. Aja ym pehē pexo rahā, ihē namō kapitā keruhū aja pexo ym ta tī.

⁴ Ihē namō kapitā keruhū aja amō ixo rahā: “Katu te ame'ē ke ihē” aja ym ixo. Ta'yn ta aja muruwak. Ame'ē riki amō ta 'ar koty te we katu ame'ē ke.

⁵ Kome'ēja ta'yn ke hok pe mupyta katu, ihē kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. Aja rahā, ihē ke hok pe mupyta katu tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu. (Aja rahā, upa Jesu kotyhar ta rehe amō hury katu rahā, Jesu rehe hury katu tī, aja mujekwa katu.)

“Tupā rehe nde erejurujar katuha ke ehijar”

Aja mu'e ame'ē ke katu ym te
(Mak 9.42; Ruk 17.1-2)

⁶ Jesu pandu tī:

—Ihē rehe amō amō ta'yn ta jurujar katu. Pe, amō pandu: “Mā! Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar” aja. A'erehe ta'yn ta hijar. Aja rahā, mā peja pandu ame'ē jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namō a'e ke ypa pe ombor. Pe, y jukwa. (Aja rahā, ta'yn ta ke mu'e ym ta.) Aja manō rahā, Tupā mupyraraha 'ar koty te we katuha. Tupā mupyrara rahā, mupyrara te hū ta.

⁷ Mā! Kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'e ke rehe usak. Ma'e ke rehe hendu. A'erehe ihē rehe jurujar katuha ke hijar. Aja rahā, mā katu ym. Aja ihē rehe jurujar katuha ke hijar ame'ē ta ixo. Pe, amō pandu: “Tupā rehe nde erejurujar katuha ke ehijar” aja. A'erehe hijar. Aja rahā, mäte hū pandu

ame'ë ke Tupā mupyrara ta. “Ehijar” aja pandu ame'ë ke mā katu ym te — aja pandu.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e tar katu ame'ë rehe har

(Mak 9.43-48)

⁸ Jesu pandu tī:

—Nde po pe amō amō ma'e ke nde erema'ema'e, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejuruar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, ame'ë nde erema'eha ke ema'e ym. Nde erema'e ym rahā, nde po ke nde eremondok, ame'ëja saka. Nde po petei nixói, aja Tupā koty nde ereho ta rahā, katu tiki. Mokōi nde po rahā, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

—Nde py aja tī. Amō amō ma'e renda pe nde erewata ereho, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejuruar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, eho ym. Nde ereho ym rahā, nde py nde eremondok, ame'ëja saka. Nde py petei nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Mokōi nde py rahā, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

⁹ —Amō amō ma'e ke rehe nde eresak, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejuruar katuha ke nde erehijar. Aja rahā ma'e ke rehe esak ym. Nde eresak ym rahā, nde reha nde erejo'ok, ame'ëja saka. Nde reha petei nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Mokōi nde reha rahā, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki — aja Jesu pandu.

Arapuharan kanim ame'ë rehe har

(Ruk 15.3-7)

¹⁰ A'e pandu tī:

—Kome'ë ta'yn riki jaxer, aja ym pekwa pexo. Ko apandu pehē pe. Ima'e Tupā je'ëha rahoha ta riki ihē pái namō ixo. A'erehe ta'yn ta rehe har ihē pái namō a'eta pandu pandu. Ihē pái riki ywa pe har a'e — aja Jesu. (“Ta'yn ta rehe har” Jesu pandu rahā: “Ixotyhar ta rehe har” a'e pandu.)

¹¹ Jesu pandu tī:

—Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, ame'ë ta ke ihē amuhā ajur. (Ame'ë ta riki kanim ame'ë ta aja saka.)]

¹² —Pesarahā! Heta arapuharan ta namō amō ixo. Kuja, 100 hetaha ke. Pe, petei'har kanim oho rahā, myja me'ë ijar ma'e ta my? Myja me'ë pekwa my? Kuja riki. Heta ame'ë ta ke ijar mupyta. Ywy'ā rehe kâpi u'u ixo. Aja mupyta. Pe, kanim ame'ë ke a'e kekar kekar oho.

¹³ Mahem rahā, hury katu a'e. Ko apandu pehē pe. Heta ame'ë ta kanim ym. Pe, ame'ë

petei'har kanim ame'ë ke rehe heta ame'ë ta 'ar koty te we hurya.

¹⁴ Aja riki pehē pái keruhū tī. Ywa pe har a'e. Kome'ë ta'yn ta riki kanim oho ame'ë ke aja a'e putar ym — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, amō ke mupyraraha renda pe oho, ame'ë ke Tupā putar ym, aja Jesu mukewa katu.)

Imu riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e

(Ruk 17.3-4; Ngara 6.1; Tian 5.16; Tian 5.19-20)

¹⁵ A'e pandu tī:

—Nde rehe ma'e ka'u te'eha ke ne mu ma'e rahā, ixoty eho. Pe, a'e ma'eha ke emujekwa. “Mā peja ehijar” aja epandu ipe. Pehē jō mokōi pe'am rahā, pepandu pehē jupe. Amō ta ukwa ym ha rupi pepandu pehē jupe. Nde rehe hendu katu rahā, nde rehe ne mu ipy'a jywyr ta. Katu ta.

¹⁶ Nde rehe a'e hendu ym rahā, amō mokōi sawa'e ta ne namō nde ereho. Mokōi nixói rahā, petei' eraho. Aja rahā, ame'ë ta riki ne mu pe nde erepandu ame'ë ke rehe hendu ta tī. Pe, ame'ë ta pandu ta tī. “Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar” aja ta tī. Kuja Tupā je'ëha rehe panduha ihī.

“ ‘Katu ym nde erema'e' aja amō pe nde erepandu rahā, ame'ë ke amō mokōi hendu katu tī. Mokōi ym rahā, mahapyr hendu ta.

Pe, nde erepandu, ame'ë ke a'eta mujekwa katu ta tī” aja riki panduha ihī.

¹⁷ —Pe, ame'ë mokōi sawa'e ta juja katu te pandu ame'ë ke rehe ne mu hendu ym rahā, upa jumu'eha renda pe jy'ar, ame'ë ta pe nde erepandu tī. Upa ne mu rehe har epandu. Pe, jumu'eha renda pe jy'ar ame'ë ta ne mu pe pandu ta tī. “Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar” aja ta tī. Ame'ë rehe ne mu hendu ym rahā, a'e riki jaxer ai ame'ë ke, aja pekwa ehe har. Tupā rehe ipy'a ym aja ixo ta, aja pekwa ehe har tī. Jaxer ame'ë riki ne mu, aja pekwa ehe har tī — aja Jesu pandu. (“Amō imu rehe har” Jesu pandu rahā: “Ixotyhar rehe har” a'e pandu.)

Tupā kotyhar ta ixoha rehe har

(Matéu 16.19; Juā 20.23)

¹⁸ A'e pandu tī:

—Ko pehē pe ihē apandu. Kome'ë ywy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe pepandu: “Pema'e ym” aja. Aja rahā, aja Tupā pandu ta tī. Pe, Tupā kotyhar ta pe pepandu: “Katu. Ma'e ke pema'e katu” aja. Aja rahā, aja Tupā pandu ta tī.

¹⁹ Ko amō we ihē apandu. Ma'e ke Tupā namō pepandu pandu. Pehē ngi har mokōi ame'ë ta juja katu te pandu rahā, ame'ë ma'e ke jande pái keruhū muwyr ta ame'ë ta pe. Ywa pe har a'e.

²⁰ Pe, ihê rehe ipy'a ke amō ta moī moī tar katu, a'erehe jy'ar uī. Pehê ngi har mahapyrihar jō jy'ar rahā, ame'ē ta namō ihê axo ta tī. Mahapyrihar nixói rahā, mokōihar jō jy'ar rahā, ame'ē ta namō ihê axo ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Amō rehe ipy'a ke mujywyr ym
(Matéu 6.14-15; Ruk 17.3-4; Ese 4.32; Koro 3.13)

²¹ Jesu pe Petu pandu uwyr:

—Sawa'e! Ma'e ka'u te'e ame'ē ke ihê pe ihê mu ma'e rahā, ihê py'a ihê amujywyr ehe. Myja hetaha ihê py'a amujywyr ta ehe my? Awa po wajar mokōi hetaha my? — aja ipe.

²² Jesu pandu:

—Anī. Awa po wajar mokōi jō aja ym. Heta te hū nde py'a emujywyr ehe. Marā ka ym nde eremangaha. Aja nde py'a emujywyr ehe.

²³ Amō ta rehe Tupā ipy'a jywyr katu. Ame'ē ke pehê pe ihê amu'e ta. Kuja riki. Yman amō ywyma'e kapitā keruhū ixo. Myja tamatarer hetaha ke miasu ta jo'ok ingi my? Ame'ē ke kapitā keruhū ukwa ta.

²⁴ A'erehe miasu ta ke amō ta werur werur ipe. Kapitā keruhū ukwa ukwa uī ramō rahā, amō ke amō ta muhyk. Ame'ē riki tamatarer heta te hū kapitā keruhū ngi jo'ok. Mujywyr ym riki.

²⁵ Marā ka ym mujywyrriha. Nixói te misuma'e tamatarer. A'erehe kapitā keruhū pandu: “Kome'ē miasu ke emuhepy eho. Amōma'e wan ta. Amō pe te'e paraky ta. Nde eremuhepy rahā, tamatarer ihê pe erur. Hakehar ke emuhepy tī. Ta'yr ta aja tī. Tajyr ta aja tī. Upa ima'e ke aja tī. Emuhepy. Pe, tamatarer ihê pe erur. Muhepyha riki” aja kapitā keruhū pandu tī.

²⁶ Pe, ipynarāi pe miasu wapyk. Kapitā keruhū ruwa koty wapyk. Pandu ipe: “Eharō we rī. Upa katu te tamatarer ke nde pe ihê amujywyr ta” aja miasu.

²⁷ Kapitā keruhū pyrara usak ehe. A'erehe pandu ipe: “Katu. Upa ihê aharāi apo 'y. Tamatarer ihê pe emujywyr ym ta me'ē te'e. Eho te'e 'y” aja.

²⁸ —Soroka pe ame'ē miasu oho ramō rahā, ianam ke rehe a'e usak, amō miasu ke rehe. Ta'yr te mi tamatarer ke ame'ē mujywyr ym. Pe, ame'ē jurupy rupi miasu hātā pyhyk. Pandu ipe: “Thē ngi tamatarer nde ereraho. Ame'ē ke emujywyr” aja.

²⁹ Ipynarāi pe ame'ē ianam wapyk. Pe, pandu: “Eharō we rī. Pe, upa tamatarer nde pe ihê amujywyr ta” aja.

³⁰ Miasu pandu: “Anī. Aharō ym ta” aja. Pe, ianam ke kyndaha pe kynda raho. Upa katu te tamatarer mujywyr ym rahā, uhem ym ta riki.

³¹ —Ame'ē ke amō miasu ta ukwa rahā, parahy riki. Pe, upa katu te ijar pe a'eta pandu oho.

³² A'erehe miasu ke ijar muhyk tī. Pandu ipe: “Mā! Jaxer ame'ē ke nde. Tamatarer heta te hū ihê pe nde eremujywyr ym. Upa katu te ihê aharāi riki. Nde erepandu ihê pe. 'Marā ka ym ihê amujywyrriha nde pe. A'erehe eharāi katu' aja riki. A'erehe upa katu te ihê aharāi.

³³ Nde rehe apyrara ihê asak, aja amō miasu rehe nde erepyrara eresak ta me'ē te'e” aja ijar.

³⁴ Ame'ē miasu rehe kapitā keruhū parahy. Amō rehe ame'ē miasu pyrara ym usak, a'erehe parahy ehe. (Amō sawa'e pe pandu:) “Kyndaha pe peme'ē ekynda eraho. Tamatarer upa katu te ihê pe mujywyr ym rahā, a'ep a'e ke nupā ta amō” aja kapitā keruhū pandu — aja Jesu pandu.

³⁵ A'e pandu tī:

—Ame'ē kapitā keruhū aja ihê pái keruhū tī. Pehê mu rehe pehê py'a pemujywyr ym rahā, aja pehê ke ihê pái keruhū mupyrara ta tī. A'e riki ywa pe har a'e — aja Jesu pandu.

19

Hakehar ke hijar ame'ē rehe har

(Matéu 5.31-32; Mak 10.1-12; Ruk 16.18; 1 Korin 7.10-11)

¹ Ipy'a jywyrriha rehe har upa pandu rahā, Ngariréi ywy ke Jesu hijar. Pe, Jundéi ywy rehe a'e oho. Jumu'eha ta oho tī. Oho rahā, Jondā y ruwái rehe oho.

² Heta ngā haikwer rupi oho tī. Pe, ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu a'ep.

³ Amō parise ta uhyk uwyr ehe. Jesu panduha ke a'eta manga uwyr tipe. A'e jawy rahā, a'eta pandu ta tipe: “Jaxer ame'ē ke nde erepandu” aja. A'erehe kuja a'eta pandu:

—Upa ma'e amō putar rahā, hakehar ke a'e hijar katu my? Myja me'ē jundéu awa ta je'ēha mujekwa my? — aja Jesu pe.

⁴ A'e pandu:

—Tupā je'ēha rehe pesak riki. Kuja amō mupinim:

“Ma'e ke Tupā mujā py rahā, sawa'e ke a'e mujā. Kūjā ke mujā tī” aja riki.

⁵ —Amō we tī:

“Jumendar rahā, ipái ta ke sawa'e hijar, pe, hakehar namō ixo katu. Ame'ē mokōihar riki petēihar aja ixo apo 'y” aja.

⁶ —A'erehe ame'ē ta riki mokōi ym. Petēihar aja ixo apo 'y. A'erehe petēihar aja Tupā riki mujā. Ame'ē ke sawa'e mumokōi rahā, katu ym tiki — aja Jesu. (“Mumokōi” aja pandu rahā: “Hakehar ke ixawa'e hijar” aja mujekwa.)

⁷ Parise ta pandu ipe:

—Aja rahā, ma'erehe Moise pandu my: “Hakehar ke amō hijar rahā, paper rehe mupinim: ‘Nde ihē rakehar ym apo 'y' aja. Pe, ipāi ta koty hakehar ke mujywyw mondo, paper namō” aja riki Moise — aja Jesu pe.

⁸ A'e pandu:

—Jundéu awa ta iākā jumujanam ngā juehe. Tupā je'ēha rehe hendu tar ym, a'erehe Moise pandu: “Hakehar ke amō hijar rahā, katu we” aja. Ma'e ke Tupā mujā py rahā, anī riki. Hakehar amō hijar rahā, katu ym arahā.

⁹ A'erehe apandu pehē pe. Hakehar ipy'a wapyk katu tipe. Ame'ē ke ixawa'e hijar, pe, amō kūjā ke pyhyk rahā, hakehar aja ym namō jumusarāi. Katu ym aja — aja Jesu.

¹⁰ Jumu'eha ta pandu:

—Aja rahā, amō jumendar ym rahā, katu tiki — aja ipe.

¹¹ Jesu pandu:

—Aja upa sawa'e ma'e ym ta. Tupā mukewa rahā, pe, sawa'e jumendar ym ta.

¹² Amō koty koty ukwa, a'erehe amō amō sawa'e jumendar ym. Amō ta marā ka ym jumendariha. Imāi pusu ngi u'ar rahā ngi har aja riki. Marā ka ym jumendariha. Ehe ihī ame'ē ke nixói. Aja te'eha u'ar. Amō ta amō koty. Ame'ē ta ngi ehe ihī ame'ē ke amō ta mondok, a'erehe marā ka ym jumendar-ihā. Amō ta Tupāma'e ma'eha ke ma'ema'e, a'erehe jumendar tar ym. Tupā rehe har pandu pandu oho. Ame'ē riki ima'e ma'eha. Ame'ē ke ma'ema'e, a'erehe jumendar tar ym rahā, mā peja ixo te'e — aja Jesu pandu.

*Ta'yn ta rehe har Jesu pandu katu
(Mak 10.13-16; Ruk 18.15-17)*

¹³ Ta'yn ta ke amō ta werur ipe. Ipo ke ta'yn ta ākā rehe Jesu mujar ame'ē ke a'eta putar. (Ipo mujar rahā, Tupā usak katu a'eta rehe, aja mujekwa.) Ta'yn ta rehe har Tupā namō a'e pandu pandu, ame'ē ke a'eta putar tī. A'erehe werur ipe. Anī. Jumu'eha ta je'ē je'ē:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja riki.

¹⁴ Jesu pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tī. Kome'ē ta'yn ta aja me'ē Tupā kotyhar wan ta tī — aja jumu'eha ta pe. (Ta'yn ta aja ixo rahā: “Katu te ame'ē ta ke jande” aja ym ukwa, a'erehe pahar Tupā koty ipy'a ke muruwak, aja mukewa katu.)

¹⁵ Pe, ipo ke ta'yn ta ākā rehe Jesu mujar mujar. Upa rahā, a'engī a'e oho.

*Ima'ehū namō ixo, ame'ē rehe har
(Matéu 13.22; Mak 10.17-31; Ruk 18.18-30; 1 Timo 6.6-10; Tian 5.1-3)*

¹⁶ Amō rahā, amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Myja me'ē katu ame'ē ke ihē ama'ema'e rahā, ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁷ A'e pandu:

—Katu ame'ē ke nde erema'ema'e, ame'ē rehe har mā peja ihē pe ebandu ym. (Nde erekwa riki.) Katu te ame'ē ke peteihar jō ixo. Tupā a'e. Nde ke Tupā muhā katu, ame'ē ke nde ereputar rahā, a'e pandu ame'ē ke ema'ema'e katu — aja sawa'e pe.

¹⁸ —Ma'e Tupā pandu my? — aja sawa'e pandu ipe.

Jesu pandu:

—Amō ke ejukwa ym. Amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Amōma'e ke emukanim ym. Amō rehe har te'e ebandu ym.

¹⁹ Nde pāi rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī. Nde erepy'a katu nde juehe, aja ne namō ixo ame'ē ta rehe epy'a katu tī — aja ipe.

(“Ne namō ixo ame'ē ta” aja Jesu pandu rahā: “Upa amō ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e” aja mujekwa katu.)

²⁰ Sawa'e pandu:

—Upa aja Tupā pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu katu. Myja amō we ihē ama'e rahā, ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja riki.

²¹ Jesu pandu ipe:

—Katu te aja nde erexo tar katu rahā, upa katu te nema'e ke emuhepy eho. Pe, tamatarer nde erepyhyk rahā, upa katu te ame'ē ke ima'e ym te ame'ē ta pe te'e eme'ē me'ē. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā koty nema'ehū ta. Pe, ihē namō eho — aja ipe.

²² Ame'ē ke rehe sawa'e hendu rahā, pyai riki. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. (Ame'ē ke te'e me'ē tar ym) a'erehe pyai oho ingi. (Ima'e ke muhepy tar ym tī.)

²³ Ame'ē ke rehe usak rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ko apandu pehē pe. Tupā putar, aja amō ixo katu. Aja tamatarer rehe ipy'a moī moī ame'ē ta mā Tupā putar aja ixo tar ym te.

²⁴ Ko apandu tī. Awi jupihā kwar rupi marā ka ym amō rymba asa oho. Kame, ame'ē rymba asa oho. Pe, ima'ehū namō ixo ame'ē ta i'ar koty te we marā ka ym Tupā putar aja ixoha — aja Jesu pandu.

²⁵ Ame'ē ke jumu'eha ta hendu rahā, pandu:

—Māte hū puki! Aja rahā, awa ke Tupā muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

²⁶ Jumu'eha ta rehe Jesu usak. Pe, pandu:

—Ame'ē ke sawa'e ta marā ka ym ma'eha. Tupā anī. Upa katu te a'e ma'e katu. Amō ke a'e riki muhā katu ta — aja Jesu.

²⁷ Pe, Petu pandu:

—Esarahā! Sawa'e pe nde erepandu, aja upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Pe,

ne namō jaxo 'y. A'erehe ma'e jande pe Tupā muwyr ta my? — aja Jesu pe.

²⁸ A'e pandu:

—Hā! Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ko apandu pehē pe. Upa ma'e ke Tupā mupyahu rahā, kapitā keruhū aja ihē axo ta. Ngā ke ihē amondo mondo ta axo. Arahā pehē riki kapitā wan ta tī. Pehē awa py mokōi sawa'e ta. Jundēu awa tama'e kapitā ta ke pehē tī. A'eta ke pemondo mondo ta tī.

²⁹ —Ihē rehe har amō pandu tar katu, a'erehe hok ke hijar oho. Imu ta ke hijar tī. Hendyr ta ke hijar tī. Ipāi ke hijar tī. Imāi ke hijar tī. Ta'yn ta ke hijar tī. Kupixa ke hijar tī. Aja rahā, upa katu te aja ixo ame'ē ta pe ma'e heta te hū Tupā mujywyr ta. Pe, ame'ē ta ke a'e muhā katu ta.

³⁰ —Ixoty uhyk rahā, upa katu te uhyk ame'ē ta rehe juja katu te Tupā me'ē me'ē ta. Tupā kotyhar aja muruwak py, ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta. Tupā kotyhar aja a'ejōhar muruwak, ame'ē ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

20

Kupixa rehe paraky ame'ē ta rehe har

¹ Jesu pandu tī:

—Yman rahā, ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē me'ē. (Juja katu te ngā rehe a'e usak katu ta.) Ame'ē ma'ema'eha kuja riki. Pytuniwe te rahā, parakyha ta pe amō sawa'e pandu oho. Ame'ē ta rehe usak rahā, sawa'e pandu: “Ihēma'e kupixa pe paraky peho.

² Petei wera rahā, peparaky. Petei wera rahā muhepyha, ame'ē tamatarer pehē pe ihē ame'ē ta” aja kupixa jar pandu. “Katu. Jaho ta kŷ” aja parakyha ta. A'erehe a'eta ke kupixa pe ijar mondo.

³ —Ywa ku'a rahā, ma'e muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Amō sawa'e ta i'āi rī. Te'e ixo.

⁴ Kupixa jar pandu: “Ihēma'e kupixa pe peparaky peho tī. Ma'e katu ihē akwa, aja pehē pe ihē amuhepy ta” aja ijar. “Hā!” aja sawa'e ta. A'erehe ame'ē ta kupixa pe paraky oho tī.

⁵ —Warahy jandar rahā, aja tī. Muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Parakyha ta ke kupixa pe mondo tī.

—Warahy ywa ku'a ihon rahā, aja tī. Muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Amō sawa'e ta rehe usak rahā, kupixa pe mondo tī.

⁶ —Ka'aruk koty rahā, muhepyha renda pe kupixa jar oho rahā, amō sawa'e ta i'āi rī. Ijar pandu: “Ma'erehe te'e pexo se my?” aja sawa'e ta pe.

⁷ Sawa'e ta pandu: “Peparaky peho. Amuhepy ta” aja jande pe pandu ym awa, aja kupixa jar pe. “Aja rahā, ihēma'e kupixa pe peparaky peho apo” aja riki kupixa jar. A'erehe ame'ē ta paraky oho tī.

⁸ —Pytun ramō rahā ima'e tamatarer usakiha ame'ē miasu pe kupixa jar pandu: “Parakyha ta ke emujy'ar. Tamatarer ke eme'ē me'ē. Kupixa pe a'ejōhar oho ame'ē ta pe eme'ē py. Ka'aruk koty oho ame'ē ta pe tamatarer eme'ē py. A'engi warahy ywa ku'a ihon rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. A'engi warahy jandar rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. A'engi ywa ku'a rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. Pe, a'ejōhar pytuniwe rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī” aja kupixa jar.

⁹ —Ka'aruk koty paraky oho ame'ē ta pe tamatarer ke miasu me'ē. Petei wera rahā, wetep muhepyha me'ē riki.

¹⁰ A'erehe amō ta kuja: “Éi! Ame'ē ta 'ar koty te we japaraky, a'erehe ame'ē ta 'ar koty te we tamatarer japyhyk ta” aja pytuniwe rahā paraky oho ame'ē ta ukwaha naī. Anī. Petei wera rahā, wetep muhepyha a'eta pe miasu me'ē tī.

¹¹ —A'eta tamatarer ke pyhyk, pe, je'ē je'ē hū u'am. Kupixa jar rehe har je'ē je'ē hū.

¹² A'eta pandu: “A'ejōhar paraky oho ame'ē ta ta'yr te mi paraky, ma'e, ka'aruk koty oho ame'ē ta ke. Jandē anī. Warahy haku rahā, japaraky hū. Pytuniwe jaho. Warahy jere rahā jaho tī. Pe, ka'aruk koty japutu'u. Japaraky hū. Jande aja a'eta pe juja katu te nde ereme'ē me'ē. Katu ym aja” aja kupixa jar pe.

¹³ —Je'ē je'ē hū ame'ē ta ngi har peteihar pe kupixa jar pandu: “Sa'e! Ehendurahā! Nde pe upa ihē amuhepy riki. Te'e ym ihē. Nde ereparaky ereho rahā, peteī wera rahā, wetep muhepyha nde erepyhyk ta, aja nde erekwa. Aja japandu katu riki.

¹⁴ Nema'e tamatarer eraho. Nde rok pe ejywyry eho. Kome'ē a'ejōhar paraky oho ame'ē pe nde aja ihē ame'ē tar katu tī.

¹⁵ Ihēma'e tamatarer namō ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Amō ta rehe ihē riki akyty'ŷ ym. Pehē rehe anī, aja pekwa naī, a'erehe nde ereje'ē je'ē hū ihē rehe my. Katu ym aja” aja kupixa jar — aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, a'e pandu tī:

—Kupixa jar aja Tupā tī. Ixotyhar aja a'ejōhar muruwak, ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta. Ixotyhar aja muruwak py, ame'ē ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tī — aja Jesu pandu.

“Ihē ke amō ta jukwa ta” aja Jesu pandu tī

*“Ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” aja pandu tī
(Mak 10.32-34; Ruk 18.31-34)*

¹⁷ Jerusarē ok ta pe a'e oho ixo rahā, jumu'eha ta ke a'e raho. Heta ame'ē ta ngi har jumu'eha ta awa py mokōi jō mujy'ar. A'eta wata oho ixo rahā, kuja Jesu pandu:

¹⁸⁻¹⁹ —Pehendurahā! Jerusarē ok ta pe jaho jaxo. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta kotyhar ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta kotyhar ta aja tī. Ihē rehe muhyk ta werur tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Upa ame'ē ta ihē ke pyhyk ta. Pe, ihē pe a'eta pandu ta: “Katu ym nde. Nde eremanō ta me'ē te'e” aja riki. Pe, jundéu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ke ame'ē ta raho ta. Pe, ihē rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta puka puka hū ta. Ihē ke pirok ta tī. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ke jukwa ta. Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe pandu.

*Tian ta māi pandu Jesu pe
(Mak 10.35-45)*

²⁰ Semende rakehar uhyk uwyr ehe. Mokōi imembyr werur. (Imembyr rer Tian. Juā amō tī.) Ipynarāi pe imāi wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ta ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Ma'e ke ihē apandu ta nde pe — aja Jesu pe.

²¹ A'e pandu:

—Ma'e nde pe? — aja ipe.

Tian māi pandu:

—Nde riki kapitā keruhū rahā, ko mokōi ihē membyr nde rake wapyk ta. Ame'ē ke emanga katu ihē pe apo. Nde jywa katu koty pete'i wapyk ta. Nde jywa'i koty amō wapyk ta tī — aja Jesu pe. (Jesu rake wapyk rahā, amō ta 'ar koty te we je'ēha te reko, aja mujekwa.)

²² A'e pandu:

—Mā! Upa pepandu ame'ē ke pekwa katu ym. Ihē rake pewapyk tar katu rahā, amō we ta pehē pe tī. Kuja. Ihē apyrara hū ta axo. Ihē aja pepyrara ke pepyhyk ta katu my tī? — aja Jesu.

Tian ta pandu ipe:

—A'e tī. Japyhyk katu ta — aja.

²³ Jesu pandu:

—A'e tī. Jete! Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū ta. Ihē ke mupyrara hū aja ta pehē tī. Pesarahā! Ihē rake pewapyk, anī. Apandu ym ta ame'ē. “Se ihē jywa katu koty ewapyk. Se ihē jywa'i koty ewapyk” aja ihē apandu ym ta. Ame'ē ke ihē pāi jō pandu katu. A'e riki ame'ē renda mukatu — aja Tian ta pe.

²⁴ Ame'ē ke rehe jande popa jumu'eha ta hendu rahā, imu ta rehe parahy, Tian ta rehe. (A'eta jyty'ym Tian ta rehe, a'erehe parahy.)

²⁵ A'erehe upa jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar. Pe, pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ē tama'e kapitā keruhū ta mondo mondo hū ngā ke. Ima'e je'ēha rupi kapitā ta mondo mondo hū ngā ke tī.

²⁶ Pehē anī. Aja kapitā ta aja pexo rahā, katu ym. Amō riki kapitā keruhū aja ixo tar katu rahā, amō ta namō ma'e ke ma'ema'e katu ixo. Te'e paraky ame'ē ta aja mā peja ixo. Aja rahā, katu tiki.

²⁷ Pe, pehē ngi har pete'i riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ixo tar katu rahā, a'e riki pehē rehe te'e paraky aja mā peja ixo. Aja rahā, katu tiki.

²⁸ A'e riki ihē aja ta tī. Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē namō ma'e ke amō ma'ema'e, a'erehe ihē ajur my? Anī. Aja ym. Amō ta namō ihē ama'ema'e. A'erehe ko ihē ajur. Ihē amanō ta, a'erehe ngāma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe amuhepy. A'erehe heta ngā ke Tupā muhā katu ta — aja Jesu.

*Mokōi eha ym te ame'ē ta ke Jesu mukatu
(Mak 10.46-52; Ruk 18.35-43)*

²⁹ Jeriko ok ta ngi Jesu ta uhem oho ixo rahā, haikwer rupi heta ngā oho tī.

³⁰ Awa rape rake mokōi eha ym te ame'ē ta wapyk uī. Jesu asa oho ixo, aja a'eta hendu. A'erehe hātā a'eta pukāi:

—Jesu! Ndawi rainō ke nde! Jande rehe epyrara esak! — aja riki. (“Ndawi rainō” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa.)

³¹ Mokōihar ta pe heta ame'ē ta pandu:

—Pepandu ym aja — aja tije.

Eha ym te ame'ē ta i'ar koty te we hātā pukāiha:

—Sawa'e! Ndawi rainō ke nde! Jande rehe epyrara esak! — aja riki.

³² Jesu pyta. Pe, pandu:

—Pejur! Ma'e nde pe? Ma'e ihē ama'e ta pehē pe my? — aja.

³³ A'eta pandu:

—Sawa'e! Jande reha ym te. Jande reha ke emukatu. Jasak tar katu — aja.

³⁴ Pe, a'eta rehe Jesu pyrara usak. Eha rehe ipo ke a'e mujar. Pahar upa ma'e ke rehe a'eta usak usak. Pe, haikwer rupi a'eta oho tī.

21

*Jerusarē ok ta pe jumen 'ar pe Jesu oho
(Mak 11.1-11; Ruk 19.28-40; Juā 12.12-19)*

¹ Jerusarē ok ta pe uhyk tate rahā, Metaje ok ta pe uhyk py oho. Ame'ē riki ywy'ā rake ihī. Ywy'ā rer Oriwéi ty. A'engi mokōi jumu'eha ta ke hundutar koty Jesu mondo.

² Mokōihar ta pe pandu:

—Jande ruwa koty ok ta ihī, Mbeta ok ta ke. A'ep pehē mokōi peho. Pehyk rahā, jumen rehe pesak ta. Myra jytyka ame'ē rehe

amō pukwar. Imembyr namō i'āi. Ame'ē mokōi pejirar. Pe, se ihē pe pemuhyk perur.

³ “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja amō pandu rahā, pepandu ipe: “Sawa'e riki putar apo” aja. “Hā!” aja a'e pandu ta. Pahar pehē namō jumen ta ke a'e mondo ta — aja Jesu pandu.

⁴ Aja rahā, yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ke amō mupinim, aja uhyk tī. Kuja riki:

⁵ “Siā ok ta pe har ta pe pepandu: ‘Pesarahā! Pehēma'e kapitā keruhū petur ixo apo 'y. A'erehe peta kŷ.

“Katu te me'ē ke ihē” aja ym ame'ē ke a'e. Jumen 'ar pe a'e tur ixo. A'erehe kapitā keruhū a'e, aja pekwa katu ta' aja.” (“Siā ok ta” aja pandu rahā: “Jerusarē ok ta ke” aja mujekwa.)

⁶ Upa Jesu pandu rahā, mokōi jumu'eha ta oho. Upa Jesu pandu, aja a'eta ma'ema'e.

⁷ Jumen ke Jesu pe werur. Imembyr ke werur tī. Jumen 'ar pe kamixa ke a'eta mou. Ame'ē 'ar pe Jesu wapyk uī. Pe, oho. (Kamixa mou rahā, a'e riki kapitā keruhū aja a'eta ukwa.)

⁸ Awa rape rupi heta ngā kamixa ke mou mou tī. Amō ta pindo ro aja me'ē mondok. Ame'ē ke awa rape rupi mou mou tī. (Aja rahā, kapitā keruhū ko tur. Jumai ym ha aja uwyr, aja mujekwa katu.) Ame'ē 'ar rupi jumen pyrū oho.

⁹ Jesu ndutar koty heta ngā wata oho. Haikwer rupi aja tī. Heta wata oho tī. Upa ame'ē ta hātā pandu pandu:

—Ko nde erejur katu! Ymanihar Ndawi aja kapitā keruhū nde tī. Aja Tupā mu'am ame'ē ke nde. Sawa'e te je'ēha rupi nde erejur ame'ē ke nde. Mā peja nde rehe Tupā usak katu. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e — aja ngā pandu pandu.

¹⁰ Jerusarē ok ta pe Jesu ixo oho rahā, ngā mutyapu tyapu hū. Amō ta pandu:

—Awa ko my? — aja ngā.

¹¹ Amō ta pandu:

—Ko Jesu. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja. Nasare ok ta riki Ngarirēi wyw rehe ihī.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho

(Mak 11.15-19; Ruk 19.45-48; Juā 2.13-22)

¹² Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu ixo oho. Pe, upa ma'e ke muhepy ame'ē ta ke a'e muhem mondo ingi. Ma'e ke muhepy jo'ok ame'ē ta ke muhem mondo ingi tī. Tamatarer muruwak ame'ē tama'e myrape ke mujere tī. Aja upa tamatarer ke muhāi ombor. (Amō wyw ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke ame'ē ta werur. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har tama'e tamatarer ke pe muruwak. Ame'ē tama'e myrape ke Jesu mujere.) Pykahuran

ke muhepy ame'ē tama'e myrape ke mujere tī.

¹³ Upa ngā pe a'e pandu:

—Mā! Mukanīha renda aja se pemuruwak. Sengi pehem peho. Tupā pandu ame'ē ke amō mupinim. Kuja riki Tupā pandu:

“Se ihēma'e jumu'eha renda keruhū ke. Ihē namō ngā pandu pandu, ame'ē renda ke se” aja Tupā pandu.

—Pehē anī. Ame'ē ke amō koty pemuruwak. Ma'e ke mukanīha renda aja pemuruwak — aja upa muhepyha ta pe Jesu pandu.

Pe, muhem mondo ingi. (Muhepyha ta muhepy rahā, ka'u te'eha rupi muhepy, a'erehe mukanīha aja ame'ē ta tī.)

¹⁴ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu i'āi. A'ep eha ym te ame'ē ta uhyk ehe. Wata katu ym ame'ē ta uhyk ehe tī. Upa ame'ē ta ke a'e mukatu.

¹⁵ Aja ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e. Ame'ē rehe parise ta usak rahā, parahy ehe riki. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Parahy ehe tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kurumī ra'yr ta hātā pandu pandu:

—Ko nde erejur katu! Kapitā keruhū nde. Nde riki katu te me'ē ke — aja Jesu pe pandu. Kūjātāi ra'yr aja tī. Pandu pandu tī.

Ame'ē ke rehe parise ta hendu rahā, Jesu rehe parahy tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Parahy ehe tī.

¹⁶ A'erehe Jesu pe a'eta pandu:

—Kurumī ta pandu ame'ē ke rehe nde erehendu my? Katu ym jande pe — aja ipe.

—A'e tŷ. Ahendu katu. Tupā je'ēha rehe amō mupinim, ame'ē rehe pesak riki. Kuja: “Kurumī ra'yr ta ke nde eremu'e, a'erehe a'eta pandu katu: ‘Nde riki katu te me'ē ke.’ A'erehe ame'ē panduha aja a'eta pandu katu tī” — aja Jesu pandu. (Kurumī ra'yr ta Tupā rehe har pandu katu, aja Jesu mujekwa. Kūjātāi ra'yr aja tī.)

¹⁷ Parise ta ke Jesu hijar oho. Pe, Mbeta ok ta pe oho. A'ep a'e ukwer.

Sik'y ke Jesu muxirik

(Mak 11.12-14; Mak 11.20-24)

¹⁸ Kū'ē rahā, pytuniwe rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu jwywyr oho ixo rahā, myahy a'e.

¹⁹ Awa rape rake ma'eywa'y rehe a'e usak. Sik'y ke. A'erehe uhyk oho ehe tipe. U'u ta tipe. Mahem ym ma'eywa. Ho ke te'e i'āi. A'erehe ma'eywa'y pe a'e pandu:

—Apo har ma'eywa nixōi te ta — aja riki.

Pahar ame'ē sik'y xirik oho.

²⁰ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta usak rahā, a'eta pandu:

—Māte hū puki! Pahar sik'y xirik oho! Myja me'ē my? — aja.

²¹ Jesu pandu:

—Ko apandu pehê pe. Ame'ê sik'y ke ihê amuxirik. Tupã rehe pejurujar katu rahã, aja pema'e ta tî. Pejurujar katuha ke pehi-
jar ym. Aja rahã, ihê ama'eha aja pema'e
katu ta tî. Ame'ê jô ym. Kome'ê ywy'ã pe
pepandu: “Eho! Ejumbor eho y ramûi pe!”
aja. Tupã namô pepandu, pe, pejurujar
katu ehe tî. “Mâ! Opor ta nahã my? Akwa
ym” aja ym pepandu. Aja rahã, ame'ê ywy'ã
opor ta oho.

²² Pejurujar katu ehe rahã, ma'e ke
pepandu pandu inamô, ame'ê ke pehê pe
Tupã muwyr ta — aja Jesu. (“Ywy'ã keruhû”
aja Jesu pandu rahã: “Upa ma'e hâtã ma'eha
ke” aja a'e mujekwa.)

*Awa riki Jesu ke muwyr my, ame'ê ke
amô ta ukwa tar katu*

(Mak 11.27-33; Ruk 20.1-8)

²³ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû
pe Jesu jwy'yr oho. A'e mu'e mu'e ixo rahã,
jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe.
Jundéu awa tama'e kapitã ta uhyk uwyr ehe
tî. A'eta pandu ipe:

—Sengi muhepyha ta ke nde eremuhem
eremondo. Awa je'êha rupi nde eremuhem
eremondo my? Awa riki nde ke muwyr se
my? — aja ipe.

²⁴ Jesu pandu:

—Ihê aja tî. Pehê pe ihê apandu ta tî. Pe,
ihê pe pepandu py rahã, awa je'êha rupi
ma'e ke ihê ama'ema'e, ame'ê ke ihê apandu
ta pehê pe tî.

²⁵ Apo pepandu py ihê pe. Sawa'e je'êha
rupi Juã mujahuk ngã ke my? Awa Juã ke
mondo my? A'e ke Tupã mondo my? Sawa'e
mondo my? Pepandurahã! — aja Jesu.

Ame'ê ke rehe pa'ihu ta hendu rahã, se
koty Jesu ngi oho. Pe, pandu pandu a'eta
jupe. Jundéu awa tama'e kapitã ta namô
pandu pandu ngã jupe. Kuja:

—Mâ! Myja japandu ta ipe my? “Tupã
je'êha rupi Juã mujahuk” aja japandu ipe
rahã, kuja jande pe Jesu pandu ta: “Aja
rahã, ma'erehe Juã pandu ame'ê ke rehe
pejurujar ym my?” aja jande pe Jesu pandu
ta.

²⁶ Anî. “Sawa'e je'êha rupi Juã mujahuk”
aja japandu rahã, jande rehe ngã parahy
ta. Mahy ta jande ke tî. Juã riki Tupã
je'êha pandu ame'ê ke a'e, aja ngã ukwa
katu. Sawa'e mondo ym a'e aja ukwa katu.
A'erehe jande rehe parahy ta. Mâ! Myja
japandu ta my? — aja pa'ihu ta pandu
pandu a'eta jupe.

²⁷ A'erehe Jesu pe pa'ihu ta pandu:

—Juã rehe har japandu ym ta nde pe — aja.
A'eta pe Jesu pandu:

—Aja rahã, ihê aja tî. Awa je'êha rupi
ma'e ke ihê ama'ema'e, ame'ê ke pehê pe ihê
apandu ym ta tî — aja pa'ihu ta pe. Kapitã ta
pe pandu tî.

Mokôi ta'yr ta ame'ê rehe har

²⁸ Amô we pa'ihu ta pe Jesu pandu.
Jundéu awa tama'e kapitã ta pe pandu tî:

—Myja pekwa my? Amô rahã, ipái namô
mokôi ta'yr ta ixo. Pe, u'ar py, ame'ê pe ipái
pandu oho: “Sa'e! Kupixa pe eparaky eho
apo” aja.

²⁹ “Aho ym ta ihê” aja ipái pe. I'i atu
rahã ipy'a ke muruwak, pe, kupixa pe ta'yr
paraky oho.

³⁰ Pe, amô ta'yr pe ipái pandu oho: “Sa'e!
Kupixa pe eparaky eho apo” aja riki. Ta'yr
pandu: “Aho ta kÿ” aja tipe. Anî. Oho ym
riki.

³¹ Mokôi ta'yr ta ngi har awa riki ipái
putar ame'ê ke ma'e my? — aja Jesu.

—U'ar py ame'ê ke — aja pa'ihu ta pandu.

A'erehe Jesu pandu a'eta pe tî:

—Ko apandu pehê pe. Ame'ê ta'yr ta
rehe har amujekwa ta pehê pe. Amô ta
jaxer ai te aja pekwaaha. Homa awa tama'e
kapitã keruhû pe tamatarer matyr ame'ê
ta ke. Kÿjã ka'u te'e ame'ê ta jaxer ai aja
pekwaaha tî. Ame'ê ta Tupã koty ipy'a ke
muruwak, a'erehe Tupã kotyhar ta aja mu-
ruwak. (Ta'yr u'ar py, ame'êja saka.)

³² Myja Tupã kotyhar aja amô muruwak
my? Ame'ê rehe har Juã mujahukiha mu-
jekwa uwyr pehê pe. A'e pandu ame'ê ke
rehe pejurujar ym. Pehê pa'ihu ta. Pejuru-
jar ym ehe tî. Kapitã keruhû pe tamatarer
matyr ame'ê ta jurujar katu ehe. Kÿjã ka'u
te'e ame'ê ta aja tî. Jurujar katu ehe tî.
Ame'ê ke rehe pesak tipe. Anî. Pehê py'a
ke pemuruwak ym. (Ta'yr iapyr aja pehê
tî.) Juã pandu ame'ê ke rehe pejurujar ym,
a'erehe Tupã kotyhar ta aja pemuruwak ym
tî — aja Jesu pandu.

Ma'eywa ty usakiha ta rehe har

(Mak 12.1-12; Ruk 20.9-19)

³³ Amô we pa'ihu ta pe Jesu pandu tî:

—Amô myja me'ê ma'e ke my aja ihê
apandu ta. Pehendurahã! Amô sawa'e ixo.
Kupixa ke a'e mondok. (Upa hapy.) Pe,
ma'eywa'y rãkã ra'yr ke a'e jytym. Uwa'y
rãkã ke. Kupixa rymy'y rupi a'e mukurar
kurar. Pe, ma'eywa rykwer jo'okiha renda
ke pykûi tî. Kupixa my'y pe myta mujã tî.
(Ywate ame'ê ke mujã. Ame'ê ngi usakiha
usak usak katu.) Upa mujã rahã, amô ta
pe pandu: “Kupixa rehe pesak katu. I'a
tyarô rahã, ko amô pehêma'e ta kÿ. Amô i'a
ihêma'e ta kÿ” aja. “Ere” aja ame'ê ta pandu.
Pe, pepaite kupixa jar usak te'e oho. (Paxia
oho.)

³⁴ —I'a tyarô rahã, miasu ta ke kupixa jar
mondo, ima'e kupixa pe. Kupixa usakiha ta
ngi ma'eywa rykwer ke miasu ta jo'ok we ta
tipe oho.

³⁵ Miasu ta ke usakiha ta pyhyk. Amô ke
a'eta nupã riki. Amô ke jukwa. Amô rehe

ita ke a'eta ombor. Mujan riki. Ijar pe me'ē ym te ma'e rykwer ke.

³⁶ Amō miasu ta ke kupixa jar mondo tī. Mondo py, ame'ē 'ar koty te we hetaha mondo tipe. Ame'ē ta ke usakiha ta juja katu te mahy. Amō ke nupā. Amō ta ke jukwa. Aja riki. Ijar pe me'ē ym te ma'eywa rykwer ke.

³⁷ —Pe, a'ejōhar ta'yr ke kupixa jar mondo. "Ihē ra'yr rehe a'eta hendu katu ta, aja ihē akwa" aja a'e jupe. A'erehe ta'yr ke mondo tipe.

³⁸ Ta'yr rehe usakiha ta usak rahā, a'eta pandu pandu a'eta jupe: "Ko riki kupixa jar ra'yr. Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta. Jajukwa ta peme'ē ke. Aja rahā, kupixa riki jandema'e wan ta" aja a'eta jupe.

³⁹ A'erehe a'eta pyhyk a'e ke. Pe, kupixa ngi hykí raho. Pe, jukwa. Ta'yr ke jukwa.

⁴⁰ —Apo kupixa jar uhyk uwyr rahā, usakiha ta pe myja me'ē a'e ma'e ta my? — aja Jesu.

⁴¹ —Ame'ē jaxer ame'ē ta ke kupixa jar jukwa ta. Pe, amō ta pe a'e pandu ta: "Ihēma'e kupixa rehe pesak katu" aja ta. Pe, i'a tyarō rahā, ame'ē ta riki ma'eywa rykwer ke mowok ta. Kupixa jar pe ima'e rykwer ke me'ē ta — aja a'eta pandu ipe.

⁴² A'eta pe Jesu pandu:

—Aja ta riki. Pesarahā! Kuja Tupā je'ēha rehe panduha pesak katu riki. Kuja:

"Ita rehe har ita ok mujāha pandu: 'Jaxer te'e kome'ē ita ke' aja.

Anī. Tupā pandu: 'Peme'ē riki ok pyter wan mupu'am katu riki' aja.

Aja jandema'e sawa'e te ma'eha riki. Katu te aja jakwa katu" aja panduha ihī.

⁴³ —A'erehe pehē pe ihē apandu. Je'ēha pyahu ke Tupā muwyr. Aja Tupā kotyhar ta aja pemuruwak tar ym. Peputar ym, a'erehe pehē ke a'e putar ym tī. Pe, amō awa ta pe a'e pandu ta: "Ihē kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Ame'ē ta putar katu ta. Pe, katu ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e ta. Tupā putar aja a'eta ma'ema'e ta.

⁴⁴ [Kome'ē ita rehe ipy ke amō tukwa rahā, ahy ta. Amō rehe ita u'ar rahā, mupe ta] — aja Jesu pandu.

"Ita rehe har" Jesu pandu rahā: "Juehe har" a'e pandu. "Ipy tukwa" aja pandu rahā: "Jesu ke amō ta putar ym" aja mujekwa. Amō rehe ita u'ar rahā, ame'ē ke Jesu mupyrara hū ta, aja a'e mujekwa katu.)

⁴⁵ Myja me'ē kupixa usakiha ta my, ame'ē ke Jesu pandu. Ame'ē rehe jundéu awa tama'e pa'ihu ta hendu rahā, a'eta rehe har Jesu pandu aja a'eta ukwa. Parise ta rehe har a'e pandu tī, aja a'eta ukwa tī.

⁴⁶ A'erehe a'eta parahy ehe, Jesu rehe. A'erehe Jesu ke a'eta pyhyk ta tipe. Heta ame'ē ta ngi a'eta kyje. Jesu riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e, aja heta ame'ē ta ukwa

katu, a'erehe heta ame'ē ta ngi parise ta kyje. A'erehe Jesu ke pyhyk ym arahā.

22

*Ta'yr riki jumendar ame'ē rehe har
(Ruk 14.15-24)*

¹ Ngā pe pandu rahā, myja me'ē ma'e ke my aja Jesu pandu pandu. Kuja:

² —Tupā pandu: "Ihē kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Ame'ē ke putar ame'ē ta kua riki. Amō rahā, sawa'e ixo. Kapitā keruhū a'e. Ta'yr riki jumendar, a'erehe imi'u ke ipái matyr. Huryha mujā.

³ Pe, miasu ta pe kapitā keruhū pandu. "Pepandu peho. Kwehe amō ta pe ihē apandu: 'Ihē mi'u ke pe'u pejur' aja. Ame'ē ta pe pepandu peho: 'Pe'u pejur apo' aja." A'erehe miasu ta pandu oho tipe. Uwyr tar ym ngā.

⁴ —A'erehe amō miasu ta ke kapitā keruhū mondo. Kwehe pandu: "Pejur" ame'ē ta pe miasu ta pandu we ta oho tī. Kuja pandu ta: "Kapitā keruhū pandu: 'Ihē mi'u ke upa amatyr hū. Tapi'iruhu upa ihē ajukwa. Tapi'iruhu ra'yr ixa ame'ē ke ajukwa tī. Upa amuka'ē riki. Myrape 'ar pe ihī apo. Ihē ra'yr jumendaria rehe pesak pejur' aja riki." Aja miasu ta pandu tipe.

⁵ Ame'ē rehe ngā hendu ym tī. Pe, ima'e ma'ema'e oho. Amō riki kupixa pe paraky oho. Amō riki ima'e muhepyha renda pe paraky oho.

⁶ Amō ta riki miasu ta ke pyhyk. Pe, nupā hū. Pe, jukwa.

⁷ Ame'ē ukwa rahā, kapitā keruhū riki parahy. A'erehe sonda ta ke a'e mondo. Pe, miasu ke jukwa, ame'ē ta ke sonda ta jukwa tī. Ame'ē ta rekoha ke sonda ta hapu tī. Upa ukwái.

⁸ —Pe, amō miasu ta ke kapitā keruhū mujy'ar. A'e pandu: "Jumendaria rehe ihē mi'u ke ihē amatyr. Kwehe ihē apandu: 'Pejur' ame'ē ta uwyr rahā, katu ym ta tipe. Uwyr tar ym, putar ym, a'erehe u'u rahā, katu ym.

⁹ Apo awa rape rupi peho. A'ep amō ta ke pemahem rahā, pepandu: 'Kapitā mi'u matyriha rehe pe'u pejur' " aja kapitā keruhū pandu.

¹⁰ A'erehe miasu ta oho. Awa rape rupi oho. Pe, ame'ē rupi wata ame'ē ta mujy'ar. Katu ame'ē ta ke a'eta mujy'ar. Jaxer ame'ē ta ke mujy'ar tī. Pe, jumendaria renda ke mutyryhem.

¹¹ —Uwyr ame'ē ta rehe kapitā keruhū usak oho. Pe, amō rehe usak. Ma'e mundeha nixói riki. (Jumendaria rehe amō oho rahā, ma'e mundeha katu ame'ē ke ijar me'ē ngā pe.) Ame'ē ke pyhyk ym. Putar ym, a'erehe munde ym.

¹² Kapitā keruhū pandu ipe: “Sa'e! Jumendaraha rehe amō oho rahā, ma'e mundeha katu ame'ē ke munde. (Ihē ame'ē, ame'ē ke nde eremunde ym.) Myja se nde erexe my?” aja ipe. Ame'ē sawa'e je'ē ym.

¹³ Pe, miasu ta pe kapitā keruhū pandu: “Sawa'e po ke pepukwar. Ipyta ke pepukwar tī. Pe, soroka pe pembor. A'ep pytun. A'ep ahy ixo, a'erehe jixi'u hū ta. Ahy hū, a'erehe hāi ke su'u su'u rāi” aja kapitā keruhū pandu — aja Jesu pandu.

(“Ta'yr jumendaraha rehe oho” aja pandu rahā: “Tupā renda pe ohoha” aja mujekwa. “Ma'e mundeha katu ame'ē ke Tupā me'ē” aja pandu rahā: “Ipy'a juhyk” aja mujekwa. Aja ym rahā, marā ka ym Tupā koty amō ohoha.)

¹⁴ Pe, Jesu pandu tī:

—Heta te hū ame'ē ta pe Tupā pandu: “Ihē renda pe pejur” aja. Anī. Heta te hū ame'ē ta oho ym. Heta ym ame'ē ta rehe a'e katu usak. Ixotyhar ta jō aja jo'ok riki — aja pandu.

Kapitā keruhū pe tamatarer me'ē ame'ē rehe har

(Mak 12.13-17; Ruk 20.20-26)

¹⁵ Parise ta oho ingi. A'eta pandu pandu a'eta jupe. “Jesu pe ma'e ke japandu ta. Pe, je'ēha a'e jawy rahā, japyhyk ta” aja riki pandu pandu a'eta jupe.

¹⁶ A'erehe ima'e jumu'eha ta ke parise ta mondo. Jesu koty mondo. Ero kotyhar ta ke a'eta mondo tī. Ame'ē ta Jesu rehe uhyk. (Muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.) Kuja pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Jete har te ke nde erepandu, ame'ē ke jakwa katu. Myja me'ē amō ixoha ke Tupā putar, ame'ē rehe har jete har nde eremu'e. Amō ngi nde erekyje ym ha rupi nde eremu'e katu. Upa awa ta rehe juja katu te nde eresak, a'erehe nde erekyje ym ha rupi nde eremu'e katu.

¹⁷ Apo jande pe epandu. Myja me'ē nde erekwa my? Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer jame'ē rahā, katu my? Anī rahā, katu ym my? Myja me'ē jundéu awa ta je'ēha mujekwa my? “Pehē peme'ē katu” aja mujekwa my? “Peme'ē ym” aja mujekwa my? Myja my? Epandu jande pe — aja Jesu pe.

¹⁸ A'eta riki katu ym ame'ē ke ma'e tar katu, aja Jesu ukwa. A'erehe kuja a'e pandu:

—Mā! Mokōi pekwha ta ke pehē! Ihē ke pemuka'u te'e tar katu.

¹⁹ Kapitā keruhū pe tamatarer ke amō me'ē. Ame'ē tamatarer ke ihē pe pemujesak — aja parise tama'e jumu'eha ta pe.

Tamatarer ke a'eta werur ipe.

²⁰ Pe, Jesu pandu:

—Kome'ē tamatarer rehe awa'ā ihī my? Awa rer ngā mupinim ko my? — aja.

²¹ —Homa awa tama'e kapitā keruhūma'e ke! Sesama'e riki — aja a'eta pandu. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

A'erehe Jesu pandu:

—Aja rahā, kapitā keruhūma'e ke kapitā keruhū pe peme'ē katu. Tupāma'e ke rahā, pehē py'a pemoi moi katu ehe tī. Ame'ē riki ma'e ke peme'ē, ame'ēja saka — aja pandu.

²² Ame'ē ke rehe a'eta hendu rahā, pandu:

—Mā! Ukwa katu a'e! — aja.

Pe, a'eta oho ingi, Jesu ngi.

Ngā ke Tupā mukwera katu muhem ame'ē rehe har

(Mak 12.18-27; Ruk 20.27-40)

²³ Jesu namō parise tama'e jumu'eha ta pandu uwyr. Ame'ē wera rahā, sanduse ta uhyk ehe tī. Ame'ē ta manōha ngi amō kwera ym te ta, aja ukwa ame'ē ta ke a'eta.

²⁴ A'eta pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Yman kuja Moise mujekwa:

“Sawa'e jumendar, pe, ta'yr ym ipe. Pe, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk. Pe, a'e ta'yr ipe.

Ame'ē ta'yr riki imu ambyr ra'yr aja saka ngā ukwa” aja Moise mujekwa.

²⁵ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U'ar py ame'ē ke jumendar. Pe, ta'yr ym ipe. Pe, manō. A'erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī.

²⁶ Mokōihar aja tī. Sawa'e manō tī. Ta'yr ym ipe tī. A'erehe imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tipe tī. Ame'ē aja tī. Manō tī. Ta'yr ym ipe tī. Aja upa imu ta riki tī. Imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Pe, manō tī. Ta'yr ym ipe tī.

²⁷ Upa awa po wajar mokōi imu ta manō. Pe, kūjā manō tī.

²⁸ Apo epandurahā! Yman rahā, manō ame'ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa imu awa po wajar mokōi riki pyhyk — aja sanduse ta pandu.

(“Manō ame'ē ta kwera katu ta uhem” aja ukwa ame'ē ta ke muka'u te'e tar katu, a'erehe ame'ē panduha ke sanduse ta pandu.)

²⁹ Pe, Jesu pandu:

—Mā! Tupā je'ēha pekwa ym. Tupāma'e pyrātāha ke pekwa ym tī, a'erehe pehē je'ēha ke pejawy.

³⁰ Yman rahā, ngā kwera katu uhem rahā, jumendar ym te ta awa. Ywa pe Tupā je'ēha rahoha ta ixo. Ame'ē ta aja ngā ixo ta tī. Jumendar ym te ta tī.

³¹ Apo kweraha rehe har amujekwa ta. Tupā pandu ame'ē rehe har pekwa riki. Paper rehe pesak riki. Tupā pandu:

32 “Ihē rehe ipy'a ke Amarā moī moī katu. Isak aja tī. Jako aja tī. Ipy'a ke a'eta moī moī katu tī” aja Tupā.

–Pesarahā! Ixuwe ixo ame'ē ta jō Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu. Manō ame'ē ta anī. Aja rahā, Amarā ta'ā ixuwe katu aja te'e ta ixo 'y. Yman riki manō. I'ā ixuwe katu aja te'e ta ixo 'y. A'erehe tapijar te'e we ipy'a ke moī moī katu Tupā rehe. A'erehe manō ame'ē ta kwera katu ta kŷ, aja Tupā mujekwa katu — aja Jesu pandu.

33 Ame'ē ke rehe sanduse ta hendu rahā, pandu:

–Mā! Mu'e katu a'e — aja Jesu rehe har.

Moise je'ēha katu te me'ē ke ame'ē rehe har

(Mak 12.28-34; Ruk 10.25-28; 1 Juā 5.3)

34 Sanduse ta je'ēha ke Jesu mukanim, aja parise ta hendu. A'erehe a'eta jy'ar uwyr ehe.

35 Ame'ē ta ngi har amō pandu ipe. Jesu je'ēha ke a'e mujawy tar katu, a'erehe kuja pandu ipe:

36 —Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Moise je'ēha ke jande jakwa jaxo. Ame'ē ngi har myja me'ē riki katu te me'ē ke my — aja Jesu pe.

37 A'e pandu:

–Tupā rehe epy'a katu te. Aja te'eha ehe har ekwa ekwa katu exo. Nde py'a emoī moī katu ehe tī. Aja epy'a katu te ehe.

38 Ame'ē riki Moise je'ēha katu te ame'ē ke. Amō 'ar koty te we katuha ame'ē.

39 Mokōi katu te ame'ē ke ihē apandu py aja tī. Kuja. Ne namō ixo ame'ē ta rehe epy'a katu. Nde juehe nde erepy'a katu, aja amō ta rehe epy'a katu tī.

40 Ame'ē mokōi riki katu te me'ē ke. Ame'ē mokōi rehe amō hendu katu te rahā, upa katu te Moise je'ēha rehe hendu katu, ame'ēja saka — aja Jesu pandu parise ta pe. (“Ne namō ixo ame'ē ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e” aja Jesu pandu rahā: “Upa amō ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e” aja mujekwa katu.)

Kirisutu rehe har Jesu pandu

(Mak 12.35-37; Ruk 20.41-44)

41 Amō parise ta jy'ar uwyr. Arahā kuja Jesu pandu ngā pe:

42 —Kirisutu rehe har, myja me'ē pekwa my? Awa rainō ke a'e my? Myja ehe har pekwa my?

–Ndawi rainō ke a'e, aja ehe har jakwa — aja parise ta pandu.

43 Jesu pandu:

–A'e tŷ. Awa a'e tī. A'erehe Ndawi rainō ke a'e. Amō we tī. Tupā'ā mujekwa ame'ē ke Ndawi pandu: “Ihēma'e sawa'e te” aja Kirisutu pe. (Aja rahā, Tupā a'e tī.) Kuja Ndawi pandu:

44 “Ihēma'e sawa'e te pe sawa'e te pandu:

‘Se ihē rake ewapyk eī. (Aja rahā, katu te ame'ē ke nde, aja amujekwa.) Ne ruwajan ta ke ihē amuputu'u ta.

Ame'ē ym rahā we, se ewapyk eī.

Nde rehe a'eta hendu ym rahā we, se ewapyk eī tī” aja Ndawi pandu.

45 —“Ihēma'e sawa'e te” aja Ndawi pandu.

Aja rahā, Kirisutu riki ima'e sawa'e te aja mujekwa katu. (Aja rahā, a'e Tupā tī, aja Ndawi ukwa katu tī.) Aja jō ym. A'e riki hainō ke tī. (Aja rahā, awa a'e tī, aja mujekwa tī) — aja Jesu mujekwa.

46 Jesu pe marā ka ym je'ēha ke amō mujwyriha. A'engi ma'e ke amō ta pandu ym ipe.

23

Ma'e ke parise ta ma'ema'e, ame'ē rehe har

(Mak 12.38-39; Ruk 11.43; Ruk 11.46; Ruk 20.45-46)

1 Heta ngā pe Jesu pandu. Jumu'eha ta pe pandu tī:

2 —Moise mupinim, ame'ē ke Moise je'ēha mu'e ame'ē ta mujekwa ngā pe. Parise ta aja tī. Mujekwa ngā pe tī.

3 A'erehe a'eta mujekwa ame'ē ke rehe pe-hendu katu ta me'ē te'e. Ame'ē ta mu'e, aja pema'ema'e katu tī. Kuja jō anī. Parise ta aja pema'ema'e ym. A'eta mujekwa, aja a'eta ma'ema'e ym. Mokōi ukwaha aja a'eta ixo.

4 A'eta mu'e ame'ē ke kuja pandu: “Mā peja jande jamu'e ame'ē ke pema'ema'e katu” aja riki. Ame'ē riki mā hātā te hū ma'eha. Ame'ē riki ma'e puhŷi ame'ē ke xupe pe hupir raho, ame'ēja saka. “Pehē namō jama'e ta. Pehē rehe japy'a katu” aja pandu ym te parise ta. (Aja rahā: “Pehē namō pehēma'e puhŷiha ke jahupir ta” aja pandu ym te ta. Katu ym aja.)

5 Ma'e ke parise ma'e ixo rahā, ame'ē ke rehe amō ta usak. Ame'ē ke a'eta putar katu. Amō ta usak rahā: “Mā! Pehē katu” aja amō ta pandu naī. Amō we tī. Tupā je'ēha ke paper rehe a'eta mupinim. Ame'ē ke mupu'a, pe, iyywa rehe pukwar. Ipykā pyter pe pukwar tī. Tiha ame'ē ke pukwar. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu, aja ukwaha naī.) Kamixa apyr rehe iham pukwar tī. Puku ame'ē ke pukwar. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu, aja ukwaha naī.)

6 Ngā mi'u matyriha ke amō mujā rahā, kapitā keruhū rake jō a'eta wapyk tar katu. Kapitā ta jupe. Jundēu awa tama'e jy'ariha renda pe oho rahā, kapitā ta rake jō a'eta wapyk tar katu tī. “Jande katu te ame'ē ke jande” aja mujekwa tar katu naī.

7 Muhepyha renda rupi wata ixo rahā: “Sa'e ta! Ko pexo. Katu pehē” aja amō ta pandu. Ame'ē ke putar katu tī. A'eta pe amō ta

pandu: “Ngā mu'eha pehē” aja a'eta putar katu tī.

⁸—Pehē anī. Ihēma'e jumu'eha ta ke pehē. Pehē pe: “Ngā mu'eha pehē” aja mā peja amō ta pandu ym ta me'ē te'e. Pehē riki pehē mu pehē juehe, a'erehe pehē pe: “Ngā mu'eha pehē” aja mā peja pandu ym. Petei riki pehēma'e mu'eha. (Ihē ame'ē.)

⁹ Kome'ē wyw keruhū pe har pe: “Ihē pái keruhū” aja pepandu ym ta me'ē te'e tī. Petei riki pehē pái keruhū. Ywa pe har jō riki ame'ē, a'erehe wyw pe har pe pepandu ym: “Ihē pái keruhū.”

¹⁰ Pehē pe: “Ihēma'e jar keruhū” aja mā peja amō ta pandu ym ta me'ē te'e. Petei riki pehēma'e jar keruhū. Kirisutu jō riki pehēma'e jar keruhū. (Ihē ame'ē.)

¹¹ Pehē pyter ngi har petei riki katu te ame'ē ke aja putar rahā, mā peja amō ta rehe te'e paraky aja ixo.

¹² “Katu te” aja amō ukwa jupe rahā: “A'e katu ym” aja Tupā ukwa. “Katu ym ihē” aja amō ukwa jupe rahā: “A'e katu” aja Tupā ukwa — aja Jesu pandu.

Parise ta riki mokōi ukwaha reko ame'ē ta ke, aja Jesu pandu

(Mak 12.40; Ruk 11.39-42; Ruk 11.44; Ruk 11.52; Ruk 20.47)

¹³ A'e pandu tī:

—Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mā pehē ke Tupā mupyrara ta. Parise ta! Pehē ke aja tī. Tupā mupyrara ta tī. Upa pehē riki mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē. “Ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja Tupā pandu. Parise ta! Pehē anī. Ame'ē ke peputar ym. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Pehē aja tī. Peputar ym tī. Amō ta anī. Putar katu. Ame'ē ta ke pemuka'u te'e, a'erehe Tupā kotyhar ta aja muruwak ym. Ame'ē ta pe: “Anī. Pemuruwak ym” aja pepandu. Katu ym aja. Mā pehē ke Tupā mupyrara ta.

¹⁴ —[Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē! Te'e peje'ē, pe, ixawa'e manō ame'ē rok ke pejo'ok te'e ingi. A'engi te'e pejo'okiha ke amō ta ngi pemukanim tar katu, a'erehe i'i we Tupā namō pepandu pandu tipe. Aja rahā, katu ame'ē ta ke pehē aja amō ta ukwaha naī. Mā pehē ke Tupā mupyrara ta. Amō ta 'ar koty te we pehē ke mupyrara ta.]

¹⁵ —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā upa pehē riki mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē! Upa katu te ma'e ke pema'e, aja petei jundēu awa ym ame'ē ke pehē kotyhar aja pemuruwak. Upa pemuruwak rahā, pehē 'ar koty te we a'e riki mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e. (Pehē 'ar koty te we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke apo 'y. A'erehe

mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e.) Mā pehē johu Tupā mupyrara ta.

¹⁶ —Parise ta! Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Pehē johu riki eha ym te ame'ē ta aja pehē. Pe, amō ta ke pehykí peraho pexo. Kuja pemu'e:

“Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe itatawa ihī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. A'erehe apandu ame'ē ke ihē ama'e ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, itatawa rehe har pandu. A'erehe ame'ē panduha ke a'e ma'e te ta, aja pekwa. Anī. Jumu'eha renda keruhū jō pepandu rahā, amō koty pemu'e. Itatawa pandu ym. Kuja amō pandu:

“Tupā rehe jumu'eha renda keruhū pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. A'erehe apandu ame'ē ke ihē ama'e ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, itatawa rehe har pandu ym. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta nahā my? Ma'e ym ta nahā my? Ukwa ym awa, aja pekwa. Aja pemu'e. Mā katu ym pemu'eha.

¹⁷ Mā! Eha ym te ame'ē ta aja pehē! Ma'e riki katu te my? Itatawa riki katu te my? Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū riki katu te my? Pesarahā! Jumu'eha renda keruhū riki katu te tiki. Ame'ē riki itatawa ke mukatuha, ame'ēja saka, a'erehe itatawa 'ar koty te we jumu'eha renda keruhū katuha.

¹⁸ Kuja pemu'e tī:

“Myrape 'ar pe ma'e hymba ke hany, Tupā pe. Ame'ē ke pekwa, a'erehe jete katu te atu apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa katu.

—Aja pandu rahā, hymba rehe har pandu. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e te ta, aja pekwa. Aja pemu'e. Myrape jō pandu rahā, anī. Ma'e ym ta nahā my. Ukwa ym awa. Kuja amō pandu:

“Myrape 'ar pe ma'e ke hany. Ame'ē myrape pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu apandu. A'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa katu tī.

—Aja pandu rahā, hymba rehe har pandu ym. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta nahā my? Ma'e ym ta nahā my? Ukwa ym awa, aja pekwa. Aja pemu'e. Mā katu ym pemu'eha.

¹⁹ Mā! Eha ym te ame'ē ta aja pehē. Ma'e riki katu te ame'ē ke my? Tupā pe hymba ke hany ame'ē ke katu te my? Myrape riki katu te ame'ē ke my? Pesarahā! Myrape riki katu te. Ame'ē riki ma'e hymba ke mukatuha, ame'ēja saka.

²⁰ A'erehe:

“Myrape 'ar pe ma'e ke hany, ame'ē myrape pehī, aja pekwa, a'erehe jete katu te

atu ihē apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta" aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, upa myrape 'ar pe moī, ame'ē ke pandu. Myrape ke amō pandu tī. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta me'ē te'e.

²¹ Pe, amō pandu:

“Tupā rehe jumu'eha renda keruhū pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta" aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā: “Tupā pete'e ixo, aja pekwa” aja pandu, ame'ēja saka. Tupā riki jumu'eha renda keruhū pe ixo, ame'ēja saka. Pe, jumu'eha renda keruhū ke amō pandu tī. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta me'ē te'e tī.

²² Pe, amō pandu:

“Ywa pehī, aja pekwa, a'erehe jete katu te atu ihē apandu. A'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta" aja pekwa katu tī.

—Aja pandu rahā, ywa pe Tupā ihī, aja amō ukwa. Wapyka ngi je'ēha mondo mondo, aja ukwa tī. A'erehe aja pandu rahā, ame'ē panduha aja ma'e ta me'ē te'e.

²³ —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā! Mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē! Pehēma'e kupixa ngi ta'yr mi ma'e ke Tupā pe peme'ē me'ē. Pehē mi'u muhembykiha ke peme'ē. Ky'in. Ma'ero muhe'ē ame'ē ke. Aja peme'ē me'ē. Katu ame'ē. Amō we anī. Moise je'ēha katu te ame'ē ke rehe pehendū ym. Katu ame'ē ke amō ta pe pema'e ym. Amō ta rehe pepyrara ym pesak. Mā! Kuja riki katu te me'ē ke. Ma'e ke pepandu, aja pema'e ta me'ē te'e. Te'e peje'ē ym. Katu ame'ē ke amō ta pe pema'e ta me'ē te'e tī. Amō ta rehe pepyrara pesak ta me'ē te'e tī. Pehēma'e ta'yr mi Tupā pe pemujywyr ta me'ē te'e tī. Mā! Upa aja pema'e ym. A'erehe pehē ke Tupā mupyrara ta.

²⁴ Eha ym te ame'ē ta aja pehē. Pe, amō ta ke pehykī peraho aja saka. Pehē pekwha ke pemu'e, a'erehe pehykī peraho aja saka. Moise je'ēha ta'yr te mi, ame'ē ke rehe pehendū katu. Moise je'ēha katu te ame'ē ke rehe pehendū ym. Katu ym aja.

²⁵ —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā! Mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē. Kūi soroka ke pejuhyk katu. Ita rekūi ra'yr soroka aja tī. Soroka ke pejuhyk tī. Jywī pe anī. Upa ma'e ka'u te'eha pehī. Ame'ēja saka pehē. Pehē pejahuk riki. Soroka jō pekutuk katu. Pehē py'a pe upa ma'e peka'u te'eha pehī, ame'ēja saka. (Pehē py'a juhyk ym, aja pexo.) Amō tama'e ke pemukanim peraho. Ame'ē namō pexo. Katu ym aja. Amō ta rehe pekyty'ym tī. Mā! Pehē ke Tupā mupyrara ta.

²⁶ Parise ta! Eha ym te ame'ē ta aja pehē! Jywī ke pekutuk py, aja pexo. (Aja rahā, pehē py'a juhyk, aja pexo ta.) Aja rahā, soroka xi'a ym ta tī, aja pexo tī. Pehē py'a pe ma'e katu ame'ē ke pekwa pekwa pexo. Aja rahā, upa juhyk, ame'ē ta aja pexo ta tī.

²⁷ —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā! Pehē ke Tupā mupyrara ta! Mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta aja pehē tī. Kangwerupa pe ita ke amō mupu'am. “Ko kangwerupa” aja mujekwa. Ame'ē ke amō mutuwyr. Amō usak rahā, katu aja ukwa. Ywy jywī pe ixangwer heta ihī. Inēha pehī tī.

²⁸ Aja saka riki pehē. Pehē rehe amō usak rahā, katu, aja ukwaha naī. (Kangwerupa pe ita pehī, ame'ēja saka.) Pehē py'a riki upa peka'u te'eha ihī. (Ywy jywī pe ixangwer pehī, ame'ēja saka.) Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē — aja Jesu pandu.

Parise ta ke Tupā mupyrara ta, ame'ē rehe har

(Ruk 11.47-51)

²⁹ A'e pandu tī:

—Moise je'ēha mu'e me'ē ta! Parise ta! Pehē katu te aja pekwha pehē jupe! Anī. Jaxer ame'ē ta ke pehē! Mā! Pehē ke Tupā mupyrara ta! Mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta kangwer 'ar pe ngā ukwaha pemupu'am. Ita ke pemupu'am. Ymanihar katu ame'ē ta kangwer 'ar pe ngā ukwaha pemupu'am tī. Ngā harái ym, ame'ē ukwaha ke. Ame'ē ke pemukatū. Aja rahā, ngā pandu: “Mā! Katu te” aja.

³⁰ Pe, pepandu: “Jande ramūi namō jaxo ta tipe rahā, a'eta ma'e, aja jama'e ym ta tipe. Ymanihar ta aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jajukwa ym ta tipe tī” aja pepandu.

³¹ Mā! Aja rahā, jukwaha ta rainō ta ke pehē, aja pepandu. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Ame'ē jukwaha ta rainō ta ke pehē. (Aja rahā, ame'ē ta aja pema'e ta tī, aja pepandu.)

³² Pehē ramūi ta aja tapijar te'e we ma'e peka'u te'eha ke pema'e apo tī. Mā peja pehē ramūi ma'eha ke pemumbarahā! Ihē riki Tupā je'ēha apandu, ame'ē ke ihē tī. Ihē ke pejukwa ta. Aja rahā, pehē ramūi ta ma'eha ke pemumba ta tī, aja ta tī.

³³ —Mbói aja pehē tī! Mbói ra'yr aja pehē tī! Amō ke mbói ahy su'u rahā, mahy, aja amō ta ixoha ke pemujaxer riki. Katu ym aja. Mupyraraha renda pe pehē ke Tupā mupyrara ta. Marā ka ym pehemiha.

³⁴ —Ko apandu pehē pe. Pehē koty Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Ukwa katu ame'ē ta ke ihē amondo ta tī. Tupā je'ēha mu'e ame'ē ta ke ihē amondo ta tī. Ame'ē ta ngi har amō amō ke pejukwa ta.

Amō ta ke myra ngā mupia ame'ē ke rehe pejukwa ta tī. Amō ta ke jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pemupirok hū ta tī. Hok ngi amō ta ke pemujan ta pemondo. Amō amō ok ta rupi pemujan ta pemondo.

³⁵⁻³⁶ Aja rahā, pehē ke Tupā mupyrara ta. Yman katu ame'ē ta ke amō ta jukwa. Ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Pehē riki upa katu te ame'ē mupyraraha ke pepyhyk ta. Ambéu riki katu ame'ē ke a'e. A'e ke amō jukwa. A'engi amō amō heta katu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Pe, a'ejōhar Sakari rehe uhyk. A'e ke pejukwa tī. Mbaraki ra'yr ke a'e. Aja upa katu te jukwa ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē mupyraraha ke pehē aja amō ta pyhyk ta tī. Pehē ke Tupā mupyrara ta. Ko jete har ta apandu pehē pe. Yman katu ame'ē ta ke amō ta jukwa. Upa katu te ame'ē jukwaha mupyraraha ke pehē aja ame'ē ta pyhyk ta tī — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu. Parise ta pe pandu tī.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kapy katu te ame'ē ke ihī. Myrape ihī tī. Ame'ē mokōi pyter pe Sakari ke amō jukwa. Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ame'ē myrape 'ar pe hymba ke hapu. (A'ep ixo rahā, a'e ke jukwa ym ta me'ē te'e. Anī. Jukwa riki. Katu ym aja.)

Jerusarē ok ta pe har ta rehe Jesu ipy'a katu

(Ruk 13.34-35)

³⁷ Jesu pandu tī:

—Mā! Jerusarē ok ta pe har ta! Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pejukwa. Tupā muwyr ame'ē ta ke ita pe pejapi. Aja pejukwa. Pehē rehe ihē jywa ke ihē amaman tar katu tipe. Sapukāi ra'yr ta ke ipy'yo wyr pe imāi moī. Aja saka pehē rehe ihē apy'a katu tipe. Anī. Peputar ym ihē ke.

³⁸ A'erehe pehēma'e Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke ngā hijar ta oho. (A'ep jy'ar ym te ta ngā tī.)

³⁹ Ko apandu pehē pe. Apo har ihē rehe pesak ym te ta. “Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi tur ame'ē rehe mā peja Tupā usak katu” aja pepandu rahā jō, ihē rehe pesak ta tī — aja Jesu pandu.

24

Tupā rehe jumu'eha renda keruhū ke amō ta mujaxer ta

(Mak 13.1-2; Ruk 21.5-6)

¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Jesu uhem oho. Uhem ixo rahā, jumu'eha ta pandu ipe:

—Esarahā! Mā! Katu jumu'eha renda keruhū ke — aja ipe.

² Jesu pandu:

—A'e tī. Pesak katu ehe apo. Yman rahā nixōi ta. Ko apandu pehē pe. Peme'ē ke amō

ta upa mujaxer ta kī. Ita mokōi mokōi ihī ym te ta. Upa katu te ita ke amō ta ombor ta. Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha keruhū muhāi ta — aja jumu'eha ta pe.

Ngā mupyraraha ame'ē rehe har

(Mak 13.3-13; Ruk 21.7-19; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 2.19; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-16)

³ Jumu'eha renda keruhū ngi uhem rahā, ywy'ā 'ar pe jupir oho. Ywy'ā rer Oriwéi ty. A'ep Jesu wapyk uī. Pe, amō ta nixōi rahā, jumu'eha ta jō pandu uwyr ipe. A'eta pandu:

—Myja rahā, ita mokōi mokōi ihī ym ta my? Emujekwa jande pe. Ma'e uhyk rahā, nde erejywy'r ta, aja jakwa ta my? Ma'e uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk ta, aja jakwa ta my tī? — aja Jesu pe.

⁴ A'e pandu:

—Pesak katu kī! Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁵ Heta uwyr ta. “Jesu je'ēha rupi ihē ajur” aja pandu te'e ta. “Ko Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē” aja pandu te'e ta tī. Pe, heta ngā ke a'eta muka'u te'e ta.

⁶ Jumai ha tyapuha ke pehendu ta. “Paite amō ta jumai ixo” aja pehendu ta tī. Pemukahem ym ingi. Aja jumaiha uhyk ta. Uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk ym we rī.

⁷ Amō amō ywy pe har ta jumai mai ta ngā juehe. Kapitā keruhū riki amō kapitā keruhū namō jumai mai ta. Amō amō ywy pe ngā mi'u nixōi te ta. Amō amō ywy katak hū ta.

⁸ Upa aja riki ahy py, ame'ēja saka. Kūjā imembyr u'ar Tate rahā, ahy py. Aja ahyha mangaha riki. I'i we rahā, ahy te ta. (Aja rahā, amō we mupyraraha uhyk ta, aja mujekwa katu.)

⁹ —'Ar rehe angaha uhyk ym rahā we pehē ke amō ta pyhyk ta. Sonda ta koty pehē ke mondo ta. Pehē ke a'eta mahy ta. Pehē ngi har amō amō ke a'eta jukwa ta tī. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rehe ngā parahy ta. Putar ym ta tī.

¹⁰ Arahā, ihē rehe jurujar katuha ke heta hijar ta. Pe, ame'ē ta sonda ta pe pandu ta: “Pehī. Peme'ē riki Jesu kotyhar ta ke tī. Pepyhyk peho” aja. Ame'ē ta parahy ta ngā juehe tī.

¹¹ Pe, heta Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran uwyr ta. Heta hū ngā ke ame'ē ta muka'u te'e hū ta. A'erehe ihē rehe jurujar katuha ke hijar ta.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke i'ar koty te we oho. Pe, Tupā rehe ipy'a katuha hijar hijar ta oho.

¹³ Pe, a'ejōhar rehe tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

¹⁴ Tupā koty ipy'a ke amō muruwak rahā, ame'ē pe: "Ihē kotyhar ke nde" aja Tupā pandu ta. Ame'ē myrandu katu ke kome'ē wyy keruhū rupi ihē kotyhar ta pandu pandu ta oho. Upa ngā hendu ta. Aja rahā jō 'ar rehe angaha uhyk ta — aja Jesu mujekwa.

*Ahyha keruhū ngā rehe uhyk ta
(Mak 13.14-23; Ruk 21.20-24)*

¹⁵ 'Ar rehe angaha uhyk ta, ame'ē rehe har Jesu pandu tī:

—Ma'e jaxer ai te ame'ē rehe pesak ta tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo ta. Kapy katu te ame'ē pe ixo ta. Ame'ē rehe har Ndanie mupinim yman. A'e riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī. [Kome'ē paper rehe amō usak rahā, mā peja ekwa katu exo.]

¹⁶ Ame'ē jaxer ai te ame'ē rehe ngā usak rahā, mā peja wyy'ā koty kanim ujan oho. Jundéi wyy pe har ta kanim ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁷ —Hok kupe 'ar pe amō ixo rahā, mā peja hok wyy pe ima'e ke pyhyk ym oho. (I'i pyta ym.) Pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁸ Kupixa pe amō paraky ixo rahā, mā peja hok pe jywyr ym oho. Kamixa pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁹ —Ame'ē 'ar rahā, ipusu pe imembyr ixo, ame'ē ta pyrara ta ixo. (Marā ka ym pahar ujanaha.) Imembyr pe kamby me'ē, ame'ē ta pyrara ta ixo tī. (Marā ka ym pahar ujanaha.)

²⁰ Tupā namō pepandu katu: "Aman ndy'ar rahā anī. (Aman heta rahā, jande jajan tar ym)" aja. Kuja tī. "Jundéu awa tama'e putu'u 'ar rahā anī. (Arahā jundéu awa ta wata ym riki)" aja Tupā namō pepandu.

²¹ Ame'ē jaxer ai te ha 'ar rahā, ngā pyrara te hū ta. Arahā jō pyrara te hū ta. Aja pyrara ha ke amō ukwa ym riki. Kome'ē wyy keruhū Tupā mujā ame'ē ngi har, aja pyrara te ha nixói. Pe, yman rahā, aja uhyk ym ta tī. Arahā jō pyrara te hū ta ngā.

²² —Arahā jō aja ahyha keruhū 'ar ke Tupā muheta ym. Aja ym rahā, nixói te ta awa. Upa manō ta. Tupā kotyhar ta ixo. A'erehe ahyha keruhū 'ar ke a'e muheta ym ta.

²³ Pe, pehē pe amō pandu: "Pesarahā! Kirisutu kotete ixo" aja. Ame'ē rehe pejurujar ym. Amō pandu: "Pesarahā! Kirisutu paite ixo" aja. Ame'ē rehe pejurujar ym tī.

²⁴ Kirisuturan uhyk ta. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran uhyk ta tī. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e ta tī. Aja Tupā kotyhar ta ke muka'u te'e tar katu.

²⁵ Pehendu katu! Aja uhyk ym rahā we, pehē pe upa ihē apandu. Upa ihē amujekwa ko.

²⁶ Pe, amō ta pandu ta pehē pe. "Pesarahā! Awa nixói te ame'ē pe a'e ixo" aja. Ame'ē rehe pejurujar ym. (A'ep peho ym.) Amō pandu: "Pepaite a'e kanim ixo" aja. Ame'ē rehe pejurujar ym tī.

²⁷ —Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Yman rahā, ihē ajywyr ajur rahā, upa ngā ukwa katu ta. Tupā pirāha muwera rahā, warahy uhemihā koty ixo ame'ē ta ukwa katu. Warahy u'ariha koty ixo ame'ē ta ukwa katu tī. Upa katu te awa ta ukwa katu. Aja ihē ajywyr ajur rahā, upa katu te awa ta ukwa katu ta tī.

²⁸ Pesarahā! So'o inem ame'ē ke pehī rahā, pahar xumukape ukwa katu. (Pe, j'ar oho ehe.) Aja ihē ajywyr ajur rahā, upa katu te awa ta ukwa katu te ta tī — aja Jesu pandu.

Jesu jywyrriha rehe har

(Mak 13.24-27; Ruk 21.25-28; 2 Tesaron 1.7; 2 Petu 3.10; Apokarip 1.7)

²⁹ A'e pandu tī:

—Ame'ē ahyha keruhū 'ar upa rahā, amō we mâte ma'e uhyk ta. Warahy uwe ta. Jahy wera ym ta tī. Ywa ngi jahy rata u'ar u'ar ta tī. Ywa pe ihī ame'ē ke Tupā mukatak hū ta.

³⁰ Ame'ē upa rahā, ihē ajywyrriha ukwaha ke ywa pe ihē amoī ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa takāxīha 'ar pe ihē ajywyr ta ajur. Tupāma'e pyrātāha namō ajur ta. A'e katu te ha namō ajur ta tī. Pe, ihē rehe kome'ē wyy keruhū pe har ta usak rahā, jixi'u ta. ("Jande ke mupyrara ta apo" aja ukwa, a'erehe jixi'u ta.)

³¹ Tupāma'e jumi'a keruhū tyapu ta. Tupā riki ima'e je'ēha rahoha ta ke muwyr ta. Upa katu te kome'ē wyy keruhū rupi muwyr ta. Pe, upa katu te Tupā kotyhar ta ke a'eta mujy'ar ta — aja Jesu pandu.

Jesu jywyrriha ke ma'eywa'y mujekwa ta ngā pe

(Mak 13.28-31; Ruk 21.29-33)

³² A'e pandu tī:

—Ihē ajywyrriha ke ma'eywa'y mujekwa ta pehē pe. Sik'y ke. Hākā rehe hokyr uhem rahā, warahy haku tate, aja pekwa.

³³ Aja ihē ajywyrriha riki. Ihē apandu ramō, ma'e warahy uwe. Ma'e jahy rata ta katak. Upa aja pesak rahā, ihē riki ajywyr tate, aja pekwa katu ta tī. (Hākā rehe hokyr uhem, ame'ēja saka.)

³⁴ Pesarahā! Apandu katu pehē pe. Amō ihē kotyhar ta pyrara hū ta ixo. Upa aja me'ē uhyk ta kŷ. Manō ym ta rī. Upa usak ta. (Anī. Tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu ta rī.)

³⁵ Ywa upa kanim ta. Kome'ē wyy keruhū upa kanim ta tī. Ihē apandu ame'ē ke anī. Ame'ē ke kanim ym te ta. (Aja ihē je'ēha rehe jurujar katu ame'ē ta tapijar te'e we ixo ta kŷ.) Apandu, aja me'ē upa katu te uhyk ta kŷ — aja Jesu pandu.

Myja rahā Jesu jywyr ta my?

(*Mak 13.32-37; Ruk 12.35-40; Ruk 17.26-30; Ruk 17.34-36; 1 Tesaron 5.2-3; 2 Petu 3.1-15*)

³⁶ A'e pandu tī:

—Myja rahā, ihē ajywyr ta my? Ma'e wera rahā, ajywyr ta my? My warahy rahā, ajywyr ta my? Ame'ē ke ukwa ym awa. Ywa pe ixo Tupā je'ēha rahoha ta ukwa ym tī. Ihē riki akwa ym tī. Ihē pái jō ukwa katu.

³⁷ Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ajywyriha riki kuja. Yman Noe ixo. Arahā aja saka tī.

³⁸ Y keruhū upa ngā ke jukwa. Kuja riki. Y keruhū uhyk tate rahā, aja te'eha ngā ixo. Amō ta kekar oho. Pe, so'o ke jukwa rahā, ame'ē ke u'u riki. Sawa'e ta kūjā ta ke pyhyk. Kūjā ta sawa'e ta ke pyhyk tī. Aja te'e ngā ixo. Jarusu keruhū pe Noe ixo ym rahā we, aja te'e ngā ixo.

³⁹ Y keruhū uhyk ta, aja ngā harō ym. Pe, y keruhū uhyk rahā, upa katu te y jukwa. Aja ihē ajywyr rahā, ngā harō ym rahā, ihē ajywyr ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

⁴⁰ —Ihē ajywyr rahā, kuja ta tī. Kupixa pe mokōi sawa'e ta paraky ixo. Peteī pyta ta a'ep. Amō ke Tupā je'ēha rahoha ta raho ta.

⁴¹ Paratu rok pe mokōi kūjā ta paraky u'am. Peteī pyta ta a'ep. Amō ke Tupā je'ēha rahoha ta raho ta.

⁴² A'erehe pesak katu pexo. Peta kŷ. Ihē ajywyriha angaha ke pekwa ym. A'erehe pesak katu pexo. Ihē riki pehēma'e sawa'e te.

⁴³ Ma'e mukanīha uwyr ame'ē ke ok jar ukwa rahā, ukwer ym ta tipe. Harō ta tipe. Hok pe mukanīha ixo tate rahā, a'e ke ok jar mujan ta tipe mondo.

⁴⁴ A'erehe pesak katu pexo. Peta kŷ. Pe-harō ym pexo rahā, ihē ajywyr ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur — aja Jesu pandu.

Miasu katu me'ē ke. Katu ym ame'ē ke tī.
(*Ruk 12.41-48*)

⁴⁵ (Miasu katu ame'ē ta aja ixotyhar ta ixo ta me'ē te'e tī. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe a'e pandu:

—Myja me'ē miasu riki ukwa katu ame'ē ke my? Myja me'ē miasu riki ijar pandu ame'ē ke ma'ema'e katu my? Ko apandu ta. Amō miasu pe ijar pandu: “Amō miasu ta rehe esak esak katu exo. Myahy rahā, a'eta mi'u ke eme'ē me'ē katu a'eta pe” aja ijar. Pe, ijar paxia oho.

⁴⁶ Pe, ijar pandu, aja miasu ma'ema'e ixo. Hok pe jywyr rahā, ame'ē ke rehe ijar usak. Aja rahā, ame'ē miasu hury katu ta.

⁴⁷ Pesarahā! Ihē apandu pehē pe. Ame'ē miasu pe kuja ijar pandu ta: “Katu ame'ē ke nde. Upa katu te ihēma'e ke rehe nde eresak eresak katu ta apo 'y' aja ta.

⁴⁸ —Aja ym rahā, katu ym. Miasu katu ym ame'ē ke rahā, kuja jupandu jupe: “Ihē jar pepaite oho. Yman rahā jywyr ta” aja jupe.

⁴⁹ Pe, amō miasu ta ke a'e nupā nupā ta. Pe, jaxer ame'ē ta namō ma'e ke a'e u'u hū ta uī. Kawī ngi ka'u, ame'ē ta namō u'u uī. Ka'u tī.

⁵⁰ Pe, ijar rehe harō ym rahā, ame'ē wera rahā, ijar jywyr ta. “Apo jywyr ym we ta rī” aja pandu rahā, pahar ijar jywyr ta.

⁵¹ Ame'ē miasu jaxer ame'ē ke ijar pirok hū te ta. Mokōi ukwaha ta ke amō ta mupyrra hū, aja ame'ē miasu ke ijar mupyrra hū ta tī. (Ahy te hū,) a'erehe jixi'u hū ta. (Ahy te hū,) a'erehe hāi ke su'u su'u ta tī — aja Jesu pandu. (A'erehe miasu katu aja Jesu jywyrriha rehe ixotyhar ta harō katu ta me'ē te'e tī.)

25

Jande popa kūjātāi ta rehe har

¹ Jesu pandu tī:

—Ihē ajywyr rahā, kuja riki Tupā ma'eha. Awa riki inamō ixo ta my? Awa riki inamō ixo ym te ta my? Ame'ē ke amujekwa ta. Kuja. Amō rahā, jande popa kūjātāi ta ixo. Pytun rahā, araparin ke kūjātāi ta raho. Sawa'e jumendar ame'ē rehe usak oho.

² Awa po wajar peteīhar upa kūjātāi ta ukwa katu ame'ē ta ke. Amō awa po wajar peteīhar upa anī. Ukwa katu ym riki.

³⁻⁴ Awa po wajar peteīhar upa kūjātāi ta riki ukwa katu ame'ē ta ke a'eta. A'erehe araparin raho rahā, amō hyru pe tykwer tyryhem raho. Amō kūjātāi ta anī. Ukwa katu ym ame'ē ta ke a'eta. A'erehe araparin raho rahā, amō hyru pe tykwer raho ym.

⁵ Sawa'e jumendar ame'ē ke pyta we rī. Uhyk ym we rī. I'i hū pyta. A'erehe kūjātāi ta pyhī hū. Pe, ukwer tī.

⁶ —Pytun pyter pe amō pandu: “Petur. Sawa'e jumendar ta ame'ē ke petur. Peho. Pesak pehorahā!” aja riki.

⁷ Upa kūjātāi ta upak. Pe, araparin hany tī.

⁸ Pe, kūjātāi ukwa katu ame'ē ta pe amō ta pandu. Ukwa katu ym ame'ē ta pandu: “Jandema'e araparin uwe tate. Jande pe tykwer pemuwyr we mi” aja.

⁹ “Anī. Pehē pe jame'ē rahā, jandema'e uwe ta tī. Upa jande pe uhyk ym tykwer. Muhepyha renda pe pejo'ok peho” aja ukwa katu ame'ē ta pandu.

¹⁰ —A'erehe ukwa katu ym ame'ē ta jo'ok oho. A'eta nixōi rahā, sawa'e jumendar ame'ē ke uhyk uwyr. Awa po wajar peteīhar upa kūjātāi riki araparin hany, aja ixo. Pe, sawa'e namō ixo oho. Ngā mi'u matyr ame'ē rehe ixo oho. Huryha rehe ixo katu. Upa ixo rahā, hukwen ke amō kynda katu.

11 —I'i rahā amō kūjātāi ta uhyk uwyr tī. "Sa'e! Hukwen epirar jande pe" aja riki.

12 "Anī ta. Pehē ke ihē akwa ym" aja sawa'e jumendar ame'ē ke pandu — aja Jesu pandu.

13 A'e pandu tī:

—Aja riki ihē ajywyriha. Myja rahā, ihē ajywyr ta my? Ame'ē ke pekwa ym. My warahy rahā, ihē ajywyr ta my? Ame'ē ke pekwa ym tī. A'erehe pesak katu kŷ. Peharō katu pexo — aja jumu'eha ta pe.

*Mahapyr miasu ta ame'ē rehe har
(Ruk 19.11-27)*

14 Jesu pandu tī:

—Ihē apandu ame'ē ke ihē kotyhar ta ma'ema'e katu rahā, ma'e katu ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta a'eta pe. Ame'ē rehe har amujekwa ta apo. Kuja riki. Amō sawa'e ixo. Pepsaite paxia tate rahā, miasu ta pe a'e pandu: "Upa ihēma'e ke rehe pesak" aja.

15 Pe, tamatarer ke a'e me'ē me'ē. Amō miasu pe 5.000 itatuwyr tamatarer me'ē. Amō pe 2.000 itatuwyr tamatarer a'e me'ē. Amō pe 1.000 itatuwyr tamatarer a'e me'ē. Miasu ta ma'eha ukwa katuha, aja ijar me'ē me'ē. Upa me'ē rahā, pepsaite paxia oho.

16 —Kuja, 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ē miasu pahar oho. Ame'ē tamatarer namō muhepy hepy. Pe, muheta. Amō 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk. (A'erehe 10.000 hetaha apo 'y.)

17 Aja amō miasu tī. Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ē ke. Tamatarer namō a'e muhepy hepy tī. Pe, muheta tī. Pe, amō 2.000 itatuwyr tamatarer ke a'e pyhyk. (A'erehe 4.000 hetaha apo 'y.)

18 Amō miasu anī. 1.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ē ke. Ywykwyr ke a'e pykōi oho. Pe, ijarma'e tamatarer ke a'ep a'e mou. Jupyk tī.

19 —Yman rahā, miasu jar jywyr uwyr. Pe, miasu ta ma'ema'eha ke a'e ukwa ta.

20 Kuja, 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ē miasu uhyk py. Ijar pe 5.000 itatuwyr tamatarer ke a'e mujwyryr. A'e pandu: "Sawa'e! Kuja 5.000 itatuwyr tamatarer ihē pe nde ereme'ē. Esarahā! Ko amō 5.000 itatuwyr tamatarer ke ihē apyhyk. Amuheta riki. A'erehe ko 10.000 hetaha kohī" aja ijar pe.

21 "Mā! Katu! Nde katu. Ihē apandu ame'ē ke nde erema'ema'e katu. Ta'yr mi tamatarer namō nde ereparaky. Apo heta ame'ē namō nde ereparaky ta. Ejur. Ihē rury katu riki. Aja nde rury katu nde erexo tī" aja ijar ipe.

22 —Pe, amō miasu uhyk uwyr tī. Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ē ke a'e. A'e pandu: "Sawa'e! Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer ihē pe nde eremuwyr. Ame'ē kohī. Esarahā! Amō we

2.000 itatuwyr tamatarer ke ihē apyhyk. Amuheta riki. A'erehe ko 4.000 hetaha kohī" aja ijar pe.

23 "Mā! Katu! Nde katu. Ihē apandu ame'ē ke nde erema'ema'e katu. Ta'yr mi tamatarer namō nde ereparaky. Apo heta ame'ē namō nde ereparaky ta. Ejur. Ihē rury katu riki. Aja nde rury katu nde erexo tī" aja ijar ipe.

24 —Pe, kuja, 1.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ē miasu uhyk uwyr tī. Pandu: "Sawa'e! Amō rehe nde erepyrara nde eresak ym ame'ē ke nde, aja akwa. Amōma'e kupixa ngi ma'e ke nde ere'u. Nde erejytym ym, ame'ē kupixa ngi. Amōma'e ke nde erematyr tī. Nde erejytym ym ame'ē ke, amō riki jytym. (Aja rahā, amō riki paraky ame'ē ke nde erepyhyk.)

25 Nde ngi ihē akyje. A'erehe nema'e tamatarer ke ywykwyr pe ihē amukanim araho. Esarahā! Ko 1.000 itatuwyr tamatarer nema'e ke" aja ijar pe.

26 Ame'ē ke rehe hendu rahā, ijar pandu ipe: "Mā! Nde katu ym! Jyty'm ame'ē ke nde. Ihē ajytym ym, ame'ē kupixa pe har ma'e ke ihē a'u. Ihē ajytym ym, amō jytym ame'ē ke ihē amatyr, aja nde erekwa katu. Amō paraky ame'ē ke ihē apyhyk, aja nde erekwa katu.

27 Aja rahā, tamatarer renda pe ihēma'e tamatarer ke nde eremupyta ta me'ē te'e. Aja rahā, amō ta riki ihēma'e tamatarer namō paraky ta tipe. Aja muheta ta tipe. Aja rahā, ihē ajywyr rahā, i'ar koty te we ihēma'e tamatarer muheta ta tipe" aja ijar pandu.

28 Pe, amō miasu pe ijar pandu tī: "Tamatarer ejo'ok ingi. Miasu katu ym ame'ē ke ngi ejo'ok. Pe, 10.000 hetaha namō ixo ame'ē pe eme'ē.

29 Ma'e ta'yr mi ame'ē namō amō ma'ema'e rahā, amō we hū amō me'ē ta ipe. Aja rahā, ima'ehū ta. Pe, ma'e ta'yr mi ame'ē namō amō ma'ema'e ym rahā, ame'ē ta'yr mi ame'ē ke amō jo'ok ta ingi. Aja rahā, nixó'i te ta ima'e ke.

30 Apo kome'ē miasu jaxer ame'ē ke embor eho, soroka pe. Pytuniha renda pe embor. A'ep ahy ta. A'erehe jixi'u ta. Ahy te ta, a'erehe hāi ke su'u su'u ta" aja ijar pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupā kotyhar ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. Ma'e ke Tupā me'ē, ame'ē namō ma'ema'e katu ta me'ē te'e tī.)

*Ngā ke Jesu mupyrara ta, a'ejōhar ame'ē ke
(Apokarip 20.11-14)*

31 Jesu pandu tī:

—Ko awa ihē tī. Tupā je'eha rupi ajur. Kapitā keruhū aja ihē ajywyr rahā, Tupā je'eha rahoha ta ihē namō uwyr ta tī. Arahā myrape katu ta ame'ē pe ihē awapyk ta aī.

³² Pe, upa katu te kome'ë wyy keruhū pe har ta ke mujy'ar ta. Tupā je'ëha rahoha ta mujy'ar ta. Ihê ruwa koty mujy'ar ta. Pe, ngā ke ihê amondo mondo ta. Se koty amō ta ke ihê amondo ta. Amō ta amō koty. Ara-puharan usakiha ta aja saka. Arapuhame ta ke arapuharan ta pyter ngi mondo mondo. Aja ngā ke ihê amondo mondo ta tī.

³³ Katu ame'ë ta ke ihê jywa katu koty ihê amondo ta. Amō pyta ame'ë ta ihê jywa'i koty ihê amondo ta.

³⁴ Ihê riki kapitā keruhū. Pe, ihê jywa katu koty i'āi, ame'ë ta pe kuja ihê apandu ta: "Pejur! Pehē riki ihē pāi ke muhury katu ame'ë ta ke pehē. Ihē pāi renda pe pexe peho. Ame'ë renda ke yman a'e mukatu. Kome'ë wyy keruhū a'e mujā rahā, ame'ë renda ke a'e mujā pehē pe tī. Apo pexe peho a'ep.

³⁵ Pesarahā! Ihê myahy rahā, ihê pe pehē mi'u peme'ë. Ihê hyngwēi rahā, y ke ihê pe peme'ë tī. Ihê rehe pesak ramō rahā, pehē rok pe ihê ke pemupyta katu tī.

³⁶ Ihēma'e mundeha nixōi rahā, pehēma'e mundeha ihê pe peme'ë tī. Ihê ahy axo rahā, ihê pe puhā peme'ë katu tī. Kyndaha pe ihê axo rahā, ihê rehe pesak pejur tī" aja ihê apandu ta.

³⁷ —Aja rahā, ihê jywa katu koty i'āi ame'ë ta pandu ta. Katu ame'ë ta ke ame'ë ta. Kuja pandu ta: "Sawa'e! Myja rahā nde myahy, pe, jande mi'u nde pe jame'ë my? Jakwa ym. Myja rahā, nde nengwēi, pe, nde pe y jande jame'ë my tī? Jakwa ym tī.

³⁸ Myja rahā, nde rehe jasak ramō, pe, jande rok pe nde ke jamupyta my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nema'e mundeha nixōi, pe, jandema'e mundeha ke jame'ë nde pe my tī? Jakwa ym tī.

³⁹ Myja rahā, nde ahy nde erexo, pe, nde pe puhā jame'ë katu my? Jakwa ym tī. Myja rahā kyndaha pe nde erexo, pe, nde rehe jasak jaho my? Jakwa ym tī" aja ihê pe.

⁴⁰ —Pe, ihê apandu ta. Ihê riki kapitā keruhū. Kuja apandu ta: "Ko apandu pehē pe. Ko ihê kotyhar ta ixo. Ihē mu ta aja riki. 'Katu ym' aja amō ta ukwaha naī. Ame'ë ta pe ma'e ke pema'ema'e rahā, ihê pe pema'ema'e katu, ame'ëja saka. A'erehe ihē pāi renda pe pehē rury katuha namō pexe peho" aja ihê apandu ta.

⁴¹ —Pe, ihê jywa'i koty i'āi, ame'ë ta pe kuja ihê apandu ta: "Peho ihē ngi! Pehē riki Tupā mupyrara ta ame'ë ta ke pehē. Tata keruhū renda pe peho. Ame'ë tata uwe ym te ta. Ame'ë renda ke Tupā mujā. A'ep Satana ke mupyrara ta. (Ājā ramūi ke a'e.) Ame'ë renda ke tata keruhū renda. Satana kotyhar ta ke a'e mupyrara ta a'ep tī. Ame'ë renda pe peho.

⁴² Pesarahā! Ihê myahy rahā, pehē mi'u ihê pe peme'ë ym. Ihê hyngwēi rahā, y ke ihê pe peme'ë ym tī.

⁴³ Ihê rehe pesak ramō rahā, pehē rok pe ihê ke pemupyta ym tī. Ihēma'e mundeha nixōi rahā, pehēma'e mundeha ke ihê pe peme'ë ym tī. Ihê ahy rahā, ihê pe puhā peme'ë ym tī" aja ihê jywa'i koty i'āi ame'ë ta pe apandu ta.

⁴⁴ —Pe, a'eta pandu ta ihê pe: "Sawa'e! Myja rahā, nde myahy my? Pe, jande mi'u jame'ë ym nde pe my. Jakwa ym. Myja rahā, nde nengwēi my? Pe, y jame'ë ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nde rehe jasak ramō my? Pe, jande rok pe nde ke jamupyta ym my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nema'e mundeha nixōi my? Pe, jame'ë ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nde ahy my? Pe, puhā jame'ë ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, kyndaha pe nde erexo my? Pe, nde rehe jasak ym jaho my? Jakwa ym tī" aja ta.

⁴⁵ —Ihē riki kapitā keruhū. Kuja ame'ë ta pe ihê apandu ta. "Ko apandu pehē pe. Ihê kotyhar ta kohi. 'Ame'ë ta katu ym' aja amō ta ukwaha naī. Ame'ë ta pe ma'e ke pema'ema'e ym rahā, ihê pe ma'e ke pema'ema'e ym tī, ame'ëja saka" aja ihê apandu ta.

⁴⁶ Pe, ame'ë ta ke mupyraraha renda pe ihê pāi mondo ta. A'ep ahyha upa ym te ta. Katu ame'ë ta anī. Ihē pāi namō aja te'e ta ixo. Uhā te hū ta a'eta — aja Jesu pandu.

26

"Jesu ke japyhyk ta" aja pa'ihu ta pandu pandu

(Mak 14.1-2; Ruk 22.1-2; Juā 11.45-53)

¹⁻² Jywyriha rehe har upa a'e mu'e rahā, jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Mokōi jaker rahā, Pasuko 'ar rehe uhyk ta. Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Ihē ruwajan ta ke ihê rehe amō muhyk ta werur. Pe, ame'ë ta ihê ke jukwa ta. Myra ngā mupia ame'ë ke rehe jukwa ta — aja Jesu.

³ Pe, pa'ihu ta jy'ar oho. Jundéu awa tamūi ta namō jy'ar oho. Kái rok keruhū pe jy'ar. Kái riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū.

⁴ A'eta pandu pandu a'eta jupe: "Jesu ke jande japyhyk ta jaho. Ngā ukwa ym ha rupi japyhyk ta. Pe, a'e ke jande jajukwa ta.

⁵ Pasuko 'ar rahā, japyhyk ym we ta rī. Anī. Arahā japyhyk rahā, ngā parahy ta. Mutyapu tyapu hū ta. Katu ym aja. A'erehe arahā japyhyk ym we ta rī" aja a'eta jupe.

Ma'e piheha ke Jesu ākā rehe kūjā jyhē
(Mak 14.3-9; Juā 12.1-8)

⁶ Mbeta ok ta pe Jesu ihī. Simā rok pe ihī. Ame'ë Simā riki yman pere ma'e u'u hū ame'ë namō ixo. Apo anī. Upa ka'ë katu.

7 Ma'e ke Jesu u'u uī rahā, kūjā uhyk uwyr ehe. Ma'e piheha ke a'e werur. Ame'ē hepy hū ame'ē ke. Hyru pe werur. Ame'ē hyru riki aramba ke te'e mujā ame'ē ke. Pe, kyndaha ke mopok rahā, tykwer ke Jesu ākā rehe kūjā jyhē.

8-9 Ame'ē rehe jumu'eha ta usak rahā, parahy kūjā rehe. A'eta je'ē je'ē hū:

—Mā! Tykwer upa kanim. Ame'ē tykwer ke amō muhepy rahā, tamatarer hū pyhyk ta tipe. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe amō me'ē me'ē katu ta tipe — aja riki.

10 Jumu'eha ta panduha ke Jesu ukwa. A'erehe a'eta pe kuja a'e pandu:

—Kūjā rehe har aja ym peje'ē je'ē. Ma'e katu ame'ē ke ihē pe a'e ma'e.

11 Ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke peme'ē tar katu rahā, pete'e a'eta ixo. Aja te'eha a'eta ixo koropi. Ihē anī. Aja te'eha pehē namō ihē axo ym ta.

12 Kūjā putar aja a'e ma'e katu. Pesarahā! (Jundéu awa manō rahā, hete ke amō ta mupihe te'e, aja te'eha a'eta ma'eha.) Aja ihē rehe tī. Ihē amanō ym rī. Ko ihē ke mouha rehe kūjā upa mupihe. (A'erehe ihē rehe pyaiha apo mujesak rahā, katu tiki.)

13 Pesarahā! Apo ihē apandu katu. Ihē rehe har myrandu katu ke amō ta pandu pandu raho. Kome'ē wyw keruhū rupi pandu pandu raho rahā, kome'ē kūjā ma'eha rehe har pandu ta tī. Kūjā ma'eha ke harái ym ta ngā — aja Jesu pandu.

Pa'ihu ta koty Jun oho

(Mak 14.10-11; Ruk 22.3-6)

14 Pe, jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty Jun oho. Jun amō her Ikario. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har pete'i a'e.

15 A'e pandu:

—Jesu rehe pehē ke amuhyk araho rahā, myja tamatarer hetaha peme'ē ta ihē pe me? — aja pa'ihu ta pe.

—Jande pypa, amō jande popa hetaha (30) jame'ē ta nde pe — aja pa'ihu ta pandu.

Pe, itatuwyr tamatarer ke pa'ihu ta manga. Kuja, 30 hetaha me'ē Jun pe.

16 A'engi Jesu rehe pa'ihu ta ke muhyk ta raho ame'ē angaha ke rehe Jun harō ixo.

Pasuko 'ar ke Jesu ta ukwa ukwa uī

(Mak 14.12-21; Ruk 22.7-14; Ruk 22.21-23; Juā 13.21-30)

17 Pasuko 'ar rahā, jundéu awa ta arapuharan ra'yr ka'ē ke u'u. Arahā mbeju ke mupururukiha nixói ame'ē ke u'u py. Ame'ē 'ar rehe har Jesu pe jumu'eha ta pandu:

—Pasuko 'ar rahā, arapuharan ra'yr ka'ē ke nde ere'u ta. Ame'ē ke jamatyr, aja nde ereputar. My jamatyr ta my? — aja ipe.

18 Jesu pandu:

—Paite awa ok ta hū ihī, Jerusarē ok ta ke. A'ep peho. A'ep amō sawa'e ixo. Pepandu

ipe: "Jandema'e mu'eha pandu: 'Ihē ahoha angaha rehe uhyk. Ihēma'e jumu'eha ta namō arapuharan ra'yr ka'ē ke ihē a'u ta kī. Nde rok pe a'u ta kī' aja ipe" — aja jumu'eha ta pe pandu. ("Ohoha angaha" aja pandu rahā: "A'e manō ta" aja mujekwa.)

19 Jesu pandu ame'ē ke jumu'eha ta ma'e katu. Pasuko 'ar rahā, a'eta mi'u ke a'eta matyr.

20 Pytun ramō rahā, ame'ē renda pe Jesu ta oho. Pe, awa py mokōi jumu'eha ta namō Jesu wapyk. Arapuharan ra'yr ka'ē ke u'u.

21 A'eta u'u uī rahā, Jesu pandu:

—Ko apandu pehē pe. Pehē ngi har pete'i ihē rehe ihē ruwajan ta ke muhyk ta werur — aja riki.

22 Ame'ē ke rehe a'eta hendu rahā, a'eta pyai uī. Pete'i te'i Jesu pe pandu:

—Sawa'e! Ihē ke ame'ē my? — aja ipe.

23 Jesu pandu:

—Ihē namō arapuharan ra'yr rykwer namō mbeju ke mururu, ame'ē ihē rehe ihē ruwajan ta ke muhyk ta werur.

24 Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Myja ihē amanō ta my, ame'ē ke Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Ame'ē panduha aja ihē amanō ta. Aja ihē rehe ihē ruwajan ta ke muhyk ta werur, ame'ē ke mā Tupā mupyrara hū ta. Ame'ē imāi pusu ngi u'ar ym rahā, katu ta tipe — aja jumu'eha ta pe pandu.

25 Jun pandu. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur ame'ē ke a'e. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ihē ke ame'ē my? — aja.

—A'e tī — aja Jesu pandu.

Jesu manōha ke ukwa ukwa uī ame'ē rehe har

(Mak 14.22-26; Ruk 22.15-20; 1 Korin 11.23-25)

26 A'eta mi'u ke u'u uī rahā, mbeju ra'yr ke Jesu pyhyk. Tupā namō a'e pandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde ereme'ē katu" aja. Upa rahā, mbeju ke mopok, pe, jumu'eha ta pe me'ē me'ē. Pandu:

—Ko pepyhyk. Pe'u. Kome'ē riki ihē rete — aja Jesu.

27 Upa rahā. Ita rekúi ra'yr ke a'e pyhyk tī. Ame'ē pe ma'eywa rykwer ihī, uwa rykwer ke. Tupā namō pandu tī: "Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde ereme'ē katu" aja. Pe, ita rekúi ra'yr ke jumu'eha ta pe me'ē. A'e pandu:

—Pehē johu pe'u.

28 Kome'ē riki ihē ruwy. Ihē ruwy uhem ta, a'erehe Tupā pandu katu ta: "Ihē ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ē ke ihē amuhā katu ta" aja Tupā pandu. Ihē ruwy uhem ta, a'erehe heta ngā rehe ipy'a ke Tupā mujwyr katu ta. Ma'e ka'u te'eha ke

ngã ma'ema'e. Ame'ë ta rehe ipy'a ke a'e mujywyr katu ta.

²⁹ Ko apandu pehë pe. Uwa rykwer ihë a'u ym te ta apo 'y. Kapitã keruhũ aja ihë ke ihë pái keruhũ mu'am ta kÿ. Arahã jô pyahu ame'ë ke pehë namô a'u ta kÿ tí — aja Jesu.

³⁰ Tupã rehe har upa jyngar rahã, ywy'ã koty a'eta oho. Ywy'ã rer Oriwéi ty.

"Jesu ke akwa ym" aja Petu te'e pandu ta (Mak 14.27-31; Ruk 22.31-34; Juã 13.36-38)

³¹ Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Kome'ë pytun rahã, upa katu te ihë ngi pejan ta peho kÿ. Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihë:

"Arapuhanan usakiha ke Tupã jukwa ta. Aja rahã, upa arapuhanan ta uhãi ta oho" aja amô mupinim.

—Aja ihë ke jukwa rahã, upa ihë ngi pejan ta peho tí.

³² Pe, ihë ke Tupã mukwera katu ta muhem rahã, Ngariréi ywy pe pehë ndutar koty ihë aho ta — aja Jesu.

³³ Petu pandu ipe:

—Nde ke ihë ahijar ym te ta. Nengi upa amô ta ujan ta oho. Ihë aní ta. Nde namô apyta ta kÿ — aja Jesu pe.

³⁴ Jesu pandu:

—Petu! Ko apandu katu nde pe. Kome'ë pytun upa ym rahã we, sapukái je'ë ym rahã we, mahapyr nde erepandu ta: "Jesu ke akwa ym ihë" aja nde erepandu ta — aja Petu pe Jesu pandu.

³⁵ —Aní. Aja ihë apandu ym te ta. Nde namô ihë ke amô ta jukwa rahã: "Nde rehe har akwa ym ihë" aja ihë apandu ym te ta — aja Petu pandu ipe.

Upa amô jumu'eha ta aja pandu ipe tí.

Ngese renda pe Tupã namô Jesu pandu pandu

(Mak 14.32-42; Ruk 22.39-46)

³⁶ Pe, amô renda pe Jesu oho, Ngese renda pe. Jumu'eha ta inamô oho tí. A'e pandu:

—Se pewapyk we rí. Kotete Tupã namô apandu ta aho — aja jumu'eha ta pe pandu.

³⁷ Pe, iãkã koty we Petu ke a'e raho. Mokõi Semende ra'yr ta ke a'e raho tí. Tian ke. Juã amô. Pyai te riki Jesu.

³⁸ Petu ta pe a'e pandu:

—Apyai te hũ ihë ke. Amanô aja ihë apyãiha tí. Se pepyta we rí. Peker ym we rí — aja.

³⁹ A'engi a'e oho we. Ipixi'a pe u'ar te'e oup. Pe, Tupã namô pandu pandu:

—Papa! Nde ereputar rahã, ihë apyrraraha ngi ihë ke emuhem kÿ. Aní. Ihë aputar ame'ë ke ema'e ym. Nde ereputar ame'ë ke ema'e katu — aja Jesu.

⁴⁰ Upa pandu rahã, mahapyr jumu'eha ta rehe uhyk tí, Petu ta rehe. A'eta ukwer ou. Mupak rahã, Petu ta pe a'e pandu:

—Mã! Peker peju. Ta'yr mi ihë namô pesak ym we rí.

⁴¹ Peker ym we rí. Tupã namô pepandu. Aja rahã pejurujar katuha ke amô ta manga rahã, pehijar ym ta. Ihë namô nde erepyta tar katu te. Aní. Nde riki pitu te'e — aja Jesu pandu.

⁴² Pe, Petu ta ngi a'e oho we tí. Tupã namô pandu tí. Kuja:

—Papa! Ihë apyrraraha ke marã ka ym aha oho ihë ngi rahã, ihë py'ahu te'e ahendu katu ta kÿ. Nde ereputar ame'ë ke ihë ama'e ta kÿ — aja Jesu pandu.

⁴³ Upa pandu rahã. Petu ta koty a'e jywyr tí. A'eta ukwer ou tí. Pyhíi riki.

⁴⁴ Pe, a'eta ngi a'e oho we tí. Tupã namô pandu tí. Ipái namô pandu ramô, aja a'e pandu tí. Mahapyrihar ke a'e pandu.

⁴⁵ Pe, upa rahã, Petu ta koty a'e jywyr tí. Mupak rahã, a'eta pe pandu:

—Mã! Peker peju. Mã! Peputu'u peju we rí. A'ewan pekeriha. Awa ihë tí. Tupã je'ëha rupi ajur. Pesarahã! Ihë ruwajan ta ke ihë rehe amô muhyk ta werur. Ame'ë angaha ke rehe uhyk oho.

⁴⁶ Pepsu'am. Jahorahã! Pesarahã! Ihë ruwajan ta ke ihë rehe amô muhyk ta werur. Ame'ë ke petur ixo — aja Petu ta pe Jesu pandu.

Jesu ke amô ta pyhyk (Mak 14.43-50; Ruk 22.47-53; Juã 18.3-12)

⁴⁷ Jesu pandu u'am rahã, Jun uhyk uwyr ehe. Awa py mokõi jumu'eha ta ngi har pete'i a'e. Jun namô heta amô ta ixo. Tamarã a'eta pyhyk werur. Kyse puku pyhyk werur tí. Jesu koty heta a'eta ke pa'ihu ta mondo. Ixoty heta a'eta ke jundéu awa tamüi ta mondo tí.

⁴⁸ Ame'ë ta pe Jun pandu ramô:

—Kuja Jesu ke pekwa ta. Huwa ke ihë apyter. Ame'ë riki Jesu. Pahar pepyhyk a'e ke — aja.

⁴⁹ Jun uhyk rahã, pahar Jesu rehe uhyk oho. Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Ko nde ere'am — aja.

(Pe, huwa ke a'e pyter.)

⁵⁰ Jesu pandu:

—Mã! Sa'e! Ame'ë rehe pejur — aja Jun pe. Pe, ngã uwyr. Jesu jywa ke hãtã a'eta pyhyk.

⁵¹ Jesu namô ixo ame'ë ta ngi har amô riki kyse puku ke muhem. Pe, ame'ë pe amô nambi ke mopok ingi. Jundéu awa tama'e pa'i keruhũma'e miasu nambi ke mopok ingi.

⁵² Pe, Jesu pandu ipe:

—Aní. Hyru pe nema'e kyse puku emujywyr. Kyse puku namô jumai ame'ë ke kyse puku pe amô jukwa ta.

⁵³ Ihē pái pe apandu rahā, pahar ihē pe Tupā je'ēha rahoha ta ke muwyr ta. Ame'ē ke nde erekwa riki. Heta te hū a'e muwyr ta. Kuja, 12.000 hetaha ta. Ame'ē ta ihē namō jumai ta. Anī. Ame'ē ke aputar ym. (A'erehe apandu ym ta.)

⁵⁴ Tupā je'ēha rahoha ihē pe a'e muwyr ta tipe rahā, Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja uhyk ym ta. Ihē apyrara ta, aja uhyk ym ta. A'erehe: "Tupā je'ēha rahoha ta ke emuwyr" aja apandu ym ta ihē pái pe — aja jumu'eha pe pandu.

⁵⁵ Ngā pe Jesu pandu:

—Ma'e mukaniha aja ihē ke pepyhyk pejur tī. A'erehe kyse puku namō pejur. Tamarā namō. Wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē amu'e axo. Arahā ihē ke pepyhyk ym.

⁵⁶ Apo ihē ke pepyhyk. Katu 'y. Aja rahā yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, aja upa uhyk apo 'y — aja Jesu pandu.

Pe, Jesu ke upa katu te jumu'eha ta hijar oho. Ujan oho ingi.

Ngā panduha renda pe Jesu ke amō ta raho

(Mak 14.53-65; Ruk 22.54-55; Ruk 22.63-71; Juā 12.15-16; Juā 18.19-24)

⁵⁷ Jesu ke amō ta pyhyk. Ame'ē ta jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok pe pyhyk raho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rer Kái. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta jy'ar a'ep. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Jy'ar a'ep tī.

⁵⁸ Petete Jesu raikwer rupi Petu tur ixo. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok soroka pe jō uhyk oho. A'ep harōha ta namō a'e wapyk. Ma'e Jesu namō amō ta ma'e ta my, ame'ē ke Petu ukwa tar katu uī tī.

⁵⁹ Jesu katu ym, aja pandu te'e ame'ē ta ke pa'ihu ta kekar. A'ep jy'ar ame'ē ta aja tī. Pandu te'e ame'ē ta mahem rahā, ame'ē panduha rupi Jesu ke a'eta jukwa ta.

⁶⁰ Pe, a'eta kekar tipe. Heta te'e pandu ehe har tipe. Pe, mokōi sawa'e ta pandu uwyr.

⁶¹ Kuja a'eta pandu:

—Peme'ē sawa'e kuja pandu: "Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke ihē upa amai ta. Pe, mokōi aker rahā, amō pyahu ame'ē ke ihē amujā ta" aja peme'ē sawa'e pandu — aja mokōi sawa'e ta pandu.

⁶² Pa'i keruhū pu'am. Pandu Jesu pe:

—Mokōi sawa'e ta pandu. Myja me'ē nde erepandu ta apo my? — aja ipe.

⁶³ Jesu pandu ym. Amō we pa'i keruhū pandu ipe:

—Tupā je'ēha rupi ihē apandu nde pe. Uhā te hū ame'ē ke a'e. Jete har te nde erepandu ym rahā, mā peja nde ke Tupā mupyrara. Apo jande pe epandu katu. Kirisutu ke nde my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde my? Tupā ra'y'r nde my? — aja.

⁶⁴ Jesu pandu ipe:

—A'e tī. Apandu pehē pe. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Apo har kupe koty Tupā rake ihē awapyk ta aho kī. Ame'ē ke pekwa ta. Ywa takāxīha 'ar pe ihē ajwyr ta ajur tī. Ame'ē rehe pesak ta tī — aja pandu. ("Tupā rake" aja Jesu pandu rahā: "Tupā a'e tī" aja mujekwa.)

⁶⁵ Jesu pandu ame'ē ke rehe pa'i keruhū hendu rahā, ima'e mundeha ke pa'i keruhū musak. (Aja rahā, Tupā parahy tī, aja mujekwa naī.) Pe, pandu:

—Mā! Pehendu my! Peme'ē riki Tupā aja jupe. Katu ym aja. Peme'ē rehe har amō pandu ame'ē ke jakekar ym ta apo 'y.

⁶⁶ Myja pekwa my? — aja.

Amō ta pandu:

—Katu ym riki a'e. Manō ta me'ē te'e — aja.

⁶⁷ Pe, Jesu ruwa rehe a'eta tymū. Nupā tī. (Eha ke pan pe jupyk.) Pe, ipo pe huwa ke nupā. Ame'ē ta pandu:

⁶⁸ —Kirisutu! Awa nde ke nupā my? Epandu jande pe! — aja Jesu pe.

Jesu rehe har Petu pandu te'e
(Mak 14.66-72; Ruk 22.56-62; Juā 18.17-18; Juā 18.25-27)

⁶⁹ Soroka pe Petu wapyk uī rahā, jundéu awa tama'e pa'i keruhūma'e parakyha uhyk uwyr ehe. Kūjā ke. Kuja pandu ipe:

—Jesu namō nde erexo ame'ē ke nde. Jesu ngariréi wpy pe har namō — aja.

⁷⁰ Pe, Petu te'e pandu:

—Anī. Ihē akwa ym ehe har. Nde erepandu ame'ē ke akwa ym ihē — aja.

⁷¹ Pe, soroka pe a'e oho, hukwen rake. Amō kūjā parakyha usak ehe. Pe, a'ep i'ai ame'ē sawa'e ta pe a'e pandu:

—Jesu Nasare ok ta pe har ke a'e. Inamō ixo ame'ē kohī — aja.

⁷² Amō we Petu te'e pandu tī:

—Anī. Ihē akwa ym ehe har. Jete har te ihē apandu. Akwa ym ehe har. Jete har te apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mupyrara katu — aja.

⁷³ A'ep sawa'e ta pu'am u'am. I'i atu rahā, ame'ē ta uhyk uwyr ehe, Petu rehe. Pandu ipe:

—A'e riki. Peme'ē ta ngi har nde tī. Nde je'ēha riki ngariréi wpy pe har je'ēha aja jahendu. A'erehe a'eta ngi har nde tī, aja jakwa — aja pandu.

⁷⁴ Petu te'e pandu tī:

—Jete har te ihē apandu. Jesu rehe har ihē akwa ym. Jete har te ihē apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mupyrara — aja.

Upa Petu pandu rahā, sapukái je'ē.

⁷⁵ Pe, Jesu pandu ame'ē ke Petu ukwa ukwa u'am. Kuja: "Sapukái je'ē ym rahā we, mahapyr kuja nde erepandu ta: 'Akwa ym ehe har' aja ihē rehe har nde erepandu ta." Ame'ē panduha ke Petu ukwa ukwa u'am

apo. A'erehe a'engi a'e uhem oho. Jixi'u hũ. Huxĩ, a'erehe jixi'u hũ.

27

Pirat ruwa koty Jesu pu'am ame'ẽ rehe har

(Mak 15.1; Ruk 23.1-2; Juã 18.28-32)

¹ Pytuniwe te rahã, upa jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Jundéu awa tamũ ta namõ pandu pandu a'eta jupe. Kuja: "Jesu ke jajukwa ta" aja.

² Pe, Jesu ke pukwar. Tupaham pe a'eta pukwar. Pe, kapitã pe raho. Her Pirat. (Homa awa tama'e kapitã a'e.)

Jun manõ ame'ẽ rehe har

(At 1.16-19)

³ Jun riki ngã ke Jesu rehe muhyk raho. Jesu ke pa'ihu ta jukwa ta, aja Jun ukwa rahã, ipy'a ke a'e muruwak. Pe, pa'ihu ta koty a'e oho. Tamũ ta koty oho tí. Tamatarer ke a'e mujywyr raho. Kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke a'e raho.

⁴ A'e pandu:

—Katu ym ihẽ. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym te, ame'ẽ ke pehẽ pe ihẽ arur, Jesu ke. Ame'ẽ ke pejukwa ta. Katu ym aja — aja pa'ihu ta pe pandu.

A'eta pandu:

—Jande jakwa ym ame'ẽ. Nde atu erekwa — aja Jun pe.

⁵ Pe, tamatarer ke Jun ombor. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ombor. Pe, a'engi uhem oho. Oho riki. Pe, jurupy rupi tupaham jeje jupukwar. Aja tupaham rehe jixiko manõ.

⁶ Ita tamatarer ke pa'ihu ta pyhyk. Pe, pandu pandu a'eta jupe:

—Kome'ẽ tamatarer riki amõ ke jukwaha muhepyha ke. A'erehe jumu'eha renda keruhũma'e tamatarer renda pe jamoĩ rahã, katu ym. Aja jundéu awa je'eha rehe panduha ihĩ — aja pa'ihu ta jupe.

⁷ Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe rahã, kuja a'eta ukwa. Ame'ẽ tamatarer pe ywy ke pa'ihu ta jo'ok. Ame'ẽ ywy riki tujuk pander mujãhama'e ke. Pe, amõ awa ta manõ rahã, a'ep amõ ta jytytym ta. Kangwerupa renda aja riki. (Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jõ a'ep jytytym ta.)

⁸ A'erehe ame'ẽ ywy rehe har ngã pandu: "Huwy namõ muhepy, ame'ẽ ywy ke" aja. Aja apo ixo tí.

⁹ Aja yman Jeremi mupinim ame'ẽ ke rehe uhyk apo 'y. Kuja a'e mupinim:

"Ita tamatarer ke a'eta pyhyk. Kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke pyhyk. Ame'ẽ riki muhepyha ke.

A'eta pandu: 'A'e koty jande ke nde eremuhyk ereraho rahã, kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke jame'ẽ ta nde pe' aja.

¹⁰ Ame'ẽ tamatarer pe ywy ke jo'ok. Ywy pander mujãhama'e ke jo'ok ingi. Aja jandema'e sawa'e te pandu ihẽ pe" aja Jeremi mupinim.

Jesu namõ Pirat pandu

(Mak 15.2-5; Ruk 23.3-5; Juã 18.33-38)

¹¹ Homa awa tama'e kapitã ruwa koty Jesu pu'am. Jesu pe a'e pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitã keruhũ nde my? — aja.

Jesu pandu:

—A'e tỹ — aja ipe.

¹² Jundéu awa tama'e pa'ihu ta je'ẽ je'ẽ hũ. Jundéu awa tamũ ta aja tí. Ame'ẽ ta rehe je'ẽha ke Jesu mujywyr ym te.

¹³ Pirat pandu ipe tí:

—Mãte nde rehe har ame'ẽ ta je'ẽ je'ẽ hũ. Upa nde erehendu. Nde erepandu ym ta my? — aja.

¹⁴ Jesu pandu ym te. A'erehe kapitã jupandu jupe: "Mã! Ma'erehe pandu ym my?" aja jupe.

"Jesu ke pejukwa" aja Pirat pandu

(Mak 15.6-15; Ruk 23.13-25; Juã 18.39-19.16)

¹⁵ Pasuko 'ar rahã, ngã mi'u ngã matyr. Arahã pame katu te kyndaha ngi sawa'e ke Pirat muhem ta.

¹⁶ Arahã kyndaha pe amõ ihĩ. Upa ngã ukwa katu ehe har. Her [Jesu] Mahamba.

¹⁷ Pe, ngã jy'ar rahã, Pirat pandu:

—Awa ke pehẽ pe ihẽ amuhem ta amondo my? [Jesu] Mahamba, ame'ẽ katu pehẽ pe my? Anĩ rahã, Jesu Kirisutu amuhem ta my? — aja ngã pe pandu.

¹⁸ A'eta jyty'y Jesu rehe. A'erehe Jesu ke raho ipe. Aja Pirat ukwa katu.

¹⁹ Ngã panduha renda pe Pirat wapyk uĩ rahã, myrandu ke hakehar muwyr ipe. Kuja riki:

—Peme'ẽ sawa'e ke ma'e katu ym ame'ẽ ke ma'e ym te. Jukwaha epandu ym. Pytun rahã, ihẽ kerai ehe. A'erehe a'e ke nde erejukwa rahã, pyraraha uhyk ta jande rehe aja ihẽ akwaha. A'erehe ihẽ akery ym te ihẽ — aja panduha ke Pirat rakehar muwyr.

²⁰ Ngã pe pa'ihu ta pandu pandu. (Kuja Pirat pe pepandu:)

—Mahamba ke emuhem emondo jande pe. Jesu ke ejukwa — aja jundéu awa tamũ ta ngã pe pandu tí.

²¹ Pe, kapitã pandu ngã pe:

—Mokõi sawa'e ta kohĩ. Awa ke ihẽ te'e amuhem ta amondo my? Myja peputar my? — aja.

A'eta pandu:

—Mahamba ke jande japutar — aja ipe.

²² Pirat pandu:

—Ko Jesu Kirisutu. Myja ihẽ ama'e ta my? — aja.

A'eta pandu:

—Myra ngā mupi'a ame'ē ke rehe ejukwa — aja.

²³ Pirat pandu:

—Ma'ewā my? Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e te ym riki — aja.

Pe, hātā ngā pandu:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja.

²⁴ Pirat pandu pandu tipe. Pe, ngā mutyapu tyapu tate, aja a'e ukwa rahā, Pirat pandu: “Y ihē pe erur” aja sonda pe. Werur rahā, ame'ē pe ipo ke a'e kutuk. Ame'ē ke rehe ngā usak. Pe, Pirat pandu:

—Ko ihē po ihē akutuk. Aja rahā kome'ē sawa'e ke ihē ajukwa tar ym, aja ihē amujekwa pehē pe. Pehē riki kome'ē sawa'e ke pejukwa tar katu — aja Pirat.

²⁵ Ngā pandu ipe:

—A'e ke jajukwa rahā, mā peja jande rehe pyrarahe uhyk. Jande ra'yr ta rehe uhyk tī — aja.

²⁶ Pe, Mahamba ke a'eta pe Pirat te'e muhemo. Amō sonda ta pe a'e pandu: —Jesu ke epirok — aja. (Pirok rahā, jukwa ta ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

Aja mahy hū. Upa rahā, sonda ta pe Jesu ke Pirat me'ē. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke a'eta jukwa ta raho.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū

(Mak 15.16-20; Juā 19.2-3)

²⁷ Pe, homa awa tama'e kapitā rok keruhū pe Jesu ke Piratma'e sonda ta raho. Heta ngā jy'ar jy'ar uwyr a'ep.

²⁸ Upa katu te Jesuma'e mundeha ke a'eta jo'ok ingi. Pe, pytangwer ame'ē ke moī ehe. (Kapitā keruhūma'e aja saka. Aja puka puka hū ehe. “Ko kapitā keruhū” aja riki puka puka hū ehe.)

²⁹ Japekā rākā ke te'e iākā rehe har a'eta mujā. Ame'ē ke iākā rehe a'eta moī. (Aja mahy.) Myra ke ipo pe moī tī. (Kapitā keruhūma'e aja saka.) Pe, huwa koty ipynarāi pe a'eta wapyk. “Ko kapitā keruhū” aja puka puka hū ehe. Katu katu ipe. Kuja pandu ipe tī:

—Sa'e! Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde! — aja riki puka puka hū ehe.

³⁰ A'eta tymū ehe tī. (Aja jaxer ai ame'ē ke a'e, aja a'eta ukwaha naī.) Pe, myra ra'yr pe iākā ke nupā nupā. Japekā rākā rehe nupā. (Aja mahy.)

³¹ Upa a'eta puka puka rahā, mundeha ke a'eta jo'ok ingi, pytangwer ame'ē ke. Pe, Jesuma'e mundeha ke a'eta mujywyry ipe tī. Pe, soroka pe raho. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta raho.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke amō ta jukwa

(Mak 15.21-32; Ruk 23.26-43; Juā 19.17-27)

³² Ok ta ngi a'eta uhem oho ixo rahā, amō sawa'e rehe a'eta usak. Her Simā. Syre ok ta pe har ke a'e. Sonda ta pandu ipe:

—Kome'ē myra ngā mupia ame'ē ke ehupir eraho. Jesuma'e ke — aja Simā pe. (Jesu ke ngā mahy hū, a'erehe arahā Jesu pyrātā ym. A'erehe Simā raho.)

³³ Pe, Ngōu renda pe a'eta uhyk oho. Ame'ē renda rehe awa usak rahā, awa ākā kangwer 'ā ke aja saka.

³⁴ A'ep kawī namō puhā mupara. Iro riki ame'ē. (Ahyha muputu'u ame'ē ke.) Ame'ē ke Jesu pe sonda ta me'ē ta tipe. Jesu manga rahā, u'u ym. Putar ym.

³⁵ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke a'eta jukwa. Pe, ima'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke a'eta ombor. Amō ombor, pe, pinīha i'ar koty te we u'ar rahā, a'e riki mundeha ke pyhyk. Aja Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk.

³⁶ Pe, upa rahā, a'ep a'eta wapyk. Jesu manōha ke rehe a'eta harō uī.

³⁷ Jesu ākā 'ar koty ngā ukwaha ke amō mupinim. Ma'erehe jukwa my? Ame'ē ukwaha ke moī. Kuja:

“Jundéu awa tama'e kapitā keruhū riki kome'ē”

aja mupinim.

³⁸ A'ep mokōi ma'e mukanīha ta ke a'eta jukwa tī. Jesu jywa katu koty peteī. Ijywa'i koty amō ke jukwa tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa tī.

³⁹ A'ep wata oho ame'ē ta puka puka hū ehe. Iākā ke a'eta mukatak katak ipe. (Aja puka hū ehe.) Katu katu ipe. Pandu ipe tī:

⁴⁰ —Mā! Nde erepandu: “Tupā rehe ngā jumu'eha randa keruhū upa ihē amai ta. Pe, mokōi aker rahā, amō amujā ta” aja nde erepandu. Nde riki Tupā ra'yr rahā, myra ngā mupia ame'ē ngi ewyry ejur. Aja rahā, nde eremanō ym ta — aja puka puka hū ehe. Katu katu ipe.

⁴¹ Aja jundéu awa tama'e pa'ihu ta puka puka hū ehe tī. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta aja tī. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Puka puka hū ehe tī.

⁴² A'eta pandu pandu:

—Amō ta ke a'e mukatu. A'erehe manō ym. Mukatu riki. Mā! Jumumanō ym juehe. A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū. Apo myra ngā mupia ame'ē ngi wyry uwyr rahā, jande jajurujar katu ta ehe.

⁴³ Tupā rehe a'e jurujar katu. A'e pandu: “Tupā ra'yr ihē” aja. Apo jasak ta. A'e ke Tupā mujy ta muwyr my? Jasak ta — aja puka puka hū. Katu katu ipe tī.

⁴⁴ Aja ma'e mukanīha ta puka puka hū ehe tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe i'āi ame'ē ta ke a'eta. Katu katu ipe tī.

Jesu manō ame'ē rehe har
(Mak 15.33-41; Ruk 23.44-49; Juā 19.28-30)

⁴⁵ Warahy jandar rahā, ame'ē ywy pe pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap oho.

⁴⁶ Warahy ywa ku'a ihon rahā, hātā Jesu pandu:

—Eroi! Eroi! Rema samatani? — aja.

Ame'ē jundéu awa je'ēha kuja riki:

—Tupā! Tupā! Ma'erehe ihē ke nde erehijar my? — aja.

⁴⁷ Ame'ē je'ēha rehe a'ep ixo ame'ē ta hendu rahā, amō koty ukwaha. A'erehe pandu:

—Ymanihar Eri pe a'e pukái — aja a'eta ukwaha naī.

⁴⁸ A'eta ngi har peteī sawa'e ujan oho. Mandeju aja me'ē pe ma'e rykwer mupyta, kawī iro ym te ame'ē ke. Wina aja me'ē rykwer ke. Ame'ē ke u'ywa aja me'ē rehe pukwar. Pe, me'ē ta tipe ipe.

⁴⁹ Pe, amō ta pandu:

—Anī we rī. Eharō we! Jasaraha! Myra ngā mupia ame'ē ngi Eri jo'ok ta uwyr my. Jasak ta — aja.

⁵⁰ Pe, Jesu ahem hū. Pe, manō.

⁵¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kyndaha ihī. Pan janam te hū ke. Ame'ē hukwen pehī. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Iwyr rehe owokiha upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha apo katu aja mujekwa.) Ywy ke katak hū tī. Ita keruhū owok hū tī.

⁵² Kangwerupa opok tī. Yman manō, ame'ē ta ngi har amō amō Tupā kotyhar ta ke Tupā mukwera katu muhem.

⁵³ Kangwerupa ngi uhem oho. Jesu riki kwera katu uhem rahā, Jerusarē ok ta keruhū pe a'eta ixo oho tī. A'ep a'eta rehe heta ngā usak.

⁵⁴ Jesu manō ame'ē ke rehe sonda tama'e kapitā usak u'am. Sonda ta aja tī. Usak u'am tī. Pe, ywy katakiha ke rehe a'eta usak. Warahy uwe ame'ē ke rehe usak tī. Arahā a'eta pandu:

—Jetehar te ke. Tupā ra'yr te riki peme'ē sawa'e — aja.

⁵⁵ Paite we kūjā ta usak u'am. A'eta riki Ngarirēi ywy ngi Jesu namō uwyr. Inamō ma'e ke a'eta ma'ema'e.

⁵⁶ Ame'ē kūjā ta namō Mari Mandare usak u'am. Amō Mari usak u'am tī. Tian māi ke ame'ē. Jose māi tī. Semende ra'yr ta māi usak u'am tī.

Jesu rete ke mou ame'ē rehe har
(Mak 15.42-47; Ruk 23.50-56; Juā 19.38-42)

⁵⁷ Pytun tate rahā, amō sawa'e uhyk uwyr. Her Jose. Arimatēi ok ta pe har ke

a'e. Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ke a'e tī. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e.

⁵⁸ Pirat koty a'e oho. Pe, pandu:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja.

Pirat pandu amō pe:

—Jesu rete ke eme'ē ipe — aja.

⁵⁹ Pe, Jesu rete ke a'e mujy muwyr. Pan tuwyr pyahu ame'ē pe hete ke pukek.

⁶⁰ Ima'e itakwar keruhū pe hete ke Jose mou. Pykūi ramō ame'ē ke ame'ē. Pe, itahu pe hukwen ke Jose kynda. Pe, a'engi oho.

⁶¹ Itakwar keruhū rukwen koty Mari Mandare wapyk uī. Amō Mari inamō wapyk uī tī.

Itakwar keruhū rehe harōha ta harō

⁶² Ku'ē rahā, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. Pirat namō parise ta jy'ar oho. Pa'ihu ta aja tī.

⁶³ A'eta pandu:

—Kapitam! Ame'ē te'e pandu ame'ē ke se ixo rahā, kuja pandu: “Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” aja. Ame'ē riki te'e aja jakwa ja'am apo.

⁶⁴ A'erehe kuja sonda ta pe epandu: “Itakwar keruhū rehe peharō katu pexo. Mokōi peker rahā, peharō katu pexo. Pesak katu ehe kŷ.” aja epandu a'eta pe. Aja rahā, Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim ym ta raho. Mukanim rahā, ngā pe a'eta te'e pandu ta: “A'e manōha ngi kwera katu uhem” aja te'e pandu ta. Ame'ē riki: “Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” ame'ē 'ar koty te we katu ym te ha — aja parise ta pandu ipe.

⁶⁵ Pirat pandu:

—Pehē atu sonda ta ke peraho. Pepandu katu: “Itakwar keruhū rehe peharō katu te pexo. Pesak katu kŷ” aja sonda ta pe pepandu — aja parise ta pe pandu.

⁶⁶ A'eta oho ingi. Pe, itakwar kyndaha ke yraity aja me'ē pe kynda. Ita keruhū riki kyndaha ke. Yraity aja me'ē pe mujar. (Amō pirar rahā, ame'ē ke ukwa ta.) Pe, sonda ta pe a'eta pandu: “Se peharō katu pe'am. Aja rahā, ixo ym ta awa” aja riki.

28

Jesu kwera katu uhem ame'ē rehe har
(Mak 16.1-10; Ruk 24.1-12; Juā 20.1-10)

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. Nomin pytuniwe te rahā itakwar keruhū rehe Mari Mandare usak oho. Amō Mari namō usak oho tī.

² Pahar ywy ke katak hū. Ywa ngi Tupā je'ēha rahoha wyjy uwyr. Itahu hukwen ke a'e mujere mondo. Ame'ē 'ar pe a'e wapyk uī.

³ Hendy riki ima'e mundeha. Tupā weraha aja hendyha. Mandeju aja ituwyr te hū tī.

⁴ Sonda harōha ta a'ep ixo rī. A'eta ryrī. Kyje riki, a'erehe ryrī. A'eta manō ame'ēja ywy rehe u'ar oup.

⁵ Pe, kūjā ta pe Tupā je'ēha rahoha pandu: —Pekyje ym. Jesu ke pekekar, aja ihē akwa. Mjra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e ke amō ta jukwa.

⁶ A'e ke Tupā mukwera katu muhem. A'e pandu aja uhyk apo 'y. Pejur! Mouha renda rehe pesak pejur. Se a'e nixói te 'y.

⁷ Pahar jumu'eha ta pe pepandu peho apo. Kuja: “A'e ke Tupā mukwera katu muhem. Ngariréi ywy pe pehē ndutar koty a'e oho ta. A'ep pehē johu pesak ta ehe.” Ihē apandu ame'ē ke peharái ym — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁸ Pe, pahar itakwar keruhū ngi a'eta oho. Kyje riki. Pe, hurry katu tī. Jumu'eha ta pe pandu oho. Ujan riki oho.

⁹ Oho ixo rahā, pahar a'eta rehe Jesu uhyk. Pandu:

—Ko ihē ajur — aja.
Ixoty a'eta uwyr. Ipy ke a'eta pyhyk. Ipy'a ke a'eta moī moī katu ehe, Jesu rehe.

¹⁰ A'eta pe Jesu pandu:
—Pekyje ym. Ihē mu ta pe kuja pepandu peho: “Ngariréi ywy pe peho. A'ep ihē rehe a'eta usak ta tī” aja pepandu — aja kūjā ta pe pandu. (“Ihē mu ta” aja pandu rahā: “Upa katu te jurujar katu ehe ame'ē ta ke” aja mujekwa.)

Harōha ta te'e pandu ame'ē rehe har

¹¹ Itakwar keruhū ngi kūjā ta oho ixo rahā, sonda ta ngi har amō ta uhyk oho tī. Jerusarē ok ta keruhū pe harōha ta uhyk oho tī. Pe, jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe upa katu te pandu. Ywy katak hū. Itahu rukwen kyndaha amō mujere mondo. Ame'ē ke upa katu te pandu.

¹² Tamūi ta namō pa'ihu ta jy'ar. Pandu pandu a'eta jupe. Pe, kuja a'eta ukwa. Sonda ta pe tamatarer ke a'eta me'ē me'ē hū.

¹³ Pandu:
—Kuja pepandu ngā pe. “Pytun rahā, jande jaker rahā, Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim raho” aja pepandu.

¹⁴ Ame'ē ke homa awa tama'e kapitā hendu rahā, japandu ta ipe: “Sonda ta anī. Ame'ē ta ke emupirok ym” aja. A'erehe pekyje ym ingi. Pehē ke a'e mupyrara ym ta — aja sonda ta pe.

¹⁵ Parise ta ngi tamatarer ke sonda ta pyhyk. Te'e pandu ame'ē muhepyha ke. Pe, parise ta panduha aja sonda ta pandu pandu oho tī. A'erehe sonda ta pandu, aja jundéu awa ta pandu pandu naī apo rī. “Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim raho” aja pandu pandu naī apo rī.

Awa pypetei jumu'eha ta pe Jesu mujesak
(Mak 16.14-18; Ruk 24.36-49; Juā 20.19-23; At 1.6-8)

¹⁶ Jesu mujekwa ame'ē ywy'ā pe awa py peteī jumu'eha ta oho. Ngariréi ywy pe ame'ē ywy'ā ihī.

¹⁷ Jesu rehe usak rahā, a'eta py'a ke a'eta moī moī katu ehe. Ame'ē ta ngi har amō amō kuja: “Kome'ē Jesu my? Kwera katu uhem ame'ē ke my?” aja amō ta ukwa ukwa u'am.

¹⁸ A'eta koty Jesu oho. Pe, pandu a'eta pe:
—Ihē pe Tupā pandu: “Ywa pe upa katu te nde erema'e tar katu. Ame'ē ke ema'e katu. Peme'ē ywy keruhū pe aja tī. Ema'e katu tī” aja ihē pe.

¹⁹ A'erehe pehē pe ihē apandu: “Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta pe pepandu peho. Ihē rehe har pepandu pandu peho. Aja a'eta ke ihē kotyhar ta aja pemuruwak ta. Ame'ē ta ke pemujahuk. (Aja rahā, ihē kotyhar ta ke, aja pemujekwa ta ngā pe.) Jande pái keruhū je'ēha rupi pemujahuk. Ta'yr je'ēha rupi pemujahuk tī. Tupā'ā je'ēha rupi pemujahuk tī.

²⁰ Upa pehē pe ihē amu'e ame'ē ke amō ta pe pemu'e katu tī. Aja rahā, ame'ē ta hendu katu ta tī. Ihē je'ēha rehe hendu katu ta tī. Wera rahā pame katu te pehē namō ihē axo ta kŷ. 'Ar rehe angaha uhyk ym rahā we, aja te'eha pehē namō ihē axo ta kŷ” — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Upa.

Jesu rehe har Mak mupinim

Mak kome'ë paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ë ywy keruhũ pe Jesu ixo rahã, ma'e ke a'e ma'ema'e ixo, ame'ë rehe har Mak mupinim.

Juã mujahukĩha rehe har

(Matéu 3.1-12; Ruk 3.1-18; Juã 1.19-28)

¹ Myrandu katu ke Mak mupinim werur. Jesu Kirisutu rehe har a'e mupinim. [Tupã ra'yr a'e.]

² Kuja riki a'e uwyriha. Yman paper rehe Isai mupinim. Tupã je'ëha ke a'e mupinim tí. (Kuja, Ta'yr pe Tupã pandu.)

"Ihë je'ëha pandu ame'ë ke amondo py ta kÿ.

Kuja ngã pe pandu py ta oho:

'Jandema'e sawa'e te uwyr tate, a'erehe pe ke pemukatu. (Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pehijar. Aja pexo katu 'y') aja ihë je'ëha pandu ame'ë ke pandu ta.

Ame'ë raikwer rupi nde ereho ta" aja Ta'yr pe Tupã pandu.

³ Kuja awa nixói te ame'ë pe amõ pandu u'am:

"Kapitã keruhũ uhyk tate rahã, ma'e ke upa mukatu. Aja jandema'e sawa'e te uhyk tate.

A'erehe pexoha ke pemukatu.

A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pehijar" aja pandu u'am. Aja riki Isai mupinim. (Yman aja a'e mupinim rahã, Juã rehe har mupinim.)

⁴ Pe, awa nixói te ame'ë pe Juã mujahuk-ihã uhyk uwyr. (A'ep heta ngã uhyk uwyr ehe.) Ame'ë ta pe pandu:

—Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Katu ame'ë ke pema'ema'e katu 'y. Aja rahã, pehë rehe ipy'a ke Tupã mujywyr ta. Pe, pehë ke ihë amujahuk ta — aja Juã pandu.

⁵ Juã koty heta ngã uhyk uwyr. Jundéi ywy ngi heta ngã uhyk uwyr ehe. Heta Jerusarë ok ta pe har ta uhyk uwyr ehe tí. "Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke upa jande jahijar 'y" aja pandu ame'ë ke Juã tí, aja mujahuk. Jondã y pe mujahuk. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa.)

⁶ Juãma'e mundeha awa rymba ra ke te'e mujã ame'ë ke. "Kame" aja ngã rymba rer. Ame'ë ra ke ima'e mundeha. (Ymanihar Erima'e mundeha aja ame'ë mundeha. Aja rahã, Tupã je'ëha pandu ame'ë ke Juã tí, aja mujekwa.) So'o pírer pe ixu'a rupi pukwar. Tukuxixik mixir ame'ë ke a'e u'u. Eir namõ u'u tí.

⁷ Juã pandu:

—Ihë raikwer rupi amõ tur. Katu te hũ me'ë ke a'e. Ihë anĩ. Aja ym ihë. A'erehe ima'e miasu aja axo rahã, ihë katu ym ihë jupe ihë.

⁸ Y pe pehë ke ihë amujahuk. A'e anĩ. Pehë ke Tupã'ã namõ mujahuk, ame'ëja saka — aja ngã pe Juã pandu. ("Tupã'ã namõ mujahuk" aja pandu rahã: "Ngã py'a rehe Tupã'ã ke a'e muwyr ta" aja mujekwa katu.)

Jesu ke Juã mujahuk

(Matéu 3.13-17; Ruk 3.21-22)

⁹ Arahã Ngariréi ywy ngi Jesu uhyk uwyr ehe, Juã rehe. Nasare ok ta ngi uhyk uwyr ehe. Pe, y pe Jesu ke Juã mujahuk. Y rer Jondã.

¹⁰ Pe, y ngi Jesu uhem rahã, pahar ywa pirar, ame'ëja saka Juã usak u'am. Pe, Jesu rehe Tupã'ã wyjy uwyr. Pykahuran aja saka wyjy uwyr ehe.

¹¹ Pe, awa ngi panduha uwyr:

—Nde riki ihë ra'yr. Nde rehe ihë apy'a katu. Ihë ke nde eremuhury katu — aja Ta'yr pe Tupã pandu.

Jesu rehe Satana uhyk uwyr

(Matéu 4.1-11; Ruk 4.1-13)

¹² Pahar awa nixói ame'ë pe Tupã'ã Jesu ke muhyk raho.

¹³ A'ep heta ukwer rahã, ixo. Kuja, mokõi awa pypa (40) hetaha wera rahã, a'ep ixo. Arahã, Satana uhyk uwyr ehe. (Ãjã ramũi a'e.) Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ë ke Satana putar tipe. Manga manga tipe. Anĩ. Jesu ma'e ym te. Ame'ë renda pe so'o jarõ ame'ë ta ixo tí. Pe, Jesu rehe Tupã je'ëha rahoha ta wyjy uwyr. Usak katu uwyr ehe.

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 4.12-22; Ruk 4.14-15; Ruk 5.1-11)

¹⁴ Ajame'ë ke kyndaha pe Juã ke amõ ta kynda raho rahã, Ngariréi ywy pe Jesu uhyk oho. Myrandu katu ke pandu oho. Tupã rehe har pandu oho.

¹⁵ Kuja pandu:

—Angaha ke rehe uhyk oho apo 'y. Ixotyhar ta ke pehë, aja Tupã putar. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupã koty pehë py'a pemuruwak. Pexoha pyahu ame'ë ke Tupã putar, aja pexo katu. Aja rahã, ixotyhar ta ke aja pehë ke a'e muruwak ta. Ame'ë myrandu katu rehe pejurujar katu — aja Jesu pandu ngã pe.

¹⁶ Ypa rymy'y rupi Jesu wata ixo rahã, pira pyhyk ame'ë ta rehe usak. Ypa rer Ngariréi. Mokõi sawa'e ta ixo. Her Simã. Imu rer Andere. Kyhapari pe pira pyhyk ixo. Ypa pe ombor ombor ixo.

¹⁷ Pe, Jesu pandu:

—Ihë namõ peho 'y. Pira pepyhyk ame'ë ta ke pehë. Apo har anĩ. Amõ kotyhar ta. Pehë ke amu'e ta. Pe, ngã py'a ke Tupã koty

pemuruwak ta 'y. Pejur — aja Jesu Simā ta pe.

¹⁸ Pahar kyhapari hijar. Pe, Jesu namō a'eta oho.

¹⁹ A'engi Jesu oho we rahā, ame'e ypa pe amō mokōi sawa'e ta rehe uhyk oho tī. Tian ta rehe uhyk oho. Imu rer Juā. Semende ra'yr ta ame'e ta. Jarusu keruhū pe kyhapani mukatu uī.

²⁰ Ame'e ta rehe usak rahā, pandu:

—Pejur. Ihē namō peho — aja Jesu Tian ta pe.

Pe, Jesu namō Tian ta oho tī. Jarusu keruhū pe ipāi ihī. Semende aja her. Parakya ta namō ihī. Upa ame'e ta ke Tian ta hijar. Pe, Jesu namō a'eta oho.

*Ipy'a rehe ājā ihī me'e ke
(Ruk 4.31-37)*

²¹ A'engi Kapana'ū ok ta pe Jesu uhyk uwyr. Inamō ixo ame'e ta uhyk uwyr tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixo oho. A'ep ngā ke mu'e uī.

²² Amō ta Moise je'ēha mu'e. Aja ym Jesu mu'e. Ukwa katuha namō mu'e katu. A'erehe hendu ame'e ta pandu: "Mā! Je'ēha te reko aja pandu katu" aja ngā.

²³ Pe, amō sawa'e jy'ariha renda pe ixo uwyr. Ipy'a rehe ājā ihī ame'e ke a'e. Pe, hātā pandu:

²⁴ —Éi! Jesu! Nasare ok ta pe har ke nde. Ma'ewā jande ke nde eremupyrara erejur my? Nde rehe har ihē akwa katu. Tupā koty ngi nde erejur ame'e ke nde. Ima'e je'ēha ke nde erepandu erejur. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke nixói te nde pe, aja akwa katu — aja hātā pandu.

²⁵ Pe, ājā pe Jesu pandu:

—Eje'e ym! Sawa'e py'a ngi ehem eho — aja ājā pe.

²⁶ Pe, ājā sawa'e ke mukatak katak hū. Ahem hū riki. Pe, uhem oho ingi.

²⁷ A'ep ixo ame'e ta mukahem riki. Pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Mā katu tiki? Amō kotyhar ma'e mu'eha ko. Ima'e je'ēha rupi pandu, pe, ājā ta hendu katu ehe. Mā! — aja ngā.

²⁸ Pe, Jesu rehe har upa Ngariréi wyy rupi ngā pandu pandu oho. Pahar pandu pandu oho.

*Petu pen ke Jesu mukatu ame'e rehe har
(Matéu 8.14-15; Ruk 4.38-39)*

²⁹ Ajame'e ke jundéu awa tama'e jy'ariha renda ke Jesu hijar oho. Simā ta oho tī. Pe, Simā rok pe ixo oho. Ame'e ke Andere rok tī. Tian oho tī. Juā amō oho tī.

³⁰ A'ep Simā pen haku. A'erehe ixhya pe tūi. Jesu uhyk rahā, pahar amō ta pandu ipe. "Simā pen haku hū" aja ipe.

³¹ A'erehe hake Jesu oho. Ipo rehe pyhyk, pe, mupu'am. Pahar hakuha maha oho ipe. Pe, imi'u Jesu ta pe a'e me'e me'e.

*Heta ngā ke Jesu mukatu ame'e rehe har
(Matéu 8.16-17; Ruk 4.40-41)*

³² Ame'e pytun ramō rahā, upa warahy u'ar rahā, (jundéu awa ta putu'uha 'ar upa. A'erehe wata katu apo.) A'erehe ma'e ahy ixo ame'e ta ke upa katu te ngā werur ipe. Ipy'a rehe ājā ihī ame'e ta ke ngā werur ipe tī.

³³ Ok ta pe har ta mâte hū hukwen rake rupi i'āi.

³⁴ Ma'e ahy ixo ame'e ta ke mukatu hū. Ipy'a rehe ājā ihī ame'e ta ke upa mukatu tī. Jesu rehe har ājā ta ukwa katu, a'erehe hātā Jesu pandu: "E'pandu ym ihē rehe har" aja ājā pe.

*Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu oho
(Ruk 4.42-44)*

³⁵ Ame'e ku'e rahā, sapukái je'e py rahā, Jesu pu'am. Simā rok ngi uhem oho. Pe, paite we awa nixói te ame'e pe oho. A'ep Tupā namō pandu pandu.

³⁶ Pe, Simā upak rahā, Jesu ke kekar oho. Inamō ixo ame'e ta kekar oho tī.

³⁷ Pe, usak ehe rahā, Simā ta pandu ipe:

—Upa ngā nde ke kekar ixo tipe — aja.

³⁸ Jesu pandu:

—Amō ta renda rupi jaho ta me'e te'e. A'ep pe har ta pe Tupā rehe har apandu ta me'e te'e tī. A'erehe ihē ajur. Jahorahā! — aja Simā ta pe.

³⁹ A'erehe upa Ngariréi wyy rupi wata oho. Upa jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu oho. Amō ta py'a ngi ājā ke muhem mondo tī.

*Pereran ma'e u'u hū ame'e ke mukatu
(Matéu 8.1-4; Ruk 5.12-16)*

⁴⁰ Pereran ma'e u'u hū ame'e ke Jesu rehe uhyk uwyr. Ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'e ke kohi, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Nde ereputar rahā, ihē ke nde eremukatu ta aja akwa katu — aja sawa'e.

⁴¹ Pyrara Jesu usak ehe. Pe, iyywa ke mupuku. Pe, sawa'e ākā rehe ipo ke a'e mujar. Pandu ipe:

—Ere. Nde ke ihē amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja sawa'e pe.

⁴² Pahar upa katu ipe 'y. Upa ka'e oho ipe.

⁴³⁻⁴⁴ Pe, hātā Jesu pandu ipe:

—Ehendurahā! Nde ke ihē amukatu, ame'e ke amō ta pe e'pandu ym we rī. Jundéu awa tama'e pa'i koty eho py. Nde rehe pa'i usak ta. "Katu apo 'y" aja pandu ta. Pe, yman Moise pandu, aja ma'e ke pa'i pe eme'e. Aja rahā, upa nde pিরer katu, aja ngā ukwa ta tī — aja Jesu pandu tipe ipe.

Pe, pahar sawa'e ke muhem mondo.

⁴⁵ Pe, sawa'e oho ingi. (Jesu rehe hendu ym.) Mukatuha rehe har pandu pandu oho. Upa katu te ok ta rupi pandu pandu oho. Pyta we ym awa renda ke. A'erehe ok ta pe marā ka ym Jesu ixeha. Upa ngā ukwa katu ehe har. A'erehe amō koty pyta. Awa nixói te ame'ē pe pyta. A'ep upa hekoha ngi ngā uhyk oho ehe.

2

Upa jupyrātā rātā ame'ē ke Jesu mukatu (Matéu 9.1-8; Ruk 5.17-26)

¹ Ku'ē rahā ha pe we Kapana'ū ok ta pe Jesu jywyr oho. "Hok pe apo ihī" aja amō ta pandu pandu oho.

² A'erehe heta te hū ngā jy'ar uwyr ehe. Ok wyr pe soroka nixói te. Hukwen rupi soroka nixói te tī. Pe, ngā pe Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu uī.

³ Arahā tumeme sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta upa jupyrātā rātā ame'ē ke muhyk werur.

⁴ Māte hū ngā i'āi. A'erehe marā ka ym Jesu rehe muhykiha. A'erehe ok kupe 'ar pe jupir oho. (Ame'ē ok kupe ipe katu.) Pe, jupyka jo'ok jo'ok. Ixwar ihī rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē ke ame'ē rupi mujy mondo ehe. Kyha aja me'ē 'ar pe sawa'e tui. Tupaham rehe mujy mondo. Pe, Jesu rake mou.

⁵ Ma'e ahyha Jesu mukatu. Ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

—Sa'e! Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu — aja Jesu.

⁶ A'ep Moise je'ēha mu'e ame'ē ta wapyk uī tī. Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, kuja ipy'a pe ukwa ukwa uī:

⁷ —Mā! Aja pandu rahā, katu ym. Tupā jō riki ngā pe pandu katu: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr" aja. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my? Katu ym aja — aja a'eta py'a pe a'eta ukwa ukwa uī.

⁸ Pe, pahar ame'ē ta ukwaha ke Jesu ukwa tī. A'erehe pandu:

—Mā! Pehē py'a pe ma'e ke pekwa pekwa ym peī.

⁹ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu" aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my? "Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Ewata inamō eho!" aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak katu awa.)

¹⁰ —Pesarahā! (Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwha. Tupā jō riki ngā rehe ipy'a mujywyr katu aja pekwha tī.) Apo ihē tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē riki

kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē aja ihē amujekwa ta apo. Ihē pe Tupā pandu tī: "Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujywyr katu" aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo. Amujesak ta — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu.

Pe, jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

¹¹ —Ko apandu nde pe. Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Nde rok pe ejywyr eho — aja Jesu.

¹² Pe, upa ngā usak usak uī rahā, sawa'e pu'am. Kyha aja me'ē ke mupu'a. Pe, pahar uhem oho. A'erehe ngā pandu:

—Mā! Katu tiki — aja riki.

Pe, Tupā pe pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Mā! A'eramō te aja mukatuha jasak py'y. Katu! — aja ngā.

Jesu namō Rewi oho ame'ē rehe har

(Matéu 9.9-13; Ruk 5.27-32)

¹³ A'engi Jesu uhem oho. Pe, ypa rymy'y rehe jywyr oho tī, Ngariréi ypa rehe. A'ep heta ngā jy'ar oho ehe tī. Ame'ē ta ke mu'e uī.

¹⁴ A'engi wata oho ixo rahā, amō sawa'e rehe usak. Her Rewi. (Amō her: "Matéu" aja.) Apéu ra'yr a'e. Tamatarer matyriha renda pe wapyk uī. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr matyr. (A'erehe a'e ke jundéu awa ta putar ym ame'ē ke a'e.) Jesu pandu ipe:

—Ihē namō eho 'y — aja ipe.

Rewi pu'am. Upa hīja. Pe, inamō oho.

¹⁵ I'i atu rahā, Rewi rok pe ma'e ke Jesu ta u'u uī. Heta tamatarer matyriha ta inamō uwyr tī. Amō heta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta aja tī. Inamō uwyr tī. Ame'ē ta ngi har heta Jesu namō ma'e ke u'u uī. Jumu'eha ta u'u uī tī.

¹⁶ Pe, amō Moise je'ēha mu'e ame'ē ta i'āi tī. Parise kotyhar ta ke ame'ē ta. Kuja jumu'eha ta pe ame'ē ta je'ē je'ē:

—Ma'ewā ame'ē sawa'e ta jaxer ame'ē ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer ke matyr ame'ē ta namō aja tī. U'u inamō tī. Katu ym aja — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pandu.

¹⁷ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, pandu:

—Ma'e ahy ixo rahā, mukatuha koty amō oho. Ahy ym ixo rahā, mukatuha koty oho ym. (Aja apo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ihē rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ē ke a'eta putar, a'erehe ihē rehe uhyk. Mukatuha rehe uhyk, ame'ēja saka. Katu jupe ame'ē ta anī. Ame'ē ta ihē rehe uhyk ym.) Pesarahā! Sawa'e katu aja ukwa jupe, ame'ē ta pe kuja ihē apandu ym: "Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo" aja. Anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta pe kuja ihē apandu katu: "Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo" aja — aja Jesu pandu.

U'uha ke hijar ame'ē rehe har

(Matéu 9.14-17; Ruk 5.33-39)

¹⁸ Amō rahā, Juā mujahukiha namō jumu'e ixo ame'ē ta upa ma'e u'uha ke hijar ixo. Parise ta aja tī. Ma'e u'uha ke hijar ixo tī. (Aja pyaiha ke mujekwa Tupā pe.) Pe, amō ta pandu uwyr. Jesu pe pandu:

—Juā mujahukiha namō jumu'e ixo ame'ē ta upa ma'e u'uha ke hijar ixo. Parise ta namō jumu'e ixo ame'ē ta aja tī. Upa ma'e u'uha ke hijar ixo tī. Nde namō jumu'e ixo ame'ē ta anī. Upa ma'e u'uha ke hijar ym. Ma'erehe hijar ym my? — aja Jesu pe.

¹⁹ Jesu pandu:

—Sawa'e jumendar rahā, imi'u matyr. Huryha mujā. Pe, ame'ē pe oho ame'ē ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namō ixo rahā, ma'e u'uha ke hijar ym.

²⁰ (Ihē namō ihēma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym.) Yman rahā, ihē ke amō ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahā ihē jumu'eha ta upa ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha mujekwa ta.)

²¹ —Amō we tī. Kamixa ymanihar ke sorok rahā, pan jupu'a ym ame'ē ke amō mujar ym ehe. Mujar ehe rahā, jupu'a we oho. Pe, kamixa ymanihar ke musak we ta. Sorok riki tiha we ta oho.

²² Kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru ymanihar te pe amō purakar ym. Ame'ē pe purakar rahā, pupur we ixo rī. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta. Pe, upa kawī jyhē ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tī. A'erehe kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru katu ame'ē pe amō purakar rahā, katu ta tiki. Aja rahā, kawī jyhē ym ta. Hyru ke upuk ym ta tī — aja ngā pe Jesu pandu.

(Jesu mu'e rahā, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. A'erehe parise ta mu'e aja ixoha namō marā ka ym muparaha, aja Jesu mujekwa katu.)

Ahúí aja me'ē ke jumu'eha ta po'ok ame'ē rehe har

(Matéu 12.1-8; Ruk 6.1-5)

²³ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ahúí aja me'ē tyrupi Jesu wata oho ixo. Jumu'eha ta namō oho ixo rahā, jumu'eha ta amō amō po'ok oho. (Ame'ē ke ipo pe kamyrik. Aja pির ke ombor. Upa ombor rahā, ame'ē ke u'u.)

²⁴ Pe, Jesu pe parise ta pandu:

—Anī. Katu ym kamyrikiha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahā, katu ym. (Paraky te'e, ame'ēja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī — aja ipe.

²⁵⁻²⁶ (Amō rehe pyrara usak ta me'ē te'e, aja Jesu mujekwa tar katu) a'erehe pandu:

—Yman Ndawi myahy te riki. Inamō ixo ame'ē ta aja tī. Myahy te tī. Ame'ē ta ma'eha

Tupā je'ēha rehe pesak riki. Ame'ē pekwa riki. Ma'e u'u ame'ē ke nixói te rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Ndawi ixe. A'ep mbeju ihī. Ame'ē ke Ndawi u'u. Inamō ixo ame'ē ta pe me'ē me'ē tī. Ame'ē ta u'u tī. Arahā Amiata pa'i keruhū. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Ame'ē mbeju ke Tupā ruwa koty aja saka pa'ihu moī. Pa'i ta jō ame'ē ke u'u katu. Amō ta u'u rahā, anī. (Ndawi ta pa'i ym. A'erehe Ndawi ta u'u rahā, katu ym ta tipe. Aja Moise je'ēha rehe hendu ym) — aja parise ta pe Jesu pandu.

²⁷ Pandu tī:

—Putu'uha 'ar ke Tupā mujā py my? Anī. Aja ym. Awa ke a'e mujā py. A'engi putu'uha 'ar ke manga. Aja rahā, awa rehe putu'uha 'ar haihu katu, ame'ēja saka riki. Putu'uha 'ar rehe awa haihu katu, aja ym.

²⁸ A'erehe putu'uha 'ar rahā, ma'e ke amō ma'e, ame'ē ke ihē riki apandu katu. Tupā je'ēha rupi ajur ame'ē ke ihē. Awa ihē tī — aja Jesu.

3

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 12.9-14; Ruk 6.6-11)

¹ Amō wera rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu ixe oho tī. A'ep ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke ihī.

² A'ep amō ta ixo. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu mukatu ta my? Ame'ē ke ukwa tar katu. Mukatu rahā: “Katu ym. Putu'uha 'ar rahā, nde eremukatu. (Nde ereparaky te'e aja nde.) A'erehe katu ym nde erema'eha” aja Jesu pe pandu ta tipe. A'erehe ame'ē ta Jesu rehe usak usak uī.

³ Pe, ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe Jesu pandu:

—Se ejur. Ngā ruwa koty ejur e'am — aja riki.

⁴ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Myja me'ē Moise je'ēha pandu katu my? Myja me'ē putu'uha 'ar rahā, amō ma'e my? Ko katu ame'ē ke amō pe ma'e my? Anī rahā, katu ym ame'ē ke ma'e my? Ko amō rehe pyrara usak my? Anī rahā, amō ke jukwa my? Myja me'ē katu pehē pe my? — aja ngā pe.

Anī. Je'ē ym ngā.

⁵ Ame'ē ta rehe Jesu juramā ma'ā. Parahy ngā rehe. Katu ame'ē ke ame'ē ta ma'e tar ym, a'erehe Jesu parahy ngā rehe. Amō we tī. Pyrara usak ngā rehe a'e tī. Jumen saka jurupy hātā, aja ngā ixo. Hendu tar ym. Jetehtar te ke putar ym tī. A'erehe pyrara usak ngā rehe a'e tī. Pe, sawa'e pe pandu:

—Nde po epirar 'y — aja Jesu.

Ipo ke sawa'e pirar. Upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tī.

⁶ A'engi parise ta uhem oho. Pahar Ero kotyhar ta namō jy'ar oho. Ame'ē ta namō pandu pandu.

—Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa — aja riki parise ta jupe.

Yrymy'y rehe heta te hū ngā jy'ar

⁷ A'engi ypa pe Jesu oho tī, Ngariréi ypa pe. Jumu'eha ta oho inamō tī. Haikwer rupi heta te hū ngā oho tī. Ngariréi ywy ngi heta uhyk oho ehe. Jundéi ywy ngi aja tī. Heta ngā uhyk oho ehe tī.

⁸ Jerusarē ok ta ngi aja tī. Heta ngā uhyk oho ehe tī. Inuméi ywy ngi aja tī. Uhyk oho ehe tī. Jondā y ruwái pe har ta aja tī. Heta ngā uhyk oho ehe tī. Tír ok ta rake ixo ame'ē ta aja tī. Sinō ok ta rake ixo ame'ē ta aja tī. Heta te hū uhyk oho ehe tī. Upa ma'e katu ame'ē ke Jesu ma'ema'e ixo, aja ngā hendu, a'erehe johu ngā uhyk oho ehe.

⁹⁻¹⁰ Mā heta te hū ngā ixo. Ahyixo ame'ē ta ke Jesu mukatu hū. A'erehe upa katu te ahyixo ame'ē ta ixoty jusosok oho ixo. Ipo ke mujar tar katu ehe. (Aja rahā, katu ta oho.) Ixoty jusosok sosok hū oho ixo ngā. A'erehe jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se jarusu keruhū pemuhyk perur — aja riki.

Pe, jumātā hū ngā uwyr ehe rahā, jarusu keruhū pe Jesu opor ta oho. (Aja rahā, jusosokiha rupi jukwa ym ta.)

¹¹ Ahyixo ame'ē ta ke Jesu mukatu. Pe, ipy'a rehe ājā ihī, ame'ē ta usak ehe rahā, Jesu ruwa koty u'ar. (Aja rahā, katu te ame'ē ke kohī, aja mujekwa katu.) Pe, hātā pandu:

—Nde riki Tupā ra'yr — aja.

¹² Anī. Hātā Jesu pandu:

—Pepandu ym ihē rehe har — aja ājā ta pe.

Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 10.1-4; Ruk 6.12-16)

¹³ Ajame'ē ke ywy'ā rehe Jesu jupir oho. Pe, sawa'e ta pe pandu:

—Pejur! — aja.

Katu usak ame'ē ta ke mujy'ar. Sawa'e ta uhyk uwyr ehe.

¹⁴ Kuja, awa py mokōi sawa'e ta ke jo'ok. “Ko ihē amondo ame'ē ta ke” aja Jesu. Ame'ē ta pe pandu tī:

—Amō ta ngi har pehē ke ihē ajo'ok. Ihē namō pepyta ta. Amō ta renda rupi pehē ke ihē amondo ta tī. Ame'ē rupi Tupā je'ēha ke pepandu pandu ta peho tī.

¹⁵ Ihē je'ēha rupi ājā ta ke pemuhem ta katu tī. Awa ta py'a ngi pemuhem ta katu — aja awa py mokōi sawa'e ta pe.

¹⁶ Jo'ok ame'ē ta kuja sawa'e ta rer. Ko Simā. [Amō her Jesu moī ehe. “Petu” aja ipe.]

¹⁷ Amō sawa'e Tian. Imu Juā. Semende ra'yr ta ame'ē ta. [Ame'ē ta rehe amō her ke

Jesu moī tī. “Mboane” aja a'eta pe. Ame'ē je'ēha: “Pahar ipy'a pihun” aja.]

¹⁸ Amō sawa'e Andere. Siri amō tī. Amō Matoroméu tī. Amō Matéu. Amō Tome tī. Tian amō tī. Apéu ra'yr ame'ē. Tandéu amō tī. Simā amō tī. Sero aja her tī. (“Sero” pandu rahā: “Jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem” aja a'e.)

¹⁹ Amō Jun Ikario tī. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk werur.

Satana rehe har (Ājā ramūi a'e)

(Matéu 12.22-32; Ruk 11.14-23; Ruk 12.10)

²⁰ Ajame'ē ke hok pe Jesu jywyr oho. Heta te hū ngā uhyk uwyr ehe tī. Ame'ē ta pe Tupā je'ēha pandu pandu hū. Mukatu hū ngā ke. Heta te hū ngā uwyr ehe. A'erehe marā ka ym ma'e ke u'uha uī. Jumu'eha ta aja inamō ixo tī.

²¹ Ame'ē rehe har ianam ta hendu rahā, Jesu ke oho piam tipe. Amō ta pandu u'am:

—Ka'u te'e riki a'e — aja naī.

A'erehe oho piam tipe. (Anī. A'eta namō Jesu oho ym.)

²² Jerusarē ok ta ngi amō Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta pandu pandu u'am:

—Ipy'a rehe Mesembu ihī, a'erehe ājā ta ke Jesu muhem katu mondo — aja pandu naī. (“Mesembu” aja pandu rahā: “Satana ke” aja ukwa. Ājā ramūi a'e.)

Amō ta pandu:

—Satana je'ēha rupi ājā ke a'e muhem mondo tī — aja pandu naī tī.

²³ Pe, ngā ke Jesu mujy'ar. Myja me'ē ājā ta my, ame'ē ke pandu pandu:

—Satana jumuhem ym jumondo.

²⁴ Ka'a rupi har ta jumai mai ngā juehe rahā, jumumba ta ngā juehe. (A'erehe jumai mai ym ta ngā juehe.)

²⁵ Ok wyr pe har ta jumai mai a'eta juehe rahā, jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

²⁶ Aja ixotyhar ta namō Satana jumai mai a'eta juehe rahā, jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe. A'erehe Satana je'ēha rupi ājā ta ke ihē amuhem ym amondo.)

²⁷ —Sawa'e pyrātā rok pe ma'e ke mukanim ym oho awa. Mukanim ta oho rahā, sawa'e pyrātā ame'ē jywa ke mujere pukwar py, pe, sawa'ema'e ke upa mukanim ta raho. (Aja ihē tī. Satanama'e pyrātāha ngi sawa'e ke ihē riki amuhem tī. Aja rahā, Satanama'e pyrātāha 'ar koty te we ihēma'e pyrātāha, aja ihē amujekwa katu.)

²⁸ —Ko apandu katu pehē pe. Upa ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. Ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. “Tupā! Nde katu ym”

aja pandu ame'ë ke rehe aja tĩ. Ipy'a jywyw ta tĩ.

²⁹ Tupã'ã pe anĩ. “Tupã'ã! Nde katu ym. Nde erema'eha katu ym” aja pandu ame'ë ke rehe anĩ. Ame'ë rehe jō Tupã ipy'a jywyw ym te ta. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha aja te'e ta ixo, a'erehe Tupã ipy'a jywyw ym te ta — aja Jesu pandu.

³⁰ A'eramō amō ta pandu: “Ājã ipy'a rehe ihĩ” aja Jesu rehe har pandu naĩ. A'erehe myja me'ë ājã ta my, ame'ë rehe har Jesu pandu.

Jesu anam ta rehe har

(Matéu 12.46-50; Ruk 8.19-21; Emberéu 2.11)

³¹ Imãĩ uhyk uwyr ehe. Imu ta amō tĩ. Hukwen rake uhyk u'am. Pe, amō pe imãĩ pandu:

—Jesu pe e pandu eho: “Se ejur” aja ipe — aja imãĩ.

³² Heta ngã juramã jy'ar ixo ehe. Amō ta pandu ipe:

—Soroka pe ne mõi i'ãĩ, ne mu ta namō. Nde pe pandu tar katu — aja Jesu pe.

³³⁻³⁴ Pe, ngã rehe juramã usak. Pandu:

—Pesarahã! Ko riki ihẽ mõi. Amō ta ihẽ mu ta aja tĩ.

³⁵ Tupã putar ame'ë ke amō ma'ema'e rahã, ame'ë riki ihẽ mu aja saka. Ihẽ rendyr aja tĩ. Ihẽ mõi aja tĩ — aja Jesu pandu.

4

Ma'e ra'ĩ muhãĩ ame'ë rehe har

(Matéu 13.1-9; Ruk 8.4-8)

¹ Amō rahã, ypa rymy'y rehe Jesu mu'e mu'e uĩ tĩ. Heta hũ ngã jumãtã katu te jy'ar ehe, a'erehe jarusu keruhũ pe opor oho. A'ep wapyk uĩ. Y pe jarusu keruhũ tũ. Ypa rymy'y rehe upa ngã wapyk uĩ. Aja Jesu mu'e hũ ngã ke.

² Myja me'ë ma'e ra'ĩ ta my ame'ë ke pandu uĩ. Mu'e rahã, kuja pandu:

³ —Pehendu katurahã! Ma'e ra'ĩ ke amō muhãĩ oho.

⁴ Kupixa pe ma'e ra'ĩ muhãĩ rahã, awa rape rupi amō ha'ĩ u'ar. Ame'ë ke ma'ewyra u'u uwyr. Upa u'u.

⁵ Amō ma'e ra'ĩ ita ty rupi u'ar. A'ep ywy katu ame'ë ke ta'yr mi. Pe, ha'ĩ hywõi. Ywy heta ym a'ep, a'erehe pahar hywõi.

⁶ Pe, warahy haku rahã, i'y manō. Hapo ipyp oho ym, a'erehe upa te'e manō.

⁷ Amō ma'e ra'ĩ juruwe ty rupi u'ar. Juruwe tiha py oho. A'erehe ma'e ra'ĩ hywõi rahã, hury ym. A'erehe i'a ym.

⁸ Pe, amō ma'e ra'ĩ ywy katu ame'ë rupi u'ar. Pe, hywõi rahã, hury katu oho. Tiha katu oho. I'a uhem, pe, tyarō. Hymbo rehe heta i'a ihĩ. Tirĩ ta (30) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta we hũ i'a ihĩ. Sesen ta (60)

aja hetaha. Amō hymbo rehe heta te hũ i'a ihĩ. Sē (100) aja hetaha — aja Jesu pandu.

⁹ Pandu tĩ:

—Pekwa tar katu rahã, ihẽ apandu ame'ë ke rehe pehendu katu ta me'ë te'e — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ĩ ame'ë rehe har mujekwa

(Matéu 13.10-17; Ruk 8.9-10)

¹⁰ Jesu jeje ixo rahã, awa py mokõi jumu'eha ta pandu uwyr ipe. Amō ta aja tĩ. Pandu uwyr ipe tĩ.

—Jande pe emujekwarahã! Myja me'ë ma'e ra'ĩ ta my, ame'ë ke emujekwa katu — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Apo amō koty Tupã mujekwa. Pyahu ame'ë ke. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak, ame'ë ke a'e putar katu. “Ihẽma'e a'e” aja a'e pandu. “Ame'ë ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa” aja Tupã pandu ihẽ pe. Amō ta pe anĩ. Amujekwa ym ta. A'erehe myja me'ë ma'e ke my, ame'ë ke apandu pandu. Ame'ë ke rehe jō ngã hendu tipe.

¹² Aja rahã:

“A'eta usak usak tipe. Anĩ. Ukwa ym riki. Hendu hendu tipe. Anĩ. Ukwa ym riki tĩ.

Ukwa rahã, Tupã rehe ipy'a ke muruwak ta tipe. Pe, ame'ë ta rehe ipy'a ke Tupã mujywyw ta tipe” aja ta — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ĩ rehe har

(Matéu 13.18-23; Ruk 8.11-15)

¹³ Pe, a'e pandu tĩ:

—Ko ma'e ra'ĩ rehe har pekwa ta me'ë te'e. Pekwa ym rahã, amō myja me'ë ma'e ke my, ame'ë ke ihẽ apandu rahã, pekwa ym ta tĩ. A'erehe ko amujekwa ta.

¹⁴ Ma'e ra'ĩ ke amō muhãĩ oho. Ame'ë riki Tupã je'eha pandu oho.

¹⁵ Ma'e ra'ĩ awa rape rupi u'ar. Ame'ë riki kuja. Tupã je'eha rehe amō ta hendu. Pe, hendu rahã, pahar Satana mukanim uwyr. (Ma'ewyra uwyr, ame'ëja saka.)

¹⁶ —Amō ma'e ra'ĩ ita ty rupi u'ar. Ame'ë kuja. Tupã je'eha rehe hendu tipe. Hendu rahã, hury katu tipe. (Pahar hywõi, ame'ëja saka.)

¹⁷ Tupã je'eha pyta katu ym, a'erehe tapijar te'e we jurujar ym. Tupã je'eha rehe jurujar, a'erehe amō ta parahy ehe. (Warahy haku, ame'ëja saka.) A'erehe pahar Tupã je'eha ke hijar. Amō ta puka puka hũ ehe, a'erehe pahar Tupã je'eha ke hijar tĩ. Katu ym aja.

¹⁸ —Amō ma'e ra'ĩ juruwe ty rupi u'ar. Ame'ë kuja. Tupã je'eha rehe hendu tipe.

¹⁹ Ima'e ixoha rehe te'e a'e ukwa ukwa ixo. “Ma'e ihẽ a'u ta my? Ma'e ihẽ amunde ta my?” aja ukwa ukwa ixo. Ko tamatarer

matyr tar katu hū. Upa ma'e ke matyr tar katu hū. Upa ame'ē ke Tupā je'ēha ke mukanim. (Juruwe jukwa, ame'ēja saka.) Tupā rehe har ukwa ukwa tar ym. Ima'e ke rehe ipy'a katu. Katu ym aja. A'erehe ma'e i'a ym, ame'ēja saka. (Aja rahā, amō we Tupā rehe har ukwa tar ym.)

²⁰ —Amō ma'e ra'ī wyu katu rupi u'ar. Ame'ē ke kuja. Tupā je'ēha rehe hendu katu. Hury katu. I'a heta aja ixo. Tirī ta (30) aja hetaha. Amō amō heta we hū. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō heta te hū. Sē (100) aja hetaha. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e hū tī. Hymbo rehe i'a ihī, ame'ēja saka) — aja Jesu mujekwa katu jumu'eha ta pe.

Araparin rehe har
(Ruk 8.16-18)

²¹ Jesu pandu tī:

—Araparin amō hapy rahā, pander pe jupyk ym. Myrape wyr pe moī ym tī. Anī. Ywate pukwar. Aja rahā, ok pe amō ta ixo rahā, wera katu a'eta pe.

²² Ihē amu'e ame'ē ke ame'ēja saka. Apo mukanim, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka riki. Apo jupyk, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa pirar ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, juehe har Tupā mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka.)

²³ Pekwa tar katu rahā, pehendu katu 'y — aja Jesu pandu.

²⁴ A'e pandu tī:

—Amō pandu rahā, pehendu katu ehe. Pehendu tar ym rahā, pehē pe Tupā mujekwa ym ta. Pehendu tar katu rahā, pehē pe a'e mujekwa katu ta. Jete. I'ar koty te we mujekwa katu ta pehē pe.

²⁵ Kuja riki. Amō ukwa katu rahā, amō we ukwa katuha ke Tupā muwyr ta ipe. Amō ukwa tar ym rahā, ta'yr mi ukwa, ame'ē ke upa mukanim ta ingi. (Aja rahā, ukwa ym te ta) — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ī hywōi ame'ē rehe har

²⁶ Pe, a'e pandu tī:

—Ihē amu'e ame'ē ke myja my? Ame'ē rehe har pehē pe apandu ta. Ame'ē ke kuja. Wyu rehe ma'e ra'ī ke amō muhāi.

²⁷ Pe, ima'e ke rehe a'e ma'ema'e oho ixo. Pytun rahā, aja. Wera rahā aja tī. Ima'e ke ma'ema'e oho ixo tī. Aja ixo rahā, ma'e ra'ī hywōi. Pe, tiha oho. Myja tihaha my, ukwa ym awa.

²⁸ Jeje wyu ngi uhem. Ho uhem py. A'engi i'y. A'engi hākā. A'engi hymbo. Pe, i'a.

²⁹ Tyarō rahā, amō matyr oho. Matyriha angaha ke rehe uhyk oho — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, kuja mujekwa. Jesu mu'e, ame'ē ke rehe jurujar katu te rahā, ixoha amō koty muruwak ta. Katu aja muruwak ta, aja mujekwa.)

Ma'e ra'ī jytytyme ame'ē ke tī
(Matēu 13.31-32; Matēu 13.34; Ruk 13.18-19)

³⁰ A'e pandu tī:

—Se Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē rehe har pehē pe apandu ta tī.

³¹ Kuja ma'e ra'ī aja saka. Mosata ra'ī ame'ēja saka. Ha'ī riki ta'yr te mi.

³² Pe, amō jytytyme rahā, hywōi katu. Pe, i'y tiha te hū oho. Kupixa pe har ta pyter pe tiha te ame'ē ke a'e. Hākā ke pia pia hū. Pe, ma'ewyra ta haity ta matyr ehe, hākā rehe. Pytun atu ame'ē wyr pe ma'ewyra ta ihī — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, kuja mujekwa. Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. Pe, i'i atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa katu.)

³³ Pe, ngā ukwa katu rahā, amō amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu ngā pe.

³⁴ Aja jō ngā pe pandu. Jumu'eha ta anī. Ame'ē ta namō jō ixo rahā, upa katu te mujekwa. Myja me'ē ma'e ke my ame'ē ke upa katu te mujekwa jumu'eha ta pe.

Ywytu keruhū ke Jesu muputu'u ame'ē rehe har

(Matēu 8.23-27; Ruk 8.22-25)

³⁵ Ame'ē pytun ramō rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Y ruwāi rehe jaha jaho — aja.

³⁶ Y rymy'y rehe heta ngā ke a'eta hijar oho. Jarusu keruhū pe Jesu ihī. Ame'ē pe jumu'eha ta opor oho tī. Pe, y ruwāi rehe oho. Amō jarusu keruhū pe amō ta oho tī.

³⁷ Pe, oho we rahā, ywytu keruhū uhyk ehe. Y kotok keruhū katak hū tī. Y ke oho rāi ipe. Tate jere oho.

³⁸ Jarusu keruhū tangwa koty Jesu ukwer ou. Iākā renda rehe iākā mupyta. Aja ukwer ou. Pe, amō mupak oho. Pandu ipe:

—Sa'e! Jande ke jajere Tate riki. Nde erema'e ym ma'e ke my? — aja Jesu pe.

³⁹ Pe, pu'am rahā, hātā ywytu keruhū pe Jesu pandu.

—Mā peja ym! Eputu'u katu ihē pe — aja riki.

Y kotok keruhū pe pandu tī:

—Mā peja ym! Ewapyk katu — aja riki.

Pe, ywytu keruhū putu'u. Y ke wapyk katu te tī.

⁴⁰ Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Mā! Pkyje ym ta me'ē te'e. Ihē rehe pejurujar ym my rī — aja Jesu.

⁴¹ Anī. Jumu'eha ta kyje hū. Pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke kohī! Je'ēha rehe ywytu keruhū hendu katu! Y kotok keruhū aja tī. Hendu katu ehe tī. Mā!

Myja me'ē sawa'e ko my? — aja jumu'eha ta pandu.

5

Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke Jesu mukatu
(Matéu 8.28-34; Ruk 8.26-39)

¹ A'engi ypa ruwái rehe uhyk oho, Jera wyy pe.

² Jarusu keruhū ngi Jesu uhem oho rahā, amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Itakwar kangwerupa ngi uhyk uwyr ehe.

³ Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e. Itakwar kangwerupa rupi ixo ame'ē ke a'e. Ngā pukwar ym a'e ke apo 'y. Ita tupaham pe pukwar rahā, pyta ym.

⁴ Amukwehe te ita tupaham pe iyywa ke mujere pukwar pukwar. Itymā ke pukwar tī. Anī riki. Iyywa pukwariha ke mohok riki. Ten! Itymā pukwariha ke mohok tī. Ten! Aja tī. Pyrātā te hū. A'erehe parahyha ke marā ka ym ngā mukaniha ingi. Parahy te'e ixo.

⁵ Pytun rahā, ahem hū. Wera rahā, ahem hū tī. Itakwar kangwerupa rupi ahem ixo. Ywy'ā rupi ahem ixo tī. Hātā ita pe jumu'i mu'i.

⁶ Paite we Jesu rehe usak rahā, ixoty ujan oho. Hake ipynarāi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

⁷⁻⁸ Jesu pandu ixo:

—Ājā! Sawa'e py'a ngi ehem eho! — aja riki.

A'erehe hātā je'ēha uhem ingi:

—Jesu! Nde riki Tupā ra'yr! Ywatehar te a'e. Ihē pe ema'e ym ma'e ke. Tupā je'ēha rupi apandu: “Ihē ke emahy ym” — aja riki hātā pandu.

⁹ Pe, Jesu pandu:

—Ma'e nde rer? — aja.

Sawa'e pandu:

—Jande reta ame'ē ke jande, a'erehe: “Heta” aja riki jande rer — aja Jesu pe.

¹⁰ Jesu pe pandu pandu u'am:

—Kome'ē renda ngi ājā ta ke emujan ym emondo — aja.

¹¹ Ame'ē wyy'ā rehe kure ta mâte hū ixo. Kāpī ke u'u ixo.

¹² Ājā ta pandu:

—Kure ta koty jande ke emondo. Kure ta rehe jande jāi ta — aja Jesu pe.

¹³ —Ere. Peho — aja Jesu.

Pe, sawa'e ngi ājā ta uhem oho. Pe, kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hū uwak.) Pe, kure ta ujan oho. Upen te'e hū ame'ē pe u'ar oho. Ypa pe u'ar oho. Upa katu te y jukwa. Heta te hū kure ta manō. Kuja, 2.000 hetaha manō.

¹⁴ Kure usakiha ta ujan oho. Ok ta rupi pandu pandu oho. Ma'e usak ramō, ame'ē rehe har pandu pandu oho. Amō amō awa

renda rupi pandu oho tī. Pe, a'ep pe har ta usak uwyr.

¹⁵⁻¹⁶ Jesu rehe uhyk rahā, sawa'e rehe ngā usak. Ame'ē sawa'e ngi ājā ta uhem ramō. Wapyk uī. Ka'u ym apo 'y. Ima'e mundeha namō ixo apo 'y. Myja sawa'e ka'u ame'ē ke katu oho. Ame'ē ke rehe usak ame'ē ta upa pandu pandu ngā pe. Kure ta ka'u oho, ame'ē rehe har upa pandu tī. (Pyrātā te hū ame'ē ke pehī, aja ukwa. A'erehe ngā kyje ingi, Jesu ngi. Amō we ngāma'e kanim ta, ame'ē ke putar ym tī.)

¹⁷ A'erehe pandu ipe:

—Jande rekoha ngi eho — aja Jesu pe.

¹⁸ Jarusu keruhū pe Jesu opor oho ixo rahā, ājā ta uhem ramō ame'ē sawa'e pandu:

—Ne namō ihē aho ta — aja Jesu pe.

¹⁹ —Anī. Nde rekoha pe ejwyr eho. Jandema'e sawa'e te nde ke mukatu, ame'ē rehe har ne anam ta pe epandu eho. Nde rehe pyrara usak, ame'ē ke epandu tī — aja sawa'e pe Jesu pandu.

²⁰ Pe, sawa'e jwyr oho. Amō amō ok ta rupi pandu pandu. “Jesu ihē ke mukatu” aja pandu pandu. Aja Jande popa ok ta, ame'ē rupi upa pandu pandu oho. Sawa'e panduha rehe hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! Katu tiki! Katu te hū — aja ngā.

“Ihē rajyr emukatu” aja Jái pandu

(Matéu 9.18-19; Ruk 8.40-42)

²¹ Y ruwái rehe Jesu jwyr oho tī. Jarusu keruhū pe aha oho. Pe, heta ngā jy'ar uwyr ehe tī. Y rymy'y rehe pyta.

²² Amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Her Jái. Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitā a'e. Jesu rehe uhyk rahā, ipixi'a pe u'ar oho oup. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe, aja mujekwa.) Pandu ipe:

²³ —Ihē rajyr manō tate. Ihē rok pe eho! Iākā rehe nde po nde eremujar rahā, katu ta oho — aja Jesu pe.

²⁴ Pe, oho inamō. Oho ixo rahā, heta ngā Jesu rake rupi tuka tuka hū oho ixo.

Kūjā ke Jesu mukatu ame'ē rehe har

(Matéu 9.20-22; Ruk 8.43-48)

²⁵ Pe, amō kūjā oho ixo tī. Ma'e ahyha namō ixo. Jaiha ke pupur rāi namō ixo. Aja yman riki ixo. Kuja. Awa py mokōi (12) warahy 'ar rahā, aja te'e ixo.

²⁶ Ahyha mukatua koty oho oho hū tipe. Ame'ē ta pe upa tamatarer me'ē me'ē tipe. Mukatu ym. I'ar koty te we mupyraraha riki ame'ē ta. Pe, katu ym oho ipe rī.

²⁷⁻²⁸ Jesu rehe har ngā pandu pandu, ame'ē ke hendu. “Jesu mukatu” aja kūjā hendu. A'erehe kuja ipy'a pe ukwa ukwa ixo:

—Ima'e mundeha rehe ihē po amujar rahā, ihē katu ta aho — aja kūjā.

Pe, ngā pyter rupi kūjā wata oho ixo. Pe, xupe rehe uhyk oho.

²⁹ Pe, Jesuma'e mundeha apyr rehe ipo mujar. Pahar jaiha ke pupur ame'e ke putu'u ingi. Upa katu, aja ukwa.

³⁰ Pe, pahar Jesu ukwa. Amō ke mukatu, aja ukwa. A'erehe uwak u'am. Pe, pandu:

—Awa ihēma'e mundeha rehe ipo mujar my? — aja.

³¹ —Nde rake rupi heta ngā juramā u'am, a'erehe nde rehe tukwa tukwa hū u'am. Ma'ewā nde erepandu my: “Awa ihēma'e mundeha rehe ipo mujar” aja — aja jumu'eha ta pandu ipe.

³² Anī. Jesu usak usak we rī. Awa mujar my? Kekar we rī.

³³ Katu apo, aja kūjā ukwa katu, a'erehe kyje uhyk ehe. Ryrī tī. Huwa koty ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'e ke kohī, a'erehe hendu katu ehe, aja mujekwa.) Pe, upa katu te Jesu pe pandu.

³⁴ —Ei, kūjā! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'e rehe nde erejuruar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Nde rury katu eho apo. Jaiha pupur ame'e ke upa putu'u katu te nde pe apo 'y — aja Jesu ipe.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu ame'e rehe har

(Matéu 9.23-26; Ruk 8.49-56)

³⁵ Kūjā namō pandu u'am rahā, Jái rok ngi amō ta uhyk uwyr.

—Nde rajyr manō ramō te. Mā peja mu'eha jywyr oho — aja Jái pe. (“Mu'eha” aja pandu rahā: “Jesu ke” aja a'eta ukwa.)

³⁶ Tajyr manō ame'e ke rehe Jesu hendu rahā, Jái pe pandu:

—Anī. Nde py'ahu te'e exo. Ihē rehe tapijar te'e we ejuruar katu — aja ipe.

—Hā! — aja Jái.

³⁷ A'engi Jái rok pe oho inamō. Heta ngā anī. Mupyta.

—Se pepyta — aja.

Kuja jō oho. Kūjātāi pái. Petu oho. Tian oho tī. Imu oho tī. Her Juā. Ame'e ta jō inamō oho.

³⁸ Pe, Jái rok pe uhyk rahā, heta ngā i'āi a'ep. Ngā mutyapu tyapu hū. Jixi'u xi'u hū ngā. Ahem amō tī. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Ame'e ke rehe Jesu usak.

³⁹ Pe, pandu:

—Mā! Pemutyapu tyapu hū ym. Pejixi'u ym tī. Kūjātāi manō ym. Ukwer ou riki — aja Jesu.

⁴⁰ Pe, ngā puka puka hū ehe. Manō te aja ukwa katu, a'erehe puka puka hū ehe. A'erehe soroka pe upa ngā ke Jesu muhem. Pe, kūjātāi túi, ame'e kapy pe oho. Mahapyr jumu'eha ta ke raho inamō tī. Kūjātāi pái raho tī. Imāi raho tī. Ame'e ta jō kapy pe ixe oho.

⁴¹ Uhyk rahā, ipo rehe Jesu pyhyk. Pe, pandu:

—Tarita kumi — aja.

Ame'e jundéu awa ta je'ēha ipe: “Kūjātāi! Nde pe apandu, epu'am!” aja.

⁴² Pahar kūjātāi pu'am. Pe, wata ixo. Awa py mokōi warahy 'ar ame'e ke kūjātāi. Kweraha rehe usak ame'e ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! — aja kapy pe ixo ame'e ta.

⁴³ Pe, Jesu pandu:

—Pehē py'a rupi te'e pereko — aja.

Imāi pe pandu tī:

—Ma'e ke eme'e ipe. Kūjātāi u'u ta — aja.

(Ma'e ke u'u rahā, ixuwe katu a'e, aja ukwa katu ta, a'erehe: “Ma'e ke eme'e ipe” aja Jesu pandu ipe.)

6

Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym

(Matéu 13.53-58; Ruk 4.16-30)

¹ A'engi Jesu oho. Hekoha pe jywyr oho, Nasare ok ta pe. Upa jumu'eha ta oho inamō tī.

²⁻³ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe mu'e oho. Heta ngā ixo a'ep. Pe, hendu ame'e ta pandu:

—Mā! My riki ukwa katuha ukwa my?

Awa a'e ke mu'e my? (Jakwa ym jande.) Marā ka ym amō ma'eha, ame'e ke a'e ma'ema'e katu te. Mā! (Jande aja awa te'e a'e tī.) Myja ame'e ke a'e ma'ema'e my? (Jakwa ym tī.) Jesu riki peme'ē. Myra rehe ma'eha peme'ē. Mari membyr ke a'e. Imu ta ko jande namō ixo tī, jande rekoha pe. Tian. Jose amō tī. Jun amō tī. Simā amō tī. Hendyr ta jande namō ixo tī — aja ngā pandu.

Hekoha pe har ta aja Jesu tī, aja ngā ukwa, a'erehe Jesu ke putar ym.

⁴ A'erehe Jesu pandu:

—Tupā je'ēha pandu ame'e ke amō hekoha pe pandu oho rahā, ame'e ta hendu katu. Putar katu. Hekoha te pe pandu rahā, anī. Hekoha pe har ta hendu ym. Putar ym. Hok wyr pe har ta aja tī. Hendu ym tī. Amō ianana ta aja tī. Hendu ym tī. Putar ym tī — aja ngā pe pandu.

⁵ Ngā putar ym, a'erehe mukatu hū ym a'ep. Petei tei ma'e ahy ixo ame'e ta rehe ipo mujar. Aja mukatu.

⁶ Ipy'a pe Jesu ukwa ixo:

—Mā! Marā ka ym amō ma'eha, ame'e ke ihē ama'ema'e katu. Aja ihē ke Tupā muwyr, aja amujekwa. Anī. Peme'e ta jurujar ym ihē rehe. Mā! — aja jupe.

Pe, a'engi amō ta hekoha rupi mu'e mu'e oho.

Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mondo
(Matéu 10.5-15; Ruk 9.1-6)

⁷⁻⁹ Ajame'ë ke awa py mokõi jumu'eha ta pe Jesu pandu:

–Se pejur. Ko pehë ke ihë amondo ta. Pehë mokõi mokõi peho. Ihë je'ëha rupi peho. Amõ ta py'a ngi äjã ta ke pemuhem katu ta. Peho rahã, ma'e ke peraho ym. Pehë mi'u peraho ym. Pehë kupe pe ma'e ryru ke peraho ym tĩ. Tamatarer peraho ym tĩ. Myra te'e pehë po pe peraho katu. (Pehë re'õ rahã, myra rehe pepyta pyta peho pexo.) Pehë py rehe har pemunde. Peteĩ kamixa namõ peho katu.

¹⁰ –Amõ rekoha rehe pehyk rahã, amõ pandu ta: “Ko pejur katu. Se ihë rok pe pepyta katu” aja. Ame'ë rok pe pepyta katu. A'ep pepyta pexo rahã, ame'ë rok pe jõ pepyta katu.

¹¹ –Amõ rekoha pe pehyk. A'ep pe har ta putar ym pehë ke. Pehë je'ëha rehe hendu tar ym tĩ. Aja rahã, ame'ë hekoha ngi peho. Ok ta ngi pehem peho rahã, wyw ku'i pehë py ngi pejuhyk katu. Ame'ë ke ngã usak rahã, kuja ukwa ta. Tupã ke a'ep pe har ta putar ym aja pemujekwa – aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

¹² Pe, jumu'eha ta oho. Mokõi pame a'eta oho. Amõ ok ta rupi pandu pandu oho.

–Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupã koty pehë py'a pemuruwak – aja pandu oho.

¹³ Heta äjã ta ke ngã py'a ngi muhem mondo tĩ. Ma'e ahy ixo ame'ë ta rehe ma'e ka kytyk tĩ. Ipykã rehe kytyk. Karapatu ka aja me'ë. Aja ngã ke mukatu hũ.

Juã mujahukiha ke jukwa ame'ë rehe har (Matëu 14.1-12; Ruk 9.7-9)

¹⁴ Jesu ma'ema'eha rehe har upa ngã pandu pandu. Ame'ë ke rehe Ero hendu. A'e jundëu awa tama'e kapitam. Amõ ta kuja pandu:

–Peme'ë riki Juã mujahukiha ke. Manõha ngi Tupã mukwera katu muhem. A'erehe pyrãtã te ha namõ ma'e ke Jesu ma'ema'e katu. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ma'ema'e katu – aja riki.

¹⁵ Amõ ta pandu:

–Anĩ. Peme'ë riki Eri. Ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ke jywyr – aja riki tĩ.

Amõ ta pandu:

–Anĩ. Peme'ë riki Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e. Ymanihar aja Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e tĩ – aja tĩ.

¹⁶ Amõ koty koty Jesu rehe har Ero hendu rahã, kuja pandu:

–Anĩ. Peme'ë riki Juã mujahukiha ke. A'e ke Tupã mukwera katu muhem tĩ. Amukwehe te we amõ pe ihë apandu: “Juã äkã ke emondok eho ingi” aja. Kwera katu uhem apo 'y – aja ukwaha naĩ.

¹⁷⁻¹⁹ Amukwehe te we kuja ixo. Ero mu ixo. Her Siri. Siri rakehar rer Erondi. Ame'ë

imu rakehar ke Ero jo'ok raho ingi. A'erehe Juã pandu ipe:

–Mã peja ym. Ne mu rakehar namõ nde erexo rahã, katu ym – aja Ero pe pandu.

Ame'ë ke Erondi ukwa tĩ. A'erehe parahy ehe, Juã rehe. Jukwa tar katu tĩ. Ame'ë ke Ero putar ym, a'erehe marã ka ym Juã ke hakehar jukwaha.

²⁰ Juã riki sawa'e katu ame'ë ke a'e aja Ero ukwa. Jaxer ame'ë ke nixói ipe aja ukwa tĩ, a'erehe kyje ingi, Juã ngi. A'erehe amõ renda pe Juã ke Ero mupyta. (A'erehe marã ka a'e ke hakehar jukwaha.) Juã je'ëha rehe Ero hendu tar katu tĩ. Hendu katu tipe. Amõ amõ rahã, hendu rahã: “Mã! Myja me'ë ihë ama'e ta my?” aja Ero pandu jupe.

²¹ Pe! Juã jukwaha angaha ke rehe uhyk 'y. Kuja. Yman imãĩ pusu ngi Ero u'ar. Ame'ë rehe imi'u matyr ixo apo. Aja ukwa ukwa ixo tĩ. Pe, kapitã ta ke mujy'ar. Sonda tama'e kapitã ta ke mujy'ar tĩ. Ima'ehũ namõ ixo ame'ë ta ke mujy'ar tĩ. Ame'ë ta ngarirëi wyw pe har ta ke a'eta. Ma'e u'uha renda pe upa ame'ë ta ihĩ.

²² Ame'ë renda pe Erondi membyr ixo uwyr. Kũjãtãĩ keruhũ a'e. Pe, purahái. Upa kapitã ta ke muhury. Ero hurry katu tĩ. Pe, kũjãtãĩ pe pandu:

–Ma'e nde ereputar my? Upa nde ereputar ame'ë ke ihë riki ame'ë ta nde pe – aja Ero.

²³ Pandu pandu riki tĩ:

–Ko Tupã ruwa koty aja jaxo. Apandu katu. Upa nde ereputar ame'ë ke ihë riki ame'ë ta nde pe. Esarahã! Upa katu te ihëma'e ihĩ. Nde ereputar rahã, ame'ë ke amowok ta nde pe. Wajar nema'e ta – aja Ero.

²⁴ Imãĩ pe kũjãtãĩ pandu oho:

–Mã! Ma'e ihë apandu ta my? – aja.

Imãĩ pandu:

–Juã mujahukiha äkã ke epandu ipe – aja.

²⁵ Pahar Ero koty jywyr oho. Pe, pandu ipe:

–Juã äkã ke ihë aputar. Ita paratu 'ar pe ihë pe erur apo – aja kũjãtãĩ.

²⁶ Ame'ë ke rehe hendu rahã, Ero pyai te hũ. (Juã ke jukwa tar ym.) A'erehe pyai te hũ. Ero je'ëha rehe upa kapitã ta hendu ramõ te: “Tupã ruwa koty aja jaxo. Nde ereputar ame'ë ke ihë riki ame'ë ta” aja. A'erehe kũjãtãĩ pe: “Anĩ. Ama'e ym ta” aja marã ka ym panduha. Pandu rahã, huxĩ hũ ta tipe.

²⁷ A'erehe pahar sonda pe pandu:

–Juã äkã ke emondok erur – aja.

Kyndaha pe sonda oho. Pe, iäkã mondok ingi.

²⁸ Pe, ita paratu 'ar pe werur. Kũjãtãĩ pe me'ë. Ame'ë ke imãĩ pe kũjãtãĩ raho.

²⁹ Juã ke amō jukwa, aja Juã namō jumu'e ixo ame'ē ta hendu rahā, hete ke oho piam. Pe, kangwerupa pe jyty m raho.

Kuja, 5.000 hetaha ma'e ke u'u ame'ē rehe har

(*Matéu 14.13-21; Ruk 9.10-17; Juã 6.1-14*)

³⁰ Ajame'ē ke Jesu mondo ame'ē ta jywyr uwyr ixoty, Jesu koty. Upa ma'ema'eha ke pandu ipe. Upa ma'e mu'e ame'ē ke pandu ipe tī.

³¹ Pe, heta ngā uhyk uwyr ehe tī. Pe, hekoha pe ame'ē ta jywyr oho tī. Amō ta uhyk ehe tī. Ame'ē ta jywyr oho tī. Amō amō ta uhyk tī. Aja riki ixo. A'erehe marā ka ym ma'e ke u'uha. (Ma'ema'e hū ixo, myja ym ma'e ke u'uha.) A'erehe Jesu pandu:

—Jande jō ngā nixói te ame'ē pe jaho. A'ep japutu'u we ta — aja jumu'eha ta pe pandu.

³² Pe, ngā nixói te ame'ē pe a'eta jō oho ixo. Jarusu keruhū pe oho, y ruwái rehe.

³³ Amō ta oho rehe usak. Jesu ta oho, aja ame'ē ta ukwa. A'erehe pe rupi ngā ujan oho. Y rymy'y rupi ujan oho. Ok ta ngi upa ngā ujan oho. Pe, ngā nixói te ame'ē pe uhyk py oho.

³⁴ A'ep Jesu uhyk rahā, heta te hū ngā rehe usak. Usak rahā, pyai. Ame'ē ta riki arapuharan ta aja saka. Usakiha nixói, ame'ēja saka. (Aja rahā, ngā rehe usakiha nixói tī, aja mujekwa.) A'erehe Jesu pyai. A'erehe pyraan ngā rehe usak. A'erehe Tupā je'ēha ke mu'e hū ngā pe.

³⁵⁻³⁶ Ka'aruk koty rahā, jumu'eha ta uhyk ehe. Ngā mi'u nixói te, a'erehe pandu ipe:

—Warahy ka'aruk te apo. Ko awa nixói te, ame'ē renda ke se. Ngā ke emondo sengi. Paite ok ta rupi imi'u ke a'eta jo'ok ta oho — aja ipe.

³⁷ —Anī. Ngā mi'u ke pehē atu peme'ē me'ē katu — aja jumu'eha ta pe pandu.

—Mā! Kuja, 200 wera rahā, paraky. Aja tamatarer pyhyk. Ame'ē tamatarer pe mbeju jajo'ok. Pe, ngā pe jame'ē me'ē. Aja nde ereputar my? — aja jumu'eha ta.

³⁸ —Myja mbeju hetaha pehī my? Pesak peho — aja Jesu.

Usak rahā, pandu ipe:

—Kuja pehī. Awa po wajar peteihar upa mbeju hetaha. Pira ka'ē, kuja, mokōi jō — aja jumu'eha ta pandu.

³⁹ Jesu pandu:

—“Pewapyk” aja ngā pe pepandu — aja jumu'eha ta pe.

Ngā pe jumu'eha ta pandu:

—Amō koty koty pejy'ar aja pewapyk — aja.

Pe, kāpī ra'yr 'ar pe ngā wapyk.

⁴⁰ Ko 50 hetaha wapyk. Se koty amō 100 hetaha. Se koty amō 50 hetaha. Se koty amō 100 hetaha. Aja upa katu te ngā wapyk uī.

⁴¹ Pe, awa po wajar peteihar upa mbeju ke Jesu pyhyk, pira ka'ē namō. Pe, ywa rehe ma'ā. Tupā namō pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja.

Pe, mbeju mopok. Jumu'eha ta pe me'ē. Ame'ē ke ngā pe jumu'eha ta me'ē me'ē raho. Aja mokōi pira ka'ē ke me'ē me'ē tī.

⁴²⁻⁴³ Pe, upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u. Upa u'u rahā, jumu'eha ta pyta we ame'ē ke matyr. Kuja, awa py mokōi wasākā tyryhem matyr. Mbeju pyta we ame'ē ke matyr. Pira ka'ē aja tī. Pyta we matyr tī.

⁴⁴ Ngā mi'u u'u, ame'ē ta heta te hū. Sawae ta jō manga rahā, kuja, 5.000 hetaha ngā ixo.

Y'ar rupi Jesu wata oho

(*Matéu 14.22-33; Juã 6.15-21*)

⁴⁵ Ajame'ē ke pahar jumu'eha ta ke Jesu mondo. Jarusu keruhū pe mondo. Pandu:

—Hok pe ngā ke ihē amujywyr ta amondo axo rahā, ypa ruwái koty peho. Mesái ok ta pe peho. Jarusu keruhū pe peho. I'i atu rahā we, ihē oho ta kŷ — aja Jesu.

Pe, jarusu keruhū pe jumu'eha ta opor oho. Pe, aha oho ixo. Jesu pyta we rī. Pe, amō ta pe pandu:

—Pehē rok pe pejywyr peho — aja ngā pe.

⁴⁶ Upa ngā hijar oho rahā, ywy'ā rehe Jesu jeje jupir oho. Tupā namō a'e pandu pandu oho.

⁴⁷ Pytun rahā, ywy rehe Jesu jeje ixo rī. Jarusu keruhū ke ypa pyter pe ihī. Ame'ē pe jumu'eha ta ihī.

⁴⁸ Ame'ē ta rehe wytytuhu juwapi uwyr. A'erehe jumu'eha ta pykŷi hū tpe. Henda te'e ihī. Paite ngi ame'ē ta rehe Jesu usak. Pe, sapukái je'ē ramō rahā, a'eta rehe Jesu uhyk uwyr ixo. Y'ar rupi te'e uwyr ixo. Xupe 'ar rupi aha ta tpe oho.

⁴⁹ Y'ar rupi wata uwyr ixo ame'ē ke rehe jumu'eha ta usak. Ame'ē riki Jesu aja ukwa ym, a'erehe ahem hū:

—Ājā pe tur ixo — aja jumu'eha ta ukwaha naī.

⁵⁰ Upa usak ehe rahā, mukahem hū. Pe, pahar Jesu pukái:

—Pekyje ym! Pehē py'ahu te'e pexo. Ihē Jesu — aja.

⁵¹ Pe, jarusu keruhū rehe uhyk, pe, opor oho. Wytytuhu putu'u. Jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Y'ar rupi wata katu! — aja riki.

⁵² Pyrātāha namō ngā mi'u ke Jesu muheta. Ame'ē ke jumu'eha ta ukwa ym, (a'erehe pyrātāha namō y'ar rupi Jesu wata katu tī. Ame'ē ke ukwa ym tī.) Iākā riki janam rāi te'e.

Jenesare wywy pe har ta ke Jesu mukatu (Matéu 14.34-36)

⁵³ A'engi y ruwái rehe uhyk, Jenesare ywy pe. A'ep jarusu keruhū pukwar.

⁵⁴ Pe, jarusu keruhū ngi uhem oho rahā, ame'ē ta rehe heta ngā usak. Pe, pahar ngā ukwa katu.

—Ko Jesu — aja.

⁵⁵ Pe, ame'ē hekoha rupi upa ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā oho piām. Muhyk werur ehe. Kyha aja me'ē pe werur tī. “Paite ixo apo” aja hendu rahā, a'ep ahy ixo ame'ē ta ke raho ngā.

⁵⁶ Pe, amō amō hekoha rupi Jesu oho. Ok ta rupi oho. Ok ta keruhū rupi oho tī. Awa renda rupi oho tī. Upa ame'ē rupi oho rahā, soroka pe ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā mou. Pete'e tūi. Ame'ē ta pandu:

—Mā peja nema'e mundeha rehe ahy ixo ame'ē ta pyhyk. Mā peja nema'e mundeha apyr rehe jō pyhyk — aja Jesu pe.

Pe, ima'e mundeha apyr ke pyhyk ame'ē ta upa katu te katu oho.

7

Hamūi je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta ke (Matéu 15.1-9)

¹⁻⁴ Hamūi ta mu'e aja ipo ke jundéu awa ta kutuk ym rahā, ma'e ke u'u ym. Aja te'eha a'eta ma'eha. (Hamūi ta mu'e aja ipo ke kutuk rahā, Tupā usak katu ehe, aja ukwaha naī.) Parise ta aja tī. Upa ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu. Ma'e muhepyha renda ngi hok pe jywyr rahā, ma'e ke u'u ym rī. Ipo ke kutuk py, pe, u'u. Aja amō amō heta ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu. Ko y u'uha ke kutuk. Pander ke aja tī. Ita pander ke aja tī. Hamūi ta mu'e aja upa kutuk riki tī. (Aja rahā, Tupā usak katu ehe, aja ukwaha naī.)

Pe, Jesu rehe parise ta jy'ar uwyr. (Parise ta riki hamūi mu'eha rehe hendu katu te ame'ē ta ke a'eta.) Jundéu awa ramūi ta je'ēha ukwa, ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Jerusarē ok ta ngi johu jy'ar uwyr ehe. Jesu namō ame'ē ta je'ē je'ē. Hamūi ta mu'e aja ipo ke jumu'eha ta kutuk ym. Aja te'e ma'e ke u'u.

⁵ A'erehe Jesu pe a'eta pandu:

—Ma'erehe jande ramūi mu'e ame'ē ke rehe nema'e jumu'eha ta hendu ym my? Ame'ē ta u'u rahā, jande ramūi mu'e, aja ipo ke a'eta kutuk ym tiki. Katu ym aja — aja Jesu pe.

⁶ —A'e riki. Ipo ke kutuk ym. Pesarahā! Yman pehē rehe har Tupā je'ēha rehe Isai mupinim, aja mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē. Ame'ē rehe har a'e mupinim. Kuja Tupā pandu:

“Ihē rehe har ngā katu pandu tipe. Anī. Hendu ym ihē je'ēha rehe.

⁷ Ihē rehe har katu pandu tipe. Pandu te'e riki. Hamūi je'ēha ke ngā mu'e ixo.

‘Kome'ē riki Tupā je'ēha' aja ngā mu'e naī” aja Tupā pandu. Aja Isai mupinim.

⁸ —Tupā je'ēha ke pehijar. Apo ymanihar pehē ramūi ta mu'e ame'ē ke rehe jō pehendu katu. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

⁹ A'e Pandu tī:

—Mā! Tupā je'ēha ke pehijar. A'erehe ymanihar pehē ramūi ta mu'e, ame'ē ke pemu'e katu ta, aja pekwaha naī. Aja rahā, pekwa katu ame'ē ta ke pehē, aja pekwaha naī.

¹⁰ Yman Moise mupinim:

“Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī.

Kuja tī. ‘Papa! Nde jaxer’ aja amō pandu rahā, ame'ē ke ejukwa.

‘Māi! Nde jaxer’ aja pandu ame'ē ke ejukwa tī” aja Moise mupinim. (“Jaxer” aja pandu rahā: “Ipái ta rehe ipy'a ym” aja mujekwa.)

¹¹⁻¹³ —Anī riki. Ame'ē rehe pehendu ym te. Pesarahā! Ma'e ke pehī. Ame'ē namō ipái ta rehe usak katu ta me'ē te'e. Anī. “Ko Tupāma'e ke apo 'y. Tupā pe ihē ame'ē, ame'ēja saka. A'erehe pehē pe ihē ame'ē ym ta apo 'y” aja ipái ta pe pandu. Aja rahā, ame'ē namō ipái ta rehe usak ym ta apo 'y. Haihu ym ta apo 'y. A'erehe Tupā je'ēha rehe pehendu ym. “Pehē pái ta rehe pepy'a katu” ame'ē rehe pehendu ym. Katu ym aja. Aja amō amō we pemu'e ame'ē ke pehī. Aja Tupā je'ēha rehe pehendu ym. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

Ma'e mujaxeriha rehe har (Matéu 15.10-20)

¹⁴ (Pe, ipo ke kutuk ym ha namō ma'e ke u'u. Ame'ē ke mujekwa.) Kuja heta ngā pe Jesu pandu:

—Se pejur! Pehendu katurahā! Pekwa katu ta.

¹⁵ Soroka pe ma'e ke ihī. Ame'ē ke amō juru kwar rupi oho rahā, ipy'a ke mujaxer ym. Ma'e ke amō pandu, ame'ē ke juru ngi uhem, ame'ēja saka. Ame'ē riki ipy'a jaxeriha ke mujekwa katu.

¹⁶ [Pekwa tar katu rahā, pehendu katu] — aja ngā pe.

¹⁷ Hetaha ta ke Jesu hijar oho. Pe, ok pe ixo oho rahā, jumu'eha ta pandu:

—Ame'ē amō py'a jaxer ame'ē rehe har emujekwa jande pe. Jakwa ym — aja ipe.

¹⁸ —Mā! Amō ta aja pekwa ym my tī! Ko amujekwa ta pehē pe. Ma'e ke amō u'u rahā, juru kwar rupi oho. Ame'ē mujaxer ym amō py'a ke.

¹⁹ Ipy'a pe oho ym, a'erehe ipy'a mujaxer ym. Ipusu pe ihon. A'engi ka'a aja uhem oho — aja Jesu pandu. (Aja pandu rahā, upa ma'e ke ngā u'u ame'ē ke katu, aja mujekwa.)

²⁰ Pandu tī:

—Amō jywī ngi ma'e ke uhem rahā, ame'ē riki amō ke mujaxer.

²¹ Amō jywī ngi uhem. Aja rahā, ipy'a ngi uhem, ame'ēja saka. Ko ma'e ka'u te'eha ke ipy'a pe ukwa ukwa ixo. Upa rahā, ame'ē ke ma'ema'e. Ko amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Amōma'e ke mukanim. Amō ke jukwa tar katu.

²² Hakehar aja ym ame'ē namō jumusarái. Ixawa'e aja ym ame'ē namō jumusarái. Amōma'e ke rehe ipy'a moī hū. Upa ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e. Te'e pandu. Ma'e ke mujesak ame'ē rehe huxī awa. Katu ym aja. Kyty'ym. Amō ta rehe juru ai. “Ihē jō katu me'ē ke” aja jō pandu. Ko ka'u te'e hū ame'ē ke.

²³ Upa katu te aja jaxer ame'ē ke amō jywī ngi uhem. Ipy'a ngi uhem, ame'ēja saka. Upa ame'ē ke mujaxer awa ke — aja Jesu mujekwa.

*Jesu rehe amō awa kūjā jurujar katu
(Matéu 15.21-28)*

²⁴ A'engi Jesu uhem oho. Amō wyw pe oho. Tir ok ta rake ame'ē pe oho. Sinō ok ta rake ame'ē wyw tī. Pe, amō rok pe ixo oho. A'ep a'e ixo aja amō ta ukwa. Ame'ē ke a'e putar ym. Anī. Marāka ym mukaniha. “Pete'e ixo” aja ngā ukwa riki.

²⁵⁻²⁶ A'e uhyk aja amō kūjā hendu. Pe, uhyk oho ehe. Amō koty je'ēha kūjāma'e ke. Ngere wyw pe har je'ēha ke ame'ē. Jundéu awa ym a'e. Siro-seni wyw pe har a'e. Ame'ē membyr py'a rehe ājā ihī, kūjātāi ra'yr ke a'e. Pe, Jesu rehe kūjā uhyk rahā, pahar huwa koty ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu ipe:

—Ihē membyr ngi ājā ke emuhem emondo — aja Jesu pe.

²⁷ —Ta'yn ta pe a'eta mi'u ke amō me'ē py. Ta'yma'e mi'u ke jawar ta pe ombor rahā, katu ym — aja Jesu. (Aja rahā jundéu awa ta namō Jesu ma'ema'e py ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Kūjā pandu:

—Sa'e! Esarahā! A'eta mi'u ke ta'yn ta mukurer kurer riki. Ame'ē ke jawar ra'yr ta myrape wyr pe u'u riki — aja ipe. (Aja rahā, ta'yr mi ma'e katu ame'ē ke amō awa ta pyhyk ta, aja kūjā mujekwa katu. “Jawar ra'yr” aja pandu rahā: “Amō awa ta” aja mujekwa katu.)

²⁹ —Mā! Nde erepandu katu. Nde rok pe ejywyr eho. Ne membyr py'a ngi ājā uhem oho apo 'y — aja Jesu.

³⁰ Pe, hok pe kūjā jywyr oho. Uhyk rahā, imembyr rehe usak. Myrape 'ar pe nino ou. Jete. Ipy'a ngi ājā uhem oho, aja kūjātāi tūi. (Jesu pandu, aja me'ē uhyk katu 'y.)

Je'engai ame'ē ke Jesu mukatu

³¹ Ajame'ē ke ame'ē renda ke Jesu hijar oho. Ame'ē renda Tir ok ta rake ihī. Oho rahā, Sinō ok ta rupi asa oho. Ngariréi ypa pe oho ixo. “Jande popa ok ta” ame'ē rupi asa oho ixo tī.

³² A'ep pe har ta sawa'e ke muhyk raho ehe. Ame'ē ipyakwar ym. Hembe ke hātā tī. Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e rehe nde po emujar — aja ipe.

³³ Heta ame'ē ta ngi Jesu sawa'e ke hykíi raho. A'eta jō ixo. Pe, sawa'e pyakwar rupi ipo ke pu'ē. Ipo rehe tymū tī, ame'ē namō sawa'e rembe rehe mujar.

³⁴ Pe, ywa rehe Jesu ma'ā. He'ōha mupuk. (Aja pyrasa usak ehe, aja mujekwa.) Pe, pandu: “Epata” aja Jesu. Ame'ē jundéu awa ta je'ēha ipe: “Epirar” aja.

³⁵ Pahar sawa'e pyakwar sorok katu. Hendu katu ma'e ke. Hembe imembek katu tī. Pandu katu ma'e ke apo 'y.

³⁶ Pe, hātā Jesu pandu ipe:

—Amukatuha rehe har amō ta pe pepandu ym — aja ngā pe tipe.

Anī. Pandu pandu hū ngā. Amō we Jesu pandu tipe:

—Pepandu ym — aja.

Anī tī. Pandu pandu we hū ngā.

³⁷ Hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! Katu tiki. Upa katu te ma'ema'e katu tiki. Mā! Ipyakwar ym ame'ē ke mukatu! Pe, hendu katu apo 'y. Je'engai ame'ē ke mukatu tī. Pandu katu ma'e ke apo 'y — aja ngā jupe.

8

*4.000 hetaha ma'e ke u'u
(Matéu 15.32-39)*

¹ Ajame'ē ke amō heta ngā jy'ar uwyr ehe tī. Ma'e ke ngā u'u ame'ē ke nixóí te rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur.

² Pesarahā! Peme'ē heta ame'ē ta ihē namō ixo. Mahapyr ukwer apo. Ngā mi'u nixóí te ngā pe. A'erehe ngā rehe apyrara ihē asak.

³ Hok pe amujywyr amondo rahā, myahyha ixangwer ym. Amō ta paite ngi uwyr — aja Jesu.

⁴ Jumu'eha ta pandu ipe:

—Ko awa nixóí te ame'ē pe jande jaxo. Myja heta ame'ē ta pe mbeju jame'ē ta my? — aja ipe.

⁵ —Myja hetaha mbeju namō pexo my? — aja Jesu.

—Kuja. Awa po wajar mokōi hetaha kohī — aja jumu'eha ta.

⁶ Heta ame'ē ta pe Jesu pandu:

—Pewapyk — aja.

Pe, mbeju ke pyhyk. Tupā pe pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja.

Pe, upa mbeju mopok rahā, jumu'eha ta pe me'ē. Pandu:

—Ngā pe peme'ē me'ē peraho — aja.

⁷ Pe, jumu'eha ta me'ē me'ē raho. Heta katu ym pira ka'ē ke pehī tī. Ame'ē rehe Tupā pe Jesu pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja tī.

Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Kome'ē ngā pe peme'ē me'ē peraho tī — aja.

⁸ Upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u. Pe, pyta we ame'ē ke matyr. Kuja, awa po wajar mokōi wasākā tyryhem matyr.

⁹ Arahā heta ngā u'u. Kuja, 4.000 hetaha u'u. Ngā heta ame'ē ta pe Jesu pandu:

—Pehē rok pe pejywywyr peho — aja.

¹⁰ Upa ngā oho rahā, pahar jarusu keruhū pe opor oho, jumu'eha ta namō. Ame'ē pe y ruwāi rehe oho. Namanu ywy pe uhyk oho.

Ma'e ke parise ta usak tar katu
(Matéu 12.39; Matéu 16.1-4)

¹¹ Amō parise ta uhyk ehe. (Parise ta ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu te ame'ē ta ke a'eta.) Pe, Jesu namō je'ē je'ē hū. Parise ta pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'ema'e. Jasak ta. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe nde ke Tupā muwyr, aja jakwa ta — aja Jesu pe.

(Marā ka ym Jesu ma'eha rahā, Tupā muwyr ym, aja ukwa ta tipe. Ame'ē manga ta tipe.)

¹² He'ōha ke Jesu mupuk hū. (Parise ta ākā janam rāi aja ukwa, a'erehe he'ōha mupuk.) Pe, pandu:

—Anī. Ama'e ym ta. Mā! Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke pesak tar katu. Ma'ewā my? Anī ta. A'ewan. Amujesak ym ta pehē pe — aja Jesu pandu.

¹³ Upa pandu rahā, ame'ē ta ke hijar oho. Pe, jarusu keruhū pe opor oho. Huwāi koty jwywyr oho.

Mbeju mupururukiha rehe har
(Matéu 16.5-12)

¹⁴ Jumu'eha ta mbeju ke harāi. Raho ym riki. Mbeju peteī jō jarusu keruhū pe raho.

¹⁵ Pe, jumu'eha ta ke Jesu mu'e. Kuja:

—Pesak katu pexo. Mbeju mupururukiha ke pepyhyk ym, parise tama'e ke. Eroma'e ke aja tī. Pepyhyk ym tī — aja Jesu.

¹⁶ Ame'ē ke rehe hendu rahā, jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mbeju nixói, a'erehe aja a'e pandu — aja a'eta jupe.

¹⁷ Ame'ē panduha ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—Mbeju nixói. Ame'ē rehe har pepandu pandu ym ta me'ē te'e. Mā! Pekwa ym my rī. Pehē ākā janam rāi. Pepyhyk ym ma'e ke.

¹⁸ Pehē reha pehī. Pesak ym ma'e. Pehē pyakwar pehī. Pehendu ym ma'e. Aja pexo. Ihē ama'ema'eha ke peharāi my?

¹⁹ Awa po wajar peteīhar upa mbeju ke 5.000 hetaha ame'ē ta pe amopok rahā, myja mbeju pyta we ame'ē ke pematyr my? Myja wasākā tyryhem pematyr my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Awa py mokōi wasākā tyryhem jamatyr — aja.

²⁰ —Pe, awa po wajar mokōi mbeju ke 4.000 hetaha ame'ē ta pe amopok rahā, myja mbeju pyta we ame'ē ke pematyr my? Myja wasākā tyryhem pematyr my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Awa po wajar mokōi wasākā tyryhem jamatyr — aja ipe.

²¹ Pe, Jesu pandu:

—Mā! Pekwa apo my? — aja jumu'eha ta pe.

(“Mbeju mupururukiha” Jesu pandu rahā: “Ame'ē riki parise ta mu'e ame'ē ke” aja mujekwa. Ame'ē ke rehe hendu ym ta me'ē te'e, aja mujekwa katu.)

Eha ym te ame'ē ke Jesu mukatu

²² Ajame'ē ke Mesái ok ta pe Jesu uhyk uwywyr, jumu'eha ta namō. Jesu rehe eha ym te ame'ē ke amō ta muhyk werur. Amō ta pandu:

—Nde po emujar ehe — aja ipe.

²³ Pe, eha ym te ame'ē po Jesu pyhyk. Pe, hykíi raho. Ame'ē ok ta ngi a'eta jō uhem oho. Pe, eha rehe tymū. Ipo ke mujar tī, eha rehe. Pandu ipe:

—Eresak ma'e ke apo 'y — aja sawa'e pe.

²⁴ Eha ym te ame'ē ke ma'ā. Pandu:

—Asak katu ym. Awa ta ke rehe asak. Myra aja ihē asak. Wata ixo — aja Jesu pe.

²⁵ Pe, eha rehe ipo ke Jesu mujar we tī. Pe, sawa'e ma'ā katu. Eha katu oho 'y. Upa katu te ma'e ke rehe usak katu apo 'y.

²⁶ Pe, hok pe sawa'e ke mujwywyr mondo. Pandu ipe:

—Mesái ok ta pe ejwywyr ym eho — aja sawa'e pe.

(Ame'ē ok ta pe ehe har ngā pandu pandu, ame'ē ke Jesu putar ym. A'erehe sawa'e pe pandu: “Ejwywyr ym eho” aja.)

Jesu rehe har Petu pandu

(Matéu 16.13-20; Ruk 9.18-21)

²⁷ Ajame'ē ke amō renda pe Jesu oho, jumu'eha ta namō. Sesaréi Sírí ok ta rake ihī, ame'ē pe oho. Oho ixo rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē rehe har amō ta pandu rahā, myja pandu my? — aja.

²⁸ A'eta pandu:

—Kuja amō ta: “Juā mujahukiha ke nde” aja je. Amō ta: “Eri ke nde. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde” aja je. Amō ta:

“Amō ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde” aja ngā je – aja ipe.

²⁹ –Pehē rahā! Myja pekwa my? – aja Jesu.

Petu pandu:

–Kirisutu nde. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde – aja ipe.

³⁰ –A'e tŷ. Ihē rehe har amō ta pe pemujekwa ym – aja hātā jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu
(Matéu 16.21-28; Ruk 9.22-27)

³¹ Arahā har ngi jumu'eha ta ke Jesu mu'e: –Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ke amō ta puyrara ta. Jundéu awa tamūi ta putar ym te ta ihē ke. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tī. Putar ym ta ihē ke tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Putar ym ta ihē ke tī. Ihē ke jukwa ta. Pe, mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem – aja Jesu pandu.

³² Aja Jesu mujekwa katu juehe har. Pe, jumu'eha ta ngi Petu Jesu ke hykŷi raho. Pandu ipe:

–Anī. Sawa'e! Nde ke jukwa ym ta awa – aja ipe.

³³ Pe, Jesu uwak, pe, amō jumu'eha ta rehe usak. Pe, Petu pe pandu:

–Nde riki Satana aja saka. (Ājā ramūi a'e.) Ihē ruwajan aja nde tī. Eho ihē ngi. Nde erekwa erekwa e'am, ame'ē ke Tupā muwyr ym riki. Sawa'e ukwaha namō nde erepandu. A'erehe ihē ke nde eremupyta tar katu naī. Katu ym aja – aja Jesu pandu.

Jesu kotyhar ta rehe har
(Matéu 16.24-28; Ruk 9.23-27)

³⁴ Pe, heta hū ngā ke Jesu mujy'ar, jumu'eha ta namō. Pandu ngā pe:

–Ihē namō amō ixo tar katu rahā, ima'e putariha ke hijar ta me'ē te'e. Pe, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Ima'e putariha ke mukanim ta me'ē te'e tī. Pe, ihē namō oho katu.

³⁵ Amō manō tar ym. A'erehe a'e pandu: “Anī. Jesu rehe ajurujar ym ihē” aja. Aja rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Ihē rehe amō jurujar katu, a'erehe a'e ke amō jukwa tar katu. Tupā je'ēha ke pandu oho, a'erehe ame'ē ke amō jukwa tar katu tī. Tapijar te'e we jurujar katu, a'erehe amō jukwa. Manō. Aja rahā, Tupā namō aja te'e ta ixo.

³⁶ Upa katu te kome'ē wyy keruhū pe ma'e katu ame'ē ke ihī. Ame'ē ke amō jo'ok. Matyr hū tī. Pe, manō rahā, Tupā namō ixo ym te. Aja rahā, marā ka ym katuha.

³⁷ Uhāha rehe marā ka ym ma'e ke muhepyha. Nixói te ma'e.

³⁸ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e aja ngā ixo apo. Tupā nixói, aja ukwaha naī, aja ngā ixo apo tī. Ame'ē ta ruwa koty ihē ngi amō huxī rahā, ihē ruxī ta ingi tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē amu'e ame'ē ke ngi amō

huxī rahā, ame'ē sawa'e ngi ihē ruxī ta tī. Ihē ayywyr rahā, ihē ruxī ta ingi. Katu te ha rupi ihē ayywyr ta. Papama'e katu te ha rupi ayywyr ta tī. Ima'e je'ēha rahoha tama'e katu te ha rupi ayywyr ta tī. Arahā ihē ngi huxī ame'ē ta ngi ihē ruxī ta tī – aja Jesu pandu.

9

¹ A'e pandu tī:

–Jetehar te ke pehē pe apandu. Ko riki amō ta ixo apo. Ame'ē ta manō ym we ta rī. Pyrātā te ha namō ihē riki kapitā keruhū, ame'ē rehe usak py ta. Manō ym we ta rī – aja jumu'eha ta pe.

Moise namō Jesu pandu. Eri namō pandu tī.

(Matéu 17.1-13; Ruk 9.28-36)

² Awa po wajar peteī ukwer rahā, Jesu oho. Petu ke raho inamō. Tian amō tī. Juā amō tī. Ame'ē tumeme jō a'eta oho. Wyy'ā keruhū rehe jupir oho. Pe, Jesu rehe Petu ta usak u'am rahā, amō koty a'e uwak oho u'am.

³ Ima'e mundeha hendy hendy. Ituwyr te. Kome'ē wyy keruhū pe ame'ē tuwryiha ke rehe uhyk ym.

⁴ Pe, Eri rehe Petu ta usak. Moise rehe usak tī. (Ame'ē mokōi ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke a'eta.) Jesu namō mokōi sawa'e ta pandu pandu u'am.

⁵ Pe, Jesu pe Petu pandu:

–Sawa'e! Ko riki katu jande jaxo. Mahapyr xipa jamujā ta. Ko nde pe peteī. Amō Moise pe tī. Amō Eri pe tī. (Aja rahā pepyta we ta rī) – aja ipe.

⁶ Petu ta mukahem hū ingi, a'erehe myja pandu rahā, katu my? Ukwā ym, a'erehe aja pandu.

⁷ Pe, a'eta rehe ywa takāxīha uhyk. Ame'ē pytuniha te'e Petu ta i'āi. Pe, takāxīha ngi panduha uwyr:

–Peme'ē ihē ra'y. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. A'e pandu ame'ē ke rehe pehendu katu – aja riki.

⁸ Pe, pahar Petu ta juramā usak. Nixói awa. Jesu jō pete'e ixo.

⁹ Pe, wyy'ā keruhū 'ar ngi wyyj uwyr ixo rahā, hātā Jesu pandu:

–A'eramō pesak ame'ē ke amō ta pe pepandu ym we rī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ke amō ta jukwa ta. Pe, ihē akwera katu ta ahem. Arahā jō pesak ramō ame'ē ke pepandu katu ngā pe – aja Petu ta pe.

¹⁰ Petu ta hendu katu ehe, a'erehe amō ta pe pandu ym. Petu ta jupe:

–“Akwera katu ta” aja a'e. Ma'e ame'ē my? – aja a'eta jupe.

¹¹ Pe, Jesu pe a'eta pandu:

–Moise je'ēha mu'e ame'ē ta kuja pandu: “Eri uwyr py ta. Haikwer koty Kirisutu

uwyr ta" aja pandu. Ma'erehe aja pandu my? — aja ipe.

¹² Jesu mujekwa:

—Ame'e panduha jete har te ke. Eri uwyr py ta. Ngā py'a ke mukatu ta uwyr; aja rahā Kirisutu uwyr iha rehe ngā harō katu ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē ke amō ta mupyrara ta, aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ihē ke amō ta putar ym ta, aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī.

¹³ Ko pehē pe apandu katu. Amō riki upa uwyr. Eri aja a'e tī. Amō ta putar, aja a'e ke amō ta mupyrara riki. Yman Tupā je'ēha mujekwa ehe har, aja amō ta muhyk ehe — aja Jesu pandu.

(Eri te rehe har pandu ym. Anī. Eri rehe har Jesu pandu rahā, Juā mujahukiha rehe har pandu. Eri aja Juā tī, aja mujekwa.)

Kurumī ra'yr py'a rehe ājā ihī
(Matéu 17.14-21; Ruk 9.37-43)

¹⁴ A'engi amō jumu'eha ta rehe a'eta uhyk rahā, heta hū ngā rehe usak. Ngā heta ame'e ta pyter pe jumu'eha ta ixo. Moise je'ēha mu'e ame'e ta namō je'ē je'ē hū u'am.

¹⁵ Jesu rehe heta ame'e ta usak rahā, pandu:

—Mā! Pewe tur! — aja ngā.

Pe, hurya namō ixoty ujan oho. Pe, ipo pyhyk pyhyk ingi.

—Mā! Ko nde erejur — aja ngā pandu.

¹⁶ Jesu pandu:

—Ma'e ke rehe peje'ē je'ē hū pexo my? — aja ngā pe.

¹⁷⁻¹⁸ Amō pandu ipe:

—Sawa'e! Ihē ra'yr py'a rehe ājā ihī, a'erehe je'engai. Ājā ihī katu rahā, ihē ra'yr ke ombor mungwa. Tyjūi hū tī. Hāi hātā su'u su'u riki. Pe, upa jupyrātā rātā oho. Nde pe arur ta tipe. Nde nixōi. A'erehe nema'e jumu'eha ta pe apandu: "Ājā ke pemuhem pemondo ingi" aja tipe. A'eta manga tipe. Anī riki. Muhem ym mondo — aja Jesu pe.

¹⁹ —Mā! Tupāma'e pyrātāha rehe pejurujar ym. Heta hū jahy rahā, pehē namō ihē axo riki. Mā! Ihē rehe pejurujar ym we rī. Pehē ke ihē amu'e hū tipe. Anī. Ihē rehe pejurujar ym we rī. Katu ym aja! Ere! Kurumī ke ihē pe erur — aja Jesu pandu.

²⁰ Pe, amō ta werur ipe. Jesu rehe ājā usak rahā, pahar kurumī ke mumanō manō. Kurumī wyy rehe u'ar ukwap. Pe, jere jere oop. Tyjūi hū tī.

²¹ Kurumī pāi pe Jesu pandu:

—Myja jahy rahā ājā ihī ehe my? — aja.

—Ta'yn rahā har aja te'e.

²² Māte hū jukwa ta tipe. Tata pe kurumī ke ityk, aja jukwa ta tipe. Pe, pu'am. Y pe pypyk tī. Pe, uhem. Jukwa ta tipe. A'erehe nde eremukatu tar katu rahā, jande rehe epyrara esak. Emukatu katu — aja Jesu pe.

²³ —Hā! Nde tī. Tupā rehe nde erejurujar katu rahā, upa katu te ma'e ke nde erema'e katu ta — aja Jesu.

²⁴ Pahar kurumī pāi jixi'uha namō pandu:

—Ajurujar katu we riki ihē. A'ewan ym rī. A'erehe ihē pe emujekwa katu, aja rahā, ajurujar katu te ta tī — aja ipe.

²⁵ Heta ngā ujan uwyr. Juramā uwyr. Ima'e ma'eha ke mupyta ta, aja ukwa. A'erehe hātā ājā pe pandu:

—Ājā! Nde pe ihē apandu. Ehem eho ingi. Kurumī ke emupyakwar ym te apo. Emuje'engai ym tī. Eho ingi. Ejjwyr ym te ehe kŷ — aja Jesu.

²⁶ Ājā riki ahem hū. Pe, kurumī ke mumanō manō. Pe, uhem oho ingi. Pete'e kurumī tūi. Manō me'e aja tūi, a'erehe ngā pandu:

—Manō apo 'y — aja ukwaha naī.

²⁷ Ipo rehe Jesu pyhyk. Pe, mpu'am. Pu'am katu kurumī.

²⁸ Ajame'e ke amō rok pe Jesu ixo oho. A'ep jumu'eha ta pandu ipe:

—Mā! Marā ka ym ājā ke jamuhemiha. Ma'erehe my? — aja Jesu pe.

²⁹ —Aja me'e ājā ke kuja jō muhem mondo. Tupā namō pepandu pandu katu. Ma'e pe'uha ke pehijar tī. (Aja Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu.) Aja rahā jō, aja me'e ājā ke pemuhem katu pemondo. (Pyrātā te ame'e ke a'e, a'erehe aja rahā jō pemuhem katu pemondo) — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu tī
(Matéu 17.22-23; Ruk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ A'engi oho tī. Ngariréi wyy ke asa oho. Jumu'eha ta ke Jesu mu'e tar katu u'am, a'erehe ohoha ke ngā ukwa, ame'e ke putar ym. Jumu'eha ta pe jō pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe sawa'e ta ke amō muhyk ta werur. Pe, ihē ke ame'e sawa'e ta jukwa ta. Mokōi aker rahā, akwera katu ta ahem tī — aja Jesu.

³² "Kwera ta" ame'e je'ēha ke jumu'eha ta ukwa ym.

—Emujekwa jande pe — aja pandu tar ym. Kyje ingi, a'erehe pandu ym we ipe.

Awa katu te ame'e rehe har
(Matéu 18.1-5; Ruk 9.46-48)

³³ Kapana'u ok ta pe uhyk uwyr. Amō rok pe ixo oho. A'ep jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pe rupi jande jajur jaxo rahā, peje'ē je'ē pexo pehē jupe. Ma'erehe peje'ē je'ē my? — aja pandu.

³⁴ A'eta pandu tar ym Jesu pe. Wata ixo rahā, kuja jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande ngi har awa riki katu te ame'e ke my? — aja riki.

A'erehe ame'e ke pandu tar ym Jesu pe.

³⁵ A'e wapyk. Awa py mokōi jumu'eha ta ke mujyar. Pandu:

—Pejur se! Pesarahā! “Apo ihē py kŷ” aja amō putar katu rahā, a'ejōhar aja ixo ta me'ē te'e. Pe, upa amō tama'e miasu aja ixo ta me'ē te'e tī. Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e aja ixo — aja Jesu pandu.

³⁶ Pe, ta'yn ke Jesu pyhyk raho. Jumu'eha ta pyter pe raho. Petei iyywa jurupy rupi pyhyk. Pe, jumu'eha ta pe pandu:

³⁷ —Kome'ēja ta'yn ke hok pe mupyta katu. Ihē kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. Aja rahā, ihē ke hok pe mupyta katu, aja tī. Amō we tī. Ihē pái ke hok pe mupyta, aja tī. Ihē ke ihē pái muwyr — aja Jesu mujekwa.

*Jesu namō ixo me'ē ke
(Ruk 9.49-50)*

³⁸ Amō rahā, Juā pandu ipe:

—Sawa'e! Paite amō sawa'e rehe jasak. Nde je'ēha rupi ājā ta ke a'e muhem katu mondo. Jande namō ixo ym, a'erehe japandu ipe: “Anī. Mā peja ym. Jesu je'ēha rupi ājā ta ke emuhem ym emondo” aja ipe — aja Jesu pe pandu.

³⁹ —Anī. Aja pepandu ym sawa'e pe. Ihē je'ēha rupi ma'e katu ame'ē ke amō ma'e rahā, ihē namō ma'ema'e katu tī. Aja rahā, pahar ihē ruwajan wan uwak ym ta.

⁴⁰ Jande namō jumai ym rahā, jande kotyhar ta ke aja ixo.

⁴¹ Pesarahā! Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe y ke pehē pe amō me'ē, ita rekūi ra'yr pe. Aja rahā, ame'ē rehe Tupā usak katu ta tī — aja Jesu pandu.

*Ma'e ka'u te'eha rehe har
(Matēu 18.6-9; Ruk 17.1-2)*

⁴² A'e pandu tī:

—Ihē rehe amō amō ta'yn ta jurujar katu. Pe, amō pandu: “Mā peja Jesu rehe nde erejurujar katuha ke ehijar” aja mu'e. A'erehe ta'yn hijar. Aja rahā, mā peja jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namō a'e ke ypa pe ombor. (Pe, y jukwa. Aja rahā, ta'yn ke mu'e ym ta.)

⁴³ Nde po pe amō amō ma'e ke nde erema'e, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, ame'ē nde erema'eha ke ema'e ym. Nde erema'e ym rahā, nde po ke nde eremondok, ame'ēja saka. Ema'e ym. Nde po petei nixói, aja Tupā koty nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde po mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym tiki. Ame'ē renda pe tata uwe ym te.

⁴⁴ [Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta, aja mujekwa katu.)]

⁴⁵ —Nde py aja tī. Amō amō ma'e renda pe nde erewata ereho, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, ehō ym. Nde ereho ym rahā, nde py nde eremondok, ame'ēja saka. Ehō ym. Nde py petei nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde py mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

⁴⁶ [Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta, aja mujekwa katu.)]

⁴⁷ —Nde reha aja tī. Amō amō ma'e ke rehe nde eresak, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, mā peja ma'e ke rehe esak ym. Nde eresak ym rahā, nde reha nde erejo'ok, ame'ēja saka. Esak ym. Nde reha petei nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde reha mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

⁴⁸ Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta aja mujekwa katu.)

⁴⁹ —[Jundēu awa ta Tupā rehe ipy'a moī moī rahā, hymba hapy. Upa ukwái. Arahā jukyr ke ombor ehe.] Ame'ē jukyr aja johu ngā rehe tata ke Tupā ombor ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, johu ngā ahyha manga ta. Tata ombor, ame'ēja saka. Aja ipy'a katuha ke Tupā manga ta.)

⁵⁰ Jukyr namō ma'e ke katu. Jukyr he'ēha kanim rahā, marā ka ym mujywyriha. Pehē aja tī. Jukyr katu, aja pexo. Aja rahā, pexoha katu aja pexo katu. Amō ta namō pejumai ym aja pexo katu — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

10

*Jumendar ame'ē rehe har
(Matēu 19.1-12; Ruk 16.18)*

¹ A'engi Jesu oho, jumu'eha ta namō. Jundēi ywy ke asa oho. Y ruwái koty oho. Y rer Jondā. Heta ngā jyar'ar uwyr ehe tī. Jesu mu'e uī tī. Amukwehe mu'e, aja mu'e apo tī.

² Pe, parise ta uhyk uwyr ehe. Jesu ukwa katuha ke manga tipe, a'erehe pandu ipe:

—Hakehar ke awa hijar katu my? Myja me'ē jundēu awa ta je'ēha mujekwa my? — aja Jesu pe.

³ —Yman ame'ē rehe har Moise mupinin. Myja mupinin my? — aja Jesu pandu.

⁴ —Kuja mupinin. Hakehar ke amō hijar oho rahā, kuja je'ēha paper rehe mupinin. “Nde ihē rakehar ym apo 'y' aja. Pe, ipái ta koty hakehar ke mujywyri mondo, paper namō, aja panduha mupinin — aja parise ta pandu.

⁵ Jesu pandu:

—Aja riki yman Moise mupinin. Pehē ākā janam rāi. Tupā putar ame'ē ke pema'e tar ym, a'erehe aja yman Moise mupinin.

⁶ Yman ma'e ke Tupā mujā py rahā, sawa'e ke mujā. A'engi kūjā ke mujā tī.

⁷ A'erehe sawa'e jumendar rahā, ipái ta ke hijar. Pe, hakehar namō ixo katu.

⁸ Ame'ē mokōihar riki petēihar aja ixo. A'erehe ame'ē ta riki mokōihar aja ym saka.

⁹ A'erehe petēihar aja Tupā mujā rahā, ame'ē ke sawa'e mumokōi rahā, katu ym — aja parise ta pe Jesu pandu. (“Mumokōi” aja pandu rahā: “Hakehar ke ixawa'e hijar” aja mujekwa.)

¹⁰ Ok wyr pe jywyr oho rahā, jumu'eha ta pandu:

—Ame'ē je'ēha rehe har emujekwa — aja Jesu pe.

¹¹ —Hakehar ke ixawa'e hijar oho, pe, amō kūjā pyhyk rahā, hakehar aja ym ame'ē namō jumusarāi aja riki. Katu ym aja.

¹² Kūjā aja tī. Ixawa'e ke kūjā hijar oho, pe, amō sawa'e ke pyhyk rahā, ixawa'e aja ym ame'ē namō jumusarāi tī, aja tī. Katu ym tī — aja Jesu pandu. (Aja rahā, hakehar ke ixawa'e hijar rahā, katu ym. Ixawa'e ke hakehar hijar rahā, katu ym tī, aja mujekwa katu.)

*Ta'yn ta rehe Jesu katu usak
(Matéu 19.13-15; Ruk 18.15-17)*

¹³ Jesu pe ta'yn ta ke ngā muhyk werur. Ta'yn ta ākā rehe ipo Jesu mujar, ame'ē ke ngā putar. (Aja Tupā usak katu a'eta rehe aja mujekwa. Anī. Ame'ē ke jumu'eha ta putar ym) a'erehe a'eta pandu:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja ngā pe.

¹⁴ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, jumu'eha ta pe pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tī. Kome'ē ta'yn ta Tupā kotyhar wan ta tī.

¹⁵ Ko apandu katu. Tupā kotyhar ta aja ta'yn ta putar katu. Ta'yn ta aja amō putar ym rahā, Tupā kotyhar aja ym te ta awa — aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, i'u 'ar pe ta'yn ta ke Jesu mapyk mapyk. Iākā rehe ipo mujar, pe, pandu:

—Nde rehe Tupā usak katu — aja.

Ima'ehū namō ixo ame'ē rehe har

(Matéu 19.16-30; Ruk 18.18-30; 1 Timó 6.6-10; Tian 1.9-11; Tian 2.5-7; Tian 5.1-3)

¹⁷ Pe, Jesu oho tate rahā, amō sawa'e ujan uwyr ixoty. Huwa koty ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sawa'e! Katu te ame'ē ke nde. Ma'e ihē ama'ema'e rahā, Tupā ihē ke muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁸ —“Katu te ame'ē ke nde” aja ihē pe nde erepandu. Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. Awa ke anī. Ihē Tupā aja nde erekwa my?

¹⁹ Esarahā! Tupā je'ēha ke nde erekwa katu. Kuja panduha ihē.

“Amō ke ejukwa ym.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amōma'e ke emukanim ym.

Amō rehe har te'e ebandu ym.

Ma'e te'e nde erepandu, aja amōma'e ke emukanim ym.

Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī.

Epy'a katu ehe tī” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihē — aja Jesu pandu.

²⁰ Sawa'e pandu:

—Sawa'e! Aja kurumī rahā har upa Tupā je'ēha rehe ihē ahendu katu — aja ipe.

²¹ Jesu usak ehe. Ipy'a katu ehe. Pe, pandu ipe:

—Pewe amō ma'e ke ema'e we rī. Eho. Upa katu te nema'e ke emuhepy. Aja tamatarer epyhyk. Pe, upa ame'ē ke ima'e ym te ame'ē ta pe te'e eme'ē me'ē. Aja rahā, Tupā koty nema'ehū ta. A'engi eho, ihē namō ejur — aja Jesu pandu.

²² Ame'ē je'ēha ke rehe hendu rahā, sawa'e pyai te. Pe, hok pe jywyr oho ingi. Ima'ehū aja ixo. (Ame'ē ke me'ē tar ym, a'erehe pyai te.)

²³ Jumu'eha ta rehe Jesu juramā usak. Pandu:

—Tupā putar, aja amō ixo katu. Aja ima'ehū ame'ē ta mā ma'e tar ym te — aja Jesu.

²⁴ Ame'ē ke rehe hendu rahā, jumu'eha ta pandu:

—Mā! Aja ym my? — aja pandu.

Jesu pandu tī:

—Sa'e ta! Tupā putar, aja amō ixo katu. Aja mā ma'e tar ym te.

²⁵ Awi jupiha kwar rupi marā ka ym awa rymba asaha oho. Kame, ame'ē hymba asaha oho. Pe, ima'ehū ame'ē ke Tupā putar, aja ixo tar katu rahā, i'ar koty te we marā ka ym ma'eha — aja Jesu.

²⁶ Jumu'eha ta mukahem te. Pandu:

—Mā! Aja rahā, awa ke Tupā muhā ta my? — aja Jesu pe.

²⁷ A'eta rehe Jesu usak katu. Pe, pandu:

—Ame'ē ke sawa'e ta marā ka ym ma'eha. Tupā anī. Upa katu te a'e ma'e katu. Awa ke a'e riki muhā katu ta — aja Jesu.

²⁸ Petu pandu:

—Esarahā! Sawa'e pe nde erepandu, aja upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Pe, nde namō jande jaxo 'y — aja ipe.

²⁹⁻³⁰ —Hā! Apandu katu pehē pe. Ihē rehe amō ipy'a katu, a'erehe upa ima'e ke hijar oho. Aja rahā, ame'ē pe ma'e ke Tupā mujwyr hū ta. Tupā je'ēha ke amō pandu oho, a'erehe upa ima'e ke hijar oho. Aja rahā, ame'ē pe ma'e ke Tupā mujwyr hū ta

tī. Ko hok ke amō hijar oho. Imu ta ke hijar tī. Ianam ta ke hijar tī. Imāi ta ke hijar tī. Ta'yn ta ke hijar tī. Kupixa ke hijar tī. Pe, kome'ē wyw keruhū pe ame'ē ixo rahā, Tupā mujwywr hū ta ipe. Ko heta ok ke mujwywr ta. Heta imu ta ke mujwywr ta tī. Heta ianam ta ke mujwywr ta tī. Heta imāi ta ke mujwywr ta tī. Heta ta'yn ta ke mujwywr ta tī. Heta hekoha ke mujwywr ta tī. Amō we tī. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara ta tī. Puka puka hū ta ehe tī. Pe, 'ar ke upa rahā, Tupā namō ixo katu ta. Uhā te hū aja ixo ta.

³¹ Ixoty uhyk rahā, upa katu te uhyk ame'ē ta rehe juja katu te Tupā me'ē me'ē ta. Tupā kotyhar ta aja muruwak py, ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta. Tupā kotyhar ta aja a'ejōhar muruwak, ame'ē ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tī — aja Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu tī, mahapyrihar ke

(Matéu 20.17-19; Ruk 18.31-34)

³²⁻³³ Pe, Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo, pe rupi. Jumu'eha ta oho ixo inamō tī. Hundutar Jesu oho ixo. Amō ta jumukahem. Jumu'eha ta aja tī. (Māte we uhyk ta, aja ukwa, a'erehe kyje riki.) Pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Jerusarē ok ta pe oho ixo! Ohoha ngi kyje ym a'e — aja.

Pe, awa py mokōi jumu'eha ta jō Jesu raho we tī. Kuja pandu ixo:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Jerusarē ok ta pe jande jaho jaxo. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe ihē ke amō raho ta. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe aja tī. Ihē ke raho ta tī. Upa ame'ē ta ihē ke pyhyk ta. Pe, kuja pandu ta: “Nde katu ym. Nde eremanō ta me'ē te'e” aja ta. Pe, jundéu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ke ame'ē ta raho ta.

³⁴ Pe, jundéu awa aja ym ame'ē ta puka puka hū ta ihē rehe. Ahem hū ta tī. Tymū ta ihē rehe tī. Hātā pirok katu te ta ihē ke. Pe, ihē ke jukwa ta. Mokōi aker rahā, akwera katu ta ahem tī — aja Jesu pandu.

Tian ta panduha ke

(Matéu 20.20-28)

³⁵ Pe, Tian uhyk uwyr ehe, imu namō, Juā namō. Semende ra'yr ta a'eta. Jesu pe pandu:

—Sawa'e! Ma'e ke nde pe japandu. Ame'ē ke jande pe nde erema'e, aja japutar — aja Tian ta pandu.

³⁶ Jesu pandu:

—Ma'e peputar my? — aja.

³⁷ —Nde riki kapitā keruhū te rahā, ame'ē renda katu te hū ta riki. Arahā kuja japutar. Nde rake jande mokōi riki jawapyk tar katu. Nde jywa katu koty petei. Ko nde jywa'i koty amō tī — aja Tian ta.

³⁸ Jesu pandu:

—Mā. Pekwa ym pepanduha ke. Amō ta ihē ke mahy hū ta. Amō ta ihē ke jukwa ta. Ihē aja pehē ke rahā, ihē rake pewapyk tar katu rī? — aja Tian ta pe.

³⁹ —A'e tī! — aja ipe.

Pe, Jesu pandu:

—A'e riki. Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke amō ta mahy hū ta. Pehē ke amō ta jukwa ta tī. Ihē aja pehē ke tī. Peypyrara ta tī.

⁴⁰ Ihē rake amō wapyk, ame'ē apandu ym ta. “Se ihē jywa katu koty ewapyk. Se ihē jywa'i koty ewapyk” aja ihē apandu ym ta. Ame'ē ke ihē pāi jō riki pandu katu. Ame'ē renda ke a'e riki mukatu. Pe, a'e riki pandu katu ta — aja Jesu pandu.

⁴¹ Ame'ē je'ēha rehe amō jande popa jumu'eha ta hendu rahā, Tian ta rehe parahy. (Imu ta rehe jyty'ym, a'erehe parahy.)

⁴² Pe, upa jumu'eha ta ke Jesu muj'ar. Pandu:

—Se pejur. Kuja pekwa katu. Jundéu awa aja ym ame'ē tama'e kapitā keruhū ta mondo mondo hū ngā ke. Ima'e je'ēha rupi kapitā ta mondo mondo hū ngā ke tī.

⁴³ Pehē anī. Aja kapitā ta aja pexo rahā, katu ym. (Amō ta ke pemondo mondo rahā, katu ym.) Amō riki kapitā keruhū, aja ixo tar katu rahā, amō ta namō ma'ema'e katu ixo. Paraky te'e aja ixo. Aja rahā, katu tiki.

⁴⁴ Pe, pehē ngi har petei riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ixo tar katu rahā, a'e riki pehē rehe paraky te'e aja mā peja ixo. Aja rahā, katu tiki.

⁴⁵ A'e riki ihē aja ta tī. Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē namō ma'e ke amō ma'ema'e, a'erehe ihē ajur my? Anī. Aja ym. Amō ta namō ihē ama'ema'e. A'erehe ko ihē ajur. Ihē amanō ta, a'erehe ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe ihē amuhepy ta. A'erehe heta ngā ke Tupā muhā katu ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Matime reha ke Jesu mukatu

(Matéu 20.29-34; Ruk 18.35-43)

⁴⁶ Pe, Jeriko ok ta pe a'eta uhyk uwyr. Pe, asa oho. A'engi Jesu uhem oho. Jumu'eha ta uhem oho inamō tī. Heta ngā uhem oho inamō tī. Pe rake amō sawa'e wapyk uī. Her Matime. Time ra'yr a'e. Eha ym te ame'ē ke Matime, a'erehe tamatarer ke ngā pe pandu pandu uī.

⁴⁷ Pe, amō ta pandu:

—Jesu petur ixo. Nasare ok ta pe har a'e — aja ngā.

Ame'ē ke rehe hendu rahā, Matime pukái hū uī:

—Jesu! Nde riki Ndawi rainō ke. Epyrara esak ihē rehe — aja riki. (“Ndawi rainō” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja mujekwa katu.)

⁴⁸ Amō ta hātā je'ē ipe:
 –Epu'kái ym – aja.
 Anī. Matime pukái we hū:
 –Sawa'e! Ndawi rainō ke nde! Epyrara
 esak ihē rehe – aja.

⁴⁹ Jesu pyta hendu. Pandu:
 –Ihē pe emuwyr – aja ngā pe.
 Pe, Matime pe amō ta pukái oho:
 –Katu! Epu'am! “Ejur” aja nde pe Jesu
 pandu. Epu'am. Eho – aja ipe.

⁵⁰ Pe, jūpukeka ke ombor. Pahar pu'am.
 Pe, Jesu rehe uhyk.

⁵¹ Jesu pandu ipe:
 –Ma'e nde ereputar ihē ngi my? – aja.
 Eha ym te amē'ē ke pandu:
 –Sawa'e! Ihē reha ym te. Ihē reha
 emukatu – aja Jesu pe.

⁵² –Hā! Upa ma'e ahyha ke ihē amukatu,
 amē'ē ke rehe nde erejuruar katu, a'erehe
 nde reha katu apo 'y. Eho katu – aja Jesu
 ipe.

Pe, pahar eha opok. Upa ma'e ke rehe
 usak katu 'y. Pe, pe rupi Jesu namō oho.

11

Jumen 'ar pe Jesu oho

(*Matéu 21.1-11; Ruk 19.28-40; Juā 12.12-19*)

¹ Ajame'ē ke Jerusarē ok ta pe uhyk tate
 rahā, Mbetaje ok ta pe uhyk py oho. Amē'ē
 rake Mbeta ok ta ihī tī. Amē'ē ok ta ywy'ā
 rake ihī. Ywy'ā rer Oriwéi ty. Amē'ē
 ywy'ā rehe uhyk rahā, hundutar koty mokōi
 jumu'eha ta ke Jesu mondo.

² Kuja pandu:
 –Pesarahā! Jande ndutar koty amō ok ta
 ihī, Mbeta ok ta ke. A'ep pehē mokōi peho.
 Pehyk rahā, jumen rehe pesak ta. Myra jy-
 tyka amē'ē rehe amō pukwar. Amē'ē jumen
 'ar pe amō oho ym rī. Pejirar, pe, se ihē pe
 pemuhyk perur.

³ “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja amō
 pandu rahā, pepandu ipe: “Sawa'e riki
 putar apo. Pahar mujwyr ta nde pe” – aja
 mokōihar ta pe Jesu pandu.

⁴ Pe, mokōihar ta oho. Jumen mahem.
 Awa rape rupi pu'am u'am. Hukwen rake
 amō pukwar. Pe, iham jirar.

⁵ A'ep amō ta i'āi. Amē'ē ta ngi har amō
 pandu:

–Ma'erehe jumen pejirar my? – aja.
⁶ Jesu panduha aja mokōihar ta pandu:
 –Sawa'e riki jumen putar apo. Pahar
 mujwyr ta nde pe – aja ipe.

–Erahā! – aja riki a'ep pe har pandu.
⁷ Jesu pe jumen raho. Uhyk rahā,
 jumu'eha tama'e kamixa ke jumen kupe 'ar
 pe a'eta moī. Amē'ē 'ar pe Jesu wapyk oho.

⁸ Awa rape rupi kamixa ke heta ngā mou
 mou tī. Amō ta myra rākā mupen amē'ē ke
 mou mou tī. (Kapitā keruhū jumai ym ha

rupi ko tur aja amē'ē mujekwa katu.) Amē'ē
 'ar rupi jumen pyrū oho.

⁹ Hundutar oho amē'ē ta pukái pukái oho
 ixo. Haikwer rupi oho amē'ē ta pukái pukái
 oho ixo tī. Kuja pukái:

–Ko nde erejur katu! Ko riki sawa'e te
 je'ēha rupi uwyr amē'ē ke. Mā! Katu te
 amē'ē ke a'e. Tupā riki katu te amē'ē ke a'e
 tī.

¹⁰ Ymanihar Ndawi aja kapitā keruhū nde
 tī. Aja nde ke Tupā mu'am ta. Mā peja Tupā
 usak katu nde rehe. Tupā riki katu te amē'ē
 ke a'e – aja ngā pukái pukái oho ixo.

¹¹ Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk oho. Tupā
 rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo
 oho. Upa ma'e ke rehe juramā usak.
 Ka'aruk koty apo, a'erehe Jerusarē ok ta ngi
 uhem oho. Mbeta ok ta pe jwyr oho tī. Awa
 py mokōi jumu'eha ta oho inamō tī.

Sik'y ke Jesu muxirik

(*Matéu 21.18-19*)

¹² Amē'ē ku'ē rahā, Mbeta ok ta ngi a'eta
 uhem oho. Oho ixo rahā. Jesu myahy.

¹³ Paite ma'eywa'y rehe usak. Sik'y rehe
 usak. Amē'ē'y rehe ho heta tipe. Pe, i'a ke
 po'ok oho tipe. Pe, usak katu rahā, i'a nixóí
 te. I'a angaha rehe uhyk ym we rī. Ho te'e jō
 ihī.

¹⁴ Pe, sik'y rehe har pandu:
 –Peme'ē myra ngi i'a ke po'ok ym te ta tī.
 U'u ym te ta awa – aja Jesu.

Amē'ē je'ēha rehe jumu'eha ta hendu tī.

Muheypha ta ke Jesu muhem mondo

(*Matéu 21.12-17; Ruk 19.45-48; Juā 2.13-22*)

¹⁵ Pe, Jerusarē ok ta pe a'eta jwyr oho tī.
 Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe
 Jesu ixo oho tī. Ma'e ke muheypha amē'ē ta ke
 muhem mondo ingi. Ma'e ke jo'ok amē'ē ta
 ke muhem mondo tī. Tamatarer muruwak
 amē'ē tama'e myrape ke mujere tī. (Amē'ēja
 upa tamatarer ke muhāi ombor. Amō ywy
 ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke
 amē'ē ta werur. Amē'ē ke Jerusarē ok ta
 pe har tama'e tamatarer ke pe muruwak,
 amē'ē ta myrape ke Jesu mujere.) Pykahu-
 ran ke muheypha, amē'ē tama'e myrape ke
 mujere tī.

¹⁶ Kuja pandu:
 –Koropi peraho ym pehēma'e ke. Tupā
 rehe ngā jumu'eha renda keruhū rupi per-
 aho ym ma'e ke – aja Jesu pandu.

¹⁷ Ngā ke mu'e rahā, kuja pandu:
 –Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Amē'ē ke
 pekwa katu. Kuja Tupā pandu: “Jumu'eha
 renda rehe har upa katu te ngā pandu ta:
 ‘Ko riki Tupā namō pandu panduha renda
 ke' aja riki.’ Pehē anī. Amē'ē ke amō koty
 pemuruwak. Ma'e ke mukanīha renda aja
 pemuruwak riki. Katu ym aja – aja Jesu.
 (Muheypha ta muheypha rahā, ka'u te'eha

rupi muhepy, a'erehe mukanîha aja ame'ê ta.)

¹⁸ Ame'ê ke rehe pa'ihu ta hendu. Moise je'êha mu'e ame'ê ta hendu tî. Ngâ pandu ame'ê ke rehe a'eta hendu tî. Kuja ngâ:

—Mâ! Jesu mu'e katu — aja riki pandu.

Ame'ê ke rehe pa'ihu ta hendu tî. Jesu kotyhar aja ngâ uwak ta, ame'ê ngi pa'ihu ta kyje, a'erehe kuja pandu pandu a'eta jupe:

—Jesu ke jajukwa ta. Myja jajukwa ta my? — aja pandu pandu a'eta jupe.

Aja pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Moise je'êha mu'e ame'ê ta namô pandu pandu a'eta jupe.

¹⁹ Pytun ramô rahâ, Jerusarê ok ta ngi Jesu uhem oho, jumu'eha ta namô.

Sik'y manô ame'ê rehe har

(Matéu 21.20-22; Juâ 14.13-14; Juâ 16.24;

Tian 1.6-8)

²⁰ Ame'ê ku'ê rahâ, a'eta wata oho ixo. Ma'eywa'y rehe usak tî, sik'y ke rehe. Upa katu te xirik apo 'y. Ho ke xirik. I'y manô tî. Hapo manô tî. Upa katu te 'y.

²¹ Kwehe sik'y pe Jesu pandu, ame'ê ke Petu ukwa ukwa ixo. Pe, pandu ipe:

—Sawa'e! Esarahâ! Kwehe sik'y pe: "I'a ym te ta apo 'y" aja nde erepandu. Ame'ê ke upa katu te manô apo 'y — aja Jesu pe.

²²⁻²³ A'e pandu:

—Ko apandu katu pehê pe. Tupâ rehe pejurujar katu rahâ, peme'ê ywy'â rehe pepandu katu: "Ere. Eho! Ejumbor eho y ramûi pe" aja. "Mâ! Opor ta nahâ my? Akwa ym" aja ym pepandu. Pejurujar katu ehe. Aja rahâ, ame'ê ywy'â opor ta oho. Pepanduha aja Tupâ muhyk katu ta.

²⁴ A'erehe apandu katu pehê pe. Tupâ namô ma'e ke pepandu pandu rahâ: "Pehî apo 'y. Uhyk katu apo 'y" aja pejurujar katu rahâ, upa katu te pehê pe Tupâ muhyk katu ta — aja Jesu pandu. ("Ywy'â keruhû" aja Jesu pandu rahâ: "Upa ma'e hâtâ ma'eha ke" aja a'e mujekwa.)

²⁵ A'e pandu tî:

—Pe, Tupâ namô pepandu pandu pe'am rahâ, amô rehe pehê py'a pemujiwyr katu. Amô rehe pemujiwyr ym we rî. Arahâ pahar pemujiwyr katu. Aja rahâ, ywa pe har jande pái keruhû pehê rehe ipy'a ke mujiwyr katu tî. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Pehê rehe ipy'a mujiwyr katu ta.

²⁶ [Amô rehe pehê py'a pemujiwyr ym rahâ, pehê rehe Tupâ ipy'a ke mujiwyr ym ta tî] — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Awa je'êha rupi ma'e ke Jesu ma'ema'e my
(Matéu 21.23-27; Ruk 20.1-8)

²⁷ Pe, Jerusarê ok ta pe a'eta jywyr oho tî. Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû pe Jesu wata ixo rahâ, jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe. Moise je'êha mu'e

ame'ê ta aja tî. Uhyk uwyr ehe tî. Jundéu awa tamûi ta aja tî. Uhyk uwyr ehe tî.

²⁸ Johu ngâ pandu:

—Kwehe ngâ ke nde eremuhem eremondo sengi. Awa je'êha rupi nde eremuhem eremondo my? Awa riki nde ke muwyr se my? — aja Jesu pe.

²⁹⁻³⁰ —Anî we rî. Pehê pe ihê apandu ta tî.

Pe, ihê pe pepandu py rahâ, awa je'êha rupi ma'e ke ihê ama'ema'e, ame'ê ke ihê apandu ta pehê pe tî. Pesarahâ! Yman Juâ ambyr mujahuk, ngâ ke. Myja pekwa my? Tupâ je'êha rupi mujahuk my? Anî rahâ, sawa'e je'êha rupi mujahuk my? Ame'ê ke ihê pe pepandu py — aja pa'ihu ta pe.

³¹ Pa'ihu ta je'ê je'ê hû a'eta jupe:

—Mâ! Myja japandu ta my? "Tupâ je'êha rupi Juâ mujahuk" aja japandu ipe rahâ, kuja jande pe Jesu pandu ta: "Aja rahâ, ma'erehe Juâ pandu ame'ê ke rehe pejurujar ym my?" aja a'e pandu ta.

³² Anî. "Sawa'e je'êha rupi Juâ mujahuk" aja japandu rahâ, ngâ parahy te ta jande rehe. Myja japandu ta my? — aja je'ê je'ê hû a'eta jupe. (Juâ ambyr ke Tupâ je'êha pandu ame'ê ke, aja upa ngâ ukwa katu, a'erehe heta ame'ê ta ngi pa'ihu ta kyje. Ngâ parahy ta, aja ukwa.)

³³ A'erehe a'eta pandu:

—Juâ rehe har japandu ym ta nde pe — aja pa'ihu ta.

Pe, Jesu pandu tî:

—Aja rahâ, ihê aja tî. Awa je'êha rupi ma'e ke ihê ama'ema'e. Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû ngi ngâ ke amuhem amondo, ame'ê ke pehê pe apandu ym ta tî — aja a'e pandu.

12

Ma'eywa ty usakiha rehe har

(Matéu 21.33-46; Ruk 20.9-19)

¹ Pe, myja me'ê ma'eywa ty usakiha ta my, ame'ê ke Jesu pandu pandu uî:

—Ko kupixa pe ma'eywa'y rākâ ra'yr ke ijar jyty. Uwa'y rākâ ke jyty. Kupixa rymy'y rupi mukurar kurar. Pe, ma'eywa rykwer jo'okiha renda pykûi tî. Kupixa rymy'y rehe myta mujâ tî. Ywate ame'ê ke mujâ. (Ame'ê ngi usakiha usak usak katu.) Pe, amô ta pe ijar pandu: "Pepaite ihê apaxia ta aho. Ihêma'e kupixa rehe pesak pesak katu. I'a tyarô rahâ, ko amô pehêma'e ta kÿ. Amô i'a ihêma'e ta kÿ" aja ijar. "Ere" aja ame'ê ta pandu. Pe, ijar oho.

² I'a tyarô rahâ, miasu ke kupixa jar mondo. Usakiha ta koty ma'eywa rykwer rehe miasu oho piam.

³ Anî. Ame'ê ke usakiha ta pyhyk. Pe, upa pirok. Ijar koty mujiwyr mondo. Ipo te'e jywyr oho. I'a me'ê ym te.

⁴ A'engi amō miasu ke kupixa jar mondo. Ame'ē ke iākā rupi usakiha ta nupā nupā. Muhuxī ame'ē ke tī. Pe, mujywywyr mondo.

⁵ Pe, amō ke ijar mondo. Ame'ē ke usakiha ta jukwa. A'erehe amō amō miasu ta ke ijar mondo. Pe, amō amō ke usakiha ta nupā hū tī. Amō amō ta ke jukwa tī.

⁶ —Amō sawa'e ijar namō ixo. Ta'yr ke ame'ē. Ipái ipy'a katu ehe. Ame'ē ke usakiha ta koty mondo. Ijar pandu jupe: “Ko ihē ra'yr. Usakiha ta hendu katu ta ehe” aja ipái naī.

⁷ Pe, usakiha ta rehe ta'yr uhyk rahā, ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe: “Peme'ē riki ijar ra'yr. (Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta.) Jahorahā! Jajukwa ta peme'ē. Aja rahā, kupixa riki jandema'e wan ta” aja usakiha ta jupe.

⁸ A'erehe ta'yr ke usakiha ta pyhyk. Pe, jukwa. Kupixa kupe koty hete ke ombor.

⁹ —Mā! Ma'e kupixa jar ma'e ta apo my? Pesarahā! Ijar te uwyr; pe, upa katu te usakiha ta ke jukwa ta. Pe, amō usakiha ta pe kupixa me'ē ta. Ame'ē ta kupixa rehe usak usak katu ta ixo.

¹⁰ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha pesak katu.

“Ita rehe har ita ok mujāha pandu: ‘Jaxer te'e kome'ē ita ke' aja.

Tupā pandu: ‘Anī. Peme'ē ita riki ok pyter wan mupu'am katu riki' aja.

¹¹ Aja jandema'e sawa'e te ma'eha riki. Katu aja jakwa” aja panduha ihē — aja Jesu pandu.

¹² Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta pyhyk ta tipe. Ame'ē ta pandu:

—Ma'eywa ty usakiha ta rehe har Jesu pandu. Jande rehe har ame'ē — aja ukwa.

(Ame'ē ta riki usakiha ta aja saka, aja ukwa.) A'erehe a'e ke pyhyk ta tipe. Anī. Heta ame'ē ta hury katu, Jesu panduha rehe. Jesu ke pyhyk rahā, heta ame'ē ta parahy ta. A'erehe heta ame'ē ta ngī kapitā ta kyje, a'erehe pyhyk ym. Oho ingi.

Kapitā keruhū pe tamatarer me'ē katu my?

(Matéu 22.15-22; Ruk 20.20-26)

¹³ Ajame'ē ke Jesu koty parise ta ke jundéu awa tama'e kapitā ta mondo. Ero kotyhar ta ke mondo ixoty tī. Jesu je'ēha rehe hendu. Pe, je'ēha jawy rahā: “Katu ym nde erepandu” aja pandu ta. (Muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.)

¹⁴ Jesu rehe uhyk rahā, ame'ē ta pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Jete har te ke nde erepandu, aja jakwa katu. Myja me'ē sawa'e my, ame'ē rehe nde eresak eresak ym, a'erehe nde erekwa katuha ke pahar amō mukanim ym. Muka'u te'e ym nde ke. Jete har rupi Tupā putar ame'ē ke nde

eremu'e mu'e katu. A'erehe epandu katu jande pe. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer jame'ē rahā, katu my? Myja me'ē jundéu awa ta je'ēha mujekwa katu my? “Pehē peme'ē katu” aja mujekwa my? “Peme'ē ym” aja mujekwa my? Myja my? Epandu katu — aja parise ta pandu ipe.

¹⁵ Ame'ē ta mokōi ukwaha namō ixo, aja Jesu ukwa katu. A'erehe kuja pandu:

—Ma'erehe ihē akwa katuha ke pemanga te'e pexo my? Ita tamatarer ihē pe perur. Ihē asak ta — aja Jesu.

¹⁶ Pe, werur ipe. Jesu pandu:

—Kome'ē tamatarer rehe awa'ā ihē my? Awa rer amō ta mupinim ko my? — aja parise ta pe.

—Homa awa tama'e kapitā keruhū 'ā kome'ē. Sesa'ā ke — aja ipe. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹⁷ —Aja rahā, kapitā keruhūma'e ke kapitā keruhū pe peme'ē katu. Tupāma'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu. (Ame'ē riki ma'e ke peme'ē ipe, ame'ēja saka) — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ame'ē ke rehe hendu rahā, parise ta pandu:

—Mā! Ukwa katu riki a'e — aja Jesu rehe har pandu.

Pe, oho ingi.

Kweraha rehe har

(Matéu 22.23-33; Ruk 20.27-40)

¹⁸ Pe, amō sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Sanduse ta uhyk uwyr ehe. Kwera ym te ta awa aja ame'ē ta ukwa. Jesu pe pandu:

¹⁹ —Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Yman kuja Moise mupinim:

“Sawa'e jumendar, pe, ta'yr ym ipe rī. Pe, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk.

Pe, a'e ta'yr ipe. Ame'ē ta'yr riki imu ambyr ra'yr aja ngā ukwa” aja Moise mujekwa.

²⁰ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U'ar py ame'ē ke jumendar. Pe, ta'yr ym ipe rī. Pe, manō.

²¹ A'erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Mokōihar aja tī. Sawa'e manō tī. Ta'yr ym ipe tī. A'erehe imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tī. Ame'ē aja tī. Manō tī. Ta'yr ym ipe tī.

²² Aja upa imu ta riki tī. Imu ambyr rakehar ke pyhyk tī. Pe, manō tī. Ta'yr ym ipe tī. Upa awa po wajar mokōi imu ta manō. Pe, kūjā manō tī.

²³ Apo epandurahā! Yman rahā, manō ame'ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa awa po wajar mokōi imu ta riki pyhyk — aja sanduse ta pandu. (“Manō ame'ē ta kwera katu ta uhem” aja ukwa ame'ē ta ke muka'u

te'e tar katu, a'erehe ame'ë panduha ke sanduse ta pandu.)

²⁴ Jesu pandu:

—Mâl! Tupã je'ëha pekwa ym. Tupãma'e pyrãtãha ke pekwa ym tĩ, a'erehe pehë je'ëha ke pejawy.

²⁵ Yman rahã, ngã kwera katu uhem rahã, jumendar ym te ta awa. Ywa pe Tupã je'ëha rahoha ta ixo. Ame'ë ta aja ngã ixo ta tĩ. Jumendar ym te ta tĩ.

²⁶ Apo kweraha rehe har amujekwa ta. Yman ju pirã'y rehe har Moise mupinim. Ame'ë rehe har pekwa riki. A'ep kuja panduha ihĩ. Moise pe Tupã pandu:

“Ihë rehe Amarã ipy'a moĩ moĩ katu. Ihë rehe Isak aja tĩ. Ipy'a moĩ moĩ katu tĩ. Jako aja tĩ. Ihë rehe ipy'a a'e moĩ moĩ katu tĩ” aja Tupã pandu.

²⁷ —Pesarahã! Ixuwe katu ixo ame'ë ta jö Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu. Manö ame'ë ta anĩ. Aja rahã, Amarã ta 'ã ixuwe katu aja ixo rĩ. Yman riki manö. A'eta 'ã ixuwe katu ixo. A'erehe tapijar te'e we ipy'a ke moĩ moĩ katu Tupã rehe. A'erehe: “Amarã ta ihë rehe ipy'a ke moĩ moĩ” aja Tupã pandu. (A'eta 'ã pehĩ.) A'erehe manö ame'ë ta kwera katu ta kÿ, aja Tupã mujekwa. A'erehe pehë pekwa pejawy riki — aja Jesu mujekwa.

Je'ëha katu te ame'ë ke

(Matéu 22.34-40; Ruk 10.25-28; 1 Juã 5.3)

²⁸ Jesu namö sanduse ta pandu pandu ame'ë ke amö Moise je'ëha mu'e ame'ë hendu. Sanduse ta pe ukwa katuha namö Jesu pandu, aja Moise je'ëha mu'e ame'ë ukwa. A'erehe a'e riki Jesu pe Tupã je'ëha rehe har pandu:

—Myja me'ë riki katu te ame'ë ke my? — aja ipe.

²⁹ —Kuja riki katu te me'ë ke.

“Jundéu awa ta! Pehendu katurahã! Tupã riki jandema'e sawa'e te. A'e jö riki sawa'e te.

³⁰ Tupã rehe nde py'a emoĩ moĩ katu. Tupã rehe har nde erekwa erekwa exo rahã, epy'a katu ehe.

Upa nde erekwa katuha namö epy'a katu ehe tĩ.

Upa nema'e pyrãtãha namö ma'e ke nde erema'ema'e rahã, epy'a katu ehe tĩ.”

³¹ —Moköihar Tupã je'ëha katu te ame'ë ke kuja.

“Ne namö ixo ame'ë ta rehe epy'a katu. Nde juehe nde erepy'a katu, aja amö rehe epy'a katu tĩ.”

—Ame'ë moköi je'ëha riki katu te ame'ë ke. Aja me'ë amö je'ëha uhyk ym — aja Jesu ipe.

³² Moise je'ëha mu'e ame'ë pandu:

—Sawa'e! Katu nde erepandu. Jete har nde erepandu. Jandema'e sawa'e te jö riki Tupã. Amö Tupã aja nixóí te.

³³ A'erehe Tupã rehe amö ipy'a katu ta me'ë te'e. Upa ukwa katuha namö ipy'a katu ta me'ë te'e tĩ. Upa ma'e ke pyrãtãha namö amö ma'e rahã, Tupã rehe ipy'a katu ta me'ë te'e tĩ. Pe, inamö ixo ame'ë ta rehe ipy'a katu ta me'ë te'e tĩ. Juehe aja amö rehe ipy'a katu ta me'ë te'e tĩ. Ame'ë moköi je'ëha rehe hendu katu rahã, katu te ame'ë ke. Ma'e hymba hapy, aja ymanihar ta aja Tupã rehe ipy'a moĩ moĩ tĩ. Ame'ë katu we. Amö ma'e heta ma'e ke hapy, aja Tupã rehe ipy'a moĩ moĩ rahã, katu we tĩ. Tupã je'ëha rehe hendu katuha riki i'ar koty te we katuha — aja sawa'e pandu.

³⁴ Ukwa katuha namö sawa'e pandu, aja Jesu ukwa. A'erehe pandu ipe:

—Awa ixoha amö koty Tupã putar. Jete har rupi amö ixo katu, aja a'e putar. Ame'ë ke nde erekwa nahã my, aja akwa. A'erehe ixotyhar aja nde eremuruwak tate nahã my — aja sawa'e pe.

Jesu mu'e katu te, a'erehe arahã har ngi ma'e ke ngã pandu ym ipe tĩ.

Ndawi rainö rehe har

(Matéu 22.41-46; Ruk 20.41-44)

³⁵ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu mu'e uĩ rahã, kuja pandu:

—Ihë pe pepandurahã! Moise je'ëha mu'e ame'ë ta kuja pandu: “Kirisutu Ndawi rainö. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e” aja pandu. Ma'erehe aja pandu my?

³⁶ Tupãã mujekwa ame'ë ke Ndawi pandu. Kuja.

“Ihëma'e sawa'e te pe jandema'e sawa'e te pandu: ‘Ihë rake ewapyk eĩ.’ (Aja rahã, katu te ame'ë ke nde, aja amujekwa.)

Nde ruwajan ta ke ihë amuputu'u ta, a'erehe nde rehe ame'ë ta hendu katu ta” aja.

³⁷ —Kirisutu rehe har Ndawi pandu: “Ihëma'e sawa'e te” aja. (Aja rahã, a'e Tupã tĩ, aja Ndawi ukwa.) Aja rahã, myja me'ë Kirisutu Ndawi rainö aja ixo my tĩ? (Aja rahã, awa te'e a'e, aja mujekwa) — aja ngã pe Jesu pandu.

(Anĩ. Jundéu awa tama'e kapitã ta pandu ym ma'e ke.) Heta ame'ë ta anĩ. Jesu je'ëha rehe upa ngã hendu. Hury katu ngã ehe.

Moise je'ëha mu'e ame'ë ta rehe har

(Matéu 23.1-36; Ruk 20.45-47)

³⁸ Ngã ke Jesu mu'e rahã, kuja pandu:

—Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja mã peja ym pehë tĩ. Ame'ë ta ima'e mundeha katu te aja putar katu. (Aja rahã, kapitã jupe aja mujekwa tar katu tipe.) Amö we tĩ. Muhepyha renda rupi wata ixo rahã: “Ko nde erexo. Nde katu” aja je'ëha putar katu tĩ. (Katu te ame'ë ke jupe aja mujekwa tar katu tipe.)

³⁹ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe wapyk rahā, kapitā ta rake wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe.) Ma'e huryyha amō mujā rahā, imi'u matyr. Ame'ē pe oho rahā, aja tī. Kapitā ta rake wapyk tar katu tī. (Katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe tī.)

⁴⁰ Ixawa'e manō ame'ē ta pe a'eta pandu: “Pehē ke jahaihu tar katu” aja naī. Anī. Te'e riki. Kūjāma'e ke te'e pyhyk raho. Hok ke te'e jo'ok ingi tī. Pe, katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu, a'erehe i'i Tupā namō pandu pandu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke aja ngā ukwaha naī.) Mā! Ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har Jesu pandu.

Ixawa'e manō ame'ē ke tamatarer ke purakar

(Ruk 21.1-4)

⁴¹ Pe, tamatarer purakariha renda koty Jesu wapyk uī. Henda pe tamatarer ke ngā purakar. (Aja Tupā rehe ipy'a moī moī katu.) Jesu usak usak uī rahā, ima'ehū namō ixo ame'ē ta heta purakar.

⁴² Pe, ixawa'e manō ame'ē ke uhyk uwyr a'ep. Tamatarer ta'yr mi namō ixo. Mokōi jō ita tamatarer ra'yr henda pe purakar. Ame'ē mokōi ta'yr te mi.

⁴³⁻⁴⁴ Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur. Pesarahā! Amō ta ima'ehū namō ixo. Ame'ē ta ngi har a'eta jo'ok, pe, henda pe purakar. Ima'e ke pyta we hū rī. Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke anī. Tamatarer heta ym te. Mokōi jō namō ixo. Ame'ē ke upa katu te purakar. Ima'e ke pyta ym te. Nixōi te apo 'y. Ima'e ke jo'ok ta tipe. Anī. Upa katu te ame'ē ke henda pe moī. (Tupā rehe ipy'a moī moī tar katu te hū, a'erehe upa katu te henda pe moī.) Upa katu te moī, a'erehe amō ta 'ar koty te we kūjā moī katu — aja Jesu pandu.

13

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe har

(Matéu 24.1-2; Ruk 21.5-6)

¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Jesu uhem ixo, jumu'eha ta namō. Ame'ē ta ngi har amō pandu ipe:

—Sawa'e! Esarahā! Jumu'eha renda keruhū katu te. Ita keruhū ke te'e mujā ame'ē ke. Mā! Katukwer — aja Jesu pe.

² Jesu pandu:

—A'e tī! Pesak katu ehe apo. Yman rahā nixōi ta. Peme'ē ke amō ta upa mujaxer ta kī. Ita mokōi mokōi ihī ym te ta kī. Upa katu te ita ke amō ta ombor ta. (Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke mujaxer ta, aja mujekwa) — aja jumu'eha ta pe pandu.

Jumai mai ame'ē rehe har

(Matéu 24.3-14; Ruk 21.7-19; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-14)

³ Ywy'ā rehe Jesu wapyk uī. Oriwéi ywy'ā rehe. Arahā Petu uhyk ehe. Tian aja tī. Juā amō tī. Andere amō tī. Uhyk ehe tī. A'eta jō Jesu namō ixo. Paite we Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ihī. Usak katu ehe. Ame'ē rehe har jumu'eha ta pandu:

⁴ —Jande pe ebandurahā! Myja rahā, ita mokōi mokōi ihī ym ta my? Ma'e jasad ta my, pe, ame'ē ke uhyk tate, aja jakwa katu ta my? — aja Jesu pe pandu.

⁵ Jumu'eha ta ke Jesu mu'e:

—Pesak katu kī! Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁶ Kuja. Heta uwyr ta. “Jesu je'ēha rupi ihē ajur” aja pandu te'e ta. “Ko Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē” aja pandu te'e ta tī. Heta ngā ke muka'u te'e ta tī.

⁷ Kotete jumaiha tyapuha ke pehendu ta. “Paite amō ta jumai mai ixo” aja pehendu ta tī. Pemukahem ym. Aja jumaiha uhyk ta kī. Uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk, anī we rī.

⁸ Amō amō wyy pe har ta jumai mai ta ngā juehe. Kapitā keruhū riki amō kapitā keruhū namō jumai mai ta tī. Amō amō wyy katak katak hū ta. Amō amō wyy rehe ngā mi'u nixōi te ta tī. Aja ahyha uhem ramō. Ahy py, ame'ēja saka.

⁹ —Pesak katu pehē juehe. Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty pehē ke amō ta raho ta. “Jaxer pehē” aja naī. Pe, pehē ke nupā ta. Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe raho ta tī. A'ep ngā petek hū ta pehē ke tī. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe homa awa tama'e kapitā ta ruwa koty pepu'am ta. Kapitā keruhū ruwa koty pepu'am ta tī. Ame'ē ta pe pepandu ta: “Jesu rehe jō amō jurujar katu rahā, ame'ē ke Tupā muhā katu ta” aja pepandu ta. Ame'ē myrandu katu pepandu ta.

¹⁰ Ame'ē myrandu katu ke upa katu te ngā pe amō ta pandu pandu ta me'ē te'e. Pe, 'ar rehe angaha uhyk ta.

¹¹ Pehē ke amō ta pyhyk ta kī. Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty raho ta tī. Arahā pehē py'a pe pekwa pekwa ym pe'am: “Ma'e jande japandu ta my? Myja me'ē katu my?” aja pekwa pekwa ym pe'am. Kapitā ta ruwa koty pepu'am rahā, je'ēha amō muwyr ame'ē ke pepandu katu. Arahā pehē atu je'ēha pepandu ta my? Anī. Aja ym. Tupā'ā riki mujekwa ame'ē ke pepandu katu ta.

¹² Arahā kapitā pe imu pandu ta: “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta. Ipái ta aja tī. Kapitā pe ta'yr ta ke raho ta. “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta tī. Ipái ta ke ta'yr ta raho ta tī. “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta tī.

¹³ Ihê kotyhar ta ke pehê, a'erehe pehê rehe upa ngã parahy ta. Ihê rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ê ke Tupã namô ixo ta. Manô. Anĩ. Tupã namô ixo katu ta — aja Jesu pandu.

Ahyha keruhũ ngã rehe uhyk ta ame'ê rehe har

(Matéu 24.15-28; Ruk 21.20-24; 2 Tesaron 2.3)

¹⁴ A'e pandu tĩ:

—[Paper rehe esak katu! Pe, ekwarahã!]
Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe amô ta ma'e jaxer ai te ame'ê ke moĩ ta. Katu ym a'ep. Ame'ê ke rehe pesak rahã, jundéi ywy pe har ta kanim ujan oho. Ywy'ã koty ujan oho. (Aja rahã, manô ym ta.)

¹⁵ Hok kupe 'ar pe amô ixo rahã, mã peja hok pe ixo ym oho. Pyhyk ym oho ima'e ke. I'ĩ pyta ym. Pahar ujan oho. (Aja rahã, manô ym ta.)

¹⁶ Kupixa pe ixo rahã, ima'e ke rehe hok pe jywyr ym oho. Ima'e mundeha rehe pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. (Aja rahã, manô ym ta.)

¹⁷ Arahã ipusu pe imembyr namô kũjã ixo rahã, mã pyrara ta ixo. (Marã ka ym pahar ujanaha.) Ixambyr u'u ame'ê ke namô ixo rahã, aja tĩ. Mã pyrara ta ixo tĩ. (Marã ka ym pahar ujanaha.)

¹⁸ "Aman ndy'ar rahã, ahyha emuhyk ym" aja Tupã pe pepandu. (Aman ukyr rahã, rysã. A'erehe marã ka ym pahar ujanaha.)

¹⁹ —Arahã ngã rehe ahyha keruhũ uhyk ta. Aja ahyha keruhũ ngã ukwa ym we rĩ. Yman kome'ê ywy keruhũ Tupã mujã. Arahã har ngi aja ahyha keruhũ ngã ukwa ym we rĩ. Uhyk ym we rĩ. Arahã jô uhyk katu ta. Ahyha keruhũ upa rahã, aja ahyha keruhũ ngã ukwa ym ta tĩ. Uhyk ym ta tĩ.

²⁰ Pahar jandema'e sawa'e te ahyha keruhũ ke mumba ym rahã, kome'ê ywy keruhũ pe ngã nixói te ta tipe. Anĩ. Tupã rehe ipy'a katu ame'ê ta kome'ê ywy keruhũ pe ixo. A'erehe pahar ahyha keruhũ ke jandema'e sawa'e te mumba ta.

²¹ —A'engi amô ta pehê pe pandu ta: "Ko Kirisutu ixo. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am me'ê ke" aja pandu naĩ. Amô: "Pete'e ixo apo" aja ta naĩ tĩ. Ame'ê rehe pejurujar ym pehê. Te'e ame'ê ta.

²² Amô ta te'e pandu ta uwyr: "Ihê Kirisutu" aja naĩ. Amô: "Tupã je'êha pandu ame'ê ke ihê" aja riki te'e pandu ta. Marã ka ym amô ma'e'eha, ame'ê ke ma'ema'e katu ta. Aja Tupã rehe ipy'a katu ame'ê ta ke muka'u te'e ta tipe. Tupã pandu: "Ihê kotyhar ta ke pehê." Ame'ê ta ke muka'u te'e ta tipe.

²³ A'erehe pesak katu kÿ! Ame'ê te'e pandu ame'ê ta uhyk ym we rĩ. Upa katu te ame'ê rehe har ihê amujekwa pehê pe apo 'y — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu jywyriha rehe har
(Matéu 24.29-31; Ruk 21.25-28; 2 Tesaron 1.6-7; Apokarip 1.7)

²⁴ A'e pandu tĩ:

—Ame'ê ahyha keruhũ 'ar upa rahã, amô we mäte ma'e ke uhyk ta. Warahy muwe ta tĩ. Jahy wera ym ta tĩ.

²⁵ Ywa ngi jahy rata ta u'ar u'ar ta tĩ. Ywa rehe ihĩ ame'ê ke Tupã mukatak hũ ta.

²⁶ —Ajame'ê ke ihê ajywyr ta. Awa ihê tĩ. Tupã je'êha rupi ajur. Ywa takãxiha 'ar pe apu'am ta ajur. Tupãma'e pyrãtãha namô ajywyr ta. Henty hũ aja ajywyr ta.

²⁷ Pe, Tupã je'êha rahoha ta ke ihê amondo ta. Upa katu te kome'ê ywy keruhũ rupi amondo ta. Tupã pandu: "Ihê kotyhar ta ke peme'ê ta. Aputar ame'ê ta ke ame'ê ta" aja. Ame'ê ta ke Tupã je'êha rahoha ta mujy'ar ta. Upa katu te ame'ê ta ke mujy'ar ta. (Pe, Tupã namô ixo ta) — aja Jesu pandu.

Ma'eywa putyr ame'ê rehe har

(Matéu 24.32-35; Ruk 21.29-33)

²⁸ A'e pandu tĩ:

—Ma'eywa'y riki pehê pe mujekwa ta. Sik'y ke. Hãkã rehe hokyr uhem rahã, warahy haku tate, aja pekwa.

²⁹ Aja ihê ajywyriha pekwa ta tĩ. Warahy uwe, ame'ê rehe har apandu ramô. Aja pesak rahã, ywa ngi ajywyr tate, aja pekwa ta.

³⁰ Ko apandu katu. Upa pehê pe apandu ramô, aja uhyk ta. Amô ihê kotyhar ta pyrara hũ ta. Anĩ. Tapijar te'e we ihê rehe jurujar katu ta rĩ.

³¹ Ywa ke upa kanim ta. Kome'ê ywy keruhũ upa kanim ta tĩ. Ihê apandu ame'ê ke anĩ. Ame'ê kanim ym te ta. Apandu, aja upa katu te uhyk ta kÿ — aja Jesu pandu.

Jesu jywyriha angaha rehe har

(Matéu 24.36-44; 1 Tesaron 5.2-3; 2 Petu 3.10)

³² A'e pandu tĩ:

—Myja rahã, ihê ajywyr ta my? Ma'e wera rahã, ajywyr ta my? My warahy rahã, ajywyr ta my? Ame'ê ke ukwa ym awa. Ywa pe ixo ame'ê Tupã je'êha rahoha ta ukwa ym tĩ. Ihê riki akwa ym tĩ. Ta'yr ke ihê. Ihê pái jô ukwa katu.

³³ Pesak katu, aja pexo! (Peker aja ym pexo.) Ajywyriha angaha ke rehe pekwa ym. A'erehe pesak katu pexo. Peta kÿ.

³⁴ —Kuja riki. Sawa'e paxia oho, ame'êja saka. Oho rahã, hok ke hijar oho. Oho tate rahã, miasu ta pe pandu: "Ihê rok rehe pesak katu. Peparaky katu pexo rĩ" aja ijar pandu. Hukwen rupi harõha pe pandu tĩ: "Eharõ katu e'am" aja.

³⁵ Aja pexo tĩ. Pehê pe ihê apandu katu: "Pesak katu pexo." Ywa ngi ihê ajywyr rahã, ihê ajywyriha angaha ke pekwa ym ta. Pytun ramô rahã, ajywyr ta nahã my. Pytun

pyter pe, ajywyr ta nahā my. Sapukāi je'ē ramō rahā, ajywyr ta nahā my. Pytuniwe rahā, ajywyr ta nahā my. Pekwa ym ta, a'erehe peharō katu pexo.

³⁶ Ajywyrriha riki pahar ta. Ajywyr rahā, peker aja pehē rehe asak rahā, katu ym ta.

³⁷ A'erehe pehē pe apandu katu: "Peharō katu pexo." Amō we tī. Upa katu te ngā pe apandu tī: "Peharō katu pexo" — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

14

Jesu ke pa'i hu ta jukwa tar katu

(Matéu 26.1-5; Ruk 22.1-2; Juā 11.45-53)

¹ Pe, mokōi ukwer rahā, Pasuko 'ar rehe uhyk ta. Arahā jundéu awa ta mbeju ke u'u ta. Mbeju ke mupururukiha nixói, ame'ē ke u'u ta. Pe, Jesu ke jundéu awa tama'e pa'ihu ta pyhyk tar katu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Pyhyk tar katu tī. Ngā ukwa ym ha rupi pyhyk tar katu. Pe, jukwa tar katu.

² Ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe:

—Ngā mi'u matyr rahā, heta ngā ixo. Arahā japyhyk ym we ta rī. Arahā japyhyk rahā, jandé rehe ngā parahy ta. Jandé namō jumai ta — aja a'eta jupe.

Jesu ākā rehe mupihēha kūjā jyhē

(Matéu 26.6-13; Juā 12.1-8)

³ Mbeta ok ta pe Jesu ihī, Simā rok pe. Yman pere ma'e u'u hū ame'ē ke namō Simā ixo. Apo anī. Katu 'y. Pe, u'uha renda pe Jesu wapyk uī rahā, ita parasuku ke kūjā muhyk werur ehe. Ita aramba ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē parasuku. Ita parasuku pe na rykwer ihī. Pihe katu te ame'ē! Muhepy hū ame'ē tī. Parasuku kyndaha ke kūjā mopok. Pe, Jesu ākā rehe tykwer jyhē.

⁴ Ame'ē rehe usak rahā, amō ta je'ē je'ē kūjā rehe har. Pandu pandu a'eta jupe:

—Ma'erehe tykwer ke te'e jyhē my?

⁵ Peme'ē rykwer muhepy rahā, tamatarer hū pyhyk ta. Pe, ame'ē ke ima'e ym te ame'ē ta pe me'ē me'ē katu ta tipe — aja a'eta jupe. A'erehe kūjā rehe har je'ē je'ē hū a'eta jupe.

⁶ Anī. Jesu pandu:

—Mā peja ym pehē. Peje'ē je'ē ym pehē jupe. Katu ym aja. Kūjā rehe peparahy ym. Ma'e katu ame'ē ke ihē pe kūjā ma'e.

⁷ Pesarahā! Ima'e ym te ame'ē ta kote'e ixo. Ame'ē ta pe tamatarer peme'ē tar katu rahā, pete'e ixo. Ihē anī. Pehē namō aja te'eha apyta ym ta.

⁸ Kūjā putar aja a'e ma'e katu. Pesarahā! (Jundéu awa manō rahā, hete ke amō ta mupihe te'e, aja te'eha a'eta ma'eha.) Aja ihē rehe tī. Ihē amanō ym we rī. Ko ihē ke mouha rehe kūjā upa mupihe. (A'erehe ihē rehe pyaiha apo mujekwa rahā, katu tiki.)

⁹ Pesarahā! Apo apandu katu. Ihē rehe har myrandu katu ke amō ta pandu pandu

raho. Kome'ē ywy keruhū rupi pandu pandu raho rahā, kome'ē kūjā ma'eha rehe har pandu ta tī. Kūjā ma'eha ke harái ym ta ngā — aja a'eta pe Jesu pandu.

Pa'ihu ta koty Jun oho

(Matéu 26.14-16; Ruk 22.3-6)

¹⁰ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty Jun Ikario oho. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteī a'e. Pa'ihu ta pe pandu:

—Jesu koty pehē ke ihē araho ta — aja Jun.

¹¹ Ame'ē ke rehe pa'ihu ta hendu rahā, hury katu. Pe, pandu ipe:

—Jesu koty jandé ke nde ereraho rahā, nde pe tamatarer jame'ē ta — aja Jun pe.

Pe, a'engi Jesu rehe pa'ihu ta ke muhyk ta raho ame'ē angaha ke rehe Jun harō ixo.

Pasuko 'ar ke Jesu ta ukwa ukwa uī

(Matéu 26.17-25; Ruk 22.7-14; Ruk 22.21-23; Juā 13.21-30)

¹² Ajame'ē ke Pasuko 'ar uhyk. Ame'ē 'ar rahā, arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa. (Aja ipy'a pe Tupā rehe har ukwa ukwa uī.) Jesu pe jumu'eha ta pandu:

—Pasuko 'ar rahā, arapuharan ra'yr ka'ē ke nde ere'u ta. Ame'ē ke jamatyr, aja nde ereputar. My jamatyr ta my? — aja ipe.

¹³ Mokōi jō jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pehē mokōi ihē amondo ta. Paite awa ok ta hū ihī, Jerusarē ok ta ke. A'ep peho. A'ep amō sawa'e rehe pesak ta. Iākā 'ar pe y ke ame'ē raho. Ame'ē sawa'e namō peho. Ijar rok pe a'e ixo ta.

¹⁴ Ame'ē rok pe inamō pexe peho tī. Ok jar rehe pesak rahā, kuja pepandu ipe: "Jandema'e mu'eha kuja me'u: 'Pasuko 'ar ke jandé jakwa jakwa tar katu. My u'uha renda ihī my? Ihēma'e jumu'eha ta namō arapuharan ra'yr ka'ē ke a'u ta' " aja ijar pe pepandu.

¹⁵ Ywate pyrūha renda ke ijar mujesak ta pehē pe. Upa ma'e ke pehī. (Myrape, ita rekú. Upa pehī.) A'ep jandé rehe jandé mi'u pematyr — aja mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu.

¹⁶ Jerusarē ok ta pe mokōi sawa'e ta oho. Ma'e u'uha renda mahem. Jesu pandu, aja upa katu te usak. Pe, a'eta mi'u matyr. A'ep Pasuko 'ar ke ukwa ukwa ta.

¹⁷ Pytun ramō rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk. Ma'e u'uha renda pe uhyk oho, awa py mokōi jumu'eha ta namō.

¹⁸ Ma'e ke u'u uī rahā, Jesu pandu:

—Ko apandu katu pehē pe. Pehē ngi har peteī ihē rehe ihē ruwajan ta ke muhyk ta werur. Muhyk ta ame'ē ko ihē namō u'u uī apo — aja jumu'eha ta pe.

¹⁹ Ame'ē rehe hendu rahā, a'eta pyai. Pehē teī teī pandu ipe:

—Mā! Ihē ke ame'ē my? — aja upa pandu ipe.

Aja pame katu te upa jumu'eha ta pandu.

²⁰ Jesu pandu:

—Awa py mokōi hetaha pehē. Pehē ngi har petēi ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur. Ita rekūi pe ihē namō mbeju ke munde, ma'e rykwer pe. Ame'ē riki ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur.

²¹ Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Myja ihē amanō ta my? Kuja. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja amanō ta. Aja uhyk ta. Ihē ruwajan ta ke ihē rehe muhyk ta werur. Māl Ame'ē ke pyrara te hū aja ixo ta. A'erehe imāi pusu ngi u'ar ym rahā, katu ta tipe — aja Jesu pandu.

Jesu rete ame'ē ke. Huwy ame'ē ke tī.
(Matéu 26.26-30; Ruk 22.15-20; 1 Korin 11.23-25)

²² Ma'e ke u'u rahā, mbeju ke Jesu pyhyk. Pe, Tupā pe pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja.

Pe, ame'ē ke mopok. Jumu'eha ta pe me'ē me'ē. Pandu:

—Pe'u! Kome'ē ihē rete — aja Jesu.

²³ Ita rekūi ra'yr ke Jesu pyhyk. Ma'eywa rykwer ita rekūi ra'yr pe ihī, uwa rykwer ke. Tupā pe pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja.

Pe, jumu'eha ta pe me'ē me'ē tī. Johu u'u.

²⁴ A'e pandu:

—Kome'ē ihē ruwy. Upa ngā rehe ihē ruwy uhem ta, a'erehe Tupā pandu ta: “Ihē ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ē ke ihē amuhā katu ta” aja ngā pe pandu ta.

²⁵ Ko apandu katu pehē pe. Uwa rykwer ihē a'u ym ta tī. Kapitā keruhū te aja ihē ke ihē pái keruhū mu'am ta kŷ. Arahā jō pyahu ame'ē ke pehē namō a'u ta kŷ tī — aja Jesu pandu.

²⁶ Upa u'u rahā, Tupā rehe har jyngar. A'engi uhem oho. Oriwéi ywy'ā koty a'eta oho.

Petu te'e pandu ta, ame'ē ke Jesu mujekwa
(Matéu 26.31-35; Ruk 22.31-34; Juā 13.36-38)

²⁷ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē ke upa pehijar ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

“Arapuharan ta usakiha ke Tupā jukwa ta. Aja rahā, upa arapuharan ta uhāi ta oho” aja amō mupinin.

—(Aja ta pehē ke tī. Amō ta ihē ke jukwa rahā, upa pehē pehāi ta peho tī.)

²⁸ A'engi ihē akwera katu ahem rahā, Ngariréi ywy pe ihē aho py ta — aja Jesu pandu.

²⁹ Petu pandu:

—Nde ke ihē ahijar ym te ta. Upa amō ta ujan ta oho nengi. Ihē anī ta. Nde namō apyta ta kŷ — aja riki.

³⁰ Pe, Jesu pandu:

—Petu! Ko apandu katu nde pe. Kome'ē pytun, sapukái mokōihar je'ē ym rahā, kuja te'e nde erepandu ta: “Jesu rehe har akwa ym ihē” aja nde erepandu ta. Aja mahapyrihar te'e nde erepandu ta — aja ipe.

³¹ Anī. I'ar koty te we hātā Petu pandu:

—Anī. Aja apandu ym te ta. Nde namō ihē ke amō ta jukwa rahā: “Nde rehe har ihē akwa ym” aja apandu ym te ta — aja ipe.

Petu pandu aja upa jumu'eha ta pandu pandu tī.

Ngese renda ke

(Matéu 26.36-46; Ruk 22.39-46)

³² Ajame'ē ke amō renda pe a'eta oho, Ngese renda pe. Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pewapyk we rī. Tupā namō ihē apandu ta aho — aja.

³³ Pe, iākā koty we Petu ke Jesu raho. Tian ke raho tī. Juā ke raho tī. Ame'ē mahapyr jō raho. Pe, Jesu pyai te hū. Māte hū ukwaha.

³⁴ Mahapyrihar ta pe pandu:

—Apai te hū ihē! Amanō aja ihē apyaiha tī. Se peyta we rī. Pesak katu pexo. (Aja rahā, amō uhyk ym ta jande rehe) — aja Jesu.

³⁵⁻³⁶ A'engi jeje Jesu oho we. Ipixi'a pe u'ar te'e oup. Aja Tupā namō pandu:

—Papa! Ihē apyrahaha uhyk tate, ihē rehe. Nde ereputar rahā, ame'ē ngi ihē ke nde eremuhem katu, aja akwa katu. Upa katu te ma'e ke nde erema'ema'e katu. A'erehe pyrahaha ngi emuhem katu ihē ke. Anī rahā, ihē py'ahu te'e ahendu katu ta. Nde ereputar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta kŷ — aja Tupā pe Jesu pandu.

³⁷ A'engi mahapyrihar ta koty jywy oho. Uhyk rahā, mahapyrihar ta rehe usak. Ukwer riki. Mupak rahā, Petu pe pandu:

—Simā! Mā! Nde ereker ereju. Nde eresak ym we rī.

³⁸ Peker ym we rī. Tupā namō pepandu! Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar ym ta. Ihē namō nde erepyta tar katu te. Anī. Nde riki pitu te'e — aja Jesu.

³⁹ Pe, Jesu oho we tī. Tupā namō pandu tī: —Papa! Ihē apyrahaha ngi emuhem ihē ke. Anī rahā, ihē py'ahu te'e ahendu katu ta. Nde ereputar ame'ē ke ihē ama'e ta — aja Jesu pandu tī.

⁴⁰ Pe, jywy tī. Mahapyr jumu'eha ta rehe uhyk tī. Ukwer ou tī. Pyhŷi te hū. Upak rahā, je'ēha ke uhem ym.

⁴¹ Jesu oho we tī. Pe, jywy tī. Mahapyrihar ta koty jywy rahā, a'eta ukwer ou tī. A'e pandu:

—Mā! Peker peju tī. Peputu'u peju tī. A'ewan pekeriha. Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē angaha ke rehe uhyk apo 'y.

42 Pepu'am! Jahorahā! Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe muhyk ta werur ame'ē ke petur ixo — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu ke ngā pyhyk

(*Matéu 26.47-56; Ruk 22.47-53; Juā 18.3-12*)

43 A'e pandu u'am rahā, Jun uhyk uwyr ehe. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har petei a'e. Jun namō heta ngā uhyk. Kyse puku namō ngā uwyr. Tamarā namō uwyr tī. Ame'ē ta ke Jesu koty pa'ihu ta mondo. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta mondo tī. Jundéu awa tamūi ta mondo tī.

44 Ngā pe Jun pandu ramō:

—Kuja Jesu ke pekwa ta. Huwa ke ihē apyter, ame'ē riki Jesu. Pahar pepyhyk a'e ke. Pesak katu peraho — aja Jun pandu.

45 Pe, Jun uhyk rahā, pahar Jesu koty oho. Pandu ipe:

—Sa'e! — aja Jesu pe.

Pe, huwa ke pyter.

46 Pe, Jesu ke ngā pyhyk. Hātā pyhyk.

47 Pe, amō a'ep ixo. Ame'ē riki kyse puku jo'ok. Pe, pa'i keruhūma'e miasu ke nupā. Inambi ke mopok ingi, kyse puku pe.

48 Ngā pe Jesu pandu:

—Kyse puku namō pejur, tamarā namō. Aja ma'e mukaniha ke amō ta pyhyk. Mā! Aja ihē ke pepyhyk pejur tī. Aja ym ta tipe rahā, katu.

49 Pesarahā! Kwehe we amō amō wera rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē amu'e aī. Pehē pyter pe axo. Amō amō ku'ē rahā we, ihē amu'e aī tī. Amō ku'ē rahā we, aja tī. Amu'e aī tī. Arahā pepyhyk ym ihē ke. Anī. Apo ihē ke pepyhyk. Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Aja uhyk apo 'y. Aja ihē ke pepyhyk apo tī. Mukaniha aja ihē ke pepyhyk pejur tī — aja Jesu pandu.

50 Pe, Jesu ke upa katu te jumu'eha ta hijar oho. Ujan riki oho ingi.

Jawe te'e ujan oho ame'ē ke

51 Jesu ke ngā raho rahā, haikwer rupi amō sawa'e wan oho ixo. Pan tuwyr pe jō hete rupi jupukek oho ixo. Pe, amō ta pyhyk a'e ke.

52 Anī. Pan tuwyr ombor oho. Jawe te'e ujan oho.

Ngā panduha renda pe Jesu ke amō ta raho

(*Matéu 26.57-68; Ruk 22.54-55; Ruk 22.63-71; Juā 18.13-14; Juā 18.19-24*)

53 Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok pe Jesu ke amō ta raho. A'ep upa pa'ihu ta jy'ar uī. Upa jundéu awa tamūi ta aja tī. Jy'ar uī tī. Upa Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Jy'ar uī tī. Pa'ihu ta namō jy'ar uī tī.

54 Paite we Jesu raikwer rupi Petu tur ixo. Pe, pa'i keruhū rok pe uhyk, soroka pe. Pa'i keruhūma'e parakyha ta namō Petu wapyk uī. Tata rake jumaku uī.

55 Pa'ihu ta ma'e usakiha ke kekar kekar tipe. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē rehe usak ame'ē ta ke kekar tipe. Johu jy'ar ame'ē ta rupi kekar kekar tipe. Anī. Mahem ym riki. Mahem rahā: “Nde katu ym. Nde eremanō ta me'ē te'e” aja Jesu pe pandu ta tipe. Anī. Mahem ym.

56 Amō amō pu'am. Te'e pandu, Jesu rehe har. Te'eha juja ym, a'erehe marā ka ym Jesu pe pandu: “Nde katu ym. Nde eremanō ta me'ē te'e” aja.

57 Pe, amō sawa'e ta pu'am. Jesu rehe har te'e pandu.

58 Kuja:

—Kwehe Jesu pandu ame'ē ke rehe jahendu: “Kome'ē Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke sawa'e ta mujā. Ihē amai ta. Mokōi aker rahā, amō ke ihē amujā ta. Ame'ē ke sawa'e mujā ym ame'ē ke. Ipo pe te'e mujā ym ame'ē ke” — aja jahendu.

59 Ame'ē sawa'e ta panduha juja ym tī.

60 Pe, pa'i keruhū pu'am. Heta ame'ē ta pyter pe pu'am. Jesu pe pandu:

—Nde rehe har amō ta je'ē je'ē hū. Nde erepandu ym ta my? — aja ipe.

61 Pandu ym riki Jesu. Pe, pa'i keruhū pandu tī:

—Kirisutu nde my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde my? Ngā pandu: “Nde riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe. Ame'ē ra'yr nde my tī? — aja Jesu pe.

62 —A'e tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Tupā pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Hake ihē awapyk ta aī. Ame'ē rehe pehē johu pesak ta kī. Ywa takāxihā 'ar pe ihē apyrū ta ajur. Ame'ē rehe pehē johu pesak ta kī tī — aja Jesu pandu. (“Tupā rake” aja Jesu pandu rahā: “Tupā a'e tī” aja mujekwa.)

63-64 Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, pa'i keruhū parahy ehe. A'erehe ima'e mundeha ke musak. (Aja rahā, Tupā parahy tī, aja mujekwa naī.)

—Mā! Pehē johu pehendu riki. Peme'ē riki Tupā aja jupe. Katu ym aja. Peme'ē rehe har amō ta pandu ame'ē ke japutar ym apo. Myja pekwa my? — aja pa'i keruhū pandu.

A'ep johu jy'ar ame'ē ta pandu:

—Katu ym riki a'e. Manō ta me'ē te'e — aja.

65 A'engi amō ta tymū ehe. Pan pe eha ke jupyk. Pe, hātā ipo pe huwa ke nupā. Pandu ipe:

—Awa nde ruwa nupā my? — aja Jesu pe. Hukwen harōha ta aja tī. Huwa ke nupā tī. Aja mahy Jesu ke.

Jesu rehe har Petu te'e pandu

(*Matéu 26.69-75; Ruk 22.56-62; Juā 18.15-18; Juā 18.25-27*)

⁶⁶ Soroka pe Petu ihī tī. Arahā pa'i keruhūma'e parakyha uhyk uwyr ehe.

⁶⁷ Petu rehe usak. Jumaku uī a'e. Kūjā usak katu ehe. Pe, pandu ipe:

—Jesu namō nde erexo ame'ē ke nde. Jesu Nasare ok ta pe har — aja Petu pe.

⁶⁸ Petu pandu:

—Anī. Ihē akwa ym ehe har. Nde erepandu ame'ē ke akwa ym ihē — aja ipe.

Pe, hukwen rake oho. Arahā sapukái je'ē.

⁶⁹ Kūjā usak ehe tī. A'ep ixo ame'ē ta pe pandu:

—Peme'ē riki amō tī. Jumu'eha ta ngi har amō tī — aja.

⁷⁰ Petu te'e tī:

—Anī. Aja ym ihē — aja pandu te'e.

I'i atu rahā, a'ep i'āi ame'ē ta pandu tī:

—Jete har te ke. Jumu'eha ta ngi har nde tī. Ngariréi wyw pe har je'ēha aja nde ereje'ēha, a'erehe inamō nde erexo aja jakwa — aja Petu pe.

⁷¹ Pe, Petu kuja tī:

—Jete har te ke pehē pe apandu katu. Ihē akwa ym te ehe har. Jete har te ke apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mahy — aja te'e pandu.

⁷² Pejot sapukái je'ē, mokōihar ame'ē. Pe, Jesu je'ēha ke Petu ukwa ukwa u'am: "Sapukái mokōihar je'ē ym rahā we, mahapyr nde erepandu ta: 'Jesu rehe har ihē akwa ym' aja nde erepandu ta.'" Ame'ē ke Petu ukwa ukwa u'am. Te'e pandu ramō aja Petu ukwa katu, a'erehe jixi'u hū a'e.

15

Pirat ruwa koty Jesu pu'am ame'ē rehe har

(Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Ruk 23.1-5; Juā 18.28-38)

¹ Pytuniwe te rahā, jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Jundéu awa tamūi ta namō pandu pandu tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta namō pandu pandu tī. Amō sawa'e ukwa katu ame'ē ta namō pandu pandu tī. Johu ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe uī:

—Homa awa tama'e kapitā pe Jesu ke jaraho. A'e riki jukwaha ke pandu ta — aja.

Pe, Jesu po apyr ipixi'a koty pukwar. Pe, kapitā pe raho. Her Pirat.

² Jesu pe Pirat pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde my? — aja.

—A'e tī — aja Jesu.

³ Pa'ihu ta te'e je'ē je'ē hū:

—Ma'e ka'u te'eha ke peme'ē ma'ema'e hū — aja Pirat pe.

⁴ A'erehe ame'ē rehe har Jesu pe Pirat pandu tī:

—Mā! Māte nde rehe har ngā je'ēha ke. Nde juehe har nde erepandu ym ta my? — aja ipe.

⁵ Anī. Jesu pandu ym te ipe tī. A'erehe Pirat jeje ipy'a pe ukwa ukwa u'am:

—Mā! Ma'ewā je'ē ym my? — aja ipy'a pe.

"Jesu ke pejukwa" aja Pirat pandu
(Matéu 27.15-26; Ruk 23.13-25; Juā 18.39-19.16)

⁶ Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u ke jundéu awa ta matyr. Arahā pame katu te kyndaha ngi petei sawa'e ke Pirat muhem ta. Te'e poir. Ngā pandu ame'ē sawa'e ke poir.

⁷ Arahā kyndaha pe amō sawa'e ixo. Her Mahamba. Homa awa tama'e kapitāma'e sonda ta namō jumai. Ame'ē ta namō ixo, kyndaha pe. Amukwehe kapitāma'e sonda ta namō jumai rahā, amō sawa'e ke Mahamba jukwa. (A'erehe kyndaha pe ixo.)

⁸ Pirat rehe ngā uhyk. Pandu ipe:

—Kome'ē wera rahā, kyndaha ngi sawa'e ke nde eremuhem. Kome'ē wera rahā pame katu te nde erepoir. Aja sawa'e ke epoir emondo apo tī — aja Pirat pe.

⁹⁻¹⁰ Jesu rehe hetaha ta ipy'a katu aja pa'ihu ta ukwa. A'erehe Jesu rehe jundéu awa tama'e kapitā ta jyty'um aja Pirat ukwa katu tī. A'erehe Jesu ke pa'ihu ta werur ipe, aja Pirat ukwa katu tī. A'erehe Pirat pandu:

—Awa peputar my? Jundéu awa tama'e kapitā keruhū ke ihē apoir te'e ta my? — aja a'eta pe.

¹¹ Anī. Ngā ke pa'ihu ta muparahy. Aja muka'u te'e ngā ke. Ngā pe pandu:

—"Mahamba ke te'e emuhem" aja Pirat pe peme'u — aja pa'ihu ta pandu.

A'erehe ngā pandu:

—Mahamba ke te'e emuhem — aja.

¹² Ngā pe Pirat pandu tī:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū aja Jesu rehe har amō ta pandu. Myja ihē ama'e ta my? — aja.

¹³ Hātā ngā pukái:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja ngā pukái.

¹⁴ —Ma'erehe my? Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym te. Jukwa rahā, katu ym — aja Pirat.

Anī. I'ar koty te we ngā pukái hū:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja riki.

¹⁵ Hetaha ta ke Pirat muhury tar katu. A'erehe kyndaha ngi Mahamba ke te'e muhem. Pe, sonda ta pe Pirat pandu:

—Jesu ke pepirok — aja.

(Pirok rahā, jukwa ta ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Upa Jesu ke sonda ta pirok rahā, ame'ē sonda ta pe Pirat me'ē. Ame'ē ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta raho.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū
(Matéu 27.27-31; Juā 19.2-3)

¹⁶ Homa awa tama'e kapitā rok wyr pe Jesu ke sonda ta raho, ma'e renda pe, pereto renda pe. Sonda ta pyta we ame'ē ta pe pukái tī.

—Pejur — aja.

¹⁷ Pan pytangwer ame'ē ke pe Jesu ke pukek. (Kapitā keruhūma'e aja saka pan pytangwer.) Iākā rehe har moī ehe tī. (Kapitā keruhūma'e aja saka tī.) Ame'ē iākā rehe har sonda ta japekā rākā ke te'e mujā. Ame'ē ke moī ehe.

¹⁸ Pe, puka puka hū ehe.

—Nde katu. Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde — aja sonda ta puka puka hū ehe.

¹⁹ U'ywa aja me'ē pe iākā ke nupā, japekā rākā 'ar pe. (Aja mahy.) Tymū ehe tī. (Aja rahā, jaxer ai ame'ē ke a'e aja mujekwa naī.) Ipynarāi pe sonda ta wapyk tī. (Aja rahā, sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwaha naī.) Pe, pandu:

—Nde katu te — aja sonda ta puka puka hū ehe.

²⁰ Upa puka puka hū ehe rahā, pan pytangwer jo'ok ingi, Jesu ngi. Ima'e mundeha mujywywyr ipe. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa raho.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke amō ta jukwa

(Matéu 27.32-44; Ruk 23.26-43; Juā 19.17-27)

²¹ Jukwaha renda koty ngā raho reko rahā, amō sawa'e wata oho ixo tī. Her Simā. Syre ok ta pe har ke a'e. Mokōi ta'yr ipe. Ta'yr rer Arexan. Amō Hu. Amō renda ngi hok pe Simā jwywyr ixo. Arahā sonda ta pandu ipe:

—Kome'ē myra ngā mupia ame'ē ke eraho, Jesuma'e ke — aja ipe.

Pe, Simā jixi'y 'ar pe moī.

²² Pe, Ngóu renda pe Jesu ke muhyk raho. Ame'ē renda pe usak rahā, awa ākā kangwer 'ā aja saka.

²³ A'ep kawī namō mi puhā mupara. Ame'ē puhā ahyha ke muputu'u we ta. Ame'ē kawī Jesu pe me'ē ta tipe. Anī. U'u ym a'e.

²⁴ Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. (Itapywa pe mujar mu'am.) Pe, ima'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke sonda ta ombor ixo. Awa ombor, pe, pinīha i'ar koty te we u'ar rahā, a'e riki mundeha ke pyhyk. Aja Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho.

²⁵ Warahy uhemihā koty ywa ku'a tate rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am.

²⁶ Ma'erehe Jesu ke jukwa my, ame'ē ngā ukwaha ke iākā 'ar koty Pirat mupinim. Kuja:

“Jundéu awa tama'e kapitā keruhū kome'ē” aja mupinim.

²⁷ Ame'ē renda pe mokōi ma'e mukanīha ta ke sonda ta mujar mu'am tī, myra ngā mupia ame'ē ke rehe. Ko Jesu jywa katu koty petēi. Amō ijywa'i koty mujar mu'am.

²⁸ Yman Tupā je'ēha ke amō mupinim. Aja uhyk apo 'y. Kuja:

“Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke ngā mupyrara. Ame'ē ta namō a'e ke ngā mupyrara ta tī” aja amō mupinim.

²⁹ A'ep wata ame'ē ta puka puka hū ehe. Iākā ke ngā mukatak katak hū ipe tī, aja puka puka hū ehe. Pandu tī:

—Mā! Nde erepandu: “Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū upa ihē amai ta. Pe, mokōi aker rahā, amō amujā ta” aja nde erepandu.

³⁰ Pengi ejujo'ok ewyjy! Myra ngā mupia ame'ē ngi ewyjy ejur! Aja rahā, nde eremanō ym ta! — aja ngā puka puka hū ehe.

³¹ Aja jundéu awa tama'e pa'ihu ta puka puka hū ehe tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Puka puka hū ehe tī. Upa ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Amō ta ke a'e mukatu hū. (A'erehe manō ym.) Apo jumumanō ym juehe.

³² A'e Kirisutu rahā, myra ngā mupia ame'ē ngi ewyjyrahā! Tupā mu'am ame'ē ke Kirisutu. A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū rahā, ewyjyrahā! Aja rahā, jajurujar katu ta ehe — aja pa'ihu ta puka puka hū ehe tī.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe amō mokōi sawa'e ta jixiko u'am tī. Ngā aja ame'ē ta puka puka hū ehe tī.

Jesu manō ame'ē rehe har

(Matéu 27.45-56; Ruk 23.44-49; Juā 19.28-30)

³³ Warahy jandar rahā, ame'ē wvyw rupi pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap ihon.

³⁴ Warahy ywa ku'a ihon rahā, hātā Jesu pandu:

—Eroi! Eroi! Rema samatani? — aja.

Ame'ē jundéu awa ta je'ēha kuja riki:

—Tupā! Tupā! Ma'erehe ihē ke nde erehijar my? — aja.

³⁵ Ame'ē je'ēha rehe a'ep ixo ame'ē ta hendu rahā, amō koty ukwa. A'erehe pandu:

—Pehendurahā! Eri pe pukái — aja ukwaha naī. (Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Eri.)

(Anī. Eri pe pukái ym.)

³⁶ Pe, amō ujan oho. Mandeju aja me'ē namō ma'e rykwer mupyta, kawī iro ym te ame'ē ke. Wina aja me'ē rykwer ke. Ame'ē ke myra rehe pukwar, pe, Jesu pe me'ē. Juru rehe mujar. Amō pandu:

—Anī we rī. Eharō we. Jasarahā! Myra ngā mupia ame'ē ngi Eri jo'ok ta uwyr my. Jasak ta — aja.

³⁷ Jesu ahem hū. Pe, manō.

³⁸ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pan rātā ke te'e hukwen ke kynda mu'am. Ame'ē ihī. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Iwyr rehe owokiha upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha katu apo aja mukewa katu.)

³⁹ Amō sonda tama'e kapitā myra ngā mupia ame'ē koty i'āi. Jesu ahem hū, pe, manō. Myja manō my. Ame'ē rehe usak. A'erehe pandu:

—Jetehtar te ke. Tupā ra'yr te peme'ē sawa'e — aja.

⁴⁰⁻⁴¹ Amukwehe Jerusarē ok ta hū pe heta kūjā ta Jesu namō uhyk uwyr. Paite ngi ame'ē ta Jesu rehe usak u'am, myra ngā mupia ame'ē ke rehe. Ko Mari usak u'am. Mandare ok ta ngi ame'ē. A'erehe Mari Mandare aja her. Amō kūjā Sarome. Amō Mari usak u'am tī. Ame'ē Jose māi. Tian māi tī. Ame'ē Tian sawa'e pyahu aja her tī. Amukwehe Ngarirēi wyy pe Jesu wata ixo rahā, ame'ē kūjā ta inamō wata tī. Amō heta kūjā ta inamō wata tī. Arahā Jesu ta namō ma'e ke a'eta ma'ema'e katu tī.

Jesu rete ke mou ame'ē rehe har
(Matéu 27.57-61; Ruk 23.50-56; Juā 19.38-42)

⁴² Pytun tate apo. Ngā mi'u matyr, ame'ē weraha tate upa aha oho. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk tate. Ame'ē wera rahā, jundéu awa ta putu'u ta. (Paraky ym te ta.) Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Arimatēi ok ta pe har ke a'e.

⁴³ Sawa'e katu ame'ē ke a'e, aja jundéu awa tamūi ta ukwa. Jesu kapitā keruhū te aja Tupā mu'am ta, ame'ē rehe Jose harō katu tī. A'erehe Tupā koty ipy'a ke a'e muruwak. Ame'ē Jose ipy'ahu, pe, Pirat rehe uhyk. Pandu ipe:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja Jose.

⁴⁴ Pirat pandu jupe: “Mā! Manō te apo my?” aja jupe. A'erehe miasu pe pandu:

—Sonda tama'e kapitā ke emuhyk se — aja.

Sonda tama'e kapitā uhyk rahā, Pirat pandu ipe:

—Jesu manō apo my'y? — aja ipe.

⁴⁵ —Manō riki 'y — aja kapitā.

⁴⁶ Jesu rete ke Pirat me'ē, Jose pe. Jose oho ingi. Pe, Jesu rete ke mujy werur, myra ngā mupia ame'ē ngi. Muhepyha renda ngi pan tuwyr katu ame'ē ke jo'ok. Ame'ē pe Jesu rete ke pukek. Pe, itakwar keruhū pe hete ke mou. Ita rupi hokwar keruhū pykūi, ame'ē rupi mou. Pe, hukwen ke itahu pe Jose kynda. Mujere kynda.

⁴⁷ Kūjā ta mouha rehe usak u'am. Ko Mari usak u'am. Ame'ē Mari Mandare. Amō Mari usak u'am tī. Ame'ē Jose māi.

16

Jesu kwera katu uhem ame'ē rehe har
(Matéu 28.1-8; Ruk 24.1-12; Juā 20.1-10)

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa rahā, puhā pihe ame'ē ke Mari Mandare jo'ok oho. Sarome oho inamō tī. Amō Mari oho inamō tī. Ame'ē Tian māi. Puhā pihe ame'ē namō Jesu rete ke mupihe ta. Aja te'eha jundéu awa ta ma'eha.

² Pe, nomin pytuniwe rahā, itakwar keruhū koty kūjā ta oho. Warahy uhem ramō te mi rahā, oho.

³ Kwehe hukwen ke itahu pe amō kynda. A'erehe kūjā ta oho ixo rahā, pandu pandu a'eta jupe:

—Awa jande pe ame'ē itahu ke mujere jo'ok ta my? — aja a'eta jupe.

⁴ Uhyk rahā, usak katu rahā, kyndaha ke hukwen rake tūi. Itahu te kyndaha ke.

⁵ Pe, itakwar keruhū pe ixo rahā, Tupā je'ēha rahoha rehe kūjā ta usak. Sawa'e wan aja usak. Kūjā ta jywa katu koty wapyk uī. Kamixa puku namō ixo. Ima'e ke ituwyr te! Pe, kūjā ta jumukahem ingi!

⁶ Kūjā ta pe pandu:

—Pejumukahem ym ihē ngi. Jesu rete ke pekekar pexo. Nasare ok ta pe har a'e. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe manō a'e. Anī. Se nixói te a'e. Kwera katu uhem riki. Pesarahā! Mouha renda ke te'e ko. Nixói te Jesu se.

⁷ Apo peho. Jumu'eha ta pe pepandu peho. Petu pe pepandu tī. Ngarirēi wyy pe pehē ndutar koty Jesu oho ta. A'ep pehē johu pesak ta ehe. Aja kwehe pehē pe pandu: “Ngarirēi wyy pe ihē aho py ta kŷ” aja johu pehē pe Jesu pandu — aja kūjā ta pe pandu.

⁸ A'erehe itakwar keruhū ngi kūjā ta uhem oho. Ujan oho ingi. Ryrŷi riki. Kyje! Mukahem tī. A'erehe ujan oho. Kyje hū, a'erehe amō ta pe pandu ym.

Jesu rehe Mari usak ame'ē rehe har
(Matéu 28.9-10; Juā 20.11-18)

⁹ [Nomin pytuniwe te rahā, Jesu kwera katu uhem. Mari Mandare pe jumujesak py. Amukwehe te ame'ē Mari py'a ngi ājā ta ke Jesu muhem mondo. Kuja ājā hetaha. Awa po wajar mokōi hetaha muhem mondo ingi.]

¹⁰ Upa Jesu rehe usak rahā, jumu'eha ta pe Mari pandu oho. Ame'ē ta pyai. Jixi'u tī. (Kweraha ukwa ym we rī, a'erehe pyai we rī. Jixi'u we rī.)

¹¹ Ame'ē ta pe pandu:

—Jesu kwera katu uhem! Ihē asak ehe — aja Mari.

Anī. Mari je'ēha rehe ame'ē ta jurujar ym.

Jesu rehe mokōi jumu'eha ta usak ame'ē rehe har

(Ruk 24.13-35)

¹² Ajame'ē ke Jerusarē ok ta ngi mokōi sawa'e ta wata oho ixo rahā, Jesu uhyk uwyr a'eta rehe. A'eta usak ehe rahā, amō koty saka, a'erehe usak py rahā, Jesu ke ukwa ym.

¹³ Pe, ukwa katu rahā, amō ta rehe ame'ē mokōi sawa'e ta jywyr oho. Pandu:

—Jesu kwera katu riki! Jande jasak ehe! — aja riki mokōi sawa'e ta pandu.

Anī. Ame'ē je'ēha rehe jumu'eha ta jurujar ym tī.

Awa py peteī jumu'eha ta pe Jesu jumujesak

(Matéu 28.16-20; Ruk 24.36-49; Juā 20.19-23; At 1.6-8)

¹⁴ I'i atu rahā, awa py peteī jumu'eha ta rehe Jesu uhyk uwyr 'y. Ame'ē ta ma'e ke u'u uī. Jesu rehe a'eta usak. Jesu pandu a'eta pe:

—Mā! Pejurujar ym riki amō ta je'ēha rehe. Ihē akwera katu rahā, amō ta ihē rehe usak. Ame'ē ta je'ēha rehe pejurujar ym. Mā! Katu ym aja. Jumen jurupy hātā, aja pehē. Pehendu tar ym — aja jumu'eha ta pe pandu.

¹⁵⁻¹⁶ Jesu pandu tī:

—Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta pe myrandu katu ke pepandu pandu peho. Ihē rehe amō jurujar katu. Pe, ame'ē ke amō mujahuk. (Aja rahā, ihē kotyhar ke, aja mujekwa.) Ihē rehe jurujar katu ame'ē ke Tupā muhā katu ta. Ame'ē myrandu katu ke pepandu pandu peho. Amō jurujar katu ehe rahā, Tupā muhā katu ta. Amō jurujar ym rahā, ame'ē ke Tupā mupyrara ta.

¹⁷ Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ma'e ke ma'ema'e ta. Pyrātā te ha ke Tupā muwyr, ame'ē namō ma'e ke ma'ema'e ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ta. Aja rahā, Tupā inamō ixo, aja mujekwa ta ngā pe. Ko ihē je'ēha rupi ājā ta ke muhem ta mondo. Amō koty koty awa ta je'ēha ke pandu ta tī.

¹⁸ Pe, mbói ahy hū ame'ē ke pyhyk tar ym ha rupi pyhyk rahā, mbói jukwa ym ta. Ma'e ahy ame'ē rykwer ke putar ym ha rupi u'u rahā, manō ym ta tī. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ākā rehe ipo mujar. Aja rahā, katu ta oho ipe — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu katu.

Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr raho

(Ruk 24.50-53; At 1.9-11)

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jumu'eha ta pe upa pandu rahā, ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr raho. Hake wapyk oho. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja a'e mujekwa katu.)

²⁰ Ajame'ē ke upa katu te awa ta renda rupi jumu'eha ta pandu pandu oho. Tupā je'ēha ke pandu pandu raho. Ame'ē ta je'ēha ke jetehar te ke, aja jandema'e sawa'e te

mujekwa. Jumu'eha ta pe pyrātā te ha ke muwyr. A'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke jumu'eha ta ma'ema'e katu. Aja je'ēha riki jetehar te ke aja mujekwa katu ngā pe.]

Upa.

Jesu rehe har Ruk mupinim

Ruk kome'ë paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ë ywy keruhû pe Jesu ixo rahâ, ma'e a'e ma'ema'e ixo, ame'ë rehe har Ruk mupinim.

Jesu rehe har Ruk mupinim

¹ Teo! Nde riki katu me'ë ke. Ko paper pinim nde pe ihê amondo axo. Ihê Ruk. Jumu'eha ta namō Jesu ixo rahâ, a'e ma'ema'e, ame'ë ke rehe ngâ usak. Ame'ë rehe har amō ta mupinim, aja nde erekwa katu. Myrandu rehe hendu ame'ë ke upa amō mupinim katu.

² Jesu ma'ema'eha rehe usak py, ame'ë ta pandu pandu jande pe. Ame'ë ta riki myrandu katu ke pandu pandu raho tî. Ame'ë ke amō ta hendu. Pe, ame'ë ke amō ta mupinim.

³ Ihê aja tî. Jesu ma'ema'eha rehe har amō ta pandu py. Ame'ë ta rehe ihê ahendu katu te tî. A'erehe nde pe ihê amupinim rahâ, jete har te ke aja nde erekwa katu. Ma'e ke Jesu ma'e py, ame'ë ke ihê amupinim aî. A'engi mokôihar a'e ma'e, ame'ë ke ihê amupinim aî tî. A'engi mahapyrihar a'e ma'e, ame'ë ke amupinim aî tî. A'engi aja te'e a'e ma'ema'e ixo ame'ë ke ihê amupinim aî tî.

⁴ Ko nde pe ihê amupinim aî, a'erehe nde erekwa katu te ta. Nde ke amō mu'e mu'e katu, ame'ë rehe har nde erekwa katu te ta tî. Jete har te ke aja nde erekwa katu te ta tî.

"Juâ u'ar ta kÿ" aja Tupâ je'ëha rahoha pandu

⁵ Ero riki jundéi ywy pe har tama'e kapitâ rahâ, amō sawa'e ixo. Her Sakari. A'e jundéu awa tama'e pa'i. Ambi kotyhar ke a'e tî. Hakehar rer Isambe. Jundéu awa tama'e pa'i rajyr a'e tî.

⁶ Katu ame'ë ta ke a'eta. Aja Tupâ ukwa katu tî. Tupâ je'ëha rehe a'eta hendu katu te tî.

⁷ Isambe imembyr ym te, a'erehe a'eta ta'yn ym. A'e riki a'i te. Ixawa'e tamûi te tî.

⁸⁻⁹ Amō wera rahâ, pa'ima'e ma'ema'eha ke Sakari kotyhar ta ma'ema'e ixo. A'erehe Tupâ rehe ma'e ke Sakari ma'ema'e ixo tî, ame'ëja saka. Parakya rehe ohoha ke pa'i ta manga manga. "Awa oho ta my?" aja manga manga rahâ, Sakari rehe uhyk oho. A'erehe Sakari riki paraky oho. A'erehe Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû pe Sakari ixo oho. A'ep ma'e pihe katu ame'ë ke hany oho. (Aja Tupâ rehe ipy'a ke moï moï ngâ.)

¹⁰ Ma'e pihe katu ame'ë ke Sakari hany u'am rahâ, Tupâ namō heta jundéu awa ta

pandu pandu u'am. Henda keruhû soroka pe pandu pandu u'am.

¹¹ Pe, Tupâ je'ëha rahoha uhyk uwyr ehe, Sakari rehe. Ma'e piheha hanyha renda rake pu'am u'am. Sakari jywa katu koty pu'am u'am.

¹² Pe, Sakari usak ehe rahâ, jumukahem ingi. (Sakari harō ym ha rupi uhem, a'erehe kyje ingi.)

¹³ Pe, Tupâ je'ëha rahoha pandu ipe:

—Sakari! Ekyje ym ihê ngi! Tupâ pe nde erepandu: "Ihê pe ihê ra'yr emuwyr" aja nde erepandu Tupâ pe. Ame'ë ke a'e ukwa katu. A'erehe nde rakehar imembyr ta kÿ'y. Sawa'e ra'yr u'ar ta kÿ. U'ar rahâ: "Juâ" aja her emoï ehe.

¹⁴ U'ar rahâ, nde rury katu te ta. Heta ngâ hury katu te ta tî.

¹⁵ Sawa'e katu ame'ë wan ta a'e, aja Tupâ ukwa katu tî. Kawî u'u ym ta me'ë te'e a'e. Kawî aja muka'u ame'ë ke u'u ym ta me'ë te'e tî. Ta'yn rahâ har ipy'a rehe Tupâ'a ihî katu ta.

¹⁶ Heta jundéu awa ta py'a ke Tupâ koty a'e muruwak ta mondo. Tupâ riki jandema'e sawa'e te.

¹⁷ Tupâ je'ëha ke a'e pandu pandu ta oho tî. Yman Eri Tupâ je'ëha pandu ame'ë ke a'e. Ame'ë Eri aja pyrâtâha ke Tupâ muwyr ta ipe tî. Juâ pe tî. Eri aja ma'e katu ame'ë ke ma'ema'e ta tî. Kuja ta tî. Ipái namō ta'yr ke a'e muhury katu ta tî. Katu ame'ë ke ukwa katu, ame'ë ta ma'ema'e. Ame'ë ta koty hendu ym ame'ë ta ke a'e muruwak ta mondo tî. Aja rahâ, katu ame'ë ke a'eta ma'ema'e ta tî. Aja jandema'e sawa'e te rehe ngâ py'a ke a'e muruwak ta. Aja rahâ, huryha namō sawa'e te rehe harō ta ngâ — aja ta'yn wan ta ame'ë rehe har Tupâ je'ëha rahoha pandu.

¹⁸ Pe, Sakari pandu ipe:

—Myja ihê ra'yr ta my? Myja ihê akwa ta my? Ihê riki tamûi te. Ihê rakehar a'i te tî. A'erehe imembyr ym ta, aja akwaha — aja Sakari pandu.

¹⁹ Pe, Tupâ je'ëha rahoha pandu:

—Ihê rer Ngambie. Tupâ pandu ame'ë ke ihê ama'ema'e. Ima'e miasu ke ihê. Nde koty ihê ke a'e muwyr. A'erehe nde pe Juâ u'ariha rehe har ihê apandu ajar.

²⁰ Esarahâ! Angaha rehe uhyk rahâ, ihê apanduha aja me'ë uhyk ta kÿ. Apo ihê apandu ame'ë ke rehe nde ererujar ym, a'erehe ne je'ëha kanim ta oho. Ta'yn u'ar ym rahâ we, aja nde erexo ta tî — aja Sakari pe pandu.

²¹ Pe, Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû soroka pe heta ngâ harō u'am. I'i atu we harō u'am. Kuja ipy'a pe ngâ ukwa u'am:

—Mâ! I'i we Sakari pyta u'am. Jumu'eha renda keruhû pe pyta hû. Ma'ewâ my? — aja ngâ.

²² Pe, Sakari uhem uwyr rahā, marā ka ym je'ēha ke uhemihā ipe. A'erehe jumu'eha renda keruhū pe ixeraiha aja usak, aja ngā ukwa. Je'ēha uhem ym, a'erehe ipo te'e ngā pe a'e pandu 'y. Ma'e usak, ame'ē ke ngā pe ipo te'e pandu 'y.

²³⁻²⁴ Pe, jumu'eha renda keruhū pe pa'ima'e ma'ema'eha ke a'e ma'ema'e we rī. Ima'e ma'eha upa rahā, hok pe jywyr oho, hakehar koty, Isambe koty. Pe, heta ym ukwer rahā, hakehar imembyr. Pe, awa po petei jahy rahā, hok pe te'e ixo.

²⁵ Pandu:

—A'eramō ihē membyr. Ihē rehe Tupā ipy'a katu. Yman ihē membyr ym te ihē, a'erehe ihē ke amō kūjā ta muhuxī. Apo ihē rehe Tupā usak katu. A'erehe ihē membyr ym ha ke a'e mukanim apo 'y — aja Isambe pandu.

“Jesu u'ar ta kŷ” aja Tupā je'ēha rahoha pandu

²⁶ Isambe pusu tiha oho ixo. Awa po wajar petei jahy kanim. Arahā ima'e je'ēha rahoha ke Tupā muwyr. Her Ngambie. Nasare ok ta pe muwyr. Ame'ē ok ta Ngariréi ywy rehe ihī.

²⁷ Kūjā koty muwyr. Her Mari. Amō sawa'e pe ipái pandu katu ame'ē ke a'e. Jumendar ta. Sawa'e rer Jose. Ndawi rainō a'e. Ame'ē Ndawi ymanihar kapitā keruhū.

²⁸ Pe, kūjā rehe Ngambie uhyk rahā, pandu ipe:

—Ko ajur. Nde rehe Tupā katu usak. Ne namō a'e ixo katu — aja Mari pe.

²⁹ Ame'ē ke rehe Mari hendu rahā, ma'erehe ym ukwa. Ipy'a pe kuja ukwa ixo:

—Mā! Ma'erehe ihē pe aja pandu my? — aja jupe.

³⁰ Tupā je'ēha rahoha pandu ipe:

—Mari! Ekyje ym ihē ngi. Nde rehe Tupā katu usak.

³¹ Esarahā! Ne membyr ta apo kŷ. Sawa'e ra'yr ta kŷ. U'ar rahā, her emoī ehe: “Jesu” aja.

³² A'e riki katu te ame'ē ke a'e. “Tupā ra'yr” aja riki her tī. Tupā ywate te ixo, ame'ē ra'yr ke a'e. Kapitā keruhū aja a'e mu'am ta tī. Ndawi aja mu'am ta a'e ke tī. Ndawi ymanihar hamūi ke.

³³ Jesu jundéu awama'e kapitā keruhū wan ta. Aja te'e ta ixo a'e. Kapitā keruhū aja te'e ta ixo. Ame'ē ke upa ym ta — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

³⁴ Mari pandu ipe:

—Myja ihē membyr ta apo my? Ihē axo te'e me'ē te'e ihē — aja ipe.

³⁵ Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Nde rehe Tupā'ā ihī katu ta kŷ. Tupāma'e pyrātāha ne namō ixo katu ta kŷ. A'erehe ne membyr ta kŷ, pe, ta'yn u'ar

rahā, ame'ē riki katu te ame'ē ke ta. “Ihē ra'yr” aja Tupā pandu ta.

³⁶ Esarahā! Ne anam rehe har ekwa ekwa e'am. Her Isambe. Ehe har amō ta pandu: “Imembyr ym te ame'ē ke a'e” aja. Apo anī. A'e riki imembyr apo 'y. Awa po wajar petei jahy kanim ipe. A'i rahā, imembyr.

³⁷ Tupā putar rahā, upa katu te ma'e ke a'e ma'ema'e katu — aja Mari pe pandu.

³⁸ Pe, Mari pandu:

—A'e tŷ. Tupā pandu ame'ē ke ihē ama'e ta. Tupāma'e miasu aja ihē. Nde erepandu, aja mā peja ihē rehe uhyk katu — aja ipe.

Pe, Tupā je'ēha rahoha oho ingi.

Isambe rehe Mari usak oho

³⁹ Heta ym ukwer rahā, ima'e ke Mari munde katu. Pe, pahar amō ok ta pe oho. Isambe rehe usak oho. Ywy'ā ty rupi ame'ē ok ta ihī. Ame'ē ok ta Jundéi ywy rehe ihī.

⁴⁰ Pe, Sakari rok rehe uhyk oho rahā, Isambe pe pandu:

—Se te'e ihē asak ta ajur — aja Mari ipe.

⁴¹ Ame'ē rehe Isambe hendu rahā, ipusu pe imembyr katak katu. Pe, Isambe py'a rehe Tupā'ā ihī katu.

⁴² Hātā Isambe pandu:

—Mā! Kūjā ta ngi har nde rehe jō Tupā katu te usak. Nde pusu pe ne membyr ihī, ame'ē rehe Tupā katu usak tī.

⁴³ Nde riki ihēma'e sawa'e te māi wan ta. Ihē rehe nde eresak erejur. Mā katu! Ihē rehe Tupā katu usak tī.

⁴⁴ Nde erepandu: “Se te'e ihē asak ta ajur” aja. Ame'ē rehe ihē ahendu rahā, ihē pusu pe ihē membyr katak katu. (Hury katu, a'erehe katak katu.)

⁴⁵ Tupā je'ēha ke Tupā je'ēha rahoha pandu nde pe. Aja nde rehe uhyk ta kŷ. Ame'ē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde riki nde rury katu te — aja Isambe pandu ipe, Mari pe.

Tupā rehe har katu Mari pandu

⁴⁶ Pe, Tupā rehe har Mari pandu:

—Ihēma'e sawa'e te riki katu te ame'ē ke a'e.

⁴⁷ A'e riki ihē muhāha, a'erehe ihē rury katu ihē.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ima'e te'e aparaky ame'ē ke ihē. Ihē katu ym ihē jupe ihē. Ihē rehe a'e harāi ym, a'erehe ihē rury katu ihē tī. Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. A'e riki katu te ame'ē ke tī.

Ma'e katu te ame'ē ke ihē pe a'e ma'e, a'erehe apo har ngi upa ngā pandu ta: “Hury katu me'ē ke a'e” aja ihē rehe har.

⁵⁰ Upa katu te amō ipy'a ke moī moī ehe. Ame'ē ta rehe pyrara a'e usak. Aja te'eha a'e.

⁵¹ Amō riki juehe jō katu ame'ē ke jupe, aja ipy'a pe ukwa. Ame'ē ukwaha ke Tupā mukanim ingi.

⁵² Henda ngi kapitā keruhū ke a'e mutyryk. "Katu ym ihē jupe" aja ukwa ame'ē ta pe a'e pandu: "Nde katu" aja.

⁵³ Pyrara ame'ē ta pe ma'e ke a'e me'ē katu. Ima'ehū namō ixo ame'ē ta ke a'e mujywywyr te'e ta mondo. Ipo te'e mujywywyr mondo.

⁵⁴ Yman Tupā manga katu: "Yman rahā, jundéu awa ta namō ihē axo ta" aja Tupā manga katu jande ramūi ta pe. Ame'ē panduha uhyk apo 'y.

Jundéu awa ta namō Tupā ixo katu 'y. Jundéu awa ta ipy'a moī moī katu ehe. Ame'ē ta namō ixo katu.

⁵⁵ Amarā rainō ta rehe a'e harāi ym, jundéu awa ta rehe. Pyrara usak ngā rehe.

Upa katu te hainō ta rehe pyrara usak tī. Aja te'eha pyrara usak katu te ame'ē ke a'e — aja Mari pandu Tupā rehe har.

⁵⁶ Pe, mahapyr jahy rahā, Isambe namō Mari pyta ixo rī. Upa rahā, a'engi hok pe jwywyr oho.

Juā u'ariha ke

⁵⁷ Imembyr u'ariha rehe uhyk oho 'y. Pe, Isambe membyr sawa'e ra'yr u'ar.

⁵⁸ Tupā pyrara usak katu te ehe, aja ianam ta ukwa. Hok rake ihī ame'ē ta aja tī. Ukwa tī. A'erehe imāi ta namō a'eta hury katu.

⁵⁹ Awa po wajar mokōi ukwer rahā, ta'yn rehe ihī ame'ē pিরer ke a'eta jupā uwyr. (Aja te'eha jundéu awa ma'eha.) Arahā ipái rer ngi har amō ta moī ta tipe. A'erehe: "Sakari" aja muher ta tipe.

⁶⁰ Imāi pandu:

—Anī. "Juā" aja jamuher ta — aja ngā pe.

⁶¹ Amō ta pandu ipe:

—Ma'erehe: "Juā" aja my? Ne anam ta rer ngi har aja me'ē nixōi te — aja imāi pe.

⁶² Pe, ipái pe:

—Myja her nde eremoī ta my? — aja ipo te'e ngā pandu ipe.

⁶³ Pe, ipo te'e ipái pandu:

—Myrape ra'yr mupinim ame'ē ke erur — aja.

Pe, amō werur rahā, ipái mupinim. Her: "Juā" aja mupinim. A'erehe upa ngā pandu:

—Mā! Juā tiki kome'ē ta'yn rer! Mā! — aja.

⁶⁴ Ta'yn rer Sakari mupinim rahā, pahar je'ēha uhem ipe. Je'ēha jwywyr tī. Pe, katu Tupā rehe har a'e pandu pandu u'am.

⁶⁵ Ame'ē rehe hendu rahā, upa hok rake ihī ame'ē ta pandu: "Mā! Katu tiki!" aja. Tupāma'e pyrātāha usak, a'erehe pandu: "Mā! Katu tiki!" aja. Pe, upa ame'ē rehe har upa ok ta rupi ngā pandu oho. Jundéi ywy'ā rupi ixo ame'ē ta rupi pandu oho tī.

⁶⁶ Ame'ē rehe upa hendu ame'ē ta ipy'a rehe ma'e ke ukwa ukwa ixo. Kuja. Ta'yn namō Tupāma'e pyrātāha ixo te, aja ngā ukwa, a'erehe pandu:

—Mā! Sawa'e rahā, ma'e katu ame'ē ke kome'ē ta'yn ra'yr ma'ema'e ta kī — aja ngā ukwa.

Sakari je'ēha ke

⁶⁷ Ipái py'a rehe Tupā'ā ihī katu, Sakari py'a rehe. Pe, Tupā je'ēha ke Sakari pe mujekwa. A'erehe Sakari kuja pandu:

⁶⁸ —Mā peja katu jandema'e sawa'e te rehe har japandu. Tupā a'e. Jundéu awa ta ipy'a moī moī katu ehe ame'ē ke a'e.

Ixotyhar ta namō Tupā ixo katu, a'erehe katu ehe har japandu. Jande ruwajan ta ngi a'e poir uwyr tī.

⁶⁹ Jande muhāha pyrātā te hū ame'ē ke a'e, aja a'e ke Tupā mu'am tī. Ndawi rainō ke a'e. Ndawi ymanihar ima'e miasu ke.

⁷⁰ "Muhāha muwyr ta" aja ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu. Ame'ē ta katu ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe je'ēha ke Tupā muwyr. Kuja ame'ē ta pandu tī:

⁷¹ "Pehē ruwajan ta ngi pehē ke muhāha mupoir ta. Upa pehē rehe parahy ame'ē ta ngi aja tī. Mupoir ta tī" aja.

⁷² "Jande ramūi ta rehe pyrara Tupā usak ta" aja a'e pandu.

"Ymanihar manga katuha ke ihē akwa akwa ta axo. Ihē aharāi ym ta" aja a'e pandu katu tī. Manga katuha katu te ame'ē ke ame'ē.

⁷³⁻⁷⁴ Ymanihar Amarā pe Tupā manga katu. Amarā ymanihar jande ramūi ke.

Kuja Tupā manga katu te: "Pehē ruwajan ta ngi pehē ke ihē apoir ta, aja ihē amanga katu. Pehē ke ihē apoir ta, a'erehe ihē rehe pehē py'a pemoī moī katu ta.

Ame'ē ta ngi pekyje ym ta 'y. Aja ihē rehe pehē py'a ke pemoī moī katu ta" aja Tupā manga katu te.

⁷⁵ Aja rahā, jande py'a juhyk. Aja Tupā rehe jande py'a jamōi moī katu ta.

A'e pandu: "Pehē katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha nixōi te pehē pe" aja. A'erehe jande py'a jamōi moī katu ta ehe tī.

Jande jaxo rahā, aja jande py'a jamōi moī katu ta ehe — aja Sakari pandu.

⁷⁶ A'e pandu tī:

—Juā! Ihē ra'yr nde! Kuja nde pe Tupā pandu ta: "Ihē je'ēha ke nde erepandu ta. Ywatehar ame'ē ke ihē" aja Tupā pandu ta.

Jandema'e sawa'e te ndutar koty nde ereho py ta. Tupā koty ngā py'a ke nde eremuruwak ta eremondo. Aja rahā jandema'e sawa'e te uwyr rahā, ngā hendu katu ta ehe.

⁷⁷ Kuja Tupā kotyhar ta pe nde erepandu ta. Jundéu awa ta pe nde erepandu

ta: “Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Tupā ipy'a jywyr ta ngā rehe. Pe, a'eta ke Tupā muhā katu ta” aja nde erepandu ta ngā pe.

⁷⁸ Jande rehe Tupā pyrara usak. Jande rehe ipy'a katu tī. A'erehe jande pe muhāha ke a'e muwyr ta.

⁷⁹ Aja rahā, upa manōha ngi kyje, ame'ē ta ke a'e mu'e ta uwyr tī. (Aja rahā, kyje ym ta ngā.)

Myja Tupā namō jande juehe katu jaxo my, ame'ē ke a'e mu'e ta uwyr tī — aja Sakari pandu.

⁸⁰ Pe, Sakari ra'yr tīha oho. Ipy'ahu ame'ē ke a'e. Ukwa katu te we oho tī. Sawa'e rahā, awa nixói te ame'ē pe ixo. Jundéu awa ta pe ma'e ke pandu ym we rī. A'erehe awa nixói te ame'ē pe pyta we rī.

2

Jesu u'ariha rehe har

(*Matéu 1.18-25*)

¹⁻³ Imāi pusu ngi Juā u'ar. A'engi mahapyr jahy kaniṃ nahā my. Arahā amō kapitā keruhū je'ēha ke mondo. Homa awa tama'e kapitā keruhū mondo. Her Angu. Amō amō wyy pe har kapitā keruhū a'e tī. Ame'ē rupi je'ēha ke mondo. Kuja mondo:

—Ngā hetaha ke ihē akwa ta. Myja ngā hetaha my? Myja hetaha ihē rehe hendu katu ame'ē ta ixo my? Akwa ta. A'erehe pehē rer ke pemapyk peho. Aja rahā ngā hetaha akwa ta — aja je'ēha ke mondo.

Ame'ē ke ngā hetaha mapyk py ame'ē ke. Arahā Sirē kapitā tī. Si wyy pe har tama'e kapitā ke a'e. Angu ke je'ēha mondo, a'erehe her ke upa katu te ngā mapyk oho. Imāi pusu ngi u'ar, ame'ē ok ta pe ngā jywyr oho. A'ep her ke mapyk oho.

⁴ A'erehe Jose jywyr oho tī. Imāi pusu ngi u'ar, ame'ē ok ta pe jywyr oho. Ok ta rer Merē. Jundéi wyy rehe Merē ok ta ihī. Yman te a'ep Ndawi imāi pusu ngi u'ar tī. Jose Ndawi rainō tī. A'erehe Merē ok ta pe a'e jywyr oho. A'ep Jose jywyr oho rahā, Nasare ok ta ngi uhem oho. Ngariréi wyy rehe Nasare ok ta ihī.

⁵ Her ke Jose mapyk oho. Mari namō oho. Mari ke ipái me'ē katu ta ame'ē ke a'e. Ipusu tīha te ipe. Imembyr u'ar tate.

⁶ Merē ok ta pe a'eta ixo rahā, imembyr u'ariha angaha ke rehe uhyk oho 'y.

⁷ A'eta pe ukweriha renda nixói te. Amō rok pe nixói te. Heta te hū ngā ixo, a'erehe nixói te ukweriha renda ke. A'erehe tapi'iruhu renda pe ixo oho. Pe, imembyr py ame'ē ke u'ar a'ep. Sawa'e ra'yr riki. Pan pe imāi pukek. Pe, tapi'iruhu mi'u renda pe mou, myrakwar pe.

Arapuهران ta usakiha ta rehe Tupā je'ēha raho uhyk

⁸ Merē ok ta sorokap pe arapuhanan ta usakiha ta ixo. Pytun rahā, arapuhanan ta rehe usak usak u'am. Kāpī ty rupi usak usak u'am.

⁹ Pe, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr a'eta rehe. A'eta ixo ame'ē rupi wera hū. Jandema'e sawa'e te muwera. (Aja rahā, Tupā a'ep ixo, aja mujekwa katu.) Wera hū, a'erehe usakiha ta mukahem hū!

¹⁰ Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Pemukahem ym ihē ngi! Pehē pe myrandu katu ke ihē arur. Ame'ē muhury katu te ta pehē ke. Upa katu te ngā ke muhury katu te ta tī.

¹¹ A'eramō Merē ok ta pe ta'yn ra'yr u'ar. Ndawi ambyr rekohama'e ke, aja ngā ukwa. A'ep ta'yn u'ar ramō. Yman te a'ep Ndawi u'ar tī. Apo ame'ē Merē ok ta pe ta'yn ra'yr u'ar. Ame'ē ta'yn ra'yr Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te wan ta a'e tī. A'e riki pehē ke muhā katu ta.

¹² Kuja pekwa katu ta ehe har. Tapi'iruhu mi'u renda pe ta'yn ra'yr tūi. Pan pe imāi pukek. Aja pesak rahā, ngā muhāha petúi aja pekwa katu ta — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

¹³ Ame'ē ke upa pandu rahā, ywatehar ta uhem uwyr tī. Heta te hū uwyr. Uwyr py Tupā je'ēha rahoha rake uwyr. Upa Tupā rehe har katu a'eta pandu. Kuja:

¹⁴ —Ne jō riki katu te me'ē ke. Nde riki ywatehar ke. Kome'ē wyy keruhū pe har ta rehe nde rury katu. Ame'ē ta pe ipy'a huryha nde eremuwyr. (Aja rahā, katu ngā juehe ixo) — aja a'eta pandu.

¹⁵ Pe, ywa pe Tupā je'ēha rahoha ta jywyr oho a'eta ngi. Arapuhanan ta usakiha ta ngi jywyr oho. Upa jywyr oho rahā, arapuhanan ta usakiha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jasak jahorahā! Merē ok ta pe jasak jaho. A'eta pandu ame'ē ke rehe jasak jaho. Tupā riki jande pe mujekwa ame'ē ke rehe jasak jaho — aja pandu pandu a'eta jupe.

¹⁶ A'erehe pahar oho. Jose ta ke a'eta kekar oho. Mari ke kekar tī. Mahem rahā, ta'yn ra'yr rehe a'eta usak, imāi namō, Mari namō. Tapi'iruhu mi'u renda pe ta'yn ra'yr tūi.

¹⁷ Pe, a'eta usak ehe rahā, upa Tupā je'ēha rahoha pandu ame'ē ke a'eta pandu pandu ipái ta pe. Ta'yn ra'yr rehe har Tupā je'ēha rahoha pandu, ame'ē ke a'eta pandu pandu tī.

¹⁸ Arapuhanan ta usakiha ta pandu, ame'ē ke rehe hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! Katu tiki! — aja ngā.

¹⁹ Arapuhanan ta usakiha ta pandu ame'ē ke Mari upa katu te ipy'a pe moī. Ame'ē ke harái ym ta.

²⁰ Pe, arapuhanan ta usakiha ta jywyr oho. Arahā Tupā rehe har a'eta katu pandu

pandu oho ixo. “Ne jō riki katu te me’ē ke” aja pandu oho ixo tī. Upa katu te a’eta hendu. Upa katu te a’eta usak tī. A’erehe Tupā rehe har katu a’eta pandu pandu oho ixo. Tupā je’ēha rahoha mujekwa, aja ta’yn ra’yr rehe a’eta usak.

Jesu ke muher

²¹ Awa po wajar mokōi ukwer rahā, ta’yn ra’yr rehe ihī ame’ē pিরer jupāha angaha rehe uhyk oho. Arahā: “Jesu” aja her ipāi ta moī. Ame’ē her ke Mari pe Tupā je’ēha rahoha mujekwa. Imembyr ym rahā we, ame’ē her ke mujekwa ipe.

Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū pe Jesu ke Jose ta raho

²²⁻²³ Pe, Mari ipy’ a juhykiha ke rehe uhyk oho. Yman te Moise mupinim, aja juhykiha ke rehe uhyk oho. (Upa juhyk rahā, Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū pe Mari ixo katu ta tī.) Pe, ame’ē juhykiha upa rahā, Jerusarē ok ta pe ta’yn ra’yr ke a’eta raho. Jesu ke raho. Tupā ruwa koty raho, ame’ēja saka a’e ta raho. A’erehe Tupā pe Mari ta pandu: “Kome’ē ta’yn jande pe nde eremuwyr. Ko nema’e ke” aja imāi ta. Yman te Moise pe Tupā mujekwa. Ame’ē ke Moise mupinim:

“Sawa’e jepy ke Tupāma’e ke. Aja pame katu te ima’e ke” aja mupinim.

²⁴ Pe, Jose ta ma’e ke me’ē oho tī. Ma’e ke jukwa, aja ipy’ a ke juhyk. Tupā je’ēha ke Moise mupinim, aja Jose ta me’ē raho. Kuja me’ē raho. Mokōi pykahuran ta. Ame’ē nixōi rahā, mokōi pykahuran ra’yr ta. Ame’ē ke jundéu awa tama’e pa’i pe me’ē raho. Ame’ē ke pa’i ta jukwa. Pe, hapu. Aja rahā Mari ipy’ a juhyk katu, aja Tupā je’ēha rehe panduha ihī.

²⁵ Jesu ke Jose ta raho rahā, Jerusarē ok ta pe amō sawa’e ixo. Her Simeā. Sawa’e katu ame’ē ke a’e. Tupā rehe ipy’ a moī moī katu tī. Huwajan ta ngi jundéu awa ta ke amō mupoir ta. Kapitā keruhū aja Tupā mu’am ame’ē ke muwyr ta. Ame’ē angaha ke rehe Simeā harō ixo tī. Ipy’ a rehe Tupā’ ā ihī katu tī.

²⁶⁻²⁸ Yman Tupā’ ā mujekwa katu ipe:

—Nde eremanō ym ta rī. Kapitā keruhū aja Tupā mu’am ame’ē ke rehe nde eresak ym rahā we, nde eremanō ym ta rī. Yman Tupā pandu: “Ihē amondo ta kŷ” aja riki. Ame’ē ke rehe nde eresak py ta kŷ — aja Simeā pe yman mujekwa.

Apo Simeā pe mujekwa tī:

—Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū pe eho apo ‘y — aja ipe.

A’erehe Simeā oho, Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū pe. A’ep ta’yn ra’yr ke Jose ta werur. Yman Moise mupinim, aja Tupā ruwa koty raho, ame’ēja saka Jose ta werur. Arahā Simeā uhyk. Pe, usak. Pe,

ta’yn ra’yr ke pyhyk. Ta’yn rer Jesu. “Ne jō riki katu te me’ē ke” aja Tupā pe Simeā pandu.

²⁹ Pandu tī:

—Sawa’e! Yman nde erepandu katu: “Kapitā keruhū aja Tupā mu’am ame’ē ke rehe nde eresak ta kŷ” aja ihē pe. Aja uhyk apo ‘y. Ihē asak ‘y.

A’erehe ihē rury katu. Ajaha ihē amanō ta. Ihē riki nema’e miasu.

³⁰ Ko ngā muhāha rehe ihē asak. Nde eremuwyr ame’ē ke rehe asak. Ihē atu asak katu.

³¹ Heta ngā usak ta ehe tī.

³² Nde rehe har amō awa ta pe a’e mujekwa ta tī. Jundéu awa aja ym ame’ē ta pe mujekwa ta.

Aja rahā, katu jundéu awa ta rehe har amō ta pandu ta tī. Jundéu awa ta nde kotyhar ta ke — aja Tupā pe Simeā pandu.

³³ Ta’yn rehe har Simeā pandu. Ame’ē rehe har Jose ta hendu rahā, jupandu a’eta jupe:

—Mā! Katu tiki! — aja ipy’ a pe ukwa ukwa u’am.

³⁴ Pe, Jose ta pe Simeā pandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja. Imāi pe pandu tī:

—Kome’ē ta’yn rehe Tupā usak katu. A’e pandu: “Ihēma’e ko” aja. A’e uwyr, a’erehe heta jundéu awa ta ke kome’ē ta’yn muhā katu ta kŷ. Heta jundéu awa ta ke mupyraraha renda pe mondo ta kŷ tī. “Tupāma’e ko” aja ngā ukwa tī. A’erehe heta ngā je’ē je’ē hū ta ehe har tī. Putar ym ta tī.

³⁵ Aja ipy’ a pe ma’e ka’u te’eha ma’ema’eha ke ngā ukwa ukwa ixo. Ame’ē ke amō ukwa ym. Anī. Ame’ē ke ngā pe kome’ē ta’yn mujekwa ta kŷ tī. A’erehe ngā je’ē je’ē hū ta ehe har.

—Mari! Ne rahā tī. A’e ke ngā mupyrara ta tī, ame’ē ke rehe nde eresak ta tī, a’erehe nde ke mupyai ta kŷ tī — aja Mari pe Simeā pandu.

³⁶ A’ep amō kūjā ixo. Her An. Panue rajyr ke a’e. Ase ambyr rainō ke a’e. A’i te apo ‘y. Awa po wajar mokōi warahy ‘ar rahā, ixawa’e namō ixo.

³⁷ (Pe, ixawa’e manō.) Yman ixo te’e a’e ‘y. Kuja, 84 warahy ‘ar rahā, ixo te’e a’e ‘y. Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū pe a’e ixo. Aja te’eha a’e. Tupā rehe ipy’ a ke moī moī katu. Aja te’eha a’e. Tupā rehe ipy’ a moī moī rahā, Tupā namō pandu pandu katu. Ma’e u’uha ke hijar tī. (Aja ipy’ a moī moī katu ehe tī.)

³⁸ A’ep Jose ta ixo. Arahā An uhyk. Pe, Tupā pe pandu:

—Ko nde eremuwyr ame’ē ke. Ihē asak ehe tī. Ne jō riki katu te me’ē ke — aja An.

Pe, amō ta ixo. Huwajan ta ngi Tupā mupoir ta. Jundéu awa ta ke mupoir ta. Ame'ē angaha ke rehe a'eta harō ixo. Ame'ē ta pe kuja An pandu tī:

—Ko uwyr 'y. Tupā muwyr ame'ē ke ko — aja a'eta pe.

³⁹ Tupā je'ēha ke Moise mupinim. Aja upa ma'e rahā, Ngariréi ywy pe Jose ta jywyr oho. Hekoha pe uhyk oho. Hekoha rer Nasare ok ta.

⁴⁰ Pe, ta'yn tiha oho ixo. Pyrātā oho ixo tī. Tupā riki usak katu ehe. Ukwa katu ma'e oho ixo tī.

Kurumī rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe oho

⁴¹ Warahy 'ar rahā pame katu te Jerusarē ok ta pe Jose ta ohoho. Jundéu awa ta imi'u matyriha rehe usak oho. Jundéu awa tama'e mi'u matyriha weraha rer Pasuko.

⁴² Awa py mokōi warahy 'ar ame'ē ke Jesu. Arahā Pasuko 'ar uhyk oho tī. Ame'ē pe Jose ta oho tī. Aja te'ēha a'eta oho.

⁴³ Pe, ngā mi'u matyriha upa rahā, hok pe a'eta jywyr wan oho. Jesu anī. Jerusarē ok ta pe a'e pyta we rī. Ame'ē ke Jose ta ukwa ym we rī.

⁴⁴ Johuha ta namō a'e ixo, aja Jose ta ukwaha naī. A'erehe petei wera rahā, a'eta wata oho. Pe, ka'aruk koty rahā, ianam ta rupi Jose ta kekar kekar tipe oho. Ehe katu ame'ē ta rupi kekar kekar tipe oho tī.

⁴⁵ Anī. Mahem ym, a'erehe Jerusarē ok ta pe jywyr oho. A'ep kekar ixo tī.

⁴⁶ Pe, mokōi ukwer rahā, mahem. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe usak ehe. Jundéu awa ta mu'eha ta namō Jesu wapyk uī. Mu'eha ta rehe hendu uī. Ame'ē ta pe pandu pandu uī tī.

⁴⁷ Jesu pandu rahā, ukwa katu te ha namō pandu. A'erehe upa hendu ehe ame'ē ta pandu:

—Mā! My kome'ē kurumī ma'e ukwa katuha ukwa my! — aja.

⁴⁸ Pe, Jose ta usak ehe rahā, ipy'a pe ukwa ukwa u'am tī.

—Mā! Myja a'e ukwa katu my! — aja ukwa. Pe, imāi pandu ipe:

—Jesu! Ma'erehe ko te'e nde ereī my? Nde ke akekar axo rahā, nde rehe ihē apyai te axo. Nde pái aja tī — aja ipe.

⁴⁹ Pe, imāi ta pe Jesu pandu:

—Ma'ewā ok ta rupi ihē ke pekekar pexo my? Ihē pái keruhū rok pe ihē axo ta me'ē te'e, aja pekwa ta me'ē te'e — aja imāi ta pe Jesu.

⁵⁰ Anī. Ame'ē panduha rehe har imāi ta ukwa ym. (Tupā ra'yr a'e, aja imāi ta ukwa ym we rī, a'erehe Jesu panduha ke ukwa ym.)

⁵¹ Ajame'ē ke Nasare ok ta pe Jose ta namō kurumī ra'yr jywyr oho. Jose ta rehe hendu

katu. Upa katu te ipy'a pe imāi moī. Harāi ym ta.

⁵² Pe, Jesu sawa'e oho. Ukwa katu ma'e oho ixo tī. Tupā usak katu ehe tī. “Katu ame'ē ke a'e” aja ukwa. Aja ngā ukwa tī. “Katu ame'ē ke a'e” aja ngā pandu Jesu rehe har tī.

3

Juā mujahukihama'e panduha ke (Matéu 3.1-12; Mak 1.1-8; Juā 1.19-28)

¹ Awa py wajar upa warahy 'ar rahā, Timbe kapitā keruhū. Ame'ē awa py wajar upa rahā, Juā pe ima'e je'ēha ke Tupā muwyr. Arahā Jundéi ywy pe Pon Pirat kapitā. Ngariréi ywy pe Ero kapitā tī. Imu Ituréi ywy pe kapitā a'e tī. Takoni ywy pe aja tī. Imu rer Siri. Ambiri ywy pe Risa kapitā a'e tī.

² Arahā Ana jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Kái pa'i keruhū a'e tī. Arahā awa nixói te ame'ē pe Juā ixo. Juā Sakari ra'yr ke a'e. Pe, ima'e je'ēha ke Tupā muwyr ipe.

³ A'erehe ame'ē ke ngā pe Juā pandu pandu oho. Y rymy'y rupi ok ta ihī ihī. Y rer Jondā. Ame'ē rupi Juā pandu pandu oho. Kuja ngā pe pandu:

—Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē ke pehijar apo 'y. Pe, Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo. Aja rahā, pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Aja rahā, pehē ke ihē amujahuk ta — aja ngā pe Juā.

⁴ Yman Tupā je'ēha ke Isai mupinim. Isai Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim:

“Ngā pe sawa'e pandu pandu u'am. Awa nixói te ame'ē pe pandu pandu u'am.

Kuja: ‘Kapitā keruhū uwyr tate rahā, pe ke amō mukatu. Aja pehē pexoha ke pemukatu tī.

Jandema'e sawa'e te uwyr ta, a'erehe pexoha pemukatu.

⁵ Pehu ke amō mujā rahā, ywy'ā ke mupe. Ywy typy ame'ē ke mutyryhem tī.

Pehu iapar rahā, mutatambyk tī. Ita heta rahā, jo'ok tī. Aja pehē tī. (Pehu ke mukatu, aja pexoha ke pemukatu tī. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak.)

⁶ Ngā muhāha ke Tupā muwyr. Aja rahā, myja me'ē ngā ke Tupā muhā katu ta my.

Ame'ē ke upa ngā ukwa ta' aja awa nixói te ame'ē pe ngā pe pandu pandu.” (Yman ame'ē Isai mupinim rahā, Juā rehe har mupinim.)

⁷ Heta ngā Juā koty uhyk uwyr. Ok ta ngi uhyk uwyr ehe. Ngā pe Juā pandu:

—Mā! Mbói aja pehē. (Kupixa ke amō happy rahā, mbói ujan oho.) Aja pehē tī.

Tupā mupyraraha uhyk tate. Ame'ē ngi pehem tar katu tipe. (A'erehe mbói aja pejan tar katu tipe tī.) Pehē ke ihē amujahuk rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta, aja pekwaha naī. Aja amō pandu pehē pe naī.

⁸ Anī. Pexoha katu aja pemujekwa. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar aja pemujekwa ta. "Amarā riki jande ramūi, (a'erehe Tupā kotyhar ta ke jande. A'erehe jande ke Tupā mupyrara ym ta)" aja pekwaha naī. Anī. Pehem ym ta. Pesarahā! Ko apandu pehē pe. Tupā putar rahā, kome'ē ita ngi Amarā rainō ta ke a'e muhem ta. Pehē ke ombor, pe, pehē renda ke pe amō muhem ta. (Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Putar rahā, je'ēha rupi amō awa pyahu ame'ē ta ke a'e muhem katu ta. Hendu katu ehe ame'ē ta ke muhem katu, aja mujekwa katu.)

⁹ Ma'eywa'y jaxer rahā, ame'ē i'y ke amō mondok ta. Pe, ame'ē myra ke amō hany riki. Pe, upa ukwāi. Pesarahā! Ji riki hapo rake ihī. (Aja rahā, mondok tate. Aja rahā, ngā ke mupyrara tate, aja mujekwa katu) — aja Juā pandu ngā pe.

¹⁰ Pe, Juā pe amō ta pandu u'am:

—Myja jaxo rahā, katu ta my? — aja ngā.

¹¹ Juā pandu:

—(Pexoha katu, aja pemujekwa.) A'erehe mokōi pehēma'e mundeha namō pexo rahā, ima'e ym te ame'ē pe pete'i peme'ē katu. (Aja pepy'a katuha ke pemujekwa.) Pehē mi'u heta rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu. (Aja pepy'a katuha ke pemujekwa tī) — aja ngā pe pandu.

¹² Pe, homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ta uhyk uwyr ehe, Juā rehe. Ame'ē ta pandu:

—Sa'e! Ngā mu'eha nde. Myja jaxo rahā, katu ta my? — aja ipe.

¹³ Juā pandu:

—(Pexoha katu, aja pexo.) Kuja. Homa awa tama'e kapitā keruhū pandu, ame'ē jō ngā ngi tamatarer pepyhyk katu. Amō we pepyhyk ym te — aja tamatarer matyr ame'ē ta pe pandu.

¹⁴ Pe, sonda ta pandu ipe tī:

—Jande riki! Myja jaxo rahā, katu ta my? — aja Juā pe.

A'e pandu:

—(Pexoha katu, aja pexo tī.) Kuja. Penupā aja amō tama'e tamatarer pepyhyk ym. Amō rehe har te'e pepandu ym. Te'e pepandu, aja amōma'e tamatarer ke pepyhyk ym tī. Pehē pe tamatarer ke homa awa tama'e kapitā keruhū me'ē. Ame'ē namō jō pehē rury katu pexo — aja sonda ta pe Juā pandu.

¹⁵ Juā pandu katu, a'erehe ehe har ipy'a pe ngā ukwa ukwa u'am.

—Mā! A'e riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nahā my. Jaharō ame'ē ke

my? Apo Juā pandu ta — aja ngā ukwaha naī.

¹⁶ Anī. Ngā pe Juā pandu katu:

—Ihē riki aja ym. Kirisutu ym ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke aja ym ihē. Y pe pehē ke ihē amujahuk. Amō uwyr ta ixo. Tupā'ā namō pehē ke mujahuk ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, pehē py'a rehe Tupā'ā muwyr ta, aja mujekwa katu.) Tata namō mujahuk ta tī. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke a'e mupyrara ta, aja mujekwa katu.) Ihē 'ar koty te we pyrātāha a'e. A'erehe ima'e miasu aja axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē.

¹⁷ Urupen py'a ipo pe mukatak reko, aja ixo. Pe, ixurer ke peir tī. Ame'ē ke tata pe hany indo. Ame'ē tata uwe ym te ame'ē ke. Pe, matyriha renda pe ahūi aja me'ē ke matyr ta. Upa kome'ē wyw keruhū pe har ta ke a'e riki mutyryk tyryk ta. (Aja rahā ima'e te ame'ē ta ke inamō raho ta.) Henda pe matyr ta, ame'ēja saka. (Ima'e ym ame'ē ta ke mupyraraha renda pe mahy ta.) Ixurer hany, ame'ēja saka. Tata keruhū a'ep ihī. Uwe ym te ame'ē — aja Juā pandu.

¹⁸ Aja me'ē pandu pandu hū ngā pe.

—Tupā koty pehē py'a pemuruwak pe-mondo — aja ngā pe. Myrandu katu ke pandu pandu tī.

¹⁹ Ero kapitā a'e. Pe, Juā je'ē je'ē hū ipe. Ero mu pete'e ixo. Ame'ē mu rakehar ke Ero pyhyk raho. Imu rakehar rer Eroni. Juā pandu ipe:

—Mā! Ne mu rakehar nde erepyhyk. Katu ym aja. Mā peja amō amō ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'ema'e ym — aja Juā pandu Ero pe.

²⁰ Pe, i'ar koty te we Ero katu ym ame'ē ke ma'e. Kuja. Sonda ta pe a'e pandu.

—Kyndaha pe Juā ke pekynda peraho — aja.

(A'erehe Juā ke sonda ta kynda raho.)

Jesu ke Juā mujahuk

(Matéu 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹⁻²² Pe, kyndaha pe Juā ixo ym rahā we, heta ngā ke a'e mujahuk u'am. Arahā Jesu ke a'e mujahuk tī. Pe, Tupā namō Jesu pandu pandu u'am rahā, ywa ngi Tupā'ā wyjy uwyr ehe. Pykahuran aja saka wyjy uwyr ehe. Pe, ywa ngi panduha uwyr. Kuja:

—Nde riki ihē ra'yr. Nde rehe ihē apy'a katu ame'ē ke nde. Ihē ke nde eremuhury katu — aja Jesu pe.

Jesu ramūi ta ke

(Matéu 1.1-17)

²³ Kuja, tirī ta (30) warahy 'ar tate nahā Jesu apo my. Kuja, 30 warahy 'ar aha oho nahā my. Arahā ngā ke a'e mu'e mu'e oho. A'e Jose ra'yr aja je ngā ukwa. Jose Eri ra'yr.

²⁴ Eri Matate ra'yr. Matate Rewi ra'yr. Rewi Maki ra'yr. Maki Janai ra'yr. Janai Jose ra'yr.

²⁵ Jose Matati ra'yr. Matati Amo ra'yr. Amo Naū ra'yr. Naū Eseri ra'yr. Eseri Nangai ra'yr.

²⁶ Nangai Mate ra'yr. Mate Matati ra'yr. Matati Seméi ra'yr. Seméi Jose ra'yr. Jose Jonda ra'yr.

²⁷ Jonda Joanā ra'yr. Joanā Hesa ra'yr. Hesa Soromambe ra'yr. Soromambe Sarati ra'yr. Sarati Neri ra'yr.

²⁸ Neri Meki ra'yr. Meki Andi ra'yr. Andi Kosā ra'yr. Kosā Emanā ra'yr. Emanā Er ra'yr.

²⁹ Er Josue ra'yr. Josue Erie ra'yr. Erie Jorin ra'yr. Jorin Matate ra'yr. Matate Rewi ra'yr.

³⁰ Rewi Simeā ra'yr. Simeā Junda ra'yr. Junda Jose ra'yr. Jose Jonā ra'yr. Jonā Eriakī ra'yr.

³¹ Eriakī Merea ra'yr. Merea Men ra'yr. Men Matata ra'yr. Matata Natā ra'yr. Natā Ndawi ra'yr.

³² Ndawi Jese ra'yr. Jese Ombe ra'yr. Ombe Mboa ra'yr. Mboa Sar ra'yr. Sar Nasō ra'yr.

³³ Nasō Amina ra'yr. Amina Amī ra'yr. Amī Ani ra'yr. Ani Erō ra'yr. Erō Per ra'yr. Per Junda ra'yr.

³⁴ Junda Jako ra'yr. Jako Isak ra'yr. Isak Amarā ra'yr. Amarā Ter ra'yr. Ter Nakor ra'yr.

³⁵ Nakor Seru ra'yr. Seru Hangau ra'yr. Hangau Pare ra'yr. Pare Embe ra'yr. Embe Sa ra'yr.

³⁶ Sa Kainā ra'yr. Kainā Apaxa ra'yr. Apaxa Sen ra'yr. Sen Noe ra'yr. Noe Rame ra'yr.

³⁷ Rame Metusarē ra'yr. Metusarē Eno ra'yr. Eno Jare ra'yr. Jare Marere ra'yr. Marere Kainā ra'yr.

³⁸ Kainā Eno ra'yr. Eno Se ra'yr. Se Anā ra'yr. Anā Tupā mujā ame'ē ke a'e.

4

Jesu ke Satana manga tipe (Ājā ramūi a'e)
(Matéu 4.1-11; Mak 1.12-13; Emberéu 2.18; Emberéu 4.15)

¹ Y rake ngi Jesu jywyr oho. Y rer Jondā. Oho rahā, ipy'a rehe Tupā'ā ihī katu. Pe, awa nixói te ame'ē pe Jesu ke Tupā'ā muhyk raho.

² A'ep Jesu ixo. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē ke Satana putar tipe. (Ājā ramūi a'e.) A'erehe manga manga tipe ixo. Kuja, 40 wera rahā, manga manga tipe. Arahā Jesu u'u ym te ma'e ke. A'erehe 40 weraha upa rahā, myahy te hū.

³ Pe, Satana pandu ipe:

—Tupā ra'yr nde. Aja rahā, kome'ē ita pe epandu. “Mbeju wan ewak. A'u ta” aja epandu ipe — aja Jesu pe Satana pandu.

⁴ Jesu pandu:

—Anī. Apandu ym ta. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

“Marā ka ym imi'u namō jō amō ixoha” aja panduha ihī — aja Satana pe.

⁵ Pe, kome'ē ywy keruhū rupi heta te hū kapitā keruhū ta ixo. Amō amō ywy pe ixo. Upa katu te ame'ē ke pahar Jesu pe Satana mujesak. Ywate ngi mujesak.

⁶⁻⁷ Pe, pandu ipe:

—Upa ame'ē ta ihē rehe hendu katu. Ihēma'e ke. Tamatarer hū ame'ē rupi ihī tī. Upa ame'ē riki ihēma'e tī. Upa ihē pe amō muwyr ame'ē ke. Ihēma'e ke. Ihē aputar rahā, upa ame'ē ke amō pe ihē ame'ē katu. Apo ihē rehe nde py'a nde eremoī moī rahā, upa katu te ame'ē ke nde pe ihē ame'ē ta kŷ. Upa katu te nema'e ta — aja Jesu pe.

⁸ A'e pandu:

—Anī. Katu ym aja. Nde rehe ihē py'a amō moī ym te ta. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī tī:

“Tupā rehe jō nde py'a nde eremoī moī katu. A'e riki sawa'e te. A'e ke rehe jō ehendu katu” aja panduha ihī — aja Satana pe Jesu pandu.

⁹ Ajame'ē ke Jerusarē ok ta pe Jesu ke Satana muhyk raho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū kupe 'ar pe raho. (Ame'ē kupe ipe katu.) Ame'ē kupe rymy'y rehe muhyk raho. A'ejōhar ihī ame'ē pe muhyk raho. Iwyr koty upen te hū ame'ē ke ihī. Sorok katu hū riki. Pe, Jesu pe pandu:

—Tupā ra'yr nde. Aja rahā, sengi epor eho. Ywy rehe nde ere'ar erekwa rahā, ahy ym ta nde pe.

¹⁰ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ima'e je'ēha rahoha ta pe Tupā pandu ta: 'Pepyhyk peho!' aja riki. Aja nde rehe a'eta usak usak katu ta” aja panduha ihī. (A'erehe sengi nde erepor rahā, ahy ym ta nde pe.)

¹¹ —Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Nde po rehe a'eta pyhyk ta, a'erehe ita rehe nde py tukwa ym te ta” aja panduha ihī — aja Jesu pe Satana pandu.

¹² Pe, Jesu pandu ipe:

—Anī. Apor ym ta. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī tī:

“Tupā riki sawa'e te. A'e katuha ke mā peja te'e emanga ym” aja panduha ihī tī — aja ipe.

¹³ Upa ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē ke Satana putar tipe. (Ājā ramūi a'e.) Upa manga manga tipe. Anī. Jesu ma'e ym te. Upa manga rahā, oho ingi, Jesu ngi. Yman atu uwyr ym ehe rī.

Ngariréi ywy rupi Jesu pandu oho
(Matéu 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Ajame'e ke Ngariréi ywy pe Jesu jywyr oho. Tupā'āma'e pyrātāha namō jywyr oho. Upa ame'e ywy rupi Jesu rehe har ngā ukwa ukwa.

¹⁵ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e uī ngā ke. "Peme'e sawa'e katu" aja ehe har upa ngā pandu.

Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym
(Matéu 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Pe, Nasare ok ta pe Jesu jywyr oho. A'ep sawa'e ame'e ke a'e. Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jy'ariha renda pe ixē oho. Aja te'eha a'e ma'eha. Pe, Tupā je'ēha ke pandu tar katu, a'erehe pu'am.

¹⁷ Pe, Isai mupinim ame'e ke amō me'e ipe. Isai ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'e ke a'e. Pe, paper ke Jesu pirar rahā, kuja panduha ihī ame'e rehe muhyk. Kuja:

¹⁸ "Ihē rehe Tupā katu usak, a'erehe ihē pe pandu: 'Ihēma'e ke nde' aja. Pe, I'ā ke ihē py'a rehe a'e moī katu tī.

A'erehe myrandu katu ke pyrara ixo ame'e ta pe ihē apandu aho. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'e ta marā ka ym hijariha. Kyndaha pe ixo, ame'ēja saka. Ame'e ta pe apandu aho.

Myja ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar my, aja amujekwa aho. Jetehar te ke ukwa ym ame'e ta eha ym te, ame'ēja saka. Ame'e ta pe jetehar te ke amujekwa aho tī.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe pyai amō. Myja ame'e ke mukanim my, ame'e ke ihē amujekwa aho tī.

¹⁹ Jundéu awa ta pe ihē apandu tī. 'Pehē ke jandema'e sawa'e te muhā katu ta' " aja panduha ihī.

²⁰ Pe, paper pinim ame'e ke Jesu maman. Pe, kapitā pe mujwyr rahā, wapyk. Mu'e ta. Upa jy'ariha renda pe ihī ame'e ta usak katu ehe uī.

²¹ Pe, a'ep pe har ta pe Jesu pandu: —Apo ramō Tupā je'ēha ke ihē apandu. Aja panduha uhyk apo 'y. Pehendurahā! — aja ngā pe.

²² Hendu ehe rahā, upa ngā pandu: —Mā! Pandu katu te a'e. Mā! Katu tiki. Jose ra'yr peme'e. Myja ukwa katuha ukwa my? (Jakwa ym) — aja ngā.

²³ Jesu pandu: —Amōma'e panduha ke ihē pe pepandu tar katu, aja akwa. Kuja: "Ēi, paje! Nde juehe ejumukatu!" aja. Kuja ihē pe pepandu tar katu tī: "Kapana'ū ok ta pe ma'e katu ame'e ke nde erema'ema'e, aja jahendu. Aja se nde rekoha pe ema'ema'e tī" aja pepandu tar katu ihē pe tī. Anī. Aja ama'e ym ta se.

²⁴ Ko apandu katu pehē pe. Tupā je'ēha mujekwa ame'e ke ima'e hekoha te pe har ta putar ym. Aja ihē tī. Se ihē ke peputar ym tī.

²⁵ —Pehendu katurahā! Jetehar te ke. Yman te Eri ixo rahā, heta te hū jahy rahā, aman ukyr ym te riki. Warahy 'ar mahapyr rahā, amō ixu'a rupi rahā, aman ukyr ym te. A'erehe ame'e ywy rupi myahy te hū ngā. Ngā mi'u nixōi. Arahā jundéu awa tama'e ywy pe heta ixawa'e manō ame'e ta ixo.

²⁶ Pe, upa ame'e ta pe Eri ke Tupā muwyr ym te. Amō awa tama'e ixawa'e manō ame'e pe muwyr. Jundéu awa aja ym ame'e pe muwyr. Sare ok ta pe har pe muwyr. Sare ok ta Sinō ywy rehe ihī. Ame'e ixawa'e manō ame'e pe jō Eri oho.

²⁷ —Aja Erise tī. Yman te Erise Tupā je'ēha pandu ame'e ke a'e. A'e ixo rahā, jundéu awa tama'e ywy pe heta ma'e ahy ixo ame'e ta ixo. Pereran ma'e u'u hū ame'e ta ke. Ame'e ta ke a'e mukatu ym te. Amō awa sawa'e ke a'e mukatu. Jundéu awa aja ym ame'e ke mukatu. Her Namā. Si ywy pe har ke a'e. Ame'e jō Erise mukatu — aja ngā pe Jesu pandu.

²⁸ Ame'e panduha ke rehe hendu rahā, upa katu te jy'ariha renda pe wapyk uī ame'e ta parahy ehe, Jesu rehe. Ame'e ta rehe har Jesu pandu, aja ngā ukwa, a'erehe parahy ngā Jesu rehe.

²⁹ Pe, a'eta pu'am. Pe, Jesu ke ngā hykíi muhem raho. Ok ta ngi hykíi muhem raho. Ame'e ok ta ywy'ā rake ihī. Ame'e ywy'ā 'ar pe hykíi raho. Upen te'e hū ame'e pe ombor ta tipe raho.

³⁰ Anī. Heta ame'e ta pyter rupi Jesu asa oho. Pe, wata oho ngā ngi.

Amō py'a rehe ājā ihī ame'e ke Jesu mukatu
(Mak 1.21-28)

³¹ Pe, Kapana'ū ok ta pe Jesu oho. Ame'e ok ta Ngariréi ywy rehe ihī. A'ep jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e mu'e ngā ke ixo.

³² Mu'e rahā, ukwa katu te ha namō ngā ke mu'e, a'erehe ngā pandu: "Mā! Je'ēha te reko aja pandu katu! Mā!" aja riki.

³³ Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe amō sawa'e ihī. Ājā ipy'a rehe ihī ame'e ke a'e. Hātā ame'e pandu:

³⁴ —Ēi! Jesu! Nasare ok ta pe har ke nde. Ma'ewā jande ke nde eremupyrara erejur my? Nde rehe har ihē akwa katu. Tupā ngi nde erejur ame'e ke nde. Ima'e je'ēha ke nde erepandu erejur. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixōi te nde pe, aja akwa katu — aja sawa'e pandu.

³⁵ Ājā pe Jesu pandu:

—Eje'ë ym! Sawa'e ngi ehem eho! — aja ipe.

Hetaha ruwa koty sawa'e ke äjä ityk inom. Pe, uhem oho ingi. Mahy ym ha namō uhem oho.

³⁶ Pandu pandu ngā jupe:

—Mā! Katu tiki! Myja me'ë ame'ë panduha my? Hātā je'ëha rupi äjä pe pandu katu. Pe, sawa'e ngi äjä uhem oho. Pyrātāha namō äjä ke muhem mondo tī — aja ngā jupe.

³⁷ Pe, ame'ë ywy rupi Jesu rehe har ngā pandu pandu oho.

Petu pen ke Jesu mukatu

(Matéu 8.14-15; Mak 1.29-31)

³⁸ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda Jesu uhem oho. Pe, Simā rok pe ixo oho. Apo Simā pen ke haku hū ou. Pe, Jesu pe amō ta pandu oho: “Simā pen haku hū” aja.

³⁹ Pe, ixoty oho. Hake pu'am u'am rahā, pandu: “Eputu'u ipe” aja. Pahar hakuha maha oho ipe. Pahar pu'am. Pe, a'eta mi'u Simā pen me'ë me'ë a'eta pe.

Heta ngā ke Jesu mukatu

(Matéu 8.16-17; Mak 1.32-34)

⁴⁰ Pe, pytun ramō te rahā, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. (A'erehe jundéu awa ta wata katu apo 'y.) A'erehe Jesu koty ma'e ahy ixo ame'ë ta ke ngā raho raho. Ehe katu ame'ë ta upa ma'e ahy ixo ame'ë ta ke raho ipe tī. Pe, ma'e ahy ixo ame'ë ta ākā rehe ipo ke Jesu mujar. Aja upa katu te mukatu.

⁴¹ Awa ta ngi äjä ta uhem oho tī. Ahem riki uhem oho. Kuja:

—Nde riki Tupā ra'yr — aja Jesu rehe har.

A'e riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e. Ame'ë ke upa äjä ta ukwa katu, a'erehe Jesu pandu:

—Ihē rehe har peje'ë ym — aja äjä ta pe.

Jundéi ywy rupi Jesu pandu oho

(Mak 1.35-39)

⁴² Pytuniwe te rahā, ok ta ngi Jesu uhem oho. Awa nixói te ame'ë renda pe oho. A'ep Tupā namō pandu pandu. Pe, ngā kekar kekar ixo. “My ihon my?” aja ngā. Pe, mahem rahā, Jesu ke ngā mupyta tar katu. Pandu ipe:

—Se jande rekoha pe epyta katu exo — aja Jesu pe.

⁴³ A'e pandu:

—Anī. Apyta ym ta. Amō ok ta rupi myrandu katu ihē apandu ta me'ë te'e oho. Ame'ë rehe ihē ke Tupā muwyr. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, a'erehe pyai. A'erehe ame'ë ke hijar. Pe, Tupā koty ipy'a muruwak rahā: “Ihē kotyhar ke nde” aja Tupā pandu ta. Aja a'e putar. Ame'ë myrandu katu ke ihē apandu ta aho — aja ngā pe Jesu pandu.

⁴⁴ A'erehe pandu pandu oho. Jundéi ywy rupi heta jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ë rupi pandu pandu oho.

5

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Amō wera rahā, ypa rake Jesu mu'e u'am. Ypa rer Jenesare. (Mokōi her: “Ngariréi” aja ngā ipe tī.) Pe, heta ngā ixoty jy'ar uwyr. Tupā je'ëha ke a'eta hendu tar katu, a'erehe ixoty ngā jy'ar uwyr. A'erehe jarusu keruhū pe opor oho.

² A'ep y rymy'y rehe mokōi jarusu keruhū rehe Jesu usak. Y rymy'y rehe musosok ame'ë ke rehe usak. Ame'ë ke pira pyhykiha ta hijar oho. Pe, kyhapari ke a'eta kutuk u'am.

³ Piteihar jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Simāma'e pe opor oho. Pe, Simā pe pandu:

—Y koty esosok we rī — aja Jesu.

Upa sosok rahā, Jesu wapyk. Pe, heta ame'ë ta ke mu'e uī.

⁴ Upa mu'e rahā, pandu:

—Simā! Apo jarusu keruhū ke y typyha koty esosok we. Nde namō ixo ame'ë ta namō kyhapari embor emondo, y pe. Pira pepyhyk — aja Jesu ipe.

⁵ Simā pandu:

—Sa'e! Pytun rahā jande jamanga hū jaxo tipe. Aja te'e xu'em oho. Japyhyk ym te riki jande. Ko nde erepandu, a'erehe kyhapari ke jambor ta tī — aja Jesu pe.

⁶ Pe, kyhapari ke a'eta ombor indo. Pe, mâte hū te'e pira ke 'y. Kyhapari ke musak tate.

⁷ A'erehe ehe katu ame'ë ta pe Simā ta pukái. Amō jarusu keruhū pe ehe katu ame'ë ta i'ái.

—Pahar pira rehe pejur! — aja.

Ixoty a'eta oho. Mokōi jarusu keruhū ke mutyryhem. Tate mupytyk indo.

⁸ Ame'ë pira hetaha rehe Simā usak rahā, Jesu ruwa koty wapyk. Ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohī aja mujekwa) Pe, pandu:

—Sawa'e! Nde riki katu te me'ë ke. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe. Ihē anī. Ma'e aka'u te'eha ke ama'ema'e ame'ë ke ihē. A'erehe ihē ruxī ihē. A'erehe ihē ngi eho — aja Jesu pe Simā pandu.

⁹ Mâte hū pira ke Simā ta pyhyk, a'erehe: “Mā!” aja Simā ta. Inamō ixo ame'ë ta aja tī. “Mā!” aja tī.

¹⁰ Simā rehe katu ame'ë ta aja tī. Her Tian. Imu rer Juā. Ame'ë mokōi Semende ra'yr. “Mā!” aja a'eta tī. Pe, Simā pe Jesu pandu:

—Pira ke pepyhyk pexo. Apo har anī. Amō kotyhar ta. Pehē ke ihē amu'e ta.

A'erehe amō ta py'a ke Tupā koty pemuruwak ta pexo kŷ. (Pira pepyhyk, ame'ēja saka.) Pekyje ym. (Ihē namō peho) — aja.

¹¹ Pe, jarusu keruhū ke y rymy'y rehe Simā ta muhyk raho. Y ngi kyhapari ke hykŷi muhem rahā, upa katu te Simā ta hijar oho. Pe, Jesu namō a'eta oho.

Pereran ma'e u'u hū ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Amō wera rahā, amō ok ta pe Jesu ixo. A'ep amō sawa'e ixo. Pereran ma'e u'u hū ame'ē ke namō a'e ixo. (A'erehe amō ta rake uhyk ym ame'ē ke a'e.) Pe, Jesu rehe usak rahā, Jesu ruwa koty wapyk oho. Ipynarāi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohi, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sa'e! Nde ereputar rahā, ihē ke nde eremukatu katu aja akwa — aja Jesu pe.

¹³ Ijywa ke Jesu mupuku. Pe, sawa'e ākā rehe ipo ke mujar. Pandu ipe:

—Hā! Nde ke ihē amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja Jesu ipe.

Pe, pereran ma'e u'u hū ame'ē ke pahar upa ka'ē oho ipe.

¹⁴ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ame'ē ke amō ta pe epandu ym. Pahar jundéu awa tama'e pa'i koty eho. Ejumujesak nde juehe har ipe. Nde rehe usak katu ta. “Nde katu” aja pandu ta. Pe, Moise mupinim aja ma'e ke pa'i pe eme'ē. Ame'ē ke a'e hany ta Tupā pe, ame'ēja saka. Aja rahā, upa ka'ē oho nde pe aja ngā pe nde eremujekwa ta — aja sawa'e pe.

¹⁵ Jesu mukatu, ame'ē rehe har ngā pandu pandu oho. Pe, heta ngā jy'ar ixoty. Ima'e panduha rehe a'eta hendu uwyr. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ke Jesu mukatu, a'erehe a'eta uwyr ti.

¹⁶ Anī. Heta ame'ē ta ke Jesu hijar oho. Awa nixói te ame'ē pe oho. A'ep Tupā namō pandu pandu.

Upa jupyrātā rātā ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Amō wera rahā, ngā ke Jesu mu'e mu'e uī. A'ep parise ta ihī ti. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta ihī ti. Ok ta pame katu te ngi a'eta uhyk uwyr ehe. Ngariréi wyy rehe ok ta ihī, ame'ē ngi uhyk uwyr ehe. Jundéi wyy rehe ok ta ihī, ame'ē ngi uhyk uwyr ehe ti. Jerusarē ok ta ngi uhyk uwyr ehe ti. Tupāma'e pyrātāha ihī katu ehe, Jesu rehe. A'erehe ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu hū.

¹⁸ Pe, upa jupyrātā rātā ame'ē ke amō sawa'e ta hupir werur reko. Kyha aja me'ē pe a'eta werur reko. Jesu ruwa koty a'eta mou tar katu raho. A'erehe hok pe a'eta ixo tar katu.

¹⁹ Heta te hū ame'ē ta i'āi, a'erehe marā ka ym ixeha. A'erehe ok kupe 'ar pe upa

jupyrātā rātā ame'ē ke a'eta hupir raho. (Ame'ē ok kupe ipe katu.) Pe, jupyrāha ke jo'ok. Ame'ē rupi upa jupyrātā rātā ame'ē ke mujy mondo. Kyha aja me'ē pe mujy mondo, tupaham rehe. Ngā pyter pe mou. Jesu rake mou.

²⁰ Amō ke Jesu mukatu, ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

—Sa'e! Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu — aja Jesu ipe.

²¹ Pe, parise ta pandu pandu a'eta jupe. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta namō pandu pandu a'eta jupe. Kuja:

—Mā! Amō pe Tupā jō riki pandu katu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja. Aja me'ē Jesu pandu rahā, katu ym riki. Awa te'e Jesu. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my. Katu ym aja — aja a'eta jupe.

²² Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe, ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—Aja ym pekwa pekwa peī.

²³ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my? “Epu'am! Ewata eho!” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē rehe usak awa.)

²⁴ Pesarahā! Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwha. Tupā jō riki ipy'a mujywyr katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke rehe mujywyr katu, aja pekwha ti. Apo ihē ti. Ihē riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē, aja amujekwa ta apo. Ihē pe Tupā pandu ti: “Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujywyr katu” aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo — aja Jesu pandu.

A'erehe upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Apandu nde pe! Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Nde rok pe ejywyr eho inamō — aja Jesu.

²⁵ Pe, heta ame'ē ta usak uī ehe rahā, pahar sawa'e pu'am. Kyha aja me'ē pe nino, ame'ē ke mupu'a. Ame'ē ke hok pe raho. Oho ixo rahā, Tupā pe pandu pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja sawa'e pandu oho ixo.

²⁶ Ame'ē rehe ngā usak rahā, pandu:

—Mā! Katu tiki! — aja.

Pe, Tupā rehe har katu ngā pandu ti:

—Mā! A'eramō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'e katu, ame'ē ke rehe jasak katu. Mā! — aja ngā pandu.

(Arahā Jesu Tupā ti, aja ngā pe mujekwa katu.)

“Ihê namō ejur” aja Rewi pe Jesu pandu (Matéu 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Ajame'ê ke ok ta ngi Jesu uhem oho. Pe, amō sawa'e rehe usak. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ê ke a'e. (A'erehe a'e ke jundéu awa ta putar ym ame'ê ke a'e.) Her Rewi. (Amō her: “Matéu” aja.) Tamatarer matyriha renda pe wapyk uī. Jesu pandu ipe:

—Ihê namō eho 'y — aja Rewi pe.

²⁸ A'e pu'am. Upa katu te hijar oho. Pe, Jesu namō oho.

²⁹ Hok pe jywyr rahā, Jesu pe imi'u ke Rewi moī hū. Amō heta tamatarer matyr ame'ê ta wapyk uī tī. Heta amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ê ta wapyk uī tī.

³⁰ Parise ta amō ta ihī tī. Moise je'êha ke mu'e ame'ê ta amō ta tī. Wapyk uī tī. Parise ta kotyhar ta ke a'eta. Upa ame'ê ta je'ê je'ê hū. Jesu namō jumu'e ixo ame'ê ta namō a'eta je'ê je'ê hū. Kuja a'eta pandu:

—Ma'ewā ame'ê sawa'e ta jaxer ame'ê ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer matyr ame'ê ta namō aja tī. U'u a'eta namō tī. Katu ym aja — aja parise ta je'ê je'ê hū.

³¹ Ame'ê ke rehe Jesu hendu rahā, pandu ngā pe:

—Ma'e ahy ixo rahā, mukatuha koty amō oho. Ahy ym rahā, mukatuha koty oho ym. (Aja apo tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ê ta ihê rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ê ke a'eta putar, a'erehe ihê rehe uhyk. Katu jupe, ame'ê ta anī. Ihê rehe uhyk ym.)

³² Pesarahā! Sawa'e katu aja ukwa jupe ame'ê ta pe kuja ihê apandu ym: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja. Anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, aja ukwa ame'ê ta pe kuja ihê apandu katu: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja riki — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ma'e u'uha ke hijar ame'ê rehe har (Matéu 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Amō ta Jesu pe pandu:

—Juā namō jumu'e ixo ame'ê ta ma'e u'uha ke hijar hijar ixo. (Aja pyaiha ke mujekwa Tupā pe.) Tupā namō a'eta pandu pandu tī. Parise ta namō jumu'e ixo ame'ê ta aja tī. Ma'e u'uha ke hijar hijar tī. Ne namō jumu'e ixo ame'ê ta aja ym riki. Ma'e ke a'eta u'u katu ixo. Hijar ym. Ma'erehe my? — aja ipe.

³⁴ Jesu pandu:

—Sawa'e jumendar rahā, ngā mi'u matyr. Huryha mujā. Pe, ame'ê pe oho ame'ê ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namō ixo rahā, ma'e u'uha ke hijar ym.

³⁵ Ihê namō ihēma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym. Yman rahā, ihê ke amō ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahā ihēma'e jumu'eha ta upa

ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha ke mujekwa ta) — aja Jesu pandu.

³⁶ Myja me'ê ymanihar ke my, ame'ê ke Jesu pandu tī:

—Kamixa ymanihar sorok rahā, kamixa pyahu mondok, ame'ê kurer ke amō mujar ym ehe. Mondok rahā, kamixa pyahu ame'ê ke mujaxer ta. Pe, ixurer ke kamixa ymanihar rehe katu ym tī.

³⁷ Kawī mupupur ramō ame'ê ke hyru ymanihar te pe amō purakar ym. Ame'ê pe purakar rahā, mupupur we ixo rī. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta. Pe, kawī jyhen ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tī.

³⁸ Pesarahā! Kawī mupupur ramō ame'ê ke hyru katu ame'ê pe amō purakar rahā, katu ta tiki. (Aja rahā, kawī jyhen ym ta. Hyru ke upuk ym ta tī.)

³⁹ Kawī iro ame'ê ke amō u'u rahā, kawī mupupur ramō ame'ê ke u'u tar ym. “Iro ame'ê ke katu te” aja pandu — aja Jesu pandu.

(Jesu mu'e rahā, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. Kawī mupupur ramō, ame'êja saka ame'ê. Kamixa pyahu, ame'êja saka ame'ê tī. A'erehe parise ta mu'e, aja ixoha namō marā ka ym muparaha. Hyru ymanihar, aja saka. Kamixa ymanihar, aja saka tī, aja Jesu mujekwa.)

6

Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rehe har (Matéu 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ahūi aja me'ê ty rupi Jesu wata oho ixo, jumu'eha ta namō. Pe, ame'ê ke jumu'eha ta amō amō po'ok ixo. (Ame'ê ke ipo pe kamyrik. Aja pিরer ke ombor. Upa ombor rahā, ame'ê ke u'u.)

² Pe, amō parise ta a'ep ixo. Ame'ê ta pandu:

—Anī. Katu ym u'uha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahā, katu ym. (Paraky te'e, aja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'êha rehe panduha ihī — aja parise ta pandu.

³ (Amō rehe pyrara usak ta me'ê te'e, aja Jesu mujekwa tar katu,) a'erehe a'e pandu:

—Yman Ndawi myahy te riki. Inamō ixo ame'ê ta aja tī. Myahy te tī. Ame'ê ta ma'eha ke Tupā je'êha rehe pesak riki.

⁴ Ma'e u'u ame'ê ke nixói te rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e ixo oho. Pe, mbeju a'ep ihī. Ame'ê ke u'u. Inamō ixo ame'ê ta pe me'ê tī. A'eta u'u tī. Ame'ê mbeju ke Tupā ruwa koty pa'ihu moī, ame'êja saka. Pa'i ta jō ame'ê ke u'u katu. Amō ta u'u rahā, anī. (Ndawi ta pa'i ta ym.) A'erehe Ndawi ta u'u rahā, katu ym ta tipe.

(Aja Moise je'ēha rehe hendu ym) – aja Jesu pandu.

⁵ A'e pandu tī:

–Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ma'e ke amō ma'e, ame'ē ke ihē riki apandu katu. Tupā je'ēha rupi ajur ame'ē ke ko ihē. Awa ihē tī – aja parise ta pe Jesu pandu.

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixe oho. A'ep ngā ke a'e mu'e uī. A'ep amō sawa'e ihē. Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke a'e. Ijywa katu kotyhar ipo ke upa te'e jupu'a.

⁷ A'ep Moise je'ēha mu'e ame'ē ta amō ihē tī. Parise ta amō ihē tī. Jesu rehe a'eta usak katu uī. Putu'uha 'ar rahā, ma'e ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu ta my? Mukatu rahā, pandu ta ipe: “Mā! Katu ym nde erema'e. Putu'uha 'ar rahā, nde eremukatu. (Nde ereparaky te'e, ame'ēja saka.) Jundéu awa ta je'ēha rehe nde erehendu ym. Katu ym aja” aja Jesu pe a'eta pandu ta. A'erehe a'eta usak katu ehe uī, Jesu rehe.

⁸ Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa uī, ame'ē ke Jesu ukwa katu. A'erehe ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe pandu:

–Epu'am! Se heta ame'ē ta pyter pe ejur! – aja riki.

Sawa'e pu'am. Heta ame'ē ta pyter pe pu'am oho.

⁹ Pe, ngā pe Jesu pandu:

–Ihē pe pepandurahā! Putu'uha 'ar rahā, myja jundéu awa je'ēha mujekwa my? Myja riki katu my? Ko amō ta rehe amō pyrara usak rahā, katu my? Ko mai rahā, katu my? Ko amō ta ke jukwa rahā, katu my? Ko jukwaha ke muputu'u rahā, katu my? Myja katu my? Pepandurahā! – aja ngā pe pandu.

¹⁰ Pe, ngā rehe juramā usak. Pandu ym awa. A'erehe ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe pandu:

–Nde po epirar 'y! – aja.

Ipo ke sawa'e pirar rahā, upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tī. Upa katu.

¹¹ Ame'ē ke rehe usak rahā, parise ta parahy te ehe, Jesu rehe. Jundéu awa je'ēha rehe hendu ym, aja ukwaha naī, a'erehe parahy. Pandu pandu a'eta jupe:

–Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa – aja parise ta pandu pandu a'eta jupe.

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Amō pytun ramō rahā, ywy'ā rehe jeje te Jesu jupir oho. A'ep Tupā namō pandu pandu u'am. Aja te'e xu'em oho.

¹³ Wera rahā, jumu'eha ta ke mujy'ar. Ame'ē ta ngi har awa py mokōi sawa'e ta ke jo'ok. Ame'ē ta pe pandu:

–Pehē riki ihē amondo ta ame'ē ta ke apo 'y – aja.

¹⁴ Ame'ē ta rer kuja. Ko Simā. Amō her moī ehe. “Petu” aja her moī ehe. Ko Andere amō tī. Simā mu a'e. Tian amō tī. Ko Juā amō tī. Tian mu a'e. Amō Siri tī. Amō Matoroméu tī.

¹⁵ Amō Matéu tī. Amō Tome tī. Amō Tian tī. Apéu ra'yr a'e. Amō Simā tī. Sero aja amō ta ipe tī. (“Sero” aja pandu rahā, jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem, aja mujekwa.)

¹⁶ Amō Jun tī. Tian ra'yr a'e. Ko Jun Ikario amō tī. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur.

Ngā ke Jesu mu'e. Ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī.

(Matéu 4.23-25)

¹⁷ Pe, ame'ē ta namō ywy'ā ngi wyjy oho. Ywy ipe katu ame'ē pe a'eta uhyk. Amō jumu'eha ta heta a'ep ixo tī. A'ep Jundéu ywy ngi uhyk uwyr ame'ē ta heta ixo tī. Jerusarē ok ta ngi uhyk uwyr ame'ē ta amō tī. Heta ixo tī. Tir ok ta ngi uhyk uwyr ame'ē ta amō tī. Sinō ok ta ngi uhyk uwyr ame'ē ta amō tī. Heta ixo tī. Sinō ok ta y ramūi rake ihē. Tir ok ta aja tī. Y ramūi rake ihē tī.

¹⁸ Jesu pandu ame'ē ke rehe johu ngā hendu uwyr. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu, ame'ē ke rehe johu ngā uhyk uwyr tī. Ājā ipy'a rehe ihē ame'ē ta uhyk uwyr ehe tī. Ame'ē ta ke a'e mukatu tī.

¹⁹ Ima'e pyrātāha namō ngā ke mukatu hū. A'erehe upa ngā ipo ke mujar tar katu ehe. Mujar ehe rahā, upa katu oho ipe.

Huryha rehe har. Pyaiha rehe har tī.

(Matéu 5.1-12)

²⁰ Jumu'eha ta rehe Jesu usak. Pandu: –“Tupā rehe har jakwa ym jande” aja pekwa ame'ē ta mā peja pehē rury katu pe'am.

Ixotyhar ta aja pemuruwak ta. Pe, inamō pexo ta, a'erehe mā peja pehē rury katu pe'am.

²¹ Amō myahy rahā, ma'e ke u'u ta. Aja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e tar katu te rahā, mā peja pehē rury katu pe'am. Upa peputar ame'ē ke Tupā muwyr katu ta.

Ma'e peka'u te'eha ke pema'e, a'erehe pejixi'u apo. Ame'ē ke Tupā pe pepandu. Aja rahā, mā peja pehē rury katu ta pe'am. Pepuka ta tī. Tupā ipy'a jwyry ta pehē rehe, a'erehe pehē rury katu pe'am.

²²⁻²³ –Mā! Pehē rury katu pehē. Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē rehe amō ta parahy. Pehē ke putar ym tī. Pehē rehe

juru ai ngā tī. “Peme’ē ta jaxer ai” aja pehē rehe har pandu naī tī. Ihē rehe pejurujar katu, a’erehe upa aja ta. Aja rahā, pehē rury katu pexo. Pehē ruryha namō pepor pepor pexo. Pehē aja ymanihar Tupā je’ēha pandu ame’ē ta tī. Ame’ē ta ke pehē ramūi ta mupyrara tī. Aja pehē ke amō ta mupyrara ta tī. Anī. Tapijar te’e we ihē rehe pejurujar katu. Awa ihē tī. Tupā je’ēha rupi ajur. Ywa pe pehēma’e hū ta, a’erehe pehē rury katu pe’am.

²⁴—Apo pehēma’e hū namō pexo, a’erehe pehē rury katu pe’am.

Mā! I’i atu we rahā, pepyai ta. (Amō ta rehe pekyty’ym.) A’erehe pehē ke Tupā mupyrara hū ta.

²⁵ “Ma’e ke japutar ym te apo. Upa katu te jandema’e kohī apo, a’erehe Tupā ke japutar ym” aja pepandu ame’ē ta. Mā! Tupā koty pehēma’e nixōi te ta. Myahy te hū, aja saka nixōi te ta. Mā! Tupā mupyrara hū ta pehē ke.

“Upa katu te jandema’e kohī, a’erehe Tupā ke japutar ym” aja apo pepuka puka ame’ē ta. Mā! Pepyai ta. I’i atu we rahā, pejixi’u hū ta. Tupā mupyrara ta, a’erehe pejixi’u hū ta.

²⁶—Yman Tupā je’ēha pandu ame’ē ta ran rehe har amō ta pandu: “Katu peme’ē ta” aja naī. Te’e riki. A’engi Tupā mupyrara hū riki. A’erehe: “Mā! Katu peme’ē ta” aja pehē rehe har pandu naī rahā, mā pepyai pe’am. Ymanihar ta aja Tupā mupyrara ta my tī — aja Jesu pandu.

Huwajan ta rehe ipy’a katu

(Matéu 5.38-48; Matéu 7.12; Ruk 23.34; At 7.60; Hom 12.17-21)

²⁷ A’e pandu tī:

—Ihē rehe hendu ame’ē ta pe ihē apandu katu. Pehē ruwajan ta rehe pepy’a katu. Pehē rehe parahy ame’ē ta rehe pepy’a katu tī.

²⁸ “Mā peja pehē ke Tupā mahy” aja pandu ame’ē ta pe kuja pepandu: “Mā peja pehē rehe Tupā usak katu” aja ipe. Pehē ke mahy ame’ē ta rehe har Tupā namō pepandu katu. (“Mā peja esak katu ehe” aja Tupā namō pepandu.)

²⁹ Nde ruwa amō nupā rahā, aja emujywyr ym ipe tī. Mā peja nde ruwa wajar a’e nupā tī. Nema’e kamixa ke amō raho rahā, mā peja nema’e xirur raho tī.

³⁰ “Nema’e aputar” aja nde pe amō pandu rahā, ame’ē ke eme’ē ipe. Nema’e ke amō pyhyk rahā, ame’ē mujywyrriha ke epandu ym ipe.

³¹ Pehē pe ma’e ke amō ta ma’ema’e katu, ame’ē ke peputar. Aja pemujywyr ipe tī. Katu ame’ē ke pema’ema’e ngā pe tī.

³²⁻³⁵—Pehē rehe ipy’a katu ame’ē ta rehe jō pepy’a katu rahā: “Mā! Peme’ē katu

ame’ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym. Pesarahā! Jaxer ame’ē ta aja tī. Ipy’a katu ehe ame’ē ta rehe jō ipy’a katu tī. (Mā! Pehē ruwajan ta rehe pepy’a katu ta me’ē te’e tī.)

—Pe, pehē pe ma’e katu ame’ē ke ma’e. Ame’ē ta rehe jō pepy’a katu rahā! “Mā! Peme’ē katu ame’ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym tī. Pesarahā! Jaxer ame’ē ta aja tī. Ma’e katu ame’ē ke ma’e katu. Ame’ē ta rehe jō ipy’a katu tī. (Mā! Pehē ruwajan ta rehe pepy’a katu ta me’ē te’e tī.)

—Amō ta pe tamatarer pemupyta rahā, ame’ē ke pehē pe mujywyr ta, aja pekwa. A’erehe ame’ē ta pe pemupyta katu. Aja rahā: “Mā! Peme’ē katu ame’ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym. Pesarahā! Jaxer ame’ē ta aja tī. Aja mupyta tī. Juja katu te mujywyr tī, aja ukwa. Aja ym pehē! (Pehē ruwajan rehe pepy’a katu.) Ame’ē ta rehe pesak katu tī. Tamatarer ke pemupyta katu. Mujywyrriha ke peputar ym pexo. Aja rahā Tupā koty nema’e heta te hū ta. “Tupā ra’yr ta” aja ta pexo. Tupā riki ywatehar te ke a’e. Upa ngā rehe katu ame’ē ke a’e ma’ema’e. “Ne jō riki katu te me’ē ke” aja pandu ym ame’ē ta rehe a’e usak katu tī. Jaxer ame’ē ta rehe aja tī. Usak katu tī. Upa ngā rehe aja tī. Usak katu tī. Aja Tupā.

³⁶ Pehē rehe pehē pái keruhū pyrara usak. Aja amō ta rehe pepyrara pesak tī — aja Jesu pandu.

“Katu ym nde” aja amō rehe har epandu ym

(Matéu 7.1-5; Hom 2.1-3)

³⁷ A’e pandu tī:

—Amō ta rehe har kuja ym pepandu: “Peme’ē ta katu ym” aja. Aja pepandu rahā, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tī. A’erehe aja ym pepandu. Kuja amō ta rehe har kapitā pe pepandu ym: “Peme’ē riki katu ym. A’erehe emahy” aja pepandu ym. Pepandu ym rahā, aja pehē rehe har Tupā pandu ym ta tī. “Katu ym pehē” aja a’e pandu ym ta tī.

—Amō rehe peparahy rahā, pehē py’a pemujywyr katu ehe. Aja rahā, pehē katu ym rahā, pehē rehe Tupā ipy’a jywyr katu ta tī.

³⁸—Amō ta pe ma’e ke peme’ē katu. Aja rahā, pehē pe ma’e ke Tupā me’ē katu ta tī. Tyryhem aja pehē pe muwyr ta. Jetehar te ke! I’ar koty te we muwyr ta, pehē pe. Myja me’ē amō ta pe ma’e ke pema’e, aja juja katu te pehē pe Tupā ma’e ta tī — aja Jesu pandu.

³⁹ Myja me’ē eha ym te ame’ē my, ame’ē ke jumu’eha ta pe Jesu pandu:

—Mokōi eha ym te ame’ē ta ixo rahā, marā ka ym jumokōi wataha. Ipo rehe a’eta jupyhyk wata oho rahā, janam ha pe te’e mokōi oho ta. (Aja eha ym te aja ym pehē tī. Jetehar te ke jepumu’e katu rahā, ame’ē ke amō ta

pe pemu'e katu ta. Janam ha aja pejawy ym ta.)

⁴⁰ Jumu'e ha riki mu'e ha aja ym. Mu'e ha 'ar koty te we ukwa ym. Pe, upa katu te jumu'e rahā, mu'e ha aja a'e tī. Ukwa katu ta tī.

⁴¹ —Ne mu reha ke myra kurer mupuk, ame'ē rehe nde eresak. (Aja rahā, ta'yr mi ma'e ka'u te'e ha ke a'e ma'e.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa ym exo. Nde reha rehe myra keruhū mupuk riki. (Aja rahā, māte hū nde ereka'u te'e ha ke nde erema'e. Katu ym aja.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa py exo.

⁴² —Kuja ne mu pe epandu my: “Éi! Sa'e! Nde reha ngi myra kurer ke ihē ajo'ok ta” aja. (Aja rahā, kuja riki: “Ta'yr mi ma'e nde ereka'u te'e ha ke nde erema'e. Ame'ē ke mā peja ehijar” aja nde erepandu.) Mā! Nde eresak ym my? Nde reha rehe myra keruhū ihī. (Aja rahā, māte hū nde ereka'u te'e ha ke nde erema'e.)

—Mā! Mokōi nde erekwaha namō nde erexo. Nde reha ngi myra keruhū ke ejujo'ok py. (Aja rahā, māte hū nde ereka'u te'e ha nde erema'e ma'e ha ke nde erehijar katu py.) Aja rahā, upa ma'e ke nde eresak katu ta. Pe, nde mu reha ngi myra kurer ta'yr mi nde erejo'ok katu ta. (Aja rahā, nde mu pe nde erepandu: “Ma'e nde ereka'u te'e ha nde erema'e ha ke ehijar” aja nde erepandu katu) — aja Jesu pandu.

I'a rehe har

(Matéu 7.16-20; Matéu 12.33-35)

⁴³ A'e pandu tī:

—Ma'eywa'y hury katu rahā, i'a katu riki. Pe, ma'eywa'y hury ym rahā, i'a ym.

⁴⁴ I'a katu rahā, ma'eywa'y rehe har amō ukwa katu ta. (Ma'eywa'y hury katu, aja ukwa katu ta.) Pesarahā! Juruwe'y ngi akaju ke amō po'ok ym te. Japekā'y ngi waja ke amō po'ok ym te tī.

⁴⁵ Aja amō tī. I'a aja amō rehe har amō ta ukwa katu tī. Katu ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, sawa'e katu ame'ē ke a'e, aja amō ta ukwa. (I'a katu, ame'ēja saka.) Jaxer ame'ē ke amō ma'e rahā, sawa'e katu ym ame'ē ke a'e, aja amō ta ukwa. (I'a ym, ame'ēja saka.) Ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō pandu. A'erehe i'a ym aja: “Katu ym a'e” aja ehe har ukwa katu awa — aja Jesu pandu.

Ok mujāha rehe har

(Matéu 7.24-27)

⁴⁶ A'e pandu tī:

—Ihē pe nde erepandu: “Éi! Sawa'e! Nde katu!” aja. Mā! Aja panduha jō. Anī. Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erehendu ym rahā, katu ym aja.

⁴⁷ Ihē rehe amō uhyk. Pe, ihē je'ēha rehe amō hendu katu. Pe, aja ma'ema'e. Esarahā! Ehe har ihē amujekwa ta pehē pe.

⁴⁸ Ok ke mujā a'e. Kuja y rake mujā. Ywykwar ypyy pykūi katu. Itahu rehe uhyk oho. Ame'ē 'ar pe ok pyter ke jytyka. Ok pyter ke hātā jytyka. Pe, y tiha rahā, ok ke u'ar ym. Ok pyter hātā jytyka, a'erehe y ombor ym.

⁴⁹ —Amō anī. Ihē je'ēha rehe amō hendu tipe. Pe, aja a'e ma'e ym. Ame'ē riki amō koty ok ke mujā. Kuja, y rake mujā tī. Ok pyter ke hātā ym jytyka. Pe, y tiha rahā, upa munde raho. Pahar ok ke y ombor oho. Tūl Mā! Tyapu hū! — aja Jesu pandu.

7

Homa awama'e miasu ke Jesu mukatu

(Matéu 8.5-13)

¹ Upa aja me'ē ngā pe Jesu pandu rahā, a'engi oho. Kapana'u ok ta pe oho.

² A'ep amō sawa'e ixo. Homa awa ke a'e. (Jundéu awa ym a'e.) Sonda tama'e kapitā ke a'e tī. Ima'e miasu ahy ixo. Ame'ē riki amō miasu 'ar koty te we katu ame'ē ke ipe. Manō tate a'e.

³ Pe, Jesu uwyriha rehe har kapitā ukwa rahā, jundéu awa tamūi ta ke ixoty a'e mondo. Tamūi ta pe pandu:

—“Ihēma'e miasu ke emukatu ejur. Pahar ejur” aja Jesu pe peme'u peho — aja tamūi ta pe kapitā pandu.

A'erehe tamūi ta oho.

⁴ Jesu rehe uhyk rahā, pandu ipe:

—Sa'e! Kapitā panduha ke nde erema'e rahā, katu ta tiki.

⁵ Jundéu awa ta rehe a'e ipy'a katu. Jandema'e jy'ariha renda ke a'e riki mujā tī — aja Jesu pe.

⁶ Tamūi ta pandu, a'erehe a'eta namō Jesu oho. Kapitā rok pe uhyk tate rahā, ixoty ehe katu ame'ē ta ke kapitā mondo tī. Kapitā je'ēha ke a'eta raho. Kuja Jesu pe kapitā rehe katu ame'ē ta pandu oho:

—Sa'e! Ehendurahā! Kuja kapitā pandu: “Ihē rok pe nde erexe rahā, ihē ruxī riki. Amō awa ihē. Nde aja jundéu awa ym ihē tī.

⁷ A'erehe nde koty ihē atu aho ym tī. Esarahā! Epandu jō! Pe, ihēma'e miasu katu ta oho.

⁸ Akwa katu ihē. Ihēma'e kapitā je'ēha rehe ihē ahendu katu tī. Pe, ihē je'ēha rehe amō sonda ta hendu katu tī. Amō pe ihē apandu: ‘Eho!’ aja. Pe, pahar a'e oho. Amō pe ihē apandu: ‘Ejur se!’ aja. Pe, pahar a'e uwyri: Ihēma'e miasu pe ihē apandu: ‘Eparaky eho!’ aja. Pe, a'e paraky oho. A'erehe paite nde erepandu rahā, se ihēma'e miasu katu ta, aja akwa katu” — aja Jesu pe pandu.

⁹ Ame'e ke Jesu hendu rahā: “Mā! Katu tiki!” aja ukwa. Uwak rahā, haikwer rupi uwyr ame'e ta pe pandu:

—Mā! Sonda tama'e kapitā jurujar katu te ihē rehe. Ihē apandu pehē pe. Aja jundēu awa ta jurujar ym ihē rehe. Amō ywy pe nixói. Jundēu awa tama'e ywy pe nixói tī. A'eramō akwa — aja Jesu pandu.

Arahā mukatuha ke pandu. Pe, kapitāma'e miasu katu oho.

¹⁰ Sonda tama'e kapitā rok pe ehe katu ame'e ta jō jwywr oho rahā, kapitāma'e miasu katu aja a'eta usak.

Ixawa'e manō ame'e membyr ke Jesu mukwera

¹¹ Ku'ē rahā har pe we Naī ok ta pe Jesu oho. Inamō jumu'e ixo ame'e ta oho tī. Inamō heta ngā oho tī.

¹² Ok ta kurar rukwen rehe uhyk tate rahā, ok ta ngi heta uhew uwyr ixo. Manō ame'e ke jytym ta raho reko tī. Ixawa'e manō ame'e membyr ke a'e. Peteihar ke a'e. Heta ok ta pe har ta kūjā namō uwyr ixo.

¹³ Usak ehe rahā, pyrara Jesu usak ehe, ixawa'e manō ame'e ke rehe. Pandu ipe:

—Ejixi'u ym! — aja kūjā pe.

¹⁴ Pe, kaixā koty oho. Ipo ke mujar ehe rahā, sawa'e ta hupir raho ame'e ta pyta. Pe, Jesu pandu:

—Sa'e! Ihē apandu nde pe: “Epu'am!” — aja riki.

¹⁵ Pahar manō ame'e ke wapyk tī. Kwera katu uī. Pandu pandu a'e tī. Imāi pe Jesu pandu:

—Ko ne membyr. Kwera katu tī — aja ipe.

¹⁶ (Pyrātā te ame'e ke kohī, aja ngā ukwa.) A'erehe Tupā rehe har katu ngā pandu tī.

—Mā! Katu tiki! Tupā je'ēha ke pandu ame'e ke jande namō ixo apo! Katu te ame'e ke a'e. Ima'e awa ta ke Tupā muhā katu uwyr, jundēu awa ta ke — aja ngā pandu.

¹⁷ Pe, Jesu rehe har ngā pandu pandu oho. Jundēi ywy rupi pandu oho. Hake ywy ihī ame'e rupi pandu oho tī. “Ngā ke Jesu mukatu” aja riki pandu oho ngā.

Jesu koty sawa'e ta ke Juā mujahukiha mondo

(Matéu 11.2-19)

¹⁸ Upa ame'e mukatuha rehe har Juā pe inamō jumu'e ixo ame'e ta pandu tī. Arahā kyndaha pe Juā ixo. Pe, inamō jumu'e ixo ame'e ta ngi har mokōihar pe jō Juā pandu.

—Pejur! Pesarahā!

¹⁹ Sawa'e te pe ma'e ke peme'u peho. Kuja: “‘Amō sawa'e uwyr ta' aja ihē apandu. Nde riki ame'e ke my? Ame'e ym rahā, amō sawa'e rehe jaharō ta my?’ aja peme'u peho — aja Juā pandu mokōihar pe.

²⁰ Pe, Jesu koty mokōihar ta oho. Uhyk ehe rahā, pandu ipe:

—Nde koty jande ke Juā mujahukiha muwyr. A'e pandu nde pe: “Amō sawa'e uwyr ta” aja a'e pandu. Nde riki ame'e ke my? Anī rahā, amō sawa'e rehe jaharō ta my? — aja Juā muwyr ame'e ta pandu ipe.

²¹ Anī. Jesu pandu ym. Kuja a'e ma'ema'eha mujesak. Kuja. Arahā heta ahy ixo ame'e ta ke mukatu hū. Ājā ipy'a rehe ihī ame'e ta ke mukatu hū tī. Eha ym te ame'e ta ke mukatu hū tī.

²² Pe, Juā muwyr ame'e ta pe pandu:

—Juā koty pejywr peho. Pesak ramō ame'e ke upa pepandu ipe. Pehendu ame'e ke upa pepandu ipe tī. Kuja. Eha ym te ame'e ke apo ma'e ke usak katu tī. Wata ym te ame'e ke apo wata katu tī. Pereran ma'e u'u hū ame'e ta ke apo upa ka'ē oho ipe tī. Ma'e hendu ym te ame'e ta ke apo ma'e hendu katu tī. Manō ame'e ta ke kwera katu tī. Pyrara ixo ame'e ta pe myrandu katu ke amō ta pandu raho tī. A'erehe hury katu ixo apo 'y.

²³ Pe, ihē rehe jurujar katuha ke hijar ym rahā, hury katu a'e ixo. Aja Juā pe pepandu peho — aja Jesu pandu.

—Hā! Japandu ta jaho kŷ — aja sawa'e ta.

(Ahy ixo ame'e ta ke Jesu mukatu. Manō ame'e ta ke mukwera katu tī. Aja rahā, a'e riki Kirisutu, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'e ke a'e, aja mujekwa katu.)

²⁴ Juā muwyr ame'e ta jwywr oho rahā, Juā rehe har Jesu pandu ngā pe:

—Amukwehe te awa nixói te ame'e pe Juā rehe pesak peho rahā, ma'e pesak peho my? Sawa'e pitu te'e ame'e ke rehe pesak peho my? Anī. Aja ym Juā. (Pyrātā a'e. Pahar amō koty koty ukwaha ke mondo ym a'e.)

²⁵ Ima'e mundeha katu te ame'e ke namō ixo, ame'e sawa'e rehe pesak peho my? Anī. Aja ym tī. Pesarahā! Aja mundeha katu te ame'e ke namō ixo ame'e ta kapitā keruhū rok pe ixo. Ma'e katu te ame'e ke namō jō ixo ame'e ta a'ep ixo tī. Kapitā keruhū rok pe ixo tī. (Juāma'e aja ym. Ima'e mundeha katu te ame'e namō a'e ixo ym.)

²⁶ Ihē pe pepandu! Awa rehe pesak peho my? Tupā je'ēha pandu ame'e ke rehe pesak peho my? A'e tiki. Pesarahā! Apandu katu pehē pe. Ymanihar te Tupā je'ēha pandu ame'e ta 'ar koty te we Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'e ke a'e. (A'erehe Juā rehe pehendu katu ta me'e te'e.)

²⁷ Ta'y'r rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Tupā pandu:

“Ne ndutar koty myrandu raho ame'e ke ko ihē amondo py.

Nde ereho tate rahā, ngā py'a ke ihē koty a'e muruwak ta mondo” aja panduha ihī. (Ame'e mondo py ame'e ke Juā.)

²⁸ —Apandu pehē pe. Upa katu te sawa'e ta 'ar koty te we Juā katuha ke. Pe, amō ixo. Apo myrandu katu pandu oho ame'e

ta Juā 'ar koty te we katuha. Myrandu ke ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Juā pandu, a'e riki ymanihar ta 'ar koty te we katu. Apo anī. Ihēma'e jumu'eha ta myrandu katu ke pandu. Ame'ē ta Juā 'ar koty te we katuha. Ihēma'e jumu'eha ta ma'e ukwa ym ame'ē ta ke, aja pekwaha naī. Anī. Ame'ē ta katu te, aja Tupā ukwa katu — aja ngā pe Jesu pandu.

²⁹ Jesu rehe heta ngā hendu. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ta hendu ehe tī. Amukwehe te Juā mujahuk ame'ē ta ke a'eta. (Ame'ē ta jaxer te, aja amō ta ukwaha.) Ame'ē ta Tupā je'ēha rehe hendu katu. “Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Tupā koty pehē py'a pemuruwak” ame'ē Tupā je'ēha rehe hendu katu. A'erehe Juā mujahuk. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke hijar aja mujekwa.)

³⁰ Parise ta anī. Putar ym. Ame'ē ta pandu: “Jande ke Juā mujahuk ame'ē ke japutar ym. Tupā mujekwa ame'ē ke rehe jahendu tar ym tī” aja riki. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Tupā mujekwa ame'ē ke rehe hendu tar ym tī.

³¹ Jesu pandu tī:

—Myja me'ē ihē ke putar ym ame'ē ta my? Kuja nahā my?

³² Ame'ē ta riki kurumī ra'yr ta aja saka. Kūjātāi ta aja tī. Jumusaráiha ke a'eta mujā. Muhepyha renda pe wapyk. Pe, wajar ta pandu: “Huryha rehe jande jajyngar tipe. Pepurahāi ym. Pyaiha rehe jajyngar tipe. Pejixi'u ym tī” aja wajar ta pe pandu.

³³ —Aja apo jundéu awa ta ixo ame'ē ta tī. Juā mujahukiha uwyr rahā, ma'e u'uha ke a'e hijar. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Kawī ke u'u ym te tī. Pe, ehe har pepandu: “Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e. Katu ym a'e” aja pandu naī. (Pehē rury ym ehe. Wajar ihī, ame'ēja saka pehē tī.)

³⁴ —Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Juā aja ym ihē. Upa ma'e ke ihē a'u. Kawī a'u we tī. Pe, ihē rehe har pepandu: “Pesarahā! Ma'e u'u hū ame'ē ke a'e. Kawī ngi ka'u ame'ē ke a'e” aja ihē rehe pandu naī. Katu ym aja. “Jaxer ai ame'ē ta rehe katu ame'ē ke a'e. Homa awa tama'e kapitā keruhū rehe tamatarer matyr ame'ē ta rehe katu ame'ē ke a'e tī. Katu ym aja” aja riki ihē rehe har pandu naī tī. Tupā muwyr ame'ē ke ihē, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ihē rehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

³⁵ —Pesarahā! Tupā koty ipy'a ke amō muruwak rahā, Tupā riki upa ma'e ke ukwa katu, aja a'e ukwa katu — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, kuja riki. Juā ke Tupā muwyr. Juā ma'ema'eha katu, aja Tupā ukwa. Jesu ke Tupā muwyr tī. Pe, Jesu ma'ema'eha katu, aja Tupā ukwa tī. Aja Tupā kotyhar ta ukwa katu tī, aja mujekwa.)

Parise rok pe Jesu oho

³⁶ Jesu pe parise pandu:

—Ihē rok pe e'u ejur — aja ipe.

Pe, hok pe inamō uhyk rahā, wapyk. Ma'e ke u'u uī.

³⁷ Ame'ē ok ta pe amō kūjā ixo. Kūjā ixo te'e ame'ē ke a'e. Parise rok pe ma'e ke Jesu u'u uī, aja hendu. A'erehe ixoty oho. Ma'e piheha ke raho. Ita parasuku pe ihī, ame'ē ke raho.

³⁸ Pe, Jesu py rake wapyk uī. Jixi'u uī tī. Aja ipy ke makym. Pe, i'a puku ame'ē pe ipy ke muxikā rahā, ipy ke juru pe pyter pyter tī. (Aja ipy'a moī moī ehe.) Pe, ma'e piheha ke jyhen ehe.

³⁹ Ame'ē rehe parise usak. Hok pe Jesu ke muhyk ame'ē ke a'e. Her Simā. A'e jupandu jupe uī:

—Peme'ē sawa'e Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rahā, kūjā rehe har ukwa ta tipe. Ipy ke pyhyk pyhyk, ame'ē rehe har ukwa ta tipe. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē kūjā ke a'e, aja a'e ukwa ta tipe — aja Jesu rehe har Simā jupandu jupe uī.

⁴⁰ Ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Simā! Ma'e ke ihē apandu ta nde pe — aja.

Simā pandu:

—Ere! Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Epan-durahā! — aja ipe.

⁴¹ Pe, kuja Jesu pandu ipe:

—Ko mokōi sawa'e ta ixo. Tamatarer jar ngi tamatarer ke ame'ē ta pyhyk. Petei sawa'e heta te hū pyhyk. Amō heta ym pyhyk.

⁴² Pe, ijar pe marā ka ym mujwyriha. A'erehe mokōi sawa'e ta pe ijar pandu: “Ere! Katu apo 'y. Tamatarer pemujwyry ym ta me'ē te'e. Upa ihē aharāi apo 'y” aja. Aja rahā, mokōi sawa'e ta ngi har myja me'ē sawa'e riki ijar rehe ipy'a katu te my? — aja Jesu Simā pe.

⁴³ Simā pandu:

—Tamatarer heta te hū pyhyk, ame'ē riki ipy'a katu te. Tamatarer mujwyriha ijar harāi, a'erehe ipy'a katu te, aja nahā my — aja ipe.

Jesu pandu:

—A'e tū. Nde erepandu katu — aja.

⁴⁴ Simā pe pandu we rahā, kūjā koty uwak.

—Simā! Kome'ē kūjā rehe esarahā! Ko nde rok pe ihē ajur rahā, y ke nde eremoi ym. Ihē py kutukiha ke. (Aja jundéu awa ma'eha ke.) Kome'ē kūjā anī. Ihē py ke kutuk. Eha rykwer pe kutuk. Pe, i'a pe muxikā tī.

⁴⁵ Ahyk rahā, ihē rehe nde erejuman ym tī. “Ko nde erejur katu” aja nde erepandu ym. Kome'ē kūjā anī. Ihē ahyk rahā, ihē py ke pyter pyter. Putu'u ym a'e. Aja ipy'a katuha mujekwa.

⁴⁶ Ihê ākā rehe ma'e ka pihe katu ame'ē ke nde erejyhen ym. (Aja nde rury katuha ke nde eremujekwa ym.) Kūjā anī. Ihê py rehe ma'e piheha ke jyhen. Aja ipy'a katuha mujekwa.

⁴⁷ A'erehe ihê apandu nde pe. Ihê rehe ipy'a katu te ha ke kūjā mujekwa. (Aja rahā, Tupā koty ipy'a muruwak aja mujekwa.) A'erehe Tupā ipy'a jywyr ehe. Ma'e ka'u te'eha ke kūjā ma'ema'e. Tupā ipy'a jywyr ehe. Ta'yr mi ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, Tupā ipy'a jywyr ehe. Ta'yr mi ma'e. A'erehe ta'yr mi ipy'a katuha amō mujekwa tī — aja Simā pe pandu.

⁴⁸ Pe, kūjā pe Jesu pandu:
—Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihê py'a jywyr — aja ipe.

⁴⁹ Myrape 'ar pe amō ta wapyk uī. Ame'ē ta jupandu a'eta jupe uī:

—Mā! Awa ko my? Esarahā! Amō ke rehe ipy'a jywyr ame'ē ke a'e. Tupā a'e my tī — aja jupandu a'eta jupe uī.

⁵⁰ Pe, kūjā pe Jesu pandu:
—Ihê rehe nde erejuruar katu, a'erehe nde ke Tupā muhā katu. Ererahā! Eho katu — aja ipe.

8

Jesu namō kūjā ta oho

¹ Ku'ē rahā har pe we amō amō ok ta rupi Jesu ohoho ixo. Awa renda rupi ohoho ixo tī. “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. A'e putar aja pexoha pyahu aja pexo katu. Aja rahā: ‘Ihê kotyhar ta ke pehē’ aja a'e pandu ta” ame'ē myrandu katu ke pandu pandu oho ixo. Jumu'eha ta inamō oho tī, awa py mokōi ame'ē ta ke.

² Inamō kūjā ta oho tī. Amukwehe amō kūjā ta py'a ngi ājā ke Jesu muhem mondo. Ame'ē kūjā ta oho inamō tī. Amukwehe amō ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī. Ame'ē kūjā ta oho inamō tī. Ko Mari Mandare oho inamō tī. Amukwehe te awa po wajar mokōi ājā ta ke Jesu muhem mondo ingi.

³ Ko Joa oho inamō tī. Ku rakehar ke a'e. Ku riki Ero rok pe ma'e ke ma'ema'e ixo ame'ē ke a'e. Ko Susā oho inamō tī. Ko amō kūjā ta heta oho inamō tī. Upa ame'ē ta ma'e ke me'ē katu, Jesu ta pe. Ima'e tamatarer ke me'ē. Ame'ē namō ma'e ke johu jo'ok jo'ok ngā pe.

Ma'e ra'ī muhāi me'ē rehe har (Matéu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Heta ngā ixoty jy'ar uwyr. Amō amō ok ta ngi jy'ar uwyr ixoty. Ame'ē ta pe myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu:

⁵ —Ma'e ra'ī ke amō sawa'e muhāi oho. Kupixa pe ma'e ra'ī muhāi rahā, awa rape

rupi amō ha'ī u'ar. A'ep amō ta pyrū ehe. Ma'ewyra ta u'u amō tī.

⁶ Amō ma'e ra'ī ita ty rupi u'ar. Ame'ē hywōi rahā, te'e manō. Ita ty rupi y nixōi, a'erehe te'e manō.

⁷ Amō ma'e ra'ī juruwe ty rupi u'ar. Juruwe namō hywōi. Pe, juruwe tiha py oho, a'erehe ma'e ra'ī hywōi rahā, hury ym. A'erehe i'a ym.

⁸ Amō ma'e ra'ī ywy katu ame'ē rehe u'ar. A'ep hury katu. I'a hū tī. Hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha. Aja hymbo pame katu te i'a ihī — aja Jesu pandu.

A'e pandu tī:

—Pesarahā! Pekwa tar katu rahā, ihê apandu ame'ē ke rehe pehendū katu ta me'ē te'e! — aja ngā pe Jesu pandu.

Myja me'ē ma'e ke my ame'ē rehe har

(Matéu 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ I'i we myja me'ē ma'e ke my, ame'ē rehe har jumu'eha ta pandu:

—Ma'e ame'ē my? — aja Jesu pe.

¹⁰ Pe, a'e pandu:

—Apo amō kotyhar Tupā mujekwa. Pyahu ame'ē ke. Kujā. Ixoty ipy'a ke amō muruwak ame'ē ke a'e putar katu. “Ihēma'e a'e” aja a'e pandu. “Ame'ē ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa” aja Tupā ihē pe pandu. Amō ta pe anī. Amujekwa ym ta. A'erehe myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke apandu pandu. Aja rahā, amō usak usak tipe. Anī. Ukwa ym te ame'ē rehe har. Amō hendu hendu tipe. Anī. Ukwa ym te tī — aja Jesu pandu.

Myja me'ē ma'e ra'ī my, ame'ē ke Jesu mujekwa

(Matéu 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ A'e pandu tī:

—Myja me'ē ma'e ra'ī my, ame'ē rehe har amujekwa ta apo 'y. Ma'e ra'ī riki Tupā je'ēha aja saka.

¹² Ma'e ra'ī awa rape rupi u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe amō ta hendu tipe. Pe, ame'ē ta rehe Satana uhyk ta. (Ājā ramūi a'e. Ma'ewyra u'u uwyr, ame'ēja saka.) Pe, Tupā je'ēha ke upa mukanim a'eta ngi. Aja rahā, Tupā rehe jurujar ym. Pe, ame'ē ke Tupā muhā ym.

¹³ —Ma'e ra'ī ita ty rupi u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe huryha namō hendu katu tipe tī. (Pahar hywōi, ame'ēja saka.) Anī. Pyta katu ym. Heta ym jahy rahā, jurujar katu we rī. Pe, Tupā rehe jurujar katu, a'erehe amō ta putar ym. Mahy riki tī. A'erehe jurujar katuha ke hijar. (Warahy upa jukwa, ame'ēja saka.)

¹⁴ —Ma'e ra'ī juruwe ty rupi u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe hendu tipe tī. Pe, ixoha rehe har a'eta jumupyai ixo, a'erehe Tupā je'ēha harāi. Upa ipy'a ngi mukanim. Tamatarer hū pyhykiha rehe jō ukwa

ukwa ixo, a'erehe Tupā je'ēha harái tī. Jumuhuryha rehe jō ukwa ukwa ixo tī, a'erehe Tupā je'ēha harái tī. Upa mukanim ingi tī. A'erehe Tupā rehe har ukwa tar ym. A'erehe ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ym. (I'a ym, ame'ēja saka.)

¹⁵ —Ma'e raī wyu katu ame'ē rehe u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe hendu katu tī. Ipy'a pe ihī katu. Hendu katu te ehe tī. Amō koty uwak ym oho, a'erehe ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. (I'a heta hū, ame'ēja saka) — aja Jesu pandu.

Araparin rehe har
(Mak 4.21-25)

¹⁶ A'e pandu tī:

—Araparin amō hany rahā, pander pe jupyk ym. Myrape wyr pe moī ym tī. Anī. Ywate pukwar. Aja rahā, ok pe ngā ixo rahā, wera katu ipe. Wera katu, aja Tupā rehe har ukwa ta.

¹⁷ Ihē amu'e ame'ē ke ame'ēja saka. Apo mukanim, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka. Apo jupyk, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa pirar ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, juehe har Tupā mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka.)

¹⁸ —Pesarahā! Ma'e pehendu ame'ē ke pekwa katu pexo. Tupā rehe har ukwa tar katu. Aja rahā, ame'ē pe amō we Tupā mujekwa ta. Ta'y'r te mi ukwa, aja amō ta ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke upa katu te Tupā mukanim ta ingi. Aja rahā, ukwa ym te ta — aja jumu'eha ta pe Jesu mujekwa.

Jesu māi ta rehe har
(Matéu 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Jesu māi ixoty oho. Imu ta oho ixoty tī. Hake uhyk ym ehe. Heta te hū ngā, a'erehe marā ka ym uhykiha ehe.

²⁰ Pe, amō pandu oho ipe:

—Soroka pe ne māi ixo. Ne mu ta amō tī. Ne namō pandu tar katu — aja Jesu pe.

²¹ Pe, heta ame'ē ta pe Jesu pandu:

—Tupā je'ēha rehe hendu, pe, pandu: “Katu. Tupā je'ēha mujekwa, aja ihē ama'ema'e ta” aja. Aja pandu ame'ē ta ihē māi aja tī. Ihē mu ta aja tī — aja ngā pe pandu.

Wyutu keruhū ke Jesu muputu'u
(Matéu 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Amō wera rahā, jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Jumu'eha ta opor oho tī. Ame'ē ta pe pandu:

—Ypa ruwái koty jaha jaho — aja Jesu.

Pe, sosok mondo.

²³ Pe, aha oho ixo rahā, Jesu ukwer oup. Pe, pahar wyutu keruhū uhyk ehe. Ypa rupi peju hū. Jarusu keruhū pe y ke oho rāi. Tate jere oho.

²⁴ Pe, Jesu ke jumu'eha ta mupak oho. Pandu ipe:

—Sa'e! Jande jajere tate jaho — aja Jesu pe. Pe, pu'am rahā, wyutu keruhū pe Jesu pandu:

—Mā peja ym! Eputu'u katu ihē pe — aja. Pahar wyutu keruhū putu'u! Y kotok keruhū pe pandu tī:

—Mā peja ym! Ewapyk katu — aja.

Pahar y kotok keruhū wapyk katu te uī tī.

²⁵ Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Mā! Pehē namō ihē axo. Ihē rehe peju-rujar ym. Katu ym aja — aja Jesu.

A'eta mukahem riki. Kyje tī. Jupandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke kohī. Je'ēha rehe wyutu keruhū hendu katu! Y kotok keruhū aja tī. Hendu katu ehe tī. Mā! Myja me'ē sawa'e ko my? — aja a'eta jupe.

Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke Jesu mukatu
(Matéu 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ Pe, ypa ruwái rehe Jesu ta aha oho, jarusu keruhū pe. Jera wyu koty oho. Ame'ē wyu Ngariréi wyu kupe koty ihī.

²⁷ Pe, jarusu keruhū ngi Jesu uhem oho rahā, amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Ok ta pe har ame'ē ke a'e kwe. Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e tī. Yman jawe te'e ixo rī, a'erehe hok pe pyta ym te. Kangwerupa rupi ixo ame'ē ke a'e. Itakwar rupi kangwerupa ihī.

²⁸⁻²⁹ Pe, ājā ihī katu ehe rahā, awā nixói te ame'ē pe sawa'e ke mujan mujan mondo. Sawa'e ke amō ta pukwar kwe. Ita tupaham pe ipo apyr pukwar. Ipyta ke pukwar tī. Anī. Ten! Aja ame'ē ke upa te'e mohok. Pe, awa nixói te ame'ē pe ājā mujan mondo. Pe, Jesu rehe sawa'e usak rahā, ahem hū ixo. Jesu ruwa koty u'ar. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī aja mujekwa.) Ājā pe Jesu pandu:

—Sawa'e ngi ehem eho — aja.

A'erehe Jesu pe sawa'e hātā pandu:

—Jesu! Nde riki Tupā ra'y'r! Ywatehar ke a'e. Ema'y ym ihē pe. Ihē apandu nde pe, emahy ym ihē ke — aja Jesu pe.

³⁰ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ma'e nde rer? — aja ipe.

—Ihē rer riki: “Heta” — aja.

Sawa'e py'a rehe heta te hū ājā ta ihī, a'erehe: “Heta” aja pandu.

³¹ Pe, Jesu pe ājā ta pandu:

—Mupyraraha renda pe jande ke emondo ym we rī. Aja emahy ym we jande ke rī — aja ipe.

³² Pe, petete kure ta ixo. Ame'ē ke rehe ājā ta usak. Heta te hū kure ta i'āi. Wyw'ā rupi kāpī u'u ixo. Jesu pe ājā ta pandu:

—Kure ta koty jaho tar katu — aja.

—Ere! — aja Jesu.

³³ A'erehe sawa'e ngi ājā ta uhem oho. Kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hū uwak.) Pe,

kure ta upa katu te ujan oho. Upen te'e hū ame'ē pe u'ar oho. Ypa pe u'ar. Upa katu te y yukwa.

³⁴ Ame'ē ke kure usakiha ta usak rahā, ame'ē rehe har ok ta pe pandu pandu oho. Amō ta renda rupi pandu pandu oho tī.

³⁵ Pe, ame'ē ke rehe ngā usak oho tī. Jesu rehe uhyk rahā, sawa'e rehe usak. A'eramō ājā ta uhem oho ingi, ame'ē ke rehe usak. Jesu rake wapyk uī. Ima'e mundeha namō ixo apo 'y. Apo ka'u te'e ym tī. Pe, upa ngā kyje ingi, Jesu ngi. (Sawa'e pyrātā te hū ko ixo, aja ukwa, a'erehe kyje ingi.)

³⁶ Sawa'e ke Jesu mukatu, ame'ē ke rehe usak ame'ē ta upa ame'ē rehe har ngā pe pandu.

³⁷ Pe, Jesu ngi upa jera ywy pe har ta kyje. (Sawa'e pyrātā te hū ko ixo, aja ukwa.) A'erehe kyje ngā ingi. (Amō we ngāma'e kanim ta, ame'ē ke putar ym tī.) A'erehe pandu ipe:

—Sengi eho — aja Jesu pe.

A'erehe jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Oho ingi.

³⁸ Oho tate rahā, sawa'e pandu ipe. A'eramō ājā ta uhem oho ingi ame'ē ke a'e. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ne namō ihē aho ta — aja Jesu pe.

³⁹ A'e pandu:

—Anī. Nde rok pe ejywy eho. Nde ke Tupā mukatu, ame'ē rehe har epandu eho — aja sawa'e pe.

Pe, hok pe mujywyr mondo. Pe, ok ta rupi sawa'e pandu pandu oho. “Mā! Katu tiki. Ihē ke Jesu mukatu” aja pandu pandu oho.

“Ihē rajyr emukatu ejur” aja Jái pandu (Matéu 9.18-19; Mak 5.21-24)

⁴⁰ Ypa ruwái koty Jesu jwywr oho. Y rymy'y rehe uhyk rahā, heta ngā harō u'am ehe. Huryha namō ame'ē ta pandu:

—Ko nde erejur! — aja Jesu pe.

⁴¹ Pe, amō sawa'e uhyk uwywr ehe. Her Jái. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitā ke a'e. Huwa koty ipynarāi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pandu hū ipe:

—Ihē rok pe jaho!

⁴² Ihē rajyr ahy oup. Manō tate oup. Emukatu ejur! — aja Jesu pe.

Awa py mokōi warahy 'ar ame'ē ke tajyr. Tajyr petēihar ke.

Kūjā ke Jesu mukatu (Matéu 9.20-22; Mak 5.25-34)

Pe, Jái namō Jesu oho ixo rahā, heta ngā jumujar mujar hū te'e oho ixo tī.

⁴³ Heta ame'ē ta pyter pe amō kūjā oho ixo. Jaiha pupur hū ame'ē ke a'e. Awa py mokōi warahy 'ar rahā, aja te'eha a'e. [Mukatuha ta pe upa katu te tamatarer ke me'ē me'ē. Anī. Mukatu ym te a'e ke.]

⁴⁴ Jesu raikwer rupi uwywr. Pe, heta ame'ē ta rupi asa oho. Pe, Jesuma'e mundeha apyr ke pyhyk. Pahar jaiha pupur ame'ē ke putu'u katu ipe.

⁴⁵ Jesu pandu:

—Awa ihē ke pyhyk my? — aja.

Upa ngā pandu:

—Anī ihē — aja ipe.

Petu pandu:

—Sawa'e! Mā! Ukwa ym awa! Nde rake rupi heta ngā ixo. Mujar mujar hū tī — aja ipe.

⁴⁶ Jesu pandu:

—Jetehar te ke! Ihē ke amō pyhyk! Ihēma'e pyrātāha uhem oho. Amukatu amō ke, a'erehe ihēma'e pyrātāha uhem, aja akwa katu — aja riki.

⁴⁷ Pe, ngā ukwa ym ha rupi asa oho ym ta, aja kūjā ukwa. A'erehe Jesu rake oho. Ryrýi riki. Jesu rake wapyk oho. Pe, ngā pyter pe upa pandu. Ma'erehe Jesu ke pyhyk my, ame'ē rehe har upa pandu. Pahar katu oho jupe, ame'ē rehe har pandu tī.

⁴⁸ Pe, Jesu pandu ipe:

—Éi, kūjā! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'ē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Ejywywr katu eho — aja kūjā pe.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu

(Matéu 9.23-26; Mak 5.35-43)

⁴⁹ Pe, pandu ixo rahā, kapitā rok ngi amō pandu uwywr, Jái rok ngi. Kuja Jái pe pandu:

—Nde rajyr manō ramō te. Mā peja mu'eha jwywr oho. Nde rajyr manō tái — aja sawa'e ta pandu. (“Mu'eha” aja pandu rahā: “Jesu ke” aja a'eta ukwa.)

⁵⁰ Sawa'e ta panduha rehe Jesu hendu rahā, Jái pe pandu:

—Anī. Nde py'ahu te'e. Ihē rehe nde erejurujar katu, aja rahā jō katu ta tiki. Pe, nde rajyr katu ta tī — aja Jesu ipe.

⁵¹ Pe, hok pe uhyk rahā, heta ame'ē ta pe pandu:

—Se pepyta. Soroka pe pepyta — aja Jesu.

Kuja jō inamō hok pe ixe oho. Ko Petu. Juā amō tī. Tian amō tī. Ipái amō tī. Imāi amō tī. Ame'ē ta jō. Heta ame'ē ta soroka pe pyta.

⁵² Kūjātāi manō, a'erehe a'ep pe har ta jixi'u hū. Ahem ehe ixo tī. Pe, Jesu pandu:

—Pejixi'u ym. Kūjātāi manō ym. Ukwer te'e oup — aja ngā pe.

⁵³ —Héi! Héi! Mā! Ukwa ym a'e — aja upa a'ep har ta puka puka hū ehe.

Kūjātāi manō te, aja a'eta ukwa. A'erehe puka puka hū ehe.

⁵⁴ Kapy pe ixe rahā, ipo ke Jesu pyhyk. Pe, pandu:

—Kūjātāi! Epu'am! — aja Jesu.

⁵⁵ Pe, pahar kwera katu. Pu'am tī. Pe, imāi pe Jesu pandu:

—Ma'e ke eme'ē ipe. U'u ta — aja.

(Ma'e u'u rahā, ixuwe katu a'e aja ukwa katu, a'erehe aja Jesu pandu.)

⁵⁶ Ipái ta pandu:

—Mā! Mā katu tiki! — aja.

Jesu pandu:

—Myja kwera katu my, ame'ē rehe har amō ta pe pepandu ym te — aja ipái ta pe.

Petu ta pe aja tī. “Pepandu ym” aja pandu tī.

9

Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mondo (Matéu 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Pe, awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar. Pandu:

—Ihē je'ēha rupi amō ta py'a ngi ājā ta ke pemuhem pemondo. Ihēma'e pyrātāha namō aja tī. Pemuhem pemondo tī. Ihē je'ēha rupi ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu tī. Ihēma'e pyrātāha namō aja tī. Pemukatu tī — aja Jesu pandu.

² Pe, ame'ē ta ke mondo rahā, kuja pandu tī:

—Kuja pepandu pandu peho: “Ixoty ipy'a ke amō muruwak rahā, Tupā pandu ta ipe: 'Ihēma'e nde' aja. A'erehe mā peja pehē py'a ke ixoty pemuruwak” aja ngā pe pepandu peho. Ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu tī.

³ Peho rahā, pehēma'e ke peraho ym te. Pehē mi'u ke peraho ym. Tamatarer ke peraho ym tī. Mokōi kamixa ke peraho ym tī. Pehē kupe pe ma'e ryrū peraho ym tī. Myra te'e pehē po pe peraho ym tī. Myra rehe te'e wata ame'ē ke.

⁴ Amō ta rok pe pehyk, pe, pehē pe ijar pandu: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. A'ep pepyta katu we rī. Ame'ē ok ta pe pexo rahā, ame'ē rok pe jō peker. Ame'ē rok pe jō ma'e ke pe'u tī. (Aja rahā, ijar pandu py ame'ē ke parahy ym ta.)

⁵ —Pehē ke amō ta putar ym rahā, ame'ē ok ta ngi pehem peho. “Ko nde erejur katu. Se epyta katu” aja pandu ym te awa. Aja rahā, pehem peho. Peho rahā, pehē py ngi wyyku'i pejuhyk pembor. Ame'ē ke a'ep pe har ta usak rahā, a'ep pe har ta ke Tupā putar ym tī, aja pemujekwa ta ngā pe tī — aja Jesu pandu.

⁶ Upa Jesu pandu rahā, jumu'eha ta oho. Amō amō ok ta rupi ohoho. Myrandu katu ke pandu pandu oho. Oho ixo rahā, ahy ixo ame'ē ta ke a'eta mukatu.

Eroma'e ukwaha

(Matéu 14.1-12; Mak 6.14-29)

⁷ Ero kapitā ke a'e. Ngariréi wyy pe har tama'e kapitā ke. Pe, upa Jesu ma'ema'e ame'ē rehe har hendu. Amō ta pandu:

—Jesu riki Juā mujahukiha ke. Juā ke Tupā mukwera katu muhem tī — aja Jesu rehe har pandu naī.

A'erehe ame'ē hendu rahā, Ero ka'u te'e.

⁸ Amō ta pandu:

—Anī. Jesu riki Eri. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke jywyr uwyr a'e tī — aja Jesu rehe har pandu naī tī.

Amō ta pandu:

—Anī. Ymanihar te Tupā je'ēha pandu ame'ē ke kwera katu uhem tī — aja Jesu rehe har pandu naī tī.

⁹ Pe, Ero pandu:

—Anī. Amukwehe amō pe apandu: “Juā ākā emondok eho ingi” aja. (Juā manō te, aja akwa katu. A'erehe Jesu riki Juā ym, aja akwa katū.) Pe, awa peme'ē my? Māte hū ehe har ihē ahendu — aja.

Pe, Jesu rehe Ero usak tar katu tipe. Ukwa tar katu ehe har.

5.000 hetaha ta pe ngā mi'u ke Jesu me'ē (Matéu 14.13-21; Mak 6.30-44; Juā 6.1-14)

¹⁰ Pe, Jesu mondo ame'ē ta jywyr uwyr ixoty. Upa katu te ma'ema'eha ke pandu ipe. Pe, ame'ē ta namō jō Jesu oho. Mesái ok ta pe oho.

¹¹ Pe, ame'ē ke hetaha ta ukwa rahā, haikwer rupi ngā oho tī. Uhyk rahā, Jesu pandu:

—Ko pejur katu — aja hetaha ta pe.

Tupā rehe har kuja pandu: “Apo amō koty Tupā mujekwa. Pyahu ame'ē ke. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak, ame'ē ke a'e putar katu. Ixoty ipy'a muruwak rahā: 'Ihēma'e ke a'e' aja a'e pandu” aja Jesu pandu pandu ngā pe. Ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī.

¹² Pe, warahy ka'aruk koty rahā, awa py mokōi jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Ko awa nixói te ame'ē pe jaxo. Ngā mi'u nixói te se. A'erehe hetaha ta ke emujywyr emondo. Paite ok ta rupi ngā oho ta. Ame'ē rupi imi'u ngā jō'ok ta. Ukweriha renda a'ep ihī tī. Amō awa renda rupi aja tī — aja Jesu pe.

¹³ Jesu pandu:

—Anī. Ame'ē ke pehē atu peme'ē me'ē ngā pe — aja jumu'eha ta pe.

A'eta pandu:

—Pira ka'ē mokōi jō kohī. Mbeju, awa po wajar petei'har upa jō kohī tī. Ame'ē uhyk ym ta ngā pe. Amō heta te hū jajo'ok ym rahā, uhyk ym ta ngā pe. Ngā heta te hū kote'e ixo — aja Jesu pe.

¹⁴ Kuja, 5.000 sawa'e ta a'ep ixo nahā my. Sawa'e ta jō manga rahā, aja hetaha ta ixo nahā my. Pe, Jesu pandu:

—Amō koty koty ngā ke pemujy'ar. Ko 50 hetaha nahā. Se amō 50 nahā. Paite amō 50 nahā. Aja pame katu te. “Pewapyk” aja pepandu ngā pe — aja jumu'eha ta pe.

¹⁵ Pe, aja jumu'eha ta mujy'ar. Upa ngā pe pandu:

—Pewapyk — aja riki.

Pe, wapyk. Se 50 hetaha. Se amō 50. Paite amō 50. Aja pame katu te.

¹⁶ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Pira ka'ē amō. Ywa rehe ma'ā. Pe, pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Tupā pe.

Pe, mbeju mopok. Ame'ē ke jumu'eha ta pe me'ē. Pira ka'ē mupen tī. Ame'ē ke me'ē tī. Pandu:

—Ngā pe peme'ē me'ē peraho — aja Jesu.

¹⁷ Upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u. Pyta we ame'ē ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasākā pe matyr. Kuja, awa py mokōi wasākā muryhem.

Jesu rehe har Petu pandu

(*Matéu 16.13-19; Mak 8.27-29*)

¹⁸ Pe, amō rahā, Tupā namō jeje Jesu pandu u'am. Jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Jesu pandu:

—Ihē rehe har ngā pandu rahā, myja pandu my? — aja jumu'eha ta pe.

¹⁹ Ame'ē ta pandu:

—Kuja amō ta: “Juā mujahukiha nde” aja je. Amō ta: “Eri nde. Ymanihar Tupā je'ēha pandu me'ē ke” aja je tī. Amō ta: “Amō ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke kwera katu uhem. Ame'ē ke nde” aja je tī — aja Jesu pe.

²⁰ A'e pandu:

—Pehērahā! Myja ihē rehe har pekwa my? — aja jumu'eha ta pe.

Petu pandu:

—Nde riki Kirisutu! Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde — aja Jesu pe.

Manōha rehe har Jesu pandu

(*Matéu 16.20-23; Mak 8.30-33*)

²¹ Pe, Jesu pandu:

—Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ame'ē rehe har amō ta pe pepandu ym te — aja jumu'eha ta pe.

²² A'e pandu tī:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ko apandu pehē pe. Ihē ke amō ta mahy hū ta. Jundéu awa tamūi ta putar ym te ihē ke tī. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū aja tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Ihē ke putar ym te tī. Ihē ke amō ta jukwa ta. Pe, mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu kotyhar ta ke

(*Matéu 16.24-28; Mak 8.34-9.1*)

²³ Upa ngā pe Jesu pandu:

—Ihē namō amō ixo tar katu rahā, ima'e putariha ke hijar ta me'ē te'e. Pe, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Wera rahā pame katu te ima'e putariha ke mukanim ta me'ē te'e tī. Pe, ihē namō tapijar te'e we oho ta me'ē te'e.

²⁴ Amō manō tar ym. A'erehe a'e pandu na'i: “Anī. Jesu rehe ajurujar ym ihē” aja.

Aja rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Ihē rehe amō jurujar katu, a'erehe a'e ke amō ta jukwa. Aja rahā, Tupā namō aja te'e ta a'e ixo.

²⁵ Kome'ē wyw keruhū pe ma'e katu ame'ē ke heta te hū ihī. Upa ame'ē ke amō pyhyk. Matyr hū tī. Pe, manō rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Aja rahā, marā ka ym katuha.

²⁶ —Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ngi amō huxī rahā, ihē ruxī ta ingi tī. Ihē amu'e ame'ē ke ngi amō huxī rahā, ame'ē sawa'e ngi ihē ruxī ta tī. Ihē ajywyr rahā, ihē ruxī ta ingi. Katu te ha namō ihē ajywyr ta. Papama'e katu te ha namō ajywyr ta tī. Ima'e je'ēha rahoha tama'e katu te ha namō ajywyr ta tī. Arahā ihē ngi huxī ame'ē ta ngi ihē ruxī ta tī.

²⁷ Pesarahā! Apandu pehē pe! Ihē riki kapitā keruhū te. Ame'ē ke pehē ngi har amō ta usak ta. Ixuwe katu ixo rahā, usak ta, manō ym we ta rī — aja ngā pe Jesu pandu.

Moise namō Jesu pandu. Eri namō pandu tī.

(*Matéu 17.1-13; Mak 9.2-8*)

²⁸ Upa ame'ē ke Jesu pandu rahā, kuja a'e ukwer nahā my, awa po wajar mokōi. Pe, wyw'ā keruhū pe oho. Petu ke raho. Juā amō tī. Tian amō tī. Tupā namō pandu oho.

²⁹ Pe, Tupā namō pandu u'am rahā, huwa ke amō koty uwak oho. Ima'e mundeha ke ituwyr te hū.

³⁰⁻³¹ Pahar ywa pe har weraha namō mokōi sawa'e ta uhem. (Wera te hū rahā, Tupā pete'e ixo aja mujekwa katu.) Ko ymanihar te Moise ke uhem. Ymanihar te Eri amō tī. Jesu namō a'eta pandu pandu u'am. Kuja a'eta pandu inamō:

—Jerusarē ok ta pe nde eremanō ta. Aja Tupā putar ame'ē ke nde erema'e ta — aja Jesu pe.

³² Petu ta riki ukwer katu te. Pe, upak rahā, Jesuma'e katu te ha rehe a'eta usak. Mokōi sawa'e ta inamō pu'am u'am, ame'ē ke rehe a'eta usak tī.

³³ Pe, mokōi sawa'e ta oho ixo ingi rahā, Jesu pe Petu pandu:

—Sawa'e! Ko jande johu jaxo, a'erehe katu tiki. Pehē mahapyr pe mahapyr xipa ke jamujā ta. Ko nde pe amō. Moise pe amō tī. Eri pe amō tī. (Aja rahā, amō we pepyta we ta my) — aja Petu Jesu pe.

Ukwa ym ma'e panduha ke, a'erehe aja Petu pandu.

³⁴ Pe, Petu pandu u'am rahā, ywa takāxīha uhyk a'eta rehe. Takāxīha rysāha uhyk a'eta rehe. Pe, ywa takāxīha pe mokōi sawa'e ta ixo oho rahā, Petu ta kyje. Usak ame'ē ke ngi kyje.

³⁵ Pe, ywa takāxīha ngi panduha uwyr. Kuja:

—Ko riki ihē ra'yr. Katu asak ame'ē ke a'e. Ihēma'e ke a'e. A'e pandu ame'ē ke rehe pehendu katu — aja.

³⁶ Panduha putu'u rahā, jeje Jesu ixo. Upa usak ame'ē ke amō ta pe Petu ta pandu ym te. Arahā pandu ym te rī.

Kurumī py'a rehe ājā ihī
(Matéu 17.14-18; Mak 9.14-29)

³⁷ Ame'ē ku'ē rahā, ywy'ā keruhū ngi Jesu ta wyjy oho. Wyjy uwyr ixo rahā, heta ngā uhyk ixoty.

³⁸ Heta ame'ē ta ngi har amō sawa'e pukái Jesu pe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Apandu nde pe. Ihē ra'yr rehe esarahā! Peteihar ke a'e.

³⁹ Ipy'a rehe ājā ihī rahā, pahar ahem ahem a'e. Mumanō manō a'e ke reko tī. Aja rahā, juru ke tyjúi hū. A'e ke mahy hū tī. Pe, he'ō te rahā, uhem oho ingi.

⁴⁰ Ne namō jumu'e ixo ame'ē ta pe ihē apandu hū: “Ājā ke pemuhem pemondo ingi” aja riki. Anī. Marā ka ym muhemiha — aja Jesu pe.

⁴¹ A'e pandu:

—Mā! Apo pehē pexo ame'ē ta! Mā! Tupā pyrātāha rehe pejurujar ym! Katu ym aja. Aja te'e pehē namō ihē axo ym ta. Pejuru-jar ym ha namō aja te'eha ihē py'ahu te'e ahendu. Anī. Aja ym ta — aja ngā pe.

Pe, sawa'e pe pandu:

—Nde ra'yr ihē pe erur — aja ipe.

⁴² Pe, kurumī uwyr ixo rahā, a'e ke ājā ityk. Ywy rehe ityk. Pe, mumanō manō hū. Ājā pe Jesu pandu:

—Ehem eho ingi — aja.

Pe, uhem oho. Aja mukatu, pe, ipái pe raho.

⁴³ Tupāma'e pyrātāha rehe har ngā pandu:

—Mā! Katu tiki! Katu hū — aja.

Manōha rehe har Jesu pandu tī
(Matéu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Jesu ma'eha rehe har ngā pandu pandu ixo rī:

—Mā! Katu te me'ē a'e my! — aja.

Arahā jumu'eha ta pe Jesu pandu:

⁴⁴ —Ko ihē apandu ame'ē ke pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. Aja rahā, peharái ym ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē rehe ihē ruwajan ta ke amō muhyk ta werur — aja riki.

⁴⁵ Anī. Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym. Mujekwa ym Jesu, a'erehe ukwa ym. Jumu'eha ta kyje ingi, a'erehe ame'ē rehe har pandu ym we ipe tī.

Katu te ame'ē rehe har
(Matéu 18.1-5; Mak 9.33-37; Siri 2.3-5; 1 Petu 3.4; 1 Petu 5.5)

⁴⁶ Jumu'eha ta je'ē je'ē hū a'eta jupe u'am: —Jande ngi har awa riki katu te ame'ē ke my? — aja a'eta jupe.

⁴⁷ Ame'ē ta ukwa ukwa u'am ame'ē ke Jesu ukwa rahā, ta'yn ke pyhyk. Pe, hake mupu'am.

⁴⁸ Pandu:

—Kome'ē ta'yn ke hok pe mupyta katu. Ihē kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. Aja rahā, ihē ke hok pe mupyta katu tī, ame'ēja saka tī. Ihē pe: “Ko nde erejur katu” aja pandu rahā, ihē pái pe: “Ko nde erejur katu” aja pandu tī, ame'ēja saka tī. Ihē ke ihē pái muwyr ame'ē ke ihē. Pehē ngi har amō kuja ukwa: “Katu ym ame'ē ke ihē” aja ukwa. Aja rahā, ame'ē ke katu te aja Tupā ukwa — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Ehe katu ame'ē rehe har
(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Juā pandu:

—Sawa'e! Paite amō sawa'e rehe jasad. Ame'ē riki nde je'ēha rupi ājā ta ke muhem katu mondo, ngā py'a ngi. Jande namō ixo ym a'e, a'erehe japandu ipe: “Anī. Mā peja ym. Jesu je'ēha rupi ājā ta ke emuhem ym emondo” aja sawa'e pe jande japandu — aja Jesu pe.

⁵⁰ Pe, Juā ta pe Jesu pandu:

—Anī. Aja ym pepandu ipe. Amō riki pehē ruwajan aja ym rahā, pehē rehe katu ame'ē ke a'e — aja Juā ta pe.

Jesu ke amō ok ta pe har ta putar ym

⁵¹ Ywa pe Jesu ke Tupā mujywywyr ta, ame'ē angaha ke rehe uhyk tate rahā, Jesu pandu: —Jerusarē ok ta pe ihē aho ta ky — aja.

Pe, ixoty oho ixo.

⁵² Amō sawa'e ta ke mondo py. Pe, sawa'e ta oho. Samari ywy pe amō ok ta ihī. Ame'ē pe oho. (A'ep Jesu rehe ukweriha renda ke mukatu oho.)

⁵³ Anī. A'ep pe har ta putar ym. (Jesu riki jundéu awa ke, a'erehe putar ym.) Jerusarē ok ta jaxer aja a'ep pe har ta ukwaha naī. Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo, aja a'ep pe har ta ukwa, a'erehe putar ym tī.

⁵⁴ Ame'ē ke Tian ukwa rahā, Jesu pe pandu. Juā aja tī. Jumu'eha ta ke mokōi. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ame'ē ok ta pe har ta ke tata mai ta my. (Nde ke putar ym ame'ē ta ke a'eta.) Ywa ngi tata keruhū ke japandu ta. Aja nde erupatur my? — aja Jesu pe.

⁵⁵ Jesu uwak rahā, pandu a'eta pe:

—Anī. Peja ym! — aja Tian ta pe.

⁵⁶ Pe, amō ok ta pe Jesu ta oho.

Jesu namō amō ta oho ta tipe
(Matéu 8.18-22)

⁵⁷ Pe, a'eta oho ixo rahā, amō sawa'e pandu ipe:

—Nde ereho ame'ē pe ne namō ihē aho ta ky tī — aja Jesu pe.

⁵⁸ A'e pandu ipe:

—Hokwar rupi so'o ukwer. Haity pe ma'ewyra ta ukwer tĩ. Ihê anĩ. Awa ihê tĩ. Tupã je'êha rupi ajur. Pesarahã! Ihê akeriha renda nixóí — aja ipe. (Aja rahã, inamõ oho rahã, hok te nixóí ta, aja mujekwa katu. Sawa'e jetehtar te oho ta my, ame'ê ke Jesu manga, a'erehe aja pandu.)

⁵⁹ Amõ sawa'e pe Jesu pandu:

—Ihê namõ eho — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—Sa'e! Anĩ we rĩ. Ihê rok pe ajywywyr we ta rĩ. Papa manõ rahã, ihê riki ajytywyr ta. Arahã jõ ne namõ ihê aho ta kÿ — aja Jesu pe.

⁶⁰ A'e pandu:

—Anĩ. Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta manõ aja saka ixo. Ame'ê ta riki manõ te ame'ê ke jytywyr ta. Ne anĩ. Ihê namõ ejur apo 'y. "Tupã kotyhar ta aja pemuruwak" aja epandu eho apo 'y — aja sawa'e pe.

⁶¹ Amõ sawa'e pandu:

—Sa'e! Ne namõ ihê aho ta kÿ. Kuja py ta rĩ. Ihê rok pe aho we ta rĩ. Papa ta pe ihê apandu ta: "Ihê aho ta kÿ" aja ta. Upa rahã, ne namõ ihê aho ta kÿ — aja Jesu pe.

⁶² A'e pandu ipe:

—Mandi'i'y ke purure pe amõ jytywyr rahã, hok pe purure mujywywyr jytywyr ym. Kupixa pe pyta. Aja Tupã rehe har amõ pandu pandu oho rahã, hok pe jytywyr jytywyr oho rahã, katu ym tiki. (Jytywyr jytywyr rahã, ihê namõ oho te ta, aja mujekwa ym. Katu ym aja) — aja Jesu pandu.

10

Kuja, 72 sawa'e hetaha ta ke Jesu mondo

¹ Ajame'ê ke amõ heta sawa'e ta pe Jesu pandu: "Ihê koty pejur. Ihêma'e ta ke pehê pexo" aja riki. Jesu jandema'e sawa'e te. Kuja, 72 sawa'e ta ke jo'ok. Ame'ê ta ke jumokõi mokõi pame katu te mondo. Jesu oho ta ame'ê rupi ame'ê ta ke mondo py. Ok ta rupi mondo. Awa renda rupi mondo tĩ.

² Ame'ê ta pe pandu:

—Heta te hũ ngã ixo. Ihê rehe har pandu oho ame'ê ta anĩ. Heta ym. A'erehe Tupã namõ pepandu. "Sawa'e te! Ne je'êha pandu oho ame'ê ta ke emondo. Heta emondo. Aja rahã, nde koty ngã py'a ke ame'ê ta muruwak ta" aja Tupã pe pepandu.

³ Peho apo 'y. Pesarahã! Arapuharan rehe jangwate usak rahã, marã ka ym arapuharan ujan oho ingi. Arapuharan ta aja saka pehê. Pehê ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta mahy tar katu tĩ. (Arapuharan ke jangwate pyhyk, ame'êja saka.) A'erehe peta kÿ.

⁴ Te'e peho. Peho rahã, tamatarer ryru peraho ym. Ma'e ryru pehê kupe pe peraho ym tĩ. Mokõi pehê py rehe har peraho ym tĩ. Peho pexo rahã, i'i atu pehê rehe uhyk

ame'ê ta namõ pepyta ym. Pahar peasa peho.

⁵ Amõ rok pe pehyk rahã, pepandu py: "Mã peja kome'ê rok pe har ta rehe Tupã usak katu" aja.

⁶⁻⁷ Pe, ok jar pandu: "Katu. Ko pejur katu! Se pepyta" aja rahã, Tupã usak katu ta ehe. Ame'ê rok pe jõ pepyta katu. Pehê mi'u ke ok jar me'ê. Ame'ê ke pe'u katu. Parakyha pe ma'e ke ijar me'ê me'ê katu. Aja ihêma'e parakyha ke pehê, a'erehe pehê pe ijar werur ame'ê ke pe'u katu. Amõ amõ rok pe pehê mi'u pekekar ym peho.

—Anĩ. Ok jar putar ym rahã: "Katu. Ko pejur katu. Se pepyta" aja ym pandu rahã, peho ingi. Katuha pepandu ame'ê ke pehê rehe jytywyr ta, ame'êja saka. Pehê rehe Tupã usak katu ta.

⁸ —Amõ ok ta pe peho, pe, a'ep pe har ta mupyta katu rahã, ma'e ke pehê pe ngã werur ame'ê ke pe'u katu.

⁹ A'ep ahy ixo ame'ê ta ke pemukatu. A'ep pe har ta pe pepandu tĩ: "Tupã koty pehê py'a ke pemuruwak. Aja rahã, Tupã pandu ta: 'Ihê kotyhar ta ke pehê apo 'y' aja Tupã pandu" aja ngã pe pepandu.

¹⁰ —Pe, amõ ok ta pe peho, pe, a'ep pe har ta pehê ke mupyta ym rahã, ok ta pyter pe peho. A'ep pepandu:

¹¹ "Pehê ok ta rupi jawata rahã, wywuku'i jande py rehe pyta rãi. Pesarahã! Ame'ê ke jajuhyk apo. Aja rahã, kuja pehê py'a rupi pekwa katu pe'am. Tupã pandu: 'Ihê kotyhar ta aja pemuruwak apo' aja riki. Anĩ. A'e ke peputar ym" aja ok ta pe har ta pe pepandu.

¹² —Apandu pehê pe. Kome'ê ywy keruhũ pe har ta ke Tupã mupyrara rahã, Sondo ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tĩ. (Ymanihar te jaxer ma'ema'e ame'ê ta ke a'eta, a'erehe mupyrara ta.) Pe, pehê ke mupyta ym apo. (Ame'ê ta Tupã muwyr ame'ê ke putar ym. Ihê riki Tupã muwyr ame'ê ke ihê.) A'erehe ame'ê ok ta pe har ta ke Sondo ok ta pe har ta 'ar koty te we Tupã mupyrara hũ ta — aja 72 mondo ame'ê ta pe Jesu pandu.

Amõ ok ta pe har ta Jesu rehe jurujar ym (Matéu 11.20-24)

¹³ A'e pandu tĩ:

—Korasĩ ok ta pe har ta! Mã! Mãte hũ pehê ke Tupã mupyrara ta tĩ. Mesái ok ta pe har ta! Pehê aja tĩ. Mãte hũ pehê ke Tupã mupyrara ta tĩ. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ê ke heta hũ pehê ruwa koty ihê ama'ema'e tipe. (Anĩ. Ihê rehe pejurujar ym.) Pehê ruwa koty ihê ama'ema'e ame'ê ke ymanihar Tir ok ta pe ihê ama'ema'e ta tipe rahã, a'ep pe har ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta tipe. Pan xuru aja me'ê ma'e mundeha ke munde ta tipe. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe.) Aja Tupã koty

ipy'a ke muruwak, aja mujekwa ta tipe tĩ. Tatimbuk ke iákã rehe ombor ta tipe tĩ. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe tĩ.) Ymanihar Sinõ ok ta pe har ta aja tĩ. (Pyaiha ke mujekwa ta tipe tĩ.) Ma'e ka'u te'eha ke hijar ta tipe tĩ. Tupã koty a'eta py'a ke muruwak aja mujekwa ta tipe tĩ.

¹⁴ —Ko ihẽ apandu. Ngã ke Tupã mupyrara rahã, Tir ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Sinõ ok ta pe har ta aja tĩ. Ame'ẽ ok ta pe har ta 'ar koty te we Korasĩ ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Aja Mesái ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tĩ.

¹⁵ Kapanã'ũ ok ta pe har ta! Kuja: "Jande anĩ. Katu te jande" aja pekwaha naĩ. Upa pehẽma'e ok ta ke Tupã mukanim ta tĩ — aja Jesu pandu.

¹⁶ Jumu'eha ta pe pandu:

—Pehẽ rehe amõ hendu katu rahã, ihẽ rehe hendu katu tĩ. Pehẽ ke amõ putar ym rahã, ihẽ ke putar ym tĩ. Ihẽ ke amõ putar ym rahã, ihẽ pái ke putar ym tĩ. Ihẽ ke ihẽ pái muwyr. A'e ke putar ym tĩ — aja Jesu pandu.

(Upa Jesu pandu rahã, kuja 72 sawa'e ta pandu oho. Tupã je'ẽha ke pandu oho.)

*Kuja, 72 sawa'e ta jywyr uwyr
(Apokarip 21.27)*

¹⁷ Ok ta rupi upa pandu oho rahã, kuja 72 sawa'e ta jywyr uwyr, Jesu rehe. Hury riki ame'ẽ ta. Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e! Pesarahã! Ájã ta riki jande rehe hendu katu tĩ! Nde je'ẽha rupi japandu: "Ehem eho ngã py'a ngi" aja. Aja rahã, ájã ta uhem katu oho — aja Jesu pe.

¹⁸ A'e pandu:

—A'e tỹ! Satana rehe asak a'am rahã, pyratãha kanim ingi. (Ájã ramũ a'e.) Ame'ẽ ke rehe ihẽ asak. Ywa ngi Tupã weraha, aja pahar pyratãha kanim ingi. A'erehe ájã ta ke pemuhem pemondo ngã py'a ngi.

¹⁹ Pesarahã! Ihẽma'e pyratãha ke pehẽ pe amondo, a'erehe mbói ta rehe pepyrũ, pe, su'u rahã, ahy ym pehẽ pe. Jawajyr ta rehe aja tĩ. Pepyrũ, pe, jupi rahã, ahy ym pehẽ pe tĩ. Satanama'e pyratãha ke aja tĩ. (Ájã ramũ a'e.) Pehẽ ke mahy ym ta tĩ. Pehẽ ke mahy ym te ta ma'e ke.

²⁰ Ájã ta pehẽ rehe hendu katu. Ame'ẽ rehe pehẽ rury katu. Amõ we tĩ. Tupã kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pehẽ rer ke Tupã mapyk. Ima'e paper rehe mapyk. Ywa pe ame'ẽ ke ihĩ. A'erehe i'ar koty te we hũ pehẽ rury katu te pexo — aja 72 sawa'e ta pe Jesu pandu.

*Jesu huryha ke
(Matéu 11.25-27; Matéu 13.16-17)*

²¹ Upa 72 sawa'e ta pe Jesu pandu rahã, Jesu rehe Tupã'ã ihĩ katu te. A'erehe hury katu te a'e. Pe, Jesu pandu:

—Papa! Ywa pe har ta kapitã keruhũ ke nde! Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta kapitã keruhũ ke nde tĩ. "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja nde pe apandu. "Akwa katu te ame'ẽ ke ihẽ" aja pandu ame'ẽ ta pe nema'e pyratãha ke nde eremujekwa ym. "Ihẽ riki ajumu'e katu te ame'ẽ ke ihẽ" aja pandu ame'ẽ ta pe nde eremujekwa ym tĩ. Ta'yn ta aja ihẽma'e jumu'eha ta. Upa katu te ukwa ym. Ame'ẽ ta pe nema'e pyratã te ha ke nde eremujekwa katu. A'erehe apandu: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja nde pe. Papa! Jete har te ke. Nde ereputar, a'erehe aja nde eremujekwa katu — aja Tupã pe Jesu pandu.

²² Pe, ngã pe pandu:

—Upa katu te ma'e ke ihẽ pe ihẽ pái mujekwa katu. A'erehe upa katu te ihẽ akwa katu. Ihẽ rehe har ukwa ym awa. Ihẽ pái jõ ukwa katu te ihẽ rehe har. Ihẽ pái rehe har ukwa ym awa. Ihẽ jõ akwa katu te ehe har. Ta'yr ke ihẽ. Pe, amõ ta pe ehe har ihẽ amujekwa tar katu, ame'ẽ ta jõ ukwa katu te ehe har tĩ — aja Jesu pandu.

²³ Pe, jumu'eha ta jeje ixo rahã, hake Jesu oho. Pandu:

—Pehẽ rury katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Ihẽ ama'ema'e ame'ẽ rehe pesak katu, a'erehe pehẽ rury katu pehẽ.

²⁴ Apandu pehẽ pe. Ihẽ ama'ema'e ame'ẽ ke rehe pehẽ atu pesak katu. Ame'ẽ rehe heta ymanihar Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta usak tar katu tĩ. Marã ka ym usakiha. (Arahã se ihẽ nixói.) Heta ymanihar kapitã keruhũ ta aja tĩ. Usak tar katu tĩ. Pehẽ riki ihẽ je'ẽha rehe pehendu, ame'ẽ rehe ymanihar ta hendu tar katu tĩ. Marã ka ym henduha. (Arahã se ihẽ nixói tĩ.) Pehẽ anĩ. Pehendu, a'erehe pehẽ rury katu ame'ẽ ta ke pehẽ — aja Jesu pandu.

*Samari ywy pe har sawa'e rehe har
(Matéu 22.34-40; Mak 12.28-34)*

²⁵ Pe, amõ sawa'e uhky uwyr ehe. Moise je'ẽha ke mu'e ame'ẽ ke a'e. Jesu ukwa katuha ke a'e manga tipe. Ame'ẽ ke mujawyr tar katu, a'erehe pandu:

—Sa'e! Ngã mu'eha nde. Myja ma'e ke ihẽ ama'e rahã, ihẽ ke Tupã muhã katu ta my — aja ipe.

²⁶ Jesu pandu ipe:

—Moise mupinim ame'ẽ ke rehe nde eresak. Ame'ẽ mujekwa katu. Myja nde erema'e rahã, nde ke Tupã muhã katu ta. Ame'ẽ pehĩ. Myja nde erekwa my? — aja sawa'e pe.

²⁷ Sawa'e pandu:

—Kuja panduha ihĩ. Tupã riki jandema'e sawa'e te! Nde erepy'a katu te ehe. Tupã rehe nde py'a nde eremoĩ moĩ ehe rahã, epy'a katu ehe. Ehe har nde erekwa erekwa erexo rahã, epy'a katu ehe tĩ.

Upa nema'e pyrātāha namō ma'e ke nde erema'e rahā, epy'a katu ehe tī.
Upa nde erekwa katuha namō epy'a katu ehe tī.

Nde juehe nde erepy'a katu, aja ne namō ixo ame'ē rehe epy'a katu tī — aja Jesu pe pandu.

²⁸ A'e pandu:

—A'e t̄y. Aja ema'e eho. Aja rahā, nde ke Tupā muhā katu ta — aja sawa'e pe.

²⁹ Pe, sawa'e riki katu ame'ē ke a'e aja mujekwa tar katu, a'erehe Jesu pe pandu:

—Awa rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e my? — aja sawa'e.

³⁰ (Pe, amō rehe a'e ipy'a katu ta me'ē te'e, ame'ē rehe har Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe kuja sawa'e pe Jesu pandu:

—Jerusarē ok ta ngi amō sawa'e uhem oho. Jundēu awa ke a'e. Jeriko ok ta pe oho ixo. Arahā a'e ke ma'e mukanīha ta pyhyk. Upa ima'e ke ame'ē ta mukanim raho. Nupā hū tī. Tate jukwa. Pete'e tūi 'y.

³¹ —Arahā ame'ē pe rupi jundēu awa tama'e pa'i oho ixo tī. Sawa'e rehe usak rahā, asa oho. Xupe 'ar rupi asa oho.

³² A'engi amō sawa'e oho ixo tī. Pa'ima'e miasu ke a'e. Jundēu awa ke a'e tī. Sawa'e rehe usak rahā, ixoty usak oho. Pyrara usak tar ym ehe, a'erehe upa usak rahā, xupe 'ar rupi asa oho tī.

³³ —Pe, amō sawa'e ame'ē rupi oho ixo tī. Samari wyw pe har ke a'e. (Jundēu awa aja ym ame'ē ke a'e. Samari wyw pe har ta ke jundēu awa putar ym. A'erehe huwajan aja saka.) Sawa'e rehe uhyk oho tī. Usak ehe rahā, pyrara usak ehe.

³⁴ Hake oho. Pirokiha rape rehe puhā mo'i. Ame'ē ke pukek tī. Pe, ima'e hymba 'ar pe mondo, jumen 'ar pe. Aja amō ukweriha renda pe raho. A'ep usak katu we ehe rī.

³⁵ Ku'ē rahā, hyru ngi tamatarer ke muhem. Mokōi wera rahā, wetep paraky, ame'ē hepyha jo'ok. Ame'ē ke ukweriha renda jar pe me'ē. Pandu ipe: “Ko riki tamatarer ihī. Kome'ē namō sawa'e rehe esak katu k̄y. Amō we sawa'e mukatuha rehe puhā nde erejo'ok rahā, ame'ē ke upa nde pe ihē amujywyr ta k̄y. Koropi ajywyr rahā, amujywyr ta nde pe, a'erehe sawa'e mukatuha rehe esak katu tī” aja ijar pe samari wyw pe har pandu — aja Jesu pandu.

³⁶ Ame'ē panduha upa rahā, sawa'e pe Jesu pandu:

—Apo myja nde erekwa my? Mahapyr sawa'e ta usak ehe, ma'e mukanīha ta nupā ame'ē ke rehe. Mahapyr sawa'e ta ngi har awa ipy'a katu ehe my? — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ke pe pandu.

³⁷ A'e pandu:

—Raho ame'ē ke pyrara usak ehe. (Samari wyw pe har ke.) A'e riki ipy'a katu te — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—A'e t̄y. Eho tī. Aja nde tī. (Nde ruwajan aja ame'ē rehe epy'a katu k̄y) — aja sawa'e pe.

Mar rehe Jesu usak oho. Mari rehe usak oho tī.

³⁸ Pe, jumu'eha ta namō Jesu oho ixo rahā, amō ok ta pe uhyk oho. A'ep amō kūjā ixo. Her Mar. Hok pe Jesu ta ke mupyta katu.

³⁹ Ianam inamō ixo tī. Her Mari. Jesu py rake wapyk uī. A'ep Jesu mu'e ame'ē ke rehe hendu uī.

⁴⁰ Mar anī. Ma'e ke mupupur hū a'eta pe ixo. A'erehe ipy'a ahy tate. (Mari mupupur ym uwyr, a'erehe ipy'a ahy tate ehe.) Pe, Jesu rake oho rahā, pandu ipe:

—Sawa'e! Ihē namō ihē anam mupupur ym. Ihē jō riki ma'e ke amupupur axo. Aja katu nde pe my? Epandu ipe: “Inamō ma'e emupupur eho” aja Mari pe — aja Mar pandu.

⁴¹ Pe, Jesu pandu ipe:

—Mar! Heta ame'ē ta rehe nde eremupuyai te'e hū erexo. Nde py'a ahy tate tī.

⁴² Peteihar ma'e ke jō nde eremupupur rahā, katu tiki. (Ma'e ke ja'u ame'ē ke upa harāi ta ngā.) Mari anī. Ihē je'ēha rehe hendu tar katu uī. Ame'ē je'ēha ke Mari harāi ym ta. Ame'ē ke katu te ame'ē ke — aja Mar pe Jesu pandu.

11

Tupā namō amō pandu pandu katu ame'ē rehe har

(Matéu 6.9-15; Matéu 7.7-11; Mak 11.24; Ruk 18.1; 1 Tesaron 5.17)

¹ Amō renda pe Tupā namō Jesu pandu pandu u'am. Upa pandu rahā, jumu'eha ta ngi har pete'i pandu ipe:

—Sawa'e! Myja Tupā namō japandu ta my? Ame'ē ke jande ke emu'erahā! Ima'e jumu'eha ta ke Juā mujahukiha mu'e, aja jande ke emu'e tī — aja Jesu pe.

² Pe, a'e pandu:

—Kuja Tupā namō pepandu:

“Jande pái keruhū! Nde rehe har amō hendu rahā, mā peja pandu: ‘Mā katu te' aja.

Nema'e jete har te ke rehe upa katu te awa ta hendu katu, ame'ē angaha ke rehe ihē aharō hū axo.

³ Jande mi'u wera rahā pame katu te emuwyr.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke jande pe amō ta ma'e rahā, ame'ē ta rehe jande py'a jamujywyr.

Aja jande rehe nde tī. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Ame'ē rehe japyai.

Aja rahā, jande rehe nde py'a emujywyr katu tī.

Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahā, ame'ē ke jande py'a ngi emukanim. (Aja rahā, jama'e ym ta)" aja pepandu ipe — aja Jesu mu'e.

⁵ Pe, jumu'eha ta ke mu'e tī. (Tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ta me'ē te'e, aja mu'e.) A'erehe kuja pandu:

—Pesarahā! Pehē ngi har pete'i riki ehe katu ame'ē rok pe oho. Pytun pyter pe oho. Pandu ipe: "Sa'e! Ne mi'u ihē pe emuwyr te'e ri.

⁶ Ihē rehe katu ame'ē ke uhyk ramō te uwyr. Paite ngi uhyk uwyr. Myahy hū a'e. Nixói te ihēma'e ke apo. Ma'e ke ym ihē ame'ē ipe" aja ipe.

⁷ Pesarahā! Kuja a'e pandu nahā my. Kapy ngi je'ēha ke ehe katu ame'ē pe pandu: "Apo anī ta. Hukwen ke jykynnda u'am. Ihē aninoaju. Ta'yn ta aja tī. Marā ka ym apu'amiha. Marā ka ym nde pe ihē mi'u ihē ame'ēha rī" aja pandu my.

⁸ Anī. Pesarahā! Aja ym ta. Aja pandu ym. Ihē apandu pehē pe. Ehe katu ame'ē ke a'e, a'erehe pahar pu'am ta my? Anī. A'e riki i'i pandu pandu hū u'am. Huxī ym panduha. A'erehe pu'am ta. Upa pandu ame'ē ke me'ē ta ipe.

⁹ —A'erehe ihē apandu pehē pe. Aja Tupā tī. Ma'e ke Tupā namō pepandu. Pe, ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. (Tupā namō pepandu rahā, aja tī.) Pekekar, ame'ēja saka tī. Pe, Tupā muwyr rahā, pemahem, ame'ēja saka. (Amō rok pe pexe tar katu rahā,) pehē po penupā nupā. Pe, hukwen ke ijar pirar. (Tupā namō pepandu pandu rahā, ame'ēja saka.) Pehē po penupā nupā, ame'ēja saka. Inamō pepandu pandu rahā, pe, hukwen pirar ame'ēja saka tī. (Pirar rahā, pepandu ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe tī.)

¹⁰ Upa inamō pandu ame'ē ta pe a'e muwyr ta kŷ. Amō kekar rahā, mahem ta kŷ. Ipo nupā nupā rahā, hukwen ke a'e pirar ta kŷ. Aja riki.

¹¹ —Pesarahā! Pehē namō ipái ta ixo. Pe, ta'yr pandu: "Papa! Pira ka'ē ihē a'u ta" aja. Aja rahā, mbói ke ipái me'ē ipe my? Anī. Aja ym. Pira ka'ē me'ē ta ipe.

¹² Pe, ta'yr pandu: "Papa! Sapukái pi'a ihē a'u ta" aja. Aja rahā, jawajyr ipái me'ē ipe my? Anī. Aja ym. Sapukái pi'a me'ē ta ipe tī.

¹³ Awa ta te'e pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pehē ra'yr ta pe ma'e katu ame'ē ke peme'ē me'ē katu. Aja rahā, pehē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke jande pái keruhū me'ē me'ē ta pehē pe. Ywa pe ixo ame'ē ke a'e. "Jande py'a rehe Ne'ā emuwyr" aja pandu ame'ē ta pe I'ā ke a'e muwyr katu ta — aja Jesu mu'e jumu'eha ta pe. (Aja tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ta me'ē te'e, aja Jesu mu'e.)

"Mesembu" Satana rehe har (Ājā ramūi a'e)

(Matéu 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Amō sawa'e ke ājā muje'engai te'e. Ame'ē ājā ke Jesu muhem mondo ingi. Ājā uhem oho ingi rahā, sawa'e ma'e ke pandu pandu katu tī. Amō ta pandu:

—Mā! Katu tiki! — aja hetaha ta pandu.

¹⁵ Amō ta anī. Jesu rehe har kuja pandu:

—Mesembu tiki. Ame'ē riki ājā tama'e kapitam. Ame'ē riki pyrātāha muwyr ipe, Jesu pe, a'erehe ājā ke a'e muhem katu mondo — aja a'eta pandu naī.

¹⁶ Jesuma'e pyrātāha ke amō ta manga tar katu. A'erehe ame'ē ta pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'e apo. Aja rahā, ima'e pyrātāha ke Tupā muwyr nde pe, aja jakwa ta. Aja rahā, nde ke a'e riki muwyr, aja jakwa ta tī — aja Jesu pe.

¹⁷ Anī. Ame'ē ta ma'e ke ipy'a pe ukwa ukwa u'am ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Anī ta. Pesarahā! Ywy pe har ta amō koty koty henda pe jy'ar. Aja jumai mai ixo ngā juehe rahā, pahar ngā jumumba ta ngā juehe. (A'erehe jumai mai ym ta ngā juehe.) Ok wyr pe har ta aja tī. Amō koty koty jy'ar, pe, jumai mai ixo a'eta juehe rahā, pahar jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

¹⁸ Aja Satana kotyhar ta amō koty koty jy'ar, pe, jumai mai ixo ngā juehe rahā, marā ka ym ājā ta ixoha. Jumumba ta ngā juehe tī. Satanama'e pyrātāha namō ājā ke ihē amuhem amondo, aja pepandu rahā, ājā ta riki jumumba ta ngā juehe, aja pepandu. Anī. Aja ym.

¹⁹ —Pesarahā! Ājā ke ihē amuhem amondo. Pehē kotyhar ta aja tī. Ājā ta ke muhem mondo tī. Awama'e pyrātāha namō a'eta muhem mondo my? Satanama'e pyrātāha namō muhem mondo my? Anī. Aja ym. Aja rahā, ihē aja tī. Satanama'e pyrātāha namō aja ym tī. A'erehe pehē je'ēha pejawy te'e aja pehē kotyhar ta riki mujekwa pehē pe.

²⁰ Jeterah te ke. Amō koty riki. Kuja. Tupāma'e pyrātāha namō ājā ta ke ihē amuhem amondo. Aja rahā, ihē riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē, aja pekwa katu ta me'ē te'e. Peharō katu pexo ame'ē ke.

²¹ —Sawa'e pyrātā hū ame'ē ke hok rehe usak katu rahā, parā te'e ta ima'e ke rehe ngā. Upa moī katu, kyse puku, itatakwar, hapar. Aja hok rehe usak katu.

²² Pe, i'ar koty te we sawa'e pyrātā ame'ē ke jumai uwyr ehe. Pe, upa muputu'u rahā, amō riki ijar moī katu ame'ē ke upa katu te raho, kyse puku, itatakwar, hapar. Ame'ē

pe huwajan ke ijar muputu'u ta, aja ukwaha nañ. Anĩ. Ame'ë ke i'ar koty te we pyrãtã ame'ë ke upa raho. Pe, upa ma'e ke raho ame'ë ke amõ ta pe me'ë me'ë. Inamõ ixo ame'ë ta pe me'ë me'ë. (Aja ihë tĩ. Sawa'e pyrãtã hũ ame'ë ke Satana aja saka. Ihë riki i'ar koty te we pyrãtã te hũ ame'ë ke ihë. A'erehe a'e ke ihë amuputu'u katu. A'erehe ãjã ta ke ngã py'a ngi ihë amuhem katu amondo.)

²³ —Ihë kotyhar aja awa ixo ym rahã, ihë namõ jumai ame'ë ke a'e. Tupã koty ihë namõ ngã ke amõ mujy'ar ym rahã, amõ koty muhãi mondo ame'ë ke a'e tĩ. Tupã ruwajan koty mujy'ar mondo a'e — aja Jesu pandu.

Sawa'e py'a rehe ãjã jywyr oho
(Matéu 12.43-45)

²⁴ A'e pandu tĩ:

—Sawa'e py'a ngi ãjã uhem oho rahã, awa nixói te ame'ë rupi wata wata ixo. Putu'uha renda ke kekar ixo. Mahem ym. A'erehe jupandu jupe: “Sawa'e py'a ngi ihë ahem ajur, ame'ë pe ajywy'r ta aho. Ihë rok aja ihë pe” aja jupandu.

²⁵ Pe, jywyr oho. Pe, uhyk oho rahã, hok pe nixói awa. Upa peir katu amõ. Upa mukatu. Aja awa py'a ke.

²⁶ Ame'ë rehe usak rahã, amõ ãjã ta a'e oho piam. Awa po wajar mokõi hetaha a'e muhyk. Ame'ë ta riki i'ar koty te we jaxer ai ame'ë ke. Pe, muhyk rahã, sawa'e py'a rehe a'eta ixo oho. A'erehe ame'ë sawa'e mãte jaxer ame'ë ke apo. ãjã petei ixo rahã, katu ym. Apo heta ihĩ, a'erehe i'ar koty te we jaxeriha — aja Jesu pandu.

(Aja awa tĩ. Jeje ixoha jumukatu aja ixo tar katu. Anĩ. Tupã rehe jurujar ym. Nixói ma'e, ame'ëja saka. A'erehe i'i atu we rahã, ymanihar aja jywyr tĩ. Pe, jywyr rahã, i'ar koty te we jaxeriha.)

Hury te me'ë ke

²⁷ Pe, ame'ë pandu rahã, amõ heta ame'ë ta pyter ngi kũjã pandu:

—Nde ke ipusu ngi muhem, ame'ë ke mã hury katu a'e. Ne mãi ke. Nde ta'y'n rahã, nde pe kamby me'ë, ame'ë mãi mã hury katu — aja Jesu pe pandu.

²⁸ Pe, a'e pandu:

—A'e tỹ. Amõ we tĩ. Tupã je'ëha rehe hendu. Pe, panduha aja ma'ema'e ame'ë riki i'ar koty te we hury katu ame'ë ke a'e — aja Jesu pandu.

Jesuma'e pyrãtãha ke amõ ta usak tar katu

(Matéu 12.38-42)

²⁹ Ngã hetaha juramã jy'ar ehe rahã, Jesu pandu:

—Mã pehë katu ym riki. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ihë ama'ema'e, ame'ë ke

rehe pesak tar katu. Aja rahã, Tupã riki ihë ke muwyr, aja pekwa ta aja pependu tipe. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke amujesak ym ta pehë pe. Kuja jõ amujekwa ta. Pira keruhũ pusu pe mokõi Jon ukwer. Pe, jywyr. (Manõ ym.) Aja ihë rehe har amujekwa ta pehë pe tĩ.

³⁰ Yman te Tupã je'ëha pandu ame'ë ke Jon. Pira keruhũ pusu ngi Jon uhem rahã, nini ok ta pe har ta usak ehe rahã, a'e ke Tupã muwyr, aja ukwa katu. Aja ihë tĩ. Manõha ngi ihë akwera katu ahem rahã, ihë ke Tupã muwyr, aja pehë pekwa katu ta tĩ. Aja jõ pehë pe amujekwa ta. Awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur.

³¹ —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã amõ kũjã pu'am ta. Kapitã keruhũ kũjã ke a'e. Pepaite ngi Saromã mu'e ame'ë ke rehe hendu uwyr kwe. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, ame'ë kũjã pandu ta: “Jesu je'ëha rehe pehendu ym. Katu ym pehë” aja apo pehë pexo ame'ë ta pe pandu ta. Pepaite ngi kũjã uwyr. (Amõ wata oho rahã, heta ukwer.) Warahy jurukwã koty ngi uwyr, iapyr koty ngi. Ukwa katuha namõ ma'e ke Saromã mu'e ame'ë ke rehe kũjã hendu uwyr. Pesarahã! Ko ihë axo. Saromã 'ar koty te we ihë akwa katuha. Anĩ. Pehendu ym ihë je'ëha rehe. (A'erehe ymanihar ta 'ar koty te we pehë ke Tupã mupyrara ta.)

³² —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã Nini ok ta pe har ta pu'am ta. Jon pandu ame'ë ke rehe ame'ë ta hendu katu. Pe, ma'e ka'u te'ëha ma'ema'eha ke hijar. Tupã koty ipy'a muruwak mondo. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, kuja pandu ta: “Jesu je'ëha rehe pehendu ym. Katu ym pehë” aja pehë pe pandu ta. Jon pandu ame'ë ke rehe Nini ok ta pe har ta hendu. Pesarahã! Ko ihë axo. Jon 'ar koty te we ihë katuha ke. Anĩ. Ihë je'ëha rehe pehendu ym. (A'erehe ymanihar ta 'ar koty te we pehë ke Tupã mupyrara ta) — aja Jesu pandu.

Amõ ma'e weraha ke

(Matéu 5.15; Matéu 6.22-23)

³³ A'e pandu tĩ:

—Araparin ke amõ muwera rahã, mukanim ym awa. Pander pe jupyk ym tĩ. Anĩ. Ywate henda 'ar pe moĩ. Pe, hok pe ixo uwyr ame'ë ta usak katu ma'e. Aja ihë amu'e ame'ë ke amukanim ym. Anĩ. Amujekwa katu ngã pe.

³⁴ Awa reha riki ma'e muwera aja saka. (Aja rahã, Tupã rehe har ukwa, a'erehe ixoha katu aja ixo katu.) Pehë reha katu rahã, pehë rete rupi wera katu, ame'ëja saka. (Aja rahã, Tupã putar aja pexoha katu, aja pexo katu ta.) Nde reha katu ym rahã,

weraha nixóí, ame'ēja saka. (Aja rahā, Tupā putar, aja ym pexo.)

³⁵ A'erehe apandu katu pehē pe. Pehē reha katu aja pexo. (Aja rahā, pexo ai te'e aja ym pexo.)

³⁶ Aja rahā, pehē rete rupi wera katu rahā, pytuniha nixóí te rahā, upa katu te wera hū, ame'ēja saka. Nde rehe ma'e muwera, ame'ēja saka. (Aja rahā, aja te'eha Tupā putar aja pexoha katu aja pexo katu te ta) — aja Jesu pandu.

Parise kotyhar ta rehe har Jesu pandu hū (Matéu 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ Upa Jesu pandu rahā, parise pandu ipe: —Ihē rok pe ma'e ke ja'u jaho rī — aja Jesu pe.

Pe, hok pe ixē oho. Pe, ma'e ngā u'uha renda pe wapyk oho.

³⁸ Pe, jundéu awa ramūi ta ukwaha aja ipo ke kutuk hū ym ha namō ma'e ke Jesu u'u uī. Ame'ē ke parise usak rahā, ipy'a pe ukwa ukwa uī:

—Mā! Jundéu awa ramūi ta ukwaha aja ipo ke kutuk ym a'e. Katu ym, aja akwa — aja parise jupe.

³⁹ Ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu ipe:

—Pehē parise ta! Pehē riki paratuxī aja saka. Y amō u'uha aja tī. Paratuxī soroka ke jō pekutuk katu. Typyha ke anī. Aja pehē pিরer ke pekutuk katu. Pehē py'a anī. Juhyk aja ym pexo. Pehē py'a pe upa ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pekwa pekwa pexo. Amō ta ke pemahy hū tar katu, ame'ē ke pehē py'a pe pekwa pekwa pexo tī.

⁴⁰ Pehē peka'u te'e! Pehē rete ke Tupā mujā. Pehē py'a ke a'e mujā tī. (A'erehe pehē py'a juhyk, aja pexo ta me'ē te'e tī.)

⁴¹ Ima'e ym te ame'ē ta pe pehēma'e ke peme'ē me'ē. (Aja rahā, Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo, aja pemujekwa ta.) Aja rahā, pehē py'a ke juhyk aja pexo ta.

⁴² —Parise ta! Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke. Tupā rehe pehē py'a pemoi moi. A'erehe ta'yr mi so'o rukwer pupur muhembykiha ke peme'ē ipe. Jande popa hetaha ngi petei peme'ē. Aja ky'in ke. Ma'eywanem ra'yr aja tī. Aja pema'ema'eha. Amō koty anī. Katu ame'ē ke aja ym pema'ema'e. Tupā rehe pepy'a ym tī. Pesarahā! Amō we pema'ema'e ta me'ē te'e. Kuja. Tupā rehe pepy'a katu ta me'ē te'e. Katu ame'ē ke pema'ema'e katu ta me'ē te'e tī. Ma'e muhembykiha ke peme'ē ta me'ē te'e tī. Ame'ē me'ēha peharai ym ta me'ē te'e tī.

⁴³ —Parise ta! Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke! Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe peho rahā, kapitā ta wapyka pe jō wapyk tar katu, myrape katu te ame'ē ke pe. (Aja pehē katu te aja pemujekwa tar katu naī.) Ma'e muhepyha renda pe peho rahā: “Ko nde erexo. Katu nde” aja panduha jō

peputar katu. (Aja rahā, pehē katu te aja pekwha naī.)

⁴⁴ —Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke! Pehē riki kangwerupa aja saka. Ngā ukwa ame'ē ke nixóí, a'erehe ukwa ym ha rupi kangwerupa rupi amō wata. (Aja rahā, ipy'a juhyk ym aja ixo apo, aja jundéu awa ta ukwa.) Aja pexo tī. Pehē py'a juhyk ym, aja te'e pexo. Ame'ē ke amō ta ukwa ym. Pe, pehē namō ame'ē ta ixo rahā, ame'ē ta py'a ke pemujaxer te'e ta tī — aja Jesu pandu.

Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har Jesu pandu hū

⁴⁵ Pe, Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ngi har petei pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Aja nde erepandu rahā, jande rehe har nde erepandu hū tī. Katu ym ihē pe — aja Jesu pe.

⁴⁶ Ame'ē Moise je'ēha mu'e ame'ē pe a'e pandu:

—Mā! Parise ta aja pehē tī. Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke tī. Pehē pemu'e ame'ē ke rehe marā ka ym amō hendu katuha. Pe, pemu'e rī. Anī. Pehē atu pehendy ym te ehe tī. Katu ym aja.

⁴⁷ Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke! Pehē ramūi ta Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jukwa. Ame'ē ta kangwerupa ke pemukatu hū.

⁴⁸ Aja rahā, pehē ramūi ta jukwa ame'ē riki katu aja pekwa tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Ame'ē ke katu, aja pekwa. A'erehe kangwerupa ke pemukatu pexo rī.

⁴⁹ Anī. Upa ma'e ke Tupā ukwa katu. Kuja pandu: “Ihē je'ēha pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Amō amō ta ke amondo tī. Pe, amō amō ke ngā jukwa ta. Amō amō ke ngā mahy ta tī” aja Tupā pandu. Ukwa katu a'e.

⁵⁰ A'erehe ame'ē ta aja pehē ke Tupā mupyrara ta tī. Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā. A'engi amō amō ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Jukwa ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē jukwa ame'ē ta aja pehē riki upa katu te mupyraraha ke pyhyk ta tī.

⁵¹ Ko Ambéu ke amō jukwa py. A'engi amō amō ta ke ngā jukwa tī. Pe! Sakari ke amō jukwa tī. Jete har te ke. Ngā jukwa ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē jukwa ame'ē ta aja pehē riki mupyraraha ke pyhyk ta tī. Tupā riki mupyrara hū ta — aja Jesu pandu.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kapy katu te ame'ē ke ihī. Myrape ihī tī. Ame'ē mokōi pyter pe Sakari ke amō jukwa. (A'ep a'e ixo rahā, a'e ke amō ta jukwa ym ta me'ē te'e. Anī. Jukwa riki.) Tupā rehe ipy'a ke amō moi moi rahā, ame'ē myrape 'ar pe hymba happy.

⁵² Jesu pandu tī:

—Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke! Myja Tupā je'ēha ke amō ukwa katu my, ame'ē ke pemuka'u te'e. Pehē atu pekwa ym tī. Amō ta ukwa tar katu rahā, ame'ē ta ke pemuka'u te'e tī. A'erehe ame'ē ta ukwa ym tī. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

⁵³ Pe, parise rok ngi Jesu uhem oho ixo rahā, parise ta je'ē je'ē hū ipe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Je'ē je'ē hū ma'e ke ipe.

⁵⁴ Ame'ē ta ma'e ke pandu pandu inamō, Jesu namō. Pe, Jesu ma'e panduha jawy rahā: “Katu ym nde” aja parise ta pandu ta. A'erehe panduha manga manga tipe.

12

Ipy'a pe mokōi ukwaha namō ixo
(Matéu 10.26-27)

¹ Heta te hū ngā jy'ar uwyr ehe. A'erehe jumujar mujar hū ngā juehe. Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu py:

—Parise ta riki ipy'a pe mokōi ma'e ukwaha namō ixo ame'ē ta ke a'eta. A'eta aja ym pehē tī. Ipy'a pe mokōi ukwaha namō a'eta ixo. Ame'ē riki mbeju mupururukiha aja saka. Katu ym aja.

² Pesarahā! Ma'e ke amō jupyk, aja ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke Tupā mupirar ta. (Aja rahā, upa mujekwa ta.) Jeje te'e ixokwa katu, aja ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke Tupā mujekwa ta tī.

³ Pe, pytun rahā, amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ke pepandu, ame'ē ke wera rahā amō ta upa pandu ta. (A'erehe upa hendu ta, pe, ukwa ta ngā.) Kapy pe amō pe peje'ē ra'yr u'am, ame'ē ke amō ta pandu hū ngā pe. (Upa ngā ukwa ta) — aja Jesu pandu.

Tupā ngi pekyje ta me'ē te'e
(Matéu 10.28-31)

⁴ A'e pandu tī:

—Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē. Ko pehē pe apandu axo. Ko awa ke amō jukwa. Ame'ē ta ngi pekyje ym. Jukwa, pe, a'engi amō we marā ka ym awa ke mahyha 'y.

⁵ Ko ihē amujekwa ta pehē pe. Amō ngi pekyje. Tupā ngi pekyje. Upa jukwa rahā, amō we mahy ta. Je'ēha rupi tata keruhū pe ame'ē ke a'e ombor ta. Pyrara hū ta a'ep. Jete. Apandu pehē pe. Pekiye katu ingi, Tupā ngi!

⁶ —Pehē anī. Ihēma'e jumu'eha ta ke pehē. Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Pesarahā! Awa po wajar peteihar upa hetaha ma'ewyra ra'yr rehe amō muhepy rahā, mokōi tamatarer pu'a ra'yr me'ē ipe. Ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ma'ewyra ra'yr rehe har ukwa katu a'e. (Aja rahā, ame'ē 'ar koty te we pehē rehe har ukwa katu, aja mujekwa katu. A'erehe pekyje ym ingi.)

⁷ —Pesarahā! Pehē ākā rehe pehē'a ihī. Ame'ē hetaha ke Tupā ukwa katu. (Aja rahā,

upa katu te pehē rehe har ukwa katu, aja mujekwa katu.) A'erehe pekyje ym ingi. Ma'ewyra ra'yr ta rehe a'e usak katu. Ame'ē ta 'ar koty te we pehē rehe a'e usak katu te we ta tī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Jesu kotyhar ame'ē ta ke. Jesu kotyhar aja ym ame'ē ta ke tī.

(Matéu 10.32-33; Matéu 12.32; Matéu 10.19-20; 2 Timo 1.8)

⁸ A'e pandu tī:

—Ko pehē pe amujekwa a'am. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ngi amō huxi ym. Amō ta pe kuja pandu: “Jesu kotyhar ke ihē” aja. Aja rahā, kuja ehe har ihē apandu ta tī: “Ihē kotyhar ke a'e” aja Tupā je'ēha rahoha ta pe apandu ta.

⁹ Amō ta anī. Ihē ngi huxi a'e. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ngi huxi. A'erehe amō ta pe kuja pandu: “Ihē anī. Ixotyhar aja ym ihē” aja pandu. Aja rahā, kuja ehe har ihē riki apandu ta tī: “Peme'ē anī. Ihē akwa ym peme'ē. Ihē kotyhar ym a'e” aja Tupā je'ēha rahoha ta pe apandu ta.

¹⁰ —Ihē rehe amō juru ai, ame'ē ke rehe Tupā ipy'a jywyr ta. (Tupā koty ipy'a muruwak rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ehe.) Tupā'a rehe juru ai rahā, anī. Amō juru ai ehe rahā, ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr ym te ta.

¹¹ —Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pehē ke amō ta hykí ta raho. Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe mupyrara ta raho. Kapitā ruwa koty pehē ke raho ta tī. Kapitā ruwa koty aja tī. Mupyrara ta raho tī. Arahā myja pehē juehe har pepandu ta my, ame'ē rehe har pekwa pekwa ym pexo. Ma'e pepandu ta my, ame'ē rehe har pekwa pekwa ym pexo tī.

¹² Arahā Tupā'a riki mujekwa ta pehē pe. Ma'e pepandu ta, ame'ē ke mujekwa ta pehē pe. (Ame'ē ke pepandu ta) — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Ima'ehū rahā, muka'u te'e ta juehe

¹³ Hetaha ta pyter ngi amō sawa'e pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Jande pái manō. Pe, upa ima'e ke hijar jande pe. Ame'ē ngi har: “Ne mu pe eme'ē tī!” aja ihē mu pe epandu. Ihē mu riki upa katu te pyhyk — aja Jesu pe.

¹⁴ A'e pandu:

—Sa'e! Anī. Esarahā! “Ihē amanō rahā, ihē ra'yr ta pe ihēma'e ke eme'ē me'ē” aja nde pái pandu ym te ihē pe. A'erehe ame'ē me'ē ym ta nde páima'e ke — aja sawa'e pe.

¹⁵ Upa ngā pe a'e pandu tī:

—Pehendu katurahā! Upa katu te ma'e ke rehe pehē py'a pemoi moī tar katu rahā, pesak katu te'e. Pemoi ym pehē. Pesarahā! Ima'ehū namō amō ixo. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe yman rahā ixo katu ta, aja

ukwaha naī. Anī. Aja ym ta — aja Jesu pandu.

¹⁶ (Pe, ame'ē rehe har mujekwa te we. Upa ma'e ke rehe ipy'a moī moī rahā, katu ym aja mujekwa tar katu.) A'erehe myja me'ē ima'ehū matyr ame'ē ke my, ame'ē ke pandu:

—Ko amō sawa'e ixo. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. Pe, heta te hū ma'e ke kupixa pe ihī.

¹⁷ Pe, ipy'a pe ma'e ukwa ukwa uī: “Mā! Kupixa ngi marā ka ym ma'e matyriha. (T'ryhem apo 'y.) Nixói te matyriha renda ke. Myja ta apo my?” aja sawa'e jupe.

¹⁸ Pe, kuja ame'ē jupandu jupe: “Aa! Akwa apo. Matyriha renda ihē amutiha te we ta apo. I'ar koty te we hū tiha ame'ē ke amujā ta. A'ep ihēma'e ke amatyr ta. Kupixa ngi ma'e matyr ame'ē ke amoī ta ipe tī.

¹⁹ Upa rahā, ihē ajupandu ta ihē jupe. 'Mā! Katu tiki ihē pe. Yman rahā, pehū ta ihēma'e ke. Aputu'u katu. Ihē mi'u amatyr. Ajumuhury katu ihē juehe' aja ihē pe” aja sawa'e pandu jupe tipe.

²⁰ Anī. Aja ym ta. Ywa ngi Tupā pandu: “Nde riki ereka'u te'e! Kome'ē pytun rahā, nde eremanō ta kŷ. Pe, neme'a matyr hū ame'ē ke awa pe nde eremupyta ta my? Nde pe anī. Amō pe nde eremupyta ta riki, aja Tupā pandu” — aja Jesu mu'e.

²¹ Pe, a'e pandu tī:

—Aja ta riki amō pe. Ima'e ma'e ke jō amō matyr hū rahā, aja ta. Pe riki Tupā koty nixói te ta ma'e ke. Ma'e katu ame'ē ke nixói te ta. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

Tupā rehe ejurujar katu
(Matéu 6.25-34)

²² (Ma'e ke jō amō matyr hū rahā, katu ym, aja mu'e tar katu tī.) A'erehe jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pesarahā! Pehē pe apandu katu. Pehē mi'u rehe har jō pejumupyai ym pexo. “Ma'e jande ja'u ta my? Nixói ma'e. Jandema'e mundeha nixói. Awa me'ē ta jande pe my?” aja pejumupyai ym pexo tī.

²³ Ixoha namō amō ixo rahā, ame'ē riki awa mi'u 'ar koty te we katuha. Awa rete aja tī. Awama'e mundeha 'ar koty te we katuha tī.

²⁴ Ma'ewyra rehe pesarahā! Jytym ym ma'e ke. Matyr ym ma'e ke tī. Ma'e matyriha renda nixói tī. Humi'u ke Tupā me'ē katu ipe. Pesarahā! Ma'ewyra 'ar koty te we pehē pexoha katuha ke. (A'erehe pehē rehe Tupā usak katu ta aja mujekwa katu.)

²⁵ —“Myja hetaha warahy 'ar rahā, ko pehē pexo ta my” aja pekwa pekwa pexo rahā, yman pepyta te we ta rī, aja pekwaha naī. Anī. Marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī.

²⁶ Aja ta'yr mi marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī. Aja rahā, amō ma'e ke rehe pejumupyai ym pexo tī.

²⁷ —Ma'eputyre rehe pesarahā! Ma'e puwan ym. Ima'e ma'e ke mujā ym tī. Amō usak ehe rahā, katukwer. Apandu katu pehē pe. Ymanihar Saromā ima'ehū te namō ixo. Ima'e mundeha katukwer tī. Pesarahā! I'ar koty te we ma'eputyre katu te ha ke.

²⁸ Tupā riki ma'eputyre ke mukatu te. Apo putyre katu. Koī upa ta kanim. Upa xirik. Ame'ē ke jape'a aja amō happy. Upa ukwāi. Pesarahā! Ma'eputyre ke a'e mukatu te rahā, pehēma'e mundeha ke a'e me'ē katu ta pehē pe tī. Mā! Ame'ē rehe pejurujar katu ta me'ē te'e tī.

²⁹ Pehē pe'u ame'ē ke rehe pekekar pexo. Aja te'eha ym pehē. Ame'ē rehe jō pejumupyai ym.

³⁰ Ame'ē ke rehe jō kome'ē ywy pe har ta kekar kekar ixo. Aja te'eha ixo. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke a'eta. Aja pexo ym tī. Pehē mi'u peputar. Pehēma'e mundeha peputar. Ame'ē ke pehē pái keruhū ukwa katu. (Pehē pe a'e muwyar ta.) A'erehe ame'ē ke rehe jō pejumupyai ym pexo.

³¹ Kuja katu. Myja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu ta my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo. Aja rahā, upa pehēma'e nixói ame'ē ke a'e muwyar ta pehē pe tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ē ke ywa pe ihī
(Matéu 6.19-21; 1 Petu 1.4)

³² jumu'eha ta pe a'e pandu tī:

—Ihē kotyhar ta ke pehē! Heta ym pehē. Apandu katu pehē pe. Ngā ngi pekyje ym pexo. Pehē rehe pehē pái keruhū usak katu te ixo, a'erehe ngā ngi pekyje ym pexo. Yman rahā, henda ke pe pehē ke a'e raho ta tī. Aja a'e putar.

³³ Pehēma'e ke upa katu te pemuhepy. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē. Pe, tamatarer ryru ijuk ym aja me'ē namō pexo. Ame'ē riki ywa pe ihī, ame'ēja saka. Ywa pe pehēma'e hū namō pexo, ame'ēja saka. A'ep ame'ē ke kanim ym te ta. Ma'e mukanīha nixói. A'erehe mukanim ym te ta awa.

³⁴ Pehēma'e ke ihī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. A'erehe ywa pe pehēma'e ke ihī rahā, a'ep pehē py'a ihī ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu jywyriha rehe peharō katu pexo
(Matéu 24.36-44; Mak 13.32-36)

³⁵ A'e pandu tī:

—Peharō katu pexo! Pehēma'e kamixa pemunde katu. Pehēma'e xirur aja tī. Pemunde katu tī. Araparin pemuwera katu aja pexo tī.

³⁶ Ijar rehe miasu ta harō ixo. (Aja ihē rehe peharō katu pexo tī.) Jumendarihā rehe ngā mi'u matyr. Ame'ē upa rahā, ijar jywyr uwyr. Ame'ē ke rehe miasu ta harō ixo. A'e jywyr uwyr rahā, pukái ta. Pe, pahar miasu ta hukwen ke pirar ta.

³⁷ Miasu ta harō katu ixo. Ukwer ym ngā tī. Ame'ē ke ijar ukwa rahā, miasu ta hury katu ta. Apandu pehē pe. Kamixa ke ijar pypyk katu ta, xirur wyr rupi. Pe, miasu ta pepandu ta: "Ma'e ngā u'uha renda pe pewapyk peho" aja. Pe, a'e atu ngā mi'u ke moī ta, miasu ta pe.

³⁸ Pytun pyter pe ijar jywyr ta uwyr my. Satur rahā we ta jywyr my. Miasu ta harō katu ixo. Ame'ē ke ijar usak rahā, miasu ta hury katu ta.

³⁹ Pesarahā! Ma'e mukanīha uwyrīha angaha ke rehe ok jar ukwa katu rahā, ukwer ym ta tipe. Harō ta tipe. Pe, a'e ke muputu'u ta tipe. Hok ke ma'e mukanīha musorok ym ta tipe.

⁴⁰ —Pehē aja tī. Ihē rehe peharō katu pexo. Awa aja ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa ngi ihē riki ajywyr rahā, peharō katu pexo my. "Jywyr ym ta apo rī" aja pekwa pekwa pexo rahā, pahar ihē ajywyr ta — aja Jesu pandu.

Miasu katu ame'ē ke. Miasu katu ym ame'ē ke tī.

⁴¹ Pe, Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Apo myja me'ē miasu harō katu ixo my, ame'ē ke nde erepandu. Ame'ē ke jande pe jō nde erepandu my? Upa ngā pe nde erepandu my? — aja Jesu pe.

⁴² A'e pandu:

—Ihē kotyhar ta pe jō apandu. Upa ihē kotyhar ta ihē rehe harō katu ta me'ē te'e. Ijar rehe miasu harō katu. Aja ihē rehe harō katu ta me'ē te'e tī. Pesarahā! Myja me'ē miasu riki ukwa katu ame'ē ke my? Myja me'ē miasu riki ijar pandu ame'ē ke ma'ema'e katu my? Ko apandu ta. Amō miasu pe ijar pandu: "Amō miasu ta rehe esak esak katu exo. Myahy rahā, ngā mi'u ke eme'ē me'ē katu ngā pe" aja ijar pandu. (Pe, ijar paxia oho.)

⁴³ Pe, ijar pandu, aja miasu ma'ema'e ixo. Hok pe jywyr rahā, ame'ē ke rehe ijar usak. Aja rahā, ame'ē miasu hury katu ta.

⁴⁴ Pesarahā! Apandu pehē pe. Ame'ē miasu pe kuja ijar pandu ta: "Katu ame'ē ke nde. Upa katu te ihēma'e ke rehe nde esak esak katu ta apo 'y" aja ta.

⁴⁵ —Amō kotyhar rahā, katu ym. Miasu katu ym ame'ē ke rahā, kuja jupandu jupe: "Ihē jar pepaite oho. Yman rahā, jywyr ta" aja jupe. Pe, amō miasu ta ke a'e nupā hū. Sawa'e ta ke. Kūjā ta ke aja tī. Nupā hū tī. Pe, ma'e ke jeje u'u te'e hū uī. Kawī ngi ka'u tī.

⁴⁶ Pe, ijar rehe harō ym rahā, ame'ē wera rahā, ijar jywyr ta. "Apo jywyr ym we ta rī" aja pandu rahā, pahar ijar jywyr ta. Pe, ame'ē ke ijar mupyrara hū ta. Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Aja ijar mupyrara hū ta. Miasu katu ym ame'ē ke mupyrara hū ta.

⁴⁷ —Ijar pandu ame'ē ke miasu ukwa katu tipe. Anī. Ukwaha aja ma'ema'e ym. Jeje ima'e ke ma'ema'e ixo rī. Hendu ym ehe, ijar rehe. Aja rahā, ijar mahy hū ta a'e ke. Pirok hū ta tī.

⁴⁸ Pe, amō ihī. Ijar pandu ame'ē ke miasu ukwa ym. Pe, a'e ma'ema'eha katu ym. Ijar mahy a'e ke rahā, katu tiki. Mahy rahā, pirokiwe mi ta. Ukwā ym ha namō miasu ma'ema'e, a'erehe pirokiwe mi ta. Aja ihē kotyhar ta tī. Pekwa katu rahā, pehendu katu ta me'ē te'e. I'ar koty we pekwa katu rahā, i'ar koty te we pehendu katu ta me'ē te'e — aja Jesu pandu.

Jesu uwyr, a'erehe amō koty koty ngā jy'ar

(Matéu 10.34-36)

⁴⁹ A'e pandu tī:

—Ihē ajur, a'erehe kome'ē wyy pe har ta amō koty koty jy'ar ta. Ame'ē ke upa rahā, katu ta tipe. Ame'ē upaha ihē aputar.

⁵⁰ Amō ta ihē ke mupyrara hū ta me'ē te'e. Ame'ē upa ym we rī. A'erehe ihē apyai te'e axo we rī.

⁵¹ Kome'ē wyy pe har ta jumai mai ixo. Ame'ē ke ihē amuputu'u ajur, aja pekwha my? Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu. Ihē ajur, a'erehe amō koty koty amō ta jy'ar jy'ar ta.

⁵² Apo ngi har ok wyr pe awa po peteīhar upa hetaha ta ixo. Ihē rehe mahapyr jurujar katu ta. Mokōi anī ta. Amō rahā, ihē rehe mokōi jurujar katu ta. Mahapyr anī ta. Aja amō koty koty jy'ar jy'ar ta.

⁵³ Ihē rehe ipái ta jurujar katu ta. Ta'yr ta anī. Pe, ihē rehe ta'yr ta jurujar katu ta. Ipái ta anī. Ihē rehe imāi ta jurujar katu ta. Imembyr kūjā ta anī. Ihē rehe imembyr kūjā ta jurujar katu ta. Imāi ta anī. Ihē rehe imembyr reko ame'ē ta jurujar katu ta. Kūjā ta anī. Ihē rehe kūjā ta jurujar katu ta. Imembyr reko ame'ē ta anī ta. Aja amō koty koty jy'ar jy'ar ta — aja Jesu pandu.

Tupā muwyr ame'ē ke ko ixo, aja ukwa ym ngā

(Matéu 16.2-3)

⁵⁴ Ngā pe pandu tī:

—Aman pihuniha rehe pesak rahā, pahar pepandu: "Aa! Aman ukyr ta" aja. Pe, pahar aman ukyr.

⁵⁵ Pe, ywytuhu rahā, pepandu: "Aa! Warahy haku ta apo" aja pepandu. Pe, warahy hakuha uwyr.

⁵⁶ Mā! Mokōi pekwha namō pexo! Ywa rehe ihī ame'ē ke rehe pesak rahā, ame'ē ke pekwa katu. Ywy rupi ihī ame'ē ke aja tī. Pekwa katu tī. Ihē rehe har anī. Marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu tipe. Ame'ē rehe pesak tipe. Anī. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke ihē, aja pekwa ym te riki — aja Jesu pandu.

Ne ruwajan namō pahar emukatu
(Matēu 5.25-26)

⁵⁷ A'e pandu tī:

—“Katu ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke ihē akwa katu” aja nde erepandu. Aja rahā, katu ame'ē ke nde erema'e ta me'ē te'e.

⁵⁸ Esarahā! Nde rehe har ne ruwajan pandu: “Katu ym nde. A'erehe ngā panduha renda pe nde ke araho ta” aja riki. Mā! Inamō nde ereho erexo rahā, emukatu. “Mā peja ym. Erahō ym ihē ke. Ihē rehe nde py'a emujwyr katu. Katu ta apo 'y' aja pahar emukatu. Aja rahā, ngā panduha ruwa koty nde ke raho ym ta. Anī rahā, nde eremukatu ym rahā, nde ke raho ta. Aja rahā, sonda ta pe nde ke mondo ta. Pe, kyndaha pe nde ke sonda ta kynda ta raho.

⁵⁹ Apandu nde pe. Nde erehem ym te ta ingi. Mukatuha rehe upa katu te nde eremuhepy ym rahā, kyndaha ngi nde erehem ym te ta. (A'erehe mā peja pahar emukatu. Katu ame'ē ke ema'e katu) — aja Jesu pandu.

13

Tupā koty pehē py'a pemuruwak pe-mondo

¹ Arahā, amō ta Jesu rehe uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Hymba ke amō ngariréi ywy pe har ta hapy hapy ixo. Aja Tupā rehe ipy'a ke moī moī u'am. Arahā, ame'ē ta ke Pirat je'ēha rupi amō ta jukwa. Mā! Ame'ē ta jaxer ai te'e nahā my? — aja Jesu pe pandu uwyr.

² Pe, Jesu pandu:

—Hā! Aja ame'ē ngariréi ywy pe har ta ke amō ta jukwa. A'erehe kuja pekwha my: “Mā! Ame'ē ta jaxer ai ame'ē ta ke nahā my? Amō ngariréi ywy pe har ta 'ar koty te we jaxer te” aja pekwha naī.

³ Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupā koty pehē py'a pemuruwak ym rahā, ame'ē ngariréi ywy pe har ta aja pemanō ta tī.

⁴ —Amō we tī. Siroe renda pe heta ngā ixo. Awa py wajar mahapyr hetaha ixo. Ame'ē ta rehe ywy pirā ok u'ar ukwa. Ok ywate ame'ē ke u'ar. Upa ngā ke jukwa. Kuja pekwha my: “Mā! Ame'ē ta jaxer te. Jerusarē ok ta pe har ta 'ar koty te we jaxer te” aja pekwha my?

⁵ Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupā koty pehē py'a pemuruwak ym rahā, ame'ē

ta aja upa katu te pemanō ta tī — aja Jesu pandu.

(“Pemanō ta” aja pandu rahā: “Mupyraraha renda pe mupyrara ta” aja mujekwa.)

Myja me'ē ma'eywa'y my, ame'ē ke Jesu mujekwa

⁶ Pe, myja me'ē ma'eywa'y my, ame'ē ke a'e pandu:

—Ma'eywa'y rehe amō sawa'e usak oho. Hok rake i'āi ame'ē ke. Ma'eywa rehe usak oho tī. Anī. I'a ym. Nixói.

⁷ Pe, kupixa usakiha pe ijar pandu: “Esarahā! Yman ma'eywa ke ihē apo'ok ta tipe. Mahapyr warahy 'ar rahā, kome'ē ma'eywa'y ngi apo'ok ta tipe. I'a ym te riki. Ma'ewā kuja i'āi my. Katu ym. Emondok embor” aja ijar pandu.

⁸ Pe, kupixa usakiha pandu ipe: “Sa'e! Anī we rī. Mā pewe i'āi rī. Ko ywy ke hake rupi ihē amungái mungái we ta rī. Ame'ē rupi ma'e muhuryha ihē amoi ta tī.

⁹ Pe, amō i'aha angaha ke rehe uhyk rahā, i'a rahā, katu ta tiki. I'a ym rahā: ‘Emondok embor’ aja ihē pe nde erepandu ta kŷ. Pe, ihē amondok ta” aja ijar pe kupixa usakiha pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupā tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke ngā muruwak mondo. I'a katu, ame'ēja saka. Ixoty muruwak mondo, ame'ē ke rehe Tupā harō we rī. Pырara usak we ehe rī. Muruwak ym rahā jō, pe, mupyrara ta ngā ke. I'a ym, ame'ēja saka.)

Putu'uha 'ar rahā, kūjā ke Jesu mukatu

¹⁰ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e uī.

¹¹ A'ep amō kūjā ihī. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke a'e, a'erehe ahy hū. Yman te ahy ixo. Heta te hū warahy 'ar rahā, aja te'e ixo. Kuja, 18 hetaha warahy 'ar rahā, aja ixo. Jixiko te'e wata. Marā ka ym pu'am katu wataha.

¹² Jesu usak ehe rahā, pandu ipe:

—Nde katu apo 'y — aja ipe.

¹³ Aja pandu rahā, iākā rehe ipo ke mujar. Aja rahā, pahar katu pu'am u'am. Tupā pe: “Mā! Ne jō riki katu te me'ē ke” aja kūjā pandu pandu.

¹⁴ Jy'ariha rendama'e kapitā parahy ehe, Jesu rehe. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu mukatu. (Aja rahā, paraky te'e, aja ukwha naī, a'erehe parahy ehe.) A'erehe a'ep ihī, ame'ē ta pe pandu:

—Awa pō wajar petei wera rahā jō, ma'e ke amō ma'ema'e katu. Ame'ē wera rahā jō, amō mukatu katu pehē ke. Ame'ē wera rahā jō mukatuha rehe pejur. Putu'uha 'ar rahā, anī ta. Mukatu ym ta me'ē te'e — aja jy'ariha rendama'e kapitā pandu.

¹⁵ Jesu pandu:

—Mā! Putu'uha 'ar rahā ihē aparaky, aja pekwaha naī. Anī. Pesarahā! Upa pehē ngi har amō tapi'iruhu ke jirar ta raho. Kurar ngi y ke me'ē ta raho. Jumen ke aja tī. Putu'uha 'ar rahā, aja te'e pehē. Ame'ē peparaky, ame'ēja saka tī. (Pehē py'a pe mokōi pekwaha namō pexo!) Katu ym aja.

¹⁶ Pesarahā! Ko kūjā riki Amarā rainō ke. (Aerehe Tupā usak katu ehe, ame'ē ke a'e tī.) Kuja, 18 hetaha warahy 'ar rahā, a'e ke Satana mupyrara. (Ājā ramūi a'e.) Mujixiko mahy. Aerehe apo putu'uha 'ar rahā, kūjā ahyha ke amukatu. Apo jō putu'u a'e 'y — aja Jesu pandu.

¹⁷ Aja pandu rahā, huwajan ta huxī. A'e pandu katu, aerehe ame'ē ta huxī ingi. Amō ta anī. Hury katu riki. Upa ma'e katu ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Aerehe hury katu ngā ehe.

*Ma'e ra'ījytym ame'ē rehe har
(Matéu 13.31-32; Mak 4.30-32)*

¹⁸ Jesu pandu:
—Kome'ē ywy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta riki kuja saka.

¹⁹ Kupixa pe ma'e ra'ī ta'yr te mi ame'ē ke sawa'e jytym. Mosata ra'ī ke. Ame'ē hywōi. I'y tiha te hū oho rahā, myra aja tiha oho tī. Pe, hākā rehe ma'ewyra ta haity mujā mujā — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. I'i atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa katu.)

*Ma'e mupururukiha rehe har
(Matéu 13.33)*

²⁰ A'e pandu tī:
—Kome'ē ywy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta riki kuja saka.

²¹ Ahūi aja me'ē ku'i pe ma'e mupururukiha ke kūjā mupara. Rar tyryhem mupara. Upa rahā, upa ahūi aja me'ē ku'i pururuk hū oho — aja Jesu.

(Aja rahā, pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym. I'i atu te rahā, heta te hū ta aja mujekwa katu.)

*Hukwen pu'i mi ame'ē rehe har
(Matéu 7.13-14; Matéu 7.21-23)*

²² Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo rahā, amō amō ok ta ra'yr rupi ngā ke mu'e mu'e oho ixo. Awa renda rupi aja tī. Mu'e mu'e oho tī. Aja Jerusarē ok ta koty oho ixo.

²³ Pe, amō pandu ipe:
—Sawa'e! Tupā muhā katu ame'ē ta heta ym my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:
²⁴ —Hukwen ta'yr mi rupi amō ixē. Pehēma'e pyrātā katuha namō mā peja pexerahā! Ko pehē pe apandu. Heta ame'ē ta ixē tar katu tipe. Marā ka ym ixeha.

²⁵ Pesarahā! Ok jar pu'am ta. Pe, hukwen ke kynda ta. Pe, soroka pe pepukái pe'am: "Sa'e! Epirar jande pe" aja ipe. Pe, a'e pandu ta: "Anī ta. My pe har pehē my? Akwa ym ihē" aja pehē pe.

²⁶ Pe, pepandu: "Nde erekwa riki. Nde namō ma'e ke ja'u katu. Aerehe nde rehe katu ame'ē ta ke jande. Jande rekoha pe Tupā je'ēha ke nde eremu'e katu jande ke. Jahendu riki" aja ipe.

²⁷ A'e pandu tī: "Anī. My pe har pehē my? Akwa ym ihē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pejywyr peho ihē ngi" aja pehē pe ok jar pandu ta. (Ihē riki ame'ē ok jar aja saka.)

²⁸ —Tupā ixo ame'ē pe huryha namō Amarā ixo. Isak aja tī. Jako aja tī. Huryha namō ixo tī. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta aja tī. A'ep huryha namō ixo tī. Pehē anī. Soroka pe pepu'am ta. Ame'ē rehe pesak rahā, pejixi'u hū ta. Tupā rehe peparahy ta, aerehe pehē rāi pesu'u su'u ta.

²⁹ Heta ame'ē ta jy'ar ta uwyr. Amō awa ta jy'ar ta uwyr. Jundēu awa aja ym ame'ē ta jy'ar ta uwyr. Warahy uhemihā koty ngi jy'ar ta uwyr. Warahy u'ariha koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Warahy jurukwā koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Iapyr koty ngi. Tumaha koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Tupā ixo ame'ē pe jy'ar ta uwyr. Tupāma'e imi'u matyriha rehe wapyk ta uwyr. Hury katu te hū ta ngā.

³⁰ Upa katu te ame'ē ta rehe Tupā juja katu te ipy'a katu ta — aja Jesu pandu.

*Jerusarē ok ta rehe har Jesu pandu
(Matéu 23.37-39)*

³¹ Arahā amō parise ta uhyk ehe. Pandu ipe:

—Eho nde sengi! Nde ke Ero jukwa tar katu — aja Jesu pe.

³² A'e pandu:
—Jawaran aja saka a'e. Ngā jukwaha ke. Kuja pepandu peho ipe: "Apyta we ta rī. Apo ngā py'a ngi ājā ta ke amuhem amondo axo. Apo ma'e ahy ixo ame'ē ta ke amukatu axo tī. Koī aja ta tī. Koī har pewe ihē ama'eha ke amumba ta" aja Ero pe pepandu peho.

³³ Mā! Ihē aho we ta me'ē te'e rī. Koī aja tī. Koī har pewe aja tī. Pe, Jerusarē ok ta pe ahyk ta. Jerusarē ok ta pe jō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke amō jukwa ta me'ē te'e. Amō renda pe anī — aja Jesu. (Aja rahā, Jerusarē ok ta pe a'e manō ta, aja mujekwa katu.)

³⁴ A'e pandu tī:
—Jerusarē ok ta pe har ta! Mā! Ima'e je'ēha pandu ame'ē ta ke Tupā muwyr rahā, ame'ē ta ke pejukwa. Myrandu katu pandu ame'ē ta ke a'e muwyr rahā, ita ra'yr pe pejukwa tī. Jerusarē ok ta pe har ta! Pehē

kotyhar ta ke amō amō rahā, ihē amujy'ar tar katu. Amujy'ar rahā, pehē ke amō ta jukwa ym ta tipe. Anī. Amujy'ariha ke peputar ym. Sapukái ra'y'r ta ke ipypo wyr pe imāi mujy'ar inom, aja pehē ke amujy'ar tar katu tī. Anī. Peputar ym.

³⁵ Jerusarē ok ta pe har ta! Pehē rekoha ke pehē pe te'e Tupā hijar oho. Ko pehē pe apandu katu. Kuja pepandu ta: “Mā peja jandema'e sawa'e te muwyr ame'ē ke rehe Tupā usak katu” aja ta pehē. Aja pepandu rahā jō, ihē rehe pesak ta tī. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke — aja Jesu pandu.

14

Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu

¹ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu pe amō parise pandu. Parisema'e kapitā a'e.

—Ihē rok pe ihē namō ja'u jaho — aja.

Pe, inamō ma'e ke Jesu u'u oho. Parise rok pe uhyk rahā, amō ta usak usak katu ehe. Putu'uha 'ar rahā, mukatu ta my? Mukatu rahā: “Nde katu ym” aja pandu ta, a'erehe usak usak ehe.

² Huwa koty amō sawa'e wata uwyr. Ijywa ke punga rāi ipe. Itymā ke aja tī. Punga rāi tī.

³ Pe, Moise je'ēha mu'eha ta pe Jesu pandu. Parise ta pe pandu tī:

—Myja Moise je'ēha rehe panduha ihī my? Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ahy ixo ame'ē ke amō mukatu katu my? Anī ta my? — aja Jesu a'eta pe.

⁴ Anī. A'eta pandu ym te ipe. “Ma'e katu ame'ē ke ema'e ym” aja Moise je'ēha pandu ym. A'erehe a'eta pandu ym te ipe. Pe, sawa'e po ke Jesu pyhyk. Mukatu. Pe, hok pe mujywy'r mondo. Katu aja mujywy'r mondo.

⁵ Pe, a'ep pe har ta pe Jesu pandu:

—Pehē ngī har ta'y'r wywykwar typy ame'ē pe u'ar rahā, pahar amō jo'ok ta ingi. Putu'uha 'ar rahā, u'ar. Pahar jo'ok ta ingi. Tapi'iruhu u'ar rahā, aja tī. Putu'uha 'ar rahā, u'ar tī. Pahar jo'ok ta ingi tī. (A'erehe putu'uha 'ar rahā, ahy ixo ame'ē ke amukatu rahā, katu tiki tī) — aja Jesu pandu.

⁶ Ame'ē panduha rehe marā ka ym je'ēha ke amō ta mujywyriha ipe.

“Ihē katu ihē” aja ekwa ekwa ym exo

⁷ Ma'e ke amō ta u'u uwyr rahā, wapyka katu te ame'ē pe wapyk wapyk oho. Ame'ē rehe Jesu usak rahā, myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke pandu ngā pe.

⁸ —Jumendaraha rehe ngā mi'u ke amō matyr rahā: “Ejur se nde tī” aja ijar pandu nde pe. Aja rahā, kapitā rake ewapyk ym eho. Nde erewapyk rahā, nde 'ar koty te we sawa'e katu ame'ē ke ijar mujy'ar my tī.

⁹ Pe, nde pe pandu uwyr: “Nde wapyka ke kome'ē sawa'e pe eme'ē” aja nde pe ijar pandu. Aja rahā, nde ruxī ta ingi. Amō wapyka, xupe kotyhar pe nde erewapyk ta ereho.

¹⁰ —Pesarahā! Kuja katu. Nde pe ngā mi'u jar pandu: “Ejur se nde tī” aja. Nde ereho rahā, xupe kotyhar wapyka pe ewapyk eho. Pe, nde rehe ijar uhyk uwyr rahā, pandu nde pe: “Anī! Sa'e! Se koty ewapyk ejur. Wapyka katu te ame'ē pe ewapyk ejur” aja ngā mi'u jar. Aja rahā, nde rehe a'ep ihī ame'ē ta usak. Aja rahā, nde rury katu ta.

¹¹ —“Ihē riki amō ta 'ar koty te we katuha” aja jupe ukwa rahā, ame'ē ke Tupā muhuxī ta. “Ihē riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ym ihē” aja jupe ukwa rahā, ame'ē ke Tupā muhury katu ta — aja Jesu pandu.

¹² A'engi: “Ihē rok pe ja'u jaho” aja pandu ame'ē pe Jesu pandu:

—Ma'e ke nde ere'u rahā, nde rehe katu ame'ē ta ke jō emujy'ar ym. Aja nde mu ta ke jō emujy'ar ym tī. Ne anam ta ke jō emujy'ar ym tī. Amō amō nde rok rake rupi ihī, ame'ē ta ima'ehū namō ixo. Ame'ē ta ke jō emujy'ar ym tī. Esarahā! Nde eremujy'ar rahā, pe, i'i atu rahā, nde pe pandu ta uwyr: “Ihē rok pe ma'e ke e'u ejur” aja nde pe.

¹³ A'erehe ngā mi'u nde erematyr rahā, ima'e ym te ame'ē ta ke emujy'ar. Wata katu ym ame'ē ta ke emujy'ar tī. Eha ym te ame'ē ta ke emujy'ar tī. Ijywa katu ym ame'ē ta ke emujy'ar tī. (Ame'ē ta marā ka ym so'o jukwaha.) Ame'ē ta ke emujy'ar.

¹⁴ Aja rahā, nde rehe Tupā usak katu ta. Esarahā! Ame'ē ta nde pe marā ka ym ma'e ke juja katu te mujywyriha. Esarahā! Nde pe Tupā riki mujywy'r ta. Yman rahā, katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem rahā, ma'e ke a'e riki mujywy'r katu ta nde pe — aja Jesu pandu parisema'e kapitā pe.

*Ngā mi'u matyr keruhū ke
(Matéu 22.1-10)*

¹⁵ Amō sawa'e myrape rake wapyk uī. Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, pandu ipe:

—Tupā ixo ame'ē pe oho. Pe, myrape rake wapyk ame'ē ta mā hurry katu ta kŷ — aja Jesu pe.

¹⁶ Pe, sawa'e pe pandu:

—Amō sawa'e ngā mi'u ke matyr hū. Heta ngā pe pandu:

¹⁷ “Pehē johu pe'u pejur” aja ngā pe. Angaha ke rehe uhyk rahā, miasu pe pandu: “Eho. Ihē mi'u u'u ame'ē ta pe epandu eho. 'Pe'u pejur. Upa ihē amoi katu' aja epandu eho” aja ngā mi'u matyriha jar pandu.

¹⁸ —Pe, miasu pandu oho rahā, amō amō pandu: “Aho ym ta ihē” aja. Kuja amō pandu py: “Ywy ke ihē amō ajo'ok. A'erehe

asak ta aho ehe apo 'y. 'Aho ym ta ihē' aja nde jar pe epandu" aja miasu pe.

¹⁹ Amō pandu: "Tapi'iruhu mokōi mu'am ame'ē ke ajo'ok. Aja me'ē awa po wajar peteihar upa ajo'ok. Ma'e ke hýkí katu raho nahā my? Ame'ē ke amanga ta aho. 'Aho ym ta ihē' aja nde jar pe epandu" aja miasu pe pandu.

²⁰ Pe, amō pandu: "Ajumendar ramō te ihē. A'erehe marā ka ym ihē aho" aja miasu pe.

²¹ —Pe, upa amō ta pandu ame'ē ke ijar pe miasu pandu oho. Ijar parahy hū ngā rehe. Miasu pe pandu: "Pahar eho! Ok ta rupi eho. Upa awa rape rupi eho. Ima'e ym te ame'ē ta ke se emuhyk erur. Itymā hātā ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī. Eha ym te ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī. Wata katu ym ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī" aja miasu pe.

²² —I'i atu ijar pe miasu pandu: "Sa'e! Upa nde erepandu ame'ē ke ihē ama'e. Pewe soroka ihī, ma'e u'uha renda pe" aja ipe.

²³ —A'erehe miasu pe ijar pandu tī: "Eho we rī. Ok ta kurar kupe koty rupi heta awa rape ihī. Ame'ē ngi upa ngā epyhyk erur. Ihē rok ke emutyryhem.

²⁴ Apandu katu. 'Ma'e ke pe'u pejur' aja ihē apandu py, ame'ē ta u'u ym te ta. Ihē mi'u amatyr ame'ē ke u'u ym te ta" aja ijar pandu — aja Jesu mu'e.

(Aja rahā: "Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo" aja jundēu awa ta pe pandu py. Ame'ē ta upa katu te jurujar ym ta. Jundēu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ta, aja Jesu mujekwa.)

*Jesu namō ixo ame'ē ta rehe har
(Matéu 10.37-38; Ruk 9.23-24)*

²⁵ Heta te hū ngā oho ixo inamō. Pe, Jesu uwak rahā, pandu ngā pe:

²⁶ —Ihē namō amō ixo rahā, ihē rehe a'e ipy'a ym rahā, marā ka ym ihē kotyhar aja ixoha. Ipái rehe amō ipy'a katu. Ame'ē 'ar koty te we ihē rehe ipy'a katu. Aja rahā jō, ihē kotyhar aja ixo ta. Imāi rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Hakehar rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Ta'yr ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Imu ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Ianam ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Juehe te'e aja tī. Ipy'a katu tī. Pe, ame'ē ta 'ar koty te we ihē rehe ipy'a katu. Aja rahā jō, ihē kotyhar aja ixo ta.

²⁷ —Ihē namō amō ixo rahā, ame'ē ke amō ta jukwa tar katu my. Pe, a'e pandu: "Anī. Ihē ajurujar katuha ke ahijar ym ta. Ihē ke jukwa ta my? Ahijar ym ta" aja. Aja rahā, ihē kotyhar aja ixo ta.

²⁸ —Pehē ngi har amō riki ok keruhū mujā rahā, myja myra hetaha rahā, uhyk ta my? Upa ta my? Aja ukwa ukwa py ixo. Upa katu te pehī nahā my, ame'ē ukwa ta. Ukwa ukwa py ixo.

²⁹ Ukwa ym rahā, mumba ym ta. Ixanger jō upa jytyka. Uhyk ym myra ke. Marā ka ym mumbaha. Ame'ē rehe usak ame'ē ta upa puka puka hū ehe.

³⁰ "Mā! Ok keruhū sawa'e mujā ta tipe ixo. Mumba ym ta riki" aja ngā puka puka hū ehe.

³¹ —Pesarahā! Amō kapitā keruhū jumai tate oho. Heta te hū sonda ta namō oho ta. I'ar koty te we huwajan ta rahā, ima'e pyrātāha ke a'e ukwa py ta. Huwajan ta ke a'e muputu'u ta my, ame'ē ke ukwa py ta. Ukwa ukwa py ixo.

³² Marā ka ym muputu'uha rahā, je'ēha ke mondo ta, amō kapitā keruhū koty, huwajan koty. Paite we huwajan ixo rahā, je'ēha ke mondo ta. "Myja rahā, nde ereputu'u ta my? Jamukatu jande juehe" aja je'ēha ke amō pandu ta oho ipe. Pe, muputu'u.

³³ —Aja pehē pe tī. Pekwa pekwa katu py pexo. "Ixotyhar aja ihē axo ta. Ihē ke amō jukwa tar katu rahā, tapijar te'e we ixotyhar aja ihē axo ta" aja pekwa pekwa pexo. Pehē ngi har amō upa katu te ima'e ke hijar ym rahā, marā ka ym ihē kotyhar aja ixoha — aja Jesu pandu.

*Jukyr jaxer aja ym pexo
(Matéu 5.13; Mak 9.50)*

³⁴ A'e pandu tī:

—Jukyr ma'e ke muhembyk katu. Pe, jukyr ngi he'ēha kanim rahā, marā ka ym he'ēha amō mujwyryr ehe.

³⁵ Jaxer riki. Ywy rehe moī rahā, muhury ym ma'eywa'y ra'yr ke. Amō ma'e muhuryha namō mupara ym tī. Ombor te'e awa. Pehē pekwa tar katu rahā, ihē amu'e ame'ē ke rehe pehendū katu! — aja Jesu pandu.

(Aja riki amō. "Jesu kotyhar aja ihē axo ta" aja amō pandu rahā, jukyr katu aja saka. Pe, Jesu rehe jurujar katuha ke hijar rahā, jukyr he'ēha upa kanim ame'ēja saka. Katu ym. A'e ke Tupā ombor te'e, ame'ēja saka ta tī.)

15

*Arapuharan kanim ame'ē rehe har
(Matéu 18.12-14)*

¹ Amō rahā, heta ngā jy'ar uwyr ehe, Jesu rehe. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ta jy'ar uwyr ehe. Amō sawa'e katu ym ame'ē ta jy'ar uwyr ehe tī. Panduha rehe hendu uwyr.

² Pe, parise ta je'ē je'ē hū ehe har, Jesu rehe har. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Je'ē je'ē hū ehe har tī. Kuja:

—Mā! Amō jaxer ame'ē ta namō ixo katu. Ma'e ke a'eta namō u'u tī. Katu ym aja jande pe — aja a'eta je'ē je'ē hū.

³ A'erehe myja me'ē ma'e kanim ame'ē ke my, ame'ē ke Jesu pandu ngā pe:

4 —Pehē ngi har amō heta arapuharan ta namō ixo. Kuja, 100 hetaha ke. Pe, petēi kanim oho rahā, ijar kekar kekar ta oho. Kāpī u'u, aja kanim ym ame'ē ta ke ijar hijar ta. Pe, kanim ame'ē ke kekar kekar oho. Pe! Mahem.

5 Mahem rahā, hury katu ehe. Ijixi'y'ar pe hupir werur.

6 Hok pe muhyk rahā, ehe katu ame'ē ta ke mujy'ar. Hok rake rupi ixo ame'ē ta ke mujy'ar tī. Pandu: "Arapuharan kanim ame'ē ke amahem, a'erehe ihē namō pehē rury katu pexo!" aja arapuharan jar.

7 Pesarahā! Aja ywa pe Tupā je'ēha rahoha ta hury katu tī. Amō ta katu ame'ē ta aja ixo. Kuja, 99 hetaha. Ame'ē ta ipy'a ke muruwak ym ta me'ē te'e. Katu ame'ē ta aja ixo. Ame'ē ta rehe Tupā je'ēha rahoha ta hury katu. Pe, petēi sawa'e katu ym ame'ē riki ipy'a ke Tupā koty muruwak mondo rahā, i'ar koty te we Tupā je'ēha rahoha ta hury katu ehe. Kuja, 99 hetaha 'ar koty te we hury katu te ta ha — aja Jesu pandu.

Tamatarer kanim ame'ē rehe har

8 A'e pandu rī:

—Kuja amō we tī. Amō kūjā ita tamatarer pu'a namō ixo. Itatuwyr ke te'e mujā ame'ē ke. Jande popa hetaha namō ixo. Pe, petēi kanim rahā, kuja kekar. Araparin ke muwera. Ame'ē weraha rupi peir peir ixo. Ame'ē matyriha pe kekar kekar katu. Aja upa hok wyr rupi usak usak ixo ehe. Pe, mahem.

9 Mahem rahā, ehe katu ame'ē ta ke mujy'ar. Hok rake ixo ame'ē ta ke mujy'ar tī. Pandu: "Ita tamatarer pu'a kanim ame'ē ke amahem, a'erehe ihē namō pehē rury katu pexo!" aja kūjā pandu.

10 Pesarahā! Aja Tupā je'ēha rahoha ta hury katu ta tī. Petēi sawa'e katu ym ame'ē ke ipy'a ke Tupā koty muruwak mondo rahā, Tupā je'ēha rahoha ta hury katu ta ehe tī — aja Jesu pandu.

Ta'yr kanim ame'ē rehe har

11 A'e pandu tī:

—Amō sawa'e mokōi ta'yr ta namō ixo.

12 Amō wera rahā, ipái pe petēi pandu. Ame'ē riki u'ar we ame'ē ke. (Ame'ē ta'yr ipáima'e tamatarer pyhyk tar katu apo 'y. Ipái manōha rehe harō tar ym.) Kuja pandu: "Papa! Nde eremanō rahā, upa katu te nema'e ke jande pe nde eremupyta ta kŷ. Wajar ihēma'e ta. Apo ame'ē ke ihē pe emuwyrāhā!" aja ipái pe. A'erehe ima'e ke ipái me'ē me'ē. Mokōi ta'yr ta pe me'ē hū.

13 —Pe, ame'ē ta'yr wajar pyhyk. U'ar we ame'ē ke. Upa muhopy. Aja tamatarer pyhyk. Pe, heta katu ym ukwer rahā, ipái rekoha ke hijar oho. Pepaite ihon. Amō ywy pe har ta koty oho. A'ep ka'u te'eha rupi tamatarer ke me'ē me'ē. Upa katu te ipy'a moī, ame'ē ke rehe tamatarer me'ē me'ē rāi.

14 Aja upa katu te tamatarer kanim ipe. Pe, ame'ē ywy rupi nixōi te ngā mi'u ke. A'erehe a'e pyrara ixo tī.

15 A'erehe ame'ē ywy pe har sawa'e pe pandu. "Ihē aparaky ta nde pe" aja. "Ere. Ihēma'e kure ta rehe esak katu. Kure mi'u eme'ē me'ē katu" aja sawa'e pandu. Ame'ē ke rehe a'e usak usak ixo.

16 Myahy a'e. Ynga aja me'ē ke kure ta u'u ixo. Ame'ē ke a'e u'u ta tipe tī. Me'ē ym ma'e ke ngā ipe.

17 —Peramō ipy'a upak ipe. Jupandu jupe: "Mā! Ihē páima'e miasu ta ma'e ke u'u rahā, pyta we riki. Heta ma'e ke ihī. Ko ihē myahyha namō ihē axo. Amanō tate ihē.

18 Papa rekoha pe ihē ajywyr ta aho tī. Kuja ihē apandu ta: 'Papa! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e, aja Tupā ukwa katu. Nde aja tī. Nde erekwa katu tī.

19 "Ihē ra'yr" aja ihē pe nde erepandu ym rahā, mā katu apo 'y. Miasu aja nde pe aparaky te'e ta apo tī' aja papa pe ihē apandu ta" aja jupandu jupe.

20 A'erehe a'engi oho. Ipái rekoha pe jy-wyr oho ixo.

—Ipái rok paite we riki. Uhyk oho ixo rahā, ipái usak ehe. Pyrara usak ehe. Pe, ujan ixoty. Ta'yr jurupy rupi juman juman. Huwa ke pyter pyter tī. (Aja hury katuha mujekwa.)

21 —Ta'yr pandu ipe: "Papa! Ma'e aka'u te'eha ke ama'ema'e, aja Tupā ukwa katu. Nde aja tī. Nde erekwa katu tī. 'Ihē ra'yr' aja ihē pe nde erepandu ym rahā, katu tiki" aja ipái pe.

22 —Anī. Miasu ta pe ipái pandu: "Pahar perur! Ma'e mundeha katu te ame'ē ke perur. Pemunde ehe. Ipo rehe har aja tī. Ipy rehe har aja tī. Perur tī.

23 Upa rahā, perur amō tī. Tapi'iruhu ta'yrer ke perur. Ixa te ame'ē ke perur. Pejukwa. Jande rury katuha jamujā ta.

24 Ko ihē ra'yr manō aja akwa naī. Anī. Apo ixuwe katu uhyk uwyr. Kanim oho aja ixo. Ko apo ixo 'y' aja ipái pandu. Pe, hury katuha ngā mujā ixo.

25 —Aja ixo rahā, ta'yr jepy ame'ē ke kupixa pe paraky ixo. A'engi jywyr uwyr. Hok pe uhyk tate rahā, ma'e tyapuha rehe hendu.

26 Pe, amō miasu pe pukái: "Ejur se! Ma'e puki?" aja ipe.

27 A'e pandu: "Ne mu ko uhyk uwyr. Manō ym a'e. Katu uhyk uwyr. A'erehe jande pe nde pái pandu: 'Tapi'iruhu ta'yrer ke pejukwa. Ixa te ame'ē ke' aja jande pe" aja miasu pandu ipe.

28 —Ta'yr jepy ame'ē ke parahy te'e. Hok pe ixē tar ym. A'erehe ipái uhem oho ixoty. Pandu ipe: "Exe ejur nde tī" aja pandu hū ta'yr pe.

²⁹ Ta'yr pandu: “Anī. Axe ym ta. Esarahā! Aparaky hū axo nde pe. Heta warahy 'ar aha oho. Te'e paraky ame'ēja ihē. Ne je'ēha rehe ihē ahendu katu te. Aja te'eha ihē axo. Nde ereme'ē ym te ma'e ke ihē pe. Arapuhame ra'yr nde ereme'ē ym riki. Ame'ē namō ihē rehe katu ame'ē ta namō jō amuhury ta tipe. Ja'u ta tipe. Anī. Nde ereme'ē ym ihē pe.

³⁰ Apo peme'ē nde ra'yr upa katu te nema'e ke mukanim. Kūjā ka'u te'e ame'ē ta pe upa mukanim. Ko riki jywyr uwyr. Pe, nde je'ēha rupi tapi'iruhu ta 'yrer ke nema'e miasu ta jukwa. Ixa te ame'ē ke. Katu ym aja” aja ipái pe ta'yr jepy ame'ē pandu.

³¹ Pe, ipái pandu: “Sa'e! Ihē ra'yr nde. Ihē namō nde erexo. Aja te'eha nde. Upa ihēma'e kohī. Ame'ē riki upa katu te nema'e tī.

³² Ko nde mu riki manō, aja ixo. Apo ixe katu aja uhyk uwyr. Kanim oho aja ixo. Ko apo ixo 'y. A'erehe jande rury katuha jamujā ta me'ē te'e. Jande rury katu ta me'ē te'e. Jande rok pe jaxe jahorahā!” aja ta'yr pe ipái pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupā tī. Petē sawa'e katu ym ame'ē ke ipy'a ke ixoty muruwak mondo rahā, Tupā hury katu ta, aja Jesu mujekwa katu.)

16

Jjarma'e tamatarer ke amō mukanim

¹ Jumu'eha ta pe Jesu pandu: —Pe, amō sawa'e ixo. Ima'ehū ame'ē ke a'e. Ima'e tamatarer ke amō usak usak ixo. Pe, ijar pe amō ta pandu oho: “Tamatarer usakiha riki nema'e ke te'e mukanim ixo” aja ijar pe.

² Pe, amō pe ijar pandu: “Tamatarer usakiha emuhyk se” aja ipe. Usakiha uhyk rahā, ijar pandu ipe: “Nde erema'ema'eha rehe har ihē ahendu. Jete har te my? Myja ihēma'e tamatarer nde ereme'ē me'ē my? Myja nde eremujiwyr tī? Ame'ē ke upa katu te emapyk. Ihē asak ta. Ihēma'e ke nde eresak ym ta apo 'y” aja ijar pandu.

³ —Pe, hok pe jywyr rahā, usakiha jupandu jupe: “Ihēma'e parakyha ngi ihē jar ihē ke muhem ta apo. Myja aparaky ta apo my? Ihē pyrātā ym ihē. (Marā ka ym kupixa rehe aparakyha.) Tamatarer ke ngā pe apandu pandu rahā, ihē ruxī ta ihē ke ngi. Aja ama'e ym ta.

⁴ Aa! Apo akwa katu! Ihē rehe katu ame'ē ta ke amu'am ta. Pe, ihēma'e parakyha ngi ihē ke muhem rahā, ihē rehe katu ame'ē ta ixo ta. Hok pe ame'ē ta ihē ke mupyta katu ta” aja jupandu jupe.

⁵ —A'erehe ijar pe ma'e ke mujiwyr ame'ē ta ke muhyk. Upa muhyk. Amō pe pandu py: “Myja hetaha ihē jar pe nde eremujiwyr ta my?” aja tamatarer usakiha pandu.

⁶ Sawa'e pandu: “Mandeju raī ka aja me'ē heta te hū amujiwyr ta me'ē te'e. Kamuxī ra'yr ke tyryhem heta te hū, kuja, 100 hetaha ke” aja usakiha pe. A'e pandu: “Esarahā! Ko nema'e mangaha ke. Se ewapyk. Pahar iwyr koty paper rehe emupinim. Wajar jō nema'e mangaha kohī. Kuja, 50 aja hetaha jō emupinim. Ihēma'e parakyha nixói rahā, ihē rehe eharái ym” aja usakiha pandu. (A'e jupandu jupe tī: “Apo ihēma'e parakyha ngi ihē jar muhem rahā, peme'ē ihē rehe usak katu ta my” aja jupandu jupe.)

⁷ —Amō pe pandu: “Ne rahā tī! Myja nde eremujiwyr ta ihē jar pe my?” aja usakiha pandu. Amō pandu: “Ahūi aja me'ē heta te hū amujiwyr ta me'ē te'e. Kuja, 1.000 wasākā mangaha mutryhem” aja usakiha pe. A'e pandu: “Ko nema'e mangaha kohī. Iwyr koty paper rehe emupinim. Kuja, 800 aja emupinim. Te'e apandu ta, aja rahā ihē jar ukwa ym ta. Esarahā! Ihēma'e parakyha nixói rahā, ihē rehe eharái ym” aja ipe. (A'e jupandu jupe tī: “Apo ihēma'e parakyha ngi ihē jar muhem rahā, peme'ē ihē rehe usak katu ta my” aja jupandu jupe.)

⁸ —Ame'ē usakiha ma'ema'eha rehe har ijar hendu rahā, pandu: “Mā! Usakiha ukwa katu ma'e. Ehe katu ame'ē ta ke mu'am ixo” aja riki ijar pandu. (Jete har te rupi ym usakiha ma'e. Katu ym ame'ē.) Ukwa katuha rehe har jō ijar katu pandu — aja Jesu pandu.

A'e pandu tī:

—Ima'e ke rehe ukwa katuha namō Tupā kotyhar ta usak usak katu. Aja rahā, yman rahā ima'e ke pewe hū ta. Mā! Tupā kotyhar ta 'ar koty te we Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa katuha. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ke ukwa ukwa ixo, ame'ē ta pe ukwa katuha namō amō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e. Aja rahā, yman rahā ima'e ke pewe hū ta — aja Jesu pandu.

⁹ A'e pandu tī:

—Pesarahā! Kome'ē ywy keruhū pe ma'e ke heta ihī. Tamatarer. Ma'e katu ame'ē ke. Heta ihī tī. “Aa! Ame'ē ke Tupā kotyhar ta pe ihē ame'ē ta. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe Tupāma'e parakyha riki katu ta oho” aja pepandu. Aja rahā, pamanō rahā, ixoty oho rahā, pehē pe Tupā pandu ta: “Se pejur katu. Katuha renda ke se. Manō ym te ta awa se. Katu tiki” aja pehē pe Tupā pandu.

¹⁰ —Jete har rupi ta'yr mi ma'e ke rehe amō usak usak katu. Aja rahā, jete har rupi heta te hū ma'e ke rehe usak usak katu ta tī. Te'eha rupi ta'yr mi ma'e ke rehe usak usak. Aja rahā, te'eha rupi heta te hū ma'e rehe usak usak ta tī.

¹¹ Kome'ē ywy keruhū pe ma'e ke heta hū ihī. Ame'ē ke jete har rupi ym pesak pesak

rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē, ame'ē ke pehē pe a'e me'ē ym ta tī.

¹² Amō tama'e ke rehe pesak pesak katu ym rahā, pehēma'e ke pehē pe amō me'ē ym ta tī.

¹³ —Mokōi ijar pe marā ka ym miasu paraky katuha. Mokōi jar pe paraky rahā, petēihar rehe jō ipy'a katu ta. Amō rehe anī ta. Peteī jar je'ēha rehe hendu katu ta. Amō jar je'ēha rehe anī ta. Hendu ym ta ehe. (Aja Tupā rehe tī.) Tamatarer ke rehe jō ipy'a ke amō moī moī rahā, marā ka ym Tupā rehe ipy'a katuha. (Mokōi ijar aja saka tī) — aja Jesu pandu.

Jesu je'ēha ke

(*Matéu 5.31-32; Matéu 11.12-13; Mak 10.11-12*)

¹⁴ Ame'ē panduha ke parise ta hendu rahā, puka puka hū ehe, Jesu rehe. Tamatarer ke rehe ame'ē ta ipy'a ke moī moī katu, a'erehe Jesu rehe puka puka hū.

¹⁵ Jesu pandu:

—Sawa'e katu te pehē aja amō ta ukwaha. Ame'ē ke peputar katu. Anī. Aja ym pehē, aja pehē rehe har Tupā ukwa katu. Ma'e ke katu te aja sawa'e ukwaha. Anī. Ame'ē riki jaxer ame'ē ke te'e aja Tupā ukwa katu. Tupā riki ukwa katu te ame'ē ke a'e.

¹⁶ —Aja Moise je'ēha rehe har amō koty pekwa. Pesarahā! Juā mujahukiha uhyk ym rahā we, Moise je'ēha rehe amō hendu katu rī. Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ta rehe aja tī. Hendu katu tī. Pe, Juā uhyk. A'engi myrandu katu ke ihē apandu pandu axo. Ma'e ka'u te'eha ke amō hijar, pe, Tupā koty ipy'a ke muruwak. Aja rahā: “Ihē kotyhar ke nde” aja Tupā pandu. Ame'ē myrandu katu rehe heta te hū jurujar katu.

¹⁷ Moise je'ēha rehe amō hendu katu ta me'ē te'e tī. Ywa ke kanim ta oho. Kome'ē ywy keruhū aja tī. Upa ta tī. Moise je'ēha rehe hendu katuha anī. Upa ym te ta. A'erehe Moise je'ēha rehe hendu katu ta me'ē te'e we rī.

¹⁸ —Pesarahā! Kuja riki amō. Hakehar ke sawa'e hijar oho. Pe, amō kūjā ke pyhyk rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Pe, hijar ame'ē kūjā ke amō sawa'e pyhyk rahā, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē kūjā ma'e tī. Katu ym aja. A'erehe aja pema'e ym ta me'ē te'e — aja Jesu pandu.

Rasaro rehe har. Ima'ehū ame'ē rehe har tī.

¹⁹ (Tamatarer rehe jō amō ipy'a moī rahā, katu ym aja Jesu mu'e.) A'erehe kuja pandu:

—Pe, amō sawa'e ixo. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. Ima'e mundeha muhepy hū ame'ē ke namō wata ixo. Wera rahā pame katu te humi'u ke matyr hū. Aja jumuhury hury juehe.

²⁰ Hok rukwen pe amō sawa'e ke amō ta muhyk muhyk raho. Her Rasaro. Ima'e ym te a'e. Pere ke mâte hū te'e ehe.

²¹ A'ep harō uī. Ima'ehū, ame'ēma'e myrape 'ar ngi imi'u kurer u'ar u'ar. Ame'ē ke Rasaro u'u ta tipe. Me'ē ym amō ipe. Jawar ta riki pere ke here here tī.

²² Pe, ima'e ym te ame'ē ke manō, Rasaro ke. Amarā rake i'ā ke Tupā je'ēha rahoha ta muhyk raho. Ywa pe huruha rehe muhyk raho.

—Ima'ehū ame'ē ke manō tī. Pe, amō ta jytym raho.

²³ Mupyraraha renda pe pyrara hū ixo. Ma'ā rahā, Amarā rehe usak. Hake Rasaro i'āi. Pijaite we usak ehe.

²⁴ Pe, pukāi: “Amarā! Epyrara ihē rehe esarahā! Ihē koty Rasaro ke emuwyr. Y pe ipo ākā rakehar munde ta. Ame'ē pe ihē juru ke mursā ta. Tata keruhū pe ihē axo. Apyrara hū ihē ke” aja Amarā pe.

²⁵ —Pe, Amarā pandu ipe: “Sa'e! Anī. Ywy pe nde erexo rahā, upa katu te ma'e katu ame'ē ke nema'e riki. Ame'ē ke rehe ekwa ekwa exo. Rasaro rehe anī. Upa katu te ma'e katu ym ame'ē ke ima'e riki. Apo anī. Se a'e hury katu ixo apo 'y. Nde anī. Nde erepyrara erexo apo 'y.

²⁶ Ko riki amō we tī. Jande pyter rupi sorok te'e hū ame'ē ke tūi. A'erehe sengi marā ka ym nde koty amō ahaha oho. Nde koty har ngi marā ka ym jande koty amō ahaha uwyr tī” aja ipe.

²⁷ —Sawa'e pandu: “Amarā! Aja rahā, ko apandu nde pe. Ihē pái rekoha pe Rasaro ke emondo.

²⁸ A'ep ihē mu ta ixo. Awa po wajar pe-teīhar upa hetaha ixo. Ame'ē ta pe je'ēha namō Rasaro ke emondo. Aja rahā, ame'ē ta se uwyr ym ta tī. Se pyrara hū awa” aja pyrara ixo ame'ē ke pandu.

²⁹ —Amarā pandu: “Anī ta. Moise mupinin ame'ē ke namō ne mu ta ixo. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinin. Ame'ē ta namō ixo tī. Ame'ē panduha rehe ne mu ta hendu katu ta me'ē te'e. Hendu katu rahā, ukwa katu ta. Aja rahā peme'ē pyraraha renda pe oho ym ta tī” aja pyrara ixo ame'ē pe Amarā pandu.

³⁰ —Sawa'e pandu: “Anī ta Amarā! Ame'ē ke a'ewan ym we rī. Amō we rahā, katu. Kuja. Manōha ngi amō kwera katu uhem, pe, ame'ē riki Tupā je'ēha ke pandu oho rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke muruwak ta mondo. Tupā koty muruwak ta mondo” aja pyrara ixo ame'ē pandu.

³¹ —Amarā pandu: “Anī. Moise je'ēha rehe a'eta hendu ym rahā, amō rehe hendu ym tī. Manōha ngi kwera katu uhem ame'ē ke Tupā je'ēha pandu. Ame'ē ke rehe hendu ym ta tī. Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ta rehe

hendu ym rahã, aja tĩ. Manõha ngi kwera katu uhem ame'ẽ ke pandu oho. Tupã je'ẽha ke pandu oho. Ame'ẽ ke rehe hendu ym ta tĩ" aja pyrara ixo ame'ẽ pe Amarã pandu – aja Jesu pandu.

17

Ma'e ka'u te'eha ma'ema'e ame'ẽ rehe har
(Matéu 18.6-7; Matéu 18.21-22; Mak 9.42)

¹ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:
–Ma'e ke rehe amõ usak, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'e ta. Aja me'ẽ aja te'e ta ixo. Pe, ngã muka'u te'eha ke mu'e, ame'ẽ ke mã Tupã mupyrara te hũ ta.

² Ihẽ rehe amõ amõ ta'yn ta jurujar katu. Pe, amõ pandu: "Mã! Jesu rehe pejurujar katuha pehijar" aja. A'erehe ta'yn ta hijar. Aja rahã, mã peja pandu ame'ẽ jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namõ a'e ke ypa pe ombor. Pe, y jukwa. (Aja rahã, ta'yn ta ke mu'e ym ta.) Aja manõ rahã, Tupã mupyraraha 'ar koty te we katuha. Tupã mupyrara rahã, mupyrara te hũ ta.

³ –Pesak katu te'e! Ma'e ka'u te'eha ke ne mu ma'e rahã: "Mã peja ym" aja epandu ipe. Ame'ẽ ngi ipy'a ke muruwak mondo rahã, nde py'a emujywyr ehe.

⁴ Wera rahã, awa po wajar mokõi hetaha ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e nde pe. Pe, a'e ma'e, a'engi nde pe pandu: "Ame'ẽ ngi ihẽ py'a amuruwak amondo. Ihẽ rehe nde py'a emujywyr katu" aja nde pe pandu. Aja rahã, aja pame katu te nde py'a ke emujywyr ehe – aja Jesu pandu.

Jurujar katuha ke
(Matéu 17.20; Mak 11.22-23)

⁵ Jesu mondo ame'ẽ ta pandu ipe:
–Sawa'e! Mã! Jande py'a jamujywyrriha hãtã ame'ẽ ma'eha. Jande ke emu'e katu. Aja rahã, jajurujar katuha amõ we katu ta. Pe, nde erepandu aja jama'ema'e katu ta – aja Jesu pe.

⁶ A'e pandu:
–Pesarahã! Ta'yr mi pejurujar katu rahã, marã ka ym amõ ma'eha, ame'ẽ ke pema'ema'e katu ta kũ tĩ. Ta'yr mi pejurujar katu. Ma'e ra't ta'yr te mi, ame'ẽja saka. Aja rahã kome'ẽ myra keruhũ pe pepandu ta: "Nde rapo ke namõ ejujo'ok ehem eho. Y ramũ pe ejujytm eho" aja myra pe. Ta'yr mi pejurujar katu rahã, ame'ẽ myra jujo'ok ta oho – aja Jesu. ("Myra" aja pandu rahã: "Upa ma'e hãtã ma'eha ke" aja mujekwa katu.)

Miasu ma'ema'eha ke

⁷ Ajame'ẽ ke Jesu mu'e:
–Pehẽ ngi har amõ ixo. Miasu aja paraky ixo, kupixa rehe. Arapuharan ta rehe usak usak ixo amõ nahã my. Pe, hok pe uhky jywyr rahã, ame'ẽ pe kuja nde erepandu

my: "Ere. Nde ereparaky katu. Pahar ma'e ke e'u eho" aja pandu my?

⁸ Anĩ. Aja ym. Amõ koty nde erepandu ta. Kuja: "Ma'e ke ihẽ pe emupupur. Nema'e kamixa emunde. Pe, ihẽ a'u rahã, ma'e ke emoĩ moĩ ihẽ pe. Upa a'u rahã, nde ere'u ta" aja miasu pe.

⁹ Miasu pe: "Katu nde. Nde ereparaky katu" aja nde erepandu ym ta. Anĩ. Ne je'ẽha rehe jõ hendu katu. Aja miasu katu ame'ẽ ke a'e, aja mujekwa.

¹⁰ Pehẽ aja tĩ. "Pehẽ katu. Pema'ema'e katu" aja jandema'e sawa'e te pandu ym rahã, nde rury katu pexo rĩ. A'e pandu ame'ẽ ke pema'ema'e rahã, kuja pepandu ta: "Miasu ta jõ jande. Jande pe sawa'e te pandu ame'ẽ ke jõ jama'ema'e" aja pehẽ – aja Jesu pandu.

"Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja peteĩ jõ pandu

¹¹ Jerusarẽ ok ta pe Jesu oho ixo rahã, amõ wyy rupi asa oho ixo. Ngarirẽi wyy ngi uhem oho rahã, Samari wyy pe uhky oho. Ame'ẽ rupi asa oho ixo.

¹² Pe, amõ ok ta pe uhky tate rahã, pereran ma'e u'u hũ ame'ẽ ta uhky uwyr ixoty. Jande popa sawa'e ta hetaha. Paite we pu'am u'am. (Amõ jundéu awa ta namõ ixo ym ta me'ẽ te'e ame'ẽ ta.)

¹³ A'eta pukái:

–Jesu! Sawa'e! Jande rehe epyrara esak! Jande ke emukatu – aja ipe.

¹⁴ A'eta rehe usak rahã, pandu:

–Ere! Peho! Jundéu awa tama'e pa'ihu koty peho. Pemujesak pehẽ juehe har ipe. Pehẽ katu aja a'e mujekwa ta ngã pe – aja Jesu.

Pe, ame'ẽ ta johu oho ixo rahã, upa katu te katu 'y.

¹⁵ Ame'ẽ ta ngi har peteĩ jõ jywyr. (Samari wyy pe har ke a'e.) Katu, aja ukwa rahã, Jesu koty jywyr uwyr. Tupã rehe har katu pandu pandu hũ uwyr.

¹⁶ Jesu ruwa koty ipynarãi pe wapyk uwyr. (Aja ipy'a moĩ moĩ katu ehe.) "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke. Ihẽ ke nde eremukatu" aja pandu ipe, Jesu pe. Samari wyy pe har ke a'e. Jundéu awa ym ame'ẽ ke a'e.

¹⁷ Jesu pandu:

–Mã! Jande popa sawa'e hetaha amukatu. Awa po wajar tumeme sawa'e ta jywyr ym uwyr, ihẽ koty.

¹⁸ Mã! Amõ awa ke jõ jywyr uwyr. Tupã pe: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja pandu uwyr. Mã! Aja jundéu awa ta pandu ym uwyr. Ko samari wyy pe har jõ jywyr uwyr – aja Jesu pandu.

¹⁹ Pe, a'e pandu ipe:

–Epu'am katu! Eho! Ihẽ rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ke amukatu. A'erehe nde katu apo 'y – aja ipe.

Jesu riki kapitā keruhū
(*Matéu 24.23-28; Matéu 24.37-41*)

²⁰ Amō parise ta Jesu pe pandu:

—Myja rahā kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e muwyr ta my? Pe, jundéu awa ta ke huwajan ta ngi poir ta my? Pe, jandema'e wyy pe kapitā keruhū aja ixo ta my? — aja parise ta pandu.

Jesu pandu:

—Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke uwyr rahā, ehe har upa katu te ngā pandu pandu ym ta.

²¹ Kuja ym ta. Amō pandu: “Pesarahā! Ko riki ixo.” Amō: “Paite riki ixo!” Aja ym riki. Pesarahā! Pehē namō a'e ixo apo 'y. Pekwa ym riki — aja parise ta pe. (“A'e ixo apo 'y” aja pandu rahā: “Juehe har” Jesu pandu.)

²² Jumu'eha ta pe jō Jesu pandu. Kuja:

—Ngā pyrara hū, ame'ē angaha rehe uhky ta. Arahā kuja peputar ta. Kirisutu uwyr. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Ihē riki Kirisutu. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pe, ngā mupyraraha ngi pehē ke ihē ajo'ok ta. Ame'ē ke peputar katu tipe.

²³ Pe, amō ta pandu ta pehē pe. “Paite pesak peho! Kirisutu pehī!” Amō: “Se pesak pejur. Kirisutu kohī!” Anī. Pekekar ym peho. Nixói.

²⁴ Tupā wera rahā, paite rupi upa ta wera oho. Paite rupi upa katu te ngā usak. Aja ihē ajywyri rahā, paite rupi upa katu te ngā ukwa katu ta kŷ tī. Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

²⁵ Pesarahā! Ajywyriha angaha rehe uhky ym we ta rī. Kuja uhky py ta. Ihē ke amō ta mupyrara hū ta. Parise ta aja amō ta putar ym ta ihē ke tī.

²⁶⁻²⁷ —Yman te Noe ixo rahā, amō ta ixoha rehe te'e ukwa ukwa ixo. Ma'e ke u'u uī. Sawa'e ta kūjā ta ke pyhyk. Kūjā ta aja tī. Sawa'e ta ke pyhyk tī. Aja te'e ngā ixo. Ima'e ke rehe jō usak usak ixo. Pe, jarusu keruhū pe Noe ixe oho. Pe, y ke upa katu te ma'e ke munde oho. Upa ngā ke jukwa. Ihē ajywyri Tate rahā, aja ta ngā ixo tī. Ixoha rehe te'e upa apo ixo ame'ē ta ukwa ukwa ixo tī. Ima'e ke rehe jō ukwa ukwa ixo. Pahar ihē ajywyri ta. Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

²⁸⁻³⁰ —Yman te Ro ixo rahā, aja upa ngā ixo tī. Ima'e ke rehe jō ukwa ukwa ixo. Ma'e ke u'u uī. Ma'e ke muhepy hepy u'am tī. Kupixa mujā mujā ixo tī. Hok ke mujā mujā ixo tī. Pe, Sondo ok ta ngi Ro uhem oho rahā, aman aja tata ke Tupā mungyr. Tatāpūi aja ita ra'y ke mungyr tī. Upa katu te ame'ē ok ta pe har ta ke tata jukwa. Pahar jukwa. Ihē ajywyri rahā, aja ta ngā ixo tī. Ima'e ke rehe jō ukwa ukwa ixo tī. “Uwyr ym a'e” aja ngā ukwaha naī. Anī. Pahar ihē ajywyri ta. Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

³¹ —Pyraraha uhky rahā, hok kupe ipe ame'ē 'ar pe amō ixo rahā, pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.) Hok pe ixe ym oho. Ima'e ke pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. Kupixa pe ixo ame'ē ke hok pe jywyri ym oho tī. (Ima'e ke pyhyk ym jywyri.) Pahar ujan oho.

³² Ymanihar Ro rakehar rehe pekwa pekwa pexo. (Haikwer koty ma'ā. Pyta riki. Arahā pahar manō.)

³³ Ima'e ke amō mupyta ta katu aja jō ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahā, ixoha kanim ta. Manō ta. Ima'e ke putar ym. “Mā peja kanim” aja ipy'a pe ukwa ukwa ixo. Pe, ujan oho rahā, ixoha kanim ym ta. Manō ym ta.

³⁴ —Ko apandu pehē pe. Ihē ajywyri rahā, mokōi sawa'e ukwer ou, pytun rahā. Petei pyta ta. Amō anī. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta.

³⁵ Ma'e ke mokōi kūjā kytyk kytyk u'am. Petei pyta ta. Amō anī ta. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta.

³⁶ [Kupixa pe mokōi sawa'e ta paraky ixo. Petei pyta ta. Amō anī ta. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta] — aja Jesu pandu.

³⁷ Jumu'eha ta pandu ipe:

—Sawa'e! Myp pyraraha uhky ta my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ma'e inem ame'ē ke tūi rahā, a'ep xumukape jy'ar ta oho. Aja ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e hū, ame'ē renda pe pahar pyrara uhky ta — aja Jesu.

(Aja rahā, Jerusarē ok ta pe har ta ke amō awa ta mupyrara ta uwyr, aja Jesu mujekwa. Jerusarē ok ta pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe aja.)

18

Tapijar te'e we ixawa'e manō ame'ē ke pandu pandu hū

¹ Pe, jumu'eha ta ke Jesu mu'e ixo. Tupā namō a'eta tapijar te'e we pandu pandu ta me'ē te'e. Myja me'ē ame'ē ke my, ame'ē ke a'e mu'e. “Mā! Tupā hendu ym jande rehe” aja pahar pandu ym ta me'ē te'e. A'erehe kuja mu'e ixo:

² —Amō ok ta pe sawa'e ixo. Ame'ē ke amō ta rehe har hendu, pe, pandu: “Nde katu” aja. Anī rahā: “Nde katu ym” aja. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ke a'e. Amō ta rehe pyrara usak ym tī.

³ Ame'ē ok ta pe ixawa'e manō ame'ē ke ixo tī. Sawa'e koty ohoho hū ixo. Pandu pandu hū tipe ipe: “Ihē rehe ihē ruwajan ma'e ke ma'ema'e hū. Nde riki epandu ipe: 'Ema'e ym' aja. Nde jō riki nde eremukatu” aja kūjā pandu pandu hū tipe ipe.

⁴ Anī. Yman atu kūjā rehe sawa'e hendu ym. A'erehe kūjā jywyri jywyri ixoty. A'erehe uhky kūjā panduha ipe. A'erehe

sawa'e jupandu jupe: "Mā! Tupā rehe ihē apy'a ym. Sawa'e ta rehe apyrara asak ym tī.

⁵ Mā! Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke ihē rehe uwyr uwyr hū ixo. Amukatu ym rahā, ihē ke muhe'ō te'e ta. A'erehe kūjā ruwajan pe ihē apandu ta: 'A'ewan. Ma'e ke ema'e ym apo 'y. Mā peja pete'e pyta katu' aja apandu ta" aja sawa'e jupandu jupe — aja Jesu pandu.

⁶ A'e pandu tī:
—Pesarahā! Ame'ē sawa'e katu ym ame'ē ke a'e. Anī. Pandu ame'ē ke katu riki. "Ihē amukatu ta" aja a'e pandu.

⁷ Aja Tupā namō pepandu tī. Ixotyhar ta tapijar te'e we pandu pandu: "Jande ke amō ta mupyrara" aja. Aja rahā, ame'ē ke Tupā mukatu ta. (Sawa'e pe kūjā tapijar te'e we pandu, ame'ēja saka.) "Mā! Jande rehe Tupā hendu ym" aja ym pepandu.

⁸ Anī. Pahar mukatu ta. Pesarahā! Ixotyhar ta rehe usak katu. Yman rahā, kome'ē wyy keruhū pe ihē ajywyr ta ajur tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē ajywyr rahā, Tupā kotyhar ta tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ixo my. Yman ame'ē ta ke amō ta mupyrara riki. Anī. Tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu rahā, katu tiki — aja Jesu pandu.

Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē rehe har

⁹ Juehe har katu aja ukwaha jupe naī, aja me'ē sawa'e ixo. Upa amō ta riki katu ym aja ame'ē ta ukwaha naī tī. Ame'ē ta rehe har Jesu pandu. Myja me'ē ame'ē ta my, ame'ē ke pandu. Kuja:

¹⁰ —Amō rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe mokōi sawa'e ta oho. Tupā namō pandu pandu oho. Peteīhar parise ke. Amō riki homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. (A'erehe ame'ē sawa'e jaxer ame'ē ke aja parise ta ukwa.)

¹¹ Ko parise se koty jeje pandu pandu u'am, Tupā namō. Kuja: "Tupā! Amō ta aja ym ihē, a'erehe: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja ihē apandu nde pe. Amōma'e ke rehe ipy'a ke amō ta moī moī hū. Pe, pyrātāha namō jō'ok ingi. Ihē anī. Aja ym ihē. Sawa'e katu ame'ē ke ihē. Kūjā rehe amō ta ka'u te'e hū. Ihē anī. Aja ym ihē. Kotete tamatarer matyr ame'ē ke i'āi. Sawa'e jaxer ame'ē ke aja ihē akwa. Peme'ē aja ym ihē, a'erehe: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja apandu nde pe.

¹² Peteī seman ngi har mokōi wera rahā, ma'e ke a'u ym te. (Aja nde rehe ihē py'a amoī moī katu.) Upa ihē apyhyk ame'ē ke ngi ta'yr te mi nde pe ihē ame'ē. Jande popa hetaha ngi har peteī ihē ame'ē nde pe. (Aja nde rehe ihē py'a amoī moī)" aja parise jeje

pandu pandu u'am. (Jeje te'e pandu pandu u'am. Tupā hendu ym ehe.)

¹³ —Amō sawa'e amō koty panduha. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. (Jaxer ame'ē ke a'e, aja parise ta ukwa.) Paitte we mi pandu pandu u'am, Tupā namō. Huxī a'e, a'erehe ywa rehe ma'ā ym u'am. (Ywa pe Tupā ixo, ame'ē rehe ma'ā ym u'am.) Ipixi'a ke mokōi po pe nupā nupā u'am. (Aja pyaiha mujekwa.) Pe, kuja pandu u'am: "Tupā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Ihē rehe epyrara esak. Ihē rehe nde py'a emujywyr" aja tamatarer matyr ame'ē ke pandu u'am.

¹⁴ Ko apandu pehē pe. Ame'ē rehe Tupā pyrara usak. Ame'ē sawa'e rehe hendu. Pe, ame'ē pe Tupā pandu: "Nde katu. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixóí te nde pe" aja. Amō anī. Parise anī. Ame'ē rehe hendu ym. "Nde katu. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixóí te nde pe" aja Tupā pandu ym. "Ihē katu te" aja ukwa jupe naī, ame'ē pe Tupā pandu: "Nde katu ym" aja. "Ihē katu ym. Ma'e aka'u te'eha ke ama'e" aja pandu ame'ē ke pe Tupā pandu: "Nde katu" — aja Jesu pandu.

Ta'yn ta rehe Jesu usak katu

(*Matéu 19.13-15; Mak 10.13-16*)

¹⁵ Ta'yn ta ākā rehe ipo Jesu mujar ta. Aja ipy'a katuha mujekwa. Ame'ē ke amō ta putar, a'erehe ixoty a'eta raho raho. Ame'ē ke jumu'eha ta usak rahā, je'ē je'ē a'eta pe:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja jumu'eha ta.

¹⁶ Pe, Jesu pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tī. Kome'ē ta'yn ta aja me'ē ta Tupā kotyhar wan ta tī.

¹⁷ Ko pekwa pekwa pexo. Tupā kotyhar ta aja ta'yn ta putar katu. Ta'yn ta aja amō putar ym rahā, Tupā kotyhar aja ym te ta awa — aja Jesu pandu.

Ima'ehū ame'ē rehe har

(*Matéu 13.22; Matéu 19.16-30; Mak 10.17-31; 1 Tímo 6.6-10; Tian 5.1-3*)

¹⁸ Pe, amō jundéu awa tama'e kapitā pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nde riki katu te ame'ē ke nde. Ma'e ihē ama'e rahā, ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁹ A'e pandu:

—"Katu te ame'ē ke nde" aja ihē pe nde erepandu. Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. Awa ke anī. (Ihē Tupā aja nde erekwa my?)

²⁰ Esarahā! Tupā pandu ame'ē ke nde erekwa katu.

"Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Amō ke ejukwa ym.

Emukanim ym amōma'e ke.

Te'e ma'e ke epandu ym.

Nde pái rehe epy'a katu.

Ne mái rehe aja tí. Epy'a katu tí" aja

Tupā je'ēha ke rehe panduha ihī — aja sawa'e pe Jesu pandu.

²¹ Sawa'e pandu:

—Upa ame'ē panduha rehe ihē ahendu katu. Kurumī rahā har ahendu katu axo — aja Jesu pe.

²² Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, pandu ipe:

—Pewe amō ma'e ke nde pe. Upa katu te nema'e ke emuhepy. (Aja tamatarer epyhyk.) Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe upa katu te eme'ē me'ē. Aja rahā, ywa pe nema'e ke heta te hū ta. Pe, ihē namō eho — aja sawa'e pe.

²³ Ame'ē ke rehe sawa'e hendu rahā, pyai te'e u'am. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. (Me'ē tar ym ma'e ke. A'erehe pyai te'e u'am.)

²⁴ Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—“Ere. Tupā putar, aja ihē axo ta” aja ima'ehū ame'ē ta marā ka ym panduha. Aja panduha riki hātā.

²⁵ Ame'ē jupiha kwar rupi marā ka ym amō rymba asaha oho. Kame hymba asaha oho. Aja ima'ehū ame'ē ta ke. Tupā putar aja ixo tar ym te — aja Jesu pandu.

²⁶ Ame'ē rehe hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! Aja rahā, Tupā muhā ym te ta awa ke — aja ipe.

²⁷ Jesu pandu:

—Ame'ē ke sawa'e ta marā ka ym ma'ēha. Myja awa ke muhā katu ta my, ame'ē ke Tupā jō ukwa katu — aja ngā pe.

²⁸ Pe, Petu pandu:

—Esarahā! Upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Ko ne namō jaho jaxo. Tupā putar aja jama'ema'e jaxo — aja Jesu pe.

²⁹ A'e pandu:

—Hā! Ko apandu pehē pe. Tupā putar, aja upa katu te amō ma'ema'e. A'erehe hok ke hijar oho. Hakehar ke aja tí. Hijar oho tí. Imu ta ke aja tí. Hijar oho tí. Ianam ta ke aja tí. Hijar oho tí. Ta'yn ta ke aja tí. Hijar oho tí.

³⁰ Aja rahā, ma'e ke hijar oho, ame'ē 'ar koty te we Tupā mujywy'r ta ipe. Apo ixo rahā, mujywy'r ta. Pe, yman rahā, Tupā namō ixo ta. Uhā te hū aja ixo ta — aja Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu, mahapyri-har ke

(Matéu 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar raho. Heta ame'ē ta ngi mujy'ar raho. A'eta pe jō pandu:

—Pehendu katurahā! Jerusarē ok ta pe jande jaho jaxo. A'ep ihē rehe har amō

ta mupinim. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē panduha aja upa katu te uhyk ta ihē rehe. Awa ihē tí. Tupā je'ēha rupi ajur.

³² Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty ihē ke jundéu awa ta raho ta. Pe, jundéu awa aja ym ame'ē ta puka puka hū ta ihē rehe. Ihē ke a'eta muhuxī ta tí. Ihē rehe tymū ta tí. (Aja ihē jaxer aja mujekwa ta naī.)

³³ Ihē ke a'eta pirok ta tí. Pe, ihē ke jukwa ta tí. Mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem tí — aja Jesu pandu.

³⁴ Anī. Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym te. Pyhyk ym te. Ukwaha ke Tupā mukanim te'e we ngā ngi. A'erehe Jesu pandu ame'ē ke ukwa ym.

Eha te ym ame'ē ke Jesu mukatu
(Matéu 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Jeriko ok ta pe Jesu uhyk tate rahā, pe rymy'y rake amō sawa'e wapyk uī. Eha ym te ame'ē ke a'e. Tamatarer ke ngā pe pandu pandu uī.

³⁶ Heta ame'ē ta ohoha ke rehe hendu. Pe, pandu:

—Ma'e puki? — aja ngā pe.

³⁷ Amō ta pandu:

—Jesu Nasare ok ta pe har ko oho ixo — aja ipe.

³⁸ Pe, ame'ē pukái:

—Jesu! Ndawi rainō nde! Ihē rehe epyrara esak! — aja Jesu pe. (“Ndawi rainō” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

³⁹ Hundutar oho ame'ē ta je'ē je'ē hū ipe:

—Epkái ym nde — aja ipe.

Anī. I'ar koty te we hātā pukái:

—Sawa'e! Ndawi rainō nde. Ihē rehe epyrara esak — aja Jesu pe.

⁴⁰ Pe, Jesu pyta. Amō ta pe pandu:

—Se perur — aja.

Pe, eha ym te ame'ē ke uhyk tate uwyr ehe rahā, Jesu pandu ipe:

⁴¹ —Ma'e nde pe ihē ama'e ta my? — aja ipe.

A'e pandu:

—Sawa'e! Ihē reha ym te. Ihē reha ke emukatu! — aja Jesu pe.

⁴² Pe, a'e pandu:

—Ere! Upa ma'e ahyha ke ihē amukatu, ame'ē ke rehe nde erejururur katu, a'erehe nde reha katu apo 'y. Eho katu 'y — aja ipe.

⁴³ Pe, pahar eha opok. Upa ma'e ke rehe usak katu. Pe, inamō oho, Jesu namō. Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu pandu oho ixo. Upa mukatuha rehe usak ame'ē ta aja tí. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu pandu oho ixo tí.

19

Sakéu rok pe Jesu oho

¹ Pe, Jeriko ok ta pe Jesu uhyk oho. Ame'ë rupi asa oho ixo.

² A'ep amō sawa'e ixo. Her Sakéu. Ima'ehū namō ixo ame'ë ke a'e. (A'erehe te'eha rupi tamatarer a'e matyr hū. A'erehe sawa'e jaxer ai, aja ngā ukwa. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer ke matyr. A'e aja amō ta ixo tī.) Ame'ë tama'e kapitā ke a'e.

³ "Awa riki Jesu my?" Ame'ë ke ukwa tar katu. Heta ame'ë ta Jesu rake rupi ixo. A'e sawa'e ra'yr mi te'e, a'erehe marā ka ym jumupukuha usakiha.

⁴ A'erehe heta ame'ë ta hundutar koty ujan oho. Pe, myrahu rehe jupir oho. A'ep harō uī. Ame'ë iwyr rupi Jesu oho rahā, Sakéu usak ta ehe.

⁵ Pe, ame'ë myrahu wyr pe uhyk rahā, ywate koty Jesu ma'ā. Pe, pandu ipe:

—Sakéu! Pahar ewyju ejur! Apo ne namō ihē apyta ta me'ë te'e — aja Jesu.

—Ere! — aja Sakéu.

⁶ Pe, pahar Sakéu wyju uwyr. Huryha namō Jesu ke muhyk katu, hok pe.

⁷ Upa ame'ë ke rehe usak ame'ë ta je'ë je'ë hū:

—Mā! Sawa'e jaxer ai ame'ë ke namō pyta ta oho — aja Jesu rehe har je'ë je'ë hū.

⁸ Ajame'ë ke Sakéu pu'am. Jesu pe pandu:

—Sawa'e! Ehendu katurahā! Upa ihēma'e ke ihē amowok ta apo 'y. Pe, wajar ke ima'e ym te ame'ë ta pe ihē ame'ë me'ë ta. Yman te'eha rupi amōma'e ke apyhyk. A'erehe amujywyr ta apo 'y. I'ar koty te we amujywyr ta ipe. Te'eha rupi peteī apyhyk rahā, tumeme amujywyr ta ipe — aja Jesu pe.

⁹ A'e pandu ipe:

—Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'ema'eha ke nde erehijar aja nde eremujekwa. (A'erehe Tupā koty nde py'a nde eremuruwak, aja nde eremujekwa katu.) A'erehe nde ke Tupā muhā katu. Amarā rainō ke nde.

¹⁰ Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ke ihē akekar ajur. Ame'ë ta ke ihē amuhā katu ajur tī. Aja rahā mupyraraha renda pe oho ym ta — aja Jesu pandu. ("Amarā rainō" aja pandu rahā: "Jundéu awa ke a'e" aja mujekwa.)

Ita tamatarer tawa muheta ame'ë ta rehe har

(Matéu 25.14-30)

¹¹ Sakéu pe pandu ame'ë ke rehe amō ta hendu. Ame'ë ta kuja ukwaha. Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk tate, a'erehe kuja ukwaha naī. "Jundéu awa tama'e kapitā keruhū ihē" aja Jesu pandu ta, aja ame'ë ta ukwaha naī. (Anī. Yman rahā, kapitā keruhū wan ta aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe myja me'ë kapitā keruhū wan ta ame'ë my, ame'ë ke Jesu pandu ngā pe. Kuja:

¹² —Amō sawa'e ixo. Kapitā ra'yr ke a'e. Amō wyw pepaite ame'ë pe oho tate. A'ep kapitā keruhū wan amō mu'am ta. Upa rahā, hekoha pe jywyr ta. Kapitā keruhū aja jywyr ta.

¹³ Oho tate rahā, miasu ta ke mujy'ar. Jande popa hetaha mujy'ar. Ame'ë ta pe ita tamatarer tawa ke me'ë me'ë. Peteī pame katu te me'ë me'ë. Pe, pandu: "Pepaite ihē axo rahā, kome'ë tamatarer pemuhepy hepy. Pemuheta" aja ijar pandu. Pe, oho.

¹⁴ Pe, hekoha pe har ta putar ym a'e ke. A'erehe haikwer rupi myrandu rahoha ke a'eta mondo. Kuja myrandu ke raho: "Peme'ë sawa'e kapitā keruhū aja emu'am ym. Japutar ym. Jandema'e kapitā keruhū aja japutar ym" aja hekoha pe har ta mondo.

¹⁵ —Anī. Ame'ë sawa'e ke kapitā keruhū aja amō mu'am. Pe, hekoha pe jywyr oho. Uhyk rahā, amō ta pe pandu: "Se miasu ta ke pemuhyk perur. Tamatarer ihē ame'ë. Ame'ë ta ke pemuhyk perur. Myja ame'ë ta muheta my? Ame'ë ke akwa ta" aja ijar.

¹⁶ Pe, uhyk py, ame'ë pandu: "Sa'e! Peteī ita tamatarer tawa ihē pe nde eremuwyr. Ame'ë ke amuhepy hepy. Aja amuheta mondo. Jande popa ita tamatarer tawa kohī apo. Ko upa nema'e" aja miasu.

¹⁷ Ijar pandu: "Katu tiki! Miasu katu ame'ë ke nde. Ma'e ta'yr mi ame'ë ke rehe nde eresak eresak katu, aja akwa. A'erehe apo ngi har heta ok ta rehe nde eresak eresak ta. Kapitā aja nde tī. Kuja, jande popa hetaha ok ta rehe nde eresak eresak ta apo 'y" aja miasu pe.

¹⁸ —Pe, amō miasu uhyk uwyr ehe tī. Pandu: "Sa'e! Peteī ita tamatarer tawa ihē pe nde eremuwyr. Ame'ë ke ihē amuheta tī. Awa po wajar peteīhar upa ita tamatarer tawa kohī apo. Upa nema'e ko" aja miasu.

¹⁹ Ame'ë pe ijar pandu: "Heta ok ta rehe nde eresak eresak ta tī. Kuja, awa po wajar peteīhar upa hetaha. Kapitā aja nde tī" aja ipe.

²⁰ —Pe, amō miasu uhyk uwyr ehe tī. Pandu: "Sa'e! Ko nema'e ita tamatarer ke. Nde eremuwyr ihē pe, ame'ë ke ko. Pan kurer ra'yr pe ihē apukek, pe, amukanim katu inom.

²¹ Kyty'ym ame'ë ke nde. A'erehe nengi akyje. Amōma'e ke nde erejo'ok katu. Kupixa pe amō jytyim, ame'ë ngi ma'e ke nde ere'u te'e" aja miasu pandu.

²² Ijar parahy ehe. Pandu ipe: "Katu ym nde! Nde erepandu ame'ë namō nde ke ihē amahy ta. Akyty'ym ame'ë ke ihē, aja nde erekwa riki. Amōma'e ke ihē ajo'ok katu, aja nde erekwa tī. Amō jytyim ame'ë ngi ma'e ke ihē a'u te'e, aja nde erekwa tī.

²³ Aja rahā, tamatarer matyriha renda pe ihēma'e tamatarer nde eremoī rahā, katu ta

tipe. Jeje jumuheta ta tipe. Pe, ihē ajywyr rahā, ame'ē ke ihē apyhyk ta tipe. Muhetaha ke apyhyk ta tipe tī" aja miasu pe.

²⁴ —Pe, a'ep i'āi ame'ē ta pe ijar pandu: "Ita tamatarer tawa ke pejo'ok ingi. Amō miasu pe peme'ē. Jande popa hetaha namō ixo ame'ē pe peme'ē" aja.

²⁵ [Amō ta pandu: "Mā! Sa'e! Heta riki ima'e apo 'y. Jande popa hetaha" aja ijar pe.]

²⁶ A'e pandu: "Kātu. Ko apandu pehē pe. Heta ima'e ke namō ixo ame'ē pe i'ar koty te we amō me'ē ta. Ima'e ym ame'ē ke ta'yr mi te'e namō ixo, aja ukwaha naī. Ame'ē ke amō jo'ok ta ingi.

²⁷ —Apo ihē ruwajan ta ke ihē ruwa koty pemuhyk perur. Pejukwa. Ame'ē ta ihē ke putar ym. Ihē riki kapitā keruhū aja putar ym. Ame'ē ta ke pejukwa" aja ijar pandu — aja Jesu mu'e.

(Aja mu'e rahā, juehe har pandu. A'e riki kapitā keruhū aja putar ym ngā. Anī. Kapitā keruhū rahā, upa huwajan ta ke mupyrra ta, aja Jesu mu'e katu.)

Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk oho
(Matéu 21.1-11; Mak 11.1-11; Juā 12.12-19)

²⁸ Ame'ē ke upa pandu rahā, Jerusarē ok ta pe oho. A'e ngā hundutar koty oho.

²⁹ Pe, amō mokōi ok ta pe uhyk tate. Her Metaje. Ame'ē rake Mbeta ok ta ihī tī. Ame'ē mokōi ok ta ywy'ā rake ihī. Ywy'ā rer Oriwéi ty. A'ep uhyk tate rahā, mokōi jumu'eha ta ke hundutar koty Jesu mondo.

³⁰ Kuja pandu:

—Pesarahā! Jande ndutar koty we ok ta ihī, Mbeta ok ta ke. A'ep pehē mokōi peho. Ok ta pe pexe rahā, a'ep jumen ra'yr rehe pesak ta. Myra jytyka ame'ē rehe amō pukwar. Ame'ē 'ar pe amō oho ym rī. Ame'ē ke pejirar. Se ihē pe pemuhyk perur.

³¹ Amō ta kuja pandu ta pehē pe: "Ma'erehe jumen pejirar my?" aja. Aja rahā, kuja pepandu: "Sawa'e putar. Xupe 'ar pe oho ta" aja a'eta pe pepandu — aja mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu.

³² Pe, ame'ē mokōi sawa'e ta oho. Jesu pandu, aja upa katu te mahem.

³³ Jumen ra'yr ke jirar u'am rahā, jumen jar ta pandu: "Ma'erehe jumen pejirar my?" aja mokōi sawa'e ta pe.

³⁴ Sawa'e ta pandu:

—Sawa'e putar. Kome'ē 'ar pe oho ta — aja. —Hā! — aja ame'ē ta pandu.

³⁵ Pe, jumen ra'yr ke Jesu rehe muhyk raho. Xupe 'ar rupi a'etama'e mundeha ke ngā mou mou. (Aja rahā, kapitā keruhū ko, aja mujekwa.) Jumen kupe rehe mundeha mou. Ame'ē 'ar pe Jesu ke a'eta mondo.

³⁶ Pe, jumen 'ar pe oho ixo rahā, a'ep ixo ame'ē ta mundeha ke mou mou. Awa rape rupi mundeha ke mou mou. (Aja rahā,

kapitā keruhū jumai ym ha namō ko tur, aja mujekwa.) Pe, kamixa 'ar rupi jumen pyrū wata oho.

³⁷ Pe, Jerusarē ok ta pe uhyk tate rahā, ywy'ā ngi amō wyju oho. Ywy'ā rer Oriwéi ty. A'ep heta te hū jumu'eha ta oho ixo in-amō. Pahar Tupā pe ame'ē ta pandu pandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja ipe. Hātā Jesu rehe har katu pandu pandu tī. Jesu mukatu hū ngā ke ame'ē ke rehe a'eta usak. Ame'ē rehe har katu pandu pandu tī.

³⁸ A'eta pandu:

—Sawa'e te je'ēha rupi uwyr ame'ē ke ko. Mā peja Tupā usak katu ehe. Mā peja ywa pe har ta hury katu ixo. Tupā jō riki katu te me'ē ke. Ywatehar ke a'e — aja riki.

³⁹ Heta ame'ē ta pyter pe parise ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō amō pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nema'e jumu'eha ta pe epandu: "Pepukái ym" aja — aja Jesu pe parise ta pandu.

⁴⁰ Pe, a'e pandu:

—Anī. Ko apandu pehē pe. Ame'ē ta pandu ta me'ē te'e. Marā ka ym je'ēha mukanīha — aja parise ta pe.

Jerusarē ok ta pe har ta rehe Jesu jixi'u

⁴¹ Ok ta koty oho we. Usak ehe rahā, Jesu jixi'u ehe.

⁴² Pe, ame'ē Jerusarē ok ta pe har ta rehe har pandu:

—Mā! Myja pehē py'a ke amuhury katu my? Ame'ē ke apo pekwa rahā, katu ta tipe. Apo marā ka ym pekwaha.

⁴³ Pehē pe pyraraha 'ar ke uhyk ta kŷ. Pehē ruwajan ta uhyk ta kŷ. Ok ta kupe 'ar rupi juramā ta u'am. Mukurar ta. Upa kynda ta. Pe, jumai ta. Juramā ta ngā jumai uwyr.

⁴⁴ Upa katu te ok ta ke mujaxer ta. Ok ta pe har ta ke jukwa ta tī. Ita ngā mupu'am ame'ē ke upa ombor ta. Ihē ke Tupā muwyr. Pehē py'a ke ihē riki amuhury katu ta tipe. Ihē ke peputar ym. Pekwa tar ym ihē rehe har. A'erehe pehēma'e ok ta ke pehē ruwajan ta upa mujaxer ta — aja Jesu pandu. ("Pehēma'e ok ta" aja pandu rahā: "Jerusarē ok ta ke" aja mujekwa katu.)

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho

(Matéu 21.12-17; Mak 11.15-19; Juā 2.13-22)

⁴⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho. A'ep ma'e muhepyha ta ixo. Ame'ē ta ke muhem mondo.

⁴⁶ Pandu a'eta pe:

—Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Tupā pandu:

"Ihē rehe ngā jumu'eha renda pe ihē namō ngā pandu pandu katu. Ame'ē renda ke aja ngā ukwa" aja Tupā.

—Pehē anī. Ame'ē ke amō koty pemu-ruwak. Ma'e mukanīha renda aja pemu-ruwak. Katu ym aja — aja ma'e muhepyha ta pe Jesu pandu. (Ma'e ke muhepy rahā, ka'u te'eha rupi muhepy, a'erehe: "Mukanīha renda ke" aja Jesu pandu.)

Pe, muhem mondo ingi.

⁴⁷ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e. Wera rahā pame katu te mu'e. A'e ke jundéu awa tama'e pa'ihu ta jukwa tar katu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Jukwa tar katu tī. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Jukwa tar katu tī.

⁴⁸ Myja jukwa ta my? Upa ngā hendu katu u'am ehe. Hury katu ehe. Upa katu te ukwa tar katu. A'erehe marā ka ym jukwaha. Pa'ihu ta kyje ngā ingi.

20

Awa je'ēha rupi Jesu pandu my
(Matéu 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Amō wera rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e uī. Ngā pe myrandu katu ke pandu pandu uī tī. Arahā amō ta uhyk uwyr ehe. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr ehe tī. Jundéu awa tamūi ta uhyk uwyr ehe tī.

² Upa ame'ē ta pandu ipe:

—Jande pe ebandurahā! Sengi muhepyha ta ke nde eremuhem eremondo. Awa je'ēha rupi nde eremuhem eremondo my? Awa riki nde ke muwyr se my? — aja Jesu pe.

³⁻⁴ A'e pandu:

—Ihē aja tī. Pehē pe apandu ta tī. Ngā ke Juā mujahuk rahā, Tupā je'ēha rupi mujahuk my? — aja Jesu.

⁵ Pe, se koty Jesu ngi oho. Pe, a'eta pandu pandu hū a'eta jupe.

—Myja japandu ta my? "Tupā je'ēha rupi Juā mujahuk" aja japandu rahā, jande pe Jesu pandu ta: "Aja rahā, ma'erehe Juā pandu ame'ē ke rehe pejurujar ym my?" aja jande pe pandu ta.

⁶ Anī. "Sawa'e je'ēha rupi Juā mujahuk" aja japandu rahā, peme'ē heta ame'ē ta jukwa ta jande ke. Ita pe jukwa ta. Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e, aja peme'ē ta ukwa katu, a'erehe: "Sawa'e je'ēha rupi" aja japandu rahā, jande ke jukwa ta — aja a'eta je'ē je'ē hū a'eta jupe.

⁷ Myja ym panduha. Ukwa ym. A'erehe Jesu koty jywyr rahā, a'eta pandu:

—Juā rehe har japandu ym ta nde pe — aja Jesu pe.

⁸ Pe, a'e pandu:

—Aja rahā, ihē aja tī. Awa je'ēha rupi ma'e ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke pehē pe apandu ym ta tī — aja tamūi ta pe.

Kupixa usakiha ta katu ym ame'ē ta rehe har

(Matéu 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ Pe, myja me'ē kupixa usakiha ta my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Ko amō sawa'e kupixa pe ma'e ke jytym. Ma'eywa rākā ra'yr ke jytym. Uwa'y rākā ke. Upa rahā, amō ta pe pandu: "Kupixa rehe pesak katu. I'a tyarō rahā, ko amō pehēma'e ta kŷ. Amō i'a ihēma'e ta kŷ" aja. "Ere" aja ame'ē ta pandu. Pe, amō ywy pe ijar paxia oho. Yman a'ep ihon rī.

¹⁰ —Ma'eywa tyarō rahā, miasu ke ijar mondo. Pandu: "Kupixa usakiha ta koty eho. Ma'eywa rykwer rehe eho piam" aja. Uhyk rahā, ame'ē ta pe miasu pandu: "Ihē jar ma'e ke jō ihē pe pemuwyr" aja. Anī. Miasu ke usakiha ta nupā te'e. Ijar koty ipo te'e mujywyr mondo.

¹¹ Pe, amō miasu ke ijar mondo tī. Ame'ē ke usakiha ta nupā te'e tī. Muhuxī tī. Pe, ijar koty ipo te'e mujywyr mondo tī.

¹² Pe, mahapyrihar ke ijar mondo tī. Ame'ē ke usakiha ta mahy te'e tī. Kupixa ngi ombor muhem mondo.

¹³ —Pe, kupixa jar jupandu jupe: "Myja me'ē ihē ama'e ta apo my? Kuja nahā. Ihē ra'yr ke ihē amondo ta. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. A'e ke usakiha ta mahy ym ta nahā my" aja jupe. A'erehe ta'yr ke mondo.

¹⁴ Pe, ta'yr rehe usakiha ta usak rahā, pandu a'eta jupe: "Ko riki ijar ra'yr ke. (Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta. Jahorahā!) Jajukwa ta peme'ē. Aja rahā, kupixa jandema'e wan ta" aja a'eta jupe.

¹⁵ A'erehe ta'yr ke kupixa ngi a'eta ombor muhem mondo. Jukwa riki — aja Jesu pandu.

A'e pandu tī:

—Apo myja usakiha ta pe kupixa jar ma'e ta my? Kuja riki.

¹⁶ A'e uhyk rahā, usakiha ta ke jukwa ta. Pe, amō kupixa usakiha ta ke mu'am ta — aja Jesu.

Ame'ē ke rehe ngā hendu rahā, pandu:

—Mā! Peja ym — aja ngā.

¹⁷ Jesu usak katu ngā rehe. Pandu:

—Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Ita rehe har ita ok mujāha pandu: 'Jaxer te'e kome'ē ita ke' aja.

Tupā pandu: 'Anī. Peme'ē riki ok pyter wan mupu'am katu riki' aja a'e pandu" aja panduha ihī.

¹⁸ —Kome'ē ita rehe ipy ke amō tukwa rahā, ahy ta. Amō rehe ita u'ar rahā, mupe ta — aja Jesu pandu.

("Ita" rehe har Jesu pandu rahā: "Juehe har" a'e pandu. "Ipy tukwa" aja pandu rahā: "Jesu ke amō ta putar ym" aja mujekwa. "Amō rehe ita u'ar" aja pandu rahā: "Ame'ē ke Tupā mupyrara hū ta" aja a'e mujekwa katu.)

Kapitā keruhū pe tamatarer ke me'ē rahā, katu my?

(*Matéu 22.15-22; Mak 12.13-17*)

¹⁹ Kupixa usakiha ta rehe har Jesu pandu rahā, Moise je'ēha mu'e ame'ē ta kuja ukwa.

—Mā! Jande rehe har Jesu pandu. Mā! Katu ym — aja a'eta ukwaha.

A'erehe a'ep Jesu ke a'eta pyhyk tar katu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tī. Pyhyk tar katu tī.

—Apo japyhyk ta — aja pandu.

Anī. Pyhyk ym we rī. Ngā ngi kyje. Pyhyk rahā, ame'ē ta ke ngā nupā ta, ame'ē ngi kyje, a'erehe pyhyk ym we rī.

²⁰ A'erehe pyhykiha angaha ke rehe harō we ixo rī. Amō sawa'e ta pe pa'ihu ta pandu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pandu tī. Kuja.

—Jesu koty peho. “Nde eremu'e ame'ē ke jakwa tar katu” aja pepandu ipe. Inamō pepandu pandu. Pe, ma'e katu ym ame'ē ke pandu rahā, kapitā pe a'e ke jande johu jaraho ta. Kapitā je'ēha rupi jajukwa ta. Aja Jesu ke pepyhyk rahā, tamatarer hū pehē pe jame'ē ta — aja sawa'e ta pe.

²¹ Pe, Jesu rehe sawa'e ta uhyk rahā, (muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.) Kuja, pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nde erepandu ame'ē ke jeterhar te ke aja jakwa. Nde eremu'e ame'ē ke aja tī. Jeterhar te ke tī. Upa ngā rehe juja katu te aja nde eresak katu tī, aja jakwa tī. Myja awa ixoha katu my, ame'ē ke myja Tupā putar katu, ame'ē ke jeterhar rupi nde eremu'e, aja jakwa tī.

²² Apo jande pe ependurahā! Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer ke jame'ē rahā, katu my? Anī rahā, jame'ē ym ta my? Myja me'ē jundéu awa je'ēha mujekwa my? “Peme'ē katu” aja mujekwa my? “Peme'ē ym” aja mujekwa my? Ependurahā — aja Jesu pe.

²³ Ame'ē panduha namō muka'u te'e tar katu, aja Jesu ukwa katu. A'erehe a'eta pe pandu:

²⁴ —Ita tamatarer pu'a ra'yr ke ihē pe perur. Asak ta — aja.

Pe, amō ta werur ipe rahā, pandu.

—Pesarahā! Kome'ē tamatarer rehe awa'ā ihī my? Awa rer amō mupinim ko my? — aja sawa'e ta pe.

Ame'ē ta pandu:

—Homa awa tama'e kapitā keruhūma'e ke — aja Jesu pe.

²⁵ Pe, a'e pandu:

—Aja rahā, ma'e ke kapitā keruhūma'e ke rahā, kapitā keruhū pe peme'ē katu. Tupāma'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu. Ame'ē riki ma'e ke peme'ē ipe, ame'ēja saka — aja sawa'e ta pe Jesu pandu.

²⁶ Panduha namō Jesu ke amō ta muka'u te'e ym te, a'erehe heta ame'ē ta ruwa koty: “Katu ym nde erepandu” aja Jesu rehe har

marā ka ym panduha. Ma'e ka'u te'eha ke mahem ym te ipe, Jesu pe. A'erehe a'eta je'ēha uhem ym. Kuja jō ukwa:

—Mā! Pandu katu a'e — aja Jesu rehe har.

Kweraha rehe har

(*Matéu 22.23-33; Mak 12.18-27; Juā 5.21; Hom 8.10-11; 1 Korin 15.35-57; 1 Tesaron 4.16; Apokarip 20.4*)

²⁷ Pe, amō sanduse ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta awa kwera ym te ta, aja ukwaha. A'eta pandu ipe:

²⁸ —Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Yman kuja Moise mupinim jande pe:

“Sawa'e jumendar, pe, ta'yr ym ipe rahā, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk. Pe, a'e ta'yr ipe. Ame'ē ta'yr riki imu ambyr ra'yr aja ngā ukwa” aja Moise mupinim.

²⁹ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U'ar py ame'ē ke jumendar. Pe, ta'yr ym ipe riki. Pe, manō.

³⁰ A'erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Mokōihar ke ame'ē. (Ame'ē sawa'e manō tī. Ta'yr ym ipe riki tī.)

³¹ A'engi imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tipe tī. (Aja tī. Manō tī. Ta'yr ym ipe tī.) Aja upa imu ta riki tī. Awa po wajar mokōi imu ta ke. Upa imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe. Upa manō tī. Ta'yr ym te a'eta ipe tī.

³² A'engi kūjā manō tī.

³³ Apo esarahā! Yman rahā, manō ame'ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa imu awa po wajar mokōi riki pyhyk? — aja sanduse ta pandu.

³⁴ Jesu pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe kūjā ta ke sawa'e ta pyhyk katu. Sawa'e ta ke kūjā ta aja tī. Pyhyk katu tī.

³⁵ Awa kwera katu uhem rahā, anī ta. “Pehē katu. Pekwera katu pehem. Ihē namō pexo katu” aja Tupā pandu ta. Ame'ē ta jumendar ym te ta. Arahā sawa'e ta pyhyk ym te ta kūjā ta ke. Pe, sawa'e ta ke kūjā ta pyhyk ym te ta tī.

³⁶ Ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem. A'erehe Tupā ra'yr ta aja ame'ē ta. Tupā je'ēha rahoha ta aja saka tī. (A'erehe kūjā ta ke sawa'e ta pyhyk ym te ta tī. Sawa'e ta ke kūjā ta pyhyk ym te ta tī.) Pe, Tupā je'ēha rahoha ta aja manō ym te ta tī.

³⁷ —Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ta. Aja yman Moise mujekwa katu te. Kuja. Ju pirā'y ukwāi ukwāi u'am. Ame'ē rehe har Moise mupinim. Arahā Tupā panduha ke a'e mupinim. Arahā kuja Tupā pandu: “Ihē rehe ipy'a ke Amarā moī moī katu. Isak aja tī. Ipy'a ke moī moī katu tī. Jako aja tī. Ipy'a ke a'e moī moī katu tī” aja Tupā pandu. Aja Moise mupinim.

³⁸ Pesarahā! Ixuwe katu ame'ē ta jō Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu. Manō ame'ē ta anī. Aja rahā, Amarā ta'ā ixuwe katu aja ixo rī. Yman riki manō. I'ā ixuwe katu ixo. A'erehe tapijar te'e we ipy'a moī moī katu Tupā rehe. (A'eta'ā pehī.) A'erehe manō ame'ē ta kwera katu ta kŷ, aja Tupā mukjwa katu — aja sanduse ta pe Jesu pandu.

³⁹ Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō ta pandu:

—Sawa'e! Katu riki nema'e panduha ke — aja Jesu pe.

⁴⁰ A'engi ma'e ke a'eta pandu ym we ipe, Jesu pe.

Kirisutu rehe har pandu

(Matéu 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Jesu pandu ngā pe:

—Kirisutu riki Ndawi rainō ke, aja amō ta pandu. Ma'erehe my?

⁴² Pesarahā! Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Her Saumo. Ame'ē rehe ihī. Ame'ē pe Ndawi panduha ihī. Kuja pandu:

“Ihēma'e sawa'e te pe jandema'e sawa'e te pandu: ‘Se ihē rake ewapyk ei. (Aja rahā, katu te ame'ē ke nde, aja amujekwa.)

⁴³ Ne ruwajan ta ke ihē amuputu'u ta, a'erehe nde rehe ame'ē ta hendu katu ta'” aja Ndawi panduha ke.

⁴⁴ —“Ihēma'e sawa'e te” aja Kirisutu rehe har Ndawi pandu. (Aja rahā, a'e Tupā tī, aja Ndawi ukwa.) Aja rahā, myja Kirisutu riki Ndawi rainō my tī? (Ndawi rainō aja rahā, awa te'e a'e tī, aja mukjwa katu) — aja Jesu pandu.

Ame'ē rehe har panduha mujwyr ym ipe, Jesu pe.

Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har

(Matéu 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Jesu pandu ame'ē ke rehe heta ame'ē ta hendu ixo. Arahā jumu'eha ta pe Jesu pandu:

⁴⁶ —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja ym pexo. Ima'e mundeha katu te ame'ē namō jō a'eta wata katu. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a moī moī katu aja mukjwaha jupe naī.) Muhepyha renda pe oho rahā: “Sa'e! Ko nde erexo. Nde katu” aja panduha jō putar katu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe oho rahā, wapyka katu te ame'ē ke rehe jō wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke jupe aja mukjwa tar katu tipe tī.) Ngā mi'u matyriha pe oho rahā, kapitā tama'e wapyka rehe jō wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te me'ē ke jupe aja mukjwa tar katu tipe tī.)

⁴⁷ Ixawa'e manō ame'ēma'e ke a'eta upa mukanim ingi. Hok ke aja mukanim ingi tī. Katu ym aja. I'i atu rahā, i'i Tupā namō ma'e pandu pandu u'am. (Aja sawa'e katu ame'ē ta ke a'eta aja mukjwaha jupe naī.) Mā!

Ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Amō ta 'ar koty te we ame'ē ta ke mupyrara ta. A'erehe Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja ym pehē — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

21

Ixawa'e manō ame'ē ke tamatarer me'ē hū

(Mak 12.41-44)

¹ Pe, usak u'am rahā, ima'ehū namō ixo ame'ē ta rehe Jesu usak. Tamatarer ke ame'ē ta purakar u'am, tamatarer henda pe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe henda ihī, ame'ē pe purakar.

² Pe, ixawa'e manō ame'ē ke rehe usak tī. Nixói te ima'e ke ipe. Mokōi jō tamatarer pu'a ke henda pe moī. Ta'yr te mi ame'ē mokōihar ke.

³ Pe, amō ta pe Jesu pandu:

—Ko apandu katu pehē pe. Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke ixo. Nixói te ima'e ke ipe. Tamatarer moī rahā, amō ta 'ar koty te we moī.

⁴ Pesarahā! Amō ta tamatarer pyta we, ame'ē ke ngi henda pe purakar. (Pe, amō we hū pehī rī.) Ixawa'e manō ame'ē ke anī. Ima'e ke nixói te ipe. Mokōi jō tamatarer pu'a. Ame'ē namō ima'e ma'e ke jo'ok ta tipe. Anī. Upa katu te ame'ē ke henda pe moī. (Apo ima'e ym te 'y.) A'erehe amō ta 'ar koty te we kŷja moī katu — aja Jesu pandu.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke amō ta mujaxer ta

(Matéu 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe har amō ta pandu pandu u'am.

—Pesarahā! Mā! Katu te! Ita keruhū katu te ke te'e ngā mujā. Ko Tupā pe ma'e ke ngā me'ē me'ē, ame'ē ke katu te hū tī — aja pandu.

Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ma'e ke werur. Jumu'eha renda keruhū pe werur. Ame'ē riki katu te hū aja ngā ukwa. Pe, Jesu pandu:

⁶ —Peme'ē rehe pesak katu apo. Yman rahā, nixói te ta 'y. Peme'ē ke amō ta upa mujaxer ta kŷ. Ita mokōi mokōi ihī ym ta kŷ. Upa katu te ita ke amō ta ombor ta. (Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha keruhū muhāi ta) — aja amō ta pe pandu.

Pyraraha keruhū rehe har

(Matéu 24.3-14; Mak 13.3-13; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 2.19; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-16)

⁷ Pe, amō ta pandu ipe:

—Sawa'e! Myja rahā, ita mokōi mokōi ihī ym ta my? Ma'e jasad ta my, pe, ame'ē ke uhyk tate, aja jakwa ta my? — aja Jesu pe.

⁸ A'e pandu:

—Pesak katu kŷ! Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym. Heta uwyr ta. “Kirisutu je'ēha rupi ihē ajur” aja pandu te'e ta.

“Ko Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē” aja pandu te'e ta tī. “Upa angaha rehe uhyk apo” aja pandu nāi tī. Pehendu ym ehe.

⁹Jumaiha tyapuha rehe pehendu ta. Paite amō ta jumai ixo, aja pehendu ta tī. Pemukahem ym. Aja jumaiha uhyk ta. Uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk, anī we rī — aja Jesu pandu.

¹⁰A'e pandu tī:

—Amō amō ywy pe har ta jumai mai ta ngā juehe. Amō amō kapitā keruhū ta jumai mai ta ngā juehe tī.

¹¹Amō amō ywy katak hū ta tī. Ngā mi'u nixói te ta tī. Ma'e ahyha uhem hū ta tī. Pe, ywa rehe ma'e ke ngā usak ta tī. Māte uhyk ta, aja ngā ukwa. A'erehe mukahem hū ta ngā.

¹²—Upa aja me'ē uhyk ym rahā we, pehē ke amō ta pyhyk ta. Mahy ta tī. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe raho ta tī. A'ep pehē rehe har je'ē je'ē hū ta. “Peme'ē ta jaxer” aja nāi. Pe, pehē ke nupā ta. Kyndaha pe pehē ke a'eta kynda ta raho tī. Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe kapitā keruhū ruwa koty pehē ke amō ta mupu'am ta. Kapitā ruwa koty aja tī. Pe, mahy ta pehē ke.

¹³Arahā myrandu katu ke pepandu ta.

¹⁴Kapitā keruhū ruwa koty pepu'am ym rahā we, kuja pepandu pehē jupe my: “Mā! Myja jande juehe har japandu ta my” aja riki. Anī. Aja ym pehē py'a pe pekwa pekwa pexo.

¹⁵Pesarahā! Kapitā ruwa koty pehē ke ngā raho rahā, pehē pe je'ēha ke ihē amondo ta. Ma'e pekwa katuha ke amondo ta tī. Pe, pehē ruwajan je'ēha ke pemukanim ta. “Te'e pepandu” aja a'eta pandu ym ta tī.

¹⁶—Pehē ke pehē pāi ta kynda ta raho tī, kyndaha pe. Pehē māi ta aja tī. Kyndaha pe kynda ta raho tī. Pehē mu ta aja tī. Pehē rendyr ta aja tī. Kyndaha pe a'eta kynda ta raho tī. Pehē rehe katu ame'ē ta aja tī. Kyndaha pe a'eta kynda ta raho tī. Pe, pehē ngi har amō amō ta ke a'eta jukwa ta.

¹⁷Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē rehe upa ngā parahu ta.

¹⁸Pesarahā! Pehē rehe Tupā usak katu ta kŷ. (Aja rahā, pehē ke amō ta jukwa ym ta, aja mujekwa katu.)

¹⁹Ihē apandu ame'ē ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu pe'am. Pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā, pemañ ym ta — aja Jesu pandu.

Jerusarē ok ta ke amō ta mujaxer ta
(Matéu 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰A'e pandu tī:

—Jerusarē ok ta soroka rupi sonda ta juramā u'am. Ame'ē ke rehe pesak rahā, Jerusarē ok ta ke mujaxer tate aja pekwa katu.

²¹Pe, Jundéi ywy rehe ixo ame'ē ta kanim oho rahā, manō ym ta. Ywy'ā rupi kanim oho. Ok ta pe ixo ame'ē ta uhem oho rahā, manō ym ta tī. Ok ta soroka pe ixo ame'ē ta ok ta pe jywyr ym rahā, manō ym ta tī. Ujan oho ingi.

²²Jerusarē ok ta mujaxeraha 'ar ke: “Mahyha mangaha 'ar ke.” Arahā Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja upa katu te uhyk ta.

²³Arahā, imembyr ipusu pe ixo rahā, mā pyrara hū ta. (Marā ka ym pahar ujanaha.) Ixamby te'e u'u ame'ē namō imāi ixo rahā, pyrara hū ta tī. (Marā ka ym pahar ujanaha tī.) Kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe ma'e ahyha uhyk hū ta. Jundéu awa ta ke Tupā mupyrara hū ta tī.

²⁴Heta jundéu awa ta ke amō ta jukwa ta, kyse puku pe. Amō amō ywy pe pukwar ta raho tī. Pe, Jerusarē ok ta ke amō awa ta mujaxer ta. Ame'ē awa tama'e angaha upa ym rahā we, aja te'eha ta. Mujaxer ta — aja Jesu pandu.

Jesu jywyrriha ke

(Matéu 24.29-31; Mak 13.24-27; 2 Tesaron 1.7; 2 Petu 3.10; Apokarip 1.7)

²⁵A'e pandu tī:

—Warahy rehe ma'e ke ngā usak ta. Pe, mukahem hū ta. Jahy rehe aja tī. Ngā usak ta tī. Jahy rata rehe aja tī. Kome'ē ywy keruhū pe har ta mukahem hū ta. Y ramū tyapu hū, ame'ēja saka heta te hū sonda ta uwyr ta. Ame'ē ngi mukahem hū ta ngā. Y kotok keruhū, ame'ēja saka uwyr ta tī. Mukahem hū ta ngā tī.

²⁶Ma'e pyrara te hū ha kome'ē ywy keruhū rehe uhyk ta kŷ. Ame'ē rehe ngā usak rahā, mukahem hū ta. Iākā muka'u te'e hū ta. Pe, u'ar ukwap. Ywa rehe henda te'e ihī, ame'ē ke wata hū. Ame'ē rehe māte hū amō ukwaha. Mukahem hū ta.

²⁷⁻²⁸—Ame'ē upa rahā, ihē ajoywyr ta ajur. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa takāxīha 'ar pe ajoywyr ta ajur. Tupāma'e pyrātāha namō ajoywyr ta ajur. Katuha namō ajoywyr ta ajur tī. Ihē apandu ame'ē ke rehe pesak rahā, pepu'am katu. Peta kŷ. Pejuma'u katu kŷ. Aja saka pexo. Pehē ruhāha angaha ke rehe uhyk tate — aja Jesu pandu.

Ho kyr uhem ame'ē rehe har

(Matéu 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹Pe, myja me'ē ma'e ke upa tate rahā my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Ma'e'y rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e, parawa'y ame'ēja ma'e'y ke. Sik'y amō tī.

³⁰Hokyr uhem ixo rahā, warahy haku tate, aja pekwa.

³¹Aja ta tī. Ywa rehe ihī, ame'ē rehe har ihē apandu ramō. Aja pesak rahā, kome'ē

ywy keruhū pe Tupā riki kapitā keruhū wan ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate, aja pekwa.

³² Kuja pekwa katu pexo. Ihē apandu ramō ame'ē ke upa katu te uhyk ta tī. Ngā mupyraraha ke ihē kotyhar ta pyhyk ta. Anī. Tapijar te'e we ihē rehe jururj katu ta rī.

³³ Ywa ke upa kanim ta. Kome'ē ywy keruhū upa kanim ta tī. Ihē apandu ame'ē ke anī. Kanim ym te ta. Apandu, aja upa katu te uhyk katu ta kŷ — aja Jesu pandu.

Peta kŷ

³⁴ A'e pandu tī:

—Pesak katu pexo! “Jaho rahā! Jande mi'u jamatyr ta. Ja'u ta!” Aja jō pexo rahā, katu ym tiki. Pexoha rehe jō pekwa pekwa pexo rahā, katu ym tiki tī. Aja te'e pexo rahā, peharō ym rahā, pahar ihē ajoywyr ta ajur kŷ.

³⁵ “Jywy ym we ta rī” aja upa kome'ē ywy keruhū pe har ta pandu nāi rahā, pahar ihē ajoywyr ta ajur kŷ.

³⁶ A'erehe peharō katu. Peta kŷ! Pe, kuja Tupā namō pepandu katu: “Pyrātāha ke jande pe emuwy. Aja rahā, upa ma'e uhyk, ame'ē ke jande py'ahu te'e jahendu ta. Nde ra'yr ruwa koty japu'am katu ta tī” aja tapijar te'e we Tupā namō pepandu — aja Jesu pandu. Awa a'e tī. Tupā je'ēha rupi uwyr a'e.

³⁷ Wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e uī. Ka'aruk koty ok ta ngi uhem oho. Jerusarē ok ta ngi uhem oho. Pe, amō ywy'ā pe pyta ixo. Ywy'ā rer Oriwéi ty. Aja te'e wera oho.

³⁸ Pytuniwe rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe heta ngā oho. A'ep Jesu mu'e ame'ē ke rehe hendu oho.

22

Jesu jukwaha rehe har amō ta pandu pandu

(*Matéu 26.1-5; Mak 14.1-2; Juā 11.45-53*)

¹ Pe, ngā mi'u matyriha rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā mbeju ke mupururukihā moī ym jundéu awa ta.

² Pe, amō ta Jesu ke jukwa tar katu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta jukwa tar katu Jesu ke. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Jukwa tar katu tī.

—Myja Jesu ke jajukwa ta my? — aja ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe.

Heta ame'ē ta ngi a'eta kyje. Ngā ukwa rahā, mutyapu hū ta, a'erehe ngā ngi kyje.

Jesu ruwajan wan Jun uwak

(*Matéu 26.14-16; Mak 14.10-11*)

³ Pe, Jun py'a rehe Satana ihī katu. (Ājā ramūi a'e.) Amō we Jun her tī. Ikario aja Jun her tī. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har pete'i a'e.

⁴ Pe, amō ta pe pandu oho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe sonda ta ixo. Harōha ta riki ame'ē ta. Ame'ē tama'e kapitā ta pe Jun pandu oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe pandu oho tī.

—Ihē riki Jesu koty pehē ke araho ta kŷ — aja Jun pandu oho.

⁵ Ame'ē ke rehe pa'ihu ta hendu rahā, hury katu riki.

—Jesu koty jande ke nde ereraho rahā, tamatarer jande jame'ē ta nde pe kŷ — aja a'eta pandu ipe, Jun pe.

⁶ —Ere! Katu! — aja Jun pandu.

Pe, ngā ukwa ym ha rupi Jesu koty a'eta ke muhyk ta raho, ame'ē angaha ke rehe Jun harō ixo.

Ngā mi'u ke matyr; Pasuko 'ar rehe har

(*Matéu 26.17-25; Mak 14.12-21; Juā 13.21-30*)

⁷ Pe, ngā mi'u matyriha 'ar rehe uhyk. Arahā mbeju ke mupururukiha moī ym jundéu awa ta. Arahā arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa. Ame'ē xa'ē ke u'u ta. Aja Pasuko 'ar ke a'eta ukwa ukwa uī.

⁸ Pe, Petu pe Jesu pandu. Juā pe tī. Kuja pandu:

—Pasuko 'ar rahā, jande mi'u ke jande pe pematyr peho tī — aja Jesu.

⁹ A'eta pandu:

—Myp jande jamatyr ta my? Myp nde ereputar my? — aja ipe.

¹⁰ A'e pandu:

—Pesarahā! Jerusarē ok ta pe peho. Pehyk rahā, amō sawa'e pehē rehe uhyk ta. Kamuxī ra'yr pe y ke raho a'e. Ok pe ixo ta oho. Haikwer rupi peho tī.

¹¹ Ok jar pe kuja pepandu: “Sawa'e pandu nde pe: ‘My ma'e u'uha renda ihī? Pasuko 'ar rahā, imi'u ke amō matyr. Ame'ē ke ima'e jumu'eha ta namō u'u ta’ ” aja ok jar pe pepandu.

¹² Pe, ywate henda keruhū ke ok jar mugesak ta pehē pe. Upa ma'e ke ihī, myrape, paratuxī, koje, aja. A'ep jande mi'u ke pematyr — aja Petu ta pe Jesu pandu.

¹³ Pe, a'eta mokōi oho. Jesu pandu, aja me'ē upa katu te a'eta usak. Pasuko 'ar rahā, a'eta mi'u ke a'eta matyr tī.

Myja manōha rehe har ukwa ukwa uī ta my ame'ē ke Jesu mujekwa

(*Matéu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korin 11.23-25*)

¹⁴ Angaha ke rehe uhyk rahā, myrape rake Jesu wapyk uī. A'e mondo ame'ē ta namō wapyk uī.

¹⁵ Pe, pandu:

—Pasuko 'ar rahā, jande mi'u ke jamatyr. Ko pehē namō ame'ē ke ihē a'u tar katu te aī. Ihē ke amō ta mupyrara ym rahā we, pehē namō a'u tar katu. Ko pehē namō ihē a'u aī apo.

¹⁶ Apandu pehē pe. Kome'ēja me'ē amō ke ihē a'u ym te ta tī. Kapitā keruhū aja ihē ke Tupā mu'am rahā jō amō pehē namō ihē a'u ta kŷ tī. Arahā Pasuko 'ar te aja jakwa ta kŷ — aja Jesu pandu.

¹⁷ Pe, ita rekūi ra'yr ke pyhyk. “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu” aja Tupā pe pandu. Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Peme'ē ke pehē pame katu te pe'u.

¹⁸ Ko pehē pe apandu katu. Uwa rykwer ihē a'u ym te ta apo 'y. Kapitā keruhū aja ihē ke ihē pái keruhū mu'am ta kŷ. Arahā jō pyahu ame'ē ke pehē namō a'u ta kŷ tī — aja Jesu pandu.

¹⁹ Ajame'ē ke mbeju ke pyhyk. Ame'ē rehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande pe jande mi'u nde eremuwyr katu” aja Tupā pe pandu. Pe, mopok. Ame'ē ke me'ē jumu'eha ta pe. Pandu:

—Peme'ē riki ihē rete ke. [Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe ihē amuhepy ta. A'erehe ihē amanō ta. Ko mbeju ke ihē amopok ramō. Ihē aja pehē tī. Pemopok mopok tī. Ihē nixoi rahā, pemopok pemopok tī. Aja rahā, ihē manōha ke pekwa pekwa ta pei — aja Jesu.

²⁰ A'eta mi'u upa u'u rahā, mbeju aja ita rekūi ra'yr ke a'e me'ē tī. Kawī ihī ipe. Pandu:

—Peme'ē riki Tupāma'e pandu katuha pyahu ame'ē ke, ame'ēja saka. Kuja pandu katu: “Ihē ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ē ke ihē amuhā katu ta” aja. Ihē amanō rahā, ihē ruwy uhem ta. A'erehe Tupā pandu katu, aja a'e muhyk katu ta kŷ.]

²¹ —Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. A'e riki ihē namō myrape 'ar pe wapyk uī apo.

²² Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē amanō ta. Yman ame'ē rehe har Tupā pandu katu. Ame'ē panduha aja ihē amanō ta. Pe, ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur. Mā! Ame'ē ke Tupā mupyrara hū ta — aja a'e mondo ame'ē ta pe Jesu pandu.

²³ Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande ngi har awa muhyk ta werur my? Awa riki huwajan ta ke muhyk ta werur ehe my? — aja Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe.

“Awariki katu te me'ē ke” aja jumu'eha ta pandu pandu hū

²⁴ Jumu'eha ta pandu pandu hū a'eta jupe. A'eta pandu: “Jande ngi har awa riki katu te ame'ē ke my?” aja a'eta pandu pandu hū. “Ihē ke!” “Anī. Peme'ē riki!” “Anī. Ame'ē riki” aja riki pandu pandu hū.

²⁵ Pe, Jesu pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe kapitā keruhū ixo. Je'ēha rupi ngā ke a'eta mondo mondo. Pe, kapitā ta amō her jumōi juehe. Kuja.

“Ima'e awa ta rehe usak katu ame'ē ke a'e” aja jumōi juehe tipe. A'erehe katu te ame'ē ke a'e, aja ukwaha jupe.

²⁶ Pehē anī. Aja ym pexo. Amō kotyhar katu. Kuja. Pehē ngi har amō kuja ukwa. “Amō ta 'ar koty te we ihē riki katu te ame'ē ke ihē” aja ukwa rahā, mā peja pitu te'e aja ixo. Pehē ngi har amō riki katu te aja ukwa rahā, mā peja miasu aja ixo.

²⁷ Myrape 'ar pe amō sawa'e wapyk uī. Amō riki imi'u ke me'ē me'ē raho ipe. Ame'ē mokōi ngi har awa riki amō 'ar koty te we kapitā my? Pesarahā! Wapyk ame'ē riki amō 'ar koty te we kapitāha. Pehē pyter pe ihē riki kapitam. Anī. Ihē riki pehēma'e miasu aja ihē axo. A'erehe mā peja aja pexo tī. Miasu aja pexo tī.

²⁸ —Ihē ke amō ta mupyrara rahā, ihē namō pepyta katu pexo. Aja te'eha ihē namō pexo.

²⁹ Ihē ke kapitā keruhū aja ihē pái mu'am. Ko apandu katu pehē pe. Aja pehē ke ihē amu'am ta tī.

³⁰ Pe, ywa pe ihē renda pe ihē namō pexo ta kŷ. Ihē riki kapitā keruhū, ame'ē renda pe pexo ta kŷ. A'ep pehē riki kapitā keruhū wan ta tī. Tupā kotyhar tama'e kapitā keruhū aja pexo ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Petu rehe har Jesu mujekwa (Matéu 26.31-35; Mak 14.27-31; Juā 13.36-38)

³¹ A'e pandu:

—Simā! Ehendu katurahā! Ahúi aja me'ē pিরer ke amō ombor rahā, urupen pi'a ke mukatak katu. Aja ixurer ke ombor. Pe, ahúi aja me'ē pyta katu. Aja upa pehē ke Satana manga ta tī. (Ājā ramūi a'e.) Pehē pejurujar katuha ke manga ta. Pehijar my? Pehijar ym my? Ame'ē ke manga ta. Pesarahā! Tupā pe Satana pandu: “Nde kotyhar tama'e jurujar katuha ke ihē amanga ta” aja a'e. “Ere” aja Tupā pandu ipe.

³² Simā! Nde rehe har Tupā namō ihē apandu. Ihē rehe nde erejurujar katu. “Mā peja Simā py'a emātā katu. Aja rahā, jurujar katuha ke hijar ym ta” aja ihē apandu nde rehe har. Pe, ihē koty nde erejywyw rahā, amō ta py'a ke emātā katu. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke emātā katu tī — aja Jesu pandu.

³³ Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Ko axo. Kyndaha pe nde ke amō kynda raho rahā, ne namō ihē aho ta kŷ. Nde ke amō ta jukwa rahā, ne namō ihē ke jukwa ta kŷ. Akyje ym — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

—Petu! Ko apandu nde pe. Pytuniwe te rahā, sapukái je'ē ym rahā we, mahapyr kuja nde erepandu ta. “Jesu rehe har akwa

ym ihē” aja ihē rehe har nde erepandu ta – aja Jesu pandu ipe.

Ma'e ke namō oho katu apo 'y

³⁵ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

–Ymaniwe pehē ke ihē amondo rahā, tamatarer ryrū peraho ym. Pehē kupep ma'e ryrū aja tī. Peraho ym tī. Mokōi pehē py rehe har aja tī. Peraho ym tī. Arahā pehē pe pehēma'e upa my? – aja Jesu.

A'eta pandu:

–Anī. Upa ym – aja Jesu pe.

³⁶ Pe, a'e pandu:

–Apo amō kotyhar. Tamatarer ryrū namō amō ixo rahā, inamō oho katu. Ma'e ryrū xupe pe har aja tī. Inamō oho katu tī. Kyse puku nixōi rahā, ame'ē rehe kamixa muhepy rahā, katu tiki. Kyse puku namō pexo.

³⁷ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī. “Ma'e mukanīha ta ke ngā jukwa. Aja ame'ē sawa'e ke ngā jukwa ta tī” aja panduha ihī. Ame'ē panduha riki ihē rehe har. Aja ihē rehe uhyk ta kŷ. Ihē aho tate – aja Jesu pandu. (“Kyse puku namō pexo” aja pandu rahā: “Peta kŷ. Pepyrrara ta pexo” aja a'e mukewa. Anī. Amō koty jumu'eha ta ukwaha. “Pejuma'i ta pexo” aja ukwaha naī.)

³⁸ Jumu'eha ta pandu:

–Sawa'e! Esarahā! Ko mokōi kyse puku – aja ipe.

A'e pandu:

–A'ewan – aja.

Tupā namō Jesu pandu pandu

(*Matéu 26.36-46; Mak 14.32-42*)

³⁹ Ok ta ngi Jesu uhem oho. Wwy'ā pe oho. Ame'ē riki ohoho ame'ē ke. Wwy'ā rer Oriwéi ty. Jumu'eha ta oho inamō tī.

⁴⁰ Pe, ame'ē renda pe uhyk rahā, pandu:

–Tupā namō pepandu pandu. Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar tar ym ta – aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

⁴¹ Pe, kotete we oho ingi. Kuja, 30 met tate koteteha. Pe, ipynarāi pe wapyk. Aja Tupā namō pandu.

⁴² –Papa! Nde ereputar rahā, ihē apyrrahā ngi ihē ke emuhem katu. Anī. Ihē aputar ame'ē ke ema'e ym. Nde ereputar ame'ē ke ema'e katu – aja Jesu ipái pe.

⁴³ [Ywa ngi Tupā je'ēha rahoha uhyk ehe. Ipy'a ke a'e mātā.

⁴⁴ Jesu pyai te hū. A'erehe Tupā namō a'e pandu pandu we hū. Hī'ái riki huwy aja ywy rehe sururu hū.]

⁴⁵ Upa pandu rahā, pu'am. Jumu'eha ta koty jwywyr oho. A'eta ukwer ou, aja a'e usak. A'eta pyai te hū, a'erehe he'ō hū ou. A'erehe ukwer ou.

⁴⁶ A'e pandu:

–Peker ym rahā, katu ta tipe. Pepu'am. Tupā namō pepandu pandu. Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar tar ym ta – aja Jesu pandu.

Jesu ke ngā pyhyk

(*Matéu 26.47-56; Mak 14.43-50; Juā 18.3-11*)

⁴⁷ A'e pandu u'am rahā, heta ame'ē ta uhyk uwyr ixoty. Jun uwyr py. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har petei a'e. Jesu rehe uhyk. Huwa ke pyter ta.

⁴⁸ Jesu pandu:

–Jun! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ruwa ke nde erepyter. Aja ihē ke nde eremujekwa ta ngā pe my? – aja ipe.

⁴⁹ Jesu ke ngā pyhyk ta. Ame'ē ke jumu'eha ta ukwa rahā, pandu:

–Sawa'e! Kyse puku pe ngā ke jamujan ta jamondo my? – aja ipe.

⁵⁰ Pe, amō nambi ke kyse puku pe amō mopok ingi. Ijywa katu kotyhar ke. Jundéu awa tama'e pa'i keruhūma'e miasu pehī tī. Ima'e nambi ke mopok ingi.

⁵¹ Pe, Jesu pandu:

–A'ewan tiki – aja.

Pe, miasu nambi renda ke pe ipo mujar. Pe, mukatu. Inambi katu tī. Wajar aja katu tī.

⁵² Pe, pyhyk uwyr ame'ē ta pe Jesu pandu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe pandu. Jundéu awa tamūi ta pe pandu tī. Kapitā ta pe pandu tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha tama'e kapitā ta ke ame'ē ta. Kuja Jesu pandu:

–Ma'e mukanīha aja ihē ke pepyhyk pejur tī. A'erehe kyse puku namō pejur. Tamarā namō. Anī. Ma'e mukanīha ym ihē.

⁵³ Pesarahā! Wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pehē namō ihē axo. Arahā ihē ke pepyhyk ym. Pepyhykiha pemanga ym tī. Apo anī. Ihē pepyhykiha angaha ke rehe uhyk apo 'y. Satana ma'ema'eha angaha ke rehe uhyk apo tī. (Ājā ramūi a'e) – aja Jesu.

Jesu rehe har Petu te'e pandu

(*Matéu 26.57-58; Matéu 26.69-75; Mak 14.53-54; Mak 14.66-72; Juā 18.12-18; Juā 18.25-27*)

⁵⁴ Pe, Jesu ke ngā pyhyk raho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok pe raho. Haikwer rupi Petu oho tī. Pijaite te'e oho ixo.

⁵⁵ Pa'i keruhū rok soroka pe tata ke amō ta hapu. Ame'ē rake ngā jumaku uī. Ame'ē ta namō Petu wapyk oho uī. Jumaku uī tī.

⁵⁶ A'ep amō miasu usak ehe. Kūjā ke. A'e ma'ā katu ehe. Pe, pandu amō ta pe:

–Kome'ē sawa'e Jesu namō ixo ame'ē ke tī – aja kūjā.

⁵⁷ Petu pandu kūjā pe:

–Anī! Akwa ym ehe har – aja ipe.

⁵⁸ I'i atu amō sawa'e usak ehe tī. Pandu:

—Ame'ë ta ngi har nde tî — aja Petu pe.

A'e pandu:

—Anî! Sa'e! — aja Petu.

⁵⁹ I'i atu we amō sawa'e pandu hū:

—Jete! Inamō ixo ame'ë ke a'e tî. Ngariréi wyye pe har ke a'e tî, a'erehe inamō ixo ame'ë ke a'e tî — aja Petu rehe har amō pandu hū.

⁶⁰ Petu pandu:

—Sa'e! Nde erepandu ame'ë ke te'e! Akwa ym ehe har — aja ipe.

A'e pandu u'am rahā, pahar sapukái je'ë.

⁶¹ Jesu riki uwak. Petu rehe ma'ā katu te. Ame'ë ke Petu ukwa. Pe, Jesuma'e panduha ke Petu ukwa ukwa u'am. Kuja Jesu pandu: "Sapukái je'ë ym rahā we, mahapyr kuja nde erepandu ta. 'Akwa ym ehe har' aja ihē rehe har nde erepandu ta." Ame'ë panduha ke Petu ukwa ukwa u'am.

⁶² Pe, a'engi uhem oho. Jixi'u hū. Huxī, a'erehe jixi'u hū.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū

(Matéu 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Jesu rehe usak te'e ame'ë ta puka puka hū ehe. Ipo pe nupā hū a'e ke tî.

⁶⁴ Kuja. Eha ke amō ta pukek, pan pe. Pe, ipo pe huwa nupā. Pandu ipe:

—Epanurahā! Awa nde ke nupā my? — aja Jesu pe.

⁶⁵ Amō we tî. A'eta juru ai ehe.

Ngā panduha renda pe Jesu ke raho

(Matéu 26.59-66; Mak 14.55-64; Juā 18.19-24)

⁶⁶ Pytuniwe rahā, jundéu awa tamūi ta jy'ar oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta jy'ar oho tî. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta jy'ar oho tî. Ngā panduha renda pe johu jy'ar oho. Amō ta pe a'eta pandu:

—Jesu ke pemuhyk perur se — aja.

⁶⁷ A'e uhyk rahā, a'eta pandu ipe:

—Epandu katu jande pe. Nde riki Kirisutu my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ë ke nde — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ihē amujekwa rahā, ihē rehe pejurujar ym ta.

⁶⁸ Pe, ma'e ke pehē pe apandu rahā, je'ëha pemujywyr ym ta tî.

⁶⁹ Awa ihē tî. Tupā je'ëha rupi ajur. Apo har ngi Tupā rake ihē awapyk ta aho. Tupā pyrātā te hū ame'ë ke a'e — aja Jesu ngā pe. ("Tupā rake" aja Jesu pandu rahā: "Tupā a'e tî" aja mujekwa katu.)

⁷⁰ Johu pandu ipe:

—Aja rahā, nde riki Tupā ra'yr my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—A'e ihē — aja Jesu.

⁷¹ A'eta pandu:

—Mā! Ehe har jande pe amō pandu ame'ë ta ke japutar ym apo. Ima'e panduha ke jande atu jahendu. A'erehe ame'ë panduha

namō jande riki japandu ta: "Katu ym nde. Nde eremanō ta me'ë te'e" — aja tamūi ta pandu.

23

Pirat ruwa koty Jesu pu'am

(Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Mak 15.1-5; Juā 18.28-38)

¹ Johu pu'am. Pe, amō sawa'e koty a'eta oho. Pirat koty oho. Jesu ke ngā raho tî.

² A'ep ehe har ngā je'ë je'ë hū:

—Jundéu awa ta ke a'e muka'u te'e hū ixo rahā, peme'ë ke japyhyk. "Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer peme'ë ym" aja a'e pandu. "Ihē riki Kirisutu. Kapitā keruhū ihē tî" aja a'e pandu. Aja muka'u te'e hū ngā ke — aja Pirat pe ngā pandu naī.

³ Pirat pandu ipe:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde my? — aja ipe.

Jesu pandu:

—A'e ihē — aja ipe.

⁴ Pe, pa'ihu ta pe Pirat pandu. Heta ame'ë ta pe pandu tî:

—Peme'ë sawa'e ke jajukwa rahā, katu ym tiki. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe. Amahem ym ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe — aja Pirat pandu.

⁵ Pe, ngā pandu pandu we hū:

—Ngā ke a'e mutyapu tyapu hū. Mu'e ame'ë ke namō muparahy ngā ke. Ngariréi wyye pe mu'e py. A'engi upa Jundéi wyye rupi mu'e tî. Apo se uwyr — aja ngā.

Ero ruwa koty Jesu pu'am

⁶ "Ngariréi wyy" aja Pirat hendu rahā, ngā pe pandu:

—Peme'ë sawa'e ngariréi wyy pe har my? — aja Pirat.

—A'e riki — aja ngā.

⁷ Ame'ë wyy pe har Jesu aja Pirat ukwa rahā, Ero koty Jesu ke a'e mondo. Arahā Jerusarē ok ta pe Ero ixo tî. Ero ngariréi wyy pe har tama'e kapitam. A'erehe Jesu rehe har a'e ukwa ta, aja Pirat putar tîpe. Jesu katu my? Katu ym a'e my? Ame'ë ke Ero ukwa ta. (Katu ym rahā, Ero riki jukwaha ke pandu ta) aja Pirat putar tîpe. A'erehe ixoty Pirat mondo.

⁸ Pe, Jesu rehe usak rahā, hury katu Ero. Ehe har hendu. Yman usak tar katu ehe. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ë ke Jesu ma'e apo, ame'ë ke rehe usak tar katu tî.

⁹ Pe, Jesu pe a'e pandu pandu hū. Anī. Jesu pandu ym te ipe.

¹⁰ A'ep jundéu awa tama'e pa'i keruhū pu'am. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tî. Jesu rehe har ame'ë ta je'ë je'ë hū.

—Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e hū — aja ame'ë ta je'ë te'e.

¹¹ Pe, Ero puka puka hū ehe. Ima'e sonda ta aja tî. A'eta muhuxī a'e ke tî. Pe, ma'e

mundeha katu te ame'ë ke ngã munde ehe. Kapitã keruhũma'e mundeha aja munde ehe. Aja puka puka hũ ehe. Pe, Pirat koty a'e ke Ero mujywyr mondo.

¹² Arahã Pirat ipy'a jywyr ehe, Ero rehe. Yman Pirat ruwajan aja Ero ixo. Apo ehe katu aja jywyr 'y.

Jesu jukwaha ke Pirat pandu

(Matéu 27.15-26; Mak 15.6-15; Juã 18.39-19.16)

¹³ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke Pirat mujy'ar. Kapitã ta ke aja tĩ. Upa ngã ke aja tĩ. Mujy'ar tĩ.

¹⁴ Pe, Pirat pandu:

—Ihë pe peme'ë sawa'e ke perur. “Ngã ke a'e muka'u te'e hũ” aja ehe har pepandu. Pehë ndutar koty ehe har ihë ahendu katu. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. Ehe har peje'ë je'ë hũ pe'am, ame'ë ke nixói ehe tĩ.

¹⁵ Aja Ero ukwa katu tĩ. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. A'erehe jande koty Ero mujywyr muwyr tĩ. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe, a'erehe jajukwa rahã, katu ym tiki.

¹⁶ A'erehe ihë je'ëha rupi a'e ke amõ ta pirok ta. Pe, a'e ke ihë apoir ta — aja Pirat pandu. (Pirok rahã: “Amõ ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym” aja mujekwa.)

¹⁷ [Pasuko 'ar rahã, imi'u ke jundéu awa ta matyr. Arahã pame katu te kyndaha ngi sawa'e ke Pirat muhem ta me'ë te'e.]

¹⁸ Pe, upa ngã je'ë hũ:

—Anĩ. Jesu ke ejukwa! Mahamba ke emuhem jande pe! Mahamba ke epoir! — aja Pirat pe.

¹⁹ Mahamba ke sonda ta kynda. Ok ta rupi ngã ke a'e riki mutyapu tyapu hũ. Arahã amõ ke a'e jukwa tĩ. A'erehe a'e ke sonda ta kynda raho.

²⁰ Jesu ke Pirat poir tar katu, a'erehe heta ame'ë ta pe a'e pandu tĩ.

—Jesu ke apoir ta — aja.

²¹ Anĩ. Ngã je'ë hũ:

—Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! — aja ngã.

²² Pe, mahapyrihar Pirat pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym te. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. Amahem ym. A'erehe jukwa rahã, katu ym tiki. Ihë je'ëha rupi a'e ke amõ ta pirok ta. Pe, a'e ke ihë apoir ta amondo — aja ngã pe.

²³ Anĩ. Heta ame'ë ta hãtã te hũ pandu pandu u'am:

—Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke ejukwa — aja hãtã pandu pandu hũ.

Uhyk Pirat hendu!

²⁴ A'erehe pandu:

—Pehë pepandu ame'ë ke ihë ama'e ta apo — aja.

²⁵ Pe, Jesu ke jukwa ta, ame'ë ta pe Pirat mondo. Aja ngã putar ame'ë ke a'e ma'e. Pe, amõ ke Pirat muhem, Mahamba ke. Ngã pandu ame'ë ke muhem tĩ. Kyndaha pe ame'ë ke amõ ta kynda raho ame'ë ke a'e. Ngã mutyapu tyapu rahã, amõ ke Mahamba jukwa tĩ. Ame'ë Mahamba ke Pirat muhem mondo, kyndaha ngi. Ame'ë ke poir.

Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke jukwa

(Matéu 27.32-44; Mak 15.21-32; Juã 19.17-27)

²⁶ Pe, Jesu ke sonda ta pyhyk raho. Oho ixo rahã, amõ awa ke rehe a'eta usak. Her Simã. Syre ok ta pe har ke a'e. Kupixa ngi a'e jywyr uwyr ixo. Ame'ë rehe sonda ta pyhyk. Pe, jixi'y 'ar pe myra ngã mupia ame'ë ke a'eta moĩ. Pandu ipe:

—Jesu raikwer rupi ehupir eraho. Ima'e ke — aja Simã pe.

²⁷ Heta haikwer rupi ngã oho tĩ. Ame'ë ta namõ kũjã ta oho ixo tĩ. Jixi'u oho ixo tĩ. Ahem oho ixo tĩ. (Jesu manõ ta, aja ukwa, a'erehe jixi'u oho ixo.)

²⁸ Ixoty Jesu uwak. Pandu:

—Éi, kũjã ta! Jerusarë ok ta pe har ta ke pehë. Ihë rehe pejixi'u ym. Pehë atu pejixi'u pehë juehe. Pyraraha uhyk ta pehë rehe a'erehe pejixi'u pehë juehe. Pehë membyr ta rehe pejixi'u tĩ. Pyrara ta ame'ë ta, a'erehe pejixi'u tĩ.

²⁹ Ma'e 'ar ke uhyk ta. Arahã kuja upa ngã pandu ta: “Imembyr ym te ame'ë ta hury ixo. Pyraraha rehe imembyr usak ym ta. A'erehe hury ixo. Ipusu ngi imembyr muhem ym ame'ë ta aja tĩ. Hury ixo tĩ. Imembyr rehe usak katu, aja ym ame'ë ta aja tĩ. Hury ixo tĩ. Pyraraha rehe imembyr usak ym ta, a'erehe hury katu ixo.”

³⁰ Arahã ywy'ã keruhũ pe amõ ta pandu ta: “Jande ke ejupyk. Pahar ejukwa. Aja rahã, pyraraha rehe jasak ym ta” aja. Amõ ta ywy'ã pe: “Jande ke emukanim. Aja rahã, pyraraha rehe jasak ym ta” aja ngã.

³¹ Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e ym te. Anĩ. Ihë ke amõ ta mupyrra ixo apo. Aja rahã, ihë 'ar koty te we pehë ke amõ ta mupyrra hũ ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, a'erehe ihë 'ar koty te we pehë ke mupyrra hũ ta — aja Jesu pandu.

³² Amõ mokõi sawa'e ta ke sonda ta raho tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke a'eta. Ame'ë mokõi Jesu namõ jukwa ta.

³³ Pe, amõ renda pe uhyk oho. Henda rer: “Awa ãkã kangwer.” A'ep myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke mujar mu'am. Mokõi ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke mujar mu'am tĩ. Jesu jywa katu koty peteĩ mujar mu'am. Amõ ke ijywa'i koty aja tĩ. Mujar mu'am tĩ.

³⁴ [Pe, sonda ta rehe har Tupā pe Jesu pandu:

—Papa! Peme'ē ta rehe nde py'a ke emu-jywyr. Ima'e ma'eha ke ukwa ym ha rupi ma'ema'e. A'erehe nde py'a emujywyr a'eta rehe — aja sonda ta rehe har a'e pandu.]

Pe, Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke omombor. Amō ombor, pe, pinīha i'ar koty te we u'ar rahā, ame'ē riki mundeha ke pyhyk. Aja ima'e mundeha ke pyhyk pyhyk raho.

³⁵ A'ep amō ta usak usak u'am. Aja ixo rahā, jundéu awa tamūi ta puka puka hū ehe.

—Amō ta ke a'e mukatu hū! A'e riki Kirisutu rahā, mā peja pengi a'e wyjy uwyr. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e rahā, mā peja pengi a'e wyjy uwyr — aja puka puka hū ngā.

³⁶ Sonda ta puka puka hū ehe tī. Ixoty a'eta oho. Pe, kawī iro ym te ame'ē ke me'ē tipe. Aja puka puka hū ehe. Anī. U'u ym Jesu.

³⁷ Pandu ipe:

—Nde riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū rahā, pengi ewyjy ejur. Pep nde erepyta rahā, nde eremanō ta — aja puka puka hū ehe.

³⁸ I'ar pe kuja amō mupininim:

“Ko jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja pinīha moī.

³⁹ A'ep ma'e ka'u te'eha ma'eha ke jixiko u'am tī. Peteī je'ē je'ē hū ipe, Jesu pe. Kuja:

—Nde riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde. Pengi ewyjy eho. Aja rahā, nde eremanō ym ta. Jande ke emujy eraho tī. Aja rahā, jamanō ym ta tī — aja Jesu pe.

⁴⁰ Amō ma'e ka'u te'eha ma'eha anī. Kuja pandu:

—Mā! Peja ym epandu. Tupā ngi nde erekyje ym my? Ixoty nde py'a nde eremu-ruwak ta me'ē te'e. Jesu aja jande ke amō ta jukwa u'am tī.

⁴¹ Jandema'e riki katu tiki. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, a'erehe jande ke amō ta jukwa ta tī. Jesu anī. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe — aja amō jixiko u'am ame'ē pe pandu. Wajar pe pandu.

⁴² Pe, Jesu pe a'e pandu tī:

—Jesu! Kapitā keruhū aja nde erejywyr rahā, ihē rehe har ekwa ekwa katu exo — aja ipe.

⁴³ Jesu pandu ipe:

—Ko apandu nde pe. Apo ywa pe ihē namō katuha renda pe nde erexo ta tī — aja ipe.

Jesu manō

(*Matéu 27.45-56; Mak 15.33-41; Juā 19.28-30*)

⁴⁴ Warahy jandar Tate rahā, ame'ē ywy rupi pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap ihon.

⁴⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kyndaha u'am. Pan janam hū ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Hukwen ke kynda u'am. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Pyter rupi owok oho. Iwyr rehe owokiha upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha apo katu, aja mujekwa katu.)

⁴⁶ Pe, hātā Jesu pandu:

—Papa! Ihē'ā ke eraho! — aja ipái pe.

Upa pandu rahā, manō.

⁴⁷ Sonda tama'e kapitā upa ma'e ke rehe usak. Pe, Tupā rehe har katu pandu. Kuja:

—Jehar te ke! Katu ame'ē ke peme'ē sawa'e — aja Jesu rehe har pandu.

⁴⁸ Upa ma'e ke rehe amō ta usak. A'ep jy'ar ame'ē ta usak. Upa usak rahā, hok pe jywyr oho. Pyaiha namō ipixi'a ke mokōi ipo pe nupā nupā. (Aja pyaiha mujekwa.) Aja hok pe jywyr oho.

⁴⁹ Jesu rehe katu ame'ē ta upa ma'e ke rehe usak usak tī. Paite we ame'ē ta usak usak u'am. Kūjā ta usak usak u'am tī. Ame'ē ta Ngariréi ywy ngi inamō uhyk uwyr ame'ē ta ke a'eta.

Jesu ke mou raho

(*Matéu 27.57-61; Mak 15.42-47; Juā 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Ari-matēi ok ta pe har ke a'e. Ame'ē ok ta Jundéi ywy rehe ihī. Sawa'e katu ame'ē ke a'e. Katu ame'ē ke jō a'e ma'ema'e. Jesu ke kapitā keruhū aja Tupā mu'am, ame'ē rehe Jose jurujar katu. Ame'ē rehe a'e harō ixo tī. A'erehe Tupā koty ipy'a ke a'e muruwak. Jesu jukwaha rehe har tamūi ta pandu pandu rahā, a'ep tamūi ta namō Jose ixo tī. Anī. Jesu jukwaha ke a'e jō putar ym.

⁵² Apo Pirat pe pandu oho.

—Kapitam! Jesu rete ke ihē aputar. (Amou ta araho) — aja Jose.

⁵³ —Ere. Eraho — aja Pirat pandu.

A'erehe hete ke Jose oho piam. Amō ta pe a'e pandu:

—Pemujy perur — aja Jose.

Pe, mujy rahā, pan katu te ame'ē pe pukek. Pe, itakwar keruhū rupi mou raho. Ame'ē ke amō pykūi ame'ē ke. A'eramō mou raho.

⁵⁴ Arahā séi ta séi ra. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk Tate. (Putu'uha 'ar rahā, paraky ym te ta jundéu awa ta.)

⁵⁵ Ngariréi ywy ngi Jesu namō kūjā ta uhyk uwyr. Ame'ē ta Jose namō usak oho tī. Itakwar keruhū rehe a'eta usak tī. Jesu rete mouha rehe usak tī. Ma'e pihe katu ame'ē namō hete ke kytyk ym, aja kūjā ta ukwa.

⁵⁶ Pe, hok pe a'eta jywyr oho. Puhā pihe ame'ē ke a'eta matyr. Ma'e piheha ke matyr

tī. Ame'ē ke Jesu rete rupi upa kytyk ta. (Aja manō ame'ē rete rehe jundēu awa ta ma'eha ke.)

Pe, jundēu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, a'eta putu'u. Moise je'ēha mujekwa aja a'eta ma'e.

24

*Jesu kwera katu uhem ame'ē rehe har
(Matēu 28.1-10; Mak 16.1-8; Juā 20.1-10)*

¹ Nomin pytuniwe te rahā, itakwar keruhū pe kūjā ta oho. Puhā pihe ame'ē ke matyr. Ame'ē ke a'eta raho.

² Hukwen ngi ita kyndaha ke amō mujere mu'am. Ame'ē ke rehe a'eta usak.

³ A'erehe ixo oho. Anī. Jesu rete ke rehe usak ym. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Hete ke rehe kūjā ta usak ym.

⁴ A'ep a'eta pu'am u'am. Myja ym ukwa. Pe, pahar mokōi sawa'e ta uhem. Hake pu'am u'am. Ima'e mundeha hendy hendy hū.

⁵ Kūjā ta jumukahem hū a'eta ngi. Ywy koty te'e ma'ā. Sawa'e ta pandu:

—Ixuwe katu ame'ē ke pekekar pexo tipe. Ame'ē ke kangwerupa rupi pekekar rahā, katu ym tiki.

⁶ Ko Jesu nixói te. Kwera katu uhem oho. Amukwehe Ngariréi ywy pe ixo rahā, pandu katu pehē pe. Ame'ē panduha rehe pekwa pekwa pe'am apo.

⁷ Kuja: “Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Sawa'e katu ym ame'ē ta pe ihē ke amō raho ta kŷ. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ke amō ta jukwa ta. Mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem tī” aja Jesu pandu — aja sawa'e ta pandu.

⁸ Pe, Jesu panduha ke kūjā ta ukwa ukwa u'am tī.

⁹ Pe, itakwar keruhū ngi a'eta jywy oho. Upa usak ame'ē ke jumu'eha ta pe a'eta pandu tipe, awa py peteī jumu'eha ta pe. Amō ta namō ixo, ame'ē ta pe pandu tipe tī. (Anī. Kūjā ta panduha rehe jurujar ym.)

¹⁰ Kuja kūjā ta rer. Ko Mari Mandare. Amō Joa. Amō Mari. Tian māi a'e. Ame'ē ta namō amō kūjā ta ixo. Upa ame'ē ta riki Jesu mondo ame'ē ta pe pandu tipe. Upa usak ame'ē ke pandu tipe.

¹¹ Anī. Kūjā ta riki ka'u te'e, aja Jesu mondo ame'ē ta ukwaha naī. A'erehe kūjā panduha rehe jurujar ym.

¹² Pe, Petu pu'am rahā, itakwar keruhū pe usak ujan oho. Uhyk rahā, jumumbe ma'ā rahā, hete pukeka ke te'e usak. Ame'ē jō usak. Hete nixói te. Pe, hok pe jywy oho. Jupandu jupe:

—Mā! My ihon my? — aja jupe.

*Emau ok ta pe oho ame'ē ta rehe har
(Mak 16.12-13)*

¹³ Ame'ē 'ar rahā, mokōi sawa'e ta wata oho ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Emau ok ta pe oho ixo. Jerusarē ok ta ngi ame'ē pepaite we. Awa py peteī kiro met Tate pepaiteha.

¹⁴⁻¹⁵ Ame'ē mokōihar ta pandu pandu a'eta jupe. Jesu manō, ame'ē rehe har pandu pandu a'eta jupe. Aja rahā, Jesu te'e hake uhem u'am. A'eta namō a'e wata oho ixo tī.

¹⁶ A'eta usak ehe. Anī. Ehe har ukwa ym we rī.

¹⁷ Pe, Jesu pandu:

—Pehē pewata pexo rahā, ma'e pepandu pandu pehē jupe my? — aja sawa'e ta pe.

A'eta pyta. Pyai u'am.

¹⁸ Pe, mokōihar ngi peteī pandu. Her Kereo. Kuja:

—Mā! Nde erekwa ym my? Jerusarē ok ta pe har ta ngi har ne jō riki ma'e ke nde erekwa ym my? A'ep amō amō wera rahā, ma'e ixo ame'ē ke nde erekwa ym my? — aja Jesu pe.

¹⁹ A'e pandu:

—Myja ame'ē my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Jesu rehe har. Nasare ok ta pe har a'e. A'e pe ma'e uhyk ame'ē ke. A'e riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Pyrātāha namō ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e, aja upa ngā ukwa. Tupā aja tī. Ukwa katu tī. Jesu je'ēha te reko, aja upa ngā ukwa katu tī. Ma'e ke pandu katu tī, aja upa ngā ukwa tī. Tupā aja tī. Ukwa katu tī.

²⁰ —Pirat pe a'e ke jandema'e pa'ihu ta raho. Tamūi ta aja tī. Raho tī. Jukwaha ke Pirat jō pandu katu, a'erehe pa'ihu ta raho. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e ke amō ta jukwa.

²¹ A'e ke kapitā keruhū aja Tupā mu'am ta, aja jakwaha naī. Pe, jundēu awa ta ke poir ta, aja jakwaha naī. Jande ruwajan ta ngi poir ta tipe. Anī riki. A'e manō. (A'erehe jande ruwajan ta ngi poir ym.) Mokōi jaker apo.

²² —Jande ngi har kūjā ta muka'u te'e hū jande ke ixo. Pytuniwe te rahā, itakwar keruhū pe a'eta oho.

²³ Jesu rete rehe usak oho tipe. Mahem ym. Jywy oho rahā, a'eta pandu: “Tupā je'ēha rahoha ta rehe jasak. ‘Jesu ixuwe katu’ aja jande pe a'eta pandu” aja kūjā ta pandu.

²⁴ A'erehe itakwar keruhū rehe amō ta usak tipe oho tī. Kūjā ta pandu, aja a'eta usak tī. Usak ym ehe, Jesu rehe — aja mokōi sawa'e ta pandu.

²⁵ Pe, mokōi sawa'e ta pe Jesu pandu:

—Mā! Pehē ākā tiha we. Upa amō ta pandu ame'ē ke rehe pejurujar ym. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe pejurujar ym tī.

²⁶ Tupã muwyr ame'ë ke amõ ta mupyrara ta me'ë te'e. Pe, ma'e katu te ha ke Tupã me'ë ta ipe tĩ — aja Jesu pandu.

²⁷ Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ. Upa juehe har pandu ame'ë ke Jesu mujekwa. Mokõi sawa'e ta pe mujekwa. Yman Moise mupinim. Ame'ë rehe Jesu rehe har panduha ihĩ. Ame'ë ke upa mujekwa py. Yman Tupã je'ëha ke pandu ame'ë ta mupinim tĩ. Ame'ë rehe Jesu rehe har panduha ihĩ tĩ. Ame'ë ke upa mujekwa tĩ. Juehe har mujekwa.

²⁸ Ok ta pe a'eta oho ixo. Ame'ë pe uhyk tate rahã, Jesu pandu: "Asa we ta ahõ" aja.

²⁹ —Anĩ. Se eker rĩ. Warahy ka'aruk te oho. Pytun tate — aja Jesu pe pandu hũ.

A'erehe a'eta namõ pyta oho.

³⁰ A'eta namõ wapyk. Ma'e u'uha renda pe wapyk. Mbeju ke pyhyk. Pe, Tupã pe pandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu" aja. Pe, mopok mopok. Ame'ë ke a'e me'ë mokõi sawa'e ta pe.

³¹ Arahã ehe har Tupã mujekwa. Mokõi sawa'e ta pe mujekwa. Pe, mokõihar ukwa katu. "Ko Jesu" aja ukwa katu. Arahã pahar Jesu kanim oho.

³² Pe, pandu a'eta jupe:

—Pe rupi jande jajur rahã, Tupã je'ëha ke mujekwa katu jande pe. Arahã jande rury katu te jande jaxo — aja a'eta jupe.

³³ Pahar a'eta pu'am. Pe, Jerusarë ok ta pe jywyr oho. A'ep jumu'eha ta rehe uhyk oho. Awa py peteĩ hetaha ta rehe uhyk oho. A'eta jy'ar uĩ. Heta amõ ta jy'ar uĩ tĩ.

³⁴ Ame'ë ta pe mokõi sawa'e ta pandu:

—A'e ty. Jandema'e sawa'e te kwera katu uhem riki. Simã usak ehe — aja uhyk ramõ ame'ë ta pandu.

³⁵ Ame'ë ta pe mokõi sawa'e ta pandu pandu. Pe rupi oho ixo rahã, Jesu uhyk uwyr a'eta rehe. Ame'ë rehe har upa pandu pandu. Pe, mbeju ke mopok rahã, ehe har a'eta ukwa. Ame'ë rehe har upa pandu pandu tĩ.

Jesu rehe jumu'eha ta usak tĩ

(Matëu 28.16-20; Mak 16.14-18; Juã 20.19-23; At 1.6-8)

³⁶ Upa ma'e ke mokõi sawa'e ta pandu pandu u'am rahã, pahar Jesu uhem u'am. Ame'ë ta pyter pe uhem u'am. Pe, a'eta pe pandu:

—Mã peja pehẽ py'a ke Tupã muhury katu — aja Jesu.

³⁷ A'eta mukahem te hũ ingi. Awa'ã rehe a'eta usak, aja ukwaha naĩ.

³⁸ Pe, a'e pandu:

—Pemukahem ym ihẽ ngi. "Awa ko my?" aja ym pepandu tĩ.

³⁹ Ihẽ po rehe pesak katu. Ihẽ py rehe pesak katu tĩ. Itapywa rape rehe pesak. Ihẽ

atu ko. Ihẽ rehe pehẽ po pemujar. Ihẽ pিরer kohĩ. Ihẽ te ko. Pepyhyk katu ihẽ ke. Awa'ã aja ym ihẽ. Pesak katu — aja Jesu.

⁴⁰ Upa pandu rahã, a'eta pe ipo ke mujesak. Ipy ke mujesak tĩ. Itapywa rape ke mujesak tĩ.

⁴¹ A'eta jurujar ym we rĩ. "Mãi!" aja a'eta. Hury katu te tĩ. Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pehẽ mi'u pehĩ my? — aja.

⁴² Pira ka'ë ra'yr ke a'eta me'ë ipe.

⁴³ Ame'ë ke pyhyk rahã, a'eta ruwa koty u'u. (Aja rahã, Jesu te aja a'eta ukwa katu.)

⁴⁴ Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pehẽ namõ ihẽ axo rahã, ma'e ke ihẽ apandu pehẽ pe. Kuja. Ihẽ rehe har Moise mupinim. Aja upa ihẽ rehe uhyk ta me'ë te'e. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta mupinim tĩ. Upa ihẽ rehe har mupinim tĩ. Aja upa ihẽ rehe uhyk ta me'ë te'e tĩ. Saumo rehe amõ panduha ihĩ. Aja upa ihẽ rehe uhyk ta me'ë te'e tĩ — aja a'eta pe pandu.

⁴⁵ Pe, Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ. Ame'ë ke upa katu te Jesu mujekwa katu.

⁴⁶ A'e pandu:

—Kuja amõ ta mupinim. Kirisutu ke amõ ta mupyrara hũ ta me'ë te'e. Pe, jukwa. Mokõi ukwer rahã, a'e ke Tupã mukwera katu ta muhem.

⁴⁷ Pe, upa awa ta pe myrandu ke pepandu pandu ta me'ë te'e. Kuja amõ ta pe pepandu: "Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Pe, pehẽ py'a ke Tupã koty pemuruwak pemondo. Aja rahã, pehẽ rehe Tupã ipy'a jywyr ta" aja amõ ta pe pepandu. Ihẽ je'ëha rupi pepandu peho. Jerusarë ok ta pe pepandu py. Pe, amõ amõ ok ta pe pepandu peho.

⁴⁸ Upa pesak, ame'ë rehe har pepandu pandu katu.

⁴⁹ "Tupã'ã ke pehẽ pe ihẽ amondo ta" aja ihẽ pái pandu katu pehẽ pe. Ame'ë ke ihẽ riki pehẽ pe amuwyr ta. Pesarahã! Pehẽ pe pyrãtãha ke Tupã muwyr ta. Ame'ë rehe peharõ pexo rahã, se pepyta we rĩ. Jerusarë ok ta pe pepyta we rĩ — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Ywa pe Jesu ke Tupã mujywyr raho ame'ë rehe har

(Mak 16.19-20; At 1.9-11)

⁵⁰ Pe, Jerusarë ok ta ngi uhem oho. Inamõ ixo ame'ë ta ke a'e raho. Mbeta ok ta pe uhyk tate. A'ep pyta u'am. A'eta 'ar pe mokõi ijywa ke mupuku. Pe, a'e pandu:

—Mã peja pehẽ rehe Tupã usak katu — aja Jesu.

⁵¹ A'e pandu u'am rahã, a'eta ngi oho. Ywa pe a'e ke Tupã mujywyr raho.

⁵² Pe, ipy'a ke a'eta moĩ moĩ ehe, Jesu rehe. Pe, Jerusarë ok ta pe jywyr oho. A'eta hury katu ixo.

⁵³ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ
pe a'eta ohoho. Tupã rehe har katu a'eta
pandu.

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja ngã
pandu.

Upa.

Jesu rehe har Juā mupinim

Juā kome'ē paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ē ywy keruhū pe Jesu ixo rahā, ma'e a'e ma'ema'e ixo, ame'ē rehe har Juā mupinim.

Je'ēha ke

(Koro 2.9-10; Emberéu 1.2; 1 Juā 5.20)

¹ Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā: "Je'ēha" pete'e ixo. (Jesu Kirisutu a'e.) Tupā namō a'e ixo. Tupā riki a'e tī.

² Ma'e ke nixói te rahā, Je'ēha Tupā namō ixo.

³ Upa katu te ma'e ke a'e mujā. A'e mujā ym rahā, nixói te ta ma'e ke apo.

⁴ Uhā te hū ame'ē ke a'e. Ngā pe uhāha ke Je'ēha me'ē. Weraha ngā pe a'e werur. (Aja rahā, Tupā rehe har ngā pe mujekwa.)

⁵ Pytuniha ke muweraha muwera katu. Ame'ē ke marā ka ym pytuniha muweha. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe ma'e ke mujekwa. Tupā rehe har mujekwa. Pe, ame'ē ukwa katuha ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta marā ka ym mukaniha.)

⁶ Ko amō sawa'e ke Tupā muwyr. Myrandu panduha ke a'e. Her Juā.

⁷ Ngā pe ma'e ke a'e pandu uwyr. Weraha rehe har a'e pandu uwyr. Weraha aja Jesu Kirisutu a'e. Pe, ame'ē myrandu rehe heta ngā hendu. Aja rahā ame'ē rehe a'eta jurujar katu my.

⁸ Weraha rehe har Juā pandu uwyr. A'e atu weraha aja ym.

⁹ Ko riki weraha te. Jesu Kirisutu a'e. Kome'ē ywy keruhū pe a'e uwyr. Upa awa ta pe Tupā rehe har a'e mujekwa. (A'erehe weraha aja a'e.)

¹⁰ Je'ēha kome'ē ywy keruhū pe ixo. Ehe har kome'ē ywy keruhū pe har ta ukwa ym. A'e je'ēha rupi kome'ē ywy keruhū Tupā mujā.

¹¹ Ima'e ywy pe a'e uwyr. Anī. A'e ke a'ep pe har ta putar ym. (Jundéu awa ta putar ym.)

¹² Ame'ē ta ngi har amō amō ta putar katu. A'erehe jurujar katu ehe tī. A'erehe Tupā ra'yr ta aja ame'ē ta ke Tupā muruwak.

¹³ Tupā ra'yr ta ke a'eta apo 'y. Imāi pusu ngi u'ar, a'erehe Tupā ra'yr ta a'eta my? Anī, aja ym. Sawa'e ta putar, a'erehe Tupā ra'yr ta ke a'eta my? Anī, aja ym tī. Tupā jō putar, a'erehe Tupā ra'yr ta ke a'eta. "Ihē ra'yr ta pehē" aja a'e mu'am.

¹⁴ Her Je'ēha. A'e uwyr. Awa aja uwyr. Jande namō a'e ixo. Ngā rehe a'e atu ipy'a katu te. Jetehar Tupā rehe har a'e pandu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Aja ima'e pyrātāha ke jasak.

Ame'ē pyrātāha ke ipái muwyr ipe. Ta'yr peteihar ke a'e, a'erehe ipái muwyr ipe.

¹⁵ Ehe har Juā pandu. Kuja:

—Amukwehe we ehe har ihē apandu: "Ihē raikwer rupi a'e uwyr ta. Ihē nixói rahā, pete'e a'e ixo. A'erehe ihē 'ar koty te we a'e katuha" — aja Juā pandu.

¹⁶ Ngā rehe a'e atu ipy'a katu te. A'erehe jande rehe a'e usak katu. Jete. Amō amō we jande rehe a'e usak katu.

¹⁷ Tupā je'ēha ke Moise mujekwa. (Ame'ē ke Moise je'ēha aja jakwa.) Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my? Ma'e riki katu ym. Ame'ē jō Moise je'ēha mujekwa. Jesu anī. Ngā rehe Tupā atu ipy'a katu, ame'ē ke Jesu Kirisutu mujekwa. Jetehar Tupā rehe har a'e mujekwa tī.

¹⁸ Tupā rehe usak ym te awa. Ta'yr riki ehe har mujekwa ngā pe. A'erehe amō usak ehe rahā, Tupā rehe usak tī, ame'ēja saka. Ta'yr peteihar ke a'e. Tupā a'e tī. Ipái ipy'a katu ehe ame'ē ke a'e.

Juā mujahukiha pandu ame'ē rehe har

(Matéu 3.1-12; Mak 1.1-8; Ruk 3.1-18)

¹⁹ Jerusarē ok ta pe jundéu awa tama'e kapitā ta ixo. Amō ta ke Juā koty a'eta mondo tī. Pa'i ta ke mondo. Rewi rainō ta ke mondo tī. Sonda aja a'eta. Myja me'ē sawa'e a'e my, ame'ē ke a'eta ukwa tar katu te. Kuja ame'ē ta pandu oho ipe:

—Awa nde? Kirisutu nde my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde — aja Juā mujahukiha pe pandu.

²⁰ Pe, a'e pandu katu te:

—Anī. Kirisutu ym ihē — aja a'eta pe.

²¹ A'eta pandu:

—Aja rahā, awa nde? Eri nde my? Ywa ngi Tupā muwyr ame'ē ke — aja ipe.

—Anī. Ihē Eri ym tī — aja Juā pandu.

A'eta pandu ipe tī:

—Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe jande jaharō jaxo. Ame'ē ke nde my? — aja ipe.

Juā pandu:

—Anī. Ame'ē ym ihē tī — aja a'eta pe.

²² Pe, a'eta pandu tī:

—Awa nde my? Epandu katu jande pe. Ko nde koty jande ke amō ta muwyr. Ame'ē ta pe nde rehe har japandu ta me'ē te'e. Myja nde juehe har nde erepandu my? — aja Juā pe.

²³ Isai riki yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ke. Isaima'e panduha ke Juā pandu. Kuja a'e pandu:

—Kuja ihē.

"Awa nixói te ame'ē pe amō pandu u'am. Ngā pe pandu u'am: 'Jandema'e sawa'e te rape ke emutatambyk 'y. Ame'ē rupi a'e uwyr ta' aja Isai mupinim."

—Ihê riki ame'ê awa nixói te ame'ê pe apandu a'am — aja Juå pandu. (Hape ke mutatabyik rahã, ngã py'a Tupã koty muruwak. Aja rahã, jandema'e sawa'e te uwyr rahã, hendu katu ta ehe, aja mujekwa.)

²⁴ Juå namõ pandu ixo ame'ê ta ke amõ ta mondo. Parise ta riki mondo.

²⁵ Juå pe ame'ê ta pandu:

—Kirisutu ym nde. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke aja ym nde. Eri ym nde. Amõ Tupã je'êha pandu ame'ê ke rehe jaharõ jaxo. Ame'ê ym nde. Aja rahã, ma'erehe ngã ke nde eremujahuk my? — aja ipe.

²⁶ A'e pandu:

—Y pe ngã ke ihê amujahuk. (Aja rahã, Tupã koty ipy'a ke ngã muruwak, aja mujekwa.) Esarahã! A'e riki pehê namõ ixo tipe. (Pehendu ym ehe.)

²⁷ Ihê raikwer rupi a'e uwyr ta. Ihê 'ar koty te we a'e katuha. A'erehe ima'e miasu aja ihê axo rahã, ihê katu ym ihê jupe ihê — aja Juå pandu ngã pe.

²⁸ Upa aja me'ê Juå namõ amõ ta pandu. Mbeta ok ta pe pandu. Ame'ê ok ta y ruwái koty ihĩ, Jondã ruwái koty. A'ep ngã ke Juå mujahuk u'am. (Mujahuk rahã, Tupã koty ipy'a muruwak, aja ngã mujekwa.)

*Jesu rehe har Juå mujekwa ngã pe
(Matéu 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22)*

²⁹ Ku'ê rahã Juå koty Jesu uwyr ixo. Juå usak ehe rahã, a'e pandu:

—Ko riki Tupãma'e arapuharan ra'yr aja a'e. Ma'e ka'u te'eha ke kome'ê ywy keruhũ pe har ta ma'ema'e. Ame'ê ke rehe a'e muhepy ta. A'erehe Tupãma'e arapuharan ra'yr aja a'e. Tupã muwyr ame'ê ke a'e. (Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e.)

³⁰ Kwehe ehe har ihê apandu: “Ihê raikwer rupi amõ uwyr ta. Ihê nixói rahã, pete'e a'e ixo. A'erehe ihê 'ar koty te we a'e katuha” aja ihê apandu kwehe.

³¹ Ihê aja tí. Ehe har ihê akwa ym we rĩ. (Ko Kirisutu. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e) aja akwa ym we rĩ. Pe, jundéu awa ta pe ehe har ihê amujekwa ta. A'erehe y pe ihê amujahuk ngã ke, aja rahã, ngã ipy'a ke Tupã koty muruwak aja mujekwa — aja Juå pandu.

³²⁻³⁴ Amõ we Juå mujekwa. Ma'e a'e usak ame'ê ke a'e pandu ngã pe tí. Kuja a'e pandu:

—Ko Kirisutu. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke, aja ihê akwa ym we rĩ. Pe, Tupã'a rehe ihê asak. Pykahuran aja ihê asak. Ywa ngi wyjy uwyr ehe, Jesu rehe. Pe, Tupã pandu ihê pe: “Y pe ngã ke emujahuk eho” aja. A'e riki ihê pe mujekwa tí: “Sawa'e rehe ihê'a wyjy ta uwyr. Ame'ê ke rehe nde eresak ta. A'e riki ihê'a namõ

ngã ke mujahuk ta” aja Tupã mujekwa ihê pe. Tupã'a wyjy uwyr ehe tí. Aja ihê asak 'y. A'erehe ihê apandu pehê pe. Jesu riki Tupã ra'yr — aja Juå pandu. (“Tupã'a namõ mujahuk” aja pandu rahã: “Ngã py'a rehe Tupã'a ke muwyr ta” aja mujekwa katu.)

Jesu namõ ixo ame'ê ta rehe har

³⁵ Ku'ê rahã a'ep Juå ixo tí. Mokõi sawa'e ta namõ. Inamõ jumu'e ixo ame'ê ta ke a'eta.

³⁶ Pe, Jesu asa oho ixo rahã, Juå usak ehe. Pandu:

—Peme'ê Tupãma'e arapuharan ra'yr aja a'e. (Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e) — aja Juå pandu. (Yman arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy aja jundéu awa ta ukwa. Aja Jesu a'e tí.)

³⁷ Ame'ê ke rehe mokõi jumu'eha ta hendu rahã, Jesu raikwer rupi a'eta oho. (Juå ke a'eta híjar.)

³⁸ Pe, ixoty Jesu uwak. Mokõi sawa'e ta haikwer rupi uwyr. Ame'ê ta rehe a'e usak rahã, a'eta pe pandu:

—My pehê peho ta my? — aja Jesu.

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. My nde ereker ta my? — aja sawa'e ta ipe.

³⁹ Jesu pandu:

—Pesak pejur — aja sawa'e ta pe.

A'erehe inamõ a'eta oho. Jesu ukweriha renda rehe usak oho. Warahy ywa ku'ap ihon rahã usak oho. Pe, inamõ a'eta pyta. Aja te'e pytun oho.

⁴⁰ Kwehe Juå pandu ame'ê ke rehe mokõi sawa'e ta hendu. Pe, Jesu namõ oho. Andere riki ame'ê mokõi ngi har peteĩ. Simã Petu mu a'e.

⁴¹ Pe, pahar Andere oho. Imu ke mahem oho, Simã ke. Pe, Andere pandu ipe:

—Kirisutu rehe asak — aja Simã pe. (“Kirisutu” aja pandu rahã: “Kapitã keruhũ” aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e aja mujekwa.)

⁴² Pe, Simã ke a'e muhyk werur ehe, Jesu rehe. Simã rehe a'e usak rahã, pandu ipe:

—Nde riki Simã. Juå ra'yr nde. Apo nde rer: “Sepa” aja tí — aja Jesu ipe. I “Sepa” aja her rahã: “Petu” aja tí. “Sepa” aja rahã: “Ita ke” aja ngã ukwa.]

Jesu namõ Siri oho. Natanae oho tí.

⁴³ Ku'ê rahã Jesu jupandu jupe:

—Ngariréi ywy pe ihê aho ta — aja jupe.

Pe, oho ixo rahã, Siri rehe a'e usak. Pandu ipe:

—Ihê namõ ejumu'e eho — aja Jesu.

⁴⁴ Siri riki Mesái ok ta pe har ke a'e. Andere aja tí. Petu aja tí.

⁴⁵ Pe, Natanae ke Siri mahem oho. Pandu ipe:

—Kirisutu rehe asak. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e. Ehe har paper rehe Moise mupinim. “Moise je'êha ke”

aja jakwa, ame'ë rehe mupinim. Sawa'e rehe har a'e mupinim. Amō ta mupinim tī. Sawa'e rehe har Tupā je'ëha pandu ame'ë ta mupinim tī. Ame'ë sawa'e rehe ihē asak. A'e riki Jesu. Jose ra'yr a'e. Nasare ok ta pe har a'e — aja pandu.

⁴⁶ —Mā! Ame'ë ok ta ngi katu ame'ë ke uwyr ym — aja Natanae pandu naī.

Siri pandu:

—Esak ejurahā! — aja Natanae pe.
Pe, Natanae oho inamō.

⁴⁷ Pe, Jesu rehe Natanae uhyk tate rahā, Jesu usak ehe. Pe, ehe har a'e pandu:

—Peme'ë riki jundéu awa te. Amō ta ke muka'u te'e ym ame'ë ke a'e — aja Jesu pandu.

⁴⁸ Pe, Natanae pandu ipe:

—Ihē rehe nde eresak ramō te. Myja ihē rehe har nde erekwa katu my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Siri nde pe pukái ym rahā we, nde rehe har ihē akwa katu. Ma'eywa'y wyr pe nde erei rahā, ihē akwa katu, sik'y wyr pe — aja Natanae pe Jesu pandu.

⁴⁹ Ame'ë ke rehe hendu rahā, Natanae pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Mā! Upa nde erekwa. Tupā ra'yr nde. Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde. Jande jaharō jaxo ame'ë ke nde — aja Jesu pe.

⁵⁰ Pe, a'e pandu:

—Sik'y wyr pe nde erei rahā, nde rehe har ihē akwa katu. Aja nde pe ihē apandu. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katu. Amō we ma'e ke rehe nde eresak ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ë ke ihē ama'ema'e ta. Ame'ë ke rehe nde eresak ta tī.

⁵¹ Pesarahā! Ywa pirar, aja nde eresak ta tī. Pe, Tupā je'ëha rahoha ta rehe pesak ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ihē ajur. Ihē rehe a'eta wyjy ta uwyr. Jupir jupir oho tī. Ame'ë ke rehe pesak ta kŷ — aja Jesu pandu ipe.

2

Jumendaritha rehe Jesu usak oho

¹ Mokōi ukwer rahā, amō ok ta pe amō sawa'e jumendar. Ok ta rer Kana. Ame'ë ok ta Ngariréi wyjy rehe ihī. A'ep Jesu māi ixo.

² Jesu pe amō pandu. Jumu'eha ta pe tī:

—Jumendaritha rehe pesak pejur tī — aja. A'erehe a'ep a'eta ixo tī.

³ Pe, kawī ke ngā upa u'u rahā, Jesu pe imāi pandu:

—Kawī upa riki — aja ipe.

⁴ Jesu pandu:

—Māi! Anī we rī. Ihē akwa ta kŷ. Ihē ama'eha angaha ke rehe uhyk ym we rī — aja Jesu ipe.

⁵ Pe, parakyha ta pe imāi pandu:

—A'e pandu ame'ë ke pema'e katu — aja.

⁶ A'ep kamuxīhu i'āi. Tiha ame'ë ke. Kuja, 100 rit tihaha. Awa po wajar petei hetaha kamuxī i'āi. Ita ke te'e ngā mujā ame'ë ke. Y ke amō purakar ipe. Ame'ë pe jundéu awa ta jukutuk kutuk. Aja te'eha. (Aja rahā, ipy'a juhyk aja ixo aja jundéu awa ta ukwaha jupe.)

⁷ Pe, parakyha ta pe Jesu pandu:

—Peme'ë kamuxīhu ke pemutyryhem. Y ke te'e pemutyryhem — aja.

Pe, a'eta mutyryhem te. Hukwen rake rupi ihon u'am.

⁸ A'e pandu tī:

—Apo y ke pejo'ok 'y. Ame'ë ke ngā mi'u matyrihama'e kapitā pe peraho — aja parakyha ta pe Jesu pandu.

A'eta raho ipe.

⁹ Pe, me'ë ipe. Pe, a'e u'u. Kawī riki. Y ke te'e kawī wan uwak oho. (Pyrātāha namō Jesu muruwak.) My ngi kawī werur my? Ame'ë ke kapitā ukwa ym. Parakyha ta jō ukwa katu. A'eta riki y ke jo'ok. Pe, amō pe kapitā pandu:

—Se sawa'e jumendar ame'ë ke emuhyk — aja amō pe.

Pe, sawa'e uhyk.

¹⁰ Kapitā pandu ipe:

—Amō ta kawī iro ame'ë ke me'ë me'ë py. Pe, ngā mi'u matyriha rehe uhyk uwyr ame'ë ta u'u hū rahā, pe, iro ym ame'ë ke me'ë me'ë. Nde anī. Jande ja'u we hū, iro ym ame'ë ke. A'eramō kawī iro te ame'ë ke jande pe amō me'ë me'ë — aja kapitā pandu.

¹¹ Ame'ë ok ta pe ma'e katu ame'ë ke Jesu ma'e py. Kana ok ta pe. A'ep ima'e pyrātāha ke a'e mujesak py amō ta pe. A'erehe inamō jumu'e ixo ame'ë ta jurujar katu ehe. (Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e, aja a'eta ukwa katu.) Kana ok ta riki Ngariréi wyjy rehe ihī.

¹² Ame'ë upa rahā, amō ok ta pe Jesu oho. Kapana'ū ok ta pe oho. Imāi oho tī. Imu ta oho tī. Jumu'eha ta oho tī. A'ep heta ym ukwer.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho

(*Matéu 21.12-13; Mak 11.15-17; Ruk 19.45-46*)

¹³ Ma'e huryha ke rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr. (Aja yman te Eji wyjy ngi jundéu awa ta ke Tupā muhem muwyr. Ame'ë ke ukwa ukwa u'am.) Ame'ë Pasuko weraha rehe uhyk tate, a'erehe Jerusarē ok ta pe Jesu oho.

¹⁴ Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e oho. A'ep amō sawa'e ta rehe a'e usak. Amō ta tapi'iruhu ta ke muhepy hepy u'am tī. Tupā rehe ipy'a ngā moī rahā, ame'ë ke ngā jukwa. Amō ta arapuharan ta ke muhepy hepy u'am tī. Tupā rehe

ipy'a ke ngā moī rahā, ame'ē ke jukwa tī. Pykahuran ta aja tī. Muhepy tī. Amō ywy ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke ame'ē ta werur. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har tama'e tamatarer ke muruwak ame'ē ta pehī tī. Tamatarer muruwak ame'ē ta ke a'eta. Myrape rake wapyk uī. Upa ame'ē ta rehe Jesu usak.

¹⁵ Pe, tupaham pe nupāha ke a'e puwan. Ame'ē pe upa ngā rymba ke a'e muhem mondo. Jumu'eha renda keruhū ngi muhem mondo. Tapi'iruhu ta ke aja tī. Arapuharan ta aja tī. Muhem mondo tī. Myrape a'e mujere tī. Tamatarer muruwakiha tama'e ke. Tamatarer ke upa a'e ombor muhāi.

¹⁶ Pykahuran ta ke muhepy ame'ē ta pe a'e pandu:

—Sengi upa pemuhem peraho! Ko riki ihē pāi rok. Ame'ē ke muhepyha renda wan pemuruwak. Katu ym. Peho! — aja Jesu pandu.

¹⁷ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, kuja ukwa ukwa u'am. Tupā je'ēha rehe panduha amō mupinim. Ame'ē ke ukwa ukwa u'am. Kuja:

“Tupā! Ko riki nde rok. A'ep nde rehe ngā py'a ke ngā moī moī katu. Ame'ē ke jō ihē aputar katu te.”

Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ukwa u'am.

¹⁸ Pe, Jesu pe amō ta pandu uwyr. Jundēu awa tama'e kapitā ta pandu uwyr:

—Awa je'ēha rupi ngā ke nde eremuhem eremondo my? Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'ema'e katu apo. Jasak ta. Aja rahā, nde je'ēha rupi ngā ke nde eremuhem eremondo katu, aja jakwa katu ta tī — aja Jesu pe.

¹⁹ A'e pandu:

—Kome'ē Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke upa pema. Pe, mokōi aker rahā, amō pyahu ame'ē ke ihē amujā ta tī — aja Jesu pandu.

²⁰ A'eta pandu:

—Mā! Mokōi nde ereker rahā, amō nde eremujā ta my? Marā ka ym nde eremujāha. Yman te kome'ē jumu'eha renda keruhū ngā mujā mujā ixo. Heta te hū warahy 'ar rahā, mujā mujā ixo. Kuja, 46 warahy 'ar rahā, mujā mujā ixo — aja ngā pandu.

²¹ Anī. Ame'ē jumu'eha renda keruhū rehe har Jesu pandu ym. Juehe har a'e pandu. (“Mai” aja rahā: “jukwa” aja riki. Mokōi ukwer rahā, amō jumu'eha renda keruhū mujā ta, aja pandu rahā, mokōi ukwer rahā, manōha ngi a'e ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja mujekwa katu.)

²² A'erehe manōha ngi a'e kwera katu uhem rahā, pe, ame'ē panduha rehe jumu'eha ta ukwa ukwa ixo. Pe, Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē riki jetehar te ke,

aja a'eta ukwa katu. Jesu pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu tī.

Ngā rehe har Jesu ukwa katu

²³ Pasuko 'ar rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu ixo. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Ame'ē ke mujesak jesak hū ngā pe u'am. Ame'ē ke rehe heta ngā usak, a'erehe: “Ko Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e” aja a'eta ukwa katu.

²⁴ Jesu anī. Ngā rehe har a'e ukwa katu. Pahar amō koty ngā ukwa ta, aja Jesu ukwa katu. A'erehe jurujar ym ngā rehe. Ma'e ke rehe usak rahā jō, ngā jurujar katu ehe, aja Jesu ukwa katu. A'erehe jurujar ym ngā rehe a'e.

²⁵ Marā ka ym ngā rehe har amō panduha ipe. Upa a'e ukwa katu. Ipy'a pe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'e atu ukwa katu tī.

3

Jesu namō Nikonde pandu pandu

¹ Ko amō sawa'e ixo. Her Nikonde. Jundēu awa tama'e kapitā a'e. Parise kotyhar ke a'e.

² Amō pytun rahā, Jesu rehe a'e usak uwyr. Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nde ke Tupā muwyr, a'erehe ehe har jande ke nde eremu'e katu. Aja jakwa katu. Ne namō Tupā ixo, a'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke nde erema'ema'e katu. Pyrātā te ha namō nde erema'ema'e katu. A'erehe nde ke Tupā muwyr aja ihē akwa katu tī — aja Jesu pe.

³ A'e pandu:

—Esarahā! Mokōihar amō uhem ym rahā, Tupā ixo ame'ē pe marā ka ym ohoha — aja ipe.

⁴ Pe, Nikonde pandu:

—Mā! Marā ka ym. Tamūi rahā, mokōihar uhem ym awa. Marā ka ym mokōihar imāi pusu pe ohoha. Pe, marā ka ym mokōihar uhemīha — aja ipe.

⁵ Jesu pandu:

—Esarahā! Imāi pusu ngi uhem rahā, awa te'e a'e. Amō we tī. Tupā'a je'ēha rupi uhem rahā, Tupā ra'yr a'e. Aja ym rahā, Tupā ixo ame'ē pe marā ka ym ohoha.

⁶ Imāi pusu ngi uhem rahā, awa te'e a'e. Tupā'a je'ēha rupi uhem rahā, Tupā ra'yr a'e.

⁷ “Mokōihar pehem ta me'ē te'e” aja ihē apandu nde pe. “Mā! Marā ka ym” aja ym epandu. (Ame'ē ke nde erekwa ym my? Esarahā! Amō we nde erekwa ym ame'ē ke pehī. Ywytu ke.)

⁸ Amō koty koty ngi ywytu jupeju uwyr. Tyapuha nde erehendu. My ngi tur my? My ihon ta my? Ame'ē ke nde erekwa ym. Pehī. Ame'ē ke jō nde erekwa katu. Tupā'a

je'êha rupi uhem rahâ, ame'êja saka tî. Nde erekwa ym tî. Tupã ra'yr; aja jô nde erekwa — aja ipe.

⁹—Myja puki? — aja Jesu pe.

¹⁰A'e pandu:

—Jundéu awa ta ke nde eremu'e tî. Mu'eha katu ame'ê ke nde. Mâ! Ihê apandu ame'ê ke nde erekwa ym we rî. Jande jakwa katu, ame'ê rehe har japandu pandu katu.

¹¹Esarahâ! Ma'e jasak ame'ê rehe har japandu katu tî. Pe, jande japandu ame'ê rehe har pekwa ym. Kapitã ta riki pehê. Pekwa ym rî.

¹²Ma'e ke kome'ê ywy keruhû pe ihî. Ame'ê rehe har ihê apandu rahâ, pejurujar ym. Pe, ywa pe ma'e ke ihî. Ame'ê rehe har ihê apandu rahâ, marã ka ym pejurujaraha ehe.

¹³Ma'e ke ywa pe ihî. Ame'ê rehe har amô ukwa ta oho my? Anî. Aja me'ê ke nixói. Oho ym awa. Ihê jô akwa katu. Awa ihê tî. Tupã je'êha rupi ihê ajur. A'erehe akwa katu.

¹⁴⁻¹⁵—Awa nixói te ame'ê pe Moise ixo rahâ, mbó'ia a'e mujar mu'am. Myra rehe mujar mu'am. Aja ihê ke amô ta mujar ta mu'am tî. Awa ihê tî. Tupã je'êha rupi ajur. Myra ngã mupia ame'ê ke rehe mujar ta mu'am tî. A'erehe ihê rehe upa ngã jurujar katu rahâ, ame'ê ta ke Tupã muhã katu ta — aja Jesu pandu.

¹⁶Kome'ê ywy keruhû pe har ta rehe Tupã ipy'a katu te hû. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. Ta'yr petei har ke muwyr. A'erehe amô jurujar katu ehe rahâ, mupyaraha renda pe oho ym te ta. Tupã namô ixo katu ta.

¹⁷Kome'ê ywy keruhû pe Ta'yr ke Tupã muwyr. Kome'ê ywy keruhû pe har ta ke Ta'yr muhã katu ta uwyr. A'eta ke a'e mupyarara ta uwyr. Anî. Aja ym. Muhã katu ta uwyr.

¹⁸Ta'yr rehe amô jurujar katu rahâ: “Nde katu ym. Nde ke amupyarara ta” aja Tupã pandu ym te ta. Amô jurujar ym ehe rahâ: “Nde katu ym. Nde ke amupyarara ta” aja Tupã pandu ta kÿ. Tupã ra'yr rehe a'e jurujar ym. Ta'yr petei har rehe jurujar ym, a'erehe aja Tupã pandu ta kÿ.

¹⁹Ma'erehe mupyarara ta my? Kuja riki. Kome'ê ywy keruhû pe har ta pe weraha uwyr tipe. (Aja rahâ, Tupã rehe har Ta'yr mujekwa tipe.) Ame'ê ke a'eta putar ym. Anî. Pytuniha ke a'eta putar. (Aja rahâ, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke putar.) Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ixo, a'erehe weraha ke a'eta putar ym.

²⁰Ma'e ka'u te'eha ke amô ma'e rahâ, weraha koty uwyr ym ta. (Tupã rehe har ukwa tar ym. Putar ym.) Weraha koty uwyr rahâ, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke Tupã mujekwa ta. A'erehe uwyr ym. (Tupã rehe har ukwa tar ym.)

²¹Pe, ma'e katu ame'ê ke amô ma'e rahâ, weraha rehe uhyk. (Aja rahâ, Tupã rehe har a'e ukwa tar katu.) Aja rahâ, Tupã putar ame'ê ke a'e ma'ema'e. Aja a'e mujekwa. Tupã rehe hendu katu, a'erehe ma'e katu ame'ê ke a'e ma'ema'e katu tî.

Juã mujahukiha rehe har

²²Nikonde namô upa Jesu pandu rahâ, amô ywy pe oho. Jundéi ywy pe oho. Jumu'eha ta oho tî. A'ep jumu'eha ta namô a'e pyta we rî. A'ep amô ta ke a'eta mujahuk.

²³Amô renda pe Juã mujahuk ixo tî. Enô renda pe mujahuk ixo. A'ep y heta. Ame'ê renda Sari ok ta rake ihî. Heta ngã uhyk oho ehe. Ame'ê ta ke Juã mujahuk. (Aja rahâ, Tupã koty ipy'a muruwak, aja a'eta mujekwa.)

²⁴[Arahâ kyndaha pe Juã ke amô ta kynda ym we rî.]

²⁵Juã namô jumu'e ixo ame'ê ta ngi har amô ta ixo. Ame'ê ta namô jundéu awa ta je'ê je'ê hû. “Juã mujahuk ame'ê ke riki katu te” aja Juã namô jumu'e ixo ame'ê ta pandu pandu u'am. “Anî. Jesu mujahuk ame'ê ke riki katu te” aja jundéu awa ta je'ê je'ê hû.

²⁶A'erehe Juã pe a'eta pandu oho:

—Sa'e! Ngã mu'eha nde. Amukwehe y ruwái koty ne namô amô sawa'e ixo, Jondã ruwái koty. Ehe har nde erepandu. “Peme'ê riki Tupã ra'yr” aja nde erepandu. Ame'ê nde erekwa u'am my. Apo heta ngã ohoho ixoty. Ame'ê ta ke mujahuk u'am apo — aja Juã pe.

²⁷Pe, Juã pandu:

—Ixoty ngã ke Tupã mondo. A'erehe heta ngã ohoho ixoty.

²⁸Ihê apandu ame'ê ke pehê atu pekwa katu. Kuja ihê apandu: “Anî. Kapitã keruhû aja Tupã mu'am ame'ê ke aja ym ihê. Ihê ke Tupã muwyr py. Tupã muwyr ame'ê ndutar koty ihê ke Tupã mondo” aja ihê apandu.

²⁹Sawa'e jumendar rahâ, kÿjã riki sawa'ema'e wan ta. Pe, sawa'e rehe katu ame'ê ta sawa'e rake hendu u'am. Pe, sawa'e rehe kÿjã uhyk rahâ, ehe katu ame'ê ta hury katu. Aja ihê tî. Jesu rehe heta ngã uhyk oho rahâ, ihê rury katu te ihê tî.

³⁰A'erehe ihê 'ar koty te we ixoty ngã oho rahâ, katu tiki. Aja rahâ, ihê rury katu te ihê axo rî — aja inamô jumu'e ixo ame'ê ta pe Juã pandu.

Ywa ngi wyjy uwyr; ame'ê rehe har

³¹Ywa ngi wyjy uwyr. Ame'ê riki 'ar koty te we a'e katuha. Upa awa ta 'ar koty te we a'e katuha. Awa ke anî. Kome'ê ywy keruhû pe ixo ame'ê ke a'e. A'e riki awa te'e tî. Kome'ê ywy keruhû pe ma'e ke ihî. Ame'ê rehe har jô a'e ukwa. Ame'ê ke a'e pandu. Panduha rehe jurujar katu awa tî. Ywa ngi wyjy uwyr ame'ê ke anî. 'ar koty te we jurujar katu ta me'ê te'e ehe.

³² A'ep a'e usak ame'ë rehe har a'e pandu pandu tipe. A'ep a'e hendu ame'ë rehe har a'e pandu pandu tipe tĩ. Pe, amō jurujar ym ehe.

³³ A'e pandu ame'ë rehe amō jurujar katu rahā, kujā ukwa katu. Tupā pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Aja rahā, Tupā pandu ame'ë ke jete har te ke aja mujekwa ngā pe.

³⁴ Jesu ke Tupā muwyr. Pe, Tupā pandu ame'ë ke a'e pandu pandu. I'āma'e pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ë riki upa ym. A'erehe Tupā mujekwa ame'ë ke a'e pandu pandu katu.

³⁵ Ta'yr rehe ipāi ipy'a katu. Upa katu te a'e me'ë ipe. A'erehe upa katu te ima'e ke. A'erehe upa katu te awa tama'e kapitā keruhū te a'e.

³⁶ Ta'yr rehe amō jurujar katu rahā, a'e ke Tupā muhā katu ta. Ta'yr rehe jurujar ym rahā, marā ka ym a'e uhāha. A'e ke Tupā mupyrara ta. Aja te'e ta ixo.

4

Amō awa kūjā namō Jesu pandu

¹ Jesu koty amō amō we ngā jumu'e oho. Ame'ë ke parise ta hendu. Juā 'ar koty te we ngā ke Jesu mujahuk, aja parise ta hendu tĩ.

² Jesu riki ngā ke mujahuk ym. Inamō jumu'e ixo ame'ë ta riki mujahuk u'am, ngā ke.

³ Parise ta hendu ame'ë ke Jesu ukwa rahā, Jundéi wyy ngi a'e oho. Ngariréi wyy pe a'e jywyr oho.

⁴ Amō awa rape Samari wyy rupi ihon. Ame'ë rupi Jesu oho ta me'ë te'e.

⁵ Samari wyy rupi a'e asa oho rahā, amō ok ta rehe a'e uhyk tate oho. Her Sikar. Ame'ë ok ta rake ma'e wyy kotete ihĩ, Jakoma'e wyy ke. Yman te ta'yr pe ame'ë wyy ke Jako me'ë. Jose pe a'e me'ë.

⁶ A'ep wykwyr ihĩ. Yman te Jako pykūi ame'ë ke. Ame'ë rake Jesu wapyk. A'e wata hū, a'erehe he'ō. Warahy jandar tate rahā, a'ep a'e wapyk uĩ.

⁷⁻⁸ [Ok ta pe jumu'eha ta oho. A'eta mi'u ke jo'ok oho. Pe, Jesu jeje ihĩ rahā.] amō kūjā uhyk uwyr ehe. Samari wyy pe har ke a'e. Y rehe uwyr. Pe, Jesu pandu ipe:

—Y ihē pe emuwyr. Ihē hyngwéi te ihē ke — aja kūjā pe.

⁹ —Mā! Nde riki jundéu awa. Ihē riki Samari wyy pe har. Ma'ewā y nde erepandu ihē pe my? — aja Jesu pe. [Samari wyy pe har tama'e ita rekūi ra'yr ke jundéu awa ta pyhyk ym te. A'erehe: "Māte we ame'ë te a'e my" aja kūjā ukwa.]

¹⁰ Jesu pandu:

—Ma'e ke nde pe Tupā me'ë tar katu. Ame'ë ke nde erekwa rahā, ihē pe y nde erepandu ta tipe. "Y ihē pe emuwyr" aja nde pe ihē apandu. Ihē rehe har nde erekwa

rahā, aja tĩ. Ihē pe y nde riki nde erepandu ta tipe tĩ. Ihē pe nde erepandu rahā, y ke nde pe ihē ame'ë ta tipe. Ame'ë y nde ke muxuwe katu ta tipe — aja ipe.

¹¹ —Sa'e! "Y nde ke muxuwe katu ta" aja nde erepandu. Myja ame'ë ke ihē pe nde ereme'ë ta my? Ko wykwyr riki tyy hū. Y jo'okiha namō nde erexo ym.

¹² Jande ramūi riki kome'ë wykwyr ke jande pe mupyta. Jako mupyta. Yman kome'ë y ke a'e u'u ixo. Ta'yr ta u'u tĩ. Hymba ta u'u tĩ. Jako riki mupyta jande pe. "Y muxuwe katu ta" aja nde erepandu rahā, Jako 'ar koty te we pyrātāha nde my? — aja kūjā pandu.

¹³ —Kome'ë y amō u'u rahā, jyngwéi ta tĩ.

¹⁴ Y ke ihē ame'ë. Ame'ë ke amō u'u rahā, jyngwéi ym te ta. Y ihē ame'ë ipe rahā, ipy'a pe mundu aja saka. Upa ym te ta. Uhāha namō ixo ta — aja kūjā pe.

¹⁵ (Awa uhāha rehe har Jesu pandu uĩ. Ame'ë ke kūjā ukwa ym we rĩ.) A'erehe a'e pandu:

—Sa'e! Ihē ke y muxuwe katu, ame'ë ke ihē pe emuwyr. Aja rahā, ihē hyngwéi ym te ta tĩ. Se y ihē ajo'ok ym te ta ajur tĩ — aja Jesu pe.

¹⁶ —Nde sawa'e pe epukái eho. Pe, se ejywyr inamō ejur tĩ — aja ipe.

¹⁷ —Anĩ. Ihē sawa'e ym ihē — aja kūjā.

—"Ihē sawa'e ym" aja nde erepandu. Ame'ë riki jete har te ke.

¹⁸ Heta sawa'e nde erepyhyk. Awa po wajar peteihar upa hetaha. Apo ne namō ixo ame'ë ke nde sawa'e ym. Jete har te ke nde erepandu ihē pe — aja kūjā pe.

¹⁹ (Kūjā ixoha rehe har Jesu mujekwa, a'erehe) kūjā pandu:

—Sa'e! Tupā je'eha pandu ame'ë ke nde. Aja ihē akwa 'y. (A'erehe ihē pe emujekwa. Myp Tupā rehe ipy'a ke amō moĩ moĩ katu my?)

²⁰ Tupā rehe ihē ramūi ta ipy'a moĩ moĩ, samari wyy pe har ta ke. Peme'ë wyy'ā keruhū 'ar pe a'eta moĩ moĩ. Pehē anĩ. Jundéu awa ta anĩ. Jerusarē ok ta pe jō Tupā rehe ipy'a ngā moĩ moĩ ta me'ë te'e, aja jundéu awa ta pandu. Myja me'ë katu te my? — aja Jesu pe kūjā pandu.

²¹ Pe, kūjā pe a'e pandu:

—Ko ihē apandu ame'ë jete har te ke. Ame'ë ke nde erekwa katu ta. Peme'ë wyy'ā keruhū 'ar pe jande pái keruhū rehe ipy'a moĩ moĩ ym ta awa. Ame'ë angaha ke rehe uhyk tate. Jerusarē ok ta pe aja tĩ. Jande pái keruhū rehe ipy'a moĩ moĩ ym ta awa a'ep tĩ. Ame'ë angaha ke rehe uhyk tate tĩ.

²² Tupā rehe ipy'a ke samari wyy pe har ta moĩ moĩ tipe. Ehe har a'eta ukwa ym. Ipy'a jundéu awa ta moĩ moĩ ehe tĩ. Ehe har a'eta ukwa katu. Jundéu awa ta ngi har ngāma'e

muhāha uwyr ta. A'erehe Tupā rehe har a'eta ukwa.

²³ Jande pái keruhū rehe ipy'a amō moī moī katu te ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate. Jete. Uhyk apo 'y. Tupā rehe har jete har te ke Tupā'a mujekwa. A'e riki amō py'a rehe ihī katu. A'erehe amō ixo, a'ep jande pái keruhū rehe ipy'a ke moī moī katu. (Aja rahā, henda nixói, ame'ēja saka. Amō ixo, a'ep ipy'a ke a'e moī moī katu ehe.)

²⁴ Tupā riki I'ā te'e a'e. A'erehe jande pái keruhū rehe ipy'a ke amō moī moī tar katu rahā, Tupā'a je'ēha rupi uhem ta me'ē te'e. Ame'ē ta riki jande pái keruhū rehe ipy'a moī moī katu — aja Jesu pandu.

²⁵ Kūjā pandu ipe:

—Kirisutu uwyr ta, aja ihē akwa. (Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e.) A'e uwyr rahā, upa katu te ma'e ke jande ke a'e mo'e ta — aja Jesu pe.

²⁶ A'e pandu:

—Ko ihē aī. Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē — aja kūjā pe.

²⁷ Arahā jumu'eha ta janywyr uwyr. Kūjā namō Jesu pandu pandu uī. Ame'ē ke rehe a'eta usak rahā: "Mā!" aja. Anī. "Ma'e ke rehe har nde erepandu inamō my?" aja Jesu pe a'eta pandu ym. "Ma'erehe nde erepandu inamō my?" aja a'eta pandu ym ipe tī. (Jundéu awa tama'e mu'eha rahā, kūjā namō pandu ym te awa, a'erehe: "Mā!" aja ukwa.)

²⁸ Pe, kamuxī ra'yr ke kūjā hijar oho. Ok ta pe a'e jywyr oho. A'ep pe har ta pe a'e pandu:

²⁹ —Sawa'e rehe pesak peho. Upa katu te ihē ama'ema'e ame'ē ke a'e mujekwa ihē pe. Kirisutu a'e my, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja kūjā pandu.

³⁰ A'erehe ok ta pe har ta uhem oho. Jesu koty a'eta oho.

³¹ Kūjā oho rahā, Jesu pe jumu'eha ta pandu pandu u'am:

—Sawa'e! Ko jande mi'u. E'urahā! — aja pandu hū tipe.

³² A'e pandu:

—A'ewan ihē pe. Ma'e a'u ame'ē ke namō ko ihē axo. Ame'ē ke pekwa ym pehē — aja jumu'eha ta pe.

³³ Pe, jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Imi'u ke amō ta werur ipe nahā my? — aja a'eta pandu pandu a'eta jupe naī.

³⁴ Jesu pandu:

—Tupā ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e rahā, ame'ē riki ihē mi'u aja saka tī. Imi'u namō amō ixo rahā, hury katu a'e. Aja ihē tī. Ihē rury katu tī. Ma'e parakyha ke ihē pe a'e me'ē tī. Ame'ē ke ihē amumba ta axo. A'erehe ihē rury katu axo.

³⁵ —Pehē pepandu: "Amō tumeme jahy kanim rahā, ahūi aja me'ē ke itawa ta. Amō

mondok ta" aja. Pe, ihē apandu pehē pe. Pesarahāi Itawa apo 'y. Mondokiha angaha rehe uhyk apo 'y. (Aja rahā, ihē rehe a'ep pe har ta jurujar tar katu.)

³⁶ Ahūi aja me'ē mondokiha pe ijar muhepy. Pe, mondokiha matyr. (Aja matyriha aja apo tī. Ihē rehe peme'ē ta jurujar katu ta.) Aja rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta. Matyr rahā, ma'e raī jytym ame'ē ta hury katu. Matyr ame'ē ta hury katu tī. Johu hury katu. (Aja apo tī. Ajytym aja Tupā je'ēha ke ihē apandu. Pe, matyr aja ihē rehe jurujar katu ta. Johu hury katu ta tī.)

³⁷ Aja amō panduha riki jete. Kuja:

"Ma'eywa ke amō jytym oho. Pe, tyarō rahā, ame'ē ke amō riki mondok oho" aja panduha ihī.

³⁸ —Amō kupixa pe preparaky ym. Amō ta paraky. Ame'ē pe pehē ke ihē amondo. A'ep ma'e ke pematyr ta. Pe, pehē rury katu ta. (Aja apo tī. Amō rekoha pe amō ta Tupā je'ēha pandu. A'ep pehē ke ihē amondo. Pe, a'ep pe har ta ihē rehe jurujar katu. Pematyr, ame'ēja saka) — aja Jesu pandu.

³⁹ Ok ta pe samari ywy pe har ta ixo. A'e ta pe kūjā pandu: "Upa katu te ihē ama'ema'e ame'ē ke a'e mujekwa" aja Jesu rehe har kūjā pandu. A'erehe heta ame'ē ok ta pe har ta jurujar katu ehe tī. Jesu rehe.

⁴⁰ Pe, Jesu rehe samari ywy pe har ta uhyk uwyr rahā, a'eta pandu ipe:

—Jande namō epyta we rī — aja pandu hū. A'erehe a'ep mokōi Jesu ukwer.

⁴¹ Jesu mu'e. A'erehe amō we hū a'ep pe har ta jurujar katu ehe.

⁴² Pe, kūjā pe a'eta pandu:

—Ehe har jande pe nde erepandu, a'erehe jajurujar katu ehe apo tī. Ame'ē jō ym. A'e pandu ame'ē ke rehe jande atu jahendu. A'e riki kome'ē ywy keruhū pe har ta ke a'e muhā katu ta. Aja jakwa katu. A'erehe jajurujar katu ehe tī — aja a'ep pe har ta pandu.

Amō kapitā ra'yr ke Jesu mukatu

⁴³⁻⁴⁴ Samari ywy pe mokōi ukwer. Pe, Jesu oho. A'e riki pandu: "Tupā je'ēha ke pandu ame'ē rehe hekoha pe har ta katu ym usak" aja a'e ukwa. A'erehe hekoha te pe oho ym. Anī. Amō ok ta pe oho. Ame'ē ok ta Ngariréi ywy rehe ihī.

⁴⁵ Pe, ame'ē ok ta pe uhyk rahā, a'ep pe har ta hury katu ehe, Jesu rehe. Amukwehe Jerusarē ok ta pe a'eta ixo tī. Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u ke jundéu awa ta matyr. Arahā a'eta a'ep ixo tī. Arahā marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Ame'ē ke rehe upa a'eta usak. A'erehe a'eta hury katu ehe.

⁴⁶ Pe, ma'e ok ta pe a'e uhyk tī. Kana ok ta pe uhyk tī. Ngariréi ywy rehe ame'ē ok

ta ihī. Yman a'ep y ke te'e kawī wan a'e muruwak. A'ep amō kapitā ixo. Ta'yr ahy ipe. Amō ok ta pe ta'yr ihī. Kapana'ū ok ta pe ihī.

⁴⁷ Jundéi ywy ngi Ngariréi ywy pe Jesu uhyk uwyr. Ame'ē ke kapitā hendu rahā, a'e pandu ipe, Jesu pe.

—Ihē rekoha pe ihē namō eho. Kapana'ū ok ta pe. Ihē ra'yr ahy ou. Manō tate. A'e ke emukatu — aja Jesu pe.

⁴⁸ Jesu pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'e'ha. Ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Ame'ē ke rehe nde eresak rahā jō, ihē rehe nde erejurujuar katu. Māl Katu ym — aja ipe.

⁴⁹ Kapitā pandu:

—Sa'e! Pahar ihē namō eho. Ihē ra'yr manō tate. Manō ym we rī. Pahar eho — aja Jesu pe.

⁵⁰ (Usak rahā jō jurujuar katuha katu ym, aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe a'e pandu ipe:

—Anī. Aho ym ta. Nde jeje ejywy eho. Nde ra'yr manō ym ta — aja kapitā pe.

Jesu mukatu, ame'ē ke rehe kapitā usak ym. Anī. Jesu pandu ame'ē ke rehe kapitā jurujuar katu. A'erehe pahar a'e jwywyr oho.

⁵¹ Hok pe a'e jwywyr oho ixo rahā, miasu ta uhyk uwyr ehe. Pandu uwyr:

—Nde ra'yr katu apo 'y — aja kapitā pe.

⁵² Pe, miasu ta pe a'e pandu:

—My warahy rahā, katu oho my? — aja.

A'eta pandu:

—Kwehe hakuha maha oho ipe. Se warahy rahā, hakuha maha oho ipe. Warahy jere rahā — aja ipe.

⁵³ Arahā katu te: “Ne ra'yr manō ym ta” aja Jesu pandu kwehe. Ame'ē ke ipy'a pe ipāi ukwa ukwa u'am. Pe, Jesu rehe a'e jurujuar katu te. Upa hok wyr pe har ta jurujuar katu ehe tī, Jesu rehe.

⁵⁴ Aja marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke Jesu ma'e katu. (Aja Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu ngā pe.) Jundéi ywy ngi Ngariréi ywy pe uhyk rahā, marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke a'e ma'e katu. Ame'ē riki mokōihar ke.

5

Y kynda ame'ē rake amō sawa'e ke Jesu mukatu

¹ Pe, heta ukwer rahā, amō jundéu awa ta mi'u matyriha rehe Jesu usak oho. Jerusarē ok ta pe usak oho. Arahā Tupā rehe jundéu awa ta ipy'a moī moī. A'erehe ngā mi'u matyr.

² Jerusarē ok ta pe y kynda ame'ē ke ihī. Hukwen rake ihī. Arapuharan ta ixe, ame'ē hukwen rake ihī. Y kynda ame'ē rake rupi ok rymy'y heta ihī tī. Katukwer ame'ē ta

ke. Kuja, awa po wajar petēhar upa het-aha. Ame'ē kynda ame'ē rehe her ngā moī. “Mbeta” aja riki jundéu awa ta je'ēha ipe.

³ Ok rymy'y wyr rupi ahy ixo ame'ē ta heta tūi. Eha ym te ame'ē ta a'ep ihī tī. Jupyrātā rātā ame'ē ta tūi tī. Wata ym te ame'ē ta ihī tī. [Y katak ame'ē rehe a'eta harō ixo.

⁴ Amō amō rahā, Tupā je'ēha rahoha wyjy uwyr ehe, y kynda ame'ē rehe. Pe, y ke a'e mukatak. Arahā y pe u'ar py, ame'ē ke jō katu oho. Peteī jō katu oho. Ma'e ahy ixo ame'ē ke upa katu oho.]

⁵ A'ep amō sawa'e tūi. Heta te hū warahy 'ar rahā, ma'e ahyha namō te'e a'e ixo. Kuja, 38 warahy 'ar rahā, aja te'e a'e ixo.

⁶ A'ep a'e tūi, aja Jesu usak ehe. Heta te hū warahy 'ar rahā, ma'e ahyha namō te'e a'e ixo, aja Jesu ukwa. A'erehe a'e pandu ipe:

—Katu aja nde ereputar my? — aja Jesu.

⁷ —Sa'e! Aputar. Y katak rahā, y pe ihē ke mou ame'ē nixoi. Pe, ihē atu aho axo rahā, amō riki y pe opor py, a'erehe ihē katu ym aju — aja Jesu pe.

⁸ —Epu'am. Nema'e tupe ke emaman. Inamō ewata eho 'y — aja ahy ixo ame'ē pe Jesu pandu.

⁹ Pahar sawa'e katu oho. Tupe ke pyhyk. Inamō wata oho. Arahā riki jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke.

¹⁰ A'erehe jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ipe. Sawa'e wata ramō ame'ē pe pandu:

—Apo riki jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. A'erehe nema'e tupe ke nde erepyhyk ereraho rahā, katu ym. (Nde ereparaky te'e, aja saka.) Katu ym. Aja jundéu awa je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē rehe jahendu katu — aja ipe.

¹¹ Sawa'e pandu:

—Ihē ke mukatu ame'ē pandu ihē pe: “Nema'e tupe epyhyk. Inamō ewata eho” aja ihē pe — aja jundéu awa tama'e kapitā ta pe sawa'e pandu.

¹² A'eta pandu ipe:

—Awa aja me'ē pandu nde pe my? — aja sawa'e pe.

¹³ A'e pandu:

—Awa mamy? Akwa ym ihē — aja sawa'e. Heta ngā a'ep ixo, a'erehe Jesu oho. A'erehe ehe har sawa'e ukwa ym.

¹⁴ I'i atu we rahā, sawa'e rehe Jesu usak. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e usak ehe. A'e pandu ipe:

—Esarahā! Apo nde katu 'y. Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym tī. Tapijar te'e we nde ereka'u te'eha nde erema'e rahā, nde erepyrara we hū ta tī — aja sawa'e pe Jesu pandu.

¹⁵ Pe, sawa'e oho. Jundéu awa tama'e kapitā ta pe a'e pandu oho:

—Jesu riki ihē ke mukatu — aja pandu.

¹⁶ A'erehe Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta mupyrara tar katu. Putu'uha 'ar rahā, a'e mukatu. (Aja rahā paraky te'e, aja ukwa, a'erehe mupyrara tar katu.)

¹⁷ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Ma'e katu ame'ē ke ihē pái keruhū ma'e ixo rī. Aja te'eha a'e. (Aja rahā, putu'uha 'ar rahā, a'e ma'e ixo rī, aja mujekwa.) A'erehe aja ma'e katu ame'ē ke ihē ama'e ta me'ē te'e tī. (Putu'uha 'ar rahā, ihē ama'e ta me'ē te'e tī) — aja ngā pe.

¹⁸ Ame'ē panduha rehe jundéu awa tama'e kapitā ta parahy. I'ar koty te we parahy ehe. Jukwa tar katu. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, sawa'e ke mukatu. (Paraky te'e, aja ukwa.) A'erehe katu ym, aja a'eta ukwaha naī. Amō we tī. Tupā riki ipái, aja a'e pandu. Aja rahā, Tupā a'e tī, aja a'eta ukwa. A'erehe parahy te hū ehe. “Mā! Jajukwa ta” aja pandu pandu a'eta jupe.

Jesu riki Tupā ra'yr

¹⁹ (Tupā a'e tī, aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe ngā pe a'e pandu:

—Ko pehē pe ihē apandu: “Ta'yr ke ihē.” Ihē jeje ma'e ke ihē ama'e ym. Ihē pái ma'ema'eha rehe ihē asak. Aja ihē ama'e tī. Ihē pái ma'eha aja ihē tī.

²⁰ Ihē rehe ihē pái keruhū ipy'a katu. (Ta'yr ke ihē.) Upa a'e ma'e ixo ame'ē ke ihē pe a'e mujekwa. Peme'ē sawa'e ihē amukatu. Ame'ē 'ar koty te we marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e ta. Ihē pái mujekwa ta ihē pe tī. Ame'ē ke ihē ama'ema'e ta tī. Pesak ehe rahā: “Mā! Katu hū!” aja pekwa ta.

²¹ —Manō ame'ē ke ihē pái keruhū mukwera katu muhem. Aja ihē aputar ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem tī. Ta'yr ke ihē, a'erehe amukwera katu amuhem ngā ke tī.

²² —Ihē pái keruhū ihē pe pandu: “Nde riki ngā pe epandu katu. Kuja. Katu ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Katu nde. Tupā namō exo katu' aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Katu ym nde. Mupyraraha renda pe eho' aja' aja ihē pái pandu ihē pe. Aja a'e atu pandu ym ta. Ihē riki apandu ta kŷ.

²³ Pe, ihē pái keruhū rehe har aja katu ihē rehe har amō ta pandu ta tī. Katu ihē rehe har amō ta pandu ym rahā, ihē pái keruhū rehe har katu pandu ym ta tī. Jande juja katu te jande tī. Ta'yr ke ihē. Ihē pái keruhū muwyr ame'ē ke ihē.

²⁴ —Jetehar ke pehē pe ihē apandu. Ihē pái ihē ke muwyr. Ihē je'ēha rehe amō hendu. Pe, ihē pái rehe a'e jurujar katu rahā, uhā te hū ame'ē ke a'e aja te'e ta ixo. A'e ke ihē pái keruhū mupyrara ym te ta. Anī. Manōha ngi mutyryk oho, ame'ēja saka. (Aja rahā, mupyraraha renda pe ohoha ngi mutyryk

oho, ame'ēja saka.) Pe, uhā te hū ame'ē ke a'e aja te'e ta ixo. Aja rahā, Tupā koty oho ta ame'ē ke a'e. Aja rahā, apo Tupā pandu 'y: “Ame'ē ke mupyraraha renda pe oho ym te ta. Anī. Uhā te hū aja ixo apo 'y” aja Tupā pandu 'y.

²⁵ —Ko apandu pehē pe. Tupā ra'yr ihē. Ma'e angaha ke rehe uhyk ta. Kuja. Manō ame'ē ta ihē je'ēha rehe hendu ta. Aja rahā, uhā ta. Apandu pehē pe. Apo aja tī. Ihē rehe jurujar ym ame'ē ta riki manō ame'ē ta aja saka. Uhā ym, a'erehe aja. Apo ihē je'ēha rehe hendu. Pe, ihē rehe jurujar katu ta. Aja rahā, uhā te hū aja ixo ta apo 'y.

²⁶ —Ihē pái keruhū riki je'ēha te reko. A'erehe uhāha ke ngā pe a'e me'ē katu. Aja ihē tī. Ta'yr ke ihē. Ihē pe a'e pandu: “Ngā pe uhāha nde ereme'ē katu tī” aja ihē pe pandu.

²⁷ —Ihē pái keruhū pandu: “Ngā pe epandu katu. Kuja. Katu ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Nde katu. Tupā namō exo katu' aja nde erepandu katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Nde katu ym. Mupyraraha renda pe eho' aja nde erepandu katu tī” aja ihē pe pandu tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. A'erehe aja me'ē ihē pe ihē pái pandu.

²⁸ —Ko ihē apandu ame'ē ke rehe: “Mā!” aja pepandu ym. Kuja. Ihē je'ēha rehe upa katu te manō ame'ē ta hendu ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk ta kŷ.

²⁹ Pe, ihē je'ēha rehe hendu rahā, a'eta kwera katu ta uhem. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke ihē pái keruhū mukwera katu ta muhem. Tupā namō ixo ta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta ke a'e mukwera katu ta muhem tī. Ame'ē ta ke mupyraraha renda pe mondo ta kŷ — aja Jesu pandu.

Jesu rehe har amō pandu

³⁰ A'e pandu tī:

—Ihē jeje ma'e ke ihē ama'ema'e ym. Ihē pái keruhū mujekwa. Ame'ē ke jō ngā pe ihē apandu pandu ta. “Pehē katu. Tupā namō pexo katu” aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: “Pehē katu ym. Mupyraraha renda pe peho” aja. Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e ym. Anī. Ihē pái keruhū ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. A'erehe jetehar rupi ngā rehe har ihē pandu pandu ta.

³¹ —Ihē apandu: “Ihē ke Tupā muwyr” aja. Aja ihē jō apandu rahā, ihē apandu ame'ē ke rehe pejurujar ym ta me'ē te'e.

³² Anī. Amō ihē rehe har pandu ame'ē ke pehī. Ihē pái ke ame'ē. Ihē rehe har a'e pandu ame'ē ke jetehar te ke. Aja ihē akwa katu. A'erehe ihē rehe pejurujar katu ta me'ē te'e.

³³ Amō ta ke Juā koty pehē pemondo. Juā pe a'eta pandu oho. Pe, jeteihar te ke ihē rehe har Juā pandu.

³⁴ Pesarahā! Ihē rehe har sawa'e pandu. Ame'ē ke ihē aputar my? Anī riki. Kuja riki. Sawa'e pandu ame'ē ke rehe pejurujar katu rahā, ihē rehe har pekwa katu ta tī. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katu ta. Aja rahā, pehē ke ihē pái keruhū muhā katu ta.

³⁵ —Araparin aja Juā. Henty aja saka. (Aja rahā, jeteihar Tupā rehe har a'e mujekwa.) Pe, pehendu ehe rahā, i'i atu we pehē rury katu ehe.

³⁶ (Ihē rehe har mujekwa, ame'ē ke tumeme pehī.) Ihē rehe har Juā pandu pandu. Amō we tī. Juā 'ar koty te we ihē rehe har mujekwa ame'ē ke ko ixo. Ihē ama'ema'eha ke. (Ame'ē ihē rehe har mujekwa tī. Mokōihar ke ame'ē.) Ame'ē ke ihē pái keruhū me'ē ihē pe. Ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē rehe amō usak rahā: "Ko Tupā muwyr ame'ē ke" aja ukwa ta.

³⁷ Amō we tī. Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. A'e riki ihē rehe har pandu tī. (Ame'ē ihē rehe har mujekwa tī. Mahapyrihar ke ame'ē.) Ima'e je'ēha rehe pehendu ym te. Ima'e ma'ema'eha rehe pejurujar ym te tī.

³⁸ Je'ēha ke a'e muwyr. Ame'ē ke rehe pehendu tar ym tī. Ihē rehe pehē pejurujar ym, a'erehe pehendu tar ym ehe tī. A'e muwyr ame'ē ke ihē.

³⁹ —Tupā je'ēha rehe pejumu'e mu'e pexo. Aja rahā, pehē ruhā ta, aja pekwa naī. Pesarahā! Tupā je'ēha rehe ihē rehe har panduha ihī. (Ame'ē ke ihē rehe har mujekwa tī. Tumemehar ke ame'ē.) Ame'ē ke jeteihar ihē rehe har mujekwa tī.

⁴⁰ Anī. Ihē rehe pejurujar tar ym. Ihē rehe pejurujar katu rahā, pehē ke ihē pái muhā katu ta.

⁴¹ —Ihē rehe har katu amō ta pandu. Ame'ē ke ihē aputar ym. (Katu ihē rehe har Tupā pandu. Ame'ē ke ihē aputar.)

⁴² Pehē rehe har ihē akwa katu. Tupā rehe pehē pepy'a ym, aja ihē akwa katu.

⁴³ Ihē pái keruhū je'ēha rupi ihē ajur. Pe, ihē ke peputar ym. A'erehe Tupā rehe pehē pepy'a ym, aja akwa katu. Ima'e je'ēha rupi amō sawa'e uwyr rahā, ame'ē ke peputar katu. Ihē anī. Peputar ym.

⁴⁴ —Pehē rehe har katu amō ta pandu. Ame'ē ke peputar katu. Pehē rehe har katu Tupā riki pandu. Ame'ē ke peputar ym. A'erehe marā ka ym ihē rehe pejurujariha. Tupā peteihar a'e. Pandu katuha ke peputar ym.

⁴⁵ —Pehē rehe har ihē pái keruhū pe ihē apandu ym ta. Aja pekwa naī. Kuja: "Pehē katu ym. Ihē rehe pejurujar ym" aja apandu ym ta, aja pekwa naī. Anī. Pesarahā! Amō riki pandu ta tī. Moise

pandu ta tī. "Pehē katu ym. Pejurujar ym. Tupā muwyr ame'ē ke rehe pejurujar ym" aja pandu ta tī. A'e mupinim ame'ē ke rehe pehendu katu. Aja rahā, pehē ruhā ta, aja pekwa naī.

⁴⁶ Moise mupinim ame'ē ke rehe pehendu katu ta tipe rahā, ihē rehe pejurujar katu ta tipe tī. Ihē rehe har a'e mupinim, a'erehe pejurujar katu ta me'ē te'e.

⁴⁷ Anī. A'e mupinim ame'ē ke rehe pejurujar ym. A'erehe ihē apandu ame'ē ke rehe marā ka ym pejurujariha tī — aja Jesu pandu jundéu awa tama'e kapitā ta pe.

6

Ngā mi'u ke Jesu muheta

(Matéu 14.13-21; Mak 6.30-44; Ruk 9.10-17)

¹ Heta ukwer rahā, ypa ke Jesu aha oho, jarusu keruhū pe. Ypa rer Ngariréi. Mokōi her. Timberi aja her tī.

² Heta haikwer rupi ngā oho tī. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu. Ame'ē ma'e katu ame'ē rehe ngā usak, a'erehe haikwer rupi a'eta oho.

³ Ywy'ā rehe Jesu jupir oho. Ame'ē 'ar pe a'e wapyk, jumu'eha ta namō.

⁴ Jundéu awa ta mi'u matyriha 'ar rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr.

⁵ Jesu juramā usak rahā, hetaha ta uhyk uwyr ixoty. Ame'ē ke rehe a'e usak. Pe, Siri pe a'e pandu:

—Hetaha ta pe ngā mi'u jame'ē ta. My ame'ē ke jande jajo'ok ta my? — aja ipe.

⁶ Myja ngā pe ngā mi'u me'ē me'ē ta my? Ame'ē ke Jesu ukwa katu. Siri ukwaha ke a'e manga u'am. A'erehe aja me'ē a'e pandu ipe, Siri pe.

⁷ Siri pandu:

—Kuja, 200 'ar rahā, amō paraky. Ame'ē tamatarer pe mbeju jajo'ok rahā, uhyk ym ngā pe. Ta'y'r mi ngā u'u ta — aja Jesu pe.

⁸ Pe, amō jumu'eha uhyk. Andere ke. Simā Petu mu a'e.

⁹ A'e pandu:

—Se amō kurumī ixo. Mokōi pira ka'ē namō a'e ixo. Mbeju ra'y'r, awa po wajar peteihar upa. Ahūi aja me'ē ku'i ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē ke ngā hetaha ta rehe uhyk ym te ta — aja Andere.

¹⁰ Pe, Jesu pandu:

—"Pewapyk" aja ngā pe pepandu — aja jumu'eha ta pe.

Pe, jumu'eha ta pandu rahā, upa ngā wapyk. A'ep sorok katu. Kāpī ra'y'r heta. Kuja, 5.000 sawa'e ta hetaha ta ixo nahā my.

¹¹ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Pe, Tupā pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja.

Pe, ame'ē ke jumu'eha ta pe a'e me'ē me'ē. Pe, wapyk ame'ē ta pe jumu'eha ta upa me'ē me'ē tī. Aja pira ka'ē tī. Me'ē me'ē tī. Upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u.

¹² Upa u'u rahā, upa ngā iāpū rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pyta we ame'ē ke pematyr. Aja rahā katu ta. Ombor ym ta awa, pyta we ame'ē ke — aja.

¹³ Pe, mbeju pyta ame'ē ke a'eta matyr matyr. Ahūi aja me'ē ku'i ke te'e mujā ame'ē ke. Awa po wajar peteihar upa hetaha ngi ngā u'u. Ame'ē pyta we ame'ē ke matyr matyr. Heta wasākā mutyryhem. Awa py mokōi hetaha mutyryhem.

¹⁴ Marā ka ym mbeju ke amō muhetaha. Ame'ē ke Jesu ma'ema'e katu. Ame'ē rehe a'ep pe har ta usak. A'erehe ngā pandu pandu ngā jupe:

—Tupā je'ēha pandu ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe uwyr ta. Peme'ē riki a'e — aja Jesu rehe har ngā pandu pandu ngā jupe.

¹⁵ A'e ke kapitā keruhū aja ngā mu'am tar katu. Pyrātāha namō a'e ke ngā mu'am ta raho. Aja Jesu ukwa. Ame'ē ke a'e putar ym. (A'e ke Tupā muwyr, aja ngā ukwa ym. Tupā ra'yr a'e, aja ukwa ym tī. Kome'ē ywy keruhū pe har kapitā keruhū, aja jō ngā putar. Ame'ē ke Jesu putar ym tī.) A'erehe oho ngā ngi. Amō we ywy'ā rehe jeje jupir oho. Ngā ngi oho.

Y'ar rupi Jesu wata

(Matéu 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Pytun ramō rahā, ypa pe jumu'eha ta oho.

¹⁷ Pe, jarusu keruhū pe a'eta opor oho. Ame'ē pe a'eta aha ta oho ixo. Kapana'ū ok ta koty oho ixo. Pe, pahar pytun oho. Jesu uhyk ym we rī.

¹⁸ Pe, wytyt keruhū jupeju hū uwyr ehe. A'erehe y ke kotok hū.

¹⁹ Paite we jumu'eha ta pykūi hū oho ixo. Awa po wajar peteī kiro met paiteha nahā my. Pe, Jesu rehe a'eta usak. Y'ar rupi a'e wata uwyr ixo. Jarusu keruhū koty wata uwyr ixo. A'eta jumukahem hū ingi.

²⁰ Jesu pandu a'eta pe:

—Ihē ko. Pejumukahem ym ihē ngi — aja.

²¹ Pe, huryha namō jumu'eha ta pandu ipe:

—Ejur nde ipe tī — aja Jesu pe.

A'e opor ipe rahā, pahar y ruwái rehe a'eta uhyk oho. Oho ta, ame'ē ywy pe pahar uhyk oho.

Jesu rehe ngā kekar

²² Ku'ē rahā, peteī jō jarusu keruhū rehe ngā usak. Y ruwái rehe pyta ame'ē ta ke a'eta. Jarusu keruhū pe jumu'eha ta namō Jesu oho ym, aja a'eta ukwa katu. Jumu'eha ta jō oho, aja a'eta ukwa katu.

²³ Pe, amō amō jarusu keruhū pe heta ngā uhyk uwyr a'ep tī. Timberi ok ta ngi uhyk uwyr. Mbeju ke ngā u'u. Ame'ē renda y rymy'y rehe uhyk uwyr. Mbeju Jesu pyhyk rahā, Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu” aja a'e pandu. Ame'ē renda rake ame'ē.

²⁴ Pe, a'ep Jesu nixói, aja ngā ukwa. Jumu'eha ta nixói tī, aja a'eta ukwa tī. A'erehe jarusu keruhū pe opor oho tī. Pe, ame'ē pe Kapana'ū ok ta pe oho. Jesu ke a'eta kekar oho.

Mbeju rehe har Jesu pandu

²⁵ Ypa ruwái rehe Jesu ke ngā mahem rahā, pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Myja rahā nde erejur se my? — aja Jesu pe.

²⁶ A'e pandu:

—Pesarahā! Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke pyrātāha namō ihē ama'ema'e. Aja Tupā ihē ke muwyr, aja amujekwa. Ame'ē ke rehe pesak. A'erehe ihē ke pekekar pexo. Anī. Aja ym. Mbeju ke pe'u. Uhyk pe'u. A'erehe ihē ke pekekar pexo.

²⁷ Pehē mi'u ke rehe jō pehē py'a pemoi moī ym pexo. Ame'ē upa ta. Pahar myahy ta awa. Kuja katu. Ma'e mi'u upa ym, ame'ē ke rehe pehē py'a pemoi moī katu. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta awa ta pe. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ame'ē ngā mi'u ihē ame'ē me'ē, a'erehe Tupā, ihē pái keruhū pandu ihē pe: “Ngā pe uhāha nde ereme'ē me'ē katu, a'erehe nde rehe ihē rury katu” aja pandu. A'erehe awa ruhāha ihē ame'ē katu — aja Jesu pandu.

²⁸ A'eta pandu:

—Tupā putar ame'ē ke jama'e tar katu rahā, myja me'ē jama'e ta my? — aja Jesu pe.

²⁹ A'e pandu:

—Kuja Tupā putar katu. A'e muwyr ame'ē ke rehe pejurujar katu, ame'ē ke a'e putar katu. Ko ihē riki a'e muwyr ame'ē ke ihē. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katu, aja Tupā putar katu — aja ngā pe.

³⁰ A'eta pandu:

—Marā ka ym ma'e ke amō ma'eha. Ame'ē ke ema'e. Jande jasak ehe rahā, Tupā nde ke muwyr, aja jakwa ta. Ma'e nde erema'e ta my?

³¹ Esarahā! Awa nixói te ame'ē rupi jande ramūi ta ixo rahā, ma'e ke a'eta u'u. “Mana” aja ipe. Ame'ē ke a'eta u'u. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihē:

“Ywa ngi ngā mi'u ke a'eta pe Moise me'ē” aja panduha ihē.

—Moise me'ē, a'erehe a'e ke Tupā mondo aja jakwa katu. Nerahā! Ma'e jande pe nde eremuwyr ta my? — aja Jesu pe.

³² A'e pandu:

—Pesarahā! Ywa ngi uwyr, ame'ē ngā mi'u ke pehē pe Moise me'ē ym. Ywa ngi uwyr ame'ē ke aja ym ame'ē. Pehē mi'u te ke pehē pe ihē pái keruhū muwyr.

³³ Ngā mi'u ke Tupā me'ē. Ame'ē riki ywa ngi wyjy uwyr ame'ē ke. Pe, kome'ē wyw keruhū pe har ta ke a'e muhā katu ta — aja Jesu pandu.

³⁴ —Sa'e! Ame'ē mi'u ke jande pe eme'ē te'e — aja Jesu pe.

³⁵ A'e pandu:

—Ihē riki ame'ē mi'u aja saka. Ame'ē ke amō u'u rahā, myahy ym te ta. Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta myahy ym ta tī. Uhāha namō ixo, a'erehe myahy ym ta. Kome'ē wyw keruhū pe har mi'u ke amō u'u rahā, myahy tī. Jyngwéi tī.

³⁶ —Ihēma'e ma'ema'eha rehe pesak tipe. Ihē ke Tupā muwyr ame'ē rehe pejurujar ym. Aja me'ē upa ihē apandu ramō pehē pe.

³⁷ Amō amō ta ke ihē pái keruhū muhyk ta ihē rehe. A'erehe ihē rehe jurujar katu ta. Ame'ē ta riki ihē kotyhar wan ta. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pe ihē apandu ym te ta: “Nde ke aputar ym” aja.

³⁸ Ywa ngi ihē awyjy ajur. Ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ajur. Ihē aputar ame'ē ke anī. Ame'ē ke ama'e ym.

³⁹ Ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta. Kuja. Awa ta ke ihē rehe a'e muhyk ta. A'erehe ihē rehe a'eta jurujar katu ta. Ame'ē ta mupyraraha renda pe oho ym te ta. Ihē amondo ym te ta. Aja a'e putar. Ame'ē ta manō rahā, pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, upa ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem.

⁴⁰ Kuja ihē pái keruhū putar: Ta'yr ke ihē. Upa ame'ē ke ukwa ame'ē ta jurujar katu ihē rehe. Ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta. Pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, upa ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem tī — aja Jesu pandu ngā pe.

⁴¹ Kuja Jesu pandu ramō: “Ngā mi'u aja saka ihē. Ywa ngi ihē awyjy ajur” aja a'e. A'erehe jundéu awa ta je'ē je'ē hū ehe har.

⁴² Kuja a'eta pandu:

—Mā! Ko riki Jesu. My ngi a'e uwyr my? Jakwa katu riki. Awa te'e a'e. Jose ra'yr a'e. Imāi rehe jasak. Ipái rehe aja tī. Jasak tī. A'erehe ywa ngi uwyr ym aja jakwa. Ma'ewā ywa ngi a'e wyjy uwyr aja a'e pandu my? — aja ngā je'ē je'ē hū.

⁴³ Jesu pandu:

—Anī. Peje'ē je'ē hū ym pehē jupe.

⁴⁴ Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. Ihē rehe amō ke a'e muhyk katu rahā, ihē rehe a'e jurujar katu. Aja ihē pái muhyk ym rahā, ihē rehe jurujar ym ta awa. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, amukwera katu ta amuhem.

⁴⁵ Tupā je'ēha pandu ame'ē ta kuja mupinim:

“Upa awa ta ke Tupā mu'e ta” aja.

—Aja ihē pái keruhū rehe amō hendu katu rahā, ihē rehe a'e jurujar katu tī. Ihē pái keruhū pandu ame'ē ke amō jumu'e rahā, aja tī. Ihē rehe jurujar katu tī.

⁴⁶ Ihē pái keruhū rehe amō usak. Anī. Aja ym ihē apandu. Ihē jō asak katu ehe. Ingi ihē ajur. A'erehe ihē asak ehe.

⁴⁷⁻⁴⁸ —Pesarahā! Ngā mi'u aja saka ihē. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, myahy ym te ta ixo. Uhāha ke ihē ame'ē ta ipe, a'erehe myahy ym te ta ixo.

⁴⁹ Ymanihar pehē ramūi ta ma'e ke u'u. “Mana” aja ipe. Ame'ē ke u'u. Awa nixói te ame'ē rupi ixo rahā, u'u. Pe, a'eta manō tī.

⁵⁰ Ngā mi'u ywa ngi wyjy uwyr, aja ihē apandu. Ame'ē ke amō u'u rahā, manō ym te ta.

⁵¹ Ywa ngi ihē awyjy ajur. Uhāha ke ihē ame'ē katu. Ngā mi'u aja saka ihē. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū a'e. Ngā mi'u ke ihē ame'ē katu, ame'ē riki ihē rete ke. Ihē amanō rahā, ngā pe ihē rete ihē ame'ē, ame'ēja saka. A'erehe ihē rehe jurujar katu rahā, kome'ē wyw keruhū pe har ta uhā te hū ta — aja Jesu pandu ngā pe.

⁵² Pe, ame'ē ke hendu rahā, jundéu awa ta pandu pandu hū ngā jupe:

—Myja hete ke ja'u ta my? Myja ame'ē ke jande pe peme'ē sawa'e me'ē ta my? — aja a'eta pandu pandu hū tī.

⁵³ Jesu pandu ngā pe:

—Pesarahā! Ihē rete ke pehē pe'u ym rahā, pehē ruhā ym te ta. Ihē ruwy ke pe'u ym rahā, aja tī. Pehē ruhā ym te ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Tupā muwyr ame'ē ke ihē.

⁵⁴ Ihē rete ke amō u'u rahā, Tupā namō ixo ta. Ihē ruwy ke amō u'u rahā, aja tī. Tupā namō ixo ta tī. Pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, a'e ke ihē amukwera katu ta amuhem.

⁵⁵ Ihē rete riki ngā mi'u te aja saka. Myahy ym te ta awa. Ihē ruwy riki y te aja saka tī. Jyngwéi ym te ta awa.

⁵⁶ Ihē rete ke amō u'u rahā, ihē namō a'e juehe katu a'e ixo tī. Ihē ruwy ke amō u'u rahā, aja tī. Ihē namō a'e juehe katu a'e ixo tī. Pe, ipy'a rehe ihē ai ta.

⁵⁷ Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. Uhā te hū ame'ē ke a'e. A'e uhā te hū, a'erehe aja ihē tī. Ihē ruhā te hū ihē tī. Kuja tī. Ihē ruhā te hū tī, a'erehe ihē rete ke amō u'u rahā, aja a'e tī. Uhā te hū a'e tī.

⁵⁸ Aja riki ngā mi'u ke. Ywa ngi wyjy uwyr ame'ē ke. Ame'ē ke pehē ramūi ta u'u ame'ē ke aja ym. Ma'e mi'u ke pehē ramūi u'u. Pe, a'eta manō. Ngā mi'u ihē ame'ē, ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū ta a'e — aja Jesu pandu ngā pe.

⁵⁹ Aja me'ē Jesu pandu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e rahā, aja me'ē a'e pandu. Kapana'ū ok ta pe ame'ē jy'ariha renda ihī. (Jesu rete ke amō u'u, ame'ē riki jurujar katu ehe aja riki. Huwy ke amō u'u, ame'ē ke aja tī. Jurujar katu ehe, aja tī.)

Amō ta Jesu ke hijar oho

⁶⁰ Aja me'ē Jesu pandu ame'ē ke rehe heta jumu'eha ta hendu. Ame'ē ta ngi har amō amō ta pandu:

—Mā! A'e pandu ame'ē ke wewe jakwa. Japutar ym — aja a'eta.

⁶¹ Jumu'eha ta riki je'ē je'ē hū a'eta jupe. Ame'ē ke Jesu ukwa katu. Amō pandu ym ipe. Ukwa katu. A'erehe a'e pandu:

—Ihē apandu ame'ē ke peputar ym my? A'erehe ihē namō peho tar ym apo my?

⁶² Yman ywa pe ihē axo. Apo a'ep ihē ajupiriha ke rehe pesak rahā, peparahy te ta my? Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ihē ajur. Tupā muwyr ame'ē ke ihē.

⁶³ Awa ruhāha ke Tupā'a me'ē katu. Awa pyrātāha rupi te'e ma'ema'e rahā, marā ka ym uhāha namō ixoha. Ihē apandu ramō ame'ē ke rehe amō jurujar katu rahā, ipy'a rehe Tupā'a ixo ta. Uhā te hū ta a'e.

⁶⁴ Pehē anī. Pehē ngi har amō amō ta jurujar ym ihē rehe — aja Jesu pandu.

[Amō amō ta jurujar ym ehe, aja Jesu ukwa katu. Aja te'eha ukwa katu. Huwajan ta ke Jesu rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē rehe har Jesu ukwa katu tī.]

⁶⁵ Pe, a'e pandu tī:

—Pehē ngi har amō amō jurujar ym ihē rehe. A'erehe pehē pe ihē apandu: “Amō amō ke ihē rehe ihē pái keruhū muhyk ym rahā, marā ka ym ihē rehe jurujariha” — aja Jesu pandu.

⁶⁶ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, ame'ē ta ngi har amō amō ta hijar oho. Jesu namō a'eta wata ym te tī.

⁶⁷ Pe, awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē ke pehijar ta peho my tī? — aja.

⁶⁸ Simā Petu pandu:

—Anī. Sawa'e! Awa namō jaha ta my? Ne jō awa ruhāha rehe har nde erepandu katu.

⁶⁹ Katu te ame'ē ke nde, aja jakwa katu. Tupā muwyr ame'ē ke nde, aja jakwa katu tī. Ame'ē ke rehe jande jajurujar katu tī — aja Petu pandu.

⁷⁰ Jesu pandu:

—Awa py mokōi riki pehē. Pehē ke ihē amujy'ar ihē koty. Pehē ngi har amō ixo. Satana rehe hendu katu ta. (Ājā ramūi a'e) — aja Petu ta pe Jesu pandu.

⁷¹ Satana rehe hendu katu ta, aja pandu rahā, Jun rehe har Jesu pandu. A'e riki huwajan ta ke Jesu rehe muhyk ta werur.

Jun riki Simā Ikario ra'yr. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteī a'e.

7

Jesu mu ta rehe har

¹ Ajame'ē ke Ngariréi ywy rupi Jesu wata oho ixo. Jundéi ywy rupi a'e wata tar ym. Jywy tar ym. A'ep pe har ta a'e ke jukwa tar katu. A'e ke jundéu awa tama'e kapitā ta jukwa tar katu. A'erehe ame'ē rupi oho tar ym.

² Pe, jundéu awa ta mi'u matyriha ke rehe uhyk tate. Arahā kupixa rymy'y rehe xipa mujā. (Ame'ē wyr pe jundéu awa ta ukwer. Aja ymanihar ta ma'ema'e.) Ame'ē ke jundéu awa ta ukwa ukwa ta ixo apo tī. Ame'ē rehe imi'u ngā matyr.

³⁻⁵ [Jesu rehe imu ta jurujar ym. A'erehe puka puka hū ehe.] A'erehe kuja pandu ipe.

—Sengi eho. Jundéi ywy pe eho, Jerusarē ok ta pe. Aja rahā nde erema'ema'eha ke rehe jumu'eha ta usak ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke nde erema'ema'e. Ame'ē ke rehe a'eta usak ta. Jande jasak ta tī. Ima'e ma'eha ke amō ta pe amō mujesak tar katu rahā, ima'e ma'eha ke mukanim ym awa. Aja nde tī. Emujesak katu. Aja rahā, nde ke Tupā muwyr, aja ngā ukwa ta. Jande jakwa ta tī — aja Jesu pe.

⁶⁻⁸ A'e pandu:

—Ihē ahoha angaha rehe uhyk ym we rī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta parahy ihē rehe. Upa ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ixo, aja ihē apandu pandu a'eta pe. A'erehe ihē rehe a'eta parahy. Pehē rehe parahy ym. A'erehe ngā mi'u matyriha pe peho tar katu rahā, pesak peho. Ihē ahoha angaha ke rehe uhyk ym we rī. A'erehe pehē namō ihē ahoy m ta — aja imu ta pe Jesu pandu.

⁹ Aja me'ē a'e pandu. Pe, Ngariréi ywy pe a'e pyta we rī.

Ngā mi'u matyriha rehe Jesu usak oho

¹⁰ Ngā mi'u matyriha rehe imu ta upa oho rahā, haikwer rupi Jesu oho tī. Ngā ukwa ym ha rupi oho.

¹¹ Ngā mi'u matyr, ame'ē pe heta ngā ixo. Ame'ē ta rupi Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta kekar kekar ixo tipe. “Myp ixo my?” aja a'eta pandu pandu.

¹² Hetaha ta ngi har amō amō ta pandu pandu hū ehe har. Amō ta pandu:

—Sawa'e katu ame'ē ke a'e — aja.

Amō ta pandu:

—Anī. Muka'u te'e hū ngā ke — aja nāī.

¹³ Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'eta kyje. A'erehe hetaha ta ukwa ym ha rupi a'eta pandu pandu ehe har. Wewe katu pandu pandu.

¹⁴ Ngā mi'u matyriha rehe heta ngā ukwer ta. Awa po wajar mokōi hetaha ukwer ta. Pe, mahapyrihar rehe uhyk. Pyter pe

uhyk. Arahā Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e oho.

¹⁵ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Myja a'e ukwa katu my? Jundéu awa tama'e paper renda pe a'e jumu'e ym riki — aja a'eta jupe.

¹⁶ Jesu pandu:

—Ihē atu akwa ame'ē ke ihē amu'e ym ngā pe. Ihē ke muwyr. A'e ukwa katu ame'ē ke ihē amu'e katu.

¹⁷ Ihē akwa ame'ē ke ihē amu'e my? Anī. Aja ym. Ko Tupā mujekwa ame'ē ke ihē amu'e. Tupā putar ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, kuja ukwa katu ta. Ko Tupā mujekwa ame'ē ke ihē amu'e, aja ukwa katu ta.

¹⁸ Amō ukwa ame'ē ke a'e pandu rahā, katu ehe har amō pandu. Ame'ē ke putar. Ihē anī. Ihē ke muwyr. Katu ehe har amō ta pandu. Ame'ē ke ihē aputar katu. A'erehe ihē apandu ame'ē ke jete har te ke. Ngā ke ihē amuka'u te'e ym.

¹⁹ Yman Tupā je'ēha ke Moise mupinim pehē pe tipe. Anī. Pehendu ym te ehe. Moise je'ēha rehe ihē riki ahendu ym, aja pekwa naī. A'erehe ihē ke pejukwa tar katu — aja Jesu pandu.

²⁰ Amō amō pandu:

—Mā! Anī. Nde ke jukwa tar ym awa! Ājā nde py'a rehe ihī nahā my, a'erehe: “Ihē ke pejukwa tar katu” aja nde erepandu — aja Jesu pe.

²¹ A'e pandu:

—Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ma'e ahy ixo ame'ē ke ihē amukatu. “Ihē aparaky te'e” aja pekwa naī. “Ma'ewā my?” aja pepandu.

²² (Pehē aja tī. Peparaky te'e tī. Putu'uha 'ar rahā, ma'e ke pema'ema'e tī.) Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, kurumī ra'yr rehe ihī, ame'ē pিরer ke pejupā. (Aja rahā, jundéu awa ke a'e. Tupā usak katu ehe, aja mujekwa.) Moise mupinim aja pejupā. (Aja rahā, peparaky te'e tī.) [Ame'ē jupāha ke Moise mupinim py ym. Amō mupinim py. Ymanihar Moise ramūi riki pandu py.]

²³ Moise mupinim, ame'ē ke rehe pehendu katu, a'erehe kurumī ra'yr rehe ihī pিরer ke pejupā. Putu'uha 'ar rahā, pejupā tī. (Aja rahā, peparaky te'e tī.) Aja rahā putu'uha 'ar rahā, amō ke ihē amukatu rahā, ma'erehe peparahy ihē rehe my? Katu ym aja.

²⁴ Ma'e ke rehe pesak, pe, pahar: “Ko katu” aja pepandu ym. Anī rahā, pahar: “Ko katu ym” aja pepandu ym tī. I'i atu te pekwa pekwa pexo. Aja rahā jō: “Ko katu.” Anī rahā: “Ko katu ym” aja pepandu katu. Jete har rupi pepandu katu — aja Jesu pandu.

Jesu riki Kirisutu, Tupā muwyr ame'ē ke

²⁵ Jerusarē ok ta pe har ta ngi har amō amō ta pandu:

—Ko riki Jesu. A'e ke jundéu awa tama'e kapitā ta jukwa tar katu.

²⁶ Pesarahā! Ngā pe a'e pandu pandu ixo. Jumukanim ym a'e ixo. Je'ēha ke muputu'u ym awa. A'e riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja jundéu awa tama'e kapitā ta ukwa katu nahā my apo.

²⁷ Anī nahā my. Tupā muwyr ame'ē ke uwyr rahā, my ngi uwyr my? Ukwa ym awa. Hekoha jakwa ym. Peme'ē sawa'e anī. Hekoha jakwa katu. (Nasare ok ta pe har ke a'e.) A'erehe my ngi a'e uwyr ame'ē ke jakwa katu. A'erehe peme'ē sawa'e Tupā muwyr ame'ē ke a'e aja ym nahā my — aja ngā pandu pandu naī.

²⁸ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e u'am rahā, hātā pandu ngā pe:

—Ihē rehe har pekwa katu my? Anī. Pekwa ym riki. Pesarahā! Ihē aputar, a'erehe ihē ajur. Anī. Aja ym. Ihē ke amō muwyr. Jete har te ke pandu ame'ē ke a'e. Ehe har pekwa ym.

²⁹ Ehe har ihē akwa katu. A'e ixo. Ingi ihē ajur, a'erehe ehe har akwa katu. Ihē ke a'e muwyr. (Tupā ke a'e) — aja Jesu pandu.

³⁰ A'e pyhykiha ke jundéu awa tama'e kapitā ta manga te'e ixo. Anī. Pyhyk ym ngā. A'e manōha angaha ke rehe uhyk ym we rī. A'erehe pyhyk ym te ngā.

³¹ Ko riki heta ame'ē ta ngi har amō amō ta jurujar katu ehe. A'eta pandu:

—Tupā muwyr ame'ē ke uwyr rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e ta. Aja katu ame'ē ke peme'ē sawa'e ma'ema'e. A'erehe a'e riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja jakwa katu — aja jurujar katu ehe ame'ē ta pandu.

Jesu ke harōha ta pyhyk ta oho

³² “A'e riki Tupā muwyr ame'ē ke” aja heta ame'ē ta wewe pandu pandu. Ame'ē ke rehe parise ta hendu. A'erehe Jesu koty harōha ta ke a'eta mondo. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha ta ke ame'ē ta. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta mondo tī. Jesu ke harōha ta pyhyk ta oho.

³³ Jesu pandu:

—Pehē namō ihē apyta we ta rī. Pe, ihē aho ta. A'engi ihē ke muwyr, ame'ē koty ihē ayywyr ta aho.

³⁴ Ihē ke pekekar ta. Ihē ke pemahem ym te ta. Ihē aho ame'ē pe marā ka ym pehoja — aja ngā pe Jesu pandu. (“Ihē aho ta” aja pandu rahā: “A'e manō ta” aja mujekwa.)

³⁵ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande jamahem ym, ame'ē pe a'e oho ta. My ihon ta my? Amō awa tama'e ok ta pe a'e

oho ta my? A'ep jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'e mu'e ta oho my?

³⁶ A'e pandu: "Ihë ke pekekar ta. Ihë ke pemahem ym ta. Ihë aho ame'ë pe marã ka ym pehoha" aja a'e pandu. Myja ame'ë my? Jakwa ym jande — aja a'eta jupe.

Y mundu aja saka awa rehe ihĩ katu

³⁷ Ngã mi'u matyriha riki upa. Weraha a'ejöhar ke. Ame'ë wera rahã, hury katu te ngã. Arahã Jesu pu'am. Pe, hãtã pandu ngã pe:

—Jyngwéi ame'ë ke mã peja ihë koty ejur. Amõ y ke ihë ame'ë ta. Mã peja ame'ë ke e'u katu.

³⁸ Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ: "Ihë rehe amõ jurujar katu rahã, y aja saka ipy'a ngi uhem ta. Ame'ë ke muxuwe katu ngã ke" aja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ — aja Jesu pandu.

³⁹ [Y aja saka ipy'a ngi uhem, aja Jesu pandu rahã, Tupã'ã ipy'a rehe ihĩ katu, ame'ë rehe har a'e pandu. Jurujar katu ehe ame'ë ta py'a pe a'e muwyr ta. Arahã ngã py'a rehe Tupã'ã ihĩ ym we rĩ. Ipái koty Jesu jywyr ym we rĩ. A'ep ipái pandu ta: "Nde katu te ame'ë ke nde" aja. A'ep jywyr ym we rĩ. A'erehe ngã py'a rehe Tupã'ã ihĩ ym we rĩ.]

Amõ koty koty ngã ukwa

⁴⁰ Jesu pandu ame'ë ke rehe heta ngã hendu. Amõ ta pandu:

—Jete. Peme'ë riki Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e. Jaharõ jaxo ame'ë ke a'e — aja pandu.

⁴¹ Amõ ta pandu:

—Anĩ. A'e riki Kirisutu. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e — aja.

Amõ ta pandu:

—Anĩ. Peme'ë riki ngariréi ywy pe har ke a'e. Ame'ë ywy ngi Kirisutu uwyr ym ta. A'erehe peme'ë riki Kirisutu ym a'e.

⁴² Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ: "Kirisutu riki Ndawi rainõ. Merë ok ta pe a'e u'ar ta. A'ep yman Ndawi ixo, ame'ë ok ta pe Kirisutu u'ar ta" aja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ.

—Peme'ë riki ngariréi ywy pe har ke a'e. A'erehe peme'ë riki Kirisutu ym — aja amõ ta pandu nã.

⁴³ Jesu rehe har muka'u te'e ngã panduha. A'erehe amõ koty koty ngã ukwaha.

⁴⁴ Amõ ta pyhyk tar katu a'e ke. Pe, jukwa tar katu. Anĩ. Pyhyk ym we rĩ.

Jundéu awa tama'e kapitã ta jurujar ym ehe

⁴⁵ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũma'e harõha ta jywyr oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty jywyr oho. Parise ta koty jywyr oho tĩ. Pe, harõha ta pe ame'ë ta pandu:

—Ma'erehe perur ym Jesu ke my? — aja a'eta pe.

⁴⁶ Harõha ta pandu:

—Mã! A'e pandu katu te. A'e je'ëha te reko, aja pandu katu te a'e. A'erehe jarur ym — aja pandu.

⁴⁷ Parise ta pandu:

—Mã! Pehë ke a'e muka'u te'e rãi tĩ.

⁴⁸ Jundéu awa tama'e kapitã ta ngi har amõ jurujar katu ehe my? Anĩ. Nixói. Parise ta ngi har aja tĩ. Jurujar ym ehe tĩ.

⁴⁹ Mã! Paite ame'ë hetaha ta jurujar katu ehe. Anĩ. Peme'ë ta Moise je'ëha ke ukwa ym. A'erehe ame'ë ta ke Tupã mupyrara ta — aja parise ta pandu.

⁵⁰ Parise ta ngi har amõ ixo. Her Nikonde. Amukwehe we Jesu rehe a'e usak oho. Ame'ë ke a'e. Inamõ ixo ame'ë ta pe a'e pandu:

⁵¹ —"A'e jaxer" aja Jesu rehe har japandu rahã, katu ym. "Peme'ë riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e" aja jande japandu rahã, ehe har jahendu py ta. A'e ma'ema'eha ke jande jakwa py ta. Aja jande je'ëha rehe panduha ihĩ. A'erehe: "A'e jaxer" aja japandu rahã, katu ym — aja Nikonde pandu.

⁵²⁻⁵³ Pe, amõ parise ta pandu ipe, Nikonde pe:

—Mã! Nde Jesu kotyhar nahã my tĩ. A'erehe ngariréi ywy pe har nde my tĩ? Tupã je'ëha rehe esak katu! Aja rahã, nde erekwa katu ta tĩ. Esarahã! Ngariréi ywy ngi Tupã je'ëha pandu ame'ë ke uwyr ym te ta. Mã! Nde ereka'u te'e — aja ipe.

Arahã, parise ta jy'ariha upa. Upa pandu rahã, hok pe a'eta jywyr oho.

8

Ixawa'e ym ame'ë namõ amõ kũjã ixo

¹ [Pe, ywy'ã rehe Jesu oho. Ywy'ã rer Oriwéi ty.

² Ku'ë rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu jywyr oho. Pytuniwe oho. Pe, heta ame'ë ta juramã jy'ar uwyr ehe. Pe, ame'ë ta ke a'e mu'e uĩ.

³ Pe, amõ kũjã ke amõ ta werur ipe. Ixawa'e aja ym ame'ë namõ kũjã ixo rahã, amõ ta pyhyk. Ame'ë kũjã ke ngã werur ipe. Moise je'ëha ke mu'e ame'ë ta werur. Parise ta namõ werur. Pe, heta ame'ë ta pyter pe kũjã ke a'eta mupu'am.

⁴ Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Kome'ë kũjã riki ixawa'e aja ym ame'ë namõ ixo rahã, jande japyhyk.

⁵ Aja rahã, kũjã ke ita pe jajukwa ta me'ë te'e, aja Moise mupinim. Nerahã! Myja nde erepandu my? — aja Jesu pe.

⁶ Aja me'ë a'eta pandu rahã, Jesu je'ëha ke a'eta manga tipe. Kuja. Moise mupinim, anĩ, amõ koty Jesu pandu rahã: "Moise

je'eha rehe nde erehendu ym" aja a'eta pandu ta tipe. Anĩ. Jesu pandu ym. A'e wapyk. Pe, ywy ke ipo pe a'e mupinim uĩ.

⁷ Pe, a'eta pandu pandu we rĩ. Pe, Jesu pu'am. Ngã pe a'e pandu:

—Pehẽ ngi har ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te, ame'ẽ ke ixo my? Ame'ẽ riki kũjã rehe ita ke ombor py. Ejukwarahã! — aja Jesu.

⁸ Pe, a'e wapyk tĩ. Ywy ke ipo pe mupinim uĩ tĩ.

⁹ Pe, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'eta hendu rahã, a'eta uhem oho ingi. Peteĩ teĩ uhem oho ingi. Tamũi ta uhem py oho. (Ma'e ka'u te'eha ke upa ngã ma'ema'e, aja upa ngã ukwa katu.) A'erehe upa katu te uhem oho ingi. Pe, Jesu jeje pyta. Kũjã amõ pyta u'am. A'eta mokõi jõ pyta.

¹⁰ Pe, Jesu pu'am tĩ. Pe, kũjã pe a'e pandu: —My ixo my? Nde ke jukwa tar katu ame'ẽ ta ke. My ixo my? Pyta ym my? — aja Jesu pandu.

¹¹ —Sa'e! Nixói se — aja kũjã.
—Aja ihẽ tĩ. Nde ke ihẽ amahy ym ta tĩ. Ejjwyr eho. Pe, amõ we ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym tĩ — aja kũjã pe Jesu pandu.]

Jesu riki ma'e muweraha aja saka

¹² Pe, ngã pe Jesu pandu pandu tĩ:

—Kome'ẽ ywy keruhũ pe weraha aja saka ihẽ. (Aja rahã, Tupã rehe har kome'ẽ ywy pe har ta pe ihẽ amujekwa.) Ihẽ kotyhar aja amõ ixo tar katu rahã, weraha namõ ixo. (Aja rahã, myja ixoha katu, ame'ẽ ke ukwa ta.) Pytuniha rupi wata ym te ta. (Aja rahã, tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym ta) — aja Jesu.

¹³ Parise ta pandu ipe:

—“Weraha aja saka ihẽ” aja nde erepandu ramõ. Nde jeje nde erepandu. A'erehe katu ym. A'erehe jeteihar te ym. A'erehe nde rehe jahendu ym ta me'ẽ te'e — aja Jesu pe.

¹⁴ A'e pandu:

—Ihẽ juehe har ihẽ apandu rahã, ame'ẽ riki jeteihar te ke. My ngi ihẽ ajur my, ame'ẽ ke akwa katu. My ihẽ aho ta my, ame'ẽ ke ihẽ akwa katu tĩ. Aja rahã, awa je'eha rupi ko axo, aja akwa katu. A'erehe ihẽ apandu ame'ẽ ke jeteihar te ke. My ngi ihẽ ajur my, ame'ẽ ke pekwa ym. My ihẽ aho ta my, ame'ẽ ke pekwa ym tĩ.

¹⁵ Sawa'e ukwa katuha namõ amõ ta rehe har pepandu: “Ko katu ame'ẽ ke” aja. Anĩ rahã: “Ko katu ym ame'ẽ ke” aja. Aja sawa'e ukwa katuha namõ pepandu. Ihẽ anĩ.

¹⁶ Ihẽ ke ihẽ pái keruhũ muwyr. A'e ukwa katuha namõ ihẽ apandu: “Ko katu ame'ẽ ke” aja. Anĩ rahã: “Ko katu ym ame'ẽ ke” aja ihẽ apandu. Ihẽ pái ukwa katuha namõ aja ihẽ apandu, a'erehe jeteihar rupi apandu katu.

¹⁷ Mokõihar ta juja katu te pandu rahã, jeteihar te ke aja pekwa. Kuja Moise mupinim ame'ẽ ke rehe panduha ihĩ:

“Ma'e ke rehe har mokõihar ta juja katu te pandu katu rahã, ame'ẽ panduha riki jeteihar te ke” aja panduha ihĩ.

¹⁸ —Ko mokõihar ta panduha riki. Ihẽ ke ihẽ pái keruhũ muwyr. A'e riki ihẽ rehe har mujekwa katu. Ko ihẽ tĩ. Ihẽ juehe har ihẽ amujekwa. Jande jamujekwa ame'ẽ ke juja katu te pandu katuha. A'erehe ihẽ rehe har ihẽ amujekwa riki jeteihar te ke — aja Jesu pandu.

¹⁹ —My nde pái ixo my? — aja ngã ipe.

—Ihẽ rehe har pehẽ pekwa ta tipe rahã, ihẽ pái keruhũ rehe har pekwa ta tipe tĩ — aja Jesu pandu.

²⁰ Aja me'ẽ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu pandu pandu. Ngã ke a'e mu'e rahã, aja me'ẽ pandu. Tamatarer purakar, ame'ẽ kapy pe a'e pandu. Pe, a'e ke pyhyk ym awa. Ame'ẽ angaha ke rehe uhyk ym we rĩ. (Tupã putar ame'ẽ angaha ke rehe uhyk ym we rĩ. A'erehe pyhyk ym we rĩ.)

Jesu oho ame'ẽ pe jurujar ym ehe ame'ẽ ta oho ym te ta

²¹ Ngã pe Jesu pandu tĩ:

—Ihẽ aho ta. Pe, ihẽ ke pekekar ta. Ihẽ rehe pejurujar ym. Peputar ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Tupã ipy'a jywyr ym pehẽ rehe. Ajaha pemañõ ta kÿ. A'erehe ihẽ aho ame'ẽ pe peho ym te ta — aja Jesu pandu.

²² Pe, jundéu awa ta pandu:

—A'e pandu: “Ihẽ aho ame'ẽ pe peho ym te ta” aja riki. Myja ame'ẽ my? A'e jujukwa ta my? — aja ngã pandu.

²³ Jesu pandu:

—Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke riki pehẽ. Ihẽ anĩ. Ywa pe har ke ihẽ. Pehẽ riki kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta aja jõ pekwa pekwa pexo. Ihẽ anĩ. Ihẽ kome'ẽ ywy keruhũ pe har aja ym akwa akwa axo.

²⁴ A'erehe aja ihẽ apandu pehẽ pe. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Tupã ipy'a jywyr ym pehẽ rehe. Ajaha pemañõ ta. Ihẽ rehe pejurujar ym rahã, ajaha pemañõ ta. “Tupã muwyr ame'ẽ ke ihẽ” aja tapijar te'e we apandu axo. Ame'ẽ rehe pejurujar ym rahã, ajaha pemañõ ta — aja Jesu pandu.

²⁵ A'eta pandu:

—“Tupã muwyr ame'ẽ ke ihẽ” aja nde erepandu jande pe. Aja ym nahã my. Awa nde my? — aja Jesu pe.

—Ihẽ amu'e py rahã, kuja apandu: “Tupã muwyr ame'ẽ ke ihẽ” aja pehẽ pe. Aja me'ẽ ihẽ.

²⁶ Amõ we pehẽ rehe har ihẽ apandu katu ta tipe. Ihẽ rehe pejurujar ym. A'erehe: “Pehẽ jaxer ai” aja apandu ta tipe. Anĩ. Ihẽ

ke muwyr. A'e jō ame'ë ke pandu katu. A'erehe ihê rehe pejurujar ym rahâ, mâ peja a'e pandu ame'ë ke rehe pejurujar katu — aja Jesu pandu.

²⁷ Jesu ke ipái keruhū muwyr. Ehe har Jesu pandu pandu u'am. Ame'ë ke jundéu awa tama'e kapitā ta ukwa ym.

²⁸ A'erehe Jesu pandu tī:

—Awa ihê tī. Tupā je'ëha rupi ihê ajur. Myra ngā mupia ame'ë ke rehe ihê ke pejukwa rahâ, pekwa ta. "Ihê atu ame'ë. Tupā muwyr ame'ë ke ihê." Aja pekwa katu ta. Amō we pekwa ta tī. Ma'e ke jeje ihê ama'ema'e ym. Ihê pái keruhū ihê pe mujekwa, ame'ë ke jō ihê apandu. Aja pekwa katu ta tī.

²⁹ Ihê ke muwyr, a'e riki ihê namō ixo. A'e putar ame'ë ke ihê ama'ema'e. Aja te'eha ihê ama'ema'e. A'erehe ihê ke a'e hijar ym. A'erehe jeje ihê axo ym ihê. Ihê namō a'e ixo — aja Jesu pandu.

³⁰ A'e pandu ame'ë ke rehe heta ngā hendu. Ame'ë ta jurujar katu ehe.

Jesu panduha ke

³¹ Jurujar katu ehe ame'ë ta pe Jesu pandu. Jundéu awa ta ke ame'ë ta. Kuja:

—Ihê amu'e ame'ë ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu rahâ, ihêma'e jumu'eha ta te ke pehê.

³² Aja rahâ, jetehtar te ke pekwa katu ta. Ame'ë ke pekwa rahâ, pehê ke Tupā muhem aja saka pexo ta — aja Jesu pandu. ("Muhem" aja Jesu pandu rahâ: "Tupā muhâ katu ta" aja mujekwa katu.)

³³ A'eta pandu:

—Mā! Jande ke muhem ta my? Ma'e ame'ë my? Jande riki Amarā rainō ta ke. Amō ta pe jande japaraky te'e ym te. Mā! "Muhem ta" ame'ë panduha jakwa ym — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

—Pesarahā! Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahâ, ame'ë riki ijar, ame'ëja saka. Aja rahâ, marā ka ym ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijariha.

³⁵ Amō pandu: "Ihê aputar ame'ë ke ihê ama'ema'e katu" aja marā ka ym paraky te'e ame'ë panduha. Anī. Ijar pandu ame'ë ke ma'ema'e ta me'ë te'e. Ta'yr anī. Je'ëha te reko, a'erehe upa putar ame'ë ke a'e ma'ema'e katu.

³⁶ Tupā ra'yr ihê. A'erehe pehê ke ihê amuhem ta, ame'ë ke akwa katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi ihê amuhem ta. Aja rahâ, ame'ë pema'ema'eha ke pehijar katu ta. Pehem ame'ë ta ke aja pexo katu ta. (Aja rahâ, pehê ruhâ te hū aja pexo ta.)

³⁷ Pehê riki Amarā rainō ta ke. Aja ihê akwa katu. Ihê amu'e ame'ë ke peputar ym. A'erehe ihê ke pejukwa tar katu pexo.

³⁸ Ma'e ke ihê pái keruhū mujekwa. Ame'ë rehe har ihê apandu pandu pehê pe tipe. Pesarahā! Pehê riki pehê pái pandu ame'ë ke pema'ema'e — aja ngā pe Jesu pandu.

³⁹ A'eta pandu:

—Esarahā! Amarā jande ramūi ke — aja.

Jesu pandu:

—Pehê riki Amarā rainō te rahâ, Amarā aja ma'e katu ame'ë ke pema'ema'e ta tipe tī.

⁴⁰ Jetehtar Tupā rehe har pehê pe apandu. Ame'ë ke jō pehê pe ihê apandu pandu tipe. Pejurujar ym. A'erehe ihê ke pejukwa tar katu pexo. Amarā rainō aja ym pehê. Yman Tupā muwyr ame'ë ke a'e jukwa tar ym ixo.

⁴¹ Pehê pái ma'ema'e, ame'ë ke pema'ema'e pexo apo 'y — aja Jesu pandu.

—Anī. Peteī jō riki jande pái keruhū. Tupā a'e. Amō rehe jande py'a jamoī moī ym — aja ngā pandu ipe nai.

⁴² —Tupā riki pehê pái keruhū rahâ, ihê rehe pepy'a katu ta tipe. Tupā ngi ihê ajur. Ko ihê axo apo 'y. Ihê aputar, a'erehe ihê ajur my? Anī. Aja ym. Ihê ke a'e muwyr, a'erehe ko ihê ajur.

⁴³ Mā! Ihê apandu ame'ë ke pekwa ym. Ihê apandu ame'ë ke rehe pehendu tar ym, a'erehe pekwa ym.

⁴⁴ —Satana riki pehê pái. (Ājā ramūi a'e.) Ta'yr ta ke pehê. A'e putar ame'ë ke pema'ema'e tar katu. Ngā jukwaha ke a'e. Aja te'eha riki a'e. Jetehtar pandu ym te a'e, a'erehe te'e pame a'e pandu. Te'e a'e pandu rahâ, aja te'eha te'e a'e. Amō ta ke a'e mu'e. (A'erehe te'e a'eta pandu tī.)

⁴⁵ Te'e a'e. Ihê anī. Jetehtar te Tupā rehe har ihê apandu. A'erehe ihê rehe pehê pejurujar ym.

⁴⁶ "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e" aja ihê rehe har pandu ym te awa. Jetehtar ihê apandu rahâ, ma'erehe ihê rehe pehê pejurujar ym my?

⁴⁷ Tupā je'ëha rehe Tupā kotyhar ta hendu katu. Pehê anī. Pehê riki Tupā kotyhar ta ym pehê. A'erehe pehendu ym ehe — aja ngā pe Jesu pandu.

Amarā nixói rahâ, pete'e Jesu ixo

⁴⁸ Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ipe:

—Jetehtar japandu. Nde riki samari ywy pe har aja riki. (Jande ruwajan nde.) Ājā nde py'a rehe ihī. (A'erehe nde ereka'u te'e) — aja Jesu pe.

⁴⁹ A'e pandu:

—Anī. Nixói te ājā ihê py'a rehe. Katu ihê pái keruhū rehe har ihê apandu. Pehê anī. Ihê rehe har pehê juru ai.

⁵⁰ Katu ihê rehe har ngā pandu. Ame'ë panduha ke ihê aputar ym. Ame'ë panduha ke amō riki putar. Ihê pái keruhū putar. A'e riki ihê pe pandu ta: "Ne katu te" aja.

⁵¹ Må! Pejuruar ym ihê rehe. Pesarahå! Ihê apandu ame'ê ke rehe amô hendu katu rahå, a'e manô ym ta — aja Jesu pandu.

⁵²⁻⁵³ A'eta pandu:

—Må! Nde ereka'u te'e. Amarå manô. Tupå je'êha pandu ame'ê ta manô tî. Nde erepandu: "Ihê apandu ame'ê ke rehe amô hendu katu rahå, a'e manô ym ta" aja. Må! Nde ereka'u te'e. A'erehe åjå nde py'a rehe ihî, aja jakwa katu te apo 'y. Tupå je'êha rehe Amarå hendu katu. A'e riki jande ramûi. A'e manô. I'ar koty te we nema'e pyrâtåha my? Aja rahå, nde rehe hendu katu ame'ê ta manô ym ta my? Tupå je'êha pandu ame'ê ta aja tî. Tupå je'êha rehe a'eta hendu katu tî. A'eta manô tî. Nerahå! Nde erepandu ame'ê ke rehe amô hendu rahå, manô ym ta, aja nde erepandu. Anî. Amarå ta 'ar koty te we nema'e pyrâtåha aja ym. A'erehe: "Manô ym ta" aja nde erepandu ym ta me'ê te'e — aja ngå pandu.

⁵⁴ —Pesarahå! Kuja ihê. Ihê pái ihê rehe har pandu ame'ê ke ihê. "Nde katu te" aja. Ame'ê ke ihê jeje ihê rehe har apandu rahå, ame'ê panduha jaxer ta tipe. Anî. Amô pandu. Ihê pái riki ihê rehe har pandu: "Nde katu te" aja. A'e riki pehê pái keruhû, aja pepandu.

⁵⁵ Anî. Ehe har pekwa ym te. Ihê anî. Akwa katu ehe har. "Ehe har ihê akwa ym" aja ihê apandu ta tipe rahå, pehê aja te'e ihê apandu ta tipe tî. Ehe har ihê akwa katu. A'e pandu ame'ê ke rehe ihê ahendu katu.

⁵⁶ Amarå riki pehê ramûi, aja pepandu. Kome'ê ywy keruhû pe ihê ajur, aja a'e ukwa. A'erehe hury katu. Jete. A'e usak. Pe, hury katu tî — aja ngå pe Jesu pandu.

⁵⁷ Jundéu awa tama'e kapitå ta pandu:

—Må! Tamûi te ym riki nde. Kuja, 50 warahy 'ar ym nde. Marå ka ym nde rehe Amarå usakiha — aja Jesu pe.

⁵⁸ A'e pandu:

—Pesarahå! Amarå nixói rahå, pete'e ihê axo — aja ngå pe Jesu pandu.

⁵⁹ Ame'ê ke a'eta hendu rahå, ita ra'yr ke pyhyk. (Tupå a'e tî, katu ym, aja a'eta ukwaha, a'erehe jukwa ta tipe.) Ita ra'yr ombor ta ehe, Jesu rehe. Anî. Jesu jumukanim ngå ngi. Pe, Tupå rehe ngå jumu'eha renda keruhû ngi uhem oho.

9

Eha ym te ame'ê ke Jesu mukatu

¹ Jesu wata oho ixo rahå, amô sawa'e rehe a'e usak. Eha ym te ame'ê ke a'e. U'ar ramô rahå, aja te'e a'e.

² Jumu'eha ta pandu ipe:

—Sawa'e! Ngå mu'eha nde. U'ar ramô rahå, eha ym te ame'ê ke a'e. Ipái ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe eha ym te nahå my? Sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke

ma'ema'e, a'erehe eha ym te nahå my? Myja my? — aja Jesu pe.

³ A'e pandu:

—Anî. A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe eha ym te my? Anî. Aja ym riki. Ipái ta aja ma'ema'e. A'erehe eha ym te my? Anî. Aja ym tî. Tupåma'e pyrâtåha ke ihê amujesak ta ipe. A'erehe eha ym te aja a'e u'ar.

⁴ Ihê ke ihê pái muwyr. Tupåma'e parakyha ke jama'ema'e ta me'ê te'e. Wera rahå, aja jama'ema'e ta me'ê te'e. (Aja rahå, ko ihê axo rahå, Tupåma'e parakyha ke jama'ema'e ta me'ê te'e.) Pytun rahå, paraky ym ta awa. (Aja rahå, jamanô rahå, marå ka ym japarakyha.)

⁵ Kome'ê ywy keruhû pe ihê axo rahå, weraha aja ihê. (A'ep pe har ta pe Tupå rehe har ihê amujekwa katu, a'erehe weraha aja ihê) — aja Jesu pandu.

⁶ Aja me'ê upa a'e pandu rahå, ywy rehe a'e tymû. Aja a'e mutu'um. Pe, ame'ê ke eha ym te ame'ê reha rehe a'e mujar.

⁷ Pe, Jesu pandu ipe:

—Nde reha ekutuk eho. Y kynda ame'ê pe ekutuk eho. Her Siroe — aja ipe.

[Ame'ê y renda rer: "Y ko werur ame'ê ke" aja ngå ukwa.] Pe, sawa'e oho. Eha ke kutuk oho. Upa rahå, a'e jywyr. Eha katu jywyr uwyw 'y. Upa katu te ma'e ke rehe usak apo 'y.

⁸ Kwehe tamatarer ke ngå pe sawa'e pandu pandu rahå, amô ta usak ehe. A'eta pandu. Sawa'e rok rake ixo ame'ê ta pandu tî. Kuja pandu:

—Peme'ê riki tamatarer ke ngå pe pandu pandu uî ame'ê ke a'e — aja ngå.

⁹ Amô ta pandu:

—A'e tÿ. A'e riki — aja.

—Anî. Aja ym. A'e aja saka, amô kome'ê — aja amô ta pandu.

—Jete. Ihê ko — aja sawa'e pandu.

¹⁰ Pe, ngå pandu:

—Myja nde reha katu oho apo my? — aja ipe.

¹¹ Sawa'e pandu:

—Amô sawa'e ywy ke mutu'um. Her Jesu. Ame'ê ke ihê reha rehe mujar. Pe, ihê pe a'e pandu: "Eho. Nde reha ekutuk eho. Y kynda ame'ê pe ekutuk eho. Her Siroe" aja ihê pe. A'erehe ihê aho. Pe, ihê reha ihê akutuk rahå, pahar upa ma'e ke rehe ihê asak katu 'y — aja ngå pe.

¹² Amô ta pandu:

—My ame'ê sawa'e ixo my? — aja ipe.

—Ihê akwa ym — aja ngå pe sawa'e pandu.

Mukatuha rehe har parise ta ukwa tar katu

¹³ Pe, parise ta koty sawa'e ke amô ta raho. Sawa'e eha katu ramô ame'ê ke raho.

¹⁴ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã, wyy ke Jesu mutu'um. (Paraky te'e, aja ukwaha naĩ.) Eha ym te ame'ë ke a'e mukatu.

¹⁵ Amõ we parise ta pandu:

—Myja nde reha katu oho my? — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—Ywy tu'um ke ihê reha rehe a'e mujar. Ihê reha ihê akutuk. Apo ihê asak katu ma'e ke rehe 'y — aja a'eta pe.

¹⁶ Parise ta ngi har amõ ta pandu:

—Aja mukatu ame'ë ke Tupã muwyr ym. Putu'uha 'ar rahã, a'e putu'u ym. (Paraky te'e ame'ëja saka.) A'erehe a'e ke Tupã muwyr ym — aja pandu.

—Anĩ. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ma'e ym ta. A'e ma'e riki, a'erehe Tupã muwyr ame'ë ke a'e aja mujekwa — aja amõ ta pandu.

Pe, a'eta amõ koty koty ukwa.

¹⁷ Pe, sawa'e pe parise ta pandu tĩ:

—Ne reha ke a'e mukatu, aja nde erepandu. Myja ehe har nde erekwa my? — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—A'e riki Tupã je'ëha pandu ame'ë ke — aja parise ta pe.

¹⁸ Jundéu awa tama'e kapitã ta jurujar tar ym. Sawa'e riki eha ym te ame'ë ke. Apo ma'e ke usak katu 'y. Ame'ë ke rehe a'eta jurujar ym. A'erehe ipái ta ke a'eta mujy'ar.

¹⁹ Pe, ipái ta pe a'eta pandu:

—Ko pehê ra'y'r my? U'ar ramõ rahã, eha ym te ame'ë ke a'e, aja pepandu. Aja rahã, myja a'e usak katu apo my? — aja ipái ta pe.

²⁰ Ipái ta pandu:

—A'e riki jande ra'y'r, aja jakwa katu. U'ar ramõ rahã, eha ym te ame'ë ke a'e, aja jakwa katu tĩ.

²¹ Myja a'e usak katu apo my, ame'ë ke jakwa ym. Eha ke awa mukatu my? Ame'ë ke jakwa ym tĩ. Pehê atu peme'u ipe! Sawa'e riki a'e apo. A'e pandu katu ta — aja parise ta pe ipái ta pandu.

²² Aja me'ë ipái ta pandu. Jundéu awa tama'e kapitã ta ngi a'eta kyje, a'erehe aja me'ë a'eta pandu. "Jesu riki Tupã muwyr ame'ë ke" aja amõ pandu rahã, kapitã ta pandu ta: "Mã peja jy'ariha renda pe ame'ë ta jy'ar ym te ta apo 'y" aja.

²³ Ame'ë panduha ngi ipái ta kyje. Jy'ar tar katu we rĩ. A'erehe aja a'eta pandu: "A'e riki sawa'e apo 'y. Pehê atu peme'u ipe" aja.

²⁴ Sawa'e ke parise ta muhyk tĩ. Mokõihar muhyk. Eha katu ramõ ame'ë ke. A'eta pandu ipe:

—Tupã ruwa koty aja jaxo. A'erehe jete-har te ke nde erepandu katu ta me'ë te'e. Epandu katu apo 'y. Ame'ë sawa'e nde ke mukatu. A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ke a'e, aja jakwa — aja parise ta pandu.

²⁵ Sawa'e pandu:

—A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e nahã my? Aja ym nahã my? Ame'ë ke ihê akwa ym. Kuja jõ ihê akwa katu. Ihê reha ym te ihê. Apo upa ma'e ke rehe ihê asak katu 'y — aja parise ta pe.

²⁶ A'eta pandu:

—Myja a'e ma'e nde pe my? Myja nde reha a'e mukatu my? — aja sawa'e pe.

²⁷ Sawa'e pandu:

—Upa ihê apandu pehê pe. Pe, pehendu ym ihê rehe. Ma'erehe amõ we pehendu tar katu my tĩ? Inamõ pejumu'e tar katu nahã my? — aja parise ta pe.

²⁸ Pe, sawa'e pe a'eta je'ë je'ë hũ. Pandu ipe tĩ:

—Nde! Nde riki ima'e jumu'eha ke nde. Jande riki Moisema'e jumu'eha ta ke jande.

²⁹ Moise namõ Tupã pandu, aja jakwa katu. Ame'ë sawa'e anĩ. Jakwa ym ehe har. Awa je'ëha rupi a'e uwyr my? Jakwa ym — aja parise ta pandu.

³⁰ Sawa'e pandu:

—Mãte hũ puki! Ihê reha ke a'e mukatu. Pe, awa je'ëha rupi a'e uwyr my? Ame'ë ke pekwa ym! Mã!

³¹ Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ë ke Tupã namõ pandu rahã, Tupã hendu ym ehe, aja jakwa katu. Tupã rehe amõ ipy'a katu. A'e putar ame'ë ke ma'e tĩ. Tupã namõ ma'e ke ame'ë pandu rahã, Tupã hendu katu ta ehe. Aja jakwa katu. (A'erehe ihê ke mukatu ame'ë ke rehe Tupã hendu katu, aja ihê akwa katu.)

³² Kome'ë wyy keruhũ Tupã mujã. Arahã har eha ym te ame'ë ke amõ mukatu. Eha ym te ame'ë ke u'ar. Ame'ë reha ke amõ mukatu. Aja me'ë jahendu ym te.

³³ Apo ame'ë sawa'e ke Tupã muwyr ym rahã, marã ka ym ma'e katu ame'ë ke a'e ma'eha — aja parise ta pe sawa'e pandu.

³⁴ A'eta pandu ipe:

—Mã! (Jaxer nde.) Nde ere'ar rahã, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'eha namõ nde erexo. Jande ke nde eremu'e tar katu rã. Katu ym nde — aja sawa'e pe parise ta pandu.

Pe, pandu ipe:

—Apo ngi har jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe nde erejy'ar ym te ta 'y — aja sawa'e pe.

Amõ ta eha ym te aja saka

³⁵ Sawa'e ke parise ta muhem mondo. Ame'ë ke Jesu hendu rahã, sawa'e ke kekar oho. Pe, mahem rahã, pandu ipe:

—Tupã je'ëha rupi uwyr ame'ë ke rehe nde erejurujar katu my? Awa a'e tĩ. Tupã je'ëha rupi uwyr ame'ë ke a'e — aja Jesu ipe.

³⁶ —Sa'e! Awa ame'ë my? Ihê pe emujekwa. Aja rahã, ihê ajurujujar katu ta ehe — aja Jesu pe sawa'e pandu.

³⁷—Ko ihē riki ame'ē. Upa nde eresak ihē rehe! Ne namō ihē apandu a'am — aja Jesu.

³⁸Sawa'e pandu:

—Sawa'e! Nde rehe ihē ajurujar katu — aja Jesu pe.

Pe, Jesu ruwa koty a'e wapyk. Ipynarāi pe wapyk. (Aja ipy'a ke a'e moī moī ehe.)

³⁹(Ame'ē mukatuha rehe har ngā pe) Jesu pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur. A'erehe ngā rehe har ihē amujekwa ajur. Tupā rehe har amō ukwa tar katu my? Ehe har amō ukwa tar ym my? Ame'ē ke ngā mujekwa ta. Pesarahā! “Ehe har akwa ym” aja pandu ame'ē ke eha ym te, ame'ēja saka. Ame'ē ta ukwa ta. Aja rahā, eha katu ame'ē ke a'e aja mujekwa. Amō pandu: “Ehe har akwa katu” aja pandu naī. Eha katu ame'ē ke a'e aja ukwaha naī. Anī. “Ehe har ukwa ym” aja upa ngā pe mujekwa. Aja rahā, eha ym te ame'ē ke a'e aja mujekwa — aja Jesu pandu.

⁴⁰Amō parise ta a'ep ixo. Jesu pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu. A'erehe pandu ipe:

—Mā! Jande riki eha ym te ame'ē ke jande aja nde erepandu my? — aja Jesu pe. (“Tupā rehe har jakwa” aja ame'ē ta ukwaha naī.)

⁴¹Jesu pandu:

—Tupā rehe har pekwa, aja pepandu tipe. Pehē reha katu, aja pepandu tipe tī. Anī. Ihē rehe pehendu ym. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e pexo. A'erehe pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ym, aja pexo. Pesarahā! “Ehe har jakwa ym” aja pepandu ta tipe rahā, pehē reha ym te aja pexo ta tipe. Aja rahā, Tupā mujekwa ta tipe. Aja rahā, pekwa katu ta tipe. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ta tipe, aja pexo ta tipe — aja Jesu pandu.

10

Arapuhanan ta usakiha rehe har Jesu pandu

¹Ajame'ē ke arapuhanan ta usakiha rehe har Jesu pandu ngā pe:

—Pesarahā! Arapuhanan kurar rukwen rupi amō ixo ym oho rahā, ame'ē riki mukanīha ke. Amō koty rupi ixo oho, mukanim raho.

²Hukwen rupi ixo oho, ame'ē riki usakiha ke. Arapuhanan ta usakiha ke.

³Hukwen harōha hukwen ke pirar ta ipe. Pe, her rupi usakiha pukāi rahā, arapuhanan ta hendu katu. Pe, soroka pe upa muhem raho.

⁴Upa muhem raho rahā, usakiha riki oho py. Arapuhanan ta haikwer rupi oho. Usakiha pukāiha ukwa katu. Haikwer rupi oho.

⁵Amō pukāi rahā, ame'ē raikwer rupi oho ym ta. Ijar pukāiha aja ym hendu, a'erehe

haikwer rupi oho ym ta. Ujan ta oho ingi — aja Jesu pandu.

⁶Myja me'ē arapuhanan ta usakiha my, ame'ē ke Jesu pandu. Anī. (Arapuhanan ta usakiha rehe har Jesu pandu rahā, juehe har a'e mujekwa uī.) Ame'ē ke parise ta ukwa ym.

Jesu riki arapuhanan ta usakiha katu aja a'e

⁷Kuja Jesu pandu tī:

—Pesarahā! Ihē riki arapuhanan kurar rukwen aja saka. (Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta riki ihē pái keruhū koty oho ta.)

⁸Amō usakiharan ta heta ixo. Tupā rehe har mu'eharan ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta mukanīha aja saka. Ihē nixói rahā, uwyr. Ame'ē ta te'e pandu. Anī. Ame'ē ta rehe arapuhanan ta hendu ym. (Aja rahā, Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta hendu ym.) Mu'eharan ta rehe hendu ym.

⁹—Kurar rukwen aja saka ihē. Arapuhanan ta ixo oho. (Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē pái keruhū namō ixo ta.) Pe, hukwen rupi arapuhanan ta ixo oho. Uhem oho tī. Pe, kāpī heta ame'ē rupi u'u oho. Aja usakiha usak katu, arapuhanan ta rehe. Aja ihē tī. Ihē kotyhar ta rehe ihē asak katu tī. A'eta rehe ahaihu katu tī.

¹⁰Mukanīha uwyr rahā, mukanim ta uwyr. Arapuhanan ke jukwa ta tī. Mai ta uwyr tī. Ihē anī. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pe uhāha ihē ame'ē ajur. Hury katu hū ta.

¹¹—Ihē riki usakiha katu ame'ē ke ihē. Usakiha katu ame'ē manō ta. Aja rahā, arapuhanan ta manō ym ta. Aja ihē tī. Ihē amanō ta. A'erehe ihē rehe jurujar katu ame'ē ta Tupā namō ixo ta. Mupyraraha renda pe oho ym te ta.

¹²Amō paraky ame'ē rehe arapuhanan jar muhepy. Usakiha muhepyha ke. Pe, so'o jarō ame'ē ke uhyk rahā, ame'ē parakyha ujan ta oho. Usakiha te aja ym a'e. Arapuhanan ta ima'e ym. Ijar ym a'e. A'erehe ujan oho. Pe, amō amō arapuhanan ke so'o jarō ame'ē jukwa. Amō koty koty muhāi mondo tī.

¹³Tamatarer ke jō parakyha putar. Arapuhanan ta rehe a'e ipy'a ym, a'erehe ujan oho.

¹⁴—Ihē riki usakiha katu ame'ē ke ihē. Awa ihē kotyhar ta my? Ame'ē ke akwa katu. Pe, ihē rehe har ihē kotyhar ta ukwa katu tī.

¹⁵Aja ihē pái tī. Ihē rehe har ihē pái keruhū ukwa katu. Pe, ihē pái keruhū rehe har ihē akwa katu tī. Aja ihē kotyhar ta ke ihē akwa katu tī. Pe, ihē amanō ta. A'erehe ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ihē pái namō ixo ta.

¹⁶—Amō arapuharan ta ixo. Aja amō awa ta ixo. Ame'ē ta ke kurar pe amuxe ta me'ē te'e. Aja ihē rehe har ame'ē ta pe ihē amu'e katu ta. (Aja rahā, ame'ē ta ihē rehe hendu katu ta.) Peteihar henda pe johu ixo ta. Ame'ē ta johu peteī usakiha rehe jō hendu katu ta. Ihē riki ame'ē usakiha ke.

¹⁷—“Nde ereputar rahā, ihē amanō ta” aja ihē pái pe apandu. A'erehe ihē rehe ihē pái keruhū ipy'a katu. Ihē amanō rahā, ihē ke ihē pái mukwera katu ta muhem tí.

¹⁸Ihē aputar ym rahā, ihē ke amō jukwa ym ta. Ihē jō aputar rahā, ihē ke amō jukwa ta. Ihē pe ihē pái keruhū pandu: “Ne jō nde ereputar rahā, nde eremanō ta. Pe, ne jō nde ereputar rahā, nde erekwera katu ta erehem tí” — aja Jesu pandu ngā pe.

¹⁹Jesu pandu ame'ē ke rehe jundéu awa tama'e kapitā ta amō koty koty ukwa.

²⁰Amō amō ta pandu:

—Ipy'a rehe ājā ihī. A'e riki ka'u te'e. Ma'ewā pehenduh ehe — aja ngā.

²¹Amō ta pandu:

—Anī. Ipy'a rehe ājā ihī rahā, marā ka ym aja me'ē katu panduha. Eha ym te ame'ē ta reha ke marā ka ym ājā mukatuha. (A'erehe ipy'a rehe ājā ihī ym aja jakwa katu) — aja Jesu rehe har ngā pandu.

Aja amō koty koty pandu.

Jesu ke jundéu awa ta putar ym

²²Pe, amō ngā mi'u matyriha rehe uhyk oho. Arahā yman Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū mukatu. Ame'ē ke jundéu awa ta ukwa ukwa ixo apo. Jerusarē ok ta pe jumuhury katu ta ngā juehe. Rysā riki arahā.

²³Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rymy'y wyr rupi Jesu wata oho ixo. Jumu'eha renda keruhū rymy'y rer: “Saromā.”

²⁴Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta juramā uwyr ehe. A'eta pandu:

—Aja te'e jande ke nde eremuka'u te'e my. Jetehar te ke epandu jande pe. Nde riki Kirisutu my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde my? — aja Jesu pe.

²⁵A'e pandu:

—Upa ihē apandu pehē pe tipe. Pe, pejurujar ym. Ihē pái keruhū je'ēha rupi marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē riki ihē rehe har mukewa tipe.

²⁶Pejurujar tar ym ehe. Ihē kotyhar ta aja ym pehē. Ihēma'e arapuharan ta aja ym pehē. A'erehe pejurujar ym ta.

²⁷Ihē apandu ame'ē ke rehe ihē kotyhar ta hendu katu. Ihēma'e arapuharan ta aja a'eta. A'eta rehe har ihē akwa katu. Pe, ihē namō a'eta jumu'e ixo.

²⁸A'eta ke ihē amuhā katu ta. Mupyraraha renda pe oho ym te ta. Ihē ngi a'eta ke mukanim ym te ta awa.

²⁹Ihē rehe ame'ē ta ke ihē pái keruhū muhyk katu. (Aja rahā, ihē rehe ame'ē ta jurujar katu.) I'ar koty te we a'e pyrātāha ke. Aja rahā, ihē pái ngi ihē kotyhar ta ke mukanim ym te ta awa tí.

³⁰Jande jupa katu te jande — aja Jesu pandu ngā pe.

³¹Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta ita ra'yr pyhyk tí. Japi ta a'e ke tí. Aja jukwa ta tipe.

³²Jesu pandu:

—Pehē ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e hū. Ihē pái keruhū mujekwa ihē pe, ame'ē ke ihē ama'ema'e hū tí. My me'ē rehe peparahy my? Pe, ihē ke ita ra'yr pe pejapi tar katu my? — aja Jesu pandu.

³³Kapitā ta pandu:

—Ma'e katu ame'ē ke nde erema'ema'e. Ame'ē ke rehe ita ra'yr ke jambor ym ta. Anī. Awa te'e nde. Tupā nde tí, aja nde erepandu. A'erehe nde ke ita ra'yr pe jajapi ta — aja Jesu pe.

³⁴A'e pandu:

—Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke aja te'eha jetehar te ke. Aja jande jakwa katu. Ame'ē pe kupa Jesu Tupā pandu: “Pehē riki tupā ta” aja.

³⁵—Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī. Ima'e je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē ta pe a'e pandu: “Pehē riki tupā ta” aja. Aja rahā, ima'e je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē ta riki tupā ta aja panduha ihī.

³⁶Aja rahā, ame'ē ta 'ar koty te we ihē apandu katu: “Tupā ihē” aja. Ihē rehe ihē pái keruhū katu usak. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ke a'e muwyr. Ingi ajur. A'erehe: “Tupā ra'yr ihē” aja ihē apandu katu. Aja rahā: “Nde ke jajukwa ta” aja pepandu ym ta me'ē te'e.

³⁷—Ihē pái keruhū putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ym ta tipe rahā, ihē rehe mā peja pejurujar ym.

³⁸Ihē pái keruhū putar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu rahā, mā peja ihē rehe pejurujar katu. Ihē rehe pejurujar ym rahā, mā peja ihē ama'eha rehe pesak ame'ē ke rehe pejurujar katu. Aja rahā, pekwa katu ta. Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo, aja pekwa katu ta. Ihē namō a'e juehe katu a'e ixo, aja pekwa katu ta tí — aja Jesu pandu ngā pe.

³⁹Pe, amō we tí. A'e pyhykiha ke jundéu awa tama'e kapitā ta manga tipe. Anī. Jesu oho te'e ingi.

⁴⁰Pe, y ruwái koty Jesu jywyr oho tí. Y rer Jondā. Yman a'ep Juā mujahuk u'am. Ame'ē renda pe Jesu oho. A'ep a'e pyta.

⁴¹Heta ngā uhyk uwyr ehe. A'eta pandu:

—Tupā rehe har Juā mujekwa rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Juā ma'e ym. Ko riki upa a'e pandu ame'ē ke jetehar te ke. Kome'ē rehe har Juā pandu hū, Jesu rehe har. Ame'ē riki upa jetehar te ke. A'erehe

Tupā muwyr ame'ē ke ko, aja jakwa katu – aja Jesu rehe har ngā pandu.

⁴² Pe, a'ep heta ngā jurujar katu ehe, Jesu rehe.

11

Rasaro manō

¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Rasaro. Mbeta ok ta pe har ke a'e. A'ep hendyr ta ixo tī. Her Mari. Amō Mar. Pe, Rasaro ma'e ahyha pyhyk.

² [Ame'ē Mari riki Jesu py rehe ma'e pihe katu ame'ē ke jyhē. Pe, i'a pe juhyk. Muxikā riki. Ame'ē kywyr riki ma'e ahyha pyhyk, Rasaro ke.]

³ Pe, Jesu pe je'ēha ke hendyr ta mondo. Kujā:

“Sawa'e! Nde erepy'a katu ehe ame'ē ke ahy hū ixo” aja ipe.

⁴ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, a'e pandu:

–Ma'e ahyha namō a'e ixo. Manō ta a'e. Ame'ē ke rehe jō ym. Katu Tupā rehe har amō ta pandu ta tī, a'erehe ma'e ahyha ke a'e pyhyk. Pe, katu ihē rehe har amō ta pandu ta tī. Tupā ra'yr ihē – aja Jesu pandu.

⁵ Mar rehe Jesu ipy'a katu. Ianam rehe aja tī. Rasaro rehe aja tī. Ipy'a katu tī.

⁶ Pe, Rasaro ahy ixo, aja Jesu hendu tipe rahā, hendu ame'ē pe a'e pyta we rī. Mokōi a'ep a'e ukwer rī.

⁷ Pe, jumu'eha ta pe a'e pandu:

–Jundéi ywy pe jaywyr ta jaho – aja.

⁸ A'eta pandu:

–Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Amukwehe a'ep pe har jundéu awa tama'e kapitā ta ahy usak nde rehe. Ita ra'yr pe nde ke japi tar katu tī. A'ep nde erejwyr ta my? – aja Jesu pe.

⁹ Pe, a'e pandu:

–Aho ta kŷ. Warahy katu rahā, wera katu. Pe, weraha rupi amō paraky katu. (Aja saka wera rahā, Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta me'ē te'e. Arahā, ihē ruwajan ta ihē ke jukwa ym ta.)

¹⁰ Pytun rahā, paraky ym awa. (Arahā, Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta tipe rahā, ihē ruwajan ta ihē ke jukwa ta.) A'erehe wera rahā jō Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta – aja Jesu.

¹¹ Pe, pandu tī:

–Rasaro riki ukwer ou apo. Amupak ta ihē aho kŷ. Rasaro riki jande rehe katu ame'ē ke a'e – aja Jesu pandu.

¹² Jumu'eha ta pandu ipe:

–Sawa'e! A'e ukwer ou rahā, katu ta oho – aja Jesu pe.

¹³ Rasaro manō te. Anī. “A'e ukwer ou” aja me'ē Jesu pandu. Anī. Rasaro ukwer te'e ou, aja jumu'eha ta ukwaha naī.

¹⁴ A'erehe Jesu mujekwa katu:

–Rasaro manō te.

¹⁵ Inamō ihē axo ym, a'erehe pehē pe katu tiki. Inamō ihē axo ym, a'erehe ihē rehe pejurujar katu te we ta. Ihē ke Tupā muwyr aja pejurujar katu te we ta tī. A'erehe ihē rury katu axo. Jahorahā! Jasak ta jaho ehe – aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, amō jumu'eha ta pe Tome pandu:

–Inamō jande johu jaho tī. (Jandema'e mu'eha ke ngā jukwa ta.) Inamō jamanō ta – aja.

Ame'ē Tome rehe har amō ta pandu: “Mokōihar ta ke” aja.

Kweraha rehe har Jesu pandu

¹⁷ Mbeta ok ta pe Jesu uhyk oho rahā, Rasaro ke ngā upa mou, aja ukwa. Itakwar rupi mou. Tumeme ukwer apo. Ajaha pe Jesu uhyk oho.

¹⁸ Mbeta ok ta riki Jerusarē ok ta ngi paite ym. Mahapyr kiro met tate nahā my, paiteha ke.

¹⁹ Paite ym, a'erehe heta Jerusarē ok ta pe har ta uhyk uwyr ehe, Mar rehe. Jundéu awa ta ke a'eta. Mari rehe aja tī. Uhyk uwyr ehe tī. Lxywyr manō, a'erehe hendyr ta py'a ke muhury uwyr ngā.

²⁰ Jesu riki uwyr ixo, aja Mar hendu rahā, ixoty a'e oho. Mari anī. Hok pe a'e pyta.

²¹ Mar uhyk ehe rahā, a'e pandu:

–Sawa'e! Se nde erexo rahā, ihē kywyr manō ym ta tipe.

²² Apo Tupā pe ma'e ke nde erepandu rahā, nde rehe a'e hendu katu ta. Aja ihē akwa katu – aja Jesu pe.

²³ A'e pandu:

–Nde kywyr kwera katu ta uhem tī – aja ipe.

²⁴ Mar pandu:

–Ar rehe angaha uhyk rahā, a'e ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja ihē akwa katu – aja Jesu pe.

²⁵ A'e pandu ipe:

–Ihē riki ngā ke ihē amukwera katu ta amuhem. Uhāha ihē riki ame'ē me'ē ta ngā pe. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, a'e uhā te hū ta ixo. Manō rahā, a'e kwera katu ta uhem tī.

²⁶ Apo ixo ame'ē ta ihē rehe jurujar katu rahā, uhā te hū ta ixo. Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erejurujar katu my? – aja Mar pe Jesu pandu.

²⁷ Mar pandu:

–A'e tŷ. Sawa'e! Nde riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja ihē akwa katu. Tupā ra'yr nde, aja akwa katu tī. Kome'ē ywy keruhū pe uwyr ame'ē ke nde – aja Jesu pe Mar pandu.

Jesu jixi'u

²⁸ Upa Mar pandu rahā, hok pe a'e jywyr oho. Mari pe pandu. Ngā ukwa ym ha rupi pandu.

–Sawa'e pete'e ixo. Nde pe pukái u'am – aja ianam pe.

²⁹ Ame'ë ke rehe Mari hendu rahã, pahar pu'am. Pe, ixoty a'e oho.

³⁰ [Ok ta pe Jesu uhyk ym we rî. Mar namõ a'e pandu u'am. A'ep a'e pyta we rî.]

³¹ Hok pe Mari namõ amõ ta ixo. Jundéu awa ta ixo. Mari ke a'eta muhury we u'am. A'eta Mari rehe usak. A'e pu'am. Pe, pahar oho. Ame'ë ke rehe a'eta usak rahã, Mari raikwer rupi a'eta oho tî. Kangwer renda rehe Mari jixi'u oho, aja a'eta ukwaha naï.

³² Jesu ixo ame'ë pe Mari uhyk rahã, usak ehe, Jesu rehe. Pe, Jesu ruwa koty ipynarãi pe Mari wapyk. (Aja ipy'a ke a'e moï moï ehe.) Pe, a'e pandu:

—Sawa'e! Se nde erexo rahã, ihê kywyr manõ ym ta tipe — aja Jesu pe.

³³ A'e jixi'u, ame'ë ke rehe Jesu usak. Mari namõ jundéu awa ta uwyr tî. A'eta jixi'u tî. Ame'ë ke rehe a'e usak tî. Pe, pyrara usak ehe. Pyai a'e tî.

³⁴ Pe, Jesu pandu:

—My pehê pemou my? — aja.

Amõ ta pandu:

—Sawa'e! Esak ejurahã! — aja ipe.

³⁵ Jesu jixi'u.

³⁶ A'erehe jundéu awa ta pandu: “Mã! Pesarahã! Ipy'a katu ehe, Rasaro rehe” aja ngã.

³⁷ Amõ ta je'ë je'ë hũ:

—Mã! Eha ym te ame'ë ke a'e mukatu. Mã! Rasaro ke a'e mukatu ta tipe my tî? Aja rahã, manõ ym ta tipe my tî. Katu ym — aja ngã ukwaha naï.

Rasaro ke Jesu mukwera

³⁸ Jesu pyai hũ tî. Pe, kangwer renda pe a'e oho. Itakwar keruhũ ke ame'ë. Itahu pe hukwen ke amõ kynda.

³⁹ Jesu pandu:

—Itahu ke pemujere — aja ngã pe.

Pe, Mar pandu. Ixywyr ambyr rendyr ke a'e. Kuja pandu:

—Anï! Sawa'e! Inem apo! Tumeme mouha ke ukwer apo — aja Jesu pe.

⁴⁰ Jesu pandu:

—Nde erejurujuar katu rahã, Tupãma'e pyrãtãha rehe nde eresak ta kÿ. Aja nde pe ihê apandu — aja Mar pe.

⁴¹ Pe, amõ ta itahu mujere. Pe, ywa rehe Jesu ma'ã. A'e pandu:

—Ihê pái keruhũ! Ihê rehe nde erehendu katu, a'erehe: “Ne jõ riki katu te me'ë ke” aja apandu nde pe.

⁴² Aja te'eha ihê rehe nde erehendu katu, aja ihê akwa katu. “Nema'e pyrãtãha ke emujesak” aja apandu apo. Aja rahã, se ixo ame'ë ta usak ta tî. Aja rahã, ihê ke nde eremuwyr aja se ixo ame'ë ta jurujar katu ta — aja Jesu pandu.

⁴³ Upa pandu rahã, hãtã a'e pukái:

—Rasaro! Ehem ejur!

⁴⁴ Pe, manõ ame'ë ke kwera katu uhem uwyr. Upa jupukeka namõ uhem uwyr. Ijywa rupi pukek, pan pe. Itymã rupi aja tî. Huwa rupi aja tî. Pe, Jesu pandu amõ ta pe:

—Pejirar. Mã peja hok pe jywyr oho! — aja ngã pe.

Jesu ke amõ ta jukwa tar katu

(Matéu 26.1-5; Mak 14.1-2; Ruk 22.1-2)

⁴⁵ Mari rehe heta jundéu awa ta usak uwyr. Jesu mukwera ame'ë ke rehe ame'ë ta usak tî. Pe, ame'ë ta jurujar katu ehe.

⁴⁶ Pe, amõ ta oho. Parise ta koty oho. Pe, Jesu mukwera ame'ë rehe har ame'ë ta pe a'eta pandu.

⁴⁷ Pe, parise ta jy'ar oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta namõ johu jy'ar. Pe, pandu pandu a'eta jupe:

—Myja me'ë peme'ë ma'eha jamukanim ta my? Marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ë ke upa peme'ë sawa'e ma'ema'e ixo.

⁴⁸ Ame'ë ke jamuputu'u ym rahã, upa ngã jurujar katu ta ehe my. Pe, homa awa tama'e kapitã ta parahy ta. Pe, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ke upa ta a'eta mai. Jande ngi jandema'e ywy ke a'eta jo'ok ta tî — aja a'eta jupe.

⁴⁹ Pe, amõ pandu. Her Kái. Jundéu awa tama'e pa'i keruhũ a'e. Ame'ë warahy 'ar rahã, pa'i keruhũ a'e. Kuja a'e pandu:

—Mã! Pekwa ym ma'e ke!

⁵⁰ Jande johu homa awa tama'e sonda ta jukwa rahã, katu ym. A'erehe peteï sawa'e manõ rahã, johu jande ke ame'ë ta jukwa ym ta. Ame'ë ke pekwa ym my — aja ngã pe Kái pandu. (“Peteï sawa'e manõ” aja pandu rahã: “Jesu manõ ta me'ë te'e” aja mujekwa.)

⁵¹ [Aja me'ë a'e pandu tipe. Ukwa katu ym panduha ke. Ame'ë warahy 'ar rahã, jundéu awa tama'e pa'i keruhũ a'e. A'erehe Tupã mujekwa ame'ë ke a'e pandu katu u'am. A'erehe ukwa katu ym panduha ke. Kuja riki Jesu ke amõ ta jukwa ta. Pe, jundéu awa ta manõ ym ta. (“Manõ ym ta” aja pandu rahã: “Mupyraraha renda pe oho ym te ta” aja mujekwa katu.)

⁵² Jesu manõ, a'erehe jundéu awa ta jõ manõ ym ta my. Anï. Ame'ë jõ ym. Jesu manõ, a'erehe upa amõ awa ta manõ ym ta tî. Tupã ra'yr ta aja me'ë ta amõ koty koty ixo. Ame'ë ta manõ ym ta tî. Tupã ra'yr ta aja me'ë ta amõ koty koty ixo. Peteïhar aja johu ngã ixo, aja mujy'ar. A'erehe Jesu manõ tî. (“Manõ ym ta” aja pandu rahã: “Mupyraraha renda pe oho ym te ta” aja mujekwa katu.)]

⁵³ Pe, a'engi Jesu ke jundéu awa tama'e kapitã ta jukwa tar katu. “Mã peja Jesu ke jajukwa” ame'ë ke a'eta pandu pandu a'eta jupe.

⁵⁴ A'erehe Jundéi wyy pe Jesu ixo rahā, heta ame'ē ta rupi a'e wata ym. Pe, amō koty a'e oho. Amō ok ta pe oho. Her Eparī ok ta. Ame'ē riki awa nixōi te ame'ē rake ihī. A'ep jumu'eha ta namō a'e pyta.

⁵⁵ Pe, ngā mi'u matyriha rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr. Jumuhury ngā. Pe, amō amō ok ta ngi Jerusarē ok ta pe heta ngā uhyk oho. A'ep imi'u matyriha uhyk ym rahā we, jahuk ngā. Moise mupinim, aja jahuk. Aja rahā, Tupā ruwa koty ipy'a juhyk, aja saka ixo, aja ngā ukwa.

⁵⁶ Arahā Jesu ke ngā kekar kekar ixo tipe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta jy'ar rahā, pandu pandu ngā jupe:

–Myja ta my? Kome'ē ngā mi'u matyriha rehe Jesu usak ym ta uwyr my? Uwyr ym ta my? – aja ngā jupe.

⁵⁷ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu. Parise ta pandu tī. Kuja:

–Jesu rehe pesak rahā, jande pe pepandu pejur. Aja rahā, a'e ke japyhyk ta jaho – aja ngā pe pandu.

12

Ma'e pihe katu ame'ē ke Jesu pyrehe Mari jyhē

(Matéu 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Pasuko 'ar rehe uhyk ym we rī. Heta we ta ukwer rī. Kuja, awa po wajar peteī ukwer we ta rī. Pe, Mbeta ok ta pe Jesu oho. A'ep Rasaro ixo. Jesu mukwera ame'ē ke a'e.

² A'ep pe har ta imi'u moī ipe. Mar amō moī moī ngā pe. Jesu namō ma'e u'uha renda pe Rasaro wapyk uī.

³ Pe, ita parasuku ra'yr ke Mari pyhyk. Ta'yr riki. Kuja meiju rit ihī. Ma'e jumupiheha ihī ipe. Her na. Hepy te hū ame'ē ke. Ame'ē ke Jesu pyrehe a'e jyhē. Pe, jutuwa pe juhyk. Upa hok wyr rupi piheha uhāi oho.

⁴ Pe, jumu'eha ta ngi har amō pandu. Jun Ikario ke. A'e riki Jesu ruwajan ta ke muhyk ta werur ehe. Ame'ē pandu:

⁵ –Mā! Jumupiheha upa mujaxer. Ame'ē ke muhepy rahā, tamatarer pyhyk hū ta tipe. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe me'ē me'ē katu. Aja rahā katu ta tipe – aja Jun pandu.

Jumupiheha hepy hū. Kuja, 300 wera rahā, amō paraky. Pe, ame'ē tamatarer pe ame'ē jumupiheha jo'ok katu. Hepy te hū.

⁶ Aja me'ē Jun pandu rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe a'e me'ē tar katu. Anī. Aja ym. Mukanīha a'e. A'e riki tamatarer ryrū rahoha ke. Pe, ame'ē nge a'e te'e jo'ok jo'ok. Pe, ima'e ke rehe jō ma'e muhepy hepy. (Amō we tamatarer hyru pe matyriha a'e putar, a'erehe kūjā rehe har je'ē je'ē a'e.)

⁷ Pe, Jesu pandu:

–Mā peja Mari rehe har peje'ē je'ē ym. Ihē rete ke amō ta mou ta raho. (Aja riki jundéu awa ta. Amō manō, pe, hete ke mupihe. Pe, mou.) Ihē ke mou ym we rī. Mou ta raho. Mou ym rahā we, ihē ke Mari mupihe. Mou apo, ame'ēja saka.

⁸ Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ke peme'ē me'ē tar katu rahā, pete'e ixo. Aja te'eha ixo. Ihē anī. Aja te'eha pehē namō ihē axo ym ta, a'erehe kūjā ma'eha katu – aja ngā pe pandu.

Rasaro ke amō ta jukwa tar katu tī

⁹ Mbeta ok ta pe Jesu ixo, aja heta jundéu awa ta hendu. A'erehe a'eta oho ixoty. Jesu rehe a'eta usak oho. A'e ke rehe jō ym. Rasaro rehe a'eta usak oho tī. Jesu mukwera ame'ē ke a'e.

¹⁰⁻¹¹ A'erehe heta jundéu awa ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. A'erehe jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe: “Rasaro ke jajukwa jaho” aja a'eta jupe. Jesu rehe ngā jurujar katu rahā, jundéu awa tama'e kapitā ta koty ngi a'eta tyryk oho. (Jesu kotyhar wan ta.) A'erehe Jesu rehe jyty'y'm, a'erehe Rasaro ke jukwa tar katu tī.

Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk oho

(Matéu 21.1-11; Mak 11.1-11; Ruk 19.28-40)

¹² Ame'ē ku'ē rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu uwyr ixo, aja heta te hū ngā hendu. Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u matyriha rehe ngā uwyr. Jesu uwyr ta aja ngā hendu.

¹³ A'erehe pindo ro aja me'ē ngā mondok. Ame'ē ke namō Jesu rehe ngā usak oho. (Aja rahā, kapitā keruhū jumai ym ha rupi kotur, aja mujekwa katu.) Hātā pandu pandu oho:

–Tupā riki katu te me'ē ke. Sawa'e te je'ēharupi uwyr ame'ē ke nde. Mā peja Tupā usak katu nde rehe. Mā peja jundéu awa tama'e kapitā keruhū rehe a'e usak katu tī – aja heta ngā pandu pandu.

¹⁴ Pe, jumen ke Jesu mahem. Ame'ē 'ar pe a'e wapyk. Tupā paper rehe ymanihar panduha ihī, aja a'e oho. Kuja:

¹⁵ “Siā ok ta pe har ta! Pekiye ym pehē! Pehēma'e kapitā keruhū petur ixo apo 'y. Jumen ra'yr 'ar pe uwyr ixo” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. (“Siā ok ta pe har ta” aja pandu rahā: “Jerusarē ok ta pe har ta” aja mukjewa.)

¹⁶ Arahā ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym. Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyw raho rahā, ame'ē panduha ihī ame'ē ke ukwa ukwa ixo. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja a'eta ma'ema'e ipe. Ame'ē ke ukwa ukwa ixo tī.

¹⁷ Itakwar keruhū ngi Rasaro ke Jesu pukāi. Pe, mukwera katu. Arahā Jesu namō heta ngā ixo. Ame'ē ta mukweraha rehe

usak. Ame'ë rehe har a'eta pandu pandu ngā pe.

¹⁸ Ame'ë ke rehe ngā hendu. Marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ë ke Jesu ma'e. Aja riki. A'erehe a'eta usak ehe oho, Jesu rehe.

¹⁹ Pe, parise ta pandu pandu a'eta jupe:
—Pesarahā! Ixoty upa ngā oho rī. Katu ym jandē pe. Marā ka ym ixoty ngā jy'ariha jamukanīha! — aja a'eta jupe. (A'erehe jyty'ym ehe, Jesu rehe.)

Amō awa ta Jesu rehe usak tar katu

²⁰ Ngā mi'u matyriha rehe amō awa ta oho. Jundē awa aja ym ame'ë ta ke. Ngere wyy pe har ta ke ame'ë ta. Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī oho. Jerusarē ok ta pe moī moī oho.

²¹ A'ep ame'ë ta Siri rehe usak rahā, pandu ipe:

—Sa'e! Jesu rehe jasak tar katu — aja ipe.

[Siri riki Mesái ok ta pe har kwe. Ame'ë ok ta Ngariréi wyy rehe ihī.]

²² Pe, Siri Andere pe pandu oho. A'engi Jesu pe mokōihar ta pandu oho:

—Nde rehe amō awa ta usak tar katu — aja.

²³ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Ihē katu te me'ë ke, aja Tupā mujekwa ta. (Ame'ë ke peme'ë amō awa ta ukwa ta tī.) Ame'ë angaha ke rehe uhyk apo. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

²⁴ Ko ihē apandu pehē pe. Ahūi aja me'ë ra'ī petēihar jō ixo. Jytym ym rahā, petēihar jō ixo. Jytym rahā, hywōi ta. I'a hū ta. Aja ihē tī. Ihē ke amō ta jukwa ta. Ihē rete mou ta raho. (Ha'ī jytym, ame'ēja saka.) Pe, ihē akwera katu ta ahem. A'engi ihē rehe jurujar katu ta ngā. Pe, ihē kotyhar ta heta hū ta. (I'a heta hū, ame'ēja saka.)

²⁵ Amō pandu: “Jesu rehe ihē ajurujar katu, a'erehe amō ta ihē ke jukwa tar katu. Anī. Amanō tar ym. A'erehe ajurujar katuha ke ahijar ta” aja. Aja rahā, a'e te'e manō ta kŷ. Tupā namō ixo ym ta. Amō pandu: “Kome'ë wyy keruhū pe axo. Jesu rehe ajurujar katu, a'erehe ihē ke amō ta jukwa tar katu. Jesu putar rahā, ihē amanō ta. Ihē ajurujar katuha ke ahijar ym ta” aja. Aja rahā, Tupā namō a'e ixo katu ta.

²⁶ Ihēma'e miasu aja amō ixo tar katu rahā, mā peja ihē apandu ame'ë ke ema'ema'e katu. Pe, ihē axo ame'ë pe ihēma'e miasu ta ixo ta tī. Ihē apandu ame'ë ke amō ma'ema'e rahā: “A'e katu te ame'ë ke a'e” aja ihē pái keruhū pandu ta — aja Jesu pandu.

Manō ame'ë rehe har Jesu pandu

²⁷ A'e pandu tī:

—Apyai te ihē apo. Myja ta ihē apandu my? Kuja my: “Papa! Ihē apyraraha ngi ihē ke ejo'ok” aja my? Anī. Aja me'ë ihē apandu

ym ta. Ihē apyraraha ihē apyhyk ta. A'erehe kome'ë wyy keruhū pe ihē ajur.

²⁸ “Papa! Ihē apyrara ta axo. Ame'ë ke ngā ukwa rahā: ‘Tupā! Ne jō riki katu te me'ë ke' aja emupandu ngā ke’ — aja ipái pe Jesu pandu.

Pejot ywa ngi panduha uwyr:

—“Ihē riki katu te me'ë ke” aja ngā ke ihē amupandu. (Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja ihē rehe har ngā pandu ta.) Aja amō we ihē amupandu ta tī — aja.

²⁹ A'ep heta ngā ixo. Ame'ë je'ēha rehe ame'ë ta hendu rahā, pandu naī:

—Mā! Tupā tyapu hū — aja.

Amō ta pandu:

—Anī. Tupā je'ēha rahoha pandu ipe — aja naī.

³⁰ Jesu pandu:

—Anī. Ihē pái pandu. Tupā pandu. Ihē ke a'e muhury tar katu, a'erehe aja me'ë a'e pandu my? Anī. Aja ym. Ihē ke a'e muwyr aja ihē rehe har pejurujar katu te we ta rī. A'erehe aja me'ë Tupā pandu.

³¹ Apo Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta pe Tupā pandu ta: “Ma'e peka'u te'e'ha ke pema'e. Katu ym pehē” aja. Tupā rehe ipy'a ym ame'ë tama'e kapitā pehī. Satana a'e. (Ājā ramūi a'e tī.) Ame'ēma'e pyrātāha ke Tupā muputu'u ta kŷ tī.

³² Pe, ihē ke amō ta mujar ta mu'am. Pe, heta kome'ë wyy keruhū pe har ta ke ihē koty amujy'ar ta — aja Jesu pandu.

³³ [Aja me'ë a'e pandu rahā, myra ngā mupia ame'ë ke rehe a'e manō ta, aja mujekwa ngā pe.]

³⁴ Pe, ngā pandu:

—Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ë ke uhā te hū, aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Aja jandē jakwa. Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ë ke myra ngā mupia ame'ë ke rehe manō ta kŷ, aja nde erepandu tī. Kirisutu ke a'e. (Manō ta ame'ë ke uhā te hū aja saka.) Mā! Aja rahā, awa riki Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ë ke my? Jakwa ym — aja Jesu pe ngā pandu.

³⁵ A'e pandu:

—Weraha aja pehē namō axo ta. Weraha aja ihē. (Aja rahā, amō we mi Tupā rehe har ihē amu'e katu te we ta rī.) A'erehe ihē axo rahā, ehe har pejumu'e katu te we rī. Pe, pytuniha aja uwyr ta. (Aja rahā, ihē nixói ta. Aja rahā, amu'e ym ta tī.) Tupā rehe har ukwa ym rahā, myja katu ame'ë ke amō ma'ema'e my? Ame'ë ke ukwa ym. Ixoha katu ym riki.

³⁶ Weraha aja ihē. Ihē axo rahā, Tupā rehe har ihē amu'e rī. Ame'ë rehe pejurujar katu. (Aja rahā, ihē kotyhar ta aja pexo ta.) Weraha aja pexo. (Aja rahā, Tupā rehe har pejumu'e ta rī) — aja Jesu pandu ngā pe.

Aja me'ë upa pandu rahā, a'e jumukanim oho ngā ngi. (Jundē awa tamūi ta jukwa tar

katu. Manōha angaha rehe uhyk ym we rī, a'erehe jumukanim oho.)

Jundéu awa ta jurujar tar ym ehe

³⁷ Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e hū tipe. A'eta jurujar ym ehe.

³⁸ Pe, yman Isai mupinim, aja me'ē uhyk. Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim:

"Tupā! Myrandu japandu, ame'ē ke rehe jurujar ym awa. Ngā pe nema'e pyrātāha nde eremujesak. Nde rehe jurujar ym awa tī" aja Isai mupinim.

³⁹⁻⁴⁰ Pe, jundéu awa ta jurujar ym ehe. Jesu rehe har amō we Isai mupinim. Ame'ē pandu ame'ē ke rehe uhyk apo tī.

"Ngā ke Tupā muma'ā ym. Aja rahā, usak ym ma'e ke ngā.

Ngā ukwaha ke a'e mukanim tī. Aja rahā, ma'e ke ukwa ym ngā tī.

Ixoty ipy'a ke ngā muruwak ym mondo. A'erehe ame'ē ta ke Tupā muhā ym" aja Isai mupinim.

Ame'ē ke rehe uhyk apo tī. A'erehe jundéu awa ta jurujar ym ehe, Jesu rehe.

⁴¹ Yman Jesu nixói rahā, Jesuma'e pyrātāha rehe Isai usak, ame'ēja saka. A'erehe aja me'ē a'e mupinim. Yman Tupā'ā mujekwa ame'ē ke Isai mupinim.

⁴² Amō ta anī. Heta jundéu awa tama'e kapitā ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. Anī. Parise ta ngi ame'ē ta kyje. A'erehe ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu ym. Parise ta ukwa rahā, pandu ta: "Jy'ariha renda pe pejy'ar ym te ta apo 'y" aja. Ame'ē ke kapitā ta putar ym. Jy'ar katu te we ta rī, a'erehe: "Jesu rehe jajurujar katu" aja ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu ym.

⁴³ Ame'ē ta ma'e putar katu tī. "Mā! Pehē katu" aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke i'ar koty te we putar katuha. "Pehē katu" aja Tupā pandu, ame'ē ke putar we.

Jesu je'ēha rupi Tupā pandu pandu ta ngā rehe har

⁴⁴ Ngā pe hātā Jesu pandu: —Ihē rehe amō jurujar katu rahā, ihē rehe jō jurujar katu. Anī. Ihē ke muwyr, ame'ē ke rehe a'e jurujar katu tī.

⁴⁵ Ihē rehe amō usak rahā, ihē ke muwyr ame'ē ke rehe usak tī, ame'ēja saka tī.

⁴⁶ Weraha aja ihē ajur. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur. (Aja rahā, Tupā rehe har ihē amujekwa ajur.) Pe, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pytuniha aja ixo ym. ("Tupā rehe har akwa ym" aja ixo ym ta.)

⁴⁷ Ihē apandu ame'ē ke rehe amō hendu ym rahā, ehe har ihē apandu ym ta. "Ma'e nde ereka'u te'ēha ke nde erema'ema'e" aja apandu ym ta. Ehe har aja me'ē ihē apandu ym ajur. Anī. Kuja riki. Ame'ē ta ke ihē amuhā katu ajur.

⁴⁸ Ihē ke amō putar ym. Ihē apandu ame'ē ke rehe hendu ym tī. A'erehe 'ar rehe angaha uhyk rahā, Tupā pandu ta. "Ma'e nde ereka'u te'ēha ke nde erema'ema'e. Katu ym nde" aja ta.

⁴⁹ Jete. Ihēma'e akwa katuha jō ihē apandu my? Anī. Aja ym. Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. "Ma'e ihē apandu ta my" ame'ē ke a'e riki mujekwa ihē pe. Ihē pe je'ēha muwyr tī.

⁵⁰ A'e pandu ame'ē ke rehe amō hendu katu rahā, ame'ē ke a'e muhā katu ta. Aja ihē akwa katu. A'erehe ihē pái keruhū pandu ame'ē ke ihē apandu katu ngā pe tī — aja Jesu pandu.

13

Y pe jumu'eha ta py ke Jesu kutuk

¹ Peteī ukwer rahā, Pasuko 'ar rahā, imi'u matyriha rehe uhyk ta. Kome'ē ywy keruhū Jesu hijar ta oho. Ipái koty oho ta. Ame'ē angaha rehe uhyk oho 'y. Aja a'e ukwa katu. Kome'ē ywy keruhū pe ima'e jumu'eha ta ixo. Ame'ē ta rehe aja te'ēha a'e ipy'a katu. Upa ym ame'ē.

² Pytun ramō rahā, ma'e ke Jesu u'u uī, jumu'eha ta namō. Huwajan ta ke Jesu rehe Jun muhyk ta werur. Ame'ē ke Jun py'a rehe Satana upa moī. (Ājā ramūi a'e.) Jun riki Simā Ikario ra'y.

³ Upa pyrātāha ke ipái keruhū muwyr ipe, Jesu pe. Ame'ē ke a'e ukwa katu. Tupā ngā a'e uwyr. Ixoty a'e jywyr ta oho, aja a'e ukwa katu tī.

⁴ Pe, Jesu pu'am. Kamixa i'ar rupi har jo'ok. Iwyr rupi har pete'e ihī. Pe, y juhykiha ke ixu'a rupi a'e pukwar. (Aja rahā te'e paraky ame'ē ma'eha aja a'e ma'e.)

⁵ Pe, mbasi pe y ke a'e moī. Pe, jumu'eha ta py ke a'e kutuk, y pe. Upa kutuk rahā, y juhykiha pe muxikā.

⁶ Pe, Simā Petu rehe uhyk rahā, Petu pandu:

—Sawa'e! Ihē py nde erekutuk ta my tī? — aja ipe.

⁷ —A'e tī. Ma'erehe nde py ihē akutuk ta my? Ame'ē ke nde erekwa ym we rī. A'engi nde erekwa ta — aja ipe.

⁸ —Mā! Ihē py nde erekutuk ym te ta! (Mā! Te'e paraky ame'ē ma'eha aja nde erema'e ym ta ihē pe. Ame'ē ke aputar ym) — aja Jesu pe.

—Nde py ihē akutuk ym rahā, ihēma'e jumu'eha aja ym ta nde — aja Petu pe.

⁹ —Sawa'e! Aja rahā, ihē py jō ekutuk ym. Anī. Upa ekutuk. Ihē po ekutuk tī. Ihē ruwa aja tī. Ihē py tī. Upa ekutuk — aja Simā Petu pandu.

¹⁰ —Y pe amō upa jahuk rahā, xi'a ym awa. Amō we jahuk ym ta awa. Ipy jō a'e kutuk katu. Upa katu te pehē py'a juhyk, aja pexo.

Anĩ. Pehẽ ngi har peteihar jõ ipy'a juhyk ym, aja me'ẽ ixo — aja Jesu ipe.

¹¹ [Huwajan ta ke amõ muhyk ta werur ehe, ame'ẽ rehe har Jesu ukwa. A'erehe a'e pandu: "Upa katu te pehẽ py'a juhyk, aja pexo. Anĩ. Pehẽ ngi har peteihar jõ ipy'a juhyk ym, aja me'ẽ ixo" aja pandu. (Ame'ẽ riki Jun.)]

¹² Jumu'eha ta py upa kutuk rahã, kamixa i'ar rupi har ke Jesu munde tí. Pe, henda pe a'e wapyk oho tí. A'e pandu a'eta pe:

—Ma'erehe pehẽ py ihẽ akutuk my? Ame'ẽ ke pekwa my? Pehẽ pe amujekwa ta.

¹³ "Ngã mu'eha nde" aja ihẽ pe pepandu. "Ihẽma'e sawa'e te" aja ihẽ pe pepandu tí. Aja me'ẽ ko ihẽ tí. A'erehe aja me'ẽ pepandu rahã, katu tiki.

¹⁴ Pehẽma'e sawa'e te ihẽ. Pehẽma'e mu'eha ihẽ tí. Pehẽ py ke ihẽ akutuk ramõ.

¹⁵ Te'e paraky ame'ẽ ke aja pehẽ pe ihẽ ama'e tí. Aja rahã, aja pema'ema'e pehẽ jupe tí. Te'e paraky ame'ẽ ta aja pema'ema'e pehẽ jupe tí.

¹⁶ Pesarahã! Ijar 'ar koty te we miasu katuha my? Anĩ. Aja ym. Myrandu mondo ame'ẽ 'ar koty te we myrandu rahõha katuha my? Anĩ. Aja ym tí. (A'erehe ihẽ 'ar koty te we pehẽma'e katuha my? Anĩ. Aja ym tí. Aja rahã ihẽ aja pehẽ tí. Te'e paraky ame'ẽ ta aja pema'ema'e ta me'ẽ te'e tí.)

¹⁷ Apo ihẽ apandu ramõ, ame'ẽ rehe har pekwa katu. Aja me'ẽ te'e paraky ame'ẽ ta aja pema'ema'e rahã, pehẽ rury katu ta pexo.

¹⁸ —Pehẽ py'a juhyk, aja apandu ramõ. Upa katu te pehẽ rehe har apandu ym. Ihẽ katu asak ame'ẽ rehe har ihẽ akwa katu. Pe, Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Aja uhyk ta me'ẽ te'e. Kuja:

"Ihẽ namõ ma'e ke u'u. A'e riki ihẽ ruwajan wan uwak oho" aja panduha ihĩ.

¹⁹ —Aja uhyk ym rahã we, ame'ẽ ke ihẽ apandu pehẽ pe. Aja rahã, ame'ẽ rehe uhyk rahã, ihẽ rehe pejurujar katu ta. Ihẽ ke Tupã muwyr. Aja me'ẽ ke ihẽ. Upa akwa katu. Ame'ẽ ke rehe pehẽ pejurujar katu ta tí.

²⁰ Ko jetehtar te ke ihẽ apandu pehẽ pe. Ihẽ amondo ame'ẽ ke rehe amõ ipy'a katu rahã, ihẽ rehe a'e ipy'a katu tí. Ihẽ rehe amõ ipy'a katu rahã, ihẽ ke muwyr, ame'ẽ ke rehe a'e ipy'a katu tí. (Tupã rehe tí) — aja Jesu pandu.

Huwajan ta ke Jesu rehe Jun riki muhyk ta werur

(Matéu 26.20-25; Mak 14.17-21; Ruk 22.21-23)

²¹ Jesu upa pandu rahã, pyai te hũ. Kuja a'e mujekwa:

—Ko jetehtar te ke ihẽ apandu pehẽ pe. Pehẽ ngi har peteĩ ihẽ ruwajan ta ke ihẽ rehe muhyk ta werur — aja Jesu.

²² Pe, jumu'eha ta ma'ã ma'ã a'eta juehe. Awa rehe har a'e pandu my, ame'ẽ ke a'eta ukwa ym te.

²³ Jumu'eha ta ngi har amõ wapyk uĩ. Jesu rake wapyk uĩ. Jesu ipy'a katu ehe ame'ẽ ke a'e.

²⁴ Ame'ẽ pe ipo te'e Simã Petu pandu:

—Awa rehe har Jesu pandu my? Ame'ẽ ke eme'u ipe — aja Simã ipo te'e.

²⁵ Pe, ame'ẽ jumu'eha oho we ixoty, Jesu koty. Pe, pandu ipe:

—Sawa'e! Awa rehe har nde erepandu my? — aja Jesu pe.

²⁶ Jesu pandu:

—Ma'e rykwer pe mbeju ke ihẽ amururu ta. Ame'ẽ ke amõ pe ihẽ ame'ẽ ta. Ehe har ihẽ apandu — aja ipe.

Pe, mbeju ke a'e pyhyk. Ma'e rykwer pe mururu. Pe, Jun pe a'e me'ẽ. A'e riki Simã Ikario ra'yr. (Aja ihẽ pe Jesu mujekwa. A'erehe Jesu rehe huwajan ta ke Jun riki muhyk ta werur, aja akwa. Ihẽ Juã.)

²⁷ Pe, mbeju ke Jun pyhyk rahã, pahar ipy'a rehe Satana ihĩ. (Ájã ramũ ke a'e.) Pe, Jesu pandu ipe, Jun pe:

—Ma'e ke nde erema'e ta, ame'ẽ ke pahar ema'e eho — aja ipe.

²⁸ A'ep wapyk uĩ ame'ẽ ta ukwa ym. Ma'erehe aja Jesu pandu my, ame'ẽ ke ukwa ym.

²⁹ Tamatarer usakiha ke Jun. A'erehe ngã mi'u matyrriha rehe amõ we ma'e ke jo'ok ta me'ẽ te'e, aja Jesu pandu ipe, aja amõ amõ jumu'eha ta ukwaha a'eta jupe naĩ. Amõ ta kuja ukwaha a'eta jupe naĩ tí. Ima'e ym te ame'ẽ ta pe ma'e ke Jun me'ẽ me'ẽ, aja Jesu pandu ipe, aja ukwaha a'eta jupe naĩ tí.

³⁰ Mbeju ke Jun upa pyhyk rahã, a'e uhem oho. Pytun riki.

"Pepy'a katu pehẽ juehe pexo." Ame'ẽ panduha pyahu ame'ẽ ke.

³¹ Jun uhem oho rahã, amõ jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Awa ihẽ tí. Tupã je'ẽha rupi ajur. Apo ihẽ katuha ke Tupã mujekwa ta pehẽ pe. Tupã katuha ke ihẽ riki amujekwa ta tí. Ihẽ ma'eha namõ amujekwa ta pehẽ pe.

³² Pe, Tupãma'e pyrãtãha ke ihẽ amujekwa rahã, apo a'e atu ihẽma'e pyrãtãha ke mujekwa ta tí.

³³ Ihẽ ra'yr ta aja pehẽ. Pehendu katu-rahã! Pehẽ namõ yman ym ta ihẽ axo apo 'y. Ihẽ ke pekekar ta pexo kÿ. Amukwehe jundẽ awa ta pe kuja ihẽ apandu: "Ihẽ aho ame'ẽ pe peho ym ta" aja. Apo aja me'ẽ pehẽ pe ihẽ apandu ta tí.

³⁴ —Panduha pyahu ame'ẽ ke ihẽ apandu pehẽ pe apo. Kuja: "Pepy'a katu pehẽ juehe

pexo.” Pehē rehe ihē apy'a katu. Aja pepy'a katu ta me'ē te'e pehē juehe pexo tī.

³⁵ Pepy'a katu pehē juehe pexo rahā, pehē riki ihē ma'e jumu'eha ta ke, aja amō ta ukwa katu ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Petu te'e pandu ta, ame'ē ke Jesu mujekwa

(Matéu 26.31-35; Mak 14.27-31; Ruk 22.31-34)

³⁶ Simā Petu pandu:

—Sawa'e! My nde ereho ta my? — aja Jesu pe.

—Ihē aho ame'ē pe marā ka ym ihē raikwer rupi nde erehoha. Yman te rahā, ihē raikwer rupi nde ereho ta kŷ tī — aja Petu pe.

³⁷ Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Ma'erehe nde raikwer rupi ihē aho ym ta my? Ihē amanō ta, aja rahā, nde ke amō ta jukwa ym ta — aja Jesu pe.

³⁸ —Nde eremanō ta my? Anī. Ko jete har apandu nde pe. Sapukái je'ē ym rahā we: “Jesu rehe har akwa ym ihē” aja ihē rehe har te'e nde erepandu ta. Mahapyr aja me'ē te'e nde erepandu ta — aja Petu pe Jesu pandu.

14

Ipái koty ohoha Jesu mujekwa

¹ Jesu pandu tī:

—Mā peja pepyai ym. Pejumupyai ym tī. Tupā rehe pejurujar katu. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katu tī.

² Ihē pái renda pe mâte hū ok ta ke ihī. Aja ym rahā, ihē apandu ym ta tīpe. Mâte hū ihī. A'ep upa katu te ihē amoī ta. Upa katu te ihī ta.

³ Pe, upa rahā, ihē ajywywyr ta. Pe, ihē namō pehē ke ihē araho ta kŷ. Ihē axo ame'ē pe pexo katu ta kŷ tī.

⁴ Ihē aho ta, ame'ē pe pehoha pekwa katu pexo — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

⁵ Tome pandu:

—Sawa'e! My nde ereho ta my? Jande jakwa ym. A'erehe jahoha jakwa ym tī — aja ipe.

⁶ Jesu pandu:

—Ihē rehe amō jurujar katu rahā jō, a'ep oho ta. Ihē riki jete har te ke Tupā rehe har ihē amujekwa. Ihē riki awa ta ke ihē amuhā katu ta. Ihē rehe amō jurujar ym rahā, ihē pái renda pe oho ym te ta awa.

⁷ Apo ihē rehe har pekwa katu. A'erehe ihē pái rehe har pekwa katu ta tī. Apo har kupe koty ehe har pekwa. Pesak ehe tī — aja jumu'eha ta pe.

⁸ Siri pandu ipe:

—Sawa'e! Nde pái keruhū jande pe emujesak! Aja rahā, a'ewan apo — aja ipe.

⁹ Jesu pandu:

—Siri! Yman riki pehē namō ihē axo. Ihē rehe har nde erekwa ym my rī? Ihē rehe amō usak rahā, ihē pái rehe usak tī, ame'ēja saka tī. A'erehe: “Nde pái keruhū jande pe emujesak” aja ym epandu.

¹⁰ Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo. Aja nde erejurujar katu my — aja Siri pe pandu.

Pe, jumu'eha ta pe a'e pandu tī:

—Pehē pe ihē apandu ame'ē ke ihē jeje apandu. Anī. Aja ym. Ihē namō ihē pái ixo. A'e riki ihē ama'ema'eha ke mujekwa.

¹¹ Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo. Ame'ē ke rehe mā peja pejurujar katu. Ame'ē ke rehe pejurujar ym rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. (Ame'ē ke rehe pesak.) A'erehe mā peja ihē rehe pejurujar katu.

¹² Ko ihē apandu pehē pe. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, ihē aja marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta tī. Jete. Ihē pái koty ihē aho ta, a'erehe ihē 'ar koty te we marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta tī. Ihē aho rahā, pyrātāha ke a'e muwywyr ta, a'erehe ihē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke amō ma'ema'e katu ta tī.

¹³ —Ihē aputar aja pepandu ame'ē ke ihē amuwyr ta pehē pe. Aja rahā, ihē páima'e pyrātāha ke ihē amujesak ta pehē pe. Ta'yr ke ihē.

¹⁴ Ihē aputar aja upa ihē pe pepandu rahā, ihē amuwyr ta pehē pe — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Tupā'a ke ipái muwywyr ta

¹⁵ A'e pandu tī:

—Ihē rehe pepy'a katu rahā, ihē je'ēha rehe pehendu katu ta.

¹⁶ Ihē pái pe ihē apandu ta. Pe, amō pehē namō ma'e ke ma'ema'e, ame'ē ke a'e muwywyr ta pehē pe.

¹⁷ I'ā ke ame'ē. Jete har te ke Tupā rehe har a'e mujekwa ta. Pehē namō aja te'eha a'e ixo ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe a'e muwywyr ym te ta. I'ā ke muwywyr ym te ta. Tupā rehe har a'eta ukwa ym. A'erehe ame'ē ta pe muwywyr ym te ta. Pehē anī. Tupā rehe har pekwa katu. Pehē namō a'e ixo. Pehē py'a rehe a'e ihī katu tī. A'erehe ehe har pekwa katu pexo.

¹⁸ —Pehē jeje pexo aja ihē amupyta ym ta pehē ke. Pehē koty ihē ajywywyr ta.

¹⁹ Heta ym ukwer rahā, ihē rehe amō ta usak ym ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta usak ym te ta ihē rehe. Pehē anī. Ihē rehe pesak katu ta kŷ tī. Ihē ruhā te hū aja ihē axo, a'erehe pehē ruhā te hū aja pexo ta tī.

²⁰ Ihē akwera katu ahem rahā, ihē rehe pesak ta kŷ tī. Arahā ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo, ame'ē ke pekwa katu ta. Ihē namō pehē juehe katu pehē pexo, ame'ē ke pekwa katu ta tī.

²¹ —Ihê je'êha ke amô ukwa, pe, hendu katu ehe rahâ, ame'ê riki ihê rehe ipy'a katu ame'ê ke. Ihê rehe amô ipy'a katu rahâ, ame'ê rehe ihê pái ipy'a katu ta tí. Ihê aja tí. Apy'a katu ehe tí. Pe, ihê juehe har ihê amujekwa katu te we ta ipe rí — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

²² Pe, amô Jun pandu. [Jun Ikarío ame'ê aní. Amô Jun.] Kuja pandu:

—Sawa'e! Jande pe nde rehe har nde eremujekwa ta. Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta pe nde rehe har nde eremujekwa ym ta. Myja ame'ê my? — aja Jesu pe.

²³ A'e pandu:

—Ihê rehe amô ipy'a katu rahâ, ihê je'êha rehe hendu katu ta tí. Ihê pái ipy'a katu ta ehe tí. Ame'ê namô ihê pái pyta ta ixo tí. Ihê aja tí. Ipy'a rehe apyta ta tí.

²⁴ Ihê rehe amô ipy'a ym rahâ, ihê je'êha rehe hendu ym ta tí. A'erehe Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta ukwa ym ihê rehe har. Ihê apandu ame'ê ke rehe jô pehendu. Aní. Ihê pái pandu ame'ê ke rehe pehendu tí. Ihê ke a'e muwyr.

²⁵ —Pehê namô ihê axo rahâ, upa Tupã'a rehe har ihê apandu pehê pe.

²⁶ A'e riki pehê namô ma'ema'e ame'ê ke a'e. Upa ma'e ke a'e mu'e ta pehê pe. Upa ihê apandu ame'ê ke a'e mujekwa ta pehê pe tí. Ma'e ke peharái rahâ, ame'ê ke a'e mujekwa ta pehê pe. Ihê je'êha rupi l'a ke Tupã muwyr ta kÿ. A'e riki mu'e katu ta pehê ke.

²⁷ —Pehê py'a ke ihê amuhury katu ta. Pekyje ym ta. Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta hury. Aja ym ihê amuhuryha. (I'ar koty te we ihê amuhury katuha.) Pejumpyai ym. (Pehê namô aja te'eha ihê axo ta.) A'erehe pekyje ym tí.

²⁸ “Ihê aho ta. Pe, pehê koty ihê ajoywyr ta” aja ihê apandu ame'ê ke rehe rehe pehendu. Ihê 'ar koty te we ihê pái katuha. A'erehe ixoty ihê aho ta. A'erehe mã peja pehê rury katu pexo. Ihê rehe pepy'a katu rahâ, pehê rury katu ta.

²⁹ Ame'ê rehe uhyk ym rahâ we, ame'ê rehe har upa ihê apandu pehê pe. Pe, ame'ê rehe uhyk rahâ, pejurujar katu ta ehe.

³⁰ Amô uwyr ixo. Tupã rehe ipy'a ym ame'ê tama'e kapitã ke a'e. A'e uwyr ixo, a'erehe i'atu we pehê namô ihê apandu ym ta apo rí. Ihêma'e pyrãtãha ke a'e muputu'u ym te ta.

³¹ Ihê pái rehe ihê apy'a katu, aja kome'ê wyw keruhû pe har ta ukwa ta me'ê te'e. A'erehe upa a'e pandu ame'ê ke ihê ama'ema'e katu. Jaho. Sengi jahorahâ — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

15

Juehe har Jesu pandu

¹ Jesu pandu:

—Ma'eywa'y aja ihê. Ame'ê ma'eywa'y usak-
iha aja ihê pái.

² Amô amô hymbo rehe i'a ym. Amô amô hymbo rehe i'a katu. Pe, i'a ym ame'ê ke usakiha mondok. Pe, i'a katu, ame'ê ngi hãkãjuk aja upa ma'e jaxer ame'ê ke mon-
dok. Upa mukatu. Aja rahâ, i'a katu te ta. Aja ihê kotyhar ta tí. Amô amô tama'e ixoha katu ym. Ame'ê ta ke ihê pái mupyrara ta. (Mondok ame'êja saka ta.) Amô amô tama'e ixoha katu riki. Ame'ê ta ixoha ke ihê pái mukatu ta tí. Aja rahâ, i'ar koty te we ixo katuha. (Aja rahâ i'ar koty te we ma'e katu ame'ê ke ma'ema'e ta.)

³ Ihê apandu ame'ê ke rehe pejurujar katu. A'erehe pehê py'a ihê pái juhyk.

⁴ Ma'eywa'y rehe hymbo pyta rahâ, i'a katu ta. Aja ihê namô pehê juehe katu pexo rahâ, pexoha katu ta. (Aja rahâ i'ar koty te we ma'e katu ame'ê ke pema'ema'e ta.) A'erehe mã peja ihê namô pehê juehe katu pexo.

⁵ —Ihê riki ma'eywa'y aja saka. Pehê riki ma'eywa rymbo aja saka. Ma'eywa rymbo i'y rehe pyta rahâ, i'a katu ta. Aja ym rahâ, marã ka ym i'aha. Aja pehê tí. Ihê namô pehê juehe katu pexo rahâ, pexoha katu aja pexo. (Aja rahâ, i'ar koty te we ma'e katu ame'ê ke pema'ema'e katu ta.) Aja ym rahâ, marã ka ym pexo katuha.

⁶ Ma'eywa'y rehe hymbo katu ym rahâ, usakiha ombor ta. Pe, ame'ê ke xirik ta oho. Ame'ê ke usakiha matyr ta. Pe, hapy ta. Upa ukwái ta. Aja pehê tí. Ihê namô pehê juehe katu aja ym pexo rahâ, ihê pái mupyrara ta.

⁷ Ihê namô pehê juehe katu pexo rahâ, peputar ame'ê ke pepandu katu ihê pái pe. Aja rahâ, ame'ê ke pehê pe a'e muwyr ta. Ihê apandu ame'ê ke rehe pehendu katu rahâ, aja ta tí. Muwyr ta pehê pe tí.

⁸ Kuja ihê pái katuha ke pemujesak ta. Pexoha katu rahâ, ame'ê ke pemujesak ta. Aja rahâ, ihêma'e jumu'eha ta ke pehê, aja pemujekwa katu ta tí.

⁹ Ihê rehe ihê pái ipy'a katu. Aja pehê rehe ihê apy'a katu tí. A'erehe mã peja ihê namô pehê juehe katu pexo. Aja rahâ tapijar te'e we pehê rehe ihê apy'a katu.

¹⁰ Ihê pái pandu ame'ê ke rehe ihê ahendu katu. A'erehe tapijar te'e we ihê rehe a'e ipy'a katu. A'erehe ihê apandu ame'ê ke rehe pehendu katu rahâ, tapijar te'e we pehê rehe ihê apy'a katu ta tí.

¹¹ —Upa aja me'ê pehê pe ihê apandu. Aja rahâ, ihê rury katuha aja pehê tí. Pehê rury katu te ta tí.

¹² Pesarahã! Pehê pe ihê apandu. Pehê rehe ihê apy'a katu. Aja mã peja pepy'a katu pehê juehe tí.

¹³ Ehe katu ame'ê ta rehe amô ipy'a katu te rahâ, a'e manô ta my. Aja rahâ, ehe katu

ame'ē ta manō ym ta my. Amō rahā, i'ar koty te we ipy'a katuha mujesak. Aja ipy'a katuha rehe amōma'e uhyk ym.

¹⁴ Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke. Ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu rahā, ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē. A'erehe ihē amanō ta. Aja rahā, mupyraraha renda pe peho ym te ta. Aja pehē rehe ihē apy'a katu te, aja amujekwa ta.

¹⁵ —Ijar ma'eha ke te'e paraky ame'ē ukwa ym. Pehē anī. Pekwa katu ihē ama'ema'eha. Ihē pái pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ame'ē ke upa katu te pehē pe ihē apandu. A'erehe upa pekwa katu. A'erehe: "Ihēma'e parakya ta" aja ym pehē pe ihē apandu apo 'y. Anī. Upa pekwa katu, a'erehe: "Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē" aja pehē pe ihē apandu ta apo 'y.

¹⁶ Ihē ke pehē pejo'ok. Anī. Aja ym. Pehē ke ihē riki ajo'ok. Pe, ihē apandu: "Mā peja katu pexo. Ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e. Ame'ē ke ngā harái ym ta" aja.

—Pe, ihē je'ēha rupi ihē pái pe ma'e ke pepandu rahā, ame'ē ke a'e muwyr katu ta pehē pe.

¹⁷ Pe, kuja pehē pe ihē apandu: "Mā peja pepy'a katu pehē juehe pexo" — aja Jesu pandu.

Jesu koty har ta rehe amō ta ahy te'e usak

¹⁸ Jesu pandu tī:

—Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo. Pehē rehe ame'ē ta ahy te'e usak rahā, kuja pekwa pekwa pexo. Ihē rehe ame'ē ta ahy te'e usak py.

¹⁹ Pehē riki ame'ē ta kotyhar ta rahā, pehē rehe ame'ē ta ipy'a katu ta tipe tī. Ame'ē ta ngi har pehē ke ihē ajo'ok. A'erehe ame'ē ta kotyhar ta aja ym pehē apo 'y. A'erehe pehē rehe ame'ē ta ahy te'e usak.

²⁰ Amukwehe ihē apandu ame'ē ke pekwa pekwa pexo. Kuja: "Miasu riki ijar 'ar koty te we katuha aja ym" aja ihē apandu. Ihē riki pehē jar ke. A'erehe ihē ke amō ta mupyrara rahā, miasu ta ke mupyrara ta tī. Aja rahā, pehē ke ame'ē ta mupyrara ta tī. Ihē apandu ame'ē ke rehe ame'ē ta hendu katu rahā, pepandu ame'ē ke rehe ame'ē ta hendu katu ta tipe tī.

²¹ Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara ta tī. Pehē rehe hendu ym ta tī. Ihē ke muwyr ame'ē rehe har ame'ē ta ukwa ym, a'erehe pehē ke mupyrara ta.

²² Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Pe, ihē ajur ym rahā, ihē amu'e ym rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ym ta tipe. Anī. Ihē ajur riki. Amu'e tī. A'erehe: "Jande jakwa ym ha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e" aja marā ka ym ame'ē ta panduha apo 'y.

²³ Ihē rehe amō ahy te'e usak rahā, ihē pái rehe aja tī. Ahy te'e usak ta tī.

²⁴ Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu: "A'e tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e" aja. Ame'ē ta ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e tipe. Ame'ē ke rehe usak tipe. Anī. Ihē rehe ahy te'e usak. Aja ihē ama'ema'e ym rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ym ta tipe. Anī. Usak riki. Pe, ihē rehe ame'ē ta ahy te'e usak. Ihē pái rehe aja tī. Ahy te'e usak tī. A'erehe ihē pái mupyrara ta.

²⁵ Aja Tupā je'ēha ke amō mupininim. Aja me'ē uhyk. Kuja:

"Ihē rehe amō ta ahy te'e usak."

²⁶ —Pehē namō ma'e ke ma'ema'e, ame'ē uwyr ta. Tupā'a ke a'e. Ihē pái ngi uwyr ta. Jetehar te ke a'e mu'e ta pehē ke. Ihē pái ngi a'e ke ihē amuwyr ta. Ihē rehe har a'e mujekwa ta.

²⁷ Pehē aja tī. Ngā ke amu'e py rahā har ihē namō pexo. A'erehe ihē rehe har pepandu pandu ta ngā pe tī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

16

¹ A'e pandu tī:

—Upa aja me'ē ihē apandu pehē pe. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym ta.

² Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ta: "Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pejy'ar ym te ta apo 'y" aja. Aja pehē ke a'eta muhem ta ingi. Pe, pehē ke amō ta jukwa ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk ta tī. Pehē ke amō ta jukwa rahā, Tupā putar ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e, aja ame'ē ta ukwa a'eta jupe naī.

³ Aja me'ē pehē pe a'eta ma'ema'e ta tī. Ihē rehe har a'eta ukwa ym. Ihē pái rehe har aja tī. Ukwa ym tī. A'erehe aja me'ē pehē pe a'eta ma'ema'e ta tī.

⁴ Pepyraraha rehe har ihē apandu. Aja rahā, ame'ē angaha ke rehe uhyk rahā, ihē apandu ame'ē ke pekwa pekwa ta pexo. Peta kī. Aja rahā tapijar te'e we ihē rehe pejurujar katu rī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Tupā'a rehe har Jesu pandu we rī

A'e pandu tī:

—Pehē ke ihē amu'e py rahā, pehē pepyraraha rehe har ihē apandu ym. Pehē namō ihē axo, a'erehe ame'ē rehe har ihē apandu ym.

⁵ Apo anī. Apo ihē aho ta. Ihē ke muwyr. Ixoty ihē aho ta kī. "My nde ereho ta my?" aja ihē pe pehē ngi har pandu ym ta awa. Pekwa katu, a'erehe pandu ym ta awa.

⁶ Ihē aho ta, ame'ē rehe har apandu. A'erehe pepyai te hū.

⁷ Pesarahā! Ihē aho rahā, pehē pe katu tiki. Ihē aho ym rahā, pehē namō ma'e

ke ma'ema'e, ame'ë uwyr ym ta pehë rehe. Tupã'ã ke a'e. Pe, ihë aho rahã, pehë pe a'e ke ihë amondo ta.

⁸ Pe, a'e uwyr rahã, Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta pe ma'e ke a'e mujekwa ta. Kuja mujekwa ta. "Ma'e riki ka'u te'eha ma'ema'eha my? Ame'ë ke jande jakwa katu" aja Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta pandu. Aní. Ukwaha jupe naí, aja Tupã'ã mujekwa ta. Ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixói te ihë pe, aja mujekwa ta tí. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'ema'e. Ame'ë ta pe Tupã pandu ta: "Mupyraraha renda pe peho ta ký" aja. Ame'ë ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta pe Tupã'ã mujekwa ta tí.

⁹ Ihë rehe Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta jurujar tar ym. Pandu tí: "Japutar ym a'e ke" aja. A'erehe kuja Tupã'ã mujekwa ta. "Ma'e riki ka'u te'eha ma'ema'eha my? Ame'ë ke jakwa katu" aja ame'ë ta pandu. Aní. Ukwaha jupe naí, aja Tupã'ã mujekwa ta.

¹⁰ Ihë pái koty ihë aho ta. A'erehe ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixói te ihë pe, aja a'e mujekwa ta tí. Ihë pái koty ihë aho ta. Pe, ihë rehe pesak ym ta tí.

¹¹ Tupã rehe ipy'a ym ame'ë tama'e kapitã ixo. Tupã upa pandu: "Nde katu ym. Nde ke amupyrara hũ ta ký" aja. A'erehe Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ke a'e mupyrara hũ ta tí. Aja me'ë Tupã'ã mujekwa ta tí.

¹² —Amõ we pehë pe ihë apandu tar katu tipe. Pekwa ym we ta rí.

¹³ Pe, Tupã'ã uwyr rahã, upa jetehtar te ke pehë pe a'e mu'e ta. Jetehtar te mu'eha ke a'e. A'e je'ëha ke a'e pandu ta my? Aní. Aja ym. A'e hendu ame'ë ke pehë pe a'e mu'e ta. Tupã ngi hendu ame'ë ke mu'e ta. Pe, ma'e ke uhyk ym we rí. (Yman rahã, ma'e ke uhyk ta.) Ame'ë ke a'e mujekwa ta pehë pe tí.

¹⁴ Katu ihë rehe har a'e pandu ta. Ihë apandu tar katu ma'e ke, ame'ë ke a'e riki mujekwa ta pehë pe.

¹⁵ Upa ihë pái pandu ame'ë ke ihë apandu tí. A'erehe aja ihë apandu pehë pe. Ihë apandu ame'ë ke I'ã mujekwa ta pehë pe tí, aja ihë apandu — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Pyaiha ke huryha wan ta uwak

¹⁶ A'e pandu tí:

—I'i atu rahã, ihë rehe pesak ym ta. Pe, amõ we mi rahã, ihë rehe pesak ta ký tí — aja jumu'eha ta pe.

¹⁷ Pe, amõ ta jupandu pandu a'eta jupe:

—Mã! A'e pandu: "I'i atu rahã, ihë rehe pesak ym ta. Pe, amõ we mi rahã, ihë rehe pesak ta ký tí" aja jande pe. Myja me'ë ame'ë my? A'e pandu tí: "Ihë pái koty ihë aho ta, a'erehe ihë rehe pesak ym ta" aja. Myja me'ë ame'ë my tí? (Mã! Jakwa ym.)

¹⁸ "Amõ we mi" aja a'e pandu. Myja me'ë ame'ë my? A'e panduha jakwa ym — aja jumu'eha ta pandu a'eta jupe.

¹⁹ Ame'ë rehe har jumu'eha ta pandu tar katu ipe, aja Jesu ukwa katu. A'erehe a'e pandu:

—Ihë apandu pehë pe. "I'i atu rahã, ihë rehe pesak ym ta. Pe, amõ we mi rahã ihë rehe pesak ta ký tí" aja pehë pe. Ame'ë rehe har pepandu pandu pehë jupe my?

²⁰ Ko ihë apandu pehë pe. Ihë ke amõ ta jukwa rahã, pejixi'u hũ ta. Pe, Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta hury katu ta. Pehë aní. Pehë pepyai tipe. A'engi pehë rury katu ta tí. Ihë rehe pesak rahã, pehë rury katu ta tí.

²¹ —Kũjã imembyr u'ar tate rahã, ahy ta. U'ar rahã, a'e hury katu. Imembyr ra'yr u'ar, a'erehe hury katu. A'erehe ahyha upa harãí.

²² Aja ta pehë tí. Ihë ke amõ ta jukwa ta. A'erehe pepyai hũ apo. A'engi pehë rehe ihë asak ta tí. Ihë akwera katu ahem rahã, asak ta pehë rehe tí. (Ihë rehe pesak katu ta tí.) Aja rahã, pehë rury katu te ta tí. Ame'ë ke pehë ngi mukanim ym te ta awa.

²³ —Ihë pái koty ihë ajywyr rahã, ma'e ke ihë pe pepandu ym ta. Aní. Ihë pái pe pepandu ta. Ko ihë apandu pehë pe. Ihë je'ëha rupi ma'e ke ihë pái pe pepandu rahã, upa pehë pe a'e muwyr ta ký.

²⁴ Ihë je'ëha rupi ma'e ke pepandu ym we rí. Apo mã peja pepandu katu inamõ 'y. Aja rahã, pehë pe a'e muwyr katu ta ký. Aja rahã, pehë rury katu te ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Kome'ë ywy keruhü pe har tama'e kapitãma'e pyrãtãha ke

Jesu muputu'u

²⁵ A'e pandu tí:

—Ma'e ke pehë pe ihë apandu. Ihë aho, myja me'ë ame'ë my, ame'ë ke ihë apandu. Pekwa katu we. Amõ we mi rahã, aja me'ë ihë apandu ym ta. Ame'ë angaha rehe uhyk ta. Arahã, ihë pái rehe har ihë amujekwa katu te ta. Pekwa katu te ta.

²⁶⁻²⁸ Ihë pái ngi ihë ajur. Kome'ë ywy keruhü pe ihë ajur. Apo kome'ë ywy keruhü ke ihë ahijar ta aho. Ihë pái koty ihë aho ta. Ame'ë angaha ke rehe uhyk rahã, ihë je'ëha rupi ma'e ke pepandu ta ipe, ihë pái pe. Arahã pehë rehe har ihë apandu ym ta ipe. Pehë atu pepandu ta ipe. A'e atu pehë rehe ipy'a katu. Ihë rehe pehë pepy'a katu, a'erehe pehë rehe a'e ipy'a katu tí. Tupã ngi ihë ajur, ame'ë ke pekwa katu, a'erehe pehë rehe a'e ipy'a katu tí — aja jumu'eha ta pe pandu.

²⁹ Pe, jumu'eha ta pandu ipe:

—Jete! Nde ereho ta. Myja me'ë ame'ë ke my, ame'ë ke nde eremujekwa katu te jande pe apo. Jakwa katu te apo 'y. A'erehe myja

me'ē ma'e ke my, aja nde erepandu ym ta me'ē te'e apo.

³⁰ Upa katu te nde erekwa katu, aja jakwa katu apo 'y. Jande japandu ym rahā, japandu tar katu ame'ē ke nde erekwa katu. A'erehe nde pe amō pandu ym ta me'ē te'e. A'erehe Tupā ngi nde erejur, ame'ē ke jakwa katu — aja jumu'eha ta ipe.

³¹ Pe, Jesu pandu:

—Apo ihē rehe pejurujar katu.

³² Pehendu katurahā! Ma'e angaha ke rehe uhyk ta. Jete! Uhyk apo 'y. Kuja. Ihē ke upa pehijar ta peho. Pehēma'e ke rehe pesak te'e ta peho. Ihē jeje ihē axo ta my? Anī. Jeje te anī. Ihē namō ihē pāi ixo, a'erehe ihē jeje te ihē axo ym te ta.

³³ Upa aja me'ē ihē apandu pehē pe. Aja rahā, ihē namō pehē juehe katu pexo rahā, pehē rury katu ta. Pekiye ym ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara ta pehē ke. Anī. Pekiye ym. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē tama'e kapitā ixo. Satana a'e. (Ājā ramūi ke a'e ti.) Ima'e pyrātāha ke upa ihē amuputu'u — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

17

Juehe har Tupā namō Jesu pandu

¹ Aja me'ē Jesu upa pandu rahā, ywa rehe a'e ma'ā. Ipāi namō pandu pandu. Kuja:

—Papa! Ma'e angaha ke rehe uhyk apo 'y. Kuja. Ihēma'e pyrātāha ke emujekwa ngā pe. Aja rahā, nema'e pyrātāha ke ihē amujekwa ta ngā pe tī. Nde ra'yr ke ihē.

² Upa awa tama'e kapitā keruhū ke ihē tī. Aja ihē ke nde eremu'um. Pe, ihē pe ngā ke nde eremuhyk katu. (A'erehe ame'ē ta ihē rehe jurujar katu.) Ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta.

³ Kuja ame'ē ta riki uhā te hū ame'ē ta ke. Nde rehe har ukwa katu ame'ē ta uhā te hū ame'ē ta ke. Ne jō riki Tupā te. Ihē rehe har ukwa ame'ē ta aja tī. Uhā te hū ame'ē ta ke a'eta tī. Ihē ke nde eremuwyr.

⁴ Kome'ē wyy keruhū pe har ta pe nema'e pyrātāha ke ihē amujekwa. Ihē parakyha ihē pe nde ereme'ē, ame'ē ke ihē amumba. Nde rehe har ihē amujekwa. Ame'ē riki ihēma'e parakyha ke.

⁵ Papa! Kome'ē wyy keruhū nixói te rahā, ne namō ihē axo. Arahā ihēma'e pyrātāha ke nde eremujesak katu. Aja apo nde ruwa koty ihēma'e pyrātāha ke emujesak tī — aja ipāi namō Jesu pandu.

Ixotyhar ta rehe har Tupā namō Jesu pandu

⁶ A'e pandu tī:

—Kome'ē wyy keruhū pe har ta ngi har amō ta ixo. Ame'ē ta ke ihē pe nde eremuhyk katu. (A'erehe ame'ē ta ihē rehe jurujar katu.) A'erehe ame'ē ta ihē kotyhar ta ke apo 'y. Ame'ē ta pe nde rehe har ihē

amujekwa katu. Nde kotyhar ta ke ame'ē ta tī. Apo ihē kotyhar ta ke tī. Ame'ē ta ke ihē koty nde eremuwyr. Ne je'ēha rehe ame'ē ta hendu katu.

⁷ Kuja ame'ē ta ukwa katu. Upa ihē apandu ame'ē ke ihē pe nde eremuwyr. Ihēma'e pyrātāha aja tī. Nde eremuwyr tī. Aja ame'ē ta ukwa katu tī.

⁸ Ihē pe nde erepandu ame'ē ke ame'ē ta pe ihē apandu tī. Ame'ē ta hendu katu ehe. Nengi ihē ajur. Jetehar te ke ame'ē. Aja ame'ē ta ukwa katu tī. Ihē ke nde eremuwyr. Ame'ē rehe ame'ē ta jurujar katu tī.

⁹ —Nde rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har nde pe ihē apandu ym. Ihē rehe nde eremuwyr katu. (A'erehe ame'ē ta ihē rehe jurujar katu.) Ame'ē ta nde kotyhar ta ke apo 'y. Ame'ē ta rehe har ne namō ihē apandu pandu.

¹⁰ Upa ihē kotyhar ta riki nema'e tī. Pe, upa nde kotyhar ta riki ihēma'e tī. Pe, ihēma'e pyrātāha ke ame'ē ta mujesak katu ta ngā pe.

¹¹ Apo nde erexo ame'ē pe ihē aho ta tī. Kome'ē wyy keruhū pe ihē nixói ta. Ihē kotyhar ta anī. Pyta we ta se.

—Papa! Katu te ame'ē ke nde! Nema'e pyrātāha namō ame'ē ta rehe esak katu. Aja rahā, jande aja peteihar aja johu ngā ixo ta tī. Nema'e pyrātāha ke ihē pe nde eremuwyr tī.

¹² Ame'ē ta namō ihē axo rahā, ne je'ēha rupi ihē asak katu ngā rehe. Ame'ē ta ke ihē pe nde ereme'ē, ame'ēja saka. Ihē asak katu ngā rehe, a'erehe ihē rehe ame'ē ta tapijar te'e we jurujar katu te we rī. Petei jō ihē ke hijar. Mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e. (Jun a'e.) Ihē ngi a'e oho, a'erehe yman Tupā je'ēha rehe ehe har amō mupininim, aja uhyk apo 'y. Ihē ke a'e hijar, aja uhyk apo 'y.

¹³ —Apo nde erexo ame'ē pe ihē aho ta kī. Se ihē axo rahā, ame'ē ta rehe har upa ihē apandu ne namō. Aja rahā, ihē rury katuha aja a'eta huru katu te ta tī.

¹⁴ Nde erepandu ame'ē ke ame'ē ta pe ihē apandu tī. Ihē aja ame'ē ta riki nde rehe ipy'a ym ame'ē ta aja ym. A'erehe nde rehe ipy'a ym ame'ē ta ahy te'e usak ngā ehe, nde kotyhar ta rehe.

¹⁵ Kome'ē wyy keruhū ngi nde kotyhar ta ke eraho. Anī. Aja ym ihē apandu ta. Kuja ihē apandu nde pe. Jaxer ai te ame'ē ta ixo. Ame'ē tama'e pyrātāha ke emuputu'u ame'ē ta ngi. Aja rahā, ame'ē ta rehe nde kotyhar ta hendu ym ta.

¹⁶ Nde rehe ipy'a ym ame'ē ta kome'ē wyy keruhū pe ixo. Ame'ē ta aja ym ihē tī. Ihē aja nde kotyhar ta tī. Ame'ē ta nde rehe ipy'a ym ame'ē ta aja ym tī.

¹⁷ Nde je'ēha riki jetehar te ke. Nde kotyhar ta hendu katu ehe. A'erehe nde ereputar ame'ē ke aja nde erema'ema'e katu.

Aja rahã, nde ereputar ame'ë ke ame'ë ta ma'ema'e katu ta tĩ.

¹⁸ Kome'ë ywy keruhũ pe ihë ke nde eremuwyr. Ne je'ëha ke ihë apandu ajur. Aja ame'ë ta ke ihë amondo axo tĩ. Kome'ë ywy keruhũ pe har ta pe ne je'ëha ke ame'ë ta pandu ta oho.

¹⁹ Ame'ë ta rehe ihë apy'a katu. A'erehe nde ereputar ame'ë ke ihë ama'ema'e katu. Aja rahã, ame'ë ta nde ereputar ame'ë ke ma'ema'e katu ta tĩ — aja ipái namõ Jesu pandu.

Amõ jurujar katu, ame'ë ta rehe har Tupã namõ Jesu pandu pandu

(A'e pandu tĩ:)

²⁰ —Ihë kotyhar ta rehe har ne namõ ihë apandu. Ame'ë ta rehe har jõ ym. Ko ne je'ëha ke ame'ë ta pandu rahã, amõ ta hendu katu ta. Ame'ë ta ihë rehe jurujar katu ta tĩ. Ame'ë ta rehe har ne namõ ihë apandu axo apo 'y.

²¹ —Papa! Mã peja peteihar aja a'eta ixo katu, aja nde pe ihë apandu. Ne namõ ihë juehe katu ihë axo. Pe, ihë namõ nde juehe katu nde erexo tĩ. Aja mã peja jande namõ a'eta juehe katu a'eta ixo ta tĩ. Mã peja peteihar aja a'eta ixo katu ta. Aja rahã, ihë ke nde eremuwyr ame'ë ke rehe kome'ë ywy keruhũ pe har ta jurujar katu ta tĩ. Nde riki ihë ke eremuwyr ame'ë ke nde.

²² Nema'e pyrãtãha ke ihë pe nde eremuwyr. Ame'ë ke ihë amondo ta tĩ, ame'ë ta pe. Aja rahã, peteihar aja a'eta ixo ta tĩ. Jande aja peteihar aja a'eta ixo ta tĩ.

²³ A'eta namõ ihë juehe katu ihë axo. Ihë namõ nde juehe katu nde erexo. Pe, peteihar aja a'eta ixo katu ta tĩ. Aja rahã ihë ke nde eremuwyr, aja kome'ë ywy keruhũ pe har ta ukwa katu ta. Nde kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, aja ame'ë ta ukwa katu ta tĩ. Ihë rehe nde erepy'a katu aja ame'ë ta ukwa katu ta tĩ, kome'ë ywy keruhũ pe har ta ukwa katu ta tĩ.

²⁴ —Papa! Nde kotyhar ta ke ihë pe nde eremuwyr. Ihë axo ame'ë pe ame'ë ta ixo ta tĩ. Ame'ë ke ihë aputar. Pe, ihë namõ a'eta ixo rahã, ihëma'e pyrãtãha rehe a'eta usak ta. Kome'ë ywy keruhũ nixói rahã, ihë rehe nde erepy'a katu. A'erehe nema'e pyrãtãha ke ihë pe nde eremuwyr.

²⁵ —Papa! Katu te ame'ë ke nde! Nde rehe ipy'a ym ame'ë ta ukwa ym nde rehe har. Ihë anĩ. Ihë akwa katu nde rehe har. Pe, ihë ke nde eremuwyr, aja ihë namõ ixo ame'ë ta ukwa katu.

²⁶ Ame'ë ta pe nde rehe har ihë amujekwa. Tapijar te'e we ihë amujekwa katu. Aja rahã, a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe ixo. Ihë rehe nde erepy'a katu, aja a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe ixo tĩ. Pe, a'eta namõ ihë juehe katu ihë axo — aja ipái pe Jesu pandu.

18

Jesu ke sonda ta pyhyk

(*Matéu 26.47-56; Mak 14.43-50; Ruk 22.47-53*)

¹ Tupã namõ upa pandu rahã, hãkã ra'yr ruwái koty Jesu oho. Jumu'eha ta namõ oho. Hãkã ra'yr rer Senõ. Hãkã ra'yr ruwái koty ita kurar ihĩ. Ame'ë pe a'eta ixo oho.

² Ame'ë renda ke Jun ukwa katu tĩ. Amõ amõ rahã, a'ep jumu'eha ta namõ Jesu ohoho, a'erehe ame'ë renda ke Jun ukwa katu. Jun riki huwajan ta ke Jesu rehe muhyk ta werur.

³ Pe, ame'ë renda pe Jun oho tĩ. Heta homa awa tama'e sonda ta ke a'e raho. Amõ harõha ta ke a'e raho tĩ. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ harõha ta ke. Ame'ë ta ke pa'ihu ta mondo. Parise ta mondo tĩ. Johu Jun namõ oho rahã, kyse puku namõ oho. Kandéi namõ oho tĩ. Araparin namõ oho tĩ.

⁴ Upa ma'e ke ixo ta, ame'ë ke Jesu ukwa katu. A'erehe ngã koty a'e oho. Pe, pandu:

—Awa ke pekekar pexo my? — aja Jesu.

⁵ —Jesu ke jakekar jaxo. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja amõ ta pandu ipe.

—Ko ihë a'am — aja Jesu ngã pe.

Sonda ta namõ Jun ixo. A'e riki Jesu rehe har mujekwa ngã pe.

⁶ “Ko ihë a'am” aja Jesu pandu rahã, sonda ta xupe koty jywyr. Pe, ywy rehe u'ar ukwap.

⁷ Amõ we Jesu pandu:

—Awa ke pekekar pexo my? — aja ngã pe.

—Jesu ke jakekar jaxo. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja ipe tĩ.

⁸ —Ihë te ko aja upa ihë apandu pehë pe. Ihë ke jõ pekekar pexo rahã, mã peja ihë namõ ixo ame'ë ta oho te'e — aja ngã pe Jesu pandu.

⁹ [Aja me'ë a'e pandu rahã, i'i we a'e pandu ame'ë ke rehe uhyk apo 'y. Kuja: “Papa! Upa ihë pe nde ereme'ë. Ame'ë ta ngi har kanim ym amõ.” Ame'ë panduha rehe uhyk.]

¹⁰ Pe, Simã Petu kyse puku ke muhem. Ixu'a ngi muhem. Pe, amõ sawa'e nambi ke a'e mopok ingi. Pa'i keruhũma'e miasu nambi ke mopok ingi. Her Mauko. Ijywa katu kotyhar inambi ke mopok.

¹¹ Petu pe Jesu pandu:

—Anĩ. Henda pe kyse puku emuxe katu emondo, ipirer pe. Pyraraha ihë pe ihë pái muwyr. Ame'ë ke ihë py'ahu te'e ahendu katu ta. Ame'ë ke nde erekwa ta me'ë te'e — aja ipe.

Pa'i keruhũ ruwa koty Jesu ixo

¹² Pe, Jesu ke homa awa tama'e sonda ta pyhyk. Sonda tama'e kapitã ta aja tĩ. Pyhyk tĩ. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rukwen harõha ta aja tĩ. Pyhyk tĩ. Pe, Jesu

po apyr rupi a'eta pukwar. Tupaham pe pukwar.

¹³ Pe, a'e ke Kái tutyr pe a'eta raho py. Her Ana. Ame'ë warahy 'ar rahā, Kái riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū.

¹⁴ A'e riki jundéu awa tama'e kapitā ta pe pandu kwe. Kuja pandu:

—Petei sawa'e manō ta me'ë te'e. Aja rahā, jande ke homa awa tama'e sonda ta jukwa ym ta — aja Kái pandu kwe.

Petu te'e pandu

(*Matéu 26.57-58; Matéu 26.69-70; Mak 14.53-54; Mak 14.66-68; Ruk 22.54-57*)

¹⁵⁻¹⁶ Jesu raikwer rupi Simā Petu oho. Amō jum'u'eha oho tī. Ihē riki ame'ë. Ihē Juā. Ihē ke pa'i keruhū ukwa katu. A'erehe pa'i keruhū rok kurar pe Jesu ke amō ta raho rahā, ihē aho tī. Petu soroka pe pyta. Kurar rukwen rake pyta. A'erehe kūjā harōha pe ihē apandu:

—Petu ke emuxe katu — aja kūjā pe.

—Ere — aja kūjā.

Pe, Petu ixē tī.

¹⁷ Hukwen rake kūjā ixo. A'e pandu Petu pe:

—Nde riki peme'ë sawa'e namō nde erejumu'e ixo ame'ë ke nde — aja ipe.

—Anī. Aja ym ihē — aja kūjā pe Petu te'e pandu.

¹⁸ Rysā te riki. A'erehe miasu ta tata ke hapy. Harōha ta aja tī. Hapy tī. Ame'ë rake rupi a'eta jumaku uī. Pe, a'eta koty Petu oho tī. Pe, jumaku uī a'e tī.

Jesu namō pa'i keruhū pandu

(*Matéu 26.59-66; Mak 14.55-64; Ruk 22.66-71*)

¹⁹ Pe, Jesu pe jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu. Her Ana. Kuja pandu:

—Myja hetaha ne namō ixo ame'ë ta my? Myja nde eremu'e mu'e my? — aja ipe.

(Ame'ë ke Ana ukwa rahā, homa awa tama'e kapitā pe pandu ta oho tī. Pe, ame'ë ukwaha rupi Jesu ke jukwa ta. A'erehe aja pandu.)

²⁰ Jesu pandu:

—Hetaha pyter pe aja te'eha ihē apandu pandu. Ihē amu'e rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ihē amu'emu'e. Tupā rehe ngā jum'u'eha renda keruhū pe ihē amu'emu'e tī. A'ep jundéu awa ta jy'ar tī. Hetaha pyter pe jō ihē amu'emu'e.

²¹ Aja rahā, ma'erehe ihē pe nde erepandu my? Ihē apandu ame'ë ke rehe amō ta hendu. Ame'ë ta pe eme'u katu. Ihē apandu ame'ë ke a'eta ukwa katu. A'erehe ame'ë ta pe epandurahā! Ame'ë ta pandu ta nde pe — aja pa'i keruhū pe Jesu pandu.

²² Aja me'ë Jesu pandu ame'ë ke rehe harōha hendu rahā, a'e pandu:

—Mā! Aja me'ë pa'i keruhū pe nde erepandu ym ta me'ë te'e. Katu ym — aja Jesu pe nai.

Pe, Jesu ruwa ke harōha nupā. (Pa'i keruhū pe katu ym pandu aja ukwaha nai, a'erehe nupā.)

²³ Jesu pandu:

—Ihē apanduha ihē ajawy rahā, ame'ë ke emujekwa ngā pe. Anī rahā, jetehear te ke ihē apandu rahā, ihē ke nde erenupā rahā, katu ym — aja harōha pe a'e pandu.

²⁴ A'engi Jesu ke Ana mondo. Pukwar aja mondo. Kái koty mondo. A'e riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū tī.

Te'e Petu pandu tī

(*Matéu 26.71-75; Mak 14.69-72; Ruk 22.58-62*)

²⁵ A'ep Petu jumaku uī rī. Pe, amō ta pandu ipe:

—Peme'ë sawa'e namō nde erejumu'e erexo ame'ë ke nde my? — aja ipe.

Petu te'e pandu:

—Anī. Aja ym ihē — aja ngā pe.

²⁶ Pa'i keruhūma'e miasu nambi ke Petu mopok. Ame'ë ianam a'ep ixo tī. Pa'i keruhūma'e miasu a'e tī. Petu pe a'e pandu:

—Ita kurar pe Jesu namō nde erexo. A'erehe nde rehe ihē asak a'ep tī — aja ipe.

²⁷ Pe, Petu te'e pandu tī:

—Anī — aja.

Pe, pahar sapukái je'ë.

Pirat ruwa koty Jesu pu'am oho u'am

(*Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Mak 15.1-5; Ruk 23.1-5*)

²⁸ Kái rokngi Jesu ke sonda ta raho. Homa awa tama'e kapitā rok pe raho. Pytuniwe te rahā, raho. Jundéu awa tama'e kapitā ta ixē ym. Homa awa tama'e kapitā rok pe ixē ym. Ixe rahā, katu ym ta. Ipy'a xi'a ta aja ukwa a'eta jupe. Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u ke ngā matyr. Ame'ë ke ipy'a xi'a rahā, u'u ym ta. Jundéu awa aja ym ame'ë rok pe ixē rahā, u'u ym ta. Aja te'eha jundéu awa ta ukwa.

²⁹ A'erehe soroka pe Pirat uhem uwyr. A'ep jundéu awa tama'e kapitā ta namō pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke peme'ë sawa'e ma'ema'e my? Pehē pepandurahā! — aja Pirat pandu.

³⁰ A'eta pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke peme'ë sawa'e ma'ema'e. A'erehe a'e ke jande jarur nde pe — aja ipe.

³¹ Pirat pandu:

—Pehē atu peraho. Pehē je'eha rupi ehe har pekwa peho. Katu ame'ë ke ma'ema'e my? Jaxer te ame'ë ke ma'ema'e my? Pehē atu pekwa peho — aja ngā pe.

Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu:

—Anī. Jande je'eha rupi jajukwa ym ta awa ke. (Ame'ë ke nde jō nde erepandu

katu. Nde riki kapitam. Homa awa tama'e kapitã ke nde) – aja Pirat pe.

³² Aja rahã, Jesu panduha aja me'ë uhyk katu. A'e pandu kwe. "Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ihë ke amõ ta jukwa ta." Ame'ë panduha angaha ke rehe uhyk apo 'y. Jetechar te riki ame'ë. (Homa awa ta jõ myra ngã mupia ame'ë ke rehe amõ ta ke jukwa katu.)

³³ Hok pe Pirat jywyr oho. Jesu pe a'e pandu:

–Pahar ejur sel! Jundéu awa tama'e kapitã keruhü ke nde my? – aja ipe.

³⁴ Jesu pandu:

–Ame'ë ke nde atu erekwa my? Anĩ rahã, ame'ë ke amõ ta pandu nde pe my? Jetechar rupi nde erepandu ta me'ë te'e. "Katu nde." Anĩ rahã: "Katu ym nde" aja – aja ipe.

³⁵ Pirat pandu:

–Mã! Jundéu awa ym ihë. A'erehe jundéu awa ta ma'ema'eha akwa ym ihë. Homa awa ke ihë, a'erehe jetechar rupi nde rehe har apandu ta me'ë te'e. Jundéu awa ke nde. Ame'ë ta riki nde ke werur ihë pe. Pa'ihu ta aja tí. Nde ke werur ihë pe tí. A'erehe ame'ë ta ngi nde rehe har ahendu. Ma'e nde erema'ema'e my? – aja ipe.

³⁶ Jesu pandu:

–Ihë riki kome'ë ywy keruhü pe har tama'e kapitã keruhü rahã, ihë namõ ixo ame'ë ta jumai mai hũ ta. Aja rahã, ihë ke jundéu awa ta pyhyk ym ta tipe. Jetechar te ke. Kome'ë ywy keruhü pe har tama'e kapitã keruhü ym ihë – aja ipe.

³⁷ Pirat pandu:

–Aja rahã, kapitã keruhü ke nde my? – aja Jesu pe.

A'e pandu:

–A'e tÿ. Nema'e panduha aja ihë. Ihë mãi pusu ngi ihë a'ar. A'erehe kome'ë ywy keruhü pe ihë axo. A'erehe jetechar te ihë apandu ajur. Jetechar te rehe hendu katu ame'ë ta ihë rehe hendu katu ta tí – aja Jesu pandu ipe.

³⁸ Pirat pandu:

–Mã! Myja me'ë jetechar te amõ ukwa katu ta my? – aja ipe.

Jesu jukwaha ke Pirat pandu

(Matéu 27.15-31; Mak 15.6-20; Ruk 23.13-25)

Jesu namõ upa pandu rahã, soroka pe Pirat oho tí. Jundéu awa tama'e kapitã ta pe a'e pandu oho tí:

–Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e. A'erehe jajukwa rahã, katu ym ta.

³⁹ Pasuko 'ar rahã pame katu te kyndaha ngi amõ ke aja te'eha ihë amupoir. Aja te'eha pehë pe amupoir. Ko jundéu awa tama'e kapitã keruhü ke ihë amupoir ta my. Aja peputar my? – aja Pirat.

⁴⁰ Ngã pandu:

–Anĩ. Peme'ë anĩ. Amõ sawa'e emuhem indo. Mahamba emuhem indo. Aja jande japutar – aja Pirat pe.

(Mahamba riki amõ ke jukwa ame'ë ke a'e.)

19

¹ Pe, amõ ta pe Pirat pandu:

–Jesu ke peraho. Soroka pe peraho. Penupã a'e ke. So'o pিরer pe penupã – aja. (Nupã rahã, a'e ke jukwa ta, aja mujekwa katu.)

Pe, sonda ta nupã hũ.

² Pe, japekã rãkã ke te'e iãkã rehe har sonda ta mujã. Ame'ë ke Jesu ãkã rehe a'eta moĩ. (Aja a'e ke mahy hũ.) Ma'e mundeha katu te ame'ë ke a'eta munde ehe tí. (Kapitã keruhüma'e mundeha aja saka a'eta munde ehe.)

³ Pe, huwa koty a'eta pu'am ohoho u'am. Puka puka hũ ehe. Kuja:

–Mã! Jundéu awa tama'e kapitã keruhü nde! – aja puka puka hũ ehe.

Pe, huwa ke a'eta nupã tí. Ipo pe nupã.

⁴ Hok kurar soroka pe Pirat uhem oho tí. Heta ame'ë ta pe a'e pandu:

–Pesarahã! Pehë pe Jesu ke ihë amuhem ta arur. Aja rahã, ma'e ke pekwa katu ta. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e, a'erehe jajukwa rahã, katu ym tiki, aja pekwa ta – aja Pirat pandu.

⁵ Pe, kurar soroka pe Jesu uhem oho. Japekã rãkã ke te'e iãkã rehe har sonda ta mujã. Ame'ë namõ a'e uhem oho. Ma'e mundeha katu te ame'ë ke namõ uhem oho tí. Pe, Pirat pandu:

–Pesarahã! Sawa'e kohĩ – aja heta ame'ë ta pe.

⁶ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta usak ehe rahã, hãtã pukãĩ pukãĩ. Sonda ta aja tí. Kuja:

–Ejukwa! Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! – aja Pirat pe.

Pirat pandu:

–Anĩ. Pehë atu myra ngã mupia ame'ë ke rehe pejukwa. Ma'e jaxer ame'ë ke nixõi te ipe, aja ihë akwa – aja ngã pe.

⁷ Jundéu awa tama'e kapitã ta pandu:

–"Tupã ra'yr ihë" aja pandu ame'ë ke manõ ta me'ë te'e. Aja jande je'eha rehe panduha ihë. "Tupã ra'yr ihë" aja Jesu pandu. A'erehe a'e ke jajukwa ta me'ë te'e – aja Pirat pe.

⁸ "A'e riki Tupã ra'yr" aja ngã pandu ame'ë ke rehe Pirat hendu rahã, amõ we kyje a'e. (Tupã ra'yr ke jukwa tar ym, ame'ë ngi kyje.)

⁹ Pe, hok wyr pe a'e ixo oho tí. Jesu ke a'e raho inamõ. Pe, pandu ipe:

–My ngi nde erejur my? – aja Jesu pe.

Anĩ. Jesu pandu we ym ipe.

¹⁰ Pirat pandu ipe:

—Mā! Nde erepandu ym ihē pe. Ehendu katu! Ihē apandu rahā, nde erehem katu te'e ta nde ereho. Anī rahā, ihē apandu rahā, nde ke sonda ta jukwa ta. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Anī. Aja ym. Kapitā aja nde ke Tupā riki mu'am. A'erehe je'ēha te nde erereko. A'erehe ne je'ēha rupi ihē pe upa ma'e ke nde erema'e katu. Ko ihē ke nde pe ngā werur. Ame'ē ta ma'eha riki i'ar koty te we jaxeriha. Nema'e ma'eha 'ar koty te we jaxeriha — aja Jesu pandu ipe.

¹² Ame'ē panduha ke Pirat hendu rahā, Jesu ke a'e poir tar katu te hū. Anī. Jundéu awa tama'e kapitā ta hātā pandu pandu:

—Peme'ē ke nde erepoir rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū namō katu ym nde. “Ihē riki kapitā keruhū” aja Jesu pandu. A'erehe a'e riki homa awa tama'e kapitā keruhū ruwajan — aja Pirat pe ngā pandu.

¹³ Ame'ē panduha ke Pirat hendu rahā, soroka pe Jesu ke a'e raho. Ngā namō panduha renda pe a'e wapyk. Ngā rehe har ukwa, ame'ē renda pe wapyk. “Katu my?” Anī rahā: “Katu ym my?” Ame'ē renda pe Pirat wapyk. Ame'ē henda pe amō ta pandu: “Ita mouha rape” aja. (Jundéu awa je'ēha rahā: “Ngambata” aja pandu ipe.)

¹⁴ Arahā warahy jandar rahā tate. Ame'ē wera rahā ngā mī'u ke jundéu awa ta matyr matyr. Pasuko weraha rehe uhyk tate. Pe, jundéu awa ta pe Pirat pandu:

—Pehēma'e kapitā keruhū ke ko — aja.

¹⁵ Jundéu awa ta pukái hū:

—Ejukwa! Ejukwa! Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa! — aja.

Pirat pandu:

—Pehēma'e kapitā keruhū myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ajukwa ta my? Ame'ē ke peputar my? — aja ngā pe.

Pa'ihu ta pandu:

—Anī. Peme'ē riki jandema'e kapitā keruhū ym. Sesa jō riki jandema'e kapitā keruhū — aja Pirat pe. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹⁶ Pe, Jesu ke ame'ē ta pe Pirat me'ē. A'e je'ēha rupi myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta. A'erehe Jesu ke sonda ta raho.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu manō (Matéu 27.32-44; Mak 15.21-32; Ruk 23.26-43)

¹⁷ Pe, a'e oho. Ima'e myra ngā mupia ame'ē ke a'e raho. Ijixi'y 'ar pe raho. Pe, ma'e henda pe uhyk oho. Her: “Awa āk kangwer.” [Jundéu awa je'ēha rahā: “Ngóu” aja.]

¹⁸ A'ep ame'ē myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Amō mokōi sawa'e ta ke a'eta mujar mu'am tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe mujar mu'am. Jesu

jiywa katu koty peteī. Amō ijywa'i koty. Ame'ē ta pyter pe Jesu i'āi.

¹⁹ Pe, amō pe Pirat pandu:

—Ngā ukwaha ke emupinim. Kuja:

“Ko Jesu. Nasare ok ta pe har ke a'e.

Jundéu awa tama'e kapitā keruhū”

—Aja paper rehe emupinim — aja Pirat pandu. (Aja rahā amō kapitā keruhū kohī. Aja rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū ruwajan kohī, aja mujekwa.)

Ame'ē paper pinim rehe amō koty koty je'ēha ihī. Ko jundéu awa je'ēha ke. Amō ratī je'ēha ke tī. Amō ngere awa je'ēha ke tī. Ame'ē paper pinim ke myra ngā mupia apyr rehe asa inom. Itapywa ra'yr pe asa inom. Jesu ākā koty asa inom.

²⁰ Ame'ē ke rehe heta jundéu awa ta usak. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Ame'ē renda paite ym. Ok ta ngā paite ym. (A'erehe jukwaha ke heta ngā usak oho.) A'erehe heta usak ehe, paper pinim rehe.

²¹ Pe, Pirat pe jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu:

—Anī. “Jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja amō mupinim. Katu ym aja. Amō koty emupinim. Kuja: “Kome'ē sawa'e pandu naī. Ihē riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja emupinim — aja Pirat pe pandu.

²² Pirat pandu:

—Anī. Mā peja pyta. Amō koty ihē amupinim ym ta — aja pa'ihu ta pe.

²³ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Tumeme sonda ta ixo. Upa Jesu ke mujar mu'am rahā, ima'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk. Aja pame katu te pyhyk. Pe, mundeha pukeka aja me'ē pyta. Ame'ē rehe muwykiha nixói te. Peteīhar pan.

²⁴ Sonda ta pandu jupe: “Mā peja ixo. Jamowok ym ta. Ita pinim ra'yr jambor ta. Aja ame'ē mundeha japyhykiha ke jakwa ta” aja. Aja rahā, Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Ame'ē rehe uhyk. Kuja:

“Ihēma'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk. Pukeka aja me'ē rehe ita pinim ra'yr ke a'eta omombor” aja pinīha ihī. Ame'ēja sonda ta ma'ema'e apo 'y.

²⁵ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu i'āi. Kotete imāi ixo. Imāi anam a'ep ixo tī. Amō Mari a'ep ixo tī. Koropa rakehar a'e. Mari Mandare ixo a'ep tī.

²⁶ Pe, imāi rehe Jesu usak. Amō jumu'eha rehe aja tī. Usak tī. A'e ipy'a katu ame'ē ke ame'ē jumu'eha. Ihē ke ame'ē. Ihē Juā. Pe, imāi pe Jesu pandu:

—Māi! Peme'ē riki ne membyr apo 'y — aja ipe.

²⁷ Pe, ihē pe Jesu pandu tī:

—Peme'ē riki ne māi apo 'y — aja.

Arahā har ihē rok pe ihē araho. Ihē Juā. Jesu māi ke ihē araho. Ihē māi aja ihē asak katu ehe tī.

Jesu manō
(Matéu 27.45-56; Mak 15.33-41; Ruk 23.44-49)

²⁸ Jupe uhyk ame'ē ke upa katu te uhyk apo 'y. Aja Jesu ukwa katu. Pe, a'e pandu:
—Ihē hyngwéi — aja.

Aja pandu rahā, Tupā je'ēha rehe amō mupinim, aja me'ē uhyk tī.

²⁹ Ita rekúí ra'yr a'ep ihī. Kawī ihī ipe. Iro ym te ame'ē ke. Ame'ē namō mandeju aja me'ē ke mururu. Ame'ē ke myra rehe sonda pukwar. Pe, Jesu juru rehe ame'ē ke mujar.

³⁰ Ame'ē ke Jesu pyter. Pe, pandu:

—Upa 'y — aja pandu.

(Aja rahā, ipái pandu ame'ē ke upa katu te a'e ma'ema'e 'y, aja mujekwa katu.) Pe, iākā ke iwyr koty jixiko. Pe, manō.

Jesu ku'a ke sonda kutuk, myra rehe har itatakwar pe

³¹ Ame'ē wera rahā, upa ma'e ke jundéu awa ta matyr matyr. Ku'ē rahā, putu'uha 'ar ke, a'erehe ma'e ke matyr ym ta. (Paraky te'e, ame'ēja saka, a'erehe ma'e ke ma'e ym ta.) Ame'ē putu'uha 'ar rahā, hury katu te ngā. A'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe awa rete pyta ame'ē ke jundéu awa ta putar ym. A'erehe pahar jukwa tar katu. A'erehe Pirat pe jundéu awa tama'e kapitā ta pandu oho:

—Mahapyr sawa'e ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Jajukwa ta. Ame'ē ta tymā ke jamupen tar katu. Aja rahā, pahar manō ta. Upa manō rahā, hete ke jamujy ta jarur — aja Pirat pe.

³² Pirat pandu: “Ere.” A'erehe itymā ke sonda ta mupen oho. Jesu rake mokōi sawa'e ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Pe, sawa'ema'e tymā ke sonda ta mupen. Amō sawa'ema'e ke mupen tī.

³³ Pe, Jesu rehe a'eta uhyk rahā, Jesu manō, aja a'eta ukwa. A'erehe itymā ke a'eta mupen ym.

³⁴ Sonda ta ngi har peteī sonda myra rehe har itatakwar pe kutuk. Jesu ku'a ke kutuk. Pe, pahar huwy uhem. Y uhem tī.

³⁵ Upa ame'ē ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Asak ame'ē ke ihē apandu. Ame'ē rikí jete-har te ke, aja ihē akwa. Jete-har te ke ihē apandu, aja ihē akwa tī. Aja rahā, pejurujar katu ta ehe tī.

³⁶ Jesu tymā ke sonda ta mupen ym. Aja rahā, yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Aja me'ē uhyk apo 'y. Kuja amō mupinim:

“Ima'e ixangwer upen ym te ta” aja.

³⁷ Amō we tī. Tupā je'ēha rehe amō mupinim tī. Kuja:

“Myra rehe har itatakwar pe kutuk ame'ē ke rehe ngā usak ta” aja amō mupinim. Aja me'ē panduha rehe uhyk apo tī.

Jesu rete ke itakwar rupi amō mou raho
(Matéu 27.57-61; Mak 15.42-47; Ruk 23.50-56)

³⁸ Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Arimatéi ok ta pe har ke a'e. Jesu rehe a'e jurujar katu a'e tī. Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'e kyje. A'erehe jurujar katuha rehe har amō ta pe a'e pandu ym. Pe, Jesu manō rahā, Pirat pe Jose pandu oho:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja ipe.

—Ere. Eraho — aja Pirat Jose pe.

Pe, Jesu rete ke Jose mujy raho.

³⁹ Jose namō Nikonde oho tī. A'e riki pytun rahā, Jesu rehe usak oho ame'ē ke a'e kwe. Ma'e pihe katu ame'ē ke a'e raho. Her aroe. Amō mi. Ame'ē mokōi mupara ame'ē ke a'e raho. Puhýi riki. Kwaren sin (45) kir puhýiha raho.

⁴⁰ Pe, Jesu rete ke ame'ē mokōi sawa'e ta mujy raho. Pe, pan katu ame'ē pe a'eta pukek. Pukek rahā, ma'e pihe katu ame'ē ke a'eta mou tī. Pan pyter rupi mou. Awa rete ke jundéu awa ta jytym rahā, aja te'eha riki.

⁴¹ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Ame'ē henda rake amō henda ihī. Ita kurar renda ke ihī. Ame'ē henda pe itakwar keruhū ihī. Ngā pykūi ame'ē ke. Pyahu te ke ame'ē. Ame'ē rupi amō hete ke amō ta mou ym te rī.

⁴² Ame'ē rupi Jesu rete ke Jose ta mou. Hake ihī, a'erehe a'ep mou. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk tate, a'erehe a'ep mou.

20

Jesu kwera katu uhem

(Matéu 28.1-8; Mak 16.1-8; Ruk 24.1-12)

¹ Nomin pytuniwe te rahā, wera ym we rī. Itakwar keruhū pe Mari Mandare oho. Uhyk rahā, hukwen kyndaha ke amō mujere pirar, ame'ē ke rehe a'e usak. Itahu pe amō kynda. Ame'ē ke mujere pirar.

² Ame'ē ke ukwa rahā, Simā Petu koty a'e ujan oho. Pandu oho. Ihē pe a'e pandu uwyr tī. Ihē Juā. Ihē rehe Jesu ipy'a katu. Kuja kūjā pandu:

—Jandema'e sawa'e te rete ke amō ta raho. Myp raho my? Ihē akwa ym ihē — aja Mari pandu.

³ Pe, itakwar keruhū rehe Petu usak oho. Ihē aho inamō tī.

⁴ Jande mokōi jajan jaho. Pe, Petu ke ihē asa aho. Pe, itakwar keruhū rehe ihē ahyk py aho.

⁵ Pe, ihē ajumumbe ama'ā hupi. Pan katu ame'ē ke jō ihē asak. Jesu rete pukeka ke. Anī. Ihē axe ym aho hupi.

⁶ Ihē raikwer rupi Simā Petu uhky. Pahar itakwar keruhū rupi a'e ixe oho. Pan katu ame'ē ke jō pete'e tūi ame'ē ke rehe a'e usak.

⁷ Pan pe Jesu ākā ke amō maman. Ame'ē ke rehe a'e usak tī. Pan katu ame'ē ke namō ame'ē tūi ym. Jeje jupu'a ou.

⁸ Pe, itakwar keruhū rupi ihē axe aho tī. A'ep ihē riki ahky py ame'ē ke ihē. Upa ihē asak tī. Jete. Jesu kwera katu uhem, ame'ē ke rehe ihē ajuruar katu.

⁹ [Arahā Tupā je'ēha ke jande jakwa ym we rī. Tupā je'ēha rehe amō mupinin. "Manōha ngi a'e kwera katu ta uhem tī." Ame'ē ke jakwa ym we rī.]

¹⁰ A'engi jande rok pe jajywyr jaho.

Jesu rehe Mari Mandare usak
(Matéu 28.9-10; Mak 16.9-11)

¹¹ Itakwar keruhū soroka pe Mari jixi'u u'am. Jixi'u u'am rahā, a'e jumumbe ma'ā hupi.

¹² Pe, mokōi Tupā je'ēha rahoha ta rehe a'e usak. Ima'e mundeha ituwyr te ame'ē namō a'eta ihī. Jesu ākā renda ke pe amō wapyk uī. Jesu py renda ke pe amō wapyk uī tī.

¹³ A'eta pandu ipe:

—Mari! Ma'erehe nde erejixi'u ere'am my?

A'e pandu:

—Jandema'e sawa'e te rete ke amō ta raho. Myp raho my? Ihē akwa ym — aja Mari.

¹⁴ Ame'ē ke a'e pandu rahā, a'e uwak. Pe, amō sawa'e a'ep ixo. Mari usak ehe. Ame'ē sawa'e riki Jesu. Ame'ē ke Mari ukwa ym we rī.

¹⁵ Pe, Jesu pandu ipe:

—Mari! Ma'erehe nde erejixi'u ere'am my? Awa ke nde erekekar erexo my? — aja Mari pe.

Jesu riki ita kurar usakiha ke, aja Mari ukwaha naī. A'erehe Mari pandu ipe.

—Sa'e! Hete ke nde ereraho rahā, nde eremouha renda ke ihē pe emujekwa. Hete ke ihē araho ta — aja Mari pandu.

¹⁶ Jesu pandu ipe:

—Mari!

Pe, ixoty Mari uwak. Jundéu awa je'ēha a'e pandu:

—Hambo! — aja.

[Ame'ē riki: "Ngā mu'eha nde" aja mujekwa.] (Arahā a'e riki Jesu, ame'ē ke Mari ukwa katu.)

¹⁷ Jesu pandu ipe:

—Ihē pái keruhū koty ihē ajywyr ym aho rī. A'erehe ihē rehe epyhyk ym e'am. Ihē namō jumu'e ixo ame'ē ta pe ebandu eho. A'eta riki ihē mu ta aja. Ihē rendyr ta aja tī. Kuja ebandu eho: "Ihē pái keruhū koty ihē ajywyr ta aho. A'e riki pehē pái keruhū tī. Tupā a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Pehē pepy'a pemoī moī katu ehe ame'ē ke

a'e tī. Ixoty ajywyr ta aho" aja ebandu eho — aja Mari pe Jesu pandu.

¹⁸ A'erehe, jumu'eha ta pe Mari Mandare pandu oho:

—Jandema'e sawa'e te rehe ihē asak — aja a'e pandu.

Upa Jesu pandu ame'ē ke a'e pandu ngā pe tī.

Jesu rehe jumu'eha ta usak

(Matéu 28.16-20; Mak 16.14-18; Ruk 24.36-49)

¹⁹ Nomin pytun rahā, jumu'eha ta jy'ar uī. Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'eta kyje, a'erehe kapy rukwen ke a'eta kynda katu. Pe, a'eta pyter pe Jesu uhem u'am. A'e pandu:

—Mā peja pehē py'a ke Tupā muhury katu — aja.

²⁰ Ame'ē ke upa pandu rahā, a'eta pe ipo ke a'e mujesak. Itapywa rape ke mujesak. Ixu'a ke mujesak tī. Myra rehe har itatakwar rape ke mujesak. Pe, jandema'e sawa'e te rehe jumu'eha ta usak rahā, a'eta hury katu te.

²¹ Pe, a'eta pe Jesu pandu tī:

—Mā peja pehē ke Tupā muhury katu. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ke ihē pái muwyr. Aja kome'ē ywy keruhū rupi pehē ke ihē amondo ta tī. Ihē rehe har pepandu ta peho — aja jumu'eha ta pe a'e pandu.

²² Ame'ē ke upa pandu rahā, a'eta rehe a'e peju. Pe, pandu:

—Mā peja pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu.

²³ Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e. Ame'ē ta pe kuja pepandu: "Tupā ipy'a pehē rehe jywyr" aja. Aja rahā, jetehar te ke. Tupā ipy'a jywyr katu, a'eta rehe. Kuja pepandu: "Tupā ipy'a jywyr ym pehē rehe" aja amō ta pe. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ym ta a'eta rehe tī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Tome pe Jesu pandu

²⁴ Jumu'eha ta namō Jesu ixo tī. Arahā ipy peteī jumu'eha ta ngi har amō ixo ym. Her Tome. "Mokōihar ta ke" aja amō ta ipe tī.

²⁵ Pe, a'e jywyr rahā, amō jumu'eha ta pandu ipe:

—Jandema'e sawa'e te rehe jasad — aja ipe.

Tome pandu:

—Ipo rehe itapywa rape rehe ihē asak ym rahā, a'e kwera katu uhem, aja ihē ajuruar ym ta ehe. Hape rupi ihē po ihē amunde ym rahā, aja ajuruar ym ta ehe tī. Ixu'a rehe myra rehe har itatakwar rape rupi ihē po ihē amujar ym rahā, ajuruar ym ta ehe tī — aja jumu'eha ta pe.

²⁶ Awa po wajar peteī ukwer rahā, upa jumu'eha ta jy'ar uī tī. Kapy tiha ame'ē pe jy'ar uī. Tome a'ep ihī tī. Hukwen riki amō ta kynda katu. Pe, pahar Jesu uhem

u'am. Jumu'eha ta pyter pe uhem u'am. Pe, pandu:

—Ko ihē ajur — aja.

²⁷ Pe, Tome pe a'e pandu:

—Ihē po rehe esarahā! Itapywa rape rupi nde po emunde. Ihē ku'ap nde po emunde tī. Myra rehe har itatakwar rape rehe emujar tī. Ihē akwera katu ahem, ame'ē ke rehe nde erejurujar ym. Apo ejurujar katu ihē rehe 'y — aja Jesu.

(Aja pandu rahā, Jesu nixói rahā, kwehe we Tome pandu ame'ē ke Jesu upa ukwa katu, aja mujekwa katu.)

²⁸ Tome pandu ipe:

—Ihēma'e sawa'e te nde! Tupā riki nde. Nde rehe ihē py'a ihē amoī moī katu — aja Jesu pe.

²⁹ Tome pe a'e pandu:

—Ihē rehe nde eresak katu, a'erehe ihē rehe nde erejurujar katu. Amō ta ihē rehe usak ym ta. Pe, ihē rehe a'eta jurujar katu ta tī. Mā! Ame'ē ta hury katu ta — aja Jesu pandu.

Tupā je'ēha ke Juā mupinim

³⁰ Jumu'eha ta ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e katu. Māte hū ma'ema'e. A'eramō a'eta usak ehe. “Mā! Katu hū” aja a'eta pandu hū. Upa ame'ē ke kome'ē paper rehe ihē amupinim ym. Ihē Juā.

³¹ Kome'ē paper rehe amō amō Jesu ma'ema'eha ke ihē amupinim. Ame'ē ke rehe pesak rahā, Jesu riki Kirisutu, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja pejurujar katu ta. A'e riki Tupā ra'yr, aja pejurujar katu ta tī. Pejurujar katu ehe rahā, pehē ruhāha namō pexo, aja pekwa katu. A'erehe kome'ē paper ihē amupinim.

21

Jesu rehe awa po wajar mokōi jumu'eha ta usak

¹ Ajame'ē ke ypa keruhū rake jande jaxo. Ypa keruhū rer Timberi. A'ep Jesu uhyk oho tī. Arahā kuja a'e mujesak jande pe.

² Ypa keruhū rake jay'ar ja'am. Ko Simā Petu. Amō Tome. Amō Natanae. Ihē tī. Ihē Juā. Ihē mu, Tian amō. (Semende riki jande pái.) Amō mokōi jumu'eha ta jy'ar u'am jande namō tī. Tome pe amō ta pandu: “Mokōihar ta ke” aja. Natanae riki Kana ok ta pe har ke a'e. Kana ok ta Ngariréi ywy rehe ihē.

³ Jande pe Simā Petu pandu:

—Pira rehe ihē aho ta — aja.

—Ne namō jaho ta tī — aja jande ipe.

Pe, jarusu keruhū pe japor jaho. Pytun rupi kyhapari ke jamombor jaxo tipe. Japyhyk ym te pira ke.

⁴ Pe, wera ramō te rahā, y rymy'y rake Jesu pu'am u'am. Jasak ehe rahā, Jesu ke aja jakwa ym.

⁵ Pe, jande pe Jesu pukái:

—Sa'eta! Pira pepyhyk my?

—Anī. Japyhyk ym te riki! — aja jande ipe.

⁶ A'e pandu:

—Pehēma'e jarusu keruhū jywa katu koty kyhapari pembor. Aja rahā, pira pepyhyk ta kŷ — aja jande pe.

A'e pandu, a'erehe kyhapari ke jambor. Pe, māte hū pira ke japyhyk 'y. A'erehe marā ka ym kyhapari jamuhemiha.

⁷ Jesu ipy'a katu ame'ē ke ihē. Ihē riki Petu pe apandu:

—Jandema'e sawa'e te tiki! — aja.

(Arahā Jesu tiki aja johu jakwa katu.) Ame'ē ke rehe Petu hendu rahā, pukeka aja me'ē pe a'e jupukek. Pe, y pe a'e opor oho. Xum! Pe, Jesu koty a'e jupetē oho. [Pira ke pyhyk ixo rahā, mundeha ke upa a'e jo'ok, a'erehe ma'e ke a'e jupukek.]

⁸ Jandema'e jarusu keruhū ke jamuhyk jaraho. Y rymy'y rehe jamuhyk jaraho. Kyhapari hykŷi jaraho. Māte hū pira ke ipe. Y rymy'y paite ym. Sē (100) met tate paiteha.

⁹ Pe, ywy rehe japor rahā, tata rehe jasak. Tatāpūi 'ar pe pira musepetu ame'ē ke rehe jasak. Mbeju rehe jasak tī.

¹⁰ Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pira pepyhyk ramō. Amō we perur — aja.

¹¹ Jarusu keruhū pe Simā Petu opor oho tī. Kyhapari pyhyk. Pe, ywy rehe a'e opor rahā, ywy pe upa hykŷi muhem raho. Pira tiha ame'ē ke pame katu te túi. Heta te hū túi. Kuja, 153 hetaha túi. Anī. Kyhapari usak ym.

¹² Jande pe Jesu pandu:

—Pe'u pejur! — aja.

A'e riki jandema'e sawa'e te aja jakwa katu, a'erehe: “Awa nde my?” aja japandu ym ipe.

¹³ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Jande pe a'e me'ē me'ē. Pira ka'ē ke aja tī. Me'ē me'ē tī.

¹⁴ Arahā riki mahapyrihar ke Jesu mujesak jande pe. Manōha ngi kwera katu uhem. A'engi mahapyrihar Jesu rehe jasak.

Petu namō Jesu pandu

¹⁵ Upa ja'u rahā, Simā Petu pe Jesu pandu. Simā Juā ra'yr.

—Simā! Se ne namō ixo ame'ē ta ixo. Ihē rehe a'eta ipy'a katu. I'ar koty te we ihē rehe nde erepy'a katu my? — aja ipe.

Simā pandu:

—Sawa'e! A'e tŷ. Nde rehe ihē apy'a katu, aja nde erekwa katu — aja ipe.

—Ihē kotyhar ta riki arapuharan ra'yr ta aja saka. Ame'ē ta rehe esak katu — aja Simā pe.

¹⁶ Simā Juā ra'yr. Mokōihar Jesu pandu ipe:

—Simā! Ihē rehe nde erepy'a katu my? — aja ipe.

—Sawa'e! A'e tŷ. Nde rehe ihē apy'a katu. Aja nde erekwa katu — aja Petu.

—Ihē kotyhar ta riki arapuharan ta aja saka. Ame'ē ta rehe esak katu — aja Simā pe.

¹⁷ Simā Juā ra'yr. Mahapyrihar pandu ipe:

—Simā! Ihē rehe nde erepy'a katu my? — aja Petu pe.

Aja me'ē mahapyrihar Jesu pandu ipe. A'erehe Petu pyai. A'e pandu:

—Sawa'e! Upa katu te nde erekwa katu. A'erehe nde rehe ihē apy'a katu, aja nde erekwa katu — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ihē kotyhar ta riki arapuharan ta aja saka. Ame'ē ta rehe esak katu.

¹⁸ Esarahā! Nde sawa'e wan rahā, nema'e mundeha ke nde atu eremunde. Nde ereho tar katu ame'ē pe nde ereho te'e. Nde tamūi te rahā, nde jywa ke nde eremupuku ta. Pe, amō pukwar ta. Pe, nde ereho tar ym ame'ē pe nde ke amō ta raho ta — aja Petu pe.

¹⁹ [Aja me'ē a'e pandu rahā, myja Petu manō ta my, ame'ē ke Jesu mujekwa ixo. Petu manō rahā, amō ta pandu ta: “Petu pe pyrātāha nde eremuwyr. A'erehe jukwa ame'ē ta ngi a'e kyje ym. A'erehe ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā rehe har amō ta pandu ta.] Pe, Jesu pandu ipe:

—Ihē namō eho! — aja Petu pe.

Juā rehe har Jesu pandu

²⁰ Petu uwak rahā, ihē rehe a'e usak. Ihē Juā. Ihē rehe Jesu ipy'a katu ame'ē ke ihē. Amukwehe hake ihē awapyk aī rahā, ihē apandu ipe:

—Sawa'e! Awa riki nde ruwajan ta ke nde rehe muhyk ta werur my? — aja ihē.

²¹ Apo ihē rehe Petu usak rahā, Jesu pe a'e pandu:

—Sawa'e! Juā rahā, myja a'e ixo ta my? — aja Petu pandu. (Aja rahā, myja Juā manō ta my, aja Petu ukwa tar katu.)

²² Jesu pandu ipe:

—Ihē ajiwyr rahā, pewe a'e ixo ta my rī. Ame'ē ke ihē aputar nahā my. Ihēma'e rehe ejuma'u ym. Nde riki ihē namō eho — aja Petu pe.

²³ Ame'ē ke hendu rahā, amō Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe: “Juā riki manō ym ta” aja naī. Anī. Aja me'ē Jesu pandu ym. Kuja a'e pandu katu: “Ihē ajiwyr rahā, pewe a'e ixo ta my rī. Ame'ē ke aputar nahā my. Ihēma'e rehe ejuma'u ym” aja jō Jesu pandu.

²⁴ Ihē riki apandu katu. Ihē Juā. Jesu pandu ame'ē ke ihē apandu tī. A'e ma'ema'e ame'ē ke ihē apandu pandu tī. Paper rehe

upa ihē amupinim tī. Ihē apandu ame'ē riki jehar te ke aja upa ngā ukwa katu.

Je'ēha a'ejōhar

²⁵ Jesu ma'ema'e, ame'ē ke pewe hū rī. Ame'ē ke petei teī paper rehe amō mupinim rahā, mâte hū paper pinim ke ihī ta. Aja ihē akwa katu.

Upa.

At Jesu kotyhar ta ma'e ke ma'ema'e

Ruk kome'ë paper ke mupinim. Teo pe mondo. "Teo" aja pandu rahã, upa Tupã re he ipy'a katu ame'ë ta ke, aja ngã ukwa.

Ma'erehe kome'ë paper ke Ruk mupinim my? Kuja. Myja myrandu katu Jesu kotyhar ta pandu pandu raho my? Ame'ë ke a'e mujekwa tar katu, a'erehe kome'ë paper ke mupinim. Jerusarë ok ta pe pandu py. Arahã myrandu katu ke jundëu awa ta pe jö Jesu kotyhar ta pandu pandu. A'engi jundëu awa aja ym ame'ë ta pe pandu pandu oho tî. A'engi amö amö wyy pe pandu pandu oho tî. A'engi Hom ok ta pe Páu pandu pandu. A'engi upa kome'ë wyy keruhü rupi Jesu kotyhar ta pandu oho. Upa awa ta pe pandu pandu oho.

Jesu kotyhar ta ma'e ke ma'ema'e

¹⁻² Nde riki Teo. Yman nde pe paper ihë amupinim amondo. Ihë Ruk. Jundëu awa tama'e wyy rupi Jesu wata oho ixo rahã, upa a'e ma'ema'e ame'ë ke nde pe ihë amupinim. Upa a'e mu'emu'e ame'ë ke nde pe ihë amupinim tî. Tupã'ã je'ëha rupi ma'e Jesu pandu pandu. A'e mondo ame'ë ta pe a'e pandu pandu. Amukwehe te ame'ë ta pe a'e pandu: "Ihë namö peho. Pehë ke ihë ajo'ok" aja Jesu pandu. Ame'ë ta pe a'e pandu pandu. Upa pandu rahã, ywa pe a'e jywyr oho.

³ Amukwehe te we myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu manö. Pe, kwera katu uhem rahã, a'e mondo ame'ë ta usak usak ehe tî. Kuja, moköi awa py upa ukwer rahã, usak usak katu ehe tî. A'erehe a'e kwera katu ixo tî, aja mujekwa katu. Ma'e ke Jesu ma'ema'e ixo tî, a'erehe a'e kwera katu ixo tî, aja mujekwa katu tî. Ixuwe katu ixo tî, aja mujekwa katu ngã pe tî. Arahã myja me'ë rahã, Tupã pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'ëha nde erema'ëha nixói te nde pe" aja a'e pandu my? Ame'ë rehe har tapijar te'e we a'e mu'e mu'e ixo rî.

⁴ A'e mondo ame'ë ta namö Jesu ixo rahã, kuja a'e pandu a'eta pe tî:

—Pehë rehe Tupã'ã ihï ym rahã we, Jerusarë ok ta ngi pehem ym peho. Tupã'ã ke pehë pe Papa muwyr ta. Aja amukwehe te we pehë pe ihë apandu katu. Ame'ë ke rehe peharö pexo rî.

⁵ Yman y pe amö ta ke Juã mujahuk. Apo heta ym wera rahã, pehë py'a rehe Tupã'ã ke Papa muwyr ta — aja a'e mondo ame'ë ta pe Jesu pandu.

Ywa pe Jesu jywyr oho

⁶ Jesu namö a'e mondo ame'ë ta jy'ar u'am rahã, a'eta pandu ipe:

—Sawa'e! Apo jundëu awa tama'e kapitã keruhü aja nde erexo ta my? Pe, jande ruwajan ta ngi jande ke nde erepoir ta my? — aja Jesu pe. ("Jande ruwajan ta" aja pandu rahã: "Homa awa tama'e sonda ta ke" aja mujekwa.)

⁷ Pe, Jesu pandu a'eta pe:

—Ame'ë rehe har pekwa pekwa ym pe'am. Ame'ë rehe har Papa jö ukwa katu. Ame'ë weraha ke a'e jö riki je'ëha rupi manga katu. Jahy ke a'e jö manga katu tî.

⁸ Pe, Tupã'ã pehë namö ihï rahã, pehë py'a ke Tupã mätã ta. Pe, ihë rehe har pepandu pandu ta peho. Jerusarë ok ta rupi pepandu pandu ta peho. Jundëu wyy rupi pepandu pandu ta peho tî. Samari wyy rupi pepandu pandu ta peho tî. Upa kome'ë wyy keruhü rupi pepandu pandu ta peho tî — aja a'e mondo ame'ë ta pe Jesu pandu.

⁹ Upa Jesu pandu rahã, a'e mondo ame'ë ta usak usak u'am ehe. Pe, usak usak u'am ehe rahã, ywa pe Jesu jupir oho. Katak ym oho. Pe, takãxiha pukek oho.

¹⁰ Jupirihä ke rehe usak usak u'am rahã, pahar moköi sawa'e ta uhyk uwyr a'eta rehe. Ima'e mundeha tuwyr te!

¹¹ Jesu mondo ame'ë ta pe a'eta pandu:

—Ngarirëi wyy pe har ta. Ywa rehe pesak pesak ym pe'am. Ywa pe Jesu jywyr oho. Pehë ngi Tupã mujywyr raho. Ame'ë jupirihä ke aja wjy ta uwyr tî — aja moköi sawa'e ta pandu.

Jun renda ke pe Mati ke ngã mu'am tî

¹² Pe, wyy'ã ngi Jesu mondo ame'ë ta wjy oho. Wyy'ã rer Oriwéi ty. Pe, Jerusarë ok ta pe jywyr oho. Jerusarë ok ta riki kotete, paiteha mangaha moköi jö kiro met.

¹³ Pe, jywyr rahã, ywate har henda ihï, ame'ë pe wapyk oho. A'ep amö ta jy'ar uwyr tî. Ko Petu. Amö Juã. Amö Tian. Amö Andere. Amö Siri. Amö Tome. Amö Matoroméu. Amö Matéu. Amö Tian. Ame'ë riki Apéu ra'yr. Amö Simã. Jundëu awa tama'e wyy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem ame'ë ke a'e. Amö Jun. Tian ra'yr a'e.

¹⁴ Peteihar aja a'eta ixo. Tupã namö pandu pandu uï. Kujã ta a'eta namö ihï tî. Mari ihï tî. Jesu mäi a'e. Jesu mu ta ihï tî.

¹⁵ Arahã Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta heta ixo. Kuja, 120 hetaha. Pe, ame'ë ta pyter pe Petu pu'am u'am.

¹⁶ A'e pandu a'eta pe:

—Ihë mu ta! Pehendu katurahã! Yman Jun rehe har Ndawi mupinim. Tupã'ã mujekwa ame'ë ke a'e mupinim. Aja pinihä ke Jun ma'ema'e. Jesu rehe ngã pyhyk ame'ë ta ke Jesu koty Jun mujy'ar raho.

¹⁷ Amukwehe te we jande namö Jun wata ixo rî. Jande aja Tupã rehe har a'e pandu

pandu oho tī. Jande aja Jesu usak katu ehe tī.

¹⁸ [Jun riki katu ym ame'ē ke ma'e. Aja tamatarer ke a'e pyhyk. Ame'ē tamatarer pe kupixa ke a'e jo'ok. A'ep iākā koty u'ar oho. Ipusa pyter rupi owok. Pe, ipusu ke upa uhem.

¹⁹ Ame'ē rehe har upa Jerusarē ok ta pe har ta ukwa tī. A'erehe ame'ē kupixa rer riki Asenda. "Kupixa ke huwy mururu oho" aja jundéu awa ta je'ēha ipe.]

²⁰ Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja, Saumo rehe ihī:

"Mā peja hok ke jeje te'e ihī!

Mā peja amō ta nixōi ipe!"

Kuja pinīha ihī tī:

"Mā peja henda ke pe Tupā rehe har amō pandu pandu oho!" aja pinīha ihī.

²¹⁻²² —A'erehe amō sawa'e Jun renda ke pe jande namō ixo rahā, katu tiki. Jande aja Jesu kwera katuha rehe har pandu pandu rahā, katu tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jande aja Jesu namō wata ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī. Jesu ke Juā mujahuk, a'engi Jesu namō wata ixo ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī. Ywa pe Jesu jywywyr oho, ame'ē ke rehe usak ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī — aja Petu pandu.

²³ Pe, mokōi sawa'e ta ke a'eta mu'am. Jesu namō wata ixo ame'ē ta ke mu'am. Ko Jose. Masamba aja her tī. Her te Jusu. Amō sawa'e ke a'eta mu'am tī.

²⁴ Her Mati. Pe, katu usak ame'ē rehe har Tupā namō ngā pandu pandu. Kuja pandu:

—Sawa'e! Jande pái keruhū! Upa awa ta rehe har nde erekwa katu. Kome'ē mokōihar ngi har petei jande namō pyta ta. Awa rehe nde eresak katu my? Ame'ē ke jande pe emujekwa katu.

²⁵ Jande namō a'e paraky ta ixo. Nde rehe har pandu pandu ta oho tī. Ame'ē parakyha ke Jun hijar oho. Pe, puyraraha renda pe oho — aja a'eta pandu pandu.

²⁶ Mokōi sawa'e ta ke a'eta mu'am. Pe, ita pinim ra'yr ke a'eta omombor. Aja petei har rehe katu a'eta usak. Ombor rahā, Mati rehe jō katu ngā usak. Pe, ipy petei Jesu mondo ame'ē ta namō Mati ixo. (A'e riki Jun renda ke pe pyta.)

2

Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta py'a rehe Tupā'ā ihī katu

¹ Penteko weraha rehe uhyk oho. (Ame'ē wera rahā, imi'u ke jundéu awa ta matyr.) Arahā upa Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta jy'ar uī.

² Peteihar renda pe jy'ar uī. Pe, pahar ywa ngi ma'e tyapu hū. Ywytu keruhū aja tyapuha. Ok wyr pe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta wapyk uī.

³ A'ep tyapuha ixo uwyr. Pe, tata hendyha aja a'eta usak. Ame'ē ke a'eta ākā 'ar pe hetaha aja ihī. Pe, aja pame katu te a'eta ākā 'ar pe hendy.

⁴ Pe, upa katu te a'eta rehe Tupā'ā ihī katu. Amō koty koty ngā je'ēha uhem. (A'erehe Tupā'ā uwyr aja mujekwa katu.) Ame'ē je'ēha ke Tupā'ā muwyr a'eta pe.

⁵ Arahā Jerusarē ok ta pe heta jundéu awa ta ixo. Tupā je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta ixo. Amō amō wyy ngi uhyk uwyr ame'ē ta ixo.

⁶ Ame'ē tyapuha rehe hendu rahā, ixoty ame'ē ta johu jy'ar oho. Ngā je'ēha riki amō koty koty je'ēha. Pe, aja pame katu te ngā je'ēha ke rehe ngā hendu. Ame'ē ta amō koty koty ngā je'ēha ke Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pandu pandu. Ame'ē ke rehe ngā hendu. A'erehe mâte we ame'ē te a'eta my.

⁷ Upa ngā hetaha pandu pandu ngā jupe:

—Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta riki ngariréi wyy pe har ta ke. A'erehe jande je'ēha ke ame'ē ta ukwa ym ta tipe.

⁸ Jande ngi har ym tī. Anī. Jande je'ēha ke ame'ē ta pandu katu apo 'y. Myp jande je'ēha ke ame'ē ta ukwa my? Jakwa ym. Mā! Aja pame katu te jande je'ēha rehe jahendu. Amō koty je'ēha ke jande japandu.

⁹ Ko Par wyy ngi amō ta uhyk uwyr. Amō koty je'ēha ame'ē tī. Amō ta Me wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō koty je'ēha ame'ē tī. Aja pame tī. Amō koty koty je'ēha tī. Amō ta Erā wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Mesopot wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Jundéi wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Kapando wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Pō wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Asia wyy ngi uhyk uwyr tī.

¹⁰ Amō ta Hiri wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Pansi wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Eji wyy ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Rim wyy ngi uhyk uwyr tī. Ame'ē Rim wyy ke Syre ok ta rake ihī. Amō ta Hom ok ta ngi uhyk uwyr tī.

¹¹ A'engi amō amō jundéu awa ta uhyk uwyr. A'engi jundéu ramūi ta je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta uhyk uwyr tī. Amō ta Kere ypa'ū ngi uhyk uwyr tī. Amō ta Ara wyy ngi uhyk uwyr tī. Pyrātāha namō upa katu te ma'e ke Tupā ma'ema'e, ame'ē rehe har jande jahendu. Amō amō jande je'ēha ke Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pandu. A'erehe jande jakwa katu — aja ngā pandu pandu ngā jupe.

¹² Pe, upa ngā pandu pandu ngā jupe:

—Mā! Ma'erehe my? — aja.

¹³ Pe, mâte we ame'ē te a'eta my. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe amō ta puka puka hū. A'eta pandu:

—Anī. Peme'ē ta kawī ngi ka'u ixo — aja ngā.

Petu je'ēha ke

14 Pe, Petu pu'am. Awa py peteī Jesu mondo ame'ē ta namō pu'am. Pe, ngā hetaha pe hātā pandu:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Upa Jerusarē ok ta pe har ta! Pehendu katu tī! Ihē rehe pehendū katu. Pehē pe ihē apandū ta.

15 Kawī ngi jaka'u, aja pekwaha nāi. Anī. Jaka'u ym. Ko warahy ywa ku'ap rī. (Pytuniwe ka'u ym awa.)

16 Pesarahā! Amō koty koty ngā je'ēha japandu pandu. Aja pehendū ramō ame'ē ke yman amō sawa'e mupinim. Her Joe. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim. Tupā pandu:

17 "Peme'ē wyw keruhū pe angaha uhyk tate rahā, Tupā'ā ke ihē amondo ta. Heta awa ta rehe a'e ihī katu ta.

A'erehe ihē je'ēha ke pehē ra'yr ta pandu pandu ta. Pehē rajyr ta pandu pandu ta tī.

Ixeraiha aja sawa'e ta usak ta. Aja ihē je'ēha ke a'eta ukwa ta. Tamūi ta ixerai ta tī. Aja ihē je'ēha a'eta ukwa ta tī.

18 Arahā ihē miasu ta rehe Tupā'ā ihī katu ta.

Sawa'e ta rehe ihī katu ta. Kūjā ta rehe ihī katu ta tī.

Pe, ihē je'ēha ke a'eta pandu pandu ta.

19 Ywa rehe ma'e ke ihē amoī ta. Ame'ē ngi jumukahem ta ngā u'am.

Ywa rehe aja kome'ē wyw keruhū pe tī. Ihēma'e pyrātāha ke ihē amujesak ta ngā pe.

Aman hawi aja awa ruwy hawi ta tī. Jahy rata u'ar hū ta tī.

Ywa takāxīha aja tata takāxīha pu'am hū ta tī.

20 Warahy uwe ta. Awa ruwy pirā aja jahy tī. Upa aja uhyk py.

Pe, jandema'e sawa'e te jywyw ta. Arahā pyrātāha ke ihē amujesak ta ngā pe.

21 Pe, upa ihē pe ngā pandu rahā, ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta.

Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke amuhā katu ta" aja Tupā pandu. Aja Joe mupinim.

—(Upa aja uhyk ramō, a'erehe amō koty koty ngā je'ēha ke japandu pandu) — aja Petu pandu.

22 A'e pandu tī:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Jesu rehe har ihē apandū ta pehē pe. Nasare ok ta pe har ke a'e. Marā ka ym amō ma'ēha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu hū. Ngā ke a'e mukatu hū. Amō ta py'a ngi ājā ta ke a'e muhem hū mondo tī. Pyrātāha ke Tupā muwyw ipe tī, a'erehe aja a'e ma'ema'e katu. A'erehe Tupā usak katu ehe, aja ngā ukwa. Upa ame'ē rehe har pekwa katu.

23 Upa ame'ē rehe pesak tī. Yman Jesu manōha rehe har Tupā ukwa katu. A'e putar

ame'ē ke ngā ma'ema'e. A'erehe Jesu ke pepyhyk. Pe, sawa'e katu ym ame'ē ta pe a'e ke peraho. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe ame'ē ta jukwa. Pehē pejukwa, ame'ēja saka.

24 Anī. A'e ke Tupā mukwera katu muhem. Manōha ngi mukwera katu muhem. Marā ka ym pete'e tūi.

25 Yman kweraha rehe har Ndawi mupinim. (Jesu rehe har a'e mupinim. Kuja Jesu pandu, ame'ēja saka:)

"Ihēma'e sawa'e te rehe ihē asak katu a'am. A'e riki ihē rake ihī, a'erehe manōha ngi akje ym ihē.

26 A'erehe ihē rury katu tī. Ihē rury katuha apandū pandu. Ihē amanō ta. Anī. Ihē akwera katu ta ahem tī, aja akwa katu.

27 Wetep akwera katu ta ahem. Manōha renda pe ihē'ā ke nde eremupyta ym te ta.

Ihē rehe nde erepy'a katu. Ihē rete ke nde eremunem ym te ta tī. (Aja rahā, akwera katu ta ahem, aja akwa katu.)

28 Ihē ruhāha ke ihē pe nde eremujekwa. Ihē namō nde erexo ta, a'erehe ihē ke nde eremuhury ta" aja Ndawi mupinim — aja Petu pandu.

29 A'e pandu tī:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Ndawi ambyr rehe har ihē apandū ta pehē pe. Yman Ndawi manō. Jande ramūi ambyr a'e. A'e ke amō ta jytyw raho. Pete'e wywywar pe ixangwer ke tūi.

30-31 Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Tupā manga katu, aja a'e ukwa katu. Yman Ndawi pe kuja Tupā pandu: "Yman atu rahā, nde aja ne rainō riki kapitā keruhū wan ta tī" aja Tupā pandu. Ame'ē Ndawi rainō riki Kirisutu. Aja Ndawi ukwa katu, a'erehe Kirisutu kweraha rehe har kuja a'e pandu:

"Manōha renda pe i'ā ke Tupā mupyta ym te ta. Hete ke munem ym te ta" aja Ndawi pandu. (Munem ym te rahā, mukwera katu ta, aja mujekwa katu.)

32 —Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. (A'erehe hete munem ym te.) Kwera katu uhem rahā, jande jasak ehe, a'erehe ame'ē rehe har japandu pandu.

33 Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyw raho. Hake a'e wapyk oho. (Aja rahā katu te ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Tupā'ā ke a'e me'ē ta ipe, aja kwehe Jesu pe ipāi keruhū pandu katu. Ame'ē Tupā'ā riki jande py'a rehe a'e moī, ame'ē ke pekwa apo 'y. Tya-puha pehendū tī.

34-35 Ndawi riki ywa pe oho ym. Anī. Ixuwe katu rahā, kuja a'e pandu:

"Ihēma'e sawa'e te pe Tupā pandu: 'Ihē rake ewapyk. (Aja rahā katu te me'ē ke nde, aja amujekwa katu.)

Nde ruwajan rehe ihê apor ta. Ame'ë ta ke ihê amuputu'u ta nde pe' aja Tupã" aja Ndawi pandu — aja Petu pandu. ("Ihêma'e sawa'e te" aja Ndawi pandu rahã: "Kirisutu rehe har" a'e pandu.)

³⁶ A'e pandu tî:

—Upa jundéu awa ta! Pehendu katurahã! Jesu ke myra ngã mupia ame'ë ke rehe pemujar pemu'am. Apo a'e riki jandema'e sawa'e te aja Tupã mu'am. Kirisutu a'e tî. Kapitã keruhû aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e. Ko jetehar te ke pekwa apo 'y — aja ngã pe Petu pandu.

³⁷ Ame'ë ke rehe jundéu awa ta hendu rahã, pyai te ngã. Petu pe ngã pandu. Jesu mondo ame'ë ta pe ngã pandu tî:

—Sawa'e ta! Myja jandé jama'e ta my apo 'y? — aja jundéu awa ta pandu.

³⁸ Pe, ngã pe Petu pandu:

—Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Jesu riki Kirisutu. Kapitã keruhû aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e. Pejurujar katu ehe. Aja rahã, pehê rehe Tupã ipy'a jywyr ta. Aja rahã, pehê ke jande jamujahuk ta. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta pehê apo 'y, aja pemujekwa katu ngã pe.) Pe, pehê rehe Tupã'ã ihî ta.

³⁹ Yman ame'ë rehe har Tupã pandu katu. Ame'ë pandu katuha ke uhyk apo 'y, a'erehe pehê rehe Tupã'ã ihî katu ta tî. Pehê ra'yr ta rehe ihî katu ta tî. Amõ awa ta pe ihî katu ta tî. Upa katu te Tupã usak katu ame'ë ta rehe ihî katu ta tî — aja Petu pandu.

⁴⁰ Aja Petu pandu hû. Pandu we hû. Mu'e katu tî. Kuja:

—Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e hû. A'erehe mupyararaha uhyk ta ngã rehe. Amõ ta Jesu ke putar ym, a'erehe myra ngã mupia ame'ë ke rehe jukwa. Mã peja ame'ë ta aja ym pehê tî. A'erehe Tupã koty pehê py'a pemuruwak. Aja rahã, pehê ke a'e muhã katu ta — aja Petu pandu.

⁴¹ Ame'ë je'ëha rehe heta ngã jurujar katu. Pe, ame'ë ta ke ngã mujahuk. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta ke apo 'y, aja mujekwa katu ngã pe.) Arahã heta ngã jurujar katu ehe, Jesu rehe. Kuja, 3.000 hetaha.

⁴² Jesu mondo ame'ë ta namõ ame'ë ta jumu'e uî. A'eta namõ ngã juehe katu ngã ixo. Johu ma'e ngã u'u uî tî. Tupã namõ johu ngã pandu pandu tî.

Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe har

⁴³ Tupãma'e pyrãtãha namõ Jesu mondo ame'ë ta ma'e ke ma'ema'e hû. Mukatu hû ngã ke. Aja me'ë ma'ema'e hû. A'erehe upa ngã jupandu ngã jupe:

—Mã! Katu te hû — aja ngã.

⁴⁴ Upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta je'ë je'ë ym ha namõ ixo. Amõ Jesu rehe jurujar

katu ame'ë ta namõ ngã juehe katu ngã ixo. Ima'e ke rehe kyty'ÿ ym tî.

⁴⁵ Ima'e ma'e ke muhepy tî. Henda ke muhepy tî. Aja tamatarer ke matyr. Pe, jurujar katu ame'ë ta ima'e ym te rahã, ame'ë ta pe ma'e ke me'ë me'ë te'e.

⁴⁶ Pe, wera rahã pame katu te Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe jy'ar oho. A'ep Tupã namõ ma'e pandu pandu u'am. Ok pe johu ma'e ngã u'u tî. Hury katu a'eta tî. Peteihar aja ngã ixo tî.

⁴⁷ Tupã namõ kuja pandu pandu tî: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja. "Peme'ë ta katu ame'ë ta ke a'eta" aja Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe har amõ ta pandu pandu. Wera rahã pame katu te ngã ke Tupã muhã katu. Aja Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta jumuheta oho.

3

Wata ym te ame'ë ke Petu mukatu

¹ Amõ wera rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe Petu oho. Juã oho inamõ tî. Warahy ywa ku'a ihon rahã, oho. Arahã jundéu awa ta Tupã namõ ma'e pandu pandu katu.

² Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû rehe hukwen ihî. Hukwen rehe har ngã pandu: "Katukwer" aja. Ame'ë rake sawa'e wapyk uî. Wata ym te ame'ë ke a'e. Ta'yn rahã har aja te'e a'e. Wera rahã pame katu te amõ ta lupir raho. Pe, ixo oho ame'ë ta pe tamatarer ke a'e pandu pandu tî.

³ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe Petu ixo tate rahã, sawa'e usak ehe. Juã rehe usak tî. Pe, tamatarer ke pandu a'eta pe.

⁴ Petu ma'ã katu ehe. Juã aja tî. Pe, pandu ipe:

—Jande rehe ema'ã katu! — aja ipe.

⁵⁻⁶ A'erehe sawa'e ma'ã katu ehe. Tamatarer ke pyhyk ta, aja ukwaha naî. Petu pandu ipe:

—Tamatarer namõ ihê axo ym te. Ko ma'e namõ axo ame'ë ke ihê ame'ë ta nde pe. Jesu Kirisutu riki Nasare ok ta pe har. A'e je'ëha rupi ihê apandu nde pe: "Ewata" — aja sawa'e pe.

⁷ Pe, ijywa katu rehe pyhyk. Pe, mupu'am. Pahar itymã imembek katu ipe. Ipyta katak katu ipe tî.

⁸ Pe, opor. Pu'am katu. Jywyr jywyr ixo. Petu ta namõ ixo oho. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe ixo oho. Huryha namõ opopor oho. "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja Tupã rehe har pandu pandu oho tî.

⁹ Wataha ke rehe upa amõ ta usak usak tî. Tupã rehe har pandu pandu ame'ë ke rehe amõ ta hendu katu tî.

¹⁰ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû rukwen rake wapyk uî ame'ë ke a'e, aja amõ

ta ukwa katu. “Katukwer” ame’ē rukwen rake wapyk uī ame’ē ke a’e, aja ukwa katu tī. Tamatarer pandu pandu ame’ē ke a’e tī, aja ukwa katu tī. Myja wataha apo my? Ukwa ym. “Māte we ame’ē te a’e my!” aja a’eta.

Petu je’ēha ke

¹¹ Ame’ē jumu’eha renda keruhū pe soroka ihī. Soroka renda rer: “Saromā.” A’ep Petu ta ixo. Petu jywa rehe sawa’e pyhyk u’am. Juā jywa rehe pyhyk u’am tī. A’eta koty heta amō ta ujan oho.

¹² Māte we ame’ē te a’eta my. Pe, hetaha ta rehe Petu usak rahā, pandu ngā pe:

—Sawa’e ta! Māte we ame’ē te aja ym pekwaha. Pesak pesak ym jande rehe tī. Jande je’ēha rupi ym sawa’e wata. Jande katuha rupi ym sawa’e wata tī. (Jesu je’ēha rupi sawa’e wata katu.)

¹³⁻¹⁴ —Amarā riki jande ramūi. Isak a’e tī. Jande ramūi tī. Jako a’e tī. Jande ramūi tī. A’eta Tupā rehe ipy’a moī moī katu. Jesu aja tī. Tupā pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e katu tī. Pe, manōha ngi Tupā mukwera katu muhem. Ma’e ka’u te’eha ma’eha nixoi te ipe, Jesu pe. Katu te ame’ē ke a’e tī. Anī. Peputar ym a’e ke. Jundéu awa tama’e kapitā ta pe a’e ke peraho. Pirat poir tar katu tipe. Anī. Peputar ym aja. Amō ke pehē pepandu. “Ngā jukwaha ke epoir” aja Pirat pe pepandu. (A’erehe Mahamba ke a’e poir.)

¹⁵ Awa ta muxuweha ke Jesu. A’e ke pejukwa. Anī. A’e ke Tupā mukwera katu muhem. A’engi jande jasak ehe. Ame’ē rehe har japandu pandu tī.

¹⁶ Sawa’e wata ramō ame’ē ke rehe pesak. Ehe har pekwa katu tī. Jesu rehe jande jajurujar katu, a’erehe jande pe pyrātāha ke Tupā muwyr. Ame’ē namō sawa’e ke jamukatu. Jesu je’ēha rupi jamukatu. A’erehe sawa’e wata katu ame’ē ke rehe pesak apo’y.

¹⁷ —Ihē mu ta! Jesu ke pejukwa. Jundéu awa tama’e kapitā ta aja tī. Jukwa tī. Pekwa ym ha rupi pejukwa, aja ihē akwa katu apo.

¹⁸ Ngā mupyraraha ke Kirisutu pyhyk. Yman ame’ē rehe har Tupā je’ēha pandu ame’ē ta pandu pandu. Ame’ē ta pe Tupā mujekwa. Ame’ē ke a’eta pandu pandu. Ame’ē pyraraha ke Jesu rehe uhyk apo’y.

¹⁹ Apo Tupā koty pehē py’a ke pemuruwak pemondo. Aja rahā, ma’e peka’u te’eha pema’ema’eha ke pehē py’a ngi Tupā juhyk ta.

²⁰ Aja rahā, pehē ruryha ke a’e muwyr ta. Pe, Jesu ke a’e mujwyr ta muwyr tī. A’e riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu’am ame’ē ke a’e.

²¹ Tupā usak katu ehe ame’ē ke a’e. Ywa pe a’e pyta we ta rī. Upa katu te pyahu ym rahā, pyta we ta rī. Upa katu te Tupā

mupyahu ta tī, aja a’e pandu. (Ywa ke. Kome’ē wyy keruhū aja tī. Mupyahu ta tī.) Yman ame’ē rehe har Tupā je’ēha pandu ame’ē ta mupinim. A’eta riki katu te me’ē ke.

²² Yman jande ramūi ta pe Moise pandu: “Tupā riki jandema’e sawa’e te. Ihē aja pehē pe Tupā je’ēha pandu ame’ē ke Tupā muwyr ta tī. Pehē ngi har peteīhar ke a’e. Upa a’e pandu ame’ē ke rehe pehendū katu ta me’ē te’e.

²³ Ame’ē ke rehe amō hendu ym rahā, ame’ē ke Tupā mupyrara ta. Tupā kotyhar ta namō pyta ym te ta” aja Moise mupinim — aja Petu pandu.

²⁴ A’e pandu tī:

—Upa katu te Tupā je’ēha pandu ame’ē ta pandu tī. Samue pandu py. A’engi uwyr ame’ē ta pandu tī. Pesak ramō ame’ē rehe har upa katu te a’eta pandu pandu. (Tupā kotyhar ta rehe Tupā’a uwyr ta, ame’ē rehe har upa katu te pandu pandu.)

²⁵ Yman Tupā manga katu. Ame’ē ke Tupā je’ēha pandu ame’ē ta pandu pandu. Ame’ē ke pehē pe katu. Jande ramūi pe Tupā manga katu tī. Ame’ē ke pehē pe tī. Yman kuja Amarā pe pandu: “Upa kome’ē wyy keruhū pe har ta rehe ne rainō usak katu ta” aja Tupā pandu — aja Petu pandu.

²⁶ A’e pandu tī:

—“Ihēma’e ke nde” aja Ta’yr pe Tupā pandu. Pe, Ta’yr ke pehē pe a’e muwyr py. Aja pehē rehe a’e usak katu. Aja rahā, ixoty pehē py’a ke a’e muruwak. Aja rahā, ma’e peka’u te’eha pema’ema’eha ke pehijar ame’ē ke a’e putar — aja Petu pandu pandu ngā pe.

4

Ngā panduha renda pe Petu ta ke kapitā ta muhyk raho

¹ Petu pandu ngā pe rahā, jundéu awa tama’e pa’i ta uhyk uwyr. Juā pandu rahā tī. Sonda tama’e kapitā uhyk uwyr tī. Tupā rehe ngā jumu’eha renda keruhū harōha ta ke ame’ē ta. Sanduse ta uhyk uwyr tī.

² (Manōha ngi amō kwera ym te ta uhem aja a’eta ukwaha.) Mokōi Jesu mondo ame’ē ta rehe a’eta parahy, ma’e, Petu ta rehe. Jesu ke Tupā mukwera katu muhem, aja Petu ta mu’e. Jesu kwera katu uhem, a’erehe amō ta kwera katu ta uhem tī, aja sanduse ta ukwa, a’erehe a’eta parahy Petu ta rehe.

³ Pe, Petu ta ke a’eta pyhyk. Ka’aruk te apo, a’erehe kyndaha pe kynda raho.

⁴ Koī pandu ta. Pe, Petu je’ēha rehe hendu ame’ē ta Jesu rehe jurujar katu. Heta Jesu rehe jurujar katu. Ame’ē ta heta te hū. Sawa’e pame katu te manga rahā, kuja, 5.000 tate hetaha nahā my.

⁵ Ame’ē ku’ē rahā, jundéu awa tama’e kapitā ta jy’ar uwyr. Tamūi ta jy’ar uwyr

tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Jerusarē ok ta pe jy'ar uwyr.

⁶ Ame'ē ta namō amō ta jy'ar tī. Ana jy'ar tī. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū a'e. Kái jy'ar tī. Juā jy'ar tī. Arexan jy'ar tī. Upa jundéu awa tama'e pa'i keruhū anam ta jy'ar tī.

⁷ Petu ta ke a'eta mupu'am. Pe, pandu a'eta pe:

—Jande ruwa koty pepu'am. Pesarahā! Awa pyrātāha namō pemukatu my? Awa je'ēha rupi pemukatu my? — aja Petu ta pe pandu.

⁸ Pe, Petu py'a rehe Tupā'ā ihī katu. A'e je'ēha rupi Petu pandu:

—Kapitā ta! Pehendu katurahā! Tamūi ta!

⁹ Pehendu katu tī. Myja sawa'e wata ym te ame'ē ke jamukatu my? Myja ma'e katu ame'ē ke jama'e my? Aja pepandu jande pe tī.

¹⁰ Apandu ta pehē pe. Aja rahā, pekwa katu ta. Jundéu awa ta ukwa katu tī. Ko Jesu Kirisutuma'e pyrātāha namō kome'ē sawa'e wata katu. A'e je'ēha rupi wata katu. Jesu riki Nasare ok ta pe har ke a'e. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e ke pejukwa. Anī. A'e ke Tupā mukwera katu muhem.

¹¹ Tupā je'ēha rehe Jesu rehe har kuja amō mupinim:

“Ita ke jaxer te'e aja ita ok mujāha ukwaha. Anī. Ame'ē riki ok pyter rehe mupu'am katu te ame'ē ke, aja amō ukwa katu” aja amō mupinim.

—(Ame'ē ita aja Jesu tī. Ita aja a'e ke peputar ym tī. Anī. Tupā usak katu ehe. Katu te ame'ē ke a'e, aja ukwa katu.)

¹² Jesu jō riki awa ta ke muhā katu. Aja amō her kome'ē ywy keruhū pe har ta pe Tupā muwyr ym. Amō her rupi jande ke muhā ym. “Jesu” ame'ē rer rupi jō a'e muhā katu — aja Petu pandu.

¹³ Petu riki kyje ym, aja tamūi ta ukwa. Juā kyje ym tī, aja a'eta ukwa tī. Jundéu awa tama'e paper renda pe jumu'e ym ame'ē ta ke a'eta, aja a'eta ukwa katu tī. Sawa'e ta te'e ame'ē ta ke aja a'eta ukwa katu tī. A'erehe māte we ame'ē te aja tamūi ta ukwa. Petu ta Jesu namō wata ixo ame'ē ta ke a'eta, a'erehe pandu katu, aja tamūi ta ukwa tī.

¹⁴ Petu mukatu ame'ē ke Petu ta rake pu'am u'am, a'erehe marā ka ym a'eta je'ēha ipe.

¹⁵ Pe, tamūi ta jupe pandu pandu tar katu, a'erehe soroka pe Petu ta ke tamūi ta muhem mondo. Upa muhem rahā, a'eta pandu pandu a'eta jupe:

¹⁶ —Myja ta sawa'e pe jama'e my? Sawa'e ke Petu ta mukatu ame'ē rehe har heta ngā ukwa apo 'y. Ame'ē ke marā ka ym jande jamukanīha.

¹⁷ Ame'ē mukatuha rehe har amō ta pandu pandu oho ame'ē ke japutar ym.

A'erehe kuja japandu ta: “Jesu rehe har ngā pe pepandu ym te apo 'y. Pepandu rahā, pehē ke jamahy ta” aja Petu ta pe japandu ta — aja pandu pandu a'eta jupe.

¹⁸ Pe, Petu ta ke amō mujwywyr werur. Pandu:

—Jesu rehe har pepandu ym te apo 'y. Ehe har pemu'e ym te tī — aja Petu ta pe tamūi ta pandu.

¹⁹ Pe, Petu pandu:

—Myja me'ē Tupā pe katu my? Ko pehē je'ēha rehe jahendu katu my? Ko Tupā pandu ame'ē ke rehe jahendu katu my? Myja pekwa my? Ihē riki Tupā pandu ame'ē ke rehe jō ihē ahendu katu ta. Juā aja tī.

²⁰ Jesu ma'ema'e ame'ē ke rehe jasak. Ame'ē ke tapijar te'e we japandu ta rī. Jesu mu'e mu'e ame'ē ke rehe jahendu tī. Ame'ē ke tapijar te'e we japandu ta tī. Marā ka ym jahijariha — aja Petu pandu.

²¹ Pe, hātā Petu ta pe tamūi ta je'ē. Pe, poir. Mukatuha rehe har upa ngā ukwa, a'erehe Tupā pe ngā pandu pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Ngā hetaha ngi tamūi ta kyje, a'erehe marā ka ym Petu ta ke mahyha.

²² Petu ta mukatu ame'ē sawa'e heta warahy 'ar ame'ē ke a'e. Kuja, 40 i'ar koty te we warahy 'ar ame'ē ke a'e.

Pyrātāha namō Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pandu pandu

²³ Tamūi ta poir rahā, Petu jwywyr oho. Juā jwywyr oho tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe uhyk oho. Upa jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu ame'ē ke a'eta pandu pandu ngā pe. Upa tamūi ta pandu ame'ē ke pandu pandu tī.

²⁴ Upa hendu rahā, kuja johu Tupā namō a'eta pandu pandu:

—Jande pái keruhū! Jandema'e sawa'e te nde. Ywa ke nde eremujā. Kome'ē ywy keruhū nde eremujā tī. Y ramūi nde eremujā tī. Upa ame'ē ta rehe ixo ame'ē ta ke nde eremujā tī.

²⁵ Yman ne je'ēha ke Ndawi mupinim. Tupā'ā mujekwa ipe. Ndawi riki jande ramūi. Ne miasu ke a'e tī. Kuja nde pe Ndawi pandu:

“Ma'ewā nde rehe amō awa ta parahy te'e my?

Ma'ewā jundéu awa ta te'e ukwa ukwa ixo my?

²⁶ Kome'ē ywy keruhū pe kapitā keruhū ta ixo. Ame'ē ta jy'ar uwyr. Kapitā ta jy'ar uwyr tī.

Ne namō ame'ē ta jumai uwyr. Kirisutu namō a'eta jumai uwyr tī. Kapitā keruhū aja nde eremu'am ame'ē ke a'e” aja nde pe Ndawi pandu — aja Tupā namō ngā pandu pandu.

²⁷ Tupā namō ngā pandu pandu tī:

—Jete. Kome'ë ok ta rehe Ero uhyk uwyr. Pon Pirat namō jy'ar uwyr. Amō awa ta namō jy'ar uwyr tī. Jundéu awa ta namō jy'ar uwyr tī. Jesu namō ame'ë ta jumai uwyr, a'erehe johu ngā jy'ar uwyr. Jesu riki nde ra'yr. Katu te me'ë ke a'e. Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja nde eremu'am ame'ë ke a'e.

²⁸ Yman ame'ë jumaiha rehe har nde erepandu katu, aja upa ame'ë ta ma'ema'e. Ne je'ëha aja ma'ema'e. Nde ereputar ame'ë ke a'eta ma'ema'e tī.

²⁹ —Jandema'e sawa'e te! Esak apo! Jande ke a'eta mahy tar katu. A'erehe jande py'a ke emātā. Aja rahā, jakyje ym ta ngā ngi. Aja rahā, ne je'ëha ke japandu pandu ta.

³⁰ Nde kotyhar ta ke jande. Ne je'ëha ke japandu rahā, aja ame'ë ta ke emukatu. Amō amō ta ke emukatu tī. Jesu je'ëha rupi nema'e pyrātāha ke nde emujekwa katu ngā pe. Jesu riki nde ra'yr. A'e riki katu te me'ë ke — aja Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pandu pandu.

³¹ Upa pandu rahā, a'eta jy'ariha renda ke katak katak hū. (Aja rahā, ame'ë ta rehe Tupā hendu katu, aja mujekwa.) A'eta rehe Tupā'ā ihī katu. A'erehe Tupā je'ëha ke pandu pandu. Kyje ym ngā ngi.

Kyty'ŷ ym ngā

³² Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta peteihar aja ngā ixo. “Kome'ë ihēma'e jō” aja ym pandu awa. Upa ima'e ma'e ke kyty'ŷ ym.

³³ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jesu kw-eraha rehe har Jesu mondo ame'ë ta pandu pandu hū. Tupāma'e pyrātāha namō pandu pandu. Tupā usak katu te ngā rehe tī.

³⁴ Kupixa namō amō ixo rahā, ame'ë ke muhepy. Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ë ta pe raho. Hok namō amō ixo rahā, ame'ë ke muhepy tī.

³⁵ Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ë ta pe raho tī. Pe, ima'e ym te ame'ë ta pe Jesu mondo ame'ë ta me'ë me'ë. A'erehe ima'e ym te ame'ë ta nixó te.

³⁶ Ko amō sawa'e ixo. Her Jose. “Man-ambe” aja Jesu mondo ame'ë ta amō her moí ehe tī. “Amō ke muhury katu ame'ë ke a'e” aja jande je'ëha. Rewi rainō ke a'e. Xi ypa'ū pe har ke a'e.

³⁷ Kupixa namō a'e ixo. Ame'ë ke muhepy. Pe, upa katu te tamatarer ke Jesu mondo ame'ë ta pe a'e raho.

5

Anani rehe har. Sasi rehe har tī.

¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Anani. Hakehar rer Sasi. Ywy namō a'eta ixo. Ame'ë ke a'eta muhepy.

² Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ë ta pe raho. Anī. Tamatarer ke mupyta we wī jupe.

³ Ame'ë ke hakehar ukwa tī. Petu pandu ipe:

—Anani! Ywy muhepyha ke nde pe nde eremupyta we.

⁴ Satana nde py'a rehe ihī. (Ājā ramūi a'e.) Katu ym aja. Tupā'ā pe te'e nde erepandu. Ywy ke nde eremuhepy ym rahā we, nema'e riki. Nde eremuhepy rahā, tamatarer ke upa katu te nema'e tī. Nde pe nde eremupyta we ame'ë ke nde py'a rupi nde erekwa erexo. Upa katu te nde ereme'ë, aja jande pe nde erepandu naī. Katu ym aja. Sawa'e ta pe te'e nde erepandu. Amō we tī. Tupā pe te'e nde erepandu tī — aja Petu pandu.

⁵ Ame'ë ke hendu rahā, Anani manō ukwap. Upa hendu ame'ë ta mukahem hū.

⁶ Ta'ynuhu ta pu'am. Pe, hete ke pukek. Jytym raho.

⁷ Ixawa'e manō. I'i katu rahā, hakehar uhyk uwyr. Ixawa'e manōha rehe har ukwa ym uwyr.

⁸ Petu pandu ipe:

—Ywy muhepyha ke upa katu te perur my — aja ipe.

Kūjā pandu:

—A'e tŷ. Upa katu te jarur — aja Petu pe.

⁹ Pe, Petu pandu ipe:

—Tupā'ā pe te'e nde erepandu tar katu tī. Nde sawa'e aja tī. Anī. Upa Tupā'ā ukwa katu. Nde sawa'e jytym raho ame'ë ta hukwen rehe uhyk ramō. Nde ke jytym ta raho tī — aja kūjā pe.

¹⁰ Pe, pahar Petu py rehe u'ar ukwap. Manō ukwap. Ta'ynuhu ta ixo uwyr rahā, kūjā manō ame'ë ke rehe usak. Pe, jytym raho tī. Ixawa'e rake rupi jytym tī.

¹¹ Upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta mukahem hū. Manōha rehe har hendu ame'ë ta mukahem hū tī.

Tupā pyrātāha namō mukatu hū

¹² Jesu mondo ame'ë ta mukatu hū ngā ke. Ahy ixo ame'ë ta ke mukatu hū. Aja Tupāma'e pyrātāha ke ngā pe mujesak. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe soroka ihī. Soroka rer Saromā. A'ep upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta jy'ar.

¹³ Johu ngā jy'ar ixo. Ame'ë ta rehe har amō ta pandu: “Katu ame'ë ta ke ame'ë ta” aja pandu. Anī. Ame'ë ta namō jurujar ym ame'ë ta jy'ar tar ym.

¹⁴ Amō ta anī. Amō amō ta Jesu rehe jurujar katu tī. Heta sawa'e ta jurujar katu. Kūjā ta aja tī. Heta jurujar katu ehe tī.

¹⁵ Jesu mondo ame'ë ta mukatu, a'erehe ahy ixo ame'ë ta ke awa rape rupi ngā mou. Tupe 'ar pe mou. Myrape 'ar pe mou tī. Pe, hake rupi Petu te'e asa oho rahā, warahy pe i'ā jesak. Ame'ë ke ahy ixo ame'ë ta 'ar rupi aha ta oho. Pe, katu ta oho, aja ngā ukwa.

¹⁶ Jerusarē ok ta xupe 'ar rupi ok ta juramā ihī. Ame'ē ok ta ngi heta uhyk uwyr ehe. Ahy ixo ame'ē ta ke ngā hupir werur ipe. Ājā ta ipy'a rehe ihī ame'ē ta ke werur ipe tī. Upa katu te Petu mukatu. (Aja rahā, Jesu rehe har Petu ta pandu ame'ē riki jete-har te ke aja mujekwa katu. Petu ta namō Tupā ixo, aja mujekwa katu tī.)

Jesu mondo ame'ē ta ke amō ta mahy

¹⁷ Pe, jundéu awa tama'e pa'i keruhū jyty'ym Jesu mondo ame'ē ta rehe. Upa inamō ixo ame'ē ta jyty'ym a'eta rehe tī. Inamō ixo ame'ē ta rer sanduse ta. (Jesu mondo ame'ē ta koty heta ngā jy'ar oho, a'erehe jyty'ym a'eta rehe.)

¹⁸ Pe, Jesu mondo ame'ē ta ke a'eta pyhyk. Kyndaha pe kynda raho, ok ta kyndaha pe.

¹⁹ Pe, pytun rahā, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr a'eta rehe. Kyndaha rukwen ke pirar. Pe, a'eta ke soroka pe raho. Pandu:

²⁰ —Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe peho. A'ep upa awa ixoha pyahu rehe har ngā pe pepandu pandu — aja Jesu mondo ame'ē ta pe pandu.

²¹ A'eta hendu katu ehe. Pe, pytuniwe rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe oho. A'ep mu'e mu'e u'am.

Pe, ngā panduha renda pe jundéu awa tama'e pa'i keruhū uhyk uwyr. Inamō ixo ame'ē ta uhyk uwyr tī. Pe, jundéu awa ta tamūi ta ke a'eta mujy'ar tī. Johu panduha ta ke mujy'ar. Pe, kyndaha pe sonda ta ke a'eta mondo. Pandu:

—Jesu mondo ame'ē ta ke pemuhyk perur se — aja sonda ta pe pandu.

²² Pe, kyndaha pe sonda ta uhyk rahā, mahem ym.

²³ Jesu mondo ame'ē ta ke mahem ym. Pe, ngā panduha renda pe jywyr oho. A'eta pandu:

—Kyndaha rehe jahyk rahā, upa hukwen ke kynda katu te. Upa hukwen harōha ta harō katu u'am tī. Anī. Hukwen ke jande japirar rahā, jamahem ym sawa'e ta ke — aja sonda ta pandu.

²⁴ Ame'ē ke rehe hendu rahā, pa'ihu ta māte we ame'ē te a'eta my. Sonda tama'e kapitā aja tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū sondama'e kapitā ke a'e.

—Myp a'eta ihon my? — aja pandu pandu a'eta jupe.

²⁵ Pe, amō uhyk uwyr. Pandu:

—Pesarahā! Kyndaha pe sawa'e ta ke pekynda peraho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo apo 'y. Ngā ke a'eta mu'e mu'e u'am — aja tamūi ta pe amō pandu.

²⁶ Ame'ē ke rehe hendu rahā, sonda tama'e kapitā oho piam. Sonda ta inamō oho tī. Pe, Jesu mondo ame'ē ta ke muhyk werur tī. Hātā ym pyhyk a'eta rehe. Hātā

pyhyk rahā, ita ke sonda ta rehe ngā ombor ta, aja kapitā ukwa. Hetaha ngi kyje, a'erehe wewe katu pyhyk raho.

²⁷ Pe, Jesu mondo ame'ē ta ke muhyk rahā, ngā panduha renda pyter pe mupu'am. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu:

²⁸ —Jesu rehe har pemu'e ym apo 'y, aja hātā pehē pe japandu. Anī. Pehendu ym. Pemu'e ame'ē rehe har upa Jerusarē ok ta pe har ta ukwa apo. Jesu ke amō ta riki jukwa. Anī. A'e ke jande riki jajukwa aja pepandu. Katu ym aja — aja Jesu mondo ame'ē ta pe pandu.

²⁹ Pe, Petu namō Jesu mondo ame'ē ta pu'am u'am. Pe, Petu pandu ngā pe:

—Tupā je'ēha rehe jō jahendu katu rahā, katu te ame'ē. Amō sawa'e je'ēha rehe anī. (Katu we ame'ē.)

³⁰ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke pemujar pemu'am. Aja pejukwa. Anī. Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. Tupā rehe jande ramūi ipy'a moī moī katu.

³¹ Pe, Jesu ke hake Tupā muhyk raho. A'erehe a'e riki kapitā keruhū. A'e riki awa muhāha tī. Ma'e ka'u te'eha ke jundéu awa ta ma'ema'e. Anī. Tupā rehe ipy'a muruwak mondo rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ngā rehe.

³² Jesu rehe har japandu pandu. Jask ame'ē rehe har japandu pandu tī. Jesu rehe har Tupā'ī mujekwa tī. Tupā rehe hendu katu ame'ē ta py'a rehe Tupā'ā ke a'e moī katu — aja Petu pandu.

³³ Ame'ē ke pa'ihu ta hendu rahā, parahy te hū. Jesu mondo ame'ē ta ke a'eta jukwa tar katu.

³⁴ Pe, ngā panduha renda pe amō sawa'e pu'am. Her Ngamari. Parise riki a'e. Moise je'ēha mu'e ame'ē ke a'e tī. "Sawa'e katu me'ē ke" aja upa ngā ukwa ehe har. Pe, a'e pandu:

—Jesu mondo ame'ē ta ke soroka pe emondo — aja.

³⁵ Pe, ngā panduha renda pe ixo ame'ē ta pe pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitā ta! Pehendu katurahā! Petu ta ke pemahy ym we rī. Ma'e ke pekwa py peī.

³⁶ Amukwehe te amō sawa'e ixo. Her Téu. Kapitā a'e jupe. Heta sawa'e ta inamō jy'ar oho. Kuja, 400 hetaha. Anī. A'e ke amō jukwa. Pe, inamō ixo ame'ē ta upa uhāi ujan oho. Ame'ē ta ngi har nixóí te apo 'y.

³⁷ A'engi amō sawa'e uwyr tī. Her Jun. Ngariréi ywy pe har a'e. Ngā hetaha ke kapitā keruhū manga manga rahā, Jun uwyr. Inamō heta ngā oho tī. Anī. A'e ke amō jukwa tī. Pe, inamō ixo ame'ē ta upa uhāi ujan oho tī.

³⁸ A'erehe pehē pe ihē apandu katu apo. Jesu mondo ame'ē ta ke pemahy ym. Mā peja ixo. Sawa'e je'ēha rupi a'eta ma'e ke ma'ema'e ixo rahā, upa ta kanim oho.

³⁹ Anī rahā, Tupā je'ēha rupi a'eta ma'ema'e ixo rahā, marā ka ym kanīha. Tupā namō pejumai ta — aja Ngamari pandu.

Pe, a'e pandu ame'ē ke rehe ngā hendu katu.

⁴⁰ Pe, Jesu mondo ame'ē ta ke muhyk werur tī. Upa a'eta ke amō ta nupā hū. Pe, pandu tī:

—Jesu rehe har pepandu ym te apo 'y — aja kapitā ta pandu a'eta pe.

⁴¹ Pe, poir mondo. Ngā panduha renda ngi a'eta uhem oho. Jesu kotyhar ta ke a'eta, a'erehe amō ta mahy. Mahyha ke a'eta pyhyk, ame'ē ke Tupā putar aja a'eta ukwa katu, a'erehe hury katu oho.

⁴² Wera rahā pame katu te a'eta mu'e u'am. Tupā rehe ngā jumu'eha keruhū pe mu'e u'am. Amō ta rok pe mu'e u'am tī. Jesu Kirisutu rehe har mu'e u'am.

6

Awa po wajar mokōi haihu katu ame'ē ta ke

¹ Arahā Jesu rehe amō amō heta jurujar katu. Jundéu awa ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta ngi har amō ta ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta ke tī. Amō ta emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta ke tī. Pe, ngere awa ta je'ēha pandu ame'ē ta parahy. Emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta rehe parahy. Kujā pandu:

—Emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta kyt'yym jande rehe. Ixawa'e manō ame'ē ta heta we ixo. Ame'ē ta ngi har emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta pe me'ē me'ē katu ma'e ke. Ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta pe me'ē me'ē we mi ma'e ke. Katu ym aja. Juja ym me'ē me'ēha — aja ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta je'ē je'ē hū.

²⁻³ Pe, upa katu te Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke amō ta mujy'ar. Jesu mondo ame'ē ta riki mujy'ar. Ame'ē ta ke awa py mokōi hetaha. Ngā pe a'eta pandu:

—Jande mu ta! Pehendu katurahā! Ngā mi'u ke jande jame'ē me'ē rahā, marā ka ym Tupā je'ēha ke amō ta pe jamu'eha rī. Ngā mi'u jame'ēha rehe jō jama'ema'e ja'am. Katu ym aja. Jesu rehe har amō ta pe jamu'e ym rahā, katu ym. A'erehe amō sawa'e ta rehe pesak katu. Ko ipy'a rehe Tupā'a ihī katu ame'ē ta rehe pesak katu. Amō we tī. Ukwa katu ame'ē ta rehe pesak katu tī. Amō we tī. Sawa'e katu te ame'ē ta rehe pesak katu tī. Pehē ngi har awa po wajar mokōi sawa'e ta rehe pesak katu. Pe, ame'ē ta pe japandu ta: “Ngā mi'u ke peme'ē me'ē” aja. Jande anī.

⁴ Tupā je'ēha ke jamu'e ta ngā pe rī. Tupā namō japandu pandu ta rī — aja Jesu mondo ame'ē ta pandu.

⁵ Ame'ē je'ēha rehe upa ngā hury katu, a'erehe ngā mi'u me'ēha ta ke mu'am. Ko Esete ke ngā mu'am. Jesu rehe jurujar katu te ame'ē ke a'e. Ipy'a rehe Tupā'a ihī katu ame'ē ke a'e tī. Amō Siri ke ngā mu'am tī. Amō Pok ke mu'am tī. Amō Nikanor ke mu'am tī. Amō Timā ke mu'am tī. Amō Pame ke mu'am tī. Amō Nikoráu ke mu'am tī. Amō awa ke a'e. Jundéu awa ym a'e. Antioki ok ta pe har a'e. Yman jundéu awa tamūi ta ukwaha rehe a'e jurujar katu. Apo Jesu rehe jurujar katu tī.

⁶ (Ame'ē awa po wajar mokōi sawa'e ta ngā mi'u ke me'ē me'ē ta.) Pe, ame'ē sawa'e ta ke Jesu mondo ame'ē ta ruwa koty ngā mupu'am. Pe, Tupā namō pandu pandu. Ame'ē ta ākā rehe a'eta po ke Jesu mondo ame'ē ta mujar. (Aja ngā mi'u ke me'ē me'ē ame'ē ta ke a'eta, aja ngā pe mujekwa.)

⁷ Tupā je'ēha rehe amō amō ta hendu katu te hū. Jesu rehe amō amō Jerusarē ok ta pe har ta jurujar katu tī. Heta jundéu awa tama'e pa'i ta jurujar katu tī.

Esete ke amō ta pyhyk

⁸ Esete rehe Tupā usak katu te, a'erehe ahy ixo ame'ē ta ke Esete mukatu hū. Tupāma'e pyrātāha namō mukatu hū ngā ke. A'erehe ame'ē ke rehe ngā usak rahā, pandu: “Mā! Katu hū!” aja pandu.

⁹ Pe, inamō amō sawa'e ta je'ē hātā tā hū. Amō koty jundéu awa tama'e jy'ariha renda ngi har ta ke a'eta. Henda rer: “Ngā poir ame'ē ta ke” aja ngā jupe. Syre ok ta ngi uwyr ame'ē ta ke a'eta tī. Amō ta Siri wyy ngi uwyr ame'ē ta ke amō ta tī. Pe, Esete namō a'eta je'ē hātā tā hū.

¹⁰ Ukwa katuha ke Tupā'a muwyr ipe, Esete pe. A'erehe marā ka ym Esete je'ēha ke ame'ē ta mukaniha. A'erehe jyty'ym ehe.

¹¹ A'erehe amō sawa'e ta pe pandu:

—Esete rehe har te'e pepandu peho. Aja rahā, kome'ē tamatarer pehē pe jame'ē ta — aja ngā poir ame'ē ta pandu.

A'erehe sawa'e ta te'e pandu oho:

—“Moise katu ym. Je'ēha rehe pehendū ym” aja Esete pandu ame'ē ke rehe jahendu. “Tupā katu ym. A'e je'ēha rehe pehendū ym tī” aja Esete pandu ame'ē ke rehe jahendu tī — aja Esete rehe har te'e a'eta pandu.

¹² Ame'ē panduha namō upa ngā ke sawa'e ta muparahy. Tamūi ta ke a'eta muparahy tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke a'eta muparahy tī. A'erehe johu ngā Esete koty oho. Pyhyk a'e ke.

¹³ Pe, ngā panduha renda pe raho. Pe, Esete rehe har te'e pandu ame'ē ta ke a'eta werur tī. Te'eha ta pandu:

—Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū katu te, aja jande jakwa katu. Anī. “Jaxer

te'e" aja Esete pandu. "Moise je'ēha katu ym. Pehendu ym ehe" aja a'e pandu tī.

¹⁴ Kuja a'e panduha rehe jahendu tī. Upa Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke Jesu mujaxer ta. Jesu riki Nasare ok ta pe har ke a'e. Upa Moise mu'e ame'ē ke amō koty muruwak ta, aja Esete pandu. Ame'ē ke rehe jahendu tī — aja Esete rehe har te'e sawa'e ta pandu.

¹⁵ Upa katu te ngā panduha renda pe wapyk uī ame'ē ta Esete ruwa rehe usak usak uī. Huwa ke hendy. Tupā je'ēha rahoha ruwa aja hendy.

7

Esete je'ēha ke

¹ Esete pe jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu:

—Ame'ē je'ēha jete har te nde pe my? — aja ipe.

²⁻³ Esete pandu:

—Anī. Te'e riki. Tamūi ta! Pehendu katurahā! Ihē anam ta! Pehendu katu tī. Amarā riki jande ramūi. Mesopot wyy rehe a'e ixo rahā, Tupā pandu ipe. Wera te hū namō ixo ame'ē ke a'e. Ma'e, Harā ok ta pe Amarā tyryk ym we oho rī. Kuja Tupā pandu ipe: "Sengi etyryk eho. Nde anam ta ke ehijar eho. Nde pái rekoha ehijar eho tī. Amō wyy ke nde pe amujesak ta. A'ep etyryk eho" aja Amarā pe.

⁴ A'ehehe Kaundéi wyy ke Amarā hijar oho. Harā ok ta pe tyryk oho. Ipái oho inamō tī. A'engi ipái manō rahā, amō wyy pe a'e ke Tupā mutyryk mondo. Kome'ē wyy pe muwyr, ma'e, Tupā mujesak ame'ē ke pe. Yman a'ep a'e uhyk oho. Apo ame'ē wyy pe jande jaxo tī.

⁵ Anī. Wyy ke nixói ipe, Amarā pe. Ima'e ke nixói te. Tupā me'ē ym we ipe rī. Amarā ra'yr nixói te rahā, Tupā manga katu ipe: "Kome'ē wyy ke nde pe ihē ame'ē ta. Nema'e ta. Ne rainōma'e ta tī" aja Amarā pe Tupā pandu katu — aja Esete pandu.

⁶ A'e pandu tī:

—Kuja Tupā pandu tī: "Amō wyy rehe ne rainō ta ixo ta. A'ep paraky te'e hū ta. Ame'ē ta ke amō awa ta mahy hū ta tī. 'Ar ke ymanuhū ta raho. Kuja, 400 warahy 'ar aha ta oho.

⁷ Ame'ē ke upa rahā, ame'ē awa ta ke ihē amahy ta. Te'e muparakyha ta ke ihē amahy ta. A'engi ame'ē wyy ngi ne rainō ta uhem oho. Kome'ē wyy rehe jwyr ta. Pe, ihē rehe ipy'a ke a'eta moī moī katu ta" aja Amarā pe Tupā manga katu.

⁸ Tupā pandu katu, ame'ē ukwa katuha ke Amarā pe Tupā muwyr. Kuja. Ehe ihī ame'ē pirer ke jupā rahā, jundéu awa kotyhar ke a'e aja mujekwa. Tupā usak katu ehe ame'ē ke a'e, aja ukwa katu. A'ehehe ta'yr pirer ke

Amarā jupā. Ta'yr rer Isak. U'ar, ame'ē ngi awa po wajar mokōi ukwer rahā, ipirer ke jupā. (Aja rahā, Tupā manga katuha ke a'e putar katu, aja mujekwa katu.) Isak aja tī. Ta'yr pirer ke jupā tī. Ta'yr rer Jako. Jako aja tī. Ta'yr ta pirer ke jupā tī. (Pirer jupā rahā, ko jundéu awa ta kotyhar ta ke a'eta. Tupā usak katu a'eta rehe, ame'ē ta ke a'eta, aja mujekwa katu.) Jako ra'yr ta heta. Awa py mokōi ta'yr ta hetaha ipe. Jande ramūi ta ke a'eta.

⁹ —Jako ra'yr ta ngi har peteī Jose. Imu ta jyty'ym ehe. Pe, imu ta muhepy. Pe, Eji wyy pe Jose ke amō ta raho. Paraky te'e a'e ixo. Pe, Jose rehe Tupā usak katu.

¹⁰ A'e ke amō ta mupyrara rahā, Tupā muputu'u katu ingi. Tupā usak katu ehe tī. Ukwa katuha ke muwyr ipe tī. A'ehehe eji wyy pe har tama'e kapitā keruhū ruwa koty pu'am rahā, Jose rehe kapitā keruhū usak katu. Kapitā keruhū rer Parao. Pe, Jose ke kapitā aja a'e mu'am. Eji wyy pe har tama'e kapitā aja a'e mu'am. Kapitā keruhū rok kapitā a'e tī.

¹¹ Pe, ngā pe ngā mi'u nixói te. Upa Eji wyy rupi nixói. Kanaā wyy rupi nixói te tī. Pyrara hū ngā. Jande ramūi pe nixói te tī.

¹² Pe, Eji wyy pe ahúi aja me'ē pyta we mi aja Jako hendu. A'ehehe ta'yr ta ke ixoty mondo, jande ramūi ta ke.

¹³ Mokōihar a'eta oho rahā, imu ta pe juehe har Jose mujekwa. Pe, Jose rehe har Parao ukwa tī. Jose riki jundéu awa ke a'e, aja a'e ukwa.

¹⁴ Pe, ipái pe myrandu Jose mondo. "Eji wyy pe ihē koty ejur. Upa katu te ne anam ta erur tī" aja myrandu mondo.

¹⁵ —Kuja, 75 ngā hetaha ixo. Pe, Eji wyy pe Jako oho. A'ep a'e manō. A'ep jande ramūi ta manō tī, ma'e, Jako ra'yr ta ke.

¹⁶ Ymanuhū tī, jande ramūi kangwer ke amō ta mutyryk raho. Sikē ok ta pe raho. A'ep itakwar keruhū ihī. Ame'ē pe ixangwer ke ngā mou tī. Yman ame'ē itakwar keruhū ke Emor ra'yr ngi Amarā jo'ok. Tamatarer Amarā muhepy ipe.

¹⁷ —Yman Amarā pe Tupā manga katu. Ame'ē panduha rehe uhyk tate rahā, Eji wyy pe jande ramūi ta jumuheta oho.

¹⁸ Pe, Eji wyy pe amō kapitā keruhū uhem ngā pe. Jose ambyr rehe har ukwa ym a'e.

¹⁹ Ame'ē kapitā keruhū muka'u te'e jande ramūi ta ke. Mupyrara hū tī. Kuja jande ramūi pe panduha mondo tī: "Ta'yn ra'yr u'ar rahā, pehē rok ngi pembor indo. Sawa'e ra'yr ta pame katu te pembor indo" aja kapitā keruhū pandu. Aja sawa'e ra'yr ta ke jukwa.

²⁰ Arahā amō sawa'e ra'yr u'ar. Her Moise. Katu hū ame'ē ke a'e, aja imāi ta ukwa.

²¹ A'ehehe jukwa ym. Mahapyr jahy imāi namō mukanim. Pe, hok ngi imāi muhem

mondo rahā, Parao rajyr mahem. Kapitā keruhū rajyr ke a'e. "Ko ihē membyr apo 'y. Ihē amutiha ta" aja Parao rajyr pandu.

²² Pe, upa eji awa tama'e ukwa katuha Moise ke amō mu'e. Je'ēha ke pandu katu te tī. Upa ma'e ke ma'ema'e katu te tī.

²³ —Mokōi awa py upa warahy 'ar ame'ē ke Moise. Pe, arahā ianam ta rehe usak oho. Ianam ta riki jundēu awa ta ke.

²⁴ Pe, oho ixo rahā, ianam ke eji ywy pe har mahy te'e, ame'ē ke rehe usak. Pe, ame'ē ke muputu'u oho. Mahyha ngi mupoir ta, a'erehe jukwa.

²⁵ Eji ywy pe har ke Moise jukwa. [Ihē anam ta ke ihē amupoir ajur, a'erehe ihē ke Tupā muwyr. Ame'ē ke ihē anam ta ukwa ta, aja Moise ipy'a pe ukwa katu. Anī. Aja ym ianam ta ukwa.]

²⁶ Amō wera rahā, mokōi jundēu awa ta jumai ixo, ame'ē rehe Moise usak tī. Pe, muputu'u ta tipe. Pandu a'eta pe: "Sa'e ta! Pehendu katurahā! Mā peja ym! Pehē riki anam ta. A'erehe pejumai ym pexo" aja Moise pandu.

²⁷ Pe, ianam ke mupyrara ame'ē ke sosok mondo. Moise ke sosok mondo. Pandu ipe: "Jandema'e kapitā ym nde. Jandema'e panduha aja ym nde tī. 'Awa katu my?' Anī rahā: 'Awa katu ym my?' Ame'ē panduha aja ym nde.

²⁸ Kwehe eji ywy pe har ke nde erejukwa. Aja ihē ke nde erejukwa tar katu my tī" aja Moise pe pandu.

²⁹ Ame'ē ke rehe hendu rahā, Eji ywy ngi Moise ujan oho. (Parao ukwa ta tī. Ame'ē ngi kyje, a'erehe ujan oho.) Mijā ywy pe oho. Amō ywy pe har aja ixo. (Usak te'e aja ixo.) A'ep hakehar ke pyhyk. Pe, mokōi ta'yr ipe.

³⁰ —A'ep amō mokōi awa pypa warahy 'ar aha oho. Ywy'ā keruhū rake awa nixōi te ame'ē ywy ihī. Ywy'ā keruhū rer Sinái. A'ep Moise wata oho ixo rahā, Jupirā'y ke ukwāi ukwāi te'e ixo. Ame'ē ke rehe a'e usak. Tata hendyha pyter pe Tupā je'ēha rahoha uhem.

³¹ Ame'ē ke rehe usak rahā: "Mā! Ma'e my?" aja pandu jupe. A'erehe hake ngi we usak katu oho ehe. Pe, jandema'e sawa'e te pandu ipe:

³² "Ihē rehe ne ramūi ta ipy'a moī moī katu. Ihē rehe Amarā ipy'a moī moī katu. Isak aja tī. Ipy'a moī moī katu tī. Jako aja tī. Ipy'a ke a'e moī moī katu tī" aja panduha uwyr ipe. Pe, Moise jumukahem ingi, a'erehe ryrī u'am ingi.

³³ Usak tar ym apo ehe 'y. Jandema'e sawa'e te pandu tī: "Ihē Tupā. Ko ihē axo. Nde erepyrū ere'am, ame'ē ywy ke katu te ame'ē ke. A'erehe nde py rehe har ejo'ok. (Aja rahā ihē rehe nde py'a nde eremoī moī katu, aja ihē pe nde eremujukwa.)

³⁴ Ihē kotyhar ta ke Eji ywy pe ixo. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara hū. Ame'ē ke ihē akwa katu. Ame'ē ta jixi'u hū. Ame'ē ke rehe ihē ahendu tī. A'erehe ame'ē ta ke ihē amupoir ajur. Esarahā! Eji ywy pe nde ke ihē amondo ta. Ame'ē ta ke nde erepoir ta ereho" aja Moise pe pandu.

³⁵ —Yman riki ame'ē Moise ke jundēu awa ta putar ym. Pandu ipe: "Jandema'e kapitā ym nde. Jandema'e panduha aja ym nde tī" aja Moise pe. Ame'ē Moise ke Tupā mondo. A'e ke kapitā aja a'e mu'am. Poiriha ke a'e tī. Inamō Tupā je'ēha rahoha ma'ema'e katu. Jupirā'y ke ukwāi ukwāi te'e. Ame'ē pyter pe usak, a'e riki Moise namō ma'ema'e katu.

³⁶ Eji ywy pe ma'e ke Moise ma'ema'e hū. Aja Tupāma'e pyrātāha ke a'e mujesak ngā pe. Y ramūi pe aja tī. Y ramūi rer: "Y pytā." Pe, Eji ywy ngi ianam ta ke mujy'ar raho. Awa nixōi te ame'ē rupi wata oho ixo. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, wata oho ixo. A'ep Tupāma'e pyrātāha ke ngā pe a'e mujesak tī.

³⁷ Jundēu awa ta pe Moise pandu: "Ihē aja amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta tī. Pehē ngi har uhem ta" aja Moise pandu.

³⁸ Awa nixōi te ame'ē pe jundēu awa ta jy'ar ixo. Ame'ē ta namō Moise ixo. Sinái ywy'ā keruhū rake a'eta jy'ar uwyr. Ame'ē ywy'ā keruhū 'ar pe Moise namō Tupā je'ēha rahoha pandu pandu. A'ep Tupā je'ēha ke Moise pyhyk. Ame'ē je'ēha rehe awa hendu katu rahā, ixo katu ta. Ame'ē ke jande ramūi ta pe a'e pandu pandu. Ame'ē ke jande pe muwyr tī.

³⁹ —Anī. Moise pandu ame'ē ke rehe jande ramūi ta hendu ym. Putar ym a'e ke.

⁴⁰ Eji ywy pe jywyr ta tipe oho. Ywy'ā keruhū 'ar pe Moise ixo rī, pe, imu pe jande ramūi ta pandu, ma'e, Arā pe: "Ma'e'ā jande pe emujā. Tupā aja jande pe. Jande ndutar koty oho ta. Eji ywy ngi jande ke Moise mujy'ar werur. Jande jakwa ym ehe har apo. My ihon mamy" aja Arā pe jande ramūi ta pandu.

⁴¹ Arahā itatawa ke te'e tapi'iruhu ra'yr'ā ke a'eta mujā. Ame'ē ruwa koty tapi'iruhu te ke a'eta jukwa. Aja ipy'a moī moī katu u'am ehe. A'eta mujā ame'ē ke rehe hury katu.

⁴² A'erehe jande ramūi ta ke Tupā hijar oho. Pe, upa ywa rehe hendy ame'ē ke rehe jande ramūi ipy'a moī moī katu u'am. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī. Tupā pandu:

"Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Mokōi awa pypa warahy 'ar rahā, awa nixōi te ame'ē rupi pexo.

Heta tapi'iruhu ke pejukwa rahā, ihē rehe pehē py'a pemoī moī ym pexo.

⁴³ Amō rehe pehē py'a pemoī moī katu pexo.

So'o pিরer ok ke peraho. Ame'e wyr pe Moro'a pemoi. Jahy rata'a pemoi ti. Her He'pa.

Ame'e ta tupā ta aja pekwha pehē jupe. Ame'e'a rehe pehē py'a pemoi moī katu pexo. Katu ym aja.

A'erehe amō wyy rehe pehē ke ihē amondo ta. Mambiro ok ta kupe koty ihē amondo ta" aja Tupā pandu.

—Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Esete pandu.

⁴⁴A'e pandu ti:

—Awa nixoi te ame'e rupi jande ramūi wata oho ixo rahā, so'o pিরer ok ke a'eta raho. Ame'e pe Tupā rehe jande ramūi ipy'a moī moī katu ixo. So'o pিরer ok mujāha ke Moise pe Tupā mujekwa. Aja jande ramūi mujā.

⁴⁵A'engi Moise manō rahā, jande ramūi ta ke Josue mujy'ar raho. Kome'e wyy pe mujy'ar werur. Arahā kome'e wyy pe amō awa ta ixo. Pe, ame'e ta ke Tupā muhem mondo. Pe, kome'e wyy ke jande ramūi pyhyk. Henda ke pe pyhyk. Kome'e wyy pe uhyk rahā, so'o pিরer ok ke werur ti. Ame'e ke hainō ta pe jande ramūi mupyta. Ndawi uhem rahā, ame'e ke pewe ixo ri.

⁴⁶Ndawi rehe Tupā usak katu. Pe, Tupā pe Ndawi pandu: "Kome'e wyy pe nde pe ok keruhū ihē amujā tar katu. Ame'e pe nde rehe ngā ipy'a ke moī moī katu ta. Nde rehe Jako ipy'a katu ame'e ke a'e ti" aja Ndawi pandu.

⁴⁷Anī. Ndawi mujā ym. Ta'yr riki mujā.

⁴⁸Saromā riki ok keruhū mujā. Anī. Awa ta mujā ame'e ke rehe Tupā ixo ym. Tupā riki ywate har a'e. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī.

⁴⁹Tupā pandu:

"Ywa pe ihē axo. Ihē riki sawa'e te. Kome'e wyy keruhū pe aja ti. Ihē axo ti.

Ok keruhū awa ta mujā ame'e ke rehe ihē apyta ym ta. Henda peteihar rehe ihē apyta ym ta ti.

⁵⁰Ihē riki upa katu te ma'e ke ihē amujā, aja Tupā pandu" aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Esete pandu.

⁵¹A'e pandu ti:

—Tamūi ta! Pehē ākā janam rāi. Tupā rehe jurujar ym ame'e ta ke pehē, a'erehe pehendu ym. Tupā'a je'ēha ke jande ramūi putar ym.

⁵²Aja pehē ti. Peputar ym ti. Upa Tupā je'ēha pandu ame'e ta ke jande ramūi ta mupyrara. Tupā je'ēha pandu ame'e ta ke a'eta jukwa ti. Tupā ra'yr uwyr ta, aja pandu ame'e ta ke a'eta jukwa. Pe, Ta'yr uwyr rahā, peputar ym a'e ke.

⁵³A'e ke pejukwa ti. Tupā je'ēha ke pehē pe Tupā je'ēha rahoha ta muwyr. Anī. Ame'e ke rehe pehendu ym — aja jundēu awa ta pe Esete pandu pandu.

Esete ke amō ta jukwa

⁵⁴Esete je'ēha rehe hendu rahā, ngā panduha rendama'e kapitā ta parahy ehe. Parahyha rehe hāi su'u su'u u'am.

⁵⁵Pe, Esete py'a rehe Tupā'a ihī katu. Pe, ywa rehe Esete ma'a rahā, Tupā rake wera te hū, ame'e rehe usak. Tupā rake Jesu pu'am u'am ame'e ke rehe usak ti.

⁵⁶A'e pandu:

—Pesarahā! Ywa pe sawa'e te i'āi. Amuk-wehe te we kome'e wyy keruhū pe wyyj uwyr ame'e ke a'e. Tupā rake pu'am u'am apo 'y. Ame'e ke rehe ihē asak — aja Esete pandu.

⁵⁷Anī. Ipyakwar ke ipo pe hetaha ta kynda. (Hendu tar ym a'eta.) Ahem hū ti. Pe, opor oho ehe.

⁵⁸Pe, ok ta ngi muhem raho. A'ep ita pe japi. Aja a'e ke ngā jukwa. Sawa'e wan namō ita omborihā ta kamixa ke hijar oho.

⁵⁹Sawa'e wan ame'e rer Sāu. Itā a'eta omombor ixo rahā, Esete pukái:

—Jesu! Ihēma'e sawa'e te nde! Ihē'a ke eraho! — aja pukái.

⁶⁰Pe, ipynarāi pe u'ar. Hātā pukái ipe ti:

—Sawa'e! Ihē rehe peme'e ta katu ym ame'e ke te'e ma'ema'e ixo. Peme'e ta ke emupyrara ym — aja Esete pukái.

Upa pandu rahā, a'e manō.

Pe, Esete ke ngā jukwa rahā, Sāu pandu ti: "Ere! Pejukwa katu!" aja riki.

8

Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke Sāu mupyrara

¹Arahā Jesu rehe jurujar katu ame'e ta heta ixo. Jerusarē ok ta pe heta ixo. Ame'e ta ke amō ta mahy hū. Mupyrara hū ti. A'erehe amō amō wyy rupi uhāi oho. Jundēi wyy rupi uhāi oho. Samari wyy rupi uhāi oho ti. Jesu mondo ame'e ta jō Jerusarē ok ta pe ixo.

²Tupā rehe hendu katu ame'e ta Esete rete ke jyty m raho. Jixi'u hū ehe.

³Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke Sāu mumba tar katu. Ok rupi pame katu te kekar oho ixo. Mahem rahā, muhem raho. Pe, kyndaha pe kynda raho. Sawa'e ta ke aja. Kūjā ta ke aja ti. Kyndaha pe kynda raho ti.

Samari wyy pe myrandu katu ke amō pandu oho

⁴Amō amō ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'e ta uhāi oho. A'ep Jesu rehe har pandu pandu. Myrandu katu ke pandu raho.

⁵Amō sawa'e ixo. Her Siri. Samari wyy pe ok ta ihī. A'ep a'e oho. Myrandu katu pandu pandu raho. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'e ke a'e. Awa muhāha a'e, aja ok ta pe har ta pe a'e pandu pandu raho ti.

⁶ Pe, je'ēha rehe ok ta pe har ta hendu hendu katu te u'am. Tupāma'e pyrātāha namō marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. (Aja rahā, Jesu rehe har pandu ame'ē riki jete'har te ke, aja mujekwa. Inamō Tupā i'xo, aja mujekwa tī.)

⁷ Heta ngā py'a ngi ājā ta ke Siri muhem mondo. Ājā ta uhem rahā, hātā ahem hū. Heta jupyrātā rātā ame'ē ta ke mukatu tī. Heta wata katu ym ame'ē ta ke mukatu tī. (Aja rahā, Jesu rehe har pandu ame'ē riki jete'har te ke, aja mujekwa. Inamō Tupā i'xo, aja mujekwa tī.)

⁸ A'erehe a'ep pe har ta hury katu ehe.

⁹ Pe, ame'ē ok ta pe amō sawa'e i'xo. Her Simā. Paje a'e. Yman samari ywy pe har ta ke a'e muka'u ka'u te'e. Sawa'e keruhū jupe, aja pandu pandu ngā pe.

¹⁰ Je'ēha rehe upa hendu katu. Upa ok ta pe har ta hendu katu ehe. Ngā pandu:

—Tupāma'e pyrātāha namō a'e i'xo — aja Simā rehe har upa ngā pandu naī.

¹¹ Paje a'e. Yman ngā ke muka'u te'e, a'erehe a'ep pe har ta hendu katu ehe.

¹² Pe, myrandu katu ke Siri pandu pandu. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja pandu pandu. Ame'ē rehe amō jurujar katu rahā: "Ihē kotyhar ke" aja Tupā pandu. Pe, ame'ē myrandu katu rehe a'ep pe har ta jurujar katu. Sawa'e ta jurujar katu. Kūjā ta aja tī. Jurujar katu tī. Pe, ame'ē ta ke Siri mujahuk. (Aja rahā Tupā kotyhar ta ke apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.)

¹³ Simā jurujar katu tī. Upa Siri mujahuk rahā, inamō Simā i'xo. Tupāma'e pyrātāha namō Siri mukatu hū ngā ke. Ame'ē ke Simā usak rahā, jupandu jupe:

—Mā! Katu te — aja Simā jupe.

¹⁴ Jerusarē ok ta pe Jesu mondo ame'ē ta i'xo. Kuja a'eta hendu. Tupā je'ēha rehe Samari ywy pe har ta jurujar katu, aja a'eta hendu. A'erehe Petu ke Siri koty a'eta mondo. Juā ke mondo tī.

¹⁵ A'ep a'eta uhyk rahā, jurujar katu ame'ē ta rehe har Tupā namō pandu pandu:

—Kome'ē ta rehe Tupā'a emuwyr — aja Tupā pe pandu.

¹⁶ A'ep pe har ta rehe Tupā'a ihī ym we rī, a'erehe Tupā namō Petu ta pandu. A'ep pe har ta ke mujahuk rahā, Jesu je'ēha rupi mujahuk jō. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

¹⁷ Pe, a'eta ākā rehe ipo ke Petu ta mujar. Pe, a'ep pe har ta rehe Tupā'a ihī katu tī.

¹⁸⁻¹⁹ Amō ta ākā rehe ipo ke Jesu mondo ame'ē ta mujar rahā, a'ep pe har ta rehe Tupā'a ihī katu. Ame'ē ke rehe Simā usak rahā, Petu ta pe a'e pandu:

—Ame'ē pyrātāha ke ihē pe pemuwyr rahā, tamatarer pehē pe ihē ame'ē ta. Pe, amō ta ākā rehe ihē po amujar rahā, a'eta rehe Tupā'a ihī katu ta tī — aja Simā pandu.

²⁰ Petu pandu:

—Tupā'a ke Tupā me'ē te'e. Ame'ē ke rehe tamatarer nde eremuhepy ta, aja nde erekwaha naī. Katu ym aja. A'erehe tamatarer ke ne namō mupyraraha renda pe oho ta my.

²¹ Tupā koty nde py'a ihī katu ym, a'erehe jande namō nde erema'ema'e ym ta. Tupā rehe har nde eremu'e ym ta tī.

²² Nde erekwaha ngi emuruwak katu. Katu ym ame'ē nde erekwaha rehe har Tupā namō epandu pandu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta nde rehe.

²³ (Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke jama'ema'e.) A'erehe nde erejyty'ym te ha namō nde erexo, aja akwa. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha namō nde erexo. Ame'ē ke nde erehijar ym rī, aja ihē akwa tī — aja Simā pe Petu pandu.

²⁴ Pe, Petu pe Simā pandu. Juā pe pandu tī:

—Anī. Pehērahā! Ihē rehe har Tupā namō pehē riki pepandu. Aja rahā, ma'e ke ihē rehe uhyk ym ta. Petu pandu ramō: "Tamatarer ke ne namō mupyraraha renda pe oho ta" aja ihē rehe uhyk ym ta — aja Simā pandu.

²⁵ Tupā je'ēha ke Petu ta pandu pandu. Jesu rehe a'eta usak ame'ē rehe har pandu pandu tī. Upa pandu rahā, Jerusarē ok ta pe a'eta jywyr oho. Jywyr oho i'xo rahā, amō amō ok ta rupi myrandu katu pandu pandu oho. Samari ywy pe ok ta ihī. Ame'ē rupi pandu pandu oho i'xo.

Etio ywy pe har namō Siri pandu

²⁶ Siri rehe Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Ehorahā! Warahy jurukwā koty awa rape ihī, ma'e, iapyr kotyhar ke. Jerusarē ok ta ngi Ngasa ok ta pe awa rape ihon. (Ymanihar awa rape ke ame'ē.) Ame'ē awa rape rupi eho — aja Siri pe pandu.

²⁷⁻²⁸ Pe, kamixa ke Siri munde. Pe, ame'ē rape rehe uhyk oho. Ame'ē rupi hekoha pe amō sawa'e jywyr ta oho i'xo. Etio ywy pe har a'e. Eunu a'e. Etio ywy pe har tama'e kapitā keruhū pe a'e paraky i'xo. Kapitā keruhū riki kūjā ke. Kūjā rer Kanda. Ima'e tamatarer usakiha ke sawa'e. Kapitā a'e tī. Amukwehe we Jerusarē ok ta pe oho. Tupā rehe ipy'a a'e moī moī oho. Apo hekoha pe jywyr oho i'xo. Myra ujan ame'ē 'ar pe oho i'xo. Pe, oho i'xo rahā, Tupā je'ēha rehe usak usak uī. Yman Isai mupinim, ame'ē rehe usak usak uī.

²⁹ Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Pe, Siri pe Tupā'a pandu:

—Ixoty eho exo — aja ipe.

³⁰ Pe, ixoty Siri ujan oho i'xo. Pe, uhyk ehe. Isai mupinim ame'ē ke sawa'e pandu

pandu. Ame'ë ke rehe Siri hendu rahā, pandu ipe:

—Sa'e! Nde eresak eresak ame'ë ke nde erekwa katu my? — aja Siri pandu ipe.

³¹ Sawa'e pandu:

—Anī. Amō ihē ke mu'e ym rahā, marā ka ym ihē akwaha. Se ewapyk ejur. Ihē rake ewapyk — aja Siri pe sawa'e pandu.

³² Pe, sawa'e rake wapyk. Tupā je'ēha rehe sawa'e usak usak ame'ë ke kuja ihī:

“Jukwaha renda pe arapuharan ke amō jukwa raho.

A'e aja tī. A'e ke amō ta jukwa ta raho tī.

Arapuharan ra'yr ke amō ta hawī rahā, ahem ym. A'e ke aja tī. Je'ë ym ta a'e ke tī.

³³ A'e ke ngā mupyrara rahā, amō muputu'u ym ingi. Ame'ë ywy pe har ta katu ym te ame'ë ke ma'ema'e ipe. Ame'ë rehe har pandu ym awa.

A'e ke amō ta jukwa ta. Pe, kome'ë ywy keruhū ke hījar ta oho” aja pinīha ke sawa'e usak usak uī.

³⁴ Pe, Siri pe sawa'e pandu:

—Emujekwa ihē pe rahā! Awa rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ë ke pandu pandu ko my? Juehe har pandu pandu my? Amō rehe har pandu pandu my? — aja sawa'e pandu.

³⁵ Pe, Jesu rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ë ke pandu pandu, ame'ë ke Siri mujekwa ipe. Tupā je'ēha rehe sawa'e usak ramō, ame'ë ke Siri mu'e.

³⁶ Ame'ë ngi Jesu rehe har mu'e mu'e tī. Pe, pe rupi oho ixo rahā, y rehe a'eta uhyk oho. Pe, etio ywy pe har pandu:

—Ko y ihī. Ihē ke nde eremujahuk rahā, katu my? — aja Siri pe pandu.

³⁷ [Siri pandu ipe:

—Jesu rehe nde erejurujar katu rahā, katu tiki — aja etio ywy pe har pe pandu.

A'e pandu:

—Jesu Kirisutu riki Tupā ra'yr, aja ihē akwa katu — aja etio ywy pe har pandu.]

³⁸ A'erehe myra ujan ame'ë ke etio ywy pe har mupyta. Pe, y rehe a'eta uhyk oho. Mokōi jō a'eta.

³⁹ A'e ke Siri mujahuk. (Aja rahā, Tupā kotyhar ke a'e apo 'y, aja mujekwa katu.) Pe, y ngi a'eta uhem rahā, Siri ke Tupā'ā pyhyk raho. Etio ywy pe har usak ym te ehe tī. Pe, pe rupi hury jywyr oho tī.

⁴⁰ Siri riki pahar Asot ok ta pe uhem. A'engi amō amō ok ta pe myrandu katu pandu pandu oho. Jesu rehe har ame'ë myrandu katu ke pandu pandu oho. Pe, Sesarēi ok ta pe uhyk oho.

9

Jesu rehe Sáu jurujar katu
(At 22.6-16; At 26.12-18)

¹⁻² Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe Sáu parahy te rī. Upa jukwa tar katu. A'erehe jundéu awa tama'e pa'i keruhū pe a'e oho. Pandu ipe:

—Ndama ok ta pe ihē aho ta. A'ep jundéu awa tama'e jy'ariha renda heta ihī. A'ep Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke ihē amahem rahā, apukwar ta arur. Sawa'e ta ke ihē apukwar ta arur. Kūjā ta ke apukwar ta arur tī. Jerusarē ok ta pe arur ta. Ne je'ēha rupi ihē aho ta. A'erehe paper pinim ke ihē pe emuwyr — aja pa'i keruhū pe Sáu pandu.

Pe, ame'ë ke Sáu pe a'e me'ë.

³ Pe, Sáu oho. Ndama ok ta pe uhyk Tate rahā, pahar ywa ngi wera te hū. Hake rupi wera te hū.

⁴ Ywy pe a'e u'ar ukwap. Kuja je'ēha rehe a'e hendu:

—Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my? — aja Sáu hendu.

⁵ Sáu pandu:

—Sa'e! Awa nde my? — aja pandu ipe.

Pe, Sáu pe pandu:

—Ihē riki Jesu. Ihē ke nde eremupyrara erexo.

⁶ Ere. Epu'am. Ndama ok ta pe eho. A'ep ma'e nde erema'ema'e ta ame'ë ke amō pandu ta nde pe — aja Jesu pandu.

⁷ Sáu namō oho ame'ë ta pyta u'am. Uhem ym ngā je'ēha ke. Amō je'ēha rehe jō a'eta hendu. Anī. Usak ym awa ke rehe.

⁸ Pe, Sáu pu'am. Pe, eha pirar rahā, usak ym te ma'e ke. A'erehe ipo rehe amō ta pyhyk.

⁹ Aja Ndama ok ta pe hykíy muhyk raho. Mahapyr ukwer rahā, usak ym te ma'e ke rehe. Arahā u'u ym te ma'e ke. Y ke u'u ym tī.

¹⁰ Pe, Ndama ok ta pe amō sawa'e ixo. Her Anani. Jesu rehe jurujar katu a'e. Ixeraiha aja usak. Aja jandema'e sawa'e te mujekwa ipe:

—Anani!

A'e pandu.

—Sawa'e! Ma'e nde pe? — aja Anani.

¹¹ Jandema'e sawa'e te pandu ipe:

—Eho! Ok ta rape rupi eho. Ok ta rape rer: “Tatambyk.” Ame'ë rupi Jun rok ihī. Ame'ë rupi epandu: “My Jun rok ihī my? My Sáu? Tar ok ta pe har a'e” aja epandu eho. Ihē pe ma'e pandu pandu uī apo.

¹² Kuja ixeraiha aja a'e usak. Ixoty nde erehyk ereho. Nde po ke iākā rehe nde eremujar. Aja rahā, ma'e ke rehe a'e usak katu ta tī. Aja ixeraiha rehe a'e usak — aja Anani pe jandema'e sawa'e te pandu.

¹³ A'e pandu:

—Sawa'e! Ame'ë sawa'e rehe har amō ta pandu hū ihē pe. Nde kotyhar ta rehe mäte hū ma'e jaxeraiha ke ma'ema'e. Aja Jerusarē ok ta pe ixo ame'ë ta pe ma'ema'e hū tī.

¹⁴ Ko Ndama ok ta pe aja tī. Nde kotyhar ta ke mahy ta uwyr tī. Upa nde rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e pyhyk ta uwyr. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū je'ēha rupi a'e uwyr. A'erehe aho tar ym ixoty — aja Anani pandu.

¹⁵ Jandema'e sawa'e te pandu ipe:

—Anī. Sáu koty eho! Ihē asak katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē rehe a'e paraky ta apo 'y. Ihē rehe har a'e pandu pandu ta oho. Ame'ē riki ima'e parakya ke. Amō awa ta pe ihē rehe har pandu pandu ta oho. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe pandu ta oho. Kapitā keruhū pe pandu ta oho tī. Jundéu awa ta pe pandu pandu ta oho tī.

¹⁶ Ihē rehe har a'e pandu pandu ta oho, a'erehe a'e ke amō ta mupyrara te hū ta. Ame'ē ke ihē amujekwa ta ipe — aja Anani pe pandu.

¹⁷ Pe, ixoty Anani oho. Jun rok mahem rahā, ixē oho. Pe, Sáu ākā rehe ipo mujar. Pandu ipe:

—Sáu! Jesu rehe nde erejurujar katu apo 'y, a'erehe nde riki ihē mu apo 'y! Se nde erejur rahā, Jesu rehe nde eresak. A'e riki jandema'e sawa'e te. A'e riki ihē ke muwyr nde koty. A'erehe ihē ajur. Nde reha ke amopak katu ajur. Nde py'a rehe Tupā'ā ihī katu ta tī — aja Sáu pe Anani pandu.

¹⁸ Pe, pahar Sáu reha ngi ma'e ke u'ar. Pira pিরer aja saka ame'ē ke u'ar. Pe, usak katu tī. Pe, pu'am. Pe, a'e ke Anani mujahuk. (Aja rahā, Jesu kotyhar ke a'e apo 'y, aja mujekwa katu.)

¹⁹ Pe, ma'e ke upa u'u rahā, pyrātā katu tī.

Ndama ok ta pe myrandu katu ke Sáu pandu pandu

Ndama ok ta pe Sáu pyta we rī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta namō pyta we rī.

²⁰ Pe, pahar jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e ixē oho. Jesu rehe har a'e pandu pandu oho. “Jesu riki Tupā ra'yr” aja ngā pe a'e pandu pandu.

²¹ Upa hendu ame'ē ta pandu: “Mā! Ma'erehe my!” aja ngā. Pe, pandu pandu a'eta jupe tī:

—Mā! Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke kome'ē sawa'e mupyrara hū. Jerusarē ok ta pe ixo, ame'ē ta ke mupyrara hū. Ndama ok ta pe aja tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke pyhyk uwyr tī. Pe, Jerusarē ok ta pe a'e pukwar ta raho. Pa'ihu ta pe pukwar ta raho, a'erehe se uwyr: Apo Jesu rehe har a'e pandu pandu katu. Ma'ewā puki! — aja a'eta jupe.

²² Sáu pandu katu te:

—Jetehar te riki. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja ngā pe a'e mujekwa katu te.

Ame'ē rehe har pandu katu te, a'erehe jundéu awa ta je'ēha ke mujywyr ym ipe.

Ndama ok ta pe ixo ame'ē ta mujywyr ym ipe.

²³ Yman a'ep Sáu ixo. Pe, jundéu awa ta jy'ar ixo. Pandu pandu a'eta jupe:

—Sáu ke jande jajukwa ta jaho — aja a'eta jupe.

²⁴ A'erehe ok ta rukwen pe a'eta harō u'am. Wera rahā, harō u'am. Pytun rahā, harō u'am tī. Sáu ke a'eta pyhyk rahā, jukwa ta. Anī. Ame'ē rehe har Sáu pe amō pandu oho.

²⁵ A'erehe pytun rahā, Sáu ke ehe katu ame'ē ta muhem mondo. Ok ta ita kurar ngi mujy mondo. Wasākā ran keruhū pe mujy mondo. Pe, ujan oho a'eta ngi.

Jerusarē ok ta pe Sáu ixo

²⁶ Pe, Jerusarē ok ta pe Sáu uhyk oho. Uhyk rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta namō a'e jy'ar ta tipe oho. Anī. Sáu ngi a'eta kyje. Jesu rehe Sáu jurujar katu apo 'y, ame'ē ke a'eta ukwa ym, a'erehe kyje ingi.

²⁷ Pe, Manambe oho ixoty. Pe, Jesu mondo ame'ē ta koty Sáu ke a'e muhyk raho. Ame'ē ta pe upa Sáu rehe har a'e pandu:

—Pe rupi Sáu oho ixo rahā, jandema'e sawa'e te rehe a'e usak. Jandema'e sawa'e te pandu pandu ipe tī. Apo Jesu rehe har Sáu pandu pandu tī. Ndama ok ta pe a'e pandu pandu hū. Pandu rahā, a'e kyje ym amō ta ngi — aja Jesu mondo ame'ē ta pe Manambe pandu.

²⁸ Pe, ame'ē ta namō Sáu pyta. Jerusarē ok ta rupi Jesu rehe har a'e pandu pandu oho.

²⁹ Pandu pandu rahā, kyje ym ngā ngi. Pe, amō awa je'ēha pandu ame'ē ta a'ep ixo tī. Jundéu awa ta ke a'eta tī. Ngere awa ta je'ēha a'eta pandu. Ame'ē ta namō Jesu rehe har Sáu pandu pandu hū. Je'ē hātā tā a'eta namō tī. Pe, Sáu ke ame'ē ta jukwa ta tipe.

³⁰ Ame'ē ke Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ukwa rahā, Sesaréi ok ta pe Sáu ke a'eta raho. A'engi Tar ok ta pe Sáu ke a'eta mondo.

³¹ Ajame'ē ke Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke amō ta mupyrara ym. (Sáu mupyrara ym apo 'y.) A'erehe upa jundéi wry rupi ixo ame'ē ta ke amō ta mupyrara ym tī. Ngariréi wry pe ixo ame'ē ta ke mupyrara ym tī. Samari wry pe ixo ame'ē ta ke mupyrara ym tī. Pe, Jesu rehe jurujar katu te we ngā oho ixo. Tupā rehe ipy'a katu ixo tī. Tupā'ā mujekwa katu tī, a'erehe amō amō ta Jesu rehe jurujar katu tī.

Ri ok ta pe Petu oho. Jop ok ta pe oho tī.

³² Amō amō ok ta rupi Petu ohoho ixo. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe a'e usak oho.

³³ Pe, Ri ok ta pe uhyk oho. A'ep amō sawa'e rehe uhyk. Her Enéi. Upa jupyrātā rātā ame'ē ke a'e. Awa po wajar mahapyr warahy 'ar rahā, myrape 'ar pe túi, hok pe.

³⁴ Pe, Petu pandu ipe:

—Ené! Nde ke Jesu Kirisutu mukatu! Myrape 'ar ngi epu'am. Pukeka ke emupuku katu emou — aja Enéi pe pandu.

³⁵ Pahar Enéi pu'am. Upa Ri ok ta pe har ta usak ehe. Pe, Tupā koty ipy'a ke ame'ē ta muruwak mondo. Saro ok ta pe har ta aja tī. Usak ehe tī. Pe, Tupā koty ipy'a ke a'eta muruwak mondo tī.

³⁶ Jop ok ta pe kūjā ixo. Her Tambi. Ngere awa ta je'ēha kuja amō her tī: “Ndo” aja ipe. Jesu rehe a'e jurujar katu tī. Katu ame'ē pame katu te amō ta pe a'e ma'ema'e katu. Ima'e ym te ame'ē ta rehe a'e haihu katu tī.

³⁷ Ri ok ta pe Petu ixo rahā, ma'e ahyha ke kūjā pyhyk. Pe, manō. Hete ke amō ta kutuk. Y pe kutuk. (A'ep pe har ta aja te'eha a'e. Upa kutuk rahā, hete ke pukek.) Pe, kapy ywate har henda ihī ame'ē pe mou.

³⁸ “Ri ok ta pe Petu ixo” aja Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta hendu. Ri ok ta kotete ihī. A'erehe ixoty mokōi sawa'e ta mondo. Kuja sawa'e ta pandu oho ipe:

—Pahar jandē namō eho — aja Petu pe pandu oho.

³⁹ Pe, Petu pu'am. Sawa'e ta namō oho. Jop ok ta pe uhyk rahā, kapy ywate har henda ihī ame'ē pe amō ta raho. Upa ix-awa'e manō ame'ē ta juramā u'am. Petu rake rupi juramā u'am. Jixi'u hū u'am. Ixuwe katu rahā, kamixa ke Ndo mujā mujā. Ame'ē ke Petu pe mujesak jesak u'am. Kamixa puku Ndo mujā ame'ē ke mujesak jesak u'am tī.

⁴⁰ Pe, kapy ngi upa kūjā ta ke Petu muhem mondo. Pe, ipynarāi pe wapyk. Tupā namō pandu pandu. Pe, hete koty uwak. Pandu:

—Tambi! Epu'am! — aja kūjā manō ame'ē ke pe Petu pandu.

Pe, eha ke kūjā pirar. Petu rehe ma'ā rahā, wapyk.

⁴¹ Ipo ke Petu pyhyk. Pe, mupu'am. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e mujy'ar. Ixawa'e manō ame'ē ta ke mujy'ar tī.

⁴² Kūjā kwera ramō ame'ē ke a'e mujesak kūjā ta pe. Ame'ē rehe har myrandu upa Jop ok ta rupi amō ta pandu pandu oho.

⁴³ A'erehe Jesu rehe heta ngā jurujar katu. Jop ok ta pe Petu pyta we rī. So'o pirer rehe ma'eha namō a'e pyta we rī. Her Simā.

10

Kone rehe har

¹ Sesaréi ok ta pe amō sawa'e ixo. Her Kone. Homa awa tama'e sonda ta ixo. Itar wyy ngi sonda ta uwyr. Ame'ē tama'e kapitā ke a'e. Kuja, 100 hetaha sonda tama'e kapitā ke a'e. Sawa'e katu ame'ē ke a'e.

² Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu. Upa katu te hok wyr pe har ta aja tī. Tupā rehe ipy'a moī

moī katu tī. Amō awa riki a'e. Jundéu awa ym a'e. Pe, jundéu awa ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta rehe a'e haihu katu. Tupā namō a'e pandu pandu katu te tī.

³ Amō wera rahā, warahy ywa ku'a ihon Tate rahā, ixeraiha aja a'e usak. Tupā je'ēha rahoha wyyj uwyr ehe, aja a'e usak katu. A'e pandu:

—Kone! — aja Tupā je'ēha rahoha.

⁴ Kone usak ehe rahā, jumukahem ingi. Pe, pandu ipe:

—Sa'e! Ma'e nde pe my? — aja Kone pandu.

Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Tupā namō nde erepandu pandu, ame'ē ke a'e ukwa katu. Ma'e ke nixōi te ame'ē ta rehe nde erehaihu katu, ame'ē ke ukwa katu tī.

⁵ A'erehe nde rehe a'e usak katu. Apo Jop ok ta pe sawa'e ta ke emondo. Simā Petu pe: “Jande namō eho” aja a'eta pandu ta oho.

⁶ Amō sawa'e rok pe Simā Petu ixo. Ok jar rer amō Simā. Ame'ē Simā so'o pirer rehe ma'eha ke a'e. Y ramūi rake hok ihī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁷ Pe, Tupā je'ēha rahoha jyywr oho. Aja ixeraiha aja Kone usak. Pe, mokōi miasu ta ke Kone mujy'ar. Amō sonda ke mujy'ar tī. Ame'ē sonda riki jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu tī. Konema'e miasu a'e tī.

⁸ Ame'ē mahapyr sawa'e ta pe upa usak ame'ē rehe har Kone pandu pandu. Pe, Jop ok ta pe mahapyr sawa'e ta ke a'e mondo.

⁹ Ame'ē ku'ē rahā, pe rupi a'eta oho ixo rī. Warahy jandar Tate rahā, Jop ok ta pe uhyk Tate. Arahā, ok kupe 'ar pe Petu oho. (Ame'ē ok kupe ipe katu.) A'ep Tupā namō pandu pandu ta. (Aja te'eha jundéu awa ta ma'ema'e katu. Ok kupe 'ar pe Tupā namō pandu pandu katu uī.)

¹⁰ A'e myahy uī. Ma'e ke u'u tar katu. Pe, ma'e ke amō mupupur ixo rahā, ixeraiha aja a'e usak.

¹¹ Kuja usak. Ywa ngi pan keruhū aja me'ē wyyj uwyr ixo. Iapyr rehe pame katu te pukwar. Ame'ē mujy muwyr.

¹² Kome'ē wyy keruhū pe mujy muwyr. Ame'ē jywī pe upa katu te wyy rupi so'o ta wata ame'ē ta ihī. Upa katu te ipixi'a pe ma'e wata ame'ē ta ihī tī. Upa katu te ma'ewyra wewe ame'ē ta ihī tī.

¹³ Pe, kuja hendu:

—Petu! Epu'am! Ma'e ke ejukwa! Ame'ē ke e'u! — aja ipe.

¹⁴ Petu pandu:

—Sa'e! Anī! So'o ta para ihī. Jande ramūi u'u ym ame'ē ke pehī. A'erehe ihē a'u ym ta tī — aja Petu.

¹⁵ Pe, kuja je'ēha uhyk ehe tī:

—Jete riki. Apo Kone aja Tupā pandu. Jaxer te'e aja ym ekwa ekwa eī — aja Petu pe.

¹⁶ Aja mahapyr uhyk katu te ehe. Pe, upa ywa pe jywyr oho tí. Aja ixeraiha aja Petu usak.

¹⁷ Usak ramō ame'ē rehe har ipy'a pe Petu ukwa ukwa katu te uí. "Ma'ewā aja my?" aja jupe. Arahā Kone mondo ame'ē ta uhyk uwyr. Hukwen koty pu'am u'am. Simā rok ke amō ta mujekwa a'eta pe.

¹⁸ Pe, a'eta pukái:

—Se Simā Petu ixo my? — aja sawa'e ta pukái.

¹⁹ Usak ramō ame'ē rehe har Petu ukwa ukwa uí rí. Pe, Tupā'ā pandu ipe:

—Ehendu katurahā! Mahapyr sawa'e ta nde pe pandu uwyr.

²⁰ Epu'am. Ewyjy eho. Sawa'e ta namō eho. Ekyje ym a'eta ngi. Nde koty a'eta ke ihē amuwyr — aja Petu pe.

²¹ Pe, Petu wyjy oho a'eta koty. Pandu:

—Sawa'e ke pekekar pexo ame'ē ke ko ihē. Ma'e pehē pe? — aja Kone muwyr ame'ē ta pe Petu pandu.

²² A'eta pandu:

—Nde koty jande ke Kone muwyr. Sonda tama'e kapitā a'e. Sawa'e katu ame'ē ke a'e. Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moí moí katu. Kone rehe har upa jundéu awa ta pandu katu. Kwehe Tupā je'ēha rahoha mujekwa ipe: "Nde rok pe Petu ke emuhyk erur. Nde pe ma'e ke a'e pandu pandu ta" aja Kone pe. A'erehe jande jajur — aja Petu pe sawa'e ta pandu.

²³ Pe, Petu pandu:

—Pejur! Se pepyta we rí. Ka'aruk koty apo — aja sawa'e ta pe.

Ame'ē ku'ē rahā, ima'e ke Petu moí katu. Pe, a'eta namō oho. Amō ta oho tí. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke. Jop ok ta pe har ta ke a'eta.

²⁴ A'engi amō ku'ē rahā, Sesaréi ok ta pe a'eta johu uhyk oho. Kone rok pe uhyk rahā, Kone harō ixo. Petu ta rehe harō ixo. Ianam ta ke a'e mujy'ar. Ehe katu ame'ē ta ke mujy'ar tí. Upa ame'ē ta harō ixo tí.

²⁵ Hok pe Petu ixte tate rahā, ixoty Kone oho. Pe, Petu py koty a'e jumumbe jumumbe oho. Ipynarāi pe a'e wapyk uí tí. (Aja ipy'a moí moí ta tipe.)

²⁶ Pe, a'e ke Petu mupu'am. Pandu ipe:

—Epu'am katu! Nde aja sawa'e te'e ihē tí. Ihē rehe nde py'a emoí moí ym eí — aja Kone pe Petu pandu.

²⁷ Hok pe ixte oho rahā, Kone namō Petu pandu pandu.

²⁸ A'ep hetaha ta rehe Petu usak. Pe, a'eta pe Petu pandu:

—Jundéu awa aja ym namō jande jaxo rahā, katu ym. Aja jande ramūi ta je'ēha ke. Ame'ē ke pekwa katu. Ko jundéu awa ihē. Amō awa rok pe aja tí. Amō awa rok pe jande jaxe rahā, katu ym tí. Aja jande ramūi ta je'ēha tí. Ame'ē ke pekwa katu tí. Aní. Aja

ym apo 'y. Amō awa namō jaxo rahā, katu apo 'y. Aja ihē pe Tupā mujekwa. Amō awa jaxer ym, aja ihē pe Tupā mujekwa katu tí. Ihē keraiha rupi a'e mujekwa katu ihē pe.

²⁹ A'erehe ihē pe nde kotyhar ta pandu rahā, pahar ihē ajur. Apo ihē akwa ta. Ma'erehe ihē ke nde eremuhyk se my? — aja Petu ipe.

³⁰ Pe Kone pandu:

—Amukwehe ihē rok pe ihē axo. Mahapyr aker apo. Tupā namō ihē apandu pandu aí. Se warahy rahā, apo aja, ma'e warahy ywa ku'a ihon rahā. Pahar ihē ruwa koty sawa'e uhem u'am. Ima'e mundeha riki hendy!

³¹ Ihē pe a'e pandu: "Kone! Tupā namō nde erepandu pandu ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ima'e ym te ame'ē ta rehe nde erehahiu katu ame'ē ke Tupā ukwa katu tí.

³² Apo Jop ok ta pe amō ke emondo. Simā Petu pe a'eta pandu ta oho. Amō Simā rok pe ixo. Ame'ē Simā so'o pírer rehe ma'eha ke a'e. Y ramūi rake hok ke ihí" aja ihē pe.

³³ A'erehe pahar nde koty sawa'e ta ke ihē amondo. Pahar nde erejur. Katu aja. Ko jande jaxo apo. Jande rehe Tupā usak katu ixo. Upa nde pe Tupā mujekwa ame'ē ke rehe jande jahendu tar katu — aja Petu pe Kone pandu.

Petu je'ēha ke

³⁴ Pe, Petu pandu:

—Jete! Ihē akwa katu apo! Ihē keraiha aja ihē asak. A'erehe upa katu te awa ta rehe Tupā juja katu te usak katu, aja akwa katu.

³⁵ Amō amō awa ta ipy'a ke moí moí katu ehe rahā, ame'ē ke Tupā putar katu tí. Amō amō awa ta katu ame'ē ke ma'ema'e rahā, ame'ē ke a'e putar katu tí. Upa katu te amō amō awa ta rehe a'e juja katu te usak katu. (Upa so'o ke a'u katu, ame'ēja saka Tupā mujekwa.)

³⁶ —Apo kuja pekwa katu. Jundéu awa ta pe je'ēha ke Tupā muwyr. Ngā py'a ke Jesu muhury katu, ame'ē myrandu katu ke muwyr. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

³⁷ Upa Juā pandu pandu rahā, Jesu riki pandu pandu uwyr tí. Upa Juā mujahuk rahā tí. Ngariréi ywy pe Jesu pandu pandu py. A'engi Jundéi ywy rupi pandu pandu oho.

³⁸ Jesu rehe har pekwa katu. Nasare ok ta pe har a'e. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Tupā'ā ke a'e moí katu ehe tí. Usak katu ehe tí. A'erehe upa ok ta rupi katu ame'ē ke a'e ma'ema'e oho. Ājā ta awa ta py'a rehe ihí, ame'ē ta ke upa mukatu hū tí.

³⁹ Awa ta py'a ngi upa muhem mondo. Jundéu awa ta ok ta rupi Jesu ma'ema'e, ame'ē rehe jande jasad. Ame'ē rehe har japandu pandu. Jerusarē ok ta pe ma'ema'e ame'ē ke rehe jasad tí. Ame'ē rehe har japandu pandu tí. Pe, myra ngā mupia

ame'ë ke rehe Jesu ke amō ta mujar mu'am. Aja a'e ke ngā jukwa.

⁴⁰ —Pe, mokōi ukwer rahā, a'e ke Tupā mukwera katu muhem.

⁴¹ Jesu ke jande pe a'e mujesak tī. Upa ngā usak ym ehe. Jande pe jō Tupā mujesak. Jande rehe Tupā usak katu ame'ë ta ke jande. Yman rahā, jande rehe a'e usak katu ta tī, aja a'e ukwa katu. Upa a'e kwera katu uhem rahā, Jesu namō ma'e ke jande ja'u. (Aja rahā, a'e atu kwera katu aja jakwa katu. Ixuwe katu a'e, aja jakwa katu tī.)

⁴² Pe, jande pe a'e pandu: "Ihē rehe har ngā pe pepandu pandu peho. Ngā rehe har ihē atu apandu pandu ta aja Tupā mu'am. 'Katu pehē. Tupā namō pexo katu' aja apandu ta. Anī rahā: 'Katu ym pehē. Mupyraraha renda pe peho' aja apandu ta tī. Aja ixuwe katu ame'ë ta rehe har ihē apandu ta. Manō ame'ë ta ke ihē amukwera katu ta muhem. Pe, ame'ë ta rehe har apandu katu ta tī" aja jande pe Jesu pandu — aja Petu pandu.

⁴³ A'e pandu tī:

—Jesu rehe har upa ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ë ta pandu pandu. Kuja pandu: "Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. Pe, Jesu rehe a'e jurujar katu rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ehe. Jesu je'ēha rupi Tupā ipy'a jywyr ta ehe" aja ymanihar ta pandu — aja Kone ta pe Petu pandu.

Amō awa ta rehe Tupā'ā ihī katu

⁴⁴ Petu pandu pandu uī rahā, upa hendu uī ame'ë ta rehe Tupā'ā ihī katu. Kone ta rehe ihī katu.

⁴⁵⁻⁴⁶ Amō amō awa tama'e je'ēha ke Kone ta pandu pandu. (Aja Tupā'ā ihī katu, aja mujekwa katu Petu ta pe.) Tupā rehe har pandu pandu tī: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja pandu katu ipe. Ame'ë ke Jop ok ta ngi Petu namō uwyr ame'ë ta hendu. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ke a'eta tī. Jundéu awa ta ke a'eta tī. Pe, aja ame'ë ta hendu rahā, amō awa ta rehe Tupā'ā ihī katu, aja a'eta ukwa katu tī. (Jundéu awa aja ym ame'ë ta rehe ihī katu, aja ukwa katu tī.) A'erehe: "Mā! Katu tiki" aja pandu. Pe, Petu pandu:

⁴⁷ —Jande aja kome'ë ta rehe Tupā'ā ihī katu tī. A'erehe kome'ë ta ke jande jamujahuk rahā, katu tiki. Amō ta riki marā ka ym je'ēha ke — aja Petu pandu. (Mujahuk rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu amō ta pe.)

⁴⁸ Pe, inamō uwyr ame'ë ta pe Petu pandu:

—Jesu Kirisutu je'ēha rupi kome'ë ta ke pemujahuk — aja a'eta pe.

Upa mujahuk rahā, Petu ta pe Kone pandu:

—Jande namō pepyta we rī — aja a'eta pe.

11

Jerusarē ok ta pe har ta pe Petu pandu pandu

¹ Tupā je'ēha rehe amō awa ta jurujar katu, aja Jesu mondo ame'ë ta hendu. Jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu, aja hendu. Jundéi ywy rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Tupā je'ēha rehe amō awa ta jurujar katu, aja ame'ë ta hendu tī.

² Pe, Jerusarē ok ta pe Petu jywyr rahā, amō ta je'ë je'ë hū inamō. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta a'eta. Ipirer jupāha putar katu ame'ë ta ke a'eta. A'erehe hamūi ta ukwa aja me'ë rehe hendu katu we rī. Ame'ë ta je'ë je'ë hū tī:

³ —Amō awa ta rok pe nde erexe ereho. Aja rahā, katu ym. Jundéu awa ta aja ym ame'ë ta ke. Ame'ë ta namō ma'e ke nde ere'u tī. Katu ym tī — aja Petu pe je'ë hū.

⁴⁻⁵ Pe, upa katu te ame'ë rehe har Petu pandu pandu. Kuja pandu:

—Jop ok ta pe ihē axo rahā, Tupā namō ihē apandu pandu aī. Pe, ihē keraiha aja ihē asak. Ame'ë rupi kuja ihē asak. Ywa ngi pan keruhū aja me'ë wyjy uwyr. Iapyr rehe pame katu te pukwar. Ame'ë mujy muwyr.

⁶ Ihē rake pyta. Jywi pe ihē ama'ā katu rahā, ywy rupi so'o wata ame'ë ta rehe ihē asak. Ka'a rupi so'o ixo ame'ë ta rehe ihē asak tī. Ipxixi'a pe wata ame'ë ta rehe ihē asak tī. Ka'a rupi ma'ewyra wewe ixo ame'ë ta rehe ihē asak tī.

⁷ Pe, kuja ihē pe je'ēha pandu muwyr: "Petu! Epu'am! Ma'e ke ejukwa! Ame'ë ke e'u!" aja ihē pe.

⁸ Pe, ihē apandu: "Sa'e! Anī! Jande ramūi ta u'u ym ame'ë ke ihē a'u ym ta tī" aja ihē apandu.

⁹ Pe, ywa ngi je'ēha ihē pe uwyr tī: "Ame'ë ke jete har te riki. Apo amō koty. 'Katu' aja Tupā pandu. 'Ame'ë ke jaxer te'e' aja ym ekwa eī" aja ihē pe.

¹⁰ Aja mahapyr ihē rehe uhyk katu te. Pe, upa katu te ywa pe jywyr oho.

¹¹ —Pe, arahā ok pe mahapyr sawa'e ta uhyk uwyr tī. Simā rok pe ihē axo, a'ep uhyk uwyr. Ame'ë ta ke ihē koty amō muhyk muwyr. Sesaréi ok ta ngi muhyk muwyr.

¹² Pe, ihē pe Tupā'ā pandu: "Pahar sawa'e ta namō eho" aja ihē pe. Ko ixo ame'ë ta ihē namō oho tī. Awa po wajar peteī hetaha ta oho tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke a'eta tī. Sesaréi ok ta pe jande jahyk rahā, Kone rok pe jande jaxe jaho.

¹³ —Hok pe Tupā je'ēha rahoha rehe Kone usak, ame'ë rehe har jande pe a'e pandu pandu. Tupā je'ēha rahoha pandu ipe: "Jop ok ta pe sawa'e ta emondo. Simā Petu pe a'eta pandu ta oho: 'Pahar jande namō eho' aja.

¹⁴ Nde ke Tupā muhā katu ta ame'ē rehe har a'e pandu ta nde pe. Upa nde rok wyr pe har ta ke Tupā muhā katu ta tī. Ame'ē rehe har a'e pandu ta tī" aja Kone pe pandu.

¹⁵ Pe, a'eta pe ihē apandu pandu rahā, jande aja ame'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu tī.

¹⁶ Pe, Jesu je'ēha ke ihē akwa a'am. Kuja a'e pandu: "Y pe Juā mujahuk. Pehē amō koty. Pehē rehe Tupā'ā ihī katu ta" aja Jesu pandu katu.

¹⁷ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jesu Kirisutu rehe jande jajurujar katu rahā, Tupā'ā ke jande py'a rehe Tupā muwyr. Jande aja jundēu awa aja ym ame'ē ta py'a rehe Tupā'ā ke Tupā muwyr tī. A'erehe marā ka ym ihē aje'ēha. Tupā namō ihē ajumai ym ta me'ē te'e — aja Petu pandu.

¹⁸ Ame'ē ke rehe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta hendu rahā, je'ēha uhem ym. Jerusarē ok ta pe har ta ke a'eta. Pe, Tupā pe pandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Kuja pandu tī:

—Aja rahā, jundēu awa aja ym ame'ē ta Tupā koty ipy'a muruwak mondo rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta tī — aja Jerusarē ok ta pe har ta pandu.

Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo

¹⁹ Yman Esete ke amō ta jukwa rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke amō ta mupyrara tī. A'erehe amō koty koty ame'ē ta uhāi oho. Amō amō ta Seni ywy pe oho. Amō amō ta Xi ypa'ū pe oho tī. Amō amō ta Antioki ok ta pe oho tī. Ame'ē ta uhāi uhāi oho rahā, jundēu awa ta pe jō Tupā je'ēha ke pandu pandu.

²⁰ Pe, amō sawa'e ta Antioki ok ta pe uhyk oho. Xi ypa'ū pe har ta ke a'eta. Syre ok ta pe har ke amō ta tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'eta. Pe, Antioki ok ta pe uhyk rahā, jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke a'eta pandu pandu. Jesu rehe har pandu pandu.

²¹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e je'ēha rupi a'eta pandu pandu. A'erehe hamūi ta ukwaha ke heta ngā hijar. Antioki ok ta pe har ta riki hijar. Pe, jandema'e sawa'e te rehe a'eta jurujar katu tī.

²² Ame'ē rehe har myrandu ke Jerusarē ok ta pe har ta hendu. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta hendu. A'erehe Antioki ok ta pe Manambe ke a'eta mondo. (Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e muhury ta oho, a'erehe a'e ke a'eta mondo.)

²³ A'ep a'e uhyk rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta heta ixo. A'erehe a'eta rehe Tupā usak katu, aja Manambe ukwa katu. A'erehe a'e hury katu. Pandu pandu we hū tī:

—Tapijar te'e we Jesu rehe pejurujar katu — aja Manambe pandu.

²⁴ Sawa'e katu ame'ē ke Manambe. Tupā'ā ihī katu ehe tī. Jesu rehe a'e jurujar katu te tī. Manambe pandu katu, a'erehe heta ngā Jesu rehe jurujar katu.

²⁵ Tupā je'ēha ke inamō Sāu mu'e ta, aja Manambe putar, a'erehe Tar ok ta pe Manambe oho. A'ep Sāu ke a'e kekar oho.

²⁶ Mahem rahā, Antioki ok ta pe werur inamō. Petei warahy 'ar rahā, a'ep mokōi sawa'e ta pyta rī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta namō ame'ē ta pyta. Johu ngā ke a'eta mu'e mu'e. Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe amō ta pandu py: "Kirisutu kotyhar ta ke" aja. (Amō: "Jesu kotyhar ta ke" aja her tī.)

²⁷ Arahā Antioki ok ta pe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta uhyk uwyr. Jerusarē ok ta ngi uhyk uwyr.

²⁸ Heta ame'ē ta ngi har petei pu'am. Her Angambo. Tupā'āma'e pyrātāha namō kuja a'e pandu:

—Kome'ē ywy keruhū rupi ngā mi'u nixōi te ta. Ngā myahy te hū ta — aja Angambo pandu.

Jetehar te riki ame'ē. Aja uhyk. Karāu riki homa awa tama'e kapitā keruhū rahā, aja uhyk.

²⁹ A'erehe Jesu kotyhar ta pandu:

—Jundēi ywy rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta myahy hū ta. A'erehe tamatarer ke jamujy'ar ta. Ame'ē ta pe jamondo ta — aja Antioki ok ta pe har ta pandu.

Pe, ima'ehū namō ixo ame'ē ta heta me'ē. Aja mujy'ar. Ima'e heta ym rahā, ame'ē ta ta'yr mi me'ē. Aja mujy'ar tī.

³⁰ Pe, upa tamatarer mujy'ar rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta pe mondo. Jundēi ywy rupi ixo, ame'ē kapitā ta pe mondo. Manambe riki tamatarer raho. Sāu amō raho inamō tī.

12

Jesu kotyhar ta ke amō ta mupyrara tī

¹ Arahā amō amō we Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Ero mupyrara. Ero riki jundēu awa tama'e kapitā.

² Pe, Ero je'ēha rupi Tian ke amō jukwa oho. Tian riki Juā mu. Kyse puku pe jukwa. Ame'ē rehe jundēu awa ta hury katu.

³ Ame'ē ke Ero ukwa rahā, Petu ke a'e pyhyk tī. Pasuko weraha rehe uhyk Tate rahā, Petu ke pyhyk. (Ame'ē wera rahā, jundēu awa ta mbeju ke u'u. Mbeju ke mupururukiha nixōi te, ame'ē ke u'u.)

⁴ Upa pyhyk rahā, kyndaha pe kynda raho. Heta sonda ta harō u'am. Awa py wajar mokōi sonda ta harō u'am. Tumeme harō py. A'engi amō tumeme harō tī. A'engi amō tumeme harō tī. Aja pame katu te harō u'am. Pe, Pasuko weraha upa rahā, Petu ke

Ero muhem tar katu. Jundéu awa ta ruwa koty jukwa tar katu.

⁵ Pe, Petu rehe sonda ta usak katu u'am. (Jesu kotyhar ta anī.) A'eta Tupā namō pandu pandu hū. "Kyndaha ngi Petu ke emuhem katu" aja inamō pandu pandu hū.

Kyndaha ngi Petu ke Tupā je'ēha rahoha muhem

⁶ Pytun rahā, mokōi sonda ta pyter rupi Petu ukwer ou. Ku'ē rahā, Petu ke Ero muhem ta tipe. Jukwa ta tipe. Petu ke ipo apyr rupi sonda ta pukwar, ita tupaham pe. Ita tupaham pe sonda ta ipo apyr rupi pukwar tī. Kyndaha rukwen ke sonda ta harō u'am tī.

⁷ Pe, pahar kyndaha rehe Tupā je'ēha rahoha uhyk. Wera hū a'ep. Petu jixi'y rehe pyhyk. Pe, mukatak. Aja mupak. Pandu ipe: —Pahar epu'am! — aja Petu pe.

Pe, pu'am rahā, pahar ita tupaham ke jujirar ingi. Tik tik tik. Upa jujirar.

⁸ Pandu ipe tī:

—So'o pিরer nde ku'a rupi har emujar. Nde py' rehe har epukwar tī — aja Petu pe.

Ame'ē upa rahā, pandu ipe tī:

—Kamixa emunde tī! Jahorahā! — aja Petu pe.

⁹ Pe, inamō Petu oho ixo. Kyndaha ngi uhem oho ixo. Anī. Petu ukwa ym rī. Tupā je'ēha rahoha muhem raho ame'ē ke Petu ukwa katu ym. Ixerai nahā my, aja Petu ukwaha naī.

¹⁰ Hukwen harōha asa py oho. Mokōihar ta ke asa oho tī. Pe, ita rukwen rehe uhyk oho. Ame'ē riki ok ta rukwen ke. Ok ta pe ixo oho ame'ē ke. Ame'ē rehe uhyk rahā, jupirar te'e u'am. Pe, a'eta uhem oho. Awa rape rupi wata we, pe, pahar Petu ke Tupā je'ēha rahoha hijar oho.

¹¹ Arahā Petu ukwa katu. Kuja jupandu jupe:

—Ihē akwa katu te apo 'y! Tupā je'ēha rahoha ke ihē koty Tupā muwyr. Ero ngi ihē ke a'e mupoir. Ihē ke mupoir, a'erehe ihē ke amō jukwa ta, ame'ē ke jundéu awa ta usak ym ta apo 'y — aja Petu jupe.

¹² Poiriha Petu ukwa rahā, Mari rok rehe uhyk oho. Mari riki Juā māi. Mak aja Juā rer tī. A'ep heta jy'ar uī. Tupā namō pandu pandu uī.

¹³ Pe, ok kurar rukwen rehe Petu uhyk rahā, pukāi u'am. Pe, kūjātāi usak oho. Ma'e mupupuriha ke a'e. Her Ho.

¹⁴ Petu je'ēha ke a'e ukwa. A'erehe hury katu jywyr oho. Hukwen ke pirar ym we ipe rī. Pe, amō ta pe a'e pandu oho:

—Se soroka pe Petu ixo! — aja kūjātāi.

¹⁵ Amō ta pandu:

—Anī. Nde te'e pe aja. Nde ereka'u te'e! — aja kūjātāi pe.

Anī. A'e pandu we rī:

—Jete atu te atu. Se Petu ixo! — aja a'eta pe.

Pe, amō ta pandu:

—Anī. Tupā je'ēha rahoha riki. Petu rehe usak katu ame'ē ke a'e — aja ipe.

¹⁶ Petu pukāi pukāi we u'am rī. Pe, amō hukwen pirar oho. Petu rehe a'eta usak rahā, a'eta pandu: "Mā! Myja nde erehem my? Mā!" aja a'eta pandu.

¹⁷ Pe, ipo ke Petu mukatak. (Aja a'eta je'ēha ke muputu'u a'eta ngi.) Pe, kyndaha ngi Tupā muhem ame'ē rehe har pandu pandu a'eta pe. Petu pandu tī:

—Ame'ē rehe har Tian pe pepandu peho. Jesu kotyhar ta pe pepandu peho tī — aja a'ep ixo ame'ē ta pe Petu pandu.

Pe, amō koty kanim oho.

¹⁸ Pytuniwe te rahā, sonda ta pandu pandu hū a'eta jupe. "My Petu ihon mamy?" aja sonda ta pandu hū.

¹⁹ Pe, sonda ta pe Ero pandu:

—Pekekar pehorahā! — aja a'eta pe.

Anī. Mahem ym a'eta. Pe, hukwen harōha ta pe Ero pandu pandu. Petu uhemihā rehe har pandu. Anī. Je'ēha nixoi te a'eta rehe. Pe, amō sonda ta pe Ero pandu:

—Harōha ta ke pejukwa! — aja.

A'engi Jundéi ywy ngi Ero oho. Sesaréi ok ta pe oho. A'ep pyta rī.

Ero manōha rehe har

²⁰ Ero ixo ame'ē ywy ngi ngā mi'u ke Tir ok ta pe har ta werur. Aja te'e'ha a'eta. Sinō ok ta pe har ta aja tī. Ngā mi'u werur tī. Pe, Tir ok ta pe har ta rehe Ero parahy te. Sinō ok ta pe har ta rehe parahy tī. A'erehe ame'ē mokōi ok ta pe ngā mi'u ke Ero mondo ym te apo 'y. A'erehe Ero rehe Tir ok ta pe har ta usak oho. Sinō ok ta pe har usak oho tī. Mukatu ta oho. (Aja rahā, ngā mi'u ke Ero mondo ta tī, aja ngā ukwa. A'erehe mukatu oho.) Eroma'e miasu pe ame'ē ta pandu py. Her Mbasā. Kapitā rok usakiha ke a'e. Ame'ē namō a'eta mukatu py oho. A'engi Ero namō mukatuha rehe har johu ngā pandu ta oho.

²¹ Pe, amō weraha ke Ero manga. Arahā kapitāma'e myrape tymā 'ar pe a'e wapyk. Ima'e mundeha katu te ame'ē ke a'e munde. Pe, ngā pe a'e pandu pandu katu te uī.

²² A'erehe Ero rehe ngā ipy'a katu u'am. Ehe har kuja pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe har ym a'e! Tupā tiki a'e — aja ukwa ngā jupe.

²³ Tupā aja Ero rehe ipy'a ke amō ta moī moī katu. Ame'ē ke Ero muputu'u ym ngā ngi. A'erehe pahar Tupā je'ēha rahoha parahy ehe. Ma'e ahyha mondo ehe. Upa hete rupi tapuru su'u su'u hū. Aja a'e manō.

²⁴ Pe, Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu oho. Amō amō ta Jesu rehe jurujar katu tī.

²⁵ Tamatarer ke upa raho rahā, Manambe jywyr oho. Jerusarē ok ta ngi jywyr oho. Sāu jywyr oho inamō tī. Jywyr oho rahā, Juā Mak ke a'eta raho. Antioki ok ta pe a'eta jywyr uhyk oho.

13

Manambe ke Jesu kotyhar ta mondo. Sāu ke mondo tī.

¹ Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ngi har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ixo. Mu'eha ta ke a'eta tī. Ko Manambe. Amō Simā. "Amō awa pihun" aja her tī. Amō Rusi. Syre ok ta pe har a'e. Amō Sāu. Amō Manaē. Ero namō a'e tyha oho ame'ē ke a'e.

² Ero riki jundēu awa tama'e kapitam. Pe, Jesu kotyhar ta riki johu ma'e u'uha ke hijar. (Aja Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī katu.) Tupā namō a'eta pandu pandu uī tī. Arahā Tupā'ā mujekwa a'eta pe:

—Manambe rehe ihē katu asak. Sāu rehe aja tī. A'erehe a'eta ke pemondo. Ihē amujekwa ame'ē ke a'eta ma'ema'e ta oho — aja a'eta pe Tupā'ā mujekwa.

³ Pe, a'eta ma'e u'uha hijar we rī. Tupā namō pandu pandu we tī. Pe, Manambe ākā rehe ipo ke Jesu kotyhar ta mujar. Sāu ākā rehe mujar tī. (Aja Tupā katu usak a'eta rehe, aja amō ta pe Jesu kotyhar ta mujekwa katu.) Pe, Manambe ta ke a'eta mondo.

Xi ypa'ū rehe Manambe ta uhyk oho

⁴ Serēu ok ta pe Manambe wata uhyk oho. Sāu aja tī. A'eta ke Tupā'ā mondo. A'engi Xi ypa'ū rehe uhyk oho. Jarusu keruhū pe oho.

⁵ Pe, Sarami ok ta pe uhyk rahā, jundēu awa tama'e jy'ariha renda pe ixo oho. A'ep Tupā je'ēha ke a'eta pandu pandu. Juā Mak a'eta namō ixo. Manambe ta namō ma'e ke a'e ma'ema'e ixo.

⁶⁻⁸ Ypa'ū rupi a'eta asa oho. Pe, Pa ok ta pe uhyk oho. A'ep amō sawa'e rehe a'eta usak. Her Mba Jesu. Erima aja her tī. Ngere je'ēha pandu ame'ē ke: "Erima" aja ipe. Jundēu awa ke a'e. Paje a'e. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e jupe. Kapitā rehe katu ame'ē ke a'e. Kapitā rer Seji Pāu. Ukwa katu a'e ma'e. Pe, Manambe ta namō a'e pandu oho. Manambe ta ke a'e juehe muhyk werur. Tupā je'ēha ke a'e hendu tar katu. Anī. Ame'ē ke Erima putar ym. Paje putar ym. Jesu rehe kapitā jurujar katu ame'ē ke a'e putar ym tī. A'erehe Manambe ta namō a'e je'ē je'ē hū.

⁹ Pe, paje rehe Sāu ma'ā katu. Sāu amō her ipe tī. "Pāu" aja amō ipe tī.

¹⁰ Tupā'ā ihī katu ehe. Pe, Pāu pandu:

—Satana ra'yr ke nde! (Ājā ramūi a'e.) Katu amō ta ma'ema'e ame'ē ke nde ereputar ym. Amō ta ke nde eremuka'u te'e hū. Tupā riki jete har te ke mujekwa katu.

Anī. Ame'ē ke te'eha aja nde eremuruwak eremondo.

¹¹ A'erehe apo nde ke Tupā mahy ta. Heta nde ereker rahā, ma'e ke nde eresak ym te ta. Nde reha uwe ta — aja paje pe Pāu pandu.

Pahar Erima pe weraha kanim oho. Usak ym te ma'e ke. A'e ke pete'e jywyr jywyr ixo. Ipo rehe amō pyhyk ta raho ame'ē ke a'e kekar ixo.

¹² Ame'ē rehe kapitā usak rahā, Jesu rehe jurujar katu. Jesu rehe har Pāu ta mu'e mu'e uī. Ame'ē ke kapitā hendu hendu uī tī. Paje reha uwe ame'ē ke rehe a'e usak tī. A'erehe a'e pandu: "Mā!" aja.

Pisi ywy rehe Pāu ta oho

¹³ Pe, Pa ok ta ngi Pāu uhem oho. Manambe oho tī. Ehe katu me'ē ta oho tī. Jarusu keruhū pe oho. Pe, Peje ok ta pe uhyk oho. Ame'ē ok ta Pansi ywy rehe ihī. Juā anī a'e. Pāu ta ke Juā Mak hijar oho. (Pāu ta namō pyta ym.) Jeje Jerusarē ok ta pe jywyr oho.

¹⁴ Pe, Peje ok ta ngi Pāu ta uhem oho. Antioki ok ta pe uhyk oho. Ame'ē ok ta Pisi ywy rehe ihī. Pe, jundēu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundēu awa tama'e jy'ariha renda pe a'eta ixo oho. A'ep wapyk uī.

¹⁵ Pe, Moise mupinim ame'ē ke amō pandu pandu. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē ke pandu pandu tī. Upa pandu rahā, Pāu ta pe jy'ariha rendama'e kapitā ta pandu:

—Jande mu ta! Pandu katuha ke pepandu tar katu rahā, pepandu apo — aja Pāu ta pe.

¹⁶ Pe, Pāu pu'am rahā, ipo mukatakiha namō ngā je'ēha ke muputu'u ngā ngi. Pe, pandu:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Upa katu te Tupā rehe ipy'a moī moī katu ame'ē ta tī!

¹⁷ Pehendu katu tī! Tupā rehe jundēu awa ta ipy'a moī moī katu. Ko jande johu riki jundēu awa ta ke. Jande ramūi ta rehe Tupā usak katu. Yman amō awa ta aja Eji ywy rehe jande ramūi ixo. Arahā jande ramūi ke Tupā muheta. Pe, pyrātāha rupi jande ramūi ke a'e muhem muwyr. Eji ywy ngi muhem muwyr.

¹⁸ Awa nixōi te ame'ē rupi jande ramūi wata wata ixo. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, wata wata ixo. Arahā ma'e ka'u te'eha ke jande ramūi ta ma'ema'e hū. Anī. Tupā ipy'a katu te we ehe rī. Hijar ym we rī.

¹⁹ Kanaā ywy rehe amō amō awa ta ixo. Ame'ē ta ke Tupā mumba. Amō koty henda pe har ta ke mumba tī. Amō koty koty henda pe har ta ke mumba tī. Aja awa po wajar mokōi amō koty henda pe har ta ke a'e mumba tī. Pe, ame'ē ta renda ke pe jande ramūi ta ke a'e mupyta.

²⁰ Ame'ë wyy rehe heta warahy 'ar rahā, jande ramūi ta ixo. Kuja, 450 warahy 'ar rahā, ixo.

—A'engi ngā rehe har pandu pandu ame'ë ta ke Tupā mu'am. Kapitā ta aja a'eta tī. Pe, Samue uhyk. Tupā je'ëha pandu ame'ë ke a'e.

²¹ Pe, kapitā keruhū ke jande ramūi putar rahā, Sāu ke Tupā mu'am. Ki ra'yr a'e. Menjamī rainō ke a'e. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, a'e riki kapitā keruhū.

²² Pe, Sāu ke Tupā hijar rahā, Ndawi ke a'e mu'am tī. Ndawi riki Jese ra'yr. Kapitā keruhū aja mu'am. Kuja ehe har Tupā pandu: "Sawa'e ihē aputar katu ame'ë ke ihē amahem. A'e riki Ndawi. Upa katu te ihē apandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu" aja Tupā pandu.

²³ Yman jundéu awa ta ke amō muhā katu ta, aja Tupā pandu katu. A'e riki Jesu. Jesu riki ngā muhāha aja Tupā mu'am. Jesu riki Ndawi rainō. (Aja rahā, kapitā keruhū a'e tī, aja mujekwa katu.)

²⁴ Jesu pandu ym rahā we, jundéu awa ta pe Juā pandu pandu. Kuja pandu: "Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Pe, Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā, pehē ke ihē amujahuk ta" aja Juā pandu pandu.

²⁵ Pe, Juāma'e parakyha upa Tate rahā, a'e pandu: "Amō rehe peharō pexo. Ihē riki a'e ym. Pehendu katurahā! Ihē raikwer rupi a'e uwyr ixo. Jesu ke a'e. A'e riki katu te me'ë ke. A'erehe ima'e miasu, aja axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē" aja Juā pandu — aja Páu pandu.

²⁶ A'e pandu tī:

—Ihē mu ta! Pehē riki Amarā rainō ta! Pehendu katurahā! Upa katu te Tupā rehe ipy'a moī moī katu me'ë ta tī! Pehendu katu tī! Awa ta ke Tupā muhā katu ta, ame'ë myrandu katu ke jande pe a'e muwyr.

²⁷ Jesu riki awa muhāha ke a'e. Ame'ë ke Jerusarē ok ta pe har ta ukwa ym. Kapitā ta ukwa ym tī. Jundéu awa tama'e putu 'uha 'ar rahā pame katu te Tupā je'ëha ke amō ta pandu pandu. Ame'ë ke a'eta ukwa ym tī. Tupā je'ëha pandu ame'ë ta mupinim ame'ë ke rehe a'eta usak usak. Ame'ë ke a'eta ukwa ym tī. "Jesu ke pejukwa" aja a'eta pandu rahā, Tupā je'ëha pandu ame'ë ta mupinim aja Jesu ke a'eta jukwa.

²⁸ Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ke sonda ta jukwa katu te'e ta. Jesu riki aja ma'ema'e ym. Anī. Amō ta jukwa tar katu te'e. A'erehe Jesu jukwaha rehe har Pirat pe a'eta pandu.

²⁹ Pe, jukwaha rehe har upa katu te Tupā je'ëha pandu ame'ë ta mupinim, ame'ë ke ame'ë ta ma'ema'e. (Mupinim, aja jukwa.) Upa jukwa rahā, myra ngā mupia ame'ë ngi

amō ta muji. Pe, itakwar keruhū rupi a'eta mou raho.

³⁰ Anī. A'ep pyta ym. A'e ke Tupā mukwera katu muhem.

³¹ Kwera katu uhem rahā, inamō ixo ame'ë ta usak usak katu ehe tī. Amukwehe te we Ngariréi wyy ngi Jerusarē ok ta pe Jesu namō a'eta ohoho. A'eta riki usak usak katu ehe tī. Heta ukwer rahā usak usak katu ehe tī. Ehe har jundéu awa ta pe a'eta pandu pandu apo.

³²⁻³³ Ko pehē pe myrandu katu ke jande japandu pandu tī. Jande ramūi ta pe Tupā manga katu. Jesu ke a'e mukwera katu muhem rahā, ame'ë manga katuha ke jande pe a'e muhyk katu. Jande ramūi ta rainō ta ke jande. Kweraha rehe har Tupā je'ëha rehe panduha ihī. Her Saumo. Mokōihar rehe ihī. Kuja Tupā je'ëha:

"Nde riki ihē ra'yr. Apo: 'Nde riki nde erexo py ame'ë ke nde' aja ihē amu'am.

Aja rahā: 'Nde riki katu te' aja nde ke ihē amu'am. Aja ngā pe ihē amujekwa" aja Tupā pandu.

³⁴ —Tupā je'ëha rehe kuja panduha ihī tī. Tupā pandu:

"Nde rehe ihē asak katu ta, aja Ndawi pe ihē amanga katu" aja Tupā je'ëha rehe panduha ihī tī.

—Ame'ë ke a'e pandu rahā, Jesu ke a'e mukwera katu ta muhem, aja a'e ukwa katu. A'erehe hete ke inem ym te ta.

³⁵ Amō Saumo rehe kuja panduha ihī tī: "Nde ra'yr rete ke nde eremunem ym te ta. Katu te ame'ë ke a'e" aja Tupā je'ëha rehe panduha ihī tī — aja Páu pandu.

³⁶ A'e pandu tī:

—Ndawi rehe har jande jakwa katu. Kome'ë wyy pe a'e ixo rahā, Tupā putar ame'ë ke a'e ma'ema'e. Inamō ixo ame'ë tama'e kapitā keruhū ke a'e. Pe, a'e manō. Hamūi rake rupi amō ta jytym tī. Pe, hete ke inem oho. (A'erehe Saumo rehe panduha ihī. Ame'ë panduha Ndawi rehe har aja ym.)

³⁷ Pe, Tupā mukwera katu ame'ë ke inem ym te ta. (Jesu a'e.)

³⁸ Sa'e ta! Pehendu katurahā! Pekwa katu ta apo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e pexo. Anī. Tupā ipy'a pehē rehe jywyr. Jesu je'ëha rupi jywyr. Ame'ë ke pehē pe japandu pandu.

³⁹ Jesu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā ipy'a jywyr katu ehe. Upa katu te ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehē py'a ngi a'e juhyk. Moise je'ëha rehe jō amō hendu katu rahā, aja ym. Tupā ipy'a jywyr ym ehe. Juhyk ym.

⁴⁰ A'erehe pekwa katurahā! Aja rahā, yman Tupā je'ëha pandu ame'ë ta mupinim, aja pehē rehe uhyk ym ta. Kuja a'eta mupinim:

⁴¹ Tupā pandu:
 “Pepuka puka hū ame’ē ta! Pesak katurahā!
 Māte pekwaha! Mā peja pemañō!

Kome’ē wyw pe pexo rahā, ihēma’e pyrātāha
 namō ma’e katu te ame’ē ke ihē
 ama’ema’e. Anī. Ame’ē rehe pejurujar
 ym.

Ma’e katu te ma’ema’eha rehe har pehē pe
 amō pandu pandu. Anī. Pejurujar
 ym ehe tī, aja Tupā pandu” aja Tupā
 je’ēha pandu ame’ē ta mupinim.

—Mā peja aja ym pehē tī. Jurujar ym
 ame’ē ta aja ym pehē tī — aja Páu pandu
 pandu hū.

⁴² Jundéu awa jy’ariha renda ngi Páu
 uhem oho. Manambe uhem oho tī. Arahā
 jundéu awa aja ym ame’ē ta pandu a’eta pe:

—Amō putu’uha ‘ar rahā, nde erepandu
 ramō, ame’ē rehe har jande pe pepandu
 pandu tī — aja Páu ta pe.

⁴³ A’engi ngā uhem oho rahā, Páu ta namō
 heta jundéu awa ta oho. Jundéu awa aja ym
 ame’ē ta Páu ta namō oho tī. Ame’ē ta jundéu
 awa ramūi ta ukwa aja jurujar katu tī. Páu
 ta pandu pandu:

—Pehē rehe Tupā usak katu. Ame’ē rehe
 pewe pexo rī — aja Páu ta pandu.

⁴⁴ Pe, amō putu’uha ‘ar uhyk rahā, upa
 tate ok ta pe har ta jy’ar uwyr: Tupā je’ēha
 rehe hendu uwyr.

⁴⁵ Páu ta namō ngā jy’ar. Ame’ē ke rehe
 jundéu awa ta usak rahā, jyty’ym a’eta rehe.
 Páu ta rehe jyty’ym. (Páu ta koty jy’ar ngā,
 a’erehe a’eta rehe jyty’ym.) Je’ē je’ē hū in-
 amō.

—Páu te’e — aja a’eta pandu pandu.

⁴⁶ Pe, puka puka hū ehe tī. Anī. Páu kyje
 ym ngā ngi. Manambe kyje ym tī. A’eta
 pandu:

—Pehē riki jundéu awa ta ke, a’erehe pehē
 pe Tupā je’ēha ke japandu pandu py rahā,
 katu tiki. Anī. Ame’ē rehe pehendu tar ym.
 Pehē ruhāha ke peputar ym, aja pekwaha tī.
 A’erehe pehē ke jahijar ta jaho. Amō awa ta
 pe Tupā je’ēha ke japandu ta jaho. (Jundéu
 awa aja ym ame’ē ta pe.)

⁴⁷ Jete. Kuja jande pe Tupā mujekwa:

“Amō awa ta pe ihē je’ēha ke nde erepandu
 ta. Jundéu awa aja ym ame’ē ta pe
 nde erepandu ta.

Awa ta ke ihē amuhā katu ta, ame’ē ke a’eta
 ukwa katu ta tī. Upa kome’ē wyw
 keruhū pe har ta ukwa ta tī” aja Tupā
 pandu — aja Páu ta pandu.

⁴⁸ Páu je’ēha rehe amō awa ta hendu rahā,
 hury katu.

—Tupā je’ēha riki katu te — aja a’eta pandu
 pandu.

Pe, Tupā muhā katu ta, ame’ē ta jurujar
 katu ehe. Jesu rehe jurujar katu.

⁴⁹⁻⁵⁰ Pe, amō ta Tupā je’ēha ke Páu ta
 pandu pandu ame’ē ke putar ym. Aja ok ta

pe har ta kapitā ta ixo. Ame’ē ta ke jundéu
 awa ta muparahy. Páu ta rehe muparahy.
 Kūjā ima’ehū namō ixo ame’ē ta ke a’eta
 muparahy tī. Amō awa ta ke ame’ē kūjā ta.
 Jundéu ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy’a
 moī moī katu ame’ē ta ke a’eta tī. Pe, Páu
 ta ke ngā mupyrara. Pandu: “Jande rekoha
 ngi peho” aja Páu ta pe. Pe, ame’ē wyw ngi
 muhem mondo.

⁵¹ Oho rahā, ipy ngi xi’aha ke Páu ta juhyk.
 Aja ngā pe ma’e mujekwa. Ame’ē ok ta pe
 har ta Tupā je’ēha ke putar ym aja Páu ta
 mujekwa. Pe, Iko ok ta pe Páu uhyk oho.
 Manambe uhyk oho tī.

⁵² Antioki ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo.
 A’eta hury katu. Ngā py’a rehe Tupā’a ihī
 katu tī.

14

Iko ok ta pe Páu ta uhyk oho

¹ Iko ok ta pe aja tī. Jundéu awa tama’e
 jy’ariha renda pe Páu ta ixo oho tī. A’eta
 pandu pandu katu, a’erehe heta jundéu awa
 ta Jesu rehe jurujar katu. Amō awa ta juru-
 jar katu ehe tī. Jundéu awa aja ym ame’ē ta
 ke a’eta.

² Pe, Jesu rehe jundéu awa ta jurujar ym
 ame’ē ta ixo tī. Amō awa ta ke ame’ē ta
 muparahy. A’erehe Jesu kotyhar ta rehe
 parahy.

³ Anī. Yman a’ep Páu ta ixo. A’eta kyje ym
 ngā ngi. Awa ta rehe Tupā ipy’a katu, ame’ē
 rehe har a’eta pandu pandu. Tupāma’e
 pyrātāha namō ahy ame’ē ta ke a’eta mukatu
 hū. Ame’ē rehe ngā usak rahā, jete har te ke
 Páu ta pandu pandu aja ukwa katu.

⁴ Anī. Iko ok ta pe har ta amō koty koty
 ukwa. Wajar Páu ta je’ēha rehe jurujar katu.
 Amō wajar jundéu awa ta je’ēha rehe jurujar
 katu. Ame’ē ta Jesu rehe jurujar ym ame’ē ta
 ke a’eta.

⁵ Pe, amō awa ta namō jundéu awa ta jy’ar.
 Kapitā ta namō johu ngā jy’ar. Ame’ē ta
 pandu pandu ngā jupe:

—Páu ta ke jamahy jahorahā! Ita pe jajapi
 ta jaho! Jajukwa ta — aja ngā jupe.

⁶ Pe, ame’ē ke Páu ta ukwa rahā, Rit ok ta
 pe Páu ta ujan oho. Nder ok ta pe a’eta oho
 tī. Mokōi ok ta Rikaō wyw rehe ihī tī.

⁷ Ame’ē wyw rupi wata wata oho tī. Ame’ē
 rupi myrandu katu ke a’eta pandu pandu
 oho. Jesu rehe har pandu pandu oho.

*Rit ok ta pe Páu ta ixo. Nder ok ta pe ixo
 tī.*

⁸ Rit ok ta pe sawa’e wapyk uī. Wata ym te
 ame’ē ke a’e. Ta’yn rahā har aja te’eha a’e.

⁹ Páu je’ēha rehe a’e hendu. Pe, Tupā
 mukatu ta, ame’ē rehe sawa’e jurujar katu
 uī, aja Páu ukwa. A’erehe sawa’e rehe a’e
 ma’ā katu.

¹⁰ Hātā pandu ipe:

—Epu'am katu! — aja sawa'e pe.

Pe, sawa'e pu'am. Pe, jywyr jywyr wata ixo.

¹¹ Páu mukatuha rehe hetaha ta usak rahā, amō awa je'ēha pe a'eta pandu pandu hū. Rikaō wyy pe har ta je'ēha namō kuja a'eta pandu:

—Tupā ta aja sawa'e ta uwak uwyr. Jande koty wyjy uwyr — aja a'eta ukwaha naī.

¹² Pe, Manambe rehe amō her moī tī. A'ep pe har tama'e tupā rer moī ehe. “Jup” aja moī ehe. Páu rehe amō her moī tī. A'ep pe har tama'e tupā rer moī ehe tī. Páu riki pandu ame'ē ke a'e, a'erehe: “Meku” aja moī ehe.

¹³ Ame'ē ok ta rukwen rake Jup rehe ngā jumu'eha renda ihī. Ame'ē pa'i ta tapi'iruhu werur. Tapi'iruhu jurupy rupi ma'epuyr pukwar pukwar ame'ē ke moī ehe. Pe, ame'ē ke jumu'eha renda pe werur. A'ep jukwa ta. Tupā ta aja saka Páu ta, aja pa'i ta ukwaha naī, a'erehe aja Páu ta rehe pa'i ta ipy'a moī moī ta. Hetaha ta ipy'a moī moī ta a'eta rehe tī.

¹⁴ Ame'ē ke Páu ukwa rahā, ima'e mundeha ke a'e musak musak u'am. Manambe aja tī. (Aja musak rahā, katu ym ngā ma'ema'e ixo, ame'ē ke ngā pe Páu ta mujekwa.) Pe, hetaha pyter pe Páu ta ujan oho. Kuja Páu ta hātā pandu ixo:

¹⁵ —Sa'e ta! Mā peja ym pema'eha. Pehē aja awa te'e jande tī. Pehē pe myrandu katu ke jande japandu jajur. Aja rahā, peme'ēja jaxeriha ke pehijar ta. Tupā te rehe pehē py'a ke pemuruwak ta pemondo. Tupā te riki uhā te hū ame'ē ke a'e. Ywa ke a'e mujā. Upa katu te ywate rupi ma'e wewe ixo ame'ē ta ke a'e mujā tī. Kome'ē wyy keruhū mujā tī. Upa katu te wyy rupi wata ame'ē ta ke mujā tī. Y ramūi ke mujā tī. Upa katu te y rupi ixo ame'ē ta ke mujā tī.

¹⁶ Yman upa katu te kome'ē wyy keruhū pe har ta putar ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Ame'ē rehe Tupā je'ē ym.

¹⁷ Tupā pete'e ixo ame'ē te'e a'e, aja ngā pe a'e mujekwa. Ame'ē rehe har kuja mujekwa. Ywa ngi aman ke a'e mungyr muwyr. Upa katu te ma'eywa ke awa ta u'u ame'ē ke a'e muhury katu tī. Jande pe jande mi'u ke a'e muwyr tī. Jande ruryha ke jande pe muwyr tī. Katu pame katu te a'e ma'ema'e tī — aja Páu ta pandu pandu.

¹⁸ Aja Páu ta pandu pandu hū. Pe, ngā ke mupyta. Tate tapi'iruhu ke ngā jukwa!

¹⁹ Antioki ok ta ngi amō jundéu awa ta uhyk uwyr. Iko ok ta ngi amō ta uhyk uwyr tī. Ame'ē ta ngā ke muparahy. Páu rehe muparahy. (Tupā je'ēha ke Páu pandu ame'ē ke a'eta putar ym. A'erehe ngā ke muparahy.) Pe, Páu ke ita pe ngā japi. Manō aja ngā ukwaha, a'erehe ok ta ngi hykí muhem raho.

²⁰ Pe, Jesu kotyhar ta juramā jy'ar ehe rahā, Páu pu'am. Pe, ok ta pe jywyr oho. Ame'ē ku'ē rahā, Nder ok ta pe oho. Manambe oho tī.

Antioki ok ta pe Páu ta jywyr oho tī

²¹ Nder ok ta pe myrandu katu ke Páu pandu pandu. Manambe pandu pandu tī. Ngā hendu katu, a'erehe heta Jesu rehe jurujar katu. Pe, Rit ok ta pe Páu ta jywyr uhyk oho. A'engi Iko ok ta pe jywyr oho tī. A'engi Antioki ok ta pe jywyr oho tī. Pisi wyy rehe ame'ē ok ta ihī.

²² Ame'ē ok ta rupi Páu ta oho rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'eta mātā katu te we rī. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī. Ame'ē ta ke Páu ta muhury katu tī. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī. Páu ta pandu ngā pe:

—Jesu rehe pejurujar katu te we pexo. Ame'ē ke pehijar ym. Jande ke amō ta mupyrara hū ta. Tupā kotyhar ta ke pehē, aja pekwa katu. A'erehe Tupā ixo ame'ē pe pexo ta — aja jurujar katu ame'ē ta pe Páu ta mu'e mu'e.

²³ Amō amō ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ok ta pe pame katu te tamūi ta ke Páu ta mu'am. Jesu kotyhar ta rehe tamūi ta usak usak katu ta. Upa mu'am rahā, Tupā namō ma'e pandu pandu. Ma'e u'uha ke hijar tī. (Aja Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu.) Tamūi ta pe pandu:

—Jesu rehe pejurujar katu, a'erehe mā peja pehē rehe Jesu usak katu — aja Páu ta pandu.

²⁴ A'engi Páu ta oho. Pisi wyy rupi Páu ta asa oho. Pe, Pansi wyy rehe uhyk oho.

²⁵ Peje ok ta pe uhyk rahā, a'ep Tupā je'ēha ke ngā pe a'eta pandu pandu tī.

²⁶ A'engi Ata ok ta pe uhyk oho. A'ep jarusu keruhū pe opor oho. Ame'ē pe Antioki ok ta pe jywyr oho. Ame'ē ok ta riki Siri wyy rehe ihī. Amukwehe te we ame'ē ok ta ngi Páu ta oho rī. A'ep Páu ta pe Jesu kotyhar ta pandu kwe:

—Tupā je'ēha ke pepandu pandu peho. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja mokōi sawa'e ta pe kwe.

Tupā je'ēha ke pandu pandu. Ame'ē riki Páu tama'e parakyha. Ame'ē ke upa 'y.

²⁷ Pe, ame'ē ok ta pe uhyk rahā, Jesu kotyhar ta ke Páu ta mujy'ar. Pandu pandu ngā pe:

—Jande rehe Tupā usak katu. A'erehe jande namō Tupā ma'ema'e katu. A'erehe Ta'yr rehe amō awa ta jurujar katu. Jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ehe — aja Páu ta pandu pandu.

²⁸ Yman atu a'ep a'eta pyta ixo rī. Jesu kotyhar ta namō pyta ixo rī.

15

Jerusarē ok ta pe jy'ariha ihī

¹ Antioki ok ta pe amō sawa'e ta uhyk uwyr: Jundēi ywy ngi uhyk uwyr: Jesu kotyhar ta pe kuja a'eta mu'e:

—Moise je'ēha mu'e, aja pehē rehe ihī ame'ē pīrer ke pejupā ym rahā, pehē ke Tupā muhā ym ta — aja sawa'e ta mu'e naī.

² Anī. Pāu je'ē:

—Anī! Aja ym — aja je'ē hātā tā te hū.

Aja Manambe je'ē hātā tā te hū tī. Sawa'e ta namō a'eta je'ē hātā tā te hū. Je'ēha ke putu'u ym ngā ngi, a'erehe kuja a'eta pandu:

—Pāu! Manambe namō Jerusarē ok ta pe eho. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta namō eho. Ipirer jupā, ame'ē rehe har Jesu mondo ame'ē ta namō pehē johu pepandu peho. A'ep tamūi ta namō pepandu peho. Amō se Antioki ok ta pe har ta oho ta tī — aja Antioki ok ta pe har ta pandu Pāu ta pe.

³ Pe, ame'ē ta ke Jesu kotyhar ta mondo. Seni ywy rupi oho ixo. Samari ywy rupi oho ixo tī. Oho ixo rahā, a'ep pe har ta pe a'eta pandu pandu:

—Ima'e hamūi ta ukwa ame'ē ke amō awa ta upa katu te hijar. Jundēu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Pe, Jesu rehe jurujar katu apo 'y — aja Pāu ta pandu.

Ame'ē ke rehe hendu rahā, upa katu te Jesu kotyhar ta hury katu.

⁴ Pe, Jerusarē ok ta pe Pāu ta uhyk rahā, Jesu kotyhar ta hury katu. Jesu mondo ame'ē ta hury katu tī. Tamūi ta hury katu tī. A'eta pandu:

—Ko pehē pejur katu — aja Pāu ta pe.

Pe, Pāu ta po ke ngā pyhyk katu a'eta ngi. Pe, Pāu ta pandu:

—Tupā je'ēha ke jande japandu pandu rahā, jande namō Tupā ma'ema'e katu. A'erehe heta ngā Jesu rehe jurujar katu — aja Pāu ta pandu.

Aja upa katu te pandu pandu ngā pe.

⁵ Amō ta anī. Jesu rehe parise ta jurujar katu ame'ē ta pu'am. (Moise je'ēha rehe parise ta hendu katu.) Ame'ē ta pandu:

—Ipirer ke amō awa ta jupā rahā, katu. Moise mupinim ame'ē ke rehe hendu katu rahā, katu tiki tī — aja parise ta.

⁶ Ame'ē rehe har tamūi ta namō Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu ngā jupe.

⁷ I'i atu ame'ē rehe har je'ē hātā tā ngā jupe. Pe, Petu pu'am. Pandu:

—Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Yman ihē rehe Tupā usak katu, aja pekwa katu. Pehē ngi har ihē ke a'e jo'ok. Pe, amō awa ta pe myrandu katu ke ihē apandu aho. (Kone ta pe apandu aho.) Ihē apandu rahā, a'eta riki hendu katu tī.

⁸ Pe, Jesu rehe a'eta jurujar katu tī. Awa ta rehe har Tupā ukwa katu. Amō awa ta

rehe a'e usak katu tī, a'erehe a'eta py'a rehe Tupā'ā ke a'e muwyr tī.

⁹ Jande aja a'eta py'a rehe Tupā'ā ihī katu tī. Jande aja Tupā ipy'a katu a'eta rehe tī. Jesu rehe a'eta jurujar katu tī, a'erehe Tupā ipy'a jywyr a'eta rehe tī.

¹⁰ Katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e. Anī. Apo amō koty peputar. Katu ym aja. Amō kotyhar rehe amō awa ta hendu katu te ixo. Ame'ē ke peputar. Katu ym aja. Jande aja marā ka ym Moise je'ēha rehe jande ramūi ta hendu katuha tī.

¹¹ Jete! Jande aja Jesu rehe amō awa ta jurujar katu tī, a'erehe a'eta ke Tupā muhā katu tī. Jundēu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Jande aja a'eta rehe Jesu usak katu tī, a'erehe Tupā muhā katu tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te — aja Petu pandu.

¹² Pe, je'ēha ke hetaha ta muputu'u. Pe, Manambe pandu pandu. Pāu pandu pandu tī. Amō awa ta namō a'eta ixo rahā, Tupāma'e pyrātāha namō a'eta mukatu hū. Jundēu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ahy ixo ame'ē ta ke a'eta mukatu hū. (Aja rahā, Jesu rehe har Pāu ta pandu pandu, ame'ē ke riki jetehar te ke aja mujekwa katu. Pāu ta namō Tupā ixo, aja mujekwa katu tī.) Upa katu te ame'ē rehe har pandu pandu ngā pe.

¹³ Upa pandu rahā, Tian pandu:

—Ihē mu ta! Pehendu katurahā!

¹⁴ Amō awa ta ngi har amō amō ta rehe Tupā usak katu. Jundēu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. A'eta riki Tupā kotyhar ta apo 'y. Aja amō awa ta rehe ipy'a katuha ke Tupā mujekwa. Ame'ē rehe har jande pe Simā pandu ramō. Ame'ē riki jetehar te ke.

¹⁵ Ame'ē rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim tī. Kuja mupinim.

¹⁶ Tupā pandu:

“Ndawi rainō ta ihē rehe ipy'a moī moī ym. A'engi ihē asak katu ta ngā rehe tī.

Pe, ihē rehe Ndawi aja hainō ta ipy'a moī moī katu ta tī.

¹⁷ Pe, upa katu te amō awa ta ihē rehe ipy'a moī moī ta tī.

Upa katu te amō awa ta ngi har ihē kotyhar ta aja ixo ta tī. Ame'ē ta ke ihē rehe ipy'a moī moī katu ta tī” aja Tupā pandu.

¹⁸ —Yman ame'ē rehe har ngā pe Tupā mujekwa — aja Tian pandu. (“Amō awa ta” aja pandu rahā: “Jundēu awa aja ym ame'ē ta ke” aja mujekwa.)

¹⁹ Tian pandu tī:

—Jande je'ēha rehe amō awa ta pyai rahā, katu ym, aja ihē akwa. Hamūi ta ukwaha ke a'eta upa hijar. Pe, Tupā koty ipy'a ke a'eta muruwak mondo.

²⁰ A'erehe paper pinim ke jamondo ngā pe rahā, katu tiki. Kuja:

(Ita'ā riki tupā aja amō ta ukwaha ngā jupe naī.) Ame'ē ruwa koty so'o rukwer ke amō moī. Ame'ē ke pe'u ym.

So'o juwyk aja amō ta te'e jukwa ame'ē rukwer ke pe'u ym tī.

So'o ruwy ke pe'u ym tī.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Aja jamupinim rahā, katu ta tiki.

²¹—Aja jande jamupinīha rehe amō awa ta hendu katu rahā, Moise je'ēha ke ukwa ame'ē ta ke a'eta muparahy ym ta. Yman Moise mupinim ame'ē ke ngā pandu pandu. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu. Ok ta pame katu te Moise je'ēha ke ngā pandu pandu tī. A'erehe Moise je'ēha ke heta ngā ukwa katu. A'erehe ame'ē ta ke muparahy rahā, katu ym tiki — aja Tian pandu.

Amō awa ta pe paper pinim mondo

²²Antioki ok ta pe Páu namō mokōi sawa'e ta mondo rahā, katu tiki, aja Jesu mondo ame'ē ta ukwa katu. Manambe namō mondo rahā, katu tiki tī. Aja tamūi ta ukwa tī. Aja upa katu te Jesu kotyhar ta ukwa tī. Pe, ame'ē ta ngi har mokōi sawa'e ta rehe a'eta usak katu. Pe, Jun ke a'eta mu'am. “Masamba” aja her tī. Amō Sir ke ngā mu'am tī. Ame'ē mokōi riki kapitā ta. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta.

²³Paper pinim ke ame'ē ta raho. Kuja paper pinim ke mondo:

Ko jande riki Jesu mondo ame'ē ta ke. Ko riki tamūi ta ixo tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo tī. Pehē pe paper pinim ke jande johu jamondo jaxo. Pehē katu pexo. Pehē riki amō awa ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Jesu rehe pejuru-rujar katu tī, a'erehe jande mu ta apo 'y. Pehē riki Antioki ok ta pe har ta ke. Si wyw pe har ta pe paper pinim ke jamondo jaxo tī. Siri wyw pe har ta pe paper pinim ke jamondo jaxo tī.

²⁴Jande ngi har pehē ke amō ta muka'u te'e, aja jahendu. Ame'ē ta je'ēha rehe pejumupyai tī, aja jahendu tī. Ame'ē ta ke pehē koty jamondo ym.

²⁵A'erehe jande japy'ar jaxo. Peteihar aja jande jaxo. Mokōi sawa'e ta rehe jasak katu. Ame'ē ta ke Manambe namō jamondo ta apo, pehē koty. Páu namō a'eta oho ta tī. Manambe rehe jande japy'a katu. Páu rehe aja tī. Japy'a katu ehe tī.

²⁶Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Ehe rehe har Páu ta pandu pandu oho. A'eta ke amō ta jukwa tar katu tipe. Anī. Páu ta kyje ym ngā ngi. Pandu pandu te we oho rī.

²⁷Pe, mokōi sawa'e ta ke pehē pe jamondo jaxo. Ko Jun. Amō Sir. Upa katu te

jamupinim ame'ē ke pehē pe a'eta pandu ta tī.

²⁸Jundéu awa ramūi ta ukwaha rehe pehendu ym aja jamupinim rahā, katu tiki, aja jande pe Tupā'ā mujekwa. Aja rahā, katu, aja jakwa katu tī. Kuja jō pehendu katu rahā, katu tiki.

²⁹(Ita'ā riki tupā aja amō ta ukwaha ngā jupe naī.) Ame'ē ruwa koty ngā mi'u ke amō ta moī. Ame'ē ke pe'u ym.

So'o ruwy ke pe'u ym tī.

So'o juwyk aja amō ta te'e jukwa ame'ē rukwer ke pe'u ym tī.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Upa ame'ē ke rehe pehendu katu rahā, katu tiki. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu. A'ewan.

Aja paper pinim ke mondo.

³⁰Pe, mokōi sawa'e ta ke Jesu kotyhar ta mondo. Páu ta namō mondo tī. Pe, Antioki ok ta pe a'eta uhyk oho. Uhyk rahā, upa katu te Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'eta mujy'ar. Pe, paper pinim ke a'eta me'ē ngā pe.

³¹Ame'ē ke rehe ngā usak usak rahā, hury katu. Je'ēha katu ame'ē ke paper rehe ihī, a'erehe hury katu. Pe, Jesu kotyhar ta namō Jun pandu pandu hū.

³²Sir pandu pandu tī. Jun riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī. Sir aja tī. Jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'eta mātā katu. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī. Ngā ke a'eta muhury katu tī. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī.

³³A'ep a'eta pyta rī. Pe, a'eta ke Jesu kotyhar ta mujywyw mondo. Pandu a'eta pe: —Pehē ke jande mu ta muwyr ame'ē ta koty pejywyw peho! Mā peja pehē rehe Tupā usak katu! — aja Jun ta pe ngā pandu.

³⁴[Anī. Sir jywyw ym oho.

—Apyta we ta rī — aja Sir jō pandu.]

³⁵Yman atu, ame'ē ok ta pe Páu ta pyta, Antioki ok ta pe. Jesu rehe har a'eta pandu pandu hū. Ngā pe amō ta namō a'eta pandu pandu hū. Tupā je'ēha ke a'eta mu'e mu'e hū tī.

Páu ngi amō koty Manambe oho

³⁶Heta jahy kanim rahā, Manambe pe Páu pandu:

—Amukwehe te we ok ta rupi Tupā je'ēha ke japandu pandu jaho. Jande japyrū ame'ē ok ta rupi pame katu te jasak jaho tī. Jesu kotyhar ta rehe jasak jaho. A'eta katu ixo my? Jakwa ta. Jasak jaho — aja Páu pandu.

—Jahorahā! — aja Manambe pandu.

³⁷⁻³⁸Juā Mak ke Manambe raho tar katu. “Anī. Raho rahā, katu ym” aja Páu pandu. Amukwehe te we Pansi ok ta pe uhyk rahā, hekoha pe Juā jywyw oho. Páu ta ke a'e hijar oho. Tupā je'ēha ke a'e pandu ym oho.

³⁹ Parakya upa ym rahā, jywyr oho. Pe, Juā rahoha rehe har Manambe namō Páu je'ē hātā tā te hū. A'erehe Páu ngi amō koty Manambe oho. Xi ypa'ū pe Juā namō Manambe oho. Jarusu keruhū pe oho.

⁴⁰ Páu riki Sir namō oho tar katu. Ame'ē mokōi sawa'e ta pe Jesu kotyhar ta pandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja Páu ta pe.

⁴¹ Pe, oho. Si ywy rupi a'eta oho. Siri ywy rupi oho tī. Oho ixo rahā, Tupā je'ēha ke a'eta mu'e mu'e oho ixo. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'eta mātā. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī.

16

Páu ta namō Timo oho

¹ Nder ok ta pe Páu ta uhyk oho. A'engi Rit ok ta pe uhyk oho tī. A'ep Timo ixo. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Imāi aja tī. Imāi riki jundéu awa. Ipái anī. Amō awa ke a'e. Jundéu awa aja ym ame'ē ke a'e.

² Rit ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Iko ok ta pe ixo tī. Upa katu te ame'ē ok ta pe har ta pandu:

—Sawa'e katu ame'ē ke a'e — aja Timo rehe har ngā pandu.

³ Pe, Timo ke Páu raho tar katu. Anī. Jundéu awa ta hury ym ta. Ipái riki amō awa ke aja upa katu te ame'ē ok ta pe har ta ukwa katu. Jundéu awa ta ukwa katu. A'erehe Timo rehe ihī ame'ē pīrer ke Páu jupā. (Aja rahā, jundéu awa te a'e tī, aja jundéu awa ta pe Páu mujekwa tī.)

⁴ Amō amō ok ta rupi oho ixo rahā, Jesu kotyhar ta pe paper pinim ke a'eta me'ē me'ē.

—Paper pinim rehe panduha ihī. Ame'ē ke rehe pehendu katu — aja Páu ta pandu pandu.

Amukwehe te we ame'ē paper pinim ke Jerusarē ok ta pe Jesu mondo ame'ē ta mupinim. Tamūi ta mupinim tī.

⁵ Aja Jesu kotyhar ta py'a ke a'eta mātā katu oho. Aja Tupā rehe har ukwa katu te we rī. Wera rahā pame katu te Jesu rehe amō amō ta jurujar katu te we rī.

Toroa ok ta pe ixeraiha aja Páu usak

⁶ Hiri ywy rupi Páu ta wata oho ixo. Ngara ywy rupi wata oho ixo tī. Asia ywy rupi Tupā je'ēha ke a'eta pandu tar katu. Anī. Tupā'ā mujekwa:

—Anī. Ame'ē rupi peho ym — aja Páu ta pe.

⁷ Misi ywy rymy'y rehe uhyk rahā, Mbiti ywy rupi oho tar katu. Anī. Tupā'ā mujekwa tī.

—Anī. Ame'ē rupi peho ym tī — aja Páu ta pe mujekwa tī.

⁸ A'erehe Misi ywy rupi asa oho. Pe, Toroa ok ta pe uhyk oho.

⁹ Pytun rahā, ixeraiha aja Páu usak. Kuja usak. Masendo ywy pe har riki pu'am u'am. A'e pandu:

—Ihē rekoha pe ejur, Masendo ywy pe. Jande ke emu'e ejur — aja Páu pe. (Masendo ywy y ramūi ruwái koty ihī.)

¹⁰ Aja ixeraiha aja Páu usak. A'erehe pa-har ima'e ke Páu moī katu. Masendo ywy pe Páu ta oho. A'ep myrandu katu ke ngā pe japandu jaho. Aja Tupā putar, aja jande jakwa katu. (Ko ihē aho tī. Ihē Ruk. Kome'ē paper ke ihē amupinim.)

Siri ok ta pe Páu ta oho

¹¹ Toroa ok ta ke jande jahijar jaho. Pe, Samota ok ta pe jahyk jaho. Jarusu keruhū pe jahyk jaho. Ame'ē ku'e rahā, Nea ok ta pe jahyk jaho tī. A'ep jarusu keruhū ngi jahem jaho.

¹² A'engi Siri ok ta pe jawata jaho. A'ep heta ym jande jaker. Ame'ē ok ta riki tiha te. Masendo ywy pe ame'ē ok ta ihī. Masendo ywy rupi aja tiha me'ē amō nixói.

¹³ A'ep homa awa tama'e sonda ta ixo tī. Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ok ta ngi jahem jaho. Y rymy'y rehe jahyk jaho. A'ep jundéu awa ta jy'ar oho, aja jakwa katu. Tupā namō ma'e pandu panduha renda, aja jakwa tī. Pe, kūjā ta pe Tupā je'ēha ke japandu pandu jaī.

¹⁴ Kūjā ta ngi har pete'i ixo. Her Ryji. Tiatī ok ta pe har a'e. Pan katu te ame'ē muhepyha a'e. Pan pirangwer ke muhepy a'e. Jundéu awa ramūi ta aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu. Páu je'ēha rehe a'e hendu rahā, Tupā mujekwa katu ipe. (A'erehe Jesu rehe a'e jurujar katu.)

¹⁵ Pe, Ryji ke jande jamujahuk. Upa katu te hok wyr pe har ta ke jamujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta a'eta apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.) Pe, jande pe a'e pandu:

—Jesu rehe ihē ajurujar katu te aja pekwa rahā, ihē rok pe pepyta we rī — aja Ryji pandu.

Aja jande pe a'e pandu pandu hū, a'erehe hok pe jande japyta.

Kyndaha pe Páu ta ke amō kynda raho

¹⁶ Amō wera rahā, Tupā namō ma'e pandu panduha renda pe jaho jaxo. Jaho jaxo rahā, jande rehe kūjātāi usak. Ajā ipy'a rehe ihī ame'ē ke a'e. A'erehe ma'e ke uhyk ym we rī, ame'ē rehe har a'e pandu katu. Usak ym we rī, ame'ē ke a'e mujekwa katu tī. A'erehe kūjātāi je'ēha rupi tamatarer ke ijat ta pyhyk hū.

¹⁷ Pe, Páu raikwer rupi a'e wata ixo. Jande raikwer rupi wata ixo tī. Kuja hātā pandu pandu:

—Kome'ē sawa'e ta riki Tupā rehe paraky u'am. Tupā riki ywate har a'e. Pehē ke Tupā muhā katu ta, ame'ē rehe har a'eta pandu pandu — aja kūjātāi pandu pandu.

¹⁸ Aja heta wera rahā, pandu pandu. Ame'ē ke uhyk hendu. A'erehe Páu uwak rahā, ājā pe a'e pandu:

—Jesu Kirisutu je'ēha rupi ihē apandu nde pe. Ehem eho ingi — aja Páu pandu.

¹⁹ Pahar ājā uhem oho ingi. Ame'ē ke kūjātāi jar ta usak rahā, ma'e ke kūjātāi pandu ym ta apo 'y, a'erehe tamatarer pyhyk ym ta 'y, aja ijar ta ukwa katu. A'erehe Páu ke ijar ta pyhyk.

²⁰ Sir ke pyhyk tī. Pe, homa awa tama'e kapitā ta pe raho. Ngā panduha renda pe kapitā ta ixo. Pe, kapitā ta rehe muhyk rahā, a'eta pandu:

—Kome'ē ta riki jundéu awa ta ke. Jandema'e ok ta pe har ta ke kome'ē ta muparahy.

²¹ A'etama'e ukwaha ke kome'ē ta mu'e mu'e u'am. Ame'ē rehe jahendu katu rahā, katu ym. Homa awa ta riki jande. Amō koty jande jakwa — aja ijar ta pandu pandu.

²² Aja hetaha ta je'ē je'ē hū tī. Páu rehe har je'ē je'ē hū. Pe, Páuma'e mundeha ke kapitā ta musak musak ingi. Sirma'e aja tī. Pe, amō ta pe kapitā ta pandu:

—Kome'ē ta ke pepirok — aja kapitā ta pandu.

²³ Upa pirok hū rahā, kyndaha pe kynda raho. Kyndaha harōha pe pandu:

—Ekynda katu — aja ipe.

²⁴ A'erehe harōha kynda katu. Kapy a'ejōhar ame'ē pe raho. Pe, myra pe ipy ke munde. Aja kynda katu.

²⁵ Pytun pyter tate rahā, Tupā namō Páu pandu pandu. Sir aja tī. Tupā rehe har a'eta jyngar jyngar tī. Ame'ē ke rehe kyndaha pe ihī ame'ē ta hendu uī tī.

²⁶ Pe, pahar wywe ke katak hū. Kyndaha katak hū tī. Upa katu te hukwen ke jupirar tī. Upa katu te ita tupaham pe pukwar ame'ē ke jujirar ngā ngi tī. Kyndaha pe ihī ame'ē ta ngi jujirar.

²⁷ Kyndaha harōha upak. Pe, kyndaha rukwen pirar ame'ē ke rehe usak rahā, upa katu te uhem oho, aja ukwaha naī. A'erehe kyse puku ke muhem.

²⁸ Pe, jujukwa tar katu juehe. Anī. Hātā Páu pandu ipe:

—Anī! Ejujukwa ym nde juehe! Upa katu te kote'e jande jaxo — aja ipe.

²⁹ Pe, weraha rehe harōha pandu. Amō werur rahā, ame'ē namō kapy a'ejōhar ame'ē pe ujan oho. Ryrīri riki! Páu ruwa koty ipynarāi pe wapyk oho uī. Sir ruwa koty wapyk uī tī. (Aja sawa'e katu ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

³⁰ Pe, Páu ta ke muhem. Pandu a'eta pe: —Sa'e ta! Myja ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja harōha pandu.

³¹ Páu ta pandu ipe:

—Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ejurujar katu ehe. Aja rahā, nde ke Tupā muhā katu

ta. Nde rok wyr pe har ta aja tī. Muhā katu ta tī — aja Páu ta pandu.

³² Pe, Tupā je'ēha ke Páu ta pandu pandu ipe.

³³ Hok wyr pe har ta pe pandu pandu tī. Pytun pyter pewe rī, pe, arahā pirokiha rape ke harōha kutuk kutuk. Y pe kutuk. A'engi a'e ke Sir ta mujahuk. Upa hok wyr pe har ta ke mujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu.)

³⁴ Pe, Páu ta ke harōha raho. Hok pe raho. Imi'u ke a'e me'ē Páu ta pe. Tupā rehe kyndaha harōha jurujar katu, a'erehe hury katu. Upa hok wyr pe har ta aja tī. Hury katu tī.

³⁵ Ame'ē ku'ē rahā, harōha koty sonda ta ke kapitā ta mondo. Harōha pe a'eta pandu oho. Sonda ta pandu ipe:

—Ererahā! Páu ta ke epor — aja harōha pe.

³⁶ A'erehe Páu ta pe harōha pandu oho:

—Pehē ke kapitā ta poir, aja sonda ta ihē pe pandu uwyr. A'erehe mā peja pehem peho. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja harōha pandu.

³⁷ Pe, sonda ta pe Páu pandu:

—Anī. Jaho ym ta rī. Katu ym ame'ē ke jande jama'ema'e my? Jama'ema'e ym my? Ame'ē rehe har kapitā ta ukwa ym. (Katu ym ame'ē ke jama'ema'e ym riki.) A'erehe jande ke amō pirok ame'ē ke katu ym. Homa awa ta ke mupirok ym awa. Ko homa awa ta ke jande. Anī. Ngā hetaha ruwa koty jande ke a'eta mupirok. Pe, kyndaha pe jande ke a'eta kynda tī. Apo amō ta usak ym, aja jande ke a'eta muhem mondo tar katu my. Anī. Katu ym aja. “Jande ke pejur piam” aja pepandu peho — aja Páu pandu.

³⁸ Pe, ame'ē ke kapitā ta pe sonda ta pandu oho. Páu ta homa awa ta ke aja kapitā ta hendu rahā, kyje. (Homa awa ta ke kapitā ta mupirok, a'erehe ame'ē ta rehe amō ta parahy ta, aja kapitā ta ukwa, a'erehe ame'ē ngi kyje.)

³⁹ Pe, kyndaha koty kapitā ta oho. Páu ta pe pandu:

—Homa awa ta ke pehē aja jakwa ym pehē rehe har. A'erehe peparahy ym jande rehe — aja kapitā ta pandu.

Pe, kyndaha ngi muhem. Pandu:

—Jandema'e ok ta ke pehijar peho — aja Páu ta pe.

⁴⁰ Kyndaha ke Páu ta hijar oho rahā, Ryji rok pe oho. Jesu kotyhar ta namō a'eta pandu pandu. Mu'e mu'e katu ngā ke. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī. Upa rahā, a'engi a'eta oho.

17

Tesaron ok ta pe Páu ta uhyk oho

¹ Ansi ok ta rupi Páu ta asa oho. Aporo ok ta rupi asa oho tĩ. Pe, Tesaron ok ta pe uhyk oho. A'ep jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihĩ.

² Ame'ë pe Páu ixé oho. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te a'e ixé oho. Aja te'eha a'e riki. Aja mahapyr putu'uha 'ar rahā, Tupā je'ëha ke a'e mu'e mu'e.

³ Kirisutu rehe har ngā pe a'e mujekwa katu tĩ. Kuja a'e mujekwa:

—Kirisutu ke amō ta mupyrara ta me'ë te'e. A'e manō ta me'ë te'e tĩ. Pe, kwera ta me'ë te'e tĩ. Ko Jesu rehe har pehē pe ihē apandu pandu. A'e riki Kirisutu. Aja rahā, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e aja mujekwa katu. Jundéu awa ta harō hū ame'ë ke a'e — aja Páu mujekwa.

⁴ Páu ta pandu pandu rahā, amō amō jundéu awa ta jurujar katu. Pe, Jesu kotyhar ta aja muruwak. Pe, Páu namō ame'ë ta ixo. Sir namō ixo tĩ. Heta amō awa ta jundéu awa ta ramūi ukwa aja Tupā rehe ipy'a moĩ moĩ tĩ. Ame'ë ta a'ep ixo tĩ. Ame'ë ta ngi har heta Jesu rehe jurujar katu tĩ. Pe, Páu ta namō ixo tĩ. Heta kapitā ta aja tĩ. Jurujar katu tĩ. Kūjā ta ke ame'ë ta. Pe, Páu ta namō ixo tĩ.

⁵ Jesu rehe heta te hū ngā jurujar katu, a'erehe amō jundéu awa ta jyty'ym a'eta rehe. Páu ta rehe jyty'ym. Pe, sawa'e katu ym ame'ë ta ke a'eta mujy'ar. Johu mujy'ar. Ok ta pe har ta ke ame'ë ta muparahy. Pe, Jasā rok pe johu ngā ujan oho. Páu ta ke kekar oho. Ngā hetaha ta ruwa koty mupu'am ta tipe ngā.

⁶ Anĩ. Mahem ym. A'erehe Jasā ke a'eta muhem raho. Jesu kotyhar ta ke a'eta muhem raho tĩ. Kapitā ta pe raho. Páu ta rehe har a'eta je'ë je'ë hū:

—Jande ok ta pe uhyk uwyr ame'ë ta muparahy ngā ke. Aja ok ta rupi pame katu te a'eta muparahy ngā ke oho ixo.

⁷ Ame'ë ta ke hok pe Jasā mupyta. Homa awa tama'e kapitā keruhū je'ëha rehe a'eta hendu ym. (Sesa ke a'e.) Henda ke pe amō kapitā keruhū ihĩ. A'e riki Jesu, aja a'eta pandu. Katu ym aja — aja kapitā ta pe hetaha ta je'ë je'ë hū.

⁸ Ame'ë je'ëha namō ngā hetaha ta ke muparahy hū.

⁹ Kapitā ta ke aja tĩ. Muparahy hū tĩ. Pe, Jasā ngi tamatarer ke kapitā ta pyhyk. Jasā namō ixo ame'ë ta ngi pyhyk tĩ. Pe, Jasā ta ke poir. Ame'ë ok ta ngi Páu ta uhem oho rahā, ame'ë tamatarer ke kapitā ta mujywyr ta. Jasā ta pe mujywyr ta.

Mberéi ok ta pe Páu ta uhyk oho

¹⁰ Pytun rahā, Páu ke Jesu kotyhar ta mondo. Sir ke mondo tĩ. Mberéi ok ta pe

mondo. A'ep Páu ta uhyk rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixé oho tĩ.

¹¹ A'ep pe har ta katu. Tesaron ok ta pe har ta aja ym. Tupā je'ëha ke Mberéi ok ta pe har ta hendu tar katu te. Páu ta je'ëha riki jetehar te ke my, ame'ë ke ukwa tar katu. A'erehe wera rahā pame katu te Tupā je'ëha rehe a'eta jumu'e mu'e uĩ.

¹² Pe, heta jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Amō awa ta jurujar katu ehe tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Heta sawa'e ta jurujar katu ehe. Kūjā ima'ehū namō ixo ame'ë ta aja tĩ. Heta jurujar katu ehe tĩ.

¹³ Mberéi ok ta pe har ta pe Tupā je'ëha ke Páu pandu pandu tĩ, aja jundéu awa ta hendu. Tesaron ok ta pe har ta hendu. A'erehe Mberéi ok ta pe ame'ë ta uhyk uwyr tĩ. Ngā hetaha ta pe je'ë je'ë hū. Ngā hetaha ta ke ame'ë ta muparahy tĩ.

¹⁴ Pahar Páu ke Jesu kotyhar ta mondo. Y ramūi rymy'y rehe mondo. Sir pyta we rĩ. Timo pyta tĩ. Mberéi ok ta pe a'eta pyta we rĩ.

¹⁵ Pe, amō ta Páu ke raho. Ame'ë ta Ate ok ta pe Páu ke muhyk raho. A'engi Mberéi ok ta pe ame'ë ta jywyr oho. Páu je'ëha ke a'eta raho. Sir pe raho. Timo pe raho tĩ. Kuja:

“Pahar ihē koty pehē mokōi pejur”

aja Páu je'ëha ke raho.

Ate ok ta pe Páu ixo

¹⁶ Ate ok ta pe Sir rehe Páu harō ixo. Timo rehe a'e harō ixo tĩ. Harō ixo rahā, ok ta rupi heta ma'e'ā rehe a'e usak usak. Ma'e'ā riki tupā aja ok ta pe har ta ukwaha ngā jupe. (Tupā te rehe ipy'a ke moĩ moĩ ym aja Páu ukwa katu.) A'erehe Páu pandu jupe: “Mā! Katu ym!” aja jupe.

¹⁷ A'erehe jundéu awa ta namō a'e pandu pandu hū. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu hū. Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke amō awa ta moĩ moĩ. Ame'ë ta namō pandu pandu hū tĩ. Wera rahā pame katu te muhepyha renda pe a'e oho tĩ. A'ep uhyk uwyr ame'ë ta namō a'e pandu pandu hū tĩ.

¹⁸ Pe, amō sawa'e ta je'ë je'ë hū inamō. Epi kotyhar ta mu'e ame'ë ta je'ë je'ë hū inamō. Esetōi kotyhar ta mu'e ame'ë ta je'ë je'ë hū inamō tĩ. Amō ta pandu:

—Mā pandu hū peme'ë ke ma'e ke. Ukwa ym ma'e. Ma'e pandu my? — aja Páu rehe har pandu.

Jesu rehe har Páu pandu. Manō ame'ë ta ke kwera katu ta uhem, ame'ë rehe har a'e pandu tĩ. A'erehe kuja amō sawa'e ta pandu nāi:

—Amō tupā ta rehe har peme'ë pandu, aja jakwa — aja sawa'e ta pandu nāi.

¹⁹ Pe, Páu ke sawa'e ta pyhyk raho. Ngā panduha renda pe raho. Panduha renda rer Areo. Páu pe sawa'e ta pandu:

—Amō kotyhar nde eremu'e. Ame'ē ke jande jakwa tar katu.

²⁰ Nde erepandu ame'ē ke jande jahendu ramō. Ame'ē riki amō kotyhar jande pe. Ame'ē ke jakwa tar katu. Epanurahā! — aja Páu pe pandu.

²¹ Ate ok ta pe har ta aja te'eha a'eta. Amō ywy pe har ta a'ep ixo. A'eta aja tī. Amō amō we myrandu pyahu ame'ē ke rehe a'eta hendu tar katu. Myrandu pyahu ame'ē ke pandu pandu tar katu tī. Aja te'eha a'eta.

²² Pe, panduha renda pyter pe Páu pu'am. Areo pyter pe pu'am. Kūja pandu:

—Ate ok ta pe har ta! Pehendu katurahā! Tupā rehe pehē py'a pemōi mōi katu, aja pekwaha pehē jupe, aja ihē akwa katu.

²³ Pehēma'e ok ta rupi ihē awata aho axo rahā, māte hū ma'e'ā ke rehe ihē asak asak. Ame'ē ta rehe pehē py'a pemōi mōi, ame'ē ke rehe asak. Pe, amō ma'e'ā rehe kuja pinīha ihē amahem:

Tupā rehe har jakwa ym.

Ame'ē pe kome'ē ma'e'ā ke.

—Ame'ē ke rehe pekwa ym ha rupi pehē py'a pemōi mōi. Ame'ē rehe har pehē pe ihē apandu ta.

²⁴ A'e riki Tupā te. Kome'ē ywy keruhū a'e mujā. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe ihī ame'ē ta ke mujā tī. Ywa ke a'e mujā tī. A'e riki sawa'e te. Tupā rehe ngā jumu'eha renda ta ke amō ta mujā.

²⁵ Ame'ē pe Tupā te ixo ym. Ma'e ke amō ta mujā, ame'ē ke a'e putar ym tī. Marā ka ym amō me'ēha ipe. A'e riki me'ēha ke. A'e riki awa ta pe upa katu te me'ē. Ixuweha ke a'e me'ē. Katuha ke me'ē tī. A'erehe ma'e ke marā ka ym amō me'ēha ipe.

²⁶⁻²⁷ Petei sawa'e ke a'e mujā. Anā ke a'e. Ame'ē ngi upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta uhem. Pe, kome'ē ywy keruhū rupi ngā ke Tupā te muhāi hāi. A'erehe awa nixōi te, ame'ē ywy nixōi. Pe, marā rahā awa ixo ta my, ame'ē ke a'e manga katu. Myp ixo ta my, ame'ē ke a'e manga katu tī. A'e ke amō kekar kekar rahā, mahem ta nahā my. Jande ngi pame katu te kotete a'e ihī.

²⁸ Amōma'e panduha kuja riki:

“A'e ixo, a'erehe jande jaxo katu tī. Jande jawata. Upa katu te jande jama'ema'e.”

—Pehē ngi har amō mupinīha ke kuja mupinim:

“Jande ke Tupā mujā, a'erehe ta'yr ta riki jande” aja mupinim.

²⁹ —Jande riki ta'yr ta rahā, jande aja Tupā riki ixuwe katu a'e tī, aja jakwa katu. Ita tawa'ā aja ma'e'ā ixuwe ym te a'e. Ita tuwyr'ā aja ym a'e tī. Ita'ā aja ym a'e tī. Upa ame'ē ta ixuwe ym te ame'ē ta ke aja jakwa

katu. Awa te'e ukwaha rupi ame'ē'ā ta ke amō ta mujā katu.

³⁰ Aja ym Tupā te. Ma'e'ā amō mujā rahā, Tupā rehe har ukwa ym a'e, a'erehe Tupā ipy'a jywyr ehe. Ukwā ym ha rupi ma'ema'e, a'erehe ipy'a jywyr ta. Apo upa katu te awa ta pe a'e pandu: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi ihē koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo” aja Tupā pandu — aja Páu pandu.

³¹ A'e pandu tī:

—Jete har rupi upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe har Tupā te ukwa ta. Ame'ē 'ar ke a'e manga katu. Amō sawa'e rehe a'e usak katu. Pe, a'e riki henda ke pe ngā rehe har a'e ukwa ta. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Katu ym ame'ē ke ma'ema'e my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē sawa'e ke Tupā mukwera katu muhem. A'erehe jete har rupi ngā rehe har a'e ukwa katu ta, aja upa ngā pe a'e mujekwa — aja Páu pandu.

³² Kweraha rehe har Páu pandu. Ame'ē rehe sawa'e ta hendu rahā: “Mā! Te'e ame'ē” aja amō amō ta puka puka hū ehe. Amō ta pandu ipe:

—Ame'ē rehe har amō we jahendu tar katu tī — aja Páu pe.

³³⁻³⁴ Pe, ngā panduha renda ngi Páu uhem oho. Amō amō ta inamō oho. Jesu rehe jurujar katu tī. Amō sawa'e jurujar katu tī. Her Nioni. Areo kotyhar ke a'e. Amō kūjā jurujar katu ehe tī. Her Nama. Amō amō ta aja tī. Jesu rehe jurujar katu tī.

18

Korin ok ta pe Páu oho

¹ Ajame'ē ke Ate ok ta ngi Páu uhem oho.

² Korin ok ta pe uhyk oho. A'ep amō sawa'e rehe a'e usak. Her Ak. Jundéu awa ke a'e. Pō ywy pe har a'e. Hakehar rer Pirisi. Hom ok ta ngi upa katu te jundéu awa ta ke homa awa tama'e kapitā keruhū muhem mondo. Kapitā keruhū rer Karāu. A'erehe Itar ywy ngi Ak ta uhyk ramō. Korin ok ta pe uhyk ramō. Itar ywy pe Hom ok ta ihī. Pe, Ak ta rehe Páu usak oho.

³ Ak ta aja pan ianam ame'ē ke te'e ok ke Páu mujā tī. A'erehe a'eta namō Páu pyta.

⁴ A'eta namō paraky uī tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te jundéu awa ta namō Páu pandu pandu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu. Jesu rehe jundéu awa ta jurujar katu, ame'ē ke a'e putar. Amō awa ta aja tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e putar tī. A'erehe ame'ē ta namō Páu pandu pandu hū.

⁵ Masendo ywy ngi Sir uhyk uwyr. Timo uhyk uwyr tī. A'eta uhyk uwyr rahā, (pan ianam ame'ē ke te'e ok ke mujā. Ame'ē ke

a'e hijar.) Pe, Tupā je'ēha ke Páu mu'e mu'e jō ixo. Kuja jundéu awa ta pe a'e pandu:

—Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō hū ixo ame'ē ke a'e — aja Páu pandu pandu.

⁶ Anī. Ame'ē ke jundéu awa ta putar ym. Páu rehe har a'eta katu ym pandu. A'erehe ima'e mundeha ke Páu mukatak. Xi'aha ke ombor ingi. (Aja ma'e rahā, Tupā je'ēha ke a'eta putar ym, aja a'e mujekwa a'eta pe.) Páu pandu a'eta pe:

—Mupyraraha renda pe peho ta rahā, ihē rehe je'ēha nixói ta. Jesu rehe har ihē apandu pandu katu pehē pe. Anī. Pejurujar ym ehe. Apo amō awa ta pe ihē apandu ta aho. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe apandu ta aho — aja jundéu awa ta pe Páu pandu.

⁷ Pe, a'eta ke Páu hijar oho. Amō rok pe pyta oho. Ok jar rer Tisi Jusu. Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a a'e moī moī katu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda rake hok ke ihī.

⁸ Amō sawa'e Jesu rehe jurujar katu tī. Her Kiri. Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitā a'e. Upa katu te hok wyr pe har ta Jesu rehe jurujar katu tī. Heta Korin ok ta pe har ta myrandu katu rehe hendu. Pe, Jesu rehe jurujar katu tī. Ame'ē ta ke amō ta mujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.)

⁹ Amō pytun rahā, ixeraiha aja Páu usak. Kuja Jesu mujekwa ipe:

—Ekyje ym! Epandu pandu katu te we exo rī.

¹⁰ Ne namō ihē axo. A'erehe marā ka ym nde ke amō mahyha. Heta ok ta pe har ta ihē rehe jurujar katu ta — aja Jesu mujekwa ipe. Aja ixeraiha aja Páu usak.

¹¹ A'erehe Páu pyta rī. Tupā je'ēha ke a'e mu'e mu'e. Awa py wajar mahapyr jahy rahā, a'ep pyta rī.

¹² Ngere wyw pe amō kapitā pu'am. Homa awa tama'e kapitā a'e. Her Ngari. Arahā, jundéu awa ta jy'ar. Pe, Páu ke a'eta pyhyk raho. Ngā panduha renda pe raho.

¹³ Kuja Ngari pe Páu rehe har a'eta pandu: —“Tupā rehe ejurujar katu” aja ngā pe kome'ē sawa'e pandu pandu. Aja ym jande jakwa. Amō kotyhar a'e mu'e. Katu ym aja — aja Ngari pe jundéu awa ta pandu.

¹⁴ Páu pandu tate rahā, Ngari pandu py: —Jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Katu ym kome'ē sawa'e ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har ihē ahendu ta. Jaxer ai ame'ē ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har ihē ahendu ta tī.

¹⁵ Anī. Aja ym. Jundéu awa ta je'ēha rehe har peje'ē je'ē hū. Awa rer rehe har peje'ē je'ē hū tī. Pehē pekwaaha rehe har peje'ē je'ē hū tī. Ame'ē ke rehe ihē ahendu ym ta. Ame'ē rehe har pehē jupe pepandu pandu

peho. Ame'ē rehe har akwa ym ta — aja jundéu awa ta pe kapitā pandu.

¹⁶ Pe, ngā panduha renda ngi a'eta ke kapitā muhem mondo.

¹⁷ Pe, amō sawa'e ke ame'ē ok ta pe har ta pyhyk. Her Sote. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitā a'e. Pe, ngā panduha ruwa koty ame'ē sawa'e ke hetaha ta petek. Anī. Ame'ē rehe Ngari usak tar ym. Ukwa tar ym. “Mā peja” aja Ngari pandu. Pe, a'e hijar oho ngā ke.

Antioki ok ta pe Páu jywyr oho

¹⁸ Korin ok ta pe heta Páu ukwer. Jesu kotyhar ta namō a'e pyta rī. A'engi Senkeréi ok ta pe oho. A'ep i'a ke Páu jāpī. Ame'ē ke amō ta usak rahā, Tupā namō ma'e Páu manga katu, aja a'eta ukwa katu. Pirihi oho inamō tī. Ak oho inamō tī. A'engi Si wyw pe a'eta oho.

¹⁹ Jarusu keruhū pe oho. Pe, Ese ok ta pe a'eta uhyk oho. A'ep Ak pyta. Hakehar pyta tī. Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Páu ixe oho. Jundéu awa ta namō a'e pandu pandu hū.

²⁰ Pe, Páu pe a'eta pandu:

—Yman atu jande namō se epyta rī — aja ipe.

²¹ Anī. Páu pyta tar ym. Oho tate rahā, a'e pandu ngā pe:

—Tupā putar rahā, pehē koty ihē ajywyr ta — aja Páu pandu.

Pe, Ese ok ta ngi oho. Jarusu keruhū pe oho.

²² Pe, Sesaréi ok ta pe uhyk oho. A'ep jarusu keruhū ngi uhem oho. A'engi Jerusarē ok ta pe wata uhyk oho. Jesu kotyhar ta rehe a'e usak. A'engi a'e oho tī. Pe, Antioki ok ta pe wata uhyk oho tī.

²³ A'ep yman atu pyta rī. Pe, oho tī. Ngara wyw rupi wata oho. Hiri wyw rupi wata oho tī. Oho ixo rahā, Jesu kotyhar ta py'a ke a'e mātā katu. Aja Tupā rehe har a'e mujekwa katu te we rī.

Apor rehe har

²⁴ Ese ok ta pe amō jundéu awa uhyk uwyr. Sawa'e rer Apor. Arexandiri ok ta pe har ke a'e. Ma'e pandu katu a'e. Tupā je'ēha ke a'e ukwa katu tī.

²⁵ Jesu ma'ema'e ame'ē rehe har amō mu'e a'e ke. Pe, Jesu rehe har Apor pandu pandu hū. Ehe har jetehar mu'e mu'e tī. (Anī. Upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Juā mujahukiha mu'e ame'ē ke jō a'e ukwa katu tī.

²⁶ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e pandu pandu. Kyje ym ngā ngi. Ame'ē ke rehe Pirihi hendu. Ak hendu tī. Upa hendu rahā, hok pe Apor ke a'eta raho. A'ep Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har a'eta mujekwa katu te ipe.

²⁷ Pe, Apor pandu:

—Ngere wyy pe ihē aho ta — aja.

A'erehe Apor rehe har Jesu kotyhar ta paper rehe mupinim. Ame'ē ke Apor raho. Amō Jesu kotyhar ta pe paper pinim ke mujesak ta. Ngere wyy pe ixo ame'ē ta pe kuja mupinim.

“Apor po ke pepyhyk katu ingi” aja mupinim.

Pe, ame'ē wyy pe Apor uhyk rahā, Jesu kotyhar ta py'a ke a'e mātā katu. A'ep pe har ta rehe Tupā usak katu, a'erehe heta jurujar katu ehe.

²⁸ Ame'ē ta py'a ke Apor mātā katu. (Ame'ē ta upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Ok ta pyter pe jundéu awa ta namō Apor pandu pandu hū. A'e pandu katu te, a'erehe jundéu awa ta je'ēha ke a'e mukanim ngā ngi. Tupā je'ēha rehe Jesu rehe har ihī. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō ixo ame'ē ke a'e. Aja ngā pe a'e mujekwa katu.

19

Ese ok ta pe Páu oho

¹ Korin ok ta pe Apor ixo rahā, wyy'ā rupi Páu wata oho. Amō amō wyy'ā 'ar rupi ok ta ihī. Ame'ē rupi wata oho. Pe, Ese ok ta pe uhyk oho. A'ep jumu'eha ta ke a'e mahem. (Ame'ē ta upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Juā mujahukiha mu'e ame'ē ke jō ame'ē ta ukwa katu.

² Páu pandu a'eta pe:

—Jesu rehe pejurujar katu rahā, pehē rehe Tupā'ā ihī katu my? — aja pandu.

A'eta pandu:

—Anī. Tupā'ā rehe har jande jakwa ym te — aja.

³ Páu pandu tī:

—Aja rahā, myja pehē ke amō mujahuk my? — aja.

A'eta pandu:

—Juā mujahukiha aja jande ke amō mujahuk — aja ipe.

⁴ Pe, Páu pandu:

—Juā mujahuk rahā, kuja ngā pe mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi Tupā koty ipy'a ke amō muruwak mondo, aja ngā pe mujekwa. Kuja jundéu awa ta pe Juā pandu: “Ihē raikwer rupi amō sawa'e uwyr ta. Ame'ē rehe pejurujar katu” aja Juā pandu. Juā raikwer rupi uwyr ame'ē ke Jesu — aja Páu pandu.

⁵ Ame'ē ke sawa'e ta hendu rahā, a'eta ke amō mujahuk. Jesu je'ēha rupi mujahuk. (Aja Jesu kotyhar ke a'eta apo 'y, aja ngā pe mujekwa.)

⁶ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, ame'ē ta ākā rehe ipo ke Páu mujar. Pe, ame'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu tī. Pe, amō amō awa ta je'ēha a'eta pandu pandu. (Aja rahā, Tupā'ā

ihī katu a'eta rehe, aja mujekwa katu.) Tupā je'ēha rehe har a'eta pandu pandu tī.

⁷ Ame'ē ta awa py mokōi sawa'e ta hetaha.

⁸ Mahapyr jahy rahā, ngā namō Páu pandu pandu hū. Pandu rahā, ngā ngi a'e kyje ym. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu hū. Jesu riki Tupā mu'am me'ē ke. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am. Jundéu awa ta harō hū ixo ame'ē ke a'e. Pe, Jesu rehe amō jurujar katu rahā: “Ihē kotyhar ke nde apo 'y. Ihē namō nde erexo ta” aja Tupā pandu.

⁹ Anī. Ame'ē ke amō ta putar ym. A'eta jurujar ym. Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har katu ym a'eta pandu. Ngā hetaha ta pe a'eta pandu: “Pejurujar ym” aja pandu. A'erehe ame'ē ta ke Páu hijar oho. Jesu kotyhar ta ke a'e raho inamō. Ame'ē ta ke jō Páu mu'e mu'e. Wera rahā pame katu te amō jumu'eha renda pe a'e mu'e. Jumu'eha renda riki amō sawa'ema'e.

¹⁰ Her Tira. Aja mokōi warahy 'ar rahā, Páu mu'e. A'erehe Tupā je'ēha rehe heta Asia wyy pe har ta hendu. Heta jundéu awa ta hendu. Heta amō awa ta hendu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta.

Sewa ra'yr ta rehe har

¹¹ Tupāma'e pyrātaha namō Páu mukatu hū. Ahy ixo ame'ē ta ke mukatu hū.

¹² A'erehe pan kurer ta ke Páu rehe ngā mujar. Pan ra'yr ta ke mujar ehe tī. Ame'ē ta ke ahy ixo ame'ē ta pe ngā raho rahā, katu oho. Ājā ta ke muhem mondo amō ta ngi tī.

¹³⁻¹⁴ Ko amō jundéu awa ta ixo. Sewa ra'yr ta riki ixo. Kuja hetaha, awa po wajar mokōi. Ipái riki jundéu awa tama'e pa'ī keruhū. A'eta wata wata ixo. Amō ta py'a ngi ājā ta ke a'eta muhem mondo tī. Pe, Páu aja Jesu je'ēha rupi a'eta ājā ke muhem ta tīpe manga. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ājā pe a'eta pandu:

—Jesu rehe har Páu pandu pandu. Ame'ē je'ēha rupi japandu: “Ehem eho” — aja ājā pe Sewa ra'yr ta pandu.

¹⁵ Pe, a'eta pe ājā pandu:

—Jesu rehe har ihē akwa katu. Páu rehe har ihē akwa katu tī. Pehē anī. Awa pehē my? — aja ājā pandu.

¹⁶ Pe, Sewa ra'yr ta rehe sawa'e opor oho. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke opor oho a'eta rehe. Pyrātā opor oho a'eta rehe. Pe, ityk. Hok ngi sawa'e ta ke muhem mondo. Karāiha rape ke rāi muhem raho. Jawe te'e uhem oho tī.

¹⁷ Ame'ē rehe har heta jundéu awa ta hendu. Heta amō awa ta hendu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ese ok ta pe ixo ame'ē ta hendu. Hendu rahā, upa ngā jumukahem hū ingi. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Jesu rehe har ngā pandu katu te.

¹⁸ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, heta Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ma'e pandu uwyr. Amukwehe we pajema'e ukwaha ke a'eta ma'ema'e ixo rī. Ame'ē rehe har a'eta pandu uwyr.

¹⁹ Ngā hetaha ta pyter pe pandu uwyr. Ngā hetaha ta pyter pe heta paper ke ame'ē ta werur tī. Pajema'e ukwaha ke paper rehe ihī. Ame'ē ke werur. Pe, hapy. Upa ukwái. Paper rehe muhepyha manga rahā, tamatarer heta te hū tiki. Kuja, 50.000 wera rahā, paraky ame'ē muhepyha ke rehe uhyk. Ame'ē ke ngā hapy. Upa ukwái. (Aja pajema'e ukwaha ke hijar te, aja mujekwa katu.)

²⁰ Ukwái ha rehe ngā usak rahā, Tupā je'ēha rehe heta ngā jurujar katu. Tupā je'ēha riki pyrātā te, ame'ēja saka, a'erehe heta ngā jurujar katu ehe, Jesu rehe.

Ese ok ta pe ngā mutyapu hū

²¹ A'engi: "Masendo ywy rupi ihē aho ta. A'engi Ngere ywy rupi aho ta tī. A'engi Jerusarē ok ta pe ahyk ta aho" aja Páu pandu. Kuja a'e pandu tī:

—Upa Jerusarē ok ta pe har ta rehe ihē asak rahā, Hom ok ta pe ihē aho ta tī — aja Páu pandu.

²² A'erehe Masendo ywy pe Timo ke a'e mondo py. Inamō Era ke mondo tī. Páu namō ma'ema'e katu ame'ē ta ke a'eta. Pe, Asia ywy pe Páu pyta we rī.

²³ Arahā Ese ok ta pe Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har ngā je'ē je'ē hū. Putar ym, a'erehe je'ē je'ē hū.

²⁴ Neme riki ngā ke muparahy. Ita tuwyr rehe ma'eha a'e. A'ep Ndia rehe ngā jumu'eha renda ihī. Ndia riki imāi keruhū. Tupā aja a'ep pe har ta ukwaha ngā jupe. Jumu'eha renda aja saka ok ra'yr ke Neme mujā mujā. Ita tuwyr ke te'e mujā mujā. Miasu ta heta tī. Ame'ē ma'eha rehe tamatarer a'eta pyhyk katu tī.

²⁵ Pe, miasu ta ke Neme mujy'ar. Neme aja ita tuwyr rehe heta ma'eha ta i'āi tī. Ame'ē ta ke a'e mujy'ar tī. A'e pandu:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Jande jama'eha namō tamatarer japyhyk katu, aja pekwa katu.

²⁶ Apo Páu rehe har pekwa. A'e je'ēha rehe pehendū tī. Kuja a'e pandu: "Ipo pe ma'e'ā jande jamujā ame'ē ke Tupā ym" aja Páu pandu. A'erehe a'e je'ēha rehe heta ngā jurujar katu. A'erehe Tupā koty ipy'a ke heta ngā muruwak mondo. Upa Asia ywy pe har ta aja tī. Tupā koty ipy'a ke muruwak mondo tī. (A'erehe ma'e'ā ke hijar oho apo. Ndia ke hijar oho apo.)

²⁷ Katu ym aja. Jande jamujā mujā ame'ē ke jaxer, aja amō ta ukwa ta. Amō we tī. Ndia rehe ngā jumu'eha renda ke ngā hijar ta oho tī. Mujaxer ta tī. Katukweriha ke

mumba ta tī. Ndia riki katu te. Jande māi keruhū riki a'e. Tupā aja jande jupe. Asia ywy pe har ta ipy'a moī moī katu ehe. Amō ywy pe har ta aja tī. Ipy'a moī moī katu ehe tī — aja Neme pandu.

²⁸ Ame'ē je'ēha rehe ngā hetaha ta hendu rahā, parahy te hū. Hātā pandu pandu hū ixo:

—Ndia riki katu te me'ē ke! Upa Ese ok ta pe har ta jurujar katu ehe! — aja pandu hū.

²⁹ A'erehe upa ok ta rupi ngā mutyapu tyapu hū oho ixo. Pe, Ngái ke ngā hetaha ta pyhyk raho. Arita ke pyhyk raho tī. Ngā jy'ariha renda keruhū pe pyhyk raho. Ngái ta masendo ywy pe har ta ke. Páu namō wata ixo ame'ē ta ke a'eta.

³⁰ Ngā hetaha ta pe Páu pandu tar katu oho tī. Anī. A'e ke Jesu kotyhar ta mupyta.

³¹ Asia ywy pe har tama'e kapitā ta je'ēha mondo ipe tī. Páu pe mondo. Páu rehe katu ame'ē ta ke a'eta. Kuja je'ēha ke mondo:

—Ngā jy'ariha renda keruhū pe eho ym — aja Páu pe.

³² Pe, ngā jy'ariha renda keruhū pe hetaha ta mutyapu tyapu te hū. Amō amō ta pukái pukái hū. Amō amō ta riki amō kotyhar pukái pukái hū. Upa ka'u te'e. A'erehe upa tate ngā hetaha ta ukwa ym ma'e. Ma'ewā ngā jy'ar uwyr my?

³³ Ame'ē ke ukwa ym. Arexan riki ngā ke mujy'ar, aja amō ta ukwa. A'e ke jundéu awa ta mupu'am, a'erehe aja amō ta ukwa. Hetaha ruwa koty mupu'am. Pe, pu'am rahā, ipo ke Arexan mukata. (Aja ngā je'ēha ke a'e muputu'u ngā ngi.) Pe, jundéu awa ta rehe ngā parahy, ame'ē ke a'e mukatu ta tipe.

³⁴ Anī. A'e riki jundéu awa ke a'e aja hetaha ta ukwa rahā, pukái pukái we hū rī. I'i atu kuja hātā pandu pandu hū:

—Ndia riki katu te ame'ē ke a'e! Upa Ese ok ta pe har ta jurujar katu ehe! — aja pandu hū.

³⁵ Pe, i'i atu ngā hetaha ta tyapuha ke ok tama'e mupinīha muputu'u ngā ngi. Kuja pandu:

—Ese ok ta pe har ta! Pehendu katurahā! Ndia rehe jumu'eha renda ke Ese ok ta pe har ta usak usak katu. Ame'ē rehe har upa ngā ukwa. Ndia riki katu te ame'ē ke a'e. Ywa ngi i'ā u'ar. Ita'ā ke u'ar. Ame'ē ke upa ngā ukwa katu tī.

³⁶ Ame'ē rehe har marā ka ym jaxer amō panduha ke. A'erehe mā peja peputu'u katu.

³⁷ Pemutyapu hū ym tī. Ndia rehe jumu'eha renda ngi ma'e ke Ngái ta mukanim ym. "Ndia jaxer" aja jande māi keruhū rehe har a'eta pandu ym tī. Mā! Sawa'e ta ke se perur. Ma'ewā my?

³⁸ Amō rehe har Neme pandu tar katu rahā, ngā panduha renda pe a'e raho katu.

Inamō ixo ame'ē ta oho katu tī. A'ep kapitā ta ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta. A'ep amō ta rehe har Neme ta pandu pandu katu ta.

³⁹ Amō kotyhar pepandu pandu tar katu rahā, a'ep peho katu tī. Ngā ke amō ta mujy'ar rahā, ame'ē rehe har pepandu katu. Kapitā ta ruwa koty amō ta ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta.

⁴⁰ Taramō te jande jamutyapu hū. Kapitā keruhū namō jajumai jaxo, aja amō ta pandu ta oho ipe. Jamutyapu hū te'e. Ame'ē rehe har marā ka ym japanduha ipe — aja hetaha ta pe ok tama'e mupinīha pandu.

⁴¹ Upa pandu rahā, ngā hetaha ta ke a'e muhāi mondo.

20

Masendo wyy rupi Páu oho. Ngere wyy rupi a'e oho tī.

¹ Ngā mutyapuha upa putu'u rahā, Jesu kotyhar ta ke Páu mujy'ar. Ame'ē ta ke a'e muhury katu. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī. Pe, Páu pandu:

—Ihē aho ta — aja.

² Pe, Masendo wyy rupi oho. Ame'ē rupi wata oho. Jesu kotyhar ta ke a'e mu'e mu'e. Muhury katu tī. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī. Pe, Ngere wyy pe Páu uhyk oho.

³ A'ep mahapyr jahy a'e mukanim. Pe, Si wyy pe a'e oho tate. Jarusu keruhū pe oho tate. Arahā a'e ke jundéu awa ta jukwa ta aja Páu ukwa. A'erehe Masendo wyy rupi wata oho rahā, katu aja a'e ukwa. (Aja rahā, jukwa ym ta, aja ukwa katu.)

⁴ Páu namō Pi ra'y'r oho tī. Her Sopato. Mberéi ok ta pe har a'e. Arita oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e. Sekū oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e tī. Ngái oho tī. Nder ok ta pe har a'e. Tik oho tī. Asia wyy pe har a'e. Toro oho tī. Asia wyy pe har a'e tī.

⁵ Timo oho tī. Ame'ē ta johu oho py. Toroa ok ta pe oho. A'ep Páu rehe a'eta harō ixo. Pe, ihē rehe Páu uhyk uwyr. Ihē Ruk.

⁶ Siri ok ta pe ihē axo. Jundéu awa ta mi'u matyriha weraha upa rahā, a'engi jande mokōi jaho. (Ame'ē wera rahā, mbeju ke mupururukiha nixói, ame'ē ke jundéu awa ta u'u.) Pe, Toroa ok ta pe jande jaho. Jarusu keruhū pe jaho. Awa po wajar peteīhar upa jaker rahā, pe, jahyk jaho. A'ep awa po wajar mokōi jande jaker.

Toroa ok ta pe har ta rehe Páu usak. A'ejōhar usak ngā rehe.

⁷ Nomin pytun rahā, upa Jesu kotyhar ta jy'ar. Mbeju ke mopokiha rehe jy'ar. (Aja Jesu manōha rehe a'eta ukwa ukwa uī.) Ngā pe Páu pandu pandu hū. Ame'ē ku'ē rahā, Páu oho ta, a'erehe pandu pandu we hū.

Pytun pyter rahā, ma'e pandu pandu we hū rī.

⁸ Jande jayj'ariha renda pe heta ma'e weraha ihī. Ywatehar henda ihī ame'ē pe jande jayj'ar jaī.

⁹ Pe, awa ma'āha rape 'ar pe ta'ynuhu wapyk uī. Her Euti. Páu pandu pandu u'am rahā, Euti pyhýi katu te hū. Pe, ukwer katu. Pe, wyy pe u'ar ukwap. Pi! Mahapyr ywatehar henda ngi u'ar ukwap. Amō ta oho piam rahā, pete'e manō oup.

¹⁰ Pe, Páu wyyj oho ehe. Ipynarāi pe wapyk oho ehe. Pyhyk, pe, amō ta pe a'e pandu:

—Pejixi'u ym. Kwera katu apo — aja Páu pandu.

¹¹ Pe, ywatehar henda pe Páu jupir oho tī. Upa ma'e ke u'u rahā, pandu pandu we hū ngā pe tī. Aja te'e xu'em oho.

¹² Pe, a'engi Páu oho. Pe, ta'ynuhu kwera katu ame'ē ke hok pe amō ta mujywyr raho. Katu jywyr oho. Upa ngā hury katu.

Mire ok ta pe Páu uhyk oho

¹³ Jande pe Páu pandu:

—Jarusu keruhū pe peho. Aso ok ta pe peho. Ihē riki pe rupi ihē aho ta. A'ep pehē namō jarusu keruhū pe ihē apor ta aho tī — aja jande pe.

A'erehe jarusu keruhū pe jande japor jaho. Ame'ē pe Aso ok ta pe jahyk py jaho.

¹⁴ A'ep jande rehe Páu uhyk uwyr rahā, jarusu keruhū pe a'e opor oho tī. A'engi ame'ē pe Mitire ok ta pe jahyk jaho.

¹⁵ A'engi jande jaho tī. Ame'ē ku'ē rahā, Ki ypa'ū rake rupi jasa jaho.

¹⁶ Amō ku'ē rahā, Sā wyy pe jahyk jaho. Amō ku'ē rahā, Mire ok ta pe jande jaho. Asia wyy pe Páu pyta tar ym. A'erehe Ese ok ta rake rupi jasa jaho. Pahar Jerusarē ok ta pe Páu uhyk tar katu. A'ep jundéu awa ta mi'u matyriha wera rahā, uhyk tar katu. Uhyk rahā, katu ta ipe, aja Páu ukwa. Ngā mi'u matyriha weraha rer Penteko.

Ese ok ta pe har tamūi ta namō Páu pandu pandu

¹⁷ Mire ok ta pe Páu ixo rahā, Ese ok ta pe har ta tamūi ta pe myrandu a'e mondo. Jesu kotyhar ta rehe tamūi ta usak usak katu.

“Pahar ihē koty pejur” aja myrandu a'e mondo.

¹⁸ Pe, tamūi ta uhyk uwyr ehe rahā, Páu pandu:

—Asia wyy pe ihē ahyk py ajur rahā, a'engi ihē rehe har pekwa katu. Myja pehē namō ihē axo, ame'ē ke pekwa katu.

¹⁹ Jesu jandema'e sawa'e te. Ima'e miasu aja ima'e parakyha ke ihē ama'ema'e hū. Tupā je'ēha ke ihē amu'e mu'e hū axo. “Katu te ihē” aja ym akwa. Aja ihē axo rahā, ihē amu'e mu'e rī. Amō ta jurujar ym ehe rahā, ihē ajixi'u tī. Ihē ke jundéu awa ta mahy tar

katu rahā, ame'ē ngi ihē akyje ym. Tapijar te'e we amu'e mu'e rī.

²⁰ Heta pejy'ar rahā, pehē ke ihē amu'e hū. Pehē rok pe ihē amu'e hū pehē ke tī. Pehē pe ma'e katu ame'ē ke upa katu te ihē amu'e, aja pekwa katu tī.

²¹ Kuja ihē apandu: "Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo. Jesu rehe pejurujar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te" aja jundéu awa ta pe ihē apandu pandu hū. Aja amō awa ta pe ihē apandu pandu hū tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta.

²² —Apo Jerusarē ok ta pe ihē aho ta axo. Tupā'ā putar, a'erehe ihē aho axo. A'ep ma'e ihē rehe uhyk ta my? Ihē akwa ym.

²³ Kuja jō ihē akwa katu. Ok ta pe pame katu te Tupā'ā mujekwa ihē pe. Kuja mujekwa. Ihē ke amō ta mahy tar katu. Kyn-daha pe ihē ke amō ta kynda tar katu raho tī, aja ihē pe mujekwa.

²⁴ Pe, ihē ke amō ta jukwa ta rahā, ngā ngi ihē akyje ym ta. Tupā je'ēha ke ihē apandu we ta rī. Ngā ke Tupā muhā katu ta, ame'ē myrandu katu ke ihē apandu ta rī. Ame'ē rehe har ihē apandu, ame'ē ke ihēma'e parakyha. Ame'ē ke ihē pe Jesu me'ē. Pe, ame'ē parakyha ke ihē amumba tar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

²⁵ —Upa pehē renda rupi ihē awata aho rahā, Tupā rehe har pehē pe ihē apandu pandu. Myja katu pexoha Tupā putar my, ame'ē rehe har ihē amu'e katu pehē ke. Apo ihē rehe pesak ym te ta tī.

²⁶ Apo jetehar te pehē pe ihē apandu katu tī. (Upa katu te Jesu rehe har pehē pe apandu pandu. Upa amu'e mu'e hū.) A'erehe mupyraraha renda pe pehē ngi har amō oho ta rahā, ihē rehe je'ēha nixói.

²⁷ Ma'e Tupā putar, ame'ē rehe har upa katu te pehē pe ihē apandu.

²⁸ Pesak katu pehē juehe pexo. Aja rahā, Tupā ngi amō koty pehē py'a pemuruwak ym ta pemondo. Upa Jesu kotyhar ta rehe pesak pesak katu pexo tī. Ame'ē parakyha ke pehē pe Tupā'ā me'ē. Jesu kotyhar tama'e kapitā ta ke pehē. A'erehe ame'ē ta rehe pesak katu pexo. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta Tupā kotyhar ta ke tī. Ta'yr manōha rupi a'e ipy'a jywyr ngā rehe.

²⁹ —Ihē raikwer rupi amō ta uwyr ta. Ame'ē ta pehē rehe uhyk ta, aja akwa katu. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta muka'u ka'u te'e hū ta. Jurujar katu ame'ē ta ukwa katuha ke amō koty ame'ē ta muruwak ta mondo, aja ihē akwa katu. Katu ym aja.

³⁰ Jete. Pehē pyter ngi har amō ta pu'am ta. Ame'ē ta te'e ma'e pandu ta. Amō amō ta jurujar katu ame'ē ta ke a'eta muka'u ka'u te'e ta. Aja ame'ē ta namō jumu'e ixo ame'ē ta aja muruwak ta.

³¹ A'erehe pesak katurahā! Aja rahā, peka'u ka'u te'e ym ta. Pekwa katurahā! Mahapyr warahy 'ar rahā, pehē ke ihē amu'e mu'e hū. Wera rahā, ihē amu'e mu'e hū. Pytun rahā, ihē amu'e mu'e hū tī. Pehē ngi har amō ta jurujar ym ame'ē ta rehe ihē ajixi'u hū tī.

³² —Apo pehē rehe har Tupā namō apandu: "Mā peja Ese ok ta pe har ta rehe esak katu." Jetehar te ke. A'e usak katu ta pehē rehe. Ame'ē myrandu ke pehē py'a rehe pemupyta katu. Aja rahā, ame'ē myrandu namō pehē py'a ke a'e mātā katu ta. Aja ehe har a'e mujekwa katu te we ta rī. Upa ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke a'e mupyta katu. Ame'ē ke me'ē me'ē ta. Aja pehē pe tī. Me'ē me'ē ta tī.

³³ Amō tama'e tamatarer rehe ihē py'a ihē amoī ym. Amō tama'e mundeha rehe ihē py'a ihē amoī ym tī.

³⁴ Ihē aparaky hū. Aja tamatarer ihē apyhyk. Ame'ē pe ihēma'e ke ihē ajo'ok. Ihē namō ixo ame'ē ta pe ihē ame'ē tī. Ame'ē ke ihē riki ajo'ok tī. Ame'ē rehe har pekwa katu.

³⁵ Ihē aja preparaky katu rahā, katu tiki. Aja rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe jande jame'ē me'ē katu. Jesu pandu ame'ē ke jande jakwa. Kuja a'e pandu:

"Amō ngi ma'e ke amō pyhyk rahā, hury we. Pe, amō pe amō me'ē rahā, hury katu te" aja Jesu pandu.

—(A'erehe ima'e ym te ame'ē ta pe jame'ē me'ē katu rahā, katu tiki) — aja tamūi ta pe Páu pandu.

³⁶ Upa Páu pandu rahā, tamūi ta namō ipynarāi pe wapyk. Pe, Tupā namō a'eta pandu pandu.

³⁷ Pe, Páu ke Ese ok ta pe har tamūi ta jumā juman rahā, jixi'u hū. Huwa ke a'eta pyter pyter tī. (Aja ipy'a katuha ke mujekwa.)

³⁸ "Ihē rehe pesak ym te ta tī" aja Páu pandu ramō. Ame'ē je'ēha rehe tamūi ta pyai te. Pe, jarusu keruhū tūi ame'ē pe Páu namō a'eta oho.

21

Jerusarē ok ta pe Páu uhyk oho

¹ "Jaho ta" aja japandu ngā pe. Pe, upa ngā po rehe japyhyk pyhyk ngā ngi rahā, Ese ok ta pe har tamūi ta jywyr oho. Hok pe jywyr oho. Pe, jarusu keruhū pe jande japor jaho. A'engi jaho tī. Ko ypa'ū pe katu te jahyk jaho. Ame'ē ku'ē rahā, Ho ypa'ū pe jahyk jaho tī. A'engi Pa ok ta pe jahyk jaho tī. (Jande jaho tar katu ame'ē pe ame'ē jarusu keruhū oho ym, a'erehe ame'ē ke jahijar.)

² A'erehe a'ep amō jarusu keruhū ke jande jamahem. Seni wyw pe oho ame'ē ke ame'ē jarusu keruhū. Ame'ē pe japor jaho tī. Pe, jaho tī.

³ Xi ypa'ũ rehe jasak rahã, ame'ẽ rake rupi jasa jaho. Jande jywa'i koty ypa'ũ ihĩ. Pe, Si ywy pe jaho jaxo. Pe, Tir ok ta pe jahyk jaho. A'ep upa ma'e ke raho ame'ẽ ke jarusu keruhũ jar hijar ta oho. A'erehe jarusu keruhũ ngi jahem jaho.

⁴ A'ep Jesu kotyhar ta ke jamahem. Ame'ẽ ta namõ japyta rĩ. (Amõ jarusu keruhũ jamahem ym.) A'erehe a'ep awa po wajar mokõi jaker rĩ. Tupã'ã je'ẽha rupi ame'ẽ ta pandu:

–Jerusarẽ ok ta pe eho ym – aja Páu pe pandu.

(Anĩ. "Ihẽ aho ta me'ẽ te'e" aja Páu pandu.)

⁵ Pe, jarusu keruhũ ohoha angaha ke rehe uhyk rahã, ok ta ke jahijar jaho. Upa katu te Jesu kotyhar ta jande namõ wata oho. Hakehar ta ke raho tĩ. Ta'yn ta ke raho tĩ. Ok ta soroka pe jahem jaho. Pe, y rymy'y rehe jahyk jaho rahã, upa jande pynarãi pe jawapyk. Pe, Tupã namõ upa japandu pandu.

⁶ Upa ngã po ke japyhyk pyhyk ngã ngi rahã, jarusu keruhũ pe japor jaho. Hok pe a'ep pe har ta jywyr oho.

⁷ Pe, jaho tĩ. Tir ok ta ke jahijar jaho. Pe, Torema ok ta pe jahyk jaho. A'ep jarusu keruhũ ngi jahem jaho. Jesu kotyhar ta rehe jasak jaho. Ame'ẽ ta namõ japyta.

⁸ A'ep peteĩ jaker. Ame'ẽ ku'ẽ rahã jawata jaho. Pe, Sesaréi ok ta pe jahyk jaho. A'ep Siri rok pe japyta. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e. Amukwehe te we Jerusarẽ ok ta pe ngã mi'u ke a'e me'ẽ me'ẽ. Awa po wajar mokõi sawa'e ta namõ a'e me'ẽ me'ẽ. Siri riki ame'ẽ ta ngi har peteĩ.

⁹ Tumeme tajyr ta ipe. Kũjã ta ixo te'e rĩ. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ke a'eta tĩ.

¹⁰ A'ep japyta we rahã, amõ sawa'e uhyk uwyr. Jundéi ywy ngi uhyk uwyr. Her Angambo. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e tĩ.

¹¹ Jande rehe a'e uhyk rahã, Páuma'e ixu'a rupi har ke a'e jo'ok ingi. Ame'ẽ pe jupukwar juehe. Ipyta ke jupukwar. Ipo apyr ke jupukwar tĩ. Pe, jande pe a'e pandu:

–Kuja Tupã'ã mujekwa: "Ihẽ aja kome'ẽ ku'a rupi har jar ke jundéu awa ta pukwar ta tĩ. Aja Jerusarẽ ok ta pe ixo ame'ẽ ta ma'e ta. Pe, amõ awa ta pe kome'ẽ jar ke a'eta raho ta" aja Tupã'ã mujekwa – aja Angambo pandu.

¹² Ame'ẽ ke rehe jahendu rahã, Páu pe japandu hũ. A'e pe har ta pandu hũ tĩ. Kuja:

–Jerusarẽ ok ta pe eho ym – aja Páu pe jande johu japandu hũ.

¹³ Anĩ. Páu pandu:

–Pejixi'u ym. Ihẽ ke pemupyai ym. Jerusarẽ ok ta pe ihẽ ke amõ pukwar rahã, pete'e ta ihẽ axo. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ihẽ ajurujar katu ehe, a'erehe ihẽ ke amõ

ta jukwa ta rahã, pete'e ta ihẽ axo tĩ – aja jande pe Páu pandu.

¹⁴ Jande rehe Páu hendu ym. A'erehe kuja jõ jande japandu:

–Tupã putar ame'ẽ ke ema'e katu! – aja ipe.

Pe, jande jaje'ẽ ym we tĩ.

¹⁵ A'ep jande japyta we rĩ. Pe, jandema'e jamoĩ katu rahã, Jerusarẽ ok ta pe jaho.

¹⁶ Jande namõ amõ amõ Sesaréi ok ta pe har ta oho tĩ. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Pe, amõ sawa'e rok pe jande ke a'eta raho. A'ep japyta ta. Sawa'e rer Mena. Xi ypa'ũ pe har a'e. Yman Jesu rehe a'e jurujar katu.

Tian rehe Páu usak oho

¹⁷ Jerusarẽ ok ta pe jande jahyk rahã, jande po ke Jesu kotyhar ta pyhyk pyhyk katu jande ngi.

¹⁸ Hury katu. Ame'ẽ ku'ẽ rahã, Tian rehe Páu usak oho. Jande jasak jaho ehe tĩ. A'ep Jesu kotyhar tama'e kapitã ta jy'ar tĩ. Tamũ ta ke a'eta.

¹⁹ Upa ame'ẽ ta po ke a'eta ngi Páu pyhyk rahã, upa katu te a'e ma'ema'e ame'ẽ ke a'e pandu pandu a'eta pe. Amõ awa ta renda rupi wata oho rahã, Tupã je'ẽha rupi ma'e ke ma'ema'e, ame'ẽ rehe har a'e pandu pandu a'eta pe.

²⁰ Ame'ẽ je'ẽha rehe hendu rahã, Tupã pe a'ep pe har ta pandu:

–Nde jõ riki katu te me'ẽ ke – aja Tian ta pandu.

Pe, Páu pe Tian ta pandu:

–Jande mu! Katu tiki! Jesu rehe heta te hũ jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ẽ ta Moise je'ẽha rehe hendu katu we rĩ.

²¹ Kuja nde rehe har ame'ẽ ta ukwa. Amõ awa tama'e ywy rehe jundéu awa ta ixo. Ame'ẽ ta pe kuja nde eremu'e: "Moise je'ẽha ke pehijar. Mã peja pehẽ ra'yr pিরer ke pejupã ym. Jundéu awa ramũ ta ukwaha rehe pehendu ym tĩ" aja nde eremu'e, aja sehar ta ukwaha naĩ.

²² Se nde erehyk erejur, aja sehar ta ukwa ta.

²³ Myja ta apo my? Kuja jande japandu ame'ẽ ke ema'erahã! Kuja katu. Ko tumeme sawa'e ta ixo. Tupã pe ma'e ke ame'ẽ ta manga katu. Ame'ẽ ke upa ym we rĩ.

²⁴ Jundéu awa ta ukwaha aja ame'ẽ sawa'e ta ipy'a ke juhuk ta oho. Ame'ẽ ta namõ eho. Tupã pe ma'e ke a'eta me'ẽ ta oho, ame'ẽja saka. Tupã rehe ngã jumu'ẽha renda keruhũ pe a'eta me'ẽ ta oho. Ame'ẽ tama'e ke rehe nde emuhepy eho. Aja rahã, ame'ẽ ta'a ke amõ jãpĩ ta. Aja rahã, nde rehe har sehar ta hendu ame'ẽ ke te'e, aja upa ngã ukwa ta. Moise je'ẽha rehe nde erehendu katu tĩ, aja upa ngã ukwa ta tĩ.

²⁵ Jesu rehe amō awa ta jurujar katu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Amukwehe we ame'ē ta pe paper pinim jande jamondo. Kuja japandu:

“(Ma'e'ā riki tupā aja amō ukwaha jupe naī.)
Ame'ē ruwa koty ngā mi'u ke amō
moī. Ame'ē ke pe'u ym.

So'o ruwy ke pe'u ym tī.

So'o juwyk aja amō ta te'e jukwa ame'ē rukwer ke pe'u ym tī.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.”

—Aja amō awa ta pe jande jamupinim —
aja Tian pandu.

²⁶ (Ame'ē ke rehe Páu hendu katu.)
A'erehe tumeme sawa'e ta ke a'e raho. Ame'ē ku'ē rahā, jundéu awa ta ukwa aja ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ame'ē ta namō ipy'a ngi a'e juhyk oho. Upa rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e ixo oho. Jundéu awa tama'e pa'i ta pe weraha mangaha ke a'e pandu oho. Myja rahā, ipy'a juhykiha upa ta my, ame'ē ke pandu oho. Ame'ē weraha uhyk rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ma'e ke a'eta werur ta. Tupā pe me'ē ta, ame'ēja saka. Aja Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī katu ta. Sawa'e ta pame katu te werur ta. Páu werur ta tī.

Páu ke jundéu awa ta pyhyk

²⁷ Awa po wajar mokōi wera upa tate rahā, Páu rehe amō jundéu awa ta usak. Asia ywy pe har ta ke a'eta. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta usak ehe. Ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu pandu hū. Pe, muparahy. Pe, Páu ke hetaha ta pyhyk.

²⁸ A'eta hātā pandu:

—Jundéu awa ta! Pejur! Kome'ē sawa'e riki jundéu awa ta rehe har katu ym pandu. “Moise je'ēha rehe pehendu ym” aja a'e pandu oho tī. “Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū riki jaxer” aja a'e pandu oho tī. Aja upa kome'ē ywy rupi a'e pandu pandu oho. Kome'ē jumu'eha renda keruhū riki katu te, aja jande jakwa. Anī. A'ep amō awa ta ke a'e muhyk raho apo. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. A'erehe kome'ē renda keruhū ke a'e mujaxer — aja ngā hetaha ta pandu hū.

²⁹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Toro ke Páu muhyk, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe aja pandu, ma'e, mujaxeriha rehe har pandu. Toro riki Ese ok ta pe har ke a'e. Amō awa ke a'e. Jundéu awa ym ame'ē ke a'e. Kwehe Jerusarē ok ta rape rupi Páu wata ixo rahā, Toro namō a'e wata ixo. Ame'ē ke rehe hetaha ta usak. A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe raho aja ukwaha naī. (Anī. A'ep Páu raho ym.)

³⁰ Upa ok ta rupi muka'u ka'u te'e hū ngā ke. Páu koty ngā hetaha ta ujan oho.

Pe, pyhyk. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi hykýi muhem raho. Pe, pahar jumu'eha renda keruhū rukwen ke amō ta kynda.

³¹ Páu ke hetaha ta jukwa tar katu rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū pe amō pandu oho. Sonda tama'e kapitā keruhū ke a'e. “Upa Jerusarē ok ta pe har ta mutyapu tyapu hū” aja pandu oho.

³² Pahar sonda ta namō kapitā keruhū ixoty ujan oho. Amō kapitā ta ke a'e raho tī. Ngā hetaha ta koty ujan oho. Kapitā keruhū rehe hetaha ta usak rahā, Páu ke a'eta poir. Petekiha ke putu'u ingi. Sonda ta rehe a'eta usak tī.

³³ Páu rehe kapitā keruhū uhyk rahā, a'e ke pyhyk. Sonda ta pe a'e pandu:

—Mokōi ita tupaham pe pepukwar! — aja kapitā keruhū pandu.

(Jaxer te ame'ē ke Páu aja kapitā keruhū ukwaha naī. A'erehe mokōi ita tupaham pe pukwar, aja pandu.)

Pe, hetaha ta pe a'e pandu:

—Awa sawa'e ko my? Myja jaxer ame'ē ke a'e ma'ema'e my? — aja kapitā keruhū pandu.

³⁴ Amō amō ta hātā pandu pandu. Amō koty koty pandu pandu, a'erehe muka'u ka'u te'e hū. Ma'ewā mutyapu hū my, ame'ē rehe har kapitā keruhū ukwa ym. A'erehe sonda ta pe a'e pandu:

—Sonda ta rok pe sawa'e ke peraho! — aja kapitā keruhū pandu.

³⁵⁻³⁶ Ok myta rehe Páu namō sonda ta uhyk rahā, hetaha ta parahy te hū ehe. Haikwer rupi a'eta oho ixo. Hātā pandu hū:

—Ererahā! Jajukwarahā! — aja hetaha ta pandu hū.

A'erehe Páu ke ipo 'ar pe sonda ta raho. (Aja rahā, hetaha ta a'e ke pyhyk ym.)

Páu je'ēha ke

³⁷ Sonda ta rok pe Páu ke muxe tate rahā, sonda tama'e kapitā keruhū pe Páu pandu:

—Ne namō ma'e ihē apandu tar katu — aja ipe.

Kapitā keruhū pandu ipe:

—Ngere awa je'ēha ke nde erekwa katu my? (Ame'ē jō ihē akwa katu) — aja Páu pe.

—Akwa katu ihē — aja Páu pandu.

³⁸ —Aja rahā, eji ywy pe har aja ym nde. Amukwehe te ngā hetaha ta ke ame'ē eji ywy pe har mujy'ar. Heta te hū ngā jukwaha ta ke a'e mujy'ar. Kuja, 4.000 hetaha ta ke. Awa nixói te ame'ē pe mujy'ar. Pe, kapitā keruhū namō jumai ixo — aja Páu pe kapitā keruhū pandu.

³⁹ Páu pandu:

—Anī. Ihē riki aja ym. Ko jundéu awa ihē. Tar ok ta pe har ihē. Esarahā! Ngā pe ihē apandu tar katu — aja kapitā keruhū pe

pandu. Syri ywy rehe Tar ok ta ihī. Ame'e ke ok ta tiha te hū!

⁴⁰ Kapitā keruhū pandu:

—Ererahā! Ngā pe epandu — aja Páu pe.

Pe, myta 'ar pe Páu pu'am. Ipo ke mukatak. (Aja ngā je'ēha ke a'e muputu'u ngā ngi.) Ngā putu'u rahā, Páu pandu ngā pe. Jundéu awa je'ēha namō pandu:

22

¹—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē mu ta! Pehendu katu tī. Tamūi ta! Pehendu katu tī. Ihē juehe har apandu ta pehē pe — aja Páu.

² Jundéu awa je'ēha namō Páu pandu pandu. Ame'e rehe ngā hetaha ta hendu rahā, putu'u katu. Pe, Páu pandu pandu:

³—Ko jundéu awa ihē. Tar ok ta pe har ihē. Syri ywy rehe ame'e ok ta ihī. Jerusarē ok ta pe ihē tiha aho. Ngamari namō ihē ajumu'e. Moise je'ēha rehe jande ramūi ta hendu katu. Ame'e ke a'e mu'e katu te ihē ke tī. Tupā putar ame'e ke pema'ema'e tar katu te apo. Pehē aja ihē amukwehe te we tī.

⁴ Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē amupyrara tī. Ajukwa tī. Sawa'e ta ke ihē apyhyk, pe, kyndaha pe ihē akynnda araho tī. Kūjā ta aja tī. Apyhyk rahā, kyndaha pe ihē akynnda araho tī.

⁵ Ihē rehe har jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu rahā, ma'e ke pekwa ta tī. Ihē apandu a'am ame'e ke jetehtar te ke, aja pekwa ta tī. Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu rahā, pekwa ta tī. Ame'e ta ngi paper pinim ihē apyhyk. Jande mu ta pe ame'e ta mupinim. Ndama ok ta pe har ta pe mupinim. A'ep Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē apyhyk oho. Jerusarē ok ta pe amujywyr ta tipe. A'ep ame'e ta ke amahy ta tipe — aja Páu pandu.

Tupā koty ipy'a ke Páu muruwak mondo ame'e rehe har a'e pandu

(At 9.1-19; 26.12-18)

⁶ A'e pandu tī:

—Ihē awata aho axo. Warahy jandar tate rahā, Ndama ok ta pe ahyk tate aho axo. Arahā pahar ywa ngi ihē rake rupi ma'e wera te hū.

⁷ Ywy rehe ihē a'ar. Jande je'ēha aja ihē ahendu. Kuja ihē pe pandu: "Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my?" aja ihē ahendu.

⁸ Ihē apandu: "Sa'e! Awa nde my?" aja ipe. A'e pandu ihē pe: "Ihē riki Jesu. Nasare ok ta pe har ihē. Ihē ke nde eremupyrara erexo" aja ihē pe.

⁹ Weraha rehe ihē namō ixo ame'e ta usak tī. Ihē pe ma'e pandu, ame'e je'ēha rehe a'eta hendu ym.

¹⁰ Pe, ihē apandu: "Sawa'e! Ma'e ihē ama'e ta apo my?" aja ipe. Jandema'e

sawa'e te pandu: "Epu'am! Ndama ok ta pe eho. A'ep nde pe ma'e amō pandu ta. Tupā putar ame'e ke nde erema'ema'e ta. Upa katu te ame'e rehe har nde pe amō pandu ta" aja ihē pe.

¹¹ Wera te hū, a'erehe ihē reha ym te. A'erehe ihē po ke ihē namō ixo ame'e ta pyhyk. Pe, Ndama ok ta pe aja te'e ihē ke a'eta muhyk raho.

¹²—A'ep amō sawa'e ixo. Her Anani. Tupā rehe a'e ipy'a katu. Jande ramūi je'ēha rehe a'e hendu katu tī. Sawa'e katu ame'e ke a'e, aja upa jundéu awa ta pandu pandu. Ndama ok ta pe ixo ame'e ta ke aja pandu pandu ehe har.

¹³ A'e riki ihē rehe uhyk. Ihē rake pu'am. Pe, ihē pe pandu: "Sáu! Jesu rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde riki ihē mu apo 'y. Ma'e ke rehe esak katu tī" aja ihē pe. Pahar ma'e ke rehe ihē asak tī. Ama'ā katu ehe tī.

¹⁴ Pe, ihē pe a'e pandu tī: "Nde rehe Tupā usak katu. Jande ramūi ipy'a moī moī katu ehe. A'e riki nde rehe usak katu. A'e putar ame'e ke nde pe a'e mujekwa. Ta'yr katu te ame'e ke a'e. A'e ke mujekwa nde pe. Ta'yr je'ēha ke nde pe a'e mujekwa tī.

¹⁵ Nde eresak ame'e ke upa ngā pe nde erepandu pandu ta. Nde erehendu ame'e ke upa ngā pe nde erepandu pandu ta tī. Ta'yr rehe har upa ngā pe nde erepandu pandu ta ereho.

¹⁶ Apo jahorahā! Epu'am. Jesu rehe nde erejurujar katu. A'erehe, ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'ema'eha ke nde py'a ngi Tupā juhyk katu. Nde ke ihē amujahuk ta. (Aja rahā, Jesu kotyhar ke nde apo 'y, aja nde eremujekwa ta ngā pe)" aja ihē pe Anani pandu. A'erehe a'e pandu ame'e ke ihē ama'e — aja Páu pandu.

Amō awa ta pe Páu ke Tupā mondo ame'e rehe har Páu pandu

¹⁷ A'e pandu tī:

—Jerusarē ok ta pe ihē a'jywyr aho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo. Tupā namō ihē apandu pandu aī rahā, ihē keraiha aja ihē asak.

¹⁸ Kuja ihē asak. Ihē pe Jesu mujekwa: "Ihē rehe har nde erepandu pandu. Ame'e ke sehar ta putar ym. A'erehe pahar Jerusarē ok ta ke ehijar eho" aja ihē pe.

¹⁹ Pe, ihē apandu ipe: "Sawa'e! Anī. Kuja sehar ta ukwa katu. Amō amō jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ihē axe aho. Pe, nde rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē apyhyk.

²⁰ Ame'e ta ke ihē apirok hū tī. Pewe amō tī. Nde rehe har Esete pandu pandu. A'e ke ngā jukwa rahā, a'ep ihē axo tī. Jukwa rahā: 'Ere' aja ihē apandu tī. Jukwaha tama'e mundeha ke ihē namō a'eta hijar. Ame'e ke

Jerusarē ok ta pe har ta ukwa katu. A'erehe se ihē apyta tar katu. Se nde rehe har ihē apandu tar katu rī" aja ihē apandu ipe.

²¹ A'e pandu: "Anī. Eho! Paite nde ke ihē amondo ta. Amō awa ta pe nde ke ihē amondo ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty amondo ta" aja ihē pe a'e pandu — aja Páu pandu.

²² "Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty Páu mondo ta." Ame'ē ke rehe jō ngā hetaha ta hendu. Pe, hātā te hū a'eta pandu pandu:

—Pemuhem pemondo! Pejukwarahā! A'e manō ta me'ē te'e — aja pandu pandu hū.

²³ Ahem hū tī. A'etama'e mundeha ke a'eta mukatak katak hū. Ywy ku'i ke omombor hū tī. (Aja parahy te ha ke mujekwa.)

²⁴ Ame'ē ke rehe kapitā keruhū usak rahā, sonda ta pe a'e pandu:

—Sonda ta rok pe Páu ke pemuxe peraho. So'o pīrer tupaham pe a'e ke pepirok. A'e ke jande japirok rahā, a'e pandu ta. Ma'erehe jundéu awa ta ahem ahem hū my? Ame'ē rehe har a'e pandu ta. Aja rahā, jande jakwa ta — aja kapitā keruhū pandu.

²⁵ Pe, so'o pīrer tupaham pe Páu ke sonda ta pukwar u'am rahā, amō sondama'e kapitā pe Páu pandu. Hake pu'am ame'ē pe pandu:

—Ma'e aka'u te'eha ihē ama'e my? Ama'e ym my? Ame'ē rehe har pekwa ym we rī. A'erehe ihē ke pepirok rahā, katu ym. Homa awa ke so'o pīrer tupaham pe amō pirok ym tī. Ko homa awa ihē — aja Páu pandu.

²⁶ Ame'ē ke kapitā hendu rahā, kapitā keruhū pe a'e pandu oho:

—Anī. Ma'e nde erema'e erexo my? Homa awa ke a'e. A'e ke nde erepirok rahā, katu ym — aja kapitā pandu.

²⁷ A'erehe Páu pe kapitā keruhū pandu oho:

—Epandu ihē pe rahā! Homa awa ke nde my? — aja Páu pe.

Pe, Páu pandu:

—A'e tīy — aja ipe.

²⁸ Pe, sonda tama'e kapitā keruhū pandu:

—Homa awa aja ihē amuruwak rahā, ame'ē pe tamatarer ihē amuhepy hū — aja ipe.

Páu pandu:

—Anī ihē. Homa awa aja ihē māi pusu ngi ihē a'ar — aja ipe.

²⁹ Ame'ē ke sonda ta ukwa rahā, Páu ke sonda ta tate pirok, ame'ē ta hijar oho. Páu riki homa awa aja kapitā keruhū ukwa rahā, a'e kyje. Páu ke a'e mupukwar, a'erehe kyje.

Ngā panduha renda pe Páu pu'am

³⁰ Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū. Ame'ē rehe har sonda tama'e kapitā keruhū ukwa tar katu te. A'erehe ame'ē ku'ē rahā, Páu ke a'e poir. Ita tupaham ke a'e jirar ingi.

Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke a'e mujy'ar tī. Ngā panduha rendama'e kapitā ta ke a'e mujy'ar tī. Ame'ē ta ruwa koty Páu ke a'e mupu'am raho. Ehe har a'e ukwa tar katu.

23

¹ Ngā panduha renda pe ixo ame'ē ta rehe Páu usak usak katu. Pandu ngā pe:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē rehe har Tupā ukwa katu. Akyje ym ingi. Sawa'e katu ame'ē aja ihē axo — aja Páu pandu.

² Anani riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Páu rake pu'am ame'ē ta pe a'e pandu:

—Páu juru ke penupā — aja.

³ Ame'ē ke rehe Páu hendu rahā, Anani pe je'ēha a'e mujywyr:

—Katu ym ne je'ēha! Ne je'ēha aja nde ke Tupā mahy ta tī. Mokōi nde erekwaha namō nde erexo. Moise je'ēha aja ym ihē rehe har nde erekwa ereī. Ame'ē rehe nde erehendu ym tī. Amō ta pe nde erepandu: "Páu juru ke penupā" aja, a'erehe Moise je'ēha rehe nde erehendu ym. Katu ym aja — aja Páu ipe.

⁴ Pe, Páu rake pu'am ame'ē ta pandu ipe:

—Pa'i keruhū rehe har katu ym nde erepandu. Tupāma'e parakyha ke a'e — aja Páu pe.

⁵ Pe, Páu pandu:

—Sa'e ta! A'e riki pa'i keruhū ame'ē ke ihē akwa ym. Akwa rahā, aja ihē apandu ym ta tipe. Tupā je'ēha rehe kuja amō mupinim: "Pehēma'e kapitā rehe har katu ym aja epandu ym" aja Tupā je'ēha rehe panduha ihē.

—Pa'i keruhū riki jandema'e kapitā tī, ame'ē ihē akwa rahā, katu ym aja ihē apandu ym ta tipe — aja Páu pandu.

⁶ Pe, ngā panduha renda pe har ta rehe Páu usak katu rahā, wajar riki sanduse kotyhar ta ke, aja a'e ukwa. Amō wajar parise kotyhar ta ke, aja a'e ukwa tī. A'erehe panduha renda pe hātā a'e pandu:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē pái aja parise kotyhar ke ihē tī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem aja ihē akwa. Ame'ē ke ihē rehe har pekwa ta peī apo — aja Páu pandu.

⁷ Ame'ē ke a'e pandu rahā, sanduse ta namō parise ta je'ē je'ē hātā tā ngā jupe. A'erehe mokōihar aja ngā ukwaha ngā uī. Amō amō ta sanduse ta aja ukwa uī. Amō amō ta parise ta aja ukwa uī.

⁸ Manō ame'ē ke kwera ym te ta, aja sanduse ta ukwaha naī. Anī. Manō ame'ē ta kwera katu ta, aja parise ta ukwa. Tupā je'ēha rahoha ta nixói te, aja sanduse ta ukwa. Anī. Tupā je'ēha rahoha ta pete'e ixo, aja parise ta ukwa. Awa'ā nixói te, aja sanduse ta ukwaha naī. Anī. Awa'ā namō awa ixo, aja parise ta ukwa.

⁹ A'erehe je'ē je'ē hātā tā hū ngā jupe. A'erehe hetaha ta pukái pukái we hū rī. Pe, parise ta ngi har amō ta pu'am. Moise je'ēha mu'eha ta ke a'eta. Hātā a'eta pandu:

—Páu rehe ma'e katu ym ame'ē ke jama-hem ym. Awa'ā aja ame'ē pandu katu ipe nahā my. Tupā je'ēha rahoha pandu katu ipe nahā my — aja mu'eha ta pandu.

¹⁰ Ngā je'ē je'ē hātā tā te we hū rī. Páu ke hetaha ta mohok mohok ta raho. Ame'ē ngi sonda tama'e kapitā keruhū kyje. A'erehe sonda ta pe a'e pandu:

—Hetaha ta pyter pe peho. Páu ke pepyhyk peraho ngā ngi. Pehē rok pe a'e ke peraho — aja kapitā keruhū pandu.

¹¹ Ame'ē pytun rahā, Páu rake Jesu pu'am uwyr. Pandu ipe:

—Nde py'ahu aja exo. Jerusarē ok ta pe ihē rehe har nde erepandu pandu ta kŷ. Aja Hom ok ta pe ihē rehe har nde erepandu pandu ta kŷ tī — aja Páu pe pandu.

Páu ke amō ta jukwa tar katu

¹² Ame'ē ku'ē rahā, amō jundéu awa ta jy'ar. Pandu pandu ngā jupe:

—Páu ke jajukwa ta jaho. Apo a'e ke jajukwa ym rahā we, ma'e ke ja'u ym te ta rī. Y ke ja'u ym te ta tī. A'e ke jajukwa ym rahā, mā peja jande ke Tupā mahy ta. Jande jamanga katu — aja a'eta jupe.

¹³ Aja pandu ame'ē ta heta ixo. Aja awa pypa mokōi i'ar koty te we sawa'e ta pandu.

¹⁴ Ame'ē ta pa'ihu ta pe pandu oho. Tamūi ta pe pandu oho tī. Kuja pandu:

—Páu ke jajukwa ym rahā, mā peja jande ke Tupā mahy ta. Páu ke jajukwa ym rahā we, ja'u ym te ta ma'e ke rī. Aja jande japandu katu jande jupe.

¹⁵ A'erehe sonda tama'e kapitā keruhū pe je'ēha pemondo. Ngā pandu'ha rendama'e kapitā ta namō johu pemondo. Kuja te'e pemondo ipe: "Páu rehe har jakwa katu te we ta rī. A'erehe pandu'ha renda pe erur!" aja kapitā keruhū pe te'e pehē johu pemondo. Pe, Páu ke a'e werur ixo rahā, japōr ta ehe. A'e ke jajukwa ta — aja sawa'e ta pandu.

¹⁶ Ame'ē pandu'ha rehe Páu rendyr imembyr sawa'e hendu. A'erehe sonda ta rok pe a'e ixo oho. Upa hendu ame'ē ke rehe har Páu pe a'e pandu.

¹⁷ A'erehe amō sonda tama'e kapitā pe Páu pandu:

—Ejurahā! Ko esarahā! Kapitā keruhū pe kome'ē kurumī eraho. Ma'e ke kurumī pandu ta ipe — aja ipe.

¹⁸ Pe, sonda tama'e kapitā keruhū pe kurumī ke kapitā raho. Kapitā keruhū pe sonda pandu:

—Se kyndaha pe Páu ixo. Ihē pe a'e pukái. Nde pe kome'ē kurumī ihē arur, aja a'e putar. Nde pe ma'e ke kurumī pandu ta, aja

ihē pe a'e pandu tī — aja sonda tama'e kapitā pandu ipe.

¹⁹ Pe, kurumī po rehe kapitā keruhū pyhyk raho. Se koty we kurumī namō jō a'e oho. Pandu ipe:

—Ma'e ihē pe nde erepandu ta my? — aja kurumī pe.

²⁰ Kurumī pandu ipe:

—Nde pe jundéu awa ta ma'e ke pandu ta uwyr, aja a'eta ukwa. "Koī ngā pandu'ha renda pe Páu ke eraho" aja nde pe a'eta pandu ta. Ehe har a'eta ukwa katu te we ta rī, aja a'eta pandu ta. Anī. A'eta te'e pandu ta.

²¹ Apandu nde pe. Ame'ē ta rehe ehendu ym. Awa pypa mokōi i'ar koty te we sawa'e ta ixo. Ame'ē ta kanim ta harō u'am. Páu ke ame'ē ta jukwa ym rahā we, ma'e ke u'u ym te ta, aja ame'ē ta manga katu. Apo upa katu a'eta pe. Ne je'ēha rehe a'eta harō u'am — aja kapitā keruhū pe kurumī pandu.

²² Pe, Páu rendyr imembyr sawa'e pe kapitā keruhū pandu:

—Ere. Ihē pe nde erepandu, ame'ē ke amō pe epandu ym — aja kurumī pe pandu.

Pe, kurumī ke hok pe kapitā keruhū mupywyr mondo.

Ser ruwa koty Páu pu'am

²³ Páu ke amō ta jukwa tar katu. Ame'ē ngi sonda tama'e kapitā keruhū kyje. A'erehe mokōi sonda tama'e kapitā ta pe a'e pandu:

—Pejur! Pesarahā! Kuja, 200 sonda ta ke pemujy'ar. Amō 70 sonda ta kahwa 'ar pe oho ame'ē ta ke pemujy'ar tī. Amō 200 sonda ta myra rehe har itatakwar namō wata ame'ē ta ke pemujy'ar tī. Upa pemoī katu. Pe, i'i atu pytun rahā, Sesarēi ok ta pe pehē johu peho.

²⁴ Kāhwa 'ar pe Páu ke peraho tī. (Aja rahā, jundéu awa ta Páu ke jukwa ym ta.) Pe, Ser rehe pemuhyk katu — aja kapitā keruhū pandu.

²⁵ Ser riki kapitā tī. Pe, kuja paper rehe sonda tama'e kapitā keruhū mupinim:

²⁶ Ser! Kapitā katu te ame'ē ke nde.

Ko nde pe ihē amupinim aī. Katuha nde pe ihē amondo axo.

²⁷ Kome'ē sawa'e ke jundéu awa ta pyhyk. Páu ke. Tate jukwa. Homa awa ke a'e, aja ihē akwa. A'erehe sonda ta namō ixoty ihē aho. Pe, a'e ke ihē apyhyk ajo'ok ngā ngi.

²⁸ Jundéu awa ta ngi ihē apyhyk ajo'ok. Ma'erehe a'e ke jundéu awa ta pyhyk my, ame'ē rehe har ihē akwa tar katu. A'erehe ngā pandu'ha renda pe Páu ke ihē araho.

²⁹ Pe, kuja ihē akwa. Jundéu awa ramūi ta ukwa ame'ē ke rehe Páu hendu ym. A'erehe ehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū. Ma'e katu ym ame'ē ke a'e ma'ema'e ym.

A'erehe marā ka ym a'e ke amō jukwaha. Marā ka ym kyndaha pe mupytaha tī.

³⁰ Páu ke jundéu awa ta jukwa ta, aja ihē pe amō pandu uwyr. A'erehe pahar nde koty a'e ke ihē amondo ta aja akwa. "Ser koty Páu rehe har pepandu peho" aja Páu rehe parahy ame'ē ta pe ihē apandu tī.

Karáu Risi

Aja sonda tama'e kapitā keruhū mupinim.

³¹ Pe, kapitā keruhū je'ēha aja sonda ta ma'ema'e. Ame'ē pytun rahā, Antipa ok ta pe Páu ke a'eta raho.

³² Ame'ē ku'ē rahā, sonda ta wata ame'ē ta jywyr oho. Sonda ta rok pe jywyr oho. Amō sonda ta anī. Kahwa 'ar pe sonda ta oho, ame'ē ta jō Páu namō oho we rī.

³³ Pe, Sesaréi ok ta pe muhyk rahā, kapitā pe paper pinim ke a'eta me'ē. Páu ke a'eta muhyk raho ipe tī.

³⁴⁻³⁵ Upa paper pinim ame'ē ke rehe kapitā usak rahā, Páu pe a'e pandu:

—My pehar ywy pe har ne my? — aja Páu pe.

A'e pandu ipe:

—Siri ywy pe har ihē — aja ipe.

Ame'ē ke kapitā ukwa rahā, a'e pandu:

—Nde rehe har pandu ame'ē ta uhyk uwyr rahā, nde rehe har ihē ahendu ta — aja Páu pe kapitā pandu.

Pe, sonda ta pe a'e pandu:

—Kyndaha pe Páu ke pekynda peraho. "Eroma'e kapy" aja pandu ame'ē pe peraho. Pesak katu ehe — aja kapitā pandu.

24

Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū

¹ Awa po wajar pteihar upa ukwer rahā, Sesaréi ok ta pe Anani oho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū ke a'e. Amō tamūi ta namō a'e oho. Sawa'e ma'e pandu katu te ame'ē ke a'eta raho tī. Her Ter. Kapitā ruwa koty a'eta pu'am ta. Pe, Páu rehe har a'eta pandu ta.

² Pe, Páu ke sonda ta muhyk rahā, kuja Páu rehe har Ter pandu pandu. Kapitā pe pandu:

—Ser! Katu ame'ē ke nde! Nde riki kapitā rahā, yman atu jajumai ym ha aja jaxo katu. Nde erekwa katuha rupi jundéu awa ta pe katu ame'ē ke nde erema'ema'e. Upa kome'ē ywy rupi katu ame'ē ke nde erema'ema'e.

³ A'erehe katu aja jakwa katu. Jande rury katu nde rehe tī.

⁴ —I'i atu rahā, nde ke ihē amupyta ym ta se. A'erehe nde pe ihē apandu. Eharō we rī. Ihē je'ēha rehe ehendu katu we rī.

⁵ Páu riki ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e. Amō amō ta renda rupi oho rahā, jundéu awa ta ke a'e muparahy. Pe, mutyapu hū

ngā ke. Jesu riki Nasare ok ta pe har. Jesu kotyhar tama'e kapitā ke Páu.

⁶ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū a'e mujaxer tar katu. Arahā a'e ke japyhyk. [Jande ramūi ta je'ēha rupi ehe har jakwa tar katu.

⁷ Anī. Jande rehe sonda tama'e kapitā keruhū uhyk uwyr. Her Risi. Pyrātāha namō jande ngi Páu ke a'e pyhyk raho.

⁸ Pe: "Ehe har pandu ame'ē ta Ser koty peho" aja jande pe a'e pandu. A'erehe ko jande ja'am.] Apo Páu pe nde erepandu rahā, nde erekwa katu ta tī. Upa katu te ehe har japandu ame'ē ke jetehar te ke, aja nde erekwa ta tī — aja Ser pe Ter pandu.

⁹ Kapitā pe Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū tī. Upa katu te Ter je'ēha riki jetehar te ke, aja a'eta pandu pandu ipe tī.

Ser pe Páu pandu pandu

¹⁰ Pe, Páu pe kapitā ipo pandu: "Ereahā!" aja. Pe, Páu pandu ipe:

—Yman jande anam ta rehe har nde erekwa katu, aja ihē akwa katu. (A'erehe jundéu awa ta rehe har nde erekwa katu, aja akwa.) A'erehe nde pe ihē juehe har ihē apandu rahā, ihē rury katu.

¹¹ Amukwehe we Jerusarē ok ta pe ihē aho. Awa py mokōi aker apo. Tupā rehe ihē py'a amōi mo'i katu aho. Ame'ē rehe har nde erekwa tar katu rahā, amō pe epandurahā!

¹² Ihē ke jundéu awa ta usak rahā, amō ta namō ihē aje'ē hātā tā ym. Amō ta ke ihē amuparahy ym. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo rahā, aja ym. Jundéu awa tama'e j'y'ariha renda pe ihē axo rahā, aja ym tī. Amō ta ke ihē amuparahy ym tī. Ok ta rape rupi ihē axo rahā, aja ym tī. Amō ta ke ihē amuparahy ym tī.

¹³ Ihē rehe har katu ym a'eta pandu, ame'ē ke jetehar te ke, aja marā ka ym amō mujekwaha. Jetehar te aja ym.

¹⁴ —Apo kuja ihē apandu nde pe. Jande ramūi ta aja Tupā rehe ihē py'a amōi mo'i katu tī. Amō kotyhar rehe ihē ajurujar katu. Ame'ē ke te'e, aja a'eta ukwaha ngā jupe. Upa katu te Moise mupinim ame'ē ke rehe ihē ahendu katu. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, ame'ē ke rehe ihē ahendu katu tī.

¹⁵ Upa katu te manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Katu ame'ē ta ke mukwera katu ta muhem. Katu ym ame'ē ta ke mukwera katu ta muhem tī. Ame'ē ke rehe peme'ē sawa'e ta jurujar katu. Peme'ē sawa'e ta aja ihē ajurujar katu tī.

¹⁶ A'erehe katu ihē ama'ema'e tar katu axo. Aja te'eha ihē axo. Ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ngā ukwa katu tī.

¹⁷ —Yman atu, Jerusarē ok ta pe ihē axo ym rī. A'ep ihē aho ramō. Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ihē araho.

¹⁸ Tupā pe ma'e ke ihē ame'ē aho tī. Aja ihē py'a ihē amōi mōi axo ehe. Arahā Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē rehe jundēu awa ta usak. Jandē ramūi ta je'ēha aja ihē py'a upa juhyk rahā, ihē rehe a'eta usak. Ihē namō heta ym ngā ixo. Ngā mutyapu hū ym tī.

¹⁹ Asia ywy ngi jundēu awa ta uwyr ame'ē ta a'ep ixo. Ame'ē ta riki se uwyr rahā, katu ta tipe. Pe, nde pe a'eta pandu ta tipe rahā, katu tiki. (Anī. Se ame'ē ta uwyr ym.) Ihē rehe har ma'e pandu tar katu rahā, ame'ē ta riki pandu katu ta tipe.

²⁰ Anī rahā, peme'ē sawa'e ta ihē rehe har pandu katu. Amukwehe ngā panduha renda pe ihē apu'am rahā, ma'e katu ym ihē rehe har ame'ē ta ukwa my? Ame'ē ke a'eta pandu rahā, katu tiki.

²¹ Ame'ē ta pyter pe ihē apu'am a'am rahā, kuja ihē hātā apandu: "Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Ame'ē rehe ihē ajurujar katu. A'erehe apo ihē rehe har pekwa pekwa peī" aja ihē apandu. Ame'ē riki katu ym, aja a'eta ukwa rahā, ame'ē jō ihē pe a'eta pandu katu ta — aja Pāu pandu.

²² Jesu rehe ngā jurujar katu, ame'ē rehe har Ser ukwa katu. Pe, a'e pandu:

—A'ewan apo. Sonda tama'e kapitā keruhū uhyk uwyr rahā, nde rehe har ihē akwa ta — aja Pāu pe. (Sonda tama'e kapitā keruhū rer Risi.)

Pe, ngā pe Ser pandu:

—Peho apo — aja.

²³ Sonda tama'e kapitā pe a'e pandu tī:

—Kyndaha pe Pāu ke ekynda eraho. Esak katu ehe. A'e wata katu te'e. Ma'e ke ehe katu ame'ē ta me'ē tar katu ipe rahā, a'eta me'ē katu ipe — aja Ser pandu.

Ser namō Pāu pandu pandu. Tusi namō pandu pandu tī.

²⁴ Heta ym ukwer rahā, ngā panduha renda pe Ser uhyk tī. Hakehar namō uhyk. Her Tusi. A'e riki jundēu awa ke. Pe, amō pe Ser pandu:

—Pāu ke emuhyk — aja ipe.

Pāu ke amō muhyk rahā, Pāu je'ēha rehe Ser hendu hendu. Myja Jesu Kirisutu rehe amō jurujar katu, ame'ē rehe har Pāu pandu pandu ipe.

²⁵ Myja katu ame'ē ke sawa'e ma'ema'e my, ame'ē rehe har Pāu pandu pandu ipe tī. Katu ym ipy'a pe ma'e ukwa ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, katu ym. Ame'ē rehe har a'e pandu pandu ipe tī. 'Ar ke Tupā manga katu. Arahā upa ngā rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē rehe har a'e pandu pandu ipe tī. Ame'ē ke Ser hendu rahā, a'e mukahem. Pāu pe a'e pandu:

—Eho apo. Amō wera rahā, nde pe ihē apukāi ta aho — aja Ser pandu.

²⁶ Poiriha rehe tamatarer ke Pāu me'ē ta ipe my, aja riki Ser putar. A'erehe amō amō wera rahā, Pāu pe a'e pukāi pukāi oho. Inamō a'e pandu pandu.

²⁷ Mokōi warahy 'ar aha oho rahā, amō homa awa tama'e kapitā pu'am. Her Por Set. Ser renda ke pe a'e pu'am. Jundēu awa ta ke Ser muhury tar katu, a'erehe kyndaha pe Pāu ke a'e mupyta rī.

25

Kapitā keruhū koty Pāu oho tar katu

¹ Sesaréi ok ta pe Set uhyk uwyr. A'e riki homa awa tama'e kapitā apo 'y. Pe, mahapyr ukwer rahā, Sesaréi ok ta ke a'e hūjar oho. Jerusarē ok ta pe oho.

² A'ep inamō jundēu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu. Jundēu awa tama'e kapitā ta pandu pandu inamō tī.

³ Pāu rehe har a'eta je'ē je'ē hū ipe. Pe, Set pe a'eta pandu:

—Jerusarē ok ta pe Pāu ke emuhyk — aja Set pe a'eta pandu.

Pe rupi Pāu uwyr ixo rahā, Pāu ke a'eta jukwa ta, aja a'eta manga katu a'eta jupe.

⁴ A'erehe muhykiha rehe a'eta pandu ipe. Anī. Set pandu:

—Anī. Kyndaha pe Pāu ixo. Sesaréi ok ta pe ixo. A'ep ihē ajjwyr Tate aho.

⁵ A'ep ihē namō pehēma'e kapitā ta oho rahā, katu tiki. Ma'e jaxer ame'ē ke Pāu ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har a'eta pandu pandu ta a'ep — aja jundēu awa ta pe Set pandu.

⁶ Jerusarē ok ta pe Set pyta we rī. Jandē popa ukwer nahā my. Awa po wajar mahapyr nahā my. Pe, Sesaréi ok ta pe a'e jywyr oho. Ame'ē ku'ē rahā, ngā panduha renda pe a'e wapyk oho. Amō pe a'e pandu:

—Se Pāu ke emuhyk erur — aja.

⁷ Pāu uhyk rahā, hake rupi jundēu awa ta juramā u'am ehe. Jerusarē ok ta ngi uhyk uwyr ame'ē ta juramā u'am ehe. Pāu ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e aja a'eta je'ē je'ē hū. Anī. Ame'ē ke jetehtar te ke aja a'eta mujekwa ym ngā pe.

⁸ Pe, Pāu pandu:

—Anī. Ma'e jaxer ame'ē ke ihē ama'e ym. Jundēu awa ta je'ēha rehe ahendu ym aja ym axo. Ahendu katu ehe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke aja tī. Ame'ē ke amujaxer ym tī. Homa awa tama'e kapitā keruhū rehe aja tī. Ihē juru ai ym ehe tī — aja ngā pe Pāu pandu.

⁹ Jundēu awa ta ke Set muhury tar katu tipe. A'erehe Pāu pe a'e pandu:

—Jerusarē ok ta pe nde ereho ta my? A'ep nde rehe har ihē akwa ta. Nde rehe har peme'ē ta je'ē je'ē hū. Ame'ē ke jetehtar te my, ame'ē ke ihē akwa ta — aja Set pandu.

¹⁰ Pāu pandu:

—Anī ta. Ko ngā panduha renda pe ihē apu'am a'am. Homa awa tama'e kapitā keruhū je'ēha rupi ihē ke amō ukwa rahā, katu tiki. Jundēu awa ta pe ma'e jaxer ame'ē ke ihē ama'e ym.

¹¹ Ame'ē ke nde erekwa katu. Amō ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē ke kapitā keruhū je'ēha rupi sonda ta jukwa katu ta. Aja ihēma'e rahā, ko ihē axo. Ihē akanim ym ta aho. Anī. Ihē rehe har jundēu awa ta je'ē je'ē hū, ame'ē ke jete har te ym rahā, ame'ē ta pe ihē ke me'ē ym ta awa. Ihē ke amō jukwa ym ta. A'erehe kuja ihē aputar. Ihē rehe har Sesa ukwa ta — aja Pāu pandu. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹² Pe, amō kapitā ta namō Set pandu pandu. Pe, Pāu pe pandu:

—Nde rehe har Sesa ukwa ta, aja nde ereputar. Aja rahā, ixoty nde ke ihē amondo ta — aja Set pandu.

Angi namō Pāu pandu pandu. Mbereni namō pandu pandu tī.

¹³ Heta ukwer rahā, Sesarēi ok ta pe amō kapitā uhyk uwyr. Her Angi. Kūjā namō a'e uhyk uwyr. Her Mbereni. Uhyk rahā, Set pe katuha rehe har a'eta pandu oho.

¹⁴ Amō amō wera rahā, a'ep a'eta pyta rī. Pe, Pāu rehe har Set pandu a'eta pe:

¹⁵ —Kyndaha pe Pāu ke Ser mupyta. Pe, Jerusarē ok ta pe ihē aho rahā, Pāu rehe har jundēu awa tama'e pa'ihu ta je'ē je'ē hū ihē pe. Tamūi ta aja tī. Je'ē je'ē hū tī. Pe, ihē je'ēha rupi Pāu ke a'eta jukwa tar katu.

¹⁶ Anī. Aja homa awa ke jukwa te'e ym, aja jundēu awa ta pe ihē apandu. Ehe har je'ē je'ē hū ame'ē ta pandu pandu py. Juehe har amō pandu pandu tī. Upa rahā, ame'ē rehe har amō ukwa katu. Pe, katu ym ma'e ame'ē ke sonda jukwa katu. Katu ym ma'e ym rahā, jukwa ym awa. Aja jundēu awa ta pe ihē apandu.

¹⁷ Se jundēu awa ta uhyk rahā, ihē aharō ym. Pahar ame'ē ku'ē rahā, ngā panduha renda pe ihē awapyk aho. Amō pe ihē apandu: “Se Pāu ke emuhyk erur” aja ipe.

¹⁸ Pe, jundēu awa ta pu'am rahā, Pāu rehe har a'eta je'ē je'ē hū. Ma'e jaxer ame'ē ke Pāu ma'e. Ame'ē rehe har a'eta je'ē je'ē ta, aja ihē akwa.

¹⁹ Anī. Aja ym. Amō ke rehe jundēu awa ta jurujar katu. Ame'ē rehe har a'eta je'ē je'ē hū. Kuja a'eta je'ē je'ē. Sawa'e manō. Her Jesu. Manōha ngi a'e kwera katu uhem, aja Pāu pandu. Ame'ē rehe har a'eta je'ē hātā tā hū.

²⁰ Myja ame'ē rehe har ihē akwa ta my? Akwa ym. A'erehe Pāu pe ihē apandu: “Jerusarē ok ta pe nde ereho ta my? A'ep nde rehe har ihē akwa ta” aja ipe.

²¹ Anī. Aja Pāu putar ym. Kuja a'e pandu: “Anī. Ihē rehe har homa awa tama'e kapitā

keruhū ukwa ta” aja ihē pe Pāu pandu. A'erehe sonda pe ihē apandu: “Kyndaha pe Pāu ke eraho. Esak katu ehe” aja ipe. Heta ym ukwer rahā, Sesa koty a'e ke ihē amondo ta — aja Set pandu.

²² Pe, Set pe Angi pandu:

—Pāu je'ēha rehe ihē ahendu tar katu tī — aja ipe.

Set pandu:

—Koī nde erehendu ta — aja Angi pe.

²³ Ame'ē ku'ē rahā, kapitāma'e mundeha ke Angi munde. Ima'e ke munde. Mbereni aja tī. Mundeha katukwer ame'ē ke munde tī. Pe, ngā panduha renda pe a'eta ixo oho. Katukweriha aja a'eta ixo oho. Sonda tama'e kapitā keruhū ta ixo oho tī. Ok tama'e kapitā ta ixo oho tī.

²⁴ Pe, Set pandu rahā, Pāu ke amō muhyk werur. Pe, Set pandu:

—Angi! Ehendu katurahā! Upa se jy'ar uwyr ame'ē ta! Pehendu katu tī. Kome'ē sawa'e rehe pesarahā! Ehe har upa jundēu awa ta je'ē je'ē hū ihē pe. Jerusarē ok ta pe har ta je'ē je'ē hū. Se ame'ē ta uwyr rahā, je'ē je'ē hū tī. “Ejukwa” aja ame'ē ta pandu hū.

²⁵ Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke sonda ta jukwa ta. Pāu aja ma'e ym, aja ihē akwa. Anī. Ehe har Sesa ukwa ta, aja a'e putar. A'erehe ixoty a'e ke ihē amondo ta, aja akwa.

²⁶ Sesa pe paper pinim ihē amondo ta. Mā ma'e Pāu rehe har ihē amupinim ta my? Akwa ym ihē. A'erehe pehē pyter pe Pāu ke ihē arur. Angi! Nde pe arur tī. Ehe har jande jahendu ta. Aja rahā, ma'e ke Sesa pe ihē amupinim ta my? Ame'ē ke ihē akwa ta.

²⁷ Sesa pe kome'ē sawa'e ihē apukwar ta amondo. Ehe har ihē amupinim ym rahā, ihē riki aka'u te'e, aja amō ta ukwa ta. (A'erehe ehe har jakwa ta apo 'y) — aja Set pandu.

26

Angi namō Pāu pandu pandu

¹ Pāu pe Angi pandu:

—Nde juehe har epandu katu — aja ipe.

Pe, ijywa ke Pāu mupuku. (Aja kapitā pe: “Katu” aja ipo pe pandu.) Kuja kapitā pe juehe har a'e pandu:

² —Angi! Nde riki ihē rehe har nde erehendu ta, a'erehe ihē rury katu. Ihē rehe har jundēu awa ta je'ē je'ē hū. Ame'ē rehe har upa katu te nde pe ihē apandu ta apo.

³ Jundēu awa ramūi ta ukwa ame'ē ke nde erekwa katu te. Amō koty koty hamūi ta ukwa ame'ē rehe har ngā je'ē hātā tā hū, ame'ē rehe har nde erekwa katu te tī. A'erehe ihē rury katu tī. Apo nde pe ihē apandu. Ewapyk katu we eī rī. Ehendu katu we rī.

⁴ —Kurumī ngi har ihē rehe har upa jundéu awa ta ukwa katu. Ihē rekoha pe ihē axo rahā, ihē rehe har amē'ē ta ukwa katu. Jerusarē ok ta pe ihē axo rahā, ihē rehe har amē'ē ta ukwa katu tī.

⁵ Jandē ramūi ta ukwa amē'ē ke rehe parise ta hendu katu te. Aja parise hendu katuha rehe amō ta uhyk ym. Aja kurumī ngi har parise kotyhar ihē. Amē'ē ke jundéu awa ta pandu tar katu rahā, jete har te ke aja a'eta pandu katu ta tipe.

⁶ Manō amē'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja jandē ramūi ta pe a'e pandu katu. Amē'ē ke rehe ihē ajurujar katu, a'erehe ko ihē rehe har pekwa peñ apo.

⁷ Awa py mokōi jy'ariha renda pe jandē anam ta ihī. Manō amē'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Amē'ē ke rehe a'eta harō ixo. A'erehe Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Pytun rahā aja tī. Wera rahā aja tī. Moī moī katu tī. Kapitam! Esarahā! Manō amē'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem, amē'ē rehe ihē ajurujar katu tī. A'erehe ihē rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū.

⁸ Manō amē'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Ma'ewā amē'ē rehe pehē pejurujar ym my?

⁹ —Yman Jesu rehe jurujar katu amē'ē ta ke ihē amahy rahā, katu tiki, aja ihē akwa. Jesu riki Nasare ok ta pe har a'e.

¹⁰ Jurujar katu amē'ē ta ke ihē amahy hū. Aja Jerusarē ok ta pe ihē ama'ema'e. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū je'ēha rupi Jesu kotyhar ta ke kyndaha pe ihē akynnda araho. Heta ihē akynnda araho. Amē'ē ta ke amō ta jukwa ta, aja ihē akwa rahā: “Ererahā” aja ihē apandu tī.

¹¹ Upa jundéu awa tama'e jy'ariha renda rupi amē'ē ta ke ihē amahy hū. Heta te hū jahy rahā, aja te'e ihē axo rī. Amē'ē ta ke ihē amupyrara hū rahā, jurujar katuha ke a'eta hijar ta, aja ihē akwaha. Amō amō ok ta pe jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihī. Upa katu te amē'ē rupi ihē amupyrara aho. Ihē aparahy te hū, a'erehe amē'ē rupi ihē amupyrara aho — aja Páu pandu.

Jesu rehe Páu jurujar katu amē'ē rehe har a'e pandu

(At 9.1-19; At 22.6-16)

¹² A'e pandu tī:

—A'erehe Ndama ok ta pe ihē aho. Jesu kotyhar ta ke ihē amupyrara aho. Pa'ihu ta je'ēha rupi ihē aho.

¹³ Ihē ke a'eta mondo tī. Kapitam! Ehendurahā! Warahy jandar rahā, pe rupi ihē aho axo rahā, ywa ngi ihē rake rupi wera te hū. Ihē namō oho ixo amē'ē ta rake rupi aja tī. Wera te hū tī. Warahy weraha 'ar koty te we hendyha ihē asak.

¹⁴ Upa katu te ywy rehe jandē ja'ar jakwap. Jundéu awa je'ēha ke ihē ahendu. Kuja

pandu ihē pe: “Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my? Tapi'iruhu aja te'e nde tī. Tapi'iruhu ke ijar mujan mujan mondo rahā, myra rāxī pe a'e kutuk kutuk. Amē'ē rehe i'u ke tapi'iruhu te'e mujywyrahā, jeje te'e jumahy. Aja nde juehe te'e nde erejumahy erexo tī” aja ihē ahendu.

¹⁵ Ihē apandu: “Sa'e! Awa nde my?” aja ipe. Pe, jandema'e sawa'e te pandu: “Ihē riki Jesu. Ihē ke nde eremupyrara.

¹⁶ Apo epu'am. Ihēma'e miasu nde apo 'y, aja nde pe ihē apandu ajur. A'eramō ihē rehe nde eresak, amē'ē rehe har amō ta pe nde erepandu ta. Yman atu rahā, ihē rehe nde eresak ta tī. Amē'ē rehe har amō ta pe nde erepandu ta tī.

¹⁷ Nde rehe ihē asak katu ta, a'erehe nde ke jundéu awa ta jukwa ym ta. Nde ke jundéu awa aja ym amē'ē ta jukwa ym ta tī. Jundéu awa aja ym amē'ē ta pe amondo ta. Apo amō awa ta pe nde ke ihē amondo ta.

¹⁸ Aja rahā, amē'ē ta ke nde eremu'e rahā, ma'e ke amē'ē ta ukwa katu ta. Ima'e katu ym ukwaha ngi upa Tupā ukwa katuha koty a'eta muruwak ta oho. Satana kotyhar ta aja a'eta ixo. Amē'ē ta ke Tupā kotyhar ta aja nde eremuruwak ta tī. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e. Pe, ihē rehe a'eta jurujar katu rahā, Tupā ipy'a jywyrahā ta a'eta rehe. Pe, Tupā usak katu amē'ē ta namō a'eta ixo ta tī” aja ihē pe Jesu pandu — aja Páu pandu.

Tupā je'ēha ke Páu pandu pandu oho amē'ē rehe har a'e pandu

¹⁹ A'e pandu tī:

—Ihē pe Jesu pandu, a'erehe upa katu te a'e pandu amē'ē ke ihē ama'ema'e. Ywa ngi ihē pe a'e pandu amē'ē ke ihē ama'ema'e. Angi! Ehendu katurahā!

²⁰ Kuja ihē apandu aho: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo. Katu amē'ē ke pema'ema'e. Aja rahā, Tupā koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo, aja ngā pe pemujukwa ta” aja Ndama ok ta pe ihē apandu py. Aja Jerusarē ok ta pe ihē apandu aho tī. Aja upa Jundéi ywy rupi ihē apandu aho tī. Aja amō awa ta pe ihē apandu aho tī. Jundéu awa aja ym amē'ē ta pe apandu.

²¹ A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo rahā, ihē ke jundéu awa ta pyhyk. Ihē ke jukwa ta tipe.

²² Anī. Ihē rehe Tupā pyrara usak. A'erehe ihē ke jundéu awa ta jukwa ym. A'erehe upa ngā pe myrandu katu ke ihē apandu pandu apo rī. Kapitā ta pe ihē apandu. Kapitā ym amē'ē ta pe ihē apandu tī. Ymanihar Tupā je'ēha pandu amē'ē ta mupinin amē'ē ke ihē apandu tī. Moise mupinin amē'ē ke ihē apandu tī. Kuja amē'ē ta mupinin:

²³“Kirisutu ke amō ta mupyrara ta. Jukwa ta tī. Pe, manōha ngi a'e riki kwera katu uhem py. Aja rahā, awa ta ke Tupā muhā katu ta. Ame'ē myrandu katu ke jundéu awa ta pe amō pandu ta. Amō awa ta pe pandu ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe” aja ymanihar ta mupinim. Ame'ē ke ihē apandu tī — aja Páu pandu.

²⁴ Aja juehe har Páu pandu pandu rahā, hātā Set pandu ipe:

—Páu! Nde riki ereka'u te'e! Paper rehe nde erejumu'e hū, a'erehe nde ereka'u te'e — aja ipe.

²⁵ Páu pandu:

—Set! Anī! Aka'u te'e ym ihē! Jete har te ke ihē apandu.

²⁶ Ame'ē rehe har Angi ukwa katu tī, a'erehe ihē akyje ym ha namō ihē apandu. Ame'ē rehe har upa katu te ngā pandu, a'erehe upa katu te a'e ukwa, aja ihē akwa katu.

²⁷ Angi! Myrandu katu ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē rehe nde erejuru jar katu my? Nde erejuru jar katu, aja ihē akwa — aja Páu pandu.

²⁸ Páu pe Angi pandu:

—Mā! Pahar Jesu rehe ihē ke nde eremuru jar katu ta tipe — aja ipe.

²⁹ Páu pandu ipe:

—Pahar nahā my? Yman atu rahā nahā my? Ihē aja Jesu rehe nde erejuru jar katu rahā, katu tiki. A'eramō ihē je'ēha rehe hendu ame'ē ta upa katu te juru jar katu rahā, katu tī. Aja Tupā namō ihē apandu pandu. Kuja ihē ke amō pukwar, aja amō ta ke pukwar. Ame'ē ke jō ihē aputar ym — aja Páu pandu.

³⁰ Pe, upa Páu pandu rahā, Angi pu'am. Mbereni pu'am tī. Amō kapitā pu'am tī. Upa katu te amō ta pu'am tī.

³¹ Soroka pe uhem oho rahā, ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe:

—Ma'e jaxer ame'ē ke Páu ma'e ym. A'e ke sonda jukwa rahā, katu ym. Kyndaha pe kynda rahā, katu ym tī — aja a'eta jupe.

³² Pe, Set pe Angi pandu:

—“Ihē rehe har Sesa ukwa ta” aja Páu pandu ym rahā, a'e ke jande japoira ta tipe — aja pandu.

27

Hom ok ta koty Páu oho

¹ Pe, Hom ok ta pe Páu ke kapitā mondo ta aja a'e panduha. Hom ok ta Itar wyy rehe ihē. (Hom ok ta pe Sesa riki Páu rehe har ukwa ta. Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.) Jarusu keruhū pe mondo ta. Ko ihē aho inamō tī. Ihē Ruk. Sonda tama'e kapitā pe Páu ke amō raho. Kapitā rer Jur. Homa awa tama'e kapitā keruhūma'e miasu

ke sonda ta. Ame'ē kapitā ke Jur. Amō heta kyndaha pe oho ame'ē ta ke Jur raho tī.

² Jande namō Arita oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e. Masendo wyy pe Tesaron ok ta ihē. Pe, jarusu keruhū pe jande johu japora jaho. Ame'ē jarusu keruhū riki Atami ok ta pe har ke. Asia wyy rymy'y rupi ame'ē jarusu keruhū oho tate. Y rymy'y rupi heta ok ta ihē. Ame'ē rupi oho tate.

³ Pe, jande jaho. Ame'ē ku'ē rahā, Sinō ok ta pe jahyk jaho. Páu rehe Jur usak katu, a'erehe jarusu keruhū ngi Páu uhem katu. Ehe katu ame'ē ta rehe a'e usak oho. Pe, Páu pe ame'ē ta ma'e ke me'ē katu. (Upa rahā, jarusu keruhū pe Páu jywyr tī.)

⁴ A'engi jarusu keruhū pe jaho tī. Jarusu keruhū rehe wyytu juwapi hū uwyr, a'erehe ypa'ū jywa katu kotyhar rupi jaha jaho. (Ame'ē rupi wyytu jupeju katu ym.) Ypa'ū rer Xi.

⁵ Y rupi jaha jaho. Siri wyy rake rupi jaho. Pansi wyy rake rupi jasa jaho tī. Pe, Mi ok ta pe jahyk jaho. Risi wyy pe Mi ok ta ihē.

⁶ A'ep amō jarusu keruhū ke sonda tama'e kapitā mahem. Ame'ē jarusu keruhū Arexandiri ok ta pe har ke. Itar wyy pe ame'ē oho ta. A'erehe ame'ē pe jande ke kapitā mondo. Pe, jande jaho tī.

⁷ Heta wera rahā, wewe katu jande jaho jaxo. Pe, weweha rupi Sini ok ta rake jande jahyk jaho. Wyytu juwapi hū ehe, a'erehe warahy jurukwā koty marā ka ym ohoha, iapyr kotyhar rupi. A'erehe amō ypa'ū rake rupi jande jaho. Ypa'ū rer Kere. (Ame'ē rupi wyytu jupeju katu ym.)

⁸ Samo wyy rake rupi jande jaho. Y rymy'y rupi wewe katu jande jaho. Pe, weweha rupi jarusurupa pe jahyk jaho. Jarusurupa rer: “Jarusurupa katu te.” Ame'ē ngi Raséi ok ta kotete ihē.

⁹ A'ep heta te hū jaker. Pe, ma'e weraha asa oho. Ymanihar aja ngā py'a ke Tupā juhyk, aja jundéu awa ta ukwa ukwa ixo. Arahā jundéu awa ta ma'e ke u'uha hijar. Ame'ē weraha asa oho. Apo y rupi oho rahā, katu ym. Māte hū te'e riki wyytu ke. A'erehe kuja Páu pandu:

¹⁰ —Sa'e ta! Pehendu katurahā! Sengi jaho rahā, katu ym, aja ihē akwa. Jarusu keruhū ke wyytu keruhū mujaxer ta. Jarusu keruhū pe ma'e raho ame'ē ke kanim ta tī. Jande ke aja ta tī. Jamanō ta tī — aja Páu pandu.

¹¹ Anī. Páu je'ēha rehe sonda tama'e kapitā hendu ym. Jarusu keruhū jar je'ēha rehe a'e hendu katu. Jarusu keruhū rahoha ta je'ēha rehe hendu katu tī. Ame'ē ta oho rahā, katu tiki, aja ukwaha.

¹² Aman ndy'ar rahā, ame'ē jarusurupa pe pyta rahā, katu ym. Māte hū te'e wyytu ke. A'erehe upa tate sawa'e ta pandu: “Jahorahā” aja. Seni ok ta pe uhyk rahā, katu

tiki, aja ukwaha. Kere ypa'ū rehe Seni ok ta ihī. Ame'ē riki jarusurupa katu te me'ē ke. Ywytu keruhū jupeju ym ehe. A'ep aman ndy'ar rahā, pyta ta tipe.

Y ramūi pyter pe aman keruhū uhyk uwyr

¹³ Pe, warahy jurukwā koty ngi ywytu jupeju katu ym. Iapyr koty ngi jupeju katu ym. A'erehe oho rahā, katu tiki, aja sawa'e ta ukwaha. Pe, jarusu keruhū mupytahe ke y ngi sawa'e ta jo'ok. Pe, jande jaho. Kere ypa'ū rake rupi jande jasa jaho. Y rymy'y te rupi jaho.

¹⁴ Jaho we rahā, jande rehe ywytu keruhū uhyk. Māte hū te'e ywytu ke. Ame'ē pe sawa'e ta her moī: "Nonde" aja ipe. Ame'ē ngi sawa'e ta kyje te hū.

¹⁵ Kere ypa'ū ngi jupeju uwyr. Jarusu keruhū rehe junupā uwyr. Tumaha koty marā ka ym ohoha. A'erehe jarusu keruhū ke jande jamuruwak. Ywytu keruhū namō jarusu keruhū oho.

¹⁶ Amō ypa'ū ra'yr rake rupi jande jasa jaho rahā, ywytu pyrātā ym jupeju. Ypa'ū ra'yr rer Kāu. Arahā y ngi amō jarusu ke jande jamuhem. Ame'ē rehe jande japaraky hū.

¹⁷ Jarusu ke hykī raho ame'ē ke y ngi jande jamuhem. Ame'ē ke jarusu keruhū 'ar pe mōu katu. Pe, jarusu keruhū ku'a rupi pukwar katu. Tupaham hajyk ame'ē pe pukwar katu. Rim wyy rymy'y rupi wyy ku'i heta ihī. Ame'ē rehe jarusu keruhū jutukwa ta my. Aja ngā ukwaha, a'erehe kyje ingi. A'erehe pan keruhū ke mujy. Pe, jarusu keruhū ke ywytu keruhū te'e raho.

¹⁸ Ame'ē ku'ē rahā, māte hū te'e jupeju te hū rī. Aman pihun tī. A'erehe ma'e ngā raho ame'ē ke y pe ngā ombor indo. (Aja jarusu keruhū ke muwewi.)

¹⁹ Ame'ē ku'ē rahā, jarusu keruhū pe har ke y pe jande jambor indo. Jande po pe jambor. (Aja jarusu keruhū ke muwewi tī.)

²⁰ Heta wera rahā, warahy rehe jande jasak ym. Jahy rata ta rehe jasak ym tī. Ywytu keruhū jupeju we hū. Aman ukyr hū tī. A'erehe jande ke upa ta y jukwa ta nahā my, aja jakwaha.

²¹ Heta ukwer rahā, ma'e ke ngā u'u ym. Pe, ngā pyter pe Pāu pu'am. Pandu ngā pe:

—Sa'e ta! Kwehe we ihē je'ēha rehe pehendu rahā, Kere ypa'ū ngi jajur ym ta tipe. Upa ma'e ke kanim ym ta tipe tī.

²² Apo pehē pe ihē apandu. Pehē py'a ke pemātā. Manō ym te ta awa apo. Jarusu keruhū jō kanim ta oho.

²³ Tupā kotyhar ke ihē. Ihē py'a ihē amōi moī katu ehe tī. Pytun rahā, ihē rehe Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr. Tupā muwyr ame'ē ke ihē rehe uhyk uwyr.

²⁴ Pe, ihē pe a'e pandu: "Pāu! Ekyje ym! Homa awa tama'e kapitā keruhū ruwak koty nde erepu'am ta ereho. ('Sesa' aja her. Ame'ē ruwa koty nde erepu'am ta ereho.) Nde rehe Tupā usak katu, a'erehe upa jarusu keruhū pe ne namō oho ame'ē ta manō ym ta" aja ihē pe pandu.

²⁵ Sa'e ta! A'erehe pehē py'a ke pemātā! Tupā manga katu ame'ē ke ihē akwa katu. Ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu, aja uhyk katu ta.

²⁶ Amō ypa'ū rehe jande ke ywytu keruhū muhyk ta raho — aja Pāu pandu.

²⁷ Pe, awa py tumeme jaker. Y ramūi rupi jande jaho rī. Y ramūi rer Menditeha. Jande ke ywytu keruhū raho rī. Pytun pyter tate rahā, ywy rehe jahyk tate, aja jarusu keruhū rahoha ta ukwa.

²⁸ A'erehe y pe typyha mangaha ke ame'ē ta ombor. Manga rahā, 36 met aja ukwa. Jande jaho we rahā, a'eta manga tī. Typa we oho ixo, aja ukwa. Kuja, 27 met aja mangaha.

²⁹ Ita rehe jarusu keruhū jutukwa ta. Ame'ē ngi ngā kyje. A'erehe y pe tumeme jarusu keruhū mupytahe ke a'eta mujy mondo. Jarusu keruhū tangwa ngi mujy mondo. Pe, weraha ke ngā harō ixo. Kyje ixo tī.

³⁰ Pe, jarusu ra'yr ke jarusu keruhū rahoha ta mujy mondo. Kuja ame'ē ta te'e pandu:

—Jarusu keruhū āpūi rehe amō mupytahe ke jande japukwar ta — aja te'e pandu.

A'eta uhem tar katu oho ingi. (A'eta jō ma'e ypa'ū pe oho tar katu. Jarusu keruhū ke hijar tar katu oho.) A'erehe te'e pandu.

³¹ Pe, sonda tama'e kapitā pe Pāu pandu. Sonda ta pe pandu tī. Kuja pandu:

—Jarusu keruhū pe peme'ē rahoha ta pyta ym rahā, marā ka ym jande johu jahemiha — aja Pāu pandu.

³² A'erehe jarusu ra'yr ham ke sonda ta mondok. Pe, jarusu ra'yr ke jeje te'e y raho.

³³ Wera tate rahā, Pāu pandu:

—Pehē mi'u ke pe'u. Awa py tumeme jande jaker rahā, peharō pexo. Arahā pehē mi'u ke pe'u ym te.

³⁴ A'erehe pehē pe ihē apandu. Pe'u apo. Aja rahā, y pe pejupetē peho rahā, pehē pyrātā katu ta. Pemanōha ngi pekyje ym. Manō ym ta awa apo 'y — aja Pāu pandu.

³⁵ Upa pandu rahā, mbeju ke Pāu pyhyk. Hetaha ta pyter pe Pāu pu'am. Tupā pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande pe jande mi'u ke nde eremuwyr katu — aja Tupā pe.

³⁶ Pe, mbeju ke a'e mopok. Pe, u'u u'am. Ame'ē ke rehe ngā usak rahā, upa katu te hury katu. Upa katu te u'u tī.

³⁷ Jarusu keruhū pe heta ngā ixo. Kuja, 276 hetaha ta.

³⁸ Uhyk ngā u'u rahā, jarusu keruhū ke a'eta muwewi tī. A'erehe y pe ahūi aja me'ē ke a'eta omombor indo. Jarusu keruhū pe raho, ame'ē ke a'eta.

Jarusu keruhū upen

³⁹ Wera rahā, ka'a my'y ke jarusu keruhū rahoha ta ukwa ym. “Ma'e ywy my?” Ngā ukwa ym. Pe, y rymy'y xanduha ngā usak. A'ep ywy ku'i heta. Ame'ē pe jarusu keruhū ke a'eta mujan ta mondo, aja ukwa.

⁴⁰ Uhyk ta nahā my? Manga ta. A'erehe jarusu keruhū mupytaha ham ke mondok. Y pe hijar oho. Jarusu keruhū mujereha ke jirar tī. Pe, pan keruhū ke mupu'am. Jarusu keruhū āpūi koty ihī ame'ē ke mupu'am. Aja rahā, iāpūi koty ywytu mupeju ta raho. Pe, y rymy'y koty jande jaho.

⁴¹ Pe, mokōi y rumaha ihī ame'ē rehe jahyk jaho. A'ep ywy ku'i rehe jarusu keruhū jutukwa. Iāpūi ke mupyta katu. Tangwa anī. Tangwa ke rehe y kotok keruhū nupā hū. Mupen mupen ixo.

⁴² Y rymy'y rehe kyndaha pe oho ame'ē ta jupetē uhyk rahā, ujan ta oho ingi, aja sonda ta ukwaha. A'erehe upa katu te jukwa ta, aja sondo ta pandu pandu a'eta jupe.

⁴³ Anī. Páu ke sonda tama'e kapitā jukwa tar ym. A'erehe sonda ta jukwa ta ame'ē ke a'e muputu'u a'eta ngi. Pe, kuja a'e pandu:

—Upa katu te pejupetē katu ame'ē ta y pe pepor py. Y rymy'y rehe pejupetē pehyk peho.

⁴⁴ A'engi pejupetēha ke pekwa ym ame'ē ta peho. Myrape ke rehe pepyhyk pyhyk peho. Aja peho. Jarusu keruhū upen ame'ē ke rehe pepyhyk tī. Aja peho tī — aja kapitā pandu.

Aja upa katu te y rymy'y rehe jande jahyk jaho. Manō ym te awa. Y jukwa ym awa.

28

Máu ypa'ū rehe jande jaxo

¹ Upa y ngi jande jahem rahā, Máu ypa'ū rehe jande jaxo, aja jakwa.

² Jande rehe a'ep pe har ta hury katu. Pe, aman ukyr ukyr we rī. Rysā riki. A'erehe tata ke a'ep pe har ta hapy. Jande pe pandu:

—Pejumaku pejur rī — aja a'ep pe har ta pandu.

³ Myra kurer ke Páu kakwar. Ame'ē ke tata pe a'e moī rahā, ame'ē ngi mbōi uhem. (Haku, a'erehe uhem.) Pe, Páu po ke su'u. Jixiko u'am ehe.

⁴ Ame'ē ke a'ep pe har ta usak rahā, pandu pandu a'eta jupe:

—Peme'ē riki amō ke jukwa ame'ē ke te'e nahā my. Y pe manō ym. Apo a'e ke Tupā mahy nahā my, a'erehe manō ta — aja a'ep pe har ta ukwaha naī.

⁵ Anī. Ipo ke Páu mukatak. Pe, tata pe mbōi u'ar. Ahy ym ipe. Ipo ke punga ta nahā my, aja a'ep pe har ta ukwaha.

⁶ Pahar manō ta nahā my, aja ukwaha tī. I'i ngā harō u'am. Anī. Ahy ym te ipe. A'erehe amō koty a'ep pe har ta ukwa.

—A'e riki Tupā — aja a'ep pe har ta ukwaha a'eta jupe.

⁷ Ame'ē ypa'ū rehe kapitā ixo. Her Pu. Ima'e kupixa kotete ihī. Jande pe a'e pandu: —Ihē rok pe pepyta katu — aja jande pe.

Pe, mahapyr jaker rahā, a'ep jande jaxo. Upa jande pe ma'e ke a'e me'ē me'ē hū.

⁸ Pu pái riki myrape 'ar pe te'e túi. Haku katu te oup. Ka'a hū tī. Ipuxi huwy hū tī. Kapy pe Páu ixo oho ixoty. Tupā namō a'e pandu. Pe, iākā rehe ipo ke Páu mujar. Aja mukatu.

⁹ Ame'ē ke ypa'ū pe har ta ukwa rahā, upa katu te ahy ixo ame'ē ta ke Páu rehe mujy'ar werur. Upa katu te Páu mukatu.

¹⁰ Jande pe ame'ē ta ma'e ke werur werur hū. Ngā mi'u ke werur hū. A'engi jarusu keruhū pe jande jaho rahā, jande pe nixōi ma'e ke, ame'ē ke upa katu te jande pe werur tī.

Hom ok ta pe jande jahyk jaho

¹¹ Ame'ē ypa'ū rehe mahapyr jahy jande jamukanim. Pe, amō jarusu keruhū pe jande japor jaho. Ame'ē riki A'exandiri ok ta pe har ke. Kuja her ke ijar mupinim ipe: “Nio” aja. Aman ndy'ar rahā, ame'ē ypa'ū rehe ame'ē pyta rī. Ame'ē pe jande jaho.

¹² A'engi Siraku ok ta pe jande jahyk jaho. A'ep mahapyr jande jaker.

¹³ A'engi jande jaho tī. Jarusu keruhū pe jaho. Y rymy'y rupi jande jaho. Pe, Heji ok ta pe jahyk jaho. Ame'ē ku'e rahā, warahy jurukwā koty ngi ywytu jupeju peju uī tī. Iapyr koty ngi jupeju peju uī tī. Pe, mokōi jaker rahā, Posuori ok ta pe jahyk jaho. A'ep jarusu keruhū ngi jande jahem jaho.

¹⁴ A'ep Jesu kotyhar ta rehe jasad. Jande pe ame'ē ta pandu:

—Awa po wajar mokōi pytun rahā, jande namō pepyta rī — aja.

A'erehe japyta rī. A'engi Hom ok ta keruhū pe jawata jahyk jaho.

¹⁵ A'ep Jesu kotyhar ta ixo. Jande jahyk tate, aja ame'ē ta hendu rahā, pe rupi jande rehe usak uwyr. Amō ta Pasa Api ok ta pe uhyk uwyr. A'ep jande rehe harō u'am tī. Amō ta Teréi Wen ok ta pe uhyk uwyr. A'ep jande rehe harō ixo tī. Upa ame'ē ta rehe Páu usak rahā, hury katu. Tupā pe Páu pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja Páu.

Hom ok ta keruhū pe Páu ixo

¹⁶ Hom ok ta pe jande jahyk rahā, Páu pe sonda tama'e kapitā pandu:

—Ok pe nde jeje epyta katu — aja ipe.

Pe, peteī jō sonda usak ehe.

¹⁷ Mahapyr ukwer rahā, jundéu awa tama'e kapitā ta ke Páu mujy'ar. Ame'ē ta jy'ar uwyr rahā, Páu pandu:

–Sa'e ta! Jundéu awa ta rehe katu ym ame'ē ke ihē ama'e ym. Jande ramūi ta ukwa: “Ame'ē ke katu ym” aja ihē apandu ym tī. Jerusarē ok ta pe ihē axo rahā, kyn-daha pe ihē ke amō ta kynda raho. Pe, homa awa ta koty ihē ke amō ta kynda raho.

¹⁸ Ihē rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū. Anī. Ihē rehe har ma'e aka'u te'eha ama'ema'eha mahem ym ngā. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, ame'ē ke sonda ta jukwa ta. Aja ihē pe nixói te. A'erehe ihē ke homa awa ta poir tar katu.

¹⁹ Anī. Ame'ē ke jundéu awa ta putar ym. A'erehe kuja ihē apandu: “Sesa riki ihē rehe har ukwa ta” aja ihē apandu. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.) Pesarahā! Jundéu awa ta pe ihē je'ēha nixói.

²⁰ A'erehe pehē ke ihē amujy'ar. Ko pehē rehe ihē asak a'am. Pehē namō ihē apandu a'am. Manō ame'ē ta kwera katu ta, aja jundéu awa ta ukwa. Ame'ē ke rehe ihē ajurujar katu tī, a'erehe ita tupaham pe ihē ke amō pukwar – aja Páu pandu.

²¹ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu: –Jande pe paper pinim ke jundéi ywy pe har ta mondo ym. Nde rehe har ame'ē ta mupinim ym. A'engi myrandu ke amō ta werur ym tī. Jaxer nde rehe har amō ta pandu ym tī.

²² Kuja jō jahendu. Amō amō ta renda rupi Jesu kotyhar ta rehe har ngā je'ē je'ē hū. A'erehe Jesu rehe nde erejurujar katu, ame'ē rehe har jahendu tar katu – aja Páu pe kapitā ta pandu.

²³ Pe, weraha ke Páu namō a'eta manga. Ame'ē weraha uhyk rahā, Páu ixo ame'ē pe heta jy'ar uwyr ehe. Pe, Tupā rehe har ngā pe pandu pandu.

–Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō hū ame'ē ke a'e. Pe, ixoty amō ipy'a muruwak rahā, Tupā kotyhar aja ixo. “Ihēma'e ke a'e” aja Tupā pandu ta – aja Páu pandu pandu hū.

Mu'e mu'e hū tī. Moise mupinim ame'ē ke ngi Jesu rehe har ngā pe a'e mujekwa tipe. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, ame'ē ngi Jesu rehe har mujekwa tipe tī. Aja pytuniwe pandu pandu. Aja te'e pytun oho.

²⁴ Páu je'ēha ke amō amō ta pyhyk katu. Jurujar katu ehe. Amō ta anī. Amō amō ta jurujar ym ehe.

²⁵ Anī. Juja ym ngā je'ēha ke. Páu ke a'eta hijar tate rahā, kuja Páu pandu ngā pe:

–Isai riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Tupā'a je'ēha rupi jande ramūi ta pe mujekwa. Ame'ē riki jete har te ke.

²⁶ Isai pe Tupā'a mujekwa: “Jundéu awa ta pe epandu eho” aja. Pe, Tupā je'ēha ke kuja Isai pandu oho:

“Jundéu awa ta! Pehendu hendu tipe. Anī. Pekwa ym ta.

Pesak pesak tipe. Anī. Ame'ē ke pekwa ym ta tī.

²⁷ Pejurujar tar ym ehe.

Pehendu tar ym, a'erehe ipo pe pehē pyakwar ke pekynda, ame'ēja saka.

Pesak tar ym, a'erehe pehē reha ke pejupyk, ame'ēja saka. Pekwa tar ym.

Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak ym pemondo. A'erehe pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ym” aja Isai pandu pandu.

²⁸ –Apo pekwa katurahā! Amō awa ta pe Tupā je'ēha ke japandu ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe japandu ta. Awa ta ke Tupā muhā katu ta, aja japandu ta. Ame'ē ta hendu katu ta – aja Páu pandu.

²⁹ [Upa Páu pandu rahā, jundéu awa ta uhem oho ingi. A'eta je'ē hātā tā te hū ngā jupe.]

³⁰ Mokōi warahy'ar rahā, hok ixoha rehe Páu muhepy. Ijar pe tamatarer ke a'e me'ē. Hok muhepyha ke. Páu rehe heta ngā usak uwyr. Upa katu te ame'ē ta rehe Páu hury katu.

³¹ Pe, kuja Páu pandu:

–Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak rahā, Tupā pandu ta: “Ihēma'e ke pehē” – aja.

Jesu Kirisutu rehe har mu'e mu'e katu tī. Páu pandu rahā, kyje ym ngā ngi. Pandu ym ngā:

–Epandu ym Tupā rehe har. Epandu ym Kirisutu rehe har – aja Páu pe pandu ym te ngā.

(A'erehe Jesu rehe har Páu pandu pandu hū ngā pe. Mu'e mu'e hū tī.)

Upa.

Hom ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Páu kome'ë paper ke mupinim. Hom ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke a'e mondo.

Kuja Páu mu'e katu. "Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahã jô: 'Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe' aja Tupã pandu" aja Páu mu'e katu. Aja upa ngã pe Tupã pandu ta. Jundéu awa ta pe aja pandu ta. Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe aja tí. Pandu ta tí. Jesu rehe jurujar katu rahã jô, aja Tupã pandu ta.

Hom ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Ihë Páu. Hom ok ta pe har ta pe ihë amupinim aĩ. Jesu Kirisutuma'e parakyha ke ihë. Ihë pe Tupã pandu:

—Ihë kotyhar aja nde ke ihë aputar. Jesu mondo ame'ë ke nde tí. Myrandu katu ke epandu eho. Jesu Kirisutu rehe har, ame'ë myrandu katu ke epandu eho — aja Tupã pandu.

² Yman ame'ë myrandu katu rehe har Tupã pandu: "Ihë amujekwa ta" aja. Ame'ë ke ima'e je'ëha pandu ame'ë ta pe mujekwa. Ame'ë ke a'eta pandu pandu. Tupã je'ëha rehe ame'ë myrandu katu ihë. Je'ëha katu te ame'ë ke rehe ihë.

³ Ame'ë myrandu katu rehe Ta'yr rehe har ihë tí. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te a'e. Ndawi rainô ke a'e, a'erehe awa te'e a'e tí. Ndawi kapitã keruhû a'e.

⁴ Kirisutu Tupã a'e tí, aja mujekwa. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe. Manôha ngi Ta'yr ke Tupã mukwera katu muhem. Pырãtã te ha namô mukwera katu muhem. A'erehe Tupã pandu: "Ihë ra'yr ke nde" aja. A'erehe Tupã ra'yr a'e.

⁵ A'e riki ihë rehe katu usak. A'erehe ihë pe a'e pandu: "Nde ke ihë amondo ta" aja. A'erehe Kirisutuma'e parakyha ke ihë ama'ema'e. A'erehe myrandu katu ke upa awa ta pe ihë apandu pandu. Aja rahã, ame'ë ta ngi har amô amô jurujar katu ehe. Hendu katu ehe tí.

⁶ Pehë pe tí. Pejurujuar katu ehe tí. Tupã pandu: "Jesu Kirisutu kotyhar ta aja pexo, aja ihë aputar" aja riki Tupã pandu.

⁷ Ko pehë pe paper pinim ihë amupinim aĩ. Hom ok ta pe har ta ke pehë. Pehë rehe Tupã ipy'a katu ame'ë ta ke pehë. A'e pandu: "Ihë kotyhar ta aja pexo, aja ihë aputar" aja riki Tupã.

Mã peja pehë rehe Tupã, jande pái keruhû ipy'a katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te aja tí. Ipy'a katu tí. Mã peja pehë py'a ke a'eta muhury katu tí.

Ko pehë rehe har ihë apandu py

⁸ "Hom ok ta pe har ta Jesu Kirisutu rehe jurujar katu" aja amô amô ywy pe har ta hendu riki. A'erehe Tupã pe ihë apandu: "Mã! Ihë rury katu. Ne jô riki katu te me'ë ke" aja.

⁹ Ta'yr rehe har ihë apandu pandu ngã pe. Aja Tupã pe ihë aparaky te hũ. Pe, kuja ihë apandu. Pehë rehe har Tupã namô ihë apandu pandu katu. Jete riki. Pehë rehe har apandu pandu Tupã namô. Ame'ë ke Tupã ukwa katu tí.

¹⁰ Kuja inamô ihë apandu:

—Jande pái keruhû! Hom ok ta pe har ta koty ihë aho ym we rí. Apo nde ereputar rahã, a'eta koty ihë ke emondo katu. Nde ereputar rahã, katu tiki — aja Tupã namô ihë apandu pandu.

Pehë rehe har aja te'eha apandu pandu inamô.

¹¹ (A'erehe pehë rehe ihë asak tar katu te riki.) Pe, pehë namô ihë axo rahã, pehë ke ihë amu'e ta. Aja rahã, ma'e katu ame'ë ke pehë pe Tupã'ã me'ë me'ë ta. Aja ihë aputar katu. Aja rahã, pehë py'a ke ihë amãtã ta.

¹² Mã! Kuja riki. Myja me'ë Kirisutu rehe ihë ajurujuar katu. Ame'ë namô pehë py'a ke ihë riki amãtã ta. Pe, myja me'ë Kirisutu rehe pehë pejujuar katu. Ame'ë namô ihë py'a ke pehë riki pemãtã katu ta tí. Upa katu te jande py'a ke jamãtã katu ta jande juehe.

¹³ Ihë mu ta! Kuja pekwa pekwa pexo. Amô amô we rahã, kuja ihë ajupandu ihë jupe: "Hom ok ta pe har ta rehe ihë asak ta aho apo 'y" aja. Anĩ. Amô amô we rahã, ma'e ke uhyk, a'erehe marã ka ym ihë aho. Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe myrandu katu ihë apandu pandu. Pe, ame'ë ta Kirisutu rehe jurujar katu. Aja amô we Hom ok ta pe har ta Kirisutu rehe jurujar katu, aja ihë aputar katu tí. (A'erehe pehë koty ihë aho tar katu tí.)

¹⁴ "Myrandu katu epandu eho" aja Tupã pandu ihë pe. A'erehe upa katu te awa ta pe ihë apandu ta me'ë te'e. Aja upa amô amô ok ta pe har ta pe ihë apandu ta me'ë te'e tí. Upa ka'a pe har ta pe aja tí. Apandu ta me'ë te'e tí. Paper rehe jumu'e, ame'ë ta pe aja tí. Apandu ta me'ë te'e tí. Paper rehe jumu'e ym, ame'ë ta pe aja tí. Apandu ta me'ë te'e tí.

¹⁵ A'erehe pehë pe myrandu katu ke ihë apandu tar katu te hũ. Pehë riki Hom ok ta pe har ta ke pehë.

Tupãma'e pyrãtãha ke

¹⁶ Myrandu katu riki jete har te ke aja ihë akwa katu. Tupãma'e pyrãtãha ke mujekwa, a'erehe jete har te ke aja akwa katu. Kuja. Kirisutu rehe amô jurujar katu rahã, a'e ke Tupã muhã katu. Ima'e pyrãtãha namô muhã katu. Aja jundéu awa ta ke a'e muhã

py. A'engi jundéu awa aja ym ame'ë ta ke muhâ katu tî. A'erehe myrandu katu riki jetehtar te ke aja ihê akwa katu.

¹⁷ Kuja riki myrandu katu mujekwa. Myja rahâ Tupâ pandu katu my: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Ame'ë ke kuja rahâ, a'e pandu katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu. Ame'ë ta pe jô Tupâ pandu katu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Tupâ je'êha rehe kuja panduha ihî tî: "Amô jurujar katu ehe, a'erehe Tupâ pandu: 'Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe' aja riki. Ame'ë riki uhâ te hû aja ixo ta" aja panduha ihî.

Awa ta riki jaxer

¹⁸ Ywa ngi ima'e parahyha ke Tupâ mujekwa. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta rehe a'e parahy. A'erehe ngâ ke mupyrara ta. Jetehtar te ke mukanim. A'erehe amô ta jetehtar te ke ukwa ym tî. (Aja rahâ, Tupâ rehe har ukwa ym.) Ame'ë jetehtar te ke mukanim ame'ë ta rehe parahy a'e tî. A'erehe mupyrara ta ngâ ke tî.

¹⁹ Tupâ pete'e ixo, aja ukwa katu awa. Ame'ë ke Tupâ mujekwa ngâ pe tipe. Ame'ë ke ngâ putar ym, a'erehe ngâ ke Tupâ mupyrara ta tî.

²⁰ Tupâ rehe usak ym awa. A'e mujâ ame'ë ke rehe usak katu awa. A'erehe a'e riki Tupâ te, aja ukwa tipe. Kome'ë ywy keruhû a'e mujâ, a'erehe aja te'eha a'e pyrâtâ te, aja ngâ ukwa. A'erehe a'e riki Tupâ te, aja ukwa tipe tî. A'erehe: "Tupâ rehe har jande jakwa ym" aja marâ ka ym amô panduha.

²¹ Tupâ pete'e ixo aja ngâ ukwa tipe. Pandu ym riki: "Ne jô riki Tupâ te. Ne jô riki katu te me'ë ke" aja. Anî. Pandu ym. A'erehe ma'e ke ipy'a pe a'eta ukwa ukwa ixo rahâ, ka'u te'e aja saka ixo. Iâkâ janam râi, a'erehe jetehtar te ke ukwa ym. Aja rahâ, Tupâ rehe har ukwa ym.

²² "Jande jakwa katu te ame'ë ta ke jande" aja a'eta jupe naî. Anî. Ka'u te'e aja a'eta ixo.

²³ Tupâ riki uhâ te hû ame'ë ke a'e. Ipy'a ke ngâ moî moî ym ehe. Anî riki. Ma'e'â rehe ipy'a ke moî moî katu. Myra ke te'e mujâ. Itatawa ke te'e mujâ tî. Itatuwyr ke te'e mujâ tî. Ame'ë riki tupâ aja ame'ë ta ukwaha jupe naî. Sawa'e'â ke mujâ. Kûjâ'â ke mujâ tî. Uhâ te hû ym ame'ë ke mujâ. Ma'ewyra'â ke mujâ tî. So'o'â ke mujâ tî. Ipixi'a rehe wata, ame'ë'â ke mujâ tî. Ame'ë ta riki tupâ ta aja ukwaha jupe naî tî. Upa ame'ë ta rehe ipy'a ke ngâ moî moî riki. Katu ym aja. A'erehe ywa ngi ima'e parahyha ke Tupâ mujekwa.

²⁴ Aja ngâ ma'ema'eha ke. A'erehe ame'ë ta ke Tupâ hijar. Tupâ pandu: "Mâ peja ixo.

Aputar ym ame'ë ta ke" aja riki. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ngâ ma'ema'e tar katu. Ma'e ke a'eta ma'ema'e ngâ juehe. Ame'ë rehe amô usak rahâ, huxî hû. Tupâ pandu: "Mâ peja ixo. Aputar ym ame'ë ta ke" aja riki.

²⁵ Jetehtar te Tupâ rehe har a'eta ukwa tipe. Ame'ë ke a'eta putar ym. Anî. Te'e ame'ë ke a'eta putar katu. Tupâ mujâ ame'ë ke rehe ipy'a ke a'eta moî moî katu. Tupâ riki mujâha ke a'e. Ipy'a ke ngâ moî moî ym ehe.

Jande anî. Mâ peja Tupâ pe jô japandu katu: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja. Aja te'eha mâ peja japandu. A'e tÿ. Amen.

²⁶ Tupâ te rehe ipy'a ke ngâ moî moî ym. A'erehe ame'ë ta ke Tupâ hijar. Tupâ pandu: "Mâ peja ixo" aja. A'erehe ngâ putar ame'ë ke a'eta ma'ema'e. Huxî ame'ë ke ma'ema'e. Pe, ixawa'e ta ke kûjâ ta hijar. Pe, kûjâ ta pame te'e ka'u te'e ngâ juehe.

²⁷ Sawa'e ta aja tî. Hakehar ta ke a'eta hijar tî. Pe, sawa'e ta pame te'e ka'u te'e ngâ juehe. A'eta ma'ema'e ngâ juehe. Huxî ame'ë ke ma'ema'e ngâ juehe. A'erehe a'eta ke Tupâ mupyrara ta tî. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe Tupâma'e pyraraha ke a'eta pyhyk.

²⁸ Tupâ rehe har jetehtar te a'eta ukwa, ame'ë rehe har a'eta pandu: "Jande japutar ym" aja. A'erehe ame'ë ta ke Tupâ hijar. Tupâ pandu: "Mâ peja ixo" aja. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke jô ipy'a pe ngâ ukwa ukwa ixo. A'erehe ma'e ke a'eta ma'ema'e ym rahâ, katu, aja ukwa tipe. Anî. Ame'ë ke a'eta ma'ema'e. Katu ym tiki. Marâ ka ym putu'uha ingi.

²⁹ Ame'ë ta upa ma'e katu ym ame'ë ke ma'ema'e. Ma'e ka'u te'eha ke aja tî. Ma'ema'e tî. Kyty'ym tî. Amô ta ke mujaxer tar katu tî. Amô rehe jyty'ym hû tî. Ianam ta ke jukwa tî. Ianam ta namô jumai mai ixo tî. A'eta muka'u te'e ngâ juehe. Amô ta ke mahy tar katu tî. Te'eha rupi amô ta rehe har katu ym pandu tî.

³⁰ Amô ta rehe juru ai tî. Tupâ ke putar ym te tî. Parahy war tî. Sawa'e te jupe tî. Kûjâ te jupe tî. "Ihê jô katu te" aja pandu jupe tî. "Myja me'ë katu ym ame'ë ke ihê ama'ema'e ta my" aja ukwa ukwa ixo jô tî. Katu ym aja. Ipái ta rehe hendu ym tî. Imâi ta rehe hendu ym tî.

³¹ Ka'u te'e aja ixo tî. A'eta pandu ame'ë ke ma'ema'e ym tî. Amô ta rehe pyrara usak ym tî. Amô ta rehe ipy'a ym tî.

³² Tupâ pandu ame'ë ke a'eta ukwa katu tipe. Kuja panduha ke: "Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta manô ta" aja. Ame'ë ke ukwa katu tipe. Anî. Tapijar te'e we aja ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e we rî. Amô we tî. Amô ta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e

rahā: “Katu pema'ema'eha” aja riki pandu. (Hury katu ehe.) Katu ym aja.

2

Tupā mupyrara ta

¹ Pesarahā! Amō ta rehe har kuja pepandu my: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Katu ym aja” aja riki. Mā! Pehē atu aja tī! “Katu ym” aja pepandu. Pe, ame'ē ta aja juja katu te peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Aja rahā, pehē juehe har pepandu: “Katu ym jande” aja saka tī.

² Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Aja rahā, katu aja jakwa katu.

³ Mā! Pehē aja tī. “Ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e. Katu ym aja” aja pepandu. Ame'ē ta aja juja katu te peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Aja rahā, Tupā mupyrara nga pehem ym te ta tī.

⁴ Mā kuja pepandu my: “Tupā katu te. Pahar ngā ke a'e mupyrara ym. Ngā jaxer rahā, i'i a'e harō we tipe. Anī. Tupā ma'ema'eha japutar ym” aja pepandu my. Mā! Kuja pekwa katu riki. I'i a'e harō rahā, ixoty pehē py'a pemuruwak ta my. A'erehe pehē rehe pyrara usak katu rī. Aja pekwa katu riki.

⁵ Anī. Pehē py'a pemuruwak tar ym. Hātā ywy ke jumen pyrū, ame'ēja saka pexo tī. Jumen aja pehendu tar ym tī. Pehē py'a pemuruwak tar ym ixoty. A'erehe ngā 'ar koty te we pehē ke Tupā mupyrara ta. Jetehar te ngā ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk rahā, pehē ke mupyrara ta. Arahā Tupā parahy ta. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e, a'erehe a'e parahy ta ngā rehe.

⁶ Ma'e ke amō pame katu te ma'ema'e, aja Tupā me'ē me'ē ta ipe. Juja katu te me'ē me'ē ta ipe.

⁷ Amō ta tapijar te'e we katu ame'ē ke ma'ema'e. Kirisutu katuha aja a'eta ke Tupā muruwak ta, ame'ē rehe ame'ē ta harō ixo tī. “Pehē katu” aja Tupā pandu ame'ē ke a'eta putar katu tī. Uhāha angaha rehe harō ixo tī. Ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

⁸ Amō ta anī. Kyt'y'm ame'ē ta ke a'eta. Katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'eta putar ym tī. Pe, ma'e katu ym ame'ē ke a'eta ma'ema'e tar katu. Ame'ē ta rehe Tupā parahy ta. Pe, mupyrara ta tī.

⁹ Upa katu te ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ahy hū ta. Aja jundéu awa ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ē ta jō ym. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'e mupyrara ta tī.

¹⁰ Upa katu te ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke Ta'yr katuha aja Tupā muruwak ta tī. Katu te ixo, aja muruwak ta. Ame'ē ta pe a'e pandu ta tī: “Pehē katu” aja.

Ame'ē ta py'a ke a'e muhury katu ta tī. Aja jundéu awa ta pe Tupā ma'ema'e ta. Ame'ē ta jō ym. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe a'e ma'ema'e ta tī.

¹¹ Upa awa ta rehe Tupā juja katu te usak. Johu ta. Pe, ame'ē ta rehe har jetehar rupi pandu pandu ta. “Pehē katu” aja ta.

¹² Moise je'ēha namō jundéu awa ta ixo. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e rahā, Tupā pandu: “Moise je'ēha ke pekwa tipe. Pehendu ym ehe. A'erehe pehē ke ihē amupyrara ta” aja. Moise je'ēha rehe hendu ym, a'erehe Tupā mupyrara ta.

Jundéu awa aja ym ame'ē ta anī. Moise je'ēha namō ixo ym. Ukwa ym. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e rahā: “Moise je'ēha ke pekwa” aja Tupā pandu ym. Kuja a'eta ukwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e rahā: “Mā! Ihē katu ym” aja ipy'a pe ukwa katu. Ukwa katu, a'erehe Tupā mupyrara ta.

¹³ Moise je'ēha rehe hendu rahā jō: “Nde katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym. Moise je'ēha mujekwa, aja amō ma'ema'e te rahā: “Nde katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu katu.

¹⁴ Moise je'ēha namō jundéu awa aja ym ame'ē ta ixo ym. Ukwa ym. Pe, ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e, aja ipy'a pe ukwa katu jupe. Moise je'ēha pandu, aja ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e. Aja rahā, ame'ē riki ima'e je'ēha aja saka. Ame'ē riki Moise je'ēha pandu, ame'ēja saka jundéu awa aja ym ame'ē ta pe.

¹⁵ Pe, Moise je'ēha pandu ame'ē ke ipy'a pe ihī katu, aja mujekwa. Amō rahā, a'eta pandu a'eta jupe: “Katu ame'ē ke jama'e” aja. Amō rahā, pandu a'eta jupe: “Mā! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e” aja riki. Aja ipy'a pe a'eta ukwa katu riki, a'erehe Moise je'ēha pandu ame'ē ke ipy'a pe ihī katu, aja mujekwa tī.

¹⁶ Aja ta riki. Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ke ipy'a pe a'eta ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke Jesu Kirisutu riki mujekwa ta. “Nde katu.” Amō pe: “Nde katu ym” aja mujekwa ta. Ame'ē mujekwaha angaha rehe uhyk rahā, Jesu Kirisutu ke Tupā muwyr ta. Arahā, Jesu pandu pandu ta. “Nde katu.” Amō pe: “Nde katu ym” aja pandu ta. Ame'ē ke ihē amujekwa. Ihē Páu. Myrandu katu ke ihē apandu pandu rahā, ame'ē ke ihē amujekwa.

Jundéu awa ta rehe har Moise je'ēha mujekwa

¹⁷ Jundéu awa ta! Myja me'ē ta pehē my? Apandu ta. Pehē pepandu: “Jundéu awa ta ke jande” aja. “Moise je'ēha namō jaxo, a'erehe jande pe jō Tupā pandu: ‘Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te

pehē pe' ” aja pepandu pehē jupe. “Jande jō riki Tupā rehe har jakwa katu” aja pepandu pehē jupe naī tī.

¹⁸ Myja pema'ema'eha ke Tupā putar my, ame'ē ke pekwa katu tipe. (Anī. Pehendu ym ehe.) Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my, ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa katu. Ame'ē ke pekwa katu tipe tī. (Anī. Pehendu ym ehe tī.)

¹⁹ Pepandu: “Jande jō riki jakwa katu ame'ē ta ke jande. A'erehe amō ta ke jamu'e katu. Ame'ē ta riki eha ym te ame'ē ta aja saka. Pytun rupi wata ame'ē ta aja saka. Ukwa ym ame'ē ta” aja pepandu naī.

²⁰ “Ukwa ym ame'ē ta ke jande jō jamu'e katu” aja pepandu naī. (Jundēu awa ta ke pehē.) “Ka'u te'e ame'ē ta ke jande jō jamu'e katu” aja pepandu naī tī. “Moise je'ēha namō jande jaxo, a'erehe upa katu te jande jakwa katu te. Pe, japandu ame'ē ke riki jetehar te ke. Aja jakwa katu” aja riki pepandu naī. (Jundēu awa ta ke pehē.)

²¹ Māi Moise je'ēha ke amō ta pe pemu'e. Aja rahā, ma'erehe pemu'e, aja pema'ema'e ym my? Pehē atu pehendu ym ehe. Moise je'ēha rehe pehendu ym. Katu ym aja. Pepandu: “Amōma'e ke pemukanim ym” aja pemu'e. Pehē anī. Amōma'e ke pemukanim riki. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa katu. Jundēu awa ta ke pehē.)

²² Pepandu: “Amō kūjā rehe eka'u te'e ym” aja pemu'e. Pehē anī. Amō ta kūjā rehe peka'u te'e. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa tī.)

Ma'e'ā riki tupā aja amō ta ukwaha jupe naī. “Ame'ē rehe pehē py'a pemoī mōi ym” aja pemu'e. Pe, ma'e'ā rok pe pexe, pe, tamatarer ke amō ta matyr, ame'ē ke pemukanim riki. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa katu tī.)

²³ “Jande riki Moise je'ēha namō jaxo, a'erehe katu te ame'ē ta ke jande” aja pepandu. Ame'ē Moise je'ēha rehe pehendu ym, a'erehe amō ta pandu: “Tupā japutar ym” aja amō ta pandu.

²⁴ Tupā je'ēha rehe panduha ihī:
“Jundēu awa ta! Pehē pema'eha riki jaxer, a'erehe Tupā rehe jundēu awa aja ym me'ē ta juru ai” aja riki panduha ihī.

²⁵ Jundēu awa ta ke pehē. Pehē rehe ihī ame'ē pিরer ke pejupā. (Aja rahā, jundēu awa ta te ke pehē. Tupā usak katu pehē rehe, aja pekwhaha.) Pe, Moise je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē pিরer ke jupā, ame'ē katu tiki. Tupā kotyhar ta ke aja pemujekwa ngā pe. Moise je'ēha rehe pehendu ym rahā, mā pehē pিরer ke pejupā ym te, mā peja te'e pexo. Katu ym aja. Tupā kotyhar ta aja ym, aja pexo.

²⁶ Jundēu awa aja ym ame'ē ta ipirer ke a'eta jupā ym. Pe, Moise je'ēha rehe a'eta hendu katu rahā, kuja Tupā ukwa ta. Ipirer ke jupā, ame'ēja saka ixo, aja Tupā pe.

²⁷ Jundēu awa aja ym ame'ē ta rehe ihī ame'ē pিরer ke jupā ym tipe. Pe, a'eta Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, kuja mujekwa. “Jundēu awa ta! Pehē katu ym. Moise je'ēha rehe pehendu ym. Moise je'ēha namō pexo tipe. Ame'ē panduha paper rehe ihī tipe. Pehē pিরer pejupā tipe. Anī. Pehendu ym ehe. Katu ym pehē” aja jundēu awa ta pe pandu. Moise je'ēha rehe jundēu awa aja ym ame'ē ta hendu katu, aja ixo, a'erehe aja mujekwa.

²⁸ Amō riki jundēu awa ke, aja amō ta ukwaha. Anī. Aja te'eha aja ym. Ipirer ke jundēu awa jupā, a'erehe jundēu awa ta te ke a'eta, aja ukwaha. Anī. Aja te'eha aja ym.

²⁹ Kuja riki jundēu awa te. Amō py'a ke Tupā juhyk, ame'ē riki jundēu awa te. (Aja rahā, ame'ē riki Tupā kotyhar te ke a'e.) Ame'ē ke Tupā'ā ma'eha ke. Ipy'a rehe jundēu awa te, aja saka. Pe, ipy'a juhyk ame'ē pe: “Nde katu ame'ē ke nde” aja Tupā pandu. Aja pandu ym awa. Tupā jō pandu katu. Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, ipy'a ke juhyk ym. A'erehe: “Nde katu ame'ē ke nde” aja Tupā pandu ym.

3

¹ (Jundēu awa aja ym ame'ē ta riki jundēu awa aja juja katu te saka rahā, kuja amō pandu my.) “Jundēu awa aja ym ame'ē ta 'ar koty te we jundēu awa ta katuha my? Ipirer ke jupā rahā, i'ar koty te we katuha my?” aja pandu my.

² A'e tī. Katu tiki. Kuja riki. Jundēu awa ta pe Tupā pandu: “Ihē je'ēha ke pehē pe ihē amondo” aja. Aja rahā, Tupā je'ēha namō jundēu awa ta ixo. (A'erehe jundēu awa aja ym ame'ē ta 'ar koty te we katuha.)

³ Pe, ame'ē je'ēha rehe amō ta hendu ym rahā, ame'ē ta pe ma'e Tupā pandu katu, aja a'e ma'e ym ta my tī?

⁴ Anī. Aja ym. Tupā pandu katu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu te. Jetehar te ke a'e ma'ema'e. Sawa'e te'e pandu. Tupā anī. Jetehar te ke a'e ma'ema'e katu te. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā! Nde erepandu rahā, jetehar te ke nde erepandu, aja nde eremujekwa. Ngā panduha ruwa koty oho rahā: ‘Tupā jetehar te ke ma'ema'e’ aja mujekwa ta me'ē te'e” aja panduha ihī.

⁵ (Pe, amō ta panduha ihē amujekwa ta.) Kuja pandu my: “Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā, kuja jamujekwa. (Tupā ipy'a jywyr ta jande rehe.) A'erehe Tupā riki katu te, aja jamujekwa. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke mupyrara ta, a'erehe a'e katu te, aja jamujekwa. Pe, a'e katu te,

aja jamujekwa rahā, ma'erehe jande ke a'e mupyrara ta my? Katu ym jakwaha" aja pandu. (Aja amō ta pandu naī.)

⁶ Anī. Kuja ihē pe. Katu ame'ē ke jō Tupā ma'ema'e. Aja ym rahā, awa ta rehe har a'e ukwa ym ta tipe. Katu my? Katu ym my? Ame'ē rehe har ukwa ym ta tipe.

⁷ Pe, amō ta pandu naī. "Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e rahā, (ihē rehe Tupā ipy'a jywyr ta,) a'erehe Tupā katuha ke i'ar koty te we amujekwa" aja amō ukwaha naī. "Aja Tupā katuha amujekwa rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e rahā: 'Nde katu ym' aja ihē rehe har pandu ym ta me'ē te'e" aja amō ta pandu naī.

⁸ A'erehe amō ta pandu naī: "Mā peja ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaho. (Tupā ipy'a jywyr ta jande rehe.) A'erehe Tupā riki katu te, aja jamujekwa ta" aja riki amō ta pandu naī. Mā! Aja ihē riki apandu, aja amō ta pandu naī. (Anī. Aja ihē apandu ym.) Ihē Pāu. Aja ihē rehe har juru ai ngā. Katu ym aja. Ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta.

Katu ame'ē ke ma'ema'e ym te awa

⁹ Jundēu awa ta ke jande. Jundēu awa aja ym ame'ē ta 'ar koty te we jandema'e katuha my? Anī. Aja ym. Juja katu te riki. A'eta aja jundēu awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī. Marā ka ym hijariha. Aja ihē amujekwa ramō.

¹⁰ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Katu ame'ē ke amō ma'ema'e, aja ma'ema'e ame'ē ke nixói te, aja Tupā ukwa katu.

¹¹ Jete har te ke ukwa, ame'ē ke nixói te tī. Tupā rehe har ukwa tar katu, ame'ē ke nixói te tī.

¹² 'Tupā ke ihē aputar ym' aja upa ngā ixo tī. Upa riki ka'u te'eha ma'ema'eha aja ngā ixo tī.

Katu ame'ē ke ma'ema'e, aja ma'ema'e ame'ē ke nixói te.

¹³ A'eta te'e pandu, aja amō ta pe a'eta mujekwa tī. Te'e je'ē hū tī.

A'eta juru ai. Ame'ē riki mbói ahy ame'ē su'u amō ke aja saka. Mujaxer amō ta ke.

¹⁴ A'eta pandu rahā, amō ta rehe har katu ym te ame'ē ke a'eta pandu hū.

¹⁵ Amō ta ke a'eta mahy tī. Jukwa tī.

¹⁶ Amō amō rok pe a'eta ohoho. Ame'ē pe har ta ke a'eta mujaxer. Pe, aja pyrara ixo aja a'eta hijar ngā ke.

¹⁷ Amō ta jumaiha ke muputu'u, ame'ē ke a'eta ukwa ym te tī.

¹⁸ Tupā rehe ipy'a ke moī moī, ame'ē ke a'eta jum'u'e ym te tī" aja riki Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

¹⁹ Apo kuja jakwa katu. Moise je'ēha rehe hendu katu ta me'ē te'e, aja amō ta ukwaha. Aja rahā, upa katu te Moise je'ēha mujekwa,

ame'ē rehe hendu katu ta me'ē te'e. (Pyta we ym te ta henduha.) Aja rahā: "Ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e ym" aja pandu ta. (Anī. Aja upa katu te Moise je'ēha rehe hendu katu te ame'ē ke nixói te.) Aja rahā, upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta pandu ta: "Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Katu ym jande" aja. Aja rahā, upa katu te ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta.

²⁰ A'erehe kuja my? Moise je'ēha mujekwa, aja amō ma'ema'e. A'erehe Tupā pandu my: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja pandu my? Anī. Aja Tupā pandu ym. Kuja riki Moise je'ēha mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e. Pe, Moise je'ēha rehe usak rahā, pandu: "Mā! Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e" aja ukwa katu. Aja Moise je'ēha mujekwa.

Myja me'ē amō riki katu aja Tupā mu'am my

²¹ Myja me'ē amō pe Tupā pandu: "Nde katu te nde. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Ame'ē ke a'e mujekwa katu ngā pe apo 'y. Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, aja Tupā pandu ym te. Aja Moise je'ēha mujekwa. Aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mujekwa tī.

²² Kuja Tupā pe amō katu te. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu katu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Upa katu te jurujar katu ame'ē ta pe aja Tupā pandu katu. Upa katu te awa ta juja katu te riki. Jundēu awa ta ke. Jundēu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Kuja riki juja katu te.

²³ Upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe Tupā koty oho ym te ta awa. Hake katu te hū, ame'ē pe oho ym te ta awa.

²⁴ Anī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū. A'erehe Jesu Kirisutu manōha rupi Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Manōha rupi amō ke Jesu muhā katu.

²⁵ Jesu Kirisutu ke Tupā muwyr. Pe, Jesu manō. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta rehe ipy'a ke Tupā mujwyr. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu, ame'ē ta rehe ipy'a ke mujwyr. Aja rahā, a'e pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja mujekwa. Yman Tupā harō hū. (Ixoty ngā ipy'a ke ngā muruwak ta my, ame'ē rehe harō hū ixo.) Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e ame'ē ke rehe a'e usak ym, ame'ēja saka a'e ixo. (Aja rahā, harāi aja ixo.)

²⁶ Apo anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'e mupyrara ta me'ē te'e. A'erehe Jesu ke a'e muwyr. Ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy uwyr.

A'erehe awa ta namō Tupā jumukatu, aja mujekwa. Aja rahā, Tupā riki katu te, aja mujekwa. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pe a'e pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja.

²⁷ Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, a'e ke mukatu ym. A'erehe: "Katu te ame'ē ke ihē" aja marā ka ym a'e panduha. Nixói panduha. Ma'erehe my? Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā pandu ym. Anī. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahā jō, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja.

²⁸ Apo jande jakwa katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahā jō, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā pandu ym. Anī. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahā jō, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja.

²⁹ Myja me'ē Tupā my? Tupā rehe jundéu awa ta jō ipy'a moī moī my? Jundéu awa aja ym ame'ē ta moī moī my tī? Jete riki. Tupā rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta ipy'a moī moī katu tī.

³⁰ Tupā riki peteīhar a'e. Jesu Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu rahā, Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Jurujar katu ehe rahā, Tupā pandu tī: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja tī. (Awa ta pe juja katu te Tupā pandu.)

³¹ Pe, jande jajurujar katu ehe rahā, Moise je'ēha mujekwa, aja jama'ema'e ym te ta apo my? Anī. Aja ym. Kirisutu rehe jande jajurujar katu, a'erehe i'ar koty te we Moise je'ēha katu, aja jakwa katu. Moise je'ēha ke jahijar ym ta.

4

Jurujar katuha ke Amarā mujekwa

¹ Apo Amarā jurujar katuha rehe har ihē apandu ta. A'e riki jundéu awa ta ramūi ke a'e. Myja Amarā ixo my? Kuja.

² Ma'e ke Amarā ma'ema'e, a'erehe Tupā pandu ipe my: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja my? Anī. Aja ym. Aja Tupā pandu ta tipe rahā: "Katu te ame'ē ke ihē" aja Amarā pandu ta tipe tī. Anī. Aja Tupā pe marā ka ym Amarā panduha.

³ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe Tupā pandu ipe: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja riki panduha ihī.

⁴ Amō pe amō paraky rahā, ame'ē pe ijar muhepy. Tamatarer me'ē ipe. Te'e me'ē, aja ym riki. Paraky katu, a'erehe tamatarer ke parakyha pyhyk katu.

⁵ Aja Tupā ma'e my? Anī. A'e pandu ame'ē ke rehe amō jurujar katu. Ame'ē jō. (Paraky ym, ame'ēja saka.) A'erehe Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja riki. Jurujar katuha ke Tupā ukwa katu, a'erehe a'e pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē pe Tupā riki pandu katu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja.

⁶ Aja yman Ndawi pandu tī. Hury katu ame'ē rehe har pandu. Ma'e ke Ndawi ma'ema'e, a'erehe: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā pandu my? Anī. Aja ym Tupā pandu. Ipy'a ke Tupā juhyk, a'erehe: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā pandu. Ame'ē riki hury katu me'ē ke a'e.

⁷ Kuja Ndawi pandu: "Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e. Pe, Tupā ipy'a jywyr ehe. Ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e.

Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e, ame'ēma'e py'a ke Tupā juhyk. A'erehe ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e tī.

⁸ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e. Ame'ē ke jandema'e sawa'e te upa harāi. A'erehe ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e tī" aja riki Ndawi pandu.

⁹ "Hury katu ame'ē ta ke" aja Ndawi pandu. Ame'ē ta riki jundéu awa ta ke jō my? Ame'ē ta ehe ihī ame'ē pিরer ke jupā ame'ē ta ke. Anī. Ame'ē ta jō ym. Ipirer ke jupā ym ame'ē ta hury katu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ipy'a ke Tupā mujywyr katu a'eta rehe tī, a'erehe hury katu a'eta tī. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke japandu ramō. Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja ipe, aja riki panduha ihī.

¹⁰ Myja rahā aja Tupā pandu my? Ehe ihī ame'ē ipirer ke Amarā jupā ym rahā we, aja Tupā pandu my? Ipirer upa jupā rahā, pandu my? Pesarahā! Ipirer ke jupā ym rahā we, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Upa jupā rahā, anī. Jupā ym rahā, pandu katu.

¹¹ "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā upa pandu. A'engi ehe ihī ame'ē pিরer ke Amarā jupā. Ipirer jupā ym rahā we, Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe:

“Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ipe. Ame'ē panduha ke Amarā mujekwa, a'erehe ipirer ke jupā. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu ta tī: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Upa katu te jurujar katu ame'ē ta pe aja Tupā pandu katu tī. A'erehe Amarā riki ame'ē ta ramūi aja saka riki. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ramūi aja saka. Ipirer ke jupā ym ame'ē ta ka a'eta.

¹² Jundéu awa ta ramūi ke a'e tī. Ipirer ke jupā ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta jō ym. Amarā aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katu tī. A'erehe ame'ē ta ramūi aja Amarā. Aja riki Amarā jurujar katu, ipirer jupā ym rahā we riki.

Amarā pe ma'e ke Tupā manga katu

¹³ “Kome'ē ywy ke nema'e ta” aja Tupā manga katu Amarā pe. Aja hainō ta pe manga katu tī. Aja rahā, upa kome'ē ywy keruhū riki Amarā tama'e ta aja Tupā manga katu. Moise je'ēha rehe Amarā hendu katu, a'erehe: “Kome'ē ywy ke nema'e ta” aja Tupā pandu my? Anī. Aja ym. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā pandu ipe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja.

¹⁴ Pesarahā! Tupā manga katu ame'ē ke amō ta pe katu my? Kuja Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta pe katu my? Anī. Aja ym. Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta pe ma'e ke me'ē ta tipe rahā, te'e Tupā rehe jurujar katu, aja saka riki. Tupā manga katu ame'ē riki jaxer aja ta tipe tī.

¹⁵ Moise je'ēha rehe amō hendu ym rahā, ame'ē ke Tupā mupyrara riki. Pe, ma'e je'ēha nixói rahā, katu tiki. Ma'e je'ēha nixói rahā, myja ym hendu katuha ehe. Nixói je'ēha. (Aja rahā, mupyrara ym ta tipe.)

¹⁶ Hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara. Jurujar katu ame'ē ta anī. Ame'ē ta pe Tupā pandu katu: “Nde rehe ihē asak katu ta” aja. Aja rahā, a'e usak katu ame'ē ta jurujar katu ehe. Ame'ē ta pe Tupā manga katu ma'e ke. Aja riki upa Amarā rainō ta pe tī. Moise je'ēha rehe hendu katu me'ē ta pe jō my? Ma'e, jundéu awa ta pe jō my? Anī. Upa Amarā aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā manga katu ma'e ke. Amarā aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jande jajurujar katu tī. A'erehe Amarā riki jande ramūi te aja saka a'e tī.

¹⁷ Tupā je'ēha rehe panduha ihē, aja saka riki. Amarā pe Tupā pandu:

—Amō amō ywy pe har ta pandu ta nde pe: “Nde aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu tī. A'erehe jande ramūi aja nde tī” — aja pandu ta.

A'e riki hamūi aja Tupā ukwa katu. Tupā riki manō ame'ē ta ke mukwera katu muhem. A'e je'ēha rupi ma'e nixói ame'ē ke muhem katu. Mujā katu. Ame'ē Tupā rehe Amarā jurujar katu.

¹⁸ “Ne rainō heta ta” aja Tupā pandu. Arahā ta'yr ym te Amarā. A'erehe marā ka ym Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katuha. Anī. Tupā pandu ame'ē ke rehe tapijar te'e we Amarā jurujar katu. A'erehe amō amō ywy pe har ta pandu: “Jande ramūi aja nde tī” aja Amarā pe. Tupā je'ēha rehe panduha ihē. Kuja:

“Ne rainō jahy rata aja heta te hū ta. Marā ka ym hetaha mangaha” aja riki.

¹⁹ Arahā Amarā tamūi te hū. Kuja, 100 warahy 'ar tate ame'ē ke a'e. “Tamūi te hū ihē. Marā ka ym amuta'yriha apo 'y' aja a'e jupe. Hakehar, Sar aja tī. A'i te tī. Imembyr ym te a'e. Marā ka ym imembyriha. Anī. Tapijar te'e we Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. Hijar ym ame'ē.

²⁰ Kuja ym a'e pandu jupe: “Mā! Ihē ra'yr ym ta nahā my. Tupā pandu ame'ē ke uhyk ym ta nahā my” aja ym a'e pandu. Anī. Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katu a'e, a'erehe pyrātā aja a'e ixo. Pe, Tupā pe a'e pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja.

²¹ Ima'e panduha ke Tupā ma'ema'e katu ta, aja Amarā ukwa katu te hū.

²² A'erehe Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Amarā pe. Amarā jurujar katu ehe, a'erehe aja Tupā pandu.

²³ “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Amarā katuha ke amō ta ukwa, a'erehe jō mupinim my?

²⁴ Anī. Ame'ē jō ym. Jande jaxo ta, a'erehe Tupā je'ēha rehe panduha pehī. Jande riki Amarā aja tī. “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja Tupā pandu jande pe. Jande jajurujar katu ehe, a'erehe aja Tupā pandu. A'e riki Jesu, jandema'e sawa'e te ke manōha ngi mukwera katu muhem.

²⁵ Ngā koty Jesu ke amō ta raho. Pe, Jesu ke ame'ē ta jukwa. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Ame'ē ke rehe Jesu muhepy, a'erehe a'e manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, jande pe Tupā pandu katu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja jande pe.

5

“Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha

Nde erema'eha ke nixói te nde pe” Aja Tupā pandu

¹ Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha

pema'eha nixóí te pehê pe" aja jande pe. Tupã parahyha ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te muputu'u jande ngi. A'erehe Tupã namō jande juehe katu jandē jaxo.

² Ipái pe Jesu pandu: "Peme'ē ta ihē rehe jurujar katu, a'erehe peme'ē ta rehe esak katu" aja. A'erehe jande rehe Tupã ipy'a katu te hū. Pe, Tupã katuha aja jandē jaxo ta kŷ tī. Ame'ē rehe jaharō jaxo, a'erehe jande rury katu jaxo.

³ Jande ke amō ta mupyrara rahā, jande rury katu jaxo tī. Jande ke amō ta mupyrara rahā, tapijar te'e we jande py'ahu te'e jahendu, aja jakwa. A'erehe jande rury katu jaxo.

⁴ Tapijar te'e we jande py'ahu te'e jahendu rahā, jande pe Tupã pandu: "Pehē katu" aja. Aja jande pe pandu rahā, i'ar koty te we jaharō katu. Inamō jaxo ta, ame'ē rehe jaharō katu.

⁵ Myja ame'ē ke jakwa katu my? Kuja. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū. Ame'ē ke I'ā riki jande pe mujekwa. I'ā ke jande py'a rehe Tupã muwyr. Inamō jaxo ta, aja jakwa katu. Jande py'a rehe I'ā ihī katu, a'erehe: "Mā! Inamō jaxo ta nahā my?" aja ym jakwaha. Jakwa katu te riki.

⁶ Marā ka ym jande ke jajumuhā jande juehe aja jaxo rahā, Kirisutu manō. Jande riki katu ym te ame'ē ta ke jande. Pe, Kirisutu manō. Angaha uhyk katu te, aja Tupã ukwa katu rahā, Kirisutu manō.

⁷ Sehar amō katu ame'ē ke rehe amō ipy'a tar katu rahā, ame'ē henda ke pe amō manō tar katu nahā my. Anī. Nixóí amō, aja akwaha. Pe, pandu my: "Ihē riki nde renda ke pe amanō ta. Aja rahā, nde eremanō ym ta" aja. Aja pandu ta nahā my. Ukwa ym awa.

⁸ Tupã anī. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū, aja a'e mujekwa katu jande pe. A'erehe jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rahā, Kirisutu manō.

⁹ A'e manō, a'erehe jande pe Tupã pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixóí te pehē pe" aja. Aja e' pandu, a'erehe Tupã mupyraraha ngi jande ke Kirisutu muhem katu te ta. Tupã mupyraraha uhyk ym te ta jande rehe.

¹⁰ Jaxer ai ame'ē ke jande, a'erehe Tupã ruwajan ke jande kwe. Pe, Ta'yr riki manō, a'erehe jande pe a'e pandu apo 'y: "Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē" aja. Apo Tupã rehe katu ame'ē ta ke jande. Kirisutu uhā te hū aja ixo, a'erehe jande ke a'e muhā katu ta tī, aja jakwa katu.

¹¹ Amō we tī. Tupã rehe katu ame'ē ta ke jande, aja jande ke Jesu Kirisutu mu'am. A'erehe jande rury katu jaxo. Jandema'e sawa'e te a'e.

Anā rehe har. Kirisutu rehe har tī.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke peteī sawa'e ma'e py. Anā a'e. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, a'erehe a'e manō. A'erehe upa katu te awa ta manō ta me'ē te'e tī. Anā ngi jum'u'e, ame'ēja saka. Upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e a'erehe manō ta me'ē te'e tī.

¹³ Je'ēha ke Moise pe Tupã me'ē ym we rī. Kome'ē wyw keruhū pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe manō. Ma'e je'ēha nixóí rahā, amō pe amō pandu ym: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e" aja. Ame'ē ke paper rehe mapyk ym, ame'ēja saka.

¹⁴ Anī. Upa manō tī. Anā ixo rahā har ngi Moise ixo rahā, upa katu te awa ta manō. Aja rahā, upa katu te ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e aja jakwa katu. Anā aja manō tī. Tupã pandu ame'ē ke rehe a'e hendu ym. A'e aja awa ta anī. Amō koty ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe upa katu te manō.

Amō riki uwyr ta. Kirisutu a'e. A'e riki Anā aja saka. (Anā ma'e ke ma'e py, a'erehe upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Kirisutu uhāha me'ē katu, ame'ē riki ma'e py, ame'ēja saka tī. A'erehe awa ta rehe Tupã ipy'a katu.)

¹⁵ A'erehe ame'ē mokōi juja ym te. Ma'e ke Tupã te'e me'ē. Ame'ē riki Anā ma'eha aja ym. Ma'e ka'u te'eha ke Anā ma'e. Ame'ē peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe heta ngā manō. Ame'ē riki jetechar te ke. Kuja riki. Upa ngi rehe Tupã ipy'a katu. Ame'ē riki Anā ma'eha 'ar koty te we katuha. Kuja. Peteī sawa'e. Jesu Kirisutu a'e. A'e manō, a'erehe ngā ke Tupã muhā katu. Ame'ē ke Tupã te'e me'ē.

¹⁶ Pe, amō we juja ym te. Peteī sawa'e, Anā a'e. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, Tupã pandu: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Katu ym nde" aja. Ma'e ke Tupã te'e me'ē. Amō koty ame'ē. Tupã pandu: "Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, ame'ē ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixóí te pehē pe" aja. Ame'ē ke a'e te'e me'ē.

¹⁷ Peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe upa katu te awa ta manō ta me'ē te'e. Pe, amō sawa'e ma'e ame'ē ke i'ar koty te we katuha. Jesu Kirisutu ma'e ame'ē ke. A'erehe Tupã pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixóí te nde pe" aja. Ame'ē ke a'e te'e me'ē. Ame'ē ke upa katu te Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupã me'ē te'e. Pe, Kirisutuma'e pyrātāha namō ixo ta.

¹⁸ Pesarahā! Peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe upa awa ta pe Tupã pandu: "Pehē katu ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e" aja riki. Aja amō koty tī. Katu te ame'ē ke peteī sawa'e

ma'e. Jesu Kirisutu a'e. A'erehe Tupā pandu: "Anī pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē ke rehe Kirisutu muhepy" aja. A'erehe ame'ē ta pe uhāha ke a'e me'ē.

¹⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe petēi sawa'e hendu ym. Anā a'e. A'erehe upa awa ta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'eta tī. Aja amō koty tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe petēi sawa'e hendu katu te. Jesu Kirisutu a'e. A'erehe heta ame'ē ta pe Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja riki.

²⁰ Pe, je'ēha ke Moise pe Tupā muwyr. A'erehe ma'e riki ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ngā ukwa. Ame'ē ke ukwa rahā, i'ar koty te we ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ymanihar 'ar koty te we ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, mā ame'ē 'ar koty te we Tupā ipy'a katuha ihī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū.

²¹ Aja rahā, kuja riki. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, a'erehe manō ta me'ē te'e. Aja amō koty tī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū, a'erehe a'e pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja. Aja rahā, jande ke a'e muhā katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ma'eha rupi jande ke a'e muhā katu. (Kuja a'e ma'eha. Jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy, a'erehe jande ke muhā katu a'e.)

6

Ixoha pyahu aja saka

¹ Myja me'ē japandu ta my? Tapijar te'e we ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ta my? Aja rahā, ame'ē 'ar koty te we jande rehe Tupā ipy'a katu ta riki. Aja my?

² Anī. Katu ym te aja! Tapijar te'e we ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta me'ē te'e. Pesarahā! Jande riki jamanō, ame'ē ta aja saka jande. Manō te aja rahā, upa ma'e ke ma'e ym te. Upa putu'u. Aja jande tī. Manō ame'ē ta aja saka jande jaxo. A'erehe tapijar te'e we ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym ta me'ē te'e. Japutu'u, ame'ēja saka.

³ Jande ke amō mujahuk rahā, Jesu Kirisutu kotyhar ta ke jande, aja jamujekwa katu. Ame'ē ke pekwa katu. Pe, jande ke amō mujahuk rahā, Jesu Kirisutu manō, aja inamō jande jamanō tī, ame'ēja saka tī.

⁴ Jande ke amō mujahuk rahā, y pe jande ke pypyk. Ame'ē riki Kirisutu aja jande ke amō ta jytyt tī, ame'ēja saka tī. Inamō jande jamanō, a'erehe jande ke jytyt tī, ame'ēja saka tī. Y ngi jande ke muhem rahā, Kirisutu aja jande ke Tupā mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka tī. Pyrātā katu te ha namō mukwera katu muhem. Aja rahā, jaxoha pyahu aja jaxo apo 'y. A'erehe tapijar te'e

we ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym ta me'ē te'e.

⁵ Kirisutu aja jande jamanō tī. A'erehe inamō jaxo. Petēihar aja jaxo. A'erehe amō we tī. Kirisutu aja jande ke Tupā mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka tī. A'erehe inamō petēihar aja jaxo tī.

⁶ Pe, kuja jakwa. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu ke amō ta jukwa rahā, inamō ymanihar jande jaxoha ke jukwa tī, ame'ēja saka tī. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu, ame'ē japutaraha ke Tupā mukanim jande ngi. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ē ke jande jar aja saka ixo ym ta. Mondo mondo ame'ēja saka ym ta. Aja rahā, jama'e ym ta.

⁷ Amō manō te rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te apo 'y. A'erehe ame'ē riki ijar aja saka ixo ym te apo 'y. Mondo mondo aja ym ta. Poir, aja saka ixo. (Aja rahā ma'e ym ta.)

⁸ Kirisutu manō rahā, inamō jande jamanō tī, ame'ēja saka tī. Aja rahā, a'e ixuwe katu, aja inamō jande jaxo katu ta tī, aja jakwa katu tī.

⁹ Manōha ngi Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, manō ym te ta tī. Manōha riki ijar aja saka ym te ta. Aja jakwa katu.

¹⁰ A'erehe kuja riki. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e, ame'ē rehe Kirisutu muhepy, a'erehe a'e manō. Petēihar a'e manō. Apo a'e ixuwe katu ixo. Tupā namō katu ixo, aja riki a'e ixo.

¹¹ Aja mā peja pexo tī. Pehē pamanō, aja pexo. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, ame'ē riki pehē jar aja saka ixo ym te ta 'y. (Aja rahā, pema'ema'e ym ta.) Anī. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu, aja pexo apo 'y.

¹² Tapijar te'e we ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym we rī. Ame'ē riki pehē jar aja saka. Mā peja ym pexo. Aja rahā, pehē py'a rupi ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pekwa pekwa pexo. Ame'ē ke pema'e ym ta kŷ.

¹³ Pehē pepandu ta me'ē te'e pehē jupe: "Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta apo kŷ" aja. Kuja katu te: "Tupā kotyhar ta aja jande jaxo. Aja rahā, a'e pandu, aja katu ame'ē ke jama'ema'e ta kŷ" aja pepandu ta me'ē te'e pehē jupe. Pehē riki pamanō ame'ē ta aja saka ym we pexo. Tupā mukwera katu, ame'ē ta aja pexo. A'erehe Tupā pepandu: "Ko nema'e ke jande. Katu ame'ē ke jama'ema'e ta kŷ" aja pepandu ipe.

¹⁴ "Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu. Marā ka ym jajumuputu'uha" aja mā peja pepandu ym. Aja ym pexo. Moise je'ēha pandu ame'ē ke pema'e ta me'ē te'e. Anī. Aja ym pexo. Pehē rehe Tupā ipy'a katu, aja pexo. A'erehe mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym.

Ma'e katu ame'ë ke jama'ema'e ta me'ë te'e

¹⁵ Myja me'ë japandu ta my? Moise je'ëha rehe jahendu ym apo 'y, a'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta my? Anĩ. Katu ym aja. Jande rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta my tĩ? Anĩ. Katu ym aja.

¹⁶ Kuja pekwa katu. Amõ pe pepandu: "Nde pe ihë te'e aparaky ta. Nde rehe jõ ahendu katu ta" aja. Aja rahã, ame'ë riki nema'e jar aja ixo ta. Ame'ë riki kuja saka. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. (Marã ka ym peputu'uha ame'ë ngi. A'erehe pehë jar aja saka.) Pehendu katu ehe ame'ëja saka, a'erehe pehë jar ame'ëja saka. Pe, ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pemañõ ta. Amõ ijar pehĩ tĩ. Tupã rehe pehendu katu rahã, pehë pe a'e pandu ta: "Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehë pe" aja. A'erehe ame'ë riki pehë jar aja apo 'y. (A'erehe pehendu katu ehe.)

¹⁷⁻¹⁸ Yman ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Marã ka ym peputu'uha ame'ë ngi. Ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Aja rahã, jetehtar ke pehë pe amõ ta mu'e. Ame'ë rehe pehendu katu te hũ. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ë riki pehëma'e jar aja ym apo 'y. Pehë ke Tupã mupoir, aja pexo. Pe, Tupãma'e ke pehë. A'e riki pehëma'e jar apo 'y. Aja rahã, katu ame'ë ke pema'ema'e ta apo 'y. A'erehe kuja Tupã pe ihë apandu: "Mã! Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja riki.

¹⁹ Awa ta jar rehe har ihë apandu axo. Paraky te'e ame'ë rehe har apandu tĩ. Aja rahã, pehë pekwa katu ta. Yman pepandu: "Ma'e jaka'u te'eha ke jõ jama'e ta" aja. Aja rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Aja rahã, upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Aja apo tĩ. Kuja pepandu ta me'ë te'e: "Katu ame'ë ke jõ jama'ema'e ta apo 'y. Aja rahã, Tupã kotyhar ta te aja jaxo" aja riki. Aja rahã, ame'ë riki pehëma'e jar apo 'y. Pehendu katu ehe.

²⁰ Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Arahã Tupã putar ame'ë ke pema'e tar ym. Pema'e ym te.

²¹ Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, ame'ë ngi pehë ruxĩ apo 'y. Ame'ë ke pema'ema'e rahã, ma'e riki pehëma'e muhepyha my? Kuja. Manõha ke. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pemañõ ta.

²² Apo ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu, ame'ë ke Tupã mukanim pehë ngi. Pehë ke mupoir, ame'ëja saka. Apo Tupã rehe pehendu katu. A'e riki pehëma'e jar apo 'y. Aja rahã, ma'e riki pehëma'e muhepyha my? Kuja. Tupã putar ame'ë ke jõ

pema'ema'e tar katu. Aja rahã, pemañõ rahã, pehë ruhã te hũ aja pexo ta inamõ. (Ame'ë riki pehëma'e muhepyha ke.)

²³ Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, ame'ë rehe muhepy ta, ame'ëja saka ta. Mupyraraha renda pe oho ta. Ame'ë riki muhepyha ke. Tupã anĩ. Uhãha ke a'e me'ë te'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te kotyhar te ke a'e, a'erehe uhãha ke Tupã te'e me'ë katu ipe, (Jesu rehe jurujar katu ame'ë pe.)

7

Jumendar aja saka

¹ Ihë mu ta! Sehar ta je'ëha rehe har pekwa, a'erehe apo ihë apandu ame'ë ke pekwa katu ta tĩ. Amõ ixuwe katu rahã jõ, sehar ta je'ëha rehe hendu katu ta me'ë te'e. Manõ rahã, anĩ. Marã ka ym henduha.

² Kujã jumendar ame'ë ke aja tĩ. Ixawa'e ixo rahã, inamõ hakehar ixo ta me'ë te'e. Aja sehar ta je'ëha rehe panduha ihĩ. Pe, ixawa'e manõ rahã, anĩ. "Ixawa'e namõ ixo ta me'ë te'e" ame'ë panduha rehe hendu ym apo 'y. Je'ëha nixói.

³ Pe, ixawa'e ixo rahã, amõ sawa'e namõ jumusarái rahã, ka'u te'e ame'ë kujã. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Ixawa'e manõ rahã, jumendaraha upa, aja riki. Nixói, aja riki. Jeje ixo tĩ. A'erehe amõ sawa'e ke pyhyk rahã, ka'u te'e ym. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym tĩ.

⁴ Ihë mu ta! Pehë riki ame'ë kujã aja saka. Moise je'ëha rehe har japandu rahã, jande jamanõ, ame'ëja saka. (Ixawa'e manõ, ame'ëja saka tĩ.) A'erehe Moise je'ëha rehe jahendu ym, ame'ëja saka tĩ. Kirisutu manõ, a'erehe inamõ jamanõ, ame'ëja saka. Kirisutu ke Tupã mukwera katu muhem. Pe, ixotyhar ta ke jande. (Amõ sawa'e ke japyhyk, ame'ëja saka. A'erehe Kirisutu rehe jõ jahendu katu ta me'ë te'e.) Aja rahã, katu ame'ë ke jama'ema'e apo 'y. Aja Tupã putar ame'ë ke jama'ema'e apo 'y.

⁵ Yman jande py'a rupi ma'e ke japutar, aja jaxo rahã, ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu. Ma'e riki ma'e ka'u te'e ame'ë ma'eha ke my? Ame'ë ke Moise je'ëha mujekwa katu. A'erehe ame'ë ke jama'e tar katu. Pe, aja jama'e rahã, jamanõ ta.

⁶ Apo anĩ. Jande jamanõ, ame'ëja saka. A'erehe Moise je'ëha rehe jahendu katu, ame'ë ngi jande ke Tupã mupoir, ame'ëja saka. (Aja rahã, ame'ë rehe jahendu ym ta apo 'y.) Yman Moise je'ëha jande ke kynda, ame'ëja saka. Ame'ë ngi jande ke mupoir, ame'ëja saka. (Aja rahã, ame'ë rehe jahendu ym ta apo 'y.) A'erehe apo Tupã putar ame'ë ke jama'ema'e katu. Ymanihar aja anĩ. Je'ëha ke paper rehe amõ mupinim, aja jaxo ym. Anĩ. Apo har pyahu aja jaxo.

Tupā'ā mujekwa, aja jaxo. Aja Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e katu.

Ma'e riki ma'e ka'u te'e ame'ē ma'eha ke

Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa

⁷ Myja me'ē japandu ta my? Amō ta pandu: “Moise je'ēha riki katu ym” aja. Anī. Aja ym riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ihē pe Moise je'ēha mujekwa. (A'erehe Moise je'ēha katu tī.) Kuja ame'ē panduha ihī: “Amōma'e rehe nde py'a emoī ym” aja. Pe, ame'ē panduha nixói rahā, marā ka ym ma'e ihē aka'u te'eha ihē ama'eha ke akwaha. Amōma'e rehe ihē py'a amoī rahā, ame'ē riki katu ym, aja akwa ym ta tipe.

⁸ Pe, ame'ē je'ēha ihē akwa riki. A'erehe ma'e ihē aka'u te'eha ama'eha ke ihē akwa katu. A'erehe i'ar koty te we amōma'e ke rehe ihē py'a amoī moī. Moise je'ēha nixói rahā, ma'e riki ma'e ihē aka'u te'eha ama'eha ke ihē akwa ym ta tipe.

⁹ Moise je'ēha ke ihē akwa ym rahā, ihē katu axo aja ihē jupe. Pe, ame'ē je'ēha ke ihē akwa rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e tar katu hū.

¹⁰ Ame'ē je'ēha rehe amō hendu katu te rahā, a'e ke Tupā muhā katu ta, aja a'e putar. Ihē pe anī. Ahendu ym ehe. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e, aja akwa katu. A'erehe ihē amanō, ame'ēja saka. Tupā namō ihē axo ym ta, aja akwa.

¹¹ Pe, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e. Ame'ē riki ihē ke muka'u te'e, ame'ēja saka. Ame'ē je'ēha mujekwa, aja ihē ama'ema'e katu ta, aja ihē akwa ihē jupe naī. Aja muka'u te'e. Anī. Kuja ame'ē je'ēha mujekwa. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e, a'erehe ihē amanō ta, aja mujekwa riki. Tupā namō axo ym ta, aja mujekwa.

¹² Aja rahā, Moise je'ēha riki katu te. Tupā muwyr ame'ē ke. Ame'ē je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē riki katu te tī. Myja me'ē ngā ma'ema'eha ke Tupā putar, ame'ē ke mujekwa. Ngā ke muhury katu tī.

¹³ Aja rahā, katu te ame'ē ke ihē ke jukwa, ame'ēja saka my? Anī. Aja ym. Ihē riki ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e, a'erehe ihē amanō, ame'ēja saka. Tupā namō ihē axo ym ta, aja riki. Tupā pandu ame'ē ke katu. Pe, ame'ē ke ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke mujekwa ihē pe. Aja rahā, ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ihē akwa katu te. Amō we tī. Ame'ē ma'e ka'u te'eha ma'eha riki i'ar koty te we katu ym ha, aja akwa.

Ihē py'a amō koty koty ihon ame'ēja saka riki

¹⁴ Myja me'ē Tupā putar my? Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa. A'erehe Moise je'ēha ke Tupā muwyr, aja jande jakwa katu. Pe,

ihē riki awa te'e ihē. A'erehe ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Marā ka ym aputu'uha ingi. Ihē jar aja saka ame'ē. (A'erehe ahendu katu ehe.)

¹⁵ Ma'erehe ma'e ke ihē ama'ema'e my? Ihē akwa ym riki. Pesarahā! Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'e ym. Ihē aputar ym ame'ē ke ihē ama'e katu.

¹⁶ Ihē ama'e tar ym ame'ē ke ihē ama'e rahā, ihē apandu riki: “Jetehar te riki. Moise je'ēha riki katu me'ē ke” aja akwa katu.

¹⁷ Pe, ihē riki ame'ē ke ama'ema'e, aja ym riki. Ihē py'a rehe ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e tar katu, ame'ē riki ihī. Ame'ē riki ihē ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe, ihē ama'ema'e riki.)

¹⁸ Katu ame'ē ke ihē ama'e, ame'ē ke ihē py'a rehe ihī ym, aja ihē akwa katu. Ihē riki awa te'e ihē. Pitu te'e ihē. Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu, ame'ē riki ihē py'a rehe ihī tipe. Anī. Marā ka ym ihē ama'eha.

¹⁹ Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu tipe. Aja ym ihē ama'eha. Anī. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e tar ym. Ame'ē ke ihē ama'e riki.

²⁰ Ihē ama'e tar ym ame'ē ke ihē ama'e rahā, ihē riki ama'e, aja ym riki. Anī. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e tar katu, ame'ē riki ihē py'a rehe ihī katu. Ame'ē riki ihē ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe ihē ama'ema'e.)

²¹ A'erehe kuja riki ihē ama'eha. Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu rahā, kuja jō ihē ama'e: “Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e we rī” aja riki. Aja riki ihē apanduha.

²² Je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē rehe ihē rury katu. Ihē py'a rupi ihē rury katu.

²³ Pe, ihē apandu: “Je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē riki katu ame'ē ke” aja akwa. Pe, amō je'ēha rehe ihē ahendu katu tipe, aja ihē akwa. Juja ym ame'ē. Huwajan aja saka ame'ē. Ame'ē riki ihē ke ma'e ihē aka'u te'eha ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe ihē ama'ema'e.) Marā ka ym ihē aputu'uha ingi.

²⁴ Mā! Ihē rury ym te ame'ē ke ihē. Awa riki ihē ke mupoir ta ingi my? (Ihē ke mupoir rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e ym ta.) Aja rahā, mupyraraha renda pe ihē aho ym ta. Awa riki mupoir katu ta ingi my?

²⁵ Pesarahā! Tupā riki. A'e pandu ta, a'erehe Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te riki ihē ke poir katu ta ingi. A'erehe Tupā pe apandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja apandu.

Aja rahā, kuja riki ihē axo. Ihē akwa katuha namō Tupā putar ame'ē ke ihē ama'e katu. Ihē py'a pe aputar ame'ē ke ihē ama'e rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e. (Ihē rehe har ihē apandu. Aja rahā,

upa ngā pe amujekwa. Ihē aja upa katu te ngā tī. Ipy'a pe putar ame'ē ke ma'e rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī.)

8

Tupā'āma'e pyrātāha namō ixo

¹ Jesu Kirisutu kotyhar aja amō ixo rahā: “Katu ym nde. Mupyraraha renda pe eho” aja Tupā pandu ym te ta.

² Jesu Kirisutu kotyhar aja ihē axo. A'erehe Tupā'āma'e pyrātāha riki ihē py'a rehe ihī katu. A'erehe ihē axo katu te, aja ihē axo. Aja rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e tar katu, ame'ē ke a'e riki muputu'u katu. Pe, mupyraraha renda pe aho, ame'ē rape ngi ihē ke a'e muhem tī, ame'ēja saka.

³ “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta aja ym riki. Marā ka ym mukatuha. Awa pitu te'e. Hendu ym ehe. Moise je'ēha rehe hendu ym. “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta aja ym riki. Tupā anī. Ame'ē ke a'e pandu katu. Kuja: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. A'e pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē riki katu ym” aja. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. A'e uwyr rahā, awa te'e a'e uwyr tī. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. Ame'ē awa te'e a'e tī. Pe, ma'e ka'u te'eha ke Ta'yr ma'e ym te riki. Awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy uwyr. Aja ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katuha ke mukanim ingi.

⁴ Aja riki a'e. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke jande jama'ema'e ta me'ē te'e, aja Moise je'ēha mujekwa. Ame'ē ke jama'ema'e. Tupā'āma'e pyrātāha riki jande py'a rehe ihī, a'erehe jama'ema'e katu. Jande py'a rupi jama'ema'e tar katu my? Anī. Aja ym. Tupā'āma'e pyrātāha namō jama'ema'e katu.

⁵ Amō juehe putar, aja amō ta ixo ta katu. Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jō ma'ema'e katu. Tupā'ā mujekwa rahā, amō koty. A'e mujekwa, aja amō ixo tar katu. Ame'ē ta amō kotyhar ixo. Tupā'ā putar, aja ixo katu.

⁶ Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jō amō ma'ema'e rahā, mupyraraha renda pe oho ta. Tupā namō ixo ym te ta. Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, uhāha namō ixo ta. Pe, ipy'a ke Tupā muhury katu.

⁷ Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo ame'ē ke jō amō ma'ema'e rahā, Tupā ruwajan aja a'e ixo ta. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e hendu ym. Marā ka ym henduha a'e.

⁸ Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, Tupā ke marā ka ym muhuryha a'e.

⁹ Pehē anī. Pehē py'a pe ma'e pekwa pekwa pexo, ame'ē ke pema'e ym. Anī. Pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu. A'e mujekwa ame'ē ke pema'ema'e katu. Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. A'e riki pehē py'a rehe ihī ym rahā, Kirisutu kotyhar aja ym pehē.

¹⁰ Pe, Kirisutu riki pehē py'a rehe ihī katu rahā, pehē ruhāha ke Tupā'ā me'ē ta kŷ. Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. A'erehe pehē ruhāha ke I'ā me'ē katu ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e riki. A'erehe pehē rete manō ta. Pehē'ā anī. Pehē ruhā te hū ta.

¹¹ Manōha ngi Jesu Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, pehē ke a'e mukwera katu ta muhem tī. Pehē pamanō ta ame'ē ta ke pehē. I'ā riki pehē py'a rehe ihī katu, a'erehe pehē ke Tupā mukwera katu ta muhem tī.

¹² Ihē mu ta! Pesarahā! Tupā'ā mujekwa ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e. Jande py'a pe ma'e jakwa jakwa jaxo, ame'ē ke mā peja jama'e ym jaxo.

¹³ Pehē py'a pe pekwa pekwa pexo ame'ē ke pema'ema'e rahā, mupyraraha renda pe peho ta. Tupā namō pexo ym te ta. Pe, Tupā'āma'e pyrātāha namō ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pemuputu'u rahā, pehē ruhā te hū, aja pexo ta.

¹⁴ Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta riki Tupā ra'yr ta.

¹⁵ Pehē py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Aja rahā, Tupā ngi jande ke I'ā mukyje ym tī. (Aja rahā, Tupā ngi jakyje ym.) Kuja riki. Jande riki Tupā kotyhar ta ke jande aja I'ā mu'am. Pe, ima'e pyrātāha namō Tupā pe japandu: “Papa! Ihē pāi keruhū!” aja riki.

¹⁶ Tupā kotyhar ta ke jande, aja jakwa katu. Aja Tupā'ā mujekwa jande pe tī. “Jete-har te. Ta'yr ta ke pehē” aja mujekwa jande pe tī.

¹⁷ Ta'yr ta ke jande. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā mupyta ixoty, ame'ē ke jandema'e wan ta. Kirisutuma'e ke ixoty Tupā mupyta tī. Ame'ē ke Kirisutu namō japyhyk ta tī. Jandema'e wan ta tī. Yman Kirisutu ke ngā mupyrara. Aja jande ke ngā mupyrara tī. Aja jaxo rahā, Kirisutuma'e katuha ke inamō jandema'e wan ta tī.

Upa mukatu te ta

¹⁸ Kome'ē ywy keruhū pe jaxo rahā, jande japyrara jaxo. Yman rahā, ma'e katu te ame'ē ke jande pe Tupā mujekwa ta. Ame'ē riki jande japyrara 'ar koty te we katuha. Marā ka ym jujaha. Katu te hū. Aja ihē akwa katu te.

¹⁹ Ixotyhar ta ke Tupā mujesak ta. Ame'ē rehe upa katu te a'e mujā ame'ē ta harō katu te hū.

²⁰ Upa Tupā mujā ame'ē ke rehe har a'e pandu: "Ma'e jaxer aja uwak ta oho" aja. Jeje uwak my? Anī. Tupā putar, a'erehe a'e pandu: "Ma'e jaxer aja uwak ta oho" aja. Pe, ma'e katu ta, aja harō ixo we rī.

²¹ Yman rahā, Tupā riki mukatu ta. Upa a'e mujā ame'ē ke mukatu ta. Aja rahā, jaxer aja uwak ym te ta tī. Aja rahā, Tupā kotyhar ta aja katu te hū ta tī. Ame'ē rehe harō katu ixo.

²² Pe, apo upa Tupā mujā ame'ē ke ahy aja ixo. A'erehe jambu hū aja ixo tī. Aja jakwa. Kūjā imembyr ahy rahā, imāi jambu aja saka Tupā mujā ame'ē ke.

²³ Tupā mujā ame'ē ke jambu aja ixo. Ame'ē jō ym. Jande aja tī. Jambu aja jaxo tī. Jande py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Aja rahā, kuja a'e mujekwa: "Ihē ra'yr ta ke pehē" aja. A'erehe inamō jaxo ta. Ame'ē rehe jaharō hū jaxo. Pe, jaharō jaxo rahā, japyrara jaxo, a'erehe jambu aja jaxo.

²⁴ Jaharō hū jaxo, a'erehe jaxo katu we rī. Uhyk ta ame'ē ke rehe jasad rahā: "Pehī" aja jakwa. A'erehe ame'ē rehe jaharō ym we ta jaxo. Ma'e ke rehe usak rahā: "Pehī" aja ukwa, a'erehe ame'ē rehe harō ym ta awa.

²⁵ Ma'e ke rehe jasad ym ame'ē ke rehe jaharō rahā, jande py'ahu te'e jaharō katu jaxo. A'erehe Tupā mukatuha angaha ke rehe jande py'ahu te'e jaharō katu jaxo.

²⁶ Amō we tī. Jande pitu te'e jande. A'erehe jande py'a ke Tupā'ā mātā katu. Myja me'ē Tupā namō jande jandemu pandu ta my? Tupā'ā riki jandemu ame'ē ke Tupā pe raho katu, ame'ēja saka. Jambuha aja saka riki. Ame'ē jambuha ma'e ke my? Panduha nixói. Tupā'ā riki mujekwa Tupā pe. Jande rehe har Tupā namō I'ā riki pandu pandu katu.

²⁷ Ipy'a pe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke Tupā ukwa katu. I'ā riki ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'e ukwa katu tī. Tupā namō ixotyhar ta rehe har I'ā pandu katu. Tupā putar ame'ē ke I'ā pandu pandu. A'erehe I'ā ukwa ukwa ixo, ame'ē ke Tupā ukwa katu a'e tī.

²⁸ Kuja jakwa katu. Ipy'a katu ehe ame'ē ta pe Tupā pandu: "Ihē koty pejur. Ihēma'e ta" aja. Pe, ame'ē ta rehe ma'e ke uhyk. Ma'e katu ame'ē ke uhyk my? Ma'e katu ym ame'ē ke uhyk my? Aja rahā: "Myja me'ē ame'ē ke katu aja ihē amuruwak ta my?" aja Tupā ma'ema'e ixo. Aja ipy'a katu ehe ame'ē ta pe a'e ma'ema'e ixo.

²⁹ Kome'ē ywy keruhū nixói rahā, awa riki ima'e wan ta my, ame'ē ke Tupā ukwa katu riki. "Ame'ē ta riki ihē ra'yr ta kŷ tī" aja a'e pandu. Ame'ē ta riki Ta'yr mu ta aja ta kŷ. Pe, ame'ē ta ngi har Ta'yr te riki je'ēha te reko.

³⁰ "Peme'ē riki ihēma'e ta kŷ" aja Tupā pandu. Amō we tī. Ame'ē ta pe a'e pandu

tī: "Amō ta ngi har pehē ke ihē ajo'ok" aja. Amō we tī. Ame'ē ta pe: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja a'e pandu tī. Amō we tī. Ame'ē ta pe ima'e katuha ke a'e mujesak ta tī.

Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū

³¹ Upa ma'e katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu. A'erehe myja me'ē jandemu ta my? Kuja riki. Tupā riki jande kotyhar aja ixo. A'erehe jande ke muputu'u ame'ē ta nixói. (A'erehe muputu'u ym te ta awa jande ke.) Jande kotyhar aja Tupā ixo.

³² A'erehe: "Ihē ra'yr ke ihē amondo ym ta. A'e manō ym ta" aja Tupā pandu ym. Anī. Ta'yr ke a'e muwyr. A'e pandu: "Upa ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe ihē ra'yr muhepy ta. A'erehe a'e manō ta" aja pandu. Ta'yr ke muwyr. Aja rahā, upa ma'e katu ame'ē ke jande pe Tupā te'e me'ē katu ta tī. Kytŷ'y ym a'e ma'e ke.

³³ Ixotyhar ta riki Tupā jo'ok ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe: "Mā! Katu ym pehē" aja pandu ym te ta awa. Tupā riki pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja.

³⁴ Awa riki kuja pandu ta my? "Mā! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Mupyraraha renda pe peho ta me'ē te'e" aja. Anī. Aja pandu ym te ta awa. Aja Kirisutu pandu ym te ta. A'e riki manō. Arahā upa jandema'e jaka'u te'eha jama'eha ke rehe muhepy. A'erehe: "Katu ym pehē" aja pandu ym te ta awa. Amō we tī. Manōha ngi a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, Tupā rake a'e ihī. (Aja rahā, katu te me'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Jande rehe har inamō Kirisutu pandu pandu ixo.

³⁵ Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. Ame'ē ke amō riki mukanim ta my? Anī. Mukanim ym te ta awa 'y. Ma'e katu ym ame'ē ke jande rehe uhyk nahā my? Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Japyrara jande jaxo nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jande ke amō ta mahy nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Myahy te aja jaxo nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jandema'e ym te nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. "Pehē ke jajukwa ta" aja amō ta pandu nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jande ke amō ta jukwa ta nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Upa aja rahā, jande rehe Kirisutu ipy'a katuha ke amō mukanim ym te ta.

³⁶ Jande japyrara rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā! Nde kotyhar ta ke jande. A'erehe wera rahā jande ke amō ta jukwa tar katu.

Arapuharan ke amō jukwa raho. Aja saka jande ke amō ta jukwa tar katu tī” aja panduha ihī.

³⁷ Jetehtar te ke! Upa aja pyraraha riki jande rehe uhyk nahā my? Marā ka ym jande ke 'y. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu, a'erehe Tupā rehe jō jande py'a jamapyk katu.

³⁸ Jande rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ē ke mukanim ym te ta awa, aja ihē akwa katu. Jande jaxo rahā, jande rehe a'e ipy'a katu. Jande jamanō rahā, aja tī. Jande rehe ipy'a katu tī. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha ta mukanim ym te ta. Amō ywa pe har ta aja tī. Mukanim ym te ta tī. Satana kotyhar ta aja tī. Mukanim ym te ta tī. Apo jande rehe a'e ipy'a katu. Yman rahā, aja ta tī. Ipy'a katu ta tī.

³⁹ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande, a'erehe jande rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ē ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixói te. Upa ma'e ke Tupā mujā. Ame'ē ngi har ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixói te tī. Ywa pe ihī, ame'ē ke aja tī. Ame'ē ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixói te tī. Kome'ē wyw keruhū pe ihī ame'ē ke aja tī. Ipy'a katuha ke mukanim ame'ē ke nixói te tī.

9

Jundéu awa ta rehe har Páu pandu

¹⁻² “Ihē anam ta rehe ihē pyai te hū. Jundéu awa ta ke ame'ē ta. (Upa katu te ame'ē ta Kirisutu rehe jurujar ym. A'erehe Tupā muhā ym.) A'erehe ihē apyai te hū. Ihē apyaiha putu'u ym riki” aja ihē apandu. Ihē Páu. Aja jetehtar te ke ihē apandu. Kirisutu kotyhar ke ihē, a'erehe te'e apandu ym ihē. Ihē py'a rehe Tupā'ā ihī katu, a'erehe te'e apandu ym, aja ihē akwa katu.

³ Upa katu te jundéu awa ta ke Tupā muhā katu, ame'ē ke aputar. Upa katu te muhā ym. A'erehe kuja ihē pe Tupā pandu ta tipe: “Nde riki ihē amai ta ame'ē ke nde. Kirisutu kotyhar aja ym nde erexo apo 'y” aja. Pe, upa katu te jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta tipe rahā, ame'ē panduha ihē pe katu ta tipe.

⁴ Ihē anam ta riki jundéu awa rainō ta. Yman ame'ē ta pe Tupā pandu: “Ihē ra'yr ta ke pehē” aja. Pe, ima'e pyrātāha ke a'eta pe Tupā mujesak. A'eta pe pandu tī: “Ihē rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta” aja. Pe, Moise pe je'ēha ke a'e muwyr. Myja me'ē Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu my? Ame'ē ke a'eta pe Tupā mujekwa katu. “Katu ame'ē ke pehē pe ihē ama'ema'e ta kŷ” aja Tupā pandu katu tī.

⁵ Ymanihar pehē ramūi riki Amarā. Isak aja tī. Jako aja tī. Ame'ē ta rainō ta ke jundéu awa ta. Pe, Kirisutu uwyr rahā, jundéu awa aja imāi pusu ngi a'e u'ar tī. Pesarahā! Tupā riki upa katu tema'e kapitā keruhū a'e. Mā peja jande japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Mā peja aja te'eha japandu. A'e tŷ. Amen.

⁶ Upa katu te jundéu awa ta pe Tupā pandu my: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja my? Anī. Upa katu te ixotyhar ta aja ym. A'erehe: “Tupā pandu ame'ē ke uhyk ym” aja ihē apandu ym.

⁷ Amō we tī. Upa katu te Amarā rainō ta riki Tupā kotyhar ta aja ym ixo. Kuja jō riki. Amarā pe Tupā pandu: “Isak rainō ta jō riki ne rainō te ta ke. Ame'ē ta jō riki nema'e te ta” aja ipe.

⁸ Ame'ē riki kuja riki. Amarā amō kūjā ke pyhyk, (Anga ke.) A'erehe Amarā ra'yr u'ar, (Isamae ke.) Ame'ē rainō ta Tupā kotyhar ta ym. Amō koty riki Tupā kotyhar ke. Kuja. Tupā manga katu, aja Amarā ra'yr u'ar. (Isak ke a'e.) A'e riki Tupā kotyhar ke. Hainō ta riki Tupā kotyhar ta ke tī.

⁹ Tupā manga katu ame'ē panduha riki kuja: “Angaha uhyk katu rahā, ihēma'e pyrātāha ke nde pe ihē amuwyr ta. Sar, nde rakehar pe nde ra'yr ta apo kŷ. Imembyr sawa'e ke u'ar ta” aja manga katu ipe.

¹⁰ Amō we tī. Upa katu te Tupā kotyhar aja ym. Pesarahā! Hembe membyr mokōi riki. Ipái peteī. Hembe sawa'e Isak a'e. Jande ramūi ke a'e.

¹¹⁻¹² Hembe pe Tupā pandu: “Haikwer rupi u'ar ame'ē rehe u'ar py ame'ē hendu katu ta” aja. Ame'ē ta u'ar ym rahā we, aja Tupā pandu. Sawa'e ra'yr ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ym we rī. Katu ym ame'ē ke ma'ema'e ym we tī. Ma'ema'e ym rahā we, aja Tupā pandu. Aja rahā, Tupā putar, a'erehe jō peteī sawa'e pe a'e pandu: “Ihē kotyhar wan ta nde” aja peteī pe pandu. (Ame'ē ke Jako pe pandu.) Amō pe anī. (Esau pe anī.) A'eta ma'e ke ma'ema'e, a'erehe aja ym. Tupā putar, a'erehe jō.

¹³ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Jako rehe ihē apy'a katu. Esau rehe anī. A'e ke ihē aputar ym” aja Tupā pandu.

(Esau u'ar py. Haikwer koty jako u'ar. A'erehe upa katu te Amarā rainō ta riki Tupā kotyhar ta ke aja ym.)

¹⁴ Aja rahā, myja me'ē japandu ta my? “Tupā katu ym” aja japandu ta my? Anī. Aja ym ta jande.

¹⁵ Pesarahā! Moise pe Tupā pandu: “Apyrara ihē asak tar katu ame'ē ta rehe apyrara ihē asak ta. Ihē apy'a katu tar katu ame'ē ta rehe ihē apy'a katu ta” aja riki.

¹⁶ Aja rahā, Tupā ma'ema'eha riki sawa'e putar, a'erehe amō rehe Tupā pyrara usak

my? Anī. Aja ym. Ma'e ke sawa'e ma'ema'e, a'erehe Tupā pyrara usak ehe my? Anī. Aja ym tī. Tupā jō putar, a'erehe amō rehe pyrara aja a'e usak katu.

¹⁷⁻¹⁸ Amō rehe anī. Amō ke muhendu ym aja a'e riki putar rahā, aja a'e ma'ema'e. Parao aja saka. (Eji ywy pe har tama'e kapitā keruhū a'e.) Parao pe Tupā pandu, ame'ē riki Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Tupā pandu:

"Nde ke eji ywy pe har tama'e kapitā keruhū aja ihē amu'am. Pe, nde ke ihē rehe amuhendu ym, aja ihē ama'e ta. (Aja rahā, ihē rehe nde erhendu ym ta.) Aja rahā, amō ta ihēma'e pyrātāha ke ukwa katu ta tī. A'erehe nde kapitā keruhū aja ihē amu'am. Aja rahā, amō amō hekoha pe har ta aja ukwa katu ta tī. Ihē riki pyrātā te hū, aja ukwa ta" aja riki panduha ihī.

Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke rehe pyrara a'e usak. Tupā rehe hendu tar ym, ame'ē ta pe: "Mā peja ixo" aja Tupā. (A'erehe Tupā jō putar ame'ē ke a'e ma'ema'e katu, aja mujekwa katu.)

Ngā rehe pyrara Tupā usak.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta rehe Tupā parahy.

¹⁹ Aja rahā, pehē ngi har amō pandu ta ihē pe my: "Katu ym aja. Tupā putar, a'erehe ngā rehe a'e pyrara usak. Aja rahā: 'Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e' aja Tupā pandu ym ta me'ē te'e. Tupā putariha ke mukanim ym te ta awa." Aja ihē pe amō pandu my?

²⁰ Mā! Sa'e! Aja Tupā pe je'ēha emujy-wyr ym exo. Pesarahā! Tujuk pander ke amō mujā rahā, mujāha pe pander pandu: "Ma'erehe ihē ke nde eremujā my?" aja pander pandu ym.

²¹ Pesarahā! Pander ke amō mujā rahā, a'e putar aja ame'ē pander ke tujuk ke te'e mujā. Tujuk jo'ok. Pe, ame'ē ke te'e mokōi pander a'e mujā. Peteī pander pe wera rahā pame katu te ma'e ke mupupur. Amō pander anī. Ma'e huryha mujā rahā jō, ame'ē pe ma'e ke mupupur. Katu te ame'ē ke ame'ē pander, a'erehe huryha rehe jō ma'e ke mupupur.

²² Ame'ē pander mujāha aja Tupā tī. A'e ma'ema'eha riki mujāha aja tī. A'e putar, aja a'e ma'ema'e. Amō ke pander aja saka tī. Amō ta pe a'e parahyha ke a'e mujesak tar katu. Mupyrara tate ame'ē ta ke a'eta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe ame'ē ta rehe parahy a'e. Ame'ē ta pe pyrātāha ke mujesak tar katu tī. Pahar parahy. Anī. Aja ym. I'i harō. Aja rahā, ipy'a ke muruwak ta my? A'erehe i'i a'e harō.

²³ Amō ta pe a'e katu te ha ke a'e mujesak tar katu tī. A'erehe i'i a'e harō tī. Pe, jande

pe ima'e pyrātā te ha ke a'e mujesak tī. A'e pyrara usak ame'ē ta ke jande. Yman jande pe ima'e pyrātā te ha ke a'e mujekwa ta, aja a'e ukwa. Pe, mujekwa tī.

²⁴ Pe, jande riki a'e putar ame'ē ta ke jande. A'e pandu: "Ihē kotyhar ta ke pehē" aja jande pe. Ame'ē ta ngi har jundēu awa ta ke. Amō riki jundēu awa aja ym ame'ē ta ke tī.

²⁵ Yman Tupā je'ēha rehe Osēi mupinim. Kuja Tupā pandu ame'ē ke a'e mupinim. Tupā pandu:

"Ihē kotyhar aja ym ame'ē ta pe ihē apandu ta: 'Ihē kotyhar ta ke pehē apo 'y' aja. Amō ta riki ihē apy'a ym ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe ihē apandu ta: 'Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē apo 'y' aja.

²⁶ Amō renda pe amō ixo rahā, ihē apandu: 'Ihē kotyhar ta ke aja ym pehē' aja.

Ame'ē renda ke pe ihē apandu ta: 'Ihē riki ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ihē ra'yr ta ke pehē apo 'y' " aja Osēi mupinim. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ta ke a'e jo'ok, aja mujekwa.)

²⁷ Yman jundēu awa ta rehe har Isai mupinim tī:

—Y ramūi rymy'y rehe ywy ku'i heta te hū. Aja jundēu awa ta heta te hū tipe tī. Ame'ē ta ngi har heta ym ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

²⁸ Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe i'i a'e harō ym ta. Pahar mupyrara ta — aja Isai mupinim. (A'erehe heta ym jundēu awa ta ke Tupā muhā katu ta aja mujekwa.)

²⁹ Yman amō we Isai mupinim tī:

"Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Heta ym jundēu awa ta ke a'e mupyta ym rahā, jundēu awa ta nixōi te ta tipe.

Sondo ok ta pe har ta aja jundēu awa ta nixōi te ta tipe. Ngomo ok ta pe har ta aja nixōi te ta tipe tī" aja Isai mupinim. (A'erehe heta ym jundēu awa ta ke Tupā muhā katu ta, aja mujekwa katu.)

Myrandu katu riki jundēu awa ta pe katu tī

³⁰ Upa aja rahā, kuja japandu katu. "Myja me'ē Tupā pe katu te aja jande jaxo my" aja jundēu awa aja ym ame'ē ta putar ym. Kekar aja ym ixo. Anī. Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe" aja riki.

³¹ Jundēu awa ta anī. Ma'e je'ēha rehe a'eta kekar. Ame'ē pe: "Myja me'ē Tupā pe a'eta katu te my" aja a'eta putar tipe. Kekar tipe tī.

³² Ma'erehe mahem ym my? Jesu Kirisutu rehe jurujar ym, a'erehe mahem ym. A'eta ma'ema'eha jō riki katu, aja a'eta ukwaha

naĩ. A'erehe Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar tar ym. Kirisutu riki ita aja saka. Ame'ẽ rehe ipy tukwa. Tukwa rahã, u'ar u'ar. Ukwa ym, a'erehe u'ar u'ar, ame'ẽja saka.

³³ Ame'ẽ rehe har Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Tupã pandu: "Pesarahã! Siã ok ta pe ita ke ihẽ amoĩ ta. Ame'ẽ rehe ipy ke ngã tukwa tukwa ta. Pe, u'ar u'ar ta.

Pe, amõ jurujar katu ehe rahã, pandu ta jupe: 'Mã! Katu hũ' aja ta" aja Tupã pandu.

Aja panduha ihĩ. (Kirisutu riki ame'ẽ ita aja saka. Heta jundéu awa ta jurujar tar ym ehe. U'ar u'ar ame'ẽja saka. Aja rahã, mai, ame'ẽja saka ixo. "Siã" aja pandu rahã: "Jerusarẽ ok ta ke" aja mujekwa.)

10

¹ Ihẽ mu ta! Kuja ihẽ aputar katu. Ihẽ Páu. Upa katu te jundéu awa ta ke Tupã muhã katu, aja ihẽ aputar katu. Ame'ẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu pandu riki. Jundéu awa ta riki ihẽ anam ta.

² Tupã rehe a'eta ipy'a ke moĩ moĩ katu tipe, aja ihẽ apandu katu pehẽ pe. Anĩ. Ukwa ha rupi ym Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ.

³ Myja me'ẽ Tupã pandu my: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja. Ame'ẽ ke jundéu awa ta ukwa ym. A'erehe myja me'ẽ Tupã namõ katu te my, ame'ẽ ke ima'e ukwaha namõ kekar kekar tipe. A'erehe a'eta pandu ym: "Tupã pandu ame'ẽ ke rehe jajurujar katu ta" aja. Anĩ. Ima'e ukwaha namõ kekar tipe.

⁴ Kirisutu uwyr. A'erehe amõ jurujar katu ehe rahã, upa katu te Moise je'ẽha rehe hendu katu, ame'ẽja saka. A'erehe Moise je'ẽha ke Kirisutu mumba, ame'ẽja saka riki. Aja rahã, Kirisutu rehe amõ jurujar katu rahã, Tupã pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja riki.

Tupã muhã katu ame'ẽ ta ke

⁵ Moise je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta myja me'ẽ Tupã koty katu te aja ixo ta my. Ame'ẽ rehe har Moise mupinim. Kuja. "Je'ẽha mujekwa aja amõ ma'ema'e rahã, a'e ixo katu ta. Hury katu ta" aja riki. (Ame'ẽ Moise je'ẽha rehe hendu katuha hãtã ma'eha. Kirisutu rehe jurujar katuha, anĩ. Hãtã ym ma'eha.)

⁶ Kirisutu rehe amõ jurujar katu rahã, Tupã pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Ame'ẽ panduha riki Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Kuja:

"Pepandu ym pehẽ jupe: 'Awa riki ywa pe oho ta my?' aja." (Aja rahã, awa riki Kirisutu pe pandu ta oho my:

"Kome'ẽ ywy keruhũ pe ewy jy ejur" aja pandu riki.)

Upa a'e uwyr, a'erehe aja pandu ym ta me'ẽ te'e ipe.

⁷ Amõ we tĩ.

"Pehẽ pepandu ym pehẽ jupe tĩ: 'Awa riki itakwar keruhũ pe ixo ta oho my?' aja." (Aja rahã, awa riki Kirisutu ke mukwera katu ta muhem my, aja pandu riki.)

Tupã upa mukwera katu muhem riki, a'erehe aja pandu ym te ta me'ẽ te'e.

⁸ Tupã je'ẽha rehe kuja panduha ihĩ. "Myrandu ke Tupã mujekwa, ame'ẽ riki pehĩ. Nde erepandu riki. Nde erekwa riki" aja panduha ihĩ. Ame'ẽ myrandu kuja. Tupã rehe nde erejurar katu ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ ke japandu pandu.

⁹ Amõ ta ruwa koty nde erepandu: "Jesu riki ihẽma'e sawa'e te. Manõha ngi Jesu ke Tupã mukwera katu muhem, ame'ẽ rehe ihẽ ajurujar katu." Aja nde erepandu rahã, nde ke Tupã muhã katu ta.

¹⁰ Jesu rehe jande jajurujar katu rahã, Tupã pandu: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja. Pe, ame'ẽ jajurujar katuha ke amõ ta ruwa koty japandu rahã, jande ke Tupã muhã katu.

¹¹ Tupã je'ẽha rehe kuja panduha ihĩ. "Amõ jurujar katu ehe rahã, jupandu ym ta jupe: 'Mã! Jaxer' aja ym ta" aja panduha ihĩ. Katu ta.

¹² Tupã pe upa awa ta juja katu te riki. Jundéu awa ta. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta. Upa katu te juja katu te. Myja me'ẽ upa ame'ẽ ta ke Tupã muhã katu ta my? Ame'ẽ riki juja katu te. Upa awa ta pe peteihar jõ riki jandema'e sawa'e te ixo. Tupã ke a'e. Inamõ pandu pandu ame'ẽ ta pe katu ame'ẽ ke a'e te'e me'ẽ me'ẽ katu te hũ.

¹³ Kuja riki Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ: "Jandema'e sawa'e te pe amõ pandu: 'Ihẽ ke emuhã katu' aja. Upa aja pandu ame'ẽ ta ke Tupã muhã katu ta" aja panduha ihĩ.

¹⁴ Aja rahã, amõ jurujar ym ehe rahã: "Ihẽ ke emuhã katu" aja marã ka ym a'e panduha. Pe, myrandu ke hendu ym rahã, marã ka ym jurujar katuha ehe. Pe, myrandu ke amõ pandu ym oho rahã, marã ka ym henduha.

¹⁵ Pe, myrandu rahoha ke Tupã mondo ym rahã, marã ka ym myrandu ke panduha awa. Pesarahã! Myrandu rahoha ke Tupã mondo riki. Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ: "Myrandu katu ke pandu ame'ẽ ta uwyr ixo. Mã! Katu te ame'ẽ uwyr iha ke" aja panduha ihĩ.

¹⁶ Myrandu katu rehe upa katu te jurujar katu my? Anĩ. Upa katu te aja ym. Aja riki Isai mupinim tĩ. "Sawa'e! Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe jurujar ym awa" aja mupinim.

¹⁷ Aja rahã, kuja riki. Kirisutu rehe har amõ pandu pandu, ame'ë riki myrandu ke. Pe, myrandu rehe amõ hendu rahã, Kirisutu rehe jurujar katu.

¹⁸ Myja me'ë jundéu awa ta my? Aja ihë apandu. Myrandu ke a'eta hendu ym my? Ame'ë jete har te my? Jete har ym. Hendu riki. Kuja myrandu rehe har Tupã je'ëha rehe panduha ihï:

"A'eta pandu, ame'ë panduha riki kome'ë wyy keruhü rupi amõ pandu pandu oho. Ame'ë panduha ke upa kome'ë wyy keruhü pe har ta hendu" aja panduha ihï.

¹⁹ Pe, ihë apandu tï. Myrandu ke jundéu awa ta hendu rahã, ukwa ym my? Anï. Ukwa riki. Moise riki pandu py ame'ë ke a'e. Kuja. Jundéu awa aja ym ame'ë ta rehe har Tupã pandu:

"Awa ta ym ame'ë ta ke peme'ë ta' aja jundéu awa ta ukwaha naï. Ame'ë ta rehe ihë riki katu asak ta. A'erehe jundéu awa ta jyty'ym ta ame'ë ta rehe.

'Ka'u te'e ame'ë ta ke peme'ë ta' aja jundéu awa ta ukwaha naï. (Ame'ë ta pe ihë apandu ta: 'Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixóí te pehë pe' aja.) A'erehe ame'ë ta rehe jundéu awa ta parahy ta" aja Tupã pandu. Aja Moise mupinim.

("Peme'ë ta" aja pandu rahã: "Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta" aja mujekwa katu.)

²⁰ Isai aja tï. Kyje ym ha namõ Tupã pandu ame'ë ke a'e mupinim. Kuja Tupã pandu:

"Ihë rehe kekar ym ame'ë ta riki ihë ke mahem.

'Myp ihï my?' aja pandu ame'ë ta pe ihë juehe har amujekwa" aja Tupã pandu. Aja Isai mupinim. (Aja rahã, jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu ehe, aja mujekwa.)

²¹ Amõ we jundéu awa ta rehe har Isai mupinim. Kuja. Tupã pandu:

"Wera rahã pame katu te ihë apandu: 'Ihë koty pejywyw' aja jundéu awa ta pe.

Anï riki. Hendu ym ame'ë ta ke a'eta. 'Tupã ke japutar ym' aja pandu ame'ë ta ke a'eta" aja Tupã pandu. Aja Isai mupinim.

11

Jundéu awa ta rehe Tupã pyrara usak

¹ "Jundéu awa ta ke ihë aputar ym" aja Tupã pandu my? Anï. Aja ym. Aja ihë akwa katu. Ihë ke a'e ombor ym. Ihë Páu. Jundéu awa ke ihë tï. A'erehe jundéu awa ta ke a'e ombor ym tï, aja akwa katu. Ihë jundéu awa ke tï. Amarã rainõ ke ihë. Ymanihar te ihë ramüi riki Menjamï. Jundéu awa ke a'e tï.

² Jundéu awa ta ke Tupã ombor ym. Yman te jundéu awa ta nixóí rï. Tupã pandu: "Ihë kotyhar wan ta" aja. Eri rehe har Tupã je'ëha rehe panduha ihï tï. Ame'ë ke pekwa riki. Jundéu awa ta ke Tupã ombor ym, aja Eri panduha mujekwa tï. Jundéu awa ta rehe har Eri je'ë je'ë hũ Tupã pe.

³ –Sawa'e! Ne je'ëha pandu ame'ë ta ke jundéu awa ta jukwa jukwa hũ. Nde rehe ipy'a ke ngã moï moï, ame'ë renda ke a'eta upa mujaxer. Ne je'ëha pandu ame'ë ta ngi har ihë jõ riki axo. Pe, ihë ke a'eta jukwa tar katu tï – aja Eri.

⁴ Kuja Tupã pandu ipe:

–Anï. Ne jõ ym. Amõ heta ihë rehe ipy'a ke moï moï ame'ë ta ixo. Kuja, 7.000 hetaha ixo. Ame'ë ta Mbáu rehe ipy'a ke moï moï ym. (Mbáu riki tupãran ke) – aja riki Eri pe Tupã pandu.

⁵ Aja jundéu awa ta ke Tupã ombor ym, aja mujekwa. Aja apo tï. Heta ym ame'ë ta rehe Tupã pyrara usak. A'erehe ame'ë ta pe Tupã pandu. "Ihë kotyhar ta ke pehë" aja. (A'erehe upa ombor ym aja mujekwa katu.)

⁶ Ma'e katu ame'ë ke a'eta ma'ema'e, a'erehe ame'ë ta pe Tupã pandu my? "Ihë kotyhar ta ke pehë." Anï. Aja ym. Ame'ë ta rehe a'e pyrara usak, a'erehe jõ aja a'e pandu. Ma'e ke a'eta ma'ema'e, a'erehe: "Ihë kotyhar ta ke pehë" aja Tupã pandu my? Aja rahã, pyrara usakiha namõ: "Ihë kotyhar ta ke pehë" aja Tupã pandu ym ta tipe. Anï. A'eta ma'e ke ma'ema'e, a'erehe: "Ihë kotyhar ta ke pehë" aja Tupã pandu ym te. (Pyrara usak, a'erehe: "Ihë kotyhar ta ke pehë" aja Tupã pandu katu.)

⁷ Myja me'ë Tupã koty katu ta awa my? Myja me'ë Tupã pandu my: "Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixóí te pehë pe" aja. Ame'ë ke jundéu awa ta kekar tipe. Heta ym ame'ë ta jõ mahem riki. Ame'ë ta pe jõ Tupã pandu: "Ihë kotyhar ta ke pehë." Amõ hetaha ta pe anï. Ipyakwar ym ame'ëja saka ixo. (A'erehe Tupã pandu, ame'ë ke rehe hendu ym.)

⁸ Tupã je'ëha rehe kuja panduha ihï: "Iäkã ke Tupã mujanam räi. A'erehe a'eta ukwa ym ma'e ke. Yman aja ixo. Apo aja ixo tï. Jundéu awa ta ukwa ym tï" aja panduha ihï.

⁹ Aja Ndawi mupinim tï. Kuja:

"Awa mi'u matyriha rehe hury katu ixo, aja ukwaha naï. Mã peja ame'ë ta ke Tupã pyhyk. Pe, ame'ë ta ke mupyrara tï.

¹⁰ Mã peja a'eta reha ke emuwe. Aja rahã, usak ym ta ma'e ke, aja ixo ta. Ukwa ym ta ma'e ke.

Pe, mã peja ma'e puhýiha ke emoï xupe pe, ame'ëja saka. Aja rahã, pyrara aja ixo ta. Aja te'eha ixo ta" aja Ndawi mupinim jundéu awa ta rehe har.

¹¹ Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar ym. A'erehe ame'ë ta ke Tupā ombor my? Aja te'eha ombor my? Anī. Aja ym ixo, aja ihē apandu. Jurujar ym jundéu awa ta. Ame'ë riki a'etama'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. A'erehe jundéu awa aja ym ame'ë ta pe Kirisutu rehe har amō ta pandu pandu. A'erehe ame'ë ta jurujar katu ehe. Jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu ehe. A'erehe ame'ë ta ke Tupā muhā katu. Aja jundéu awa ta ke Tupā mujty'yim. (Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ë ta rehe jundéu awa ta jyty'yim.)

¹² Jurujar ym jundéu awa ta. Ame'ë riki a'etama'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. A'erehe upa kome'ë ywykeruhū pe har ta pe katu ame'ë ke Tupā te'e me'ë katu. Jundéu awa ta hendu ym ehe, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ë ta pe ma'e katu ame'ë ke Tupā te'e me'ë katu riki tī. Apo aja rahā, Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu rahā, i'ar koty te we ma'e katu ame'ë ke Tupā te'e me'ë ta. Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe Tupā te'e me'ë ta.

Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke Tupā muhā katu ta

¹³ Jundéu awa aja ym me'ë ta! Pehē pe ihē apandu apo. Pehē koty ihē ke Kirisutu mondo. Myrandu katu ke ihē apandu pandu, a'erehe ihē ke mondo. A'erehe ihē rury katu ihē.

¹⁴ Pehē koty ihē apandu pandu oho, a'erehe pehē rehe jundéu awa ta jyty'yim my? Aja ihē ama'ema'e tar katu. Pehē rehe jyty'yim aja a'eta ixo rahā, Kirisutu rehe a'eta jurujar katu ta my tī. Aja rahā, ame'ë ta ke Tupā muhā katu ta tī.

¹⁵ Jundéu awa ta rehe har Tupā pandu: "Pehē ke ihē aputar ym" aja. A'erehe upa amō awa ta ke ehe katu ame'ë ta aja Tupā muruwak. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke ehe katu ame'ë ta aja Tupā muruwak. Aja rahā, jundéu awa ta pe: "Pehē ke ihē aputar" aja Tupā pandu rahā, mā i'ar koty te we hū jundéu awa aja ym ame'ë ta pe katu te hū ta. Manōha ngi amō kwera katu uhem, aja saka ta. Katu te hū ta.

¹⁶ Mbeju ke jundéu awa ta pyhyk. Tupā rehe ipy'a ke moī moī rahā, ta'yr mi mbeju ke mopok. Pe, pandu: "Ko nema'e" aja Tupā pe. Aja rahā, ame'ë ta'yr mi riki Tupāma'e, ame'ëja saka. Aja rahā, wetep Tupāma'e tī. Aja saka riki jundéu awa ta tī. Amarā riki jundéu awa jepy ke a'e, ame'ëja saka. Ta'yr mi ame'ë ke, ame'ëja saka riki. Tupā kotyhar ke a'e. Aja rahā, hainō ta riki Tupā kotyhar ta ke tī. (Wetep ame'ëja saka tī. "Ta'yr mi" aja pandu rahā, upa katu te jundéu awa ta ke Tupā ombor ym, aja mujekwa katu.)

Amarā riki myra rapo aja saka tī. Hainō ta riki ame'ë myra rākā aja saka. Hapo riki

Tupā kotyhar rahā, upa myra rākā aja tī. Tupā kotyhar ta tī. Aja rahā, upa jundéu awa ta riki Tupā kotyhar ta tī.

¹⁷ Pe, amō ma'eywa'y riki hok rake i'āi. Pe, hākā upen riki. A'erehe ijar amō'y rākā ke mujar ehe. Te'e uhem, ame'ë ma'eywa'y ngi hākā jo'ok. Ame'ë ke mujar ehe. Hākā upen ame'ë riki jundéu awa ta aja saka. Ame'ë ta ke Tupā ombor. Pe, amō rākā ke mujar ehe. Ame'ë riki pehē aja saka. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke pehē. Mujar rahā, ixotyhar ta ke pehē aja Tupā muruwak. Aja rahā, jundéu awa ta aja pehē pe katu ame'ë ke Tupā te'e me'ë tī.

¹⁸ Hākā upen, aja jundéu awa ta ke Tupā ombor: "Katu ym jundéu awa ta" aja mā peja ym pepandu pehē. Hākā aja jō pehē. A'erehe kuja: "Jande jō riki katu te" aja mā peja ym pepandu. Pesarahā! Hākā riki pyrātāha ke hapo pe mondo ym. Anī. Hapo riki hākā pe pyrātāha ke mondo. Aja pehē tī. Myra rākā aja jō pehē. Jundéu awa ta riki hapo aja saka. (Aja rahā, jundéu awa ta riki jundéu awa aja ym ame'ë ta pe pyrātāha mondo ixo, ame'ëja saka.)

¹⁹ Pe, kuja pepandu ta my? "Sa'e! Hākā te ke amō mupen riki. Aja rahā, jundéu awa ta ke Tupā ombor riki. Pe, ame'ë ta renda ke pe jande ke moī, ame'ëja saka riki" aja.

²⁰⁻²¹ A'e tī. Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar ym, a'erehe a'eta ke Tupā ombor. (Hākā mupen ame'ëja saka.) Kirisutu rehe pehē pejuruurjar katu, a'erehe jundéu awa ta renda ke pe pehē riki Tupā kotyhar ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke pehē. Pehē katu te pehē jupe, aja ym pexo. Pehē ke Tupā ombor ta my tī, ame'ë ngi pekyje pexo. Jundéu awa ta riki hākā te, ame'ëja saka riki. Kirisutu rehe jurujar ym, a'erehe a'eta ke Tupā ombor. Pehē aja tī. Pejuruurjariha ke pehijar rahā, pehē ke a'e ombor ta tī. A'erehe ame'ë ngi pekyje pexo.

²² Aja rahā, myja me'ë Tupā ipy'a katu ame'ë ke jakwa my? Myja me'ë a'e mupyrara ame'ë ke jakwa my tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta ke a'e mupyrara. Pehē rehe a'e ipy'a katu. Tapijar te'e we pejuruurjar katu ehe rahā, pehē rehe a'e ipy'a katu. Aja ym pexo rahā, pehē ke a'e ombor ta tī.

²³ Pe, ipy'a ke jundéu awa ta muruwak, pe, Kirisutu rehe jurujar katu rahā, ixotyhar ta ke aja Tupā muruwak ta kī tī. Hākā te ke i'y te rehe mujwyryr, ame'ëja saka. Aja Tupā ma'e katu. Pyrātā te hū a'e.

²⁴ Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke pehē. Ka'a pe har myra rākā aja saka pehē. Ame'ë rākā upen, ame'ë ke ma'eywa'y katu ame'ë rehe mujar. Hātā ame'ë ma'eha. Aja rahā, ixotyhar ta ke aja pehē ke Tupā muruwak. Jundéu awa ta riki ma'eywa'y katu aja saka. Ma'eywa'y katu rākā upen, pe, ame'ë ke

ombor. Aja jundéu awa ta ke Tupā ombor. Apo henda te ke pe ame'ē rākā te ke mujar tī. Ame'ē hātā ym ma'eha. Aja rahā, jundéu awa ta ke ixotyhar ta aja Tupā muruwak ta tī. Ame'ē hātā ym ma'eha. Kirisutu rehe a'eta jurujar katu ta, a'erehe ixotyhar ta aja Tupā muruwak ta riki. Hātā ym ame'ē ma'eha.

Upa ngā rehe pyrara Tupā usak

²⁵ Ihē mu ta! Yman ma'e jete har te ke ukwa ym awa. Ame'ē ke pekwa apo, aja ihē aputar. Ame'ē ke pekwa rahā: "Mā! Jande jakwa katu te jande" aja ym pekwa pekwa ta pexo. Kuja riki. Jundéu awa ta pandu: "Kirisutu rehe jande jajurujar tar ym" aja. Aja tapijar te'e we pandu ym ta. Heta hū jundéu awa aja ym ame'ē ta Tupā kotyhar ta aja a'e muruwak. Ame'ē hetaha a'ewan jō rahā, Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu ta tī.

²⁶ Myja me'ē jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta my? Ame'ē rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja riki:

"Siā ok ta ngi muhāha uwyr ta. Jundéu awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ke muhāha harāi ta. A'eta rehe ipy'a ke a'e mujywyr ta.

²⁷ Tupā pandu: 'Jundéu awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'eta rehe ihē py'a amujywyr ta.

Aja rahā, ihē kotyhar ta aja a'eta ke ihē amuruwak ta. Aja yman ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e riki' aja Tupā pandu." Aja panduha ihī. ("Siā ok ta" aja pandu rahā: "Jundéu awa ta ke" aja mujekwa katu.)

²⁸ Myrandu katu rehe har jundéu awa ta pandu: "Jande japutar ym" aja. A'erehe Tupā ruwajan ta aja a'eta ixo. "Japutar ym" aja a'eta pandu, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu oho. Yman jundéu awa ramūi ta pe Tupā pandu. "Ihē kotyhar ta ke pehē" aja a'e. A'erehe apo jundéu awa ta riki ehe katu me'ē ta aja ixo rī.

²⁹ Ipy'a pe Tupā ukwa ukwa, ame'ē ke amō koty muruwak ym. A'erehe a'e jo'ok ame'ē ta rehe har amō koty Tupā ukwa ukwa ym ixo. Ma'e katuha ke Tupā me'ē, ame'ē rehe har amō koty Tupā ukwa ukwa ym ixo tī. Mujywyriha pandu ym tī. A'erehe ehe katu ame'ē ta aja apo jundéu awa ta ixo rī.

³⁰ Jundéu awa aja ym ame'ē ta! Yman Tupā rehe pehendu ym. Apo pehē rehe Tupā pyrara usak katu 'y. Jundéu awa ta hendu ym ehe, a'erehe pehē rehe a'e pyrara usak katu apo 'y.

³¹ Aja pehē rehe pyrara Tupā usak. A'erehe jundéu awa ta hendu ym ehe. Aja rahā, apo a'eta rehe Tupā pyrara usak ta tī.

³² Upa awa ta hendu ym ehe. Jundéu awa ta aja. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Tupā pandu: "Mā peja hendu ym ame'ē ta aja te'e ixo" aja. Upa awa ta aja rahā, ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak. Aja a'e mujekwa. Aja rahā, ixoty ipy'a ke muruwak ta my.

Tupā riki katu te ame'ē ke a'e

³³ Mā! Katu te ame'ē ke Tupā. Ukwa katu te a'e. Upa katu te ma'e ke a'e ukwa katu. Myja me'ē a'e ukwa ukwa ixo my? Ukwa ym awa. A'e ma'e rahā, ma'erehe aja a'e ma'e my? Ukwa ym awa tī.

³⁴ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Jandema'e sawa'e te ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō ukwa my? Anī. Ukwa ym awa.

'Ihē riki Tupā ke amu'e' aja pandu ym te awa. Marā ka ym mu'eha.

³⁵ Awa riki ma'e ke me'ē ipe my? Pe, pandu ipe: 'Apo ma'e ke ihē pe emujywyr' aja riki. Anī. Aja pandu ym te awa" aja panduha ihī.

³⁶ Upa katu te ma'e ke a'e mujā. Upa katu te ma'e ke ixo, ame'ē riki a'e je'ēha rupi ixo katu. Upa ma'e ke ixo, a'erehe japandu: "Ne jō riki je'ēha te nde erereko" aja. Mā peja Tupā pe japandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Mā peja aja te'e ta japandu. A'e tŷ. Amen.

12

Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e

¹ Ihē mu ta! Pesarahā! Pehē rehe Tupā pyrara usak, a'erehe ihē apandu pehē pe. Tupā pe pepandu: "Ihē jar aja nde exo katu" aja. "Jande jaxo rahā, nde pe te'e jande jajume'ē katu jande ke" aja pepandu ipe. Aja rahā, a'e putar ame'ē ke jō pema'ema'e katu. Aja pehē py'a pemoi moī te ehe. A'e ke pemuhury katu tī.

² Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ukwa ukwa ixo, aja pema'ema'e ym. Pehē py'a ke mupyahu, aja mā peja Tupā mujā. Aja rahā, a'e putar ame'ē ke pekwa katu ta. Ma'e katu ame'ē ke pekwa katu ta. Ma'e riki a'e ke muhury katu, ame'ē ke pekwa katu ta tī. A'e putar ame'ē ke upa katu te pema'ema'e, ame'ē ke pekwa katu ta tī.

³ Ihē Páu. Ihē rehe Tupā ipy'a katu, a'erehe ima'e je'ēha ke ihē apandu pandu. Aja ihē ke a'e mondo. A'erehe pehē pe ihē apandu katu: "Pehē katu te ame'ē ke pehē" aja ym pekwa pekwa pexo. Jete har te pehē juehe har pekwa pekwa pexo. Myja me'ē pyrātāha ke a'e muwyr, aja pema'ema'e. Pyrātāha ke pehē pe Tupā muwyr, a'erehe pehē py'a pemapyk katu te ehe aja Tupāma'e parakyha ke pema'ema'e. Ta'yr mi muwyr rahā, aja pema'ema'e tī. Aja jete har te pehē juehe har pekwa pekwa pexo.

⁴ Jande rete riki peteiħar. Pe, heta ma'e ke ihĩ. Awa jywa ke. Awa py ke. Awa tymã ke. Aja heta. Aja pame katu te ame'ẽ namõ ma'e ke ma'ema'e katu.

⁵ Jande aja tĩ. Tupãma'e ke jande. Heta te hũ jande. (Hete rehe heta ma'e ihĩ.) aja jande reta tĩ. Kirisutu kotyħar ta ke jande, a'erehe peteiħar aja jaxo. Hete riki peteiħar aja ixo.

⁶ Jande pe pame katu te pyrãtãha ke Tupã muwyr. A'erehe a'e muwyrilha aja, ima'e parakyha ke jama'ema'e katu ta me'ẽ te'e. Tupã je'eha ke japandu rahã, pyrãtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ namõ Tupã je'eha japandu pandu ta me'ẽ te'e.

⁷ Amõ Jesu kotyħar ta namõ ma'e ke jama'ema'e katu rahã, pyrãtãha ke Tupã muwyr. Ame'ẽ namõ jama'ema'e katu ta me'ẽ te'e. Tupã je'eha ke jamu'e rahã, pyrãtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ namõ jande jamu'e ta me'ẽ te'e.

⁸ Jesu kotyħar ta py'a ke jamãtã rahã, pyrãtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ namõ jamãtã ta me'ẽ te'e. Ima'e ym te ame'ẽ ta rehe kyty'y ym rahã, pyrãtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ namõ kyty'y ym ta me'ẽ te'e. Kapitã aja amõ ixo rahã, mã peja eparaky katu te. Amõ rehe pyrara usak rahã, mã peja hury katuha namõ epyrara esak ehe.

⁹ Jeteħar rupi amõ ta rehe amõ ipy'a katu ta me'ẽ te'e. Te'eha rupi anĩ. Mã peja jaxer ai ma'ema'eha ke peputar ym. Katu ame'ẽ ke jõ pema'ema'e tar katu pexo.

¹⁰ Imu ta ipy'a katu a'eta juehe. Pehẽ johu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe imu ta aja pexo. A'erehe mã peja pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo. Mã peja amõ ta riki katu ame'ẽ ta ke aja pahar pekwa pekwa pehẽ juehe pexo.

¹¹ Pejty'y ym aja ym pexo. Peparaky katu pexo. Pehẽ rury katuha rupi jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke pema'ema'e. (Tupã je'eha ke pepandu pandu, ame'ẽ riki pehẽma'e parakyha.)

¹² Pehẽ ruhãha rehe peħarõ pexo, a'erehe pehẽ rury katu pexo. Pehẽ ke amõ ta mupyrara rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu pexo. Upa ma'e ke uhyk, ame'ẽ rehe har Tupã namõ pepandu pandu katu.

¹³ Amõ amõ Jesu kotyħar ta riki ima'e ym te. Ame'ẽ ta rehe pekyty'y ym. Jesu kotyħar ta rehe pesak ramõ te, ame'ẽ ta ke pehẽ rok pe pemupyta katu.

¹⁴ Pehẽ ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara rahã, Tupã pe: "Katu ame'ẽ ke emuwyr ame'ẽ ta pe" aja pepandu. "Mã! Ame'ẽ ta ke emupyrara" aja Tupã pe pepandu ym.

¹⁵ Amõ ta hury katu aja ixo rahã, a'eta namõ pehẽ rury katu pexo tĩ. Amõ ta pyai aja ixo rahã, a'eta namõ pepyai pexo tĩ.

¹⁶ Amõ ta namõ pehẽ juehe katu pexo. "Katu te jande" aja ym pehẽ juehe har pekwa pekwa pexo. Amõ ta pe ma'e ke pema'ema'e rahã, te'e paraky aja pexo. Ame'ẽ ke pema'ema'e katu. Pehẽ jõ pekwa katu aja ym pekwa pekwa pexo.

¹⁷ Pehẽ pe ma'e jaxer ai ame'ẽ ke amõ ma'e rahã, juja katu te pemujywy ym ipe tĩ. Ma'e jaxer ai ame'ẽ ke pema'e ym ipe tĩ. "Katu ame'ẽ ke ko" aja amõ ta ukwa, ame'ẽ ke pema'ema'e katu.

¹⁸ Pehẽrahã! Upa amõ ta namõ jumai ym ha aja pexo katu.

¹⁹ Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Pehẽ pe ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, juja katu te pemujywy ym ipe. Anĩ. Kuja pekwa katu. Ame'ẽ ta ke Tupã jõ riki mupyrara katu ta. "Anĩ ta ihẽ. Ame'ẽ ke Tupã riki mupyrara katu ta" aja pekwa pekwa pexo. Pesarahã! Kuja Tupã je'eha rehe panduha ihĩ. Tupã pandu:

"Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ẽ ta ke ihẽ riki amupyrara ta.

Ame'ẽ ta ma'ema'eha, aja ihẽ riki amujywy ta a'eta pe' aja Tupã pandu." Aja panduha ihĩ. A'erehe pehẽ atu ma'e peka'u te'eha ke pemujywy ym ngã pe.

²⁰ Amõ we tĩ. Kuja Tupã je'eha rehe panduha ihĩ.

"Ne ruwajan myahy rahã, ne mi'u ke eme'ẽ ipe tĩ.

Jyngwéi rahã, y ke eme'ẽ ipe tĩ.

Aja katu te ame'ẽ ke nde erema'e ipe. (Aja rahã, Tupã koty ipy'a ke ame'ẽ muruwak ta my)" aja panduha ihĩ.

²¹ "Jaho! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e jaho!" aja amõ pandu pehẽ pe rahã, kuja pepandu katu: "Anĩ. Aja ym ta jande" aja pepandu katu. Amõ koty pema'e. Ma'e katu ame'ẽ ke pema'e. Aja rahã, ame'ẽ ma'e ka'u te'eha ma'eha ke pemukanim.

13

Kapitã ta rehe hendu katu ta me'ẽ te'e

¹ Kapitã ta rehe upa katu te hendu katu ta me'ẽ te'e. Tupã putar, a'erehe ame'ẽ ta riki kapitã ta aja ixo. Ame'ẽ ta ke Tupã riki mu'am, ame'ẽja saka. A'erehe ame'ẽ ta rehe ngã hendu katu ta me'ẽ te'e.

² Kapitã je'eha rehe amõ hendu ym rahã, Tupã rehe hendu ym tĩ. Kapitã ke Tupã mu'am, a'erehe Tupã rehe hendu ym tĩ. A'erehe amõ hendu ym ehe rahã, a'e ke kapitã mahy ta. Ame'ẽ ke juehe juma'eha ke.

³ Awa riki kapitã ngi kyje my? Pesarahã! Katu ame'ẽ ke ma'ema'e ame'ẽ ta kyje ym ingi. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ẽ ta jõ kyje ingi. Kapitã ngi nde erekyje tar ym my? Aja rahã, katu ame'ẽ ke jõ ema'ema'e.

Aja rahā, nde pe a'e pandu ta: "Nde katu" aja.

⁴Tupāma'e miasu aja kapitā ta. A'erehe se katu aja nde erexo aja a'eta putar. A'erehe parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. Pe, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahā, ekyje ingi. A'e riki je'ēha te reko, a'erehe nde ke a'e mahy ta. A'erehe ekyje ingi. Tupāma'e miasu ke kapitā ta. Pe, sehar ngā ke a'eta mahy ta, aja Tupā mu'am. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke mahy ta.

⁵A'erehe kapitā ta rehe nde erehendu katu ta me'ē te'e. Nde ke Tupā mupyrara ta, ame'ē ke jō ym. Amō we tī. Kuja nde erekwa tī. "Mā! Kapitā rehe ahendu katu ta me'ē te'e" aja nde py'a pe nde erekwa riki. A'erehe kapitā ta rehe nde erehendu katu ta me'ē te'e tī.

⁶Tupā je'ēha rupi kapitā ta ma'ema'e. A'erehe ame'ē ta pe ta'yr mi tamatarer ke peme'ē ta me'ē te'e. Tupā me'ē, ame'ē parakyha ke kapitā ta ma'ema'e, a'erehe ta'yr mi tamatarer pehē peme'ē kapitā ta pe. "Impo" aja riki. Ame'ē namō parakyha ke kapitā ta ma'ema'e.

⁷Ame'ē: "Impo" ke peme'ē katu kapitā ta pe. Pehē peme'ē ta me'ē te'e. Se pexo, a'erehe pehē ngi tamatarer ta'yr mi ame'ē ta matyr. Pexoha muhepyha, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ke peme'ē katu. Ywy rehe pexo, a'erehe pehē ngi tamatarer ta'yr mi a'eta matyr. Ywy muhepyha, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ke pehē peme'ē tī. A'eta je'ēha te reko, aja mā peja pekwa pekwa pexo. Ame'ē ta pe: "Pehē katu" aja mā peja pepandu. Pehendu katu ame'ē ta rehe tī.

Pehē pepy'a katu pehē juehe

⁸Amō ta pe ma'e ke pemujywyr ta me'ē te'e. Tamatarer ke my? Pahar upa katu te pemujywyr katu. Kuja jō pemujywyriha upa ym. Pehē johu pepy'a katu pehē juehe pexo. Ame'ē pemujywyriha upa ym. (Tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo.) Aja amō rehe amō ipy'a katu rahā, Moise je'ēha rehe hendu katu te, ame'ēja saka.

⁹Kuja riki ame'ē panduha: "Amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī. Amō ke ejukwa ym. Amōma'e ke emukanim ym. Amōma'e ke rehe nde py'a emoī ym" aja panduha ihī.

Amō we panduha ihī tī. Upa katu te ame'ē ta je'ēha riki kuja petēihar aja saka. Kuja: "Nde erepy'a katu nde juehe, aja amō rehe epy'a katu tī" aja riki.

¹⁰Amō rehe nde erepy'a katu rahā, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e ym ta ipe. A'erehe amō rehe nde erepy'a katu rahā, upa katu te Moise je'ēha rehe nde erehendu katu.

¹¹Aja johu pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Pehē pepak, aja pexo. Ame'ē angaha uhyk, ame'ēja saka. (Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e.) Kirisutu rehe jande jajuruur katu py rahā, jande ke Tupā muhā katu. Arahā ame'ē muhāha angaha uhyk tate aja jakwa. Apo jajuruur katu py 'ar koty te we tateha aja jakwa katu. A'erehe pehē pepak, aja pexo.

¹²Pytun upa tate. (Aja rahā, jande jaka'u te'eha jama'eha upa tate, ame'ēja saka.) Wera tate apo. (Aja rahā, jande ruhāha angaha uhyk tate.) Pytun rahā, ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Mā peja ame'ē ke ngi japutu'u. Tupā je'ēha mu'e, ame'ē jakwaha rupi ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jamuputu'u. Aja mā peja jaxo.

¹³Jande jama'ema'eha ke amō ta usak, aja jaxo. A'erehe mā peja katu ame'ē ke jama'ema'e. Aja rahā kuja jaxo ym ta. Kawī ngi jaka'u ym ta. Amō kūjā rehe jaka'u te'e ym ta tī. Amō sawa'e rehe jaka'u te'e ym ta tī. Ma'e jama'eha rehe amō usak rahā, huxī riki. Ame'ē ke jama'e ym ta tī. Amō namō jajumai ym ta tī. Amō rehe jajyty'ym ym ta tī.

¹⁴Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ixo. Mā peja a'e aja jaxo tī. Katu te ame'ē ta ke aja jaxo tī. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu. Ame'ē ke pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. Ame'ē ke ngi mā peja pemuputu'u katu.

14

Jesu kotyhar ta rehe har peje'ē je'ē ym pexo

¹Pehē koty amō ta ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Jesu rehe jurujar katu wan ame'ē ta ke a'eta. "Mā! Jande aja pekwa ym. Amō koty pekwa" aja peje'ē je'ē ym pexo. Anī. Pehē pejy'ar rahā: "Ko pejur katu" aja pepandu ngā pe. A'eta po ke pepyhyk katu a'eta ngi tī.

²Amō ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. A'erehe upa katu te ma'e ke u'u. Upa so'o rukwer ke u'u katu. Tupāran ruwa koty so'o rukwer ke amō moī, ame'ē ke u'u katu tī. Amō ta anī. Jurujar katu wan ehe, Jesu rehe. A'erehe so'o rukwer ke u'u ym te. Tupāran ruwa koty so'o rukwer ke amō moī, ame'ē ke u'u tar ym. A'erehe upa katu te so'o rukwer ke u'u ym te. Ma'e ro jō u'u katu. Ma'eywa ke jō u'u tī.

³Upa katu te so'o rukwer ke u'u ym ame'ē ta pe: "Mā! Katu ym aja. So'o rukwer ke pe'u" aja pandu ym tī. So'o rukwer ke u'u ym ame'ē ta aja pandu ym. So'o rukwer ke u'u ame'ē ta pe: "Ihē kotyhar ta ke pehē" aja Tupā pandu, a'erehe ame'ē ta rehe har mā peja peje'ē je'ē ym.

⁴Amōma'e miasu rehe har: "Katu ym a'e" aja mā peja pepandu ym. Kome'ē ywy

keruhū ijar riki pandu ta: “Katu ame'ē ke a'e ma'ema'eha” aja. Anī rahā: “Katu ym a'e ma'ema'eha” aja. Jesu kotyhar ta anī. Kuja riki. Ame'ē ta pe jandema'e sawa'e tema'e pyrātāha ke muwyr, a'erehe katu ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e ta. Jandema'e sawa'e te riki pandu ta: “Pehē katu” aja ixotyhar ta pe. (A'erehe pehē pepandu ym.)

⁵ Amō ta pandu: “Kome'ē weraha katu te ame'ē ke. Jama'e ym ta ma'e ke. Japutu'u ta” aja riki. Amō ta anī. Wera rahā pame katu te riki juja katu te aja ukwa. (A'erehe wera rahā pame katu te paraky ixo.) Myja me'ē weraha katu my? Ame'ē rehe har pehē pame katu te pekwa pekwa pexo.

⁶ Ma'e weraha riki katu te ame'ē ke aja amō ta ukwaha. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe weraha katu te aja ukwa. Upa so'o rukwer ke u'u ame'ē ke aja tī. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe upa so'o rukwer ke u'u riki. Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde riki eremuwyr jande pe” aja. Pe, u'u. So'o rukwer u'u ym ame'ē ta aja tī. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe so'o rukwer ke u'u ym. Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr jande pe” aja. Pe, u'u. Juja katu te ngā.

⁷ Kome'ē ywy keruhū pe jaxo rahā, jande jepe jaxo ym. Jamanō rahā, japutar jande jupe a'erehe jamanō. Anī. Aja ym.

⁸ Jaxo rahā, jandema'e sawa'e te pe amō ta pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. A'erehe ko jaxo. Jamanō rahā, jandema'e sawa'e te pe amō ta pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Aja riki jamanōha. A'erehe jande jaxo rahā, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande. Jamanō rahā, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande tī. Juja katu te ngā.

⁹ Kirisutu manō. Pe, manōha ngi kwera katu uhem. Aja rahā, apo ixo ame'ē ta pandu: “Jandema'e sawa'e te ke nde” aja ipe. Manō ame'ē ta aja tī. Kwera rahā: “Jandema'e sawa'e te ke nde” aja ipe tī. A'erehe jande jepe jaxo ym.

¹⁰ Pehē ke tī. So'o rukwer u'u ym te ame'ē ta! Mā peja pehē mu ta rehe har peje'ē je'ē ym. “Pehē katu ym” aja pepandu ym. So'o rukwer u'u ame'ē ta! Pehē tī. Mā peja pehē mu ta pe: “Pehē katu ym” aja pepandu ym. Tupā ruwa koty jande johu japu'am ta ja'am. A'e riki jande rehe har pandu ta: “Katu pexo” aja. Anī rahā: “Katu ym pexo” aja riki. A'e riki ngā rehe har ukwa katu ame'ē ke a'e.

¹¹ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Jandema'e sawa'e te pandu:

“Ihē riki Tupā. Ko apandu ihē. Upa ngā ihē ruwa koty ipynarāi pe wapyk ta kŷ.

Aja ihē rehe ipy'a ke moī moī ta.

Pe, upa ngā pandu ta ihē pe: ‘Ne jō riki Tupā’ aja.” Aja panduha ihī.

¹² Se jaxo rahā, myja me'ē jama'ema'e my? Yman rahā, ame'ē rehe har jande pame katu te Tupā pe japandu ta me'ē te'e. (A'erehe apo pehē mu ta rehe har: “Pehē katu ym” aja pepandu ym.)

Mā peja pehē mu ta rehe pepy'a katu

¹³ Tupā riki ngā rehe har ukwa katu ame'ē ke a'e. A'erehe mā peja amō ta pe: “Pehē katu ym” aja pepandu ym. Kuja pekwa pekwa pexo rahā, katu tiki. “Ma'e ke jande jama'e rahā, jande aja jande mu ta ma'e ta tī. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'e rahā, jande mu ta ma'e ka'u te'eha ke ma'e ta tī. A'erehe ame'ē ke jande jama'e ym ta” aja riki pekwa pekwa pexo. Aja rahā, katu tiki.

¹⁴ Jesu, ihēma'e sawa'e te kotyhar ke ihē. A'erehe kuja ihē akwa katu. “Ma'e mi'u ke e'u ym” aja Tupā pandu ym, aja akwa katu. Ihē mu anī. Amō koty a'e ukwa: “Ma'e mi'u e'u ym” aja Tupā pandu, aja ukwaha naī. Aja rahā, ame'ē mi'u u'u ym rahā, katu riki.

¹⁵ Ma'e mi'u ke pe'u, a'erehe pehē mu pyai. Katu ym pema'eha aja a'e ukwaha. A'erehe pyai. Aja rahā, ame'ē mi'u pe'u rahā, pehē mu rehe pepy'a ym. Ma'e mi'u ke pe'u, a'erehe pehē mu ke pemujaxer. A'erehe ame'ē ke mā peja pema'e ym. (Ame'ē mi'u ke mā peja pe'u ym tī.)

Pesarahā! Pehē mu ka'u te'eha ma'eha ke rehe Kirisutu manō. Ame'ē imu ke mā peja pemujaxer ym.

¹⁶ Upa ma'e mi'u katu, aja pekwa katu. Amō ta anī. Ame'ē mi'u pe'uha amō ta ukwa: “Mā! Jaxer” aja. A'erehe pesak katu kŷ. Pehē mu ke pemujaxer ym.

¹⁷ Pehē johu Tupā kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē mi'u rehe har jō pekwa pekwa ym pexo. “Ma'e ja'u ta my?” aja jō mā peja ym pekwa pekwa pexo. Anī. Tupā'ā mujekwa ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Kuja. Ma'e katu ame'ē ke Tupā putar, ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e. Mā peja pehē py'a ke Tupā'ā muhury katu. Mā peja pehē rury katu pexo. Upa aja riki Tupā'ā muma'e katu. (A'erehe pehē rury katu pexo.)

¹⁸ Upa aja amō ixo rahā, Kirisutu putar ame'ē ke amō ma'ema'e katu. Aja rahā, Tupā ke a'e muhury katu. Pe, amō ta pandu: “Katu a'e ma'ema'eha ke” aja.

¹⁹ Pesarahā! Myja me'ē amō ta namō jande juehe katu jande jaxo my? Ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e. Myja me'ē amō ta py'a ke jamātā katu my? Ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e tī.

²⁰ Jesu kotyhar ta pe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe” aja. Ame'ē ta ke pemujaxer ym

pexo. Upa ma'e mi'u pe'u rahā, katu tiki. "Katu ym" aja ukwa ha rupi amō ta u'u. Aja rahā, ma'e jaxer ai ame'ē ke ma'ema'e. Aja rahā, pehē riki pe'u rahā, katu ym tiki tī. (A'erehe mā peja pe'u ym tī.)

²¹ A'erehe so'o rukwer ke pe'u ym rahā, katu tiki. Kawī ke pe'u ym rahā, katu tiki tī. Upa amō ma'e ke pema'ema'eha aja tī. Pehē pema'e, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke pehē mu ta ma'e tī. Aja rahā, katu ym. A'erehe mā peja ame'ē ke pema'e ym tī. Aja rahā, ame'ē ke pehē mu ma'e ym ta tī.

²² Upa awa mi'u katu, aja nde erekwa rahā, ame'ē rehe har amō ta pe emujekwa ym. Tupā pe jō emujekwa katu. Pehē mokōi jō pekwa pexo. Aja awa mi'u nde ere'uha rehe har katu aja nde py'a rupi nde erekwa katu. Ame'ē rehe har: "Mā! Katu ym ihē ama'e" aja amō pandu ym rahā, ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e.

²³ Ma'e ke amō u'u rahā: "Mā! Katu we my?" aja ukwa. Aja rahā, ame'ē ke amō u'u rahā, Tupā pandu: "Katu ym nde erema'eha" aja. Ipy'a pe ukwa katu, aja a'e ma'ema'e ym. A'erehe: "Katu ym nde erema'eha" aja Tupā pandu. Ipy'a pe ma'e ke ukwa katu, aja amō ma'e ym rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Katu ym aja.

15

Amō ta ke pemuhury katu

¹ Jande ngi har amō ta Tupā rehe jurujar katu te. Aja rahā, ame'ē ta riki jurujar katu wan ame'ē ta py'a ke mātā ta me'ē te'e. Aja rahā, a'eta ipy'ahu ta tī. Hury katu ta tī. "Myja me'ē jande rury katu jande juehe my" ame'ē rehe jō pekwa pekwa ym pexo. Anī.

² Jande mu ta ke jande pame katu te jande jamuhury katu ta me'ē te'e. A'eta pe katu ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e tī. Aja rahā, a'eta py'a ke jamātā katu. Aja Kirisutu rehe a'eta jurujar katu te we rī.

³ Pesarahā! Se Kirisutu ixo rahā, jumuhury ym a'e juehe. Anī. Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Tupā! Nde rehe ngā juru ai. Ame'ē riki ihē rehe uhyk apo tī" aja panduha ihī.

Ame'ē riki Tupā pe Kirisutu pandu, ame'ēja saka riki. A'erehe Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e katu.

⁴ Yman ma'e ke Tupā je'ēha rehe amō ta mupinim. Upa katu te ame'ē ke jande pe mu'e ame'ē ke. Jande ke mu'e rahā, jande py'a ke mātā katu ta. Jande ke amō ta mupyrara rahā, jande py'ahu te'e jahendu tī. Pe, Tupā namō jaxo ta, ame'ē rehe jaharō katu jaxo tī.

⁵ Jande rehe Tupā usak katu, a'erehe jande py'ahu te'e aja jaxo katu. Jande py'a ke a'e mātā katu tī. Kuja Tupā namō ihē

apandu: "Hom ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahā, Kirisutu katuha aja a'eta ixo ta tī. (Katu ixo ta.) Pe, a'eta johu petēhar aja ukwa ukwa ta tī" aja inamō ihē apandu.

⁶ Aja rahā, pehē johu Tupā pe pepandu ta: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pāi.

Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu

⁷ Pehē pe Kirisutu mujekwa: "Thē kotyhar ta ke pehē" aja. Aja pehē jupe tī. "Pehē namō jande juehe katu jande jaxo tī" aja pepandu pehē jupe tī. Pehē po ke pepyhyk pyhyk katu pehē ngi tī. Aja rahā, Tupā rehe har amō ta pandu ta: "Tupā riki katu te ame'ē ke a'e. Ixotyhar ta ipy'a katu ngā juehe ixo" aja.

⁸ Kuja pehē pe ihē apandu katu. Jundéu awa ta koty Kirisutu uwyr rahā, te'e paraky ame'ēja a'e uwyr. Aja rahā, ima'e panduha ke Tupā ma'ema'e katu, aja Kirisutu mujekwa. Kuja riki. Jundéu awa ramūi ta pe ma'e ke Tupā manga katu, ame'ē ke a'e muhyk katu, aja Kirisutu mujekwa.

⁹ (Kirisutu uwyr rahā, te'e paraky ame'ēja a'e uwyr.) Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta pandu tī: "Mā! Ngā rehe nde erepyrara eresak. Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe pandu. Aja pandu rahā, ymanihar panduha uhyk aja mujekwa. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Thē pāi keruhū! Jundéu awa aja ym ame'ē ta namō ihē axo rahā, nde rehe har katu ame'ē ke ihē apandu ta.

Ihē ajyngar rahā, nde rehe har ihē ajyngar ta. Katu ame'ē ke ihē ajyngar ta" aja panduha ihī.

¹⁰ Pe, amō we Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

"Jundéu awa aja ym ame'ē ta! Pehē rury katu pexo. Jundéu awa ta namō pehē rury katu pexo!

Tupā kotyhar ta ke ame'ē ta tī. Johu pehē rury katu pexo" aja panduha ihī.

¹¹ Amō we Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī: "Upa jundéu awa aja ym ame'ē ta! Mā peja jandema'e sawa'e te pe pepandu: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja. Aja upa katu te awa ta pandu ta me'ē te'e tī" aja panduha ihī.

¹² Pe, Tupā je'ēha rehe Isai mupinim tī. Kuja: "Jese rainō uwyr ta. A'e riki jundéu awa aja ym ame'ē tama'e kapitā keruhū wan ta. Aja Tupā mu'am ta.

A'e riki muhāha ke. Ame'ē ta jurujar katu ta ehe. A'erehe ame'ē ta ke a'e muhā katu ta" aja Isai mupinim. ("Jese rainō" aja pandu rahā: "Kirisutu ke" aja mujekwa.)

¹³ Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Aja rahā, inamō pexo ta, ame'ē rehe peharō katu pexo.

Pejurujar katu ehe, a'erehe mā peja pehē ke a'e muhury katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu tī. Aja rahā, i'ar koty te we peharō katu pexo. Pyrātāha ke Tupā'ā muwyr pehē pe, a'erehe i'ar koty te we peharō katu pexo. Tupā namō pexo ta, ame'ē rehe peharō katu pexo.

Ma'erehe Hom ok ta pe har ta pe Páu mupinim my,

Ame'ē ke a'e mujekwa

¹⁴ Ihē mu ta! Pehē katu te aja ihē akwa katu. Myja me'ē katu ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e, aja pekwa katu te riki, aja akwa katu tī. Myja me'ē pexoha katu my, ame'ē ke pemu'e katu pehē jupe, aja akwa katu tī.

¹⁵ Pe, kome'ē paper rehe ma'e ke ihē amupinim. Aja rahā, peharāi ym ta. Akyje ym ha namō ihē amupinim. Tupā riki pandu ihē pe: "Jesu Kirisutuma'e miasu aja exo" a'erehe kyye ym ha namō ihē amupinim pehē pe.

¹⁶ Jesu Kirisutuma'e miasu ihē. Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ihē apandu pandu. Myrandu katu ke Tupā mujekwa, ame'ē ke ihē apandu pandu. Jundéu awa tama'e pa'i aja myrandu katu ke ihē apandu pandu tī. Aja rahā, a'eta jurujar katu. Pe, Tupā kotyhar ta aja uwak. Tupā ruwa koty a'eta ke amō moī, ame'ēja saka. Pa'i moī moī, ame'ēja saka. Aja rahā, Tupā pandu: "Katu. Ihē kotyhar ta ke peme'ē ta" aja pandu. A'eta riki Tupāma'e ta ke aja I'a mu'am.

¹⁷ Jesu Kirisutu kotyhar ke ihē, a'erehe Tupā pe ihē aparaky axo. "Ima'e je'ēha ke ihē apandu pandu axo, a'erehe ihē rury katu" aja ihē.

¹⁸ Kirisutu ma'ema'eha jō ihē apandu pandu katu. Ngā ngi akyje ym ha namō apandu pandu katu. Ihē pe pyrātāha ke a'e muwyr, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu rahā, a'eta jurujar katu ehe, Kirisutu rehe. Tupā rehe a'eta hendu katu. Ihē je'ēha ke a'eta hendu. Ihē ama'ema'eha ke rehe a'eta usak tī. A'erehe a'eta pe Kirisutu rehe har ihē amu'e katu. A'erehe a'eta jurujar katu ehe.

¹⁹ Pyrātāha ke ihē pe Tupā'ā muwyr. Aja marā ka ym amō ma'eha. Ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. (Aja ihē apandu ame'ē ke jetehar te ke aja mujekwa. Ihē namō Tupā ixo, aja mujekwa katu tī.) Amō ma'e ke ihē ama'e rahā, ngā pandu: "Mā! Katu" aja. Aja riki. A'erehe Kirisutu rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu. A'erehe Jerusarē ok ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu katu te hū. Kirisutu rehe har ame'ē myrandu katu ke apandu pandu. Pe, Jerusarē ok ta ngi ihē aho rahā, amō amō ok ta rehe ahyk aho. Upa ame'ē rupi ihē

apandu pandu tī. Aja Iry wyy rymy'y rehe ihē ahyk aho.

²⁰ Aja jō ihē aputar katu. Kirisutu rehe har amō ta ukwa ym te. Ame'ē ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu tar katu. Kirisutu rehe har ukwa, ame'ē ta pe tapijar te'e we ihē amu'e tar ym. A'ep amō riki Tupāma'e parakyha ke ma'ema'e. A'erehe a'ep ihē aho tar ym.

²¹ Kirisutu rehe har ukwa ym ame'ē ta pe ihē apandu tar katu aho. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihē:

"Kirisutu rehe har amō ta pe amō pandu ym we rī. Ame'ē ta hendu ta.

Ehe har hendu ym ame'ē ta ukwa ta riki" aja panduha ihē. A'erehe ame'ē ta pe ihē apandu tar katu aho.

Hom ok ta pe Páu oho tar katu

²² Amō ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo. A'erehe pehē koty ihē aho ym we rī. Amō amō rahā, pehē koty ihē aho ta tipe. Marā ka ym ahoha.

²³ Apo anī. Upa koropi myrandu katu ke ihē apandu pandu riki. Ihēma'e parakyha upa. A'erehe apo aho ta kŷ. Yman pehē rehe ihē asak tar katu axo.

²⁴ A'erehe pehē koty ihē aho ta apo kŷ. Esepan wyy pe ihē aho rahā, pehē namō ihē apyta we ta rī. Pehēma'e wyy kupe koty Esepan wyy ihē. Pehē koty heta aker rahā, Esepan wyy pe aho ta. Arahā, ihē pe ma'e ke peme'ē katu ta, aja ihē aputar. Aja rahā, ihē aho katu ta.

²⁵⁻²⁶ Apo Jerusarē ok ta pe ihē aho ta axo. A'ep Tupā kotyhar ta ke ihē amuhury ta aho. Masendo wyy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ngere wyy pe aja tī. Ixo tī. Upa ame'ē ta pandu: "Jerusarē ok ta pe jande mu ta ixo. Ima'e ym te aja ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe tamatarer jame'ē ta. Jamatyr riki" aja masendo wyy pe har ta pandu. Aja ngere wyy pe har ta pandu tī. (Ame'ē tamatarer ke ihē araho ta tī.)

²⁷ "Tamatarer jamatyr ta" aja a'eta pandu a'eta jupe. Ame'ē rehe har amō ta mu'e ym. A'eta atu pandu a'eta jupe. Pe, ima'e ym te ame'ē ta rehe a'eta kty'y ym ta me'ē te'e. A'eta riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Jundéu awa ta pe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē, ame'ē ke a'eta kty'y ym, ame'ēja saka riki. Myrandu katu ke jundéu awa ta kty'y ym, ame'ēja saka. Jundéu awa aja ym ame'ē ta namō kty'y ym, ame'ēja saka. A'erehe apo amō ta pe ma'e ke mujwyr rahā, katu tiki tī. A'erehe jundéu awa ta pe tamatarer ke jundéu awa aja ym ame'ē ta mondo rahā, katu tiki tī.

²⁸ Tamatarer ke ame'ē wyy pe har ta matyr. Jerusarē ok ta pe jande mu ta ixo. Upa katu te ame'ē ta pe tamatarer ke ihē ame'ē rahā, Esepan wyy pe ihē aho ta. Aho

rahā, pehē namō ihē apyta ta rī. Hom ok ta pe har ta ke pehē.

²⁹ Pehē rehe ahyk rahā, pehē namō apandu pandu ta. Aja rahā, mâte hū ma'e katu amē'ē ke Kirisutu ma'ema'e ta pehē pe.

³⁰ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu. Pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu, a'erehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo, aja a'e mu'e. (A'erehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo.) A'erehe Tupā namō ihē rehe har pepandu pandu katu te hū.

³¹ Kuja pepandu pandu inamō: "Jundēi wyy pe nde rehe jurujar ym amē'ē ta ixo. Páu ke amē'ē ta putar ym. A'erehe Páu rehe esak katu, aja rahā, amē'ē ta mahy ym ta Páu ke" aja pepandu. Amō we pepandu inamō tī. "Jerusarē ok ta pe Tupā kotyhar ta ixo. Amē'ē ta koty Páu ta oho. Amē'ē ta ke mā peja emuhury katu. Aja rahā, Páu ngi tamatarer pyhyk katu ta" aja Tupā namō pepandu katu.

³² Pe, Tupā putar rahā, ihē rury katuha namō pehē rehe ihē ahyk ta aho. Pe, pehē namō ihē axo rahā, ihē py'a ke pemātā katu ta. Jande johu jande rury katu aja te'e jaxo ta.

³³ Tupā riki jande py'a ke muhury katu a'e. "Mā peja Hom ok ta pe har ta rehe esak katu" aja Tupā namō ihē apandu. A'e t̄y. Amen.

16

Katuha ke Páu mondo

¹ Sembe rehe har ihē apandu pehē pe apo 'y. Jesu kotyhar ke a'e tī. Kūjā katu amē'ē ke a'e. Senkerēi ok ta rehe Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Amē'ē pe paraky amē'ē ke a'e.

² Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e. A'erehe pehē rehe uhyk rahā, ipo ke pepyhyk pyhyk katu ingi. Pehē rok pe pemupyta katu tī. Tupā kotyhar ta aja riki. Apo ima'e ym te rahā, peme'ē katu ipe, Sembe pe. Yman heta amō ta rehe a'e kyty'y ym. Ihē rehe aja tī. A'erehe apo ima'e ym te rahā, peme'ē katu ipe tī, Sembe pe.

³ Pirisi pe katuha ke ihē amondo axo. Ak pe aja tī. Pirisi sawa'e a'e. Ihē namō Tupā je'ēha ke a'eta pandu pandu tī. Jesu Kirisutuma'e parakyha ta ke a'eta tī.

⁴ Ihē ke amō ta tate jukwa rahā, ihē namō a'eta ixo katu te. A'erehe a'eta ke amō ta tate jukwa tī. Ihē namō pyta, a'erehe Ak ta pe: "Katu tiki. Pehē katu" aja ihē apandu. Ihē jō ym apandu. Upa amō Jesu kotyhar ta aja tī. Pandu tī. Jundēi awa aja ym amē'ē ta ke a'eta. Amē'ē ta Ak ta pe pandu tī: "Katu tiki. Pehē katu" aja.

⁵ Ak ta rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar. Amē'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

Epe pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu amē'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe amē'ē ke a'e. Asia wyy rehe a'e riki Kirisutu rehe jurujar katu py.

⁶ Mari pe katuha ke ihē amondo axo tī. Pehē pe a'e paraky hū.

⁷ Ando pe katuha ihē amondo axo tī. Juni pe aja tī. Ihē aja jundēu awa ta ke a'eta tī. Kyndaha pe ihē axo rahā, ihē namō a'eta ixo tī. Kirisutu rehe ihē ajurujar ym we rī. A'eta jurujar katu ehe. A'eta rehe har Jesu mondo amē'ē ta ukwa katu.

⁸ Ampiri pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu amē'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe amē'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e tī.

⁹ Umba pe katuha ke ihē amondo axo tī. Jande aja Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu tī. Kirisutuma'e parakyha ke a'e tī. Eta pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu amē'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe amē'ē ke a'e.

¹⁰ Ape pe katuha ke ihē amondo axo tī. A'e ke amō ta mupyrara rahā, Kirisutu rehe jurujar katuha ke hijar ym. Tapijar te'e we jurujar katu ehe. Arito rok wyr pe ixo amē'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

¹¹ Eroniā pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē aja jundēu awa ke a'e tī. Nasi rok wyr pe har ta pe katuha ke ihē amondo axo tī. Jande aja amē'ē ta Kirisutu rehe jurujar katu tī.

¹² Tise pe katuha ke ihē amondo axo tī. Tipo pe aja tī. Katuha ke ihē amondo axo tī. Kūjā ta ke a'eta. Jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. Pesi pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu amē'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe amē'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te parakyha ke a'e ma'ema'e hū.

¹³ Hu pe katuha ke ihē amondo axo tī. Amō ta 'ar koty te we jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke a'e ma'ema'e katu. Imāi pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē māi aja ihē rehe a'e haihu katu tī.

¹⁴ Asī pe katuha ke ihē amondo axo tī. Sengō pe aja tī. Eme pe aja tī. Pato pe aja tī. Ema pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī. A'eta namō amō Jesu kotyhar ta ixo. Upa amē'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

¹⁵ Siro pe katuha ke ihē amondo axo tī. Juri pe aja tī. Nere pe aja tī. Nere rendyr pe aja tī. Orin pe aja tī. Upa amē'ē ta namō Tupā kotyhar ta ixo. Upa amē'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

¹⁶ Pehē pejuman juman pehē juehe. (Aja pehē pepy'a katu pehē juehe pexo, aja pemujekwa katu.) Kirisutu kotyhar ta se ixo. Amō amō renda pe ixo. Upa amē'ē ta pehē pe katuha ke mondo ixo tī. Hom ok ta pe har ta ke pehē.

A'ejōhar je'ēha ke

¹⁷ Ihē mu ta! Apandu katu pehē pe. Amō koty koty ngā ke muj'ar ame'ē ta rehe pesak katu. Amō koty koty jy'ar rahā, ame'ē ta je'ē je'ē ngā jupe. Katu ym aja. Ame'ē ta aja pexo ym tī. Ame'ē ta riki amō koty mu'e. A'erehe jurujar katuha ke amō ta hijar. Katu ym aja. Pehē ke amō ta mu'e, ame'ē riki katu ym, aja a'eta pandu naī. Mā! Ame'ē ta namō pexo ym pehē.

¹⁸ Ame'ē ta riki Kirisutu, jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke ma'ema'e ym. Myja me'ē a'eta jumuhury ngā juehe my? Ame'ē jō a'eta ma'ema'e. Panduha katu ame'ē ke a'eta pandu pandu. Mā! Pandu katu te hū tī. Aja amō ta ke a'eta muka'u te'e. Ame'ē ta muka'u tar katu, aja ukwa ym ame'ē ta ke a'eta muka'u te'e riki.

¹⁹ Pehē anī. Myrandu katu rehe tapijar te'e we pejurujar katu, aja amō amō rekoħa pe har ta hendu. A'erehe pehē rehe ihē rury katu. Ma'e katu ame'ē ke pekwa katu te, aja ihē aputar. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke pehē py'a pe pekwa pekwa ym pexo.

²⁰ Tupā riki jande py'a ke muhury katu ame'ē ke a'e. Pahar Satana ke a'e riki muputu'u ta. Aja rahā, pehē ke a'e muka'u ym te ta.

Mā peja pehē rehe Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu.

Katuha ke amō ta mondo tī

²¹ Pehē pe katuha ke Timo mondo ixo tī. Ihē namō Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu tī. Pehē pe katuha ke Rusi mondo ixo tī. Jasā aja tī. Mondo ixo tī. Sosi aja tī. Katuha ke mondo ixo tī. Ame'ē mahapyr jundēu awa ta ke tī.

²² Ihē Tesi. Páu pandu ame'ē ke kome'ē paper rehe ihē riki amupinin ai. Jesu kotyhar ke ihē tī. Pehē pe katuha ke ihē amondo axo tī.

²³ Pehē pe katuha ke Ngái mondo ixo tī. Hok pe ko ihē axo. Ihē Páu. Ngái rok wyr pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar tī. Pehē pe katuha ke Era mondo ixo tī. Se Korin ok tama'e tamatarer ke a'e riki matyr matyr. Me'ē me'ē tī. Pehē pe katuha ke Kwar mondo ixo tī. Jesu kotyhar ke a'e tī.

²⁴ [Mā peja johu pehē rehe Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu. A'e tī. Amen.]

"Nde jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe Páu pandu

²⁵ Tupā pe mā peja japandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Myrandu katu ke ihē apandu rahā, Jesu Kirisutu rehe har ihē apandu pandu. Kuja ihē amujukwa. Pehē py'a ke Tupā mātā katu, aja rahā, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Ýman te myrandu katu ame'ē jeteħar te ke Tupā mujekwa ym.

²⁶ Apo anī. Ame'ē jeteħar te ke a'e mujekwa katu ngā pe 'y. Tupā je'ēha rehe

ame'ē rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinin. Amō we tī. Tupā mujekwa tī: "Pemujukwa peho" aja jande pe. Uħa te hū ame'ē ke a'e. Pe, upa awa ta pe Jesu kotyhar ta pandu pandu oħo. Aja rahā, hendu ame'ē ta putar rahā, Kirisutu rehe jurujar katu ta tī. Je'ēha rehe hendu katu ta tī.

²⁷ Tupā jō riki ukwa katu te ame'ē ke a'e. Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe manō. A'erehe mā peja Tupā pe japandu: "Ne jō riki katu te ame'ē ke a'e" aja. Aja te'e ta japandu. A'e tī. Amen.

Upa.

Korin ok ta pe har ta pe Páu mupinim Peteĩhar ke

Amõ paper pinim ke Páu mondo py (1 Korin 5.9-11.) My ame'ẽ my? Ukwa ym awa. Kanim ame'ẽ.

A'engi amõ amõ ma'e rehe har Korin ok ta pe har ta ukwa tar katu. A'erehe upa ame'ẽ rehe har Páu mujekwa katu (1 Korin 7.1; 1 Korin 7.25; 1 Korin 8.1; 1 Korin 12.1; 1 Korin 16.1.) Ame'ẽ paper pinim ke kome'ẽ. Peteĩhar ke aja jakwa.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihẽ mu ta" aja Páu pandu.

Korin ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta pe Páu mupinim

¹⁻² Pehẽ riki Jesu kotyhar ta ke. Korin ok ta pe har ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amupinim ai. Ihẽ Páu. Ihẽ namõ Sote ixo tí. Ihẽ pe Tupã pandu kwe:

—Nde ke ihẽ amondo axo. Jesu Kirisutu rehe har nde erepandu pandu ereho, aja ihẽ aputar — aja Tupã pandu.

Korin ok ta pe har ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Aja ym rahã we Tupã pandu:

—Ihẽ kotyhar wan ta pehẽ. Ihẽma'e wan ta — aja.

Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe Tupãma'e ta ke pehẽ apo 'y. Aja upa Korin ok ta juramã rupi ixo ame'ẽ ta tí. Jesu Kirisutu rehe ipy'a moĩ moĩ ame'ẽ ta ke a'eta. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. A'eta Tupãma'e ta ke tí. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'etama'e sawa'e te a'e tí.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehẽ rehe a'eta usak katu. Mã peja pehẽ py'a ke a'eta muhury katu.

⁴ Jesu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pehẽ rehe Tupã usak katu. A'erehe Tupã namõ ihẽ apandu pandu rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja ihẽ apandu ipe. Aja te'eha ihẽ.

⁵ Jesu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe upa katu te ma'e ke namõ pexo. Tupã'a me'ẽ me'ẽ, ame'ẽ ke namõ pexo. A'erehe ko upa amõ awa ta je'eha ke pekwa katu. Ame'ẽ pekwa katuha ke pehẽ pe a'e me'ẽ. Upa ma'e pekwa katuha namõ pexo tí. Ame'ẽ ke pehẽ pe a'e me'ẽ tí. Tupã rehe har amõ ta mu'e, ame'ẽ ke upa pekwa katu tí. Ame'ẽ ke pehẽ pe a'e me'ẽ tí.

⁶ Kirisutu rehe har pehẽ pe ihẽ apandu pandu. A'erehe ehe har pekwa katu. Pehijar ym ta.

⁷ A'erehe upa katu te ma'e katu ame'ẽ ke pehẽ pe Tupã muwyr. Tupã'a me'ẽ ame'ẽ ke a'e muwyr. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ke Tupã mujwyr ta. Ame'ẽ ke

rehe peharõ katu pexo rahã, upa katu te ma'e katu ame'ẽ namõ pexo.

⁸⁻⁹ Ma'e Tupã pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. A'e pandu pehẽ pe:

—Ihẽ ra'y'r namõ pehẽ juehe katu pehẽ pexo — aja.

Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Pehẽ py'a ke Tupã mātã katu te we ta rĩ. Aja te'eha a'e. Kuja pekwa ta. Pehẽ py'a a'e mātã rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Aja rahã, Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te jywyr rahã, pehẽ rehe har kuja:

—Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha namõ pexo — aja pandu ym te ta.

Pesarahã! A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. A'erehe a'e pandu ym ta:

—Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha namõ pexo — aja pandu ym te ta.

Amõ koty koty Jesu kotyhar ta ukwa ukwa

¹⁰ Ihẽ mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'eha rupi pehẽ pe ihẽ apandu. Peje'ẽ je'ẽ hũ ym pehẽ jupe pexo! Aja rahã, amõ koty koty pekwa ym ta. Peteĩhar aja pekwa pexo. Pexoha peteĩhar aja pexo.

¹¹ Korói anam ta ngi har amõ ta ihẽ pe pandu:

—Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta je'ẽ je'ẽ hũ ngã jupe. Korin ok ta pe har ta ke ame'ẽ ta — aja.

¹² Kuja amõ koty koty pekwha. Amõ pandu: "Páu kotyhar ke ihẽ." Amõ pandu: "Anĩ. Apor kotyhar ke ihẽ" aja. Amõ pandu: "Anĩ. Petu kotyhar ke ihẽ" aja. Amõ pandu: "Anĩ. Jesu kotyhar ke ihẽ" aja.

¹³ Mã! Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta amõ koty koty ixo. Katu ym aja. Ihẽ riki myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe amanõ my? Anĩ. Aja ym. (Jesu riki ame'ẽ rehe manõ. A'erehe: "Páu kotyhar ke ihẽ" aja pepandu rahã, katu ym.) Pehẽ ke amõ ta mujahuk rahã, ihẽ kotyhar ke pehẽ, a'erehe mujahuk my? Anĩ. Aja ym. (Jesu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pehẽ ke amõ ta mujahuk. Aja rahã: "Páu kotyhar ke ihẽ" aja pepandu rahã, katu ym tí.)

¹⁴⁻¹⁵ Pehẽ ngi har heta ngã ke ihẽ amujahuk ym. A'erehe: "Páu riki jande johu mujahuk. A'erehe Páu kotyhar ta ke jande" aja marã ka ym pepanduha. A'erehe ihẽ rury katu. A'erehe Tupã pe ihẽ apandu: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja. Pehẽ ngi har mokõi jõ ihẽ amujahuk riki. Kiri ke ihẽ amujahuk. Ngái amõ tí. A'eta mokõi jõ.

¹⁶ Pe, amõ ta ixo. Ihẽ aharái. Esete amõ ihẽ amujahuk tí. Ianam ta aja tí. A'eta jõ nahã my. Amõ ta akwa ym ihẽ. (Heta ym amujahuk, a'erehe: "Páu kotyhar ta ke jande" aja pepandu rahã, katu ym.)

¹⁷ —Ngã ke emujahuk eho — aja ihẽ pe Kirisutu pandu ym te.

Kuja a'e pandu:

—Myrandu katu epandu pandu eho —
ame'e jō ihē pe pandu.

A'erehe ame'e ke ihē apandu rahā, sawa'e ukwa katu te pandu aja ym ihē apandu. Aja ihē apandu tipe rahā, myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō, ame'e rehe hendu katu ym ta awa. Amō koty hendu ta. Amō katu te pandu ame'e ke rehe hendu katu ta. Katu ym aja. Mupara aja saka ta. Aja rahā, myra ngā mupia ame'e ke rehe manō, ame'e riki pyrātā ym, ame'ēja saka ta. Pyrātāha rupi ngā ke Tupā muhā katu, aja ym ta tipe. A'erehe pyrātā ym, ame'ēja saka ta.

Pyrātāha ke Tupā mujesak. Ukwa katu ha ke a'e mujesak tī.

¹⁸ “Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō.” Ame'e rehe jurujar katu ame'e ta ke Tupā muhā katu. Ame'e ta kuja ukwa katu: “Pyrātāha rupi jande ke a'e muhā katu” aja ukwa katu. Amō ta anī. Mupyraraha renda pe oho ta ame'e ta hendu rahā: “Ma'ewā manō my. Ka'u te'e” aja ukwaha naī.

¹⁹⁻²⁰ Aja Tupā ma'eha ke ukwa ym. Aja yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim tī. Kuja Tupā pandu:

“Jande jakwa katu te' aja pandu ame'e ta ukwaha ke ihē amukanim ta” aja Tupā pandu, aja amō mupinim.

Aja rahā, Tupā ma'eha ke mupyraraha renda pe oho ta ame'e ta ukwa ym. A'erehe my ukwa katu ame'e ta ixo my? My mu'e katu te hū ame'e ta ixo my? My je'ēha pandu katu te ame'e ta ixo my? Upa ame'e ta ukwaha ke Tupā mukanim. Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta ukwa katuha jaxer aja Tupā mujekwa.

²¹ Tupā ukwa katu te ame'e ke a'e. Pandu: —Amō ukwa katu te ha namō marā ka ym ihē rehe har ukwaha — aja.

Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō, ame'e ke japandu pandu. “Ka'u te'e ame'e” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta ukwaha naī. Tupā pe jō anī. A'e pandu: “Myra ngā mupia, ame'e ke rehe Kirisutu manō, aja Páu ta pandu pandu. Pe, Kirisutu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē amuhā katu ta” aja Tupā pandu.

²² “Ma'e ke marā ka ym amō ma'eha, ame'e ke pyrātāha namō Tupā ma'ema'e rahā, jande jajurujar katu ta ehe” aja jundéu awa ta pandu. Jundéu awa aja ym ame'e ta amō koty pandu: “Ma'e ukwa katu te ha namō Tupā rehe har pemujekwa rahā, jande jajurujar katu ta ehe” aja riki.

²³ Jande riki anī. “Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō” aja jō japandu pandu ngā pe. “Ame'e ke japutar ym” aja jundéu awa ta pandu jande pe. Kirisutu

manō ame'e rehe har jundéu awa aja ym ame'e ta hendu rahā: “Mā! Ka'u te'e ame'e” aja riki a'eta ukwaha naī.

²⁴ Tupā muhā katu ame'e ta anī. Jetehar te ke ukwa. Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō. Pe, Kirisutu rehe jurujar katu ame'e ta ke Tupā muhā katu. Pyrātāha namō muhā katu. Kirisutu rehe jurujar katu ame'e ta ke Tupā muhā katu rahā, a'e ukwa katu te, aja jakwa katu. Aja upa Tupā muhā katu ame'e ta ukwa katu tī.

²⁵ “Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō. Mā! Ka'u te'e” aja amō ta ukwaha naī. Anī. Ame'e ta ukwaha 'ar koty te we Tupā ukwa katuha. “Tupā pyrātā ym” aja amō ta ukwaha naī. Anī. Ame'e ta pyrātāha 'ar koty te we Tupā pyrātā te hū.

²⁶ Ihē mu ta! Pesarahā! “Ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja pehē pe Tupā pandu kwe. Myja pexoha my, ame'e rehe har pekwa pekwa pexo. Arahā pehē namō ukwa katu te ame'e ta heta ym ixo. Aja pekwa katu. Pehē namō kapitā ta aja me'e ta heta ym ixo tī. Aja pekwa katu. Ima'ehū namō ixo ame'e ta heta ym ixo tī. Aja pekwa katu tī.

²⁷ “Ukwa ym” aja ngā ukwa ame'e ta ke Tupā muhā katu. Ixotyhar ta aja a'e muruwak tī. Aja rahā, ukwa katu te ame'e ta ke a'e muhuxī. Pete'e pyta, a'erehe huxī. “Jande pitu te'e” aja amō ta ukwa ame'e ta ke Tupā muhā katu tī. Ixotyhar ta aja a'e muruwak. Aja rahā, pyrātā te ame'e ta ke a'e muhuxī tī. Pete'e pyta, a'erehe huxī.

²⁸ “Katu ym a'eta” aja ngā ukwa ame'e ta ke Tupā muhā katu. Ixotyhar ta aja muruwak tī. “Jaxer ame'e ta ke” aja ngā ukwa ame'e ta ke Tupā muhā katu tī. Ixotyhar ta aja muruwak tī. “Katu ym te a'erehe jaxer ai te” aja ngā ukwa ame'e ta ke Tupā muhā katu tī. Ixotyhar ta aja muruwak tī. Upa muhā katu rahā: “Ko ukwa katu te ame'e ke katu te” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta ukwaha jupe naī, ame'e ke Tupā mukanim. “Ko pyrātā te ame'e ke katu te” aja ukwaha jupe naī, ame'e ke Tupā mukanim tī.

²⁹ Aja Tupā muhā katu rahā: “Ihē atu katu te ame'e ke ihē” aja Tupā pe marā ka ym panduha.

³⁰ Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē, aja Tupā pehē ke muruwak. A'erehe Kirisutu ukwa katuha ke jande pe a'e muwyr. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe jande pe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe” aja. Ima'e ta ke jande tī. Jande ke a'e muhā katu.

³¹ Upa aja riki Tupā ma'ema'eha, a'erehe: “Mā! Katu” aja amō pandu rahā: “Tupā ma'ema'eha jō katu te ame'e ke” aja pandu. Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihē:

“Katu aja ma'e ke rehe har amō pandu ta rahā: ‘Tupā ma'ema'eha jō katu

te ame'e ke' aja ebandu" aja amō mupinim.

2

Myra ngā mupia ame'e ke rehe Kirisutu manō

¹ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē ahyk rahā, Tupā je'ēha ke ihē apandu pehē pe kwe. Jetehar te ke ame'e. Yman mujekwa ym ngā pe a'e rī. Apo mujekwa katu 'y. Ame'e pehē pe ihē apandu rahā, je'ēha pandu katu te ha namō ihē apandu ym riki. Amō ukwa katu te ha namō ihē apandu ym tī.

² Pehē namō ihē axo rahā, ihē ajupandu ihē jupe:

—Jesu Kirisutu rehe har jō ihē apandu ta. Myra ngā mupia ame'e ke rehe a'e manō. Ame'e jō ihē apandu ta. Amō ma'e ke apandu ym ta — aja ihē jupe.

³ Pe, pehē namō ihē axo rahā, akyjeha ihē kangwer ym aja axo. Aryry'i ihē tī. Tupā putar aja ym ihē apandu my, ame'e rehe ihē ajumupyai. Aerehe akyjeha ihē kangwer ym aja axo. Aryry'i ihē tī.

⁴ Aerehe myrandu ihē apandu pandu pehē pe rahā, amō ukwa katu te ha namō ihē apandu my? Anī. Aja ym. Ihē apandu rahā, pyrātāha namō marā ka ym amō ma'eha, ame'e ke Tupā'a ma'ema'e katu. Ame'e ke rehe pesak. Aerehe ihē apandu ame'e ke jetehar te ke aja pekwa. (Tupā ihē namō ixo, aja pekwa katu tī.)

⁵ Aerehe Jesu rehe pejurujar katu. Amō ukwa katu te ha namō ihē apandu, aerehe pejurujar katu ehe my? Anī. Aja ym. Tupāma'e pyrātāha ke rehe pesak, aerehe pejurujar katu ehe.

Tupā ukwa katu te a'e

⁶⁻⁷ Tupā'a rehe hendu katu te ame'e ta pe jō amō ukwa katu te ha namō ihē apandu pandu. Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta ukwa katu te. Ame'e ukwa katu te ha namō aja ym ihē apandu. Kapitā ta ukwa katu te tī. Ame'e ukwa katu te ha namō aja ym ihē apandu tī. Anī. Kuja riki. Tupā ukwa katu te, ame'e ukwa katu te ha namō ihē apandu pandu. Kapitā tama'e pyrātāha ke Tupā muputu'u ta. Tupā ukwa katu te ame'e ke a'e. Yman kome'e ywy keruhū a'e mujā ym rahā we a'e ukwa katuha ke a'e mujekwa. Aerehe a'e jupandu jupe:

—Ihē kotyhar ta ihē namō ixo ta. Katu te hū ta — aja Tupā.

Yman ame'e je'ēha a'e mujekwa ym rī. Apo a'e mujekwa katu 'y. Ame'e je'ēha ke ihē apandu pandu ngā pe.

⁸ Ame'e Tupā ukwa katu te ha ke kapitā ta ukwa ym. Kome'e ywy keruhū pe ixo ame'e tama'e kapitā ta ukwa ym. A'eta ukwa katu rahā, jandema'e sawa'e te ke a'eta jukwa ym ta tipe. Myra ngā mupia ame'e ke rehe

jukwa ym ta tipe. Jandema'e sawa'e te riki katu te ame'e ke a'e.

⁹ Kuja Tupā je'ēha rehe amō mupinim: "Ma'e ke Tupā mo'i katu. Ame'e ke ipy'a katu ehe ame'e ta pe a'e me'e katu.

Ame'e ke rehe usak ym we awa rī. Ame'e ke rehe har hendu ym tī.

Ame'e rehe har ipy'a pe ukwa ukwa ym awa tī.

Ame'e ke ipy'a katu ehe ame'e ta pe a'e me'e katu" aja amō mupinim.

Tupā rehe har Tupā'a mujekwa katu

¹⁰ (Ma'e katu ame'e ke ipy'a katu ehe ame'e ta pe Tupā me'e katu.) Aerehe Tupā ukwa katu te ha ke kome'e ywy keruhū pe ixo ame'e tama'e kapitā ta ukwa ym. Ame'e ke jande pe Tupā mujekwa katu. Yman mujekwa ym ngā pe rī. Apo a'e mujekwa katu 'y. I'ā jande pe a'e muwyr. A'e riki mujekwa katu jande pe 'y. Upa katu te ma'e ke I'ā ukwa katu. Tupā putar ame'e ke ngā ukwa ym. Ame'e ke upa katu te I'ā riki ukwa katu tī. Ma'erehe ma'e ke Tupā ma'ema'e my? Ame'e ke ngā ukwa ym. I'ā anī. Ukwa katu a'e.

¹¹ Amō ipy'a pe ukwa ukwa ixo ame'e ke a'e jō ukwa katu. Amō anī. Ukwa ym. Aja Tupā rehe har amō ukwa ym tī. I'ā jō ukwa katu.

¹² Aerehe ehe har jande pe I'ā mujekwa. Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta ma'e ukwa. Aja ukwaha namō jande jaxo ym. Anī. I'ā ke jande pe Tupā muwyr, aerehe ehe har jande pe I'ā mujekwa. Ma'e katu ame'e ke jande pe Tupā me'e, ame'e rehe har upa katu te jande pe I'ā mujekwa.

¹³ Amō ukwa katuha namō ma'e ke mu'e, ame'e ke japandu pandu ym. Tupā'a mujekwa ame'e ke jō japandu pandu katu. Ame'e ke ipy'a rehe I'ā ihī ame'e ta ke jande jamu'e mu'e katu.

¹⁴ Ipy'a rehe Tupā'a ihī ym rahā, a'e mu'e ame'e ke marā ka ym a'e ukwaha. "Ma'e puki my?" aja a'e pandu. Ukwa ym a'e. Tupā'a ihī ym ehe, aerehe ukwa ym. "Mā ka'u" aja a'e pandu tī. Ma'e ke Tupā'a mujekwa, ame'e ke ipy'a rehe Tupā'a ihī ame'e ta jō ukwa katu.

¹⁵ Ipy'a rehe Tupā'a ihī rahā, upa ma'e ke ukwa katu. "Ko katu. Peme'e ihē pe katu" aja upa ukwa katu. Pe, Tupā'a ihī ehe, ame'e rehe har amō ukwa ym. "Mā ka'u te'e a'e" aja Tupā'a ihī ym ehe ame'e ukwaha naī.

¹⁶ Aja Tupā rehe har a'e ukwa ym tī. Aja kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Tupā ukwa ukwa uī, ame'e ke ukwa ym awa. Tupā ke marā ka ym amō mu'eha" aja panduha ihī.

Aja rahā, Tupā rehe har Tupā'a ihī ym ehe ame'e ta ukwa ym te, aja mujekwa katu. Aerehe Tupā'a ihī ehe ame'e rehe har ukwa

ym tí. Jande aní. Tupā'ā jande py'a rehe ihí katu, a'erehe Kirisutu ma'e ukwa ukwa uí, ame'ē ke jande jakwa. (Tupā'ā mujekwa jande pe, a'erehe jakwa. Aja rahā, Tupā ukwa ukwa uí, ame'ē ke jande jakwa tí.)

3

Ta'yn ta aja pehē

¹ Ihē mu ta! Tupā'ā rehe tapijar te'e we pepy'a katu, aja ym pexo. A'erehe pehē ke marā ka ym amu'e katuha. Pepy'a katu ym ehe, aja pexo. Ta'yn ra'yr u'ar ramō, ame'ēja pexo. Aja rahā, Kirisutu rehe har amō amō we pejumu'e ym pexo.

² Ta'yn ra'yr ta aja pehē. Imembyr ra'yr pe imāi kamby me'ē. Aja pehē ke ihē amu'e. (Aja rahā ta'yr mi Kirisutu rehe har amu'e pehē ke.) Ma'e so'o rukwer pehē pe ihē ame'ē ym, ame'ēja amu'e ym. (Aja rahā, upa katu te Kirisutu rehe har apandu ym pehē pe.) Arahā pekwa katu ym. Apo pekwa katu ym we ta rí.

³⁻⁴ Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē, a'erehe pahar pekwa ym riki. Amō pandu: "Páu kotyhar ke ihē" aja. Amō pandu: "Ihē aní. Apor kotyhar ke ihē" aja. Aja amō koty koty jy'ar rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pexo. Katu ym aja. A'erehe upa katu te Kirisutu rehe har pehē pe apandu ym we ta rí. A'erehe pejyty'ym pehē juehe rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē tí. Pehē peje'ē je'ē pehē jupe rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē tí. A'eta ixoha aja pehē pexo tí. Katu ym aja.

Tupāma'e miasu ta ke

⁵ Ma'e riki Apor ma'ema'e my? Tupāma'e miasu ke a'e. Ma'e riki ihē ama'ema'e my? Ihē Páu. Tupāma'e miasu ke ihē tí. Jande juja katu te jande tí. (A'erehe amō koty koty pejy'ar rahā, katu ym. "Páu kotyhar ta ke jande." "Aní. Apor kotyhar ta ke jande." Aja rahā, katu ym.) Tupā je'ēha ke pehē pe japandu pandu. Tupāma'e miasu ta ke jande. Pe, pejurujar katu ehe. Tupā pandu ame'ē ke Apor ma'ema'e. Aja ihē ama'ema'e tí. Jande juja katu te jande tí.

⁶ Pehē riki Tupāma'e kupixa aja pehē. Pe, ma'e ra'í ihē ajytm ipe, ame'ēja saka. (Aja rahā Tupā je'ēha pehē pe ihē apandu pandu, a'erehe Jesu rehe pejurujar katu.) Apor riki ma'eywa'y ra'yr rehe y ombor ixo, ame'ēja saka. (Aja rahā, pehē pe Tupā je'ēha ke a'e mu'emu'e katu. A'erehe Tupā rehe har pekwa katu pexo.) Pe, Tupā riki upa ma'e kupixa pe har ta ke mutiha, ame'ēja saka. (Aja rahā Tupā riki pehē ke muhury katu.)

⁷ A'erehe ma'e ra'í jytm ame'ē ke katu te aja ym. (Aja rahā, ihē katu te aja ym ihē tí. Tupā je'ēha apandu ame'ē ke ihē.) Y ombor ame'ē ke katu te aja ym tí. (Aja rahā, Apor katu te aja ym tí. Tupā je'ēha ke mu'e ame'ē

ke a'e.) Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. A'e riki pehē ke muhury katu.

⁸ Ma'e ra'í jytm ame'ē ke amō namō juja katu te riki. Y ombor ame'ē namō juja katu te. Aja rahā, Tupā je'ēha pandu ame'ē ke juja katu te. Mu'e ame'ē ke namō juja katu te riki. A'eta pe ma'e ke Tupā me'ē ta. Paraky katu ame'ē pe a'e me'ē katu ta. Paraky katu ym ame'ē pe me'ē katu ym ta.

⁹ Je'ēha pandu ame'ē ke namō mu'e, ame'ē ke pandu pandu ixo. Aja rahā, Apor namō Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, ame'ēja jaxo. Jande juja katu te jande tí. (A'erehe amō koty koty pejy'ar rahā, katu ym. "Páu kotyhar ta ke jande." "Aní. Apor kotyhar ta ke jande." Aja rahā, katu ym.)

¹⁰ Pehē riki Tupā rok aja tí. Ukwa katuha ke ihē pe Tupā muwyr. Ame'ē namō ok ke ihē amujā katu, aja ihē axo. Pyter ke ihē ajytyka. (Aja rahā, Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, pe, Jesu rehe ngā jurujar katu.) Ok ke amō ta upa mujā, ame'ēja saka. (Aja rahā, Tupā rehe har a'eta mu'emu'e katu ngā pe.) Okmujā rahā, katu mujā rahā, katu tiki. (Aja Tupā je'ēha katu mu'e rahā, katu tiki.)

¹¹ Jesu Kirisutu riki ok pyter aja saka. A'e jō riki ok pyter katu te ame'ē ke aja saka. Tupā riki mu'am aja saka. A'erehe amō ok pyter ke marā ka ym mu'āha. (Aja rahā, Jesu Kirisutu rehe har jō amō pandu ta me'ē te'e.)

¹² Ok pyter ke amō mu'am rahā, myra hātā ke mu'am. Pahar ijuk ym ta. (Aja rahā, Kirisutu rehe har katu mu'e.) Aja rahā, katu mujā, ame'ēja saka tí. Itatawa ke te'e mujā, ame'ēja saka. Itatuwyr ke te'e mujā, ame'ēja saka tí. Ita hepy hū ame'ē ke te'e mujā, ame'ēja saka tí. Amō ta myra hātā ym ame'ē ke mu'am. Pahar ijuk ta. (Aja rahā, Kirisutu rehe har katu ym mu'e aja saka.) Aja rahā, katu ym mujā, ame'ēja saka. Inaja ro ke te'e mujā, ame'ēja saka. Kupi'i ke te'e mujā, ame'ēja saka tí. Myra hātā ym ame'ē ke te'e mujā, ame'ēja saka tí.

¹³ Ok ke tata ukwái rahā, myra hātā jō pyta u'am. Aja Kirisutu jywyr rahā, ngā ke a'e mupyrara ta. Arahā myja me'ē ehe har amō mu'e, ame'ē ke Kirisutu mujekwa ta. Tata aja ame'ē namō a'e ukwa ta. Katu mu'e my? Katu ym mu'e my? Ame'ē ke a'e mujekwa ta.

¹⁴ Katu amō mu'e, aja Kirisutu ukwa rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē ta. Katu mu'e, ame'ē pe me'ē ta.

¹⁵ Katu ym mu'e, aja Kirisutu ukwa rahā, ma'e ke Tupā me'ē ym ipe. Nixói ma'e ke ipe. A'e ke Tupā muhā katu jō. Tata ngi jawe te'e uhem oho, ame'ēja saka a'e.

¹⁶ Tupā'ā riki pehē py'a rehe ihí katu. A'erehe pehē riki Tupā ixoha renda aja pehē. Ame'ē ke pekwa katu.

¹⁷ A'erehe pehē pe amō jaxer ame'ē ke mu'e rahā, Tupā ixoha renda ke mujaxer,

ame'ēja saka tī. Aja rahā, ame'ē mu'eha ta ke Tupā mupyrara ta. Tupā ixoha renda riki katu te ame'ē ke. Pehē riki ixoha renda aja pehē. A'erehe pemujaxer ym pehē juehe har.

¹⁸“Upa ihē akwa katu” aja amō ukwa ixo. Aja mā peja pejumuka'u te'e ym pehē juehe. “Upa ihē akwa katu” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ukwa ixo. Aja pehē ngi har amō ta ukwa ukwa ixo rahā, mā peja kuja pepandu: “Mā! Jaka'u te'e jande. Jakwa ym jande” aja. Aja rahā ima'e ukwa katuha ke Tupā muwyr ta a'eta pe. Ehe har mujekwa ta a'eta pe tī. Aja rahā, Tupā rehe har a'eta ukwa katu ta.

¹⁹Upa ma'e ukwa katu, aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha naī. Anī. Ame'ē ta ukwa ym. Ka'u te'e aja Tupā ukwa katu. Yman aja Tupā je'ēha rehe panduha amō mupinim:

“Ma'e ukwa katu ame'ē kuja pandu: ‘Mā! Akwa katu ihē’ aja. Anī. Ame'ē ukwaha namō a'e ke Tupā muka'u te'e ta. Aja ame'ē ukwaha ke amō mukanim” aja panduha ihī.

²⁰Aja amō we Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē ke mujekwa tī. Kuja:

“‘Akwa katu’ aja amō ukwa. Ame'ē riki jaxer aja Tupā ukwa katu” aja panduha ihī.

²¹A'erehe: “Páu mu'e katu te.” “Anī. Apor mu'e katu te” aja mā peja pepandu ym. Aja rahā, amō koty koty pejy'ar ym ta. “Páu kotyhar ta ke jande.” “Apor kotyhar ta ke jande” aja ym ta pehē. Pesarahā! Upa ma'e ke pehē py'a mātāha ke.

²²Apor pehē mu'eha ke. Petu aja tī. Mu'eha ke a'e tī. Ihē aja tī. Ihē Páu. Pehē mu'eha ke ihē tī. Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā, ame'ē pe pexo. A'erehe pehē rury katu aja pexo. Pehē pexo katu, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē pemanō rahā, Tupā namō pexo ta kŷ. Apo Tupā usak katu pehē rehe rī. Yman rahā aja ta tī. A'erehe aja upa ma'e ke pehē py'a mātāha ke.

²³Pe, Kirisutu kotyhar ta ke pehē. Tupā kotyhar ke Kirisutu. (A'erehe mā peja amō koty koty pejy'ar ym.)

4

Kirisutu mondo ame'ē ta ke

¹Pehē ke jande jamu'e. Jande rehe har pekwa pekwa pexo rahā, Kirisutuma'e misu ta ke jande, aja mā peja pekwa pekwa pexo. Yman myrandu katu ke Tupā mujekwa ym rī. Ame'ē ke a'e mujekwa apo 'y. Ame'ē myrandu katu japandu pandu ame'ē ta ke jande, aja mā peja pekwa pekwa pexo.

²Miasu rahā, ijar pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta me'ē te'e. Aja Kirisutu

pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e ta me'ē te'e tī.

³Pesarahā! “Kirisutu pandu ame'ē ke Páu ma'ema'e katu ym” aja pepandu naī. Aja pepandu rahā, pehēma'e panduha ihē pe anī ta. “Kirisutu pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu my?” aja ihē juehe har ajupandu ym ihē jupe tī.

⁴A'e pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu, aja ihē akwa katu. Ihē akwa tipe. “Nde katu” aja mujekwa ym we rī. Jandema'e sawa'e te riki pandu ta. “Katu nde erema'ema'e” aja a'e. (Ame'ē jō ihē aputar katu.)

⁵A'erehe: “Kirisutu pandu ame'ē ke nde erema'ema'e” aja peje'ē ym ta me'ē te'e. Jandema'e sawa'e te jwywr ym rahā we, aja peje'ē ym ta me'ē te'e. A'e jwywr rahā, amō ma'ema'eha ke a'e riki pandu ta. Amō ma'ema'eha ke amō ta ukwa ym, ame'ē ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta. Ukwa katu a'e. Ipy'a pe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'e mujekwa ta tī. Ukwa katu te a'e. Pe, ame'ē rehe har a'e pandu ta. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta pe Tupā jō pandu ta: “Pehē katu” aja. A'erehe: “Kirisutu pandu ame'ē ke Páu ma'ema'e katu ym” aja ihē rehe har peje'ē je'ē ym ta me'ē te'e.

⁶Ihē mu ta! Apandu ramō ame'ē ke Apor rehe har ihē apandu. Ihē juehe har amō tī. Apandu tī. Jande mokōi jande juehe har ihē apandu. Aja rahā: “Peme'ē katu te ame'ē ke” aja pepandu ym ta. Aja Tupā je'ēha mujekwa. Kuja:

“Mā peja amō mupinim ame'ē rehe pehendu katu” aja panduha ihī.

Aja rahā, kuja ym ta: “Peme'ē katu. Jande ke mu'e katu” aja. “Anī. Peme'ē anī. Jande mu'eha riki katu te” aja pepandu ym ta tī.

⁷Pehē mu'eha riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ym riki. Upa mu'eha ta ke pehē koty Tupā mondo. Aja rahā: “Jande mu'eha ta amō mu'eha ta 'ar koty te we katuha” aja marā ka ym pepanduha. Tupā riki mondo. Pehē atu mu'am ym. Tupā mondo. A'erehe: “Jande mu'eha ta amō mu'eha ta 'ar koty te we katuha” aja marā ka ym pepanduha.

⁸Korin ok ta pe har ta! Upa pehēma'e ke pehī, aja pekwaha naī. Pehēma'e hū namō pexo, aja pekwaha naī tī. Pehē riki kapitā keruhū. Jande anī, aja pekwaha naī. Mā! Pehē riki kapitā keruhū ta tipe rahā, katu tiki. Aja ta tipe rahā, pehē namō jande riki kapitā keruhū ta tipe tī. Upa ma'e ke namō pexo, a'erehe: “Páu ke japutar ym” aja pepandu.

⁹Jande riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke. Jande riki amō ta wyr koty te we katuha, aja Tupā mu'am, aja ihē akwa. Sonda ta jukwa ta ame'ē ta riki jaxer, aja ngā ukwa. Aja jande riki tī, aja upa ngā pe Tupā mujekwa.

Aja Tupā je'ēha rahoha ta ukwa tī. Aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa tī. Jande jaxer ame'ē ta ke jande, aja ukwa tī.

¹⁰ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō, aja japandu pandu, a'erehe jande riki jaka'u te'e, aja amō ta ukwaha. Pehē anī. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe pekwa katu te ame'ē ta ke pehē, aja amō ta ukwa. Jande riki pitu te'e aja amō ta ukwa. Pehē anī. Pehē pyrātā riki, aja amō ta ukwa. Katu ame'ē ta ke, aja pehē rehe har amō ta ukwa. Jande anī. Jaxer ame'ē ta ke aja ngā ukwa.

¹¹ Apo jande myahy jande jaxo. Jande janengwēi jaxo tī. Jandema'e mundeha ymanihar namō jaxo tī. Jande ke amō ta mupyrara tī. Jande jawata te'e jaxo. Jande rok nixōi.

¹² Jande japaraky hū. Aja tamatarer japyhyk. Pe, ame'ē pe upa jandema'e ke jande jajo'ok jo'ok. Jande rehe har amō ta juru ai rahā, ame'ē ta pe japandu: “Mā peja pehē rehe Tupā usak katu” aja. Jande ke amō ta mupyrara rahā, jande py'ahu te'e jahendu.

¹³ Jande rehe har katu ym amō ta pandu rahā, ame'ē ta pe hātā jaje'ē ym jande. Katu ame'ē ke japandu a'eta pe. Ma'e puxi aja jande aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha. Jaxer ai te aja jande rehe har ukwaha tī. Upa aja apo jaxo we rī. (Jesu mondo ame'ē ta ke jande.)

¹⁴ Ihē amupinim ramō ame'ē pe pehē ke ihē amuhuxī my? Anī. Aja ym. Pehē ke ihē amu'e tar katu, a'erehe aja ihē amupinim. Aja rahā, pehē pexoha ke pemukatu ta nahā my. Ta'yr ke ipāi mu'e katu, aja pehē ke ihē amu'e tar katu tī.

¹⁵ Myja Kirisutu kotyhar ta pexoha katu my? Ame'ē rehe har mu'e ame'ē ta māte hū ixo pehē koty. Pehē pāi aja ame'ē ta heta ym. Petei jō pehē pāi aja ixo. Ihē ame'ē. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē aja pexo. Myrandu katu pehē pe ihē apandu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē pāi aja ihē.

¹⁶ A'erehe ihē aja pehē pexo tī. Aja rahā: “Katu te jande” aja pekwa ym pexo tī.

¹⁷ Ko Timo ke pehē koty ihē amondo ta. Pehē pe a'e pandu ta:

—Jesu Kirisutu kotyhar ke Páu, a'erehe ixoha pyahu aja a'e ixo katu. Ame'ē ixoha pyahu ame'ē ke Jesu kotyhar ta pe Páu mu'e mu'e. Amō amō ok ta rupi ixo ame'ē ta ke mu'e mu'e — aja pehē pe Timo pandu ta.

Aja rahā, peharāi ym ta. Timo pe Jesu rehe har ihē apandu rahā, a'e jurujar katu ehe. A'erehe ihē ra'yr aja a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē apandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu tī.

¹⁸ Pehē koty ihē aho ym ta tipe aja pekwha, a'erehe pehē ngi ihē akyje aja pekwha naī. A'erehe pehē ngi har amō

amō kuja ukwaha: “Mā! Jande ngi Páu kyje, a'erehe Timo ke a'e muwyr” aja riki.

¹⁹ Pesarahā! Tupā putar rahā, pahar pehē koty ihē ahyk ta aho. Ihē ahyk rahā, ma'e ke ihē atu akwa ta. Amō amō ta pandu: “Mā! Jande ngi Páu kyje, a'erehe Timo ke a'e muwyr” aja pandu ame'ē ta ixo. Panduha jō my? Panduha aja ma'ema'e katu my? Ame'ē ke ihē akwa ta.

²⁰ Aja riki jande. Amō pandu: “Tupā! Ihēma'e kapitā keruhū aja exo katu.” Aja pandu rahā, Tupāma'e pyrātāha ke a'e mujekwa ta ipe. Pyrātāha namō ma'e ke ma'ema'e ta. Panduha jō aja ixo ym ta. (Pyrātāha muwyr ta.)

²¹ A'erehe pehē koty ihē ahyk rahā, myja me'ē pehē pe katu my? Myra ra'yr namō ahyk ta aho my? (Aja rahā, pehē ke anupā ta.) Pehē rehe ihē apy'a katuha namō ihē ahyk ta aho my? Wewe katu panduha namō ihē ahyk ta aho my? Pesarahā! Wewe katu panduha namō ihē ahyk tar katu. (A'erehe pahar pexoha pemukatu.)

5

Amō rehe ka'u te'eha ke

¹ Jesu kotyhar ta ke pehē. Pehē namō amō ixo. “Imāi nungar namō a'e ukwer ou” aja ihē pe pehē koty ngi uhyk uwyr ame'ē ke pandu. Mā jaxer ai te ma'eha ke ame'ē. Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta aja ym ma'eha.

² Mā! Pehē ruxī ym. Anī. “Katu” aja pekwha pehē jupe. Anī. Katu ym aja. Mā peja ym pehē! Ame'ē ma'eha ngi pehē ruxī pexo. Ame'ē jaxer ai ame'ē ke ma'e, ame'ē ke pejy'ar rahā, pehē pyter ngi pemuhem pemondo. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda rehe pejy'ar rahā, ame'ē sawa'e ke pemuxe ym.

³⁻⁴ Pehē namō ihē axo ym. Pepaite ihē axo. Anī. Ihē py'a rupi pehē rehe har ihē akwa akwa axo. A'erehe pehē namō ihē axo, ame'ēja saka. Pe, ame'ē jaxer ai ame'ē ke ma'e ame'ē pe, Jesu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu.

—Mā peja nde ke Tupā mupyrara! — aja riki.

Amō Jesu kotyhar har ta namō pejy'ar rahā, pehē rehe har ihē akwa akwa axo, a'erehe pehē namō ihē axo, ame'ēja saka. Pehē pejy'ar rahā, Jesu, jandema'e sawa'e te riki pehē py'a ke mātā ixo. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e ta.

⁵ A'erehe ame'ē sawa'e ke pemuhem pemondo pehē ngi. Aja rahā, Satana koty mondo, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Pe, ame'ē sawa'e ke a'e riki mahy ta. Mujaxer ta tī. Sawa'e i'ā anī. Jandema'e sawa'e te muhā katu ta. A'e jywyr rahā, ngā ke a'e mupyrara ta. Arahā ame'ē sawa'e'ā ke a'e muhā katu ta tī.

6 “Katu te” aja pehē pekwa pehē jupe pexo rahā, katu ym. Mā peja ym pexo. Amōma'e panduha ke pekwa:

–Jaxi muhāi rahā, ipy'a ngi pyairo ke jo'ok. Ta'yr mi mupuk rahā, upa hukwer ke moro ta – aja panduha ihī.

Ame'ē ke pekwa katu. Aja peteī sawa'e ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, a'e aja upa amō ta ma'e ta tī. (Upa moro, ame'ēja saka.)

7 A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ē ke pehē pyter ngi pemuhem pemondo. Aja rahā, pehē py'a juhyk, aja pexo. Ymanihar aja pehē tī. (Pyairo ke pembor, ame'ēja saka.) Aja rahā, hukwer ke moro ym ta tī. Aja rahā, pehē namō ma'e ka'u te'eha ma'eha nixōi tī. Aja pexo riki apo 'y, aja ihē akwa. Eji ywy ngi jundéu awa ta uhem oho rahā, arapuharan ra'yr ke a'eta jukwa. Ame'ē ke jukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā mukanim, ame'ēja saka. Ame'ē arapuharan ra'yr aja Kirisutu tī. A'e manō. Jande ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke mukanim, ame'ēja saka.

8 A'erehe mā peja ima'e ta ke aja jaxo. Mā peja jande py'a juhyk, aja jaxo. Amō namō pandu rahā, mā peja jetehtar te ke jō japandu. Ma'e jaka'u te'eha ke mā peja jama'ema'e ym jaxo. Amō ta rehe jaxer ai ame'ē ke mā peja jama'e ym tī.

9 Amukwehe paper pinim pehē pe ihē amondo. Ame'ē pe kuja ihē amupinim:

“Amō kūjā rehe ka'u te'e. Ame'ē ke namō mā peja pejy'ar ym. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Ame'ē ke namō aja tī. Pejy'ar ym tī.”

10 “Pejy'ar ym inamō” aja amupinim rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har amupinim ym riki. Tupā kotyhar ta rehe har amupinim. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta amō kūjā rehe ka'u te'e hū. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e hū tī. Amō tama'e ke rehe ipy'a moī moī hū. A'erehe mukanim riki amōma'e ke. Tupāran rehe ipy'a ke a'eta moī moī tī. Upa ame'ē ta namō pexo tar ym rahā, kome'ē ywy keruhū ngi pehem te ta tipe.

11 “Pejy'ar ym inamō” aja ihē amupinim rahā, Jesu kotyhar ta rehe har ihē amupinim. Ame'ē riki amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Tupāran rehe ipy'a ke moī moī tī. Amō ta rehe juru ai tī. Kawī ngi ka'u tī. Amōma'e ke mukanim tī. Pesarahā! Ame'ē namō pejy'ar ym pexo. Hake inamō ma'e ke pe'u ym te tī.

12-13 Pesarahā! Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta pe kuja ihē apandu ym:

–Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Mā peja pehē ke Tupā mupyrara – aja.

Ihē anī. Tupā riki aja me'ē pandu ta. Jesu kotyhar ta pe anī. Pehē atu pepandu katu:

–Mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym – aja riki.

A'erehe ame'ē ka'u te'eha ma'eha ke mā peja pehē pyter ngi pemuhem pemondo.

6

Myja je'ē je'ēha ke muputu'u ngā ngi my?

1 Jesu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē riki pehē mu mu. Pe, pehē ngi har imu namō amō je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty oho riki. Mā katu ym. Mā peja peho ym. Anī. Tupā kotyhar ta ruwa koty peho. A'eta riki je'ē je'ēha ke mukatu ta.

2 Pesarahā! 'Ar rehe angaha uhky rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pe Tupā kotyhar ta pandu: “Pehē katu.” Aja katu ame'ē ta pe pandu ta. “Pehē katu ym.” Aja katu ym ame'ē ta pe pandu ta tī. Kome'ē ywy keruhū pe har ta Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe aja rahā, ma'erehe pehē mu je'ē je'ēha ke pemukatu ym my? Mā peja ame'ē ke pemukatu!

3 Pesarahā! Tupā je'ēha rahoha ta pe japandu ta tī. “Pehē katu.” Aja Tupā rehe hendu katu ame'ē ta pe japandu ta. “Pehē katu ym.” Aja Tupā rehe hendu ym ame'ē ta pe japandu ta tī. Aja Tupā je'ēha rahoha ta pe japandu rahā, ma'erehe sehar peje'ē je'ēha ke pehē atu pemukatu ym my? Mā peja pemukatu!

4 Mā! Ame'ē rehe har amō ta je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho ta my? A'eta riki je'ē je'ēha mukatu ta my? Katu ym aja. A'eta riki katu ym ame'ē ta aja pekwa. A'erehe a'eta ruwa koty peho ym.

5 Mā katu ym. Pehē ngi ihē ruxī riki. Pejurujar katu ame'ē ta ngi har ukwa katu te ame'ē ixo my? Peteī ixo my? Pehī riki. (Ixoty peho.) A'e riki pehē mu ta je'ē je'ēha ke mukatu ta kŷ.

6 Pehē anī. Ixoty peho ym riki. Pehē mu ta riki je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho. A'eta riki je'ē je'ēha mukatu riki. Katu ym aja.

7 Mā jetehtar te riki. Imu ta je'ē je'ēha ke jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho. A'eta riki mukatu. A'eta ruwa koty peho, a'erehe katu ym pehē aja pemujekwa. Pehē rehe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, mā peja pexo. Pehē py'a pemujywy. Aja rahā, pahar pemukatu ta. Pehēma'e ke amō mukanim rahā, mā peja pexo. Pehē py'a pemujywy. Aja rahā, pahar pemukatu ta tī.

8 Anī. Aja pema'e ym pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e pehē jupe. Pehē riki pehē mu mu! Pehē mu ma'e ke pemukanim pexo. Katu ym aja.

9 Pesarahā! Tupā ixo ame'ē pe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta oho ym te ta.

Ame'e ke pekwa katu. Peka'u te'e ym. Pesarahā! Sawa'e te renda pe amō kūjā rehe ka'u te'e, ame'e ke oho ym te ta. Amō sawa'e rehe ka'u te'e ame'e ke aja tī. Oho ym te ta tī. Tupāran rehe ipy'a moī moī, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Sawa'e ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Kūjā ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Tupā ixo ame'e pe oho ym te ta tī.

¹⁰ Amō ma'e ke mukanim, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Amōma'e ke rehe ipy'a moī moī ixo ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Kawī ngi ka'u ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Amō ta rehe juru ai, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Nupā. Aja amōma'e ke mukanim, ame'e ta aja tī. Oho ym te ta tī. Upa ame'e ta sawa'e te renda pe oho ym te ta. Tupā ixo ame'e pe oho ym te ta.

¹¹ Aja me'e pehē ngi har amō amō ixo kwe. Apo pehē py'a ke Tupā juhyk 'y. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e juhyk. "Ihē kotyhar ta ke pehē. Ihēma'e ta" aja Tupā pandu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu, a'erehe: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja Tupā pandu. Pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu, a'erehe: "Pehē katu te" aja Tupā pandu tī. (A'erehe pexoha katu aja pexo.)

Pehē rehe har Tupā pe amō ta pandu: "Ne jō riki katu te ame'e ke"

(Amō rehe peka'u te'e aja pexo rahā, katu, aja pekwha pehē jupe naī. Anī. Katu ym aja. Pehē riki Tupāma'e ke, a'erehe pexoha katu aja pexo rahā, katu tiki.)

¹² Pe, amō pandu:

—Upa ma'e ke ihē ama'e tar katu, ame'e ke ihē ama'e katu — aja.

Ame'e jete tipe. Amōma'e ma'eha riki katu ym nde pe. "Upa ma'e ke ihē ama'ema'e tar katu, ame'e ke ihē ama'ema'e katu" aja ihē apandu ta tipe. Pe, ihē ama'e rahā, marā ka ym ame'e ama'eha ngi amuputu'uha. Ihē ke muma'e, ame'ēja saka. A'erehe ihē ama'e. Katu ym aja.

¹³ Amō pandu:

—Awa mi'u pehī, a'erehe awa pusu pehī tī. (U'u ta.) Pe, awa pusu pehī, a'erehe awa mi'u pehī tī, aja. (A'erehe jande myahy) — aja.

Ame'e jete. Yman rahā, ame'e mokōihar ke Tupā mumba ta. Awa mi'u ke. Awa u'uha ke tī. Mumba ta. Jande ke anī. Pete'e jande jaxo ta rī. A'erehe jaxoha katu, aja jaxo ta me'e te'e. Amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e, a'erehe sawa'e ke Tupā mujā my? Anī. Aja ym. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e, a'erehe kūjā ke a'e mujā my? Anī. Aja ym tī. "Ihēma'e ke" aja jandema'e sawa'e te putar, a'erehe awa ke a'e mujā. A'e riki jandema'e

sawa'e te. Aja rahā, awa rete riki sawa'e tema'e ke, ame'ēja saka.

¹⁴ Manōha ngi jandema'e sawa'e te ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, ima'e pyrātāha namō jande ke a'e mukwera katu ta muhem tī. A'erehe awa rete riki sawa'e tema'e ke.

¹⁵ Kirisutuma'e ke pehē, ame'e ke pekwa. Pe, Kirisutuma'e ke kūjā ka'u te'e ame'e koty ihē amondo ta my? Anī ta. Marā ka ym amondoha.

¹⁶ Pesarahā! Kūjā ka'u te'e ame'e namō amō jumusarāi rahā, mokōi riki petēihar aja ixo. Ame'e ke pekwa my? Pekwa katu riki pehē! Kuja Tupā j'e'eha rehe panduha ihī: "Mokōihar riki petēihar wan ta" aja riki.

A'erehe kūjā ka'u te'e ame'e namō pejumusarāi rahā, inamō Kirisutu petēihar aja ixo. Mā! Katu ym! A'erehe Kirisutuma'e ke kūjā ka'u te'e ame'e koty ihē amondo ym te ta.

¹⁷ Pe, amō riki jandema'e sawa'e tema'e ke rahā, inamō petēihar aja ixo. Tupā'ā ihī katu ehe, a'erehe inamō petēihar aja ixo.

¹⁸ Mā peja amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Mā peja amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, juehe jumujaxer ym. Kūjā ka'u te'e ame'e namō amō jumusarāi rahā, a'e jumahy juehe. Kirisutuma'e ym aja mujekwa, a'erehe a'e jumahy juehe.

¹⁹ Amō we tī. Tupā'ā riki pehē py'a rehe ihī katu, a'erehe pehē riki Tupā'ā rok aja pexo. Ame'e ke pekwa katu. Pehē rehe I'ā ke Tupā muwyr. A'erehe pema'e tar katu ame'e ke jō pema'e ym. Anī. Tupā putar ame'e ke pema'ema'e katu. A'erehe pexoha rehe pesak katu. Peka'u te'eha ke pema'e ym.

²⁰ Ta'yr manō. Peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe Tupāma'e ke pehē. (A'erehe pema'e tar katu ame'e ke jō, pema'e ym. Anī.) Tupā putar ame'e ke pema'ema'e katu tī. Pexoha katu aja pexo. Aja rahā amō ta pandu ta: "Ne jō riki katu te me'e ke" aja Tupā pe pandu ta.

7

Jumendar rahā, katu my? Ame'e rehe har Pāu mujekwa.

¹ Paper pinim ihē pe pemuwyr kwe. "Amō jumendar rahā, katu my?" aja paper pinim ihē pe pemuwyr. Ame'e rehe har ihē amupinim ta pehē pe apo 'y. Amō jumendar ym rahā, katu tiki.

² Amō rehe ka'u te'e hū ngā. Amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e tī. A'erehe kūjā namō sawa'e jumendar rahā, katu tiki. Aja rahā, amō kūjā rehe ka'u te'e ym ta. Sawa'e namō kūjā

jumendar rahā, katu tiki tī. Aja rahā, amō sawa'e rehe ka'u te'e ym ta tī.

³ Hakehar riki putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer. Ixawa'e riki putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer tī. Jumuhury katu a'eta juehe.

⁴ Hakehar putar rahā jō anī. Ixawa'e putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer. Ixawa'e putar rahā jō anī tī. Hakehar putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer.

⁵ A'erehe hakehar putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer. Ixawa'e putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer tī.

Pe, hakehar pe ixawa'e kuja pandu:

—Tupā namō ihē apandu pandu ta axo. A'erehe ne namō ihē aker ym ta kŷ — aja.

—A'e tŷ — aja hakehar pandu.

Ixawa'e pe aja hakehar pandu tī. Aja jō rahā, inamō ixo ame'ē namō mā peja eker ym. Aja heta ym ukwer rahā, katu. Ame'ē upa rahā, inamō ukwer katu tī. Aja ym rahā, heta ukwer rahā, hakehar ame'ē ym rahā, amō kūjā rehe ixawa'e ka'u te'e ta. Marā ka ym ame'ē mukaniha. Ixawa'e ame'ē ym rahā, amō sawa'e rehe hakehar ka'u te'e ta tī. Marā ka ym mukaniha. “Amō rehe eka'u te'erahā” aja Satana pandu, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā katu ym. A'erehe Tupā namō panduha upa rahā, mā peja inamō ixo ame'ē namō ukwer katu.

⁶ Jumendar ame'ē rehe har ihē apandu ramō. “Mā peja ejumendar” aja ym ihē apandu. “Amō putar rahā, ejumendar” aja ihē apandu.

⁷ Ihē rakehar ym riki ihē. Ihē Páu. Upa pehē ihē aja pexo, aja ihē aputar. Aja pame katu te amō koty koty Tupā mujā. Amō jumendar ta me'ē te'e tī.

⁸ Jeje te'e ixo ame'ē ta pe ihē apandu ta kŷ. Ixawa'e manō ame'ē ta pe aja tī. Pesarahā! Ihē jeje te'e axo. Ihē aja pehē pexo rahā, katu tiki.

⁹ Amō rehe peka'u te'e rahā, mā peja pejumendar. Marā ka ym amō rehe ka'u te'e ha mukaniha. Aja rahā, pejumendar rahā, katu tiki.

¹⁰ Upa jumendar ame'ē ta pe ihē apandu ta apo 'y. Ihē akwaha aja ym. Jandema'e sawa'e te mu'e ame'ē ke ihē apandu ta 'y. Kūjā ta pe apandu. Ne sawa'e ke mā peja ehijar ym.

¹¹ Nde erehijar, pe, amō sawa'e ke epyhyk ym. Nde jeje te'e exo kŷ. Aja nde ereputar ym rahā: “Nde sawa'e namō ejumukatu eho tī. Nde sawa'e koty ejywyw eho” aja apandu. Hakehar ke ixawa'e hijar ym ta me'ē te'e tī.

¹² Amō ta pe ihē apandu ta apo 'y. Ihē akwaha ke ihē apandu ta. Jandema'e sawa'e te je'ēha anī. Ko sawa'e riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Pe, hakehar riki jurujar ym ame'ē ke a'e. Pe, ixawa'e namō a'e ixo

tar katu rahā, mā peja a'e ke ixawa'e hijar ym.

¹³ Ko kūjā riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Pe, ixawa'e riki jurujar katu ame'ē ke a'e. Pe, hakehar namō a'e ixo tar katu rahā, mā peja a'e ke hakehar hijar ym.

¹⁴ Ame'ē jurujar ym ame'ē ixawa'e riki hakehar namō ixo, a'erehe Tupā usak katu ehe, ixawa'e rehe. Hakehar riki jurujar ym ame'ē ke a'e. Ixawa'e namō ixo, a'erehe Tupā usak katu ehe tī, hakehar rehe. Aja ym rahā, ta'yn ta riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja saka ixo. Anī. Ta'yn ta Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja ym. A'erehe a'eta rehe Tupā usak katu tī.

¹⁵ Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ixo. Inamō ixo ame'ē ke Jesu rehe jurujar ym ame'ē ke a'e. Pe, a'e pandu: “Nde ke ahijar ta” aja. Aja rahā, mā peja hijar oho. “Eho ym” aja mā peja jurujar katu ame'ē epandu ym. Mā peja hijar oho. Kuja Tupā putar. Jumokōi je'ē je'ē ym ha rupi ixo, aja a'e putar.

¹⁶ Kūjā! Nde riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke nde. Ne sawa'e namō exo katu. Aja rahā, a'e riki Jesu rehe jurujar katu ta nahā my tī. Sawe'e! Ne riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke nde. Ne rakehar namō exo katu. Aja rahā, a'e riki Jesu rehe jurujar katu ta nahā my tī.

Tupā putar; aja pehē pexo katu

¹⁷ A'erehe myja me'ē amō ixo apo, aja mā peja exo rī. Pehē rehe Tupā katu usak, a'erehe a'e pandu: “Mā peja ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja. Arahā myja me'ē pexo my? Pehē rakehar namō pexo my? Pehē sawa'e namō pexo my? Pehē pexo te'e me'ē te'e pehē, aja pexo my? Te'e paraky aja pexo my? Ame'ē pexoha Tupā me'ē, muwyw saka riki. A'erehe aja pame katu te pexo rī. Amō koty koty amō ta aja tī. Aja Jesu kotyhar ta pe ihē apandu pandu. Amō amō ok ta rupi ixo ame'ē ta pe ihē apandu pandu tī.

¹⁸ Amō rehe Tupā katu usak, a'erehe a'e pandu: “Mā peja ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja. Arahā ehe ihī ame'ē pিরer jupāha ihī my? Aja rahā, mā peja aja ixo, jupāha namō. Emukanim ym ame'ē ke. Jurujar katu py rahā, a'e ixo. Ame'ēja exo rī. Amō pe Tupā pandu: “Mā peja ihē kotyhar ta aja pemuruwak.” Arahā, ehe ihī ame'ē pিরer ke jupā ym my. Aja rahā, mā peja jupā ym aja exo rī. Jurujar katu py rahā, a'e ixo. Aja exo rī. Jupā ym, aja exo rī.

¹⁹ Ehe ihī ame'ē pিরer jupā my? Ame'ē ke Tupā ukwa tar ym. Ehe ihī ame'ē pিরer jupā ym my? Ame'ē ke a'e ukwa tar ym tī. Kuja jō a'e ukwa tar katu. Ima'e je'ēha rehe amō hendu katu my. Ame'ē ke jō a'e ukwa tar katu.

²⁰ Ngā rehe Tupā katu usak rahā, a'e pandu: "Mā peja ihē kotyhar aja pemuruwak" aja. Arahā myja me'ē ngā ixo my, aja mā peja exo katu rī.

²¹ Ne rehe Tupā katu usak rahā, a'e pandu: "Mā peja ihē kotyhar aja pemuruwak" aja. Arahā se te'e paraky ame'ē ke nde my? Aja exo rī. Pe, nde jar pandu:

—Ihēma'e miasu ym nde apo 'y. Te'e eho katu — aja.

Aja rahā, mā peja ame'ē parakyha ngi ehem eho.

²² Sehar te'e paraky ame'ē ke rehe jandema'e sawa'e te katu usak, a'erehe pandu: "Mā peja ihē kotyhar aja pemuruwak" aja. Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi uhem oho, ame'ēja saka. Ame'ē ngi poir ame'ē ke a'e, ame'ēja saka. Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e, a'erehe poir aja saka ixo.

Pe, sehar amō pe te'e paraky aja ym ame'ē pe Kirisutu pandu: "Mā peja ihē kotyhar aja pemuruwak" aja. Aja rahā, Kirisutu pe te'e paraky aja a'e ixo apo 'y.

²³ Kirisutu manō. Arahā peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja rahā Kirisutu manōha rupi pehē rehe Tupā muhepy, ame'ēja saka. A'erehe amō ta pe te'e paraky ame'ē tama'e aja ym pexo. (Tupāma'e ke pehē.)

²⁴ Ihē mu ta! Pesarahā! Pehē rehe Tupā katu usak rahā, a'e pandu: "Mā peja ihē kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Arahā Tupā namō pehē juehe katu pehē pexo. Ame'ē ke pehijar ym. Tapijar te'e we inamō pehē juehe katu pexo rī.

Jeje te'e ixo ame'ē ta rehe har

²⁵ "Myja me'ē jeje te'e ixo ame'ē ta pe japandu ta my" aja ihē pe paper pinim pemuwyr kwe. Ame'ē rehe har jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu ym. Ihē akwa ame'ē ke ihē apandu ta. Ihē rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. A'erehe ihē apandu ame'ē ke rehe mā peja pehendu katu. (Ihē Páu.)

²⁶ Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara ixo. A'erehe amō jeje te'e ixo rahā, aja te'e exo rī. Aja rahā, katu tiki.

²⁷ Nde rakehar namō nde erexo rahā, ehijar ym. Jeje te'e nde erexo rahā, kūjā ke epyhyk ym. Jeje te'e nde erexo rī.

²⁸ Jumendar rahā, ma'e ka'u te'eha ke nde erema'e ym. Kūjā jeje te'e ixo ame'ē jumendar rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym. Jumendar ame'ē ta ima'e ke rehe usak usak ixo. Kupixa mujā. Imi'u matyr. Ima'e ke rehe usak usak hū ixo. Aja pehē rehe ihē aputar ym. A'erehe mā peja jeje te'e pexo, aja ihē apandu.

²⁹⁻³¹ Ihē mu ta! Pekwa katu pexo! 'Ar rehe angaha upa tate. Kome'ē wy keruhū yman ym ta ixo. Apo ixo ame'ē ke upa ta. A'erehe Tupāma'e ma'ema'eha rehe pesak py. A'engi ima'e ixoha rehe amō usak katu. A'erehe hakehar namō ixo ame'ē ta hakehar aja ym ame'ē ta aja pexo katu. Jeje te'e aja pexo katu. Aja rahā ixoha rehe har ukwa ukwa ym ta ixo. Jixi'u ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta aja pexo katu! Puka puka ame'ē ta riki pyai ame'ē ta aja pexo katu! Ma'e ke muhepy jo'ok, ame'ē ta riki jo'ok ame'ē ke ima'e ym aja pexo katu. Ima'ehū namō ixo ame'ē ta riki ma'e ke ima'e ym te ame'ē ta aja pexo katu! Aja rahā ixoha rehe har ukwa ukwa ym ta ixo. 'Ar rehe angaha upa tate, a'erehe Tupāma'e ma'ema'eha rehe pesak py. A'engi pehēma'e pexoha rehe pesak katu.

³² "Ma'e jande ja'u ta my? Ma'e jande jamunde ta my?" aja te'eha pekwa pekwa pexo. Pexoha rehe har pekwa pekwa pexo, aja ihē aputar ym. Sawa'e jeje te'e ixo rahā, jandema'e sawa'e te putar ame'ē ke a'e ma'ema'e tar katu. A'erehe: "Myja me'ē ima'e parakyha rehe ihē ama'ema'e katu my" aja jō a'e ukwa ukwa ixo. Ixoha rehe har ukwa ukwa ym ixo.

³³ Hakehar namō sawa'e ixo rahā, hakehar ke a'e muhury tar katu. A'erehe imi'u matyriha rehe har aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo. Myja hakehar ke a'e muhury katu ta my. Ame'ē rehe har aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo.

³⁴ A'erehe mokōi ukwaha rehe har ukwa ukwa ixo. Myja me'ē Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e katu my, aja a'e ukwa ukwa ixo tī.

Kūjā jeje te'e ixo ame'ē riki jandema'e sawa'e te pe ma'ema'e katu. Myja me'ē pyrātāha namō ima'e ke ma'ema'e katu my, aja a'e ukwa ukwa ixo. Myja me'ē ipy'a ke a'e moī moī katu ehe my, aja a'e ukwa ukwa ixo tī. Ixawa'e namō ixo, ame'ē anī. Ixawa'e ke a'e muhury tar katu, a'erehe: "Ma'e jande ja'u ta my" aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo. Ixoha rehe har jō a'e ukwa ukwa ixo.

³⁵ Ihē apandu ramō ame'ē ke katu. Katu pehē pexoha ke ihē aputar, a'erehe aja me'ē ihē apandu ramō. "Ejumendar ym" aja ym ihē apandu riki. Katu ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē ke ihē aputar. Ma'e matyriha rehe har pekwa pekwa ym ha namō jandema'e sawa'e te pe pema'ema'e katu. Aja ihē aputar. Tupā je'ēha ke pepandu pandu, ame'ē riki pehēma'e parakyha ke.

³⁶ Kūjā pāi pe sawa'e pandu: "Nde rajyr ihē aputar" aja. Ame'ē ta rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'ē sawa'e pandu: "Kūjā ke ihē apyhyk ym ta apo 'y" aja. Aja a'e ukwa ukwa ixo: "Ihē apandu, a'erehe ihē apyhyk ym rahā, kūjā huxī ta" aja. Aja

rahā, a'eta jumendar rahā, katu tiki. Pe, amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e hū. Marā ka ym mukanīha. A'erehe jumendar rahā, katu aja a'e ukwa ukwa ixo. Aja a'e putar. Aja rahā, kūjā pyhyk rahā, katu tiki. Pe, jumendar rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym.

³⁷ Pe, sawa'e pandu:

—Ihē ajumendar ym ta apo 'y — aja.

Pe, kūjā pái pandu: “Ere” aja. Kūjā pandu tí: “Ere” aja tí. Pe, amō kūjā rehe ka'u te'e ym, aja ukwa katu tí. Upa aja me'ē rahā, jumendar ym rahā, katu tiki.

³⁸ A'erehe kuja riki. Sawa'e kūjā namō jumendar rahā, katu tiki. Amō rahā, kūjā namō jumendar ym rahā, i'ar koty te we katuha.

³⁹ Ixawa'e ixo rahā, inamō kūjā ixo katu tí. Jeje te'e aja ixo ym. A'erehe amō sawa'e ke a'e pyhyk rahā, katu ym tiki. Ixawa'e manō rahā, amō sawa'e ke a'e pyhyk katu. A'e putar ame'ē ke pyhyk katu. Ame'ē sawa'e Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Aja me'ē jō a'e pyhyk katu. Jurujar ym ame'ē ke anī. Epyhyk ym.

⁴⁰ Ixawa'e manō ame'ē jeje te'e ixo rahā, i'ar koty te we a'e hury katuha. Aja riki ihē akwa. Tupā'ā ihē py'a rehe ihī katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke rehe mā peja pehendu katu tí.

8

Tupāran ruwa koty ngā mi'u ke amō moī

¹ Tupāran ruwa koty ngā mi'u ke amō ta moī moī. “Ame'ē mi'u ke jande ja'u rahā, katu my?” aja ihē pe paper pinim pemuwyr kwe. Ame'ē rehe har ihē apandu ta apo 'y. (Anī. Apandu ym we rī.) Pehē ngi har amō panduha ihī: “Upa jande riki jakwa katuha namō jaxo” aja riki pandu. Aja: “Ihē akwa katu” aja amō ukwa ukwa ixo rahā, katu te aja ukwaha jupe. Pe, ma'e ke rehe harái. Kuja. Imu ta rehe ipy'a katuha harái. Imu ta rehe amō ipy'a katu rahā, ame'ē ta py'a ke mātā katu ta.

² Amō pandu:

—Upa katu te ihē akwa katu — aja ukwaha jupe.

Ame'ē riki jupe katu ame'ē te'e a'e jupe. A'erehe upa katu te a'e ukwa ym riki.

³ Pe, Tupā rehe amō ipy'a katu, a'erehe imu ta rehe ipy'a katu tí. Aja rahā: “A'e katu” aja Tupā ukwa.

⁴ Apo ngā mi'u rehe har apandu ta. Tupāran ruwa koty ma'e so'o rukwer ke amō ta moī moī. (Ame'ē ke muhepyha renda pe amō ta muhepy hepy. Ame'ē ke Jesu kotyhar ta u'u rahā, katu my? Katu ym my?) Ame'ē rehe har ihē apandu ta apo 'y.

Ma'e ixuwe ym ame'ē ke tupāran aja amō ta ukwaha naí.

⁵ “Tupā” aja amō ta ukwaha naí tí. Ame'ē heta pete'e ixo my? Ywa pe pete'e ixo my? Kome'ē ywy keruhū pe pete'e ixo my? “Jandema'e sawa'e te” aja ukwaha naí tí. Ame'ē pete'e ixo my tí?

⁶ Jande pe anī. Petei'har jō Tupā te riki. A'e jō ixo aja jakwa katu. Jande pái keruhū a'e. Upa ma'e ke a'e mujā. Jande jaxo, a'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja japandu ipe.

Petei'har jō riki Jesu Kirisutu. Jandema'e sawa'e te a'e. A'e je'ēha rupi upa ma'e ke Tupā mujā. A'e ixo, a'erehe jande ko jaxo tí.

⁷ Tupāran nixói te, aja upa katu te Jesu kotyhar ta ukwa ym. Jurujar ym rahā we tupāran ruwa koty ngā mi'u ke a'eta moī moī hū. A'erehe apo ame'ē humi'u ke u'u rahā, ame'ē riki tupāran kotyhar ta ke, aja a'eta ukwa naí rī. Ame'ē ukwaha marā ka ym mukanīha. A'erehe: “Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e. Katu ym ihē” aja ukwaha.

⁸ Ma'e ke jande ja'u, a'erehe i'ar koty te we Tupā namō a'e juehe katu a'e ixo my? Anī. Aja ym. Ma'e ke ja'u ym rahā, i'ar koty te we Tupā namō a'e juehe katu a'e ixo my? Anī. Aja ym tí. Juja katu te riki awa ta Tupā pe. U'u rahā, juja katu te. U'u ym rahā, juja katu te tí.

⁹ Tupāran ruwa koty ngā mi'u ke amō moī moī. Ame'ē ke pe'u rahā, katu. Pe'u ym rahā, katu tí. Pehē pe juja katu te. Jesu rehe jurujar katu wan ame'ē ta pe anī. “Katu ym” aja ukwa. Pe, pehē pe'u rahā, pehē rehe a'e usak. A'erehe a'e u'u tí. A'engi: “Mā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e. Katu ym ihē” aja a'e ukwa. Aja rahā, mā peja ame'ē mi'u pe'u ym. (Ne mu ixoha ke emujaxer ym.)

¹⁰ Tupāran ihī. Ame'ē rok pe ngā mi'u ke huwa koty amō moī. Ame'ē ke u'u rahā, katu ym, aja Jesu rehe jurujar katu wan ame'ē ke ukwa. Nde pe anī. “Upa ihē akwa katu. Tupāran ixuwe ym” aja nde erekwa katu. A'erehe ame'ē rok pe nde erexe, pe, ngā mi'u ke nde ere'u. Ame'ē ke jurujar katu wan ame'ē ke usak, a'erehe a'e u'u tí.

¹¹ Pe, a'e pyai ixo. “Mā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e. Katu ym ihē” aja a'e ukwa jupe. Mā! “Upa ihē akwa katu. Tupāran ixuwe ym” aja nde riki erekwa katu nde jupe. A'erehe jurujar katu wan ame'ē ke aja: “Katu ym ihē” aja ukwa jupe. A'e riki nde mu ke. A'e uhāha ke rehe Kirisutu manō.

¹² Ne mu ke nde eremupyai riki. A'erehe: “Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e” aja a'e ukwa jupe. Ne mu ke nde eremupyai rahā, nde riki ereka'u te'eha ke nde erema'e, aja Kirisutu riki ukwa katu, ame'ēja saka.

¹³ A'erehe ihē mu ixoha ke ihē amujaxer ym. Ihē Páu. Tupāran ruwa koty ngā mi'u ihī. Ame'ē ke a'u rahā, katu ym, aja ihē mu ukwa rahā, ame'ē mi'u ke ihē a'u ym te ta tí. Ihē aja nde rahā, katu tiki tí. (E'u ym tí.)

9

Jesu mondo ame'ē ta ke

¹ Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Jesu mondo ame'ē ke ihē. Ihē Páu. Upa Jesu kwera katu uhem rahā, ihē asak ehe. Jandema'e sawa'e te ke a'e. Ima'e je'ēha ke ihē apandu pandu pehē pe, a'erehe pehē pejurujar katu ehe. Ixotyhar ta ke pehē. A'erehe Jesu mondo ame'ē ke ihē, aja pekwa ta me'ē te'e.

² “Amō Jesu mondo ame'ē ta jandema'e tamatarer ke pyhyk. Páu anī. Pyhyk ym. A'erehe Páu Jesu mondo ame'ē aja ym a'e” aja amō ta pandu naī. Pehē anī. “Páu riki Jesu mondo ame'ē ke a'e” aja pekwa katu. Pehē riki jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu. A'erehe ihē riki Jesu mondo ame'ē ke ihē, aja pemujekwa ngā pe.

³ Amō Jesu mondo ame'ē ta jandema'e tamatarer ke pyhyk. Páu anī. Jandema'e tamatarer ke pyhyk ym. A'erehe: “Páu riki Jesu mondo ame'ē aja ym a'e” aja ukwaha. A'erehe: “Páu pe jande mi'u jame'ē ym ta” aja pandu pandu rahā, mā kuja ihē apandu.

⁴ Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu. Ame'ē riki ihēma'e parakyha. A'erehe ihē pe a'eta mi'u ke amō ta muwyr rahā, katu tiki.

⁵ Amō amō ok ta rupi Tupā je'ēha ke amō Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu oho rahā, hakehar ta namō a'eta oho. Hakehar ta pe ngā mi'u me'ē me'ē tī. Jandema'e sawa'e te mu ta aja tī. Hakehar ta raho tī. Petu aja tī. Hakehar raho a'e tī. Mā! A'eta aja ihē rahā, katu tiki tī. Ngā mi'u ihē pe amō ta muwyr rahā, katu tiki tī.

⁶ Amō parakyha rehe Jesu mondo ame'ē ta paraky ym. Tupā je'ēha ke jō pandu pandu. Pe, imi'u ke amō ta me'ē me'ē ngā pe. Mā! Ihē jō aja ym my. Manambe amō. Amō parakyha rehe jande mokōi japaraky, pe, ame'ē rehe tamatarer japyhyk. Ame'ē pe jandema'e ke jajo'ok. Mā! Jande jō aja rahā, katu ym.

⁷ Jumaiha rehe sonda oho rahā, amō parakyha rehe paraky ym oho. Ima'e kapitā riki imi'u me'ē ipe. Ma'e ke kupixa pe ijar jytym rahā, ame'ē ke a'e u'u tī. Ixamby ke arapuharan ngi ijar jo'ok. Ame'ē ke a'e u'u. Mā! Aja saka ihē tī. Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu. A'erehe ihē pe ngā mi'u amō ta muwyr rahā, katu tiki tī. Manambe pe aja tī. Me'ē ipe rahā, katu tiki tī.

⁸ Kupixa jar rehe har ihē apandu. Sonda ta amō. Arapuharan jar amō. Ame'ē ke jō ym. Aja Moise je'ēha mujekwa katu tī.

⁹ Kuja Moise je'ēha rehe jasak: “Ahūi aja me'ē kurer ke jo'ok rahā, tapi'iruhu pyrū pyrū oho ehe. Arahā iāpūi ke epukwar ym ingi. U'u tar katu rahā, mā peja u'u, aja riki.”

Paraky rahā, ma'e ke u'u tī. Tapi'iruhu rehe jō Tupā pyrara usak my?

¹⁰ Anī. Ame'ē rehe jō ym. Jande rehe har a'e ukwa ukwa ixo. (Jesu mondo ame'ē ta ke jande.) Je'ēha ke japandu pandu rahā, ngā mi'u amō ta muwyr jande pe. (Tapi'iruhu paraky, ame'ēja saka.) Pesarahā! Kupixa ke amō mondok. Amō riki ma'e ke jytym. Ame'ē mokōi riki kupixa ngi ma'e ke u'u ta. Aja a'eta ukwa katu.

¹¹ Kupixa pe ma'e ke amō jytym. Ma'e tyarō rahā, ame'ē ke ijar u'u ta. Aja jande tī. Tupā je'ēha ke pehē pe japandu pandu rahā, ma'e ke jajytym, ame'ēja saka. Apo pehē ngi pehē mi'u japyhyk rahā, katu tiki. (Kupixa ngi ijar ma'e u'u, ame'ēja saka.)

¹² Aja amō Jesu mondo ame'ē ta riki. Pehē ngi pehē mi'u ke pyhyk rahā, katu tiki. A'erehe pehē ngi ihē apyhyk rahā, i'ar koty te we katuha. Manambe aja tī.

Pesarahā! Pehē ngi ihē apyhyk ym te riki ma'e ke. Amō ma'e ke rehe ihē aparaky, aja tamatarer apyhyk. Pe, ame'ē pe ihēma'e ke ajo'ok. Manambe aja tī. Aja rahā: “Páu ta te'e u'u tar katu, a'erehe Tupā je'ēha ke pandu pandu” aja amō ta pandu ym te ta. Aja pandu ym te ta awa, a'erehe myrandu katu rehe amō ta jurujar katu ta. Kirisutu rehe har ukwa katu ta tī.

¹³ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pa'i ta paraky u'am. (Jundéu awa tama'e pa'i ta ke ame'ē ta.) Ame'ē renda pe ngā mi'u ke amō ta werur. Ame'ē ke pa'i ta u'u tī. Ame'ē ke pekwa katu. Tupā rehe ipy'a ke amō ta moī moī rahā, arapuharan ra'yr ke a'eta hapu. Jumu'eha renda keruhū pe hapu. Pe, ame'ē ngi amō ke hapu ame'ē ta u'u tī. Ame'ē ke pekwa katu.

¹⁴ Aja saka apo tī. “Mā peja myrandu katu ke pandu pandu ame'ē ta pe pehē mi'u ke peme'ē katu.” Aja jandema'e sawa'e te mujekwa katu.

¹⁵ Aja amō ta ngi ma'e ke ihē apyhyk ym. Kome'ē paper pinim ihē amondo rahā, ihē pe ngā mi'u ke amō ta me'ē ta, a'erehe ihē amupinim axo, aja pekwa. Anī. Aja ym. Muhepyha ke ihē apyhyk rahā, ihē ruxī ta. Ihē amanō py ta tipe. Muhepyha ihē aputar ym. “Muhepyha ihē apyhyk ym ta” aja ajupandu katu te ihē jupe. “Aja ym” aja marā ka ym amō ta panduha.

¹⁶ Myrandu katu ke ihē apandu pandu. A'erehe: “Katu te ihē” aja akwa ihē jupe rahā, katu ym tiki. Pesarahā! Jandema'e sawa'e te riki pandu: “Myrandu katu ke epandu pandu eho” aja ihē pe. Mā! Ame'ē ke ihē apandu pandu ym aho rahā, ihē ke Tupā mupyrara ta, aja akwa.

¹⁷ Ihē atu ihē aputar, a'erehe myrandu katu ke ihē apandu pandu aho rahā, muhepyha ke ihē apyhyk rahā, katu tiki. Anī. Aja ym riki. Tupā riki ihē pe pandu:

“Myrandu katu ebandu eho” aja. Ame’ë parakyha ke ihê pe me’ë. A’erehe ihê apandu pandu aho.

¹⁸ Anī. Myrandu katu ihê apandu pandu aho rahā, muhepyha ke ihê apyhyk ym. (Jesu mondo ame’ë ke ihê.) A’erehe muhepyha ke ihê apyhyk rahā, katu tiki. Anī. Aja ym ta ihê. Apyhyk ym ta.

¹⁹ Ihê aputar ame’ë ke ihê ama’ema’e katu riki. Amōma’e te’e paraky ame’ë ke ihê aja ym ihê. Anī. Upa amō ta rehe te’e aparaky ame’ë ke ihê aja ihê axo. Aja rahā upa ngā pe myrandu katu ihê apandu pandu. Aja rahā, heta ngā Jesu rehe jurujar katu ta nahā my.

²⁰ Jundéu awa ta namō ihê axo rahā, a’eta ixoha aja ihê axo tī. Aja rahā, Jesu rehe har ihê apandu rahā, heta a’eta jurujar katu ta ehe my. Moise je’ëha rehe jō ihê ahendu ym. Jesu je’ëha rehe ihê ahendu katu tī. Amō ta riki Moise je’ëha rehe jō hendu katu. A’eta namō ihê axo rahā, a’eta ixoha aja ihê axo tī. Aja rahā, Jesu rehe har ihê apandu rahā, heta a’eta jurujar katu ta ehe my tī.

²¹ Aja jundéu awa aja ym ame’ë ta tī. A’eta namō ihê axo rahā, a’eta ixoha aja ihê axo tī. A’eta namō ihê axo rahā, jundéu awa ta ixoha, aja ym ihê axo. Aja rahā, Jesu rehe har ihê apandu pandu rahā, heta jundéu awa aja ym ame’ë ta jurujar katu ta ehe my tī. Pesarahā! Kirisutu je’ëha rehe ihê ahendu katu. A’erehe Tupā je’ëha rehe ihê ahendu katu tī.

²² Jesu rehe jurujar katu wan ame’ë ta namō ihê axo rahā, a’eta ixoha aja ihê axo tī. Aja rahā, Jesu rehe har ihê amujekwa katu rahā, a’eta ukwa katu te we ta my tī. Pesarahā! Amō ta ixoha, aja ihê axo tī. Aja rahā, Jesu rehe har ihê apandu pandu rahā, a’eta jurujar katu ta ehe my tī.

²³ Aja ihê axo. Aja rahā, myrandu katu ke ihê apandu pandu katu aho. Pe, ma’e katu ame’ë ke ihê pe Tupā muwyr.

²⁴ Jumusarái ha rehe amō ta ujan. Arahā heta ujan oho tipe. Uhyk py ame’ë ke jō ma’e ke pyhyk. Ame’ë ke pekwa katu. A’erehe uhyk py, aja pejan katu tī. Aja rahā, uhyk py, aja ma’e katu ame’ë ke Kirisutu me’ë, ame’ë ke pepyhyk ta.

²⁵ Jumusarái ha rehe amō ujan rahā, wera rahā pame katu te a’e ujan riki. Aja rahā pyrātā katu oho. Pe, uhyk py rahā, iākā rehe har ke iākā rehe kapitā moī ta. Aja ujan ame’ë ke putar. Ame’ë iākā rehe har pahar jaxer ta oho. Tupā je’ëha mujekwa aja jande jaxo rahā, ujanīha rehe jaxo, ame’ëja saka. Pe, ma’e katu ame’ë ke Tupā me’ë ta. Ame’ë jaxer ym te ta. A’erehe mā peja Tupā je’ëha mujekwa aja pexo katu.

²⁶ A’erehe ihê ajan aja ihê axo tī. Tupā je’ëha mujekwa aja ihê axo. Pahar ahyk py ta aja tī. Jumusarái ha rehe amō ipo

pe tukwa tukwa. Te’e ihê atukwa tukwa ym. Pahar amō ke ihê atytk ta, aja hātā ihê atukwa tukwa.

²⁷ Ihê ke ihê ajutukwa tukwa ihê jupe. Aja rahā, pyrātā katu ihê axo. Aja rahā, ihê aputar ame’ë ke pahar ihê ama’ema’e ta. Ame’ë riki Tupā je’ëha mujekwa aja ihê axo. Amō ta pe ihê apandu: “Tupā je’ëha mujekwa aja pexo. Aja rahā, ma’e katu ame’ë ke Tupā me’ë ta pehê pe” aja riki. Pe, ihê riki Tupā je’ëha mujekwa aja axo ym rahā, ma’e katu ame’ë ke a’e me’ë ym ta ihê pe. Aja rahā, katu ym. A’erehe Tupā je’ëha mujekwa aja ihê axo. Ihê aja pexo tī. (Tupā je’ëha mujekwa, aja pexo tī.)

10

Tupāran rehe pehê py’a pemoī moī ym

¹ Ihê mu ta! Jande ramū ymanihar rehe har pekwa pekwa pexo. (Ame’ë ta Eji wyy ngī uhem ame’ë ta ke.) Moise namō ixo ame’ë ta ke a’eta. Upa ame’ë ta ywa takāxīha pu’am, ame’ë raikwer rupi wata oho. Upa ame’ë ta y apyrer rupi wata aha oho. Y rer riki y pytā ke.

² Ywa takāxīha pu’am ame’ë raikwer rupi wata oho. Mujahuk, ame’ëja saka. (Aja rahā, a’eta riki Moise kotyhar ta ke aja a’eta mujekwa. Hendu ta ehe.) Y apyrer rupi wata aha oho tī. Mujahuk, ame’ëja saka tī. (Aja rahā, a’eta riki Moise kotyhar ta ke aja mujekwa tī. Hendu ta ehe.)

³ Upa ame’ë ta ma’e mi’u ke u’u riki. Tupā’a me’ë ame’ë ke a’eta u’u. Ywa ngī mungyr ame’ë ke u’u.

⁴ Upa ame’ë ta y u’u tī. Tupā’a me’ë ame’ë ke a’eta u’u. Y ke a’eta putar rahā, ita ngī y ke Moise muhem. Tupā’a mujekwa ame’ë ngī muhem. Kirisutu je’ëha rupi muhem, ame’ëja saka. A’erehe Kirisutu rehe har a’eta pandu rahā: “Jande namō ita wata oho ixo ame’ëja saka” aja pandu. A’eta namō Kirisutu wata oho, ame’ëja saka a’erehe aja pandu.

⁵ A’eta rehe Tupā usak katu tipe. Tupā rehe a’eta hendu ym. A’erehe Tupā hurry ym a’eta rehe. A’erehe a’eta rehe Tupā parahy. A’erehe upa tate a’eta ke a’e jukwa. Awa nixōi te ame’ë rupi a’e tama’e kangwerupa heta tūi.

⁶ Ame’ë ta aja jande jaxo rahā, katu ym tiki. A’erehe ame’ë ta aja pexo ym tī. Ma’e ka’u te’eha ke a’eta ma’ema’e. A’eta aja pema’ema’e ym tī.

⁷ Tupāran rehe ipy’a ke a’eta moī moī riki. A’eta aja pema’ema’e ym tī. A’eta rehe har kuja Tupā je’ëha rehe panduha ihī:

“Tupāran rehe ipy’a ke a’eta moī moī rahā, ma’e ke u’uha rehe jō putar katu. A’engi purahāi tī. Aja tupāran rehe ipy’a ke ame’ë ta moī moī.”

Mā peja ame'ē ta aja pexo ym tī. Tupāran rehe pehē py'a pemoī moī ym tī.

⁸ Amō kūjā ta rehe sawa'e ta ka'u te'e. Amō sawa'e ta rehe kūjā ta ka'u te'e tī. Mā peja ame'ē ta aja pexo ym tī. A'eta ka'u te'e rahā, heta ngā ke Tupā jukwa. Kuja, 23.000 hetaha jukwa. Peteī wera rahā, aja hetaha manō.

⁹ A'eta pandu: "Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e rahā, jande ke Tupā mupyrara ym ta" aja pandu naī. A'erehe a'eta hendu ym ehe, pe, tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e. A'erehe a'eta ke mbói su'u riki. Pe, heta ngā manō. A'eta aja mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym pexo tī.

¹⁰ Tupā rehe har a'eta je'ē je'ē hū. A'eta aja pexo ym tī. A'eta je'ē je'ē hū rahā, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr, pe, heta ame'ē ta ke a'e jukwa. A'erehe a'eta aja mā peja pexo ym tī. (Tupā rehe har peje'ē je'ē ym pexo tī.)

¹¹ Jande ramūi ymanihar rehe mäte me'ē uhyk. A'eta ixoha rehe har amō ta mupinim. Pe, ame'ē ke rehe jasad rahā, a'eta aja jaxo rahā, jande ke Tupā mupyrara ta tī, aja mujekwa. 'Ar rehe angaha uhyk tate, a'erehe jande ramūi ta aja mā peja ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym tī.

¹² A'erehe mā peja pandu ym amō: "Ihē akwa katu, a'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym ta" aja ukwaha naī. Mā! Aja ym a'e jupe. Pahar ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ta my.

¹³ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pehē riki awa ta te'e aja pemujekwa pehē jupe. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu. Marā ka ym peputu'uha ingi. Pe, pema'e ym rahā riki Tupā pandu ta: "A'ewan" aja. Pe, peputu'u ta ingi. Pema'e ym ta. Tupā pandu: "Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pehē py'a ke ihē riki amātā ta" aja riki. Aja rahā, ame'ē ke pema'e ym ta. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'e katu ta.

¹⁴ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehē ramūi ta ke Tupā mupyrara. A'erehe mā peja tupāran rehe pehē py'a pemoī moī ym apo 'y.

¹⁵ Pehē pekwa katu ame'ē ta ke pehē. Aja me'ē ta pe ihē apandu pehē pe. Ihē apandu ame'ē ke jete my? Ame'ē ke pehē riki pekwa katu pehē jupe.

¹⁶ Jandema'e sawa'e te manōha ke jande jakwa jakwa jaī rahā, ma'e rykwer ke ja'u. Ita rekūi japyhyk rahā, japandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe. Pe, ame'ē rykwer ja'u rahā, Kirisutu ruwy ke uhem, ame'ē ke jakwa jakwa jaī. Aja rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo, aja jamujekwa ngā pe. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja jamujekwa tī. Pe, mbeju ke jamopok tī. Ame'ē ke ja'u rahā, Kirisutu manō, ame'ē ke jakwa

jakwa jaī tī. Aja rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo aja jamujekwa tī. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja jamujekwa tī.

¹⁷ Jande reta jaxo. Mbeju riki peteī. Ame'ē jande johu ja'u. A'erehe jande johu peteīhar aja jaxo.

¹⁸ Jundéu awa ta rehe har pekwa pekwa pexo. Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ke a'eta. Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī rahā, ma'e hymba ke a'eta hapy. Jundéu awa tama'e pa'i ta hapy hapy. Ame'ē riki a'etama'e parakyha. Pe, ame'ē hymba ka'ē ke amō u'u rahā, Tupā rehe ipy'a moī moī. Ixotyhar ta ke a'eta aja mujekwa.

¹⁹ Aja rahā, tupāran ixuwe, aja ihē apandu my? Anī. Aja ym. Ixuwe ym. Huwa koty amō mi'u ke amō moī. Ame'ē ke amō u'u rahā, pyrātāha pyhyk my? Anī. Aja ym.

²⁰ Kuja ihē apandu. Tupāran ruwa koty ma'e ke moī moī rahā, ājā ta pe ma'e ke me'ē, ame'ēja saka riki. Tupā pe me'ē, aja ym. A'erehe ame'ē ke pe'u rahā, ājā ta namō pehē juehe katu pexo. Aja ihē aputar ym. Ixotyhar ta ke pehē, a'erehe aja ihē aputar ym tī. (A'erehe tupāran ruwa koty ma'e ke pemoī ym.)

²¹ Jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī rahā, ma'e rykwer pe'u. Aja rahā, jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pexo, aja pemujekwa. Ixotyhar ta ke pehē aja tī. Aja rahā, marā ka ym ājā ta namō pehē juehe katu pexoha. A'erehe huwa koty ma'e ke moī ame'ē ke marā ka ym pe'uha. Mbeju ke pe'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī. Aja rahā, jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pexo, aja pemujekwa. Ixotyhar ta ke pehē aja tī. Aja rahā, marā ka ym ājā ta namō pehē juehe katu pexo. A'erehe huwa koty ma'e ke moī, ame'ē ke marā ka ym pe'uha.

²² Tupā ke jamuparahy tar ym. A'erehe mā peja ājā ta namō jande juehe katu jaxo ym. Tupāma'e pyrātāha 'ar koty te we jandema'e pyrātāha my? Anī. Aja ym riki. A'erehe ājā ta namō jande juehe katu jaxo rahā, jande ke Tupā mupyrara ta tī. A'erehe tupāran ruwa koty ngā mi'u moī, ame'ē ke pe'u ym.

²³ "Upa japutar ame'ē ke jama'e katu" aja amō ta pandu. Ame'ē riki jete har te tipe. Upa ma'e ke katu, aja ym riki. "Upa japutar ame'ē ke jama'e katu" aja panduha. Jete har te tipe. Upa ma'e amō ta ke muhury ym riki.

²⁴ Ma'e ke jumuhury juehe ame'ē ke jō amō ma'e rahā, katu ym tiki. Amō ta ke muhury, ame'ē ke amō ma'e rahā, katu tiki.

²⁵⁻²⁶ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihē: "Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā. Ima'e ke. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe ixo, ame'ē ke a'e mujā tī. Ima'e ke tī" aja.

A'erehe muhepyha renda ngi ma'e so'o rykwer ke pejo'ok rahā, pe'u katu te'e.

“Tupā mujā ame'ē ke ko” aja pekwa. “Tupāran ruwa koty kome'ē so'o rukwer amō moī my?” aja ym pepandu. “Moī my?” aja pepandu ym ha namō pe'u katu.

²⁷ Jesu rehe jurujar ym ame'ē ke nde pe pandu:

—Ihē rok pe ma'e ke e'u ejur — aja.

Pe, nde erepandu:

—Ihē aho ta kŷ — aja.

Pe, nde erehyk rahā, nde pe me'ē, ame'ē ke e'u. Hok jar pe: “Tupāran ruwa koty kome'ē mi'u ke nde eremoī my” aja epandu ym. (Nde erepandu ym ha namō e'u katu ma'e ke.)

²⁸ Pe, amō pandu. Jurujar katu wan ame'ē ke a'e.

—Tupāran ruwa koty kome'ē mi'u moī ame'ē ke ko — aja.

Aja rahā, ame'ē mi'u ke e'u ym. Jurujar katu wan ame'ē ke pandu, a'erehe e'u ym. “U'u rahā, katu ym” aja a'e ukwaha nāi, a'erehe e'u ym.

²⁹ A'e ukwaha ke, a'erehe e'u ym. Nde erekwa, aja ym. “Nde ere'u rahā, katu” aja nde erekwa katu.

Pe, amō pandu:

—Amō ukwa ame'ē ke ihē ama'e rahā, katu ym aja akwa ihē jupe. A'erehe ihē akwa ame'ē ke ihē ama'e ta. Amō ukwa ame'ē ke ihē ama'e ym ta.

³⁰ Ihē mi'u ihē a'u rahā, Tupā pe ihē apandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Ihē mi'u ihē pe nde eremuwyr” aja. Pe, ihē a'u. Aja rahā, ma'erehe ihē rehe amō je'ē je'ē my? Je'ē je'ē rahā, katu ym — aja riki amō pandu. (Anī. Jurujar katu wan ame'ē rehe nde erepy'a katu ta me'ē te'e, a'erehe aja epandu ym.)

³¹ Upa ma'e ke pema'e rahā, katu ame'ē ke pema'e. Ma'e ke pe'u rahā, aja tī. Katu ame'ē ke pema'e tī. Aja rahā, Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja amō ta pandu ta.

³² Katu aja pexo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Ame'ē ke upa ngā ukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta tī. Tupā kotyhar ta aja tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta tī.

³³ Ihē aja pexo tī. Upa ihē ama'e ame'ē namō amō ta py'a ke ihē amuhury tar katu. Ihē juehe ajumuhuryha ke ihē ama'e ym. Amō ta ke ihē amuhury tar katu. Aja rahā, a'eta Jesu rehe jurujar katu ta my. Aja rahā, a'eta ke Tupā muhā katu ta.

11

Iākā ke jupyk ame'ē rehe har

¹ (Amō ta ke ihē amuhury tar katu.) A'erehe ihē aja pexo tī. Ihē riki Kirisutu aja ihē axo tī. Amō ta py'a ke ihē amuhury tar katu.

² Ihē apandu ame'ē ke pekwa pekwa pexo, a'erehe: “Pehē katu” aja ihē apandu ta. Ihē amu'e ame'ē ke rehe pehendu katu, a'erehe: “Pehē katu” aja apandu ta tī.

³ Pesarahā! Kirisutu riki upa katu te awa tama'e sawa'e te. Ame'ē ke pekwa, aja ihē aputar. Pe, ixawa'e riki hakeharma'e kapitam. Tupā riki Kirisutumae sawa'e te.

⁴ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Tupā namō sawa'e pandu pandu. Arahā iākā rehe ma'e ke namō jupyk rahā, katu ym. Ejupyk ym. Tupā je'ēha ngā pe pandu pandu rahā, aja tī. Iākā ke ejupyk ym tī. Jupyk rahā, Kirisutu rehe hendu ym, aja mujekwa. Kirisutu sawa'e te aja ym, aja mujekwa.

⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda pe Tupā namō kūjā pandu pandu. Arahā iākā rehe ma'e ke namō jupyk ym rahā, katu ym. Ixawa'e rehe a'e hendu ym, aja mujekwa ngā pe. A'erehe ixawa'e ke a'e muhuxī. (A'erehe mā peja iākā ke jupyk.) Tupā je'ēha ke kūjā pandu pandu rahā, aja tī. Mā peja iākā jupyk tī. Jupyk ym rahā, ixawa'e ke a'e muhuxī tī. Iākā ke kūjā jāpī rahā, huxī aja saka a'e. Iākā jupyk ym rahā, aja tī. Juja katu te riki. Huxī aja a'e ixo tī. (A'erehe mā peja iākā ke jupyk.)

⁶ Iākā rehe ma'e namō kūjā jupyk ym rahā, mā peja iākā ke amō jāpī. Iākā jāpī aja ixo rahā, a'e huxī. Aja rahā, jāpī ym rahā we, mā peja iākā ke jupyk. Tupā je'ēha pandu rahā, jupyk. Tupā namō pandu rahā, aja tī. Jupyk tī.

⁷ Tupā riki sawa'e te. A'e aja sawa'e riki kome'ē wyw keruhū pe kapitā a'e. A'erehe iākā rehe ma'e ke namō jupyk rahā, katu ym. Amō wyr koty te we a'e aja a'e mujekwa ym ta. Amō rehe te'e paraky aja mujekwa ym ta. Kūjā anī. Sawa'e rehe a'e hendu katu, aja mujekwa katu ta me'ē te'e. A'erehe mā peja iākā rehe ma'e namō jupyk.

⁸ Pesarahā! Sawa'e ke Tupā mujā py. A'engi sawa'e ngi ma'e ke jo'ok, pe, ame'ē ke te'e kūjā ke a'e mujā. Kūjā ngi sawa'e ke a'e mujā ym riki.

⁹ Sawa'e pete'e ixo, a'erehe kūjā ke Tupā mujā. Sawa'e namō ma'eha ke kūjā. Kūjā pete'e ixo, a'erehe sawa'e ke a'e mujā my? Anī. Aja ym riki.

¹⁰ A'erehe Tupā je'ēha sawa'e pandu rahā, iākā rehe ma'e ke namō kūjā jupyk. Aja rahā, ixawa'e rehe a'e hendu katu, aja mujekwa katu ngā pe. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha ta usak rahā: “Katu tiki” aja ukwa.

¹¹ Tupā kotyhar ta aja jande jaxo. A'erehe marā ka ym sawa'e jejeha. Kūjā namō ma'eha putar. Marā ka ym kūjā jejeha. Sawa'e namō ma'eha putar a'e tī.

¹² Sawa'e ngi ma'e ke Tupā jo'ok, pe, ame'ē ke te'e kūjā ke a'e mujā. Aja apo kūjā ngi sawa'e uhem. U'ar rahā, ima'e pusu

ngi uhem. Aja rahā, mokōi a'eta jumujā a'eta juehe aja mujekwa. Upa aja riki Tupā mu'am. Aja a'e putar.

¹³ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Tupā namō kūjā pandu pandu rahā, iākā rehe ma'e ke namō jupyk ym rahā, katu my? Ame'ē ke pehē riki pepandu. Pesarahā! Katu ym, aja pekwa.

¹⁴ Sawa'e'a riki puku rahā, muhuxī, aja jakwa jande jupe.

¹⁵ Kūjā'a puku rahā, anī. Puku rahā, a'e katu te aja jakwa jande jupe. I'a riki jupyka ke aja Tupā mujā.

¹⁶ "Aja ym ta" aja amō ta je'ē je'ē tar katu rahā, kuja jō ihē apandu. Jande riki Jesu mondo ame'ē ta ke jande. Jande riki japandu: "Iākā rehe ma'e ke namō kūjā jupyk rahā, katu tiki" aja. Pesarahā! Amō amō henda pe Tupā rehe ipy'a ke jurujar katu ame'ē ta moī moī rahā, aja kūjā ta ixo. Iākā rehe ma'e ke namō a'eta jupyk riki. A'erehe a'eta aja pehē kotyhar ta kūjā ta tī. Jupyk rahā, katu tī.

Jandema'e sawa'e te manōha ke ukwa ukwa uī

¹⁷ Apo amō rehe har ihē apandu ta. Tupā rehe pehē py'a pemoī moī rahā, pepy'a ym pehē juehe pexo. Tupā rehe har pejumu'e katu te we aja ym rī. A'erehe ihē rury ym ihē. Amō ta Tupā rehe ipy'a moī moī tar katu rahā, pemuka'u te'e pehē juehe. A'erehe Tupā rehe ipy'a moī moī katu ym.

¹⁸ Pesarahā! Pehē pejy'ar rahā, amō koty koty pekwa pexo. Aja pehē koty ngi uwyr ame'ē ta pandu ihē pe. Aja nahā my, aja ihē akwa.

¹⁹ [Amō koty koty ukwa ame'ē ta ixo nahā my. Aja rahā, katu ixo ame'ē ta ke amō ta ukwa ta. Ame'ē ke mujekwa ta me'ē te'e.]

²⁰ Pehē pejy'ar rahā, ma'e ke pe'u. Aja jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī my? Anī. Aja ym pehē.

²¹ Pehē pe'u rahā, pe'u te'e. Uhyk py, ame'ē ke pahar riki u'u. Uhyk u'u. A'ejōhar uhyk ame'ē ke mujekwa riki. Nixói ma'e ke. Upa amō ta u'u. A'erehe amō ta iāpū riki. Amō ta kawī ngi ka'u riki. Amō ta myahy riki. Katu ym aja.

²² Pehē rok pehē. Pehē myahy rahā, a'ep pe'u katu. Amō Tupā kotyhar ta ke pemuhuxī. Ma'e nixói te, ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Ame'ē ta uhyk rahā, ma'e u'uha ke nixói. A'erehe ame'ē ta ke pemuhuxī. Katu ym aja. Myja me'ē ihē apandu ta my? Pehē pejy'ar rahā, katu pexo, aja ihē apandu ta my? Anī. Aja ym riki pehē. Katu ym aja.

²³ Pesarahā! Jandema'e sawa'e te mu'e ihē ke. Ame'ē ke pehē pe ihē apandu tī. Jesu, jandema'e sawa'e te rehe huwajan ta ke Jun muhyk werur. Muhyk ym rahā we, ame'ē pytun rahā, mbeju ke Jesu pyhyk.

²⁴ Tupā pe a'e pandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Upa pandu rahā, mbeju ke a'e mopok. Pe, pandu: "Kome'ē riki ihē rete ke. Ihē amanō ta, a'erehe pehē pemanō ym ta. Ihē aja mbeju ke pemopok tī. Aja ihē amanōha ke pekwa pekwa peī" aja Jesu pandu.

²⁵ Aja upa a'eta mi'u u'u rahā, ita rekūi ke a'e pyhyk. Pe, pandu: "Kome'ē riki Tupā panduha pyahu aja saka. Ihē amanō ta, pe, ihē ruwy uhem ta. A'erehe a'e panduha pyahu riki jetehar te ke aja mujekwa. Ita rekūi pe ma'e rykwer pe'u rahā, mā peja ihē amanōha ke pekwa pekwa peī" aja riki Jesu.

²⁶ Aja rahā, kuja pekwa apo. Pejy'ar rahā, mbeju ke pe'u rahā pame katu te: "Ko jandema'e sawa'e te manō" aja pepandu pandu pehē jupe. Ita rekūi pe ma'e rykwer ihī. Ame'ē ke pe'u rahā pame katu te: "Ko jandema'e sawa'e te manō" aja pepandu pandu pehē jupe. A'e jywyr ym rahā we, aja tapijar te'e we pema'ema'e.

²⁷ Mbeju ke u'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har pandu pandu. Aja rahā, jumusarái ha rupi u'u rahā, Kirisutu ke a'e putar ym. Aja a'e mujekwa. Ita rekūi pe ma'e rykwer ke jumusarái ha rupi u'u rahā, aja tī. Kirisutu ke a'e putar ym tī, aja a'e mujekwa tī. Huwy ke a'e putar ym tī, aja mujekwa tī. Katu ym aja.

²⁸ "Ihē py'a juhyk aja me'ē ihē axo" aja amō ukwa py uī. Aja jō rahā, pe, mbeju ke a'e u'u katu. Ita rekūi pe ma'e rykwer ke u'u katu tī. Ipy'a juhyk ym ixo rahā, mā peja a'e u'u ym.

²⁹ Mbeju ke amō u'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har a'e ukwa ukwa uī, aja a'e ukwa. Ita rekūi pe ma'e rykwer u'u rahā, aja tī. Jandema'e sawa'e te manōha rehe har a'e ukwa ukwa uī tī. Aja ukwa ym rahā riki u'u rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta.

³⁰ Pesarahā! Amō ta ukwa ym rahā, u'u. A'erehe ame'ē ta ahy ixo. Amō ta pitu te'e ixo tī. Amō ta manō tī. (Tupā mupyrara riki.)

³¹ "Ihē py'a juhyk aja me'ē ihē axo" aja jakwa py. Pe, mbeju ke jande ja'u. Ma'e rykwer aja tī. Ja'u tī. Aja rahā, jande ke Tupā mupyrara ym ta.

³² "Pehē py'a juhyk ym pexo" aja jande pe Tupā mujekwa. Pe, jande ke a'e mupyrara. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar. Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta namō jande ke a'e mupyrara hū ym ta.

³³ Ihē mu ta! Pesarahā! Pejy'ar rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har pekwa pekwa peī rahā, peharō pehē juehe peī. Uhyk py ame'ē ta ke mā peja amō ta rehe peharō we peī rī. (Haikwer rupi uhyk uwyr; ame'ē ta rehe peharō katu. Pe, pehē johu peteīhar aja pe'u.)

³⁴ Amō myahy rahā, mā peja hok pe a'e u'u. Pe, jy'ar uwyr rahā, u'u hū ym ta. Aja rahā, a'e ke Tupā mupyrara ym ta. Pe, amō we ma'e rehe har ihē apandu tar katu riki. Ame'ē ke pehē rehe ihē ahyk rahā, ihē apandu ta.

12

Ma'e katu ame'ē ke Tupā'ā me'ē, ame'ē rehe har

¹ “Ma'e ke Tupā'ā me'ē, ame'ē rehe har jande pe emujukwa” aja ihē pe paper pinim pemuwy. Ame'ē rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ihē mu ta! Jete har te ke pekwa, aja ihē aputar.

² Yman Tupā rehe pepy'a ym rahā we, tupāran rehe pehē py'a pemoi moī. Ixuwe ym ame'ē ke rehe pehē py'a pemoi moī. Arahā, peka'u te'e riki. Aja pekwa katu.

³ Ipy'a rehe Tupā'ā ihī, ame'ē ke kuja pandu ym: “Jesu riki jaxer ai” aja pandu ym te. Aja marā ka ym panduha. Pe, kuja pandu katu: “Jesu riki ihēma'e sawa'e te. Tupā a'e” aja amō pandu. Aja pekwa katu ame'ē ke ihē aputar.

⁴ Ma'e ke Tupā'ā me'ē. Ame'ē ke amō koty koty a'e me'ē me'ē. Me'ēha riki peteihar jō. Tupā'ā ke a'e.

⁵ Tupāma'e parakyha ke amō ma'ema'e rahā, amō koty koty paraky. Ijar riki peteihar. Jandema'e sawa'e te a'e.

⁶ Tupāma'e parakyha ke amō ma'ema'e rahā, amō ukwa katu te. Amō ukwa we. Amō ukwa katu ym. Me'ēha riki peteihar. Tupā a'e. Ma'ēha ke ma'ema'e katu te rahā, ukwa katuha ke Tupā muwyr ipe. Ma'ēha ma'ema'e we rahā, ukwa we ha ke a'e muwyr ipe tī. Aja a'e me'ē me'ē riki.

⁷ Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta rehe pame katu te pyrātāha ke Tupā'ā muwyr. A'erehe amō ta py'a ke ame'ē ta muhury katu. A'erehe pyrātāha ke Tupā'ā muwyr. Kuja.

⁸ Amō pe pyrātāha ke Tupā'ā muwyr. A'erehe upa ma'e ke ukwa katu te a'e. Tupā aja: “Ko katu.” “Ko katu ym” aja ukwa katu a'e tī. Amō pe Tupā rehe har Tupā'ā mujekwa tī. A'erehe ukwa katu a'e. Mujekwaha riki peteihar. Tupā'ā ke a'e.

⁹ Amō pe pyrātāha ke Tupā'ā muwyr. A'erehe ame'ē riki Tupā rehe amō ta 'ar koty te we jurujar katu. Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu. Pyrātāha muwyr ame'ē ke peteihar. Tupā'ā ke a'e.

¹⁰ Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe marā ka ym amō ma'ēha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe Tupā mujekwa, ame'ē ke a'e pandu pandu katu ngā pe tī. Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe a'e

ukwa katu, kuja: “Tupā rehe har Tupā'ā je'ēha rupi pandu my” ame'ē ke ukwa katu. Anī rahā: “Tupā rehe har Tupā'ā je'ēha rupi pandu ym my” aja ukwa katu. Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe amō awa je'ēha ke a'e pandu. Amō pe pyrātāha ke a'e muwyr tī. A'erehe ame'ē amō awa je'ēha ke amō pandu, ame'ē ke ima'e je'ēha namō mujekwa katu ngā pe. (A'erehe ma'e pandu my, ame'ē ke upa ngā ukwa katu.)

¹¹ Ame'ē pyrātāha muwyr ame'ē ke peteihar jō. Tupā'ā ke a'e. A'e putar, a'erehe pyrātāha ke a'e muwyr muwyr katu ngā pe.

Jande rete riki peteihar aja saka

¹² Kirisutu riki peteihar. Awa ke rehe heta ma'e ke ihī. Ijywa. Ipy. Itymā. Aja heta ihī. Aja jurujar katu ame'ē ta heta ixo. Upa ame'ē ta riki peteihar aja ngā ixo. Awa rete peteihar aja saka. Aja riki Kirisutu tī. Petei a'e. Ixotyhar ta riki heta. Upa ame'ē ta peteihar aja ixo.

¹³ Aja jande tī. Jundéu awa ta ke jande my? Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke jande my? Amō pe te'e paraky ame'ē ke jande my? Amō pe te'e paraky ame'ē aja ym ame'ē ke jande my? Upa jande ke peteihar aja Tupā'ā mu'am. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja mu'am. Upa jande py'a rehe a'e ihī katu. Petei a'e.

¹⁴ Amō rete rehe heta ma'e ke ihī. Petei jō aja ym. Heta ihī. Ijywa. Itymā. Ipy. Heta riki. Awa rete riki peteihar.

¹⁵ Ipy pandu: “Ihē riki awa po aja ym. A'erehe kome'ē retema'e ym ihē” aja. Aja pandu naī. Ame'ē py riki ame'ē retema'e ke.

¹⁶ Inambi pandu: “Ihē riki awa reha aja ym. A'erehe kome'ē retema'e ym ihē” aja pandu naī. Ame'ē reha riki ame'ē retema'e ke.

¹⁷ Amō rehe eha jō ihī rahā, marā ka ym a'e henuha. (Inambi nixói.) Amō rehe inambi jō ihī rahā, marā ka ym a'e hētūha. (Iāpūi nixói.)

¹⁸ Aja ym riki. Amō koty koty ma'e ke amō rete rehe Tupā moī. Eha ke. Inambi ke. Ijywa ke. A'e putar aja a'e moī.

¹⁹ Eha pame katu te rahā, hete nixói ta tipe. Ipy pame katu te rahā, aja tī. Hete nixói ta tipe. Inambi pame katu te rahā, aja tī. Hete nixói ta tipe.

²⁰ Aja ym riki. Amō koty koty ma'e ke hete rehe ihī. Inambi ke. Ijywa ke. Eha ke. Hete riki peteihar. Aja riki Tupā kotyhar ta ke. Heta ixo. Ame'ē ta pe pyrātāha amō koty koty Tupā'ā muwyr. A'erehe ahy ixo ame'ē ke amō mukatu. Amō awa je'ēha ke amō pandu. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu pandu katu. Aja riki. Pe, Tupā kotyhar ta riki peteihar aja ixo ta me'ē te'e.

²¹ Pesarahā! Ipo pe eha: “Nde ke ihē aputar ym” aja pandu. Aja marā ka ym

panduha. Ipy pe iākā: “Nde ke ihē aputar ym” aja pandu. Aja marā ka ym panduha tī. (A'erehe amō Tupā kotyhar pe: “Nde ke ihē aputar ym” aja nde erepandu ym ta me'ē te'e.)

²² Amō we tī. Amō rete rehe ma'e ke pyrātā ym ame'ē ixo, aja amō ukwaha naī. Ame'ē nixói rahā, hete katu ym riki.

²³ Amō rete ke rehe ma'e ke ihī. Ame'ē riki jaxer aja jakwaha naī. Ame'ē ke jande jajupyk. Pe, katu te aja a'e ukwa. Amō rehe amō usak rahā, huxī riki awa. Ame'ē ke jande jajupyk tī. Pe, katu te aja a'e ukwa tī.

²⁴ Amō hete ke rehe usak rahā, katu te aja amō ukwa. Ame'ē ke jupyk ym awa. Huwa ke aja jupyk ym awa. Amō rete ke Tupā mujā rahā, amō ma'e ke jupyk ta me'ē te'e. Ame'ē riki i'ar koty te we katu, aja a'e mujā.

²⁵ Aja rahā, amō koty koty ym ta riki awa rete. Peteihar aja jō ixo. Upa awa retema'e ke ma'ema'e katu a'e juehe.

²⁶ Ijywa riki ahy ixo rahā, upa hete mahy. Ipy ahy ixo rahā, upa hete mahy tī. (A'erehe petei Jesu kotyhar ahy ixo rahā, amō ta pyai tī.) Ijywa namō ma'e ke ma'e rahā, amō pandu: “Nde pyrātā” aja. Aja rahā, upa hete hury katu, ame'ēja saka. Ipy namō ma'ema'e rahā, amō pandu: “Nde pyrātā” aja. Aja rahā, upa hete hury katu, ame'ēja saka tī. Aja petei katu rahā, wetep riki katu tī. Aja Tupā kotyhar ta tī. (Petei hury katu rahā, upa amō ta hury katu tī.) A'erehe amō pe: “Nde ke japutar ym” aja marā ym panduha. Amō ta namō jande juehe katu jande jaxo ta me'ē te'e. Amō ta riki katu ym aja jande jakwa tipe rahā, ame'ē riki katu te aja Tupā ukwa. A'erehe amō riki jaxer aja mā peja pepandu ym. Amō koty koty pekwa ym pexo. Peteihar aja jō pexo katu. (Amō rete rehe har apandu rahā, Tupā kotyhar ta rehe har ihē apandu. A'erehe: “Pehē ke japutar ym” aja pepandu ym. “Pehē katu ym” aja pepandu ym tī.)

²⁷ Upa pehē riki Kirisutu rete aja saka. Petei tei riki Kirisutu retema'e ke aja saka. Amō riki ijywa aja saka. Amō riki ipy aja saka. Amō riki eha aja saka. Aja pame katu te.

²⁸ Tupā kotyhar ta aja tī. Amō amō ta ke Tupā mu'am. Kuja. Jesu mondo ame'ē ta ke aja a'e mu'am py. A'engi Tupā mujekwa, ame'ē ke pandu pandu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi Tupā je'ēha ke mu'e ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi Tupā'āma'e pyrātāha namō ahy ixo ame'ē ta ke mukatu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. Amō ta ke amō namō ma'ema'e katu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. Je'ēha te rupi mondo mondo ame'ē ta ke a'e mu'am tī. Amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ta ke a'e mu'am tī.

²⁹ Pesarahā! Upa katu te Jesu mondo ame'ē ta aja ym. Amō amō aja. Upa katu te Tupā mujekwa, ame'ē ke pandu pandu ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja. Upa katu te marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja.

³⁰ Upa katu te ahy ixo ame'ē ta ke mukatu ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja. Upa katu te amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja. Amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ke ima'e je'ēha namō mujekwa. Upa katu te ame'ē ta aja ym tī. Amō amō aja. Pesarahā! Amō koty koty Tupā kotyhar ta ma'ema'eha.

³¹ Ma'e ke Tupā'ā me'ē me'ē. Amō riki katu te. Amō riki katu. I'ar koty te we katuha, ame'ē ke peputar pexo.

Pesarahā! Kuja riki i'ar koty te we katu te ha ke. Ko amujekwa ta kŷ.

13

Ipy'a katuha ke

¹ Amō awa ta je'ēha ke ihē apandu katu my? Tupā je'ēha rahoha ta je'ēha ke ihē apandu katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym. Ihē apandu, ame'ē riki ma'e tyapuha jō riki. “Pē! Pē! Pē!” aja ita nupā tyapuha jō riki.

Tyapu te'e jō. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

² Tupā mujekwa ame'ē ke ihē apandu pandu katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym. Upa katu te ma'e ke ihē akwa katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Amō ukwa ym ame'ē ke ihē pe Tupā mujekwa my? A'erehe ame'ē ke ihē akwa katu.

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym. (A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

Ihē ajurujar katu te. A'erehe ajurujar katuha namō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'e katu.

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym. Te'e riki ihē axo. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

³ Ima'e ym te ame'ē ta pe upa katu te ihēma'e ke ihē ame'ē me'ē my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Tata pe ihē ke amō hapu my? Aja jukwa. Aja Jesu rehe ajurujar katuha ke ahijar ym, aja ihē amujekwa my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym. Marā ka ym ihē katuha. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

⁴Amō ta rehe japy'a katu rahā, pahar amō ta rehe japarahy ym. Wewe katu japandu ipe. Amō ta rehe japy'a katu rahā, Jajyty'y ym a'eta rehe.

Amō ta i'ar koty te we jande katuha aja ym jakwa. "Katu te ame'ē ke jande" aja jakwa ym jande jupe tī.

⁵Amō ta rehe jande japy'a katu rahā, jaju-muhuxī ame'ē ke jama'e ym.

Jande juehe har jō jakwa jakwa ym jaxo tī.

Amō ta rehe har jakwa jakwa ta jaxo.

Pahar japarahy ym tī.

Amō ta rehe japy'a katu,

A'erehe pahar amō ka'u te'eha ma'eha ke jaharāi.

Pahar jande py'a jamujywywyr ehe.

⁶Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe amō riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, jande rury ym. Japyai riki.

Katu aja amō ixo rahā, jande rury katu ehe.

⁷Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe: "A'e jyty'ym. Jaxer ai a'e" aja ehe har japandu ym.

Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe juehe har Amō pandu rahā, jande jajuruhar katu ehe. Amō riki katu ym rahā, a'e katu wan ta oho, ame'ē rehe jaharō katu jaxo.

Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe jande ke A'e mahy rahā, jande py'ahu te'e jahendu.

⁸Amō ta rehe tapijar te'e japy'a katu jaxo. Ipy'a katuha upa ym ta.

Amō ma'e ke upa ta. Kuja.

Tupā mujekwa ame'ē ke amō ta pandu pandu. Ame'ē panduha ke upa ta.

Amō awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ke

Tupā'ā muwyr amō pe. Ame'ē ke upa ta tī.

Ma'e ukwa katu te ha ke Tupā'ā muwyr amō pe. Ame'ē ke upa ta tī.

Ipy'a katuha anī. Upa ym ta ame'ē.

⁹Ma'e ukwa katu te ha ke Tupā'ā muwyr tipe. Upa katu te ukwa ym awa, ukwa we.

Tupā'ā mujekwa ame'ē ke amō pandu pandu.

Upa katu te a'e mujekwa ym. Mujekwa we mi.

¹⁰Pe, Kirisutu jywywyr rahā, upa katu te ngā ukwa katu te ta kŷ. Pyta we ym ta ma'e ukwa ym ha. Upa katu te Tupā mujekwa, ame'ē ke a'e mujekwa ta jande pe tī.

¹¹Kurumī rahā, ihē je'ēha riki kurumīma'e riki. Ihē axoha riki kurumīma'e. Akwaha riki kurumīma'e.

Apo riki sawa'e ihē axo 'y. A'erehe kurumī ym axo.

¹²Waruwa xi'a rahā, jesak katu ym ma'e. Aja upa katu te Tupā rehe har jakwa katu ym we apo. Waruwa xi'a, ame'ē rehe jesak, ame'ēja saka.

Yman rahā, huwa koty japy'am rahā, ehe har upa katu te jakwa ta kŷ. Apo ihē akwa we riki. Yman rahā, upa katu te ihē akwa katu ta kŷ.

Ihē rehe har upa katu te Tupā ukwa katu apo. Aja yman rahā, upa katu te ehe har ihē akwa katu ta kŷ tī.

¹³Tupā pete'e ixo, ame'ē rehe jajuruhar katu. Inamō jaxo ta tī. Ame'ē angaha ke rehe jaharō katu jaxo. Amō ta rehe japy'a katu tī.

Ame'ē mahapyr riki katu.

Jajuruhar katuha ke.

Jaharōha ke tī.

Japy'a katuha ke tī.

Pesarahā! Amō ta rehe tapijar te'e we jande japy'a katu rahā, ame'ē riki i'ar koty te we katuha.

14

Ma'e ke Tupā'ā me'ē, ame'ē ke amō we Páu mujekwa

¹Amō ta rehe amō ipy'a katu rahā, i'ar koty te we katuha. A'erehe mā peja amō ta rehe pepy'a katu pexo. Ma'e ke Tupā'ā me'ē me'ē katu, ame'ē ke mā peja peputar katu. Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu pandu, ame'ē riki katu te me'ē ke. Ame'ē ke peputar katu te.

²Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, Tupā namō jō a'e pandu katu. Amō ta namō pandu ym. Amō jeje te'e ukwa ym ame'ē ke Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke amō awa je'ēha ke pandu. A'erehe amō ta ukwa ym.

³Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. (A'erehe ukwa katu.) A'erehe mujekwa katu ngā pe ma'e ke. A'erehe Tupā rehe har a'e mujekwa katu ngā pe. A'eta py'a ke a'e mātā, a'erehe Tupā rehe a'eta jurujar katu te we rī. Pyai ame'ē ta ke a'e muhury katu tī.

⁴Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, juehe a'e jumuhury. A'e jeje te'e Tupā rehe jurujar katu te we rī. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. A'erehe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e muhury katu. Upa a'eta Tupā rehe jurujar katu te we rī. A'erehe Tupā mujekwa ame'ē ke pandu rahā, jande je'ēha rupi pandu. Aja rahā, katu te. Upa ukwa katu ta.

⁵Upa pehē riki amō awa ta je'ēha ke pepandu ame'ē ke ihē aputar we. Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu, ame'ē ke ihē aputar katu te. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, katu te ame'ē. Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, katu we ame'ē. Ame'ē amō awa je'ēha ke jande je'ēha rupi amō mujekwa rahā, katu tiki. Mujekwa rahā, upa Jesu kotyhar ta ukwa ta. Aja rahā, hury katu ta.

⁶ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē ahyk rahā, amō awa je'ēha rupi ihē apandu rahā, marā ka ym katuha. Je'ēha pekwa ym ta. Amō we Tupā rehe har pekwa ym ta tī. Mujekwaha nixói, a'erehe pekwa ym ta. Tupā mujekwa ame'ē ke ihē apandu my? Amō we amō we Tupā rehe har ihē apandu my? Tupā'ā mujekwa ame'ē ke apandu my? Ma'e ke amu'e katu my? Upa aja amō awa je'ēha rupi apandu rahā, marā ka ym katuha. Ukwa ym ta, a'erehe katu ym. Jande je'ēha rupi mujekwaha nixói rahā, marā ka ym pehē py'a mātāha. Katu ym aja.

⁷ Je'ēha ukwa ym rahā, kuja saka. Takwar ra'yr aja saka. Peju rahā, tyapu katu ym rahā, awa peju my? Ukwa ym ta amō.

⁸ Tapi'iruhu 'ak ke peju rahā, tyapu katu ym rahā, marā ka ym jawar henduha. So'o mujan ym ta.

⁹ Ame'ēja saka riki. Amō awa je'ēha rupi ma'e ke pepandu rahā, amō ta ukwa ym ta. Je'ēha ukwa ym ta. Hendu tipe.

¹⁰ Kome'ē wyw keruhū rupi awa ta je'ēha heta ihī. Amō koty koty je'ēha ke. Amō awa ta amō koty je'ēha. A'eta pandu rahā, ianam ta ukwa katu riki. Amō awa ta amō koty je'ēha. A'eta pandu rahā, ianam ta ukwa katu ta tī. Aja pame katu te.

¹¹ Pe, amō pandu rahā, pe, ame'ē je'ēha ihē akwa ym rahā, a'e riki amō awa aja akwa katu. Ihē riki amō awa aja a'e ukwa tī.

¹² Pyrātāha ke Tupā'ā muwyr ame'ē ke peputar katu riki. Pe, a'e muwyr rahā, ame'ē namō mā peja Jesu kotyhar ta ke pemu'e katu. Aja rahā, ame'ē ta py'a ke pemātā katu te we ta rī. Aja rahā katu te. (Amō awa ta je'ēha rupi pepandu rahā, amō ta py'a ke pemātā ym ta. Ame'ē katu ym.)

¹³ Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, mā peja Tupā namō epandu: "Ame'ē amō awa je'ēha rupi amō pandu. Ame'ē ke emujekwa katu ihē pe. Aja rahā, amō ta pe ihē amujekwa katu ta tī" aja ianamō epandu. Aja rahā, amō pandu ame'ē ke jande johu jakwa katu ta.

¹⁴ Pesarahā! Tupā namō amō awa je'ēha rupi ihē apandu rahā, Tupā'ā pyrātāha namō ihē apandu. A'erehe ma'e ihē apandu my, ihē atu ihē akwa ym. (Aja rahā, amō ta ukwa ym tī. Katu ym aja.)

¹⁵ Pesarahā! Myja me'ē ihē axo my? Kuja katu te. Tupā'ā pyrātāha namō ihē apandu ta Tupā namō. Ihē akwa katuha namō ihē apandu ta inamō tī. Tupā'ā pyrātāha namō Tupā rehe har ihē ajyngar ta tī. Ihē akwa katuha namō ehe har ihē ajyngar ta tī.

¹⁶ Tupā'āma'e pyrātāha namō Tupā pe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja amō awa je'ēha rupi nde erepandu. A'erehe nde rehe hendu ame'ē ta ukwa ym. Je'ēha ukwa ym. Aja rahā: "Amen, a'e tī" aja marā ka ym panduha.

¹⁷ Katu te ame'ē ke nde erepandu Tupā pe tipe. Hendu ame'ē ta ke ukwa ym. Je'ēha ukwa ym, a'erehe ipy'a ke nde eremātā ym riki. Katu ym aja.

¹⁸ Amō awa ta je'ēha rupi pepandu. Ihē riki pehē 'ar koty te we amō awa je'ēha rupi ihē apandu. A'erehe Tupā pe ihē apandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja.

¹⁹ Jesu kotyhar ta jy'ar rahā, anī. Amō awa je'ēha rupi apandu ym ta. Jande je'ēha ke apandu. Heta ym ihē apandu, ame'ē ke a'eta ukwa katu. Aja rahā, katu tiki. Je'ēha ke ukwa katu. Aja Tupā rehe har ihē amu'e rahā, katu tiki. Māte hū amō awa je'ēha rupi apandu rahā, marā ka ym ngā ukwaha. Je'ēha ukwa ym. Aja rahā, amō we Tupā rehe har amu'e ym. Katu ym aja. A'erehe amō awa je'ēha rupi apandu ym ta.

²⁰ Ihē mu ta! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, ta'yn ta aja pexo. (Aja rahā, ta'yr mi pema'e.) Pehē pekwa anī. Tuwete aja pexo. Aja rahā, amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā: "Mā! Katu" aja pepandu ym ta.

²¹ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu:

"Jundēu awa ta! Ihē kotyhar ta ke pehē. Pehē pe amō sawa'e ta ke ihē amondo ta.

Amō awa je'ēha rupi pehē pe a'eta pandu ta. Pehē namō ame'ē ta pandu tipe. Anī. Ihē rehe pehendu ym riki" aja Tupā pandu.

(Amō awa ta ke Tupā muwyr. Ame'ē ta amō awa je'ēha rupi pandu. Tupā putar, ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e.)

²² Aja apo tī. Amō awa je'ēha rupi amō ta pandu. Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e. Ame'ē kuja mujekwa. Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, jurujar ym ame'ē ta hendu. Pe, a'eta kuja ukwa: "Mā! Tupā'āma'e pyrātāha namō ame'ē ta pandu" aja ukwa. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta anī. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. A'erehe kuja ukwa: "Mā! Tupā'āma'e pyrātāha namō ame'ē ta pandu" aja ukwa. Jurujar ym ame'ē ta anī. Aja ukwa ym.

²³ Jesu kotyhar ta jy'ar rahā, upa riki amō awa je'ēha rupi pandu u'am. Arahā ame'ē je'ēha ukwa ym ame'ē ta ixe uwyr rahā, pehē riki peka'u te'e aja a'eta ukwa. Jurujar ym ame'ē ta ixe uwyr rahā, aja tī. Peka'u te'e aja ukwa tī.

²⁴ Tupā mujekwa ame'ē ke upa riki pandu u'am rahā, jurujar ym ame'ē ke ixe uwyr. Tupā rehe har ukwa ym ame'ē ke ixe uwyr tī. Upa ame'ē ke hendu rahā, ukwa ta. Pe, a'e pandu: "Mā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e, aja ihē akwa. Ihē ke Tupā mupyrara ta, aja ihē akwa tī" aja pandu ta.

²⁵ Pe, ma'e ka'u te'eha ke ipy'a pe a'e ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke a'e ukwa ta a'e jupe. Aja

rahā, ipy'a ke Tupā koty a'e muruwak ta. Pe, Tupā rehe ipy'a ke moī moī ta. A'e pandu: "Jetehar te ke. Ihē akwa apo 'y. Apo pehē namō Tupā ixo katu" aja riki.

Myja Jesu kotyhar ta ixo katu my

²⁶ Ihē mu ta! Pehē pejy'ar rahā, myja me'e pexo katu my? Ame'e ke ihē amujekwa ta apo 'y. Pejy'ar rahā, mā peja jurujar katu ame'e ta py'a ke pemātā katu. Peteī teī ebandu katu. Amō riki Tupā rehe har jyn-gar. Amō riki ehe har mu'e katu. Amō riki ma'e ke Tupā mujekwa ame'e ke mu'e katu. Amō riki amō awa je'ēha rupi pandu. Ame'e ke hendu ame'e ta pe amō riki mujekwa katu. Aja rahā, upa ukwa ta. Pejy'ar rahā, aja peteī teī pandu rahā, katu tiki.

²⁷ Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, mahapyr sawa'e ta pandu. Mokōi sawa'e ta pandu rahā, katu tī. Ko peteī sawa'e pandu. A'e upa pandu rahā, amō pandu. Aja pema'e. Pe, amō riki ame'e amō awa je'ēha ke jande je'ēha rupi mujekwa katu ta me'e te'e. Hendu ame'e ta pe mujekwa katu. Jande je'ēha rupi mujekwa katu. Aja rahā, johu upa ukwa katu ta.

²⁸ Pe, amō mujekwa ame'e ke nixōi rahā, amō awa je'ēha rupi pandu tar katu, ame'e ke mā peja ebandu ym. Jeje ejupandu jupe. Tupā namō jō ebandu tī.

²⁹ Jande je'ēha rupi Tupā mujekwa ame'e ke amō pandu rahā, mahapyr sawa'e ta jō pandu. Mokōi sawa'e ta pandu rahā, katu tī. Pe, upa hendu ame'e ta pandu a'eta jupe: "Tupā mujekwa ame'e ke a'e mujekwa my" aja riki.

³⁰ Pe, amō pandu u'am rahā, ma'e myrandu ke amō pe Tupā mujekwa. Aja rahā, ame'e ke pandu apo 'y. Pandu u'am ame'e ke mā peja eputu'u. Ewapyk.

³¹ Pehē peputar rahā, upa pehē riki Tupā mujekwa ame'e ke pepandu katu. Peteī pandu. Pe, upa pandu rahā, amō riki pandu. A'e upa pandu rahā, amō riki pandu. Aja pame katu te. Aja rahā upa hendu ame'e ta ukwa katu ta. Aja Tupā rehe har upa ngā ukwa katu te we ta rī.

³² Tupā mujekwa, ame'e ke amō pandu rahā, myja rahā pandu my, ame'e ke mā peja ekwa katu. Myja rahā, putu'u my, ame'e ke mā peja ekwa katu tī.

³³ A'erehe pejy'ar rahā, johu pepandu rahā, tyapu hū, ame'e ke Tupā putar ym. Anī. Peteī teī pandu, aja a'e putar katu.

Tupā kotyhar ta jy'ar rahā,

³⁴ kūjā ta ma'e ke pandu ym rahā, katu tiki. Jy'ariha renda pe ixo rahā, mā peja pandu ym riki. "Ngā jy'ar rahā, kūjā riki kapitā aja ym ta" aja jundéu awa ta je'ēha mujekwa.

³⁵ Ma'e ke kūjā ta ukwa tar katu rahā: "Myja my?" aja jy'ariha renda pe pandu ym.

Hok pe jywyr oho rahā, ixawa'e pe pandu: "Jy'ariha renda pe ma'e a'eta pandu my?" aja riki. Jy'ariha renda pe pandu rahā, katu ym ta tiki.

³⁶ Pehē riki Korin ok ta pe har ta ke. Pehē riki Tupā je'ēha ke pepandu py my? Anī riki. Pehē pe jō Tupā je'ēha ke amō ta pandu my? Anī riki tī. A'erehe: "Katu te jande" aja pekwa pekwa ym pehē jupe.

³⁷ Pehē ngi har amō ta riki Tupā mujekwa ame'e ke pandu pandu. Amō ta riki pyrātāha namō ma'eha ke Tupā ā muwyr, ame'e ke namō ixo. Aja rahā, ihē amupinim ame'e riki jandema'e sawa'e te je'ēha ke, aja ame'e ta ukwa ta me'e te'e.

³⁸ "Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi Páu mupinim ym" aja amō pandu rahā, mā peja pete'e ixo.

³⁹ Ihē mu ta! Tupā mujekwa ame'e ke pepandu pandu. Mā peja ame'e ke peputar katu te. Amō ta amō awa ta je'ēha rupi pandu tar katu rahā: "Mā peja ebandu ym" aja pepandu ym ime.

⁴⁰ Pehē pejy'ar rahā, johu upa katu te pepandu pandu rahā, tyapu hū. Aja ym pexo. Anī. Peteī teī ebandu katu.

15

Kirisutu kwera katu uhem

¹ Ihē mu ta! Mā peja myrandu katu rehe har pekwa pekwa pexo. Ymaniwe ame'e ke pehē pe ihē apandu pandu. Pe, pejurujar katu ehe. Aja pexo apo rī.

² Ame'e myrandu katu ke pehē pe ihē apandu pandu. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe rahā, pehē ke Tupā muhā katu ta. Te'e pejurujar rahā, pehē ke Tupā muhā ym ta.

³ Myrandu katu ke ihē ahendu, ame'e ke pehē pe ihē apandu pandu. Ame'e riki amō panduha 'ar koty te we katuha. Kuja riki. Ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'ema'e. Ame'e ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manō. Tupā je'ēha rehe amō mupinim, aja a'e ma'e.

⁴ Itakwar keruhū rupi a'e ke amō ta mou raho. Mokōi ukwer rahā, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Tupā je'ēha amō mupinim, aja ma'e.

⁵ Upa kwera katu uhem rahā, Petu pe a'e jumujesak. A'engi jumu'eha ta pe a'e jumujesak tī. Awa py mokōi hetaha ta pe.

⁶ A'engi ymaniwe inamō ixo ame'e ta pe a'e jumujesak tī. Heta ame'e ta pe. Kuja, 500 hetaha ta pe a'e jumujesak. Peteī wera rahā, 500 hetaha ta usak ehe. Upa tate ame'e ta ixo we rī. Amō ta manō riki.

⁷ A'engi Tian pe a'e jumujesak tī. A'engi upa a'e mondo ame'e ta pe a'e jumujesak tī.

⁸ A'engi ihē pe a'e jumujesak tī. Ihē katu ym ihē jupe ihē tipe. Ihē pe a'e jumujesak tī. Ihē riki a'ejōhar aja saka.

⁹ Amō Jesu mondo ame'ē ta riki ihē 'ar koty te we katuha. Ihē riki iwyr koty te'e we katuha. Jesu kotyhar ta ke ihē amupyrara hū axo, a'erehe ihē riki Jesu mondo ame'ē ke aja ihē apandu ym ta tipe ihē juehe har.

¹⁰ Anī. Ihē rehe Tupā usak katu. A'erehe Jesu mondo ame'ē ke ihē tī. Te'e riki aja ym. Amō Jesu mondo ame'ē ta 'ar koty te we ihē aparaky katu. Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, ame'ē parakyha ke. Ihēma'e pyrātāha namō ame'ē ihē ama'ema'e my? Anī. Aja ym. Tupāma'e pyrātāha namō ima'e je'ēha ke ihē apandu pandu katu.

¹¹ Amō Jesu mondo ame'ē ta riki myrandu katu ke pandu pandu. Ihē riki apandu pandu tī. Juja katu te riki. Ame'ē rehe pejurujar katu tī.

Kwera katu uhem ame'ē rehe har

¹² Jande japandu: "Kirisutu manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem" aja riki. Aja rahā: "Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym ta" aja marā ka ym pepanduha.

¹³ Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym, ame'ē riki jete har te rahā, Kirisutu ke a'e mukwera ym tī.

¹⁴ Pe, Kirisutu ke a'e mukwera ym rahā, Kirisutu rehe har marā ka ym japandu pandu. A'e kwera ym rahā, a'e nixói, a'erehe marā ka ym pejurujariha ehe.

¹⁵ Amō we tī. Tupā rehe har te'e jande japandu tī. Jande japandu: "Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem" aja riki. Pe, manō ame'ē ta ke a'e mukwera ym ta rahā, te'e japandu ehe har. Aja ngā pe jamujekwa. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym ta, ame'ē riki jete har te rahā, Kirisutu ke a'e mukwera ym tī.

¹⁶ Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym ta rahā, Kirisutu ke a'e mukwera ym tī.

¹⁷ Kirisutu ke a'e mukwera ym rahā, pejurujar katu naī. Peka'u te'e riki. Peka'u te'eha ke pema'ema'e. A'erehe pamanō rahā, mupyrara renda pe peho ta.

¹⁸ Amō we tī. Jesu kotyhar ta manō. Ame'ē ta riki mupyrara renda pe ixo apo 'y.

¹⁹ Kome'ē wyy keruhū pe jande jaxo rahā jō riki Kirisutu rehe jajurujar katu. Jamanō rahā, ixoty jaho ym rahā, jande pe amō ta pandu: "Mā! Te'e pejurujar naī" aja. Upa amō ta 'ar koty te we japyaiha. Katu ym aja.

²⁰ Anī. Pesarahā! Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem 'y. Ame'ē riki jete har te ke. Kirisutu ke a'e mukwera rahā, manō ame'ē ta ke a'e mukwera ta tī, aja a'e mujekwa katu.

²¹ Peteī riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e. (Anā ke a'e.) A'erehe upa katu te jamanō ta. Aja tī. Peteī Tupā mukwera katu. (Kirisutu ke

a'e.) A'erehe upa katu te jamanō rahā, upa katu te jande ke Tupā mukwera katu ta tī.

²² Anā rainō ta ke jande. A'erehe upa katu te jamanō ta. Jande riki Jesu kotyhar ta ke tī. A'erehe jande ke Tupā mukwera katu ta tī.

²³ Ngā ke Tupā mukwera rahā, ka'u te'eha rupi ym ta. Anī. Katu ta. Kirisutu ke a'e mukwera py. Pe, Kirisutu jywyr rahā, ixotyhar ta ke Tupā mukwera katu ta tī.

²⁴ A'engi 'ar rehe angaha uhyk katu ta. Arahā ājā tama'e pyrātāha ke Kirisutu muputu'u katu te ta. Upa katu te huwajan ta ke a'e muputu'u ta tī. Upa rahā, Tupā pe Kirisutu pandu ta: "Papa! Ne jō riki kapitā keruhū te apo 'y" aja riki.

²⁵ Upa katu te huwajan ta ke Tupā muputu'u ta tī. Aja rahā, upa ame'ē ta Kirisutu rehe hendu katu ta. Huwajan ta ke Tupā muputu'u ym rahā we Kirisutu riki kapitā keruhū rī.

²⁶ Amō manō rahā, ame'ē manōha riki awa ruwajan aja saka we rī. Ame'ē ke a'ejōhar Tupā mukanim ta. Aja rahā, manō ym te ta awa.

²⁷ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Kirisutu rehe upa katu te ngā ke Tupā muhendu katu ta. Aja rahā, upa katu te hendu katu ta ehe." Upa katu te aja pandu rahā, Tupā jō anī. A'e riki upa katu te amō ta ke muhendu katu ta. Kirisutu rehe muhendu katu ta.

²⁸ Aja rahā upa katu te hendu katu ta ehe. Kirisutu rehe upa katu te ngā ke Tupā muhendu katu rahā, Tupā pe ta'yr pandu ta:

—Papa! Nde rehe ihē ahendu katu ta tī — aja ipe.

Aja rahā, Tupā riki upa katu te ma'e kapitā keruhū te riki. A'e jō riki kapitā keruhū te.

²⁹ Pesarahā! Amō ta ke amō mujahuk riki. Aja rahā, y ngi uhem rahā, kwera katu uhem, aja mujekwa. Manō ame'ē ta kwera ta, aja panduha saka. Pe, amō ta pandu naī: "Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym ta" aja naī. Ame'ē jete har te rahā, mujahuk ym ta tipe. Anī. Tapijar te'e we pemujahuk riki. Aja rahā, ngā ke Tupā mukwera ta, aja pemujekwa.

³⁰ Jande aja tī. Māte we jaxo. Tapijar te'e we aja jaxo. Anī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym rahā, ihē ke mukwera ym ta tī. A'erehe ihē amanō tar ym.

³¹ Ihē mu ta! Pesarahā! Wera rahā pame katu te amō ta ihē ke jukwa tar katu. Tapijar te'e we jukwa tar katu. (Anī. Akyje ym ingi. Ihē ke Tupā mukwera katu ta, aja akwa katu. A'erehe ihē akyje ym ingi.) Ame'ē riki jete. Kuja jete har te tī. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu, a'erehe ihē rury katu ihē axo. Amō we tī. Jesu kotyhar ta ke

pehê, a'erehe aja ihê rury katu axo. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

³² Ko Ese ok ta pe ihê axo. Amô ta ihê rehe parahy riki. So'o jarô ame'ê ta aja saka. Ihê ke ame'ê ta mupyrara rahâ, ihê py'ahu te'e ahendu axo. Anî. Manô ame'ê ke Tupâ mukwera ym rahâ, marâ ka ym katuha. Manô ame'ê ke Tupâ mukwera ym rahâ, amô mupinîha aja jaxo ta tipe. Kuja:

—Koî jamanô ta, a'erehe mâ peja ja'u te'e jaxo. Jajumuhury katu jande juehe jaxo apo 'y — aja riki yman amô mupinim.

³³ Anî. Aja mâ peja ym pexo. “Katu ym ame'ê namô amô ixo rahâ, a'e katu ym wan ta tî.” A'erehe mâ peja peka'u te'e ym pexo.

³⁴ Pehê py'a pemupak! Aja rahâ, manô ame'ê ta ke Tupâ mukwera katu ta, aja pekwa katu ta kÿ. Pemuka'u te'e ym, aja rahâ, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta, aja pexo ta kÿ. Pehê namô amô ta ixo. Tupâ rehe har ukwa ym ame'ê ta. Katu ym aja. A'erehe pehê ngi ihê ruxî.

Kwera rahâ, awa rete myja me'ê ta my

³⁵ Amô pandu my:

—Myja me'ê manô ame'ê ke Tupâ mukwera ta my? Hete nixói riki. Myja me'ê awa rete my tî — aja.

³⁶ Mâ! Pekwa ym. Pesarahâ! Ma'e ra'î te'e hywōi ym. Pejytym ym rahâ, hywōi ym.

³⁷ Pehê pejytym ame'ê ke ma'e ra'î te'e. Ahúí aja me'ê ha'î nahâ my. Amô ma'e ra'î nahâ my. Pesarahâ! Ha'î ke pejytym. I'y ke anî.

³⁸ Ma'e ra'î hywōi rahâ, i'y ke uhem. Tupâ putar, aja me'ê i'y ke. Ma'e ra'î ngi i'y uhem. Amô ma'e ra'î ngi amô koty i'y uhem. Amô ma'e ra'î ngi amô koty i'y uhem. Aja pame katu te. (Ame'êja saka jande rete tî. Tupâ mukwera rahâ, amô koty jande rete uhem ta tî.)

³⁹ Awa rukwer riki so'o rukwer aja ym. Amô koty riki. Ma'ewyra rukwer amô koty tî. Pira rukwer amô koty tî. Upa juja ym.

⁴⁰ Ywa pe ma'e ke ixo. Kome'ê ywy keruhû pe ma'e ke ixo tî. Ywa pe har ta amô koty katuha. Kome'ê ywy keruhû pe har ta amô koty katuha tî.

⁴¹ Warahy hendy katu. Jahy hendyha amô koty weraha. Jahy rata hendyha amô koty hendyha a'e tî. Heta jahy rata ihî tî. Upa ame'ê hendyha amô koty koty hendyha.

⁴² Aja ta tî. Manô ame'ê ta ke Tupâ mukwera rahâ, awa rete amô kotyhar. Awa rete ke amô jytyim rahâ, inem ta oho. Pe, manô ame'ê ke Tupâ mukwera rahâ, ame'ê inem ym te ta. Uhâ te hû ta ixo.

⁴³ Awa rete ke amô jytyim rahâ, awa rete jaxer. Pitu te'e ame'ê ke ame'ê. Tupâ mukwera rahâ, awa rete katu te. Pyrâtâ katu te.

⁴⁴ Awa rete ke amô jytyim rahâ, manô ame'ê ke jytyim. Hete riki. Tupâ mukwera

rahâ, amô kotyhar uhem. Tupâ'â me'ê, ame'ê ke uhem. Pesarahâ! Kome'ê ywy keruhû pe awa rete ixo. Ywa pe amô kotyhar ixo. Tupâ'â me'ê, ame'ê ke ixo.

⁴⁵ Kuja Tupâ je'êha rehe panduha ihî: “Anâ sawa'e py. Kome'ê ywy keruhû pe har hete ke Tupâ me'ê ipe, aja riki.” Amô Anâ ixo. A'ejôhar ame'ê ke aja japandu. A'e Kirisutu. A'e riki awa ke muhâ katu.

⁴⁶ Kome'ê ywy keruhû pe har hete ke uhem py. A'engi amô kotyhar hete ke Tupâ muhem ta. Tupâ'â me'ê, ame'ê ke uhem ta.

⁴⁷ Anâ sawa'e py tî. Ywy ke te'e a'e ke Tupâ mujâ. A'erehe kome'ê ywy keruhû pe har ke a'e. Amô Anâ rehe har a'ejôhar ame'ê ke aja japandu. Kirisutu a'e. A'e riki ywa ngi uwyr. A'erehe ywa pe har ke a'e.

⁴⁸ Ywy ke te'e Anâ Tupâ mujâ. Anâ aja kome'ê ywy keruhû pe har ta tî. A'erehe manô ta. Ywa ngi amô wyjy uwyr. Kirisutu a'e. Kirisutu aja ixotyhar ta tî. A'erehe manô ym te ta tî.

⁴⁹ Ywy ke te'e Tupâ mujâ ame'ê ke aja jande jaxo tî. Yman rahâ, ywa ngi wyjy uwyr ame'ê ke aja jande jaxo ta tî.

⁵⁰ Ihê mu ta! Pesarahâ! Ihê amujekwa ta pehê pe apo 'y. Tupâ ixo ame'ê pe manô ame'ê ta oho ym te ta. Ma'e inem ame'ê ta marâ ka ym Tupâ namô pytaha. (A'erehe jande rete amô koty uwak ta me'ê te'e.)

⁵¹⁻⁵² Ihê rehe pehendu katurahâ! Yman ukwa ym awa. Ame'ê ke ihê amujekwa ta pehê pe apo 'y. Jande ngi har amô ta manô ta. Upa jande jamanô ym ta. Tupâma'e jumi'a tyapu ta. A'ejôhar tyapu rahâ, pahar amô koty jande rete ke Tupâ muruwak ta. Eha ke amô jupimi, aja pahar te muruwak ta. Jumi'a tyapu rahâ, manô ame'ê ta ke Tupâ mukwera ta. Pe, manô ym te ta tî. Pe, upa jande rete ke amô koty Tupâ muruwak ta.

⁵³ Awa manô rahâ, inem ta. Ame'ê ke Tupâ muruwak ta me'ê te'e. Aja rahâ, inem ym te ta. Manô ame'ê ta ke a'e muruwak ta me'ê te'e tî. Aja rahâ, uhâ te hû ta ixo.

⁵⁴⁻⁵⁵ Upa aja rahâ, inem ame'ê ke Tupâ muruwak ta. Aja rahâ, inem ym te ta. Aja rahâ, Tupâ je'êha rehe amô mupinim. Aja uhÿk ta.

Manô ym te ta awa apo 'y. Uhâ te hû ta awa ixo.

Manô ym te ta awa apo 'y. Upa Tupâ mukwera katu riki.

Manô ym te ta awa apo 'y. A'erehe marâ ka ym jande ke mupyaiha.

⁵⁶ Ma'e ka'u te'eha ke amô ma'ema'e. A'erehe a'e manô riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke my? Ame'ê ke Moise je'êha riki mujekwa katu ngâ pe.

⁵⁷ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te manô. Upa jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe inamô jaxo rahâ,

jamanō ym te ta 'y. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe japandu katu.

⁵⁸ Ihē mu ta! Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Mā peja Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Mā peja jandema'e sawa'e te rehe tapijar te'e we peparaky pexo. A'e putar ame'ē ke pema'ema'e rahā, ame'ē riki pehēma'e parakyha ke. Ima'e parakyha rehe pema'ema'e rahā, ma'e katu ame'ē ke pehē pe a'e me'ē me'ē ta, aja pekwa. (Pehē ke a'e mukwera katu ta muhem kŷ.)

16

Jesu kotyhar ta ngi tamatarer ke matyr

¹ Tamatarer matyriha rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'ē rehe har paper pinim ihē pe pemuwyr. Pesarahā! Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe ihē apandu, aja pema'ema'e tī. Kuja. "Jundēi ywy rupi Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō amō ta ima'e ym te ma'e ke. Ame'ē ta pe mā peja tamatarer ke pemondo. Pehē pematyr, ame'ē ke pemondo" aja ihē apandu ngara ywy pe har ta pe.

² Nomin pame katu te tamatarer ke pemupyta. Ta'yr mi pehē pame katu te pemupyta. Pehē peparakyha namō heta pepyhyk rahā, heta we pemupyta. Heta ym pepyhyk rahā, heta ym pemupyta. Aja pame katu te. Aja me'ē pehē rehe ihē ahyk ym rahā we, pematyr.

³ Pe, pehē rehe ihē ahyk rahā, ame'ē tamatarer ke Jerusārē ok ta pe ihē amondo ta. Pehē pepandu ame'ē sawa'e ta namō ihē amondo ta. Sawa'e rehe har paper rehe ihē amupinim ta tī. Aja rahā, Jerusārē ok ta pe har ta ukwa katu ta a'eta rehe har tī.

⁴ Heta tamatarer ke pematyr rahā, sawa'e ta namō ihē araho ta tī. Aja rahā, sawa'e ta ihē namō oho ta tī.

Pāu rehe har

⁵ Masendo ywy rupi ihē aho py ta. A'engi pehē koty ihē aho ta. Masendo ywy rupi ihē aho ta me'ē te'e.

⁶⁻⁷ Pehē koty ihē ahyk rahā, pehē namō ihē apyta we ta nahā my. Aman ndy'ar rahā, apyta ta nahā my. Pahar pehē ngi ihē aho ym ta rī. Tupā putar rahā, pehē namō ihē apyta katu we ta rī. Pe, a'ewan asak rahā, pehē ngi ihē aho ta tī. Myp ihē aho ta my? Akwa ym rī. Ihē aho rahā, ihē pe ma'e ke peme'ē ta, aja ihē akwa.

⁸ Se Ese ok ta pe ihē apyta we ta rī. Penteko 'ar upa rahā, sengi ihē aho ta.

⁹ Se Tupā rehe har ihē amu'e mu'e hū axo. Pe, ame'ē ke amō ta putar ym riki. Ihē ruwajan ta aja saka.

¹⁰ Pehē rehe Timo uhyk rahā, pahar ipo ke pepyhyk pyhyk katu te ingi. Pehē rok pe pemupyta katu. Ihē aja Tupā rehe a'e

paraky ixo tī. Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu, ame'ē riki ima'e parakyha.

¹¹ A'erehe: "Jaxer a'e" aja ym pekwhaha ehe har. Pehē ngi a'e oho rahā, ma'e ke peme'ē katu ipe. A'e putar ame'ē ke peme'ē ipe. Aja rahā, ihē rehe a'e uhyk katu ta. A'e uhykiha rehe ihē aharō axo. Imu ta namō a'e uhyk ta. Jurujar katu ame'ē ta ke a'eta.

¹² Apor rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ihē apandu pandu ipe: "Korin ok ta pe har ta rehe esak eho. Jande mu ta namō eho. Jesu kotyhar ta rehe esak eho" aja riki. A'e pandu: "Apo anī ta rī" aja a'e. A'e ukwa rahā, pehē koty a'e oho ta.

Je'ēha a'ejōhar

¹³ Pehē ruwajan ta aja me'ē pewe ixo. Pekwa katu pexo. Aja rahā, pehē ke a'eta muka'u te'e ym ta. Aja rahā, Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Pehē ruwajan ta ngi pekyje ym pexo. Pehē py'a ke pemātā katu.

¹⁴ Upa ma'e ke pema'ema'e rahā, amō ta rehe pepy'a katu pexo.

¹⁵ Esete rehe har pekwa katu. Ianam ta rehe har aja tī. Pekwa katu tī. Ngere ywy pe Jesu rehe jurujar katu py ame'ē ta ke a'eta. Pe, Tupā kotyhar ta namō ma'e ke a'eta ma'ema'e katu. Ihē mu ta! Ihē apandu pehē pe.

¹⁶ Ame'ē ta rehe pehendū katu. Ame'ē ta aja amō ta ixo tī. Tupā kotyhar ta namō ma'e ke ma'ema'e katu tī. Ame'ē ta rehe pehendū katu tī.

¹⁷ Se Esete uhyk riki. Potuna aja tī. Akái aja tī. A'eta uhyk, a'erehe ihē rury katu axo. Se ihē namō pexo ym, a'erehe ihē py'a pemātā ym. A'erehe Esete ta riki ihē py'a ke mātā katu.

¹⁸ A'erehe ihē ke a'eta muhury katu. Pehē ke a'eta muhury katu, aja ihē ke muhury katu tī. Katu ame'ē ta ke a'eta, aja ihē apandu.

¹⁹ Asia ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Katuha ke a'eta mondo ixo pehē pe. Ak mondo ixo tī. Piriisi mondo ixo tī. A'eta rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ē ta katuha ke mondo ixo tī.

²⁰ Se Jesu kotyhar ta ixo. Upa a'eta katuha ke mondo ixo pehē pe tī.

Pehē pejuman juman pehē juehe. Aja pepy'a katu pehē juehe pexo aja pemujekwa ngā pe.

²¹ Ko ihē po pe te'e ihē riki paper pinim ihē amupinim āi. Ihē Pāu. Katuha ke pehē pe ihē amondo axo tī.

²² Jandema'e sawa'e te rehe amō ipy'a ym rahā, mā peja ame'ē ke Tupā mupyrrara. Mā peja jandema'e sawa'e te pahar jywyr.

²³ Mā peja Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu pehē rehe.

²⁴ Upa jande riki Jesu Kirisutu kotyhar ta
ke. A'erehe pehē rehe ihē apy'a katu tī.
Upa.

Korin ok ta pe har ta pe Páu mupinim Mokõihar ke

Páu kome'ë paper ke mupinim tí. Korin ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke mondo. Mokõihar ke.

Paper pinim a'e mondo py. Ame'ë rehe: "Pehendu katu" aja Páu mupinim. Amõ ta pandu: "Páu jande ke muka'u te'e" aja pandu naí. "Aní. Amuka'u te'e ym" aja Páu mujekwa katu.

Korin ok ta pe har ta rehe a'e ipy'a katu, a'erehe pyrara hũ a'e ixo, aja mujekwa. Aja myrandu katu ke Páu pandu pandu ngã pe. Pyrara hũ ixo, a'erehe ipy'a katu ngã rehe aja a'e mujekwa katu.

Korin ok ta pe Jesu kotyhar har ta ixo ame'ë ta pe Páu mupinim tí

¹⁻² Pehë riki Tupã kotyhar ta ke. Korin ok ta pe har ta ke pehë. Ihë Páu. Ko pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Timo ihë namõ ixo. Jande mu aja a'e. Tupã kotyhar ta Ngere ywy pe ixo. Upa katu te ame'ë ta pe paper pinim jamondo jaxo tí. Tupã putar, a'erehe ihë pe Jesu Kirisutu pandu kwe:

—Nde ke ihë amondo axo. Ihë rehe har nde erepandu pandu ta ereho — aja Kirisutu pandu.

Mã peja pehë rehe Tupã, jande pái keruhũ ipy'a katu te hũ. Mã peja Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te aja tí. Ipy'a katu te hũ tí. Mã peja pehë py'a ke Tupã muhury katu tí. Mã peja Jesu Kirisutu aja tí. Muhury katu tí.

Japyrara jaxo rahã, jande py'a ke Tupã mâtã katu

³ Jande rehe Tupã pyrara usak. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke. Jande pái keruhũ tí. Upa jande py'a ke a'e mâtã katu, a'erehe mã peja japandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja.

⁴ Upa katu te mäte jakwaha aja jaxo rahã, jande py'a ke a'e mâtã katu. Aja rahã, amõ ta riki mäte ukwaha aja ixo rahã, ame'ë ta py'a ke jande jamâtã katu tí. Jande py'a ke Tupã mâtã, aja amõ ta py'a ke jamâtã katu tí.

⁵ Kirisutu pyrara hũ kwe. Ixotyhar ta ke jande, a'erehe a'e aja jande tí. Japyrara jaxo tí. Inamõ jande juehe katu jande jaxo, a'erehe jande japyrara rahã, jande py'a ke Tupã mâtã katu.

⁶ Myrandu katu ke japandu pandu. A'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Pejuruar katu ehe, a'erehe pehë ke Tupã muhã katu. A'erehe pehë pepyrara aja pexo rahã, pehë py'a ke a'e mâtã katu tí. Jande py'a ke a'e mâtã rahã, pehë py'a ke a'e mâtã katu ta tí, aja pekwa katu. Pehë pe

pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe pehë py'ahu te'e pehendu. Jande aja pehë pepyrara pexo rahã, pehë py'ahu te'e pehendu tí.

⁷ A'erehe pejuruar katuha ke pehijar ym ta, aja jakwa katu. Jande aja pepyrara pexo rahã, jande aja pehë py'a ke Tupã mâtã katu ta tí. Aja jande jakwa katu.

Pyraraha te hũ ngi Páu ke Tupã muhem

⁸ Jande mu ta aja pehë! Pesarahã! Asia ywy pe jande jaxo rahã, mäte jakwaha. Ame'ë ke pekwa aja japutar. Asia ywy pe jande ke ngã mupyrara hũ. Mahy hũ tí. A'erehe jajupandu jande jupe: "Jande jamanõ ta" aja jande jupe naí.

⁹ Mäte jakwaha, a'erehe: "Páu ta manõ ta me'ë te'e" aja amõ ta pandu, aja jaxo. Aja rahã, marã ka ym jande te'e jahemiha ingi, aja jakwaha. Tupã jõ riki jande ke muhem ta ingi, aja jakwa katu. A'e riki ngã ke mukwera katu ame'ë ke a'e.

¹⁰ Jamanõ ta, aja jakwaha. Aní. Ame'ë ngi jande ke Tupã muhem riki. Jete! Muhem ta ký tí. Tapijar te'e we jande ke a'e muhem ta ký tí, ame'ë ke jakwa katu tí. (Ame'ë ke pekwa katu tí, aja japutar.)

¹¹ Pe, jande namõ ma'e ke pema'ema'e ta tí. Kujã. "Pyraraha ngi Páu ta ke emuhem" aja jande rehe har Tupã namõ pepandu pandu rahã, jande namõ ma'e ke pema'ema'e katu tí, ame'ëja saka. Heta ngã jande rehe har Tupã namõ pandu pandu ame'ë ke a'e muwyr ta jande pe. Jande rehe a'e usak katu ta, a'erehe: "Páu ke Tupã mupoir" aja ngã ukwa rahã, Tupã pe ngã pandu ta: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja riki.

Te'e Páu pandu ym

¹² (Pehë ngi har amõ ta pandu: "Páu Kirisutu mondo ame'ë ke aja ym a'e" aja naí. Aní. Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja akwa katu.) Kome'ë ywy keruhũ pe ihë axo rahã, Tupã mujekwa ame'ë ke namõ axo katu. Pehë namõ axo rahã, aja axo tí. Mokõí akwaha namõ axo ym tí. Ihë atu akwaha namõ axo ym. Aní. Ihë rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe pyrãtãha ke ihë pe muwyr. Ame'ë namõ kome'ë ywy keruhũ pe axo katu. Pehë namõ axo rahã, aja tí. A'erehe katu ym ame'ë ke ama'ema'e ym, aja akwa. A'erehe ihë rury katu.

¹³⁻¹⁴ Amukwehe we paper pinim ihë amondo pehë pe. Ame'ë ke pepyhyk. Pe, pekwa. Pekwa katu, ame'ë ke jõ paper rehe ihë amupinim. Mokõí akwaha ihë amupinim ym. Jete har te ke amupinim. Ihë amupinim ame'ë rehe har ta'yr mi pekwa rí. (Myrandu katu ke ihë apandu, ame'ë ma'ema'eha rehe ihë ke Jesu Kirisutu mondo.) A'erehe Kirisutu mondo ame'ë ke ihë aja upa katu te pekwa katu, ame'ë ke ihë aputar. Aja rahã, Jesu, jandema'e sawa'e te jwywr rahã, jande rehe pesak rahã, pehë

rury katu ta. Arahā pehē rehe jasak rahā, jande rury katu ta tī.

¹⁵⁻¹⁶ Ihē amupinim ame'ē rehe har pekwa katu, aja akwa katu. A'erehe ihē ajupandu ihē jupe: "Masendo ywy koty ihē aho rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ē ta rehe ihē asak ta aho" aja ihē jupe. Kuja tī. "Masendo ywy ngi ihē ajywyw rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ē ta rehe ihē asak ta aho tī" aja ihē jupe. Aja rahā, mokōihar pehē rehe ihē asak ta. Aho rahā, asak ta. Ajywyw rahā, aja tī. Asak ta tī. Aja rahā, mokōihar pehē rury katu ta. Pe, pehē ngi ihē aho rahā, ma'e ke ihē pe peme'ē katu ta. Aja rahā, Jundéi ywyw pe aho katu ta.

¹⁷ ("Aho ta" aja ihē apandu. Pe, je'ēha ihē pe amō muhyk werur, a'erehe: "Aho ym we ta rī" aja apandu. Ame'ē ke pehē ngi har amō ta ukwa rahā, kuja ukwaha ngā jupe naī.) "Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e Pāu" aja naī. Anī. Aja ym. "Ihē aho ta" aja apandu rahā, ihē atu aputar ame'ē ke apandu, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe a'eta pandu: " 'Aho ta' aja Pāu pandu rahā, pahar: 'Anī. Aho ym ta' aja pandu" aja pandu pandu. A'erehe: "Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e Pāu" aja ukwaha naī.

¹⁸ Anī. Aja ym ihē. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Aja ihē tī. Ihē apandu ame'ē ke ama'ema'e katu tī. A'erehe: "Aho ta" aja ihē apandu rahā, pahar: "Anī, aho ym we ta rī" aja ym ihē apandu. A'erehe amanga te'e axo aja me'ē sawa'e ym ihē, aja pekwa.

¹⁹ Amō we tī. Jesu Kirisutu Tupā ra'yr. Ehe har pehē pe ihē apandu pandu. Sir aja tī. Timo aja tī. Pandu pandu tī. Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e ym te Kirisutu. Anī. A'e pandu ame'ē ke aja te'eha a'e ma'ema'e katu. Aja ihē tī. Ihē apandu ame'ē ke ama'ema'e katu tī, aja pekwa katu.

²⁰ Pesarahā! Upa katu te Tupā pandu ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Tupā pandu katu ame'ē ke Jesu muhyk katu tī. A'erehe Jesu rehe har jakwa rahā, jetehar te ke ihē apandu, aja jakwa katu. Aja rahā: "Tupā riki katu te ame'ē ke a'e" aja ngā pandu ta. (A'erehe amanga te'e axo aja me'ē sawa'e ym ihē, aja pekwa katu tī.)

²¹ Pe, Tupā riki jande pe pyrātāha ke muwyr. A'erehe Kirisutu kotyhar ta ke jande aja a'e mujekwa katu jande pe. Pehē pe aja jande pe a'e mujekwa katu tī. A'e riki jande pe pandu: "Ihēma'e parakyha ke pema'e peho" aja. (A'erehe Kirisutu rehe har japandu pandu jaxo.)

²² (Ihēma'e ke rehe ihē rer ihē amupinim.) Tupā aja tī. "Ko ihēma'e ke" aja Tupā pandu. A'erehe jande py'a rehe I'ā ke muwyr. Aja rahā: "Ko ihēma'e ke" aja a'e mujekwa katu. Jande py'a rehe I'ā ke a'e muwyr. Ame'ē kuja mujekwa. Yman rahā, jande ke a'e muhā katu ta, aja mujekwa. (Jande py'a

rehe I'ā ihē katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu aja pekwa katu tī.)

Pehē pe aje'ē je'ē tar ym, a'erehe pehē koty aho ym

²³ Ko jetehar te ke pehē pe ihē apandu, aja Tupā ukwa katu riki. Jetehar te ke ihē apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mahy katu. Ko pehē pe apandu: "Pehē koty ihē aho ta" aja. Pe, ihē aho ym. Ma'erehe my? Ame'ē ke amujekwa ta apo 'y. Kuja. Ihē ajupandu ihē jupe: "Korin ok ta pe ihē aho rahā, a'ep pe har ta pe ihē aje'ē je'ē hū ta. Ame'ē ta ixoha katu ym, a'erehe aje'ē je'ē hū ta" aja ihē jupe. Anī. Aja aje'ē je'ē tar ym. A'erehe pehē koty ihē aho ym riki.

²⁴ "Aje'ē je'ē ta" aja apandu rahā, pehēma'e kapitā ihē aja my? Anī. Aja ym ihē. Myja me'ē pejurujar katu my? Ame'ē rehe har ihē apandu ym. Kirisutu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym, aja ihē akwa katu. "Aje'ē je'ē hū ta" aja apandu rahā, pexoha rehe har jō ihē apandu. Pehē pexoha ke ihē amukatu tar katu. Aja rahā, Tupā koty pehē py'a pejumuruwak ta my tī.

2

¹⁻² Pehē ke jande jamuhury tar katu, a'erehe ihē ajupandu ihē jupe: "Korin ok ta pe ihē aho ym we ta rī. Aja rahā, ame'ē ta ke ihē amupyai ym ta" aja ihē jupe. Pesarahā! Pehē ke ihē amupyai rahā, awa riki ihē ke muhury katu ta my? Nixōi awa! Ihē riki amupyai ame'ē tajō riki ihē ke muhury katu ta. Pehē ke ame'ē ta. A'erehe pehē ke ihē amupyai tar ym. (A'erehe pehē koty aho ym rī.)

³ Paper pinim pehē pe ihē amondo py. Ame'ē pe ihē aje'ē je'ē hū ha pehī. Aja rahā, upa pehē pexoha ke pemukatu my? Aja ym rahā, pehē rehe ihē ahyk rahā, ihē aje'ē je'ē hū ta tī. Aja rahā, ihē apyai ta, aja ihē aputar ym. Ihē ke pemupyai, anī. Ihē ke pemuhury katu ta me'ē te'e. Ihē rury katu rahā, pehē rury katu tī, aja ihē akwa katu.

⁴ Amukwehe pehē pe paper pinim ihē amondo rahā, upa ihē py'a rupi ihē apyai te. Ajumupyai tī. Ihē apyai, a'erehe ihē ajixi'u hū tī. (Ihē amupinim ai rahā, ajixi'u ai tī.) Upa pehē rehe ihē apya' katu te, aja ihē amujekwa tar katu pehē pe, a'erehe ame'ē paper pinim ihē amondo. Pehē ke ihē amupyai, anī. Aja aputar ym.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ē sawa'e rehe pehē py'a pemujywyw katu

⁵ (Pehē koty imāi nungar namō ukwer kwe. Ame'ē rehe har ihē amupinim kwe.) Amō ta ke ame'ē jaxer ai ma'e ame'ē mupyai rahā, ihē ke jō mupyai ym. Pehē ke a'e mupyai tī. A'erehe: "Upa katu te pehē riki ihē ke mupyai" aja apandu tar ym.

6-7 Ame'ë sawa'e pe pehë ngi har hetaha ta je'ë je'ë hũ. Ame'ë a'ewan riki. Tupã koty ipy'a ke ame'ë mujywy. A'erehe apo pehë py'a pemujywy katu ta me'ë te'e ehe. A'e ke pemuhury tí. Aja rahã, ame'ë sawa'e tapijar te'e we pyai ym te ta ixo. "Mäte ihë ke akwaha" aja pandu ym ta. "Ihë ke Tupã putar ym" aja ukwa ukwa ym ta ixo tí.

8 A'erehe pehë pe ihë apandu. Pehë pepy'a katu ehe, aja pemujekwa ipe, sawa'e pe.

9-10 Upa ihë apandu ame'ë ke rehe pehendu katu my, ame'ë ke ihë akwa tar katu. Aja te'eha ihë apandu ame'ë ke rehe pehendu katu my. Ame'ë ke ihë akwa tar katu tí. A'erehe paper pinim pehë pe ihë amondo kwe. Ma'e ka'u te'eha ke ame'ë sawa'e ma'e. Ame'ë ke rehe pehë py'a pemujywy rahã, ihë rehe pehendu katu, aja akwa katu. Pehë py'a pemujywy ehe rahã, ihë py'a ihë amujywy ehe tí. Pehë ke ihë amuhury tar katu, a'erehe ame'ë sawa'e rehe ihë py'a ihë amujywy tí. (A'e tÿ. Ihë py'a ihë amujywy ehe.) Kirisutu ihë rehe usak, aja ihë axo, a'erehe ihë py'a ame'ë sawa'e rehe ihë amujywy tí.

11 Aja rahã, jande ke Satana muka'u te'e ym ta. (Åjã ramũ i a'e.) A'e putar ame'ë ke jande jakwa katu. Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, ame'ë ke a'e putar, aja jande jakwa katu.

Toroa ok ta pe Páu ixo rahã, jumupyai a'e

12 Toroa ok ta rehe ihë ahyk aho rahã, a'ep myrandu katu ke ihë apandu pandu. Kirisutu rehe har apandu pandu. Arahã Kirisutu rehe ngã ke jandema'e sawa'e te mujurujar katu. A'erehe heta jurujar katu ehe. Ame'ë riki jandema'e sawa'e te ma'ema'eha ke, aja akwa katu.

13 Arahã Tit, jande mu ke ihë amahem ym, a'erehe ihë ajumupyai hũ. (Ihë rehe pehendu katu my, ame'ë ke Tit pandu ta ihë pe, aja akwaha naĩ. Nixói a'ep.) A'erehe a'ep pe har ta pe ihë apandu: "Tit ke ihë akekar ta aho" aja. Pe, Masendo ywy pe ihë aho.

Tupã pe ma'e pihe katu ame'ë ke jande

14 (Amõ rahã we, Tit rehe asak. A'erehe pehë pexoha rehe har akwa. Pexoha katu, aja akwa.) A'erehe Tupã pe ihë apandu: "Mã! Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja. Pesarahã! Amõ ta ke kapitã muputu'u rahã, muputu'u ame'ë ta ke a'e werur. "Ko ihë amuputu'u ame'ë ta ke" aja kapitã mujesak hekoha ta pe. Aja Tupã tí. Kirisutu riki kapitã keruhũ a'e. (Jande jajurujar katu ehe.) A'erehe jande riki Kirisutu kotyhar ta ke. (A'erehe a'e muputu'u ame'ë ta aja saka jande tí.) A'erehe Kirisutu namõ jande ke Tupã mujesak hekoha ta pe, ame'ëja saka. A'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja Tupã pe ihë apandu.

Tupã pandu jande pe: "Kirisutu rehe har pepandu pandu peho" aja. A'erehe ehe har

japandu pandu jaho. Ma'e pihe katu ame'ë ke amõ jyhë rahã, upa koropi pihe katu. Aja Kirisutu rehe har japandu rahã, upa ngã renda rupi Kirisutu rehe har ukwa ta. (Ma'e piheha ok ta rupi upa pihe katu, ame'ëja saka.)

15 Tupã pe jande ke Kirisutu me'ë, ame'ëja saka. A'erehe Tupã pe jande riki ma'e pihe katu ame'ëja saka. Aja rahã Kirisutu rehe har japandu pandu. Tupã muhã katu ame'ë ta pe japandu pandu. Mupyraraha renda pe oho ta ame'ë ta pe japandu pandu tí. Kirisutu rehe har japandu pandu tí.

16 A'erehe ame'ë ta hendu rahã, ma'e inem, ame'ëja saka ngã pe. Putar ym. A'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Tupã koty oho ta ame'ë ta pe anĩ. Kirisutu rehe har hendu rahã, ma'e pihe katu, ame'ëja saka. Jurujar katu ehe. A'erehe Tupã namõ ixo ta.

Pesarahã! Kirisutu rehe har mupyraraha renda pe oho ta ame'ë ta pe amõ pandu pandu. Tupã koty oho ta ame'ë ta pe aja tí. Pandu pandu tí. Aja rahã, awa riki Kirisutu rehe har pandu pandu katu my?

17 Jande riki. Amõ ta anĩ. Jande aja a'eta ixo ym. Amõ ta Tupã je'ëha ke pandu pandu rahã, tamatarer hũ ke pyhyk ta, aja ukwaha naĩ. (Ihë aja tí, aja pehë ngi har amõ ta pandu naĩ. Manambe aja tí. Tamatarer hũ japyhyk, aja jande rehe har pandu naĩ tí.) Anĩ. Aja ym jande. Jande ke Tupã mondo, a'erehe ima'e je'ëha ke japandu pandu. Mokõi jakwaha aja ym japandu pandu. Kirisutu miasa ta ke jande, a'erehe jande rehe Tupã usak, aja jaxo. Aja ima'e je'ëha ke japandu pandu.

3

Tupã je'ëha pyahu ame'ë ke

1 (Ihë apandu ame'ë ke jete har te ke, aja pekwa katu.) Ihë rehe har amõ we pehë pe apandu ym ta me'ë te'e. Pekwa katu, a'erehe apandu ym ta me'ë te'e. Paper rehe: "Páu katu ame'ë ke a'e" aja amõ mupininim. Aja ihë aputar my? Anĩ. Aputar ym. Amõ ta aja putar riki. Ehe har amõ ta ukwa ta: "Katu ame'ë ke a'e" aja. A'erehe paper rehe ehe har amõ mupininim. Ihë anĩ. Aputar ym. Pe, paper rehe ihë rehe har pemupininim, aja rahã amõ ta ihë rehe har ukwa ta. Aja aputar ym tí. Pesarahã!

2 (Ihë myrandu katu ke pehë pe japandu pandu rahã, Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehë rehe amõ ta usak rahã, jande riki Kirisutu mondo ame'ë ta ke jande aja ukwa katu.) A'erehe pehë rehe usak rahã, pehë atu ihëma'e paper pinim ame'ëja saka. Manambema'e aja tí. Ima'e paper pinim ame'ëja saka tí. Paper pinim rehe amõ usak rahã, upa ma'e ke ukwa katu. Ame'ëja

saka pehē rehe amō ta usak rahā, jande riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande, aja ukwa katu. A'e tŷ. Pehē rehe japy'a katu. A'erehe jande py'a rehe pexo, ame'ēja saka.

³ Pehē atu paper pinim, ame'ēja saka tī. Kirisutu mupinim, ame'ēja saka. Pehē koty jande ke Kirisutu mondo, a'erehe ehe har japandu pandu. Pejurujar katu ehe, a'erehe a'e riki mupinim, ame'ēja saka. Kirisutu mupinim, ame'ēja saka rahā, mupihūha namō mupinim ym. Yman ita rehe je'ēha ke Tupā mupinim, ame'ēja saka ym tī. Anī. Awa py'a rehe mupinim, ame'ēja saka. Aja rahā, awa py'a rehe I'ā ke a'e muwyr. (Ame'ē riki mupinīha, ame'ēja saka.) Ix-uwe katu te hū ame'ē ke Tupā. Tupā'a ke Kirisutu muwyr.

⁴ Myrandu katu japandu pandu, ame'ē riki jandema'e parakyha. Ame'ē rehe jande ke Kirisutu mondo, aja jakwa katu. A'erehe jandema'e parakyha rehe Tupā usak, aja rahā, katu aja jakwa katu.

⁵ Jande atu jakwaha namō myrandu katu ke japandu pandu my? Anī. Aja ym. Tupā riki jande pe ima'e pyrātāha ke muwyr.

⁶ A'e riki pyrātāha ke muwyr, a'erehe ima'e je'ēha pyahu ame'ē ke japandu pandu katu. Ame'ē je'ēha pyahu kuja riki. Kirisutu rehe awa jurujar katu rahā, ipy'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Ame'ē je'ēha pyahu ame'ē ke. Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, amō koty ame'ē. Moise je'ēha rehe jō amō hendu katu rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Amō py'a rehe I'ā ihī rahā, Tupā namō ixo katu ta. Aja rahā, uhā te hū ta ixo.

⁷ Yman itape rehe je'ēha ke Tupā moī. Ame'ē ke Moise pe Tupā me'ē rahā, a'ep hendy te hū. Aja pyrātāha ke mujesak. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngā pe tī.) Pe, Moise ruwa hendy hū tī. Ame'ē uwe wan ixo rahā, hendy we hū rī. A'erehe marā ka ym huwa rehe jundēu awa ta usak usakiha. Ame'ē Moise je'ēha ke amō pandu pandu rahā, kuja ukwa: "Mā! Ma'e aka'u te'ēha ke ihē ama'e. Tupā namō axo ym ta" aja ukwa. Pe, ame'ē je'ēha ke Moise pe Tupā me'ē rahā, a'ep hendy te hū. Pyrātāha ke mujesak tī. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngā pe tī.)

⁸ Aja rahā ame'ē je'ēha 'ar koty te we Tupā'a ma'eha. Amō ke muhā katu rahā, pyrātā te ha rupi Tupā'a muhā katu.

⁹ Ame'ē Moise je'ēha rehe amō hendu rahā, jupandu jupe: "Mā! Katu ym ihē. Ihē ke Tupā mupyrara ta" aja. Ame'ē Moise je'ēha riki katu riki. Je'ēha pyahu ame'ē ke i'ar koty te we katuha. Je'ēha pyahu ame'ē ke rehe amō hendu katu rahā, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'ēha nde erema'eha nixōi te nde pe" aja. A'erehe Moise je'ēha 'ar koty te we je'ēha pyahu katuha.

¹⁰ Apo je'ēha pyahu ame'ē namō jaxo. Moise je'ēha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe ymanihar Moise je'ēha katu ame'ē ke upa, aja japandu.

¹¹ Moise je'ēha i'i ixo, ame'ēja saka. Ame'ē riki katu rahā, upa ym te ame'ē ke i'ar koty te hū katuha. Je'ēha pyahu ame'ē ke upa ym te. A'erehe je'ēha pyahu ame'ē ke i'ar koty te we katuha. (Uhā te hū ha ke ame'ē me'ē. A'erehe i'ar koty te we katuha.)

Tupā je'ēha ke jundēu awa ta ukwa ym

¹² Je'ēha pyahu riki upa ym te ta, ame'ē ke jakwa katu. A'erehe kyje ym ha namō Kirisutu rehe har japandu pandu.

¹³ Moise aja jaxo ym tī. Tupā je'ēha wewe ukwa, aja ym jamu'e. Pesarahā! Huwa ke Moise jupyk. Pan pe jupyk. Aja rahā, huwa hendyha uwe ame'ē ke jundēu awa ta usak ym.

¹⁴ Moise ruwa ke pan jupyk. Aja jundēu awa ta py'a tī. Pan pe jupyk ame'ēja saka apo tī. A'erehe yman Moise pe je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē ke jundēu awa ta usak tipe rahā, iākā mujanam rāi. (A'erehe ukwa ym.) Kirisutu kotyhar aja jō amō jumuruwak rahā, ame'ē pan kanim. (Aja rahā, upa ukwa katu.)

¹⁵ Apo aja tī. Moise je'ēha ke jundēu awa ta usak usak rahā, ipy'a ke pan jupyk, ame'ēja saka ixo we rī. Usak ame'ē ke ukwa ym.

¹⁶ Pe, jandema'e sawa'e te koty jumuruwak rahā, ixotyhar aja ixo. Aja rahā, ame'ē pan ke Tupā mukanim. Aja Tupā je'ēha mujekwa. Jo'ok ame'ēja saka. Aja rahā, je'ēha ke ukwa katu.

¹⁷ "Jandema'e sawa'e te" aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē riki Tupā'a ke. Pe, jandema'e sawa'e te'ā riki jande py'a rehe ihī rahā, jande ākē ke a'e mupirer mi. (Aja rahā, Tupā rehe har jakwa katu te ta.)

¹⁸ Jande ruwa ke pan pিরer ame'ē ke jupyk ym jaxo. A'erehe upa jande rehe ngā usak rahā, katu ame'ē ke jande, aja ukwa. Jandema'e sawa'e te katuha aja jaxo tī, aja ukwa. Pe, jandema'e sawa'e te, a'e riki Tupā'a ke. A'e riki jande ke muruwak ixo. Jandema'e sawa'e te katuha aja amō we amō we jande ke muruwak ixo. Pe, yman rahā, a'e aja jaxo ta tī. Arāhā a'e aja nixōi te ta ma'e jaka'u te'ēha jama'eha ke jande pe.

4

Tupā rehe har ngā pe Pāu ta mujekwa

¹ Jande rehe Tupā pyrara usak, a'erehe jande pe a'e pandu. "Myrandu katu ke pepandu pandu peho" aja riki. Ame'ē riki jandema'e parakyha. Ame'ē ke jande pe a'e riki me'ē, a'erehe: "Marā ka ym japanduha" aja ym jande py'a pe jakwa jakwa jaxo.

² Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Upa ame'ē ke jahijar. Ma'e ke jande ke muhuxī, ame'ē jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar tī. Tupā je'ēha ke japandu rahā, amō ta ke jamuka'u te'e tar ym. ("Pāu ta muka'u te'e tar katu" aja amō ta pandu nāi.) Anī. Jete har te ke Tupā je'ēha mujekwa. Aja jande jaxo. Tupā jande rehe usak uī, aja jaxo. Aja rahā, jande rehe amō ta usak rahā, pandu ta: "Pāu ta ixoha katu" aja.

³ Myrandu katu ke japandu pandu. Ame'ē ke amō ta ukwa ym rahā, ame'ē ta riki mupyraraha renda pe oho ixo ame'ē ta ke. A'erehe ukwa ym ixo.

⁴ Kirisutu riki Tupā a'e tī. Kirisutu riki katu te me'ē ke. (Aja rahā, nixōi te ma'e jaxerihā ipe.) Ame'ē panduha ke myrandu katu rehe ihī. Pe, myrandu katu ke amō ukwa rahā, ame'ē ukwaha riki ma'e weraha aja saka. Pe, mupyraraha renda pe oho ta ixo ame'ē ta rehe ame'ē weraha hendy ixo tipe, ame'ēja saka. Kirisutu rehe har mujekwa tipe. Ame'ē weraha ke Satana muwe, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, iākā ke mujanam rāi. (Aja rahā, ukwaha mukanim. A'erehe ukwa ym te.) A'erehe myrandu katu rehe mupyraraha renda pe oho ixo ame'ē ta jurujar ym. Satana riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē tama'e kapitā keruhū.

⁵ Sawa'e te wan ta jande a'erehe jande rehe har japandu pandu. Anī. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe har jande japandu pandu. A'e riki jandema'e sawa'e te. Ngā muhāha ke a'e aja japandu pandu. Pe, jande riki pehēma'e miasu ta ke. Jande ke Jesu mondo, a'erehe pehēma'e miasu ta ke jande tī.

⁶ Yman te pytun te'e rahā, Tupā pandu: "Mā peja wera katu" aja. A'e riki weraha mujā. Ame'ē Tupā riki jande py'a pe weraha ke muwyr, ame'ēja saka. (Aja rahā, juehe har a'e mujekwa jande pe.) Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Kirisutu rehe har amō ukwa rahā, Tupā rehe har ukwa tī. A'erehe Tupāma'e pyrātāha ke Kirisutu mujesak.

Jande pe pyrātāha ke Tupā muwyr

⁷ Jande riki pitu te'e. Tujuk pander aja saka. Imembek. Anī. Ima'e pyrātāha ke jande pe Tupā muwyr. A'erehe ehe har japandu pandu katu. Ehe har ukwa ame'ē ke katu te me'ē ke. Ehe har japandu rahā, ima'e pyrātāha namō japandu, aja ngā pe Tupā mujekwa. Jandema'e pyrātāha namō anī.

⁸ Amō amō rahā, jande ke amō ta mahy hū tipe. (Jande pe ima'e pyrātāha Tupā muwyr.) A'erehe tapijar te'e we Tupā je'ēha ke japandu pandu. Myja me'ē jama'e ta my? Aja amō amō rahā, jakwa jakwa jaxo. Anī. Māte jakwaha aja ym te jaxo.

⁹ Jande ruwajan heta ixo. Pe, jande rehe katu ame'ē ta pete'e ixo tī. Jande ke amō ta muputu'u tī. Mahy tī. Jande ke jukwa ym we rī.

¹⁰ Jesu ke amō ta mupyrara. Aja jande ke amō ta mupyrara ixo tī. Aja te'e ta jaxo. A'e ke amō ta jukwa. Aja jande ke amō ta jukwa tar katu tī. Aja te'e ta jaxo. Jajurujar katuha jahijar ym. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe ima'e pyrātāha ke jande pe muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, Jesu ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu.)

¹¹ Jande jaxo rahā, jande ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa tar katu tipe. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke jukwa tar katu. Anī. Japandu pandu we rī. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe jande pe ima'e pyrātāha ke muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu tī.)

¹² Pesarahā! Kuja riki. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke amō ta jukwa tar katu. Māte we me'ē jande jaxo. Japyrara jaxo. Pehē anī. Jande japandu, ame'ē rehe pejurujar katu, a'erehe katu aja pexo. (Pepyrara ym, aja pexo katu.)

¹³ Māte we me'ē jande jaxo (tapijar te'e we myrandu ke japandu.) Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Tupā je'ēha riki jete har te ke aja akwa katu, a'erehe ame'ē ke ihē apandu katu" aja amō pandu.

Aja Tupā je'ēha riki jete har te ke aja jakwa katu, a'erehe myrandu katu ke japandu katu tī.

¹⁴ Manōha ngi Jesu, jandema'e sawa'e te ke Tupā mukwera katu muhem. (A'erehe Tupā je'ēha riki jete har te ke aja jakwa katu.) Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. Aja jande jamanō rahā, yman rahā, jande ke a'e mukwera katu ta muhem tī, aja jakwa katu. Pe, Jesu namō jaxo ta. Pehē aja tī. Mukwera katu ta muhem tī. Pe, pehē namō jande ke huwa koty a'e mupu'am ta.

¹⁵ Apo upa aja japyrara jaxo rahā, pehē pe katu. Myrandu katu ke pehē pe japandu, a'erehe pehē pe katu. Pe, amō amō ta rehe pyrara Tupā usak te hū rahā, Tupā rehe ame'ē ta jurujar katu ta. "Mā! Ne jō riki katu te hū" aja Tupā pe pandu ta tī. Aja katu Tupā rehe har pandu te hū riki.

Tapijar te'e we Tupā rehe Pāu jurujar katu

¹⁶ (Jande ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja jakwa katu.) A'erehe jande jajupyai ym jaxo. Jande pitu te'e riki. Jande rete tamūiha ohoho ixo. Jande py'a anī. Wera rahā pame katu te jande py'a ke Tupā mātā katu. A'erehe tapijar te'e we Tupā rehe jajurujar katu. Jahijar ym ame'ē.

¹⁷ Apo jande ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mahy we ixo rī. Jande ke mupyrara we ixo rī. Ame'ē upa ta. Apo japyrara jande jaxo. Aja rahā, yman rahā, Tupā namō jaxo ta. Katu te hū ta. Ame'ē ke upa ym te ta. Pyraraha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe jajuru jar katuha jahijar ym.

¹⁸ A'erehe marā ka ym ma'e ke rehe amō usakiha, ame'ē rehe har jande py'a pe jakwa jakwa jaxo. Ma'e ke amō usak ym, ame'ē upa ym te ta. Ywa pe Tupā namō ixo ame'ē ke upa ym te ta. Ma'e ke amō usak, ame'ē upa ta. Ame'ē rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo.

5

Jande rete pyahu ame'ē ke Tupā me'ē ta

¹ (Japyrara jaxo. Anī. Jajuru jar katuha jahijar ym. Yman rahā, jande rete pyahu ame'ē ke Tupā me'ē ta.) Pesarahā! Kome'ē ywy keruhū pe jaxo rahā, jande rete riki xipa, ame'ēja saka. Xipa ijuk, ame'ē riki jande jamanō, ame'ēja saka. Jamanō rahā, amō jande rete ke Tupā mujā ta, ywa pe. A'e riki mujā ame'ē ke. Ame'ē ke ijuk ym te ta. Uhā te hū ame'ē ke.

² Ywa pe jande rete pyahu ame'ē ke jande pe Tupā me'ē ta. Ame'ē ke japutar katu tipe apo 'y. Japutar katu te hū, a'erehe: "Mā! Ame'ē namō apo jaxo rahā, katu" aja jande jupe.

³ Amō jande rete pyahu namō jande jaxo ta rahā, jande'ā jawe te'e, ame'ēja saka ixo ym ta.

⁴ Kome'ē ywy keruhū pe jande jaxo rahā, jande pitu te'e riki. Japyrara jaxo, a'erehe: "Ái ái ái" aja japandu, ame'ēja saka riki. Japyrara jaxo, a'erehe jande rete ngi jahem tar katu riki. Aja jō ym. Ywa pe har jande rete pyahu ke japutar katu. Aja rahā, jamanō ym te ta riki. Jande ruhā te hū ta riki.

⁵ Jande rete pyahu ke Tupā moī katu ta. Ame'ē ke jete har te aja a'e mujekwa, a'erehe jande py'a rehe l'ā ke a'e muwyr. Aja rahā, yman rahā jande rete ke a'e mupyahu ta, aja a'e mujekwa katu.

⁶⁻⁸ Tupā'ā jande py'a rehe ihī katu, a'erehe jande pyrātā katu te jande. Kome'ē ywy keruhū pe jande jaxo rahā, ywa pe jandema'e sawa'e te namō jaxo ym rī, aja jakwa katu. Se jande rete ke jambor, ame'ēja saka. Pe, ywa pe jandema'e sawa'e te namō jaxo katu, aja japutar katu. Ame'ē ke jasak, a'erehe jajuru jar katu ehe. Anī. Aja ym. Jasak ym we rī. Pe, jande jajuru jar katu ehe. Aja te'e ta jaxo.

⁹ Jandema'e sawa'e te namō jaxo tar katu. Amō we tī. Ima'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu. Ame'ē ke jō japutar katu te. Se jaxo rahā, aja japutar katu te. Ywa pe jaxo rahā, aja tī. Ima'e ma'eha ke jama'e tar katu tī.

¹⁰ Jande johu Kirisutu ruwa koty japu'am ta kŷ. Upa ixotyhar ta aja tī. Huwa koty pu'am ta kŷ tī. Pe, jande rehe har a'e pandu pandu ta. Kome'ē ywy keruhū pe jande jama'ema'eha rehe har a'e pandu pandu ta. (A'erehe ima'e ma'eha ke aja te'eha jama'ema'e tar katu.) Katu ame'ē ke ma'ema'e rahā: "Nde katu" aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ē katuha aja ma'e katu ame'ē ke Kirisutu me'ē ta ipe tī. Katu ym rahā: "Nde katu ym" aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ē katu ym ha aja ma'e ke a'e me'ē ta tī. Aja pame katu te ta. (A'erehe jandema'e sawa'e te putar ame'ē ke mā pe ja pema'ema'e katu.)

Tupā rehe katu ame'ē ta ke

¹¹ (Jande jama'eha rehe har jandema'e sawa'e te pandu ta) a'erehe ima'e ma'eha jama'ema'e tar katu te. A'erehe amō ta pe japandu: "Pejuru jar katu ehe" aja riki. Jete har te jamu'e, aja Tupā ukwa katu. Aja ihē rehe har pekwa, aja ihē aputar tī.

¹² Aja rahā: "Katu ame'ē ta ke jande" aja japandu ym. Anī. "Jete har te jamu'e" aja japandu rahā, jande rehe har pekwa ta, aja japutar. Aja rahā, amō ta pe katu jande rehe har pependu katu ta tī. Ame'ē panduha pekwa katu ta. Ame'ē ta amō rehe usak te'e rahā: "Mā! Katu ame'ē ke" aja ukwaha naī. Soroka pe jō usak, ame'ēja saka. Ixoha ukwa ym. Ipy'a pe usak ym, ame'ēja saka. Ame'ē ta jande rehe usak te'e, a'erehe: "Katu ym Páu ta" aja ukwaha naī. Jande jaxoha ukwa ym, a'erehe: "Katu ym" aja pandu naī.

¹³ Jaka'u te'e jande, aja pekwa my? Aja jaxo rahā, Tupāma'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja jaxo. Jaka'u te'e ym jande, aja pehē pekwa my? Aja ym jaxo rahā, pehē py'a ke jamātā tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja ym jaxo.

¹⁴ Jande rehe Kirisutu ipy'a katu, a'erehe a'e putar ame'ē ke jama'ema'e katu. Petei sawa'e manō. Aja rahā, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy. Aja jakwa katu. A'e manō rahā, upa katu te awa ta manō inamō tī, ame'ēja saka.

¹⁵ A'e manō. Aja rahā, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja rahā, upa ixo ame'ē ta juehe har ma'ema'eha rehe jō usak usak rahā, katu ym. Kirisutu putar ame'ē ke apo ixo ame'ē ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. Kirisutu manō, pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem tī. A'erehe juru jar katu ehe ame'ē ta Tupā namō ixo ta. A'erehe Kirisutu putar ame'ē ke apo ixo ame'ē ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. (Aja pehē tī. Kirisutu putar ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e tī.)

¹⁶ Amō rehe jasak rahā: "Peme'ē katu." Amō rehe: "Peme'ē katu ym" aja japandu ym apo 'y. "Kirisutu katu ym" aja juru jar ym

ehe ame'ë ta ukwaha naĩ. Yman ame'ë ta aja jakwa naĩ tĩ.

¹⁷ Kirisutu kotyhar aja amō jumuruwak rahā, a'e pyahu aja ixo 'y. Kwehehar ixoha ke mukanim, aja ixo. Ixoha pyahu aja ixo apo 'y.

¹⁸ Upa ame'ë ke Tupā ma'ema'e ame'ë ke. Jande ke a'e muruwak. Yman huwajan ta ke jande. Apo ehe katu ame'ë ke jande. Ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Kirisutu manō, a'erehe ehe katu ame'ë ke jande aja Tupā muruwak. Pe, jande pe a'e pandu tĩ: "Kirisutu rehe har pepandu peho" aja. A'erehe ngā jururaru katu ehe rahā, ehe katu ame'ë ta ke aja Tupā muruwak tĩ.

¹⁹ Jande japandu ame'ë ke kuja riki. "Myra ngā mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manō. A'erehe upa ma'e ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā harāi. Kirisutu manō, ame'ë namō upa awa ta ke ehe katu ame'ë ta aja Tupā muruwak ixo" aja japandu. Myja me'ë ehe katu aja ngā ke Tupā muruwak, ame'ë myrandu ke jande pe Tupā mujekwa. Ame'ë ke japandu pandu.

²⁰ Ko jande jaxo. Kirisutu je'ëha rupi japandu pehē pe. Jande japandu rahā, Tupā riki pandu pehē pe, aja tĩ. Jande ke Kirisutu mondo, a'erehe japandu pehē pe: "Tupā ruwajan ta ke pehē. Mā peja Kirisutu rehe pejururaru katu. Aja rahā ehe katu ame'ë ta ke aja pehē ke Tupā muruwak ta" aja japandu.

²¹ Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e ym te. Upa jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke Kirisutu rehe Tupā moĩ, ame'ëja saka. Arahā upa muhepy. Aja rahā, Kirisutu kotyhar ta aja jaxo rahā, Tupā pandu ta: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja.

6

¹ Tupā pe japaraky aja jaxo. Myrandu katu japandu pandu, ame'ë riki jandema'e parakyha ke. A'erehe pehē pe japandu katu: "Pehē rehe Tupā ipy'a katu. A'erehe ixotyhar ta aja pejumuruwak. A'erehe mā peja pexoha pyahu aja pexo" aja japandu.

² Aja Tupā je'ëha rehe panduha ihĩ. Ame'ë ke kuja Tupā pandu:

"Ngā rehe apyrara ihē asak, ame'ë angaha rehe uhyk.

Arahā ihē pe pepandu, a'erehe pehē rehe ihē ahendu.

Ngā ke ihē amuhā katu ta, ame'ë angaha ke rehe uhyk.

Ihē pe pepandu, a'erehe pehē ke ihē amuhā katu ta" aja Tupā pandu.

Pesarahā! Apo pehē rehe Tupā ipy'a tar katu. Apo pehē ke muhā tar katu. Mā peja pejururaru katu ehe tĩ!

³ Myrandu katu ke japandu pandu, ame'ë jandema'e parakyha riki jaxer, aja amō ta

pandu, ame'ë ke japutar ym. A'erehe jande katu aja jande jaxo. Aja rahā amō ta: "Tupā rehe ajururaru tar ym ihē" aja pandu ym ta.

⁴ Anĩ. Kuja jaxo. Upa jandema'e ma'eha namō jande riki Tupāma'e miasu ta ke aja jamujekwa ngā pe. Tupāma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa rahā, jande ke amō ta mahy rahā, jande py'ahu te'e jahendu. Japyrara jaxo tĩ. Aja Tupāma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa tĩ.

⁵ Jande ke amō ta nupā riki. Kyndaha pe jande ke amō ta kynda raho tĩ. Jande juramā rupi mutyapu tyapu hū ngā. Japaraky te hū, a'erehe jande re'ō te hū. Jaker ym tĩ. Ma'e ke ja'u ym tĩ. Aja japaraky te hū.

⁶ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e aja ym jaxo tar katu. Aja rahā jande riki Tupāma'e miasu ta ke, aja jamujekwa pehē pe. Tupā je'ëha ke jakwa katu tĩ, aja Tupāma'e miasu ke jande, aja jamujekwa tĩ. I'ĩ amō ta rehe jahendu te'e tĩ. Pahar japaraky ym amō rehe. Katu ame'ë ke jō amō ta pe jama'ema'e tĩ. Upa aja Tupāma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa. Jande py'a rehe Tupā'ā ihĩ katu tĩ. Jetehar amō ta rehe japy'a katu tĩ.

⁷ Jetehar ke jō amō ta pe japandu pandu. Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke jama'ema'e. Upa aja Tupāma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa katu. Tupā pandu jande pe: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja jaxo. A'erehe: "Katu ym pehē" aja amō pandu rahā: "Katu jaxo" aja jakwa katu. Aja jaxo, a'erehe amō ta pe myrandu katu ke japandu katu. Upa aja Tupāma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa katu.

⁸ Amō we tĩ. Amō ta: "Páu ta mu'e katu" aja jande rehe har pandu. Amō ta anĩ. "Katu ym" aja ukwaha naĩ. Jande rehe amō ta juru ai tĩ. Amō ta: "Katu ame'ë ke peme'ë ta" aja jande rehe har pandu tĩ. Amō ta: "Páu ta te'e je'ë" aja ukwaha naĩ. Anĩ. Jetehar te ke japandu pandu.

⁹ "Jaxer ke Páu ta" aja amō ta ukwaha naĩ, a'erehe jetehar jande rehe har a'eta ukwa tar ym. "Katu Páu ta" aja amō ta ukwa, a'erehe jetehar jande rehe har ukwa katu. "Páu ta manō ta" aja amō ta ukwaha naĩ. Anĩ. Pesarahā! Ko jaxo we rĩ. "Páu ta ke Tupā mupyrara" aja amō ta ukwaha naĩ. Anĩ. Jande ke jukwa ym we rĩ.

¹⁰ Amō rahā, japyai riki. Anĩ. Jande rury katu te we rĩ. Aja te'e ta jaxo. Japyrara aja jaxo. Pe, amō ta pe Tupā rehe har japandu. A'erehe ehe har amō ta ukwa katu. Aja rahā, ame'ë riki ima'ehū aja ixo. Jandema'e nixói te aja jaxo. Pe, upa ma'e ke japutar, ame'ë ke namō jaxo. Upa aja jaxo rahā, Tupāma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa ngā pe.

¹¹ Korin ok ta pe har ta! Ihē rehe katu ame'ë ta ke pehē! Upa ma'e ke pehē pe

jamujekwa katu. Jande py'a rehe ihĩ, ame'ẽ ke upa jamujekwa katu pehẽ pe tĩ.

¹² Aja rahã pehẽ rehe jande japy'a katu, aja jamujekwa katu. Ame'ẽ ke japutu'u ym pehẽ ngĩ. Jande rehe pehẽ pepy'a katu, ame'ẽ ke pehẽ riki peputu'u, jande ngĩ.

¹³ Pehẽ riki ihẽ ra'yr ta aja saka. A'erehe ko pehẽ pe ihẽ apandu katu. Pehẽ rehe jande japy'a katu, aja pehẽ tĩ. Jande rehe pepy'a katu tĩ!

Jurujar ym ame'ẽ namõ pejumokõi ym pehẽ pexo

¹⁴ Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo. Marã ka ym paraky katuha. Katu ame'ẽ namõ katu ym ame'ẽ ke marã ka ym juehe katuha. Tupã rehe har ukwa katu ame'ẽ namõ ukwa ym ame'ẽ marã ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.)

¹⁵ Kirisutu namõ Satana marã ka ym juja panduha. (Ãjã ramũ a'e.) Aja rahã, Kirisutu kotyhar namõ Satana kotyhar marã ka ym juja panduha. Tupã rehe jõ amõ ipy'a moĩ moĩ katu ame'ẽ namõ Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ marã ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.)

¹⁶ Tupã riki ixuwe katu te hũ ame'ẽ ke a'e. Jande py'a rehe a'e ihĩ katu. A'erehe jande riki Tupã rehe ngã jumueha renda aja saka. A'erehe Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, marã ka ym tupãran rehe ipy'a ke moĩha. Jande py'a rehe Tupã ihĩ katu. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.) Yman kuja a'e pandu:

"Ihẽ kotyhar ta namõ ihẽ axo ta. Ame'ẽ ta py'a rehe ihẽ axo katu ta.

Ihẽ rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ ta. Ame'ẽ ta ihẽma'e wan ta" aja riki. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.)

¹⁷ Jandema'e sawa'e te pandu tĩ:

"Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ke pehijar peho. Ame'ẽ ta ngĩ petyryk peho.

Upa ma'e jaxer ai ame'ẽ ke pehijar tĩ. Aja rahã, ihẽ kotyhar ta ke pehẽ aja ihẽ akwa katu.

¹⁸ Pehẽ pái ke ihẽ aja ihẽ axo ta.

Ihẽ ra'yr ta ke pehẽ aja pexo ta tĩ. Ihẽ rajyr ta ke pehẽ aja pexo ta tĩ" aja yman jandema'e sawa'e te pandu. Pyrãtä te hũ ame'ẽ ke a'e.

Ta'yr ta ke pehẽ, a'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.

7

¹ Yman upa aja pandu katuha ke Tupã moĩ katu jande pe. Aja rahã, jamu'e katu

rahã, jakwa katu. A'erehe upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke mã peja jahijar katu. Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a katu pehẽ rehe! Apandu katu pehẽ pe! Mã peja ma'e jaxer ai ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo! Mã peja katu jaxo. Mã peja Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ katu.

Páu hury katu

² (Ihẽ mu ta! Japandu pehẽ pe. Jande rehe juru ai ame'ẽ ta rehe pehendu ym.) Amõ ta pe ma'e katu ym ame'ẽ ke jama'ema'e ym. Jamujaxer ym amõ ta ke. Amõ ta ke jamuka'u te'e ym tĩ. Aja japyhyk ym ma'e ke. A'erehe mã peja jande rehe pepy'a katu.

³ Aja apandu rahã: "Ihẽ rehe pepy'a ym" aja ihẽ apandu ym. Apandu ramõ te: "Pehẽ rehe japy'a katu" aja riki. Aja rahã, Tupã putar rahã, pehẽ namõ aja te'e ta jaxo. Pe, pehẽ rekoha pe jamanõ ta my tĩ. Aja pehẽ rehe ihẽ apy'a katu aja amujekwa ta.

⁴ Pehẽ rehe ihẽ ajurujar katu. Amõ ta pe: "Korin ok ta pe har ta katu ame'ẽ ta ke a'eta" aja jõ pehẽ rehe har ihẽ apandu pandu. Mãte ihẽ akwaha. Anĩ. Ihẽ py'a ihẽ amãtä katu te riki. Ihẽ rury katu te hũ tĩ.

⁵ Masendo wyy pe jahyk rahã, tapijar te'e we jande ke amõ ta mupyrara. Amõ amõ rekoha rupi jaho rahã, aja tĩ. Jande ke mupyrara tĩ. Jande namõ amõ ta je'ẽ je'ẽ hũ tĩ. Pe, pehẽ pexoha rehe har jajumupyai tĩ.

⁶ Pyai ame'ẽ ta ke Tupã muhury katu. A'erehe a'e riki jande ke muhury katu. Jande rehe Tit uhyk katu uwyr. A'erehe jande ke Tupã muhury katu.

⁷ A'e uhyk uwyr rahã, jande ke a'e muhury katu. Amõ we tĩ. A'e ke pehẽ pemuhury katu tĩ, aja Tit pandu jande pe, a'erehe jande rury katu tĩ. Kuja jande pe a'e pandu tĩ:

—Páu! Nde rehe Korin ok ta pe har ta usak tar katu. Ne namõ ixo ame'ẽ ta rehe aja tĩ. Usak tar katu tĩ. Ame'ẽ sawa'e jaxer ixo, a'erehe ame'ẽ py'a ke a'ep pe har ta muruwak. Apo Tupã rehe ipy'a katu 'y. A'eta pandu tĩ: "Anĩ. Páu ta katu" aja a'eta pandu — aja Tit jande pe pandu.

A'erehe jande riki jande rury katu te hũ.

⁸ Paper pinim pehẽ pe ihẽ amondo kwe. Ame'ẽ rehe pesak rahã, pepyai riki. "Mã! Ihẽ amondo ym rahã, katu ta tipe" aja ihẽ akwa ym axo. I'i pehẽ ke ihẽ amupyai, ame'ẽ ke ihẽ akwa rahã, ihẽ apyai ta tipe.

⁹ Anĩ. Apo ihẽ rury katu riki. Pehẽ ke ihẽ amupyai. A'erehe anĩ. Pehẽ pepyai, a'erehe pehẽ py'a ke pemuruwak. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar. Tupã putar, aja pehẽ pepyai riki. Pexoha pemukat, a'erehe pehẽ ke jamupyai te, aja ym.

¹⁰ Tupã putar, aja amõ pyai rahã, ixoty ipy'a ke a'e muruwak. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke hijar. Ame'ẽ ke Tupã muhã katu. Aja rahã: "Katu tiki" aja amõ ukwa. Pe,

Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jupyai a'eta juehe jō rahā, Tupā koty ipy'a muruwak ym. Manō rahā, Tupā namō ixo ym te ta.

¹¹ Pehē pepyai, a'erehe ixoty pehē py'a ke Tupā muruwak. Mā peja ame'ē ke pekwa pekwa pexo! Pehē py'a ke a'e muruwak, a'erehe pahar ma'e katu ym ame'ē ke pemukatu. "Mā! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Ame'ē ke jamukatu ta" aja pepandu. Pe, pemukatu tī. "Mā! Ma'erehe ame'ē sawa'e ixoha jamukatu ym my?" aja pepandu. Pehē pejuparahy pehē juehe tī. Pehē ke Tupā mupyrra ta, ame'ē ngi pekyje tī. Jande rehe pepy'a katu, aja pemujekwa tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'e riki ipy'a ke Tupā koty muruwak tī, aja peputar katu tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē ke pemahy tar katu. Upa aja pemujekwa. Aja rahā, pahar katu ym ame'ē ke pemukatu tar katu tī, aja pemujekwa katu jande pe tī.

¹² A'erehe ame'ē paper pinim ke ihē amondo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē pe ihē amondo. Ame'ē pe jō ym. Anī. Amō ke ame'ē sawa'e muhuxī. Ame'ē huxī ame'ē pe ihē amondo tī. Ame'ē pe jō ym tī. Anī. Pehē pe ihē amondo tī. Aja rahā, jande rehe pehē pepy'a katu te, aja pejumujekwa pehē jupe tī. (Jande rehe pehendu katu, a'erehe jande rehe pepy'a katu, aja pejumujekwa katu pehē jupe tī.) Ame'ē ke pehē pe amujekwa tar katu, a'erehe ame'ē paper pinim ke ihē amondo. "Ame'ē katu" aja Tupā pandu tī, ame'ēja saka tī.

¹³ Jande rehe pehē pepy'a katu, a'erehe jande rury katu tī. Jande jō riki jande rury katu my? Anī. Tit ke pemuhury tī. Ame'ē ke jakwa rahā, jande rury katu te riki tī.

¹⁴ Pehē koty Tit oho tate rahā, ihē apandu ipe: "Korin ok ta pe har ta katu riki. Nde rehe haihu katu ta" aja. Pe, ihē apandu aja pema'ema'e. (A'erehe ihē rury katu axo.) Jetehar ke pehē rehe har japandu. Aja te'eha japandu. Tit pe japandu aja pehē pema'ema'e katu ipe.

¹⁵ Tit pandu ame'ē ke rehe pehendu katu. Ame'ē ke a'e ukwa ukwa ixo. Pehē rok pe a'e ke pemupyta katu. Upa a'e pandu ame'ē ke pema'ema'e my, aja pekwa pekwa pexo. Upa ame'ē ke Tit ukwa ukwa ixo rahā, i'ar koty te we pehē rehe a'e ipy'a katu.

¹⁶ Ihē apandu ame'ē ke pema'ema'e ta, aja ihē akwa katu. A'erehe ihē rury katu tī.

8

Tamatarer ke me'ē ame'ē rehe har

¹ Jande mu ta! Pesarahā! Masendo wyy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta rehe Tupā usak katu. A'erehe a'eta ma'ema'eha ke pekwa, ame'ē ke japutar.

² A'eta ke amō ta mupyrra te hū. Aja Tupā rehe jurujar katuha ke amō ta

mukanim ta tipe. Anī. Mukanim ym. Masendo wyy pe har ta hurry katu te hū, a'erehe tamatarer ke a'eta me'ē me'ē hū. Heta ym a'etama'e ke. Anī. A'eta me'ē me'ē katu riki.

³ Ko apandu pehē pe. Ima'e ke namō a'eta ixo, ame'ē ke a'eta me'ē me'ē. Jete. Ame'ē 'ar koty te we a'eta me'ē me'ē. Aja jumunioxī a'eta juehe, ame'ēja saka. A'eta putar; a'erehe aja a'eta me'ē me'ē katu.

⁴ A'eta jande pe pandu pandu hū: "Jundéi wyy rehe Tupā kotyhar ta ixo. Pyrara ixo. Ima'e ym te ma'e ke. Ame'ē ta rehe jande jahaihu tar katu. Jandema'e tamatarer ke jamatyr ta. Mā peja ame'ē ke peraho ngā pe" aja masendo wyy pe har ta pandu hū jande pe.

⁵ Ta'yr mi a'eta matyr ta aja jakwaha naī. Anī. Heta te hū matyr riki. Amō we tī. Kuja a'eta pandu py: "Jande riki Tupā kotyhar ta ke jande" aja riki. A'erehe Tupā putar aja jamu'e, ame'ē ke a'eta ma'ema'e tī.

⁶ Ame'ē jakwa rahā, Tit pe japandu: "Tit! Amukwehe Korin ok ta pe har ta pe tamatarer matyriha ke nde eremu'e. Pe, a'eta matyr. Apo ixoty ejywyr eho tī. Pe, matyriha ke emumba. Aja rahā, upa matyr ta. Jesu kotyhar ta ma'e ke ima'e ym te, ame'ē ta pe ame'ē ke a'eta mondo tar katu" aja japandu Tit pe.

⁷ Pehēma'e ke mâte hū pehī. Kuja. Tapijar te'e we Tupā rehe jō pejurujar katu te. Amō ta ke pemu'e katu te pexo tī. Tupā je'ēha ke pekwa katu te tī. Upa ma'e katu ame'ē ke jō pema'ema'e tar katu tī. Jande rehe pehē pepy'a katu te hū tī. Upa aja pehē. Aja pehēma'e pehū aja saka. A'erehe apo ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ke pemondo katu te hū, aja japutar.

⁸ Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē apandu ym ta. Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ke amō ta riki mondo tar katu te hū, aja pehē pe ihē amujekwa tar katu. A'erehe amō ta aja pehē tī. Aja rahā, myja me'ē ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu my, ame'ē ke ihē akwa tar katu. Aja ame'ē ta rehe pepy'a katu, aja pemujekwa ta.

⁹ Pesarahā! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te riki awa ta rehe pyrara usak, ame'ē ke pekwa. Ywa pe upa katu te ima'e ke pehī. Anī. Upa hijar. Pe, kome'ē wyy keruhū pe uwyr rahā, ima'e ym te aja ixo. Pehē ke a'e muhā tar katu, a'erehe ima'e ym te ixo. Aja rahā, ywa pe pehēma'e ke mâte hū ta. (Aja pekwa pekwa pexo. Aja rahā, sehar ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu ta me'ē te'e tī.)

¹⁰ Peteī warahy 'ar aha oho apo. Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ke pemondo tar katu. Tamatarer pematyr riki. (Ame'ē upa ym we rī.) Apo ame'ē ke pemumba rahā, katu tiki, aja ihē apandu pehē pe. Pehē riki

ima'e ym te ame'ë ta pe pemondo tar katu py. Pe, pehë riki pematyr py. Upa ym we rī.

¹¹ A'erehe apo pemumbarahā! Pematyr! Yman pepandu: "Ima'e ym te ame'ë ta pe tamatarer jamondo ta" aja. Aja apo pematyriha ke pemumba. Pehēma'e tamatarer pehī apo 'y. Ame'ë ngi pematyr.

¹² Tamatarer ke peme'ë tar katu rahā, pehēma'e ngi har peme'ë katu. Ame'ë rehe Tupā pandu: "Katu tiki" aja. Pehēma'e ym rahā, peme'ë ym. Ame'ë rehe Tupā pandu tī: "Katu tiki" aja tī. Juja katu te.

¹³⁻¹⁴ "Pehë jō riki peme'ë katu. Amō ta anī" aja ym ihē aputar. Apo pehēma'e riki heta. A'erehe ima'e ym te ame'ë ta pe pemondo katu rahā, katu tiki. Yman rahā, pehēma'e ym te rahā, pe, amō tama'e heta rahā, pehë pe ame'ë ta riki me'ë me'ë ta tī. Aja rahā, juja katu te ngā me'ë me'ë ngā jupe.

¹⁵ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Ma'e ke amō matyr hū, ame'ë ke pyta hū ym.

Ma'e ke ta'yr mi matyr, ame'ë ke uhyk katu ipe" aja panduha ihī.

Tit namō ehe katu ame'ë ta oho ta

¹⁶ Jande aja Tit kuja putar tī. "Korin ok ta pe har ta tamatarer matyr. Upa ym we rī. Ame'ë ke mumba rahā, katu tiki" aja a'e putar tī. Ame'ë putariha ke Tupā muwyr ipe. A'erehe Tupā pe japandu: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja.

¹⁷ Japandu ipe: "Korin ok ta pe har ta rehe esak eho" aja Tit pe. A'e pandu: "Hā! Ihē aho tar katu te tī. Ame'ë ta ke amu'e ta aho kŷ" aja jande pe pandu. Japandu ym rahā we, a'e oho tar katu. A'erehe a'e pandu: "Ihē aho ta kŷ" aja.

¹⁸ Tit namō amō jande mu ke jamondo ta jaxo. Ame'ë rehe har se upa Jesu kotyhar ta pandu: "Katu a'e. Myrandu katu a'e pandu pandu katu riki" aja. Ame'ë ke jamondo ta jaxo, Tit namō. (Ame'ë ta tamatarer matyriha ke mumba ta pehë koty.)

¹⁹ Amō we tī. Jesu kotyhar ta pandu ipe: "Nde ke jande japutar. Pāu ta namō eho katu. Amō Jesu kotyhar ta pyrara ixo. Ame'ë ta pe Pāu ta namō tamatarer eraho tī. Ame'ë ta rehe jande jahaihu tar katu, ame'ë ke emujekwa eho tī" aja. Aja rahā, tamatarer pyhyk ame'ë ta pandu ta: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja Tupā pe.

²⁰⁻²¹ Mā tamatarer hū pehë peme'ë. "Ame'ë ke Pāu ta juehe pyhyk pyhyk" ame'ë je'ë je'ēha japutar ym. A'erehe jetehar jamuhāi tar katu jamondo. Aja Tupā ukwa ame'ë ke japutar tī. Aja upa ngā ukwa ame'ë ke japutar katu tī.

²² A'erehe Tit ta namō ame'ë jande mu ke jamondo jaxo. Ame'ë mu amō koty koty jamondo kwe. Aja rahā: "Pahar ihē aho ta"

aja a'e pandu. Apo pehë rehe a'e jurujar katu te. A'erehe pehë rehe uhyk rahā, pehë py'a ke a'e mātā katu ta. Aja rahā, tamatarer matyriha ke pemumba ta. Upa ta pematyr.

²³ Tit rehe har ihē apandu tī. Ihē namō myrandu katu ke a'e pandu pandu tī. Ihē namō pehë py'a ke a'e mātā tar katu tī. Pe, amō mu ta Tit namō oho ta ixo. Ame'ë ta ke se Jesu kotyhar ta riki mondo tī. A'eta je'ēha rupi ame'ë mokōi ta oho ixo. Ame'ë ta ke amō ta ukwa rahā, Kirisutu pe pandu: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja.

²⁴ Ame'ë ta pe pemujekwa. Pyrara ixo ame'ë ta rehe pehë pepy'a katu, aja pemujekwa. Tamatarer pemondo rahā, pehë pepy'a katu amō ta rehe, aja pemujekwa. Aja rahā, upa Jesu kotyhar ta ukwa ta tī. Amō we tī. Jande japandu: "Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu ta" aja riki jande. Ame'ë riki jetehar te ke aja mā peja pemujekwa katu ngā pe tī. A'erehe tamatarer pematyriha ke pemumba katu.

9

Jesu kotyhar ta rehe haihu katu ame'ë rehe har

¹ Jundéi wyy pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe amō Jesu kotyhar ta tamatarer ke mondo ixo. Ame'ë rehe har pehë pekwa, a'erehe ame'ë rehe har amō we hū ihē amupinim. Anī ta.

² Ame'ë ta pe tamatarer ke pemondo tar katu tī, aja ihē akwa katu. A'erehe pehë rehe har masendo wyy pe har ta pe ihē apandu katu. "Ngere wyy pe jande mu ta ixo. Korin ok ta pe har ta ke. Ima'e ym te ame'ë ta pe a'eta tamatarer ke mondo tar katu" aja ihē apandu. "Jete. Yman amō warahy' ar rahā, ame'ë ta tamatarer ke mondo ta tīpe" aja jande japandu. Ame'ë ke masendo wyy pe har ta ukwa rahā, tamatarer ke ame'ë ta mondo tar katu tī.

³ Amō ta pe japandu: "Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu riki" aja jande. Pe, tamatarer pematyr ym rahā, amō ta pandu ta: "Pāu te'e pandu" aja. A'erehe jande mu ta ke pehë koty jamondo jaxo. Pehē namō ixo rahā, tamatarer ke pematyr katu ta. Upa pehī ta.

⁴ Anī rahā, pehë ngi jande ruxī ta. Ihē namō masendo wyy pe har ta pehë rehe uhyk rahā, tamatarer nixói, aja jakwa. Aja rahā, pehë ngi jande ruxī ta. Pehë rehe jajurujar katu riki a'erehe pehë ngi jande ruxī ta. Pehë ruxī ta pehë ke tī.

⁵ A'erehe jande mu ta pe ihē apandu: "Korin ok ta pe peho py. Pehë raikwer rupi ihē aho ta. Korin ok ta pe har ta pandu: 'Tamatarer jande jamatyr ta' aja. Ame'ë ke a'ep pe har ta namō pematyr" aja ihē apandu. Aja rahā, pehë rehe ihē ahyk rahā,

tamatarer pehī ta. Aja rahā, pehē ruryha namō tamatarer pematyr; aja pemujekwa ta ngā pe. Peme'ē tar ym ha namō pematyr. Anī. Aja ym riki. Pehē rury katuha namō pematyr.

Huryha namō peme'ē katu

⁶ Heta ym ma'e ra'ī ke amō jytyr rahā, ta'yr mi i'a ke matyr tī, ame'ē ke pekwa pekwa pexo. Heta te hū ma'e ra'ī ke amō jytyr rahā, heta te hū i'a ke matyr ta tī. (Aja tamatarer me'ēha ke tī. Heta tamatarer peme'ē rahā, heta ma'e ke pehē pe Tupā muwyr ta tī.)

⁷ A'erehe: "Kuja hetaha ihē ame'ē ta" aja amō pandu. Aja rahā, aja a'e me'ē rahā, katu tiki. Huryha namō me'ē, ame'ē ke rehe Tupā hury katu tī. A'erehe me'ē tar ym ha namō amō me'ē rahā, katu ym. "Mā! Ihē ame'ē ta me'ē te'e" aja ukwaha namō me'ē rahā, katu ym tī.

⁸ Pehē pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ē ke Tupā muwyr ta. "Ma'e ke jande pe emuwyr" aja Tupā namō pepandu, ame'ē 'ar koty te we a'e muwyr ta. Aja rahā, aja te'eha pehē pexoha rehe ma'e ke pehī. Amō we hū pehēma'e pehī ta. Aja rahā, ame'ē ngi har pyrara ixo ame'ē ta pe peme'ē katu.

⁹ Aja riki Tupā je'ēha mujekwa. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Ma'e ima'e ym te ame'ē ta pe Tupā muwyr katu te hū. Aja te'eha pyrara a'e usak katu ixo" aja riki.

¹⁰ Ma'e ra'ī ke amō jytyr rahā, tyarō rahā, i'a pehī tī. Ame'ē ke Tupā muwyr ipe, ame'ēja saka. Awa mi'u ke a'e muwyr katu tī. Aja pehē pe tī. Pehē pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ē ke Tupā upa muwyr ta pehē pe tī. Amō we hū muwyr ta pehē pe tī. Aja rahā, pehēma'e pehū ta. Aja rahā, ame'ē ngi har ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu te we hū ta tī.

¹¹ Pehēma'e ke heta hū, aja Tupā muwyr ta pehē pe. Aja te'eha ta. Aja rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Aja te'eha pexo ta. Pehē pematyr, ame'ē ke jamuhāi jamondo. Aja rahā, pyhyk ame'ē ta pandu ta: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe.

¹² Pehē peme'ē, ame'ē riki ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Tupā kotyhar ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Pe, a'eta pyhyk rahā, Tupā pe pandu ta: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pandu hū ta.

¹³ Tamatarer pehē pematyr hū rahā, myrandu katu rehe pehendu katu, aja pemujekwa katu ngā pe. Kirisutu rehe har myrandu katu ame'ē ke pehendu katu. A'erehe Tupā pe ngā pandu ta: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Ame'ē myrandu katu pepandu pandu katu tī. Jundēi ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe tamatarer peme'ē katu. Amō ta pe peme'ē katu tī.

¹⁴ A'erehe pehē rehe har Tupā namō a'eta pandu pandu katu. Pehē rehe a'eta ipy'a katu riki. Pyrara ixo ame'ē ta pe peme'ē katu rahā, katu tiki, aja pehē pe Tupā mujekwa. Aja pehē rehe a'e usak katu te hū.

¹⁵ Ma'e katu te ame'ē ke amō te'e me'ē. Marā ka ym hepyha mangaha. Katu te hū. Aja jande pe Ta'yr ke Tupā muwyr tī. A'erehe mā peja jande japandu ipe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja riki.

10

"Ihē ke Kirisutu mondo" ame'ē rehe har Páu pandu

¹⁻² Ko ihē Páu. (Ihē rehe juru ai ame'ē ta pe apandu apo 'y.) Ihē rehe har ame'ē ta pandu: "Jande namō Páu ixo rahā, jande ngi a'e kyje, a'erehe hātā ym pandu. Pepsahe ixo rahā, mā hātā panduha a'e mupinim jande pe" aja amō ta pandu naī. Pesarahā! Katu ame'ē ke jō Kirisutu ma'ema'e. Wewe katu pandu ngā pe tī. Aja pehē pe ihē apandu tar katu tī. (A'erehe pehē py'a pemuruwak, aja rahā Kirisutu aja wewe katu pehē pe apandu ta tī.) Pehē py'a pemuruwak ym rahā, mā hātā ihē aje'ē je'ē ta pehē pe. Pesarahā! Ihē rehe juru ai ame'ē ta pe hātā ihē aje'ē katu, aja akwa katu. (Tupā je'ēha ke japandu rahā, tamatarer hū japyhyk, aja ame'ē ta pandu naī.) Ame'ē ta pe, hātā ihē aje'ē ta, aja ihē akwa katu.

³ Awa te'e aja jande jaxo tī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta namō kome'ē ywy keruhū pe jaxo. "Myrandu katu riki te'e" aja amō ta pandu naī. Ame'ē ta je'ēha ke jamukanim rahā, jande je'ēha rupi aja ym jamukanim.

⁴ Pesarahā! Tupā je'ēha rupi ame'ē ta je'ēha ke jamukanim. Pyrātāha ke a'e muwyr jande pe. Ame'ē namō myrandu katu ke putar ym ame'ē ta ukwaha ke jamukanim. Ame'ē ta te'e pandu: "Myrandu katu riki te'e" aja riki. Ame'ē ke Tupāma'e pyrātāha rupi jamukanim.

⁵ Juehe har Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ē ke amō ta putar ym. Je'ē je'ē hū ehe har. A'eta ukwa katu, aja a'eta jupe naī. Upa ame'ē ke Tupā je'ēha rupi jamukanim. Aja rahā, ame'ē ta ukwaha ke jamuruwak. Pe, Kirisutu rehe hendu katu.

⁶ Jande rehe pehendu katu, aja upa pemujekwa katu. Aja rahā, jande rehe hendu ym ame'ē ta pe jaje'ē je'ē ta. Ame'ē ta pe jaje'ē ta: "Pehē katu ym" aja.

⁷ Pesarahā! "Páu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e" aja amō ta pandu naī. Mā! Ame'ē ta awa rehe jō usak te'e, aja ixo. Soroka pe jō usak te'e aja ixo. Pehē koty amō Kirisutu mondo ame'ē ke ixo. Mā! Ehe har pekwa pekwa pexo tī. A'e Kirisutu mondo ame'ē ke rahā, ihē aja tī.

8-9 “Jandema'e sawa'e te je'êha rupi ihê apandu pandu. Ihê ke a'e mondo” aja pehê pe ihê apandu. Aja ihê apandu hũ riki. Ame'ê ngi ihê ruxi ym. A'e je'êha rupi pexoha rehe har hâtâ ihê aje'ê je'ê. Anĩ. Aja ym. Paper pinim ke pehê pe ihê amondo axo. Ame'ê pe pehê ke ihê amukyje. Anĩ. Aja ym ihê aputar tĩ. Kuja aputar. Kirisutu je'êha rupi pehê py'a ke ihê amâtâ. Aja rahâ i'ar koty te we Tupã rehe jô pehê py'a pemapyk katu. Ame'ê ke aputar katu. (A'erehe ihê ke Kirisutu mondo.)

10 Pesarahâ! Kuja amô pandu ta my. “Paper pinim ke Páu muwyr. Hâtâ je'êha ke a'e mupinim. Je'ê je'ê hũ, ame'ê panduha ihĩ. Jande namô a'e ixo rahâ, pitu te'e a'e. A'e je'êha te reko ym. Je'êha hâtâ ym te riki” aja pandu my.

11 Ame'ê ta kuja ukwa ta me'ê te'e. Pehê namô ihê axo ym rahâ, paper pinim ihê amondo. Ame'ê pe hâtâ je'êha ke ihê amupinim. Pe, pehê koty aho rahâ, juja katu te ta. Ihê amupinim, aja pehê pe hâtâ ihê aje'ê je'ê ta kÿ. Akyje ym ta ihê.

12 Amô ta pandu: “Jande riki katu te ame'ê ta ke jande” aja a'eta juehe har jupandu. Ame'ê ta aja ihê my? Anĩ. Aja: “Ihê katu te ihê” aja ym ihê rehe har akwa akwa axo. A'eta aja ihê tĩ, aja ym axo. Juja ym. Ame'ê ta pandu a'eta jupe: “Pesarahâ! Jande jô riki katu ame'ê ke jama'ema'e. Amô ta aja ym jaxo. Jande jô katu” aja a'eta jupe ukwaha. Mâ! Ukwa ym te ame'ê ta ke a'eta. Ka'u te'e ame'ê ta ke a'eta.

13 Aja ym ihê rehe har ihê apandu. “Tupãma'e pyrâtâha namô myrandu katu apandu” aja apandu. Aja ym rahâ, aja ihê apandu ym ta tipe.

Amô amô hekoha pe ihê ke Tupã mondo. Manambe amô. A'ep jô myrandu katu ke japandu jaho. Ame'ê hekoha jandema'e parakyha renda, ame'êja saka. Pe, yman pehê koty jande ke Tupã mondo. Jandema'e parakyha renda, ame'êja saka tĩ.

14 Pehê koty jande ke Tupã mondo. Aja ym rahâ: “Tupã je'êha rupi jajur” aja japandu ym ta tipe. Yman pehê rehe jahyk rahâ, myrandu katu ke japandu pandu pehê pe. Ame'ê myrandu katu japandu rahâ, Kirisutu rehe har japandu.

15 Pesarahâ! Ngã pe amô riki Tupã je'êha ke mu'e py. Ame'ê raikwer rupi amô ta oho, pe, pandu: “Jande jô riki Tupã je'êha ke jamu'e katu” aja. Aja ym jaxo. Anĩ. Kuja jaxo. Pehê koty jande ke Tupã mondo. A'erehe pehê ke jamu'e. Aja rahâ, Kirisutu rehe pejurujar katu te we hũ, aja japutar. Aja rahâ, i'ar koty te we Tupã je'êha pehê ke jamu'e katu ta.

16 Aja upa rahâ, pehê rekoha kupe koty myrandu katu ke apandu pandu ta aho. Myrandu katu ke amô pandu ym, ame'ê ta

renda pe apandu pandu ta aho. Aja rahâ, amô ta pandu py, ame'ê renda pe haikwer rupi ihê aho ym ta. “Ihê jô pehê pe Tupã je'êha ke ihê amu'e” aja ym ihê apandu ta tĩ.

17 Pesarahâ! Kuja Tupã je'êha rehe panduha ihĩ: “Ihê jô riki ama'ema'e katu” aja amô pandu tar katu rahâ, kuja a'e pandu ta me'ê te'e: “Jandema'e sawa'e te riki ma'ema'e, ame'ê ke ko. Katu te ame'ê” aja panduha ihĩ.

18 Jandema'e sawa'e te riki amô rehe har pandu ta: “A'e katu” aja. Aja rahâ, ame'ê ke katu. Juehe har amô pandu: “Ihê katu” aja. Aja rahâ, katu aja ym a'e. (A'erehe ihê rehe har Tupã pandu: “Nde katu” aja ihê aputar. Sawa'e pandu ame'ê ke anĩ. Aputar ym ame'ê ke.)

11

Mã peja pehê ke Kirisutu mondo ame'ê ta ran muka'u te'e ym

1 (“Katu ame'ê ke ihê” aja ihê apandu rahâ) aka'u te'e ame'ê ke aja saka ihê apandu axo. Mã peja pehê py'ahu te'e pehendu.

2 Pehê riki kÿjã ixo te'e ame'ê ke, ame'êja saka. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ipy'a pe nixói te, ame'êja saka. Pe, peteĩ sawa'e pe jô pehê ke ihê apandu katu, ame'êja saka. “Nde pe ihê ame'ê ta” ame'êja saka. Ame'ê sawa'e Kirisutu ke. (Pe, Kirisutu ngi amô koty pehê py'a pemuruwak, a'erehe pehê rehe ihê ajty'y'm.) Tupã aja tĩ. Pehê rehe jyty'ym tĩ. Aja pehê rehe ajty'y'm tĩ.

3 Yman Ewa pe mbói te'e pandu. Satana riki. (Ãjã ramüi a'e.) Pandu katu tipe. Anĩ. Muka'u te'e Ewa ke. Aja pehê ke amô ta muka'u te'e ta my tĩ. Ame'ê rehe ihê ajumupyai. Muka'u te'e rahâ, Kirisutu rehe jô pehê pepy'a katu te, ame'ê ke pehijar ta my.

4 Pehê pe Jesu rehe har jande jamu'e. Amô kotyhar Jesu rehe har amô ta mu'e pehê pe. Pe, ame'ê ta rehe pehê ruryha namô pehendu katu. Katu ym aja. Tupã je'êha ke japandu rahâ, Tupãma'e pyrâtâha namô ma'e ke jama'ema'e, aja jete har te ke aja jamujekwa. Apo amô kotyhar Tupã'a rehe har amô ta mu'e. Ame'ê rehe pehendu katu. Katu ym aja. Myrandu katu ke pehê pe japandu. Ame'ê rehe pejurujar katu. Apo amô kotyhar myrandu katu ke amô ta pandu pehê pe. Ame'ê rehe pehendu katu tĩ. Katu ym aja.

5 Kirisutu mondo ame'ê ta ke pehê koty ixo apo. “Jande katu te” aja ame'ê ta ukwa a'eta jupe naĩ. Anĩ. Ihê 'ar koty te we katuha, aja ym ame'ê ta, aja akwa.

6 Ma'e pandu katu te hũ ame'ê ke aja ym ihê. Anĩ. Tupã rehe har akwa katu te hũ ame'ê ke ihê, aja jô ihê akwa. Ame'ê ke pehê

pe ihē amujekwa katu. Aja te'eha pehē pe ihē amujekwa. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta apo my.)

⁷ Myrandu katu ke jande pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke pehē pe ihē apandu pandu. Arahā pehē ngi tamatarer ke ihē apyhyk ym. A'erehe: "Pāu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e" aja pekwaha naī. Anī. Kirisutu mondo ame'ē ke ihē. Pesarahā! Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe ihē aparaky axo. Aja tamatarer apyhyk. Ame'ē pe jō ihēma'e ajo'ok katu. Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe katu ym my? Anī. Katu tiki. Aja ihē axo. Aja rahā Tupā rehe har pejumu'e katu. Aja katu pehē pe.

⁸ Pehē pe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo rahā, amō ta ngi tamatarer ihē apyhyk. Amō hekoha pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi tamatarer ihē apyhyk. (Pehē ngi anī.) Ihē pe a'eta te'e me'ē me'ē. A'erehe ame'ē tama'e ke ihē amukanim, ame'ēja saka. (A'erehe ihēma'e ke upa pehī.) A'erehe pehē pe myrandu katu ihē apandu pandu. (Aja pehē namō ma'e ke ihē ama'ema'e.)

⁹ Pe, pehē namō ihē axo rahā, tamatarer ke ihē aputar rahā, pehēma'e ke ihē apyhyk ym. Masendo ywy pe har ta jande mu ta riki tamatarer ke muwyr ihē pe. Upa ihē aputar ame'ē ke a'eta muwyr. Yman: "Tamatarer ihē aputar" aja apandu ym pehē pe. Aja yman rahā, apandu ym te ta tī. Aja te'eha apandu ym ta.

¹⁰ Kirisutu kotyhar ke ihē. A'erehe jeterhar ke apandu. Kuja. "Myrandu katu ke ihē apandu axo rahā, amōma'e tamatarer ke ihē apyhyk ym te ta" aja ihē akwa. Aja te'e ta ihē. Pehēma'e tamatarer apyhyk ym te ta. Aja upa ngere ywy pe har tama'e ihē apyhyk ym ta tī. (Ngere ywy pe pexo. Korin ok ta aja tī. Ngere ywy rehe ihī tī.)

¹¹ "Jandema'e tamatarer Pāu pyhyk ym, a'erehe jande rehe a'e ipy'a ym" aja amō ta pandu naī tī. Anī. Aja ym. Pehē rehe ihē apy'a katu, ame'ē ke Tupā ukwa katu tī.

¹² Myrandu katu ihē apandu rahā, amōma'e tamatarer ihē apyhyk ym we ta rī. Aja tapijar te'e we ihē axo ta rī. Aja rahā, amō Kirisutu mondo ame'ē ta kuja: "Pāu aja myrandu katu ke japandu" aja marā ka ym panduha. Ame'ē ta amō tama'e tamatarer ke pyhyk riki. A'erehe ihē aja: "Ihē apyhyk ym" aja marā ka ym panduha. Ame'ē ta riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke aja a'eta jupe.

¹³ Ame'ē ta Kirisutu mondo ame'ē ta ke aja ym. Kirisutu mondo ame'ē ta ran ke a'eta. Te'e a'eta pandu. "Tupāma'e parakya ke jama'ema'e" aja te'e a'eta. A'eta rehe amō usak rahā, ame'ē ta Kirisutu mondo ame'ē ta ke a'eta aja riki. Anī. Muka'u te'e ngā ke ame'ē ta.

¹⁴ Pesarahā! Satana riki jumuruwak. (Ājā ramūi a'e.) Tupā je'ēha rahoha katu te aja a'e jumuruwak. Aja a'e muka'u te'e ngā ke.

¹⁵ A'erehe Satana kotyhar ta jumuruwak riki tī. Kuja. "Katu ame'ē ta ke jande. Jeterhar te ke japandu ngā pe" aja ame'ē ta pandu naī. Pandu ame'ē ta ran, aja ame'ē ta jumuruwak. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ta ran ta ke.) Aja muka'u te'e ngā ke. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē ta ma'ema'eha, aja mupyrara ta. (A'erehe Kirisutu mondo ame'ē ta ran rehe pehendu ym.)

Kirisutu mondo ame'ē ke aja Pāu ixo rahā, a'e ke ngā mupyrara hū

¹⁶ Ihē riki aka'u te'e ame'ē ke, aja pehē ngi har amō ta ukwaha a'eta jupe. Aja ym rahā, katu tiki. Pe, apandu tī. "Ihē aka'u te'e ame'ē ke ihē" aja ihē rehe har apandu we mi rahā, mā peja: "Pāu ke japutar" aja pepandu. Aja rahā, mu'eharan ta aja saka: "Ihē katu" aja ihē axo ihē jupe.

¹⁷ Ame'ē ke ihē apandu rahā, Tupā je'ēha rupi ym ihē apandu. Ihēma'e je'ēha rupi apandu. "Ihē katu" aja apandu rahā, aka'u te'e ame'ē ke ihē aja apandu axo. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta my tī.)

¹⁸ "Ihē katu" aja pandu ame'ē ta heta ixo. Awa te'e aja pandu tī. A'erehe ihē apandu tī. "Ihē katu" aja ihē jupe. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta my tī.)

¹⁹ Pehē pekwa katu te aja pekwaha pehē jupe. Mā! Pekwa katu tipe. Ka'u te'e ame'ē ta katu aja pekwaha. Pe, ame'ē ta rehe pehendu katu. (Aja rahā, mā peja ihē rehe pehendu katu tī. A'erehe aka'u te'e ame'ē ke ihē aja ihē axo tī.)

²⁰ Pehē ke amō koty koty mondo ame'ē ta rehe har pepandu: "Mā peja pexo" aja. Pehēma'e ke te'e pyhyk raho ame'ē ta rehe har: "Mā peja peraho" aja tī. Pehē ke a'eta muka'u te'e tī. "Mā peja" aja pepandu tī. "Jaxer ai ame'ē ta ke pehē" aja a'eta ukwaha pehē rehe har. "Mā peja" aja pepandu tī. Pehē ke a'eta nupā, aja pehē jaxer aja a'eta ukwaha. Pe, pepandu: "Mā peja" aja.

²¹ Mā! Ame'ē ta ma'ema'eha aja ihē ama'e ym. Ihē ruxī ingi, a'erehe ihē ama'e ym riki. A'erehe ihē pitu te'e, aja amō ta ukwaha naī. Mā! Je'ēha te areko ym ihē, aja a'eta ukwaha naī tī.

Ma'e ke rehe har: "Mā! Katu te" aja amō pandu tar katu rahā, ihē aja tī. "Katu te" aja ihē rehe har apandu. Aja rahā, aka'u te'e ame'ē ke ihē, aja akwa ihē juehe har. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta my tī.)

²² Kirisutu mondo ame'ē ta ran jundéu awa ta ke my? Ihē aja tī. Jundéu awa ke ihē tī. Ame'ē ta Amarā rainō ta ke my? Ihē aja tī. Amarā rainō ke ihē tī.

²³ Kirisutuma'e parakyha ke ame'ë ta my? Ame'ë ta 'ar koty te we ihë riki Kirisutuma'e parakyha ke. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.) Aja apandu rahã, aka'u te'e ame'ë ke ihë, aja akwa ihë juehe har. Kirisutu mondo ame'ë ta ran 'ar koty te we myrandu katu ke ihë apandu pandu. Ame'ë ta 'ar koty te we kyndaha pe ihë ke amõ ta kynda raho. Ame'ë ta 'ar koty te we ihë ke amõ ta pirok hũ. Ame'ë ta 'ar koty te we tate ihë amanõ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.)

²⁴ So'o pিরer pe ihë ke jundéu ta awama'e kapitã ta nupã hũ. Kuja, 39 hetaha ihë kupe rupi nupã. Aja kuja hetaha. Awa po wajar peteihar upa aja riki.

²⁵ Homa awa ta ihë ke nupã tĩ. Myra ra'yr pe nupã. Ame'ë kuja hetaha, mahapyr. Peteihar ihë rehe parahy ame'ë ta ita ombor. Ihë ke japi tipe. Tate ihë ke jukwa. Jarusu keruhũ pe ihë aho axo rahã, jarusu keruhũ ke y kotok keruhũ upa mupëpen. Mahapyrihar aja ihë axo. Amõ rahã, y pe ihë axo. Aja te'e pytun oho. Aja te'e xu'em oho tĩ. Tate ihë ke y jukwa. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.)

²⁶ Amõ amõ hekoha pe ihë awata aho rahã, pyrara ihë axo. Y tiha ame'ë tate ihë ke jukwa. Ma'e mukanĩha ta tate ihë ke jukwa tĩ. Ihë ke jundéu awa ta tate jukwa tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta tate jukwa ihë ke tĩ. Ok ta pe ihë axo rahã, ihë ke amõ ta tate jukwa tĩ. Ka'a rupi ihë awata axo rahã, pyrara ihë axo tĩ. Y ramũ aha aho rahã, tate y ihë ke jukwa tĩ. Ihë rehe katu ame'ë ta ran ihë ke mupyrara tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.)

²⁷ Ihë aparaky te hũ. Ihë re'õ te ihë axo tĩ. Pyrara ihë axo, a'erehe amõ amõ rahã, ihë aker ym. Myahy hũ ihë axo tĩ. Ma'e ke ihë a'u ame'ë ke amõ amõ rahã nixói te. Pyrara ihë axo tĩ. Amõ amõ rahã, ihë akeriha renda nixói te tĩ. Amõ amõ rahã, ihëma'e mundeha nixói tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.)

²⁸ Amõ we tĩ. Wera rahã pame katu te Jesu kotyhar ta rehe har ihë ajumupyai hũ axo. Amõ amõ ok ta pe ixo ame'ë ta rehe har ihë ajumupyai hũ axo. (Jurujar katuha ke hijar my, ame'ë rehe ajumupyai hũ axo.)

²⁹ Jesu kotyhar riki Tupã rehe jõ ipy'a mapyk wan rahã, ihë apyai tĩ. Pe, amõ rehe hendu, a'erehe ma'e jaxer ai ame'ë ke amõ ma'ema'e rahã, ihë apyai te hũ tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja amujekwa pehë pe.)

³⁰ "Ihë katu te" aja ihë jupe apandu ta me'ë te'e rahã, ihë riki pitu te'e aja ihë amujekwa ta. Ame'ë rehe har ihë apandu katu ta.

³¹ Ihë te'e apandu ym, aja Tupã ukwa katu. A'e riki Jesuma'e pái keruhũ. "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja Tupã pe japandu. Jesu jandema'e sawa'e te a'e. Pesarahã! Te'e apandu ym ihë.

³² Ndama ok ta pe ihë axo rahã, ihë ke kapitã pyhyk ta tipe. Arahã Are riki kapitã keruhũ. Harõha ta pe kapitã pandu: "Ok ta rukwen keruhũ rehe peharõ. A'ep Páu ke pepyhyk" aja riki.

³³ Anĩ. Ihë ke a'eta pyhyk ym. Ok ta kurar ngi ihë ke ihë rehe katu ame'ë ta mujy mondo. Wasãkãran keruhũ pe mujy mondo. Kurar soroka rupi mujy mondo. (Aja ihë ajan aho ingi. Aja ihë pitu te'e, aja ihë amujekwa ngã pe.)

12

Páu pe ma'e ke Tupã mujekwa

¹ "Ihë katu te" aja apandu ihë jupe rahã, katu ym aja akwa. Anĩ. (Pehë koty Kirisutu mondo ame'ë ta ran ixo. Ixeraiha aja ame'ë ta usak hũ, aja pandu.) A'erehe: "Katu te" aja ame'ë ta ukwaha jupe naĩ. A'erehe aja ihë tĩ. Ihë keraiha aja ihë asak tĩ. Ame'ë rehe har apandu ta apo 'y. Jandema'e sawa'e te mujekwa ihë pe. Ame'ë rehe har ihë apandu ta apo 'y.

² Yman ywa pe ihë ke Tupã raho. Ywa te hũ, aja akwaha. Yman riki. Kuja, 14 warahy 'ar aha oho apo. Ihë ke a'e raho te my? Ihë keraiha aja ihë asak my? Ame'ë ke Tupã jõ riki ukwa katu. Ihë akwa ym.

³ Kuja. Pahar Tupã ixo ame'ë pe ihë ke a'e raho. Ame'ë ke jeterhar te my? Ihë akwa ym. Ihë keraiha aja ihë asak my? Ame'ë ke Tupã jõ ukwa katu, aja apandu tĩ.

⁴ A'ep ma'e ke ihë ahendu. Ame'ë rehe har marã ka ym amõ pe ihë apanduha. Je'ëha nixói. Ihë ahendu ame'ë ke amõ pe apandu ym ta me'ë te'e. "Emujekwa ym ngã pe" aja ihë pe a'e pandu.

⁵ Ma'e ke ihë ahendu, a'erehe: "Ihë katu te" aja akwa ihë jupe. Ihë rehe har: "Katu te" aja ym apandu. Ihë pitu te'e, ame'ë rehe har jõ ihë apandu katu.

⁶ "Ywa pe ihë asak aho" aja ihë apandu rahã: "Mã! Ka'u te'e ame'ë ke a'e" aja ihë rehe har apandu ta my. Anĩ. Jete ihë apandu, a'erehe aka'u te'e aja ym ihë. Ywa pe ihë asak aho, ame'ë rehe har ihë apandu ym ta. Pesarahã! Kome'ë ywy keruhũ pe ihë ama'ema'eha ke rehe amõ usak. Ihë apandu ame'ë ke rehe hendu tĩ. A'erehe ihë rehe har ukwa katu. (Kirisutu mondo ame'ë ke ihë, aja ukwa katu.)

⁷ Mäte hũ katu ame'ë ke ihë asak, a'erehe: "Ihë katu te" aja ihë axo my? Anĩ. Aja Tupã putar ym, a'erehe ma'e ahy te ame'ë ke ihë pe a'e muwyr. Ame'ë riki Satanama'e je'ëha rahoha, aja saka. (Ajã ramũ a'e.) A'e riki ihë

ke mahy, ame'ëja saka. Aja rahã: "Ihê katu te" aja ym ihê akwa akwa axo.

⁸ Ame'ë ahyha rehe har Tupã namõ ihê apandu. Mahapyr ihê apandu: "Ihê ngi ahyha ke emukanim" aja apandu ipe.

⁹ A'e pandu:

—Anĩ. Amukanim ym ta. Nde rehe ihê apy'a katu te. Ame'ë jõ riki katu. Ame'ë ke a'ewan nde pe. Nde pitu te'e rahã, ihêma'e pyrãtãha ke nde eremujekwa katu ngã pe — aja Tupã ihê pe.

A'erehe: "Ihê pyrãtã ym" aja ihê apandu katu ngã pe. Ihê pitu te'e rahã, Kirisutuma'e pyrãtãha ihê namõ ixo. A'erehe ihê rury katu te.

¹⁰ Ihê pitu te'e rahã, ihê rury katu ihê axo. Ihê rehe amõ ta juru ai rahã, ihê rury katu ihê axo tí. Ihê apyrara rahã, aja tí. Ihê rury katu axo tí. Ihê ke amõ ta mahy rahã, aja tí. Ihê rury katu axo tí. Mãte ihê akwaha aja rahã, aja tí. Ihê rury katu ihê axo tí. Upa ame'ëja rahã, ihê rury katu. Kirisutu kotyhar ke ihê, a'erehe ihê rury katu ihê axo. Ihê pitu te'e rahã, Kirisutuma'e pyrãtãha ke ihê amujekwa katu ngã pe, a'erehe ihê rury katu ihê axo.

Korin ok ta pe har ta rehe Páu jumuppyai

¹¹ "Ihê katu te" aja ihê rehe har ihê apandu rahã, aka'u te'e ame'ë ke ihê aja ihê axo. Ame'ë ke pehê riki ihê ke pemupandu, ame'ëja saka. "Páu katu te" aja pehê riki pepandu ta me'ë te'e tí. "Ihê katu te" aja ym ihê akwa. Pehê koty Kirisutu mondo ame'ë ta ran ixo. Ame'ë ta riki: "Katu te hũ" aja pekwaaha naĩ. Ame'ë ta wyr koty te we ihê katuha aja ym ihê axo. (Jande juja katu te jande tí. A'erehe aka'u te'e ame'ë ke ihê aja ihê axo.)

¹² Pehê namõ ihê axo rahã, marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke Tupãma'e pyrãtãha namõ ihê ama'ema'e hũ. A'erehe ihê riki Kirisutu mondo ame'ë ke aja amujekwa pehê pe. Ihê ke amõ ta mahy rahã, ihê py'ahu te'e ahendu. Aja Tupãma'e pyrãtãha namõ ihê ama'ema'e hũ. Aja rahã, ihê riki Kirisutu mondo ame'ë ke ihê aja amujekwa pehê pe tí.

¹³ Amõ ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ë ta wyr koty te we pehê katuha my? Anĩ. Aja ym riki. Pe, kuja jõ pema'e ym. Pehê pe tamatarer ke ihê apandu ym. Pehê ngi apyhyk ym. Ame'ë jõ. A'erehe: "Mã! Páu rehe Korin ok ta pe har ta ipy'a ym. Tamatarer me'ë ym ipe" aja amõ ta ukwaha naĩ. A'erehe pehê ruxĩ ingi my? Mã! Ame'ë ke ihê ama'eha, aja saka. A'erehe ihê apyay tí. Mã peja ihê rehe pehê py'a pemujywywyr katu.

¹⁴ Apo pehê rehe ihê asak tar katu tí. "Ihê asak ta aho" aja apandu ihê jupe. Mahapyrihar ke ame'ë. Ahyk rahã, pehê pe tamatarer

ke ihê apandu ym ta tí. Ame'ë ke ihê aputar ym. Tapijar te'e we Kirisutu rehe pehendu katu. Ame'ë ke ihê aputar katu. Pesarahã! Ta'y'n ta riki ipái ta rehe usak katu ta me'ë te'e, aja ym. Ipái ta riki ta'y'n ta rehe usak katu ta me'ë te'e. Ta'y'n ta aja pehê. Ihê riki pehê pái aja tí. A'erehe pehê pe tamatarer ke apandu ym ta. Ipái rehe ta'y'n ta usak katu, aja ym ta.

¹⁵ Upa katu te ihêma'e ke ihê rury katuha namõ pehê pe ihê ame'ë ta riki. Aja pehê py'a amãtã ta. Jete! Upa ihêma'e pyrãtãha namõ ma'e ke ihê ama'ema'e ta. Aja pehê py'a ke amãtã ta tí. Mã! Aja pehê rehe ihê apy'a katu te hũ. Aja rahã iwyr koty te we ihê rehe pepy'a my?

¹⁶ Ihê aja pepandu apo: "Jete. Jande pe tamatarer ke Páu pandu ym. Pyhyk ym" aja. Pehê ngi har amõ ta pandu my: "Anĩ. Jande ke Páu muka'u te'e. Aja jandema'e ke pyhyk. Amõ riki pyhyk ipe" aja naĩ.

¹⁷ Myja me'ë pehêma'e ke ihê apyhyk my? Myrandu rahoha ke pehê koty ihê amondo. Ame'ë ta riki pehêma'e ke pyhyk my? Anĩ riki.

¹⁸ Tit pe ihê apandu te hũ: "Korin ok ta pe eho. Jesu kotyhar ta rehe esak eho" aja. Amõ jande mu ke inamõ ihê amondo tí. Pehêma'e ke Tit pyhyk, aja pepandu my? Anĩ. A'e pyhyk ym tí. Ihê aja Tit tí. Pyhyk ym tí. Pehê py'a ke a'e mãtã tar katu tí. Ihê aja a'e ixoha katu tí.

¹⁹ "Jande riki katu" aja jande rehe har japandu pandu rahã, katu jande rehe har pekwa, aja japutar my? Anĩ. Aja ym japutar. Jande rehe katu ame'ë ta ke pehê. Pehê rehe japy'a katu. Pesarahã! Jande rehe Tupã usak, aja jaxo. Pe, Kirisutu je'ëha rupi pehê pe japandu katu. Upa jande jama'eha namõ pehê py'a ke jamãtã katu.

²⁰ Pehê rehe ihê ahyk rahã, amõ kotyhar pexoha aja ihê akwa ta my. Ihê aputar, aja ym pexo, ame'ë rehe ihê ajumuppyai. Pe, peputar, aja ym ihê axo my. Amõ kotyhar ihê axoha aja pekwa ta my. Pehê rehe ahyk rahã, peje'ë je'ë hũ pehê jupe aja ihê akwa ta my. (Aja rahã, pehê pe ihê aje'ë je'ë hũ ta tí.) Ame'ë rehe ihê ajumuppyai ta. Amõ amõ ta rehe pejyty'yam, ame'ë rehe ajumuppyai ta tí. Pahar peparahy ngã rehe. Pehê pekyty'yam ngã rehe my. (Aja rahã, pehê pe ihê aje'ë je'ë hũ ta tí.) Amõ ta rehe pehê juru ai my. Amõ ta rehe har katu ym pepandu my. "Katu te jande" aja jõ pekwa pehê juehe har my. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe pejy'ar rahã, tyapuha rupi pejy'ar. Upa aja me'ë ihê akwa ta my. Aja rahã, ihê aje'ë je'ë hũ ta pehê pe. Ame'ë rehe ihê ajumuppyai.

²¹ Amõ rahã, pehê rehe ihê ahyk rahã, pehê ke ihê amupyrara ta my. Ame'ë rehe ihê ajumuppyai. Pehê ke amupyrara rahã, ihê ke Tupã muhuxĩ, ame'ëja saka.

Katu pehē rehe har ihē apandu, a'erehe ihē ruxī ta. Yman amō ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Mā! Katu ym! Ame'ē ngi ipy'a ke ame'ē ta muruwak ym rī. Tupā koty muruwak ym rī. Ame'ē ta rehe ihē asak rahā, ihē ajixi'u ta.

13

Korin ok ta pe har ta pe Pāu je'ē hū

¹ Pehē rehe asak ta aho tī. Mahapyrihar ke apo. (A'erehe peta kŷ.) Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihē:

“Amō rehe har petēi pandu: ‘Nde riki ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Asak riki’ aja. Petēi usak ehe rahā, pehendū ym ehe. Mokōi riki usak ehe rahā, ame'ē mokōihar ta rehe pehendū katu. Mokōihar ta 'ar koty te we usak ehe rahā, ame'ē ta rehe pehendū katu tī” aja panduha ihē.

A'erehe pehē rehe ahyk rahā, usak ame'ē ta rehe ihē ahendu ta.

² Yman mokōihar pehē namō ihē axo rahā, ihē apandu pehē pe: “Ma'e ka'u te'eha ma'eha ta ke ihē amupyrara ta” aja. Aja yman ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ē ta pe ihē apandu. Apo pehē namō ihē axo ym. Ihē apandu katu tī. Amō rahā, pehē namō ihē axo rahā, upa katu te ma'e ka'u te'eha ma'e ame'ē ta ke ihē amupyrara ta. Pyta ym ta. Aje'ē je'ē hū ta ngā pe tī.

³ Kirisutu je'ēha rupi ihē apandu, aja pekwa tar katu. Ihē ahyk rahā, ame'ē ke upa katu te amujekwa ta. Kirisutu pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Pehē ke a'e mupyrara rahā, a'e pyrātā te hū aja a'e mujekwa ta pehē pe. (Aja ihē tī. Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa ta pehē pe.)

⁴ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō rahā, a'e pitu te'e aja ngā ukwaha naī. A'e ixuwe katu te hū apo 'y. Ima'e pyrātāha namō Tupā mukwera katu muhem. Jande aja tī. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe jande pitu te'e aja ngā ukwaha naī tī. Pe, ixotyhar ta ke jande. A'erehe ima'e pyrātāha ke jande pe Tupā muwyr. Ame'ē ke pehē pe jamujekwa ta. (Aja rahā, Kirisutu je'ēha rupi pehē ke jamupyrara katu, aja pekwa ta. Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande, aja jamujekwa ta pehē pe tī.)

⁵ Jetehar te Tupā rehe pejurujar katu my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Kirisutu rehe pejurujar katu my? Pejurujar ym my? Ame'ē ke pehē jō pekwa katu. Pehē py'a rehe Jesu Kirisutu ihē ym rahā, jaxer ame'ē ta ke pehē, aja pekwa katu.

⁶ Jande riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande, aja pekwa katu ame'ē ke japutar.

⁷ Tupā namō japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahā, ma'e jaxer ai

ame'ē ke a'eta ma'ema'e ym ta” aja jande inamō. Aja japandu ipe rahā, jetehar pehē ke jamu'e aja jamujekwa tar katu, a'erehe my? Anī. Aja ym. Pexoha katu aja japutar, a'erehe Tupā namō japandu pandu pehē rehe har: “Jetehar ym Pāu ta mu'e” aja amō ta ukwa naī. Anī. Pexoha katu aja japutar katu rī.

⁸ Jetehar te ke Tupā mujekwa, ame'ē ke japandu ta me'ē te'e. Ame'ē ke jō jamu'e ta me'ē te'e.

⁹ Jande pitu te'e aja jaxo rahā, jande rury katu. Jande pitu te'e aja jaxo rahā, pehē ke jamupyrara ym ta riki. Pehē pyrātā, aja pexo rahā, pexoha ke pemukatu ta, a'erehe jande rury katu tī. A'erehe Tupā pe japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahā, upa mukatu ta” aja inamō japandu.

¹⁰ A'erehe pehē namō ihē axo ym rahā, kome'ē paper pinim ke ihē amondo pehē pe. (Aja rahā, pehē pexoha ke pemukatu ta, aja akwa.) Aja rahā, pehē rehe ihē ahyk rahā, pehē pe ihē aje'ē je'ē ym ta me'ē te'e. Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi pehē pe hātā ihē apandu ym ta me'ē te'e. Ihē pe a'e pandu: “Ihē je'ēha rupi epandu eho” aja. (A'erehe a'e mondo ame'ē ke ihē.) A'e je'ēha rupi pehē py'a ke ihē amātā tar katu. Aja rahā, pehē py'a ke pemōi moī katu ta ehe. A'e je'ēha rupi hātā pehē pe ihē apandu tar ym. A'erehe pexoha ke pemukatu.

Katuha ke Pāu mondo

¹¹ Ihē mu ta! Pehē rury katu pexo! Pehē pexoha ke pemukatu. Ihē amupinim ame'ē ke rehe pehendū katu. Petēihar aja pexo katu pehē juehe. Pejumai ym ha namō pexo katu. Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Pehē py'a ke a'e muhury katu tī.

¹² Pehē pejuman juman pehē juehe, aja pepy'a katu pehē juehe pexo, aja pemujekwa katu ngā pe. Se ihē namō Tupā kotyhar ta ixo. Pehē pe ame'ē ta katuha ke mondo ixo.

¹³⁻¹⁴ Mā peja pehē rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū. Jandema'e sawa'e te ke a'e. Mā peja pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū tī. Mā peja Tupā'ā namō pehē juehe katu pexo tī.

Upa.

Ngara ywy pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amõ ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahã, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta amõ koty ukwa apo 'y. "Jesu rehe jurujar katu, ame'ë a'ewan ym we rĩ. Moise je'ëha rehe hendu katu ta me'ë te'e tĩ. A'erehe ipirer ke jupã ta me'ë te'e tĩ" aja amõ ta mu'e nã.

"Aja ym" aja Páu mujekwa katu. "Jesu rehe jurujar katu rahã, ame'ë ke Tupã muhã katu. Ame'ë jõ katu te" aja Páu mujekwa katu.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihë mu ta" aja Páu pandu.

Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo ame'ë ta pe

Paper pinim ke Páu mondo

¹ Ihë Páu. "Myrandu katu ebandu ehõ" aja ihë pe pandu ym awa. Aja ihë ke amõ mu'am ym tĩ. Jesu Kirisutu riki pandu: "Myrandu katu ebandu ehõ" aja ihë pe. Aja Tupã, jande pái keruhũ pandu tĩ. A'e riki Jesu ke manõha ngi mukwera katu muhem.

² Pehë riki ngara ywy pe har ta ke pehë. Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Johu pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Pehë pe katuha ihë amondo axo tĩ. Se ihë namõ ixo ame'ë ta katuha mondo ixo tĩ. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Ihë mu ta aja a'eta.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehë rehe a'eta ipy'a katu. Mã peja pehë py'a ke a'eta muhury katu.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke kome'ë ywy keruhũ pe har ta ma'ema'e ixo apo rĩ. Ame'ë ke jande jahijar apo 'y, aja Kirisutu putar. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe a'e pandu: "Ame'ë muhepyha rehe ihë atu amanõ ta" aja. Ame'ë ke Tupã, jande pái keruhũ putar. A'erehe a'e putar ame'ë ke Kirisutu ma'ema'e katu.

⁵ Mã peja Tupã rehe har katu japandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja japandu pandu. Aja te'eha japandu pandu katu. Amen. Ame'ë riki: "A'e tỹ" aja.

Myrandu katu te ame'ë rehe har

⁶ (Mã) Amõ kotyhar rehe pehendu pexo apo 'y. A'erehe ihë apyai! Mã pahar Tupã ke pehijar pexo. Tupã riki pehë pe pandu: "Pehë rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe pejurujar katu ehe. Aja rahã, pehë ke ihë

amuhã katu ta" aja pehë pe Tupã pandu. Tupã ke pehijar pexo apo tĩ. Pe, amõ kotyhar myrandu katu rehe pejurujar katu pexo apo tĩ. Katu ym aja.

⁷ Pesarahã! Pehë ke amõ ta muka'u te'e ixo. (Aja ihë ahendu. A'erehe: "Amõ kotyhar myrandu katu" ame'ë rehe har ihë riki apandu tĩ, aja amõ ta pandu nã.) "Amõ kotyhar myrandu katu" ame'ë ke nixõi te riki. Myrandu katu ke ihë apandu rahã, Kirisutu rehe har amujekwa. Ame'ë myrandu katu ke amõ koty amõ ta muruwak tar katu ixo. (Ihë anĩ.)

⁸ Myrandu katu ke pehë pe japandu. Apo: "Amõ kotyhar myrandu katu ke" pehë pe japandu rahã, mã peja mupyraraha renda pe jande jaho. Jete. "Amõ kotyhar myrandu katu ke" ywa pe har Tupã je'ëha rahoha pandu uwyr rahã, mã peja mupyraraha renda pe a'e oho tĩ. Aja te'e ta ixo.

⁹ Myrandu katu rehe pejurujar katu. Anĩ. Apo amõ kotyhar myrandu katu ke pehë pe amõ pandu rahã, mã peja mupyraraha renda pe a'e oho. Amukwehe te we japandu. Apo amõ we ihë apandu tĩ. Amõ kotyhar myrandu katu pandu ame'ë ke, mã peja mupyraraha renda pe a'e oho. Aja te'e ta ixo.

¹⁰ Aja me'ë ihë apandu rahã: "Páu katu" aja amõ ta pandu ame'ë ke ihë aputar my? Anĩ. Aja ym. Tupã riki pandu: "Páu katu." Ame'ë ke ihë aputar. Amõ ta ke ihë amuhury tar ym axo. Amõ ta ke amuhury tar katu axo rahã, Kirisutuma'e miasu aja ym ta tipe ihë.

Jesu riki ihë ke mondo

¹¹ Ihë mu ta! (Pehë ngi har amõ ta pandu: "Páu ke Jesu mondo ym" aja pandu nã.) Pehë pe ihë amujekwa katu ta. Kuja. Myrandu katu ke ihë apandu pandu. Ame'ë ke ipy'a rupi amõ ukwa ukwa ame'ë ke my? Anĩ. Aja ym riki.

¹² Myrandu katu ke ihë pe amõ mujekwa ym. Ihë ke amõ mu'e ym tĩ. Kuja riki. Jesu Kirisutu, a'e riki ihë pe mujekwa katu. (A'erehe Jesu mondo ame'ë ke ihë.)

¹³ Yman ihë axoha ke pehë pe amõ ta pandu. Arahã jundéu awa ta aja Tupã rehe ihë py'a amoĩ moĩ. Kuja ihë axoha ke. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke ihë amupyrara hũ axo rĩ. Ame'ë ta rehe apyrara ym ihë asak. Ame'ë ta ke ihë amai hũ tĩ.

¹⁴ Jundéu awa ta aja Tupã rehe ihë py'a ke ihë amoĩ moĩ. Amõ ta riki ihë aja tamũiha a'eta tĩ. Juja tamũiha. "Ame'ë ta 'ar koty te we Tupã rehe ihë py'a amoĩ moĩ katu" aja akwa. Jande ramũi ta ukwaha ke rehe amõ ta 'ar koty te we ihë ahendu katu.

¹⁵ Anĩ. (Jesu kotyhar ta ke ihë amupyrara rahã:) "Mã peja ym" aja Tupã pandu ihë pe. Pe, ihë rehe a'e ipy'a katu. Ihë mãi pusu

ngi ihê a'ar ym rahâ we a'e pandu: "Ihêma'e wan ta a'e. Ihêma'e parakyha wan ta" aja riki a'e ukwa.

¹⁶ Tupâ kuja ukwa tî: "Pâu pe ihê ra'yr rehe har ihê amujekwa ta" aja tî. Aja rahâ, jundéu awa aja ym ame'ê ta pe myrandu katu ke ihê apandu pandu katu ta. (A'erehe Jesu mondo ame'ê ke ihê.) Ihê pe Tupâ mujekwa rahâ, amô sawa'e pe ihê apandu ym aho. "Myja me'ê riki myrandu katu ke" aja ihê apandu ym aho.

¹⁷ Jete! Jerusarê ok ta pe ihê aho ym tî. A'ep Jesu mondo py ame'ê ta ixo. A'eta rehe ihê asak ym aho. Kuja ihê axo. Pahar Ara ywy pe ihê aho. (A'ep Jesu rehe har ihê ajumu'e inamô.) A'engi Ndama ok ta pe ihê ajywyr aho. (A'erehe Jesu mondo ame'ê ke ihê aja amujekwa pehê pe.)

¹⁸ Heta jahy kanim, kuja, tirî ta i séi (36) hetaha kanim rahâ, Jerusarê ok ta pe ihê aho. Petu rehe ihê asak aho. Inamô ihê apyta. Awa py peteî upa ihê aker a'ep.

¹⁹ Tian rehe ihê asak tî. Jandema'e sawa'e te mu ke a'e. Amô Jesu mondo ame'ê ta rehe ihê asak ym te. Ame'ê mokôihar rehe jô ihê asak, ko Petu. Amô Tian.

²⁰ Upa ihê apandu ramô jeterhar te ke. Te'eha ihê apandu ym. Ame'ê ke Tupâ ukwa katu a'e tî.

²¹ A'engi amô amô ta renda rupi ihê aho. Si ywy pe amô ta henda ihî. Siri ywy pe aja tî. Henda ihî tî. Ame'ê ta rupi ihê aho.

²² Jundéi ywy rupi ihê aho ym. A'erehe a'ep pe har ta ukwa ym ihê rehe har. Jurujar katu ame'ê ta ke a'eta. Usak ym te ihê rehe. Kirisutu rehe ihê ajurujar katu ame'ê ke a'ep pe har ta ukwa ym tî.

²³ Amô ta pandu ame'ê ke rehe jô a'ep pe har ta hendu. Kuja ihê rehe har amô ta pandu: "Jande ke sawa'e mupyrara hû. Yman jurujar katuha ke a'e muhijar tar katu tipe. Mupyrara hû tipe. Anî. Apo Kirisutu rehe jurujar katu 'y aja a'e pandu pandu ixo riki" aja ihê rehe har amô ta pandu.

²⁴ Apo Kirisutu rehe har ihê apandu pandu axo. (A'erehe Jesu mondo ame'ê ke ihê.) A'erehe Tupâ rehe har katu a'eta pandu: "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja Tupâ rehe har.

2

Amô Jesu mondo ame'ê ta rehe asak aho

¹ Awa py tumeme (14) warahy 'ar aha oho rahâ, Jerusarê ok ta pe ihê ajywyr aho tî. Manambe namô ihê aho tî. Tit ke ihê araho tî.

² "Jerusarê ok ta pe eho" aja ihê pe Tupâ mujekwa, a'erehe a'ep ihê aho. A'ep tamûi ta namô jô ihê apandu pandu. Tamûi ta riki Jesu kotyhar tama'e kapitâ ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ê ta pe myrandu katu ihê apandu pandu. Ame'ê ke myja me'ê ihê

apandu my. Ame'ê ke tamûi ta pe ihê amujekwa aho. A'erehe a'ep ihê aho. Yman Tupâ pe ihê aparaky axo. Apo ihê aparaky we rî. Myrandu katu ihê apandu pandu ame'ê riki ihêma'e parakyha ke. Ame'ê ke jaxer; aja tamûi ta ukwa, aja ihê aputar ym. (Ame'ê rehe: "Katu" aja tamûi ta pandu, ame'ê ke ihê aputar katu.) A'erehe tamûi ta pe ihê amujekwa aho.

³ Tit riki ihê namô ixo ame'ê ke a'e. Jundéu awa ym ame'ê ke a'e. Ngere awa ke a'e. "Mâ peja ehe ihî ame'ê pিরer ke jupâ" aja pandu ym awa ipe. (Pիրer jupâ rahâ, jundéu awa kotyhar te ke a'e aja mujekwa katu. Aja rahâ, i'ar koty te we Tupâ usak katu ehe, aja ukwaha naî.)

⁴ Pe, amô sawa'e ta ixo. A'eta pandu tipe: "Nde pիրer ke ejupâ" aja Tit pe. A'eta te'e pandu a'eta juehe har: "Jesu rehe jajurujar katu. Pehê mu ke jande" aja riki. Pe, jande namô a'eta jy'ar uwyr. Jande rehe a'eta usak te'e uwyr. Kuja. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe ymanihar jundéu awa ta je'êha rehe jahendu ym apo 'y. (A'erehe ipիրer ke jajupâ ym.) Ame'ê ke a'eta ukwa uwyr. "Ymanihar jundéu awa ta je'êha rehe pehendu katu ta me'ê te'e tî" aja pandu tipe. Ame'ê ke a'eta manga tipe.

⁵ A'eta pandu ame'ê ke rehe jahendu ym te 'y. Aja rahâ, myrandu katu te ame'ê ke pehê pe japandu katu te we rî. (Ame'ê ke ymanihar jundéu awa je'êha namô jamupara ym te.)

⁶ A'ep kapitâ ta ixo, Jerusarê ok ta pe. (Myja me'ê sawa'e ta my. "Kapitâ ta" aja me'ê ihê apandu. Kapitâ rahâ, katu ihê pe. Kapitâ ym rahâ, katu ihê pe tî. Ipy'a rehe Tupâ usak katu. Aja amô rehe har a'e riki ukwa katu.) Ame'ê kapitâ ta amô we myrandu katu rehe har mujekwa ym ihê pe. "Katu myrandu katu nde erepandu ame'ê ke nde" aja ihê pe a'eta pandu.

⁷ Kuja a'eta ukwa. Ihê riki jundéu awa aja ym ame'ê ta pe myrandu katu ke apandu pandu. Ame'ê parakyha ke ihê pe Tupâ me'ê, ame'êja saka. Aja kapitâ ta ukwa. Petu aja tî. A'e riki jundéu awa ta pe myrandu katu ke a'e pandu pandu. Ame'ê parakyha ke Tupâ me'ê ipe tî.

⁸ Jundéu awa ta pe myrandu katu ke Petu pandu ixo rahâ, pyrâtâha ke Tupâ muwyr ipe. Petu aja ihê pe tî. Jundéu awa aja ym ame'ê ta pe myrandu katu ke ihê apandu axo rahâ, pyrâtâha ke ihê pe Tupâ muwyr tî. (A'erehe Jesu mondo ame'ê ke ihê, aja amujekwa katu.)

⁹ Tian riki Jesu kotyhar tama'e kapitâ a'e. Petu aja tî. Juâ aja tî. Jundéu awa aja ym ame'ê ta pe jô myrandu katu ke ihê riki apandu aho. Ame'ê parakyha ke Tupâ me'ê ihê pe. Aja Petu ta ukwa katu. A'erehe ihê po ke a'eta pyhyk pyhyk katu ihê ngi.

Manambe po ke aja tĩ. (Aja rahã, a'eta aja ihẽ tĩ. Manambe namõ tĩ. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ke jande tĩ, aja ngã pe mujekwa. A'erehe Jesu mondo ame'ẽ ke ihẽ tĩ, aja mujekwa katu.) Jande johu riki Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ke jande. Jande johu japandu jande jupe: "Petu ta jundéu awa ta pe Tupã je'ẽha pandu pandu ta. Manambe namõ Páu jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pe pandu pandu ta" aja jande johu japandu jande jupe. Aja riki katu jande pe.

¹⁰ Kuja jõ Petu ta putar katu. Jerusarẽ ok ta pe ma'e ke ima'e ym te ame'ẽ ta ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ẽ tĩ. Ame'ẽ ta rehe Manambe namõ ihẽ apyrara asak katu, aja Petu ta putar. (Aja rahã, ame'ẽ ta pe ma'e ke jame'ẽ katu ta, aja jamujekwa.) Aja me'ẽ ihẽ ama'ema'e tar katu te hũ ihẽ tĩ.

Petu pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ

¹¹ Antioki ok ta pe Petu uwyr rahã, hetaha ta ruwa koty ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ ipe. Katu ym a'e ma'eha. (Amõ jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jandé mu. Ame'ẽ ta ke Petu muka'u te'e. Katu ym aja.) A'erehe ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ ipe. (Kuja a'e ma'eha.)

¹² Petu ixo, ame'ẽ ok ta pe sawa'e ta ke Tian mondo. Jundéu awa ta ke mondo. Ame'ẽ ta uhyk ym rahã we jundéu awa aja ym ame'ẽ ta namõ Petu ma'e ke u'u uĩ. Jurujar katu ame'ẽ ta ke a'eta. Imu ta ke a'eta tĩ. Ame'ẽ ta namõ Petu u'u uĩ. Jundéu awa ke Petu. Pe, Tian mondo ame'ẽ ta uhyk rahã, jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke Petu hijar oho. A'eta namõ ma'e ke u'u ym apo 'y. Uhyk ame'ẽ ta ngi Petu kyje, jundéu awa ta ngi. Ame'ẽ ta jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pírer ke jupã aja a'eta putar. (Aja rahã, jundéu awa ta kotyhar ta te ke a'eta tĩ, aja mujekwa katu. Aja rahã, i'ar koty te we Tupã usak katu ngã rehe, aja ukwaha naĩ.) Ame'ẽ ta ngi Petu kyje, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke a'e hijar. U'u ym ma'e ke apo 'y.

¹³ A'e aja amõ ta tĩ. Kyje tĩ. Jesu kotyhar ta ke a'eta tĩ. Ipirer jupã ame'ẽ ke putar ame'ẽ ta ngi a'eta kyje tĩ. A'erehe jundéu awa aja ym ame'ẽ ta namõ u'u ym 'y. Mã! Jete! Manambe aja tĩ. Kyje a'e tĩ.

¹⁴ Pesarahã! Myrandu katu ke ukwa katu rahã, jetehar te ke ukwa katu. Aja Petu ta ixo ym. Ame'ẽ ke ihẽ akwa rahã, hetaha ta ruwa koty Petu pe ihẽ apandu:

—Nde riki jundéu awa ke. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta aja nde erexo ramõ. A'eta namõ upa katu te ma'e ke nde ere'u ereĩ. Jundéu awa ta aja ym. Upa ma'e ke u'u ym. Aja rahã, jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pe: "Mã peja jundéu awa ta aja pexo katu" aja ym epandu. Katu ym aja — aja Petu pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ riki.

(Aja rahã, Petu aja Jesu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa katu. A'erehe Petu pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ katu ihẽ.)

Kirisutu rehe jurujar katu ame'ẽ ta ke Tupã muhã katu

¹⁵ Jete! Jande mãi pusu ngi jande ja'ar rahã, jundéu awa ta ke jande. Aja jaxo. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta aja ym jaxo. Ame'ẽ ta riki: "Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke" aja jundéu awa ta ukwaha. Ame'ẽ ta aja ym jaxo aja jakwa katu.

¹⁶ Jesu Kirisutu rehe amõ jurujar katu rahã, Tupã pandu:

—Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe — aja jurujar katu ame'ẽ pe Tupã pandu.

Aja jakwa katu. Moise je'ẽha mujekwa ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, kuja: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupã pandu ym, aja jande jakwa katu. Anĩ. Kuja jakwa katu tĩ. Jesu Kirisutu rehe jande jajurujar katu. A'erehe Tupã pandu:

—Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe — aja jande pe Tupã pandu.

Jete! Moise je'ẽha mujekwa aja amõ ma'ema'e rahã: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupã pandu ym te ta.

¹⁷ Pesarahã! Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe Tupã pandu: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja. A'erehe Moise je'ẽha rehe jahendu ym apo 'y. Ame'ẽ ke amõ ta ukwa rahã, kuja pandu my: "Mã! Katu ym. Moise je'ẽha rehe pehendu ym. A'erehe Kirisutu rehe pejurujar katu rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e we rĩ. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e we rĩ" aja pandu naĩ. Aja rahã, Kirisutu pandu: "Mã peja peka'u te'eha ke pema'e" aja saka my? Anĩ te riki. Aja Kirisutu pandu ym te.

¹⁸ "Moise je'ẽha rehe ehendu ym" aja ihẽ apandu kwe. Pe, apo: "Ame'ẽ rehe ehendu katu" aja ihẽ apandu rahã, ihẽ je'ẽha mutambyk ym. Ma'e aka'u te'eha ke ihẽ ama'e, aja ihẽ. Katu ym aja. A'erehe: "Moise je'ẽha rehe ehendu katu" aja apandu ym te.

¹⁹ A'erehe Moise je'ẽha rehe ihẽ ahendu ym te. Ihẽ amanõ ame'ẽja saka ihẽ axo. Aja rahã, ahendu ym te ehe. A'erehe apo Tupãma'e parakyha ke ihẽ ama'ema'e katu. Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe Kirisutu manõ rahã, inamõ ihẽ ke ngã jukwa, ame'ẽja saka riki. Ihẽ amanõ, ame'ẽja saka.

²⁰ Aja rahã, apo se ihẽ axo rahã, ihẽ aputar ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e ym. (Kirisutu putar ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e.) Kirisutu riki ihẽ py'a rehe ixo, a'erehe Kirisutu rehe ihẽ ahendu katu. A'erehe se ihẽ axo rahã, Tupã

ra'yr rehe ihē tapijar te'e we ihē ajurujar katu axo. Ihē rehe a'e ipy'a katu. A'erehe ihē ma'e aka'u te'eha ama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'e manō rahā, muhepy.

²¹ Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja ipe. "Aja ym" aja ihē apandu ym te. Pesarahā! Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja Tupā pandu ta tipe rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu te'e manō, ame'ēja saka. Jaxer tī, ame'ēja saka tī.

3

Moise je'ēha rehe pehendu ym ta me'ē te'e

¹ Ngarā wyy pe har ta! Mā! Pehē riki peka'u te'e pehē! Pehē ke amō muka'u te'e riki. Katu ym aja. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu Kirisutu manō. Ame'ē ke pehē pe jamujekwa katu te riki. Pehē ruwa koty jamujekwa katu te pehē pe.

² Pehē pe ihē apandu ta. Moise je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē py'a rehe l'ā ke Tupā muwyr my? Anī. Aja ym. Kuja riki. Myrandu katu ke pehendu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu. Arahā riki l'ā ke Tupā muwyr pehē py'a rehe.

³ Mā! Peka'u te'e pexo rahā, katu ym. Yman Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, l'ā ke pehē py'a rehe Tupā muwyr. Ame'ē pyrātāha namō pexo kwe rī. Anī. Apo pehēma'e pyrātāha namō jō pexo katu ta, aja pekwa. Katu ym aja.

⁴ Mā! Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, pehē ke amō ta mupyrara riki. Ame'ē ke mupitu te'e pehē ke my? Anī. Pehē py'a ke mātā riki.

⁵ Pehē py'a rehe l'ā ke Tupā muwyr rahā, pehē pyter pe pyrātāha namō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Moise je'ēha rehe pehendu katu, a'erehe aja me'ē katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu my? Anī. Aja ym. Kuja riki. Myrandu katu rehe pehendu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe ma'e katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu.

Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu

⁶ Amarā rehe har pekwa pekwa pexo. Ehe har Tupā paper rehe panduha ihī. Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe ehe har Tupā pandu:

—A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe — aja Amarā rehe har pandu.

⁷ A'erehe Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta riki Amarā rainō te, ame'ēja saka. Aja mā peja pekwa katu pexo.

⁸ Yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Ma'e ke uhyk ym rī, ame'ē ke a'e mujekwa

katu. Kuja. Tupā rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ta, a'erehe Tupā pandu ta:

—Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe — aja jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe har Tupā pandu ta.

Ame'ē ke uhyk ym rī. Pe, Tupā je'ēha rehe amō mujekwa. A'erehe myrandu katu ke Amarā pe Tupā pandu, ame'ē ke amō mupinim. Kuja Tupā pandu Amarā pe:

—Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erejurujar katu. A'erehe upa kome'ē wyy keruhū pe har ta rehe ihē asak katu ta — aja Amarā pe Tupā pandu.

("Upa kome'ē wyy keruhū pe har ta" aja pandu rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta tī. Jundéu awa ta aja tī. Upa katu te riki, aja mujekwa katu.)

⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe upa ma'e ke Tupā me'ē me'ē katu ipe. Amarā aja amō ta tī. Upa Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta tī. Amarā aja a'eta rehe Tupā usak katu ta tī.

Jandema'e pyrātāha namō jaxo rahā, japyrara jaxo

¹⁰ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

"Upa katu te Moise mupinim ame'ē ke rehe aja te'eha amō hendu ym rahā, mā peja a'e ke Tupā mupyrara" aja panduha ihī.

A'erehe Moise je'ēha rehe amō ta hendu katu. Aja a'eta ixo. (Marā ka ym upa katu te hendu katu ehe.) Aja rahā Tupā mupyrara ta ame'ē ta ke a'eta.

¹¹ Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, marā ka ym Tupā panduha ehe har: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Aja Tupā je'ēha rehe panduha mujekwa katu jande pe. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

"Tupā rehe amō jurujar katu, a'erehe Tupā pandu ehe har: 'A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe' aja ehe har Tupā pandu. Aja rahā, ame'ē riki uhā te hū ta."

¹² Tupā koty katu aja pexo ta tipe, a'erehe Moise je'ēha rehe pehendu katu. Aja rahā, Tupā rehe pejurujar ym ta me'ē te'e. Moise je'ēha mujekwa, aja pema'ema'e ta me'ē te'e jō. Aja rahā, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

"Moise je'ēha mujekwa, aja me'ē upa katu te amō ma'ema'e rahā, a'e ixo katu te hū ta" aja panduha ihī. (Anī. Upa katu te ma'ema'e ame'ē ta nixói te.)

¹³ Pesarahā! Upa katu te Moise je'ēha rehe amō hendu ym rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē ngi jande ke Kirisutu muhem, ame'ēja saka. A'e manō rahā, upa katu te mupyraraha rehe muhepy. Jande ke

Tupā mupyrara ta tipe rahā, Kirisutu ke a'e mupyrara. A'erehe Tupā mupyraraha ngi jande ke Kirisutu muhem, ame'ēja saka. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Tupā mupyrara ame'ē ke myra rehe emuxiko e'am” aja panduha ihī.

¹⁴ Kirisutu ke Tupā mupyrara. Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe Tupā usak katu. Amarā pe Tupā pandu katu. “Ihē rehe nde erejuruar katu, a'erehe upa kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe ihē asak katu ta” aja Amarā pe. Aja jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe Tupā usak katu tī. Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe a'eta rehe Tupā usak katu tī. Aja jande tī. Jesu Kirisutu rehe jajuruar katu, a'erehe jande py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Tupā manga katu, aja a'e muwyr.

Tupā manga katu ame'ē rehe har

¹⁵ Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu ta. Apo amō ta ma'ema'e ixo, ame'ē rehe har ihē amujekwa ta pehē pe. Kuja. Ma'e ke rehe mokōi sawa'e ta manga katu a'eta jupe. Pe, ame'ē je'ēha ke paper rehe mupinim katu rahā, marā ka ym ame'ē je'ēha ke amō mukanīha. Amō we ma'e ke mupinim ym te ehe tī. Muruwak ym te je'ēha ke tī. Juja katu te ixo.

¹⁶ Aja Tupā manga katu ame'ē ke tī. Muruwak ym te je'ēha ke tī. Amarā pe ma'e ke Tupā manga katu. Hainō pe aja tī. Pesarahā! “Hainō ta pe” aja ym pandu. “Hainō ta” aja pandu rahā, heta ame'ē ta riki. Anī. Kuja pandu: “Ne rainō pe.” Aja rahā, pe-teihar jō aja jakwa katu. Ame'ē: “Ne rainō” aja pandu rahā: “Kirisutu ke a'e.”

¹⁷ Kuja ihē apandu. Tupā manga katu ame'ē ke a'e mupinim, ame'ēja saka. Pe, manga katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta. (Aja rahā, muruwak ym te je'ēha ke.) Ame'ē Amarā pe manga katuha raikwer koty Moise je'ēha uhyk. Kuja, kwa turu sē tu i tiri ta (430) warahy 'ar aha oho rahā, Moise je'ēha uhyk. Ame'ē ke Amarā pe manga katu ame'ē ke marā ka ym mukanīha. Tupā manga katu ame'ē ke marā ka ym mukanīha.

¹⁸ Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē pe uhāha Tupā me'ē rahā, Amarā pe Tupā manga katu, ame'ē ke mukanim ta tipe riki. Aja ym riki. Mukanim ym te. Kuja riki. Uhāha ke Amarā pe Tupā me'ē ta, aja a'e manga katu. Tupā manga katu a'erehe me'ē ipe. Muruwak ym te je'ēha ke.

Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ke, ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa

¹⁹ (Amarā pe manga katu, ame'ē ke mukanim ym.) Aja rahā, ma'erehe Moise je'ēha uhyk my? Kuja riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke my? Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa. A'erehe ame'ē uhyk.

Amarā rainō uhyk ym rahā we, Moise je'ēha rehe amō hendu katu ta me'ē te'e. Amarā rainō uhyk rahā, Moise je'ēha upa. Amarā rainō riki Kirisutu. A'erehe Kirisutu uhyk rahā, Moise je'ēha upa. A'e pe ma'e ke Tupā pandu katu. Je'ēha ke jundéu awa ta pe Tupā muwyr rahā, Tupā je'ēha rahoha ta riki muwyr. Pe, amō riki mupinim. Moise riki mupinim, a'erehe: “Moise je'ēha” aja japandu.

²⁰ Amarā pe pandu rahā, anī. Ma'e katu ame'ē ke Tupā pandu ipe rahā, a'e jō riki pandu ipe. Je'ēha rahoha ta ke muwyr ym. Amō sawa'e ke muwyr ym tī. Tupā jō je'ēha muwyr ipe, Amarā pe.

Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta jō Tupā muhā katu

²¹ Amarā pe Tupā manga katu ame'ē ke Moise je'ēha mukanim my? Anī. Aja ym te riki. Moise je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē rehe hendu katu ame'ē pe: “Nde ke ihē amuhā katu ta” aja Tupā pandu ta tipe rahā, Moise je'ēha rehe upa katu te hendu katu ta me'ē te'e. Ame'ē ta pe Tupā pandu ta tipe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te nde pe” aja.

²² Aja ym riki. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. “Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e riki. Marā ka ym hijariha ingi.” Aja rahā, kuja jō katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu, ame'ē ta pe uhāha ke Tupā me'ē katu. “Jurujar katu ame'ē ta pe uhāha ke ihē ame'ē ta” aja Tupā manga katu. Ame'ē ke Tupā me'ē katu ngā pe.

²³ Kirisutu rehe jajuruar ym rahā we, Moise je'ēha rehe jahendu katu. (Aja rahā: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe” aja Tupā pandu, aja jakwaha naī.) Amō kotyhar jakwa ym. A'erehe jande ke kynda, ame'ēja saka. “Kirisutu rehe pejuruar katu” aja jande pe Tupā mujekwa ym rahā we, Moise je'ēha rehe jahendu katu jaxo.

²⁴ (Arahā ta'yn ta aja saka jande.) A'erehe Moise je'ēha riki jande ke mutiha ame'ē ke, ame'ēja saka. Ame'ē riki Kirisutu uwyr ym rahā we, jande mu'eha aja saka tī. “Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke” ame'ē ke mu'e. (Aja rahā: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym” aja mu'e tī.) Pe, Kirisutu uwyr rahā, jande jajuruar katu ehe. (A'erehe jaka'u te'eha jama'ema'eha ke a'e mukanim.) Aja rahā, Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe” aja pandu.

²⁵ Apo Kirisutu rehe jajuruar katu 'y. Ame'ē angaha ke rehe uhyk katu te apo 'y. A'erehe jande mu'eha aja jande ke mutiha ym ta rī. A'erehe Moise je'ēha rehe jahendu ym ta me'ē te'e apo 'y.

Kirisutu kotyhar ta peteihar aja ixo

²⁶ Jesu Kirisutu rehe pehē jōhu pejurujar katu, a'erehe Tupā ra'yr ta ke pehē. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe Tupā ra'yr ta pehē tī.

²⁷ Y pe pehē ke amō mujahuk rahā, Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē aja pemujekwa ngā pe. Aja rahā, Kirisutu aja pehē tī. Kirisutu katu te aja pehē tī.

²⁸ A'erehe amō ta amō koty koty ym Tupā pe. Kome'e ywy keruhū pe har ta upa juja katu te ipe. Amō jundēu awa ta ke. Amō jundēu awa aja ym ame'e ta ke, aja ym ipe. Upa juja katu te ipe. Amō paraky te'e ame'e ke a'e. Amō awa jar ame'e ke a'e, aja ym ipe tī. Upa juja katu te ipe. Amō sawa'e ke, amō kūjā ke, aja ym ipe. Upa juja katu te ipe. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe upa juja katu te ipe. A'erehe upa pehē riki peteihar aja pexo.

²⁹ Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe Amarā rainō ta ke pehē, aja pexo. Aja rahā, yman ma'e ke Tupā manga katu ame'e ke pehē pe a'e me'e ta apo 'y. Pehē ruhāha ke a'e me'e ta.

4*Moise je'ēha ke Tupā mukanim*

¹ Amō we ihē apandu ta. Ipáima'e ke ta'yr pyhyk ta. Sawa'e rahā, pyhyk ta. Sawa'e ym rahā we, miasu aja a'e ixo. Upa ipáima'e ima'e ke tipe.

² Ta'yr sawa'e ym rahā we, amō sawa'e ta usak katu ehe. Mutiha ame'e ta ke a'eta. Ta'yrma'e ke rehe sawa'e ta usak usak katu. Ta'yr namō a'eta ma'ema'e katu. Sawa'e ta pe ipái pandu: "Ihē ra'yr sawa'e rahā, ihēma'e ke pehē peme'e katu ipe" aja. Ame'e angaha rehe uhyk ym rahā we, sawa'e ta riki ta'yrma'e ke rehe usak usak katu ixo.

³ Aja jande tī. Yman sawa'e ym jande tī. Aja rahā Tupā rehe har jakwa ym rī. Arahā Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta mu'e, ame'e ke jande jama'ema'e jaxo. Miasu aja jande tī.

⁴ Pe, Tupā putar, ame'e angaha ke rehe uhyk katu rahā, Ta'yr ke Tupā muwyr 'y. Sehar kūjā pusu ngi a'e u'ar. Moise je'ēha rehe a'e hendu katu, aja a'e ixo.

⁵ Aja rahā, amō Moise je'ēha rehe hendu katu ame'e ta ke a'e muhem, ame'ēja saka. Moise je'ēha hendu katuha ngi muhem. Aja rahā, jande ke ta'yr ta aja Tupā muruwak. (Sawa'e ta aja jande jaxo apo 'y. A'erehe Moise je'ēha rehe jahendu ym ta me'e te'e apo 'y.)

⁶ Jande py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Aja rahā, ta'yr ta ke jande, aja jande pe a'e mujekwa. Pe, jande py'a rehe ihī rahā, I'ā pandu: "Papa! Jande pái keruhū!" aja.

⁷ A'erehe miasu ta ym pexo apo 'y. Ta'yr ta ke pehē. Aja rahā, ta'yr ta pe upa ima'e ke

Tupā me'e me'e katu, aja pehē pe a'e me'e me'e katu ta tī.

Ngara ywy pe har ta! Pehē rehe ihē ajumupyai

⁸ Yman Tupā rehe har pekwa ym te pexo. A'erehe ma'e ke tupā ta aja pekwa pehē jupe naī. Ame'e ke rehe pehē py'a pemoī moī katu. Anī. Ame'e ke Tupā te ym.

⁹ Apo anī. Tupā te rehe har pekwa katu 'y. Anī. Kuja ihē apandu ta my. Pehē rehe har Tupā riki ukwa katu. Apo ma'erehe jundēu awa ramūi ta mu'e ame'e ke rehe pejywyr my? Katu ym aja. Ame'e ta mu'e ame'e ke jaxer riki. Awa ke ame'e mu'e ame'e ke muhā ym riki. Ame'e ta mu'e ame'e ke pema'ema'e tar katu my tī? Anī. Katu ym aja.

¹⁰ Kuja hamūi ta mu'eha rehe pekwa pekwa pexo. Amō weraha rehe har pekwa pekwa pexo. Ame'e weraha riki katu te ame'e ke aja pekwa pekwa pexo naī. Ma'e jahy rehe har aja tī. Katu te ame'e ke aja pekwa pekwa pexo naī tī. Amō aman ndy'ar rehe har aja tī. Amō warahy 'ar rehe har aja tī. I'ar koty te we katu te ame'e ke aja pekwa pekwa pexo naī tī. Aja pekwa rahā, Tupā ke pemuhury, aja pekwa pehē jupe naī. Katu ym aja.

¹¹ Amō koty pemuruwak ta, aja pehē rehe ihē ajumupyai axo. Pehē ke ihē amu'e mu'e hū. (Jetehar te ke ihē amu'e pehē pe.) Ame'e ke pemukanim nahā my. Aja rahā, pehē ke ihē amu'e ym te, ame'ēja saka. Upa kanim, ame'ēja saka. Katu ym aja.

¹² Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. Mā peja ihē aja pexo tī. (Ihē aja Moise je'ēha rehe pehendu ym ta me'e te'e tī.) Pesarahā! Yman Moise je'ēha rehe pehendu ym te. Amō awa ta ke pehē. Jundēu awa aja ym ame'e ta ke pehē, a'erehe Moise je'ēha rehe pehendu ym te arahā. A'erehe pehē aja ihē axo apo tī. Moise je'ēha rehe ahendu ym aja axo apo tī. Arahā ihē rehe pehē rury katu pexo. (Apo ihē rehe pehē rury my?)

¹³ Pehē rehe ihē ahyk py rahā, ihē ahy axo. A'erehe pehē namō ihē apyta. Arahā, myrandu katu ke pehē pe ihē apandu pandu. Ame'e rehe pekwa pekwa pexo.

¹⁴ Ihē ahy axo, a'erehe ihē ke Tupā mupyra aja pekwa naī. A'erehe ihē ngi pekye riki. Anī. "Páu jaxer. Japutar ym" aja ym pependu. Tupā je'ēha rahoha po aja ihē po ke pepyhyk pyhyk katu ihē ngi tī. Aja: "Páu katu" aja pekwa. Jesu Kirisutu po aja ihē po ke pepyhyk pyhyk katu ihē ngi tī. Aja: "Páu katu" aja pekwa. Ihē rehe pehē rury katu.

¹⁵ Pehē rury katu te pexo kwe! Arahā pehē reha ke pejo'ok ta tipe. Pe, ame'e ke ihē pe peme'e ta tipe. (Aja rahā, pehēma'e katu

te hū ame'ē ke ihē pe peme'ē ta tipe.) Mā! Apo amō koty pemuruwak riki.

¹⁶ Jetehtar te ke pehē pe ihē apandu pandu. Moise je'ēha rehe pehendu ym ta me'ē te'e. Ame'ē jetehtar te ke apandu pehē pe. A'erehe ihē riki pehē ruwajan aja amō ta ukwa my? Anī. Aja ym ihē.

¹⁷ Ixotyhar ta aja pehē ke amō ta muruwak tar katu. Muka'u te'e ame'ē ta ke a'eta. Anī. A'eta ma'ema'e ame'ē ke katu ym pehē pe. Jetehtar te ihē amu'e, ame'ē ngi pehē ke a'eta muhem aja jō a'eta putar. Aja rahā, ame'ē ta aja pejumu'e ta tī, aja a'eta putar. Katu ym aja.

¹⁸ Pehē rehe a'eta hury katu rahā, katu riki. Pe, jetehtar te ke ame'ē ta mu'e tar katu rahā, katu tiki tī. Pe, ame'ē ta rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī. Aja te'e ihē rehe tī. Pehē namō ihē axo rahā, ihē rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī. Pehē namō ihē axo ym rahā, ihē rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī.

¹⁹ Ihē ra'yr ta aja pehē! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Imembyr imāi ngi u'ar rahā, ahy ipe. Ame'ēja saka ihē pe tī. Kirisutu ukwa katu aja pekwa ym rahā we, pehē rehe ihē ajumupyai. Ahy ihē pe, ame'ēja saka ihē axo, a'erehe pehē rehe ihē ajumupyai.

²⁰ Mā! Apo pehē namō ihē axo tar katu. Aja rahā amō koty ihē je'ēha ihē amuruwak ta tipe. Apo pehē pe hātā panduha ihē amupinim aī. Pehē namō ihē axo rahā, wewe katu ihē apandu ta tipe. (Kirisutu ukwa katuha ngi amō koty pehē py'a pemuruwak my.) Ame'ē rehe ajumupyai tī.

Paraky te'e ame'ē rehe har. Anga rehe har tī. Sar rehe har tī.

²¹ Mā! Moise je'ēha rehe hendu tar katu me'ē ta! Pesarahā! Pehē pe ihē apandu. Moise je'ēha rehe pehendu tar katu rahā, ame'ē riki mujekwa ta pehē juehe har. "Katu ym pehē" aja mujekwa ta.

²² Kuja panduha ihē:
"Mokōi ta'yr ta Amarā pe. Peteī riki kūjā paraky te'e ame'ē membyr ke. Kūjā paraky te'e ame'ē rer: 'Anga.' Amō ta'yr riki hakehar te membyr ke. Hakehar te rer: 'Sar.'"

²³ Kūjā paraky te'e ame'ē ke pe Amarā ta'yr. Hakehar te pe ta'yr tī. Tupā riki manga katu: "Nde rakehar imembyr ta" aja Tupā manga katu Amarā pe. A'erehe hakehar pe Amarā ta'yr.

²⁴⁻²⁵ Ame'ē mokōi kūjā ta kuja mujekwa ngā pe. Mokōi kūjā ta riki mokōi je'ēha, ame'ēja saka. Peteī je'ēha ywy'ā keruhū ngi uwyr. Ywy'ā keruhū rer Sinái. A'ep Moise pe je'ēha ke Tupā muwyr. "Angama'e ywy'ā keruhū" aja ngā pandu. Ame'ē ke Ara ywy pe ihē. Pe, paraky te'e ame'ē ta

aja ixo. Ame'ē ta riki Anga membyr ta aja saka. Moise je'ēha rehe hendu katu, a'erehe paraky te'e me'ē aja saka. Amō we tī. Se Jerusarē ok ta ihē. Ame'ē riki Anga aja saka tī. Pe, ame'ē ok ta pe har ta paraky te'e ame'ē ta aja saka tī. Moise je'ēha rehe hendu katu, a'erehe aja tī. Paraky te'e ame'ē ta aja saka tī.

²⁶ Pe, amō Jerusarē ok ta ihē. Ywa pe har ke ame'ē. Ame'ē pe har ta paraky te'e aja ym te ixo. A'erehe ame'ē ok ta riki jande māi te aja saka. Sar aja saka. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ame'ē ok ta pe har ta aja saka. Sar membyr aja saka. Paraky te'e aja ym te.

²⁷ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihē:
"Kūjā imembyr ym te ame'ē ke mā peja nde rury katu te exo.

Imembyr u'ar rahā, ahy ipe. Aja ukwa ym ame'ē ke mā peja nde rury katuha namō nde ejixi'u exo. Mā peja nde rury katuha namō epukái exo.

Ixawa'e namō ixo, ame'ē 'ar koty te we ixawa'e hijar ame'ē imembyr ta.

A'erehe mā peja nde rury katuha namō epukái exo" aja Isai mupinim. (Aja rahā, ywa pe har Jerusarē ok ta pe heta te hū Tupā kotyhar ta ixo ta. Ywy pe har Jerusarē ok ta 'ar koty te we heta te hū ixo ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Ngara ywy pe har ta! Ihē mu ta! Pesarahā! Isak u'ariha rehe har Tupā manga katu. A'e je'ēha rupi a'e u'ar. Isak aja pehē tī. Tupā manga katu, a'erehe ta'yr ta ke pehē tī. A'e je'ēha rupi aja saka.

²⁹ Yman kūjā pe Amarā ta'yr. Anga membyr ke. Ame'ē riki imu ke mupyrara ixo. Isak ke mupyrara. Isak ke Tupā'ā muhem, ame'ēja saka. A'e ke Anga membyr mupyrara ixo. Aja apo tī. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta mupyrara ixo tī. Isak ke Anga membyr mupyrara, ame'ēja saka.

³⁰ Pe, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihē tī:
"Hakehar te membyr riki ipáima'e ke pyhyk ta. A'e ke aja kūjā paraky te'e ame'ē membyr pyhyk ym ta tī.

A'erehe imembyr namō kūjā paraky te'e ame'ē ke emujan emondo" aja panduha ihē.

³¹ A'erehe pehē pekwa katu pexo apo. Ihē mu ta! Pesarahā! Jande riki kūjā paraky te'e ame'ē membyr ta aja ym te jaxo. (Aja rahā Moise je'ēha rehe jahendu ym ame'ē ta ke jande.) Jande riki hakehar te membyr ta aja jaxo. (Aja rahā, Kirisutu rehe jajurujar katu ame'ē ta ke jande.)

5

Moise je'ēha rehe hendu katu ha ngi jande ke Kirisutu muhem

¹ Jande riki Kirisutu muhem ame'ë ta ke jande! Moise je'ëha rehe amō hendu katu, ame'ë ke ngi jande ke Kirisutu muhem. A'erehe aja pexo katu! Pejywyr ym ehe. Moise je'ëha rehe pehendu ym we tī. Mu'eharan ta mu'e ame'ë ke rehe pehendu ym tī.

² Ihē Páu. Pesarahā! Pehē pe ihē apandu katu. Pehē pīrer ke amō jupā rahā, jundéu awa ta kotyhar ta te ke pehē, a'erehe pehē rehe Tupā usak katu aja pekwaha naī. Aja rahā, Kirisutu jō riki pehē ke muhā ym ta, aja pekwaha naī. Katu ym aja. A'e jō a'ewan ym aja pekwaha naī tī. Katu ym aja.

³ Ihē apandu we rī. Amō ipīrer ke jupā, ame'ë ke amō putar. Apandu katu ipe tī. Ipīrer ke jupā rahā, upa katu te Moise je'ëha rehe a'e hendu katu ta me'ë te'e.

⁴ Pehē ngi har amō ta Moise je'ëha rehe hendu katu. Aja rahā: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja Tupā pandu ta, aja ame'ë ta ukwaha naī. Aja rahā, Kirisutu ke a'eta hijar oho, ame'ëja saka. A'eta rehe Tupā ipy'a katu, ame'ë ke putar ym, aja pandu.

⁵ Jande riki amō kotyhar. "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja Tupā pandu ta jande pe. Ame'ë angaha rehe jaharō katu jaxo. Jande jajuruar katu ehe tī, a'erehe jande pe pyrātāha ke Tupā'ā muwyr. Ame'ë namō jaharō katu jaxo.

⁶ Kirisutu namō jande juehe katu jande jaxo rahā, amō ipīrer jupā ame'ë ke rehe har Kirisutu ukwa ym. Ipīrer ke amō jupā rahā, ame'ë rehe a'e usak ym. Ipīrer ke amō jupā ym rahā, ame'ë rehe a'e usak ym tī. Juja katu te ipe. Kuja jō katu. Kirisutu rehe amō jurujar katu. A'erehe amō ta rehe amō ipy'a katu.

⁷⁻⁸ Jetehar rehe pehendu katu pexo kwe! Katu tiki arahā. Mā! Awa ame'ë ke pehē ngi mukanim my? Katu ym aja! Myja jetehar te ngi pehē py'a ke amō koty muruwak my? Tupā riki aja ym. A'e riki pehē pe pandu ame'ë ke a'e: "Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahā, pehē ke ihē amuhā katu ta" aja Tupā pandu.

⁹ Kuja amō panduha ihī: "Mbeju ke mupururuk rahā, ta'yr te mi mupururukiha ke amō moī katu" aja.

(Ame'ëja ta'yr mi te'eha rehe pejurujar katu rahā, pehē johu peka'u te'e ta. Katu ym aja.)

¹⁰ Jandema'e sawa'e te namō jande juehe katu jande jaxo. A'erehe amō koty mu'e ame'ë ke rehe pehendu ym ta, aja ihē akwa katu. A'erehe pehē rehe ihē ajuruar katu. Pe, pehē ke muka'u te'e ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta. Awa muka'u te'e my? Akwa ym ihē. A'e ke Tupā mupyrara ta, ame'ë ke jō akwa katu.

¹¹ Ngara ywy pe har ta! Ihē mu aja pehē! Ihē juehe har apandu ta apo 'y. "Pehē pīrer ke pejupā ta me'ë te'e" aja ihē apandu rahā, ma'erehe: "Páu katu ym" aja ihē rehe har jundéu awa ta pandu my? (Anī. "Pehē pīrer pejupā" aja apandu ym te riki.) Aja me'ë ihē apandu rahā, Kirisutu rehe har ihē apandu rahā, amuparahy ym ta jundéu awa ta ke. "Myra ngā mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manō. Aja ngā ke Tupā muhā katu" ame'ë panduha muparahy ym ta amō ta ke. Pesarahā! "Pehē pīrer ke pejupā ta me'ë te'e" aja ihē apandu ym te riki a'erehe: "Páu katu ym" aja ihē rehe har amō ta pandu naī.

¹² Pehē ke muka'u te'e ame'ë ta upa kanim oho rahā, katu tiki. Aja ihē aputar. (Ipīrer ke ta'yr mi jupā.) Mā! Wetep mondok rahā, katu tiki. (Aja rahā, pehē ke upa muka'u te'e ame'ë ta hijar ta oho.)

Pehē mu ta rehe pepy'a katu

¹³ Ihē mu ta! Pehē rehe har ihē apandu ta apo 'y. "Ihē kotyhar ta aja pemuruwak" aja Tupā pandu pehē pe. A'erehe ixotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē koty mu'eharan ta ixo. Ame'ë ta putar ame'ë ke pema'ema'e ym apo 'y. A'erehe: "Upa katu te ma'e ke japutar ame'ë ke jama'ema'e katu" aja mā peja ym pekwa pekwa pexo. Aja pexo kwe. Anī. Kuja katu tiki. Amō ta rehe pehē pepy'a katu, a'erehe ame'ë ta rehe ma'e katu ame'ë ke pema'ema'e katu.

¹⁴ Upa katu te Moise je'ëha riki kuja pe-te'ihar aja je'ëha riki. Kuja: "Nde juehe nde erepy'a katu, aja amō ta rehe nde erepy'a katu tī" aja je'ëha ihī. (Aja jama'e rahā, upa katu te Moise je'ëha rehe jahendu katu, ame'ëja saka.)

¹⁵ Pesarahā! Amō ta rehe pepy'a ym pexo rahā, so'o jarō aja peparahy pehē juehe pexo. Aja rahā, upa pehē juehe pejumumba ta aja saka. Aja rahā, pehē juehe katuha ke pehijar ta. Pehē juehe pejumahy pehē pexo rahā, aja tī. Pehē juehe katuha ke pehijar ta tī. Katu ym aja.

Ma'e ke Tupā'ā putar ame'ë ke pema'ema'e katu

¹⁶ Kuja pehē pe ihē apandu katu: "Pehē py'a pe ma'e ke Tupā'ā mujekwa aja mā peja pema'ema'e katu." Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tar ym pexo.

¹⁷ Jande atu jama'ema'e tar katu ame'ë ke Tupā'ā ma'ema'e tar ym. Pe, Tupā'ā ma'ema'e tar katu ame'ë ke jande atu jama'ema'e tar ym tī. Aja rahā, Tupā'ā namō jande ruwajan ta aja jaxo, a'erehe a'e putar ame'ë ke jama'ema'e ym. (A'erehe Tupā'ā putar ame'ë ke jama'ema'e ta me'ë te'e.)

¹⁸ Pehē py'a rehe ma'e ke Tupā'ā mujekwa, ame'ë ke pema'ema'e rahā, Moise je'ëha rehe pehendu ym ta me'ë te'e.

¹⁹ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu, ame'e ke jakwa katu. Kuja riki. Amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Ka'u te'e hū tī. Aja amō usak rahā, huxī hū. Ame'e ke ma'ema'e tī.

²⁰ Ma'e'ā riki tupā aja amō ukwaha jupe nā. Ame'e ke rehe ipy'a ke amō mōi mōi katu. Katu ym aja. Pajema'e ukwaha ke ma'ema'e tī. Katu ym tī. Ehe katu ame'e ke te'e huwajan wan uwak oho. Pe, jumai mai tī. Amō rehe jyty'ym tī. Parahy oho tī. “Apo ihē pykŷ” ame'e ke jō putar katu tī. Katu ym aja. Amō koty koty jy'ar oho tī. Amō koty koty ukwaha oho tī.

²¹ Ma'e ke amō pyhyk rahā, amō parahy ehe. Katu ym aja. Kawī ngi ka'u ka'u tī. Amō ta 'ar koty te we kawī ke u'u tar katu tī. Upa aja me'e ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e tī. Katu ym aja. Yman pehē pe ihē pandu. Aja apo ihē apandu pehē pe tī. Upa aja me'e ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā. Tupā ixo ame'e pe oho ym te ta awa. (A'erehe upa ame'e ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym.)

²² Pesarahā! Kuja pexo. Amō py'a pe ma'e ke Tupā'ā mujekwa, ame'e ke amō ma'ema'e. Kuja. Amō ta rehe amō ipy'a katu. Tupā rehe hury katu tī. Amō ta namō juehe katu a'e ixo tī. Ipy'ahu ixo tī. Amō rehe parahy ym tī. Amō ta rehe kyty'ŷ ym tī. Ma'e katu ame'e ke ma'ema'e tī. Ma'e manga katu ame'e ke ma'ema'e katu tī.

²³ “Ihē riki sawa'e te” aja juehe har ukwa ym te awa. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e tar katu rahā, ame'e ngi putu'u. Upa aja ma'ema'e rahā: “Nde katu ym” aja je'ēha nixōi ta ipe.

²⁴ Jesu Kirusutu kotyhar ta riki ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katu ame'e ke hijar tī. Aja ma'ema'e tar katu ame'e ke jukwa, ame'ēja saka. (Aja rahā, jama'ema'e tar ym.)

²⁵ Jande ruhāha ke jande pe Tupā'ā me'e. Aja rahā, japandu ipe: “Nde eremujekwa ame'e ke jama'ema'e katu ta” aja.

²⁶ “Ihē riki sawa'e te” aja ym jaxo ta me'e te'e. Mā peja jande juehe jajumuparahy ym. Mā peja jande juehe jaijyty'ym.

6

Pesak katu pehē juehe

¹ Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, amō ta usak ehe. Aja rahā, pehē ngi har amō ta pandu oho ipe. Pe, mukatu. “Mā peja ym” aja ipe. Kuja ame'e ta pandu oho. Tupā'ā rehe hendu katu ixo, ame'e ta jō pandu oho ipe. Wewe katu pandu ipe. Pehē atu pesak katu pehē juehe tī. (Aja rahā, ame'e ke aja pehē atu ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar ym tī.)

² Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'e. A'erehe a'eta pyai te hū. Aja rahā, a'eta namō pehē juehe pejupyai pexo tī. Ame'e ta ke pemuhury peho tī. Ma'e puhŷi ame'e ke a'eta namō pehupir katu, ame'ēja saka. Aja rahā, Kirusutu pandu: “Amō ta rehe pepy'a katu” ame'e ke rehe pehendu katu.

³ “Aja ym ta ihē. Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym ame'e ke ihē” aja amō pandu rahā, juehe har katu te ame'e ke a'e aja ukwaha jupe nā. Aja rahā, juehe a'e jumuka'u te'e a'e ixo. Katu ym aja.

⁴ Mā peja ima'e ma'eha pame katu te amō ta ukwa ukwa ixo. Katu my? Katu ym my? Katu rahā, katu ame'e ke a'e ma'ema'e, aja a'e ukwa katu. Hury katu ta ixo. Aja rahā, amō ta ma'eha namō ima'e ma'eha ke manga ym ta. Awama'e riki i'ar koty te we katuha my? Aja manga ym ta.

⁵ Jete! Ima'e ma'ema'eha rehe har Tupā pe jō mujekwa ta me'e te'e.

⁶ Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'e ke amō ta pe amō mu'e ixo. Aja rahā, mu'e ixo ame'e pe upa ma'e ke jumu'eha ta kyty'ŷ ym rahā, katu tiki. (Aja rahā, mu'eha pe ma'e ke jumu'eha ta me'e katu ta.)

Mā peja katu ame'e ke jama'ema'e katu

⁷ Mā peja pehē atu pejumuka'u te'e ym pexo! Tupā ke muka'u te'e ym te awa! (Myja me'e amō ma'ema'e, ame'e ke Tupā ukwa katu. A'erehe a'e ke muka'u te'e ym te awa.) Ma'e ra'ī amō jyty'ym rahā, ame'e ke uhem.

⁸ Aja amō tī. Ma'e katu ym ame'e ke amō ma'e tar katu. Ame'e riki kupixa pe ma'e ke jyty'ym, ame'ēja saka. A'engi ame'e uhem rahā, ma'e jaxer ame'e ke uhem, ame'ēja saka tī. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e a'e. Ame'e ke Tupā ukwa katu. Muka'u te'e ym te a'e ke awa.) Aja rahā, mupyraraha renda pe oho ta ame'e ke a'e.

Amō ta anī. Ipy'a pe ma'e ke Tupā'ā mujekwa ame'e ke amō ma'ema'e. Ame'e ke kupixa pe ma'e ke jyty'ym, ame'ēja saka tī. A'engi ame'e uhem rahā, ma'e katu ame'e ke uhem tī, ame'ēja saka tī. (Aja rahā, ma'e katu ame'e ke ma'ema'e katu a'e. Ame'e ke Tupā ukwa katu tī.) Aja rahā, ame'e pe uhāha ke Tupā'ā me'e katu.

⁹ A'erehe tapijar te'e we ma'e katu ame'e ke jama'ema'e katu. Aja jaxo rahā, yman rahā ma'e katu ame'e ke jande pe Tupā me'e ta kŷ.

¹⁰ A'erehe amō amō rahā, ma'e katu ame'e ke amō ta pe jama'ema'e katu rahā, katu tiki. Jete! Kuja katu te. Kirusutu rehe jurujar katu ame'e ta pe katu ame'e ke jama'ema'e katu rahā, katu tiki.

A'ejōhar je'ēha ke

¹¹ Ihē Pāu. Apo kome'e a'ejōhar je'ēha ke ihē po pe te'e ihē amupinim aī. (Ihēma'e akwaha amupinim ym. Anī. Tupā je'ēha

amupinim aī.) Pesak katurahā! Pinīha tiha ame'ē namō ihē amupinim aī. (Aja rahā, ihē amupinim ame'ē ke rehe pehendū katu ta me'ē te'e, aja pekwa katu ta.)

¹² Amō ta pehē pe pandu: “Pehē pīrer ke pejupā ta me'ē te'e” aja. (Aja rahā, jundēu awa ta kotyhar ta te ke pehē. Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu pehē rehe aja pekwaaha nāī.) Aja mu'eharan ta putar. Aja rahā, pehē pīrer ke pejupā rahā, a'eta pandu ta: “Jande jama'eha katu te” aja riki nāī. Pesarahā! “Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō. A'erehe jō Tupā koty amō katu” aja pandu tar ym. Pandu rahā, a'eta ke amō ta mupyrara ta tipe. A'erehe amō ipīrer jupāha jō a'eta pandu katu.

¹³ Ipīrer ke jupā ame'ē ta Moise je'ēha rehe hendu ym tipe. Pe, pehē pīrer ke pejupā ame'ē ke jō a'eta putar katu. Pehē pīrer ke pejupā rahā, amō ta pe a'eta pandu hū ta: “Ko ipīrer ke jupā ame'ē ta ke amō ta pete'e ixō! Japandu ame'ē ke rehe hendu katu ame'ē ta ke a'eta” aja a'eta pandu hū ta. A'erehe: “Katu te ame'ē ta ke jande” aja a'eta pandu ta a'eta jupe nāī. Katu ym aja.

¹⁴ Ihē anī. Jandema'e sawa'e te, Jesu Kirisutu manō. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō. Ame'ē namō jō ngā ke Tupā muhā katu. Ame'ē rehe har jō ihē apandu pandu. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō, a'erehe ma'e aka'u te'eha ama'eha ke ihē ahijar. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e hū. Ame'ē ke ihē ahijar. Ame'ē ke ihē ama'e tar ym tī. Ame'ē ngī ihē amanō, ame'ēja saka. (Aja rahā, ihē ama'e ym.)

¹⁵ Ipīrer ke amō jupā my. Amō jupā ym my. Amō koty koty ym ame'ē ta. Juja katu te Tupā ukwa katu. Kuja jō riki amō kotyhar katu. Amō py'a ke Tupā mupyahū. Ame'ē riki katu te.

¹⁶ Aja ngā ixo rahā, mā peja a'eta py'a ke Tupā muhury katu. Mā peja a'eta rehe Tupā pyrara usak tī. Aja upa Tupā kotyhar ta rehe tī. Pyrara usak tī. A'eta py'a ke muhury katu tī.

¹⁷ Apo har kupe koty mā peja ihē ke mupyrara ym awa. (Kirisutu rehe har ihē apandu, a'erehe ihē ke amō ta mahy hū.) A'erehe ihē ke rehe pirokiha rape māte hū te'e ihī. Ame'ē ke ma'e mujekwa ngā pe. Kuja. Jesuma'e miasu ke ihē, aja mujekwa ngā pe.

¹⁸ Ngara ywy pe har ta! Ihē mu ta pehē! Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja johu pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. Amen. Ame'ē riki: “A'e t̄y” aja.

Upa.

Ese ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda raha. A'ep a'e ixo rahā, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper ke a'e mupinim. Kuja Páu mu'e. Se ixo rahā, upa Jesu kotyhar ta Jesu rete aja saka riki. A'erehe peteihar aja ixo ta me'ë te'e, aja a'e mu'e. Jesu riki ixotyhar tama'e ākē ke a'e. A'erehe ixotyhar ta hendu katu ta me'ë te'e ehe aja a'e mu'e tī.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihē mu ta" aja Páu pandu.

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Ese ok ta pe har ta riki pehē. Tupā kotyhar ta ke pehē. Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu ame'ë ta ke pehē. Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Jesu Kirisutu kotyhar ke ihē. Tupā putar, a'erehe Jesu Kirisutu pandu:

—Ihē rehe har ebandu pandu eho — aja ihē pe.

A'erehe Jesu Kirisutu mondo ame'ë ke ihē.

² Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu tī.

Tupā kotyhar ta ke jande

³ Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe upa ma'e katu ame'ë ke Tupā'a me'ë me'ë. Ame'ë ke jande pe Tupā muwyr katu. Ywa pe har ma'e katu, ame'ëja saka ma'e ke a'e muwyr katu. A'erehe mā peja japandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke — aja Tupā pe.

A'e riki Jesu Kirisutu pái ke. Kirisutu riki jandema'e sawa'e te.

⁴ Kome'ë ywy keruhū Tupā mujā ym rahā we a'e pandu:

—Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy ta kŷ. A'erehe a'e manō ta kŷ. A'erehe kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi har pehē riki ihēma'e wan ta kŷ. Aja rahā, ihē kotyhar ta ke pehē. Ihē ruwa koty pepu'am rahā, nixói te ta ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehē pe. "Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e" aja pehē rehe har pandu ym te ta awa tī — aja Tupā pandu.

⁵ Jande rehe a'e ipy'a katu. A'erehe jande rehe har upa a'e pandu:

—Jesu Kirisutu manōha rehe a'eta jurujar katu ta kŷ. A'erehe ihē ra'yr ta aja ihē amuruwak ta tī. Ihē namō ixo ta kŷ — aja.

Aja a'e putar. Aja a'e ukwa katu tī.

⁶ Ta'yr rehe a'e ipy'a katu. Jande jajurujar katu ehe, a'erehe jande rehe Tupā ipy'a katu tī. A'erehe mā peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te me'ë ke. Mā! Jande rehe nde erepy'a katu te hū — aja Tupā pe.

⁷ Ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'ema'e. Ame'ë rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manō. A'erehe jande rehe ipy'a ke Tupā mujwyr katu. Mā! Jande rehe a'e ipy'a katu te hū.

⁸ Ame'ë ke upa ym. Māte hū jande rehe a'e ipy'a katu.

⁹⁻¹⁰ A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Upa ukwa katuha namō a'e ma'ema'e. Kuja a'e jupandu jupe:

—Upa katu te ihē amujā. Ywa pe ixo ame'ë ke amujā. Ywy keruhū pe ixo ame'ë ke aja tī. Amujā tī. Kirisutu riki upa katu te ame'ë tama'e kapitā keruhū wan ta kŷ — aja jupandu jupe.

Aja a'e putar. Kirisutu riki sawa'e te aja a'e putar. Angaha ke rehe uhyk katu rahā, aja Kirisutu ke a'e mu'am ta kŷ. Yman ame'ë ke mujekwa ym ngā pe. Apo jande pe mujekwa katu 'y.

¹¹ Tupā jupandu jupe: "Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke ihē kotyhar ta aja ihē amuruwak ta" aja riki. Kome'ë ywy keruhū a'e mujā ym rahā we, aja a'e jupandu jupe. Aja a'e putar, a'erehe upa ma'e ke ixo katu. Upa a'e pandu ame'ë ke ixo katu tī. Pe, kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi har jande ke ixotyhar ta aja a'e muruwak. "Ihē kotyhar ta pehē" aja a'e pandu. Jande ke jo'ok, ame'ëja saka.

¹² Aja rahā, mā peja Tupā katuha rehe har jande japandu:

—Mā! Katu te hū — aja.

Jande riki jundéu awa ta ke. Kirisutu uwyr ym rahā we, jundéu awa ta harō py ixo ehe.

¹³ Pehē riki jundéu awa aja ym ame'ë ta ke. (Ese ok ta pe har ta ke pehē.) Jandeja pehē tī. Myrandu katu te rehe pehendu rahā, pehendu katu ehe tī. Pehē ke Tupā muhā katu ta aja myrandu katu jamujekwa pehē pe. Pe, Kirisutu rehe pejurujar katu. Pe: "Ko ihēma'e ke" ame'ë ukwa katuha ke Tupā moī pehē py'a rehe. Pehē py'a rehe I'ā ke Tupā moī. Aja rahā: "Ko ihēma'e ta ke" aja Tupā pandu. "Ihē'ā ke ihē amoī ta" aja a'e pandu katu yman. Ame'ë ke a'e moī katu apō 'y.

¹⁴ I'ā ke jande py'a rehe moī, a'erehe jande ke a'e muhā katu ta kŷ, aja jakwa katu. A'e manga katu, a'erehe aja jakwa katu. Aja rahā, ixoty jaxo rahā, nixói te ta ixotyhar ta pe ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, aja jakwa katu. A'erehe mā peja ima'e katuha rehe har japandu: "Mā! Katu te" aja Tupā pe.

Tupā namō ihē apandu pandu

¹⁵⁻¹⁶ Jande rehe Tupā ipy'a katu. A'erehe Jesu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu, aja ihē ahendu. A'erehe Tupā pe tapijar te'e we ihē apandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja ipe. Tupā kotyhar ta rehe pehē pepy'a katu, aja ihē ahendu tī. A'erehe Tupā pe tapijar te'e we ihē apandu tī: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja ipe.

¹⁷ Pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu. Kuja:

—Tupā! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke nde. Jande pái keruhū nde. Nde katu te ame'ē ke nde. Ne'ā ke Ese ok ta pe har ta py'a rehe emoī katu. Aja rahā, upa ma'e ke a'eta pe Ne'ā mujekwa katu ta. Nde rehe har a'eta pe mujekwa katu ta tī. Aja rahā, nde rehe har Ese ok ta pe har ta ukwa katu ta ta.

¹⁸ Ko apandu nde pe. Ese ok ta pe har ta ākā emupirer mi. Aja rahā, ma'e ke nde erekwa katu, aja a'eta ukwa katu ta tī. Ne namō a'eta ixo ta kŷ, aja nde erepandu. Ame'ē ke a'eta ukwa katu te we ta. Nde kotyhar ta pe ma'e katu te hū ame'ē ke nde ereme'ē katu ta. Mā! Heta te hū ame'ē. Ame'ē ke Ese ok ta pe har ta ukwa katu ta tī.

¹⁹⁻²⁰ Ne rehe jande jajurujar katu. Nema'e pyrātāha namō jande ke nde eremuhā katu. Māte hū nema'e pyrātāha! Ame'ē pyrātāha namō Kirisutu ke manōha ngi nde eremukwera katu eremuhem. Pe, nde jywa katu koty a'e ke nde eremapyk. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e aja nde eremujekwa.) Ywa pe nde eremapyk. Nema'e pyrātāha namō Kirisutu ke nde eremukwera katu eremuhem. Ame'ē pyrātāha jande rehe ihī tī. Juja katu te riki.

²¹ Amō we pyrātāha ke eremujekwa. Kirisutu riki upa katu te ywa pe ixo ame'ē tama'e kapitā keruhū te tī. Upa katu te ājā ta hendu katu ehe tī. Kapitā keruhū ta apo ixo. Kirisutu riki ame'ē ta 'ar koty te we kapitā keruhū te ha. Aja rahā, pyrātā te hū ame'ē ke a'e aja mujekwa katu. Yman rahā, kapitā keruhū ta ixo ta tī. Kirisutu riki ame'ē ta 'ar koty te we kapitā keruhū te ha tī — aja Tupā namō ihē apandu pandu pehē rehe har.

²² Kirisutu pe Tupā pandu:

—Kapitā keruhū te nde. Upa katu te ma'e ke nde eremondo mondo apo — aja ipe.

Pe, jurujar katu ame'ē tama'e kapitā keruhū te a'e tī.

²³ (Kirisutu riki ixotyhar ta ākā, ame'ēja saka.) Ixotyhar ta riki Kirisutu rete aja saka. A'erehe a'e riki wetep ame'ēja saka jamujā. Jande py'a rehe a'e ihī katu. A'e ixo a'erehe upa katu te ma'e ke katu tī. Pe, Kirisutu riki upa katu te ma'e renda rupi ixo. Ywa pe ixo. Kome'ē ywy keruhū pe ixo tī. Pyta we ym te ma'e renda rupi ixo.

2

Jande ke Tupā muhā katu

¹ Yman Tupā je'ēha rehe pehendu ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Tupā rehe har pekwa pekwa ym te pexo, a'erehe manō ame'ē ta aja pehē.

² Arahā kome'ē ywy keruhū pe har ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Arahā Satana rehe pehendu katu, a'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. A'e riki Tupā rehe hendu ym ame'ē tama'e kapitam. (Ājā ramūi a'e.)

³ Jete riki. Yman Tupā rehe hendu ym ame'ē ta aja upa katu te jande tī. Jande japutar ame'ē ke japyhyk pyhyk. Jande py'a rupi ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jakwa jakwa jaxo tī. Ame'ē ke jama'ema'e. Jaka'u te'e jaxo tī. Upa amō ta aja jande ke Tupā mupyarara ta me'ē te'e.

⁴ Apo anī. Johu jande rehe Tupā pyrara usak. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū tī.

⁵ Yman jahendu ym ehe, a'erehe manō ame'ē ta aja jaxo. Arahā jande rehe a'e katu usak, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Aja rahā, jande ke a'e mukwera katu muhem ame'ēja saka riki. Manōha ngi Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem a'erehe jande ke mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka tī.

⁶ Jesu Kirisutu kotyhar ta ke jande apo 'y. A'erehe Kirisutu namō jande ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ēja saka riki. Pe, ywa pe Kirisutu namō kapitā keruhū aja jande ke a'e mu'am, ame'ēja saka tī.

⁷ Aja rahā, jande rehe upa katu te a'e ipy'a katu te hū. Ame'ē ke upa ngā pe mujekwa katu. Ame'ē ke aja te'eha mujekwa ta tī. Ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manō. Aja jande rehe Tupā ipy'a katu te hū, aja a'e mujekwa katu.

⁸ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. A'erehe jō pehē ke a'e muhā katu. Ame'ē ke peputar, a'erehe pehē ke a'e muhā katu my? Anī. Aja ym. Pehē ruhāha ke Tupā te'e me'ē.

⁹ A'erehe: "Mā! Jande jama'eha namō jande ke Tupā muhā katu" aja marā ka ym pepanduha. Katu pehē pexoha a'erehe pehē ke a'e muhā katu my? Anī. Aja ym te tī.

¹⁰ (Jande ke a'e muhā katu.) A'erehe Kirisutu kotyhar ta ke jande apo 'y. A'erehe jande py'a ke mupyahu aja Tupā mujā. Katu jande, aja Tupā mujā. A'erehe ma'e katu ame'ē ke jama'ema'e. Kome'ē ywy keruhū mujā ym rahā we, Tupā pandu katu: "Ihē kotyhar ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ta kŷ" aja.

Kirisutu kotyhar ta riki johu katu ngā juehe ixo

¹¹ Ymanihar pexoha rehe har pekwa pekwa pexo. Pehē māi pusu ngi pe'ar rahā, jundéu awa ta aja ym pe'ar. "Pehē pিরer ke pejupā ym ame'ē ta ke" aja pehē rehe har jundéu awa ta pandu. (Aja pehē rehe puka puka hū ngā.) "Jande pিরer ke jajupā ame'ē ta ke jande" aja jundéu awa ta pandu a'eta jupe. (Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu a'eta rehe, aja ukwaha nāi.) Ame'ē jupāha japandu rahā, hete ngi ma'e ke jupā.

¹² Tupā rehe har pekwa ym rahā, Kirisutu kotyhar ta aja ym pehē. Amō awa ta ke pehē. Jundéu awa kotyhar ta aja ym pehē. Jundéu awa ta pe Tupā pandu: "Pehē rehe ihē asak katu te ta" aja a'e pandu katu. Ame'ē pandu katuha ke nixōi pehē pe kwe. Amō awa ta ke pehē. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke pehē. Pehē ruhāha rehe har pekwa ym te, aja kome'ē wyw keruhū pe pexo. Tupā rehe har pekwa ym te tī.

¹³ Apo Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē 'y. Yman Tupā rehe har pekwa ym te, a'erehe Tupā ngi paite pexo, ame'ēja saka. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē. Ehe har pekwa katu, a'erehe Tupā rake pexo 'y. Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'e ame'ē muhepyha ke rehe Kirisutu manō, a'erehe Tupā kotyhar ta ke pehē apo 'y.

¹⁴ Mokōi awa ta ixo. Jundéu awa ta ixo. Amō jundéu awa aja ym ame'ē ta ixo tī. Ame'ē mokōi awa ta huwajan ta aja ixo. Ame'ē mokōi awa ta pyter rupi ita kurar aja me'ē ihī. Pe, Kirisutu manō rahā, ame'ē ita kurar aja me'ē a'e upa ombor, ame'ēja saka. A'erehe ame'ē mokōi awa ta johu ixo apo 'y. Hury katu ngā juehe ixo apo 'y. Jundéu awa ta namō jundéu awa aja ym ame'ē ta johu ngā ixo. Kirisutu riki mukatu, a'erehe johu ngā ixo.

¹⁵ Myja jundéu awa ta ixo ta me'ē te'e my, ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa. Jundéu awa tama'e ke ame'ē je'ēha. Ame'ē ke Kirisutu mukanim uwyr. Aja rahā, mokōi awa ta riki johu ngā ixo. Mokōi awa ta ixotyhar ta ke, a'erehe johu ngā ixo. Aja a'e mukatu. Johu ixo ame'ē ta ke ixoty mujy'ar.

¹⁶ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō. Aja rahā, jande rehe Tupā parahyha ke a'e mukanim tī. Ngā parahyha ke mukanim tī. A'erehe jundéu awa ta namō jundéu awa aja ym ame'ē ta juehe katu ixo. Johu ngā ixo. Pe, Tupā parahyha ke mukanim tī. A'erehe johu ngā py'a ke Tupā koty Kirisutu muruwak. Aja rahā, Tupā koty mujywyw ame'ēja saka.

¹⁷ "Tupā namō katu" ame'ē myrandu katu ke upa ngā pe Kirisutu pandu pandu uwyr. Pehē pe a'e pandu pandu uwyr tī. Jundéu awa ta pe a'e pandu pandu uwyr tī. A'eta Tupā rehe har ukwa we ame'ē ta ke. Pehē riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Yman

Tupā rehe har pekwa ym te ame'ē ta ke pehē.

¹⁸ Kirisutu manō, a'erehe jande pái keruhū namō johu jande japandu pandu katu. Jundéu awa ta aja. Jundéu awa ym ame'ē ta aja tī. Pandu pandu inamō tī. Jundéu awa ta py'a rehe I'ā ihī katu. Ame'ē I'ā jundéu awa aja ym ame'ē ta py'a rehe ihī katu tī. A'erehe jande pái keruhū namō ame'ē ta pandu pandu katu tī.

¹⁹ Jundéu awa aja ym ame'ē ta! Pesarahā! Ixotyhar ta ke pehē. A'erehe amō awa ta ym Tupā pe. Tupā rehe har pekwa ym te ame'ē ta aja ym pehē. Jande aja Tupā kotyhar ta aja pexo apo tī. A'erehe ywa pe har ta aja pehē tī. Jande aja Tupā ra'yr ta riki pehē tī. A'erehe ywa pe har ta aja pehē tī.

Tupāma'e ok keruhū aja jande

²⁰ Upa Tupā kotyhar ta riki ok keruhū aja. Tupā ixo ame'ē ok aja ixotyhar ta ke. Tupā rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Kirisutu mondo ame'ē ta aja tī. Pandu pandu tī. (Ame'ē ta riki jurujar katu py ame'ē ta ke a'eta.) A'erehe ame'ē ta riki ok keruhū mu'am py, ame'ēja saka. A'engi ame'ē ta 'ar pe jamujā jaxō tī, ame'ēja saka tī.

Pe, Kirisutu riki ita ok pyter ke aja saka.

²¹ Pyter riki ok ke mupyta katu. Kirisutu riki aja tī. Amō amō awa ta ke johu ngā aja a'e mujy'ar. Peteihar aja ixo. Pe, amō amō heta jurujar katu ehe. A'erehe ok keruhū tiha te hū oho ame'ēja saka ixo. Ok katu te ame'ē ke aja saka. Ame'ē ke jandema'e sawa'e tema'e ke.

²² Pehē riki Kirisutu kotyhar ta ke. Pehē namō upa katu te amō jurujar katu ehe ame'ē ta jumuheta hū ixo. Aja ok keruhū aja Kirisutu mu'am. A'ep Tupā ixo katu. Kirisutu kotyhar ta py'a rehe I'ā ihī katu. A'erehe Tupā riki ixo katu tī. (A'erehe upa Kirisutu kotyhar ta riki ok keruhū aja saka.)

3

Jundéu awa ym ame'ē ta pe Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu

¹ Pehē riki amō awa ta ke. Jundéu awa ta ym. Pehē pe Jesu Kirisutu rehe har ihē apandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe ihē ke kyndaha pe amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo. A'erehe pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu. Ihē Páu.

² Ihē rehe Tupā ipy'a katu. Pe, ihē pe parakyha ke a'e me'ē. Pehē pe Jesu Kirisutu rehe har ihē apandu pandu. Ame'ē parakyha ke ihē pe a'e me'ē. Ame'ē ke pehendu, aja ihē akwa. Pe, pejurujar katu ehe.

³ Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta. Ame'ē ke yman ngā pe a'e

mujekwa ym. Apo ame'ë ke ihê pe a'e mujekwa katu 'y. [Ame'ë rehe har a'eramô ihê amupinim we mi.

⁴ Kirisutu rehe jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu ta, a'erehe Tupã muhã katu ta kÿ. Ame'ë ke yman Tupã mujekwa ym ngã pe. Apo ihê pe mujekwa 'y, a'erehe ihê akwa katu. Pe, ame'ë rehe har a'eramô paper rehe ihê amupinim. Ame'ë rehe pesak rahã, pekwa katu ta tî.]

⁵ Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke Tupã muhã katu ta. Ame'ë ke ymanihar ta pe Tupã mujekwa ym. Apo ame'ë ke Jesu mondo ame'ë ta pe a'e mujekwa katu. Katu ame'ë ta ke a'eta. A'eta riki Tupã je'ëha ke pandu pandu ame'ë ta ke tî. A'eta pe Tupã mujekwa.

⁶ Kuja a'e mujekwa. Myrandu katu mujekwa rahã, Kirisutu rehe jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu. A'erehe Tupã katu usak ngã rehe tî. Ma'e katu ame'ë ke jundéu awa ta pe Tupã pandu katu. Ame'ë pandu katuha ke jundéu awa aja ym ame'ë ta pe pandu katu tî. Pe, jundéu awa ta aja jundéu awa aja ym ame'ë ta Kirisutu rete aja saka tî. Tupã jupandu jupe:

—Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahã, ame'ë ke ihê amuhã katu ta — aja.

Ame'ë pandu katuha ke jundéu awa tama'e ke. Jundéu awa aja ym ame'ë tama'e ke tî. Johu ngãma'e ke. Kirisutu rehe jurujar katu, a'erehe pandu katuha johu ngãma'e ke tî.

⁷ Tupã pandu ihê pe:

—Myrandu katu epandu eho. Ihêma'e pyrãtãha ke ihê amondo ta nde pe — aja ihê pe.

Ame'ë parakyha ke a'e me'ë te'e ihê pe.

⁸ Upa Tupã kotyhar ta ngi har ihê riki katu ym te aja ihê akwa. Anî. Ihê pe a'e pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe myrandu katu epandu eho. Kirisutu rehe har, ame'ë myrandu katu epandu eho — aja ihê pe.

Ame'ë parakyha ke ihê pe a'e me'ë. Mâte hũ Kirisutu katu te ha ke. Marã ka ym upa katu te ehe har amô panduha. Mâte hũ ehe har ihî.

⁹ Pe, ihê pe Tupã pandu tî:

—Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke ihê amuhã katu ta tî. Yman ame'ë ke amujekwa ym ngã pe. Apo ame'ë ke upa ngã pe emujekwa eho — aja ihê pe.

Upa katu te ma'e ke Tupã mujã. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'e muhã katu ta tî. Upa katu te ymanihar ta pe ame'ë ke a'e mujekwa ym te.

¹⁰ Apo anî. Upa mujekwa katu. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta kome'ë ywy keruhũ pe ixo. Ame'ë ta rehe Tupã je'ëha rahoha ta usak rahã: “Mã! Tupã ukwa katu” aja a'eta ukwa katu. Tupã ukwa katu te ma'e ke. Ame'ë ke amô koty koty Tupã mujekwa.

Ame'ë ke Tupã je'ëha rahoha ta ukwa katu. Ywa pe har ta kapitã keruhũ ta ke a'eta. Æjã ta ukwa katu tî.

¹¹ Kome'ë ywy keruhũ nixói te rahã, Tupã jupandu jupe:

—Yman rahã ihê akwa katuha ke ihê amujekwa ta ngã pe kÿ — aja.

Pe, Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te uwyr rahã, ima'e ukwa katuha ke Tupã mujekwa ngã pe. Kirisutu manô, a'erehe ngã ke Tupã muhã katu, aja ima'e ukwa katuha ke a'e mujekwa.

¹² Jande riki Kirisutu kotyhar ta ke. Jajurujar katu ehe, a'erehe Tupã namô japandu pandu katu. Jakyje ym ha namô japandu pandu katu inamô. Tupã ruwa koty japu'am, ame'ëja saka.

¹³ Ko apandu pehê pe. Pehê pe myrandu katu ihê apandu, a'erehe ihê ke amô ta mupyrrara ixo. (Aja pehendu.) A'erehe ihê rehe pejumupyai pexo. Anî. Pejumupyai ym pexo. Kirisutu rehe pehendu katu, a'erehe pehê rury katu pexo.

Kirisutu ipy'a katu te hũ

¹⁴ Pehê riki jundéu awa ta ym. Pehê rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe jande pái keruhũ namô ihê apandu pandu pehê rehe har.

¹⁵ Tupã riki jande pái keruhũ. A'erehe upa katu te ixotyhar ta riki peteïhar aja ixo. Ywa pe har ta riki Tupã kotyhar ta ke. Kome'ë ywy keruhũ pe har ta riki Tupã kotyhar ta ke tî.

¹⁶ Kuja Tupã namô ihê apandu:

—Jande pái keruhũ! Mã! Ne katu te hũ! A'erehe Ese ok ta pe har ta pe nema'e pyrãtãha emondo. Ne'ã riki mondo ta. Aja rahã, a'eta py'ahu te'e ta.

¹⁷ Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe mã peja a'eta py'a rehe Kirisutu ixo katu te. A'eta py'a rehe hok ihî, ame'ëja saka mã peja Kirisutu ixo katu te. Mã peja amô ta rehe a'eta ipy'a katu. Aja rahã pahar ipy'a katuha ke kanim ym ta. (Ese ok ta pe har tama'e ipy'a katuha ke kanim ym ta.) Myra hãtã ame'ë hapo aja saka ipy'a katuha pyta katu ta. Ok keruhũ pyter ke aja saka ipy'a katuha pyta katu ta tî.

¹⁸⁻¹⁹ Aja rahã, amô amô Tupã kotyhar ta namô kuja ukwa katu ta. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu te hũ. Ame'ë ke upa katu te ukwa katu rahã, katu tiki. Ame'ë Kirisutu ipy'a katuha ke marã ka ym amô mangaha. Ipe te hũ aja saka. Pepsaite hũ aja saka tî. Ywate te hũ aja saka tî. Typy te hũ aja saka tî. Mã! Kirisutu ipy'a katu te hũ. Ame'ë ke mã peja Ese ok ta pe har ta ukwa katu. Aja rahã, nde aja a'eta ixo ta tî. Katu te aja ixo ta tî. Jande pái keruhũ! Upa nde pe ihê apandu — aja Tupã namô ihê apandu.

²⁰ Tupã namô ma'e ke japandu pandu. Ame'ë 'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta.

Ima'e pyrātāha jande py'a rehe ihī katu. Ame'ē namō i'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta. Jande py'a pe ma'e ke jakwa jakwa jaxo. Ame'ē 'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta tī.

²¹ Jurujar katu ehe ame'ē ta ixo. A'erehe mā peja Tupā pe japandu katu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Jesu Kirisutu ixo, a'erehe mā peja Tupā pe japandu katu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Aja te'e ta japandu katu jaxo. Amen. “A'e tŷ” aja ame'ē.

4

Jurujar katu ame'ē ta riki Kirisutu rete aja saka

¹ Jandema'e sawa'e te rehe har ihē apandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe ihē ke kyndaha pe amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo. Ko ihē apandu pehē pe. Mā peja Tupā ra'yr ta aja katu pexo. Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, Tupā pandu:

—Ihē ra'yr ta pehē — aja.

A'erehe mā peja Tupā ra'yr ta aja katu pexo. Johu katu pexo.

² “Katu te ihē” aja ym pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. Pehē py'a pemahy ym pehē juehe pexo. Pahar peparahy ym pexo tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī. Aja te'eha pexo. Amō ta rehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu. Aja pehē py'a katuha ke pemujekwa ngā pe.

³ Pehē johu aja Tupā'ā mujy'ar. Pehē peparahyha ke a'e mukanim pehē ngi, a'erehe mā peja johu katu aja pehē juehe pexo.

⁴ Jurujar katu ame'ē ta riki Kirisutu rete aja saka. Peteihar ame'ē. Tupā'ā riki pe-teihar a'e tī. Tupā mujekwa pehē pe:

—Ihē namō pexo ta kŷ — aja.

Ame'ē rehe peharō pexo. Ame'ē riki pe-teihar tī.

⁵ Jandema'e sawa'e te ixo. Peteihar a'e tī. Jurujar katu ame'ē ta ke jō Tupā muhā katu. Ame'ē pe jō awa ke uhā te hū. Jurujar katu ame'ē ta ke amō mujahuk rahā, Kirisutu kotyhar ke a'e, aja mujekwa ngā pe. Mujahuk rahā, Peteihar ame'ē. Johu ngā ixo.

⁶ Tupā Peteihar a'e tī. Upa jurujar katu ame'ē tama'e pāi keruhū a'e. Peteihar a'e tī. Upa katu te ixotyhar tama'e sawa'e te a'e. Peteihar a'e tī. Upa ixotyhar ta pe ima'e pyrātāha ke a'e muwyr tī. Peteihar ame'ē tī. Upa katu te ixotyhar ta py'a rehe a'e ihī katu tī. A'erehe mā peja Peteihar aja pexo.

Ixotyhar ta pe ma'e ke Kirisutu me'ē me'ē

⁷ Peteihar aja jaxo. Pe, amō koty koty ma'e ke Kirisutu me'ē me'ē te'e. Upa katu te jande pe te'e me'ē me'ē. A'e putar aja

a'e me'ē me'ē. Amō amō pe me'ē me'ē hū tī. Amō amō pe ta'yr mi me'ē tī. A'erehe myja Jesu me'ē me'ē, ame'ē namō mā peja Jesu kotyhar ta pe katu ame'ē ke jama'ema'e katu.

⁸ Ma'e ke me'ēha kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kirisutu rehe har mujekwa.

“Ywa kupe koty a'e Jupir oho rahā, heta ngā ke a'e raho inamō. Ame'ē ta ke a'e muputu'u ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta ke a'e raho.

Pe, ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke a'e me'ē me'ē.” (“Muputu'u ame'ē ta ke” aja pandu rahā: “Jurujar katu ehe ame'ē ta ke” aja mujekwa.)

⁹ “A'e Jupir oho” aja panduha ihī. Myja ame'ē my? Kuja. Kome'ē ywy keruhū pe a'e wyjy py uwyr.

¹⁰ Aja rahā, ywate ngi wyjy uwyr ame'ē ke Jupir oho tī. Ywa kupe koty a'e oho. Aja rahā, upa henda rupi katu te a'e ixo. Kome'ē ywy keruhū rupi aja tī. A'e ixo tī. Ywa pe aja tī. A'e ixo tī.

¹¹ A'e atu ima'e pyrātāha ke ixotyhar ta pe me'ē me'ē. A'erehe ima'e parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. A'erehe amō ta riki Jesu mondo ame'ē ta ke. Ehe har a'eta pandu pandu. Amō ta riki Tupā je'ēha ke pandu pandu ame'ē ta ke tī. Amō ta ukwa ym ame'ē ta pe Tupā rehe har pandu pandu tī. Amō ta Jesu kotyhar ta usakiha ta ke tī. Ame'ē ta riki Tupā je'ēha ke mu'e tī.

¹² Aja rahā, upa Tupā kotyhar ta ukwa katu ta. Tupā je'ēha pandu pandu oho ame'ē ke ukwa katu ta tī. Pe, Kirisutu kotyhar ta py'a ke a'eta muhury katu ta tī. Ixotyhar ta riki Kirisutu rete aja saka.

¹³ Aja rahā, upa jande Peteihar aja jaxo ta. Tupā rehe har Peteihar aja jakwa katu ta jaxo. Tupā ra'yr rehe har jakwa katu te ta tī. Aja rahā, tuwete ta aja jaxo. (Aja rahā, upa jakwa ta. Upa Kirisutu aja katu te jande tī.)

¹⁴ Aja rahā, ta'yn ta aja ym ta jande. Ta'yn rahā, jarusu ra'yr aja saka. Amō koty koty ngi wywytu peju uwyr rahā, amō koty koty jarusu ra'yr ke y kotok keruhū raho raho. Ta'yn rahā, ame'ēja saka. Aja rahā te'e mu'e ame'ē ta rehe a'eta hendu hendu. Pe, amō koty koty Tupā rehe har ukwa. A'eta ke te'e mu'e ame'ē ta muka'u te'e. A'eta jupe ukwa ame'ē namō muka'u te'e.

¹⁵ Aja rahā, katu ym. Kuja katu. Amō ta rehe jande japy'a katu, a'erehe jeteihar te ke japandu. Aja amō amō we Kirisutu aja jande tī. Katu te aja jaxo tī. A'e riki jurujar katu ame'ē ta ākā aja saka. (A'erehe ixotyhar ta hendu katu ehe, aja mujekwa katu.)

¹⁶ Aja rahā, a'e putar ame'ē ke upa ma'ema'e katu. Ixotyhar ta pame katu te ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu. Aja johu katu ngā ixo rahā, awa rete katu ame'ēja

saka. Upa ma'e ke ma'ema'e katu. A'erehe pete'i ma'e ke ma'ema'e katu rahā, amō ta py'a ke mātā katu. Muhury katu. Aja pame katu te. Aja rahā, johu ixotyhar ta py'a ke muhury katu te we hū ta. Ipy'a katuha namō muhury katu te we hū ta. Tuwete oho, ame'ēja saka ta. (Aja rahā, johu ixotyhar ta py'a ke muhury katu te we hū ta. Ixotyhar ta py'a ke mātā katu ta ngā juehe tī.)

Kirisutu rehe jurujar katu rahā, a'e riki pyahu aja saka

¹⁷ Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu pehē pe. Hātā ihē apandu pehē pe. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja ym pexo tī. Ipy'a pe te'e ma'e ke a'eta ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jaxer ai.

¹⁸ Jete'har te ke ukwa ame'ē ke Satana mukanim a'eta ngi. (Ājā ramūi a'e.) Tupā rehe har a'eta ukwa ym te. "Anī" aja hendu tar ym, a'erehe ukwa ym te. A'erehe uhāha nixōi a'eta rehe. Tupā me'ē, ame'ē ke nixōi te a'eta pe.

¹⁹ A'eta huxī ym te. A'erehe upa ma'e jaxer ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Amō kūjā rehe a'eta ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Pahar pahar upa ka'u te'eha ma'ema'eha ke jō a'eta putar. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta.

²⁰ Pehē riki aja ym pehē. Kirisutu rehe har pejumu'e rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pexo rahā, katu ym, aja pekwa katu.

²¹ Jete! Ehe har pehendu. Ixotyhar ta ke pehē, a'erehe jete'har te ke amō ta mu'e pehē pe. Jesu riki jete'har te ke mu'e. Ame'ē ke pehē pe amō ta mu'e tī.

²² A'erehe ymanihar jaxer pexoha ke aja ym pexo apo 'y. Yman jaxer ame'ē ma'ema'eha ke jō peputar rahā, amō amō we hū pexoha mujaxer aja riki oho.

²³ Pehē py'a pyahu aja Tupā mukatu ta me'ē te'e.

²⁴ Pehē pexoha pyahu aja pexo ta me'ē te'e tī. Ame'ē riki Tupā katuha aja riki. Aja rahā, pexo katu te ta riki. Ma'e ka'u te'eha ke pema'e ym ta riki.

²⁵ (Tupā katuha aja pexo tī.) A'erehe mā peja amō Kirisutu kotyhar ta pe te'e pepandu ym te apo 'y. Ixotyhar ta riki hete aja saka riki. Johu jande. A'erehe upa jete'har te ke pepandu ta me'ē te'e.

²⁶ Amō ta rehe peparahy rahā, ame'ē namō ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Peparahya namō aja te'e pytun oho. Aja ym pehē. (Pahar pehē py'a pemujywywyr ehe.)

²⁷ Peparahy pexo rahā, Satana pe: "Jaka'u te'eha jama'e jahorahā" aja pepandu, ame'ēja saka riki. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ta my tī. Katu ym aja.

²⁸ Yman amō tama'e ke aja te'e amō mukanim ixo rahā, mā peja ym apo 'y. Pe, a'engi paraky katuha namō tamatarer pyhyk. Pe, ame'ē pe ima'e ma'e ke a'e jo'ok jo'ok katu. Pe, ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē katu ta tī.

²⁹ Amō rehe juru ai ym pexo. Je'ēha katu ame'ē ke jō pepandu. Aja rahā, amō amō ta ke pemuhury katu ta. Aja rahā, pehē rehe hendu ame'ē ta hury katu ta tī.

³⁰ Tupā'a ke pemupyai ym. (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, Tupā'a ke pemupyai ta.) A'e riki pehē py'a rehe ihī katu. A'erehe pehē riki Tupāma'e ke aja mujekwa katu a'e. I'ā ihī katu pehē py'a rehe, a'erehe inamō pexo katu te ta, aja Tupā mujekwa katu pehē pe.

³¹ Amō rehe ahy te pesak ame'ē ke pehē py'a ngi pemukanim. Amō ta namō peje'ē je'ē hū ym. Amō ta rehe pehē juru ai ym tī. Upa peparahya ke pehē py'a ngi pemukanim tī.

³² Kuja katu tiki. Katu pexo. Pehē py'a katu pehē juehe pexo. Pehē py'a pemujywywyr pehē juehe pexo. Kirisutu manō. A'erehe pehē rehe ipy'a ke Tupā mujywywyr. Aja pehē py'a pemujywywyr pehē juehe pexo tī.

5

Amō ta rehe pepy'a katu

¹ Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Ta'yr ta ke pehē. A'erehe a'e katuha aja mā peja pexo katu ta kŷ tī. (Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e katu.)

² Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe a'e manō. Ame'ē pe jande ke a'e muhā katu. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. Aja amō ta rehe pehē pepy'a katu ta me'ē te'e tī. Aja pexo katu tī. Kirisutu manō rahā, ma'e ke Tupā pe a'e me'ē, ame'ēja saka. A'erehe ame'ē rehe Tupā hury katu. Ma'e pihe katu ame'ēja saka tī. A'erehe ame'ē rehe Tupā hury katu tī.

Tupā kotyhar ta ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta me'ē te'e

³ Tupā kotyhar ta ke pehē. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. "Amō kūjā ta rehe a'eta ka'u te'e" aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym. "Amō sawa'e ta rehe a'eta ka'u te'e" aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym tī. Upa ka'u te'eha katu ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moi moi rahā, katu ym tī. Aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym. Tupā kotyhar ta ke pehē, a'erehe katu ym.

⁴ Pehē je'ēha namō amō ta ke pemuhuxī rahā, katu ym tiki. Je'ēha ka'u te'eha pepandu rahā, katu ym tiki tī. Jaxer ame'ē ke pepandu rahā, katu ym tiki tī.

Kuja katu tiki. Tupā pe kuja pepandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja pepandu rahā, katu tiki.

⁵ Jete. Amō kūjā rehe ka'u te'e rahā, ame'ē ke Kirisutu kotyhar aja ym a'e. Tupā kotyhar aja ym tī. Amō sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ke aja tī. Kirisutu kotyhar aja ym tī. Tupā kotyhar aja ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moī hū ame'ē ke aja tī. Kirisutu kotyhar aja ym tī. Tupā kotyhar aja ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moī hū ame'ē ke aja tī. Kirisutu kotyhar aja ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a ke a'e moī moī, ame'ēja saka. Katu ym aja.

⁶ Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ē ta riki amō ta ke muka'u te'e. Je'ēha ka'u te'e ame'ē namō muka'u te'e. Pehē tī. Muka'u te'e tar katu pehē ke tī. A'erehe mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁷ A'erehe ame'ē ta namō pexo ym. Muka'u te'e ame'ē ta namō pexo ym.

Tupā kotyhar ta weraha aja saka ame'ē pe ixo

⁸ Yman pytuniha aja ame'ē pe pexo. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa ym. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē 'y. A'erehe weraha aja ame'ē pe pexo katu 'y. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu. A'erehe mā peja weraha aja ame'ē pe pexo katu apo 'y. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta.

⁹ Tupā rehe har pekwa katu rahā, weraha aja ame'ē pe pexo katu. Aja rahā, pema'ema'e hū ta. Kuja. Amō ta pe katu ame'ē ke pema'ema'e katu. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī. Jeterhar te ke jō pepandu pandu ta tī. Aja pexo katu ta.

¹⁰ Weraha aja ame'ē pe pexo rahā, ma'e ke jandema'e sawa'e te ke muhury my. Ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo. Pe, ame'ē ke pema'ema'e katu tī.

¹¹ Pytuniha aja ame'ē pe ixo ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke jō ma'ema'e. Ame'ē ta namō mā peja pexo ym. Kuja katu. A'eta ma'eha riki katu ym, aja pemujekwa ngā pe. “Mā peja ym” aja pepandu ngā pe.

¹² Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e. Ame'ē rehe har amō pandu rahā, huxī hū amō.

¹³ Pe, upa ma'e ke weraha pe amō moī rahā, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ngā pe mujekwa. Aja rahā, ame'ē riki katu ym te, aja ngā pe mujekwa katu. (Aja rahā, ipy'a ke muruwak ta my tī. Tupā koty muruwak ta my tī.)

¹⁴ Ma'e ke ngā pe mujekwa katu rahā, ame'ē riki weraha pe moī. A'erehe amō pandu:

“Nde ereker ereju ame'ē ke epak!

Nde eremanō, ame'ēja saka. Epu'am!

Pe, nde pe Kirisutu muwera katu ta, ame'ēja saka.” (Tupā rehe hendu ym ame'ē ta manō, ame'ēja saka ixo. Ukwer aja tī. Pe, Tupā rehe har Kirisutu mujekwa

rahā, amō rehe a'e muwera, ame'ēja saka.)

¹⁵ Pehendu katurahā! Pehē pexoha katu aja pexo. Ukwa ym ame'ē ta aja ym pexo. Ukwa ym ame'ē ta Tupā rehe har ukwa ym. Ukwa katu ame'ē ta aja pexo tī. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu.

¹⁶ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta heta ixo apo 'y. A'erehe amō kotyhar pexo. Aja te'eha katu ame'ē ke pema'ema'e.

¹⁷ Weraha aja ame'ē pe pexo, a'erehe peka'u te'e ym pexo. Myja pehē pexo ame'ē ke jandema'e sawa'e te putar my. Ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo. Pe, ame'ē ke pema'ema'e katu.

Tupā ā pehē py'a rehe pemupyta katu

¹⁸ Kawī ngi peka'u ym. Ame'ē pehē ke mujaxer jō. Kuja rahā, katu tiki. Mā peja Tupā ā ihī katu pehē py'a rehe.

¹⁹ Pehē py'a pejumuhury katu pehē juehe rahā, Ndawi riki jyngariha mupinim, ame'ē ke pepandu pandu pehē jupe. Tupā rehe pejyngar tī. Tupā rehe har pepandu, ame'ē ke pejyngar tī. Pehē pejyngar rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pekwaaha namō jandema'e sawa'e te rehe pejyngar. Pehē ruryha namō: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja jandema'e sawa'e te rehe pejyngar.

²⁰ Upa katu te ma'e ke rehe aja te'eha: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe pepandu. Jande pái keruhū a'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi pepandu pandu ipe.

Ne sawa'e rehe ehendu katu

²¹ Kirisutu rehe pehē py'a pemoī moī katu, a'erehe pehendu katu pehē juehe.

²² Ixawa'e katu ame'ē ta te'e! Pehē pe apandu ta apo! Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu. Aja rahā, jandema'e sawa'e te je'ēha rehe pehendu katu tī.

²³ Ixawa'e riki hakeharm'a kapitā aja saka. Aja Kirisutu tī. Jurujar katu ehe ame'ē tama'e kapitā a'e tī. A'e riki jurujar katu ame'ē ta ke muhā katu. Jurujar katu ame'ē ta riki hete aja saka.

²⁴ Ixawa'e ta rehe hakehar ta hendu katu ta me'ē te'e. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta hendu katu. Aja ixawa'e ta rehe hakehar ta tī. Hendu katu tī.

Ne rakehar rehe epy'a katu

²⁵ Sawa'e ta! Pehē pe apandu tī. Pehē rakehar ta rehe pepy'a katu. Jurujar katu ame'ē ta rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe a'eta uhāha ke rehe a'e muhepy. A'erehe manō. Aja pehē rakehar ta rehe pepy'a katu tī.

²⁶ Pe, jurujar katu ame'ē ta py'a ke Kirisutu juhyk rahā, Tupā pe pandu:

—Ko a'eta riki nema'e apo 'y. Nde kotyhar ta ke — aja Kirisutu pandu.

Juru jar katu ame'ē ta ke amō ta mu-jahuk rahā, a'eta py'a ngi ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Kirisutu juhyk. Ame'ē ta ke a'eta aja mujekwa katu. Pe, Tupā je'ēha rehe hendu katu rahā, a'eta py'a juhyk aja a'eta ixo tī.

²⁷ Aja juru jar katu ame'ē ta py'a ke a'e juhyk rahā, ame'ē ta ke ixoty a'e muhyk ta kŷ. Katu te ta a'eta. Nixói te ta ma'e ka'u te'eha ma'eha ke a'eta pe. Jahy ruwy ym te, ame'ēja saka a'eta katu te ta. Ma'e katu ym ame'ē ke nixói te ta a'eta pe.

²⁸ Hakehar ta rehe sawa'e ta ipy'a katu ta me'ē te'e. A'eta juehe a'eta ipy'a katu, aja hakehar ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Hakehar rehe sawa'e ipy'a katu rahā, a'e juehe ipy'a katu tī.

²⁹ Juehe ipy'a ym ame'ē ke nixói. Aja ym. Kuja riki. A'e atu u'u katu ma'e ke ixo. A'e atu ixo katu. Juru jar katu ame'ē ta rehe Kirisutu haihu katu. Aja amō juehe juhauhu katu tī.

³⁰ Jande riki Kirisutu rete aja saka. Ixotyhar ta ke jande. A'erehe juru jar katu ame'ē ta rehe Kirisutu haihu katu.

³¹ Jumendaruha rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ipái ta ke sawa'e hijar oho. Pe, hakehar namō ixo katu.

Mokōihar riki petēihar aja ixo” aja panduha ihī.

³² Mā! Ame'ē jete har te ke Tupā je'ēha mujekwa jande pe. Pe, kuja ihē akwa. Juru jar katu ehe ame'ē ta riki Kirisutu namō petēihar aja ixo.

³³ Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke pehē pe katu tī. Sawa'e juehe ipy'a katu. Aja hakehar rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Pe, ixawa'e rehe hakehar hendu katu ta me'ē te'e tī.

6

Ta'yr ta ipái ta rehe hendu katu ta me'ē te'e

Tajyr ta aja tī, hendu katu ta me'ē te'e tī

¹ Ta'yn ta! Kurumī ta! Kūjātāi ta! Tiha ame'ē ta! Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē pái ta rehe pehendu katu ta me'ē te'e. Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e.

² Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī: “Nde pái rehe ehendu katu. Ne māi rehe aja tī. Ehendu katu tī.” Ame'ē je'ēha namō ma'e manga katuha ke Tupā moī.

³ Kuja moī:

—Nde pái ta rehe nde erehendu katu rahā, upa katu te katu nde pe. Kuja. Kome'ē ywy keruhū pe yman nde erexo ta — aja Tupā manga katu.

A'erehe ipái ta rehe ta'yn ta hendu katu ta me'ē te'e. Kurumī ta aja tī. Hendu katu ta

me'ē te'e tī. Kūjātāi ta aja tī. Hendu katu ta me'ē te'e tī.

⁴ Ta'yn pái ta! Ta'yn māi ta tī. Ta'yn ta ke pemuparahy ym. Pehē ra'yr ta pe aja tī. Pehē rajyr ta pe aja tī. A'eta ke pemuparahy ym tī. Kuja katu. A'eta ke pemutiha rahā, a'eta ke pemu'e katu. Aja rahā, pehē rehe a'eta hendu katu ta. Wewe katu pepandu a'eta pe. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe ehe har wewe katu pemu'e katu a'eta ke.

Ijar ta pe miasu ta hendu katu ta me'ē te'e

⁵ Miasu ta! Sehar pehē jar ixo. A'eta rehe pehendu katu. Pemuparahy ym ta aja pekyjeha namō pehendu katu a'eta rehe. Mokōi pekwaaha namō pexo aja ym peparaky katu. Kirisutu rehe peparaky, ame'ēja saka pehē jar rehe peparaky katu.

⁶ Pehē rehe pehē jar usak ixo rahā jō, peparaky katu my? Anī. A'eta usak ym rahā, peparaky katu tī. Pehē rehe a'eta usak ixo rahā jō, peparaky katu rahā: “Mā! Miasu riki paraky katu te” ame'ē panduha ke jō peputar. Katu ym aja. Kirisutuma'e miasu aja pehē. A'erehe sehar pehē jar usak ym rahā, peparaky katu tī. Aja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu te.

⁷ Pehē riki miasu ta ke. Pe paraky rahā, pehē ruryha namō peparaky katu. Sawa'e ta rehe jō peparaky, aja ym pekwa. Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe peparaky, aja pehē rury katuha namō peparaky katu.

⁸ Pesarahā! Kuja pekwa pekwa pexo tī. Se katu aja amō paraky rahā, ame'ē namō ywa pe ma'e katu ame'ē ke jandema'e sawa'e te me'ē me'ē katu ta. Upa katu te ngā pe a'e me'ē me'ē katu ta. Miasu ta pe aja tī. Me'ē katu tī. Miasu aja ym ame'ē ta pe aja tī. Ma'e katu ame'ē ke a'e me'ē ta tī. Se katu aja paraky a'erehe me'ē me'ē katu ywa pe.

Miasuma'e jar ta pe ihē apandu apo tī

⁹ Miasuma'e jar ta! Pehē pe ihē apandu tī. Pehē pe ipy'a katuha namō miasu ta paraky. Aja pehē pepy'a katuha namō miasu ta pe pepandu pandu. Ame'ē ta pe: “Pahar peparaky ym rahā, nde ke ihē anupā ta” aja ym pepandu. Pesarahā! Jandema'e sawa'e te ywa pe ixo ame'ē ke a'e. Kuja pekwa pekwa pexo. Pehēma'e miasu ame'ē ta aja pehē riki ixotyhar ta ke tī. Jandema'e sawa'e te ywa pe ixo ame'ēma'e ke pehē tī. Ngā pe juja katu te a'e ma'e ke me'ē me'ē katu ta tī. A'e usak rahā: “Ko miasu ta ke” aja ym ipe. “Ko miasuma'e jar ta” aja ym ipe tī. Upa juja katu te ipe. A'erehe pehē pepy'a katuha namō miasu ta pe pepandu pandu katu.

Tupāma'e mundeha namō pexo katu

¹⁰ A'ejōhar panduha ke ihē apandu ta apo. Jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke pehē. A'erehe ima'e pyrātāha namō pexo katu. Ame'ē namō pehē py'a ke pemātā katu pexo.

¹¹ Ima'e mundeha aja me'ē Tupā me'ē pehē pe. Ame'ē namō pexo katu. Aja rahā, Satana riki pehē ke muka'u te'e ym ta. (Ājā ramūi a'e.)

¹² Amō awa ta namō jajumai mai jaxo my? Anī. Aja ym. Ājā ta namō jajumai jaxo, ame'ēja saka jaxo. A'eta katu ym te. Ywa pe har ta ke a'eta tī. A'eta riki Tupā rehe hendu ym ame'ē tama'e kapitā keruhū ta.

¹³ A'erehe Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo katu. Pe, mupyraraha pehē rehe uhyk rahā, pehē ke pehē ruwajan ta muputu'u ym ta. Ame'ē mupyraraha upa rahā, pete'e pexo katu ta rī.

¹⁴ A'erehe pepu'am katu, aja pexo. Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo. Kuja. Sonda ta aja pehē ku'a rupi har pepukwar katu. Aja rahā, jeterhar te ke namō pexo katu. Sonda ta aja pehē juehe ita kamixa pemunde tī. Aja rahā, Tupā pandu: "Pehē katu. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehē pe" aja pexo katu.

¹⁵ Sonda ta aja pehē py rehe har pemunde tī. Aja rahā, pahar myrandu katu ke amō ta pe pepandu peho. "Pehē py'a ke Tupā muhury katu ta." Ame'ē myrandu katu ke pepandu peho.

¹⁶ Sonda ta aja pehē jywa rehe itape ke aja te'e pemujar katu. Aja rahā, Kirisutu rehe pejururjar katu pexo. Aja rahā, ame'ē pe upa u'y hany ame'ē ke pemuwe ta tī, ame'ēja saka tī. Satana ombor ame'ēja saka tī. (Ājā ramūi a'e.) Ombor rahā, pejururjar katuha ke a'e mukanim tar katu. Ame'ē u'y hany ame'ē ke pemuwe ta tī, ame'ēja saka tī.

¹⁷ Sonda ta aja pehē ākā rehe har pehē ākā rehe pemoī tī. Itasape ke. Aja rahā, pehē ke Tupā muhā katu, aja pekwa katu. Sonda ta aja ita tamarā namō pexo katu. Pehē pe Tupā'ā me'ē katu, ame'ē ke aja saka. Aja rahā, Tupā je'ēha namō pexo katu. Ame'ē ke pepandu pandu.

¹⁸ Aja Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo. Amō we tī. Tupā namō pepandu pandu. Kuja:

—Jande pái keruhū! Ihē pe nema'e pyrātāha emuwyr — aja ipe.

Pehē pe Tupā'ā mujekwa rahā, Tupā namō aja te'eha pepandu pandu. A'erehe peta kŷ! Peputu'u ym ingi. Upa Tupā kotyhar ta rehe har Tupā namō aja te'eha pepandu pandu.

¹⁹ Ihē rehe har Tupā namō pepandu pandu tī.

—Jande pái keruhū! Páu pe nema'e pyrātāha ke emondo katu. Aja rahā, kyje ym ha namō nema'e je'ēha ke a'e pandu pandu

ta. Myrandu katu ke a'e mujekwa ta ngā pe. Yman ukwa ym ame'ē ke. Ame'ē ke mujekwa ta ngā pe apo 'y — aja ihē rehe har Tupā namō pepandu.

²⁰ Ame'ē myrandu katu ke ihē apandu ta. A'erehe ihē ke Jesu mondo. Kyndaha pe ihē axo apo. A'erehe kuja Tupā namō pepandu tī:

—Mā peja kyje ym ha namō myrandu katu ke Páu pandu pandu. Aja rahā katu tiki — aja Tupā namō pepandu ihē rehe har.

Katuha ke ihē amondo

²¹ Pehē koty Tik ke ihē amondo ta. Ihē rehe har a'e mujekwa katu ta pehē pe. Aja rahā, ihē axoha ke pekwa katu ta. Tik rehe jande japy'a katu ame'ē ke a'e. Jande mu a'e. Jandema'e sawa'e te pe a'e paraky ixo tī. Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu, ame'ē riki ima'e parakyha ke. Tik pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu.

²² Ihē rehe har a'e mujekwa ta pehē pe. A'erehe pehē koty a'e ke ihē amondo axo. Myja upa jaxo my, ame'ē rehe har a'e mujekwa ta pehē pe. Aja rahā, pehē py'a ke a'e muhury katu ta.

²³ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu. Mā peja pehē py'a ke a'eta mātā katu tī. Aja rahā, upa pehē mu ta rehe pehē pepy'a katu ta. Kirisutu rehe pejururjar katu, a'erehe upa pehē mu ta rehe pepy'a katu tī.

²⁴ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe ipy'a katu ame'ē ta ixo. Mā peja ame'ē ke a'eta mukanim ym te. Mā peja a'eta rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Siri ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amô ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amô ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahã, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Páu pe Siri ok ta pe har ta tamatarer ke mondo. A'erehe a'e pandu: "Katu tiki" aja. Tupã pe pandu tí: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja.

Páu pyrara ixo tipe. Anĩ. Tapijar te'e we myrandu katu ke a'e pandu pandu. Tapijar te'e we Jesu rehe har a'e ukwa tar katu tí, aja mupinim tí. "Mã peja Jesu ukwa katu aja pehë tí" aja Páu mupinim Siri ok ta pe har ta pe.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihë mu ta" aja Páu pandu.

Siri ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mupinim

¹ Ihë Páu. Timo ihë namô a'e ixo tí. Jesu Kirisutuma'e parakyha ta ke jande. Ehe har japandu pandu, ame'ë riki jandema'e parakyha ke.

Ko pehë pe paper pinim ke ihë amondo axo. Siri ok ta pe har ta ke pehë. Tupã kotyhar ta ke pehë. Upa Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta pe paper pinim ihë amondo axo tí. Tupã kotyhar tama'e kapitã ta pe amondo axo tí. Tupã kotyhar ta rehe ma'e ke amô ta ma'ema'e katu tí. Ame'ë ta pe paper pinim amondo axo tí.

² Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehë rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja pehë py'a ke a'eta muhury katu.

Tupã namô Siri ok ta pe har ta rehe har ihë apandu pandu

³ Pehë rehe har ihë akwa akwa axo rahã: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja Tupã pe ihë apandu pandu. Aja te'eha ihë.

^{4,5} Jesu rehe pejurujar katu py rahã, tamatarer ihë pe pemuwyr. A'erehe myrandu katu ke ihë apandu pandu axo rĩ. Aja we apo tí. Amô ta pe myrandu katu ihë apandu pandu axo rahã, ihë pe tamatarer pemuwyr tí. A'erehe pehë rehe har Tupã namô ihë apandu pandu rahã, ihë rury katuha namô: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja Tupã pe ihë apandu katu.

⁶ Pe, kuja ihë akwa katu te. Pehë pejurujar katu py rahã, I'ã ke pehë py'a rehe Tupã moĩ. Aja rahã Kirisutu katuha aja pehë ke Tupã muwak ixo. Aja a'e muwak we ixo rĩ. Pe, Jesu Kirisutu jywyr rahã, ame'ë muwakiha ke a'ewan ta. Arahã Tupã pandu

ta: "Uhyk katu. Kirisutu katuha aja pehë tí" aja.

⁷ Pehë rehe har ihë akwa akwa axo rahã, ihë rury katu. Pehë rehe ihë apy'a katu, a'erehe ihë rury katu. "Myrandu katu ke eandu eho" aja Tupã ihë pe. Ame'ë parakyha ke ihë ama'ema'e. Aja ihë axo rahã, ihë pe tamatarer ke pemuwyr. Apo kyndaha pe ihë axo rahã, aja ihë pe pemuwyr tí. Kyndaha pe ihë axo ym rahã we, aja tí. Pemuwyr tí. Kyndaha pe ihë axo ym rahã we, kapitã ruwa koty ihë apu'am. "Jesu rehe har myrandu katu riki jete har te ke" aja ihë apandu. Ngã pe apandu tí. Aja rahã, Jesu rehe har ukwa katu te we ngã.

⁸ Pehë rehe Jesu Kirisutu ipy'a katuha aja ihë apy'a katu tí. Jete har te ke ihë apandu. Ame'ë ke Tupã ukwa katu.

⁹ Kuja pehë rehe har Tupã namô ihë apandu pandu:

—Mã peja Siri ok ta pe har ta ipy'a katu te we a'eta juehe ixo. Mã peja nde rehe har a'eta jum'u e katu te we ixo tí. Aja rahã ukwa katuha namô ipy'a katu te we ta a'eta juehe. Mã peja katu ame'ë ke a'eta ukwa katu te we ixo. Aja rahã, ipy'a katu te we ta a'eta juehe tí.

¹⁰ Upa aja rahã, ma'e riki katu te ame'ë ke a'eta ma'ema'e ta. Aja rahã, Kirisutu jywyr rahã, a'eta pe nixói te ta ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. "Katu ym ame'ë ta" aja amô ta pandu ym te ta tí.

¹¹ Pe, Jesu Kirisutu riki ima'e pyrãtãha ke muwyr. A'erehe ame'ë namô katu ame'ë ke jô Siri ok ta pe har ta ma'ema'e ta. Aja rahã, nde pe katu ngã pandu: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja riki — aja Tupã namô pehë rehe har ihë apandu pandu.

Tapijar te'e we Tupã je'eha ke ihë apandu pandu katu

¹² Ihë mu ta! Ihë rehe har pekwa katu aja ihë aputar katu. Mãte we ihë axoha kwe. Apyrara hũ axo kwe. (Anĩ. Tapijar te'e we myrandu katu apandu pandu.) A'erehe myrandu katu ke amô amô we hũ amô ta ukwa katu te we ixo.

¹³ (Ame'ë ke amô ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihë ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihë axo apo. Ame'ë ke se ixo ame'ë ta ukwa. Kirisutu rehe har ihë apandu pandu. Kirisutuma'e parakyha ke ihë. A'erehe kyndaha pe ihë axo apo. Ame'ë ke upa amô ta ukwa. Ame'ë ke kapitã rok harõha ta ukwa katu tí.

¹⁴ Kyndaha pe ihë axo. Anĩ. Ihë py'ahu axo. A'erehe jandema'e sawa'e te rehe heta jande mu ta jurujar katu te we ixo. I'ar koty te we a'eta ipy'ahuha. A'erehe Tupã je'eha ke a'eta pandu pandu katu tí. Ngã ngi kyje ym ha namô pandu pandu.

15-17 Jete! Amō ta Kirisutu rehe har pandu pandu tī. “Jande japandu rahā, jande rehe Páu jyty'ym ta” aja ame'ē ta ukwaha naī. A'erehe ame'ē ta pandu pandu. Ihē namō je'ē hātā tā tar katu tī. A'erehe Kirisutu rehe har pandu pandu tī. Muka'u te'eha namō a'eta pandu pandu. Kirisutu rehe har pandu pandu rahā: “Peme'ē ta katu” aja panduha ke a'eta putar katu. A'eta mu'e ame'ē ke rehe heta ngā hendu. A'erehe kyndaha pe ihē axo rahā, ihē riki ajty'ym a'eta rehe aja a'eta ukwaha naī.

Amō ta anī. Amō ta ihē rehe ipy'a katu. A'erehe Kirisutu rehe har a'eta pandu pandu. Jete har rupi pandu pandu. Kapitā ruwa koty ihē apu'am rahā: “Jesu rehe har myrandu katu riki jete har te ke” aja ihē apandu. Ame'ē parakya ke ihē pe Tupā me'ē. Aja a'eta ukwa. A'erehe ihē rehe a'eta ipy'a katu.

18 Upa riki katu ihē pe. Ka'u te'eha namō amō ta Kirisutu rehe har pandu pandu. Jete har rupi amō ta pandu pandu tī. Mokōihar ta Kirisutu rehe har pandu pandu. A'erehe ihē rury katu ihē axo.

19 Ihē rehe har Tupā namō pepandu pandu. “Páu ke kyndaha ngi emuhem” aja. A'erehe kyndaha ngi ihē ke kapitā muhem katu ta, aja akwa. A'erehe ihē rury katu te axo. Tupā'ā ihē rehe usak katu, Jesu Kirisutu muwyr ame'ē ke a'e. A'erehe kyndaha ngi ihē ke kapitā muhem katu ta tī. Aja akwa. A'erehe ihē rury katu te axo.

20 Ihē riki Kirisutu rehe har ihē apandu pandu tar katu te. Aja te'eha ihē axo. Ame'ē jō ihē aputar katu. Aja ym rahā, ihē ruxī ta. Ihē py'ahu ta me'ē te'e. Aja te'eha ihē axo. Amanō ta nahā my. Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Kirisutu rehe har amō ta pandu. Aja ihē aputar. Ko axo we nahā my rī. Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Kirisutu rehe har amō ta pandu tī. Aja ihē aputar tī.

21 Ihē atu ko axo we rahā, Kirisutu rehe har: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē apandu axo. Ihē amanō rahā, amō ta Kirisutu pe pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke.” Aja rahā i'ar koty te we katuha.

22 Pe, ko ihē axo rahā we Kirisutu rehe har ihē apandu pandu katu te we axo. Myja ihē aputar katu my? Akwa ym.

23 Ihē amanōha ke aputar my? Ko axoha we aputar my? Myja my? Akwa ym. Kuja ihē akwa. Ihē amanō tar katu. Aja rahā, Kirisutu namō ihē axo ta kī. Ame'ē riki i'ar koty te we katuha.

24 Pehē pe anī. Ko axo rahā we, katu tiki pehē pe. (Aja rahā, amō we Kirisutu rehe har pehē pe ihē amu'e ta rī.)

25 Aja akwa. A'erehe ihē amanō ym we ta rī. Pehē namō ihē axo we ta rī. Aja rahā, pehē ke ihē amu'e we ta axo rī. Aja rahā,

tapijar te'e we Kirisutu rehe pejurujar katu te we rī. Aja rahā, pehē rury katu te we ta pexo.

26 Pe, amō we pehē namō ihē axo rahā, Jesu Kirisutu pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ta. A'e riki kyndaha ngi ihē ke muhem ta, a'erehe aja pepandu ta.

Pexoha katu aja pexo katu

27 Apo amō we apandu ta. Kirisutu rehe har myrandu katu rehe panduha ihē. Ame'ē myrandu ke amō mu'e, aja pexoha katu ta me'ē te'e. Aja rahā, pehē pexoha rehe har ihē ahendu ta. Pehē rehe ihē asak ta aho my. Aho ym ta my. Pehē rehe har ihē ahendu ta. Kirisutu rehe pejurujar katu te we rī. Pehijar ym. Aja ihē ahendu ta. Aja rahā, katu te. Myrandu katu rehe amō ta jurujar katu. Ame'ē ke peputar, a'erehe ame'ē ke pehē johu pepandu pandu. Peteihar aja pepandu pandu. Ame'ē rehe ihē ahendu ta tī. Aja rahā, katu te tī.

28 Pehē ke amō ta mupyrara rahā, a'eta ngi pekyje ym. Pehē py'ahu te'e pehendu aja pemujekwa a'eta pe. Aja rahā, a'eta ma'eha ke pemujekwa. (Kirisutu ke a'eta putar ym.) A'erehe mupyraraha renda pe a'eta oho ta ame'ē ta ke a'eta, aja pemujekwa. Pehē anī. Tupā muhā katu ame'ē ta ke pehē, aja pemujekwa katu. A'e riki pehē ke muhā katu ta.

29 Pehē pe Tupā pandu: “Pehē rehe katu asak. Kirisutu rehe pejurujar katu. Amō we tī. Ehe har pepandu pandu peho tī. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara ta tī” aja Tupā pandu.

30 Ihē aja pehē tī. Mu'eharan ta namō peje'ē je'ē hū tī. Aja pexo tī. Aja rahā ame'ē ta mu'e ame'ē ke pemukanim ta tī. A'erehe ihē aja pehē tī. Yman ame'ē ta namō ihē aje'ē je'ē hū tī, aja pekwa. Apo aja ihē axo tī. Aja pehendu tī.

2

Kirisutu rehe har

1 Kirisutu riki pehē py'a ke mātā. Pehē rehe a'e ipy'a katu, a'erehe pehē ke muhury katu. Tupā'ā namō pehē juehe katu pexo. Amō ta rehe pepy'a katu. Amō ta rehe pepyrara pesak tī.

2 Ko apandu pehē pe. Ihē aja juja katu te pekwa pekwa pexo tī. Jumai ym ha namō pexo. Pe py'a katu pehē juehe. Peteihar aja pexo. Aja rahā, ihē ke pemuhury katu te ta.

3 Ma'e ke pema'ema'e rahā, amō ta pandu my: “Mā! Katu hū peme'ē ta.” Ame'ē panduha peputar my? Mā peja ym aja. “Mā! Jande jō katu te” aja ym pekwa pekwa pehē juehe har. Amō ta katuha riki pehē 'ar koty te we aja pekwa katu pexo. Amō ta 'ar koty te we pehē katuha ke aja ym pekwa pekwa pexo tī.

⁴ Amō ta pe kuja pepandu katu: “Pehē namō jama'ema'e ta” aja. Pe, ame'ē ta pehē pe: “Pehē namō jande jama'ema'e ta tī” aja. Juja katu te ma'ema'eha ngā jupe. Aja katu. Pehēma'e ke rehe jō pesak ym pexo.

⁵ Jesu Kirisutu ukwa katuha aja mā peja pekwa pekwa katu pexo tī. “Mā! Ihē katu te ihē” aja ym te panduha a'e. Kuja Kirisutu ukwa katu:

⁶ “Tupā aja a'e tī. Aja te'eha a'e ixo. Ima'e pyrātāha namō Tupā aja a'e ixo ta, aja ukwa jupe my? Anī. Aja ym riki.

⁷ Kuja a'e ukwa tī. Upa katu te ywa pe ixo ame'ē ta ke jeje a'e hijar. Tupā aja ame'ē ke hijar uwyr tī.

Awa aja te'e a'e uwyr. Te'e paraky ame'ē ke aja a'e ixo.

⁸ Katu te a'e jupe, aja ym a'e ukwa.

Tupā rehe a'e hendu katu. A'erehe a'e manō. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō.

⁹ Manōha ngi mukwera katu muhem. A'erehe katu te ame'ē ke a'e aja Tupā mu'am.

Pe, ywa kupe koty mujwyr raho. A'erehe amō ta 'ar koty te we a'e katuha aja mu'am.

A'e aja me'ē amō nixói te.

¹⁰ Aja rahā: 'Jesu' aja her ke hendu ame'ē ta ipynarāi pe wapyk ta. (Ame'ēja ipy'a ke moī moī katuha ke mujekwa ta.)

Aja upa katu te ngā wapyk ta. Ywa pe har ta wapyk ta tī. Aja ipy'a ke moī moī katu ta ehe. Kome'ē wyw keruhū pe har ta aja tī. Ipy'a ke moī moī katu ta ehe tī. Mupyraraha renda pe ihī, ame'ē ta aja tī. Ipy'a ke moī moī katu ta ehe tī.

Upa katu te ngā ipy'a ke moī moī ta ehe tī.

¹¹ Pe: 'Jesu Kirisutu riki sawa'e te' aja upa katu te ngā pandu ta.

Pe, Jesu rehe har katu ma'e pandu rahā, Tupā pe: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja pandu ta tī. A'e riki jande pái keruhū te.”

Pexoha katu aja ngā pe pemujekwa

¹² Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke. Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī. Pesarahā! Pehē namō ihē axo rahā, ma'e ke ihē apandu pehē pe. Ame'ē rehe pehendu katu. Apo pehē namō axo ym. Ko amō we panduha ke pehē pe ihē amondo axo. Ame'ē rehe pehendu katu ta me'ē te'e tī. Kuja. Pehē ke Tupā muhā katu. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'eha ngi pehē ke a'e poir, ame'ēja saka. A'erehe mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Amō we ame'ē ke pema'e ta my, ame'ē pekyjeha namō katu ame'ē ke jō pema'ema'e.

¹³ Ima'e pyrātāha ke Tupā muwyr pehē pe. A'erehe a'e putar ame'ē ke pema'ema'e tar katu. Pehendu tar katu ehe tī.

¹⁴ Upa ma'e ke pema'e rahā, pehē ruryha namō pema'e pexo. Peje'ē hātā tā ha namō aja ym pema'e.

¹⁵ Aja rahā: “Pehē katu ym” aja amō ta pandu ym ta. Pehē py'a juhyk, aja Tupā ra'yr ta katu aja pexo tī. Kome'ē wyw keruhū pe pexo. A'ep ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixo. Jaxer ame'ē ta aja tī. Ixo tī. Ame'ē ta namō pexo rahā, pehē riki amō kotyhar ta ke aja pemujekwa ta me'ē te'e. Katu ame'ē ta ke pehē aja pemujekwa ta me'ē te'e.

¹⁶ Aja rahā, myja ngā ke Tupā muhā katu, ame'ē rehe har ngā pe pepandu pandu. Ame'ē ke pehē pe ihē amu'e katu, aja pemujekwa ihē pe. Aja rahā: “Pesarahā! Siri ok ta pe har ta katu” aja ihē apandu ta. Kirisutu jwyr rahā, aja ihē apandu ta. Aja ihē rury katu axo.

¹⁷ Kirisutu rehe pejurujuar katu, a'erehe Tupā pe pepandu: “Ko jande riki nema'e ta ke. Jande py'a jamoī moī katu nde rehe” aja pepandu. Pe, Tupā rehe har pehē pe ihē apandu katu te we axo rī. A'erehe pehē py'a pemoī moī katu te we ehe. A'erehe ihē ke amō ta jukwa ta my? (Aja Tupā rehe ihē apy'a katuha ke ihē amujekwa ta ngā pe.) Aja rahā, ihē rury katu ta axo. Pehē aja ihē rury katu ta axo tī.

¹⁸ Aja pehē tī. Pehē rury katu ta me'ē te'e. Ihē aja pehē rury katu ta pexo tī.

Pehē koty Timo ke ihē amondo ta

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e putar rahā, pahar pehē koty Timo ke ihē amondo ta. Pe, pehē ngi Timo jwyr rahā, pehē rehe har a'e pandu ta uwyr ihē pe tī. Aja rahā, (katu pexo aja ahendu rahā,) ihē rury katu ta ihē axo.

²⁰ Ihē aja a'e jō pehē rehe a'e jumupyai ixo tī. Myja pexoha apo my, aja pehē rehe har a'e jumupyai ixo.

²¹ Amō ta anī. Juehe har ixoha rehe har jō sehar ta usak usak ixo. Jesu Kirisutu rehe har pandu tar ym. Ame'ē parakyha ke ma'ema'e tar ym.

²² Timo riki paraky katu. Aja a'e mujekwa katu pehē pe. Ame'ē rehe har pekwa katu. Ipái aja ta'yr tī. Mokōihar ta paraky katu. Aja ihē namō myrandu katu ke Timo pandu pandu tī. (Ihē ra'yr aja a'e.)

²³ Myja se ihē axo ta my? Kyndaha ngi ihē ahem ta my? Ame'ē ke ihē akwa rahā, pahar pehē koty Timo ke ihē amondo ta. Aja akwa.

²⁴ Pe, Tupā putar rahā, ihē atu pehē rehe asak ta aho. Yman ym rahā ihē asak ta aho.

Pehē koty Eparondi ke ihē amondo ta

²⁵ Eparondi ke pehē koty ihē amondo ta me'ē te'e, aja akwa. Ihē mu aja a'e. Tamatarer ke a'e werur ihē pe. Pehē pemuwyr ame'ē ke a'e werur. Se Hom ok ta

pe ihê namō myrandu katu ke a'e pandu pandu tī. Mujekwa katu tī.

²⁶ Ma'e ahyha ke a'e pyhyk, aja pehendu. Pehendu aja a'e ukwa rahā, jumupyai ixo tī. Apo pehē rehe a'e usak tar katu tī.

²⁷ Jete riki. Ma'e ahyha ke a'e pyhyk. Tate manō. Anī. Tupā pyrara usak ehe. A'e ke rehe jō ym pyrara usak. Ihê rehe pyrara usak tī. A'erehe manō ym. Manō rahā, i'ar koty te we ihê pyai ta tipe tī.

²⁸ Anī. A'e manō ym. A'erehe pahar pehē koty a'e ke ihê amondo tar katu. Pe, pesak ehe rahā, pehē rury katu ta. Aja rahā, ihê apyahiha ke upa kanim ta tī.

²⁹ Pehē koty a'e uhyk rahā, ipo ke pepyhyk pyhyk katu ingi. Pehē ruryha namō pepyhyk katu ingi. Pesak ehe rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe pepandu. Pehē mu aja ipo ke pepyhyk katu ingi. Eparondi aja me'ē sawa'e ta rehe har: "Katu ame'ē ta ke a'eta" aja pekwa pekwa katu tī.

³⁰ Myrandu katu ke a'e pandu pandu. Kirisutu pe paraky ame'ē ke a'e tī. Arahā tate a'e manō. Pyrara ngi kyje ym a'e. Myrandu katu pandu pandu. A'erehe Eparondi aja me'ē sawa'e rehe har: "Katu ame'ē ke a'e" aja pekwa pekwa pexo. Se Hom ok ta pe pehē pexo ym. A'erehe marā ka ym ihê py'a ke pemātāha. A'erehe a'e riki ihê py'a ke mātā katu.

3

"Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha

Nixó: te nde pe" aja Tupā pandu

¹ Ihê mu ta! Amō we ihê amupinin ta. Pesarahā! Jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rury katu pexo. Amukwehe pehē pe ihê apandu, ame'ē juja katu te paper pinim ke pehē pe ihê amondo axo. Ihê py'a jukwa ym riki. Ihê amondo rahā, pejurujar katuha ke pehijar ym ta.

² Amō mu'eha ta rehe pesak te'e. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e hū. Muka'u te'e hū amō ta ke tī. Amō pিরer ke jupā ta me'ē te'e, aja riki a'eta mu'e. (Ipirer ke jupā rahā, Tupā kotyhar ta te ke a'eta, aja a'eta ukwaha jupe naī.)

³ Anī. Jande atu Tupā kotyhar ta ke. Ame'ē jakwa katuha ke Tupā moī, jande py'a rehe. I'ā ke jande py'a rehe moī. A'erehe ixotyhar ta ke aja jakwa katu. A'erehe Tupā rehe jande py'a ke jamoī moī katu. Jesu Kirisutu namō jande juehe katu jaxo. A'erehe jande rury katu. Ipirer rehe mangaha ke amō ta moī rahā, Tupā kotyhar ta ke aja a'eta ukwaha naī. Jande anī.

⁴ Ihê atu ihê aputar rahā, ame'ē pিরer jupāha ke rehe ihê ajurujar katu ta tipe. Ima'e ma'eha ke rehe amō jurujar katu

rahā, ko ihê riki i'ar koty te we ihê ajurujar katu ta tipe.

⁵ Ihê māi pusu ngi a'ar. Pe, awa po wajar mahapyr aker rahā, ihê pিরer ke amō jupā. Aja rahā, jundéu awa te ke ihê, aja amujekwa. Menjami rainō ke ihê. Ihê pái ta riki jundéu awa ta ke. Jundéu awa ramūi ta ukwaha rehe ihê ahendu katu tī. Parise ta kotyhar ke ihê. (Ame'ē ta riki Moise je'ēha rehe hendu katu te.) Aja ihê tī. Ahendu katu ehe tī.

⁶ Ame'ē ke rehe amō ta hendu katu te. Aja ihê aputar katu te tī. A'erehe Jesu kotyhar ta ke ihê amupyrara hū axo kwe. Amō koty a'eta ukwa, aja ihê akwaha naī, a'erehe ihê amupyrara hū a'eta ke axo. Moise je'ēha rehe amō hendu katu te rahā, katu ame'ē ke a'e, aja ukwaha jupe naī. Aja ihê tī. Nixó ma'e aka'u te'eha ama'eha ihê pe, aja ihê akwaha ihê jupe naī.

⁷ Pe, ihê axoha riki katu te, aja akwaha naī. Apo ame'ē ymanihar axoha riki jaxer aja akwa katu apo 'y. Kirisutu rehe ihê ajurujar katu, a'erehe aja ihê akwa katu apo 'y.

⁸ Jete. Upa katu te jaxer riki, aja akwa katu apo 'y. Pe, amō koty ihê akwa. Amō riki ymanihar 'ar koty te we katuha. Jesu Kirisutu rehe har ihê akwa. Ame'ē riki i'ar koty te we katuha. Jesu riki ihēma'e sawa'e te. Ehe har ihê akwa katu apo 'y, a'erehe ymanihar akwaha ke ihê ahijar. Ame'ē jaxer aja akwa. Aja rahā, Kirisutu kotyhar te aja ihê axo.

⁹ Pe, Kirisutu namō ihê juehe katu ihê axo. Moise je'ēha rehe ihê ahendu katu, a'erehe ihê ke Tupā muhā katu my? Anī. Aja ym. Ko Kirisutu rehe ihê ajurujar katu, a'erehe ihê ke Tupā muhā katu 'y. Jete. Upa Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta kŷ.

¹⁰ Kuja ihê aputar apo 'y. Kirisutu rehe har jō ihê akwa tar katu te we hū ihê axo rī. Tupāma'e pyrātāha ke aja tī. Akwa tar katu te we hū ihê axo tī. Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem rahā, pyrātāha namō mukwera katu muhem. Ame'ē ke ihê akwa tar katu te we ihê axo tī. Kirisutu ke amō ta mupyrara. A'e aja ihê ke amō ta mupyrara ta aja ihê aputar axo tī. A'e manō. A'e aja ihê aputar katu tī.

¹¹ Pe, manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem rahā, ko ihê ke a'e mukwera katu ta muhem tī. Aja ihê aputar tī.

Kirisutu ixoha aja ihê axo tar katu tī

¹² Upa katu te ehe har ihê akwa katu, aja ym ihê apandu. Uhyk ym we rī. Upa katu te akwa ym we rī. A'erehe tapijar te'e we ihê ajumu'e axo. Jesu Kirisutu riki ihê ke muhā katu. Ixotyhar ke ihê. A'erehe tapijar te'e we ehe har ihê ajumu'e axo tī.

¹³ Ihê mu ta! Ko pehendu katurahâ! Ehe har akwa katu. Kuja ihê axo ta apo 'y. Ymanihar ihê axoha rehe har ihê akwa akwa ym ta axo. Apo har kupe koty ma'e ihê ruwa koty ihî ame'ê ke rehe ihê akwa akwa ta axo.

¹⁴ Kuja riki. Jesu Kirisutu kotyhar ke ihê, a'erehe Tupã pandu ta: "Ywa pe ejur" aja. Ame'ê rehe aharô katu axo, a'erehe Kirisutu rehe har ihê tapijar te'e we ajumu'e ihê axo.

¹⁵ Jande johu Tupã rehe har jakwa katu ame'ê ta ke jande. Yman ehe har jakwa katu ame'ê ta ke jande. Aja me'ê ta rahã, jande johu Kirisutu rehe har tapijar te'e we jajumu'e ta me'ê te'e. Aja amô ta putar ym rahã, amô koty ukwa rahã, ame'ê ke Tupã mujekwa ta. (Aja rahã, Kirisutu rehe har ukwa tar katu tî.)

¹⁶ Pe, Kirisutu rehe har jajumu'e. Aja tapijar te'e we jaxo ta me'ê te'e. Jamu'e katu te we ta me'ê te'e tî.

Ywa pe har ta aja pehê a'erehe pexoha katu pexo

¹⁷ Ihê mu ta! Mã peja ihê axoha aja pehê johu tî. Myja katu jaxoha my? Ame'ê ke jamujekwa pehê pe. Aja amô ta ixoha katu rahã, pesak katu a'eta rehe. A'eta aja pehê tî. Pexoha katu tî.

¹⁸ Amô amô we hû apandu pehê pe. Ihê apyaiha namô apandu we ta amô tî. Kuja. Amô ta heta ixo. A'eta ixoha riki amô koty. Jaxer riki. Ame'ê ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe myra ngã mupia ame'ê ke rehe a'e manô. Ma'e ka'u te'eha ke tapijar te'e we amô ta ma'ema'e ixo. A'erehe huwajan ta aja a'eta ixo rî.

¹⁹ Mupyaraha renda pe a'eta oho ta. Ma'e ka'u te'eha ma'eha rehe jô ipy'a ke a'eta moï moï. Tupã rehe moï ym. Kome'ê ywy keruhû pe ixoha rehe har jô a'eta ukwa ukwa ixo tî. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e rahã, katu aja a'eta ukwaha jupe naî. Huxî ym riki.

²⁰ Jande riki amô koty. Ywa pe har ta aja jande. Jande muhãha rehe jaharô hû jaxo. Jesu Kirisutu riki jande muhãha. Jaharô hû jaxo ehe. Ywa ngi a'e wyjy ta uwyr. A'e riki jandema'e sawa'e te.

²¹ Jande rete ke a'e muruwak ta kÿ. Apo jande pitu te'e riki. Ima'e rete ke katu te ame'ê ke. A'erehe a'e aja jande ke a'e muruwak ta kÿ. Pyrâtãha namô jande ke a'e muruwak ta kÿ. A'erehe upa katu te ngã hendu katu te ehe. Upa katu te. Pyta we ym ta.

4

Pehê py'a pemujywyr pehê juehe

¹ Ihê mu ta! Pehê rehe ihê apy'a katu. Pehê rehe ihê asak tar katu tî. Ihê ke pemuhury katu. Pehê ngi ihê ruxî ym. Ko apandu pehê pe. Kirisutu rehe pejurujar katu. Ame'ê ke pehijar ym. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe pexo.

² Ko kÿjã ta pe ihê apandu. Ewo pe. Syn pe amô. (Peje'ê je'ê pehê jupe, aja ihê ahendu.) A'erehe mã peja pehê py'a pemujywyr katu pehê juehe. Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehê anam ta aja pehê.

³ Sa'e! Nde erepandu ame'ê ke nde erema'ema'e katu. Ihê namô myrandu katu ke nde erepandu pandu. Apo apandu nde pe. Ame'ê kÿjã ta pe epandu katu, Ewo pe. Syn pe tî. Aja rahã, a'eta py'a jywyr ta a'eta juehe. Yman ame'ê kÿjã ta riki ihê namô myrandu katu ke pandu pandu hû tî. Amô sawa'e aja tî. Keremê ke. Amô ta heta aja tî. Ame'ê ta ihê namô myrandu katu ke pandu pandu tî. Upa ame'ê ta rer ke ima'e paper rehe Tupã mupinim katu. Uhã te hû ame'ê ta rer ke ame'ê paper rehe ihî.

Pehê rury katu aja pexo katu

⁴ Kirisutu namô pehê juehe katu pexo. A'erehe pehê rury katu pexo. Aja te'eha pexo. Ko riki apandu we tî. Mã peja pehê rury katu pexo.

⁵ Mã peja upa amô ta rehe katu ame'ê ta ke pehê, aja pexo katu. Sawa'e te jywyr tate.

⁶ Upa ma'e ke rehe pejumupyai ym pexo. Ame'ê rehe har Tupã namô pepandu. In-amô pepandu rahã, ma'e ke nixóí te pehê pe ame'ê ke pepandu ipe. "Ne jô riki katu te me'ê ke" ame'ê panduha namô pepandu ipe.

⁷ Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehê. A'erehe pehê py'a ke Tupã muhury katu ta. Ipy'a muhuryha ke amô ukwa katu. Tupã riki muhury katu rahã, i'ar koty te we katuha.

Ma'e katu ame'ê ke jô pehê py'a rupi pekwa pekwa pexo

⁸ Ihê mu ta! Ko a'ejôhar panduha ke apandu pehê pe apo 'y. Kuja. Ma'e katu ame'ê ke jô pehê py'a pe pekwa pekwa pexo. "Mã katu ko" aja amô ta pandu, ame'ê rehe har pehê py'a pe aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Jetehar te ke aja tî. Ame'ê rehe har pekwa pekwa pexo tî. Ma'e ke muhuxî ym amô ke, ame'ê rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Katu ame'ê ke ma'ema'e, ame'ê rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Ma'e jaxer ai ym ame'ê rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Amô ta rehe ipy'a katu, ame'ê rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. "Peme'ê panduha katu" aja amô ta pandu, ame'ê rehe har aja tî. Pehê py'a pe pekwa pekwa pexo tî. Aja rahã, pekwa pekwa pexo aja pema'ema'e ta. (A'erehe ma'e katu ame'ê ke jô pehê py'a pe pekwa pekwa katu pexo.)

9 Ma'e ke ihê amu'e pehê pe. Aja pema'ema'e katu tî. Ihê axoha rehe pesak. Aja pexo tî. Pe, pehê namô Tupã ixo katu ta. Jande py'a ke muhury katu ame'ê ke a'e.

Ihê pe tamatarer pemuwyr a'erehe pehê pe apandu: "Katu pehê"

10 Jandema'e sawa'e te kotyhar ke ihê. A'erehe ihê rury katu te hũ. Tupã pe ihê apandu tî: "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja. Heta te hũ jahy kanim, pe, apo ihê rehe pehaihu katu tî. Ihê pe tamatarer pemuwyr tî. Aja ihê rehe pehê pepy'a katu, aja pemujekwa katu ihê pe. A'erehe ihê rury katu te hũ ihê. Ihê rehe peharái, aja ym apandu. Ihê rehe peharái ym. Tamatarer pemuwyrriha pemanga tipe. Ame'ê ke akwa katu. Anî. Marã ka ym tamatarer ihê pe pemuwyrriha. Ame'ê ke akwa katu tî.

11 Ihê rehe ma'e ke pema'ema'e ym rahã, ihê apyrara ym axo. Upa ma'e ihê axoha rehe ihê rury katu. Aja ihê akwa katu.

12 Ihêma'e ym te aja ihê axo rahã, ihê rury katu axo. Ihêma'e hũ aja axoha ke ihê akwa katu tî. Aja axo rahã, ihê rury katu tî. Aja ihê ajumu'e katu. A'erehe ihê myahy te rahã, ihê rury katu. Ihê ãpũ rahã, aja tî. Ihê rury katu tî. Ihêma'e ym te rahã, aja tî. Ihê rury katu tî. Ma'e heta rahã, aja tî. Ihê rury katu tî. Aja te'eha ihê. Amô amô renda pe ihê axo rahã, ihê rury katu.

13 Upa katu te ma'e ke ihê rehe uhyk rahã, ihê rury katu. Pyrãtãha ke ihê pe Kírísutu muwyr, a'erehe ihê rury katu.

14 Pe, ihê apyrara rahã, ihê rehe pehaihu katu. Aja rahã, katu tiki.

15 Siri ok ta pe har ta ke pehê. Masendo ywy pe pexo. A'ep myrandu katu ke ihê apandu pandu py pehê pe. Pe, pehê ngi ihê aho rahã, pehê jô riki ihê pe ma'e ke peme'ê katu. Aja pekwa katu. Pehê jô ma'e ke rehe pekyty'ý ym ihê pe. Ihê apyrara rahã, pehê jô pepyai tî.

16 Pe, Tesaron ok ta pe ihê axo rahã, ihêma'e ke nixói te. Arahã ihê pe tamatarer ke pemuwyr. Jete. A'engi mokõihar pemuwyr tî.

17 Ame'ê ke ihê apyhyk rahã, ihê rury katu. Ame'ê rehe jô ym. Tupã koty pehêma'e ke ihî hũ ta, aja saka. Ame'ê pehêma'e hetaha ke ihê aputar katu riki.

18 Jete. Upa katu te ihê pe pemuwyr. Ame'ê ke upa ihê apyhyk. Pemuwyr te hũ. Upa ma'e ihê aputar ame'ê ke kohî apo. Pemuwyr ame'ê ke Eparondi werur. A'erehe i'ar koty te we ihêma'e kohî. Pemuwyr ame'ê ke Tupã koty ma'e pihe katu, ame'êja saka. Tupã hury katu ehe. Ymanihar ta Tupã rehe ipy'a moî moî rahã, ma'e pihe katu ame'ê ke mutakãxî. Hapy, ame'êja mutakãxî. Aja ihê pe pehê pemuwyr ame'ê ke tî. (Tupã ke pemuhury katu ame'ê ke tî.)

19 Pe, pehêma'e ke upa katu te nixói te rahã, ame'ê ke Tupã me'ê me'ê ta, pehê pe. Jande japy'a katu ehe ame'ê ke a'e. Ima'e ma'e ke upa ym te ta. Jesu Kírísutu namô pehê juehe katu pexo, a'erehe pehê pe a'e me'ê me'ê katu.

20 Tupã riki jande pái keruhũ. "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja japandu pandu katu. Aja te'eha ta. "Amen." Ame'ê: "A'e tý."

Katuha ke Páu mondo

21 Pehê koty Tupã kotyhar ta ixo. Jesu Kírísutu kotyhar ta ke a'eta tî. A'eta pe katuha ke ihê amondo axo. Se Hom ok ta pe amô ta ixo. Pehê mu ta aja a'eta tî. A'eta mondo ixo tî. Pehê pe katuha ke mondo ixo tî.

22 Se Tupã kotyhar ta ixo. Upa ame'ê ta pehê pe katuha ke mondo ixo tî. Kapitã keruhũ rok pe Jesu kotyhar ta amô ta ixo. Kapitã keruhũma'e parakyha ta ke ame'ê ta. Ame'ê ta katuha ke mondo ixo pehê pe tî.

23 Jesu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja johu pehê rehe Jesu Kírísutu usak katu.

Upa.

Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahā, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe amō ta amō koty mu'e ixo. Kuja: "Jesu katu te ame'ë ke a'e. Anī. Tupā aja ym a'e" aja mu'e naī.

Ame'ë mu'eha ke Páu mukanim tar katu, a'erehe a'e mu'e katu. "Jete har te ke. Jesu Tupā a'e tī" aja mu'e katu. "Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym" aja Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihē mu ta" aja Páu pandu.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹⁻² Pehē riki Koro ok ta pe har ta ke. Tupā kotyhar ta ke pehē tī. Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Ko Timo ihē namō ixo tī. Jande mu aja a'e. Jesu Kirisutu mondo ame'ë ke ihē. Aja Tupā putar katu. Kirisutu rehe pejurujar katu tī. A'erehe jande mu ta aja pehē tī.

Mā peja pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu. A'e riki jande pái keruhū.

Myrandu katu rehe pehendu rahā, Jesu rehe pejurujar katu

³ Tupā namō japandu rahā, pehē rehe har japandu. Arahā: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja japandu ipe. Aja te'eha jande. Tupā riki Jesu Kirisutu pái keruhū. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

⁴ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, aja jahendu, a'erehe: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja Tupā pe japandu. Tupā kotyhar ta rehe pehē pepy'a katu, aja jahendu tī. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja japandu ipe tī.

⁵ Myrandu katu rehe pehendu py rahā, Tupā namō jurujar katu ame'ë ta ixo ta, aja pehendu. Jete har te ke ame'ë. A'erehe Jesu rehe pejurujar katu. Tupā namō ixo ta, aja pehendu. A'erehe amō ta rehe pehē pepy'a katu tī. Tupā namō pexo ta, ame'ë ke pekwa katu. Ame'ë ke pehē ngi mukanim ym te ta awa. Ywa pe ihī katu, ame'ëja saka.

⁶ Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū. Ame'ë ke rehe pehendu py rahā, jete har te ke aja pekwa. A'erehe pehē py'a pemuruwak. Pehē pexoha katu aja pemuruwak tī. Pe, myrandu katu pehē koty amō ta pandu pandu oho. A'erehe amō amō ta hendu katu

tī. Aja kome'ë ywy keruhū rupi tī. Myrandu katu pandu pandu oho tī. Pe, ngā py'a muruwak tī. Ixoha katu aja muruwak tī.

⁷ Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū, ame'ë ke Epar riki mu'e katu pehē pe. Jande japy'a katu ehe ame'ë ke a'e tī. Jande aja Kirisutu pe a'e paraky ixo tī. Tupā je'ëha ke a'e pandu pandu, ame'ë riki ima'e parakyha ke. Pehē koty jande jaho ym, a'erehe a'e riki Tupā je'ëha ke pandu pehē pe. (A'erehe pehendu katu ta me'ë te'e ehe.)

⁸ Tupā'ā riki pehē pepy'a rehe ihī katu, a'erehe amō ta rehe pepy'a katu aja jande pe Epar pandu.

Pehē rehe har Tupā namō japandupandu

⁹ A'erehe pehē rehe har jahendu rahā, Tupā namō pehē rehe har japandu pandu. Aja te'eha jande. Kuja inamō japandu:

—Jande pái keruhū! Koro ok ta pe har ta pe ma'e ke nde ereputar ame'ë ke emujekwa katu. Nde erekwa katu ame'ë ke Ne'ā muwyr. Ame'ë namō nde ereputar ame'ë ke emujekwa katu ngā pe — aja Tupā namō japandu.

¹⁰ Aja rahā, Tupā putar, aja pexo katu ta kŷ. A'e putar ame'ë ke pema'ema'e ta kŷ tī. Aja rahā, katu ame'ë ke jō pema'ema'e katu ta. Amō we Tupā rehe har pekwa katu te we ta tī.

¹¹ A'e jō riki pyrātā te hū ame'ë ke. Ame'ë pyrātāha namō pehē py'a mā peja a'e mātā katu. Aja rahā, pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu ta kŷ.

¹² Ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ë ke a'e me'ë me'ë ta kŷ. A'e ixo ame'ë renda pe me'ë me'ë ta kŷ. Ame'ë renda rupi wera te hū. (Aja rahā, Tupā a'ep ixo, aja mujekwa katu.) "Ihēma'e ta ke" aja a'e pandu, a'erehe ma'e katu ame'ë ke pehē pe a'e me'ë me'ë ta tī. A'erehe jande pái keruhū namō pepandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja pepandu ipe. Pehē rury katuha namō aja pepandu.

¹³ Satana kotyhar ta ke jande kwe. (Ājā ramūi a'e.) Apo Tupā ra'yr koty jande ke Tupā muruwak. A'erehe Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y. Ta'yr rehe a'e ipy'a katu te. Pe, Ta'yr pandu ame'ë ke rehe jahendu katu jaxo rahā, jande rehe Tupā usak katu. Ymanihar jaxoha aja ym jande apo 'y. Satana kotyhar ta aja jaxo rahā, ymanihar jaxoha namō jaxo. Katu ym aja.

¹⁴ Apo anī. Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y, a'erehe Satanama'e pyrātāha ngi jande ke Ta'yr muhem. Upa jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Ame'ë ke rehe Ta'yr muhepy. A'erehe jande rehe Tupā ipy'a jwywr katu tī.

Kirisutu rehe har

¹⁵ Tupā rehe usak ym te awa. Kirisutu rehe awa usak, a'erehe Tupā rehe usak, ame'ëja saka tī. Tupā a'e tī. 'Ar nixōi te rahā,

pete'e a'e ixo. Upa katu te ma'e ke a'e mujã. Ame'ë 'ar koty te we a'e katu te ha ke.

¹⁶ A'e ixo, a'erehe upa katu te ywa rehe ihĩ ame'ë ke Tupã mujã. Upa katu te kome'ë ywy keruhũ pe ixo, ame'ë ta ke mujã tĩ. Awa usak, ame'ë ke mujã. Usak ym, ame'ë ke mujã tĩ. Kuja awa usak ym ame'ë ta ke mujã tĩ. Je'ëha rahoha ta ke mujã. (Ame'ë ta rehe usak ym awa.) Ame'ë tama'e kapitã keruhũ ta ke mujã tĩ. (Ame'ë ta rehe usak ym tĩ.) Upa katu te ame'ë ta ke a'e mujã tĩ. Kirisutu je'ëha rupi upa katu te mujã. Upa katu te mujã, ame'ë kapitã keruhũ te Kirisutu.

¹⁷ Kome'ë ywy keruhũ nixóí te rahã, pete'e a'e ixo. A'e ixo, a'erehe upa katu te ma'e ke henda pe katu aja ihĩ tĩ.

¹⁸ A'e riki jurujar katu ame'ë tama'e kapitã keruhũ. Pe, jurujar katu ehe ame'ë ta riki hete aja. Iãkã aja riki Kirisutu. (Aja rahã, ixotyhar ta hendu katu ehe.) A'e riki jurujar katu ehe ame'ë ta ke muhã katu. Tupã ra'yr ke a'e. A'e riki manõha ngi kwera katu py uhem. A'erehe upa katu te ma'e ke ihĩ, ame'ë ta 'ar koty te we a'e katu te ha ke.

¹⁹ Upa katu te Tupã aja Ta'yr a'e tĩ. Juja katu te a'eta tĩ. Aja Tupã putar katu.

²⁰ Tupã pandu:

—Ihẽ ra'yr riki upa katu te ma'e ke mukatu ta ihẽ pe tĩ — aja.

Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Ta'yr manõ, a'erehe Tupã hury katu ngã rehe tĩ. Upa katu te a'e mukatu, hury katu ngã rehe tĩ. Kome'ë ywy keruhũ pe ixo, ame'ë ta rehe hury katu. Ywa rehe ma'e mujã, ame'ë ke ihĩ. Ame'ë mukatu tĩ. Ame'ë ta rehe hury katu tĩ.

Tupã rehe katu ame'ë ta ke pehẽ apo 'y

²¹ Tupã rehe har pehẽ py'a pe pekwa ym te pexo kwe. Pexo ai te'e, a'erehe huwajan ta aja pexo. Pehẽ py'a pe ma'e jaxer ame'ë ke pekwa pekwa pexo tĩ, a'erehe huwajan ta aja pexo tĩ.

²² Pe, ehe katu ame'ë ta ke pehẽ apo 'y, aja pehẽ ke a'e muruwak. Ta'yr manõ, a'erehe pehẽ ke a'e muruwak katu. Aja rahã, a'e ixo ame'ë pe pehẽ ke a'e muhyk katu ta. Pehẽ riki katu te ame'ë ta ke aja a'e muhyk katu ta. Pehẽ py'a juhyk ame'ë ta aja tĩ. Pehẽ ke muhyk katu ta tĩ. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixóí te pehẽ pe aja pehẽ ke a'e muhyk katu ta tĩ.

²³ Kuja katu tiki. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu pexo rĩ. Ehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ. Myrandu katu ke pehendu rahã, myja Tupã namõ amõ ixo katu ta, aja pehendu. Pejurujar katu ehe tĩ. Tupã namõ pexo ta, ame'ë pekwa katuha ke pemukanim ym ta me'ë te'e. Ame'ë myrandu katu ke kome'ë ywy keruhũ pe har ta pe amõ ta pandu pandu oho. Ame'ë ke

ihẽ apandu pandu axo tĩ. Ame'ë rehe ihẽ aparaky axo. Ihẽ Páu.

Tupãma'e miasu ke ihẽ

²⁴ Jesu rehe har ngã pe ihẽ apandu pandu, a'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara. (A'erehe pehẽ pe katu tĩ. Ehe har pehẽ pe kome'ë paper rehe ihẽ amujekwa tĩ.) A'erehe ihẽ ruryha namõ ihẽ py'ahu te'e ahendu. Kirisutu ke amõ ta mahy hũ. Ame'ë mahyha a'ewan ym we rĩ. Jurujar katu me'ë ta riki Kirisutu rete aja saka. Pe, ame'ë ta ke amõ ta pyrara hũ. Ihẽ ke aja tĩ. Ihẽ ke mupyrara hũ ngã ixo tĩ. Aja rahã, Kirisutu pyraraha ke ihẽ riki amumba ta rĩ.

²⁵ Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pe Tupã je'ëha ke ihẽ amu'e katu. Ame'ë parakyha ke Tupã me'ë ihẽ pe. Pehẽ pe aja tĩ. Ame'ë katu tĩ. Upa katu te ima'e je'ëha ke ihẽ apandu katu ngã pe.

²⁶ Yman ima'e je'ëha ke kome'ë ywy keruhũ pe har ta pe a'e mujekwa ym rĩ. Apo ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu 'y.

²⁷ Kuja a'e ukwa. Pehẽ py'a rehe Kirisutu ihĩ katu. Ame'ë ke yman a'e mujekwa ym rĩ. Apo ame'ë ke ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu. Mã katu te hũ ame'ë ke ame'ë. Ima'e katu te ha ke pesak ta tĩ. Ame'ë ke yman mujekwa ym tĩ. Apo upa ame'ë ke a'e mujekwa katu tĩ.

²⁸ Kirisutu rehe har upa ngã pe japandu pandu. Upa jande jakwa katuha namõ upa ngã ke jamu'e katu. "Pejurujar katu ehe" aja japandu ngã pe tĩ. Aja rahã, aja pame katu te Tupã ruwa koty jamuhyk ta, ame'ëja saka. "Ko Kirisutu kotyhar ta ke. Ehe har ukwa katu te ame'ë ta ke" aja jamuhyk ta.

²⁹ Ame'ë ke rehe ihẽ aparaky hũ. Ima'e je'ëha ke ihẽ apandu, ame'ë riki ihẽma'e parakyha ke. Ima'e pyrãtã te ha ke Kirisutu muwyr ihẽ pe. A'erehe ima'e je'ëha ke ihẽ apandu hũ.

2

Ihẽma'e aparakyha rehe har apandu ta

¹ Ko pehẽ pekwa katu aja ihẽ aputar. Pehẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu pandu te hũ. Ihẽ aparaky hũ, ame'ëja saka. Raoniséi ok ta pe har ta rehe har aja tĩ. Pehẽ rekoha juramã rupi upa katu te ihẽ rehe usak ym ame'ë ta rehe har aja tĩ. Tupã namõ apandu pandu tĩ.

² Kuja Tupã namõ ihẽ apandu:

—Jande pái keruhũ! A'eta py'a ke emãtã katu. Peteihar aja mã peja a'eta ipy'a katu a'eta juehe ixo. Mã peja nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja rahã, ka'u te'e ym ta. Kirisutu rehe har nde eremujekwa, ame'ë ke a'eta ukwa katu te ta tĩ. Yman ehe har ngã pe nde eremujekwa ym. Apo nde eremujekwa katu 'y — aja ihẽ apandu inamõ.

³ Upa ma'e ke Tupā ukwa katu te a'e. Ame'ē ke Kirisutu mujekwa jande pe. Pe, Kirisutu rehe har amō ukwa katu rahā, Tupā ukwa katuha ke a'e ukwa ta tī.

⁴ Ko pehē pe ihē amupinim ai. Te'e amō ta pandu. Aja je'ē hātā tā pehē namō. Mā peja pehē ke a'eta muka'u te'e ym. Ame'ē ta panduha rehe pehendū rahā: "Mā! Katu" aja pekwaha nāi. Anī. Ame'ē je'ēha namō mā peja pehē ke muka'u te'e ym.

⁵ Pehē namō ihē axo ym. Pe, pehē rehe har ihē py'a pe ihē akwa akwa axo. Kirisutu rehe pehē johu pejurujar katu te. Pehijar ym, aja ihē ahendu, a'erehe ihē rury katu axo.

Kirisutu namō pehē juehe katu pexo

⁶ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu a'erehe pepandu: "A'e riki jandema'e sawa'e te" aja pehē py'a pe pemu'am. A'erehe inamō pehē juehe katu pexo.

⁷ Mā peja pahar a'e ke pehijar ym. Myra rapo yyp ihon, aja inamō pexo katu. (Pehijar ym.) I'y tiha oho, aja ehe har pejumu'e katu te we pexo rī. Pehē ke Epar mu'e, aja pejurujar katu te we rī. Tupā namō pepandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu ipe.

⁸ Pesak katurahā! Kirisutu rehe har pehē ke amō muka'u te'e rahā, katu ym tiki. Ngā ukwaha namō muka'u te'e. Jaxer ke ame'ē ukwaha. Ame'ē ke hamūi ta ukwaha ke ngā ukwa ixo. Kirisutu mu'e aja ym ame'ē. Pe, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha ke namō muka'u te'e tī. Ame'ē ke Kirisutu mu'e aja ym tī.

⁹ Kirisutu uwyr rahā, awa te'e a'e aja kome'ē wyw keruhū pe a'e ixo. Tupā a'e tī. Juja katu te a'eta tī.

¹⁰ Inamō pehē juehe katu pexo. A'erehe Kirisutu rehe har pekwa katu te, aja pexo. Amō Tupā je'ēha rahoha ta riki kapitā keruhū ta ke. Ame'ē ta 'ar koty te we Kirisutu pyrātā te hū ha.

Pehē ke Tupā muhā katu

¹¹ Pehē py'a rehe Kirisutu ihī, ame'ē riki pehē pīrer ke pejupā, ame'ēja saka. (Ame'ē ke ixotyhar ta ke pehē, aja mujekwa.) Ame'ē ke amō mujā ym. Kirisutu mujā ame'ē ke. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pepandu ta: "Anī. Japutu'u ta ingi" aja. (Aja rahā, ame'ē ma'e peka'u te'eha pema'eha ngi pehē ke Kirisutu muhem.)

¹² Pe, y pe pehē ke amō mujahuk rahā, Kirisutu namō pehē ke amō ta jytym, ame'ēja saka. Aja rahā, pexo ai te'e, ame'ē ke pehijar aja pemujekwa. Pe, y ngi pehē ke amō muhem rahā, Kirisutu namō pehē ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ēja saka tī. Aja rahā, pexoha pyahu, aja pexo. Pejurujar katu ehe, a'erehe Kirisutu namō

pehē ke a'e mukwera katu muhem, ame'ēja saka.

¹³ Yman pemanō ame'ēja saka pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e, a'erehe pemanō, ame'ēja saka. Amō awa ta aja pehē. Jundēu awa ta ym. Amō awa ta ke pehē, a'erehe pemanō ame'ē ta ke pehē kwe tī. Apo anī. Kirisutu namō pehē juehe katu pexo 'y. A'erehe pehē ruhā te hū aja pexo apo 'y. Ma'e jaka'u te'eha ke jande johu jama'ema'e. Ame'ē ke jande py'a ngi Tupā juhyk. Pe, jande rehe ipy'a ke a'e mujwywyr.

¹⁴ Upa jandema'e ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke paper rehe amō mupinim, ame'ēja saka riki. Pe, ame'ē paper ke Tupā munixói te 'y. Kirisutu manō, ame'ē myra ngā mupia ame'ē ke rehe ame'ē paper ke Tupā munixói te 'y. (Aja upa katu te mukanim.)

¹⁵ A'erehe amō ta ke ājā ta mukyje, ame'ē ke Kirisutu mukanim 'y. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō rahā, ājā tama'e pyrātāha ke a'e muputu'u. Ame'ē ke a'e mujekwa ngā pe. A'erehe upa ngā ukwa katu apo 'y. (A'erehe ājā ta ngi ngā kyje ym ta me'ē te'e.)

Mu'eharan ta rehe pehendū ym

¹⁶ Pesarahā! Ma'e ke pe'u, ame'ē rehe har katu ym, aja mu'eharan ta pandu. Ame'ē ta rehe pehendū ym. Amō ma'e wera rahā, Tupāma'e ame'ē, a'erehe peparaky ym, aja pandu tī. Jahy pihun te rahā, aja tī. Peparaky ym tī. Jundēu awa tama'e putu'uha 'ar rahā aja tī. Peparaky ym tī, aja a'eta mu'e tī. Upa aja mu'eharan ta mu'e ame'ē ke rehe pehendū ym.

¹⁷ Upa ame'ē ta riki ma'e mujekwaha jō. Kuja. Yman rahā uwyr ame'ē ke mujekwa. Ame'ē uwyr apo 'y. Kirisutu a'e. A'erehe mu'eharan ta rehe pehendū ym.

¹⁸ A'eta rehe pehendū ym, a'erehe pexoha riki katu ym aja amō ta pandu nāi. Mā peja pemukahem ym. Ame'ē ta riki Tupā je'ēha rahoha ta rehe ipy'a moī moī katu, aja a'eta pandu. Pehē aja ym. (Tupā je'ēha rahoha ta rehe pehē py'a pemoī ym.) A'erehe pexoha katu ym aja pandu nāi tī. Katu ym a'eta juehe aja a'eta pandu a'eta jupe. Ame'ē riki te'e. (A'eta katu te aja ukwaha.) Ixeraiha aja a'eta usak, a'erehe ukwa katu te aja a'eta pandu nāi tī. A'erehe a'eta katu te aja a'eta jupe ukwaha nāi.

¹⁹ Ame'ē ta Kirisutu kotyhar ta ym apo. Anī. Hijar oho.

Kirisutu riki jurujar katu ame'ē ta ākā aja saka. (Aja rahā, ixotyhar ta hendu katu ehe.) Jurujar katu ame'ē ta hendu katu ehe rahā, pyrātāha ke a'e muwyr ngā pe. (Jurujar katu ame'ē ta Kirisutu rete aja saka.) Hajy amō ke pyrātā katu. Mutariha aja tī. Pyrātā katu tī. (Aja Kirisutu namō ixotyhar

ta juehe katu ixo rahā, Tupā putar aja ehe har ukwa katu te we ta ixo.)

Awama'e ukwaha rehe pehendu ym

²⁰ Kirisutu riki manō rahā, inamō pemañō ame'ēja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ukwaha ngi pehē ke a'e muruwak. A'erehe Tupā rehe hendu ym ame'ē ta aja pexo rahā, katu ym tiki.

²¹ A'eta pandu:

–Kome'ē mi'u pe'u ym. Pemanga ym tī. Pepyhyk ym te tī – aja.

²² Ame'ē mi'u amō u'u. A'engi pusu ngi uhem riki. A'erehe a'eta pandu ame'ē ke awa ta ke te'e pandu ame'ē ke jō. A'etama'e ukwaha ke mu'e, ame'ē jō. (A'erehe upa ame'ē rehe pehendu ym.)

²³ Jete! Huryha namō Tupā je'ēha rahoha ta rehe ipy'a ke a'eta moī moī rahā, a'eta ukwa katu te, aja mujekwa naī. A'eta katu ym a'eta juehe aja a'eta jupe naī. Aja rahā, ukwa katu te, aja mujekwa naī tī. Ma'e ke u'u ym te rahā aja tī. U'kwa katu te, aja mujekwa naī tī. Pe, upa ame'ē ta aja ma'ema'e rahā, ipy'a pe ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke muputu'u ym. (Pe, ukwa ukwa ixo, aja a'eta ma'ema'e ixo tī.) Katu ym aja. A'erehe ame'ē mu'eharan ta rehe pehendu ym pehē.

3

Ywa pe har ma'e katu ame'ē ke pekwa pekwa pexo

¹ Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem rahā, pemañoha ngi pehē ke a'e mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka. A'erehe pexoha pyahu aja pexo katu. A'erehe ywa pe pehē pexo, aja pekwa pekwa pexo. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.) Ame'ē ywa pe Tupā rake Kirisutu wapyk uī. Ijywa katu koty wapyk. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

² Ywa pe ma'e ke ihī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e ta.) Kome'ē ywy keruhū pe ma'e ke ihī, ame'ē rehe har pekwa pekwa ym pexo. (Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī.)

³ Aja rahā, pemañō, ame'ēja saka pexo. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'e ke rehe har pekwa pekwa ym pexo. Tupā namō pehē juehe katu pexo. Aja rahā, Kirisutu ixoha te aja pexo katu tī. Ame'ē ke Tupā mujekwa ym we rī. (Kome'ē ywy keruhū pe har ta pe mujekwa ym we rī.)

⁴ Pe, Kirisutu jywyr rahā, inamō pexo ta tī. Katu te ha namō a'e jywyr ta. (Arahā upa ngā pe pexoha te ke Tupā mujekwa katu ta.)

Pexo ai te'e kwe

⁵ Pesarahā! Ma'e ka'u te'eha ke kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'ema'e tar katu. Aja pehē tī. Ame'ē ke pemukanim ta me'ē te'e. Kuja! Amō kūjā rehe peka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe peka'u te'e ym tī. Pehē py'a pe ma'e jaxer ame'ē ke pekwa pekwa pexo ame'ē ke peputu'u ingi. Peka'u te'e ym. Amō tama'e ke rehe pehē py'a pemoī ym tī. Ame'ē ta rehe pehē pemoī rahā: “Ko tupā” aja ame'ē rehe pehē pekwa. Katu ym aja.

⁶ Upa aja me'ē ke amō ta ma'ema'e. Aja rahā Tupā je'ēha rehe hendu ym. A'erehe ame'ē ta ke Tupā mahy hū ta.

⁷ Aja pehē kwe tī. Pexo ai te'e kwe tī.

⁸ Apo upa amō we ma'e ke pehijar ta me'ē te'e. Kuja. Peparahy ym. Peje'ē je'ē hū ym tī. Amō ta rehe har katu ym peje'ē ym tī. Amō ta rehe pehē juru ai ym tī.

⁹ Amō ta pe te'e ym pehē tī. Yman aja te'e pexo ame'ē ke pehē tī. Apo ame'ē pexoha ke pehijar ta me'ē te'e.

Pexoha pyahu aja pexo katu

¹⁰ Apo pehē py'a pe katu ame'ē ke jō pekwa pekwa pexo. Pehē py'a pyahu, ame'ēja saka. Ame'ē ke Tupā moī. A'e riki pyahu aja mujā. Amō amō we rahā, ame'ē ke a'e mukatu te we ixo rī. Aja rahā, a'e katu te ha aja pehē tī. Aja rahā, juehe har pehē pe a'e mujekwa katu te we ta rī.

¹¹ Ixotyhar ta pyahu aja ixo. A'erehe juja katu te awa ta ipe. Amō koty koty awa ta ke aja ym ipe. Ko jundēu awa ta ke aja a'e ukwa ym. Ko ipirer jupā ame'ē ta ke aja a'e ukwa ym tī. Ko ipirer jupā ym ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Ko amō awa ta aja ukwa ym tī. Ko ukwa ym te ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Ko miasu ta ke aja ukwa ym tī. Ko miasu ym ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Upa awa ta juja katu te ipe. Kirisutu jō riki katu te me'ē ke. Upa jurujar katu ame'ē ta py'a rehe a'e ihī katu. A'erehe upa ixotyhar ta juja katu te ipe.

Amō ta rehe pepy'a katu

¹² Pehē riki Tupā kotyhar ta ke. Pehē rehe a'e ipy'a katu. Pehē rehe a'e katu usak tī. A'erehe ixotyhar ta ke aja a'e muruwak. A'erehe amō ta rehe pepyrara pesak katu ta me'ē te'e. Pepy'a katu amō ta rehe tī. Pahar je'ēha pemujywyr ym amō ta pe tī. Pahar peparahy ym amō ta rehe tī. “Mā! Katu te me'ē ke jande” aja ym pekwa pekwa pehē juehe har.

¹³ Pehē pe jaxer amō ta ma'e rahā, peje'ē ym a'eta pe. Pehē py'a pemujywyr katu ehe tī. Pehē pe amō je'ē je'ē hū rahā, pahar pehē py'a pemujywyr ehe. Pehē rehe Kirisutu ipy'a jywyr, aja pehē py'a pemujywyr amō ta rehe tī.

¹⁴ Amō we tī. Kuja riki katu te ame'ē ke. Amō ta rehe pepy'a katu. Aja rahā, pehē katu te pehē juehe pexo.

¹⁵ "Myja ihē axo ta my? Ma'e ihē ama'e ta my?" aja pexo rahā, mā peja pehē py'a ke Kirisutu muhury katu. Aja rahā, pehē pema'eha rehe: "A'e tŷ" aja a'e pandu tī. (Aja ym rahā, pema'e ym ma'e ke.) "Peteihar aja pexo tī. Pehē kotyhar ta namō pehē juehe katu pexo" aja Tupā mujekwa katu pehē pe. Aja rahā pehē py'a ke a'e muhury katu tī, aja pekwa ta. Pe, Tupā pe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu katu.

Tupā rehe har pejyngar katu

¹⁶ Kirisutu je'ēha ke pehē py'a pe pemupyta katu. Katu te ame'ē ke pemu'e katu pehē jupe. Ukwā katuha ke pehē pe Tupā muwyr, ame'ē namō pemu'e katu pehē jupe. Tupā je'ēha ke pejyngar. Tupā rehe har pejyngar tī. Tupā mujekwa ame'ē ke pejyngar tī. Tupā rehe pejyngar rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pehē py'a pe pekwa pekwa pexo ehe har.

¹⁷ Upa katu te pema'ema'e, ame'ē ke Jesu je'ēha rupi pema'ema'e. Upa katu te pepandu ame'ē ke Jesu je'ēha rupi pepandu tī. A'e riki jandema'e sawa'e te. Pejurujar katu ehe, a'erehe Tupā namō pepandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu ipe. A'e riki jande pāi keruhū.

Kirisutu kotyhar ta ma'ema'eha, ame'ē rehe har

¹⁸ Ixawa'e katu me'ē ta! Pehē pe apandu apo 'y. Pehē riki Kirisutu kotyhar ta ke, a'erehe pehē sawa'e ta rehe pehendu katu ta me'ē te'e.

¹⁹ Hakehar katu me'ē ta! Pehē pe apandu apo 'y! Pehē rakehar ta rehe pepy'a katu. Peje'ē je'ē hū ym a'eta pe.

²⁰ Kurumī ta aja tī. Kūjātāi ta aja tī. Ta'yn ta aja tī. Kirisutu kotyhar ta ke pehē tī, a'erehe upa katu te nde pāi pandu ame'ē ke rehe pehendu katu. Ne māi rehe aja tī. Pehendu katu tī. Aja rahā, katu tiki. Aja rahā, Tupā ke pemuhury katu, ame'ēja saka.

²¹ Ko ipāi ta pe ihē apandu katu. Pehē ra'yr ta ke pemuparahy ym. Pehē rajyr ta ke aja tī. Pemuparahy ym tī. Imāi ta pe apandu tī. Pehē membyr ta ke pemuparahy ym tī. Pemuparahy rahā, a'eta jupyai ta ixo. Katu ym aja. A'erehe pemuparahy ym.

²² Ko miasu ta pe ihē apandu apo. Sehar pehē jar ta ixo. Upa katu te ame'ē ta pandu ame'ē ke rehe pehendu katu. Amō ta riki ijar usak u'am rahā jō paraky katu. Aja rahā, ijar pandu ta: "Pehē katu" aja ukwaha jupe. Aja ym pehē. Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu, a'erehe peparaky katu. Pemuka'u te'eha aja ym peparaky.

²³ Peparaky rahā, peparaky katu. Tupā pe peparaky pexo, aja pekwa pekwa pexo.

A'erehe peparaky katu. Pehē jar ta rehe jō peparaky pexo, aja ym pekwa pekwa pexo.

²⁴ Tupā riki ma'e ke pehē pe me'ē ta, aja pekwa pekwa pexo. Ixotyhar tama'e ke a'e mupyta katu. Yman rahā, a'e me'ē ta pehē pe. Pesarahā! Kirisutu riki pehē jar te. Peparaky ipe, aja pekwa pekwa pexo.

²⁵ Katu ym ame'ē ke amō ma'e rahā, aja juja Tupā mujywyr ta ipe. Awa ta rehe juja katu te a'e usak. A'erehe katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, ame'ē ke a'e mupyrara ta tī.

4

¹ Ko miasu jar ta pe ihē apandu apo. Penupā ym, miasu ta ke. A'eta paraky katu rahā, pemuhepy katu a'eta pe tī. Pesarahā! Pehē jar keruhū ywa pe ixo tī, aja pekwa pekwa pexo. (Kirisutu a'e.) A'erehe katu ame'ē ke miasu ta pe pema'ema'e tī.

Tupā namō pepandu katu

² Ma'e ke rehe har Tupā namō pepandu pandu rahā, pahar ame'ē rehe har peputu'u ym. Pepandu katu te we rī. Aja te'eha pehē. Peta kŷ. Aja rahā, pepyhyi ym ta pexo. (Aja rahā, tapijar te'e we Tupā namō pepandu pandu katu ta.) Tupā namō pepandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu ipe tī.

³ Kirisutu rehe har ihē apandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe ihē ke kyndaha pe amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo apo. Pe, Tupā namō pepandu rahā, jande rehe har pepandu tī. Kuja pepandu ipe:

—Páu ta ke emupoir. Aja rahā, ne je'ēha ke a'eta pandu pandu katu ta. Yman Kirisutu rehe har ngā ukwa ym, ame'ē ke a'eta mujekwa katu ta apo — aja Tupā namō pepandu katu.

⁴ Kuja inamō pepandu tī:

—Páu pandu rahā, mā peja Kirisutu rehe har a'e mujekwa katu te. Aja rahā, katu tiki — aja inamō pepandu ihē rehe har.

Amō ta pe Tupā je'ēha pemujekwa katu

⁵ Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ixo. Ame'ē ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. Amō amō rahā, amē'e ta rehe pesak rahā, Tupā je'ēha ke pepandu katu ngā pe. Ame'ē angaha ke pemukanim ym.

⁶ Amō ta namō pepandu rahā, panduha katu ame'ē ke pepandu. Jaxer aja ym pepandu. Pehē pe amō pandu: "Myja my?" Aja rahā, ame'ē ke pemujekwa katu ipe rahā, katu tiki.

Koro ok ta pe har ta pe Páu rehe har Tik mujekwa ta

⁷⁻⁸ Tik ke pehē koty ihē amondo ta. Jande mu aja a'e tī. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e tī. Ihē aja Kirisutu rehe a'e paraky ixo. Ima'e je'ēha ke a'e pandu, ame'ē riki Tikma'e

parakyha. Tik pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē koty uhyk rahā, upa ihē rehe har pandu ta pehē pe. A'erehe pehē koty ihē amondo ta kŷ. Myja jande johu jaxo, ame'ē rehe har pehē pe a'e mujekwa ta tī. Aja rahā, pehē ke muhury katu ta.

⁹ Inamō One oho ta tī. Jande mu aja a'e tī. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e tī. A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē kotyhar ke a'e. Sehar myrandu ke upa katu te a'eta jumokōi pandu ta pehē pe.

Katuha ke ngā mondo

¹⁰ Arita riki katuha ke mondo ixo pehē pe. Ihē namō kyndaha pe a'e ixo. Katuha ke Mak mondo ixo tī. Manambe anam ke a'e. Ehe har ihē apandu pehē pe kwe. Pehē koty a'e uhyk rahā, pehē rury katuha namō ipo ke pepyhyk katu ingi, aja ihē apandu kwe.

¹¹ Josue amō her Jusu. Katuha ke a'e mondo ixo tī. Ame'ē mahapyr jundēu awa ta ke. Ma'e Arita, Mak, Josue. Jundēu awa ta ngi har a'eta mahapyr jō ihē namō Tupā rehe har pandu pandu. Ta'yr rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu katu: "Ihē kotyhar ta ke pehē apo 'y. Aputar katu" aja. Ame'ē je'ēha pyahu ame'ē ke ame'ē mahapyr sawa'e ta mujekwa katu ngā pe. Ihē namō mujekwa katu. Ihē ke a'eta mahapyr muhury katu tī.

¹² Epar riki katuha ke mondo ixo a'e tī. A'e riki pehē kotyhar tī. Jesu Kirisutu rehe a'e paraky tī. Ima'e je'ēha ke pandu, ame'ē riki Eparma'e parakyha ke. Pehē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu hū.

—Mā peja Koro ok ta pe har ta py'a ke emātā katu. Aja rahā, jurujar katuha ke a'eta hijar ym ta. Nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja ixo 'y. Upa katu te nde ereputar ame'ē ke a'eta ukwa katu te, aja mā peja a'eta ixo tī — aja pehē rehe har Tupā namō Epar pandu pandu hū.

¹³ Jete! Ihē apandu katu. Pehē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu hū. Raonisēi ok ta pe har ta rehe har aja tī. Tupā namō pandu pandu hū tī. Iera ok ta pe har ta rehe har aja tī. Tupā namō pandu pandu hū tī. Ame'ē rehe ahendu tī.

¹⁴ Ruk riki katuha ke pehē pe mondo ixo a'e tī. Nduku ke a'e. Jande japy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Nema riki katuha ke pehē pe mondo ixo a'e tī.

¹⁵ "Katuha ke jande jamondo jaxo" aja Jesu kotyhar ta pe pepandu. Raonisēi ok ta pe ixo ame'ē ta pe pepandu tī. Jande mu aja ame'ē ta tī. Amō kūjā pe aja tī, ma'e Nin pe. Jandema'e katuha pepandu ipe. Hok pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ē ta pe jandema'e katuha ke pepandu tī.

¹⁶ Kome'ē paper pinim rehe upa pesak rahā, Raonisēi ok ta pe har ta koty pemondo tī. A'ep Jesu kotyhar ta usak katu ta tī. Aja

Raonisēi ok ta pe har ta amō paper pinim pehē pe mondo rahā, ame'ē rehe pesak katu tī.

¹⁷ Kuja Aki pe pepandu katu:

—Kirisutu rehe nde ereparaky erexo. Ame'ē ke ehijar ym — aja pepandu ipe. (Tupā je'ēha ke a'e pandu, ame'ē riki ima'e parakyha ke.)

Ihē atu amupinim aī

¹⁸ Ko ihē po pe te'e ihē amupinim aī. Ihē Pāu. Katuha ke pehē pe ihē amondo axo. Ko kyndaha pe ihē axo. Tupā namō pepandu rahā, ihē rehe har pepandu ipe.

Mā peja pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū. Upa.

Tesaron ok ta pe har ta pe Páu mupinim Peteĩhar ke

Tesaron ok ta pe har ta pe Tupã je'ẽha ke Páu pandu pandu. Ame'ẽ ke hendu rahã, amõ amõ ta jurujar katu ehe. A'erehe Jesu rehe a'eta jurujar katu. Jesu kotyhar ta ke apo 'y. Aja jundéu awa ta jurujar katu ehe tí. Aja jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jurujar katu ehe tí.

Peteĩ jahy a'ep Páu mukanim. Pe, ame'ẽ ok ta ngi oho. Korin ok ta pe oho. A'ep a'e ixo rahã, Timo uhyk uwyr ehe. Tesaron ok ta ngi a'e uhyk uwyr ehe. Pe, upa Tesaron ok ta pe har ta rehe har a'e pandu ipe, Páu pe. Myja Jesu kotyhar ta ixo my, ame'ẽ rehe har a'e pandu ipe. Apo Jesu kotyhar ta ke Páu muhury tar katu. Ame'ẽ ta pe amõ we Tupã je'ẽha ke a'e mujekwa tar katu tí. A'erehe kome'ẽ paper pinim ke Páu mondo ixo.

Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Páu pandu: "Ihẽ mu ta" aja.

Tesaron ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta pe Páu mupinim

¹ Tesaron ok ta pe har ke pehẽ. Jesu rehe pehẽ pejuruurjar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Ko Sir ihẽ namõ ixo tí. Timo aja tí. Ihẽ namõ ixo tí.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'eta rehe pejuruurjar katu. Ixotyhar ta ke pehẽ.

Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu tí.

Pehẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu

² Tupã namõ pehẽ rehe har japandu pandu. Aja rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja jande japandu ipe. Aja te'eha japandu pandu.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Inamõ pehẽ rehe har japandu pandu. Pehẽ pejuruurjar katu ehe, ame'ẽ rehe har amõ ta pe pepandu pandu. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Tupã pe japandu. Amõ ta rehe pepy'a katu, a'erehe ame'ẽ ta rehe pehaihu katu tí. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Tupã pe japandu tí. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe peharõ katu te pexo tí. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja japandu ipe tí.

Pexoha ke amõ ta pe pemujekwa

⁴ Jande mu ta! Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu, aja jakwa katu. A'erehe pehẽ pe a'e mujekwa: "Ihẽ koty pehẽ py'a pemuruwak. Ihẽma'e wan ta pehẽ" aja. A'erehe Tupã kotyhar ta ke pehẽ apo 'y.

⁵ Pehẽ pe myrandu katu ke japandu. Ame'ẽ riki jetehar te ke aja jakwa katu. Pe, Tupãma'e pyrãtãha ke pehẽ pe jamujekwa tí. Jande namõ l'ã ma'ema'e katu tí. Amukwehe pehẽ namõ jaxo rahã, katu jande jaxoha, ame'ẽ ke pekwa. Aja rahã Tupã rehe pehẽ pejuruurjar katu ta my, ame'ẽ ke japutar.

⁶ (Jete. Pejuruurjar katu ehe.) A'erehe jande aja pehẽ ke amõ ta mupyrara tí. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara pehẽ ke. Jesu aja pehẽ ke ame'ẽ ta mupyrara tí. Pehẽ ke amõ ta mupyrara hũ tipe. Anĩ. Tupã je'ẽha rehe pehẽ rury katuha namõ pejuruurjar katu rĩ. Ame'ẽ pehẽ rury katuha ke pehẽ pe Tupã'a me'ẽ.

⁷ Pexoha ke amõ ta pe pemujekwa. A'erehe pehẽ aja Jesu kotyhar ta tí. Masendo wyy pe ixo ame'ẽ ta ke a'eta. Pehẽ aja ame'ẽ ta ke amõ ta mupyrara tipe tí. Anĩ. Hury katuha namõ ame'ẽ ta jurujar katu ehe tí.

⁸ Yman Masendo wyy rupi Tupã je'ẽha ke pepandu pandu peho. Ngere wyy rupi pepandu pandu peho tí. Jesu rehe har pepandu pandu peho. Pesarahã! Pehẽ rehe har aja tí. Amõ amõ wyy pe har ta pehẽ rehe har ukwa tí. Tupã rehe pejuruurjar katu ame'ẽ ke amõ ta ukwa. A'erehe amõ wyy rupi ame'ẽ pejuruurjar katuha rehe har marã ka ym japanduha tí. (Upa pehẽ rehe har ukwa katu.)

⁹ Amõ we tí. Pehẽ namõ jaxo rahã, myja pehẽ rok pe jande ke pemuxe katu, ame'ẽ rehe har a'eta pandu pandu. Amõ wyy pe har ta pandu pandu. A'erehe ukwa katu tí. Yman ma'e'ã riki tupã aja pehẽ pekwa pehẽ jupe naĩ tí. Myja ame'ẽ ngi Tupã te koty pehẽ py'a pemuruwak pemondo. Apo Tupã te rehe pehẽ py'a pemoi katu. Ame'ẽ rehe har a'eta pandu pandu katu tí. A'erehe ukwa katu tí. Tupã riki ixuwe katu te hũ ame'ẽ ke a'e.

¹⁰ Pe, ywa ngi Ta'yr rehe peharõ pexo. Jesu ke a'e. Manõha ngi a'e ke Tupã mukwera katu muhem. Yman rahã Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ẽ ngi jande ke Ta'yr muhem.

2

Tesaron ok ta pe Tupã je'ẽha ke Páu pandu pandu

¹ Jande mu ta! Pehẽ namõ jaxo rahã, Jesu rehe heta ngã jurujar katu. Ame'ẽ ke pekwa katu.

² Pe, pehẽ rehe jahyk ym rahã we, Siri ok ta pe jande ke amõ ta mahy. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mahy. Myrandu katu ke japandu, (ame'ẽ ke ame'ẽ ta putar ym.) A'erehe jande ke ame'ẽ ta mahy. Jaxer ai ame'ẽ ke jande pe ame'ẽ ta ma'e tí. Ame'ẽ ke pekwa katu. Pe, jande py'a ke Tupã mãtã.

A'erehe myrandu katu ke pehē pe japandu pandu katu we rī. Jande pe Tupā muwyr, ame'ē ke japandu. Amō ta putar ym tipe. Anī. Japandu pandu we rī.

³ “Mā peja pejurujar katu ehe” aja japandu pehē pe. Jete har te ke japandu pehē pe. Pehē ke jamujaxer tar katu, a'erehe pehē pe myrandu katu ke japandu my? Anī. Aja ym. Pehē ke jamuka'u te'e ym te tī.

⁴ Jete! Jande rehe Tupā usak katu. Jande pe myrandu katu ke a'e muwyr tī. A'erehe a'e putar aja japandu pandu. Aja te'eha japandu pandu. Sawa'e ta putar aja japandu tar ym. Tupā putar aja jō japandu. Myja me'ē japandu my, ame'ē ke a'e manga. Ukwa tar katu. Pe, ukwa rahā: “Pehē katu” aja a'e ukwa katu.

⁵ Kuja pekwa katu. Pehē rehe jahyk rahā, katu japandu my? Aja pehēma'e ke japyhyk my? Anī. Aja ym. Tamatarer japutar, a'erehe pehē pe japandu my? Anī. Aja ym tī. Ame'ē ke Tupā ukwa katu tī.

⁶ “Páu ta katu” aja pepandu ame'ē ke japutar, a'erehe myrandu katu ke pehē pe japandu my? Anī. Aja ym. Ame'ē jande rehe har katu pepandu ame'ē ke japutar ym. Amō ta pandu ame'ē ke japutar ym tī.

⁷ Jande ke Kirisutu mondo, a'erehe jande je'ēha rupi pehē pe japandu ta tipe. “Japutar ame'ē ke pemuwyr” aja japandu ta tipe. Anī. Aja japandu ym te. (Pehē ngi japyhyk ym te ma'e ke.) Pehē namō jaxo rahā, pehē pe jande rury katuha namō japandu pandu. Ta'yn ta pe hury katuha namō imāi pandu pandu. Aja pehē pe japandu pandu tī.

⁸ Pehē rehe japy'a katu, a'erehe myrandu katu ke pehē pe japandu rahā, katu tiki. Tupā muwyr, ame'ē ke japandu. Jete! Jande ke amō ta jukwa ta tipe rahā, myrandu katu ke pehē pe japandu we ta rī. Jete! Pehē riki japy'a katu ame'ē ta ke pehē.

⁹ Jete! Kuja pekwa katu. Myrandu katu ke pehē pe japandu rahā, pehēma'e ke japyhyk ym. Tupā muwyr, ame'ē ke japandu. Jande japaraky hū. Pytun rahā, japaraky. Wera rahā aja tī. Japaraky tī. Aja tamatarer ke japyhyk. Ame'ē pe jandema'e ke jajo'ok jo'ok.

Jande jaxoha ke pekwa katu

¹⁰ Pehē riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke. Kuja jande rehe har pekwa katu. Tupā ukwa katu tī. Kuja. Pehē namō jaxo rahā, Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e. Katu ame'ē ke jama'ema'e tī. “Páu ta jaxer ai” aja jande rehe har pepandu ym tī.

¹¹ Ta'yr ta rehe ipāi usak katu, aja pehē rehe jasad katu tī. Ame'ē ke pekwa katu tī.

¹² Kuja. Pehē ke jande jamuhury katu. A'erehe Jesu rehe pehē py'a pemoi moī katu rī. Pehē py'a ke jamātā tī. Tupā riki kuja

mujekwa. Yman rahā inamō pexo ta kī. “Ko ihē axo ame'ē pe pejur. Ihē katuha ke pesak ta pejur” aja mujekwa. A'erehe Tupā putar, aja mā peja pexo katu rī. Aja pehē pe japandu pandu katu jaxo rī.

Tupā je'ēha rehe pejurujar katu ame'ē ke amō ta putar ym

¹³ Kuja tī. Jande pe Tupā muwyr, ame'ē myrandu ke pehē pe japandu rahā, pehendu katu ehe. A'erehe pehē rehe har Tupā namō japandu pandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja japandu ipe. Aja te'eha japandu ipe. Myrandu katu rehe pejurujar katu. Jete riki! Tupā muwyr, aja pekwa katu. Sawa'e muwyr ym, aja pekwa katu tī. Ame'ē myrandu katu rehe pehendu katu. A'erehe Tupā rehe pejurujar katu te we rī. Jesu rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē.

¹⁴ Jundēi ywy pe Jesu Kirisutu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ke jundēu awa ta mahy. Ame'ē ta aja pehē ke tī. Pehē ke pehē rekoha pe har ta mahy tī.

¹⁵ Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jundēu awa ta jukwa jukwa. Jesu ke ame'ē ta jukwa tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Apo jande ke ame'ē ta mupyrara tī. Tupā ke ame'ē ta muhury ym. Jesu rehe ngā jurujar katu, ame'ē ke a'eta putar ym tī. A'erehe upa sawa'e ta ruwajan ta riki ame'ē ta.

¹⁶ Jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke japandu. Ame'ē ta jurujar katu ehe, a'erehe ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta. Pe, ame'ē myrandu katu japandu ame'ē ke jundēu awa ta mukanim ta tipe. Mukanīha ke manga tipe. Upa ame'ē riki a'eta ka'u te'eha ma'ema'eha ke. Jaxer ai ma'eha ke. Aja te'eha a'eta. Ame'ē ta ke Tupā putar ym apo. A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta apo.

Tesaron ok ta pe har ta rehe ihē asak tar katu tī

¹⁷ Jande mu ta! Pehē ngi jaho. Pe, pehē rehe har jakwa jakwa jaxo. Heta ym jaker rahā, pehē koty jajywyr tar katu tī.

¹⁸ Pehē koty jaho ta tipe. Jahoha ke jamanga tipe jaxo. Pehē koty jajywyr tar katu. Ihē Páu. Pehē koty ihē aho tar katu. Ihē amanga hū tipe axo. Anī. Jande ke Satana mupyta riki. (A'erehe arahā pehē koty ihē ajywyr ym we aho.)

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e jywyr rahā, huwa koty jaxo ta. Arahā pexo ta a'ep tī. Ame'ē angaha ke rehe jaharō katu jaxo. A'ep pexo ta, a'erehe jande ke pemuhury katu ta tī. Myrandu katu japandu pehē pe rahā, ame'ē ke rehe pejurujar katu. A'erehe a'ep pexo ta. A'erehe: “Parakyha ke Kirisutu muwyr, ame'ē ke jama'ema'e katu” aja japandu ta, ame'ēja saka.

²⁰ Jete riki. A'ep pexo ta tī. A'erehe: “Parakyha ke Kirisutu muwyr, ame'ē ke

jama'ema'e katu" aja japandu ta, ame'ēja saka. Jande ke pemuhury katu ta tī.

3

Pehē rehe ihē ajumupyai a'erehe Timo ke ihē amondo

¹ Pehē rehe ajumupyaiha ke marā ka ym amō ta muputu'uha. A'erehe: "Ate ok ta pe jande jō japyta" aja japandu.

² Pe, pehē koty Timo ke jamondo. (Pe, a'e jywyr uwyr rahā, pehē rehe har mujekwa ta jande pe. A'erehe ajumupyaiha ke muputu'u ta.) A'e riki jande mu aja. Tupāma'e miasu ke a'e tī. Jande aja myrandu katu ke a'e pandu pandu tī. Kirisutu rehe har a'e pandu pandu. Pehē koty jamondo. Pehē py'a ke a'e mātā we oho rī. Aja Tupā rehe har pehē pe a'e mujekwa katu te we rī. Pehē ke a'e mu'e katu tī. Aja rahā Tupā rehe pejurujar katu te we rī.

³ Aja rahā, jurujar katuha ke pehē ngi har amō ta hijar ym ta. Pehē ke amō ta mupyrara hū tipe. Anī. Pejuruujar katuha ke pehijar ym. Jande ke amō ta mupyrara hū ame'ē ke Tupā putar katu, aja pekwa katu.

⁴ Jande ke amō ta mupyrara ta, aja pehē pe japandu katu. Pehē namō jaxo rahā, pehē pe japandu katu. Pehē ke amō ta mupyrara ym rahā we aja jamujekwa katu pehē pe. A'erehe pekwa katu. A'erehe pejumupyai ym ta. Jamujekwa aja pyraraha jande rehe uhyk apo 'y. Ame'ē ke pekwa katu.

⁵ A'erehe pehē koty Timo ke ihē amondo. Pehē rehe ihē ajumupyai hū, a'erehe a'e ke ihē amondo. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu my? Ame'ē ke a'e ukwa ta oho. Pehē ke Satana muka'u te'e my? (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ta my? Ame'ē ke pehijar rahā, myrandu katu japandu, ame'ē ke upa a'e mukanim ta. (A'erehe pehē rehe ajumupyai.)

Timo jywyr uwyr rahā pehē rehe har upa a'e mujekwa jande pe

⁶ Apo pehē ngi Timo jywyr uwyr. Jande rehe a'e uhyk uwyr. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe, Kirisutu rehe. Ame'ē myrandu katu ke jande pe Timo muwyr. Pehē namō ixo ame'ē ta rehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Ame'ē ke a'e pandu jande pe tī. Jande rehe har aja te'eha katu pekwa pekwa pexo. Aja jande pe Timo pandu tī. Pehē rehe jande jasad tar katu. Aja jande rehe pesak tar katu tī. Ame'ē ke jande pe a'e pandu tī. (A'erehe upa katu te jajumupyaiha ke a'e muputu'u katu riki.)

⁷ Jande mu ta! Upa pehē rehe har Timo pandu, a'erehe pehē rehe jande rury katu. Jande ke amō ta mupyrara. Māte te'e jaxoha tī. Anī. Pehē rehe jande rury katu rī. Jesu

rehe tapijar te'e we pejurujar katu. A'erehe jande ke pemuhury katu.

⁸ Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu. A'erehe jande rury katu te apo tī.

⁹ Apo pehē rehe har Tupā namō japandu rahā: "Nejō riki katu te me'ē ke" aja japandu ipe. Pehē rehe har jakwa jakwa jaxo rahā, jande rury katuha ke japandu pandu ipe. Jande ke pemuhury, ame'ē ke japandu ipe tī.

¹⁰ Pytun rahā, Tupā namō japandu pandu. Wera rahā, aja tī. Japandu pandu inamō tī. Kuja:

—Tesaron ok ta pe har ta rehe jasad tar katu. Mā peja jande ke a'eta koty emondo. Nde rehe har a'eta pe jamu'e tar katu te we rī — aja japandu pandu hū ipe.

¹¹ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Kuja japandu pandu inamō tī:

—Mā peja Tesaron ok ta pe har ta koty jande ke emondo.

¹² Ame'ē ta ipy'a katu a'eta juehe ixo. Amō ta rehe a'eta ipy'a katu hū tī. Mā peja a'eta py'a ke emuhury katu. Aja rahā, i'ar koty te we a'eta ipy'a katu te ha. Ame'ē ta rehe jande japy'a katu te hū. Mā peja jande aja ame'ē ta ipy'a katu te we hū a'eta juehe ixo tī — aja japandu.

¹³ Aja rahā, pehē py'a ke a'e mātā ta. Aja rahā, Tupā ruwa koty pexo rahā, pehēma'e riki nixói te ta. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te ta pehē pe. Pehē riki katu te ame'ē ta ke pehē tī. Tupā riki jande pái keruhū. Jesu jywyr rahā, upa inamō ixo ame'ē ta jywyr ta tī. Arahā Tupā ruwa koty pexo ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

4

Ymanihar pexo ai te'e aja ym pexo apo

¹⁻² Jande mu ta! Pehendu katurahā! Myja katu pexo rahā, pehē rehe Tupā hury katu ta my? Ame'ē rehe har pehē pe jamujekwa. Apo aja katu pexo rī. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Apo a'e je'ēha rupi pehē pe japandu katu te. Mā peja katu pexo rī. A'e je'ēha rupi pehē ke jamu'e. Ame'ē ke pekwa katu.

³ Tupā putar katu ame'ē ke kuja pehē pe katu. Pehē riki katu te ame'ē ke, aja a'e putar. Amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

⁴ Sawā'e ta! Petēihar pame katu te ekwa katu. Katu te aja me'ē nde rakehar epyhyk.

⁵ Kūjā rehe nde erepy'a katu, a'erehe a'e ke nde erepyhyk. Epandu katuha rupi epyhyk. Kūjā namō jumusarái ha jō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta putar. A'erehe kūjā ke a'eta pyhyk. A'eta aja ym pehē tī.

⁶ Aja jumusarái ha namō kūjā ke pepyhyk rahā, Jesu kotyhar ta ke pemuparahy ta.

Ame'ë ta pe katu ym ame'ë ke ema'ema'e ym tî. Aja ma'ema'e ame'ë ke Tupã mahy ta. Aja amukwehe te we pehë pe japandu katu. Pehë pe jaje'ë hû tî.

⁷Tupã mujekwa:

—Mã peja katu te ame'ë ke pema'ema'e. Amõ küjã rehe peka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe peka'u te'e ym tî — aja a'e pandu.

⁸Ihë apandu ame'ë ke rehe pehendu ym rahã, Tupã rehe pehendu ym tî. Ame'ë je'ëha riki sawa'e je'ëha aja ym. Tupã je'ëha ke. A'e riki I'ã ke pehë py'a rehe muwyr.

Pehë mu ta rehe pepy'a katu te we rî

⁹Jesu kotyhar ta rehe pepy'a katu. Ame'ë rehe har pehë pe jamupinim ym ta me'ë te'e. Anî. Aja pepy'a katu pehë juehe pexo. Ame'ë ke pehë pe Tupã riki mu'e tî. Kuja: "Pepy'a katu pehë juehe pexo ta me'ë te'e" aja riki.

¹⁰Aja Jesu kotyhar ta rehe pepy'a katu pexo riki. Masendo ywy pe ixo ame'ë ta rehe pepy'a katu. Jande mu ta! Pehë pe japandu katu te we rî. Amõ we ma'e ke pema'ema'e katu te we rî.

¹¹Mã peja pehë rury katu pehë juehe pexo. Aja pexo katu. Amõ ta ixoha rehe har peje'ë ym. Pemujaxer ym. Pehë pex-oha rehe jô pekwa pekwa katu pexo. Pehë peparakya namõ pehëma'e ke pejo'okjo'ok katu. Aja amukwehe pehë pe japandu katu.

¹²Aja rahã: "Peme'ë ta katu" aja pehë rehe har amõ ta ukwa ta ixo. Jesu rehe jurujar ym ame'ë ta ukwa ta ixo. Aja peparaky rahã, ma'e ke peputar ame'ë ke amõ ta pe pepandu ym ta. "Jande pe pemuwyr!" aja pepandu ym ta. Pehëma'e ke pehë jeje te'e ta pejo'ok katu ta.

Yman rahã Jesu kotyhar ta ke Tupã mukwera katu ta muhem

¹³Jande mu ta! Pehendu katurahã! Jesu kotyhar ta manõ. Ame'ë rehe har japandu ta pehë pe apo 'y. Ame'ë rehe har jetehar te ke pekwa katu ame'ë ke japutar. Aja rahã, pepyai ym ta. Jesu rehe jurujar ym ame'ë ta manõ. Ianam ta pyai te hû. Manõ ame'ë ke Jesu namõ ixo ym te ta. A'erehe ianam ta pyai te hû. Ame'ë ta aja ym pehë tî.

¹⁴Jesu manõ. Pe, manõha ngi kwera katu uhem tî. Ame'ë ke rehe jajurujar katu. A'erehe manõ ame'ë ta ke Jesu namõ Tupã muwyr ta kÿ. Jesu kotyhar ta manõ. Ame'ë ta ke Tupã muwyr ta kÿ. Ame'ë ke rehe jajurujar katu tî.

¹⁵Jesu mu'e ame'ë ke pehë pe japandu. Kuja. A'e jwywr ta kÿ. Arahã jande jaxuwe katu ame'ë ke hundutar koty jaho ym ta. Manõ ame'ë ta hundutar koty jaho ym ta.

¹⁶Tupã je'ëha rahoha keruhû pandu ta kÿ. Pukái ta kÿ. Tupãma'e jumi'a tyapu ta. Pe, ywa ngi Jesu wyjy ta uwyr. Ixotyhar ta

manõ. Ame'ë ta ke Tupã mukwera katu py ta muhem.

¹⁷A'engi jande jaxuwe katu ame'ë ta ke a'e mujy'ar ta kÿ. Mukwera ame'ë ta namõ jande ke a'e mujy'ar ta kÿ. Pe, ywa wyr koty Jesu rehe jande johu jahyk ta kÿ. Pe, Tupã koty Jesu namõ aja te'e ta jaxo.

¹⁸A'erehe: "Ixotyhar ta kwera katu ta uhem" ame'ë je'ëha namõ Jesu kotyhar ta ke pemuhury katu. Pehë rury katu pehë juehe pexo tî.

5

Jesu jwywriha rehe peharõ katu pexo

¹⁻²Jande mu ta! Pehendu katurahã! Jesu jwywr ta kÿ. Ma'e 'ar rahã, uhyk ta my? Myja me'ë jahy rahã, uhyk ta my? Jande jakwa ym. A'erehe ame'ë rehe har pehë pe jamupinim ym ta. Kuja pekwa katu. Pytun rahã, amõ ukwa ym ha rupi ma'e mukanîha uwyr. Aja amõ ta harõ ym ha rupi Jesu jwywr ta. Ame'ë ke pekwa katu.

³Kuja amõ ta pandu ta:

—Katu apo. Jajumai ym ha namõ jaxo apo. Mã peja japutu'u katu jaxo — aja pandu ta jupe naî.

Aja rahã, pahar ame'ë ta rehe ahyha keruhû uhyk ta. Uhem ym ta oho ingi. Imembyr u'ar tate rahã, ta'yn ahy ipe. Ahyha ngi uhem ym ta. Aja ahyha keruhû ngi Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta uhem ym te ta oho tî.

⁴Pytuniha aja ame'ë pe amõ ta ixo. Aja ym pehë. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ixo rahã, Tupã rehe har ukwa ym. Aja ym pehë tî. Amõ ukwa ym ha rupi ma'e mukanîha uhyk ta uwyr. Ukwa ym awa. Aja peharõ ym pexo rahã, katu ym ta. A'erehe Jesu jwywriha angaha ke rehe peharõ katu pexo.

⁵Pehë johu riki weraha kotyhar ta aja pexo. Aja rahã, Tupã rehe har pekwa katu. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ta ixo. Aja ym jande tî. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ixo rahã, Tupã rehe har ukwa ym. Aja ym jande tî.

⁶Amõ ta ukwer aja ixo. Aja rahã, Jesu jwywriha rehe harõ ym ixo. Mã peja ame'ë ta aja ym jaxo tî. Jaker ym jaxo. Kawî ngi jaka'u ym jaxo tî. Aja rahã jaharõ katu jaxo ehe, Jesu rehe.

⁷Pytun rahã amõ ukwer katu. Pytun rahã kawî ngi amõ ka'u. Aja rahã, harõ ym ixo ehe.

⁸Pe, jande riki weraha kotyhar ta aja jande. Aja rahã, Tupã rehe har jakwa katu. Kawî ngi jaka'u ym, aja rahã, katu tiki. Aja rahã, jaharõ katu jaxo ehe.

Ita kamixa ke sonda ta ipixi'a rehe munde. Aja rahã, amõma'e ru'y asa ym ta a'eta rehe. Jukwa ym ta. Aja jande tî. Jesu rehe tapijar te'e we jajurujar katu rahã, ita

kamixa jande pixi'a rehe jamunde, ame'ēja saka. Aja rahā, pahar ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta. Tupā rehe jande japy'a katu rahā, aja tī. Ita kamixa jande pixi'a rehe jamunde, ame'ēja saka. Pahar ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta tī. Iākā rehe itasape ke sonda ta moī tī. A'eta aja pemoī tī. Aja rahā, pahar amō tama'e ru'y asa ym ta a'eta rehe. Jukwa ym ta. Aja jande tī. Jande ruhāha angaha ke rehe jaharō katu jaxo rahā, itasape ke jande ākā rehe jamoī, ame'ēja saka. Aja rahā, pahar jajurujar katuha ke jahijar ym ta.

⁹ Tupāma'e parahya keruhū japyhyk ame'ē ke a'e putar ym. A'erehe jande rehe a'e usak katu. Pe, Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu. A'erehe jande ke a'e muhā katu ame'ē ke a'e putar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

¹⁰ A'e manō. A'erehe inamō jaxo ta. A'e jywyr ta kŷ. Arahā jande jaxuwe katu jaxo my? Upa jamanō nahā my? Ukwā ym awa. (Kuja jō jakwa katu.) Inamō jaxo ta kŷ.

¹¹ A'erehe mā peja pemuhury katu pehē juehe pexo. Mā peja pehē py'a ke pemātā katu te we pehē juehe pexo tī. Aja Tupā rehe har pemujekwa katu te we pehē jupe pexo tī. Aja pema'ema'e pexo pehē jupe apo.

Tupā je'ēha pandu ame'ē ta rehe pehaihu katu

¹² Jande mu ta! Pehendu katurahā! Pehē pe japandu katu. Pehē namō Tupā je'ēha pandu pandu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta rehe pehaihu katu. (Ma'e ke ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu.) Pehēma'e kapitā ta ke a'eta. Pehē ke a'eta mu'e katu. Ame'ē ta rehe Tupā usak katu tī.

¹³ Tupā je'ēha ke ame'ē ta pandu pandu ixo. A'erehe ame'ē ta rehe har katu pekwa katu. Ame'ē ta rehe pehē pepy'a katu tī. Mā peja pehē rury katu pehē juehe.

Katu ame'ē ke Pāu mujekwa

¹⁴ Jande mu ta! Pehē pe japandu katu. Kuja. Tupā rehe jurujar katu we mi ame'ē ta ke pemu'e katu. Jyty'ym ame'ē ta pe pepandu katu. "Mā peja peparaky katu peho" aja. Aja rahā, paraky katu ta. Jumupyai te'e ixo ame'ē ta ke pemuhury katu. Pahar ym upa ngā pe peje'ē je'ē. Pemu'e katu te we rī.

¹⁵ Katu ym ma'ema'e ame'ē pe juja katu te amō mujywyr ipe. Ame'ē ta aja ym pehē tī. Anī. Katu ame'ē ke pema'ema'e katu pehē jupe. Aja te'eha pehē. Jete. Upa amō ta rehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu.

¹⁶ Aja te'eha pehē rury katu pexo.

¹⁷ Aja te'eha Tupā namō pepandu pandu katu pexo.

¹⁸ Upa ma'e ke pehē rehe uhyk rahā, pehē rury katu te we rī. Ma'e katu ame'ē ke pehē rehe uhyk ta my? Ma'e katu ym ame'ē ke

uhyk ta my? Pehē rury katu te we pexo rī. Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe upa ma'e uhyk rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe pepandu. Aja me'ē Tupā putar katu pehē pe.

¹⁹ Ma'e ke amō pe Tupā'a mujekwa rahā, pehendu katu ehe:

²⁰⁻²¹ "Tupā je'ēha rupi ma'e ke pehē pe ihē apandu" aja amō pandu rahā, ame'ē panduha ke pemanga manga katu py pexo. Kuja. Jetehar ame'ē pandu nahā my? Te'e pandu nahā my? Aja pemanga manga katu py pexo. Pe, je'ēha katu ame'ē ke rehe jō pehendu katu.

²² Upa ma'e jaxer ame'ē ke pema'ema'e ym.

²³ Jande py'a ke Tupā muhury katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Kuja pehē rehe har Tupā namō japandu pandu: "Mā peja Tesaron ok ta pe har ta ke nema'e te aja emu'am. Aja rahā, ma'e jaxer ame'ē ke nixóí te ta a'eta pe. Aja rahā, a'eta py'a rehe ma'e jaxer ame'ē ke a'eta ukwa ukwa ym ta ixo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta tī. Jesu Kirisutu jywyr rahā, mā peja aja me'ē a'eta ixo ta tī. Mā peja ma'e ka'u te'eha ma'eha nixóí te ta a'eta pe" aja Tupā namō japandu.

²⁴ "Tesaron ok ta pe har ta ihēma'e ta ke" aja Tupā pandu katu. A'erehe pehē riki katu te aja me'ē a'e mu'am ta tī. A'e pandu katu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu tī.

²⁵ Jande mu ta! Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu.

²⁶ Pehē koty Jesu kotyhar ta ixo. Upa ame'ē ta rehe pejuman juman katu pehē juehe. (Aja pepy'a katu pehē juehe pexo, aja pemujekwa.)

²⁷ Tupā je'ēha rupi pehē pe ihē apandu. Kuja. Mā peja kome'ē paper pinim ke upa Jesu kotyhar ta pe pemujesak katu. (Aja rahā, upa ukwa katu ta.)

²⁸ Mā peja pehē rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū. A'e riki jandema'e sawa'e te.

Upa.

Tesaron ok ta pe har ta pe Páu mupinim tĩ Mokõihar ke

Jesu kotyhar ta Tesaron ok ta pe ixo. Ame'ẽ ta rehe har Páu pe amõ pandu oho. Pe, ame'ẽ ta rehe har ukwa rahã, amõ paper ke Páu mupinim. Ame'ẽ ke Tesaron ok ta pe mondo, Jesu kotyhar ta pe. Páu pe amõ pandu:

—Jesu kotyhar ta ke amõ ta mu'e naĩ. Ngã ke Tupã mukwera katu ta muhem. Ame'ẽ angaha ke asa oho apo 'y. A'erehe apo mukwera ym te ta tĩ — aja amõ mu'e naĩ.

A'erehe Jesu kotyhar ta pyai te hũ ixo. Anĩ. Ngã ke Tupã mukwera ym we rĩ. Ame'ẽ rehe har amõ we Páu mujekwa tar katu. A'eta ke Páu muhury tar katu. Amõ we Tupã rehe har a'e mujekwa tar katu tĩ. A'erehe paper pinim ke a'e mondo. Mokõihar ke a'e mondo.

Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Páu pandu: "Ihẽ mu ta" aja.

Tesaron ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta pe Páu mupinim tĩ

¹⁻² Tesaron ok ta pe har ta ke pehẽ. Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Sir ihẽ namõ ixo tĩ. Timo aja tĩ. Ihẽ namõ ixo tĩ.

Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke pehẽ. Pehẽ riki Jesu Kirisutu kotyhar ta ke tĩ. Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehẽ rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Tapijar te'e we Tupã rehe pejurujar katu

A'erehe pehẽ ngi jande ruxĩ ym

³ Jande mu ta! Pehẽ rehe har Tupã namõ japandu pandu rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja japandu pandu ipe. Aja te'eha japandu pandu ipe. Tupã rehe tapijar te'e we pejurujar katu. Jete! I'ar koty te we pejurujar katu rĩ. Amõ ta rehe pepy'a katu te we tĩ.

⁴ A'erehe amõ amõ Jesu kotyhar ta namõ jaxo rahã, pehẽ rehe har japandu pandu ngã pe. "Jesu kotyhar ta Tesaron ok ta pe ixo. Tupã rehe tapijar te'e we jurujar katu. A'erehe ame'ẽ ta ke amõ ta mahy hũ. Mupyrara hũ ngã tĩ. Anĩ. Ipy'ahu te'e ame'ẽ ta hendu" aja pehẽ rehe har japandu ngã pe. A'erehe pehẽ ngi jande ruxĩ ym.

⁵ Tupã kotyhar ta ke pehẽ. A'erehe pehẽ ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara hũ tipe. Anĩ. Pehẽ py'ahu te'e pehendu. Ame'ẽ ke jakwa rahã, kuja jakwa katu tĩ. "Pehẽ katu" aja Tupã pandu ta. Pe, henda

pe pehẽ ke a'e muhyk ta raho. Inamõ pexo katu ta kũ. Aja jakwa katu.

⁶ (A'erehe kuja ihẽ apandu.) Katu ame'ẽ ke jõ Tupã ma'ema'e katu. (A'erehe juja katu te a'e mujywr ngã pe.) A'erehe pehẽ ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara hũ. Ame'ẽ ta ke a'e riki mupyrara hũ ta tĩ.

⁷ Pehẽ pepyrara hũ pexo. Pe, pehẽ ke a'e muhem ta ingi. Jande aja tĩ. A'e muhem ta ingi tĩ. Ywa ngi Jesu, jandema'e sawa'e te jywyr rahã, jande johu a'e muhem ta ingi.

Tupã je'ẽha rahoha ta namõ Jesu jywyr ta. A'eta riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ta ke a'eta.

⁸ Tata keruhũ weraha jme'ẽ namõ a'e jywyr ta uwyr. Pe, Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ke a'e mahy hũ ta. Mupyrara hũ ta. Myrandu katu amõ ta pandu rahã, Jesu rehe har pandu. Ame'ẽ rehe hendu ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara hũ ta tĩ.

⁹ Mupyraraha renda pe ame'ẽ ta ke a'e mahy ta. Aja te'e ta ame'ẽ ta ixo a'ep. Jandema'e sawa'e te namõ ixo ym te ta. Ima'e pyrãtã katu te ha ke ame'ẽ ta usak ym te ta tĩ. Jesu jywyr rahã, aja ta.

¹⁰ A'e riki jywyr rahã, upa ixotyhar ta pandu ta. "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja pandu ta. Aja upa katu te jurujar katu ehe ame'ẽ ta pandu ta tĩ. Aja pandu ame'ẽ ta namõ pexo ta tĩ. Myrandu ke pehẽ pe japandu. Ame'ẽ ke rehe pejurujar katu, a'erehe a'eta namõ pexo ta tĩ.

¹¹ A'erehe pehẽ rehe har Tupã namõ japandu pandu. Aja te'eha japandu. Pehẽ ke Tupã muhã katu, a'erehe mã peja pexoha katu, aja pemujekwa. Aja japandu ipe. Mã peja ima'e pyrãtãha ke muwyr pehẽ pe. Aja rahã, a'e putar aja katu ame'ẽ ke pema'ema'e katu ta. Tupã rehe pejurujar katu, a'erehe katu ame'ẽ ke pema'ema'e katu.

¹² Aja rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Jesu rehe har pepandu ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, pehẽ rehe har a'e pandu ta tĩ. "Pehẽ riki katu ame'ẽ ta ke" aja a'e pandu ta tĩ. Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ, a'erehe aja me'ẽ a'e pandu ta. Pehẽ rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ, a'erehe aja me'ẽ a'e pandu ta tĩ. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

2

Sawa'e katu ym te ame'ẽ rehe har

¹ Jande mu ta! Pehendu katurahã! Jesu Kirisutu jwyrriha rehe har pehẽ pe ihẽ apandu ta apo 'y. A'e riki jandema'e sawa'e te. Jande ke a'e mujy'ar ta ixoty. Ame'ẽ rehe har ihẽ apandu ta tĩ.

²⁻³ "Jesu jwyrriha upa asa oho apo 'y" aja pehẽ pe amõ ta pandu naĩ. Aja me'ẽ Tupã je'ẽha rupi pandu naĩ. Aja me'ẽ Tupã je'ẽha mu'eha pandu naĩ. Aja me'ẽ paper rehe jande jamupinim, aja amõ ta pandu naĩ.

Mā pahar aja me'ē ke rehe peka'u te'e ym. Pejumpyai ym ehe ti.

Pehendu katurahā! Kuja ym rahā we, Jesu jwyriha uhyk ym ta rī. Kuja. Tupā rehe jurujar katuha ke amō amō ta hijar hū ta. Sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta tī. A'e riki mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e.

⁴ (Upa ngā ipy'a moī moī ehe ame'ē ke a'e putar.) A'erehe upa katu te Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu. Ame'ē ke a'e putar ym. Upa katu te ma'e'ā riki tupā aja amō ta ukwaha jupe, ame'ē ke a'e putar ym tī. (A'e ke rehe jō ngā ipy'a moī moī, ame'ē ke a'e putar katu. Sawa'e katu ym te ame'ē ke putar katu.) "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja ngā panduha ke juehe har har sawa'e katu ym te ame'ē ke putar katu. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e wapyk ta oho tī. "Ihē riki tupā" aja sawa'e katu ym te ame'ē ke pandu ta naī tī. (A'e uhyk ym we rī. A'erehe Jesu jwyryr ym we rī, aja jakwa katu.)

⁵ Pehē namō ihē axo rahā, upa katu te pehē pe ihē apandu. Jesu jwyriha rehe har ihē apandu. Ame'ē rehe har pekwa pekwa katu pexo.

⁶ Pe, sawa'e katu ym te ame'ē uhykiha ke ma'e ke mupya we rī. Ame'ē rehe har pekwa katu. Ima'e angaha ke rehe uhyk rahā, sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta.

⁷ Amō ukwa ym ha rupi ma'e katu ym te ame'ē ke a'e ma'ema'e we apo ixo rī. Pe, a'e uhyk ym te ta rī. A'e mupytaha ke Tupā mutyryk ym rahā, a'e uhyk ym te ta rī.

⁸ A'e mupytaha ke Tupā mutyryk rahā, pe, sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta. Pe, je'ēha rupi a'e ke Jesu jukwa ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e jwyryr rahā, pyrātāha namō a'e jwyryr ta kī. Ame'ē namō sawa'e katu ym te ame'ē ke a'e jukwa ta. (Ame'ē sawa'e katu ym te ame'ē uwyr ym we rī. A'erehe Jesu jwyryr ym we rī, aja jakwa katu.)

⁹ Satanama'e pyrātāha namō sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta. Marā ka ym ma'e ke amō ma'eha, ame'ē ke pyrātāha namō a'e ma'ema'e hū ta. Ame'ē rehe ngā usak rahā, pandu ta: "Mā! Katu hū" aja pandu ta. Amō amō ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e hū ta. Aja ngā ke a'e muka'u te'e hū ta.

¹⁰ Upa ma'e katu ym ame'ē ke a'e ma'ema'e ta. Pe, mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ta ke a'e muka'u hū ta. Tupā rehe har jete har te amō pandu. Ame'ē ke rehe a'eta ipy'a ym. Putar ym tī, a'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Tupā rehe har jete har te ke amō pandu, ame'ē ke rehe a'eta ipy'a katu rahā, putar katu rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā ta tīpe. Anī. Putar ym.

¹¹ A'erehe te'eha namō ma'e ke ma'ema'e. Ame'ē ke a'eta pe Tupā muwyr. A'erehe te'eha rehe ame'ē ta jurujar katu.

¹² Pe, upa katu te jete har rehe jurujar ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Jete har rehe jurujar ym. Pe, ma'e ka'u te'eha ke putar katu te. Ame'ē ta ke a'e mupyrara hū ta tī.

Pehē ke Tupā muhā katu

¹³ Jande mu ta! Pehē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu. A'erehe pehē rehe har Tupā namō japandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Kome'ē wyw keruhū nixói te rahā, pehē rehe har a'e pandu: "Ame'ē ta ke ihē aputar. Ihēma'e wan ta" aja. A'erehe pehē ke a'e muhā katu. A'erehe l'āma'e pyrātāha namō a'e mu'am: "Ko Tupā kotyhar ta ke" aja. Tupā rehe har jete har japandu. Ame'ē rehe pejurujar katu. A'erehe ixotyhar ta ke pehē, aja a'e mu'am.

¹⁴ Myrandu katu pehē pe japandu. Ame'ē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Tupā namō Jesu Kirisutu ixo. Inamō pexo ta tī. A'e riki jandema'e sawa'e te. A'e katuha namō pexo katu ta.

¹⁵ A'erehe pehē py'a ke pemātā katu. Jete har te ke pehē pe jande jamu'e. Ame'ē ke namō pexo katu rī. Jete har te ke japandu pehē pe. Ame'ē rehe har paper rehe jamupinim tī. Ame'ē ke jamondo pehē pe tī.

¹⁶⁻¹⁷ Jande rehe Tupā ipy'a katu. Jande rehe a'e usak katu tī, a'erehe jande ke a'e muhury katu. Upa ym ame'ē ke. Jesu namō jaxo ta, ame'ē ke jande pe a'e mujekwa tī. Katu ame'ē ke. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Tupā riki jande pāi keruhū. Mā peja pehē py'a ke a'eta mātā katu tī. Aja rahā, upa katu te ma'e katu ame'ē ke jō pepandu ta. Katu ta pexoha tī.

3

Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu

¹ Jande mu ta! Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu apo. Jande pe je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē ke japandu. Mā peja ame'ē rehe har Tupā namō pepandu pandu. "Mā peja pahar ame'ē ke amō ta pandu pandu raho. Mā peja ame'ē ke rehe amō ta jurujar katu" aja pepandu ipe. Aja yman pehē rehe uhyk tī.

² "Sawa'e katu ym ame'ē ta ngi Páu ta ke emuhem" aja Tupā pe pepandu tī. Myrandu katu rehe upa amō ta jurujar ym, a'erehe sawa'e katu ym ame'ē ta ixo.

³ Jete riki. Jandema'e sawa'e te pandu katu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē py'a ke a'e mātā ta. Aja rahā, Satana pehē ke manga rahā, pehē py'a ke jandema'e sawa'e

mātā ta. Aja rahā, pehē py'ahu aja pexo ta. (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī.)

⁴ Jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pehē pexo. A'ehe pehē pe ma'e ke japandu ame'ē ke rehe pehendu katu ta. Aja jakwa katu. Jete. Tapijar te'e we pehendu katu ehe.

⁵ Tupā rehe pepy'a katu. Mā peja pehē py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Aja rahā, amō we Tupā rehe pepy'a katu. Pehē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara rahā, mā peja pehē py'ahu te'e pehendu. Mā peja pehē py'a ke Kirisutu muhury katu tī. Aja rahā, amō we pehē py'ahu te'e pehendu katu ta.

Pehē peparaky katu

⁶ Jande mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi pehē pe japandu katu. Pehē koty Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō amō ta jyty'ym. Paraky ym. Jande jamu'e ame'ē ke rehe a'eta hendu ym tī. Mā peja ame'ē ta namō pexo ym.

⁷ Pehē namō jande jaxo rahā, jande riki jajyty'y ym. Japaraky katu. Jande aja pema'ema'e rahā, katu tiki tī, aja pekwa katu tī.

⁸ Amō tama'e japyhyk rahā, ame'ē ke rehe jamuhepy katu. Jete riki. Japaraky hū. Wera rahā, japaraky hū. Pytun rahā, aja tī. Aja tamatarer japyhyk. Ame'ē pe jandema'e ke jo'ok jo'ok. Aja rahā, pehēma'e ke japyhyk ym. Jamukanim ym.

⁹ Aja jande jaxo. Pehē py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Aja rahā, amō we Tupā rehe pepy'a katu. Pehēma'e ke jande je'ēha rupi japyhyk rahā, katu tiki. Aja ym jande. Jande japaraky hū. Aja rahā, jande aja mā peja peparaky katu tī.

¹⁰ Pehē namō jaxo rahā, kuja pehē pe japandu:

—Amō paraky tar ym rahā, ma'e ke u'u ym ta tī — aja.

¹¹ Aja me'ē japandu katu. Pehē koty jyty'ym ame'ē ta ixo, aja jahendu. Te'e ame'ē ta ixo. Paraky ym. Amō ta ixoha rehe har ame'ē ta je'ē je'ē ixo. Katu ym aja.

¹² Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ame'ē ta pe japandu. Kuja.

—Mā peja peparaky katu — aja jyty'ym ame'ē ta pe japandu.

Aja rahā ame'ē ta paraky katu ta my. Aja tamatarer pyhyk. Pe, ame'ē pe ima'e ke jo'ok jo'ok rahā, katu tiki tī.

¹³ Jande mu ta! Katu ame'ē ke pema'ema'e pexo rī. Mā peja aja me'ē tapijar te'e we pexo.

¹⁴ Ko paper rehe pehē pe pexo katuha rehe har jamupinim jaxo. Ame'ē ke rehe amō amō hendu ym rahā, pexo ym inamō. Aja rahā, a'e ke pemuhuxī ta. Aja rahā, a'e hendu katu ta nahā my.

¹⁵ Mā peja pehē ruwajan aja ym pekwa pekwa ehe har pexo. Jete riki. A'e riki pehē mu aja pepandu ipe. Aja rahā, hendu katu ta.

A'ejōhar je'ēha

¹⁶ Jande py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Upa ma'e jajumupyai ha ngi muhury katu. Mā peja aja te'eha pehē py'a ke a'e muhury katu tī. Upa ma'e ke pehē rehe uhyk rahā, aja tī. Pehē py'a ke muhury katu tī. Mā peja johu pehē namō tapijar te'e we Jesu ixo.

¹⁷ Ihē po pe te'e kome'ē paper ihē amupinim. Katuha ke pehē pe ihē amupinim ā. Ihē Pāu. Aja ihēma'e mangaha ke. Aja ihē amupinim katu.

¹⁸ Mā peja johu pehē rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū. A'e riki jandema'e sawa'e te.

Upa.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo Peteñhar ke

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe Tupã je'ëha ke Timo mu'e mu'e ixo. Jy'ariha renda pe Jesu kotyhar ta jy'ar rahã, myja katu a'eta ixo my. Ame'ë rehe har Timo pe Páu mujekwa tar katu. Jesu kotyhar tama'e kapitã ta ke Timo mu'am rahã, myja me'ë sawa'e katu my? Ame'ë rehe har a'e mujekwa tar katu ipe tí. Timo py'a ke a'e mātã tar katu. Muhury tar katu tí. A'erehe kome'ë paper pinim ke Páu mondo ipe. Peteñhar ke.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ihë amondo axo. Ihë Páu. Jesu mondo ame'ë ke ihë. Tupã je'ëha rupi myrandu katu ihë apandu pandu. Aja Jesu Kirisutu putar tí. A'e jywryiha rehe jaharõ katu jaxo. Tupã jande muhãha a'e.

Ihë aja Tupã rehe nde erejurar katu tí. A'erehe ihë ra'yr te aja nde.

Tupã jande pái keruhũ. Jesu jandema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak tí. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu tí.

Te'e mu'e ame'ë ta rehe ehendu ym

³ Timo! Nde pe ihë apandu kwe. Masendo wpy pe ihë aho tate rahã, kuja nde pe ihë apandu. "Ese ok ta pe epyta rĩ" aja. Apo nde erepyta we rĩ, aja ihë aputar rĩ. Pep amõ ta te'e mu'e ixo. "Mã peja pemu'e ym" aja epandu a'eta pe.

⁴ Kuja epandu tí:

—Ymanihar jundéu ramũi ta ukwaha ke pemu'e ym. Ame'ë ta hamũi ta rer rehe har pemu'e ym tí. Mãte hũ te'e ame'ë ta hamũi ta rer ihĩ. Ame'ë rehe har jundéu awa ta je'ë hãtã tã jõ. Ame'ë ke Tupã putar ame'ë ke mujekwa ym ngã pe. Tupã rehe amõ jurujar katu rahã, Tupã putar ame'ë ke a'e ukwa katu — aja me'ë te'e mu'eha ta pe epandu katu.

⁵ Aja me'ë nde erepandu rahã, upa Jesu kotyhar ta ipy'a katu ta a'eta juehe. A'eta py'a Tupã juhyk, a'erehe ipy'a katu ta a'eta juehe. Katu a'eta ma'ema'e, aja ukwa katuha namõ a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe. Jetehar Tupã rehe a'eta jurujar katu, a'erehe a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe tí.

⁶ Katu ixoha ngĩ amõ ta ipy'a ke muruwak mondo. Katu ym ame'ë pe muruwak mondo. Je'ëha te'e reko. Ame'ë pe muruwak mondo.

⁷ Tupã je'ëha ke a'eta mu'e tar katu. Anĩ. Ame'ë ke a'eta ukwa ym. "Tupã je'ëha rehe har japandu pandu katu te" aja a'eta pandu

naĩ. A'eta atu ukwaha ke pandu pandu tí. Anĩ. Ukwã ai te'e.

⁸ Je'ëha ke Moise pe Tupã muwyr. Katu te ame'ë ke ame'ë. Ame'ë namõ juehe har jumujekwa rahã, katu tiki, aja jakwa.

⁹ Amõ katu ame'ë ke ma'ema'e ame'ë ta pe je'ëha ke amõ mupinim. Anĩ. Aja ym. Aja jakwa katu. Katu ame'ë ke ma'ema'e rahã, je'ëha rehe hendu katu. A'erehe ame'ë ta pe amõ je'ëha ke amõ mupinim ym. Je'ëha rehe hendu ym ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Kapitã keruhũ je'ëha rehe hendu ym ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Tupã nixõi te, aja ukwa ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Tupã rehe jurujar ym ame'ë ta pe mupinim tí. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta pe mupinim tí. Ipái ta ke jukwa ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Imãi ta ke jukwa ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Amõ ta ke jukwa ame'ë ta pe a'e mupinim tí.

¹⁰ Amõ sawa'e ta rehe kũjã ta ka'u te'e ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Amõ kũjã ta rehe sawa'e ta ka'u te'e ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Sawa'e ta pame te'e jumusarái ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Kũjã ta pame te'e jumusarái ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Sawa'e ta pame te'e amõ ta mukanim raho. Aja paraky te'e aja ame'ë ke muruwak. Ame'ë mukanim raho ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Je'ë te'e ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Amõ ta rehe har te'e pandu. Ame'ë ta pe a'e mupinim tí. Upa mu'e katu ame'ë ke rehe hendu ym ame'ë ta pe a'e mupinim tí.

¹¹ Ame'ë mu'e katuha jamujekwa. Myrandu katu ke japandu rahã, ame'ë ke jamujekwa. Myrandu katu ihë pe Tupã muwyr. Ame'ë ke ngã pe ihë apandu pandu. Tupã riki katu te ame'ë ke a'e. A'e pe jõ japandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja.

Ihë rehe Jesu Kirisutu pyrara usak

¹² Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ëha ke amõ ta pe ihë apandu pandu. A'erehe pyrãtãha ke ihë pe a'e muwyr. Aja rahã, a'e je'ëha ke ihë apandu katu. A'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja ihë apandu ipe. A'e pandu ame'ë ke ihë ama'ema'e ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja ihë apandu ipe tí. Pe, a'e pandu: "Myrandu katu epandu eho" aja ihë pe, a'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja ihë apandu ipe tí.

¹³ Yman riki katu ym ihë aje'ë je'ë ehe har. Anĩ. "Myrandu katu ke epandu eho" aja ihë pe a'e pandu. Ihë aparahy ehe tí. Jurujar katu ehe ame'ë ta ke ihë amupyrara hũ tí. Ihë ajurujar ym we ehe rĩ, a'erehe ihë akwa ym ha rupi upa aja me'ë Jesu kotyhar ta ke ihë amupyrara. Ihë akwa ym ha rupi ihë amupyrara, a'erehe ihë rehe a'e pyrara usak.

¹⁴ Jete! I'ar koty te we hū ihē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu te hū. A'erehe ihē ajurujar katu ehe. A'erehe inamō ihē juehe katu ihē axo. A'erehe ihē apy'a katu ehe.

¹⁵ Apo nde pe ihē apandu. Ame'ē ke jete-har te ke. Upa ngā jurujar katu ehe rahā, katu tiki. Kuja. Kome'ē wyw keruhū rehe Jesu Kirisutu uhyk uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'e muhā katu ta uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ngi har ihē riki katu ym te ame'ē ke.

¹⁶ A'erehe ihē rehe Tupā pyrara usak. Katu ym te riki ihē. Ma'e aka'u te'eha ke ihē ma'ema'e. Anī. A'e je'ē ym. Ihē rehe tapijar te'e we a'e pyrara usak. Aja ngā pe Tupā mujekwa rahā, ihē aja upa amō ta rehe a'e pyrara usak ta katu tī. Aja ngā ukwa katu ta. Ihē raikwer rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe a'e pyrara ta usak tī. A'eta ke a'e muhā katu ta tī.

¹⁷ Mā peja Tupā rehe har katu japandu apo. "A'e jō riki katu te ame'ē ke a'e" aja. Mā peja aja te'eha japandu.

A'e riki kapitā keruhū te! Aja te'eha a'e.

Uhā te hū ame'ē ke a'e.

Usak ym te awa ehe.

A'e jō riki Tupā te! A'erehe: "A'e jō riki katu te me'ē ke a'e."

Mā peja aja te'eha japandu. Amen. Ame'ē je'ēha: "A'e tī" aja.

Timo! Tupā je'ēha ke epandu katu

¹⁸ Timo! Ihē ra'yr aja nde. Yman nde rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ke mujekwa. Kuja:

—Nde rehe Tupā usak katu, a'erehe a'e je'ēha ke nde erepandu ta ereho — aja.

Ame'ē panduha rehe ekwa ekwa exo apo. Ame'ē panduha namō nde py'a emātā. Aja rahā, ngā pe Tupā je'ēha ke nde erepandu pandu katu ta tī.

¹⁹ Nde erejurujar katuha ke ehijar ym. Nde py'a ke Tupā juhyk, aja nde erekwaha namō exo katu. Amō ta aja ym ixo tī. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e rī. A'erehe Tupā rehe jurujar katuha ke hijar oho.

²⁰ Imenēu hijar oho a'e tī. Amō Arexan hijar oho tī. Tupā rehe jurujar ym, ame'ē ta koty a'eta ke ihē amondo. Satana riki jurujar ym ame'ē tama'e kapitam. (Ājā ramūi a'e.) Pe, Imenēu ta ke a'e mupyrara ta. Aja rahā Tupā rehe Imenēu ta juru ai ym ta. (Mā peja Imenēu ta aja ym nde tī.)

2

Tupā rehe ipy'a ke moī moī ame'ē rehe har

¹ Pe, ma'e ke nde pe ihē apandu ta. Ko apandu py nde pe. Jesu kotyhar ta pe kuja epandu:

—Upa katu te amō ta rehe har Tupā namō pepandu pandu. "Amō ta rehe pehaihu katu" aja Tupā pe pepandu. Pe, amō ta rehe a'eta haihu katu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu ipe.

² Kapitā keruhū ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Upa katu te kapitā ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Upa katu te je'ēha te reko ame'ē ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Aja rahā, johu jande amō wyw pe har ta namō jajumai ym ha rupi jaxo katu ta. Aja Tupā rehe jande py'a jamōi moī katu ta. Katu jaxoha aja amō ta ukwa ta tī. Aja jaxo ta tī — aja Jesu kotyhar ta pe epandu.

³ Aja me'ē upa amō ta rehe har Tupā namō amō pandu rahā, katu tiki. Aja pexo rahā, ame'ē ke Tupā putar katu. A'e riki jande muhāha.

⁴ Upa katu te awa ta ke a'e muhā tar katu. Je'ēha jete-har te ke upa katu te awa ta ukwa katu te, aja a'e putar katu tī.

⁵ Tupā peteīhar a'e. Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e. A'erehe Tupā parahy ngā rehe. A'erehe ame'ē ke amō mukatu uwyr. Mukatuha peteīhar a'e tī. Jesu Kirisutu a'e. Awa te'e a'e tī. Kirisutu mukatu, a'erehe Tupā namō awa ta juehe katu ixo.

⁶ A'e manō. Aja upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja awa ta ke a'e muhā katu. Aja Tupā mujekwa rahā, upa katu te awa ta ke a'e muhā tar katu, aja a'e mujekwa katu. A'e putar, a'erehe a'e mujekwa katu.

⁷ Upa katu te awa ta ke Tupā muhā tar katu, a'erehe jundēu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ke a'e mondo. Te'e ym ihē. Jete-har te ke ihē apandu. A'e mondo ame'ē ke ihē. Mu'eha ke ihē tī. "Jesu rehe pejurujar katu" aja jundēu awa aja ym ame'ē ta pe ihē apandu. "Je'ēha jete-har te ke rehe pejurujar katu" aja ihē apandu ngā pe tī.

⁸ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Jesu kotyhar ta jy'ar oho rahā, sawa'e ta riki Tupā namō pandu pandu. Aja ihē aputar. Tupā rehe sawa'e ipy'a katu te ame'ē ke ihē aputar. Amō ta rehe parahyha nixōi, aja Tupā namō pandu pandu, aja ihē aputar tī. Je'ē hātā tā amō ta jupe aja ym ha namō Tupā namō pandu pandu, aja ihē aputar tī.

⁹ Sawa'e ta aja kūjā ta tī. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Tupā rehe ipy'a ke kūjā ta moī moī oho rahā, kuja ihē aputar. Ima'e mundeha namō amō ta ke muhuxī ym rahā, katu tiki. Upa ukwa katuha namō ima'e ke munde. Kuja rahā katu ym. I'a ke mukatu jō. Aja: "Mā! Katukwer" aja amō ta pandu. Ame'ē ke kūjā ta putar rahā, katu ym tiki. Ko itatawa ke te'e ma'e ke mujā, ame'ē ke namō wata. Ko mātē hū pu'yr namō wata. Ko ima'e mundeha hepy hū ame'ē namō jō wata tī. Aja: "Mā! Katukwer" aja amō ta pandu. Ame'ē ke kūjā ta

putar rahā, katu ym tiki. Upa aja me'ē rahā, juehe har katuha mujesak tar katu ngā pe. A'erehe katu ym.

¹⁰ Kuja katu. Amō ta rehe katu ame'ē ke kūjā ta ma'ema'e rahā, katu tiki. Aja: “Tupā rehe ihē apy'a katu” aja pandu ixo.

¹¹ Tupā je'ēha ke amō mu'e rahā, pandu ym ha namō kūjā ta jumu'e. Aja rahā, katu tiki. Ixawa'e ta rehe hendu katu rahā, katu tiki tī.

¹² Kūjā ta pe ihē apandu:

—Sawa'e ta pe Tupā je'ēha ke pemu'e ym. Pehendu te'e pehē pexo. Mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym pehē — aja kūjā ta pe ihē apandu.

¹³ Yman Anā ke Tupā mujā py. A'engi Ewa ke a'e mujā tī. (A'erehe mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym kūjā ta ixo.)

¹⁴ Amō we tī. Anā ke Satana muka'u te'e ym. (Ājā ramūi a'e.) Kūjā ke a'e muka'u te'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke kūjā ma'e. (Tupā rehe a'e hendu ym. A'erehe mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym kūjā ta ixo.)

¹⁵ Pe, Tupā pandu: “Kūjā ta imembyr rahā, mā peja ahy ngā pe” aja. (Ame'ē imembyriha riki kūjāma'e ma'ema'eha. Sawa'e ke mu'eha anī.) Pe, kūjā ta ke Tupā muhā katu ta tī. Jesu rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu rahā, a'eta ke Tupā muhā katu ta tī. Tapijar te'e we ipy'a katu ehe rahā, aja tī. Muhā katu ta tī. Tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym. Upa ukwa katuha namō katu ixo rahā, aja tī. Muhā katu ta tī.

3

Jesu kotyhar tama'e kapitā rehe har

¹ Apo ihē apandu ame'ē ke jeterhar te riki. Amō sawa'e Jesu kotyhar tama'e kapitā wan ta rahā, katu tiki. Aja rahā, parakyha katu ame'ē ke a'e putar katu.

² Jesu kotyhar tama'e kapitā a'e. A'erehe nixói ma'e je'ēha ipe aja amō ta ukwa rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ko hakehar petelhar namō jō ixo. Ko kawī ngi ka'u ym ame'ē ke a'e tī. Ko upa ukwa katuha namō ixo ame'ē ke a'e tī. “Sawa'e katu” aja ehe har amō ta ukwa ame'ē ke a'e tī. Jesu kotyhar ta rehe usak ramō te tī. Ame'ē ta ke hok pe mupyta katu rahā, katu tiki tī. Ko Tupā je'ēha ke mu'e katu ame'ē ke rahā, katu tiki tī.

³ Ko kawī ke u'u hū ym ame'ē ke a'e tī. Ko sawa'e parahy war ym ame'ē ke a'e tī. Ko sawa'e hury katu ame'ē ke a'e tī. Ko jumai tar ym ame'ē ke a'e tī. Ko tamatarer rehe jō ipy'a moī moī ym ame'ē ke a'e tī.

⁴ Ko hok wyr pe har ta rehe usak usak katu ame'ē ke a'e tī. Pe, ta'yr ta ke muhendu katu juehe ame'ē ke a'e tī. Tajyr ta ke aja tī. Aja rahā pahar parahy ym ha namō ta'yr ta

hendu katu ehe. Tajyr ta aja tī. Hendu katu ehe tī.

⁵ Myja hok wyr pe har ta rehe usak usak katu my? Ame'ē ke ukwa ym rahā, marā ka ym Jesu kotyhar ta rehe usak katuha. (Usak katu ym ta ngā rehe tī. Aja me'ē sawa'e ke emu'am ym. Jesu kotyhar tama'e kapitā, aja emu'am ym.)

⁶ Kuja katu tiki tī. Ko Jesu rehe jurujar katu ramō te, aja ym ame'ē ke a'e. A'e riki kapitā rahā, katu te ame'ē ke a'e jupe, aja ukwa ta nahā my? Aja rahā, a'e ke Tupā mupyrrara ta. Yman Satana aja, apo a'e ke Tupā mupyrrara ta tī. Yman katu te ame'ē ke a'e aja Satana ukwa jupe rahā, Tupā pandu: “Nde katu ym.” Pe, mupyrrara. (Ājā ramūi a'e.)

⁷ Kuja katu tiki tī. “Sawa'e katu ame'ē ke ko” aja Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ukwa. Aja rahā: “Mā ihē ke amō ta putar ym” aja pyai ym ta a'e. Aja pyai ixo rahā, ame'ē sawa'ema'e parakyha ke Satana mujaxer ta nahā my. Jesu kotyhar ta rehe usak usak ixo, ame'ē riki ame'ē sawa'ema'e parakyha. (A'erehe sawa'e katu ame'ē ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitā aja emu'am.)

Jesu kotyhar ta rehe haihu katu ame'ē ta rehe har

⁸ Jesu kotyhar ta rehe amō ta haihu katu. Ame'ē ta riki sawa'e katu ame'ē ke rahā, katu tiki. Mokōi ukwaha namō ixo ym rahā, katu tiki tī. Kuja katu tiki tī. Ko kawī u'u hū ym ame'ē ke a'e tī. Ko tamatarer rehe jō ipy'a moī moī ym ame'ē ke a'e tī.

⁹ Ko Jesu rehe har jande pe Tupā mujekwa, ame'ē rehe jajurujar katu. Ame'ē rehe tapijar te'e we a'e jurujar katu ame'ē ke a'e tī. Katu ame'ē ke ma'ema'e tī. Aja ukwa katuha namō tapijar te'e we jurujar katu ehe tī.

¹⁰ Ehe har Jesu kotyhar ta ukwa py ta me'ē te'e. “Sawa'e katu ame'ē ke ko” aja ehe har a'eta ukwa katu rahā, Jesu kotyhar ta rehe ame'ē sawa'e haihu katu ta.

¹¹ Pesarahā! Ame'ē ta aja hakehar ta tī. Haihu katu ame'ē ta rakehar ta ke. “Hakehar katu” aja amō ta pandu rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ko ma'e ke amō amō rok pe pandu ym oho ame'ē ke a'e tī. Ko kawī ngi ka'u ym ame'ē ke a'e tī. Ko ma'e mukanīha nixói ipe tī. Aja ame'ē hakehar rahā, katu tiki tī. (Aja me'ē sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar ta rehe haihu katu, aja emu'am.)

¹² Pesarahā! Jesu kotyhar ta rehe amō haihu katu rahā, hakehar petelhar namō jō ixo. Aja rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ta'yr ta ke mu'e katu tī. Aja rahā, a'eta hendu katu ehe tī. Tajyr ta ke aja tī. Mu'e katu tī. Aja rahā, ame'ē ta hendu katu ta ehe tī. Upa hok wyr pe har ta rehe a'e usak usak katu ixo tī.

¹³ Pe, haihu katu ame'ë ta paraky katu rahâ: "A'eta riki katu" aja amô ta pandu ta. Aja rahâ: "Jesu Kirisutu rehe jajuruur katu, a'erehe ixotyhar ta ke jande" aja ame'ë ta ngâ pe pandu katu tî. Kyje ym ha namô ngâ pe pandu katu ta. (Aja me'ë sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar ta rehe haihu katu, aja emu'am.)

Jesu rehe har Tupâ mujekwa katu ngâ pe

¹⁴ Timo! Esarahâ! Ko paper pinim nde pe ihê amondo axo. Pahar nde koty ihê asak ta aho. Aja ihê akwa.

¹⁵ Kowe ihê axo rahâ, ma'e ke kome'ë paper pinim mujekwa ta nde pe. A'erehe nde pe ihê amupinim aî. Kuja nde pe mujekwa ta. Myja Tupâ kotyhar ta ixo katu ta my? (Ame'ë ke amujekwa katu ta nde pe. A'erehe ko amupinim aî.) Tupâ ixuwe katu ixo ame'ë ke a'e. Jurujar katu ehe, ame'ë ta ixotyhar ta ke. A'eta namô Tupâ je'ëha pyta katu. Ame'ë ke a'eta pandu katu tî.

¹⁶ Ame'ë je'ëha rehe jajuruur katu ame'ë ke katu te ame'ë ke. Yman ame'ë ke mujekwa ym rî. Ame'ë ke jande pe Tupâ mujekwa apo 'y. Kuja:

"Awa aja imâi pusu ngi Jesu u'ar. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe, aja Tupâ'â mujekwa ngâ pe. Tupâ je'ëha rahoha ta usak ehe tî. Amô amô ta renda rupi ehe har ngâ pandu pandu oho. Heta kome'ë ywy keruhû pe har ta jurujar katu ehe. Pe, ywa pe a'e ke Tupâ mujywy raho."

4

Mu'eharan ta rehe har ihê amujekwa ta

¹ Kuja Tupâ'â mujekwa katu: —"Ar rehe angaha uhky tate rahâ, Jesu rehe jurujar katuha ke amô amô ta hijar ta oho. Ājâ ta mujekwa ame'ë ke rehe a'eta hendu katu ta. A'eta jumu'e ta oho tî — aja mujekwa.

² Ājâ ta mujekwa ame'ë ke mu'eharan ta mu'e. Te'e pandu ame'ë ta ke a'eta. Te'eha mu'e. Aja ngâ ke a'eta muka'u te'e. Aja rahâ, katu ym, aja a'eta ukwa katu. Anî. Huxî ym. Anî. A'eta mu'e we rî.

³ A'eta pandu naî: —Pejumendar ym. Kûjâ ke pepyhyk ym tî. Amô amô ma'e pehê mi'u ke pe'u ym tî — aja pandu naî.

Anî. Ame'ë mi'u ke awa u'u katu aja Tupâ mujâ jande pe. Jumendar rahâ, katu tî. Aja yman Tupâ mujekwa katu tî.

—Jande pái keruhû! Jande pe jande mi'u nde eremuwyr katu. A'erehe ne jô riki katu te ame'ë ke — aja Tupâ pe Jesu kotyhar ta pandu.

Pe, u'u katu. Jete har te ke ukwa katu tî. A'erehe u'u katu.

⁴ Upa katu te ngâ mi'u awa u'u katu aja Tupâ mujâ katu jande pe. Ame'ë rehe: "Katu tiki" aja Tupâ pe japandu, pe, ja'u katu. Ame'ë rehe: "Ja'u ym" aja mâ peja japandu ym.

Jumendar rahâ, katu tî. Kûjâ ke pyhyk rahâ, katu tî. Aja yman Tupâ mujekwa tî.

⁵ Upa jande mi'u ja'u katu, aja Tupâ je'ëha rehe amô mupinim. Jande ja'u rahâ: "Katu tiki" aja Tupâ pe japandu tî. A'erehe upa jande mi'u ja'u katu aja Tupâ mujâ jande pe. Jajumendar rahâ, katu tiki tî. Kûjâ pyhyk rahâ, katu tiki tî.

Jesuma'e miasu ke

⁶ Ame'ë mu'eharan ta rehe har Jesu kotyhar ta pe nde eremuwyr rahâ, miasu katu nde. Jesu Kirisutuma'e miasu ke nde. Tupâ rehe har amô ta pandu pandu nde pe. Nde erehendu katu ehe. Tapijar te'e we nde erejumu'e erexo. Aja rahâ, nde erekwa katu ta. Jete har te ke nde pe amô ta mu'e mu'e tî. Nde erejuruur katu ehe tî. Ame'ë ke rehe tapijar te'e we nde erejumu'e erexo tî. Upa aja me'ë rahâ, miasu katu riki nde.

⁷ Ymanihar jundéu awa ramûi ta panduha ke emu'e ym. Ame'ë riki Tupâ rehe har mujekwa ym ngâ pe. Jupe te'a je'ë je'ë ixo ame'ë ke ame'ë. Katu ym aja. Nde py'a ke tapijar te'e we emâtâ katu exo rî. Aja rahâ, Tupâ rehe har nde erekwa katu te we rî.

⁸ Awa jumuwewi wewi katu rahâ, pyrâtâ katu jupe. Ame'ë riki katu we. Amô katu te. Kuja. Tupâ rehe har amô ukwa katu te we rahâ, ame'ë riki i'ar koty te we katuha. Aja rahâ, Tupâ usak katu ehe apo. Pe, yman rahâ, inamô a'e ixo ta.

⁹ Ame'ë je'ëha riki jete har te ke. Upa ngâ jurujar katu ehe rahâ, katu tiki.

¹⁰ A'erehe japaraky hû. A'e je'ëha ke ngâ pe japandu pandu hû. Ame'ë riki jandema'e parakyha. Tupâ rehe jajuruur katu, a'erehe je'ëha ke japandu pandu we rî. Tupâ riki ixuwe katu te hû ame'ë ke a'e. Upa ngâ ke a'e muhâ katu. Jete riki. Jurujar katu ehe ame'ë ta ke a'e muhâ katu.

¹¹ Timo! Nde pe ihê apandu ame'ë ke ngâ pe epandu katu. Emu'e katu tî.

¹² Nde riki ta'ynuhu. A'erehe myja katuha namô awa ixo katu my? Ame'ë ke emujekwa katu Jesu kotyhar ta pe. Aja rahâ, nde aja a'eta tî. Nde aja jete har te ke jô a'eta pandu ta tî. Nde aja a'eta katu ixo ta tî. Nde aja amô ta rehe a'eta ipy'a katu ta tî. Nde aja Tupâ rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu ta tî. Nde aja ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ym ta tî. Upa aja rahâ: "Mâ! Ta'ynuhu a'e. A'erehe ukwa ym" aja ym pandu.

¹³ Nde rehe ihê ahyk ym we oho rî. A'erehe Jesu kotyhar ta jy'ar rahâ, Tupâ

je'êha ke epandu pandu ngā pe rī. Emu-jekwa katu ngā pe tī. Emu'e katu ngā pe tī.

¹⁴ Nema'e parakyha ke nde pe Tupā mujekwa. A'e je'êha ke nde erepandu pandu. Ame'ê riki nema'e parakyha. Ne âkâ rehe ipo ke tamūi ta mujar rahā, nema'e parakyha ke nde pe me'ê. Arahā ame'ê rehe har Tupā je'êha pandu ame'ê ta pandu tī. Ame'ê parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu. (Tupā je'êha ke nde erepandu pandu, ame'ê riki nema'e parakyha ke.)

¹⁵ Upa ihē apandu ame'ê ke ema'ema'e katu. Upa nde erekwa katuha namō ema'ema'e katu tī. Aja rahā, katu ame'ê ke nde erema'ema'e katu te we rī, aja ngā pe nde eremujekwa ta.

¹⁶ Myja katu nde erexoha my? Ame'ê rehe har ekwa ekwa exo. Katu ema'ema'e. Nde eremu'e ame'ê ke emuka'u te'e ym. Amō koty emu'e ym. Aja rahā, Tupā namō nde erexo katu ta. Nde rehe hendu ame'ê ta muka'u te'e ym ta tī. A'erehe Tupā namō ixo katu ta tī.

5

Myja Jesu kotyhar ta rehe usak usak katu my

¹ Ma'e jaxer ame'ê ke amō ma'e rahā: "Mā peja ym" aja epandu ipe. A'e riki nde 'ar koty we tamūiha rahā, hātā ym epandu ipe. Nde pāi aja wewe katuha rupi epandu katu ipe. Ta'nyuhu te rahā, nde mu aja epandu katu ipe.

² Nde 'ar koty te we a'ihā rahā, ne māi aja epandu katu ipe. Kūjātāi rahā, nde rendyr aja epandu katu ipe. Nde ereka'u ym ehe. Nde rendyr aja wewe katu epandu katu ipe.

³ Ixawa'e manō ame'ê rehe har ihē apandu ta apo 'y. Nixōi te ma'e me'êha ke ipe rahā, Jesu kotyhar ta me'ê me'ê ipe. Jeje te ixo ame'ê ke pe me'ê me'ê. Aja rahā, katu tiki.

⁴ Pe, ixawa'e manō ame'ê membyr ta ixo rahā, a'eta riki usak usak katu ehe. Hainō ta ixo rahā, a'eta usak usak katu ehe tī. Imembyr ta tiha oho ixo rahā, imāi usak usak katu ehe tī. Hainō ta rehe aja tī. A'erehe apo imāi riki ixawa'e ym rahā, a'eta usak usak katu ehe rahā, katu tiki. Iari rehe hainō ta usak usak katu tī. Aja Tupā putar katu. Imāi rehe imembyr usak usak katu rahā, Tupā rehe a'eta hendu katu. Hainō ta aja tī. Tupā rehe hendu katu tī.

⁵ Pe, ixawa'e manō ame'ê ke jeje te ixo rahā, ma'e ke Jesu kotyhar ta me'ê me'ê katu ipe. Ma'e me'êha ke nixōi te, a'erehe Jesu kotyhar ta me'ê me'ê katu ipe. Tupā rehe ixawa'e manō ame'ê ke jurujar katu. Inamō ma'e pandu pandu ixo tī. Aja te'eha a'e. "Ihē rehe esak katu" aja a'e pandu pandu ipe, Tupā pe.

⁶ Pe, ixawa'e manō ame'ê ke jumuhury katu jō juehe rahā, Tupā ke a'e putar ym te apo. Aja rahā, ma'e ke Jesu kotyhar ta me'ê ym ipe.

⁷ Aja ixawa'e manō membyr ta pe epandu katu. Hainō ta pe epandu katu tī. Pe, ihē apandu ame'ê ke a'eta ma'ema'e rahā: "Katu ym pehē" aja ym amō ta pandu a'eta rehe har.

⁸ Pe, ianam ta rehe Jesu kotyhar ta haihu ym rahā, Tupā je'êha rehe a'eta hendu ym. Jete. Hok wyr pe har ta rehe haihu ym rahā, aja tī. Tupā je'êha rehe hendu ym tī. A'erehe Jesu rehe jurujar ym ame'ê ta aja a'e tī. Jete. I'ar koty te we katu ym a'e. Ianam ta rehe jurujar ym ame'ê ta haihu katu riki. (Aja ianam ta rehe jurujar katu ame'ê ta tī. Haihu katu ta tī.)

⁹ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe ixawa'e manō ame'ê paraky tar katu rahā, a'i ta jō katu. A'i te rahā, katu tiki. Kuja, 60 warahy 'ar i'ar koty te we rahā, ame'ê ke katu. Ixawa'e petei'har jō namō ixo ame'ê ke rahā, katu tiki. Aja rahā, paper rehe her ke emapyk. Amō parakyha ta rer namō emapyk. (Aja rahā, jy'ariha renda pe paraky ta, aja mujekwa katu.)

¹⁰ Kuja ehe har ngā ukwa ame'ê ke rahā, katu tiki tī. Amō ta pe ma'e katu ame'ê ke ma'ema'e. Imembyr ta ke mutiha rahā, a'eta ke a'e mu'e katu. Jesu kotyhar ta rehe usak ramō, ame'ê ta ke hok pe a'e mupyta katu. "Ihē katu te" aja ym ukwa ame'ê ke. Pyrara ixo ame'ê ta py'a ke a'e muhury oho. Upa katu te ma'e katu ame'ê ke ma'ema'e tar katu. Upa aja rahā, katu tiki.

¹¹⁻¹² Pe, ixawa'e manō ame'ê ke a'i te ym rahā, paraky ym ta. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe paraky ym ta. A'i te ym rī. A'erehe amō sawa'e rehe usak rahā, pyhyk tar katu nahā my tī. Aja rahā, Kirisutu pe ma'e manga katu ame'ê ke hijar ta. (Ixawa'e manō ramō rahā, a'e pandu: "Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe ihē aparaky ta" aja ixawa'e manō ame'ê ke manga katu.) Ame'ê manga katuha ke a'e hijar.

¹³ Aja rahā, a'e paraky ym ta. Amō amō ta rok rupi te'e a'e wata wata ixo my. Amō we tī. Amō ta rehe har katu ym pandu pandu ta my. Amō ta ixoha ke mujaxer te'e ta my tī. Ma'e ke pandu ym rahā, katu tiki. Anī. Ame'ê ke a'e pandu.

¹⁴ A'erehe ixawa'e manō ame'ê ke a'i te ym rahā, mā peja amō sawa'e ke a'e pyhyk, aja ihē aputar.

Kuja ihē aputar tī. Ko imembyr mujā. Ko hok rehe usak usak katu. Aja rahā: "Jesu kotyhar ta katu ym" aja Jesu rehe jurujar ym ame'ê ta pandu ym ta.

¹⁵ Jete riki. Amō ixawa'e manō, ame'ê ta amō koty ipy'a ke muruwak mondo. Sa-

tanama'e ukwaha rehe ipy'a ke muruwak mondo. (Ājā ramūi a'e.)

¹⁶ Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ixo. Ko sawa'e. Kūjā amō tī. Pe, ame'e ta riki ixawa'e manō ame'e anam rahā, ame'e ta riki haihu katu ehe. Aja rahā, Jesu kotyhar tama'e ke ame'e ixawa'e manō ame'e pyhyk ym ta. Aja rahā, amō ixawa'e manō ame'e ke ixo. Nixói te ma'e ke me'ēha ipe. Ame'e ke rehe jō Jesu kotyhar ta haihu katu ta.

¹⁷ Jesu kotyhar tama'e kapitā paraky katu rahā, mā peja pemuhepy katu ipe. Jete. Tupā je'ēha ke pandu pandu katu rahā, i'ar koty te we pemuhepy katu ipe. Tupā je'ēha ke mu'e katu rahā, aja tī. Muhepy katu tī.

¹⁸ Tupā je'ēha rehe kuja amō mupinim: "Hymba paraky rahā, iāpūi ke epukwar ym. (U'u we ta ixo rī.)

Ahūi aja me'e ke pyrū pyrū rahā, iāpūi ke epukwar ym."

Aja Jesu kotyhar tama'e kapitā paraky katu rahā, pemuhepy katu ipe. Kuja Tupā je'ēha rehe amō mupinim tī:

"Amō paraky rahā, muhepy katu awa ipe" aja.

¹⁹ "Katu ym a'e ma'e" aja Jesu kotyhar tama'e kapitā rehe har amō pandu pandu. Aja me'e pete'i sawa'e jō pandu rahā, ame'e panduha rehe ejurujar ym. Pe, aja me'e mokōi sawa'e ta juja katu te pandu rahā, ejurujar katu ehe. Juja ym pandu rahā, ejurujar ym.

²⁰ Ame'e kapitā riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, upa Jesu kotyhar ta ruwa koty epandu ipe. "Mā peja ym aja" aja epandu ipe, kapitā pe. Aja rahā, upa usak ame'e ta kyje ta. (A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta tī.)

²¹ Ihē apandu ame'e ke Tupā hendu. Jesu Kirisutu hendu tī. Tupā je'ēha rahoha ta hendu tī. Katu te ame'e ta ke a'eta. Upa a'eta hendu. A'erehe nde pe ihē apandu ame'e ke rehe ehendu katu. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā: "Mā peja ym aja" aja epandu ipe. Aja me'e nde rehe katu ame'e ta pe epandu. Aja me'e nde rehe katu aja ym ame'e ta pe epandu tī.

²² Jesu kotyhar tama'e kapitā ke nde eremu'am rahā, pahar emu'am ym. Eharō we rī. Katu ixoha namō a'e ixo katu my. Ame'e ke ekwa py exo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'e ke nde eremu'am rahā, nde riki ereka'u te'eha ke nde erema'e, ame'ēja saka tī. Katu ym aja. A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym nde. Nde katu ame'e ke nde aja ngā pe emujekwa.

²³ Timo! Ehendu katurahā! Y ke te'e nde ere'u erexo apo. Pe, amō amō rahā, nde pusu ahy nde pe. A'erehe kawī pirā e'u we. (Mukatu ta. Anī. Eka'u ym ingi.)

²⁴ Amō tama'e ka'u te'eha ma'eha ke amō ukwa katu. "Katu ym nde" aja pandu ym ta me'e te'e. Amō ta usak ehe, a'erehe pahar ukwa katu ehe har. Amō ta ukwa ym ha rupi ka'u te'eha ke amō ta ma'e. Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e, a'erehe pahar amō ta ukwa ym. A'engi amō ta mujekwa, a'erehe ukwa katu ehe har. (A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Pahar haihu katuha ke emu'am ym tī. Pahar ixawa'e manō ame'e ke mu'am ym tī. Ame'e ta rehe har ekwa katu py exo.)

²⁵ Aja me'e katu ame'e ke amō ta ma'e rahā, aja tī. Katu amō ta ma'e rahā, amō ta usak a'eta rehe, a'erehe pahar ukwa katu ame'e ta rehe har. Amō ta ukwa ym ha rupi katu ame'e ke amō ta ma'e. A'erehe pahar ym ukwa. A'engi amō ta mujekwa, a'erehe ukwa katu a'eta rehe har. (A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Pahar haihu katuha ke emu'am ym tī. Pahar ixawa'e manō ame'e ke emu'am ym tī. Ame'e ta rehe har ekwa katu py.)

6

Miasu ta ke emu'e katu

¹ Timo! Miasu ta rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'e ta Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke. Pe, ijar rehe a'eta hendu katu rahā, katu tiki. Aja me'e jamu'e. A'erehe ijar rehe hendu katu rahā: "Páu ta mu'e ame'e ke katu ym" aja amō ta pandu ym ta. "Tupā katu ym" aja ym pandu ta tī.

² Pe, ijar riki Jesu rehe jurujar katu rahā, imu aja a'e. A'erehe ijar rehe hendu ym rahā, katu ym tiki. Jesu rehe jurujar katu a'e tī, a'erehe imu aja apo 'y. A'erehe i'ar koty te we a'e paraky paraky katuha rahā, katu tiki. Ijar riki Jesu kotyhar apo 'y. Miasu ta ipy'a katu ehe tī. A'erehe paraky katu ipe rahā, katu tiki. Timo! Aja miasu ta pe epandu katu. Emu'e katu a'eta pe tī.

Amō koty mu'e ame'e ta pe epandu: "Mā peja ym"

³ Ihē apandu ame'e ke ngā pe epandu katu. Emu'e katu tī. Pandu katuha ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te mu'e. Ame'e mu'e ame'e ke kuja. Tupā je'ēha mu'e, aja katuha namō amō ixo. Pe, aja amō mu'e ym rahā, amō koty a'e mu'e rahā,

⁴ a'e ukwa katu te, aja ukwaha jupe naī. Anī. Ukwā ym ma'e. Panduha rehe har je'e hātā tā hū. Ame'e rehe ka'u te'e. Pe, ame'e ke muparahy ngā ke. Jumai tī. ("Mā peja ym pemu'e" aja ame'e ta pe epandu.) Amō ta namō ame'e ta je'e je'e hū a'eta jupe tī. Katu ym ukwa ukwa a'eta juehe ixo.

⁵ Jaxer ame'e ke pame katu te ipy'a pe ukwa ukwa ixo. A'erehe je'e hātā tā hū. Aja te'eha a'eta. Jetehar ke a'eta ukwa ym apo. ("Mā peja ym pemu'e" aja ame'e ta pe

epandu.) Jesu rehe a'eta jurujar katu rahā, ma'e ke heta hū ta, aja a'eta ukwaha jupe naī.

Tamatarer rehe jō nde py'a emoī moī ym

⁶ Jete. Jesu rehe amō jurujar katu rahā, hury katu a'e ixo, a'erehe ma'e ke heta hū, ame'ēja saka. Ima'e ma'e ke heta hū rahā, hury katu ixo. Ima'e ym te rahā, hury katu ixo tī. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe hury katu ixo.

⁷ Kome'ē ywy keruhū pe jande māi ngi ja'ar rahā, ma'e ke namō ym ja'ar. Jawe te'e ja'ar. Pe, jamanō rahā, upa katu te jahijar ta jaho tī.

⁸ A'erehe jande mi'u namō jō jande jaxo rahā, jande rury katu jaxo. Jandema'e mundeha namō jō jaxo rahā, aja tī. Jande rury katu jaxo tī.

⁹ Ma'ewyra myahy rahā, matapi pe ixe katu oho. Pe, matapi pyhyk. Aja awa tī. Upa ma'e ke amō heta hū ta jupe rahā, pahar ka'u te'e ehe. Amō we putar. A'erehe ma'e jaxer ma'eha rupi amō we ma'e ke muheta hū ta my. Ka'u te'eha namō muheta hū my. Muheta hū rahā, katu ym, aja ukwa ym. (Matapi pyhyk, ame'ēja saka.) A'engi a'e pyai. A'e ke Tupā mupyrrara ta.

¹⁰ Jete. Tamatarer rehe jō amō ipy'a katu ixo rahā, tamatarer pyhykiha rehe upa katu te ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e ta my. Tamatarer ke amō ta putar katu ta, a'erehe Jesu rehe jurujar katuha ke hijar oho. A'erehe a'engi a'eta pyai te hū. Marā ka ym jumuhuryha juehe.

Timo ke Páu mu'e

¹¹ Timo! Nde riki Tupā kotyhar ke. Tamatarer rehe jō ipy'a katu ame'ē rehe har ihē amupinim ramō. Ame'ē ta aja ym nde tī. Anī. Katu ame'ē ke ema'ema'e. Tupā je'ēha mujekwa, aja katuha namō exo. Tupā rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Mā peja amō ta rehe epy'a katu. Nde ke amō ta mahy rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Amō ta pe nde erepandu pandu rahā, wewe katu epandu.

¹² Upa nema'e pyrātāha namō eparaky katu. Tupā je'ēha ke nde eremu'e, ame'ē riki nema'e parakya ke. Pe, ixoty nde ke Tupā muhyk ta raho. Jesu rehe nde erejurar katu, ame'ē ke amō ta pe nde erepandu pandu rahā, ixoty nde ke a'e muhyk ta raho, aja a'e mujekwa nde pe.

¹³ Upa katu te ma'e ke pe ixuweha Tupā muwyr ixo. Pon Pirat ruwa koty juehe har Jesu Kirisutu pandu pandu katu. Ihē apandu ame'ē ke a'e hendu. Tupā aja tī. Hendu tī. A'erehe mā peja ihē apandu ame'ē ke rehe ehendu katu tī.

¹⁴ Upa katu te nde pe Tupā mujekwa ame'ē ke rehe ehendu katu. Emupyta we ym. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te

gywryiha angaha ke rehe Tupā mujekwa. Ame'ē angaha ke uhyk ym rahā we, Tupā je'ēha rehe tapijar te'e we ehendu katu. Tupā pandu ame'ē ke rehe nde erehendu katu rahā: "Katu ym nde erema'e" aja amō ta pandu ym ta.

¹⁵ Angaha ke rehe uhyk katu te rahā, Ta'yr ke Tupā mujwyr ta. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e tī. Upa katu te sehar kapitā keruhū ta ke Tupā mu'am. A'e putar ame'ē ke jō ame'ē ta ma'ema'e. A'erehe a'e riki kapitā keruhū te.

¹⁶ "A'e jō riki uhā te hū ame'ē ke a'e. Weraha rupi a'e ixo. Marā ka ym awa uhyk-
iha ehe, weraha rehe.

Usak ym te awa ehe tī.

Awa usak ym ta ehe tī.

'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja mā peja ngā pandu ipe.

A'e pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Aja te'eha a'e. Amen." Ame'ē riki: "A'e ty" aja.

¹⁷ Kome'ē ywy keruhū pe ima'ehū ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe epandu katu. Kuja epandu ipe:

—Pehēma'e hū, a'erehe pehē jō riki katu te ame'ē ke pehē jupe, aja ym pekwa. Pahar pehēma'e kanim ta my, a'erehe ame'ē ke rehe jō pehē py'a pemōi ym. Pe, Tupā rehe pejurujar katu pexo. A'e riki upa katu te ma'e katu ame'ē ke jande pe muwyr katu. Ame'ē namō jande ke a'e muhury katu.

¹⁸ Katu ame'ē ke pema'ema'e. Jete. I'ar koty te we katu ame'ē ke pema'ema'e. Ima'e ym te ame'ē ta rehe pekyty'ŷ ym — aja ima'ehū ame'ē ta pe epandu katu.

¹⁹ Aja ima'ehū ame'ē ta ma'ema'e rahā, ywa pe a'etama'e heta hū ta. Yman rahā, ywa pe ma'e Tupā me'ē me'ē katu ta a'eta pe. A'eta uhāha namō ixo katu ta. Hury katu ta ixo tī.

²⁰ Timo! Ehendu katurahā! Ima'e je'ēha ke nde pe Tupā muwyr. Ame'ē ke jō emu'e katu. Amōma'e panduha jaxer ame'ē ke rehe ehendu ym. Ame'ē riki Tupā ngi har ym. Amō ta pandu: "Upa katu te jakwa katu te" aja pandu naī. Anī. Ukwā katuha rehe har a'eta je'ē hātā tā jō. Ame'ē ke rehe ehendu ym tī.

²¹ Ame'ē ke rehe amō ta hendu katu. Pe, Jesu rehe jurujar katuha ke hijar oho. A'erehe ame'ē ke rehe ehendu ym. (Aja rahā, nde erejurar katuha ke nde erehijar ym ta tī.)

Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tĩ Mokõihar ke

Hom ok ta pe Páu ixo. Kyndaha pe a'e ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu. Ame'ë ke amõ ta putar ym, a'erehe kyndaha pe a'e ke amõ kynda raho. A'ep ixo rahã, Timo pe paper pinim a'e mondo. A'e mupinim:

–Timo! Tapijar te'e we eparaky katu exo. Tupã je'ëha ke nde erepandu pandu, ame'ë riki nema'e parakyha ke – aja Páu mupinim.

Timo ke Páu muhury tar katu. A'erehe paper pinim ke a'e mondo ipe. Mokõihar ke kome'ë paper pinim.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tĩ

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Tupã mujekwa: “Ihẽ ra'yr rehe jurujar katu ame'ë ta pe uhãha ihẽ ame'ë katu. Ame'ë rehe har epandu eho ngã pe. A'erehe Jesu kotyhar ta uhãha namõ ixo” aja Tupã ihẽ pe. A'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mondo. Tupã putar, a'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mondo.

Ihẽ aja Tupã rehe nde erejurujar katu tĩ, a'erehe ihẽ ra'yr aja nde. Nde rehe ihẽ apy'a katu.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu jandema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu.

Timo! Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo

³ Tupã rehe ihẽ py'a ihẽ amoĩ moĩ katu. Ihẽ ramũi ta aja ihẽ tĩ. Katu ame'ë ke ihẽ ama'ema'e, aja akwa katuha namõ ihẽ py'a ihẽ amoĩ moĩ katu ehe tĩ. Tupã namõ ihẽ apandu rahã, nde rehe har ihẽ akwa akwa aĩ. “Timo namõ ma'e ke nde erema'ema'e katu, a'erehe ne jõ riki katu te me'ë ke” aja ihẽ apandu ipe. Aja te'eha ihẽ. Wera rahã aja. Pytun rahã aja tĩ. Tupã namõ apandu pandu tĩ.

⁴ Nengi ihẽ aho rahã, nde erejixi'u ihẽ rehe. Ame'ë rehe ihẽ akwa akwa axo. A'erehe nde rehe ihẽ asak tar katu te apo tĩ. Aja rahã, ihẽ ke nde eremuhury katu ta.

⁵ Jete. Jesu rehe nde erejurujar katu te. Ame'ë rehe ihẽ akwa akwa axo. Aja me'ë, Rói, nde ari jurujar katu te ehe tĩ. Aja me'ë Euni, ne mãi jurujar katu te ehe tĩ. A'eta aja nde tĩ, aja ihẽ akwa katu.

⁶ A'erehe ihẽ apandu nde pe. Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo. Tupã je'ëha ke nde erepandu, ame'ë riki nema'e parakyha ke. Ne ãkã rehe ihẽ po ihẽ amujar rahã: “Ihẽ je'ëha ke epandu eho” aja Tupã mujekwa nde pe.

⁷ Jete. Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. A'erehe jakyje ym ngã ngi. Anĩ. Jande py'a ke a'e riki mātã katu. A'erehe Tupã je'ëha ke japandu pandu katu. Amõ we tĩ. Pyrãtãha ke jande pe I'ã muwyr tĩ. A'erehe amõ ta rehe jande japy'a katu. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahã, ame'ë ke jande py'a ngi a'e mukanim. (A'erehe ame'ë ke jama'e ym.)

Jande rehe Tupã ipy'a katu te hũ, ame'ë ke Jesu Kirisutu mujekwa

⁸ Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr, a'erehe Jesu rehe har nde erepandu pandu rahã, ne ruxĩ ym nde erepandu ngi. Jesu rehe har ihẽ apandu pandu. (Ame'ë ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihẽ ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihẽ axo apo. Mã peja ihẽ ngi ne ruxĩ ym tĩ. Myrandu katu ke japandu pandu, a'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Aja rahã, ihẽ aja mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ. Pyrãtãha ke Tupã muwyr nde pe. A'erehe nde ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ.

⁹ Katu ame'ë ke jama'ema'e, a'erehe jande rehe a'e ipy'a katu te hũ my? Anĩ. Aja ym. A'e jõ riki putar katu. Ipy'a katu te hũ tĩ. A'erehe jande pe a'e pandu: “Ihẽ ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta. Ihẽ kotyhar ta aja pexo apo ‘y’ aja Tupã pandu. Kome'ë ywy keruhũ nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu ta, aja a'e ukwa katu, a'erehe kome'ë ywy keruhũ nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. (Jande nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ.)

¹⁰ Jande rehe a'e ipy'a katu te hũ, aja jande pe a'e mujekwa katu apo 'y. Jesu Kirisutu, jande muhãha uwy, a'erehe jande rehe Tupã ipy'a katuha ke jande pe a'e mujekwa katu. Jesu manõ. A'erehe jajurujar katu ehe rahã, jamanõha ngi jakyje ym. Jamanõ rahã, Tupã namõ jaxo ta. A'erehe jamanõha ngi jakyje ym. Myrandu katu ke Jesu pandu pandu rahã, myja amõ uhã katu ta ixo my, ame'ë ke a'e mujekwa jande pe.

Je'ëha jete har te ke emu'e katu

¹¹ Ihẽ pe Tupã mujekwa:

–Myrandu katu ke ngã pe epandu eho – aja ihẽ pe.

A'erehe ihẽ riki Jesu mondo ame'ë ke. A'erehe myrandu katu ke ihẽ amu'e tĩ.

¹² A'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara tĩ. Ihẽ akyje ym a'eta ngi tĩ. Tapijar te'e we ihẽ ajurujar katu ehe. Ehe har ihẽ akwa katu, a'erehe akyje ym ngã ngi. Myrandu katu ke ihẽ pe a'e muwyr. Ihẽ ajurujar katu ehe, a'erehe ixotyhar ke ihẽ. Ihẽ ke a'e mai ym te ta. Jesu jywyr ym rahã we, ihẽ rehe a'e usak katu ta ixo. Aja ihẽ akwa katu.

¹³ Je'ëha jete har te ke ihẽ amu'e nde pe. Ame'ë rehe tapijar te'e we ejurujar katu.

Nde ke ihē amu'e, aja amō ta ke nde tī. Emu'e tī. Jesu Kirisutu namō nde juehe katu exo. A'erehe Tupā rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Amō ta rehe tapijar te'e we epy'a katu exo tī.

¹⁴ Myrandu katu ke nde pe Tupā muwyr. Ame'ē riki katu. Ame'ē ke emu'e katu. Jande rehe Tupā'ā ihī katu. Jande rehe pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ē pyrātāha namō myrandu katu ke emu'e katu.

Yman Onesi ihē ke muhury katu

¹⁵ Ihē ke asia ywy pe har ta hijar oho. Ihē namō ma'e ke a'eta ma'ema'e ym apo. Ame'ē ke nde erekwa katu. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Jete. Sije aja tī. Emo aja tī. Ihē ke a'eta hijar oho tī.

¹⁶⁻¹⁸ (Onesi aja tī. Hok wyr pe har ta aja tī. Hijar oho tī.) Mā peja ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak.

Pesarahā! Yman Ese ok ta pe ihē axo rahā, ihē ke Onesi muhury katu. Ame'ē ke nde erekwa katu. Pe, Hom ok ta pe a'e uhyk rahā, pahar ihē ke a'e kekar ixo. Pe, ihē ke mahem rahā, ihē ke a'e muhury katu tī. Amō ku'ē rahā ha pewe ihē rehe a'e usak uwyr. Pe, ihē ke muhury katu tī. Kyndaha pe ihē axo tipe. Ihē ngi a'e huxī ym tī. (Apo Sije ta aja Onesi ihē ke hijar oho tī.) A'erehe mā peja Onesi rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. Pyrara usak ta ehe aja akwa katu. Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta ke a'e mupyrara ta rahā, mā peja a'e riki pyrara usak katu Onesi ta rehe tī.

2

Tupāma'e parakyha ke

¹ Timo! Ihē ra'yr aja nde. Ehendu kat-urahā! Nde rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū. Inamō nde juehe katu nde erexo. A'erehe nde py'a ke emātā katu.

² Tupā rehe har ngā pe ihē apandu. Ame'ē riki: "Jete har te ke" aja amō ta pandu tī. Nde erehendu tī. Ame'ē ke amō sawa'e ta pe emu'e katu tī. Sawa'e katu ame'ē ta pe emu'e. Pe, a'eta riki amō ta pe mu'e katu ta tī.

³ Nde ke amō ta mupyrara rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Sonda katu ame'ē ke aja mā peja nde py'ahu te'e ehendu tī. Tupā je'ēha nde erepandu pandu, a'erehe Jesu Kirisutuma'e sonda aja nde tī.

⁴ Sonda riki hok pe te'e pyta ym. Sonda a'e. Jumai ta oho rahā, ima'e sondama'e kapitā pandu ame'ē ke jō a'e ma'ema'e katu. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe jō ehendu katu nde tī.

⁵ Ujaniha jumusarāiha rehe amō ujan rahā, kapitā rehe a'e hendu katu. Ujan te'e ym ta. Kapitā rehe hendu katu. Aja ym rahā, uhyk py ame'ē ke pyhyk ym. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe nde erehendu

ym rahā, ma'e ke nde erepyhyk ym ta tī. (Ma'e katu ame'ē ke Kirisutu me'ē, ame'ē ke nde erepyhyk ym ta tī.)

⁶ Kupixa rehe ijar paraky hū rahā, a'e riki ma'eywa ke u'u py. Aja rahā, katu tiki. Nde aja tī. Tupā je'ēha ke epandu pandu katu. Aja nema'e parakyha rehe amō ta muhepy ta tī. (Nde rehe haihu katu ta tī.)

⁷ Ihē apandu ame'ē ke rehe ekwa ekwa exo. Pe, upa ihē apandu ame'ē ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta nde pe.

Tupā je'ēha mukanim ym te ta awa

⁸ Jesu Kirisutu rehe har ekwa ekwa exo. A'e riki Ndawi rainō ke a'e. (A'erehe awa te'e a'e tī.) A'e manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja me'ē myrandu katu rehe panduha ihī. Ame'ē ke ihē apandu pandu.

⁹ A'erehe ihē ke amō ta mupyrara. Ma'e mukanīha aja ihē ke amō ta pukwar tī. Ita tupaham pe ihē ke pukwar. Anī. Tupā je'ēha ke pukwar ym awa. (Aja rahā, Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu we rī. Mukanim ym te. Pukwar ym te, ame'ēja saka.)

¹⁰ A'erehe amō ta ihē ke mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. Jesu Kirisutu manō, a'erehe a'e muhā katu ngā ke. Muhā katu ame'ē ta pe ima'e katuha ke a'e mujekwa ta tī. Ame'ē katuha riki upa ym te ta.

¹¹ Apo ihē apandu ame'ē ke jete har te ke. Kuja:

"Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe jande ke amō ta jukwa rahā, inamō jande jaxo ta.

¹² Jande ke amō ta mupyrara rahā, mā peja jande py'ahu te'e jahendu. Aja rahā, inamō jande riki kapitā keruhū wan ta.

'A'e riki jandema'e sawa'e te aja ym' aja japandu rahā, a'e pandu ta: 'Pehē riki ihē kotyhar aja ym' aja Kirisutu pandu ta jande rehe har.

¹³ A'e je'ēha rehe jajurujar ym my. Anī. A'e pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Marā ka ym pandu te'eha a'e."

Jaxer panduha rehe ehendu ym

¹⁴ Timo! Ihē apandu ramō ame'ē ke rehe har nde kotyhar ta pe emujekwa katu exo. Jande rehe Tupā usak, aja jaxo. A'erehe kuja epandu katu ngā pe:

—Jundéu awa ramūi ta panduha rehe peje'ē hātā tā ym. Pehendu ym ehe — aja nde kotyhar ta pe epandu.

Tamūi ta panduha rehe hendu ame'ē ta muka'u te'e jō. A'erehe jurujar katuha ke a'eta hijar. (A'erehe pehendu ym ehe.)

¹⁵ Tupā je'ēha riki jete har te ke. Ame'ē ke emu'e katu. Aja rahā, ne ruxī ym ta. Nde eremu'e katu rahā, nde pe Tupā pandu ta:

—Ihē je'ēha ke nde eremu'e katu ngā ke. A'erehe ihē rury katu — aja ta.

Ame'ë panduha ke eputar katu exo.

¹⁶ Amō ta jaxer pandu ame'ë ke rehe ehendu ym exo tī. Muka'u te'e ame'ë ke amō ta je'ë hātā tā ta. Ame'ë ke rehe ehendu ym exo tī. Upa ame'ë ke Tupā rehe har mujekwa ym ngā pe.

¹⁷ Ame'ë ke ngā mu'e rahā, amō amō ta ke muka'u te'e hū ta. Tupā rehe jurujar ym ta. Aja mu'e ame'ë ta heta ixo. Ko mokōi sawa'e ta ixo tī. Her Imenēu. Amō Sire tī.

¹⁸ Jetehar panduha ke a'eta mu'e ym apo 'y. Amō koty a'eta mu'e. Kuja:

–Ixotyhar ta ke Tupā mukwera katu muhem. Ame'ë angaha upa asa oho apo. A'erehe amō ta kwera katu ym te ta uhem apo 'y – aja mu'e naī.

A'erehe amō amō Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ngā ke Tupā mukwera katu ta muhem, ame'ë ke rehe amō amō ta jurujar ym apo 'y. Katu ym aja.

¹⁹ Jetehar te ke Tupā mujekwa jande pe. Ame'ë rehe tapijar te'e we jajurujar katu. Jaka'u te'e ym jande. Jande riki ixotyhar ta ke. Ame'ë ke kuja a'e mujekwa. Tupā je'ëha rehe kuja panduha ihī:

“Ixotyhar ta ke Tupā ukwa katu.”

Kuja tī:

“Tupā kotyhar ke ihē' aja amō pandu. Aja rahā, mā peja ma'e ka'u te'eha ke ema'e ym.”

Tupā je'ëha ke emu'e katu

²⁰ Ima'ehū ame'ë rok pe heta paratupe ihī. Ita rekūi aja tī. Amō amō itatuwyr ke te'e mujā ame'ë ke ihī. Amō amō itatawa ke te'e mujā ame'ë ke ihī tī. Myra ke te'e mujā ame'ë ke amō tī. Tujuk ke te'e mujā ame'ë ke amō tī. Katu te ame'ë ke ihī. Katu we ame'ë ke ihī tī. Pe, katu te ame'ë ke a'eta mi'u matyr rahā jō amō moī. Huryha mujā rahā, moī katu. Katu we ame'ë ke wera rahā pame katu te amō moī.

²¹ Jesu kotyhar ta aja tī. Katu te ame'ë ta ixo. Katu we ame'ë ta ixo tī. Mu'eharan ta jaxer ame'ë ke mu'e. Aja ym rahā, katu te ame'ë ke a'e. Upa jandema'e sawa'e te pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e tar katu. Jandema'e sawa'e te pandu ta ipe:

–Ihē kotyhar ke nde. Katu te ame'ë ke nde. Nde riki ihē je'ëha ke nde eremu'e mu'e ta. Ame'ë parakyha ke nde pe ihē ame'ë ta – aja ta.

²² Ta'ynuhu putar ame'ë ke jō a'eta ma'ema'e. Aja ym nde tī. Anī. Katu te ame'ë ke ema'ema'e. Ma'e ke nde erepandu katu rahā, ame'ë ke ema'ema'e katu. Te'e aja ym nde. Amō ta rehe epy'a katu. Amō Jesu kotyhar ta rehe nde rury katu tī. Ipy'a ke Tupā juhyk ame'ë ta ke a'eta. Ame'ë ta riki jandema'e sawa'e te pe pandu pandu:

–Jande namō ma'e ke ema'ema'e katu – aja.

²³ Jaxer ame'ë ke amō ta pandu tar katu rahā, eho a'eta ngi. Ma'e ukwa ym ame'ë rehe har pandu tar katu rahā, eho a'eta ngi tī. A'eta namō nde erepandu rahā, pehē peje'ë hātā tā jō pehē jupe. Aja nde erekwa katu. A'erehe a'eta namō epandu ym, eho a'eta ngi.

²⁴ Amō ta namō sawa'e tema'e miasu je'ë hātā tā rahā, katu ym. Upa amō ta rehe a'e katu rahā, katu ta tiki. Mu'eha katu ame'ë ke rahā, katu ta tiki tī. A'e mu'e rahā, pahar parahy ym rahā, katu ta tiki tī. Wewe katu emu'e.

²⁵ Mu'eharan ta ke a'e mu'e rahā, wewe katu epandu a'eta pe tī. Aja rahā, katu ta tiki. A'eta ukwaha ke Tupā muruwak ta my. Aja rahā, jetehar te ke a'eta ukwa ta my.

²⁶ Aja rahā, ka'u te'eha ngi a'eta jumukatu ta a'eta jupe. Aja rahā, Satana je'ëha ke rehe a'eta hendu ym we ta tī. (Ājā ramūi a'e.) A'eta ke a'e muka'u te'e kwe. Apo anī. Tupā je'ëha rehe a'eta hendu katu apo 'y.

3

'Ar rehe angaha uhyk tate ame'ë rehe har

¹ Kuja ekwa exo apo. 'Ar rehe angaha uhyk tate rahā, pyrara hū ta ngā ixo.

² Arahā kyty'ym te ta amō ta juehe. Arahā tamatarer rehe jō ipy'a ke moī moī ta tī. Arahā: “Jande jō riki katu te me'ë ke” aja jō amō ta ukwa ta a'eta juehe har tī. Arahā: “Upa amō ta riki jaxer ai” aja jō amō ta ukwa ta a'eta juehe har tī. Arahā ipāi rehe hendu ym te ta tī. Imāi rehe aja tī. Hendu ym te ta tī. Arahā amō ta ngi ma'e pyhyk rahā: “Pete tiki” aja pandu ym te ta tī. Arahā Tupā rehe har ukwa ukwa ym te ta ixo tī.

³ Arahā amō ta rehe ipy'a ym te ta tī. Arahā amō ta rehe parahy rahā, ipy'a jywyr ym te ta a'eta rehe tī. Arahā amō ta rehe juru ai pame katu te ta tī. Arahā pahar ipy'a pihun te ta oho tī. Pahar parahy ta tī. Arahā katu ame'ë ke amō ma'ema'e, ame'ë ke putar ym te ta tī.

⁴ Arahā ehe katu ame'ë ke te'e huwajan wan uwak ta oho tī. Arahā upa ma'e ka'u te'eha namō ma'ema'e ta tī. A'eta jō ukwa katu te ame'ë ta ke a'eta aja ukwa ta tī. Arahā Tupā rehe ipy'a ym ta. Anī. Ima'e jumuhuryha rehe jō a'eta ipy'a katu ta tī.

⁵ “Tupā rehe jande japy'a katu” aja a'eta pandu ta naī. Anī. Panduha aja a'eta ixoha ym ta tī. Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke amō ma'ema'e. Aja ym ta awa. Aja a'eta ixo ym ta.

Timo! Ehendu katurahā! A'eta ngi eho.

⁶ A'eta ngi har amō ta ixo oho. Amō rok pe ixo oho. Pe, kūjā ka'u te'e ame'ë ke a'eta muka'u te'e raho. Ma'e katu ym ame'ë ke kūjā ta putar katu. Pe, ma'e ka'u te'eha

ke ma'ema'e, ame'ë rehe a'eta jupyai. Anĩ. Putu'u ym ingi.

⁷ Ma'e ke a'eta jumu'e mu'e tar katu ixo tí. Aja te'eha a'eta. Anĩ. Jeteihar te ke marã ka ym a'eta ukwa katuha.

⁸ Yman Moise ke Jan putar ym. Jã aja tí. Moise ke putar ym tí. ("Te'e Moise pandu" aja a'eta naĩ.) Ame'ë mokõihar ta aja apo mu'eharan ta jeteihar te ke putar ym tí. ("Ame'ë ke te'e" aja a'eta pandu naĩ tí.) Ima'e ukwaha ke a'eta muka'u te'e. "Jeteihar te ke jamu'e" aja a'eta pandu naĩ. Anĩ. Jurujar ym ame'ë ta ke a'eta, aja Tupã ukwa katu.

⁹ Anĩ. Upa ngã ke a'eta muka'u te'e ym ta. A'eta riki te'e aja pahar amõ ta ukwa ta. A'erehe upa ngã ke muka'u te'e ym ta. Aja Jan ta rehe har tí. Ka'u te'e ame'ë ta ke a'eta aja ymanihar ta ukwa tí.

Tapijar te'e we jeteihar te ke rehe ejurujar katu

¹⁰ Timo! Ihë rehe har nde erekwa katu. Kuja. Ihë amu'e ame'ë ke rehe har nde erekwa katu. Katu ihë axoha rehe har nde erekwa katu tí. Ma'e ke ihë ama'ema'e tar katu, ame'ë ke nde erekwa katu tí. Tupã rehe tapijar te'e we ihë ajurujar katu. Ame'ë rehe har nde erekwa katu tí. Ihë apy'a katu te we ngã rehe axo rĩ, ame'ë ke nde erekwa katu tí. Amõ ta rehe ihë apy'a katu, ame'ë ke nde erekwa katu tí. Ihë ke amõ ta mupyrara rahã, ihë py'ahu te'e ahendu. (Tapijar te'e we myrandu katu ke ihë apandu pandu.) Ame'ë ke nde erekwa katu tí.

¹¹ Ihë apyraraha rehe har nde erekwa katu tí. Ihë ke amõ ta mupyrara hũ. Ame'ë rehe har upa katu te nde erekwa katu tí. Antioki ok ta pe aja tí. Iko ok ta pe aja tí. Rit ok ta pe aja tí. Mupyrara ihë ke tí. Anĩ. Ame'ë mupyraraha ngi ihë ke Tupã muhem.

¹² Jete. Tupã je'ëha mu'e, aja amõ ixo tar katu rahã, a'e ke amõ ta mupyrara ta tí. A'e riki Jesu Kirisutu kotyhar ke, a'erehe amõ ta mupyrara ta tí.

¹³ Pe, sawa'e katu ym ame'ë ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta. Jete! I'ar koty te we ma'ema'e we ta rĩ. Muka'u te'eha aja tí. Amõ ta ke a'eta muka'u te'e ta tí. Pe, a'eta juehe amõ ta jumuka'u te'e ta tí.

¹⁴ Ame'ë ta aja ym nde tí. Jeteihar te ke nde ke amõ ta mu'e. Ame'ë ke nde erekwa katu te. Tapijar te'e we ejurujar katu ehe tí. Nema'e mu'eha ta rehe har nde erekwa katu. Katu ame'ë ta ke a'eta. A'erehe nde ke mu'e, ame'ë riki jeteihar te ke aja nde erekwa katu tí.

¹⁵ Amõ we tí. Kurumĩ rahã har Tupã je'ëha ke nde erekwa katu. Ame'ë ke nde erekwa rahã, Jesu Kirisutu rehe nde erejuru-jar katu, a'erehe nde ke Tupã muhã katu.

¹⁶ Jete! Upa Tupã je'ëha ke amõ ta mupinim. Tupã'ã mujekwa ame'ë ke a'eta

mupinim. Tupã je'ëha riki ma'e ke rehe katu tiki. Kuja. Jeteihar te ke mu'e, ame'ë ke mujekwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, ame'ë ke Tupã je'ëha mujekwa katu ipe tí. Amõ ixoha katu ym rahã, myja mukatu ta my? Ame'ë ke Tupã je'ëha mujekwa katu tí. Myja amõ ixoha katu my, ame'ë ke mu'e katu tí.

¹⁷ Aja rahã, Tupã rehe har mu'e ame'ë ke ixo katu ta. Ma'e ukwa katu ta tí. Aja rahã, upa ma'e katu ame'ë ke ma'ema'e ta tí.

4

Tapijar te'e we Tupã je'ëha ke epandu pandu katu

¹⁻² Timo! Ko apandu katu nde pe. Tupã je'ëha ke epandu pandu katu ngã pe. Nde rehe Tupã usak uĩ. Jesu Kirisutu aja tí. Usak uĩ tí. A'erehe nde pe apandu katu: "Tupã je'ëha ke epandu pandu katu te we rĩ" aja ihë epandu nde pe. Kirisutu jywyr rahã, ngã rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Ame'ë ke ukwa ta. Anĩ rahã, katu ym my? Ame'ë ke ukwa ta tí. Aja ixuwe katu ixo ame'ë ta rehe har ukwa ta. Manõ ame'ë ta ke mukwera katu ta muhem, pe, ame'ë ta rehe har ukwa ta tí. (Katu te aja nde erema'ema'e rahã, ma'e katu ame'ë ke nde pe a'e me'ë ta.) Kome'ë wyw keruhũ pe kapitã keruhũ te aja a'e jywyr rahã, ma'e katu ame'ë ke a'e me'ë ta nde pe. Amõ ta Tupã je'ëha rehe hendu tar ym nahã my? Hendu tar katu nahã my? Tapijar te'e we epandu katu ngã pe. Nde erepandu ame'ë ke jeteihar te ke, aja ngã pe emujekwa katu. Katu ym ame'ë ke amõ ma'ema'e rahã, epandu katu ipe: "Mã peja ym" aja epandu ipe. Emuhury ngã ke tí. Nde eremu'e rahã, wewe katu epandu ipe.

³ Yman rahã, jeteihar te ke mu'e ame'ë ke rehe ngã hendu ym ta. Juehe jumuhury ame'ë ke rehe jõ hendu tar katu. Aja mu'eha ta koty a'eta jy'ar ta oho tí.

⁴ Jeteihar te ke rehe a'eta hendu ym ta. Ymanihar je'ëha rehe jõ hendu ta.

⁵ Timo! Aja ym nde tí. Ka'u te'eha rehe ehendu ym. Aja te'eha exo nde. Nde ke amõ ta mahy rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu. Myrandu katu ke epandu pandu katu te we rĩ. Tupãma'e miasu ke nde, a'erehe upa Tupã je'ëha pandu ame'ë ke ema'ema'e katu.

⁶ Ihë ke rahã, ihëma'e angaha ke rehe uhyk tate oho. Ihë ke amõ ta jukwa ta, aja akwa. (Aja Tupã rehe ihë apy'a katu, aja amujekwa ta.) Ame'ë angaha ke rehe uhyk tate oho. Kome'ë wyw keruhũ ngi ihë aho ta ky.

⁷ Ihë ke Jesu mondo, a'erehe myrandu katu ke ihë apandu katu. Ame'ë parakyha ke upa ima'e pyrãtãha namõ ihë ama'ema'e. Ame'ë parakyha ke ihë amumba apo 'y.

Myrandu katu ke ihē apandu katu te we rī. Jesu rehe ihē ajuru jar katu te we rī.

⁸ Jumusarāiha rehe ujan rahā, uhyk py ame'ē ke ma'e pyhyk. Aja ihē pe ma'e ke Jesu me'ē ta. Kuja. Ihē pe a'e pandu ta:

—Nde katu te — aja ihē pe.

A'e jywyr rahā, aja ihē pe a'e pandu ta. Ihē pe jō ym. Upa katu te hury katuha rupi a'e jywyrīha rehe harō, ame'ē ta pe aja me'ē a'e pandu ta tī. A'e riki: “Ne katu te me'ē ke” aja pandu ta.

Timo! Pahar ihē koty ejur

⁹⁻¹⁰ Timo! Ihē jeje tate axo. A'erehe pahar ihē koty ejur. Ko Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō Nema ixo tar katu. A'erehe ihē ke a'e hijar oho. Tesaron ok ta pe a'e oho. Ngara ywy pe Kesen oho. Nauma ywy pe Tit oho.

¹¹ Ruk jō riki ihē namō ixo. Nde erejur rahā, Mak ke eho piam. Inamō ejur. Ihē namō a'e paraky ta. Tupā je'ēha ke japandu ta, ame'ē riki jandema'e parakya ke.

¹² Ese ok ta pe Tik ke ihē amondo.

¹³ Toroa ok ta pe Kapo ixo. Ihēma'e mundeha ihē amupyta ipe. Pukeka aja mundeha ke. Nde erejur rahā, ame'ē ke erur tī. Paper ke erur tī. So'o pīrer ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē ke erur tī. Ame'ē ke ihē aputar katu te.

¹⁴ Itapytā namō ma'eha ke Arexan. (Ame'ē ke te'e ma'e'ā mujā ame'ē ke a'e.) A'erehe ihē rehe har katu ym a'e je'ē je'ē hū. Ihē ke a'e mupyrara, aja a'e ke Tupā mupyrara ta tī.

¹⁵ Jande japandu ame'ē ke a'e putar ym te. Mujaxer hū japanduha ke tī. A'erehe esak katu ehe exo. (Aja rahā, ne je'ēha ke a'e mujaxer ym ta tī.)

Ihē rehe amō ta juru ai

¹⁶ Yman kapitā keruhū ruwa koty ihē apu'am a'am. Ihē rehe har amō ta jaxer pandu naī, ame'ē ke ihē amukatu a'am. “Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym” aja ihē apandu pandu. Arahā: “Jete! Ma'e ka'u te'eha ke Pāu ma'e ym” aja me'ē ihē rehe har pandu ym te awa. Upa ihē ke hijar oho. Mā peja Tupā ipy'a jywyr ame'ē ta rehe.

¹⁷ Upa ihē ke hijar oho. Anī. Upa ym. Ihē namō Tupā riki ixo katu. Ihē py'a ke a'e mātā katu tī. A'erehe myrandu katu ke ihē apandu katu te. Pe, ame'ē ke rehe heta jundēu awa aja ym ame'ē ta hendu. Arahā ihē ke jangwateran juru ngi Tupā muhem, ame'ēja saka. (Aja rahā, ihē ke kapitā keruhū jukwa ta tipe. Ame'ē ngi Tupā muhem.)

¹⁸ Ihē pe jaxer ai ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ngi ihē ke a'e muhem ta tī. Pe, ywa pe inamō ihē ke a'e raho ta. A'ep inamō ihē axo ta kŷ. (Aja rahā, amō ta ihē ke mahy ym te ta tī.) “A'e riki katu te

me'ē ke” aja mā peja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Amen. Ame'ē riki: “A'e tŷ” aja.

Katuha ke ihē amondo axo

¹⁹ Pīrisi pe katuha ke ihē amondo axo. Ak pe aja tī. Pīrisi sawa'e a'e. Onesi rok wyr pe har ta pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī.

²⁰ Korin ok ta pe Era pyta. Toro riki ma'e ahyha pyhyk, a'erehe Mire ok ta pe a'e ke ihē ahijar.

²¹ Pahar ihē koty ejur. Aman ndy'ar ym rahā, ejur.

Nde pe sehar ta katuha ke mondo ixo. Ko Eu. Purutē aja tī. Karāu aja tī. Upa jande mu ta mondo ixo tī. Jesu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jande mu ta aja a'eta.

²² Mā peja nde py'a ke Jesu mātā katu. Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū. Upa.

Tit pe paper pinim ke Páu mondo

Kere y rapa'ū pe Tit ke Páu mupyta. A'ep Jesu kotyhar ta rehe Tit usak usak katu ta. Tupā je'ēha ke a'e mu'e ta ngā pe tī. Myja Jesu kotyhar tama'e kapitā ta katu ta ixo my? Ame'ē rehe har Páu mujekwa tar katu ipe tī. Tit ke a'e muhury tar katu tī. A'erehe kome'ē paper pinim ke Tit pe a'e mondo.

Tit pe paper pinim ke Páu mondo

¹⁻⁴Tit! Ko nde pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Tupāma'e miasu ke ihē. Jesu Kirisutu mondo ame'ē ke ihē tī. Ihē pe Tupā pandu:

—Ihē kotyhar ke nde. Ihē asak katu ame'ē ta ke emu'e katu eho. Aja rahā ihē rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu ta. A'eta pe jeteihar te ke emujekwa tī. Ihē rehe ihē kotyhar ta py'a ke a'eta moī moī rahā, jeteihar te ke a'eta ukwa katu. Ame'ē ke emujekwa ngā pe — aja ihē pe pandu.

Jeteihar te ke jakwa katu. A'erehe jande ruhāha angaha ke rehe jaharō jaxo. Ame'ē rehe har Tupā pandu katu. Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, a'e pandu katu. Te'e ym a'e. Tupā putar rahā, myrandu ke a'e muwyr. Ame'ē namō uhāha rehe har ngā pe a'e mujekwa. “Ame'ē myrandu ke nde pe ihē amujekwa. Ame'ē ke epandu pandu eho ngā pe. A'erehe nde ke ihē amondo” aja Tupā pandu ihē pe. A'erehe ame'ē myrandu ke ihē apandu pandu aho. Tupā riki jande muhāha.

Tit! Ihē aja Jesu rehe nde erejurujar katu tī. A'erehe ihē ra'yr aja nde.

Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jande muhāha. Mā peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja nde py'a ke a'eta muhury katu tī.

Myja me'ē Jesu kotyhar tama'e kapitā katu my

⁵Kere y rapa'ū pe jande jaxo rahā, Jesu kotyhar tama'e kapitā ta ke jamu'am ym we rī. A'erehe a'ep nde ke ihē amupyta. Apo kapitā ta ke emu'am katu. Ok ta pame katu te emu'am. Ihē apandu ame'ē ke ekwa ekwa katu exo.

⁶Kuja kapitā ke emu'am. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói ipe, aja amō ta ukwa ehe har. Hakehar peteihar namō jō ixo rahā, katu tiki tī. Jesu rehe upa ta'yr ta jurujar katu ame'ē ke tī. Tajyr ta aja tī. Jesu rehe jurujar katu tī. Ipái rehe ame'ē ta hendu katu rahā, katu tiki tī. Imāi rehe aja tī. Hendu katu ehe tī. Ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e ym, aja amō ta ukwa rahā, katu tiki. (Aja me'ē sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitā, aja emu'am.)

⁷Jesu kotyhar tama'e kapitā riki. Ame'ē tama'e usakiha ke a'e. A'erehe ehe har katu ym amō ta pandu ym rahā, katu tiki. A'e jō sawa'e katu te ame'ē ke aja ukwa ym rahā, katu tiki tī. Pahar ipy'a pihun ym rahā, katu tiki tī. Kawī ngi ka'u ym rahā, katu tiki tī. Pahar jumai ym rahā, katu tiki tī. Tamatarer rehe jō ipy'a moī moī ym rahā, katu tiki tī.

⁸Pe, hok pe uhyk, ame'ē ta ke muxe katu rahā, katu tiki tī. Katu ame'ē ke putar rahā, katu tiki tī. Upa ma'ema'e, ame'ē ke ukwa katuha namō ma'ema'e rahā, katu tiki tī. Amō ta pe katu ame'ē ke ma'ema'e rahā, katu tiki tī. Tupā rehe ipy'a moī moī katu rahā, katu tiki tī. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e tate rahā, muputu'u ingi. (Aja rahā, ma'e ym ta.) Aja rahā, katu tiki tī.

⁹Je'ēha jeteihar te ke jamu'e ngā pe. Ame'ē ke ipy'a pe kapitā mupyta katu rahā, katu tiki tī. Aja rahā, panduha jeteihar namō amō ta ke a'e muhury katu ta. Aja Tupā rehe har ngā pe mujekwa katu ta. Pe, amō koty mu'e ame'ē ta pe pandu: “Mā peja ym” aja pandu. Aja rahā, jeteihar te ke a'e mu'e ta. (Aja me'ē sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitā, aja emu'am.)

Muka'u te'e ame'ē ta pe: “Mā peja pemu'e ym” aja epandu

¹⁰Tit! Ehendu katurahā! Jesu kotyhar tama'e kapitā ta rehe hendu ym ame'ē ta heta ixo. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Pe, a'eta mu'e we rī:

—Moise je'ēha rehe pehendu katu! — aja a'eta mu'e naī.

Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u ka'u te'e hū ixo. Te'e je'ēha namō muka'u ka'u te'e ixo.

¹¹Upa katu te ok wyr pe har ta ke a'eta muka'u ka'u te'e tī. Jeteihar ym ame'ē ke a'eta mu'e ixo. Aja tamatarer ke a'eta pyhyk pyhyk ixo. Tamatarer ke jō a'eta putar, a'erehe a'eta mu'e mu'e ixo. Huxī ym riki ingi. A'erehe ame'ē ta je'ēha ke amō mukanim ta me'ē te'e. (A'erehe: “Mā peja pemu'e ym” aja epandu a'eta pe.)

¹²Kere y rapa'ū pe har ta ngi har amō ixo. Upa katu te ma'e a'e pandu. A'e riki ixotyhar ta rehe har pandu:

—Kere y rapa'ū pe har ta riki te'e pandu ame'ē ta ke a'eta. Aja te'eha a'eta. So'o jarō ame'ēja saka. Amō ta ke a'eta mupyrara tī. Ma'e u'uha ke jō putar katu. Jyty'ym tī, a'erehe paraky ym — aja kere y rapa'ū pe har ta rehe har a'e pandu.

¹³A'e pandu ame'ē ke jeteihar te ke. A'erehe muka'u ka'u te'e, ame'ē ta pe hātā epandu: “Mā peja pemu'e ym” aja. (Nde rehe hendu rahā,) jeteihar te ke rehe a'eta jurujar katu te ta my.

¹⁴ Jundéu awa ramūi ta pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym ta my tī. Jetehtar te ke hijar ame'ē ta je'ēha rehe a'eta jurujar ym ta my tī.

¹⁵ Amō amō jundéu awa ta pandu:

—Ma'e ke pe'u ym. Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī. Pe'u rahā, Tupā rehe pepy'a katu — aja pandu naī.

Sawa'e katu ame'ē pe upa katu te ma'e ke katu ipe. Sawa'e katu ym ame'ē pe upa katu te ma'e ke katu ym ipe. Tupā rehe jurujar ym ame'ē pe aja tī. Ma'e ukwa ukwa ixo ame'ē ke katu ym, a'erehe upa katu te katu ym ipe. Ipy'a ke jai te'e ixo, a'erehe upa katu te katu ym ipe.

¹⁶ “Tupā rehe har jakwa katu” aja a'eta pandu naī. Anī. Ima'e ma'ema'eha ke amō koty. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe Tupā rehe har ukwa ym, aja ngā pe a'eta mujekwa. Tupā rehe a'eta hendu ym. Pe, a'eta ke Tupā putar ym tī. Marā ka ym a'eta katu ame'ē ke ma'ema'eha.

2

Jetehtar te ke emu'e katu

¹⁻² Nde riki aja ym tī. Jetehtar te ke emu'e. Tamūi ta pe ebandu katu. Kuja ebandu katu:

—Kawī ngi peka'u ym. Katu pexoha namō pexo tī. Pekwa katuha namō pexo katu tī. Jetehtar te ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu. Aja pexo katu. Amō ta rehe pepy'a katu tī. Pehē ke amō ta mupyrra rahā, mā peja pehē py'ahu te'e pehendu — aja tamūi ta pe ebandu katu.

³ A'i ta pe aja tī. Kuja ebandu katu tī:

—Tupā rehe har pekwa katu pexo, aja pexo katu. (Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e ta.) Amō ta rehe pehē juru ai ym tī. Kawī ngi peka'u ym tī. Katu ame'ē ke pemu'e — aja a'i ta pe ebandu katu.

⁴ Aja rahā, kūjā pyahu ta ke a'i ta mu'e katu ta. Kuja mu'e katu ta: “Pehē sawa'e ta rehe pepy'a katu. Pehē membyr ta rehe pepy'a katu tī” aja.

⁵ Amō we a'i ta pe ebandu tī:

—Pekwa katuha namō pexo katu. Ma'e jaxer ame'ē ke pehē py'a rupi pekwa pekwa ym pexo. Pehē rok wyr pe har ta rehe pesak pesak katu pexo. Pwyty'y ym tī. Peparaky katu tī. Pehē sawa'e rehe pehendu katu tī. Aja rahā, amō ta pandu ta: “Jesu kotyhar ta riki katu ixo. A'erehe Tupā je'ēha riki katu” aja pandu ta. Aja kūjā pyahu ta ke pemu'e katu — aja a'i ta pe ebandu katu.

⁶ Ta'ynuhu ta pe aja tī. Kuja ebandu katu tī:

—Pekwa katuha namō pexo katu — aja ebandu katu ipe.

⁷ Tit! Nde aja tī. Katu ame'ē ke ema'ema'e tī. Aja rahā, nde aja amō ta katu ame'ē ke ma'ema'e ta tī. Ngā ke nde eremu'e rahā,

jetehtar te ke emu'e. Nde eremu'e rahā, ejumusrāi ym tī.

⁸ Panduha katu ame'ē ke ebandu. Aja rahā: “Tit pandu ame'ē ke katu ym” aja amō ta pandu ym ta. Aja rahā, Jesu kotyhar ta rehe har marā ka ym katu ym ame'ē ke a'eta je'ēha. A'erehe nde rehe parahy ame'ē ta huxī ta.

⁹ Miasu ta pe ebandu katu tī. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Kuja ebandu:

—Pehē jar ta rehe pehendu katu. Upa katu te pema'ema'e, ame'ē ke namō pehē jar ta ke pemuhury katu. Pehē jar ta pe je'ēha ke pemujywyr ym tī.

¹⁰ Pehē jarma'e pemukanim ym. Pepandu ame'ē ke pema'ema'e katu, aja pemujekwa katu pehē jar pe. Aja te'eha pehē — aja miasu ta pe ebandu katu.

Aja miasu ta upa katu te katu ame'ē ke ma'ema'e rahā, amō ta pandu ta:

—Tupā rehe har Jesu kotyhar ta mu'emu'e. Ame'ē mu'e ame'ē ke katu — aja pandu ta.

Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū a'erehe katu aja jaxo ta me'ē te'e

¹¹ Upa awa ta ke Tupā muhā tar katu. A'erehe awa ta rehe a'e ipy'a katu te hū, ame'ē ke ngā pe a'e mujekwa.

¹² Awa ta rehe a'e ipy'a katu te hū. A'erehe jande ke a'e mu'e tī. Kuja. Ma'e ke a'e putar ym ame'ē ke jahijar. Katu ym ma'ema'eha ke kome'ē ywy keruhū pe har ta putar. Ame'ē ke jahijar tī. Pe, jakwa katuha namō jaxo katu rahā, katu tiki. Amō ta pe katu ame'ē ke jama'ema'e rahā, katu tiki tī. Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e rahā, katu tiki tī. Aja apo jama'ema'e jaxo rahā, katu tiki tī.

¹³ Aja jaxo rahā, jande rury katuha namō Jesu Kirisutu jwyryria rehe jaharō jaxo. Katu te ha namō a'e jwyryr ta. A'e riki Tupā a'e tī. Pырātā te hū ame'ē ke a'e. A'e riki jande muhāha tī.

¹⁴ A'e manō, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Upa jandema'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Ame'ē ke jande py'a ngi a'e mukanim, ame'ēja saka. A'erehe jande py'a ke a'e juhyk apo 'y. Aja rahā ixotyhar ta ke jande. Ima'e ke jō jande. A'erehe katu ame'ē ke jama'ema'e tar katu tī.

¹⁵ Upa ihē apandu ame'ē ke emu'e katu. Nde erebandu katuha namō emu'e katu. Nde rehe hendu ame'ē ta ke emuhury katu. Aja rahā, Jesu rehe ame'ē ta ipy'a katu te we rī. Katu ym amō ma'e rahā: “Mā peja ym” aja ebandu ipe. Nde rehe amō ta hendu ym rahā, ame'ē ta pe ebandu:

—Tupā je'ēha rupi ma'e ihē apandu pandu. A'erehe mā peja ihē rehe pehendu katu — aja ebandu.

3

Jande rehe Tupā pyrara usak, a'erehe jande ke a'e muhā katu

¹ Nde koty ixo ame'ē ta pe kuja epandu katu:

—Kapitā ta rehe pehendū katu. Kapitā keruhū ta rehe pehendū katu tī. Ma'e katu ame'ē ke amō ta pandu rahā, pahar ame'ē ke pema'ema'e katu. Pehendu katu a'eta rehe.

² Amō ta rehe pehē juru ai ym. Amō ta namō peje'ē hātā tā ym. Amō ta namō pehē juehe katu pexo. Upa awa ta rehe pehē rury katu pexo. Aja te'eha pehē — aja nde koty ixo ame'ē ta pe epandu katu.

³ Amukwehe te we jete har te ke jakwa ym jaxo tī. Tupā rehe jahendu ym tī. Jande ke amō ta muka'u ka'u te'e hū tī. Upa ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu. Ma'e katu ym ame'ē ke te'e jama'ema'e hū jaxo. Amō ta rehe jakyty'ym tī. Amō ta rehe japy'a ym tī. Jande rehe amō ta ipy'a ym tī.

⁴ Tupā riki katu te ame'ē ke a'e, ame'ē ke jande pe a'e mujekwa. Awa ta rehe a'e ipy'a katu. Ame'ē ke a'e mujekwa tī. A'e riki jande muhāha.

⁵ Jande ke a'e muhā katu. Katu ame'ē ke jama'ema'e, a'erehe jande ke a'e muhā katu my? Anī. Aja ym. Jande rehe a'e pyrara usak, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Jande py'a ke a'e juhyk, a'erehe jande py'a ke amō koty Tupā'ā muruwak mondo. Mupyahu ame'ēja saka. Jaxoha pyahu aja muruwak tī.

⁶ Jesu Kirisutu manō. A'erehe jande py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. A'e me'ē te'e riki. Jesu riki jande muhāha.

⁷ Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū, a'erehe Tupā namō jande juehe katu jaxo. Pe, jande ruhāha rehe jaharō jaxo. Ame'ē ke jande pe a'e me'ē.

⁸ Upa ihē apandu ame'ē ke jete har te ke.

Muka'u te'e ame'ē ta namō eje'ē hātā tā ym

Ihē apandu ramō ame'ē ke emu'e mu'e katu te we rī. Aja rahā, Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta katu ame'ē ke jō ma'ema'e tar katu. Kome'ē je'ēha riki katu ame'ē ke. Myja ixoha katu my, ame'ē ke mujekwa katu ngā pe tī.

⁹ Jundéu awa ramūi ta rer rehe har amō ta pandu pandu. Māte hū te'e ame'ē ta hamūi ta rer ihī. Ame'ē rehe har pandu pandu ame'ē ta namō eje'ē hātā tā ym. Moise je'ēha rehe har amō ta pandu pandu. Ame'ē ta namō eje'ē hātā tā ym tī. Je'ēha hātā tā ha riki katu ym. Jaxer riki tī.

¹⁰ Jesu kotyhar ta ukwa katuha ke amō koty koty amō muruwak. Aja rahā: “Mā peja ym” aja muka'u te'eha ta pe epandu. Aja mokōihar epandu ipe tī. Pe, nde rehe hendu ym rahā, eho ingi.

¹¹ Ame'ē ta riki sawa'e ta jaxer ame'ē ta ke, aja nde erekwa. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, a'erehe sawa'e jaxer aja a'e mujekwa nde pe.

Amō ta rehe ehaihu katu

¹² Nde koty sawa'e ke ihē amondo ta. Her Ar. A'e ke amondo ym rahā, Tik ke ihē amondo ta. Nde rehe a'e uhyk rahā, pahar Niko ok ta pe ejur. A'ep ihē axo ta tī. Aman ndy'ar rahā, a'ep ihē apyta we ta, aja ihē akwa tī.

¹³ Amō sawa'e rehe ehaihu katu. Her Sena. Je'ēha hātā tā ame'ē mukatuha ke a'e. Apor ke ehaihu katu tī. A'etama'e ym te rahā, ame'ē ke eme'ē katu a'eta pe. Aja rahā, ame'ē namō a'eta oho katu ta.

¹⁴ Jesu kotyhar ta pe emujekwa katu. “Katu ame'ē ke pema'ema'e” aja emujekwa katu ngā pe. “Ima'e ym te ame'ē ta rehe pehaihu katu” aja emujekwa ngā pe tī. Aja rahā, ma'e ke me'ē katu ta. Aja rahā, Jesu kotyhar ta jyty'j ym ta. Paraky katu ta.

¹⁵ Upa ihē namō ixo ame'ē ta katuha ke nde pe mondo ixo. Nde koty Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Jande rehe a'eta ipy'a katu. Katuha ke ame'ē ta pe jamondo jaxo tī, aja ame'ē ta pe epandu tī.

Mā peja upa nde kotyhar ta rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Siremō pe paper pinim ke Páu mondo

Siremō riki ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. Pe, miasu ujan oho ingi. Her One. Ma'e ke a'e mukanim raho tī. Pe, kyndaha pe Páu ixo rahā, One ke sonda ta muhyk raho tī. Hom ok ta pe har kyndaha pe kynda raho. Pe, One pe Tupā rehe har Páu mujekwa rahā, Jesu rehe One jurujar katu tī. A'erehe imu aja apo 'y. Pe, ijar pe, Siremō pe One ke Páu mujywyr tar katu. A'erehe ame'ē rehe har Siremō pe Páu mupinim. "Ihē aja One ke nde rok pe emupyta katu tī" aja Siremō pe Páu mupinim.

Siremō pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Siremō! Ko nde pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Timo ihē namō ixo tī. Jande mu ke a'e.

Ko nde riki jande rehe katu ame'ē ke nde. Jande aja Tupā je'ēha ke nde erepandu pandu erexo tī. Jesu rehe har ihē apandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihē ke amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo.

² Nde rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar. Ame'ē ta pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē rendyr pe, Asi pe, katuha ihē amondo axo tī. (Jesu rehe a'e jurujar katu, a'erehe: "Ihē rendyr" aja ihē apandu.) Aki pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē aja Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu oho ngā pe tī.

³ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu.

Siremō! Johu jande py'a ke nde eremātā katu

⁴⁻⁵ Upa Tupā kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, aja ihē ahendu. Jesu, jandema'e sawa'e te rehe nde erejurujar katu te, aja ihē ahendu tī. A'erehe Tupā namō ihē apandu pandu rahā, kuja ihē apandu:

—Jande pái keruhū! Siremō rehe nde erek sak katu. A'erehe ne jō riki katu te me'ē ke — aja apandu ipe.

⁶ Tupā namō ihē apandu:

—Jesu rehe Siremō jurujar katu. Mā peja ame'ē rehe har ngā pe a'e pandu pandu katu te we rī. Aja rahā, hendu ame'ē ta jurujar katu ta ehe tī. Aja rahā, upa ma'e katu ame'ē ke Kirisutu me'ē jande pe. Ame'ē ke mā peja jurujar katu ame'ē ta ukwa katu. Kirisutu kotyhar ta ke jande — aja ihē apandu Tupā namō.

⁷ Siremō! Ihē mu aja nde. Tupā kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, a'erehe ihē rury katu. Ihē ke nde eremuhury katu, a'erehe

ihē py'a ke nde eremātā katu. Upa Tupā kotyhar ta ke nde eremuhury katu tī, a'erehe ihē aja a'eta tī. A'eta py'a ke nde eremātā katu tī.

One rehe har ihē apandu nde pe

⁸ Jande ke nde eremuhury katu, a'erehe ma'e ke nde pe ihē apandu ta apo 'y. Kirisutu je'ēha rupi nde pe ihē apandu tar katu.

⁹ Anī. Aja ym ta ihē. Nde rehe ihē apy'a katu, a'erehe ma'e ke nde pe ihē apandu ta. (Wewe katu apandu ta. Ihē je'ēha rupi apandu ta.) Ihē Páu. Ihē tamū te ihē. Jesu rehe har ihē apandu pandu, a'erehe kyndaha pe ihē axo.

¹⁰ Apo One rehe har nde pe ihē apandu. Kyndaha pe ihē axo rahā, myrandu katu ihē apandu ipe. A'erehe Jesu rehe a'e jurujar katu. A'erehe ihē ra'yr aja a'e. Pe, ipái aja ihē.

¹¹ Yman nde pe One paraky ixo. Arahā a'e jaxer nde pe. Apo ihē pe a'e katu 'y. Apo nde pe a'e katu ta tī.

¹² Apo nde koty a'e ke ihē amujywyr ta. Ihē apy'a katu ehe, a'erehe nde koty a'e ke ihē amujywyr rahā, ihē apyai te ta.

¹³ Myrandu katu ihē apandu pandu, a'erehe kyndaha pe ihē axo. Se ihē axo rahā, One ke ihē amupyta tar katu. Aja rahā, One riki ihē rehe haihu katu ta. Se nde erexo ym. A'erehe marā ka ym ihē rehe nde erehaihuha. (A'erehe One riki ihē rehe haihu katu ta.)

¹⁴ Nde erema'e ta me'ē te'e, a'erehe ihē rehe nde erehaihu katu ta, aja nde erekwa. Anī. Aja ym ihē aputar. Nde ereputar katu, a'erehe One pe nde erepandu ta:

—One! A'ep epyta. Páu rehe ehaihu katu — aja.

Anī we rī. "Ere" aja nde erepandu rahā jō, a'e ke ihē amupyta ta.

¹⁵ Siremō! Yman nengi One oho. Apo nde koty a'e jywyr rahā, ne namō aja te'e a'e ixo ta my.

¹⁶ Nema'e miasu, aja ym ehe har ekwa ekwa exo apo 'y. Kirisutu rehe a'e jurujar katu, a'erehe ne mu apo 'y, aja ekwa ekwa exo tī. A'erehe nde koty jywyr rahā, i'ar koty te we miasu katu ame'ē ke a'e apo 'y, aja ekwa ekwa exo. Nde aja Kirisutu rehe a'e jurujar katu tī, a'erehe ne mu aja a'e tī. A'erehe i'ar koty te we nde pe katuha a'e tī. Ihē apy'a katu ehe. Ihē pe katu a'e tī.

¹⁷ Nde aja Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, aja nde erekwa katu. A'erehe One ke nde rok pe emupyta katu. Ihē aja a'e ke emupyta katu tī.

¹⁸ Yman ma'e katu ym ame'ē ke a'e ma'e my. Nde pe ma'e ke a'e mujywyr ta me'ē te'e my. Ame'ē ke paper rehe emapyk. (Anī.

Onema'e nixói te ma'e ke.) A'erehe ihē riki ame'ē ke amujywyr ta nde pe.

¹⁹ Ko paper rehe ihē amupinim katu:

—Ihē Páu. Ihē ame'ē ta nde pe — aja.

Pe, kuja ekwa ekwa exo tī. (Myja nde ke Tupā muhā katu ta my, ame'ē rehe har nde pe ihē riki apandu. A'erehe ihē pe ma'e ke nde ereme'ē ta me'ē te'e, ame'ēja saka.)

²⁰ Siremō! Ihē mu aja nde! Jandema'e sawa'e te rehe jajurujar katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke ema'e katu. One ke nde rok pe emupyta katu tī. Aja rahā, ihē ke nde eremuhury katu ta.

²¹ Ihē apandu ame'ē ke nde erema'e katu ta. One ke nde rok pe nde eremupyta katu ta, aja ihē akwa katu. A'erehe paper pinim ke nde pe ihē amondo axo. Jete riki. Ihē apandu ame'ē 'ar koty te we katu ame'ē ke nde erema'e katu ta, aja akwa katu.

²² Nde koty ihē ahyk ta aho my, aja ihē akwa. Ame'ē rehe har Tupā namō pepandu katu, a'erehe aja ihē akwa. A'erehe ihē akeriha renda ke epeir katu apo tī.

Katuha ke Páu mondo

²³ Jesu Kirisutu rehe har Epar pandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē namō a'e ixo. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo.

²⁴ Mak aja tī. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo tī. Arita aja tī. Mondo ixo tī. Nema aja tī. Mondo ixo tī. Ruk aja tī. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo tī. Ihē namō myrandu katu ke a'eta pandu pandu ixo.

²⁵ Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja johu pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. Upa.

Emberéu awa ta pe mupinim me'ë ke

Awa kome'ë paper mupinim my? Ukwa ym awa. Jundéu awa ta ngi har amō amō ta Jesu rehe jurujar katu. “Emberéu awa ta ke” aja amō jundéu awa ta her tí. Ame'ë ta pe kome'ë paper ke amō mupinim. A'erehe kome'ë paper pinim: “Emberéu” aja jakwa.

Amō ta amō koty mu'e tar katu. “Ymanihar ta aja Tupā rehe pehē py'a pemoi moí katu tí. A'erehe Tupā rehe ngā jumu'e ha renda keruhū pe hymba ke happy tí” aja mu'e naí.

“Aní. Mā peja ym” aja kome'ë paper rehe panduha ihí. “Jesu Kirisutu rehe jō pehē py'a pemapyk. A'e riki upa katu te amō ta 'ar koty te we katu te ha” aja panduha ihí tí. Jesu kotyhar ta pe: “Ihē mu ta” aja pandu.

Tupā je'ëha ke Ta'yr pandu

¹ Yman Ta'yr uwyr ym rahā we, ima'e je'ëha ke Tupā mujekwa. Amō amō rahā, mujekwa. Amō koty koty mujekwa. Je'ëha ke pandu pandu ame'ë ta pe mujekwa. Pe, a'eta riki jande ramūi ta pe Tupā je'ëha ke pandu pandu hū.

² Apo aní. Ta'yr ke a'e muwyr. Pe, ima'e je'ëha ke Ta'yr riki pandu pandu jande pe. Yman te Tupā pandu ipe: “Nde riki upa ma'e ke emujā” aja. A'erehe Ta'yr riki upa katu te ma'e ke mujā. Kome'ë ywy keruhū mujā. Ywa ke mujā tí. Pe, Tupā pandu ipe tí:

—Nde pe upa katu te ma'e ke ihē ame'ë ta. Upa katu te nema'e wan ta. Aja te'e ta — aja Ta'yr pe.

³ Tupā katu te ha aja Ta'yr tí. Aja ngā pe Ta'yr mujekwa. Tupā aja Ta'yr tí. Upa katu te a'e mujā ame'ë ke henda pe te'e ihí katu. Ywa rehe ihí ame'ë ke. Ywy rehe ihí ame'ë ke tí. Ihí katu tí. Ywa rehe wata ame'ë ke hape rupi wata katu tí. Pyrātāha namō a'e pandu, a'erehe henda pe te'e ihí katu. Wata katu tí. A'e manō rahā, upa awa ta ma'e ka'u te'e ha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe awa ta py'a ke Tupā juhyk katu. A'e manō, pe, kwera katu uhem tí. Pe, ywa pe Tupā rake a'e wapyk oho. Aja rahā, a'e riki je'ëha te reko, aja mujekwa katu. Tupā riki pyrātā te hū ame'ë ke a'e.

Ta'yr riki Tupā je'ëha rahoha ta 'ar koty te we katuha

⁴ Tupā rake Ta'yr wapyk, a'erehe Tupā je'ëha rahoha ta 'ar koty te we Ta'yr katu te ha. “Ihē ra'yr” aja Ta'yr pe Tupā pandu, a'erehe ame'ë ta 'ar koty te we Ta'yr katuha tí.

⁵ Ta'yr pe jō a'e pandu: “Apo ngā pe ihē amujekwa ta. Nde riki ihē ra'yr. Nde pái ihē” aja.

Aja ym ima'e je'ëha rahoha ta pe pandu. Amō we Ta'yr pe a'e pandu:

“Ko nde pái ihē axo. Ihē ra'yr nde tí” aja.

Aja ym ima'e je'ëha rahoha ta pe a'e pandu. (A'erehe i'ar koty te we Ta'yr katuha.)

⁶ Upa awa ta 'ar koty te we katuha ame'ë ke a'e. Kome'ë ywy keruhū pe Ta'yr ke a'e muwyr Tate rahā, upa katu te ima'e je'ëha rahoha ta pe a'e pandu:

“Ihē ra'yr rehe pehē py'a pemoi moí katu” aja.

⁷ Ima'e je'ëha rahoha ta rehe har a'e pandu rahā, kuja a'e pandu:

“Ywytu aja pahar ihēma'e je'ëha rahoha ta ke ihē amondo.

Tata aja pyrātāha namō ihēma'e je'ëha rahoha ta ma'e ke ma'ema'e ta tí. Ihē apandu ame'ë ke ma'ema'e ta” aja.

(Aja rahā, je'ëha rahoha ta ima'e miasu ta ke aja mujekwa. A'erehe Ta'yr wyr koty te we katuha, aja mujekwa.)

⁸ Ta'yr rehe har a'e mujekwa. Kuja:

“Ihē aja nde tí. (A'erehe: ‘Tupā’ aja nde pe amō ta pandu ta tí.) Nde riki kapitā keruhū te. Aja te'e ta nde erexo.

Nde kotyhar ta ke nde eremondo mondo rahā, katuha namō nde eremondo mondo ta.

⁹ Ma'e ka'u te'e ha ke amō ma'ema'e, ame'ë rehe nde ereparahy. Katu amō ma'ema'e, ame'ë ke nde ereputar katu. A'erehe nde pe ihē apandu: ‘Ihēma'e ke nde’ aja. Ihē Tupā.

Pe, nde rehe katu ame'ë ta pe ihē apandu: ‘Pehē katu’ aja.

I'ar koty te we nde pe ihē apandu: ‘Nde katu te’ aja. A'erehe nde rury katu nde erexo” aja Ta'yr rehe har Tupā pandu. Yman ame'ë panduha ke Ndawi mupinim.

¹⁰ Tupā pandu tí:

“Sawa'e! Kirisutu nde. Ma'e ke nixói te rahā, kome'ë ywy keruhū nde eremujā.

Nema'e pyrātāha namō ywa ke nde eremujā tí.

¹¹⁻¹² Upa ame'ë ta ke nixói te ta tí. Awama'e mundeha aja ame'ë ke ymanihar wan ta oho. Kanim ta.

Mundeha ke amō pukek. Aja kome'ë ywy keruhū ke nde erepukek ta tí. Ywa ke aja tí. Nde erepukek ta tí. (Pe, nde erembor ta tí.)

Mundeha ymanihar ke amō ombor. Pe, pyahu ke pyhyk. Aja kome'ë ywy keruhū ke nde eremukanim ta tí.

Pe, pyahu ame'ë ke nde eremujā ta tí. Ywa ke aja tí. Pyahu ame'ë ke nde eremujā ta tí.

Nde aní. Aja te'e ta nde erexo katu. Nde ruhā te hū ame'ë ke nde” aja Ta'yr rehe har Tupā pandu.

13 Ta'yr pe Tupā pandu:

“Se ihē rake ewapyk katu. Nde ruwajan ta ke ihē amuputu'u katu ta. Upa ame'ē ta nde rehe hendu katu ta” aja ipe. (“Tupā rake wapyk” aja pandu rahā: “A'e je'ēha te reko” aja mujekwa katu.)

Ima'e je'ēha rahoha ta pe aja ym a'e pandu. Ta'yr pe jō pandu. (A'erehe i'ar koty te we Ta'yr katuha.)

14 Ma'erehe Tupā je'ēha rahoha ta ixo my? Tupāma'e miasu ta ke ame'ē ta. Awa'ā ta aja te'e ixo. Pe, ame'ē ta ke Tupā mondo mondo. A'e muhā ta, ame'ē ta koty a'e mondo. Pe, ame'ē ta namō a'eta ma'e ke ma'ema'e katu oho ixo tī.

2

Jande ke Tupā muhā katu

1 Ta'yr katuha riki Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we katuha. A'erehe jete har te ke jahendu ame'ē ke rehe mā peja tapijar te'e we jajurujar katu. Aja rahā jaharāi ym ta.

2 Jande ramūi ta pe myrandu ke Tupā je'ēha rahoha ta pandu pandu. Ame'ē riki: “Moise je'ēha ke” aja jakwa katu. Ame'ē riki jete har te ke aja Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ē je'ēha mujekwa aja a'eta ma'ema'e ym rahā, a'eta ke Tupā mupyrara. Ame'ē ke rehe hendu ym rahā, aja tī. Tupā mupyrara tī.

3 Tupā je'ēha rahoha ta pandu, ame'ē ke rehe awa hendu ym rahā, Tupā mupyrara. Aja rahā, ngā ke Ta'yr muhā katu ta, ame'ē myrandu rehe awa hendu ym rahā, marā ka ym Tupā mupyraraha ngi uhemihā. Moise je'ēha rehe hendu ym, ame'ē ta 'ar koty te we mupyrara ta. (A'erehe Ta'yr pandu, ame'ē ke rehe i'ar koty te we hendu katu ta me'ē te'e.)

Ngā ke Tupā muhā katu ta, aja jandema'e sawa'e te riki pandu py. A'engi hendu ehe, ame'ē ta jande pe mujekwa tī. Jete har te ke aja a'eta mujekwa jande pe.

4 Tupā aja tī. Mujekwa a'e tī. Jete har te ke aja hendu ehe, ame'ē ta mujekwa ixo rahā, Tupā mujekwa tī. Kuja. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu rahā, ngā pandu: “Mā! Katu te hū!” aja. Aja pandu ame'ē ke jete har te ke aja a'e mujekwa katu ngā pe tī. Amō we tī. A'e putar aja I'āma'e pyrātāha ke a'e muwyr. Ma'e ke Tupā 'ā te'e me'ē me'ē, ame'ē ke Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe a'e muwyr. A'erehe Ta'yr rehe hendu, ame'ē ta pandu ame'ē ke riki jete har te ke aja jakwa katu.

Jande ke muhā katu ame'ē rehe har

5 Kome'ē ywy keruhū pyahu ame'ē rehe har japandu. Ame'ē ke Tupā mujā ta. “Ame'ē pe har tama'e kapitā keruhū ke nde” aja ym ima'e je'ēha rahoha ta pe a'e pandu.

6 Anī. Amō pe a'e pandu. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim:

“Nde Tupā. Awa ke rehe nde ereharāi ym.

Awa te'e tipe. Anī. Nde eresak katu ehe.

7 A'e ke nema'e je'ēha rahoha ta wyr koty te we katuha, aja nde eremu'am.

I'i atu ym iwyr koty te we katuha. A'e ke rehe nde eresak katu. A'erehe nde erepandu: ‘Nde katu’ aja.

Kapitā keruhū aja: ‘Nde katu’ aja nde erepandu.

8 Pe, nde erepandu tī: ‘Upa katu te ma'e ke ihī. Ame'ē tama'e kapitā keruhū nde’ aja nde erepandu tī.” Aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim.

Pesarahā! Ame'ē je'ēha rehe Tupā mujekwa: “Upa katu te ma'e ke ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū nde” aja. Aja rahā, upa katu te riki. Pyta we ym ma'e ke. Pesarahā! Apo sehar sawa'e aja ym we rī. Upa katu te, ame'ē tama'e kapitā keruhū ym we rī.

9 Jesu anī. Ehe har jakwa. Ymaniwe awa te'e a'e ixo tī. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta wyr koty te we a'e katuha.) I'i atu ym awa te'e a'e ixo. Aja ixo rahā, Jesu manō. Tupā usak katu ehe. A'erehe upa kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'e pyrara. Pe, manō. A'erehe apo Tupā pandu ipe: “Nde riki katu te me'ē ke” aja. Apo katuha renda pe a'e ixo 'y. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we Jesu katuha apo tī, aja mujekwa katu.)

10 Upa ma'e ke Tupā mujā. Pe, a'e pandu rupe upa ma'e ke ixo katu. Jesu ke amō ta mupyrara rahā, Tupā pandu: “Mā peja” aja. A'erehe a'e pyrara ixo. Pe, pyrara upa rahā, a'e pandu ipe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. A'e pyrara, a'erehe heta ta'yr ta ke a'e raho. Katuha renda pe inamō raho. Jesu riki hundutar oho py, ame'ēja saka. Pe, Tupā muhā katu ame'ē ta haikwer rupe oho tī, ame'ēja saka tī. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we Jesu katuha, aja mujekwa katu.)

11 Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ke ngā py'a ngi Jesu juhyk. A'erehe Tupā riki ame'ē tama'e pāi keruhū. Jesu pāi tī. Pete'i riki jande pāi keruhū. A'erehe ipy'a juhyk ame'ē ta pe Jesu pandu: “Ihē mu ta” aja. Huxī ym ha namō a'e pandu: “Ihē mu ta” aja. (Ame'ē ke amō mujekwa.) Kuja.

12 Tupā pe a'e pandu:

“Ma'e ke nde erema'ema'e. Ame'ē ke ihē mu ta pe ihē apandu ta.

A'eta jy'ar rahā, nde rehe har ihē apandu ta: ‘Katu te me'ē ke a'e’ aja.”

13 A'e pandu tī:

“Tupā rehe ihē ajurujar katu ta” aja. (Aja rahā, imu ta aja a'e tī, aja a'e mujekwa katu.)

Amō we tī:

“Se nde eremuhā katu, ame’ē ta namō ihē axo. Nde ra’yr ta aja a’eta. Ihē pe a’eta ke nde ereme’ē, ame’ēja saka” aja Tupā pe Ta’yr pandu. (Aja rahā, imu ta aja a’e tī, aja a’e mujekwa katu.)

¹⁴ “Ta’yr ta” aja a’e pandu. Ame’ē ta riki awa ta te’e a’eta tī. Kome’ē wyy keruhū pe har ta ke. Pe, Jesu uwyr rahā, ame’ē ta aja a’e tī. Awa te’e a’e tī. A’erehe a’e manō rahā, Satanama’e pyrātāha ke a’e muputu’u. Manōha ngi ngā ke Satana mukyje. (Ājā ramūi a’e.) Ame’ē ke a’e mukanim tī.

¹⁵ Manōha ngi awa kyje. Kome’ē wyy keruhū pe ixo rahā, aja te’eha kyje. Ame’ē kyjeha ke Jesu mukanim. Kyjeha ngi poir, ame’ēja saka.

¹⁶ Pesarahā! Tupā je’ēha rahoha ta py’a ke a’e muhury ym uwyr. Amō ta py’a ke muhury uwyr. Kuja. Tupā je’ēha rehe amō mupinim: “Amarā rainō ta py’a ke a’e muhury uwyr” aja. (Aja pandu rahā, Tupā kotyhar ta rehe har pandu, aja jakwa katu.)

¹⁷ Ngā py’a ke a’e muhury katu uwyr, a’erehe imu ta aja a’e uwak ta me’ē te’e tī. Jande riki imu ta aja tī. Aja rahā, jande aja a’e tī. Awa te’e rahā, pa’i keruhū aja a’e ixo tī. (Jesu riki pa’i keruhū aja tī.) Tupāma’e ma’ema’eha ke a’e ma’ema’e katu. Pa’i keruhū aja ixo rahā, awa ta rehe a’e pyrara usak. A’e pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e katu tī. Ma’e ka’u te’eha ke ngā ma’ema’e, ame’ē ke rehe pa’i keruhū muhepy. (Jesu riki pa’i keruhū.) A’erehe ngā rehe Tupā ipy’a jywyr katu.

¹⁸ Ma’e ka’u te’eha ke Jesu ma’e, ame’ē ke Satana putar tipe. (Anī. Ma’e ym te a’e.) Satana manga manga tipe. (Ājā ramūi a’e.) A’erehe mangaha ke Jesu ukwa katu. A’erehe Tupā kotyhar ta ke ājā ramūi manga manga rahā, ame’ē ta py’a ke Jesu mātā katu. Ame’ē ke ukwa katu tī. A’e pyrara tī. A’erehe Tupā kotyhar ta pyrara ixo rahā, ame’ē ta py’a ke Jesu mātā katu tī. Ame’ē ke ukwa katu tī.

3

Moise 'ar koty te we Jesu katuha

¹ Ihē mu ta! Jesu rehe pejurujar katu, a’erehe ihē mu ta aja pehē. Pehē pe Tupā pandu:

—Ihē koty pehē py’a pemuruwak — aja.

Pesarahā! Mā peja Jesu rehe har pekwa pekwa pexo. A’e ke Tupā muwyr. Pa’i keruhū aja a’e ke muwyr. Pe, jande japandu:

—Ixotyhar ta ke jande. Jajurujar katu ehe — aja.

² Tupā pandu ipe:

—Pa’i keruhūma’e ma’eha ke nde erema’ema’e — aja.

A’erehe a’e pandu ame’ē ke Jesu ma’ema’e katu. Yman Moise aja tī. Juja katu te ma’eha tī. Tupā pandu ipe:

—Ihē kotyhar ta rehe esak katu — aja ipe.
—Ame’ē ma’eha ke nde pe ihē ame’ē — aja Moise pe.

A’erehe a’e pandu ame’ē ke Moise ma’ema’e katu.

³ Ok mujāha pe amō ta pandu: “Mā! Katu nde eremujā!” aja. Aja ok rehe har aja pandu ym awa. A’erehe ok mujāha riki ok ‘ar koty te we katuha. Aja Jesu tī. Moise ‘ar koty te we Jesu katuha a’e tī. (A’erehe Jesu rehe pehendu katu ta me’ē te’e.)

⁴ Ok pame katu te awa mujā. Tupā riki upa katu te ma’e ke mujā.

⁵⁻⁶ Tupāma’e miasu ke Moise. Tupā pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e katu. Tupā kotyhar ta rehe a’e usak katu. Pe, ma’e ke Tupā mujekwa ta, ame’ē ke ngā pe a’e pandu pandu. Kirisutu riki Tupā ra’yr. Tupā pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e katu tī. Tupā kotyhar tama’e kapitā keruhū ke a’e. Moise riki miasu. Kirisutu riki Tupā ra’yr. A’erehe Moise ‘ar koty te we katuha. Kirisutu kotyhar ta ke jande. Aja rahā, ma’e hok wyr pe har ta aja jande jaxo. Kirisutu jywyrriha ke rehe jaharō katu. Jande ke amō ta mahy rahā, jande py’ahu te’e jahendu. Jajurujar katuha ke jahijar ym. Upa aja jaxo rahā, ima’e hok wyr pe har ta ke aja jaxo. Ixotyhar ta ke jande aja jamujekwa katu.

Jande py’a ke Tupā muhury katu

⁷ (Ixotyhar ta ke jande, a’erehe mā peja Tupā rehe pehendu katu.) Aja yman Tupā ā mujekwa ame’ē ke amō mupinim. (Kuja jundéu awa ta rehe har mupinim.)

“Apo Tupā pandu ame’ē ke rehe pehendu katurahā!

⁸ Anī. Jahendu ym ta ehe’ aja ym pepandu. Mā pahar pehendu katu ehe.

Awa nixói te ame’ē pe pehē ramūi ixo rahā, a’eta pandu: ‘Tupā ke japutar ym. Jahendu ym ta ehe. Jande ke a’e mupyrara ym ta’ aja pandu naī.

Aja a’eta manga manga tipe. Ame’ē ta aja mā peja ym pexo tī. (A’erehe pahar pehendu katu ehe.)

⁹ Pe, Tupā pandu: ‘Yman ihē ama’ema’eha ke a’eta usak tipe. Marā ka ym amō ma’eha, ame’ē ke ihē ama’ema’e hū tipe.

Kuja, 40 warahy ‘ar rahā, a’eta usak tipe. Anī. Ihē ke a’eta putar ym. A’eta ke ihē amupyrara ym ta’ aja a’eta ukwaha naī. A’erehe ihē ke a’eta manga manga hū tipe. Katu ym aja.

¹⁰ A'erehe a'eta rehe ihē aparahy. A'erehe ihē ajupandu ihē jupe: 'Ihē rehe a'eta hendu ym.

Ihē ngi amō rehe a'eta py'a ke a'eta muruwak. Aja te'eha a'eta. Ihē amu'e, aja a'eta ixo ym. Katu ym aja' aja riki.

¹¹ A'erehe a'eta rehe ihē aparahy. Pe, ihē apandu: 'Ihē apandu katu ame'ē ke ama'e katu ta kŷ.

Amō henda amukatu. Ame'ē pe a'eta ixo ym ta. (Kanaā ywy ke ame'ē.)

A'ep a'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe. Ihē ame'ē ta tipe' aja Tupā pandu." Aja Tupā'ā mujekwa ame'ē ke amō mupinim.

¹² Ihē mu ta! Pesak katu pehē juehe pexo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym pexo. Ame'ē ke jō peputar rahā, Tupā ngi amō koty pehē py'a pemuruwak ta. Katu ym aja. Tupā riki ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e.

¹³ Pesarahā! "Apo" aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Aja rahā, apo riki wera rahā pame katu te pehē py'a pemātā katu pehē juehe pexo. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta. Aja rahā: "Anī. Jahendu ym ta ehe" aja ym pepandu. A'erehe angaha pewe ihī rahā, pehendu katu ehe.

¹⁴ Kirisutu rehe jajuruar katu py rahā, ixotyhar ta ke jande, aja jakwa katu te. Aja tapijar te'e we jaxo rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo ame'ē ta ke jande.

¹⁵ Pesarahā! Amō we ihē apandu. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Apo Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu katurahā! 'Anī. Jahendu ym ta ehe' aja ym pepandu. Pahar pehendu katu ehe.

Awa nixói te ame'ē pe pehē ramūi ixo rahā, a'eta pandu: 'Tupā ke jande japutar ym. Jahendu ym ta ehe' aja yman amō mupinim." A'eta aja pexo ym pehē tī.

¹⁶ Awa riki Tupā pandu ame'ē ke rehe hendu ym my? Awa riki pandu my: "Tupā ke japutar ym" aja? Pesarahā! Jande ramūi ta ke ame'ē ta. A'eta riki Tupā pandu ame'ē ke rehe hendu ym. A'eta riki pandu: "Tupā ke japutar ym" aja. A'eta ke Eji ywy ngi Moise muhem raho.

¹⁷ Awa rehe Tupā parahy my? Kuja, 40 warahy 'ar rahā, a'e parahy. Pesarahā! Jande ramūi ta ke ame'ē ta. A'eta rehe Tupā parahy. A'eta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e hū. A'erehe awa nixói te ame'ē pe upa katu te a'eta manō.

¹⁸ Tupā pandu: "Ihē apandu katu ame'ē ke ama'e katu ta kŷ. Amō henda amukatu ame'ē pe a'eta ixo ym ta. (Kanaā ywy ke ame'ē.) A'ep a'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe. Ihē ame'ē ta tipe" aja a'e pandu. Awa pe a'e pandu my? Pesarahā!

Jande ramūi ta pe a'e pandu. A'eta riki pandu: "Tupā ke japutar ym" aja.

¹⁹ A'erehe Tupā pandu: "Ame'ē ywy pe a'eta oho ym" aja pandu ame'ē ke jande jakwa. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym, a'erehe ame'ē ywy pe a'eta oho ym tī. (A'erehe ame'ē ta aja ym pehē tī. Pahar pehendu katu ehe.)

4

¹ Tupā pandu jande pe:

—Ihē apandu katu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta kŷ. Amō henda amukatu. A'ep ihē namō peputu'u ta kŷ — aja.

(Aja pandu rahā, ima'e henda pe inamō jaxo ta, aja mujekwa katu.) Pesak katu pehē juehe! Aja rahā, tapijar te'e we pejurujar katu ehe. Aja rahā, ame'ē renda pe peho ta kŷ. A'erehe pesak katu pehē juehe pexo.

² Myrandu katu rehe jande ramūi ta hendu tipe. "Putu'uha" ame'ē myrandu katu rehe hendu tipe. A'eta aja jahendu tī. A'eta hendu tipe. Hendu rahā, a'eta jurujar ym. A'erehe mā peja a'eta aja ym jande tī. A'erehe mā peja jahendu katu ehe.

³ Jande riki jajuruar katu ehe ame'ē ta ke. A'erehe Tupā ixo, ame'ē putu'uha renda pe jaho ta kŷ. Yman Tupā pandu:

"Ihē aparahy, a'erehe a'eta pe ihē apandu: 'Ihē apandu katu ame'ē ke ama'ema'e katu ta kŷ.

Amō henda amukatu. Ame'ē pe a'eta oho ym ta. (Kanaā ywy ke ame'ē.) A'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe.

Ihē ame'ē ta tipe' aja Tupā."

Upa kome'ē ywy keruhū a'e mujā rahā, a'e putu'u. Ame'ē ngi har a'e ma'ema'eha riki upa. Upa tipe. Anī. A'e pandu: "Putu'uha renda pe a'eta oho ym ta" aja.

⁴ Awa po wajar mokōihar rehe har amō mupinim. Tupā je'ēha rehe amō mupinim: "Awa po wajar petei rahā Tupā paraky rahā, a'e putu'u. Awa po wajar mokōihar rehe a'e putu'u" aja amō mupinim.

⁵ Pe, amō rahā, kuja mupinim. Tupā pandu: "Ihē apandu, ame'ē ywy pe a'eta oho ym ta. A'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe" aja. (Ame'ē ywy upa Tupā mukatu. Pewe ihī tipe. Anī. Oho ym ame'ē ta.)

⁶ Ame'ē myrandu katu ke rehe hendu py, ame'ē ta jurujar ym ehe. A'erehe putu'uha ke a'eta ukwa ym. Aja rahā, amō ta riki putu'uha ke ukwa ta.

⁷ Pesarahā! Amō weraha ke Tupā manga, aja jakwa. A'e pandu: "Apo" aja. Yman te warahy 'ar aha oho rahā, pe, Ndawi pe a'e mujekwa. Ame'ē ke apandu ramō. Kuja: "Apo Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu katurahā!

'Anī. Jahendu ym ta ehe' aja ym pepandu. Pahar pehendu katu ehe" aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim.

⁸ Kanaā wyy pe jande ramūi ta ke Josue raho tipe. Anī. "Putu'u" aja ym ngā ixo. "Putu'uha ihē ame'ē ta" aja Tupā pandu. Aja ngā ixo rahā, kuja Tupā pandu ym ta tipe:

—Amō wera rahā, putu'uha ke ihē ame'ē ta — aja.

⁹ Pesarahā! Ixotyhar ta pe putu'uha ke Tupā me'ē ta. Awa popa wajar mokōihar wera rahā, Tupā putu'u riki. Aja putu'uha ke ixotyhar ta ukwa ta tī.

¹⁰ "Putu'uha ke ihē ame'ē ta" aja Tupā pandu. Pe, ame'ē ke amō ukwa rahā, a'e putu'u katu ta. "Putu'u katu" aja pandu rahā, henda pe Tupā namō ixo ta, aja mujekwa katu. A'erehe kome'ē wyyama'e ma'ema'eha ke upa. Tupā namō ixo, a'erehe upa. Tupā ma'e ke mujāha ngi a'e putu'u. Aja amō putu'u ta tī.

¹¹ Ame'ē putu'uha rehe mā peja jaho. Aja rahā, upa katu te jande japutu'u katu ta. (Tupā namō jaxo katu ta.) Jande ramūi ta aja ym jande tī. A'eta Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar ym, a'erehe putu'uha ke a'eta ukwa ym.

¹² A'erehe mā peja jahendu katu ehe. Pesarahā! Awa riki ixuwe katu. Aja Tupā je'ēha tī. A'erehe Tupā je'ēha mujekwa, aja jande jama'ema'e ta me'ē te'e. Kyse upa te'e haimbe ame'ē ke haimbe katu. So'o rukwer mondok rahā, ixangwer ke rehe uhyk katu. Tupā je'ēha riki kyse upa te'e haimbe aja saka. Iar koty te we haimbe riki. Amō hendu rahā, ipy'a rehe uhyk, ame'ēja saka. A'erehe ipy'a pe ma'e ke ukwa ukwa ixo, ame'ē ke mujekwa juehe har. "Ko katu." Anī rahā: "Ko katu ym. Jaxer" aja mujekwa. Ipy'a pe ma'e ke putar, ame'ē ke mujekwa jupe tī. "Ko katu." Anī rahā: "Ko katu ym. Jaxer" aja mujekwa. (Upa ipy'a rehe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke Tupā je'ēha mujekwa. A'erehe Tupā rehe jahendu ta me'ē te'e.)

¹³ Upa ma'e ke Tupā ukwa katu. Marā ka ym ma'e ke ingi mukaniha awa. Upa a'e mujā ame'ē ke a'e ukwa katu. Upa ma'e ke a'e usak tī. Yman rahā, upa jama'ema'e ame'ē ke japandu ta ipe tī. (A'erehe mā peja jahendu katu ehe apo 'y.)

Jesu riki jandema'e pa'i keruhū

¹⁴ Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe mā peja tapijar te'e we jajurujar katu ehe. Jesu riki jandema'e pa'i keruhū. Tupā ra'yr a'e tī. Jande rehe har Tupā namō a'e pandu pandu ixo. Inamō ixo.

¹⁵ Jande pitu te'e. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Upa ame'ē ke Jesu ukwa katu. Pe, jande rehe pyrara usak tī. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, ame'ē ke Satana putar

katu. (Ājā ramūi a'e.) Ame'ē ke a'e manga manga. Jande aja jandema'e pa'i keruhū tī. Satana manga manga tipe. Jandema'e pa'i keruhū ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te. A'erehe jande py'a ke a'e mātā katu. Ame'ē ke ukwa katu. Jandema'e pa'i keruhū a'e tī.

¹⁶ A'erehe mā peja Tupā namō japandu pandu katu. Jakyje ym ha namō a'e wapyk ame'ē ndutar koty jahyk katu, ame'ēja saka. Aja rahā, japandu pandu katu inamō. Arahā jande rehe a'e ipy'a katu. Jande rehe a'e pyrara usak tī. Jande pitu te'e rahā, jande py'a ke a'e mātā katu tī.

5

¹ Sehar sawa'e ta ngi har pa'i keruhū ke jande jajo'ok. A'e riki mukatuha aja saka. Tupā namō mukatuha. Ma'e ke amō ma'ema'e ta me'ē te'e, ame'ē ke henda ke pe pa'i keruhū ma'ema'e. A'erehe Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ma'e ke pa'i keruhū riki me'ē me'ē Tupā pe. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipy'a ngi Tupā juhyk, ame'ē ke amō putar rahā, arapuharan ke a'e werur, pa'i keruhū pe. Pe, ame'ē ke pa'i keruhū hany. Aja jundēu awa ta ma'ema'eha ke.

² Pa'i keruhū awa te'e a'e tī. A'erehe pitu te'e a'e tī. A'erehe amō ta pe wewe katu pandu. Amō ta ukwa ym ame'ē ta ke. Ka'u te'eha ma'ema'eha namō ixo ame'ē ta ke tī. Ame'ē ta pe pa'i keruhū wewe katu pandu.

³ A'e pitu te'e tī. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tī. A'erehe ima'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe arapuharan ke a'e hany tī. Aja Tupā pe pandu: "Ihē py'a ke ejuhyk apo 'y" aja. Ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe arapuharan ke a'e hany tī.

⁴ "Ihē riki pa'i keruhū wan ta" aja ym sawa'e jeje jumu'am. Anī. Tupā putar, aja amō mu'am: "Pa'i keruhū wan ta nde" aja. Arā riki aja. Yman amō pandu ipe: "Nde riki pa'i keruhū apo 'y" aja.

⁵⁻⁶ Kirisutu aja tī. "Ihē riki pa'i keruhū wan ta" aja jeje jumu'am ym tī. Anī. Tupā riki pandu ipe. Aja amō riki Tupā je'ēha rehe mupinim.

"Ihē ra'yr nde. Nde pái ihē tī" aja ngā pe ihē apandu apo 'y.

Amō mupinim we tī. Tupā mujekwa ame'ē ke mupinim.

"Pa'i keruhū nde. Aja te'e ta nde erexo. Mekisende aja nde pa'i keruhū tī" aja pandu.

⁷ Kome'ē wyy keruhū pe Jesu ixo rahā, Tupā namō a'e pandu pandu. (Sehar pa'i keruhū ma'eha aja a'e tī.) "Mā! Ihē ke ngā jukwa ta. Nde ereputar rahā, emuhem ihē ke kŷ" aja pandu pandu. Hātā a'e pandu ipe. Jixi'u tī. (Aja rahā, sehar pa'i keruhū aja pitu te'e a'e tī aja mujekwa tī.) "Ihē jō riki katu te me'ē ke" aja ym Ta'yr pandu. Amō we tī.

Ipái keruhū rehe a'e ipy'a katu tī. A'erehe a'e pandu ame'ë ke rehe Tupā hendu katu.

⁸ Tupā ra'yr ke a'e tipe. Anī. A'e ke amō ta mupyrara hū. Ame'ë ke Tupā putar, aja a'e ukwa katu. A'erehe ipy'ahu te'e hendu. Amō ta mupyrara rahā, Tupā pe a'e pandu: "Tapijar te'e we nde rehe ahendu katu axo" aja. Aja hendu katuha ke a'e jumu'e. (Sehar pa'i keruhū aja Tupā rehe hendu katu tī.)

⁹ Pe, upa rahā, ehe har Tupā pandu: "Katu te ame'ë ke nde" aja. Pe, ywa pe mujywyr raho. A'erehe Ta'yr riki ngā ke muhā katu. Upa hendu katu ame'ë ta ke a'e muhā ta. Aja te'e ta inamō a'eta ixo.

¹⁰ Pe, Tupā pandu tī:

—Nde riki pa'i keruhū. Mekisende aja nde riki pa'i keruhū tī — aja Ta'yr pe.

Ta'yn ta aja ym ma'e ke pekwa pekwa pexo

¹¹ Kirisutu riki pa'i keruhū ame'ë rehe har amō we ihē apandu tar katu tipe. Anī. Pehē ākā inam rāi, a'erehe marā ka ym upa katu te amujekwaha pehē pe.

¹² Yman Jesu kotyhar ta ke aja pexo. Tupā je'ëha ke amō ta pe pemu'e ta me'ë te'e tī. Anī. Aja ym rī. Pehē pe amō ta Tupā je'ëha ke mu'e we rī. Pejurujar katu py rahā, pejumu'e. Ame'ë ke pejumu'e we rī. Ta'yn ta aja kamby te'e u'u ame'ëja saka. (Aja rahā ta'yr mi Tupā je'ëha ke pekwa.) Tiha ame'ë ta aja pexo rahā, so'o pupur ke pe'u ta tipe. So'o pupur ke pe'u, aja rahā, Tupā je'ëha ke pekwa katu, aja pexo.

¹³ Kamby te'e u'u ame'ë ke ta'yn riki. Pe, ta'yn rahā, ukwa ym ma'e ke. Ma'e riki katu ame'ë ke my? Ma'e riki katu ym ame'ë ke my? Ame'ë ke ukwa ym.

¹⁴ So'o pupur ke u'u, ame'ë ke tiha ame'ë ke a'e. Yman ixo. A'erehe upa ukwa katu. Ma'e katu ame'ë ke ukwa katu. Pe, ame'ë ke ma'ema'e katu. Ma'e katu ym ame'ë ke ukwa katu tī. Pe, ame'ë ke ma'e ym tī.

6

Mā peja Tupā rehe har pejumu'e we rī

¹ Mā peja katu ame'ë ke jama'ema'e katu, a'erehe Tupā je'ëha ke mā peja i'ar koty te we jajumu'e katu te we ta rī. Mā peja tiha ame'ë ta aja jaxo. Kirisutu rehe jajurujar katu py rahā, ehe har jō jajumu'e. Ame'ë ke rehe jō mā peja ym jakwa jakwa jaxo rī. Arahā ma'e jaka'u te'eha jama'eha ngi jande py'a ke jamuruwak ta me'ë te'e, aja jajumu'e. Tupā rehe jajurujar katu ta me'ë te'e, aja jajumu'e tī.

² Jande ke amō ta mujahuk ta me'ë te'e, aja jajumu'e tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke apo 'y, aja jamujekwa.) Jande ākā rehe ipo ke amō mujar rahā, pandu: "Mā peja nde rehe Tupā usak katu" aja. Aja jajumu'e tī. Manō ame'ë ta ke Tupā mukwera katu ta

muhem, aja jajumu'e tī. Yman rahā ixotyhar ta aja ym ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta tī. Pe, aja te'eha mupyraraha renda pe ixo ta, aja jajumu'e tī. Upa aja jajumu'e py, ame'ë ke rehe mā peja ym jakwa jakwa jaxo rī.

³ Mā peja i'ar koty te we Tupā je'ëha ke jajumu'e katu. Tupā putar rahā, amō we ame'ë ke jajumu'e katu ta kŷ.

Mā peja pejurujar katuha ke pehijar ym

⁴ Tupā rehe jurujar katuha ke amō ta hijar rahā, marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī. Yman Tupā rehe har a'eta jumu'e katu riki. Tā ke a'eta py'a rehe Tupā moī tī. Ywa ngi ma'e ke Tupā me'ë me'ë, ame'ë ke a'eta ukwa tī. Pyhyk katu tī.

⁵ Tupā pandu ame'ë ke a'eta ma'ema'e katu, aja a'eta ukwa katu tī. Kome'ë ywy keruhū pyahu ame'ë ke pyratāha namō Tupā mujā ta tī. Aja me'ë pyratāha ke rehe a'eta usak tī. (Marā ka ym amō ma'eha, ame'ë ke a'e ma'ema'e rahā, a'eta usak tī.)

⁶ Pe, Tupā rehe jurujar katuha ke a'eta hijar. Aja rahā marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī. Aja rahā, marā ka ym jurujar katuha ehe tī. Tupā ra'yr ke myra ngā mupia ame'ë ke rehe mupyrātā we ta tī, ame'ëja saka. Aja rahā, Tupā ra'yr rehe ngā puka puka hū, ame'ëja saka tī. Aja rahā marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī.

⁷ Ywy rehe aman u'ar u'ar. Pe, ma'eywa uhem katu. Ame'ë ke ijar u'u katu. Ame'ë ma'eywa ke Tupā muhury katu. Usak katu ehe. Aja awa tī. Je'ëha ke Tupā mujekwa ngā pe. Pe, jurujar katu ehe. Ma'e katu ame'ë ke a'e ma'ema'e tī. Ma'eywa hury katu, ame'ëja saka ame'ë. Ame'ë ta rehe Tupā usak katu tī.

⁸ Pe, ywy ngi juruwe jō uhem rahā, ame'ë kupixa jaxer riki. Kupi'i jō uhem rahā, aja tī. Jaxer tī. Aja amō ta tī. Je'ëha ke Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ë ke rehe jurujar katu. Pe, a'engi hijar tī. Ma'e katu ame'ë ke aja ym ma'ema'e. Juruwe uhem, ame'ëja saka ame'ë. Aja rahā, Tupā pandu tate my: "Pehē katu ym. Aputar ym pehē" aja my. Juruwe ke kupixa jar jō'ok. Pe, xirik rahā, hapu. Upa ukwāi. Aja hijar ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta tī.

Ixotyhar ta rehe tapijar te'e we pesak katurī

⁹ Ihē rehe katu me'ë ta! Pehē rehe ihē apy'a katu, a'erehe hātā ihē aje'ë pehē pe. Pejurujar katuha ke pehijar ym, aja ihē akwa. Kupixa jaxer aja ym pehē tī, aja akwa tī. Pehē ke Tupā muhā katu, a'erehe ma'e katu ame'ë ke pehē pe a'e muwyr ta tī. Kupixa katu, aja me'ë pehē tī, aja ihē akwa tī.

¹⁰ Tupā riki katu te ame'ë ke a'e. Pehē pepy'a katu ehe, a'erehe Jesu kotyhar ta

rehe pesak katu. Ima'e ym te ame'ë ta pe peme'ë me'ë katu. Ame'ë ke Tupã harái ym ta. Jete. Tapijar te'e we Jesu kotyhar ta rehe pesak katu rí. Aja Tupã rehe pepy'a katu, aja pemujekwa.

¹¹ Jesu kotyhar ta rehe pesak katu. Pehë pame katu te aja pexo. Jesu jywyrym rahã we, mã peja aja te'e ta pexo, aja japutar katu. Pe, pehë rury katu ta pexo. Jesu jywyriha rehe peharõ katu pexo. Pe, a'e jywyrym rahã, pehë rury katu ta.

¹² Amõ ta pe Tupã pandu katu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu ta ký. Kuja: "Ihë namõ pexo ta" aja. Ame'ë rehe a'eta jurujar katu. Ame'ë rehe ipy'ahu we harõ ixo rí. Ame'ë ke hijar ym rí. A'erehe Tupã pandu katu, ame'ë ke a'eta pyhyk katu. Ame'ë ta aja pexo tí. Pehë ákã inanam rái aja ym pexo.

Tupã pandu katu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu

¹³⁻¹⁴ Amarã pe Tupã manga katu: "Nde rehe ihë asak katu ta. Ne rainõ ta ke ihë amuheta hũ ta" aja Tupã. A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu ta, aja Amarã pe mujekwa. Tupã 'ar koty te we katu te ame'ë ke nixói te. A'erehe ima'e je'ëha namõ manga katu ame'ë ke Tupã ma'ema'e katu.

¹⁵ Ame'ë rehe ipy'ahu te'e we ixo rí. A'erehe Tupã manga katu ame'ë ke Amarã pe a'e muwyr katu.

¹⁶ Sehar sawa'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu ta, aja sawa'e pandu rahã, i'ar koty te we pyrátã katu ame'ë je'ëha rupi a'e pandu. Aja rahã, katu tiki. Aja rahã, sawa'e ta je'ë je'ëha putu'u ta riki. "A'e ma'ema'e ym ta" aja ym pandu ta. Panduha ke mukanim ym te ta awa, aja ukwa.

¹⁷ Amõ ta pe Tupã pandu: "Pehë ke ihë amuhã ta" aja. "Ihë apandu ame'ë ke ihë amukanim ym te ta" aja a'eta pe Tupã mujekwa tar katu. A'erehe a'e pandu tí: "Ihë apandu ame'ë ke ihë ama'ema'e katu ta" aja.

¹⁸ A'e pandu ame'ë ke Tupã mukanim ym te ta. "Ihë apandu ame'ë ke ihë ama'ema'e ta" aja Tupã pandu. Ame'ë ke a'e muruwak ym te ta tí. Marã ka ym te'e panduha a'e. A'erehe Tupã kotyhar ta aja jaxo rahã, a'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu ta, aja jakwa katu. Jande py'a ke a'e mãtã katu tí. A'erehe Tupã namõ jaxo ta, ame'ë ke rehe jaharõ katu jaxo. Ame'ë panduha ke jahijar ym te ta.

¹⁹ Tupã namõ jande jaxo ta, ame'ë rehe jaharõ katu jaxo. A'erehe jajurujar katuha ke jahijar ym ta. Tupã namõ jaxo ta, ame'ë riki jetehar te ke. Marã ka ym awa mukaniha. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe kapy ihĩ. Pan te'e hukwen kyndaha a'ep ihĩ. Ame'ë rupi sehar pa'i keruhũ asa oho. Tupã namõ pandu rahã, ame'ë rupi asa oho. Aja ywa pe Jesu oho tí. Tupã namõ a'e pandu

pandu. Pan te'e hukwen kyndaha aja a'e asa oho, ame'ëja saka. Pe, Tupã namõ ixo apo 'y.

²⁰ A'ep Jesu riki oho py. A'erehe Tupã namõ jaxo ta ký, aja jakwa katu. Haikwer rupi jaho ta ký tí. Jande rehe har Tupã pe a'e pandu pandu ixo. A'e riki pa'i keruhũ. Aja te'eha a'e. Mekisende aja Jesu riki pa'i keruhũ tí.

7

Mekisende rehe har

¹ Apo Mekisende rehe har ihë apandu ta. A'e riki sehar kapitã keruhũ tí. Sarë ok ta pe har tama'e kapitã keruhũ. Sehar pa'i keruhũ a'e tí. Tupã pe a'e paraky ixo. Tupã riki ywatehar ke a'e. Sehar amõ kapitã keruhũ ta namõ Amarã jumai mai. Pe, ame'ë ta ke a'e muputu'u riki. Pe, hok koty a'e jywyrym oho ixo rahã, Mekisende uhyk ehe. Pandu ipe: "Mã peja nde rehe Tupã usak katu" aja Amarã pe.

² Pe, ma'e ke Amarã me'ë ipe. Kapitã keruhũ ta ke muputu'u rahã, a'etama'e ke upa pyhyk raho. Upa ame'ë ke Amarã mowok. Jande popa hetaha aja mowok. Ame'ë jande popa hetaha ngi har peteí Mekisende pe a'e te'e me'ë. Mekisende mokõi her namõ ixo: "Ko kapitã keruhũ. Katu te ame'ë ke jõ ma'ema'e ame'ë ke a'e" aja her. Amõ her: "Ko kapitã keruhũ. Ngã jumai ym te ame'ë ke a'e" aja her tí. (A'erehe jandema'e sawa'e te aja a'e tí. Kapitã keruhũ a'e tí. Jumaiha nixói ipe tí.)

³ Mekisende pái rer ke jande jakwa ym. Imãi rer jakwa ym tí. Hamõi ta rer jakwa ym tí. Myja rahã a'e u'ar my? Jakwa ym tí. Myja rahã a'e manõ my? Jakwa ym tí. (A'erehe ixuwe katu ixo, ame'ëja saka.) A'erehe Tupã ra'yur aja a'e tí. (Ixuwe katu aja ixo a'e tí.) Pa'i aja te'eha a'e ixo.

⁴ Mekisende riki katu te ame'ë ke, aja pekwa. Amarã jande ramõi ke a'e. Amõ kapitã keruhũ ta namõ a'e jumai rahã, a'etama'e ke a'e pyhyk. Pe, jande popa hetaha ngi har peteí Mekisende pe a'e te'e me'ë. A'erehe Mekisende riki katu te ame'ë ke a'e, aja pekwa. (Amarã 'ar koty te we katuha.)

⁵ Rewi rainõ ta pa'i ta ke. Moise je'ëha mujekwa: "Jande popa hetaha ngi har peteí ma'e ke jo'ok. Jundéu awa ta ngi jo'ok" aja pa'i ta pe mujekwa. Ianam ta ngi jo'ok. Amõ awa ta ngi anĩ. Jo'ok ym. Ianam ta riki Amarã rainõ ta ke tí.

⁶ Mekisende Rewi rainõ ym. Jundéu awa ym a'e. Amarã ngi ma'e ke a'e jo'ok. Jande popa hetaha ngi har peteí ma'e ke a'e jo'ok. Pe, Amarã pe a'e pandu: "Mã peja nde rehe Tupã usak katu" aja. Amarã pe Tupã pandu: "Ne rainõ ta ke ihë amuheta hũ ta" aja. Ame'ë Amarã pe katu ame'ë ke Mekisende pandu.

⁷ Amō pe amō pandu: “Mā peja nde rehe Tupā usak katu” aja. Ame’ē pandu ame’ē ke amō ‘ar koty te we pyrātāha, aja jakwa katu. (A’erehe Mekisende riki Amarā ‘ar koty te we katuha aja jakwa katu.)

⁸ Jande popa hetaha ngi har peteī ma’e ke pa’i ta jo’ok. Awa ta te’e a’eta. A’erehe manō ta tī. Mekisende anī. Jande popa hetaha ngi har peteī ma’e ke a’e jo’ok tī. Pe, Tupā je’ēha rehe amō mupinim: “A’e ixo” aja. (Aja rahā, a’e manō, aja Tupā je’ēha rehe mupinim ym awa. A’erehe Mekisende riki pa’i ta ‘ar koty te we katuha.)

⁹ Pe, Mekisende pe jande popa hetaha ngi har peteī ma’e ke Amarā me’ē rahā, Rewi riki me’ē ipe tī, ame’ēja saka japandu. Rewi rainō ta riki jundēu awa ta ngi jo’ok tī. Jande popa hetaha ngi har peteī ma’e ke jo’ok tī.

¹⁰ Amarā rehe Mekisende uhyk rahā, Rewi nixói rī. U’ar ym rī. Rewi riki hamūi rehe ihī, ame’ēja saka japandu. A’erehe Mekisende pe ma’e ke Rewi me’ē tī, ame’ēja saka. Amarā me’ē rahā, Rewi me’ē ipe tī, ame’ēja saka. (A’erehe Mekisende riki Rewi ‘ar koty te we katuha.)

¹¹ Tupā je’ēha ke jundēu awa ta pe Moise me’ē rahā, Rewi rainō ta pa’i ta ke. Ame’ē pa’i ta Tupā mujekwa ame’ē ke ma’ema’e. Upa hymba ke ngā hapy hapy. Ame’ē riki ngāma’e ma’eha. Hapy rahā: “Nde katu te. Ma’e nde ereka’u te’eha nde erema’eha ke nixói te nde pe” aja ym Tupā pandu. Aja pandu rahā, amō pa’i ke Tupā mu’am ym ta tipe. Anī. Pandu ym. A’erehe amō pa’i keruhū ke Tupā mu’am ta me’ē te’e. Arā pa’i keruhū py. Amō uhem ta. Arā aja ym ta a’e tī. Mekisende aja amō pa’i keruhū uhem ta tī.

¹²⁻¹⁴ Aja japandu rahā, jandema’e sawa’e te rehe har japandu. Kirisutu ke a’e. Aja amō kotyhar pa’i uhem rahā, Moise je’ēha ke muruwak ta me’ē te’e tī. Pesarahā! Moise je’ēha kua mujekwa: “Rewi rainō ta jō pa’i ta” aja. Jandema’e sawa’e te Rewi rainō ym. Junda rainō ke a’e aja jakwa katu. Junda rainō ta ngi har pa’i ym te ta riki. A’erehe Moise je’ēha ke muruwak ta me’ē te’e. “Junda rainō ta ngi har amō riki pa’i keruhū wan ta” aja Moise pandu ym te. Aja rahā jandema’e sawa’e te pa’i keruhū ym ta tipe. Anī. A’e riki Mekisende aja pa’i keruhū a’e tī. A’erehe Moise je’ēha ke muruwak ta me’ē te’e tī.

Mekisende aja amō pa’i keruhū pu’am tī

¹⁵ Ame’ē rehe har jakwa katu te we rī. Amō kotyhar pa’i ke uhem. Mekisende aja a’e tī. (Kirisutu a’e.)

¹⁶ Pa’i aja a’e ke amō mu’am. Rewi rainō ke a’e a’erehe pa’i aja a’e ke amō mu’am my? Anī. Aja ym. Uhā te hū ame’ē ke a’e, a’erehe pa’i aja mu’am.

¹⁷ Aja Tupā je’ēha rehe panduha ihī: “Nde riki pa’i wan ta. Aja te’e ta nde erexo. Mekisende aja nde riki pa’i wan ta tī” aja panduha ihī.

¹⁸ Rewi rainō ta riki pa’i ta. Ame’ē panduha ke Tupā mukanim. A’eta riki pa’i ta rahā, muhā ym awa ke, a’erehe katu ym. Jaxer tī.

¹⁹ Moise je’ēha rehe amō hendu katu rahā: “Nde katu te. Ma’e nde ereka’u te’eha nde erema’eha ke nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym te. Apo amō kotyhar pa’i ke Tupā mu’am, a’erehe Tupā namō jaxo ta kŷ. Ame’ē rehe jaharō katu jaxo. Katu te ame’ē.

²⁰⁻²¹ Amō we tī. Jesu ke pa’i aja Tupā mu’am rahā, a’e pandu: “Ihē ruhā te hū ame’ē ke ihē. A’erehe ihē apandu ame’ē ke ihē ama’ema’e katu ta” aja. Aja Rewi rainō ta rehe har a’e pandu ym. Pa’i ta aja a’e mu’am rahā, aja pandu ym. Pe, Jesu rehe har a’e pandu. Ame’ē ke Ndawi mupinim. Kuja:

“Jandema’e sawa’e te manga katu: ‘Ihē ruhā te hū ame’ē ke ihē. A’erehe ihē apandu ame’ē ke ihē ama’ema’e katu ta’ aja.

Kuja a’e pandu tī: ‘Nde riki pa’i wan ta. Aja te’e ta nde erexo’ aja.” (Ame’ē panduha ke a’e muruwak ym te ta.)

²² “Jesu riki pa’i” aja Tupā pandu. A’erehe a’e pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e katu ta, aja mujekwa katu. (A’erehe Kirisutu pa’i keruhū a’e tī.)

²³ Amō we tī. Pa’i ta heta riki. Rewi rainō manō ta ame’ē ta ke a’eta, a’erehe marā ka ym tapijar te’e we pa’i tama’e parakyha ke ma’ema’eha. Peteī manō rahā, amō riki henda pe paraky ixo. A’erehe a’eta heta riki.

²⁴ Jesu anī. Uhā te hū ame’ē ke a’e. A’erehe Jesuma’e ma’eha ke amō pyhyk ym te. Pa’ima’e ma’eha ke pyhyk ym te. Aja te’e ta pa’i ke Jesu.

²⁵ “Jesu rehe ihē ajurujar katu. A’erehe ihē ke emuhā katu” aja Tupā pe amō pandu. Ame’ē ta ke Jesu muhā katu apo ‘y. Aja te’e ta muhā katu ixo tī. Uhā te hū ame’ē ke a’e. A’erehe aja te’e ta Tupā namō a’e pandu pandu. Jurujar katu ehe ame’ē ta rehe har a’e pandu pandu. A’erehe ame’ē ta ke a’e muhā katu.

Jesu riki jandema’e pa’i keruhū katu te ame’ē ke

²⁶ Jesu riki jandema’e pa’i keruhū. A’e jō riki a’ewan, ame’ēja saka. Katu te ame’ē ke a’e. Katu ym ha nixói te ipe. Ma’e ka’u te’eha ma’eha ke nixói te ipe tī. Ma’e ka’u te’eha ma’ema’e, ame’ē ta aja ym te a’e ixoha tī. Pe, ywa pe a’e ke Tupā raho. Hake a’e mapyk. (Aja rahā: “Katu te ame’ē ke ko” aja mujekwa katu.)

²⁷ Sehar pa'i keruhū ta aja ym Jesu tī. Sehar pa'i keruhū ta arapuharan ta ke hany. Ima'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe muhepy. Ame'ē ke hany. Aja wera rahā pame katu te hany. Jesu aja ym. Pe, amō ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe pa'i keruhū muhepy. Ame'ē ke sehar pa'i keruhū hany tī. Aja wera rahā pame katu te hany. Jesu aja ym tī. Pete'ihar a'e manō. A'e jō. A'ewan ame'ē. Upa awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe a'e manō.

²⁸ Sawa'e ta ke pa'i keruhū wan ta aja Moise je'ēha mu'am. Ame'ē sawa'e ta pitu te'e. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe pitu te'e. Jesu anī. Pitu te'e ym a'e. Pe, Moise je'ēha muwyr. A'engi: "Jete atu te ihē apandu" aja Tupā pandu. "Ihē ra'yr ke pa'i keruhū aja ihē amu'am ta" aja. Ta'yr riki katu te ame'ē ke a'e. Aja te'e ta a'e ixo.

8

Jesu riki jandema'e pa'i keruhū

¹ Pesarahā! Pa'i keruhū rehe har ihē apandu ramō. Aja me'ē pa'i keruhū Jesu. Ywa pe Tupā rake a'e wapyk uī. Tupā pyrātā te hū ame'ē ke a'e.

² Tupā rehe ipy'a moī moīha renda te ke Tupā mujā, ame'ēja saka. Ywa pe ihē ame'ē ke mujā. A'erehe ame'ē ke sawa'e ta mujā ym. Ame'ē rehe kapy ihē, ame'ēja saka. Katu te ame'ē ke ame'ē. A'ep Tupā ixo. A'ep pa'i keruhūma'e ma'eha ke Jesu ma'ema'e katu, aja a'e ixo.

³ Yman sehar pa'i keruhū ta pame katu te amō mu'am. Ma'e ke myrape 'ar pe a'eta moī moī. "Tupāma'e ke ko" aja a'eta pandu. Ame'ē ke ywa ngi Tupā usak, ame'ēja saka. Arapuharan ta ke a'eta hany hany tī. (Aja ymanihar ta ima'e ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy.) A'erehe ma'e ke Tupā pe Jesu me'ē ta me'ē te'e tī. Pa'i keruhū a'e, a'erehe ma'e ke me'ē ta me'ē te'e. Arapuharan anī. Kuja. Tupā pe a'e pandu: "Ko ihē axo. Nde pe ihē ajume'ē" aja.

⁴ Kome'ē ywy keruhū pe a'e ixo ta tipe rahā, pa'i aja ym ta a'e. Ko pa'i ta ixo. Kome'ē ywy keruhū pe ixo. A'erehe Jesu anī. Pa'i aja ym ta a'e. Tupā pe ma'e ke sehar ta me'ē me'ē. Moise je'ēha mujekwa, aja a'eta me'ē me'ē.

⁵ Pa'ima'e ma'eha ke sehar ta ma'ema'e tī. Ame'ē ma'eha ywa pe ma'eha aja saka tī. Yman Moise mujāha ke aja tī. Tupā rehe ngā jum'u'eha renda ke a'e mujā. So'o pিরer ok ke te'e ame'ē. Ame'ē ke a'e mujā tate rahā, Tupā pandu ipe:

–So'o pিরer ok mujāha ke nde pe ihē amujekwa ta. Ywy'ā keruhū pe nde erexo rahā, ihē amujekwa ta nde pe. Ywa pe amō ihē, aja

me'ē amujekwa ta. Aja me'ē emujā katu te tī – aja Moise pe.

⁶ Jesu riki amō kotyhar. Ywa pe pa'ima'e ma'eha ke a'e ma'e. A'erehe ima'e ma'eha riki sehar pa'i 'ar koty te we katuha. Ma'e panduha ke Tupā namō Jesu pandu. Kuja: "Ihē amanō ta, a'erehe ngā rehe nde py'a emujywyr" aja ipe. Ame'ē panduha i'ar koty te we katuha. Moise pe je'ēha me'ē, ame'ē 'ar koty te we katuha. Pandu katuha ke Jesu ma'ema'e katu tī. Kuja. "Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta" aja. A'erehe panduha ke Tupā namō Jesu pandu. Ame'ē ke Moise pe me'ē, ame'ē 'ar koty te we katuha. A'erehe i'ar koty te we katuha.

⁷ Je'ēha ke Moise pe Tupā muwyr. Ame'ē riki katu te ame'ē ke rahā, amō je'ēha ke Tupā muwyr ym ta tipe.

⁸ Ymanihar ixotyhar ta riki katu ym aja Tupā ukwa katu. Hendu ym ehe. A'erehe amō je'ēha ke a'e muwyr ta me'ē te'e. A'erehe yman kuja jandema'e sawa'e te pandu:

"Yman rahā jundéu awa ta pe ihē je'ēha ke ihē amondo ta.

Pyahu ame'ē ke. Junda rainō ta pe ihē amondo ta tī.

⁹ Pehē ramūi ta ke Eji ywy ngi ihē amuhem rahā, ihē je'ēha ke ihē amondo ngā pe. Ihē je'ēha rehe a'eta hendu ym. Je'ēha mujekwa aja a'eta ma'ema'e ym riki. A'erehe a'eta ke ihē ahijar tī.

Ame'ē je'ēha ke hainō ta pe ihē amondo ym ta tī. Amō kotyhar je'ēha ke amondo ta.

¹⁰ Apo amō kotyhar je'ēha ke jundéu awa ta pe ihē amondo ta.

Yman rahā, ihē je'ēha ke a'eta pe ihē amujekwa ta.

Ngā py'a rehe ihē amōi ta. A'erehe upa katu te ukwa ta. Pe, a'eta hendu katu ehe. (A'erehe mu'e ym ta ihē rehe har.)

Ihē kotyhar ta ke a'eta. A'etama'e Tupā ihē. A'eta rehe ihē asak katu ta" aja jandema'e sawa'e te pandu.

¹¹ Amō we a'e pandu tī:

"Upa katu te ihē rehe har ngā ukwa ta. Upa katu te kapitā keruhū ta ukwa ta tī. Upa katu te miasa ta ukwa katu ta tī.

A'erehe ianam ta ke a'eta mu'e ym ta: 'Jandema'e sawa'e te rehe har pejumu'e' aja pandu ym ta.

A'eta ixo, ame'ē ywy pe har ta ke aja ym a'eta mu'e ta tī. 'Jandema'e sawa'e te rehe har pejumu'e' aja mu'e ym ta tī.

Upa katu te ngā ukwa katu, a'erehe aja pandu ym ta.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tipe. Ihē py'a jwywr ta ngā rehe.

Upa ngāma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ihē aharāi ta" aja jandema'e sawa'e te pandu.

¹³ Je'ēha pyahu ke Tupā muwyr, aja a'e pandu. Aja rahā muwyr py ame'ē ke mukwehehar. Pe, kwehehar rahā, ombor. Katu ym rahā, ombor tī. A'erehe muwyr py ame'ē ke Tupā mukanim. (Moise je'ēha ke mukanim.)

9

Tupā rehe ipy'a ke moī moī ha rehe har

¹ Yman Tupā pandu jande ramūi ta pe. Panduha py ke ame'ē, aja jakwa. "Ihē Tupā. Ihē je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta" aja. Pe, so'o pিরer ke te'e ok ke a'eta mujā. A'ep Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Myja me'ē Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī my? Ame'ē ke Tupā mujekwa katu.

² Pe, sehar so'o pিরer ke te'e ok keruhū ke a'eta mujā. Jupyka riki so'o pিরer tī. Mokōi kapy ihī. Peteī kapy hukwen koty ihī. Ame'ē pe ma'e weraha tymā i'āi. Myrape ihī tī. Ame'ē 'ar pe mbeju ke pa'i mou. Aja Tupā rehe ipy'a ke moī moī ngā. Ame'ē kapy: "Katu" aja ngā panduha.

³ Ame'ē kupe koty amō kapy ihī. Ame'ē riki: "Katu te me'ē ke" aja jande ramūi ta pandu. A'ep Tupā ixo, ame'ēja saka. Pan rukwen kupe koty ihī. A'ep Tupā ixo, ame'ēja saka.

⁴ Ame'ē kapy pe kaixā ihī. Myra ke te'e mujā ame'ē ke. Upa katu te itatawa pe pukek. Ame'ē kaixā 'ar pe ma'e pihe katu ame'ē ke ukwāi. Amō kaixā a'ep ihī tī. Itatawa ke te'e upa katu te ame'ē pe pa'i pukek tī. Ame'ē kaixā jywī pe parasuku ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē pe: "Mana" ihī. (Yman ame'ē ke jundéu awa ta pe Tupā me'ē.) Ame'ē kaixā pe myra ihī tī. Arāma'e ke. Yman xirik rahā, ame'ē ngi hokyr uhem. Ame'ē kaixā pe mokōi itape ihī tī. Ame'ē rehe je'ēha ke Tupā mupinim. Jande popa (10) je'ēha ame'ē ke. Ame'ē rehe jundéu awa ta hendu katu ta me'ē te'e.

⁵ Ame'ē kaixā 'ar pe ma'e'a i'āi. "Xerumī" aja riki. Ipyyo namō ixo. Tupā je'ēha rahoha ta aja ame'ē ta tī. Ipyyo pirar, aja i'āi. Ame'ē i'āi rahā, Tupā riki a'ep ixo tī, aja ame'ē mujekwa ngā pe. Ma'e renda 'ar pe ipyyo pirar aja i'āi. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ta rehe Tupā ipy'a jywyr tī, aja mujekwa tī. Ipyyo pirar aja i'āi rahā, aja mujekwa katu. Apo upa katu te ame'ē kapy rehe ihī ame'ē ke ihē amujekwa ym ta rī. Ta'yr mī jō amujekwa.

⁶ Upa moī katu rahā, kuja pa'i ma'ema'eha ke. Sehar so'o pিরer ok keruhū kapy katu ame'ē pe ma'e ke ma'ema'e ixo. Wera rahā

pame katu te a'ep pa'i ta ma'e ke ma'ema'e ixo.

⁷ Jywī pe pa'i keruhū jō ixo katu. Kapy katu te ame'ē pe ixo. Peteī warahy 'ar aha oho rahā, peteīhar jō ixo oho. Amō ta rymba ruwy ke namō ixo oho. Ame'ē ke Tupā pe mujesak, ame'ēja saka. Pe, pandu: "Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Ko ihē rymba ruwy ihī. Ame'ē arur. A'erehe ihē rehe nde py'a emujywyr katu" aja Tupā pe. Amō we tī. Kuja pandu tī: "Ukwa ym ha rupi ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ko amō ta rymba ruwy arur tī. A'erehe ngā rehe nde py'a emujywyr katu tī" aja Tupā pe tī.

⁸ So'o pিরer ok keruhū pewehī rahā, marā ka ym kapy rehe johu ngā ixeha, aja Tupā'a mujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, Tupā ixo, ame'ē pe oho ym awa, aja mujekwa.)

⁹ Aja apo tī. Marā ka ym kapy katu te ame'ē pe ngā ixeha. Kuja jakwa. Ymanihar ta ma'e ke Tupā pe werur. Ipy'a ke ngā moī moī ehe rahā, ma'e ke ngā werur. Pe, ame'ē hymba ta ke tapijar te'e we pa'i ta hapu hapu rī. Upa ukwāi. Aja rahā, upa ame'ē ke a'eta py'a ke juhyk ym we rī, aja jakwa katu.

¹⁰ Pesarahā! (Ymanihar ma'ema'eha awa py'a ke juhyk ym we rī.) Ame'ē ymanihar je'ēha kuja mujekwa. Ma'e ke ja'u katu my. Y aja me'ē ke ja'u katu my. Myja Tupā koty ipy'a juhyk, aja ixo my? Ame'ē ke ma'ema'e tī. Upa aja ymanihar ke awa ma'ema'eha jō. (Anī. Ngā py'a juhyk ym.) Apo anī. Amō kotyhar Tupā mujekwa, a'erehe ame'ē ymanihar ke upa. (Apo Tupā mujekwa ame'ē ke awa py'a juhyk katu te.)

¹¹ Pe, Kirisutu uwyr rahā, pa'i keruhū aja a'e uwyr. Pe, ma'e katu ame'ē ke ixotyhar ta pe a'e me'ē me'ē. Pa'i keruhū ma'eha ke a'e ma'ema'e katu. A'e ma'eha renda ke kome'ē wyy keruhū pe ihī ym. Sawa'e mujā ym tī. Ywa pe Tupā rake a'e ma'ema'e. A'erehe katu te ame'ē ke ame'ē renda. Kome'ē wyy keruhū renda 'ar koty te we ame'ē katuha.

¹² Kapy katu te ame'ē pe sehar pa'i keruhū ixo oho. Aja Kirisutu ixo oho tī. Ywa pe katuha renda pe ixo oho tī. Peteīhar jō ixo oho. Amō amō we anī. Arahā arapuhame ruwy ke Tupā pe mujesak ym. Tapi'iruhu ruwy ke mujesak ym tī. Anī. Ima'e huwy ke Kirisutu muhem, a'erehe jande ke Tupā muhā katu. Pe, aja te'e ta inamō jaxo katu.

¹³ Jundéu awa ta ukwaha aja amō ta ipy'a juhyk ym, aja ixo rahā, arapuharan ruwy pe ngā ki'aha ke ombor, ame'ēja saka. Tapi'iruhu ruwy ke namō aja tī. Ngā ki'aha ke kutuk, ame'ēja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo katu tī. Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu tī. Tapi'iruhu ra'yr upa ukwāi rahā, ame'ē tatimbuk ke y namō mupara. Pe, ame'ē ke mupipi ngā rehe. Aja rahā ngā ki'aha ke ombor, ame'ēja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe

ngā jumu'eha renda keruhū pe ixe katu tī. Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu tī. Aja ukwaha.

¹⁴ Ame'ē riki jetehar te ke. Aja rahā, Jesu ruwy riki i'ar koty te we ipy'a juhyk-ihā. Tupā'a riki uhā te hū ame'ē ke a'e. A'ema'e pyrātāha namō Tupā pe Kirisutu pandu: "Ko ihē axo. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe amuhepy. Ame'ē rehe ihē amanō ta" aja a'e pandu ipe. A'e riki katu te ame'ē ke. Nixóí te ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe. A'erehe Kirisutu ruwy i'ar koty te we katuha. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā: "Mā katu ym jande" aja jakwa. Anī. Ame'ē jakwaha ke Kirisutu mukanim ta. Huwy pe juhyk ta. Aja rahā, Tupā rehe jande py'a jamoī moī katu ta. Ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e.

¹⁵ Huwy pe ngā py'a juhyk katu, a'erehe panduha pyahu ame'ē ke Tupā namō Kirisutu pandu. A'erehe: "Ihē kotyhar ta aja pejumuruwak" aja Tupā pandu ame'ē ta ma'e ke pyhyk ta. Kuja. Tupā pandu katu: "Ihē ra'yr rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta" aja. Kirisutu ruwy namō ngā py'a juhyk katu. Ame'ē pandu katuha aja, uhāha namō ixo ta. Pyhyk ta, ame'ēja saka ame'ē. Panduha ymanihar namō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ke rehe Kirisutu muhepy. A'e manō rahā, muhepy. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi poi; ame'ēja saka.

¹⁶⁻¹⁷ Amō mupinim: "Ihē amanō rahā, upa katu te ihēma'e ke nema'e wan ta" aja. A'e riki manō ym rahā we ima'e ke amō pyhyk ym. A'e manō, aja mujekwa ym rahā we ima'e ke marā ka ym pyhykiha. Manō rahā, ima'e ke ngā muhāi.

¹⁸ Aja saka ymanihar panduha ke. Tupā pandu: "Ihē je'ēha rehe nde erehendu katu rahā, nde rehe ihē asak katu ta" aja. Ame'ē riki ymanihar panduha ke. Hymba ruwy jo'ok rahā jō ame'ē panduha rehe hendu katu, aja mujekwa. (Hymba jukwa, huwy muhem, a'erehe hendu ta me'ē te'e, aja mujekwa. Awa manō te, a'erehe ima'e ke muhāi, ame'ēja saka.)

¹⁹ Kuja riki. Jundéu awa ta pe Tupā je'ēha ke Moise mujekwa. Ame'ē mujekwa py. Pe, tapi'iruhu ke jukwa. Pe, huwy ke a'e jo'ok. Arapuhame ke jukwa tī. Huwy ke jo'ok tī. Ame'ē ke y namō mupara. Pe, ame'ē ke jundéu awa ta rehe a'e mupipi. Myra ra'yr rākā pe mupipi. Myra ra'yr rer: "Iso." Arapuharan ra ke mupirā. Ame'ē pe mupipi tī. Tupā je'ēha rehe mupipi tī.

²⁰ A'e pandu:

—Tupā pandu pehē pe: "Ihē je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta" aja. Ame'ē rehe pehendu katu ta, aja ihē amujekwa apo 'y. Tapi'iruhu ruwy ke ihē amupipi pehē rehe rahā, pehendu katu

ta aja ihē amujekwa. Arapuhame ruwy ihē amupipi rahā, aja tī. Pehendu katu ta, aja ihē amujekwa tī — aja Moise pandu.

²¹ Aja so'o pিরer ok keruhū rehe huwy ke Moise mupipi tī. Upa so'o pিরer ok wyr pe ihī ame'ē ke rehe mupipi tī. Myrape rehe mupipi tī. Arapuharan ka musururuha renda rehe aja tī. Mupipi tī. Upa so'o pিরer ok wyr pe ihī ame'ē ke rehe mupipi.

²² Jete riki. Tupā je'ēha ke amō mupinim: "Upa ma'e ke rehe huwy ke mupipi rahā, ame'ē riki xi'aha ke kutuk" ame'ēja saka. Aja apo tī. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, pe, amō manō. Huwy ke muhem. Aja rahā jō Tupā ipy'a jywyr katu ehe.

Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe Jesu muhepy

²³ Kome'ē ywy keruhū pe so'o pিরer ok keruhū ihī. Ame'ē riki ywa pe ihī, ame'ēja saka. Pe, kome'ē ywy keruhū pe ihī ame'ē rehe huwy ke mupipi. Aja kutuk ame'ē ke aja mujekwa. Ywa pe ihī ame'ē ke aja tī. Huwy pe mupipi tī, ame'ēja saka. A'eta rymba ruwy 'ar koty te we katuha ke Tupā putar. Ame'ē Kirisutu ruwy ke.

²⁴ Ywa pe ihī, aja kapy katu te ame'ē ke amō mujā, kome'ē ywy keruhū pe. Ame'ē pe Kirisutu ixe ym oho. Awa ta mujā ame'ē pe ixe ym oho. Anī. Ywa pe te'e oho. Tupā rake a'e ihī. Pe, jande rehe har inamō a'e pandu pandu uī.

²⁵ Warahy 'ar rahā pame katu te kapy katu te ame'ē pe sehar pa'í keruhū ixe oho. A'eta rymba ruwy namō ixe oho. Kirisutu anī. Tupā pe a'e jume'ē rahā, heta ym manō a'e. Peteihar manō. Peteihar huwy uhem tī.

²⁶ Heta manō ta tipe rahā, heta a'e pyrara ta tipe tī. Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā rahā har ngi heta pyrara ta tipe. Heta manō ta tipe tī. Aja ym riki. (Peteihar manō.) 'Ar rehe angaha uhyk tate apo 'y. Pe, Kirisutu uwyr. Tupā pe a'e jume'ē. Pe, manō. A'erehe ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy.

²⁷ Upa awa ta manō ta me'ē te'e. Peteihar manō. A'engi Tupā pandu ta. Katu awa ixoha my? Katu ym my? Ame'ē ke a'e pandu ta. Pe, awa ixo ai te'e rahā, ame'ē ke a'e mupyrara ta. Ima'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e atu muhepy, ame'ēja saka.

²⁸ Kirisutu anī. Peteihar a'e manō tī. Tupā pe a'e jume'ē. Pe, manō. Aja ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Petei awama'e ke rehe muhepy my? Anī. Aja ym. Upa katu te awa tama'e ke rehe muhepy. Mokōihar a'e uwyr ta tī. Arahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy ym te ta tī. Anī. A'e uwyr iha rehe harō ame'ē ta ke a'e muhā katu ta uwyr.

10

¹ Moise je'êha riki upa katu te ma'e ke mujekwa ym. Jetehar te ke aja ym. Ma'eha ran aja saka. Aja rahã, ma'e katu ame'ê ke jande pe Tupã muwyr ta, aja mujekwa. Jetehar te ke ame'ê. Ame'ê ke Moise je'êha mujekwa we mi tî. Pesarahã! Warahy 'ar rahã pame katu te ngã rymba ke sehar pa'i keruhû jukwa. Ame'ê ruwy ke Tupã pe mujesak tipe, ame'êja saka. Ngã py'a ke juhyk ym ame'ê. Hymba werur ame'ê ta Tupã rehe ipy'a ke moï moï. Ame'ê ta pe: "Pehê katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehê pe" aja ym Tupã pandu. (A'erehe amõ jetehar te ke Tupã mujekwa ta me'ê te'e.)

² Hymba ke hany ame'ê ta py'a ke huwy juhyk rahã, a'eta pyai ym ta tipe. Jupandu ym ngã jupe: "Ma'e jaka'u te'eha jama'eha namõ jaxo" aja. Pyai ym ta tipe. Hymba ke jukwa ym we ta tipe tî. Huwy ke jo'ok ym we ta tipe tî. Upa ame'ê ke muputu'u ta tipe.

³ Aja ym riki. Warahy 'ar rahã pame katu te ngã rymba ke jukwa. Huwy ke jo'ok ingi tî. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'eha namõ ixo, aja ame'ê mujekwa.

⁴ Tapi'iruhu ruwy ke awa py'a ke juhyk ym. Arapuhame ruwy ke juhyk ym tî. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipy'a ngi juhyk ym riki.

⁵ A'erehe kome'ê ywy keruhû pe Kirisutu uwyr Tate rahã, Tupã pe a'e pandu:

"Nde rehe ngã ipy'a moï moï rahã, ngã rymba ke hany hany. Ame'ê ke nde ereputar ym riki. Amõma'e ke nde pe ngã me'ê ame'ê ke nde ereputar ym tî. (Ame'ê ke ngã py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym.)

Awa aja te'e ihê ke nde eremondo ta. (Aja rahã, nde ereputar ame'ê ke ihê ama'ema'e katu ta.)

⁶ Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngã mukanim rahã, ngã rymba ke hany. Ame'ê rehe nde rury ym.

Nde rehe ipy'a ke ngã moï moï rahã, ngã rymba ke upa katu te hany. Ame'ê rehe nde rury ym tî. (Ame'ê ke ngã py'a juhyk ym, a'erehe nde rury ym.)

⁷ A'erehe ihê apandu: "Papa! Nde riki Tupã! Ko ihê axo. Nde erepandu ame'ê ke ihê ama'ema'e katu ta.

Ihê rehe har Moise je'êha rehe panduha ihî. Aja nde erepandu ame'ê ke ihê ama'ema'e katu ta" aja Kirisutu pandu.

⁸ A'e pandu py: "Nde rehe ngã py'a ke ngã moï moï rahã, ma'e hymba ke upa hany. Ame'ê ke nde ereputar ym. Ame'ê rehe nde rury ym tî. (Ame'ê ke ngã py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym.) Ma'e ke nde pe ngã werur rahã, aja tî. Ngã rymba upa katu te hany rahã, aja tî. Ma'e ka'u

te'eha ma'ema'eha ke ngã mukanim rahã, ngã rymba hany rahã, aja tî. Ame'ê ta ke nde ereputar ym tî. Ame'ê ta rehe nde rury ym tî. (Ame'ê ke ngã py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym tî)" aja Kirisutu pandu. Aja me'ê a'e pandu riki. Moise je'êha mujekwa, aja ma'e hymba hany tipe. Moise je'êha mujekwa aja ma'e ke Tupã pe ngã werur tipe tî.

⁹ Kirisutu pandu tî:

—Papa! Nde riki Tupã! Ko ihê axo. Nde erepandu ame'ê ke ihê ama'ema'e katu ta — aja a'e pandu.

Aja rahã, ngã rymba hany ame'ê ke Tupã mukanim. Ymanihar ixoha ke mukanim, ame'êja saka. Pe, henda ke pe Kirisutu manõ. A'erehe ngã rymba ke hany ym ta me'ê te'e apo 'y.

¹⁰ Tupã putar ame'ê ke Jesu Kirisutu ma'ema'e katu. A'e manõ. Peteïhar a'e manõ. A'erehe ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jande py'a ngi Tupã juhyk katu.

¹¹ A'etama'e ma'eha ke jundéu awa tama'e pa'i ta pame katu te ma'ema'e katu. Wera rahã pame katu te ma'ema'e. Amõ amõ rahã, ngã rymba hany hany. Heta hany tipe. Ame'ê hany rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke mukanim ym te.

¹² Kirisutu manõ rahã, anî. Peteïhar a'e manõ. Ngã ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja te'e ta ame'ê katu. Aja rahã, awa ta py'a ke Tupã juhyk katu apo 'y, aja mujekwa katu. Pe, upa rahã, Tupã rake a'e wapyk oho. (Aja rahã, katu te ame'ê ke a'e, aja mujekwa katu.)

¹³ A'ep pewe ihî rî. Upa katu te Kirisutu ruwajan ta ke Tupã muputu'u ym rahã we, a'ep pewe ihî rî.

¹⁴ Peteïhar a'e manõ. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngã py'a ngi Tupã juhyk katu. Ame'ê ta pe Tupã pandu: "Pehê katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehê pe" aja. Aja te'e ta a'eta ixo.

¹⁵ Ame'ê ke jande pe Tupã'a mujekwa katu tî. Tupã pandu ame'ê ke a'e mujekwa py.

¹⁶ Ame'ê ke amõ mupinim. Kuja:

"Tupã panduha ke Tupã'a mujekwa: 'Yman rahã, amõ panduha ke ihê kotyhar ta pe ihê amondo ta. Kuja riki.

Ihê je'êha ke ipy'a pe ihê amõi katu ta. Iãkã ke ihê amujanam ym ta. Aja rahã, harái ym te ta' aja riki." Aja Tupã panduha ke amõ mupinim.

¹⁷ A'engi Tupã pandu: "A'eta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke upa katu te ihê aharái ta. Upa ma'e jaxer ai ame'ê ma'ema'eha ke ihê aharái ta tî" aja.

¹⁸ Aja rahã Tupã ipy'a jywyr ngã rehe. Upa ame'ê ke Tupã harái katu te. Ipy'a

jiwyr ngā rehe. A'erehe amō we ngā rymba hapy ym ta me'ē te'e.

Mā peja Tupā rehe jahyk katu

¹⁹ Ihē mu ta! Pesarahā! Jesu manō rahā, huwy ke uhem. A'erehe Tupā ixo ame'ē pe jaxe katu te. Kapy katu te ame'ē pe jaxe katu te, ame'ēja saka. Ywa pe har ame'ē pe jaxe katu te, ame'ēja saka.

²⁰ Pan rukwen rupi hape pyahu ame'ē ke musorok, ame'ēja saka. A'e manō, a'erehe musorok, ame'ēja saka. A'erehe Tupā ixo ame'ē pe jahyk katu. Jesu riki uhā te hū ame'ē ke a'e, a'erehe Tupā rehe aja te'e ta jahyk katu.

²¹ Jesu riki pa'i keruhū. A'e riki ixotyhar tama'e kapitā keruhū.

²² A'erehe mā peja Tupā ixo ame'ē pe jahyk katu. (Aja pandu rahā, Tupā namō japandu pandu katu.) Te'eha namō aja ym japandu pandu inamō. A'e riki Tupā, ame'ē rehe jajurujar katu. Ame'ē jakwa katuha namō mā peja inamō japandu pandu. Jande py'a ke Tupā juhyk, a'erehe mā peja: "Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha namō jaxo" aja ym japandu. Jande py'a ke Tupā upa juhyk. Y namō jande upa jajukutuk, ame'ēja saka jande py'a juhyk. Aja jaxo rahā, japandu pandu inamō.

²³ Inamō jaxo ta kŷ. Ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Aja amō ta pe japandu. Mā peja ame'ē ke jahijar ym. Tupā pandu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Ame'ē ke jakwa katu, a'erehe mā peja jaharō katuha ke jahijar ym.

²⁴ Amō Jesu kotyhar ta rehe har mā peja jakwa jakwa jaxo. Aja rahā, a'eta namō ma'e ke jama'ema'e katu jande juehe. Mā peja amō ta rehe japy'a katu tī. Mā peja amō ta pe ma'e katu ame'ē ke jama'ema'e tī.

²⁵ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe amō ta jy'ar ym uwyr apo 'y. Mā peja ame'ē ta aja ym jande. Mā peja jande johu jajy'ar katu jaxo. Mā peja jande py'a ke jamātā katu jande juehe jaxo. Jandema'e sawa'e te riki jiwyr Tate aja pekwa katu. A'erehe mā peja i'ar koty te we jande py'a jamātā katu jande juehe jaxo.

Jurujar katuha ke hijar rahā, pyrara ixo ta

²⁶ Jete har te ke jande pe Tupā mujekwa. A'engi tapijar ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rahā, marā ka ym ame'ē ke jamukanīha. Ma'e muhepyha riki nixōi te. Jande rehe Tupā ipy'a jiwyr, ame'ē ke mukanim, ame'ēja saka.

²⁷ Aja rahā, Tupā mupyraraha rehe jō jaharō jaxo. Jakyjeha namō jaharō jaxo. Amō we tī. Tupā ke putar ym, ame'ē ta riki tata keruhū pe oho ta. A'ep pyrara hū ixo. Aja tapijar te'e we ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rahā, japyrara hū jaxo tī.

²⁸ Moise je'ēha mujekwa aja amō ma'ema'e ym. Hendu ym riki. (A'erehe tupāran rehe ipy'a moī moī.) Ame'ē ke mokōi sawa'e ta usak. Mahapyr usak my. Aja rahā: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e" aja a'eta pandu. Aja rahā, ame'ē ma'ema'e ame'ē ke ngā jukwa riki. Pyrara usak ym ehe. Jukwa riki tī.

²⁹ Aja rahā: "Tupā ra'yr ihē aputar ym" aja pandu ame'ē ke i'ar koty te we Tupā mupyrara ta. Jesu manō rahā, huwy ke uhem. A'erehe Tupā pandu katu: "Ihē ra'yr rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke ihē ajuhyk ta" aja. "Mā ame'ē Jesu ruwy riki jaxer" aja pandu ame'ē ke aja tī. I'ar koty te we Tupā mupyrara ta tī. Tupā'ā rehe juru ai tī. Tupā'ā ipy'a katu ame'ē ke a'e. Juru ai ehe. Ame'ē juru ai ame'ē ke i'ar koty te we Tupā mupyrara ta tī.

³⁰ Tupā pandu: "Katu ym ame'ē ta ke ihē amupyrara ta. Ame'ē ta rehe juja katu te ihē amujwyr ta" aja riki. Tupā pandu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu aja jakwa katu. Amō we tī. "Ixotyhar ta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta. Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta" aja Tupā ukwa. Ame'ē ke jakwa katu tī.

³¹ Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e. A'e mupyrara rahā, māte hū pyraraha.

³² Yman pexoha rehe har pekwa pekwa pexo. Jete har te ke pehē pe Tupā upa mujekwa. Pe, pehē ke Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta mupyrara tipe. Anī. Pejurujar katuha ke pehijar ym.

³³ Hetaha ta ruwa koty pehē rehe har amō ta juru ai. Pehē ke a'eta mupyrara tī. Aja pyrara ixo ame'ē ta namō pejy'ar peho. Pekiye ym ha namō a'eta namō pepu'am.

³⁴ Kyndaha pe amō Jesu kotyhar ta ixo. Pyrara ixo. Ame'ē ta rehe pehaihu katu peho. Upa pehēma'e ke jurujar ym ame'ē ta pyhyk raho rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Pehē rury katuha namō pexo we rī. Ywa pe i'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke pehēma'e ihī, aja pekwa, a'erehe pehē rury katuha namō pexo. Aja te'e ta pehēma'e ke. Marā ka ym ame'ē ke awa mukaniha.

³⁵ A'erehe pehē py'a ke pemātā katu. Aja rahā, ma'e katu te ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta.

³⁶ Pehē py'ahu te'e pexo rī. Aja rahā Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Pe, a'e pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. A'erehe ame'ē ke pehē pe a'e muwyr katu ta tī, aja pekwa katu.

³⁷ Pe, Tupā je'ēha rehe amō mupinim: "Peharō we rī. Aja rahā, jiwyr ame'ē ke jiwyr ta. I'i we ym ta.

³⁸ Ihē kotyhar ta tapijar te'e we jurujar katu ixo. 'Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixōi te pehē pe' aja ihē apandu ta.

Ihê namō a'eta ixo katu ta. Ihê rehe jurujar katuha ke a'eta hijar rahā, a'eta rehe ihê rury ym ta tī" aja amō mupinin. ("Jywyr ame'ē ke" aja pandu rahā: "Kirisutu ke a'e" aja mujekwa katu.)

³⁹ Jande riki jajurujar katuha ke jahijar ym ta ame'ē ta ke jande. Mupyraraha renda pe jaho ym te ta ame'ē ta ke jande tī. Pesarahā! Tapijar te'e we jajurujar katu ehe, Tupā rehe. Jande ke a'e muhā katu ta ame'ē ta ke jande.

11

Jurujar katuha ke

¹ Ma'e jurujar katuha ke my? Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu rahā, jaharō ame'ē ke jande pe Tupā muwyr ta, aja jakwa katu te. Inamō jaxo ta ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Ma'e jasak ym te ame'ē ke pehī, aja jakwa katu te tī.

² Tupā pandu ame'ē ke rehe ymanihar ta jurujar katu, a'erehe a'eta rehe har Tupā pandu: "Pehē katu" aja.

³ Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu, a'erehe kome'ē ywy keruhū a'e mujā, aja jakwa katu. A'e je'ēha rupi a'e mujā, aja jakwa katu te. Aja rahā ma'e jasak ame'ē ke a'e mujā. Ma'e jasak ym te ame'ē ke a'e mujā tī, aja jakwa katu te tī.

⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī rahā, arapuharan ke a'e hapu. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e jurujar katu, aja a'e mujekwa. Imu anī. Aja ym mujekwa a'e. A'erehe Ambéu hapuha ke imuma'e 'ar koty te we katuha. Imu rer Kaī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: "Nde katu" aja. A'e pandu tī: "Nde rymba nde erehapy. Ame'ē katu" aja riki tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe jande pe a'e mujekwa rī: "Myja me'ē Tupā rehe jurujar katu my" aja mujekwa rī. A'e manō tipe. A'e jande pe mujekwa rī.

⁵ Tupā pandu ame'ē ke rehe Eno jurujar katu, a'erehe a'e manō ym. Ywa pe a'e ke Tupā raho, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe amō ta kekar kekar tipe. Tupā je'ēha rehe amō mupinin: "Ywa pe Eno ke Tupā raho ym arahā we, Tupā ke a'e muhury katu" aja.

⁶ Amō jurujar katu ym ehe rahā, marā ka ym a'e ke muhuryha awa. Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, a'e pete'e ixo, aja amō jurujar katu ta me'ē te'e. (Nixói rahā, ipy'a ke moī moī ym ta awa.) Amō we tī. Ehe har awa ukwa tar katu rahā, juehe har Tupā mujekwa ta ipe.

⁷ Tupā pandu ame'ē ke rehe Noe jurujar katu, a'erehe a'e hendu katu ehe. Tupā pandu: "Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē ajukwa ta y pe" aja. Aman keruhū uhyk

ym we rī. Usak ym we rī. A'e jurujar katu ehe. Tupā rehe a'e hendu katu, a'erehe jarusu keruhū ke a'e mujā. A'erehe a'e ke y jukwa ym. Hok wyr pe har ta ke jukwa ym tī. Noe jurujar katu ehe, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta riki hendu ym ame'ē ta ke a'eta, aja Noe mujekwa. Pe, Tupā pandu: "Ihê rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde katu" aja.

⁸ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe a'e hendu katu ehe. Tupā pandu: "Amō ywy pe eho. Amō ywy ke nde pe ihê ame'ē ta. Nema'e ta" aja. A'erehe hekoha ke Amarā hijar oho. Myp oho ta my? A'e ukwa ym te riki. A'e oho riki.

⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e jurujar katu. Tupā pandu: "Kome'ē ywy ke nde pe ihê ame'ē. Nema'e ta" aja. Pe, ame'ē ywy pe a'e ixo rahā, ame'ē ywy jar aja ym a'e ixo. Usak te'e ixo ame'ē ke a'e aja ixo. So'o pির ok namō a'e wata wata ixo. Isak pe aja tī. Jako pe aja tī. A'eta pe Tupā juja katu te pandu tī: "Nde pe kome'ē ywy ke ihê ame'ē ta" aja.

¹⁰ Amō ok ta rehe Amarā ixo ta, ame'ē rehe a'e harō ixo. Tupā mujā ta ame'ē ke. Ame'ē rehe a'e harō. Ame'ē ok ta mujāha ke Tupā ukwa katu. A'e riki mujā tī. Ame'ē ok ta kanim ym te ta. Ywa pe ihī ame'ē ke ame'ē.

¹¹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā je'ēha rupi ta'yr u'ar. Amarā tamūi te tipe. Sar aja tī. Aī te a'e tī. A'erehe imembyr ym ta tipe. Anī. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e ta, ame'ē rehe Amarā tapijar te'e we jurujar katu.

¹² Ta'yr ym. Tamūi te tipe. Pe, hakehar pe Amarā ta'yr. Pe, Amarā ngi heta te hū hainō uhem. Ywa rehe marā ka ym jahy rata hetaha mangaha awa. Aja Amarā rainō ta hetaha tī. Y ramūi rymy'y rehe marā ka ym ywa ku'i hetaha mangaha. Aja Amarā rainō ta hetaha tī.

¹³ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā tapijar te'e we jurujar katu. Pe, manō. Isak aja tī. Jako aja tī. Tupā pandu: "Kome'ē ywy ke nde pe ihê ame'ē ta. Nema'e ta" aja. Ame'ē ke Amarā pyhyk ym riki. Yman rahā, hainō ta riki ame'ē ywy ke pyhyk ta, aja a'e ukwa katu, a'erehe hury katu a'e. Isak aja tī. Amarā aja a'e ukwa katu tī, a'erehe hury katu a'e tī. Jako aja tī. Amarā aja ukwa katu a'e tī, a'erehe hury katu a'e tī. Ywy ke Amarā pyhyk ym. Amō ta pe a'e pandu: "Kome'ē ywy pe asak te'e aja ihē axo. Apaxia aja ihē axo se" aja riki. Isak aja tī. Jako aja tī.

¹⁴ Aja pandu, a'erehe amō hekoha te ke kekar, aja mujekwa ngā pe.

¹⁵ Hekoha ke hijar uwyr, ame'ē rehe har a'eta ukwa ukwa ym ixo. Ame'ē rehe har a'eta ukwa ukwa ixo rahā, putar rahā, a'ep a'eta jywyr ta tipe.

¹⁶ Jywyr ym te riki. Amō hekoha katu te ame'ē ke a'eta putar. Ywa pe har ke ame'ē. A'erehe: "Tupā! Nde rehe ihē py'a ihē amōi moī katu" aja pandu. Ame'ē ta ngi Tupā huxī ym. A'eta pe hekoha te ke Tupā moī katu.

¹⁷⁻¹⁸ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā usak ixo rahā, ta'yr ke Amarā hapy ta tipe. Yman Tupā pandu ipe: "Isak nde ra'yr te, a'erehe ne rainō heta hū ta" aja. Aja pandu tipe. Pe, Tupā jupandu jupe: "Ihē rehe Amarā hendu katu my? Ihē amanga ta" aja. A'erehe Amarā pe a'e pandu: "Nde ra'yr ejukwa. Ehapy tī" aja. Arahā ta'yr peteihar Amarā jukwa ta tipe. Tupā rehe hendu katu, aja Amarā mujekwa ipe.

¹⁹ Ta'yr ke a'e jukwa rahā, manōha ngi Isak ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ē rehe Amarā jurujar katu, a'erehe jukwa ta tipe. Pesarahā! Manōha ngi muhem, ame'ēja saka riki Isak, aja japandu. Pe, Isak namō Amarā hok pe jywyr oho.

²⁰ Tupā pandu ame'ē ke rehe Isak jurujar katu, a'erehe ta'yr ta pe a'e pandu: "Yman rahā ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta" aja riki. Aja Jako pe. Aja Esau pe tī.

²¹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Jako jurujar katu, a'erehe a'e manō tate rahā, Jose ra'yr ta pe a'e pandu: "Ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta" aja. Myra rehe tamūi wata. Aja myra rehe Jako pyhyk uī rahā, Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī.

²² Tupā pandu ame'ē ke rehe Jose jurujar katu, a'erehe a'e manō tate rahā, a'e pandu: "Jundéu awa ta Eji ywy ngi uhem ta oho" aja. A'erehe ta'yr ta pe a'e pandu: "Sengi peho rahā, ihē rete ke pehē namō peraho tī" aja riki.

²³ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise pái ta jurujar katu, a'erehe Moise u'ar rahā, eji ywy pe har tama'e kapitā keruhū ngi Moise ke ipái ta mukanim. Mahapyn jahy rahā, mukanim. Moise riki ta'yn katu aja ipái ta ukwa, a'erehe kapitā keruhū je'ēha ngi kyje ym. A'erehe a'eta hendu ym ehe. Kapitā keruhū pandu: "Sawa'e ra'yr u'ar rahā, pejukwa" aja jundéu awa ta pe. Ame'ē rehe Moise pái ta hendu ym.

²⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe sawa'e rahā, a'e pandu: "Nde riki Parao rajyr membyr" aja ym ihē rehe har pepandu. Aja ym ihē" aja Moise pandu.

²⁵ Jundéu awa ta Tupā kotyhar ta ke. Ame'ē ta namō pyrara ixo, aja a'e putar. (Parao rajyr membyr aja a'e ixo rahā, Tupā ke a'e putar ym, aja a'e mujekwa.) A'erehe ma'e ka'u te'ēha ke a'e ma'ema'e ta tipe. Aja a'e putar ym te. Parao rajyr membyr aja a'e

ixo rahā, a'e jumuhury katu juehe. Anī. Aja a'e putar ym te.

²⁶ A'erehe jundéu awa ta namō pyrara ixo rahā, katu, aja a'e ukwa. Eji ywy rehe ma'e katu ame'ē ke heta ihī. Ame'ē namō ixo rahā, hury katu tipe, aja Moise ukwa katu. Anī. Ame'ē ke putar ym. Tupā kotyhar ta namō pyrara ixo rahā, katu tiki, aja a'e ukwa. Ame'ē i'ar koty te we katu aja ukwa. Eji ywyma'e 'ar koty te we katu, aja ukwa tī. Yman rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā riki muwyr ta ipe, aja a'e ukwa katu tī, a'erehe ianām ta namō a'e pyrara ixo.

²⁷ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe Eji ywy ngi a'e uhem oho. Kapitā keruhū parahyha ngi kyje ym ha namō uhem oho. Tupā rehe usak ym te awa. Usak ehe, aja Moise ixo, a'erehe a'e pandu: "Parao rekoha pe ihē ajywyr ym ta" aja.

²⁸ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe jundéu awa ta pe a'e pandu:

—Arapuhanan ruwy ke hukwen rehe pemupipi. Aja rahā, sawa'e u'ar py ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha jukwa ym ta — aja pandu.

Ame'ē Tupā je'ēha rahoha rer: "Ngā jukwaha ke a'e." "Ame'ē arapuhanan ruwy namō mupipiha aja te'ēha pekwa pekwa pexo. Amō amō warahy 'ar rahā, pekwa pekwa pexo" aja Moise pandu jundéu awa ta pe. Ame'ē riki: "Pasuko" aja japandu.

²⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe jundéu awa ta jurujar katu, a'erehe y ke a'eta aha oho. Y rer y pytā. Y aha oho rahā, y apyrer rupi wata oho. (Pe, y ruwái rehe uhem oho.) Pe, eji ywy pe har ta aha tipe oho ixo rahā, upa katu te y jukwa.

³⁰ Tupā pandu ame'ē ke rehe jundéu awa ta jurujar katu, a'erehe Jeriko ok ta kurar ke Tupā upa mupe. Awa po wajar mokōi wera rahā, ok ta xupe 'ar rupi juramā wata wata oho. Pe, ok ta kurar ke Tupā mupe.

³¹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Hambe jurujar katu, a'erehe a'e ke jundéu awa ta jukwa ym. Ok ta pe mokōi jundéu awa ta usak uwyr rahā, ame'ē mokōi sawa'e ta ke hok pe Hambe muxe katu. Mukanim riki, a'erehe ok ta pe har ta pyhyk ym ame'ē mokōi sawa'e ta ke. A'erehe ok ta pe har ta ke jundéu awa ta upa jukwa rahā, Hambe ke a'eta jukwa ym. Ok ta pe har ta Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke. Hambe kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'e tipe. A'eta jukwa ym.

³² Amō we ihē apandu ta my? Amō heta ymanihar ta ixo rī. Ame'ē ta rehe har ihē apandu ym ta apo. Pesarahā! Jineā ixo. Mbara amō tī. Ixo tī. Sāsā amō tī. Ixo tī. Jesete amō tī. Ixo tī. Ndawī amō tī. Ixo tī. Samue amō tī. Ixo tī. Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ixo tī.

³³ Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu, a'erehe amō wyy pe har ta namō jumai mai rahā, ame'ē ta ke a'eta muputu'u. Katu aja a'eta ixo. Pe, Tupā pandu ame'ē ke a'eta pe a'e muwyr. Tupā rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jangwateran juru ke Tupā kynda. A'erehe jangwateran jukwa ym a'eta ke.

³⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu, a'erehe tata keruhū pe a'eta ke amō ta ombor rahā, tata ke Tupā muwe, a'erehe jukwa ym. Kyse puku pe amō ta jukwa tate rahā, ame'ē ta ngi Tupā muhem, a'erehe a'eta manō ym tī. A'eta pitu te'e rahā, a'eta py'a ke Tupā mātā. Amō awa ta namō jumai mai rahā, ame'ē ta ke a'eta muputu'u tī. Pyrātāha ke Tupā muwyr, a'erehe muputu'u.

³⁵ Tupā pandu ame'ē ke rehe kūjā ta jurujar katu, a'erehe ianam ta manō rahā, ame'ē ta ke Tupā mukwera katu.

(Amō ta anī. Ame'ē ta ke ngā jukwa.) Amō ta pandu: "Tupā rehe jajurujar katuha ke jahijar ym ta. A'erehe jande ke pepoir ame'ē ke japutar ym" aja. A'erehe ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mahy hū. A'erehe jukwa. Manō ta ame'ē ta kuja ukwa: "Ihē amanō rahā, Tupā namō ihē axo ta kŷ. Ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem" aja ukwa katu. A'erehe kyje ym. Henda katu te ame'ē pe oho ta kŷ, aja ukwa katu, a'erehe manōha ngi kyje ym.

³⁶ Amō jurujar katu ame'ē ta rehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta puka puka hū riki. Amō ta ke so'o pিরer pe a'eta pirok hū. Amō ta ke ita tupaham pe pukwar. Pe, kyndaha pe kynda raho.

³⁷ Amō ta ke ita pe a'eta jukwa. Amō ta ke sehó'i pe kytyk mondok, ixu'a rupi. Aja jukwa. Amō ta ke kyse puku pe jukwa. Amō ta pyrara ixo. Arapuharan pিরer kamixa namō ixo. Arapuhame pিরer kamixa namō aja tī. (Aja ima'e ym te aja mujekwa.) Amō ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara hū. Amō ta rehe mujaxeriha ke a'eta mondo.

³⁸ Kome'ē wyy keruhū pe a'eta ixo rahā marā ka ym katuha, aja Tupā ukwa katu. Anī. (Ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara hū. Hok ngi mujan mondo.) A'erehe te'e a'eta ixo. Kuja. Awa nixó'i te ame'ē rupi wata wata ixo. Ka'a wyr rupi te'e ixo amō ta tī. Itakwar keruhū rupi ixo amō ta tī. Wyykwar keruhū rupi ixo amō ta tī.

³⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe upa ame'ē ta jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: "Pehē riki katu ame'ē ta ke pehē" aja riki. Kome'ē wyy keruhū pe a'eta ixo rahā, Tupā pandu ame'ē ke a'e muwyr ym we ngā pe rī.

⁴⁰ Yman Tupā pandu: "Yman rahā ihē kotyhar ta pe ma'e ke 'ar koty te we katu ame'ē ke ihē ame'ē ta" aja. Aja jande rehe har

a'e ukwa. Kuja. Jande namō jō ymanihar ta py'a ke a'e juhyk ta, aja a'e ukwa katu. "Katu te ame'ē ke pehē. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixó'i te pehē pe" aja Tupā pandu ta. Aja ymanihar ta pe a'e pandu ame'ē ke a'e muwyr ym yman. Apo jō jande namō ame'ē panduha muwyr katu a'e.

12

Tupā riki jande pái keruhū

¹ Pesarahā! Tupā pandu ame'ē ke rehe heta hū ymanihar ta jurujar katu. Ame'ē ta riki jande rehe usak usak ixo, ame'ēja saka. Jande py'a ke a'eta mātā u'am, ame'ēja saka. A'erehe jande ke upa ma'e puhýi ame'ē ke mā peja jambor. Aja riki ujan te'e ame'ē ta ombor tī. Upa ma'e puhýi ame'ē ke ombor. Aja rahā, pahar ujan katu ta. Jande aja tī. Ujan te'e ame'ē ta aja jaxo tī. A'erehe ma'e puhýi ame'ē ke mā peja jambor. Ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke mā peja jahijar katu. Aja rahā Tupā putar ame'ē ke upa ima'e pyrātāha namō mā peja jama'ema'e katu.

² Mā peja Jesu rehe har jakwa jakwa jaxo. A'e aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu ta me'ē te'e tī. Jande ke a'e mu'e katu. (A'erehe jajurujar katu ehe.) Aja ke upa rahā, inamō aja te'e ta jaxo. Hury katuha namō ipái koty a'e ixo ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe a'e pandu: "Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē amanō ta. Ihē ruxi ym ingi" aja. Pe, ame'ē rehe a'e manō. Apo Tupā rake a'e wapyk uī. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja jakwa.) Inamō kapitā keruhū te a'e.

³ Yman Jesu pyrara ixo, ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e jaxer ai ma'ema'e ame'ē ta parahy te hū ehe. Ipy'ahu te'e a'e hendu. Mukahem ym. Aja pexo ym we rī. A'erehe mäte pekwha aja ym pexo. Pejurujar katuha ke pehijar ym tī.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe pepandu: "Mā peja ym pexo" aja. A'erehe pehē rehe a'eta parahy. Pehē ke mupyrara tipe tī. Pehē ke a'eta jukwa ym we rī.

⁵ Ta'yr ta namō ipái pandu katu. Aja pehē namō Tupā pandu pandu katu. A'e pandu ame'ē ke rehe pekwa pekwa pexo. Pehē py'a ke a'e mātā tar katu. Kuja riki:

"Ihē ra'yr! 'Ema'e ym' aja nde pe jandema'e sawa'e te pandu rahā, ehendu katu ehe.

'Katu ym ame'ē ke nde erema'e' aja a'e pandu rahā, eparahy ym ehe tī.

⁶ 'Ema'e ym' aja upa ipy'a katu ame'ē ta pe jandema'e sawa'e te pandu.

Ihē ra'yr' aja me'ē ke a'e nupā. Aja ta'yr ixoha ke a'e mukatu" aja Tupā pandu.

⁷ Pehē pepyrara pexo rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Ipái riki ta'yr ke nupā, aja pehē py'ahu te'e pehendu. Pesarahā! Ta'yr

ke ipái nupā ym ame'ë ke nixói. Upa katu te nupā. (Aja ixoha ke mukatu.) A'erehe pepyrara pexo rahā, pehē riki ta'yr ta ke aja Tupā mujekwa.

⁸Upa ta'yr ta ke Tupā mupyrara. A'erehe pehē pepyrara ym pexo rahā, Tupā ra'yr ta aja ym pehē. Ta'yr ta te aja ym pehē. Amō riki pehē pái aja pexo.

⁹Kome'ë wyw pe jande pái ixo. Jande ke a'eta nupā rahā, jahendu katu ehe. Aja rahā i'ar koty te we jande pái keruhū rehe jahendu katu ta me'ë te'e tí. Pe, inamō aja te'e ta jaxo.

¹⁰Kome'ë wyw pe jande ke jande pái ta'yr mi nupā. Muhendu tar katu juehe, aja a'eta ukwa. Jahendu katu ehe, aja ukwa tí. A'erehe nupā. Jande ke Tupā mupyrara rahā, katu jaxoha aja jamuruwak ta, aja a'e ukwa. Aja rahā, a'e katu te aja jaxo ta tí, aja me'ë a'e putar. A'erehe jande ke mupyrara.

¹¹Jande ke a'e mupyrara rahā, japyai jaxo. I'i we japyai. Muhury ym jande ke. Aní. I'i atu ym ame'ë. Kuja. Tupā mupyrara, a'erehe ta'yr ta ipy'a muruwak tí. A'erehe a'eta hendu katu ehe. Aja rahā, hury katuha namō ixo katu ta tí. Ixoha katu aja ixo apo 'y. A'erehe ta'yr ta ke Tupā mupyrara.

Katu ixoha ame'ë ke mujekwa

¹²Mā peja pyai ame'ë ta ke pemuhury katu. Mā peja kyje ame'ë ta py'a ke pemātā katu tí. Aja rahā, pehē ke amō ta mahy rahā, aja te'eha pehē py'ahu te'e pehendu katu.

¹³Jetehar te ke pekwa. Aja pexo katu. Aja rahā, jurujar katuha ke hijar tate, ame'ë ta py'a ke pemujywyw ta. Aja rahā, a'eta hijar ym ta. Aja rahā, Tupā namō a'eta juehe katu ixo tí.

¹⁴Pejumai ym ha namō amō ta namō pexo. Pexoha katu aja pexo. Aja ym rahā, jandema'e sawa'e te namō pexo ym te ta.

¹⁵Pesak katu pexo. Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ë ke mā peja pehijar ym. Pesarahā! Juruwe'y tiha oho rahā, upa pyta rake rupi i'ái ame'ë ke jukwa. Ame'ë riki kuja saka. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e rahā, amō ta riki Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ta my. Aja rahā, katu ym. (Pyta rake rupi i'ái ame'ë ke jukwa, ame'ëja saka.) A'erehe juruwe'y aja ym pexo.

¹⁶Esau aja ym pehē tí. Kūjā rehe a'e ka'u te'e. Tupā ke a'e putar ym te tí. A'e riki u'ar py ame'ë ke tipe. Aja rahā, ipái manō rahā, ipáima'e ke a'e pyhyk ta tipe. Ame'ë ke imu pe a'e muhepy. A'e myahy te rahā, a'e pandu imu pe: "Paratupe pe nde mi'u nde eremuwyw rahā, jande páima'e ke nema'e wan ta. Ihē pe papa muwyw ame'ë ke nema'e wan ta" aja riki.

¹⁷I'i katu rahā we, ipy'a ke muruwak. Pe, ipái pandu katuha ke a'e pyhyk ta tipe,

ame'ë ke pekwa riki. Ipái pe a'e pandu: "Tupā pe pandu: "Mā peja u'ar py ame'ë ke rehe esak katu" aja ihē rehe har epandu ipe" aja ipái pe. Ipái pandu: "Aní. Marā ka ym ihē apanduha. Tupā pe, ne mu rehe har upa ihē apandu" aja riki. Pe, Esau jixi'u tipe. Ipái pe pandu: "Tupā pe ihē rehe har epandu tí. Ihē koty pandu katuha ke emuruwak" aja tipe. Marā ka ym ipái panduha ke muruwakiha ixoty, Esau koty. A'erehe Esau aja: "Tupā ke japutar ym" aja ym pexo tí.

¹⁸Ywy'ā keruhū pe jundéu awa ta uhyk uwyr kwe. Her Sinái. Tata xupe 'ar rupi ihí. Aman pihun te aja ywa takāxíha ihí tí. Ywytu keruhū peju hū tí. (Tupā pyrātā te hū aja mujekwa.)

¹⁹Jumi'a aja tyapu hū tí. Tupā pandu tí. Ame'ë ke jundéu awa ta hendu rahā, a'eta pandu: "Epandu ym apo" aja riki. Kyje ingi a'erehe aja pandu.

²⁰A'eta hendu: "Ywy'ā rehe pepyrū rahā, ame'ë ke ita pe pejapi. Aja pejukwa. Pehē rymba ta aja tí. Pejukwa tí" aja riki. (Aja rahā, Tupā a'ep ixo. Jaxer ame'ë ke nixói te ipe, ame'ë ke a'ep ixo, aja mujekwa.) A'erehe a'eta kyje ingi. Amō we Tupā pandu ame'ë ke hendu tar ym. Kyje.

²¹Upa Moise usak, ame'ë ke mâte we ame'ë te a'eta my. (Tupā pyrātā te hū aja ukwa katu. Ma'e jaxer ame'ë ke nixói te ipe, ame'ë ke a'ep ixo, aja ukwa tí.) A'erehe: "Ihē akyje hū. Ihē ryrí riki" aja Moise pandu.

²²Pehē aní. Tupā ngi pekyje aja ym ixoty pejur. Tupā rehe pehē py'a pemoi moí, ame'ë renda riki amō koty. Amō ywy'ā keruhū ke ame'ë. "Siā" aja riki her. Tupā ixo, ame'ë ok ta ke ame'ë. A'e riki uhā te hū ame'ë ke a'e. Ame'ë ok ta riki ywa pe har ke. Amō Jerusarē ok ta ke. Ywa pe har ke ame'ë. A'ep heta te hū Tupā je'ēha rahoha ta ixo.

²³A'ep Tupā kotyhar ta jy'ar u'am. Hury katuha namō ngā ixo. Ixotyhar ta riki u'ar py ame'ë ta aja saka. A'eta rer ke paper rehe amō mupinin. Ywa pe ame'ë ihí. A'ep Tupā ixo tí. Pehē py'a pemoi moí ehe. A'e riki upa kome'ë wyw keruhū pe har ta ke mondo mondo ta. Hendu ym ehe, ame'ë ta ke mupyraraha renda pe a'e mondo ta. Hendu katu ehe, ame'ë ta inamō ixo ta. Ixoty oho ta. A'ep ymanihar ixoha katu ame'ë ta ixo tí. Ame'ë ta pe Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehē pe" aja.

²⁴A'ep Jesu ixo tí. A'e riki ipái pe pandu: "Ihē amanō, a'erehe ihē rehe jurujar katu ame'ë ta ke emuhā katu" aja. Ame'ë riki panduha pyahu ame'ë ke. Huwy ke uhem tí. A'erehe ngā ke Tupā muhā katu. Ame'ë ruwy riki Ambéu ruwy 'ar koty te we mukatuha. Ambéu manō. Huwy rehe har jakwa jaxo rahā: "Ambéu jukwa ame'ë ke

ejukwa tí” aja Tupā pe japandu. Jesu ruwy rehe har jakwa jakwa jaxo rahā: “Jande py'a ke ejuhuk” aja Tupā pe japandu. A'erehe Jesu ruwy riki Ambéu ruwy 'ar koty te we mukatuha. A'erehe Tupā ngi jakyje ym ha namō jahyk katu ehe.

²⁵ Pesak katu pexo. “Tupā rehe ihē ahendu ym ta” aja ym pepandu. Kome'ē ywy keruhū pe ixo rahā, Tupā je'ēha ke Moise pandu pandu ngā pe. Ame'ē rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara riki. Apo ywa ngi je'ēha ke Tupā muwyr jande pe. Ame'ē ke rehe jahendu ym rahā, mā ymanihar ta 'ar koty te we jande ke Tupā mupyrara ta.

²⁶ Moise ta pe Tupā pandu rahā, ywy ke a'e mukatak hū. Pe, a'e pandu tí: “Amō we ywy ke ihē amukatak ta tí. Ywa ke ihē amukatak ta tí” aja riki.

²⁷ “Amō we” aja pandu rahā, ma'e Tupā mujā ame'ē ke a'e mukatak ta. Pe, mukanim ta. Mumba ta. Aja rahā, marā ka ym mukataka, ame'ē ke jō pyta ta. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta jō pyta katu, aja mujekwa.)

²⁸ Pesarahā! Sawa'e te namō jaxo ta kŷ. Marā ka ym ima'e pyrātāha mukaniha. (Aja rahā inamō ixo, ame'ē ta jō pyta ta.) Inamō jaxo ta, a'erehe mā peja japandu ipe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Myja me'ē Tupā ke jamuhury katu my? Aja mā peja jande py'a jamōi moī katu ehe. Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja japandu ipe. “Mā! Pyrātā te hū ame'ē ke a'e” aja jakwa katuha namō mā peja jande py'a jamōi moī katu ehe.

²⁹ Hendu ym ehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Tata upa ma'e ukwái. Aja Tupā mahy ta tí. A'erehe: “Mā! Pyrātā te hū ame'ē ke a'e” aja jakwa katuha namō mā peja jande py'a jamōi moī katu ehe.

13

Myja me'ē Tupā ke jamuhury my

¹ Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē mu ta aja pexo. A'erehe tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo.

² Pesak ramō ame'ē ta ke pehē rok pe pemuxe katu. Ame'ē ke pema'ema'e katu. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Amō ta usak ramō ame'ē ta ke hok pe muxe katu. Amō hekoha pe har ta ke aja ukwaha naī. Anī. Ukwā ym ha rupi Tupā je'ēha rahoha ta ke hok pe muxe katu riki.

³ Kyndaha pe ixo ame'ē ta rehe har pekwa pekwa pexo. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta rehe pesak peho. Pehē atu kyndaha pe pexo, ame'ēja saka pekwa pekwa pexo, a'erehe ame'ē ta rehe pehaihu katu. Pyrara ixo ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tí. Pehē atu peyrara pexo, aja pekwa

pekwa pexo. A'erehe a'eta py'a ke pemātā katu peho.

⁴ Jumendar ame'ē ta rehe har katu, aja pekwa. Hakehar ipy'a wapyk ta me'ē te'e. Ixawa'e ipy'a wapyk ta me'ē te'e tí. Amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta tí.

⁵ Tamatarer rehe aja te'ēha pehē py'a pemoī moī ym pexo. Pehēma'e ke namō pexo, ame'ē namō pehē rury katu pexo. Pesarahā! Tupā pandu: “Pehē namō aja te'e ta ihē axo. Marā ka ym pehē ke ihē ahijariha” aja riki. A'erehe pehēma'e ke namō pehē rury katu pexo.

⁶ Mā peja jakyje ym ha namō jaxo. Kuja mā peja japandu:

“Jandema'e sawa'e te ihē namō ma'e ke ma'ema'e katu a'e, a'erehe ihē akyje ym axo.

Marā ka ym kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'ema'ēha ihē pe. A'erehe ihē akyje ym axo” aja riki.

⁷ Kapitā ambyr ta rehe har pekwa pekwa pexo. Pehē pe Tupā je'ēha ke a'eta pandu pandu kwe. A'eta ixoha rehe har pekwa pekwa pexo tí. Myja me'ē a'eta manō my? Pekwa pekwa pexo tí. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu. Ame'ē ta aja pexo katu tí.

⁸ Jesu Kirisutu manga te'e ym te a'e. Apo a'e ixo. Yman rahā pete'e ta a'e ixo tí. Aja te'e ta a'e ixo tí.

⁹ Jetehar te ke pekwa katu. Amō koty amō ta mu'e. Ame'ē rehe mā peja pemuka'u te'e ym. Ame'ē koty pehē py'a pemuruwak ym. Jande rehe Tupā ipy'a katu ame'ē ke jakwa katu, a'erehe jajurujar katu te we ehe. Amō ta pandu: “Ma'e mi'u e'u ym. Amō ke e'u katu” aja riki. Aja jundéu awa ta je'ēha rehe hendu katu. Ame'ē rehe hendu katu ame'ē ta kuja ukwaha naī: “Ma'e ke ja'u ym rahā, jande rehe i'ar koty te we Tupā ipy'a katu” aja naī. Jande anī. Jande rehe aja te'ēha Tupā ipy'a katu, ame'ē rehe jajurujar katu. A'erehe ma'e ke ja'u ym rahā: “I'ar koty te we jande rehe Tupā ipy'a katu” aja ym jakwa jakwa jaxo.

Ok ta kurar kupe koty Jesu manō

¹⁰ Kirisutu manō, pe, jajurujar katu ehe. Tupā rehe ngā jumu'ēha renda keruhū pe jundéu awa tama'e pa'i ta paraky ixo. Amōma'e hymba ke a'eta happy happy ixo. Upa ukwái. Ame'ē riki a'etama'e ma'ēha. Upa ukwái rahā, ngā py'a ke Tupā juhuk katu, aja a'eta ukwaha naī. Amō koty a'eta ukwaha, a'erehe Kirisutu rehe jurujar ym.

¹¹ Pesarahā! Kapy katu te ame'ē pe ma'e hymba ruwy ke pa'i keruhū raho. Tupā pe mujesak, ame'ēja saka. Aja rahā, ngā ma'e ka'u te'ēha ma'ema'ēha ke Tupā mukanim,

aja ukwaha naí. Ame'ë ma'e hymba rukwer ke amō riki upa katu te hany. Upa ukwái. Ame'ë rukwer ke pa'i ta u'u ym te. Ok ta kurar kupe koty upa katu te hany.

¹² A'erehe Jesu aja tí. Ok ta kurar kupe koty a'e manō tí. Huwy pe ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e mukanim. Ipy'a ke juhyk.

¹³ Kirisutu ke amō ta jukwa rahā, a'e ke a'eta mupyrara hū. Muhuxí hū tí. Aja jande tí. Jundéu awa ramūi ta ukwaha ke jahijar. A'erehe jande ke amō ta mupyrara hū tipe tí. Jesu kotyhar ta ke jande, a'erehe mupyrara hū tipe tí. Muhuxí hū tí. Aní. Tapijar te'e we jajuruar katu ehe.

¹⁴ Pe, pepyrara pexo rahā, kuja pekwa. Kome'ë ywy keruhū pe jande rekoha te nixói te. Kome'ë ywy keruhū pe aja te'eha jaxo ym ta. Ok ta ke Tupā mujā ta. Ame'ë pe jahoha rehe jaharō jaxo.

¹⁵ Jande ke Jesu muhā katu, a'erehe mā peja Tupā pe japandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja riki. Aja te'eha japandu. Aja japandu rahā, ma'e hymba ke hany, ame'ëja saka tí. Tupā rehe jande py'a jamoí moí, ame'ëja saka tí.

¹⁶ Ma'e katu ame'ë ke amō ta pe pema'ema'e, ame'ë rehe pekwa pekwa pexo. Amō ta rehe pepyrara pesak tí. Aja pema'ema'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemoí moí, ame'ëja saka tí. Aja rahā, Tupā ke pemuhury katu.

Pehēma'e kapitā ta rehe pehendu katu

¹⁷ Pehēma'e kapitā ta rehe pehendu katu. (Tupā kotyhar tama'e kapitā ta ke a'eta.) A'eta pandu ame'ë ke pema'ema'e katu. Pehē rehe a'eta usak usak katu ixo, aja rahā, pehē pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Katu a'eta paraky my? Katu ym my? Ame'ë ke Tupā pe a'eta pandu ta me'ë te'e. A'erehe pehē rehe a'eta usak usak katu ixo. A'eta rehe pehendu katu rahā, hury katuha namō parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. A'eta rehe pehendu ym rahā, pyaiha namō parakyha ke a'eta ma'ema'e. Aja rahā, katu ym pehē pe. A'erehe pehendu katu a'eta rehe.

Tupā namō panduha

¹⁸ Jande rehe har Tupā pe tapijar te'e we pepandu pandu katu pexo. Tupā pandu ame'ë ke aja te'eha jama'ema'e tar katu, a'erehe katu jaxoha aja jaxo. (Aja rahā, jande rehe je'ēha nixói ta, aja jakwa katu.)

¹⁹ Pe, ihē apandu katu te pehē pe. Tupā namō ihē rehe har pepandu katu te we rī. “Pahar jande koty a'e ke emuwyr” aja pepandu Tupā pe.

Arapuharan usakiha aja Jesu riki jandema'e usakiha keruhū tí

²⁰⁻²¹ Arapuharan ta rehe amō usak usak katu ixo, aja Jesu tí. Jandema'e sawa'e te riki

ixotyhar tama'e usakiha keruhū. A'e manō, pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. A'e manō, pe, huwy uhem, a'erehe Tupā pe a'e pandu: “Ihē amanō, a'erehe ngā ke amuhā katu ta” aja riki. Aja te'eha ta. Pehē py'a ke Tupā muhury katu. A'e putar, aja pexo. Mā peja ame'ëja pehē ke a'e mu'e katu. (Aja rahā, a'e putar ame'ë ke pema'ema'e katu ta.) Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe a'e ke jamuhury katu. Ame'ë ke mā peja jande ke a'e mu'e katu tí. (Aja rahā, a'e putar ame'ë ke pema'ema'e katu ta tí.) Mā peja Kirisutu rehe har japandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja riki. Mā peja aja te'eha japandu. Amen.

A'ejō panduha

²² Ihē mu ta! Kome'ë paper ke pehē pe ihē amupinim aī. Ta'yr mi ihē amupinim. Kome'ë myrandu namō pehē py'a ke ihē amātā tar katu. Pehendu katu ehe, aja ihē apandu katu te. Pehenduha pahar pemukanim ym.

²³ Kyndaha ngi Timo, jande mu riki uhem oho. Ame'ë ke pekwa, aja ihē aputar. Pahar se ihē rehe a'e uhky uwyr rahā, ihē namō a'e oho ta tí. Pehē rehe ihē asak ta aho rahā, ihē namō a'e oho ta tí.

²⁴ Pehēma'e kapitā ta pe jandema'e katuha ke pepandu. Tupā kotyhar tama'e kapitā ta ke ame'ë ta. Upa Tupā kotyhar ta pe pepandu tí. Itar ywy pe amō jande mu ta ixo. Pehē pe katuha ke ame'ë ta mondo ixo tí.

²⁵ Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Tian mupinim me'ë ke

Tian kome'ë paper ke mupinim. Jerusarë ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë tama'e kapitã a'e tĩ. Amõ Jesu mu a'e tĩ.

Amõ amõ jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Ame'ë ta amõ amõ ok ta pe ixo. Amõ amõ ywy pe har ok ta pe ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke Tian mondo.

Tupã kotyhar ta pe: "Ihë mu ta" aja Tian pandu.

¹ Ihë Tian. Tupã rehe ihë aparaky axo. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe ihë aparaky axo tĩ. Myrandu katu ke ihë apandu pandu, ame'ë riki ihëma'e parakyha.

Pehë riki Tupã kotyhar ta ke. Jundéu awa ta ke pehë. Pehë riki kome'ë ywy keruhũ rupi pehã peho ame'ë ta ke pehë. Upa pehë pe katuha ke ihë amondo axo.

Jurujar katuha rehe har

² Ihë mu ta! Pehë rehe upa pyraraha uhyk rahã, pehë rury katu pexo.

³ Pyraraha upa asa oho rahã, Tupã rehe pejurujar katu te we pexo. Aja rahã, amõ pyraraha uhyk rahã, pehë py'ahu te'e pehendu katu te ta tĩ. Aja pekwa katu. A'erehe pehë rury katu pexo.

⁴ Pesak katu te'e pehë juehe pexo. Pehë rehe pyraraha uhyk rahã, aja te'e Tupã rehe pejurujar katu pexo. Aja rahã, Tupã pandu ta: "Pehë katu. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehë pe" aja. Pe, Tupã putar, aja pexo katu ta.

⁵ Pehë ngi har ma'e ke amõ ukwa ym te rahã, Tupã pe a'e pandu pandu katu ta me'ë te'e. Aja rahã ukwa katuha ke Tupã muwyr ta ipe. Ame'ë ke a'e me'ë ta. Me'ë katu ame'ë ke a'e. "Mã! Pandu hũ. Ihë ame'ë ym ta. Eho" aja a'e pandu ym te. A'e me'ë katu ta ngã pe.

⁶⁻⁸ Ma'e ke Tupã namõ pepandu pandu rahã, ame'ë ke pehë pe a'e muwyr ta, aja pejurujar katu te pexo. "Muwyr ta nahã my?" aja ym pekwa pexo. Aja pekwa pexo rahã, y ramũ pe har y kotok keruhũ aja saka ta. Ame'ë ke amõ koty koty ywytu peju peju raho. Aja: "Muwyr ta nahã my?" "Anĩ, muwyr ym ta nahã my?" aja amõ koty koty pejurujariha ke. Katu ym aja. Aja ta amõ ixo rahã, jandema'e sawa'e te ngi pyhyk ym ta ma'e ke. Ukwa ym ma'e.

Mã peja hury katu ixo rĩ

⁹ "Mã nde erekwa ym te ame'ë ke nde" aja nde rehe har kome'ë ywy keruhũ pe har ta ukwaha naĩ. Aja rahã, jumupyai ym. Mã peja hury katu a'e ixo. Tupã riki ma'e ukwa katu te ame'ë ke a'e, aja ukwa ta, a'erehe mã peja hury katu ixo.

¹⁰ Amõ imu ima'ehũ namõ ixo rahã, hury katu ixo tĩ. Ame'ë ma'e ke amõ mukanim ingi rahã, mã peja a'e hury katu ixo rĩ. Ima'ehũ ame'ë ta kupi'i'a aja saka. Yman rahã ixo ym ta. Kupi'i'a manõ ta. Aja amõ ta aja ima'ehũ ame'ë ta manõ ta tĩ.

¹¹ Warahy opok rahã, kupi'i ke warahy hakuha jukwa. I'a ke upa kukũ. I'a katuha upa manõ. Aja ta ima'ehũ ame'ë ta ke tĩ. Ima'e ixoha rehe har jõ a'e ukwa ukwa ixo rahã, a'e kanim ta tĩ. Kupi'i'a aja kanim ta tĩ. Manõ ta tĩ.

Pyraraha rehe har

¹² Pyraraha amõ imu rehe uhyk rahã, katu aja ixo we rĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym we. Aja rahã, hury katu a'e. Pyraraha upa, pe, a'e jurujar katu ehe rĩ. Aja rahã, uhãha ke Tupã me'ë ta ipe. Inamõ aja te'e ta ixo. Ame'ë ke upa ipy'a katu ehe ame'ë ta pe Tupã me'ë ta tĩ. "Ihë rehe ipy'a katu ame'ë ta pe uhãha ihë ame'ë ta" aja Tupã pandu katu.

¹³ Pyraraha uhyk ehe rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e. Aja rahã: "Ma'e pyraraha Tupã muwyr ihë pe. A'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e." Aja mã peja epandu ym. Anĩ. Marã ka ym ma'e ka'u te'eha ke Tupã ma'eha. "Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e" aja jurujar katu ehe ame'ë ta pe a'e pandu ym te. A'erehe: "Tupã riki pyraraha muwyr ihë pe, a'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e" aja mã peja epandu ym te.

¹⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, kuja ta. Ma'e ka'u te'eha ke a'e putar katu. Ame'ë riki a'e ke muka'u te'e. Ame'ë rape rupi oho, ame'ëja saka. Pe, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e.

¹⁵ Pe, ame'ë ka'u te'eha ke a'e putar. Ame'ë ke ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. (Ipy'a ngi uhem, ame'ëja saka.) Pe, a'e ma'e rahã, manõ ta. Ame'ë riki mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.

¹⁶ Ihë mu ta! Pehë rehe ihë py'a katu. Pehendu katurahã! (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu.) Mã peja ame'ë ke muka'u te'e ym pehë!

¹⁷ Upa ma'e katu ame'ë ke japyhyk, ame'ë riki ywa ngi tur. Upa katu te ma'e ke aja tĩ. Upa katu te ame'ë ke Tupã muwyr. Upa ywa rehe ma'e hendy, ame'ë ta ke a'e mujã. Warahy hendy rahã, rysãha pehĩ. Jahy hendy rahã, pytuniha pehĩ tĩ. Tupã aja ym. Pytuniha nixói te, aja saka. Rysãha nixói te, aja tĩ. (A'erehe a'e me'ë me'ë ame'ë ke aja te'eha katu te ame'ë ke.)

¹⁸ A'e putar katu, a'erehe ta'yr ta aja jande ke a'e mu'am. Je'eha jetehar te rupi a'e mu'am. Aja rahã, jande riki jepy te ame'ë ta ke, ame'ëja saka. A'engi amõ Tupã ra'yr ta aja ta tĩ. Ta'yr ta aja mu'am ta tĩ.

Ma'e katu ame'e ke mujekwa ame'e ta rehe jahendu katu ta me'e te'e

¹⁹ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'e ta ke pehē! Kuja pekwa pekwa pexo! "Mā! Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar" aja pehē pe amō ta pandu rahā, pahar pehendu katu a'eta rehe. Pahar ym je'ēha pemujywywyr a'eta pe. Pahar pehē py'a pemahy ym tī.

²⁰ Awa ta katu aja Tupā putar. Amō parahy rahā, katu aja ym ta. A'erehe pahar pehē py'a pemahy ym.

²¹ Upa ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar. Pexo ai te'e ame'e ke aja tī. Pehijar tī. Tupā rehe pehendu katu. Ima'e je'ēha ke pehē py'a pe a'e mupyta. Ame'e ke rehe pehendu katu. Ame'e ke rehe pejurujar katu rahā, pehē ke a'e muhā katu ta.

²² Ima'e je'ēha rehe pehendu katu. Pehendu jō rahā, pehē ke Tupā muhā katu ta, aja pekwaha naī. Mā peja peka'u te'e ym pexo. Kuja katu te. A'e je'ēha mujekwa, aja pema'ema'e katu ta me'e te'e.

²³ Je'ēha rehe amō hendu. Pe, mujekwa aja a'e ma'ema'e ym rahā, kuja ta a'e. Waruwa pe i'ā ke a'e usak. Aja te'e ixo.

²⁴ I'ā rehe a'e usak te'e. Pe, oho ingi. Pahar harái. Ma'e ym ma'e ke. Myja i'ā ixoha my, ame'e ke pahar harái. Ma'e ym ma'e ke.

²⁵ Ima'e je'ēha katu te ame'e ke rehe amō usak usak katu. Ame'e rehe hendu katu rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym. Aja je'ēha rehe a'e hendu katu tī. A'e hendu te'e ehe, pe, pahar harái. Anī. Aja ym. Je'ēha mujekwa aja a'e ma'ema'e katu tī. Aja rahā, upa a'e ma'ema'e ame'e ke rehe Tupā muhury katu.

²⁶ Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu, aja a'e ukwa. Aja rahā, je'ēha ke mutambyk rahā, katu tiki. Je'ēha ke mutambyk ym rahā, Tupā rehe ipy'a moī moīha ke te'e aja. Jumuka'u te'e a'e juehe.

²⁷ Kuja Tupā, jande pái keruhū putar katu tī. Ipy'a ke amō moī moī katu te ehe. Ame'e riki jete har te ke. Aja rahā, kuja katu ipe. Ipái ym te ame'e ta pyrara ixo. Imāi nixói te tī. Ame'e ta pe ma'e ke me'e me'e rahā, ame'e riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu, ame'ēja saka. Ixawa'e ym ame'e ta pyrara ixo tī. Ame'e ta pe ma'e ke me'e me'e rahā, ame'e riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu tī, ame'ēja saka tī. Tupā rehe hendu ym ame'e ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'e ta aja ym rahā, katu tiki tī.

2

Amō ta rehe juja katu te usak rahā, katu tiki

¹ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu. A'e riki

Tupāma'e weraha pe ixo ame'e ke a'e. Pejurujar katu ehe, a'erehe amō ta rehe pesak rahā, pesak aja pema'e katu. "Kome'e sawa'e amō ta 'ar koty te we katuha." "Peme'e anī" aja ym pekwa pekwa pexo. "Kome'e sawa'e amō ta wyr koty te we katuha." "Peme'e anī" aja ym pekwa pekwa pexo tī. (Juja katu te pesak a'eta rehe.) Aja rahā, katu tiki.

² Pesarahā! Pehēma'e jy'ariha renda pe ima'ehū ame'e ke ixo uwyr. Itatawa ke te'e ipo rehe har mujā ame'e ke namō ixo. Heta ipo rehe har namō ixo. Ima'e mundeha katukwer ame'e ke namō ixo. Amō sawa'e ima'e ym te ame'e ke ixo uwyr tī. Ima'e jaxer ai ame'e ke namō ixo uwyr.

³ Pe, ima'e mundeha katukwer namō ixo ame'e pe pepandu:

—Se ewapyk. Se katu te — aja ipe. (Aja rahā, ame'e sawa'e katu, aja pekwaha.)

Amō sawa'e pe anī. Ima'e ym te ame'e pe pepandu:

—Anī, sa'e! Epu'am! Paite we ewapyk eho — aja ipe. (Aja rahā, ame'e sawa'e katu ym, aja pekwaha.)

⁴ Aja rahā, amō koty koty sawa'e ta rehe pesak. Katu ym aja. Katu ym pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. A'erehe amō riki katu. Amō katu ym. Aja pekwa pekwa pexo. Katu ym aja. (A'erehe juja katu te amō ta rehe pesak rahā, katu tiki.)

⁵ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'e ta ke pehē! Pesarahā! Kome'e wyw keruhū pe ima'e ym te ame'e ta ixo. Amō amō rehe Tupā katu usak. Pe, a'eta riki jurujar katu ehe. Ame'e ta riki huru katu. Māte hū ima'e ke aja saka ame'e. Pe, Tupā pandu: "Ihēma'e ta ke pehē. Ihē renda pe peho katu ta" aja ima'e ym te ame'e ta pe pandu. Ame'e ke ipy'a katu ehe ame'e ta pe Tupā pandu katu tī:

—Ihē renda pe peho ta — aja ipy'a katu ehe ame'e ta pe Tupā pandu katu tī.

⁶ Ima'e ym te ame'e ta rehe Tupā katu usak. Pehē anī. Ima'e ym te ame'e ta ke pemuhuxi riki. Katu ym aja. Pesarahā! Ima'ehū ame'e ta riki pehē ke mupyrara riki. A'eta riki pehē ke kapitā ruwa koty hykíy raho.

⁷ A'eta riki her katu te ame'e rehe juru ai. "Jesu kotyhar ta" ame'e her rehe juru ai. "Jesu kotyhar ta" aja pehē pe Tupā pandu. Pehē rehe ame'e her a'e moī, ame'ēja saka.

⁸ Je'ēha ke kapitā keruhū mondo, ame'e rehe pehendu katu rahā, katu tiki. Ame'e je'ēha Tupā je'ēha rehe ihī. Kuja: "Nde juehe nde erepy'a katu. Aja mā peja nde namō ixo ame'e ta rehe epy'a katu tī."

⁹ Pe, amō ta rehe pesak. Pe, amō amō pehē 'ar koty te we katuha aja pekwa pekwa pexo rahā, ma'e katu ym ame'e ke pema'e. Soroka pe jō pesak, ame'ēja saka. Katu ym

aja. Aja rahā: “Pehē katu ym. Tupā je’ēha rehe pehendu ym” aja pehē rehe har ame’ē je’ēha mujekwa.

¹⁰ Tupā je’ēha rehe amō hendu. (Heta pehī.) Pe, petēi je’ēha rehe hendu ym rahā, upa katu te je’ēha rehe hendu ym tī. Upa ma’e ka’u te’ēha ke ma’ema’e, aja tī.

¹¹ Pesarahā! Juja katu te Tupā je’ēha ke. Kuja tī. Tupā pandu:

“Amō kūjā rehe eka’u te’e ym. Amō sawa’e rehe eka’u te’e ym tī” aja pandu. (Ame’ē rehe pehendu katu ta me’ē te’e.)

Amō we tī:

“Amō ta ke ejukwa ym” aja Tupā pandu tī.

(Ame’ē rehe pehendu katu ta me’ē te’e tī. Upa katu te je’ēha rehe pehendu katu ta me’ē te’e. Upa juja katu te.) Amō kūjā rehe nde ereka’u te’e ym. Amō sawa’e rehe nde ereka’u te’e ym tī. Anī. Te’e amō ke nde erejukwa rahā, je’ēha rehe nde erehendu ym. Ma’e jaxer ame’ē ke nde erema’e. (Amō kūjā rehe nde ereka’u te’e tī, ame’ēja saka tī. Amō sawa’e rehe nde ereka’u te’e tī, ame’ēja saka tī.) A’erehe upa katu te Tupā je’ēha rehe nde erehendu ym tī.

¹² Kirisutu je’ēha rehe amō jurujar katu rahā, ma’e ka’u te’ēha ma’ema’eha ngi a’e uhem katu, ame’ēja saka. (A’erehe ma’e ka’u te’ēha ma’ema’eha ke hijar.) Kirisutu je’ēha rupi amō ta ke Tupā mupyrara ta. Pehē rehe har ukwa ta tī. Katu my? Katu ym my? A’erehe je’ēha ke pemutambyk, aja pexo katu. Pexoha aja tī. Pemukatū tī.

¹³ Aja ym rahā, pehē rehe Tupā pyrara ym usak ta tī. Mupyrara rahā, pyrara ym usak ta tī. Amō ta rehe amō pyrara usak rahā, kyje ym ta a’e. Tupā mupyraraha ngi kyje ym ta. Tupā pyrara usak ta ehe tī, a’erehe kyje ym ta.

Jetehar Jesu rehe jurujar katu rahā, katu ame’ē ke ma’ema’e ta

¹⁴ Ihē mu ta! Pesarahā! Amō pandu:

—Tupā rehe ihē ajurujar katu — aja a’e.

Pe, Tupā putar aja a’e ma’ema’e ym rahā, katu ym. Aja jurujar katu rahā, a’e ke Tupā muhā ym ta.

¹⁵ Kuja saka ame’ē. Ko amō imu ta ixo my. Hendyr amō ta ixo nahā my. A’etama’e mundeha ke nixói. A’eta mi’u nixói te tī.

¹⁶ Pe, a’eta pe ma’e ke peme’ē ym te rahā, kuja katu ym pepandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu. Mā peja nema’e mundeha Tupā muwyr katu. Mā peja pehē mi’u ke Tupā muwyr katu — aja pepandu.

Anī. Peme’ē ym te rahā, ame’ē panduha katu ym. Me’ē ym te ma’e ke, a’erehe katu ym.

¹⁷ Aja amō jurujar katuha tī. Tupā rehe amō jurujar katu jō. Pe, katu ame’ē ke

ma’ema’e ym rahā, jurujar katuha riki katu ym. Te’e aja saka.

¹⁸ Pe, amō pandu ta my:

—Tupā rehe nde erejurujar katu. Ame’ē jō katu. Ihē anī. Ma’e katu ame’ē ke ihē ama’ema’e katu. Ame’ē jō katu tī — aja a’e pandu.

Aja rahā, ihē apandu ta ipe:

—Anī. Tupā rehe ihē ajurujar katu. A’erehe ma’e katu ame’ē ke ihē ama’ema’e katu tī. Aja ihē ajurujar katuha ke ihē amujekwa ta. Myja nde erejurujar katuha ke nde eremujekwa ta my? Nde erema’eha katu ym rahā, marā ka ym nde eremujekwaha — aja apandu ta. (Ihē Tian.)

¹⁹ Peteihar jō Tupā, aja nde erekwa erexo. A’erehe nde ke Tupā muhā katu ta, aja nde erekwaha naī. Anī. Esarahā! Aja ājā ta ukwa katu tī. “Peteihar jō Tupā” aja ukwa katu tī. A’erehe a’eta kyje hū ingi. Ryrýi riki tī. (Anī. Ame’ē ta ke Tupā muhā ym te.)

²⁰ Mā! Nde ereka’u te’e nde ke! Ma’e ke nde erekwa tar katu my? Esarahā! Tupā rehe amō jurujar katu. Pe, a’e ma’ema’eha katu ym rahā, a’e jurujar katuha riki katu ym tī.

²¹ Esarahā! Amujekwa ta. Yman te Amarā ixo. Jande ramūi ke a’e. Myja katu te a’e my, aja Tupā ukwa. Kuja. A’e ma’eha namō Amarā mujekwa. Ita matyr; ame’ē ‘ar pe ta’yr ke a’e mou rahā, Tupā pandu ame’ē ke rehe hendu katu, aja mujekwa Tupā pe. (Ta’yr rer Isak.)

²² Pesarahā! Tupā rehe a’e jurujar katu, a’erehe a’e ma’eha katu tī. Mokōi pehī. Jurujar katuha pehī. Amarā ma’eha pehī tī. A’e ma’eha katu ame’ē ke mujekwa katu. Kuja. Jetehar te ke Tupā rehe a’e jurujar katu, aja mujekwa katu ipe.

²³ Tupā je’ēha rehe panduha ihī. Ame’ē panduha aja uhyk katu. Kuja:

“Tupā pandu ame’ē ke rehe Amarā jurujar katu.

A’erehe Tupā pandu: ‘A’e katu te. Ma’e ka’u te’eha ma’eha nixói te ipe’ aja Amarā rehe har.” Aja Tupā je’ēha rehe panduha ihī.

Pe, Amarā pe Tupā pandu:

—Ihē rehe katu ame’ē ke nde — aja ipe.

²⁴ Pesarahā! Pekwa katu apo! Amō katu ame’ē ke ma’ema’e, a’erehe Tupā pandu: “Nde katu te. Ma’e nde ereka’u te’eha nde erema’eha nixói te nde pe” aja riki. Jurujar katu ehe rahā jō, aja ym Tupā pandu.

²⁵ Aja Hambe a’e tī. Kūjā ka’u te’e ame’ē ke a’e. Ima’e ma’eha katu, a’erehe Tupā pandu: —A’e riki katu te. Ma’e ka’u te’eha ma’eha nixói te ipe — aja.

Kuja Hambe katu ame’ē ke ma’e. Jundéu awa tama’e je’ēha rahoha ta uhyk ehe rahā, hok pe a’eta ke kūjā muxe katu. (Pe, mukanim. A’erehe ame’ē ta ke Hambe

rekoha pe har ta pyhyk ym.) Pe, a'eta oho rahā, amō awa rape rupi mujywyr mondo.

²⁶ Amō we ihē amujekwa ta. Awa'ā awa rehe ihē ym rahā, awa ke manō te'e. Aja Tupā rehe amō jurujar katu tipe. Pe, ma'eha katu ym rahā, manō te'e, ame'ēja saka. Jurujar katuha riki te'e aja saka.

3

Amō pandu ame'ē rehe har

¹ Ihē mu ta! Tupā je'ēha ke pehē johu pemu'e tar katu. Pehē johu mu'eha ta aja ym rahā, katu tiki. Ma'erehe my? Kuja. Jande jamu'e, aja jama'ema'e my. Jama'ema'e ym rahā, jande ke Tupā mupyrara ta. Mu'e ym ame'ē ta 'ar koty te we jande ke mupyrara ta. Aja pekwa katu. A'erehe pehē johu pemu'e ym rahā, katu tiki.

² Jande jamu'e rahā, upa jande jajawy we. Ame'ē riki ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke. Amō pandu rahā, jawy ym te rahā, katu te ame'ē ke a'e. Juehe har a'e ukwa katu.

³ Pesarahā! Amujekwa ta. Tupaham pe kahwa āpūi ke jande japukwar. Ta'yr mi tupaham. Ame'ē pe amō amō koty jaraho. Aja jande rehe jamuhendu katu. Pe, jande jaho tar katu, ame'ē rupi jande ke raho.

⁴ Amō we amujekwa ta. Jarusu keruhū rehe har pekwa pekwa pexo tī. Tiha te hū ame'ē ke. Ywytu keruhū mujan katu tipe. Pe, ruwakiha ta'yr te mi ame'ē pe amō muruwak katu raho. Pe, oho tar katu, ame'ē rupi sawa'e muruwak raho.

⁵ Aja awa rembe tī. Jarusu keruhū ruwakihā ta'yr te mi, ame'ēja saka. Awa rembe ta'yr te mi tipe tī. Pe, ame'ē pe ma'e rehe har pandu pandu te hū.

Kupixa keruhū xirik hū oho oup, ame'ē ke rehe pekwa pekwa pexo tī. Tata ta'yr te mi ame'ē pe te'e amō upa katu te hapy indo. Upa katu te ukwāi. Ame'ēja saka jande rembe tī. Ta'yr te mi. Ame'ē pe ma'e ke japandu pandu hū.

⁶ Amō pandu ame'ē ke tata aja saka. Amō juru pe hembe ihē. Ame'ē pe je'ēha ke mutambyk ym riki. Tata aja saka upa mujaxer. A'erehe ixoha ke upa mujaxer. Mupyraraha renda ngi tata uhem, ame'ēja saka. Ame'ē namō jande jaxoha ke upa mujaxer.

⁷ Pesarahā! Upa ka'a rupi ixo ame'ē ke amō muhymba. Yman upa ame'ē ta ke mujarō ym. Ka'a rupi wata ame'ē ke muhymba. Ma'ewyra ta ke aja tī. Muhymba tī. Ipusu pe te'e wata ame'ē ke aja tī. Muhymba tī. Yrupi ixo ame'ē ta aja tī. Muhymba tī. Mujarō ym tī.

⁸ Amō pandu ame'ē ke anī. Marā ka ym mujarō ym ha, aja saka. Upa je'ēha ngā mutambyk ym. Marā ka ym kanīha ingi. Henem ahyha aja saka. Ahyha jukwa ta

me'ē te'e, ame'ēja saka. Aja riki amō pandu ame'ē ke tī.

⁹ Jande pái keruhū riki jandema'e sawa'e te. Japandu ipe:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja japandu ipe tipe.

Pe, jande anam ta rehe jande riki juru ai hū. Katu ym aja. Ija katu te awa ta ke Tupā mujā tī. Tupā aja mujā tī. A'erehe ame'ē ta rehe juru ai hū rahā, (Tupā rehe juru ai tī, aja tī.) Katu ym aja.

¹⁰ Je'ēha katu ame'ē ke amō pandu katu. A'e riki panduha katu ym ame'ē ke pandu tī. Katu ym aja. Ihē mu ta! Aja me'ē mā peja ym pepandu.

¹¹ Pesarahā! Amō we amujekwa ta. Y te ke mundu ngi muhem. Marā ka ym y he'ē ame'ē ke muhemihā ingi tī. Mokōihar muhem ym ta.

¹² Ihē mu ta! Pesarahā! Narāi'y ngi irimā uhem ym. Murukuja rymbo ngi narāi uhem ym tī. Y he'ē ame'ē ke mundu ngi muhem rahā, y te ke muhem ym tī. (Aja amō pandu me'ē ke tī. Katu ame'ē ke pandu rahā, mā peja katu ym ame'ē ke pandu ym tī.)

Ma'e ukwa katuha ke Tupā muwyr, ame'ē rehe har

¹³ (Pehē ngi har mu'eha ta ixo my?) Ame'ē ta ngi har ma'e ukwa katu ame'ē ke ixo my? Ixo rahā, ame'ē ke emujekwa katu amō ta pe. Ixoha katu rahā, ukwa katu ame'ē ke a'e, aja emujekwa katu. Ma'ema'eha katu rahā, ukwa katu ame'ē ke a'e, aja emujekwa tī. “Katu ihē jupe” aja ym ha namō emujekwa tī. Ma'ema'e katuha namō aja tī. Ukwa katuha ke emujekwa tī.

¹⁴ Pe, amō rehe pejty'ym rahā, pehē riki pekwa katu ame'ē ta ke aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo. Amō rehe parahy rahā, aja tī. Pekwa katu ame'ē ta ke, aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo tī. Pehē juehe har jō pekwa pekwa pexo rahā, aja tī. Pekwa katu ame'ē ta ke, aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo tī. Pekwa katu ame'ē ke aja pexo rahā, katu pehē jupe, aja ym pexo. Pekwa katu ame'ē ta ke aja pexo rahā, jete har te ke te'e aja ym pepandu tī.

¹⁵ Aja ukwaha ke ywa ngi uwyr ym. Tupā muwyr ym. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha aja riki. Ipy'a katu ym ame'ē ke ngi uhem. Ājā ta ukwa aja ame'ē.

¹⁶ Amō rehe amō jyty'ym rahā, amō ta namō je'ē je'ē hū a'eta jupe. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta tī. Juehe har jō ukwa ukwa ixo rahā, aja tī. Je'ē je'ē hū a'eta jupe tī. Upa ma'e katu ym ame'ē ke ma'e ta tī.

¹⁷ Ywa ngi ma'e ukwa katuha uwyr rahā, ame'ē amō koty. Tupā muwyr ame'ē ke rahā, amō koty. Kuja py riki. Ma'e jaxer ame'ē ke ipy'a pe ukwa ukwa ym ixo. Ukwa katu, a'erehe amō namō jumai ym aja a'e

ixo. Parahy ym a'e ixo. Hury katu a'e ixo tĩ. Amõ namõ juehe katu a'e ixo tĩ. Amõ ta rehe pyrara hũ usak tĩ. Katu ame'ẽ ke jõ ma'ema'e hũ tĩ. Ima'ehũ ame'ẽ ta rehe jõ ipy'a ym tĩ. Juja katu te ngã rehe usak katu riki. Mokõi ukwaha aja ym a'e ixo tĩ.

¹⁸ Aja ukwa katuha namõ amõ ixo rahã, jumaiha ke mukatu oho. Aja rahã, hury katu a'eta juehe ixo.

4

Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu aja pepandu ym

¹ Apo amõ koty apandu ta. Pejumai mai pehẽ juehe pexo. Peje'ẽ je'ẽ hũ pehẽ jupe pexo tĩ. My ngi uhem my? Pehẽ py'a ngi uhem, ame'ẽja saka. A'ep upa ma'e peputar ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo.

² Ma'e ke peputar hũ tipe. Marã ka ym pepyhykiha. A'erehe amõ ta ke pejukwa tar katu. Aja me'ẽ pepyhyk tar katu ma'e ke. Ma'e ke rehe katu pesak tipe. Marã ka ym pehẽma'e wan ta. A'erehe amõ ta namõ pejumai mai. Peje'ẽ je'ẽ hũ inamõ tĩ. Aja pepyhyk ta tipe. Katu ym aja. Peputar ame'ẽ ke Tupã namõ pepandu ym. A'erehe ame'ẽ ke nixói pehẽ pe.

³ Tupã namõ pepandu rahã, pehẽ juehe har jõ pekwa pekwa pexo. Kuja. Pejumuhuryha jõ Tupã namõ pepandu tipe. A'erehe muwyr ym pehẽ pe.

⁴ Pehẽ riki Tupã ke pehijar peho ame'ẽ ta aja saka! "Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu" aja pandu rahã, Tupã ruwajan ke a'e, aja pekwa katu. "Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu" aja pandu tar katu rahã, Tupã ruwajan wan ta a'e tĩ. Aja huwajan ta rahã, Tupã ke hijar ame'ẽ ta ke. Katu ym aja.

⁵ Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ riki jetehar te ke aja pekwa katu. Kuja ihĩ:

"I'ã ke jande py'a rehe Tupã moĩ. Tupã kotyhar ta ke jande aja a'e putar katu te.

A'erehe Tupã ke jahijar rahã, jande rehe Tupã'ã jyty'ym a'e" aja panduha ihĩ.

⁶ Amõ we tĩ. Tupã je'ẽha rehe kuja panduha ihĩ tĩ:

"Katu ame'ẽ ke ihẽ. Tupã ke aputar ym' aja pandu ame'ẽ ke Tupã putar ym tĩ.

'Katu ame'ẽ ke ihẽ' aja ym ixo ame'ẽ ke rehe Tupã hury katu tĩ" aja panduha ihĩ.

Aja rahã, i'ar koty te we pehẽ rehe Tupã ipy'a katu.

"Katu ame'ẽ ke jande" aja ym pexo

⁷ Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe Tupã rehe pehendu katu. Satana rehe anĩ. (Ajã ramũ a'e.) Pehendu ym ehe. Aja rahã, a'e atu oho ta pehẽ ngi, ame'ẽja saka.

⁸ Ka'u te'e me'ẽ ta! Pehẽ pe ihẽ apandu katu! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym.

Pehẽ py'a pe mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ẽ ta! Pehẽ pe apandu katu tĩ! Mã peja pehẽ py'a ke Tupã juhyk katu. (Aja mokõi pekwaaha aja ym pexo.) Aja rahã, Tupã rake pehyk peho, ame'ẽja saka pexo. Aja rahã, pehẽ rake a'e riki uhyk ta uwyr tĩ, ame'ẽja saka tĩ.

⁹ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pepyai pexo. Pejixi'u tĩ. Pepuka puka hũ ame'ẽ ke pehijar tĩ. Pe, pejixi'u pexo. Pehẽ ruryha ke pehijar tĩ. Pe, pepyai pexo. (Aja Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak tĩ, aja pemujekwa.)

¹⁰ "Katu ame'ẽ ke jande" aja ym pexo. Aja Tupã ruwa koty pexo katu, ame'ẽja saka. Aja rahã: "Pehẽ katu" aja a'e pandu ta. (Pehẽ py'a upa juhyk rahã, aja me'ẽ pehẽ rehe har a'e pandu ta.)

Pehẽ mu rehe pehẽ juru ai ym

¹¹ Ihẽ mu ta! Pehẽ pe apandu katu! Ma'e jaxer ame'ẽ ke pepandu ym pehẽ jupe pexo. Imu rehe har ma'e jaxer ame'ẽ ke amõ pandu rahã, Tupã je'ẽha riki katu ym, aja a'e pandu. Tupã je'ẽha riki jaxer aja a'e ukwa tĩ. (Ma'erehe my? "Amõ rehe juru ai ym" aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. A'erehe amõ rehe juru ai rahã, Tupã je'ẽha 'ar koty te we ukwa katu, aja ukwaha naĩ. A'erehe Tupã je'ẽha jaxer aja ukwaha naĩ.) Tupã je'ẽha riki jaxer aja nde erekwa rahã, je'ẽha rehe nde erehendu ym apo 'y. Aja rahã Tupã je'ẽha riki jaxer aja nde erekwa ame'ẽ ke nde. Katu ym aja.

¹² Myja awa ixo katu my, ame'ẽ je'ẽha ke Tupã jõ me'ẽ katu. A'e riki awa ke mupyrara katu tĩ. A'e jõ riki awa ke muhã katu tĩ. A'e jõ riki awa ke mupyraraha renda pe mondo katu ta tĩ. Tupã aja nde tĩ, aja nde erekwaha nde jupe. Katu ym aja. A'erehe: "Ihẽ mu riki jaxer" aja epandu ym.

Tupã putar ame'ẽ ke ema'ema'e katu

¹³ Yman rahã pexo ame'ẽ ke rehe har pandu me'ẽ ta! Ko pehẽ pe ihẽ apandu ta apo 'y. Pepandu:

—Koĩ amõ ok ta pe jaho ta. Koĩ har pewe nahã my? Ukwaha ym awa. A'ep jahyk rahã, heta jahy jamukanim ta. Pe, jama'ema'e katu ta a'ep. Aja tamatarer hũ japyhyk ta — aja pepandu.

¹⁴ Koĩ se pexo ta my? Ame'ẽ ke pekwa ym te. Pexoha riki ywy takãxĩha ta'yr mi, ame'ẽja saka. Takãxĩha ta'yr mi ihĩ. Pe, pahar ywytu mukanim raho. Aja pexoha tĩ. Ko pexo. Pe, pahar pemaõ ta my.

¹⁵ A'erehe kuja pepandu rahã, katu tiki:

—Jandema'e sawa'e te putar aja jaxoha katu ta. Pe, ma'e ke jama'ema'e katu ta my. Anĩ rahã, a'e putar rahã, amõ koty jama'ema'e katu ta my — aja pepandu rahã, katu tiki.

¹⁶ “Jandema'e sawa'e te putar rahā” aja ym pependu rahā, kuja pependuha. “Jande katu te jande” aja pehē juehe har pekwaha pehē jupe. Katu ym aja. “Jande atu jama'ema'e katu ta” aja pependu. Ame'ē katu ym tī.

¹⁷ (A'erehe pesak katu pexo!) Ukwa katu awa apo 'y. A'erehe myja ma'ema'e katu rahā, katu tiki. Ame'ē ke ukwa katu tipe. Pe, aja ma'ema'e ym rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ē ke a'e.

5

Ima'ehū ame'ē ta rehe har

¹ Ima'ehū ame'ē ta! Apo pehē pe ihē apandu ta! Pehendu katurahā! Pyraraha ke pehē rehe uhyk ta. A'erehe pejixi'u hū pexo. Pehē peahem hū pexo tī.

² Awa mi'u pyta rahā, inem ta oho ipe. Ame'ēja saka pema'e tī. Kanim ta tī. Ima'e mundeha ke hyru pe mou rahā, tarawe upa u'u. Ame'ēja saka pehēma'e mundeha ke tī. Pehē pemou hū, ame'ē ke upa jaxer ta oho tī.

³ Tamatarer itatawa ke te'e mujā, ame'ē ke pematyr hū tī. Itatuwyr ke te'e mujā, ame'ē ke aja tī. Pematyr hū tī. Pete'e pemou hū. A'erehe ipuxi hū, ame'ēja saka. Jaxer riki. Ipuxi hū, a'erehe kuja mujekwa ngā pe. (Pekyty'ym aja mujekwa. Ima'e ym te ame'ē ta rehe pekyty'ym, aja pemujekwa. Katu ym aja.) Pematyr tar katu te hū. Ame'ē ke pehē ke mujaxer ta. Ipuxi aja pehē ke mujaxer ta tī. Pyrara hū pexo ta. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, aja ta pehē.

⁴ Pehēma'e kupixa pe amō ta paraky ixo. Ame'ē ta pe pemuhepy ym riki. A'eta je'ē je'ē hū. Mā peja pehendurahā! Pehēma'e kupixa pe har ke amō ta matyr. Ame'ē ta pe pemuhepy ym, a'erehe a'eta je'ē hū tī. Ame'ē ke Tupā, jandema'e sawa'e te hendu. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. A'e riki kupixa jar ke mupyrara ta.

⁵ Kome'ē ywy pe pexo rahā, upa katu te ma'e ke namō pexo. Nixói ha aja ym pehē pe. Pehē ruryha namō jō pexo. U'u ta ame'ē wan tapi'iruhu ke ijar jukwa. Ixa te ame'ē ke jukwa. Aja pehē tī. Pehē ruryha namō jō pexo rahā, pehē ka peho pexo, ame'ēja saka. Arahā pehē ke Tupā mupyrara ta. Jukwa ta pehē ke, ame'ēja saka tī.

⁶ Ma'e jaxer ame'ē ke amō ma'ema'e ym. Pe, ehe har pependu te'e. Ngāma'e kapitā pe pependu: “Katu ym ame'ē ke” aja pependu te'e. Pe, a'e ke ngā jukwa. Ame'ē ke pehē pe je'ēha mujywy ym. Hendu te'e. Aja te'e jukwa. (Pe, ima'e ke pepyhyk peraho. Katu ym te aja.)

Jandema'e sawa'e te uwyrriha rehe peharō katu pexo

⁷ Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. (Ima'ehū ame'ē ta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta kŷ.) A'erehe a'e uwyrriha rehe peharō katu pexo. Kupixa pe har tyarō, ame'ē ke kupixa jar harō hū ixo. Ma'eywa katu ame'ē ke rehe harō hū ixo. Upa ma'e ke jyty m rahā, aman ke a'e harō ixo. Aman muhury ta ipe. Ame'ē ke harō hū ixo.

⁸ Aja pehē tī. Peharō katu pexo. Jandema'e sawa'e te uwyr Tate. Ame'ē rehe peharō katu te pexo rī.

⁹ Ihē mu ta! Mā peja peje'ē je'ē ym pehē jupe pexo! Aja pexo rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta. Mupyrara ame'ē ke kotete ixo, ame'ēja saka. Pahar a'e uwyr ta, aja a'e ixo. Mupyrara ta ngā ke a'e.

¹⁰ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Ymanihar je'ēha pandu ame'ē ta ke. A'eta rehe har pekwa pekwa pexo. A'eta ke amō mupyrara rahā, a'eta py'ahu te'e hendu. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym. Ame'ē ta aja pehē tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī.

¹¹ A'eta py'ahu te'e hendu, aja Tupā pyrara usak a'eta rehe aja mujekwa a'eta pe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe ame'ē ta huru katu ame'ē ta ke, aja japandu. Ymanihar Jo pyraraha rehe har pekwa katu. Ipy'ahu te'e hendu a'e tī. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym a'e tī. Pe, upa rahā, pyrara Tupā usak ehe, aja mujekwa ipe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe upa ma'e ke jandema'e sawa'e te me'ē me'ē ipe.

¹² Ihē mu ta! “Jande jama'e katu ta” aja pemanga katu rahā, ame'ē ke pema'ema'e katu. Amō we pependu ym: “Jete atu te ihē apandu aja Tupā ukwa tī” aja pependu ym pehē.

(Aja pependu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pependu ym.) “Ywa ke mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pependu ym tī.

(Aja pependu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pependu ym tī.)

“Kome'ē ywy keruhū mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pependu ym tī.

(Aja pependu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pependu ym tī.)

Upa ma'e ke rehe har aja ym pependu tī. “Anī” aja pependu rahā, amō koty pema'ema'e ym. “Jete” aja pependu rahā, amō koty pema'ema'e ym tī. Je'ēha pemu-tambyk rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta.

Tupā namō pependu pandu

¹³ Pehē ngi har amō pyrara ixo rahā, mā peja ame'ē rehe har Tupā namō a'e pandu

pandu katu. Amō hury katu ixo my? Mā peja Tupā rehe har a'e jyngar katu.

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja jyngar jyngar.

¹⁴ Ahy ixo ame'ē ke pehī my? Tamūi ta ke a'e mujy'ar rahā, katu tiki. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke tamūi ta. Pe, ahy ixo ame'ē ke rehe har Tupā namō tamūi ta pandu pandu ta. Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ma'e ka rykwer ke a'eta kytyk ehe. Ipykā pyter pe kytyk.

¹⁵ Aja Tupā namō a'eta pandu pandu. Pe, Tupā mukatu ta, ame'ē rehe a'eta jurujar katu rahā, ahy ixo ame'ē ke manō ym ta. A'e ke Tupā mukatu ta. Ma'e ka'u te'eha ke ahy ixo ame'ē ke ma'ema'e. Ame'ē ke ipy'a ngi Tupā juhyk ta. Ipy'a jywyr ta ehe.

¹⁶ Tupā namō pepandu pandu rahā, ahy ixo ame'ē ke a'e mukatu ta. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, ame'ē ke pepandu pandu katu pehē jupe. Pemukatu pehē juehe. Tupā namō pepandu pandu katu pehē juehe har. Aja rahā, pehē ahy pexo rahā, pehē ke Tupā mukatu ta. Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu. A'e riki Tupā namō pandu pandu rahā, ame'ē panduaha aja Tupā ma'e katu ta kŷ.

¹⁷ Jande aja Eri tī. Awa te'e a'e tī. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Tupā namō a'e pandu hū:

—Aman ke emungyr ym — aja ipe.

Pe, aman ukyr ym te riki. Heta hū jahy kanim rahā, aman ukyr ym te. Kuja, kwaren ta i ndói (42) jahy hetaha kanim rahā, aman ukyr ym te.

¹⁸ Pe, Tupā namō a'e pandu tī. “Aman emungyr” aja pandu. Pe, aman ukyr tī. Pe, upa ma'eywa hury tī. (A'erehe Eri aja pehē tī. Tupā namō pepandu pandu tī.)

¹⁹ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Pehē ngi har amō ixo. Tupā je'ēha jete har te rehe hendu ym. Anī. Hijar oho. Pe, hendu ym ame'ē pe amō pandu: “Tupā koty nde py'a emuruwak tī” aja ipe. A'erehe, Tupā koty ipy'a ke muruwak tī.

²⁰ Aja rahā, manōha ngi jo'ok, ame'ēja saka. Ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Māte hū ame'ē. Tupā ipy'a jywyr ehe. A'erehe manōha ngi jo'ok, ame'ēja saka.

Upa.

Petu mupinim me'ë ke Peteñhar ke

Petu kome'ë paper ke mupinim. Jerusarë ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë tama'e kapitã a'e tî.

Jesu rehe amõ amõ jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ë ta amõ amõ ok ta pe ixo. Amõ awa tama'e wwy pe ame'ë ok ta ihî. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke mondo. Ame'ë ta pyrara hû ixo. Hok ngi ame'ë ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta mujan mondo. A'erehe amõ amõ wwy rehe usak te'e aja ixo. A'erehe pyrara hû ixo.

Ame'ë ta py'a ke Petu mātã tar katu. "Pepyrara hû pexo rahã, Tupã rehe pehë py'a pemapyk katu te we rî. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar katu te we rî" aja Petu mu'e.

Pepyrara hû pexo tipe, anî, pehë rury katu te we pexo rî

¹ Ko pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Ihë Petu. Jesu Kirisutu pandu ihë pe:

—Myrandu katu epandu eho — aja ihë pe. Ame'ë ihë.

Pehë riki Tupã kotyhar ta ke. A'erehe pehë rok ngi pehë ke amõ ta mujan mondo. A'erehe amõ amõ wwy pe pehãi peho ame'ë ta ke pehë. A'erehe pō wwy pe har ta ke pehë. Amõ ngara wwy pe har ta ke pehë tî. Amõ kapando wwy pe har ta ke pehë tî. Amõ asia wwy pe har ta ke pehë tî. Amõ mbiti wwy pe har ta ke pehë tî. Upa pehë pe paper pinim ihë amondo axo.

² Tupã riki jande pái keruhû. Kome'ë wwy keruhû pe har ta ngi har pehë ke a'e jo'ok. "Ihëma'e ke pehë" aja a'e putar. Aja rahã I'ã pandu:

—A'eta riki nema'e ta ke — aja Tupã pe.

Aja rahã, Jesu Kirisutu rehe pehendû katu. Pe, huwy pe pehë py'a ke Tupã juhyk katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehë py'a ngi a'e juhyk.

Mã peja pehë rehe a'e ipy'a katu te hû. Mã peja pehë py'a ke a'e muhury katu te tî.

Tupã namõ jande jaxo ta

³ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke Tupã. Mã peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te ame'ë ke — aja ipe.

Jande rehe a'e pyrara te hû usak, a'erehe jande pe ixoha pyahu ke a'e ame'ë. Jesu Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem, a'erehe ame'ë ixoha pyahu ke jande pe a'e me'ë. A'erehe jande ruhãha angaha ke rehe jaharõ katu jaxo. Aja jaxo katu apo 'y.

⁴ A'erehe ma'e ke japyhyk ta. Ame'ë ke rehe jaharõ katu jaxo tî. Ixotyhar ta pe ma'e ke Tupã me'ë hû ta. Ame'ë rehe jaharõ katu jaxo. Ywa pe ame'ë ke a'e moï katu rî.

Pehëma'e a'e moï katu rî. A'ep ijuk ym te ta. Inem ym te ta tî. Kanim ym te ta tî.

⁵ Pehëma'e ke ame'ë. Tupã rehe pejurujar katu, a'erehe pyrãtãha namõ pehë rehe a'e usak usak katu. Pehë ruhãha angaha ke rehe peharõ pexo rahã, pehë rehe a'e usak usak katu ixo. 'Ar rehe angaha uhyk rahã, pehë ruhãha ke a'e me'ë ta. 'Ar rehe angaha uhyk, ame'ë ke rehe jō a'e harõ ixo. Uhyk rahã, a'e me'ë ta pehë pe.

⁶ Pehë ruhãha angaha uhyk ta kÿ, a'erehe pehë rury katu pexo. Pehë pepyai we rî. Pepyrara we pexo, a'erehe pepyai we rî.

⁷ Pehë pepyrara rahã, Tupã pandu: "Mã peja" aja. Aja rahã, kuja a'e ukwa katu ta. Pejurujar katu ehe, ame'ë riki jetehtar te ke my? Ame'ë ke a'e manga ta. Ukwa ta tî. Itatawa aja tî. Tata pe amõ moï. Aja katu te my? Ame'ë ke amõ manga ta. Ukwa ta. Aja Tupã rehe pejurujar katuha tî. A'e manga ta tî. Ame'ë riki itatawa 'ar koty te we katuha. A'erehe pejurujar katuha riki jetehtar te ke my, ame'ë ke Tupã ukwa ta me'ë te'e. Jetehtar rahã, pejurujar katu te ta. Aja rahã, Jesu Kirisutu jywyr rahã: "Pehë riki katu te me'ë ke" aja Tupã pandu ta.

⁸ Pehë pesak ym ehe rî. Pepy'a katu ehe pexo. Apo pesak ym ehe pexo rî. Pejurujar katu ehe. Pe, pehë rury katu te pehë. Marã ka ym pehë rury katuha rehe har amõ panduha. Ywa pe har ta hury katuha aja pehë tî.

⁹ Pejurujar katu ehe, a'erehe ma'e ke Tupã me'ë pehë pe. Pehë ruhãha ke me'ë pehë pe. A'erehe pehë rury katu te pehë.

¹⁰ Ame'ë pehë ruhãha rehe har ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ukwa tar katu. Tupã je'ëha rehe a'eta usak usak hû tipe. Pe, pehë rehe Tupã usak katu ta, ame'ë rehe har yman a'eta pandu katu. Uhyk ym rahã we a'eta pandu katu.

¹¹ Myja rahã ame'ë uhyk ta my? Ame'ë ke a'eta ukwa tipe. Myja uhyk ta my? Ame'ë ke a'eta ukwa tipe tî. Tupã'ã ke Kirisutu muwyr. A'e riki a'eta py'a rehe ihî katu. A'e riki ma'e ke mujekwa ngã pe.

Kuja mujekwa. Kirisutu ke amõ ta mupyrara hû ta. Uhyk ym rahã we a'e mujekwa. Upa mupyrara rahã, katuha renda pe Kirisutu oho ta. Ame'ë ke Tupã'ã mujekwa tî.

¹² Jetehtar te ke Tupã je'ëha pandu ame'ë ta pandu. Ame'ë ke pehendû apo 'y. Yman ame'ë jetehtar te ke a'eta pandu rahã, kuja ame'ë ta pe Tupã mujekwa. A'eta pandu ame'ë ke a'eta ixo rahã, uhyk ym we rî. Pehë pe ame'ë uhyk katu apo 'y. Ame'ë jetehtar te ke myrandu katu pandu ame'ë ta pandu pehë pe apo 'y. I'ã ke ywa ngi Tupã muwyr. Ima'e pyrãtãha namõ myrandu katu pandu ame'ë ta pandu katu. Ame'ë myrandu katu ke Tupã je'ëha rahoha ta ukwa tar katu tipe.

Tupā aja katu te pexo tī

¹³ Peta kŷ, aja pexo. Aja rahā, Tupā rehe pehendu katu ta. Pehē pepyhyi ym aja pexo. Jesu Kirisutu jywyr rahā, ma'e ke pehē pe Tupā me'e ta. Ame'e rehe peharō katu te pexo. Pemukanim ym ame'e ke.

¹⁴ Tupā rehe pehendu katu. Ehe har pekwa ym rahā, upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Aja yman pexo ai te'e aja ym pexo apo 'y.

¹⁵ Kujā katu. Ma'e ka'u te'eha ke nixói te Tupā pe. Aja pexo tī. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ta. A'e riki pehē pe pandu:

—Mā peja Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahā, ihēma'e wan ta — aja.

¹⁶ Tupā je'ēha rehe ima'e panduha ihī tī:

—Ihē riki katu te. Ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixói te ihē pe. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar — aja panduha ihī.

Aja rahā, Tupā aja pehē tī. Katu te pehē tī.

¹⁷ Tupā namō pepandu pandu rahā: “Papa, jande pái keruhū” aja pepandu ipe. Upa katu te awa ta rehe har a'e ukwa ta. Juja katu te aja a'e ukwa katu ta. Myja me'ē ngā ma'ema'e my? Ame'ē ke a'e ukwa ta. Katu te aja ma'ema'e rahā, ma'e ke Tupā me'ē hū ta ipe. Ta'yr mi amō ma'ema'e rahā, ta'yr mi Tupā me'ē ta ipe tī. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe pexo rahā, tapijar te'e we pehē py'a pemoi moī katu ehe, Tupā rehe.

¹⁸ Pehē ramūi ta ixoha ke pehē pe a'eta mujekwa. Jaxer ame'ē ke ame'ē. Ame'ē ngi pehē ke Tupā muruwak. Ame'ē ke rehe a'e muhepy, ame'ēja saka. Myja a'e muhepy, ame'ē ke pekwa katu. Muhepyha kanim ame'ē pe a'e muhepy ym. Itatawa riki muhepyha kanim te'e riki. Itatuwyr aja tī. Kanim tī. Ame'ē ita aja ame'ē pe a'e muhepy ym riki.

¹⁹ Kujā a'e muhepy. Kirisutu manō rahā, huwy ke uhem. Muhepy hū ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē pe pexoha muruwakiha ke rehe Kirisutu muhepy. Kirisutu riki arapuharan ra'yr aja saka. Arapuharan ra'yr jaxer ym te, ame'ē ke aja saka. Ipirer pinim ym te ame'ē ke aja saka tī. (Aja rahā, Kirisutu pe ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te. Katu te ame'ē ke a'e aja mujekwa.)

²⁰ Yman kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, Kirisutu pe Tupā pandu:

—Ngā ruhāha muhepyha ke rehe nde eremanō ta — aja.

Pe, 'ar rehe angaha uhyk tate rahā, a'e ke Tupā mujesak ta ngā pe. Arahā, pehē ke a'e muhā katu te ta.

²¹ A'e uwyr, a'erehe Tupā rehe pejurujar katu. A'e ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, hake a'e wapyk tī. (Aja rahā: “Katu te ame'ē ke a'e” aja mujekwa.) A'erehe Tupā

rehe pejurujar katu. Inamō pexo ta, ame'ē ke rehe peharō pexo.

²² Jetehar te ke rehe pehendu katu, a'erehe pehē py'a ke pejuhyk apo 'y, aja pexo katu 'y. A'erehe amō jurujar katu, ame'ē ta rehe pepy'a katu tī. Jetehar rupi pepy'a katu a'eta rehe. Mā peja pepy'a katu te pehē juehe pexo.

²³ Tupā je'ēha riki aja te'e ta ixo. Uhāha ke pehē pe me'ē, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ke rehe pejurujar katu, a'erehe pexoha pyahu ame'ē ke namō pexo katu. Ta'yr ta riki pehē tī. Pehē pái uhā te hū ame'ē ke a'e. Ame'ē ra'yr ta pehē. Manō ym te ta a'e.

²⁴ Pehē anī. Kujā Tupā je'ēha rehe amō mupinim:

“Upa awa ta kupi'i aja saka.

A'e katu te ha riki kupi'i'a aja saka. Kupi'i manō te'e a'e.

I'a aja tī. Ijuk tī. (Aja pahar awa ta manō ta tī.)

²⁵ Tupā je'ēha anī. Jandema'e sawa'e te je'ēha aja te'e ta ixo” aja amō mupinim.

Ame'ē je'ēha ke pehē pe amō muwyr. Myrandu katu ke pehē pe pandu rahā, ame'ē ke muwyr.

2*Tupā kotyhar ta riki ok ke aja saka*

¹ Apo upa peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. Te'e pepandu ym. Pehē mokōi pekwaaha aja ym pexo. Amō ta rehe pejyty'y'ym. Amō ta rehe pehē juru ai ym.

² Ta'yn ta u'ar ramō, ame'ēja pexo katu. A'eta kamby te'e juhéi. Aja mā peja Tupā je'ēha ke peputar katu tī. (Kamby juhéi, ame'ēja saka tī.) Aja rahā, pahar tīha oho. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu te ta. Aja rahā, Tupā putar aja pexo katu ta.

³ Jete. Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Pehē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu. Ame'ē ke pekwa katu” aja panduha ihī. (A'erehe upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym.)

⁴ Jandema'e sawa'e te koty pejur! (Uhā te hū ame'ē ke a'e.) A'e riki ita aja saka. Ame'ē ita jaxer ke te'e, aja ngā ukwaaha naī. Anī. “Katu te ame'ē ke a'e” aja Tupā pandu. “Ihē aputar ame'ē ke a'e” aja a'e pandu tī.

⁵ Pehē riki ita ta aja saka tī. Jande jaxoha pyahu aja jaxo tī. Pejur. Pehē ke te'e ok ke Tupā mujā ame'ēja saka. Ame'ē rehe I'ā ihī katu ta. A'ep Tupāma'e pa'i ta aja saka pema'ema'e ta. Pa'i ta katu te ame'ēja saka. Jesu kotyhar ta ke pehē. A'erehe ma'e ke Tupā pe peme'ē te'e. Ame'ē rehe Tupā hury katu. Pehē pe Tupā'a mujekwa ame'ē ke peme'ē te'e ipe.

⁶ Kujā Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Tupā pandu:

“Ita katu te ame’ē ke ihē ajo’ok. Ame’ē ke Siā ok ta pe ita ok pyter ke aja amupu’am ta.

Amō jurujar katu ehe rahā, a’e huxī ym te ta” aja Tupā pandu. Aja amō mupinim. (Kirisutu riki ame’ē ita katu te ame’ēja saka. “Siā” aja pandu rahā: “Ywa pe har Jerusarē ok ta ke” aja mujekwa.)

⁷ Jetehtar te. Pejurujar katu ehe ame’ē ta ke pehē. A’erehe ame’ē ita riki katu te aja pekwa katu. Jurujar ym ehe ame’ē ta amō koty ukwaha. Kuja ta:

“Ita ok mujāha pandu: ‘Kome’ē ita jaxer. Japutar ym’ aja riki.

Anī. Ame’ē ke ita ok pyter ke amō mupu’am. Katu te ame’ē ita ke” aja amō mu’am. (Kirisutu riki ame’ē ita ame’ēja saka.)

⁸ Pe, kuja Tupā je’ēha rehe panduha ihī tī: “Kome’ē ita rehe amō ta tukwa tukwa ta.

Ita rehe amō ta tukwa, a’erehe u’ar ta” aja panduha ihī tī.

Tupā je’ēha rehe a’eta jurujar ym, a’erehe ita rehe a’eta tukwa tukwa aja saka. Aja Tupā putar. (Aja rahā, Kirisutu ke a’eta putar ym. Jurujar ym rahā, u’ar u’ar, aja saka. Aja rahā, mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.)

⁹ Kome’ē ywy keruhū pe har ta ngi har pehē pe Tupā pandu:

—Ihē koty pejur. Ihēma’e wan ta — aja.

Sawa’e tema’e pa’i ta ke pehē tī. Jesuma’e ke. Awa ta katu te ame’ē ta ke pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē tī. Aja rahā, Tupā ma’ema’e eha katu te ame’ē rehe har pepandu katu ta me’ē te’e. Pe, pytuniha aja me’ē pe pexo rahā, a’e pandu:

—Ihēma’e weraha pe pejur. Hendy hū. Katu te riki — aja pehē pe.

(Aja rahā, ma’e ka’u te’eha ke ma’ema’e, ame’ē ta ngi pehē ke a’e mutyryk. Ixoty mutyryk. Ixotyhar ta ke pehē apo ‘y.)

¹⁰ Yman ixotyhar ta ke aja ym pehē. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē ‘y. Awa ta rehe Tupā pyrara usak, ame’ē ke yman pekwa ym. Apo pehē rehe a’e pyrara usak ame’ē ta ke pehē ‘y.

Tupāma’e miasu ta riki pehē, a’erehe katu pexoha aja pexo

¹¹ Ihē rehe katu ame’ē ta ke pehē! Pehē riki kome’ē ywy keruhū pe har ta aja ym pehē. (Ywa pe har ta ke pehē, aja pexo.) A’erehe kome’ē ywy keruhū pe pesak te’e pexo ame’ē ta ke pehē. A’erehe pehē pe ihē apandu katu. Yman pexo ai te’e aja ym pexo apo ‘y. Pexoha pyahu aja pexo apo ‘y. Ame’ē mokōi pekwha namō pexo rahā, katu ym.

¹² Tupā rehe hendu ym ame’ē ta namō pexo rahā, mā peja pexo katu. Pe, pehē rehe har a’eta pandu my:

—Ma’e ka’u te’eha ke a’eta ma’ema’e hū — aja Tupā rehe hendu ym ame’ē ta pandu naī.

Aja pandu naī. Pe, katu pexoha, aja a’eta ukwa katu. A’erehe Tupā koty ipy’a ke a’eta muruwak rahā, a’eta pandu ta:

—Ne jō riki katu te ame’ē ke — aja Tupā pe a’eta pandu ta.

¹³ Kome’ē ywy pe kapitā keruhū ta ixo. Upa ame’ē ta rehe pehendu katu. Jandema’e sawa’e te aja pehē tī. Sehar kapitā keruhū rehe pehendu katu tī. A’e riki kome’ē ywy pe awa ta ‘ar koty te we je’ēha te reko.

¹⁴ Kapitā ta rehe pehendu katu tī. A’eta ke sehar kapitā keruhū mu’am. Katu ym ma’ema’e, ame’ē ta ke a’eta mahy ta, aja rahā ma’e ym ta. A’erehe kapitā ta ke sehar kapitā keruhū mu’am. Pe, katu ame’ē ke ma’ema’e, ame’ē ta pe kapitā ta pandu tī:

—Pehē katu — aja pandu ta.

¹⁵ Kuja Tupā putar katu. Katu ame’ē ke pema’ema’e. Aja rahā, ka’u te’e ame’ē ta je’ēha ke pemukanim ta a’eta ngi. Ukwu ym ame’ē ta pandu. “Jesu kotyhar ta katu ym” aja naī. Anī. Katu pexoha rahā, ame’ē je’ēha ke pemukanim ta a’eta ngi.

¹⁶ Pehē peputar, aja pexo katu. Anī. Kuja ym pepandu:

—Japutar ame’ē ke jama’e katu. A’erehe ma’e jaka’u te’eha ke jama’e ta — aja ym pepandu.

Aja ym pexo. Tupāma’e miasu ta riki pehē. A’erehe pehendu katu ehe. Aja rahā, katu ame’ē ke pema’ema’e katu.

¹⁷ Upa awa ta rehe pehendu katu. Pehē mu ta rehe pehē pepy’a katu tī. A’eta riki Tupā rehe jurujar katu, a’erehe pehē mu ta riki. Tupā rehe pehē py’a pemoī moī katu tī. Hom ok ta pe har tama’e kapitā keruhū rehe pehendu katu tī. (Sesa a’e.)

Kirisutu ke amō ta mupyrara, ame’ēja pehē ke tī

¹⁸ Miasu ta! Pehē pe ihē apandu apo. Pehē jar rehe pehendu katu. Pehē peje’ē ym te ipe. Aja pehē jar katu ame’ē ta rehe pehē nixōi te. A’e riki hury katu ame’ē ke tī. Hātā je’ē ame’ē ta rehe aja tī. Pehē peje’ē ym te ipe tī. Pehendu katu ehe tī.

¹⁹ Katu te ame’ē ke pema’ema’e tipe. Pe, pehē jar pehē ke te’e pirok. Aja rahā, pehē py’ahu te’e pehendu. Aja Tupā putar, aja pekwha namō pepyraraha ke pehē py’ahu te’e pehendu. A’erehe: “Pehē katu” aja Tupā pandu ta.

²⁰ Katu ym ame’ē ke pema’ema’e, a’erehe pehē ke pehē jar pirok. Ame’ē ke rehe pehē py’ahu te’e pehendu. Aja rahā: “Pehē riki katu” aja Tupā pandu ym ta. Pe, katu te ame’ē ke pema’ema’e tipe rahā, pehē ke pehē jar pirok. Ame’ē ke rehe pehē py’ahu

te'e pehendū. Aja rahā: "Pehē katu" aja Tupā pandu ta.

²¹ Pehē ke Tupā muhā katu ame'ē ta ke pehē aja amō ta ukwa rahā, pehē ke A'eta mupyrara ta. Kirisutu aja pehē ke tī. Pehē ruhāha muhepyha ke rehe a'e manō rahā, a'e ke amō ta mupyrara hū. Aja rahā, a'e aja pehē ke tī. Mupyrara ta pehē ke tī.

²² Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e ym te. Te'e a'e pandu ym te tī. Ingi te'e panduha hendu ym te awa.

²³ Amō ta je'ē hātā tā hū ipe rahā, aja hātā Kirisutu mujwyr ym a'eta pe. A'e ke amō ta mupyrara rahā: "Pehē ke Tupā mupyrara ta" aja ym mupyrara ame'ē ta pe a'e pandu tī. A'e ke amō ta mupyrara rahā, Tupā riki usak katu ta ehe, aja a'e ukwa katu. Ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke Tupā riki mupyrara ta, aja Kirisutu ukwa katu. A'e riki katu te ame'ē ke a'e.

²⁴ Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. A'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu pyrara hū u'am. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu ta. Pe, katu ame'ē ke jama'ema'e apo 'y. A'e nupāha rape rehe jande ke a'e mukatu.

²⁵ Arapuharan ta kanim oho ixo, aja saka pehē tī. Aja rahā, Tupā kotyhar ta aja ym pexo kwe. Apo arapuharan usakiha koty pejwyr peho, ame'ēja saka. Pehē rehe a'e usak usak katu ixo tī. A'e riki pehē ngi pehē ruwajan ke mujan mondo, ame'ēja saka tī. (A'erehe pehē rehe a'e riki usak usak katu ixo. Kirisutu riki arapuharan usakiha aja a'e.)

3

Ok wyr pe har ta rehe har

¹⁻² Ixawa'e katu ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu ta apo 'y! Pehē sawa'e ta rehe pehendū katu. Ixawa'e ta ngi har amō ta Tupā je'ēha rehe hendu ym my? A'eta rehe pehendū katu rī. Aja rahā, katu pexoha rehe a'eta usak. Aja a'eta py'a ke pemuruwak ta. Aja rahā, Tupā rehe a'eta jurujar katu ta. Pemandu ym riki. Pe, a'eta jurujar katu ehe. Katu pexoha rehe a'eta usak. Katu te ame'ē ke. Tupā rehe pehē py'a ke pemoi moī katu, ame'ē ke a'eta ukwa ta. A'erehe pemandu ym ha rupi Tupā rehe a'eta jurujar katu ta.

³ Pehē rehe ma'e katuha ke pemoi ym pehē juehe. Pehē'a pororok hū ame'ē namō pewata ym. Pu'yr ke heta hū ame'ē namō pewata ym tī. Pehēma'e mundeha katu te ame'ē ke namō jō pewata ym. Ame'ē ta riki pehē ke mukatukwer ym ta.

⁴ Kuja katu tiki. Pehē py'a katu, aja rahā, katuha ke pemoi, ame'ēja saka. Ipy'a ke pitu te'e rahā, katu te, aja Tupā ukwa. Ame'ē kūjā katuha ke jaxer ym ta. Hury katu rahā,

katu te, aja Tupā ukwa tī. Ame'ē kūjā katuha ke jaxer ym ta tī.

⁵ Aja yman kūjā ta ixo tī. Aja ma'e katuha ke a'eta moī, ame'ēja saka. A'eta Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu ame'ē ta ke. Tupā pandu katu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu tī. Kuja riki a'eta katukweriha ke. Ixawa'e ta rehe aja te'eha a'eta hendu katu.

⁶ Aja Sar tī. Amārā rehe a'e hendu katu, ixawa'e rehe. Kuja a'e pandu ipe: "Ihēma'e kapitā ke nde" aja ixawa'e pe. Pehē sawa'e ngi pekyje ym rahā, katu pexoha rahā: "Sar membyr ta ke" aja pehē pe amō ta pandu ta tī. (A'erehe Sar aja pehē tī. Pehē sawa'e ta rehe pehendū katu tī.)

⁷ Hakehar katu ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu tī! Pehē rakehar ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. A'eta pyrātāha pehē wyr koty te we, aja pekwa katu ta me'ē te'e. A'erehe a'eta pe hātā ym peje'ē. Pehē aja a'eta pe uhāha ke Tupā me'ē ta tī. Hātā ym peje'ē pehē jupe. Aja rahā, Tupā namō pependu pandu rahā, pehē rehe Tupā hendu katu ta. Pehē pependuha ke mukanim ym te ta ma'e ke.

Katu ame'ē ke ma'e tipe, pe, a'e ke amō ta mupyrara

⁸ Ihē apandu, aja apandu ta tī. Pesarahā! Peteihar aja upa pekwa pekwa pexo. Pyai ame'ē ta ke peteihar aja pemuhury peho. Jurujar katu ame'ē ta riki pehē mu aja. A'eta namō pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Pehē rury pehē juehe pexo tī. "Jande katu te ame'ē ta ke jande" aja ym pependu pehē jupe tī.

⁹ Pehē pe jaxer ai ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ēja pemujwyr ym a'eta pe tī. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, ame'ēja a'eta pe pemujwyr ym tī. Kuja katu tiki. A'eta pe pependu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja juru ai ame'ē ta pe pependu.

Aja pehē pe Tupā pandu katu tī. Pehē ke a'e muhā katu rahā, pehē pe a'e pandu katu:

—Pehē rehe ihē asak katu ta — aja pehē pe. A'erehe aja juru ai ame'ē ta pe pependu tī.

¹⁰ Aja juja katu te Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Yman rahā pete'e amō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym.

Mā peja te'e ma'e nde erepandu ame'ē ke emukanim nengi.

Hury katuha namō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym tī.

¹¹ Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar. Pe, katu ame'ē ke ema'ema'e.

Mā peja amō ta namō nde rury katu nde juehe nde erexo. Aja mā peja exo katu.

¹² Katu te ame'ē ta rehe har jandema'e sawa'e te ukwa katu.

Inamō a'eta pandu pandu rahā, aja te'eha Tupā hendu katu a'eta rehe.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta rehe a'e parahy riki." Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

¹³ Katu te ame'ē ke pema'ema'e rahā, awa pehē ke mahy ta my? Mahy ym ta awa.

¹⁴ Anī. Katu te ame'ē ke pema'ema'e tipe. Pe, pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, mā pehē rury katu pexo. A'eta ngi pekyje ym. Pejumupyai ym tī. Tupā riki pandu ta: "Pehē katu" aja.

¹⁵ Kirisutu rehe pehē py'a pemoī moī katu. "Jandema'e sawa'e te" aja pehē py'a pe Kirisutu rehe har pekwa pekwa pexo. Tupā rehe pejurujar katu. Ame'ē rehe har pehē pe amō ta pandu rahā, pahar pemujekwa katu. Aja te'eha pehē.

¹⁶ Pehē pe pandu ame'ē ta pe pepandu rahā, wewe katu pepandu. Tupā rehe pehē pepy'a katu, ajaha namō a'eta pe pepandu. Katu ame'ē ke pema'ema'e ame'ē ke pekwa. Aja pexo rahā, pehē rehe amō ta juru ai. Pejumupyai ym ehe. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e. Ame'ē rehe amō ta juru ai rahā, ame'ē ta ke Tupā muhuxī ta. Te'e ame'ē ke pandu, a'erehe Tupā muhuxī ta.

¹⁷ Katu ym ame'ē ke pema'ema'e. Pe, pehē ke amō ta mupyrara. Aja katu ym ame'ē ke pema'ema'e rahā, katu ym tiki. Kuja katu. Katu ame'ē ke pema'ema'e tipe rahā, pehē ke amō ta mupyrara. Aja Tupā putar rahā, katu tiki.

¹⁸ Aja Kirisutu tī. Sawa'e katu te ame'ē ke a'e. Pe, a'e ke amō ta jukwa. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, uhā te hū ame'ē ke a'e. Ma'erehe manō my? Kuja. Upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē muhepyha ke rehe Kirisutu manō. Peteihar a'e manō. Sawa'e katu te ame'ē ke manō. Aja rahā, sawa'e ta katu ym ame'ē ta manō ym ta me'ē te'e. Kirisutu manō, a'erehe Tupā koty pehē ke a'e muhyk raho, ame'ēja saka.

¹⁹ Kirisutu'a pandu oho. Awa'a ta pe pandu oho. Ame'ē awa'a ta kyndaha pe ixo, ame'ēja saka.

²⁰ A'eta riki Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke. A'eta rehe Tupā harō hū ixo tipe. Ixoty a'eta py'a ke a'eta muruwak, ame'ē rehe Tupā harō hū ixo tipe. Jarusu keruhū Noe mujā ixo rahā, a'e harō hū ixo tipe. Anī. Muruwak ym. Kuja jō katu uhem. Jarusu keruhū pe heta ym te awa ta ixo. Kuja jō, awa po wajar mahapyr hetaha. A'eta jō y ngi uhem. Y jukwa ym.

²¹ Noe ta y ngi uhem, ame'ēja saka, a'erehe ame'ē riki apo mujahuk ame'ēja saka tī. Awa ki'aha ke kutuk, a'erehe my? Anī. Awa py'a ke Tupā juhyk, a'erehe ame'ē pandu: "Ihē py'a juhyk aja ihē axo" aja. Pandu tī:

"Tapijar te'e we nde rehe ihē apy'a katu" aja Tupā pe pandu. A'erehe ame'ē ke Tupā muhā katu. Manōha ngi Jesu Kirisutu kwera katu uhem. A'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Pehē ke amō mujahuk, pe, y ngi pehem rahā, Kirisutu aja manōha ngi pekwersa katu pehem tī, ame'ēja saka tī. A'erehe pehē ke Tupā muhā katu.

²² A'e riki ywa pe oho. Pe, Tupā rake a'e wapyk oho. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja upa ngā ukwa katu.) Upa Tupā je'ēha rahoha tama'e kapitā keruhū a'e. Ywa pe kapitā ta ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū ke Jesu tī.

4

Pexoha pyahu aja pexo apo y

¹ Kome'ē wyy keruhū pe Kirisutu ixo rahā, a'e ke amō ta mupyrara hū. Arahā ipy'ahu te'e hendu. Aja rahā, a'e aja pehē py'a pe pekwa pekwa pexo tī. Pehē ke amō ta mupyrara ta tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī. Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e, ame'ē ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e ke amō ta mupyrara hū. Apo a'e ke awa ta katu ym ame'ē ta mupyrara ym te ta tī. A'erehe a'e aja pekwa pekwa pexo tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī.

² Apo har kupe koty Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Kome'ē wyy pe pexo rahā, a'e putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Ma'e peka'u te'eha ke peputar ame'ē ke pema'ema'e ym pexo.

³ Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta putar katu. Yman ame'ē ta aja pema'ema'e hū pexo tī. Kuja pexo. Peka'u te'e pexo. Kawī ngi peka'u hū pexo tī. Amō kūjā ta rehe peka'u te'e tī. Amō sawa'e ta rehe peka'u te'e tī. Awa mi'u matyriha ke jō peputar tī. Katu ym aja. Amō ta 'ar koty te we kawī ke pe'u tar katu. Aja rahā: "Jande janepyrātā" aja pepandu. Katu ym aja. Ma'e'a riki tupā aja amō ta ukwa jupe. Ame'ē rehe pehē py'a pemoī moī tī. Katu ym te ame'ē.

⁴ Upa aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo rī. Ka'u te'e hū ixo rī. Pe, a'eta aja pexo ym apo y. A'erehe a'eta jupandu:

—Mā! Ma'erehe my? — aja a'eta jupe.

Ukwa ym. A'erehe pehē rehe a'eta juru ai.

⁵ Pe, myja kome'ē wyy keruhū pe a'eta ixo my, ame'ē ke Tupā pe a'eta mujekwa ta. Apo ixo ame'ē ta ke Tupā riki mupyrara ta. Manō ame'ē ta ke a'e mukwera katu ta muhem, pe, a'eta ke mupyrara ta tī. Ame'ē rehe a'e harō ixo.

⁶ Manō ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu. Yman se pewe ixo rahā, myrandu katu ke amō ta pandu pandu tipe a'eta pe. Pe, upa amō ta aja a'eta manō tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe amō

ta aja a'eta manō tī. Ame'ē ta'ā pewe ixo rī. Tupā uhā te hū ame'ē ke a'e. Aja ame'ē ta'ā tī. Uhā tī. (A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta tī.)

Ma'e ke Tupā me'ē, ame'ē ke namō pema'e katu

⁷ Kome'ē 'ar rehe angaha uhyk tate. Pahar peparahy ym pexo. Pekwa katuha namō pexo katu. Aja rahā, Tupā namō pepandu pandu katu ta.

⁸ Kuja rahā, i'ar koty te we katu te ha. Pepy'a katu te hū pehē juehe pexo. Aja rahā, pehē pe mâte hū ma'e jaxer ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ta rehe pehē py'a pemujywy'r katu ta.

⁹ Pehē rok pe amō ta ke pemupyta katu. Pehē rok wyr pe har ta je'ē je'ē ym ha namō pemupyta katu.

¹⁰ Pehē pe pame katu te amō amō ma'e ke Tupā me'ē me'ē. A'e muwy'r ame'ē ke pemuhāi katu. Peky'ty'ŷ ym amō ta rehe. Aja amō ta ke pemuhury katu.

¹¹ Ma'e ke amō pandu pandu rahā, mā peja Tupā je'ēha ke pandu pandu. Jesu kotyhar ta namō ma'e ke ma'ema'e rahā, pyrātāha ke Tupā muwy'r, ame'ē namō mā peja ma'ema'e katu. Aja rahā, upa katu te katu ame'ē ke ma'ema'e katu. A'erehe Tupā pe pandu ta:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Jesu Kirisutu kotyhar ta ke a'eta, a'erehe aja me'ē Tupā pe pandu ta.

A'e riki katu te me'ē ke a'e.

A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e tī.

Aja te'eha a'e. (Amen. Ame'ē riki: "A'e tŷ.")

Kirisutu kotyhar ta ke amō ta mupyrara

¹² Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī! Pejuru'jar katuha ke amō ta mukanim tar katu, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū. Mahy hū tī. "Jande ke mupyrara ym ta awa" aja ym pekwa pekwa pexo. (Pehē pejurujar katuha ke jete'har te my. Ame'ē ke manga.) A'erehe pepyrara'ha ngi pemukahem ym.

¹³ Kirisutu ke amō ta mupyrara hū. Aja pehē ke tī. Mupyrara ta pehē ke tī. Aja rahā, pehē rury pexo. Aja rahā, Kirisutu pyrātāha ke Tupā mujesak rahā, pehē rury katu te ta.

¹⁴ Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē rehe amō ta juru ai. Anī. Pehē rury katu pexo rī. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, Tupā'a riki pehē py'a rehe ihī katu, aja pekwa. Tupā ngi a'e uwyr. Pehē ke muhury katu uwyr.

¹⁵ Pepy'rara hū pexo. Amō ke pehē pejukwa, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amōma'e ke pemukanim, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Ma'e jaxer ame'ē ke pema'e, a'erehe pepyrara hū pexo my?

Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amō ta ixoha ke pemujaxer a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki.

¹⁶ Kuja katu. Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, pehē ruxī ym ingi. "Kirisutu kotyhar ta ke jande" aja pepandu. A'erehe Tupā pe pepandu tī:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke — aja.

¹⁷ Awa ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk oho apo 'y. Ixotyhar ta rehe har a'e ukwa py ta. Jande riki ixotyhar ta ke. Jande ke a'e mupyrara py ta. (Aja rahā, jaxoha ke jamukatu ta. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar ta.) Ixotyhar ta ke a'e mupyrara rahā, myrandu katu rehe jurujar ym ame'ē ta rehe mâte hū pyrara'ha ke ihī ta. Myrandu katu ke Tupā muwy'r, ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym, a'erehe mupyrara ta.

¹⁸ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

"Awa ta katu te ame'ē rehe pyrara'ha uhyk.

A'engi ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe myja ta my? Marā ka ym a'eta ke muhāha.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta rehe myja ta my tī? Marā ka ym a'eta ke muhāha tī."

¹⁹ A'erehe amō ta pyrara hū ixo. Tupā putar, a'erehe pyrara hū ixo. Aja se ixo rahā, ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu rī. Aja Tupā rehe jurujar katuha ke mujekwa. A'e riki kome'ē ywy keruhū mujā ame'ē ke a'e. A'e pandu katu ame'ē ke ma'ema'e katu tī. A'erehe a'eta jurujar katu ehe.

5

Tupā kotyhar ta rehe har

¹ Pehē namō tamūi ta ixo. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke a'eta. A'eta pe ihē apandu ta apo 'y. Ihē Petu. Ihē tamūi tī. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ke ihē tī. Kirisutu ke amō ta mupyrara hū rahā, ihē asak te'e ehe. Yman rahā, a'e ke Tupā mujesak rahā, inamō ihē axo ta tī. Ko tamūi ta pe ihē apandu.

² Arapuharan ta rehe usakiha ta usak usak katu ixo. Aja Tupā kotyhar ta rehe pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē koty Tupā muwy'r, ame'ēja saka. "Jasak tar ym" aja ym pepandu. Anī. Tupā putar, aja ixotyhar ta rehe pesak pesak katu pexo. Pehē atu peputar katu, a'erehe a'eta rehe pesak pesak katu pexo. Tamatarer pepyhyk ta, a'erehe ame'ē parakyha ke pema'ema'e, aja ym pekwa pexo. Ixotyhar ta ke pemuhury tar katu, a'erehe pesak tar katu pexo, aja rahā, katu tiki.

³ Pehē koty Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū aja ym pexo. A'erehe

a'eta pe hātā ym pepandu pandu. Katu pexoha pemujekwa a'eta pe. Aja rahā, pehē aja a'eta tī. Katu a'eta ixoha tī.

⁴Pe, usakiha keruhū uwyr rahā, iākā rehe har katu te ame'ē ke ame'ēja saka pehē pe a'e me'ē ta. Ame'ē katu te ha kanim ym ta riki. (Kirisutu riki usakiha keruhū a'e.)

⁵Sawa'e wan ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu. Tamūi ta rehe pehendu katu. “Katu te ame'ē ke jande” aja pehē pekwa pekwa ym pexo. Pe, pehē mu ta namō pema'ema'e katu pehē juehe pexo. Jete. Kuja Tupā je'ēha rehe panduhda ihī:

“ ‘Katu te ihē’ aja ukwa jupe ame'ē ke Tupā putar ym.

Pe: ‘Katu te ihē’ aja ym ukwa ukwa ixo, ame'ē rehe a'e ipy'a katu.” Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

⁶A'erehe: “Katu te jande” aja ym pekwa pekwa pexo. Aja Tupā rehe pehē py'a pemoī moī katu. A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Pe, a'e putar rahā, pehē rehe har a'e pandu ta:

–Pehē katu – aja.

⁷Pehē pejumupyaiha ke upa katu te Tupā namō pepandu. Aja rahā, pehē rehe pyrara a'e usak katu ta. (Pehē ke muhury katu ta.)

⁸Satana, pehē ruwajan, a'e riki jangwate ahem hū ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) U'u ta, ame'ē ke a'e kekar kekar ixo, ame'ēja saka ixo. (Aja rahā, pehē pejurujar katuha ke a'e mukanim tar katu.) A'erehe pepyhí ym, aja pexo katu. Pema'ā ma'ā katu pexo, aja pexo katu tī.

⁹Pejan ym ingi. Pete'e ta pepu'am pe'am, aja pexo. (Aja rahā pejurujar katuha ke pehijar ym ta.) Pehē ke amō ta mupyrara hū. Pehē jō ym, aja pekwa. Aja upa amō Jesu kotyhar ta ke amō ta mupyrara hū tī. Kome'ē ywy keruhū rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara hū tī. Aja pekwa katu.

¹⁰Pepyraraha upa rahā, pehē ke Tupā muhury katu ta. Mukatu ta. Pehē pe pyrātāha ke a'e muwyr ta tī. Aja rahā, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. A'e riki awa ta rehe ipy'a katu te hū ame'ē ke a'e. A'e riki pehē pe pandu:

–Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe ihē renda pe ihē namō aja te'e ta pexo – aja pehē pe pandu.

¹¹A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Aja te'e ta a'e ixo. Amen. Ame'ē: “A'e tŷ” aja.

Katuha ke Petu mondo

¹²Pehē pe paper pinim ta'yr mi ihē amondo axo. Ihē apandu ame'ē ke Sir mupinim a'e. Ihē mu ke a'e. (Jesu rehe a'e jurujar katu, a'erehe ihē mu a'e.) A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē py'a ke ihē amuhury tar katu. A'erehe kome'ē paper pinim ihē amondo axo. Tupā namō pexo

ta kŷ. Ame'ē riki jete har te ke. Pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū. Ame'ē ke ihē apandu katu. Mā peja Tupā rehe pejurujar katuha ke pehijar ym.

¹³Mambiro ok ta pe jurujar katu ame'ē ta ixo. Yman a'ep pe har ta pe Tupā pandu tī.

–Ihē rehe pejurujar katu. Ihēma'e wan ta pehē – aja ngā pe.

A'eta riki pehē pe katuha ke mondo ixo. Mak mondo ixo a'e tī. Ihē ra'yr aja a'e.

¹⁴Pehē ruryha namō pehē po pepyhyk pyhyk katu pehē ngi.

Kirisutu kotyhar ta ke pehē. Mā peja upa pehē py'a ke Tupā muhury katu.

Upa.

Petu mupinim me'ë ke Mokõihar ke

Petu kome'ë paper ke mupinim. Mokõihar ke. A'e ke amõ ta jukwa ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe Jesu kotyhar ta ke a'e mu'e tar katu. A'erehe kome'ë paper pinim ke a'e mondo.

Yman rahã, amõ ta uwyr ta. Ame'ë ta te'eha ke mu'e ta. Kirisutu ruwajan ta ke a'eta. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ran ke a'eta tĩ. Aja Petu mujekwa katu. A'erehe Jesu kotyhar ta pe a'e pandu: "Tapijar te'e we Jesu Kirisutu rehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ" aja Petu mupinim.

¹ Ihë Simã Petu. Jesu Kirisutuma'e miasu ke ihë. A'e pandu ihë pe:

—Myrandu katu epandu eho — aja ihë pe. Ame'ë apandu pandu ame'ë ke ihë.

Jesu Kirisutu riki katu te ame'ë ke a'e. Jande ke a'e muhã katu. Jandema'e Tupã a'e tĩ. A'e riki katu te ame'ë ke, a'erehe jande aja pejurujar katu ehe tĩ. Katu te me'ë ke ame'ë. Pejurujar katuha ke Tupã me'ë pehë pe, ame'ëja saka.

Ko pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Pehë riki pejurujar katu ame'ë ta ke pehë.

² Tupã rehe har pekwa katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe har aja tĩ. Pekwa katu tĩ. A'erehe mã peja amõ we pehë rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja amõ amõ we pehë py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Pexoha katu aja pexo

³ Jande pe pyrãtãha ke Tupã muwyr. A'erehe upa jandema'e ke kohĩ. Ame'ë namõ Tupã aja katu te jande tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe. Aja rahã, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar jaxo. Aja rahã, a'e aja jaxo katu tĩ. Ehe har jande jakwa katu, a'erehe katu te ame'ë ke jõ jama'ema'e katu jaxo tĩ. A'e riki jande pe pandu:

—Ihë axo ame'ë pe pexo ta tĩ. Wera hũ ame'ë pe pexo ta tĩ. Ihëma'e katu te ha ke pekwa ta tĩ — aja Tupã pandu.

⁴ Aja ame'ë jande pe a'e pandu katu. Katu te hũ ame'ë pandu katuha ke. "Ihë axo ame'ë pe pexo ta tĩ" aja jande pe Tupã pandu katu. Aja jakwa katuha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jahijar katu. Ma'e ka'u te'eha ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'ema'e hũ. A'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Aja jama'ema'eha ke jahijar katu. Pe, Tupã riki katu te aja jaxo ta tĩ.

⁵ A'erehe mã peja amõ we pehëma'e ke pematyr katu, aja pexo. Kuja. Tupã rehe pejurujar katu. A'engi amõ we Tupã putar ame'ë ke pema'ema'e tĩ. Mã peja katu ame'ë

ke pema'ema'e. A'engi amõ we tĩ. Mã peja Tupã rehe har pekwa katu te we pexo.

⁶ A'engi amõ we tĩ. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu ame'ë ke mã peja pema'e ym pexo. A'engi amõ we tĩ. Pehë ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja pehë py'ahu te'e pehendu. A'engi amõ we tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te Tupã pe, aja mã peja pexo tĩ. (Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tĩ.)

⁷ A'engi amõ we tĩ. Mã peja pehë mu ta rehe pepy'a katu pexo. A'engi amõ we tĩ. Mã peja upa amõ ta rehe pepy'a katu tĩ.

⁸ Upa katu te aja rahã, pexoha katu ta. Upa katu te aja pema'ema'e katu te rahã, Jesu Kirisutu rehe har pekwa katu te we pexo rĩ. Aja rahã amõ we Tupã putar ame'ë ke pema'ema'e ta tĩ. Ame'ë ke peputar katu te we pexo tĩ. Jandema'e sawa'e te a'e.

⁹ Upa aja ym rahã, kuja kotete ma'e usak- iha, ame'ëja saka. Eha ym te ame'ëja saka. Aja rahã, marã ka ym amõ we ehe har ukwa katuha. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ipy'a ngi Tupã juhyk. Ame'ë ke harái tĩ. (A'erehe upa apandu ramõ ame'ë ta ke a'e ma'ema'e ym.)

¹⁰ Ihë mu ta! Apandu ramõ, aja pexo. Amõ we tĩ. Tupã pandu pehë pe:

—Ihë rehe pejurujar katu. Aja rahã, pehë ke ihë amuhã katu ta. Kome'ë ywy keruhũ pe har ta ngi har pehë ke ihë kotyhar ta aja amuruwak — aja Tupã.

Ame'ë ke pekwa katu. Mã peja ame'ë ke pehë py'a pe pemupyta katu te hũ. Aja rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym te ta.

¹¹ Aja rahã, Tupã pandu ta:

—Pehë katu! Katuha renda pe pejur katu pengi. Jesu Kirisutu namõ pexo katu ta. Aja te'e ta pexo kũ — aja Tupã pehë pe.

Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jande ke a'e muhã katu.

¹² Ihë amupinim ramõ ame'ë ke pehë pe aja te'eha ihë amujekwa ta. Aja rahã, peharái ym ta. Ihë amupinim ame'ë ke pekwa katu 'y. Jetehar te ke pehë pe amõ ta mu'e. Ame'ë ke pekwa katu te. Pehijar ym ta. Pehë pe ihë amujekwa we ta rĩ.

¹³ Ko te'e ihë axo rahã, ihë amupinim ramõ, ame'ë ke pehë pe ihë amujekwa ta. Aja rahã, pekwa pekwa katu ta pexo. Aja rahã, katu tiki, aja ihë akwa.

¹⁴ Yman atu ym rahã, ihë amanõ ta, aja ihë akwa. Ame'ë ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te mujekwa katu te ihë pe.

¹⁵ A'erehe upa ma'e ke ihë ama'ema'e katu ta. Ihë amupinim hũ ta. Aja rahã, ihë amanõ rahã, ihë raikwer koty aja te'e ta pekwa pekwa katu pexo tĩ. Ihë amupinim ame'ë ke pekwa pekwa katu ta pexo. Ihë nixói rahã, peharái ym ta.

Kirisutu katuha ke Petu usak

¹⁶ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te jywyr ta, aja jamujekwa pehē pe. Pyrātāha namō jywyr ta, aja jamujekwa. Aja jamujekwa rahā, jande atu jande py'a pe jakwa ame'ē ke japandu my? Anī. Aja ym. A'e katuha rehe jande reha pe te'e jasad. (A'erehe a'e jywyr ta tī, aja jakwa katu.)

¹⁷ Katu ehe har Tupā, jande pái keruhū pandu rahā, a'ep jaxo tī. Ywa pe har weraha muwyr ehe rahā, aja tī. A'ep jaxo tī. Arahā, ywa pe har weraha katu te ame'ē ngi je'ēha muwyr. Kuja pandu:

—Ko ihē ra'y'r. Nde rehe ihē apy'a katu ame'ē ke nde. Ihē ke nde eremuhury katu — aja pandu.

¹⁸ Ywy'ā keruhū katu te ame'ē ke pe in-amō jaxo rahā, ywa ngi ame'ē je'ēha uwyr ame'ē ke rehe jande atu jahendu. (Arahā ywa pe har Ta'y'r katuha ke ipái mujesak jande pe.)

¹⁹ Pe, myrandu ke ymanihar Tupā je'ēha pandu, ame'ē ta pandu pandu. Ame'ē riki jetehtar te ke aja jakwa katu te tī. Ame'ē rehe pehendu katu rahā, katu tiki. Myrandu ke a'eta pandu pandu. Ame'ē riki araparin aja saka. Pytuniha ke muwera katu, ame'ēja saka. Aja te'e xu'em oho. (Aja rahā, Tupā rehe har mujekwa we.) Pe, pytuniwe te jahy rata a'ejōhar wera katu. Pesak ehe. (Ame'ē riki Jesu Kirisutu, aja saka.) Pehē pe wera katu, ame'ēja saka. (Aja rahā, upa katu te juehe har Kirisutu mujekwa pehē pe.)

²⁰ Amō we tī. Kuja pekwa pekwa katu pexo. Tupā je'ēha rehe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē ke awa ke te'e mujekwa ym. Amō pandu ym rahā, marā ka ym mujekwaha. (Tupā'ā mujekwa ta me'ē te'e.)

²¹ Pesarahā! Myrandu ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu rahā, a'eta pandu tar katu. A'erehe a'eta pandu pandu. Anī. Aja ym. A'eta pe Tupā'ā mujekwa. Myrandu ke Tupā muwyr. Ame'ē ke a'eta pandu pandu rahā, a'eta pe Tupā'ā mujekwa katu.

2

Mu'eharan ta rehe har (Jun 1.3-16)

¹ Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ixo rahā, amō ta ixo tī. A'eta Tupā je'ēha ke te'e pandu pandu. Apo aja pehē namō mu'eharan ta mu'e mu'e ta tī. Te'e a'eta mu'e ta. A'erehe amō koty koty amō ta ukwa ta. Mu'eharan ta ke jandema'e sawa'e te muhā katu tipe. Pe, a'eta pandu ta:

—Jande ke a'e muhā ym — aja mu'eharan ta te'e pandu ta.

A'erehe yman rahā, pahar a'eta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta.

² Te'e a'eta mu'e. Pe, a'eta aja ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e ta tī. A'erehe amō

ta juru ai ta. Jetehtar rehe hendu katu ame'ē ta rehe juru ai ta.

³ Mu'eharan ta ima'ehū tar katu. Ipy'a rupi te'e ukwa ukwa ame'ē ke a'eta pandu pandu ta pehē pe. Aja tamatarer ke a'eta pyhyk pyhyk hū ta. A'eta ke mupyrara ame'ē ke yman pete'e harō uī. (Tupā a'e.) A'eta rehe har a'e ukwa katu. Pe, a'eta ke a'e ombor ta. Mupyraraha renda pe ombor ta.

⁴ Jete. A'eta ke jukwa ta. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha rahoha ta ixo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke a'eta. Pyraraha ngi a'eta uhem ym te ta. Mupyraraha renda pe a'eta ke Tupā ombor 'y. A'ep pytan ame'ē pe ixo. Ita tupaham pe pukwar aja ixo. Aja a'eta harō u'am. Ngā ke Tupā mupyrara hū ta. Ame'ē angaha ke rehe a'eta harō u'am. (A'erehe mu'eharan ta ke Tupā mupyrara ta tī, aja jakwa katu.)

⁵ Amō we tī. Yman kome'ē ywy keruhū ke y keruhū pe Tupā upa mukanim. Arahā kome'ē ywy keruhū pe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ke y keruhū pe Tupā upa jukwa. (Aja mu'eharan ta tī. Tupā jukwa ta tī.) Yman kuja jō manō ym. Noe a'e. Amō awa po wajar mokōi hetaha ta manō ym tī. (A'erehe ixotyhar ta ke a'e muhem katu. Ame'ē ke Tupā ukwa katu aja mujekwa katu.) “Tupā katu te ame'ē ke a'e. Pehendu katu ehe” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe Noe pandu pandu tipe.

⁶ Amō we tī. “Sondo ok ta pe har ta katu ym te” aja Tupā pandu. “Ngomo ok ta pe har ta katu ym te tī” aja a'e pandu tī. Pe, ame'ē mokōi ok ta pe har ta ke tata pe Tupā mumba. Aja rahā ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mumba ta tī, aja amō ta ukwa ta. Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta jukwa ta tī. (A'erehe mu'eharan ta ke Tupā mupyrara ta tī, aja a'eta ukwa ta me'ē te'e.)

⁷ Ame'ē ok ta ngi Ro ke Tupā muhem. Ro riki sawa'e katu ame'ē ke a'e. Sawa'e jaxer ame'ē ta katu ym ame'ē ke ma'ema'e hū. Ame'ē ke rehe Ro usak rahā, a'e pyai te hū.

⁸ Ame'ē ta namō Ro ixo rahā, ma'e jaxer ame'ē ma'eha ke rehe a'e usak usak. Ngā juru ai ha rehe hendu tī. Wera rahā pame katu te aja a'e usak usak tī. Hendu tī. A'erehe a'e pyai te hū. A'e sawa'e katu ame'ē ke a'e.

⁹ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ngi Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta ke jandema'e sawa'e te muhem katu. Ame'ē ke a'e ukwa katu riki. (A'erehe mupyraraha ngi ixotyhar ta te ke a'e muhem katu ta, ame'ē ke a'e ukwa katu tī.) Pe, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke a'e mupyrara ta tī. Ame'ē ke a'e ukwa katu tī. (A'erehe mu'eharan ta ke a'e mupyrara ta tī.) Yman atu rahā, upa ngā ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē weraha rehe a'e harō

uī. Mupyraraha weraha angaha ke rehe Tupā harō uī.

¹⁰ Jete! Ma'e ka'u te'eha ke amō ta putar hū. Ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Kome'ē ywy keruhū pe kapitā keruhū ke Tupā mu'am. A'e je'ēha rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta tī.

Mu'eharan ta riki amō ta ngi kyje ym. "Katu te jande" aja a'eta juehe har ukwa jupe naī. Ywa pe har ta katu te ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta rehe har: "Ame'ē ta katu te" aja a'eta pandu ym te. Anī. Juru ai riki.

¹¹ Pesarahā! Mu'eharan ta 'ar koty te we Tupā je'ēha rahoha tama'e pyrātāha. Pe, a'eta ywa pe har ta ma'e katu te, ame'ē ta rehe juru ai ym riki. Ājā tama'e kapitā rehe juru ai ym. Ame'ē rehe jandema'e sawa'e te ruwa koty a'eta juru ai ym. (Mu'eharan ta anī. Juru ai te'e ixo. Katu ym aja.)

¹² So'o ka'a rupi ixo ame'ē ra'yr ke u'ar. Pe, ame'ē ke amō ta pyhyk. Pe, jukwa. Mu'eharan ta riki ame'ēja saka. Ipy'a pe te'e a'eta ukwa ukwa ukwa, ame'ē ke a'eta ma'ema'e ixo tī. So'o aja ma'e ke ukwa ym aja te'e a'eta ixo. Ame'ē rehe a'eta juru ai. So'o ka'a rupi ixo aja a'eta ke Tupā jukwa ta tī.

¹³ Amō ta ke mu'eharan ta mupyrara. Aja a'eta ke Tupā mupyrara ta tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'eta putar. Ame'ē ke wera rahā riki a'eta ma'ema'e. Huxī ym riki. Aja a'eta jumuhury a'eta juehe. Jesu manō ame'ē ke pekwa pekwa peī rahā, ma'e ke pe'u. Pehē namō mu'eharan ta u'u rahā, a'eta ngi amō ta huxī. A'eta katu ym. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha namō a'eta ixo rī. Ipy'a juhyk aja ym ixo.

¹⁴ Kūjā ta ka'u te'e ame'ē ta rehe a'eta usak tar katu jō. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ixo. A'ewan ym ma'ema'eha ke a'eta pe. Ukwa katu ym ame'ē ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e tī. Tamatarer pyhyk hū ame'ē ke rehe jō mu'eharan ta ukwa ukwa ixo. Tupā mupyrara ta ame'ē ta ke a'eta.

¹⁵ Pe, katu te ame'ē ke ngi a'eta pia oho, pe, ka'a pe te'e a'eta kanim oho. Ame'ēja saka a'eta ixo. (Aja rahā, jete'ehar te ke a'eta ukwa, ame'ē ke hijar. Pe, te'e pandu pandu ixo.)

Maraā Mbeo ra'yr. A'e ma'ema'e ame'ē ke aja mu'eharan ta ma'ema'e tī. Tamatarer rehe ipy'a ke Maraā moī, a'erehe ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e. (Ame'ē ta aja mu'eharan ta tī.)

¹⁶ Pe, amō pandu Maraā pe:

—Mā peja katu ym ame'ē ke ema'e ym — aja pandu ipe.

Aja me'ē riki jumen pandu ipe. Awa aja jumen pandu ipe. Pe, Maraā ka'u te'eha ke a'e muhijar. Maraā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. (Aja mu'eharan ta tī. Ame'ē ta

ka'u te'eha ke Tupā jō riki muhijar ta tī, aja jakwa katu.)

¹⁷ Mu'eharan ta riki ywykwar upa te'e y tya ame'ēja saka. (Aja rahā jaxer ame'ē ta ke a'eta, aja mujekwa.) Ywa takāxiha ke amō koty koty ywytu peju raho, ame'ēja saka riki mu'eharan ta tī. (Aja rahā, pahar amō koty koty a'eta ukwa. Katu ym aja.) Pytun te hū ame'ē renda ke Tupā mukatu. A'ep a'eta ke Tupā ombor ta indo.

¹⁸ "Katu te jande" aja me'ē upa mu'eharan ta pandu pandu naī. Ka'u te'eha rupi te'e a'eta pandu pandu tī. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke amō ta hijar tate. Ame'ē ke mu'eharan ta ukwa. Pe, ame'ē ta ke mu'eharan ta muka'u te'e tī. Aja ma'e ka'u te'eha ma'eha rehe mujywyr ta mondo, ame'ēja saka.

¹⁹ "Peputar ame'ē ke pema'ema'e katu" aja mu'eharan ta pandu naī. Anī. A'eta te'e marā ka ym ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijariha. Pesarahā! Katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e. Ame'ē ke marā ka ym hijariha rahā, ame'ē riki aja te'e ta ixo. Katu ym aja.

²⁰ Ma'e katu ym ame'ē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e hū. Ame'ē ke amō ta hijar katu. Jesu riki jande muhāha. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ke a'eta ukwa katu, a'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. A'engi ame'ē pe a'eta jywyr tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha pe jywyr tī. Marā ka ym hijariha. Aja rahā, ixo py 'ar koty te we katu ym ha aja a'eta ixo.

²¹ Aja rahā kuja katu ta tipe. Myja rahā, amō pe Tupā pandu my:

—Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke nixoi te nde pe — aja Tupā pandu my.

Ame'ē ukwa ym rahā, katu ta tipe. Ame'ē ukwa rahā, pe, panduha katu te ame'ē ke hijar rahā, ame'ē riki i'ar koty te we jaxeriha. Panduha katu te ame'ē ke amō pandu ipe, ame'ē ke hijar rahā, i'ar koty te we jaxeriha.

²² A'eta ma'eha kuja mujekwa. Yman sawa'e ukwa katu ame'ē ke paper rehe mupinim. Ame'ē riki jete'ehar te ke aja mujekwa. Kuja mupinim:

"Jawar we'en rahā, ame'ē pe te'e a'e jywyr u'u indo."

Kuja amō we tī:

"Kure ke y pe amō mujahuk rahā, pahar tu'um ame'ē pe kure jere jahuk oho" aja amō mupinim.

Aja rahā, jaxeriha rehe jywyr oho, aja mujekwa. (Ame'ēja tī. Jandema'e sawa'e te rehe har ukwa katuha ke hijar rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha rehe jywyr. Katu ym te riki.)

3

Jandema'e sawa'e te jywyr ta

¹ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Ko mokōihar paper rehe ihē amupininim aī. Mā peja pehē py'a pe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pekwa pekwa ym pexo. Aja mokōihar paper rehe ihē amupininim. Aja rahā, peharái ym ta pexo.

² Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu. Katu te ame'ē ta ke a'eta. A'eta pandu ame'ē ke mā peja pekwa pekwa katu pexo. Jesu mondo ame'ē ta pe je'ēha ke jandema'e sawa'e te mujekwa. Ame'ē je'ēha ke pehē pe Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu. Ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo tī. Jesu riki jande muhāha ke.

³ Kuja pekwa pekwa py pexo. 'Ar rehe angaha uhyk Tate rahā, amō sawa'e ta ixo ta. Ma'e ka'u te'e ha namō a'eta ixo ta. Pehē rehe a'eta puka puka hū ta. Ahem hū ta tī.

⁴ Kuja a'eta pandu ta:

—A'e jywyr ta. Aja a'e manga katu riki. Mā! My mamy? Nixóí riki. (Jande ramūi ta harō hū ixo ehe.) A'eta upa manō. Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā. Aja te'e kome'ē ywy keruhū ihī rī. A'erehe a'e jywyr ym ta, aja jakwa — aja a'eta pandu ta naī.

⁵ Kuja puka puka hū ame'ē ta harái riki. Ukwa tar ym riki. Kuja. Yman Tupā pandu. Aja kome'ē ywy keruhū a'e mujā. Ywa ke mujā tī. Y ngi kome'ē ywy uhem. Y ramūi pyter pe ihī.

⁶ Y pe ymanihar kome'ē ywy keruhū ke Tupā jupyk. Upa katu te ma'e ke jukwa. Y keruhū pe jupyk. (A'erehe Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Ame'ē ke puka puka hū ame'ē ta harái.)

⁷ Apo kome'ē ywy keruhū kohī. Ywa rehe ihī ame'ē ta pehī tī. Upa ame'ē ta rehe har Tupā pandu: "Mā peja ixo rī." A'erehe yman pandu aja apo ixo rī. Anī. Aja te'eha ihī ym ta. Yman rahā, kome'ē ywy keruhū ke tata pe Tupā mai ta. Ywa rehe ihī ame'ē ke aja tī. Mai ta tī. Ame'ē angaha ke rehe uhyk ym rahā we, pewe ixo we rī. Ma'e katu ym ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Pe, uwyrriha anga rehe har ukwa ym rahā, mupyraraha renda pe mondo ta tī. Aja ym rahā, kome'ē ywy keruhū ixo rī. Ywa rehe ixo ame'ē ta aja tī. Ixo rī. "Mā peja ixo rī" aja Tupā pandu. (A'erehe Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu.)

⁸ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē. Pehē riki apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī. Kuja peharái ym pexo. (Yman te aja jakwa. Tupā pe anī.) A'erehe miu (1.000) warahy 'ar aha oho rahā, ame'ē riki peteī weraha aha oho, aja jandema'e sawa'e te ukwa. Juja katu te ipe. Peteī weraha aha oho rahā, ame'ē riki miu (1.000) warahy 'ar aha oho, aja a'e ukwa. Juja katu te ipe.

⁹ A'e pandu katu ame'ē ke jandema'e sawa'e te ma'ema'e ta kŷ. Pahar ym a'e ma'ema'e, aja amō ta ukwaha naī. Anī.

Aja ym. A'e ma'ema'e ta kŷ. Pesarahā! Mupyraraha renda pe amō oho ta, ame'ē ke a'e putar ym. Ma'e ka'u te'eha ke upa ngā hijar, ame'ē ke a'e putar katu. A'erehe ngā py'a ixoty muruwak, ame'ē rehe a'e harō katu uī.

¹⁰ Jandema'e sawa'e te jywyr, ame'ē weraha angaha rehe uhyk ta kŷ. Ma'e mukanīha uwyr, ame'ēja saka harō ym ehe rahā, jandema'e sawa'e te uwyr ta kŷ. Arahā ywa riki kanim ta oho. Tyapu te hū ha namō kanim ta oho. Ywa rehe ihī ame'ē ke ukwái ta tī. Upa ta kanim. Kome'ē ywy keruhū kanim ta tī. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe ixo ame'ē ta ke kanim ta tī.

¹¹⁻¹² Aja ame'ē upa katu te ma'e ke kanim ta oho. Aja rahā, myja me'ē pexoha katu my? Pesarahā! Katu ym ma'ema'e, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē weraha angaha ke rehe peharō pexo rahā, mā peja katu pexo. Aja rahā, katu tiki. Tupā rehe pehē py'a tapijar te'e we pemōi moī katu tī. Aja rahā, katu tiki. Ame'ē weraha ke pahar pemuhyk, aja pema'ema'e katu pexo. Ame'ē weraha uhyk rahā, ywa upa ukwái ta. Upa ta kanim. Ywa rehe ihī ame'ē ke upa ta musururu mondo. Hakuha upa ta musururu mondo.

¹³ "Ywa pyahu ame'ē ke ihē amujā ta. Ywy keruhū pyahu ame'ē ke aja tī. Amujā ta tī" aja Tupā manga katu. A'ep katu te ame'ē ta jō ixo ta. Mā peja ame'ē rehe jaharō katu jaxo.

¹⁴ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Ame'ē weraha rehe peharō pexo rahā, Tupā ruwa koty pexo, aja saka pekwa pekwa pexo. A'e usak uī, aja saka a'erehe mā peja pexoha katu aja pexo. Mā peja peka'u te'eha ke pema'e ym. Pehē py'a a'e juhyk, aja pexo. Mā peja Tupā namō pehē rury katu pehē pexo.

¹⁵ (A'e uwyr ym we rī, a'erehe uwyr ym te ta, aja ym pekwa pekwa pexo tī.) A'e harō we rī. Aja rahā, amō we pehē ngi har amō ta jurujar katu ta. Aja rahā, amō we Tupā muhā katu ta. A'erehe a'e harō we rī. Aja pekwa pekwa pexo. Aja Páu mupininim pehē pe tī. Ukwa katuha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē namō pehē pe a'e mupininim. Páu rehe japy'a katu ame'ē ke a'e.

¹⁶ Kirisutu jywyr ta. Ame'ē rehe har Páu mujekwa rahā, upa paper rehe a'e mupininim. A'e mondo ame'ē paper rehe ame'ē rehe har a'e mupininim. Amō amō ma'e ke a'e mupininim ame'ē ke amō ta ukwa katu ym. Pe, ame'ē ke amō koty muka'u te'e ame'ē ta mujekwa. Ukwa ym ame'ē ta aja tī. Amō koty mujekwa tī. Aja amō Tupā je'ēha rehe ihī, ame'ē ke amō koty koty a'eta mujekwa. Te'e pandu, aja saka. Aja Tupā mupyrara ame'ē ke a'eta jumuhyk a'eta juehe.

¹⁷ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Amō ta amō koty Tupā je'ēha mukwa aja pekwa katu. A'erehe pepyhýi ym, aja pexo! Aja rahā, amō koty sawa'e katu ym ame'ē ta mu'e, ame'ē koty pejumu'e ym ta peho. Jetehar te ke pekwa, ame'ē ke pehijar ym ta tī.

¹⁸ Jesu riki jande muhāha ke! Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Ehe har tapijar te'e we pekwa katu te we pexo. Pehē rehe a'e ipy'a katu. Ame'ē rehe har tapijar te'e we pekwa katu te we pexo. Mā peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke.

Aja apo mā peja japandu ipe. Mā peja aja te'e ta japandu ipe. Amen. Ame'ē riki: “A'e tŷ” aja.

Upa.

Juã mupinim me'ë ke Peteñhar ke

Juã kome'ë paper ke mupinim. Jesu kotyhar ta pe a'e mondo. Amõ ta amõ koty Jesu rehe har mu'e. Ame'ë ke Juã mukatu tar katu, a'erehe kome'ë paper ke mupinim.

Kuja Juã mujekwa. Jesu Tupã ra'yr a'e. Awa aja te'e kome'ë ywy keruhũ pe a'e uwyr tĩ. Jesu rehe har amõ ukwa rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar katu ta me'ë te'e, aja Juã mupinim. Tupã rehe har ukwa rahã, aja tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta me'ë te'e tĩ. Jesu kotyhar aja rahã, imu ta rehe ipy'a katu ta me'ë te'e tĩ, aja Juã mujekwa.

“Imu ta” aja pandu rahã, Jesu kotyhar ta ke, aja jakwa.

“Ta'yn ta” aja pandu rahã, Jesu kotyhar ta ke tĩ, aja jakwa tĩ.

Jesu rehe har

¹ Ihẽ Juã. Jesu rehe har ihẽ amupinim aĩ. A'e riki jande ke muhã katy. Kome'ë ywy keruhũ nixói te rahã, pete'e ixo me'ë te'e a'e. Ima'e panduha rehe jahendu. Jasak ehe tĩ, Jesu rehe. Jama'ã katu ehe tĩ. Jande po pe japyhyk pyhyk ehe tĩ.

² Kome'ë ywy keruhũ pe a'e uwyr rahã, jasak ehe. Ame'ë rehe har japandu pandu ngã pe. Uhã te hũ ame'ë ke a'e. Ipái namõ a'e ixo. Jande pe Ta'yr rehe har a'e mujekwa.

³ Ma'e jasak ame'ë ke japandu pandu pehẽ pe. Ma'e jahendu ame'ë ke japandu pandu tĩ. A'erehe pehẽ namõ jande juehe katu jande jaxo. Jete riki. Jande pái keruhũ namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ. Ta'yr namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ, Jesu Kirisutu namõ.

⁴ Ame'ë rehe har pehẽ pe jamupinim. Aja rahã jande rury katu te jaxo apo 'y.

Tupã rehe har

⁵ Ta'yr mu'e ame'ë ke jahendu. Ame'ë ke pehẽ pe japandu pandu tĩ. Kuja:

—Tupã riki weraha aja saka. (Aja rahã, katu te ame'ë ke a'e.) Pytuniha aja ym a'e. (Aja rahã, nixói te ma'e jaxerihã ke ipe) — aja japandu.

⁶ A'erehe pytuniha aja ame'ë pe jaxo rahã: “Inamõ jande juehe katu jande jaxo” ame'ë panduha te'e riki. Pytuniha aja ame'ë pe jaxo rahã, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rĩ. Katu ym aja.

⁷ Tupã riki weraha aja ame'ë pe ixo. Aja rahã, nixói te ma'e jaxer ame'ë ke ipe. A'e aja jande jaxo rahã, jande katu jande juehe jaxo. Pe, Jesu ruwy pe jande py'a ke a'e juhyk. Upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke juhyk. Jande pái keruhũ ra'yr Jesu.

Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahã,

Ame'ë ke Tupã namõ japandu ta me'ë te'e
⁸ “Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahã, jande jaka'u te'e. Te'e japandu.

⁹ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahã, mã peja Tupã pe japandu:

—Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Jande japyai. Mã peja jande py'a ke ejuhyk katu. Mã peja jande rehe nde py'a emujywy — aja ipe.

Aja me'ë japandu rahã, jande rehe ipy'a jywy te ta. A'e riki katu te ame'ë ke a'e. A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu ta. Jete. Ipy'a jywy ta jande rehe.

¹⁰ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ë ta ke jande, aja Tupã je'eha mujekwa. “Anĩ. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahã, Tupã te'e pandu, aja japandu naĩ. (Anĩ. Tupã te'e pandu ym te. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ë ta ke jande aja jakwa katu.) Ima'e panduha rehe jahendu ym tĩ. Aja rahã, katu ym.

2

Jesu jandema'e mukatuha ke

¹⁻² Jesu rehe pejurujar katu. A'erehe ihẽ ra'yr ta aja pehẽ. Ko ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Tupã pe. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar rahã, katu tiki. Ame'ë rehe har pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym ta. Pema'e rahã, jande pái keruhũ namõ Jesu Kirisutu pandu ta:

—Ma'e ka'u te'eha ke ihẽ kotyhar ta ma'e. Ame'ë ke rehe ihẽ amuhepy. Ihẽ amanõha pe ihẽ amuhepy. A'erehe mã peja nde py'a emujywy ehe — aja a'e pandu ta.

Aja jandema'e mukatuha ke a'e. A'e riki katu te me'ë ke a'e.

Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Amõ we tĩ. Upa kome'ë ywy keruhũ pe har ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy tĩ. A'erehe Tupã ipy'a jywy ngã rehe tĩ.

³ Tupã je'eha rehe jahendu katu rahã, ehe har jakwa katu, aja jakwa katu.

⁴ Amõ pandu:

—Ehe har akwa katu — aja.

(Aja rahã, ima'e je'eha rehe hendu katu ta me'ë te'e.) Je'eha rehe hendu ym rahã: “Ehe har akwa katu” ame'ë panduha riki te'e aja. Jetehar te ke ukwa ym.

⁵⁻⁶ Je'eha rehe amõ hendu katu rahã, Tupã rehe a'e ipy'a katu. Pe, ipy'a katu te we ehe rĩ. Kuja jakwa katu. Amõ pandu:

—Tupã namõ ihẽ juehe katu ihẽ axo — aja.

Aja rahã, mã peja Jesu Kirisutu aja katu a'e ixo tĩ. (A'e aja katu ame'ë ke ma'ema'e tĩ.) Kome'ë ywy keruhũ pe Jesu ixo rahã, katu ame'ë ke a'e ma'ema'e. Aja te'eha a'e

ma'ema'e. A'e aja amõ tĩ. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ. Aja rahã, Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo, aja jande jakwa katu te tĩ.

"Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo" ame'ẽ je'ẽha pyahu ame'ẽ ke

⁷ Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a katu ame'ẽ ta ke pehẽ tĩ! Pehendu katurahã! Ko Jesu je'ẽha ke ihẽ amupinim aĩ. ("Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo" aja a'e pandu.) Ame'ẽ ke pyahu ym. Ymanihar je'ẽha ke ame'ẽ. Jesu rehe pejurujar katu py rahã, ("pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo") ame'ẽ je'ẽha rehe pehendu katu. Ame'ẽ ke namõ pexo katu apo 'y. Ame'ẽ panduha ke pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

⁸ Pyahu aja apo tĩ. Amõ ta rehe Kirisutu ipy'a katu. Ame'ẽ ke rehe jasad. A'erehe ame'ẽ panduha jeteher te ke, aja jakwa katu. Pepy'a katu pehẽ juehe pexo tĩ, a'erehe ("pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo") ame'ẽ panduha jeteher te ke aja jakwa tĩ. Pytuniha aja asa oho. Weraha aja jende hendy ixo apo 'y. (Aja rahã, Ta'yr rehe har Tupã mujekwa katu ngã pe apo 'y. A'erehe upa ngã ipy'a katu ngã juehe ixo apo 'y. A'erehe mã peja pepy'a katu pehẽ juehe pexo.)

⁹ Upa Jesu kotyhar ta riki imu ta aja ixo. Amõ pandu:

—Weraha aja ame'ẽ pe ihẽ axo — aja.

(Aja rahã, imu rehe ipy'a katu ta me'ẽ te'e.) Imu rehe a'e ipy'a ym rahã, pytuniha aja ame'ẽ pe a'e ixo we rĩ. (Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu ym tĩ. Kuja a'e pandu:

—Pepy'a katu pehẽ juehe pexo — aja Jesu.

Ame'ẽ rehe amõ hendu ym. Weraha aja ame'ẽ pe amõ ixo rahã, Jesu pandu ame'ẽ rehe hendu katu.)

¹⁰ Imu rehe amõ ipy'a katu rahã, weraha aja ame'ẽ pe tapijar te'e we a'e ixo katu. (Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu katu.) Aja amõ ta ukwa rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ym ta.

¹¹ Pe, imu rehe amõ ipy'a ym rahã, pytuniha aja ame'ẽ pe a'e ixo we rĩ. Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu ym. Aja te'e a'e ixo. Pytun rahã, jasad ym ma'e, ame'ẽja saka. A'erehe marã ka ym katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'eha.

Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta ta'yn ta aja saka.

Amõ ta tamüi ta aja saka tĩ. Amõ ta ta'ynuhu ta aja saka tĩ.

¹² "Ta'yn ta" aja ihẽ apandu pehẽ pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramõ, a'erehe: "Ta'yn ta" aja apandu pehẽ pe.) Pehendu katurahã! Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe Jesu muhepy. A'erehe a'e manõ. A'erehe

pehẽ rehe Tupã ipy'a jywyr. A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ.

¹³ "Tamüi ta" aja apandu pehẽ pe tĩ. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: "Tamüi ta" aja apandu tĩ.) Pehendu katurahã! Kome'ẽ wyw keruhũ nixóí te rahã, Jesu riki pete'e ixo ame'ẽ te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. "Ta'ynuhu ta!" (Jesu rehe har pekwa katu ame'ẽ ta ke pehẽ.) Pehendu katurahã! Satana mujekwaha rehe pejurujar ym. (Ãjã ramüi a'e.) A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

¹⁴ "Ta'yn ta" aja ihẽ apandu pehẽ pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramõ, a'erehe: "Ta'yn ta" aja apandu pehẽ pe.) Pehendu katurahã! Jande pái keruhũ rehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. "Tamüi ta" aja apandu pehẽ pe tĩ. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: "Tamüi ta" aja apandu tĩ.) Pehendu katurahã! Kome'ẽ wyw keruhũ nixóí te rahã, Jesu riki pete'e ixo ame'ẽ te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. "Ta'ynuhu ta!" (Jesu rehe pekwa katu ame'ẽ ta ke pehẽ.) Pehendu katurahã! Pehẽ py'a pe Tupã je'ẽha ke pekwa katu pexo, a'erehe pehẽ pyrãtã katu. A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. Satana mujekwa ame'ẽ ke rehe pehendu ym. (Ãjã ramüi a'e.) A'erehe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

¹⁵ Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ma'ema'eha ke pemanga tar ym pehẽ. Upa ame'ẽ tama'e ke rehe pehẽ py'a pemoi ym tĩ. Ame'ẽ ke rehe pepy'a katu rahã, jande pái keruhũ rehe pepy'a ym.

¹⁶ Kome'ẽ wyw keruhũ pe mãte hũ te'e ma'e katu ym ame'ẽ ke ihĩ. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke jõ ma'ema'e tar katu. (Ame'ẽ ke jande pái keruhũ putar ym.) Ma'e ke rehe usak, ame'ẽ ke katu usak. A'erehe ame'ẽ ke putar katu, aja ukwa. Aja rahã, katu ym. (Ame'ẽ ke jande pái keruhũ putar ym tĩ.) Kuja ukwaha naĩ tĩ. Ima'e ma'e ke jõ katu te ame'ẽ ke, aja amõ ukwaha naĩ. (Upa ame'ẽ ta ke jande pái keruhũ putar ym tĩ.) Upa ame'ẽ ta ke Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ma'ema'eha ke. Katu ym aja.

¹⁷ Ame'ẽ ma'ema'eha ke kanim ta oho. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e tar katu. Upa katu te ame'ẽ ke kanim ta tĩ. Tupã putar ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, a'e riki uhã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Kirisutu ruwajan rehe har

¹⁸ Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ! 'Ar rehe angaha uhyk tate. Kirisutu ruwajan uwyr ta, aja pehendu. ("Kirisutu ihẽ" aja pandu naĩ.) Aja Kirisutu ruwajan ta heta ixo apo. A'erehe 'ar rehe angaha uhyk tate, aja jakwa katu.

¹⁹ Kirisutu ruwajan ta riki jande ngi har ym, a'erehe jande ngi uhem oho. Jande ngi har rahā, jande namō pyta ta tipe. Jande ngi uhem oho, a'erehe jande ngi har ym aja jakwa katu.

²⁰ Pehē anī. Pehē py'a rehe Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. (A'e riki mujekwa pehē pe.) A'erehe jetehtar te ke upa pekwa katu apo 'y.

²¹ “Jetehtar te ke pekwa ym” aja ym ihē apandu. Jetehtar te ke pekwa katu, a'erehe ko ihē amupinim ai. Jetehtar te ke aja ym amō pandu rahā, te'e ame'ē pandu.

²² Awa pandu te'e my? Jasarahā! Jesu riki Kirisutu ym. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ym a'e, aja pandu ame'ē ke te'e pandu. Jesu riki Tupā ra'yr ym, aja pandu ame'ē ke Kirisutu ruwajan ti. A'e riki jande pái keruhū rehe jurujar ym ti.

²³ “Jesu riki Tupā ra'yr ym” aja amō pandu rahā, jande pái keruhū ke a'e putar ym ti. “Jesu riki Tupā ra'yr” aja amō pandu rahā, jande pái keruhū ke a'e putar katu.

²⁴ Tupā ra'yr rehe har pehendu. Arahā pejurujar katu ehe. Ame'ē myrandu ke pehē py'a rehe pemupyta katu pexo. Aja rahā, Ta'yr namō pehē juehe katu pehē pexo. Jande pái keruhū namō pehē juehe katu pehē pexo ti.

²⁵ Kuja riki jande pe Jesu pandu katu. “Pehē ke ihē amuhā katu ta” aja a'e pandu katu jande pe.

²⁶ Kome'ē paper rehe amujekwa ta pehē pe. Aja rahā pehē ke muka'u te'e tar katu ame'ē ta muka'u te'e ym ta pehē ke. (Kirisutu ruwajan ta muka'u te'e ym ta pehē ke.)

²⁷ Pehē anī. Pehē pe Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. Pehē py'a rehe a'e ihī katu. Upa katu te pehē ke a'e mu'e ta. A'e mu'e ame'ē ke jetehtar te ke. Te'e aja ym. A'e mu'e katu. A'erehe amō mu'eha nixói ta pehē pe. Mā peja Jesu namō pehē juehe katu pexo, aja Tupā'ā mujekwa katu. Mā peja ame'ē rehe pehendu katu.

²⁸ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! Jete riki. Mā peja Jesu namō pehē juehe katu pexo. Aja pexo rahā, pekyje ym ta ingi. A'e jywyr rahā, pekyje ym ta ingi. Pehē ruxi ym ta ti.

²⁹ Jesu riki katu te ame'ē ke a'e, aja pekwa katu. Kuja pekwa katu ti. Katu te ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, a'e riki Tupā ra'yr ta ti.

3

Tupā ra'yr ta rehe har

¹ Pehendu katurahā! Jande rehe jande pái keruhū ipy'a katu te. A'erehe jande rehe har a'e pandu:

—Ihē ra'yr ta pehē — aja jande rehe har.

Jete riki! Jande riki ta'yr ta. Tupā rehe har amō ta ukwa ym, a'erehe jande riki ta'yr ta, ame'ē ke a'eta ukwa ym ti.

² Ihē rehe katu me'ē ta! Apy'a katu ame'ē ta ke pehē ti! Jande riki ta'yr ta apo 'y. Yman rahā myja jaxo ta my? Ame'ē rehe har jakwa katu ym we rī. Kuja jō jakwa katu apo 'y. Jesu jywyr rahā, a'e ixo aja jaxo ta ti. A'e katu te, aja jasad katu ta ehe, a'erehe a'e aja jaxo ta ti. Jande katu te aja jaxo ta ti.

³ Ame'ē ke rehe amō harō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym ta. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe, Jesu pe. A'e aja amō ixo ti. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke amō hijar katu.)

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, Tupā je'ēha rehe hendu ym. Tupā je'ēha rehe hendu ym rahā, ame'ē riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke.

⁵ Kuja pekwa katu. Ma'e jande jaka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Jesu muhepy uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e.

⁶ A'erehe Jesu namō juehe katu amō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar ym ixo. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, ehe har a'e ukwa ym. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Jesu pe, ame'ē rehe har amō ukwa ym ti.

⁷ Ta'yn ta! Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke pehē! Pehendu katurahā! Mā peja pehē ke amō muka'u te'e ym. A'erehe pehendu katurahā! Katu ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, a'e riki katu te ame'ē ke a'e. Jesu aja katu te ame'ē ke a'e ti.

⁸ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e ixo rahā, Satana kotyhar ke a'e. Kome'ē wyy keruhū nixói te rahā, Satana riki ma'e jaxer ame'ē ke ma'e. (Ājā ramūi a'e.) A'engi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e hū ixo rī. “Ma'e ka'u te'eha ke ema'e” aja ngā pe a'e pandu ti, ame'ēja saka ti. Anī. Ame'ē ke Tupā ra'yr mukanim uwyr.

⁹ Amō riki Tupā ra'yr rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo. Tupā riki katu te me'ē ke a'e. Tupā aja a'e ti. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e tar ym ixo ti. Tupā riki ipái keruhū, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo ti.

¹⁰ Katu te ame'ē ke amō ma'ema'e tar ym rahā, a'e riki Tupā ra'yr ym. Imu rehe ipy'a ym rahā, a'e riki Tupā ra'yr ym ti. A'erehe a'eta riki Satana ra'yr ta aja jakwa apo 'y. Aja ym Tupā ra'yr ta, aja jakwa ti.

Imu rehe amō ipy'a katu rahā, katu tiki

¹¹ Myrandu rehe pehendu py rahā, kuja pehendu: “Mā peja jande japy'a katu jande juehe” aja pehendu.

¹² Amō rehe ipy'a ym ame'ē ke Kaī. Mā peja a'e aja ym jaxo ti. Ymanihar ke a'e. Satana kotyhar ke a'e, a'erehe imu ke a'e jukwa. Ma'ewā jukwa my? Kuja. Ima'e

ma'eha ke katu ym. Imuma'e anī. Katu ame'ē ke ame'ē. (A'erehe jyty'ym ehe.) A'erehe imu ke a'e jukwa. Imu rehe ipy'a ym. Ipy'a ke jai te'e ehe.

¹³ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! (Jesu kotyhar ta ke pehē.) A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pehē rehe parahy rahā, pemukahem ym ame'ē ta ngi.

¹⁴ Jande anī. Japy'a katu ame'ē ta ke jande. Jande mu rehe japy'a katu tī, a'erehe manōha ngi jahem, ame'ēja saka. Aja jakwa katu. Pe, ixuweha koty jatryyk, ame'ēja saka. (Aja rahā, jande mu rehe japy'a katu.) Amō rehe amō ipy'a ym rahā, manōha ngi uhem ym we rī, ame'ēja saka.

¹⁵ Imu rehe amō parahy te rahā, a'e ke jukwa ame'ēja saka. Amō ke jukwa rahā, Tupā muhā ym ame'ē ke a'e, aja pekwa.

¹⁶ Kuja ipy'a katuha rehe har jakwa katu. Jande rehe Jesu ipy'a katu, a'erehe a'e manō. A'e manō, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Aja jande ke a'e haihu katu. Jesu aja jande tī. Jande mu ta rehe japy'a katu, a'erehe mā peja a'eta rehe jahaihu katu tī. Myja jahaihu katu ta my? A'eta pe jamanō ta nahā my.

¹⁷ Jandema'e ma'e ke jame'ē me'ē ta ipe nahā my. Ima'ehū namō ixo. Pe, imu rehe pyrara a'e usak tipe. Anī. Imu pe ma'e ke a'e me'ē ym te. Aja rahā, ima'e panduha te'e aja. "Tupā rehe ihē apy'a katu" ame'ē panduha te'e aja.

¹⁸ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! "Jande mu ta rehe japy'a katu" aja jō japandu rahā, katu ym. Jande mu ta rehe japy'a katu rahā, mā peja ma'e ke jame'ē me'ē ipe. Aja rahā, japy'a katu te a'eta rehe, aja jamujekwa ngā pe.

Tupā namō jande japandu

¹⁹ Jande japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupā kotyhar ta riki jande, aja jakwa katu. Tupā riki jetehtar te ke pandu katu ame'ē ke a'e. Japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupā namō japandu rahā, jakyje ym ingi.

²⁰ Jande katu ym jande jupe, aja jakwa jakwa jaxo rahā, jakyje ym ingi. Jande katu ym aja a'e ukwa tī. Upa katu te a'e ukwa katu. Jande rehe a'e ipy'a katu rī.

²¹ Ihē rehe katu me'ē ta! Jete riki! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym, aja jakwa rahā, jakyje ym ingi. Aja Tupā namō japandu pandu katu. Jakyje ym ingi tī.

²² Aja rahā ma'e ke japandu ipe rahā, ame'ē ke jande pe a'e muwyr. Ima'e panduha rehe jahendu katu, a'erehe japandu ipe ame'ē ke jande pe a'e muwyr tī. A'e putar ame'ē ke jama'ema'e a'erehe japandu ipe ame'ē ke a'e muwyr tī.

²³ Kuja a'e putar. A'e pandu:

—Mā peja Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu. Mā peja pehē pepy'a katu pehē juehe pexo tī — aja jande pe Tupā pandu.

"Pepy'a katu pehē juehe pexo" aja Kirisutu pandu tī. A'e riki Tupā ra'yr.

²⁴ Tupā je'ēha rehe amō hendu tar katu rahā, Tupā namō juehe katu a'e ixo. Pe, inamō juehe katu Tupā ixo tī. Jande pe I'ā ke a'e muwyr, a'erehe inamō jande juehe katu jande jaxo, aja jakwa katu.

4

Jetehtar pandu ame'ē ke. Te'e pandu ame'ē ke tī.

¹ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehendu katurahā! Ma'e je'ēha ke amō ta pandu uwyr. Ame'ē ta rehe pahar pejurujar ym. Jetehtar te ke a'eta pandu nahā my? Te'e pandu nahā my? Myja my? Mā peja pekwa katu. Tupā je'ēha rupi a'eta pandu uwyr nahā my? Sawa'e je'ēha rupi pandu uwyr nahā my? Myja my? Pekwa katu tī. Tupā je'ēha mu'eharan ta heta ixo. Amō amō ok ta rupi pandu pandu hū oho.

² Tupā je'ēha rupi amō pandu rahā, kuja ame'ē rehe har pekwa katu ta pexo. Kuja a'e pandu ta uwyr:

—Kome'ē ywy keruhū pe Jesu Kirisutu uwyr. Awa te'e a'e uwyr — aja pandu uwyr.

Aja me'ē pandu uwyr ame'ē ke Tupā kotyhar te a'e.

³ Aja me'ē pandu ym rahā, a'e riki Tupā kotyhar ym. Tupā je'ēha rupi ym a'e pandu. Kirisutu ruwajan je'ēha rupi a'e pandu uwyr. Kirisutu ruwajan uhyk ta uwyr, aja pehendu. Kome'ē ywy keruhū pe uhyk apo 'y. (Pehī.)

⁴ Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē. Pehendu katurahā! Tupā kotyhar ta riki pehē, a'erehe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran rehe pehendu ym. Mu'eharan ta ke ame'ē ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pyrātā. Anī. Tupā ā riki i'ar koty te we pyrātā te ha ke. Pe, Tupā ā pehē py'a rehe ihī. A'erehe pehē ke mu'eharan ta muka'u te'e ym ta. (Aja rahā, pehendu ym a'eta rehe.)

⁵ A'eta riki Kirisutu ruwajan kotyhar ta ke. A'erehe Kirisutu ruwajan je'ēha rupi a'eta pandu. A'eta rehe amō ta hendu katu. Tupā rehe hendu ym ame'ē ta hendu katu.

⁶ Jande anī. Tupā kotyhar ta ke jande. Jande jamu'e, ame'ē ke rehe amō ta hendu katu. Tupā rehe har ukwa katu ame'ē ta hendu katu. Jande jamu'e ame'ē ke rehe Tupā kotyhar ta ym ame'ē ta hendu ym. A'erehe kuja jakwa. Tupā ā je'ēha rehe hendu katu, ame'ē ta Tupā kotyhar ta ke tī. Kirisutu ruwajan je'ēha rehe hendu katu, ame'ē ta Tupā kotyhar ta ym.

Tupā riki ipy'a katu te ame'ē ke a'e

⁷ Ihê rehe katu me'ê ta! Pehendu katu-rahâ! Mâ peja jande japy'a katu jande juehe jaxo! Jande japy'a katuha ke jande pe Tupã muwyr. Amô ta rehe amô ipy'a katu rahâ, Tupã ra'yr ke a'e. Tupã rehe har a'e ukwa katu tî.

⁸ Tupã riki ipy'a katu te ame'ê ke a'e. A'erehe amô ta rehe amô ipy'a ym rahâ, ehe har a'e ukwa ym.

⁹ Kuja jande pe ipy'a katuha ke Tupã mujekwa. Ta'yr peteïhar ke kome'ê ywy keruhû pe a'e muwyr. A'e riki jande ke muhâ katu.

¹⁰ Yman Tupã rehe japy'a ym tipe. Anî. Jande rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe ta'yr muhepy. A'erehe a'e manô. A'erehe jande rehe Tupã ipy'a jwywr. Aja jande rehe a'e ipy'a katu te ha ke a'e mujekwa.

¹¹ Ihê rehe katu ame'ê ta! Pehendu kat-urahâ! Aja jande rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe mâ peja japy'a katu jande juehe jaxo tî.

¹² Tupã rehe usak ym te awa. Pe, japy'a katu jande juehe jaxo rahâ, Tupã namô jande juehe katu jande jaxo tî. Aja rahâ, jande rehe Tupã ipy'a katu te aja amô ta rehe jande japy'a katu tî.

¹³ Jande py'a rehe I'â ke Tupã muwyr, a'erehe Tupã namô jande juehe katu jaxo, aja jakwa katu. Jande namô a'e juehe katu a'e ixo tî.

¹⁴ Yman kome'ê ywy keruhû pe Ta'yr ke Tupã muwyr. Awa ta ke a'e muhâ katu uwywr. Ame'ê rehe har japandu pandu. Ta'yr rehe jasak, a'erehe ehe har japandu pandu tî.

¹⁵ "Jesu riki Tupã ra'yr" aja amô pandu rahâ, Tupã namô a'e juehe katu a'e ixo. Pe, inamô Tupã juehe katu a'e ixo tî.

¹⁶ Pe, jande rehe Tupã ipy'a katu, aja jakwa. Ame'ê riki jeteihar te ke, aja jakwa katu tî. Tupã riki ipy'a katu te ame'ê ke a'e. Amô ta rehe amô ipy'a katu ixo rahâ, Tupã namô a'e juehe katu a'e ixo tî. Pe, inamô Tupã juehe katu a'e ixo tî.

¹⁷ Jande rehe Tupã ipy'a katu te hû. A'e aja jande japy'a katu jande juehe jaxo tî. Aja rahâ, jakyje ym ta ingi. Kuja. Yman rahâ, amô ma'ema'eha ke Tupã ukwa ta. Katu ame'ê ke ma'ema'e my? Katu ym ame'ê ke ma'ema'e my? Ame'ê ke a'e ukwa ta. Pe, kome'ê ywy keruhû pe Kirisutu ixo rahâ, amô ta rehe a'e ipy'a katu. A'e aja jaxo rahâ, yman rahâ Tupã pandu ta: "Pehê katu" aja. A'erehe jande japy'a katu jande juehe jaxo rahâ, jakyje ym ta ingi.

¹⁸ Tupã rehe japy'a katu rahâ, a'e mupyraraha ngi jakyje ym ta. Jande rehe a'e ipy'a katu te, aja jakwa katu, a'erehe upa jakyjeha ke a'e mukanim. A'e mupyraraha ngi jakyje rahâ, jande japy'a ym ehe, aja

jamujekwa. Mupyrara ta jande ke aja jakwa, a'erehe jakyje ingi.

¹⁹ Jande rehe Tupã ipy'a katu py, a'erehe japy'a katu ehe tî.

²⁰ "Tupã rehe ihê apy'a katu" aja amô pandu rahâ, mâ peja imu rehe a'e ipy'a katu tî. Pe, imu rehe a'e ipy'a ym rahâ, a'e te'e pandu. "Tupã rehe ihê apy'a katu" ame'ê panduha riki te'e aja. Imu rehe amô usak katu. A'e ke rehe amô ipy'a ym rahâ, usak ym ame'ê ke rehe marâ ka ym a'e ipy'a katuha. Tupã rehe amô usak ym, a'erehe marâ ka ym amô ipy'a katuha Tupã rehe tî. (Usak ame'ê ke rehe ipy'a ym rahâ, usak ym ame'ê ke rehe ipy'a ym tî.)

²¹ Kuja Kirisutu pandu:

—Tupã rehe pepy'a katu rahâ, mâ peja pehê mu rehe pepy'a katu tî — aja pandu.

5

Ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jande jahijar

¹ Jesu riki Kirisutu. Kapitã keruhû aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e. Ame'ê rehe jurujar katu ame'ê ta riki Tupã ra'yr ta. Amô ta rehe amô ipy'a katu rahâ, ta'yr ta rehe a'e ipy'a katu tî.

² Tupã rehe japy'a katu. Je'eha rehe jahendu katu tî. A'erehe Tupã ra'yr ta rehe japy'a katu tî, aja jakwa katu tî.

³⁻⁴ A'erehe Tupã rehe japy'a katu rahâ, ima'e je'eha rehe jahendu katu tî. Kome'ê ywy keruhû pe jaxo rahâ, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu. Tupã ra'yr ta riki jande, a'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. Jesu rehe jajuruur katu. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. A'erehe kuja: "Tupã je'eha rehe jahendu ym ta" aja japandu ym ta. Jete. Pahar Tupã je'eha rehe jahendu katu.

⁵ Kome'ê ywy keruhû pe ixo rahâ, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katu. Myja ta ame'ê ke amô hijar katu my? Kuja. Jesu riki Tupã ra'yr, ame'ê ke rehe amô jurujar katu rahâ, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu. (Pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu.)

Jesu Kirisutu rehe har pandu ame'ê ke. Mahapyr pehî.

⁶ Jesu Kirisutu uhyk uwywr. Y pe a'e ke amô mujahuk rahâ, a'e riki Tupã ra'yr aja a'eta ukwa katu. A'e manô rahâ, huwy ke uhem. Aja rahâ, a'e riki Tupã ra'yr, aja a'eta ukwa katu tî. A'e ke amô mujahuk. A'e manô tî. Ame'ê mokôï riki Tupã ra'yr ke a'e aja mujekwa. Amô we tî. Ehe har Tupã'a mujekwa: "Tupã ra'yr a'e" aja. Jetehar te ke a'e mujekwa.

⁷ Jesu riki Tupā ra'yr, aja mujekwa katu ame'ē ta mahapyr ixo.

⁸ Jesu riki Tupā ra'yr, aja Tupā'ā mujekwa katu. (Petēhar ame'ē.) Jesu ke amō mujahuk rahā: "A'e riki ihē ra'yr" aja Tupā pandu katu. (Mokōihar ame'ē.) Jesu mujekwa tī. A'e manō rahā, juehe har mujekwa katu tī. "Ihē riki Tupā ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har tī. (Mahapyrihar ame'ē.) Upa ame'ē ta panduha ke juja katu te. (Tupā ra'yr a'e, aja mujekwa katu.)

⁹ Sehar ma'e ke pandu katu rahā, jahendu katu ehe. Aja rahā Tupā pandu katu rahā, i'ar koty te we katuha. A'erehe jahendu katu ta me'ē te'e ehe. Kuja. Ta'yr rehe har Tupā pandu katu. (Ame'ē rehe mā peja jahendu katu.)

¹⁰ Tupā ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, jurujar katu ame'ē ke jetehar te ke, aja a'e ukwa katu. Amō anī. Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar ym. A'erehe kuja a'e ukwaha naī:

—Tupā te'e pandu — aja ukwaha jupe naī.

"Jesu ihē ra'yr" aja Tupā pandu ame'ē rehe jurujar ym, a'erehe aja amō ukwaha jupe naī.

¹¹ Kuja riki Tupā pandu katu:

—Ihē ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke ihē amuhā katu ta — aja jande pe pandu katu.

Jesu ke amō mujahuk rahā: "A'e riki ihē ra'yr" aja Tupā pandu katu tī. Jesu mujekwa tī. A'e manō rahā, juehe har mujekwa katu tī. "Ihē riki Tupā ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har. Upa ame'ē ta panduha ke juja katu te.

¹² Amō py'a rehe Ta'yr ihī rahā, a'e uhā te hū ta ixo. Ipy'a rehe Tupā ra'yr ihī ym rahā, a'e uhā ym te ta. Tupā namō ixo ym te ta.

Awa ruhāha rehe har

¹³ Tupā ra'yr rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē. Ko riki pehē pe ihē amupinim aī. Aja rahā Tupā muhā katu ame'ē ta ke pehē, aja pekwa katu. A'erehe pehē pe ihē amupinim aī.

¹⁴ Pe, Tupā namō ma'e japandu pandu rahā, jakyje ym ta ingi. "Jande rehe a'e hendu katu ta" aja jakwa katu, a'erehe jakyje ym ingi. Jande pe ma'e ke a'e me'ē tar katu, ame'ē ke japandu ipe. Aja rahā, japanduha rehe a'e hendu katu ta.

¹⁵ Ma'e japandu ipe rahā, japanduha rehe a'e hendu katu, aja jakwa katu te. A'erehe ma'e japandu ipe ame'ē ke jande pe a'e me'ē ta, aja jakwa katu te tī.

¹⁶ Amō riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. A'erehe imu aja a'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ma'e. Ame'ē ke rehe amō usak rahā, ame'ē rehe har Tupā namō mā peja epandu. Aja rahā, ame'ē mu rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'e

rahā, manō ta. Ame'ē pehī. Ame'ē ke amō ma'e rahā, Tupā namō epandu ym. Ipy'a jywyr ym ta ehe. Ame'ē ym rahā, Tupā namō epandu katu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ehe.

¹⁷ Upa katu te ma'e jaxer ma'eha riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. Pe, amō ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, manō ym ta. Ame'ē pehī.

¹⁸ Sehar amō ta riki Tupā ra'yr ta ke. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tar ym ixo, aja jakwa. Kirisutu riki usak katu a'eta rehe, a'erehe a'eta ke Satana muka'u te'e ym. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta.

¹⁹ Jande riki Tupā kotyhar ta ke jande, aja jakwa katu. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta riki Satana ukwaha namō a'eta ixo, aja jakwa katu tī. (Ājā ramūi a'e.)

²⁰ Kuja jakwa katu. Yman kome'ē wyy keruhū pe Tupā ra'yr uwyr. Upa uwyr rahā, ukwa katuha ke jande pe a'e muwyr. A'erehe Tupā te rehe har jakwa katu. Tupā te namō jande juehe katu jande jaxo. Ta'yr namō jande juehe katu jande jaxo tī. Jesu Kirisutu namō tī. A'e riki Tupā te. A'e riki awa ke muhā katu.

²¹ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! Ma'eā ta riki tupā ta aja amō ta ukwaha a'eta jupe naī. Ame'ē rehe pehē py'a pemoī moī ym te. Upa.

Juå mupinim me'ë ke Mokõihar ke

Ehe katu ame'ë pe kome'ë paper pinim ke Juå mondo. Kûjå ke a'e.

Kuja Juå mupinim. "Jesu mu'e aja exo katu" aja mupinim. Aja rahå, imu rehe amõ ipy'a katu ta me'ë te'e. "Imu" aja pandu rahå, amõ Jesu kotyhar ta ke.

Kuja Juå mupinim tî. "Jesu rehe har mu'e ame'ë ta ran ixo. Ame'ë ta rehe ehendu ym te" aja Juå mujekwa katu.

Ehe katu ame'ë pe kome'ë paper pinim ke Juå mondo

¹ Ihë riki tamûi te apo 'y. Ihë Juå. Ko nde pe paper pinim ihë amondo axo. Ne membyr ta pe ihë amondo axo tî. Jesu rehe nde erejuruar katu, a'erehe ihë rendyr aja nde. Nde rehe Tupå usak katu tî. Nde rehe ihë apy'a katu. Ihë jõ ym. Amõ ta aja tî. Nde rehe ipy'a katu tî. Upa katu te Jesu je'ëha ke ukwa katu ame'ë ta nde rehe ipy'a katu tî.

² Jete har te ke jande johu jakwa katu, a'erehe nde rehe japy'a katu. Ame'ë jete har te ke jande namõ aja te'e ta ixo.

³ Tupå riki jande pái keruhû. Jesu riki Ta'yr. Må peja jande rehe a'eta ipy'a katu te hû! Må peja jande rehe a'eta pyrara usak. Må peja jande py'a ke a'eta muhury katu. Aja rahå, Jesu kotyhar ta namõ jande juehe katu jande jaxo. Aja rahå, japy'a katu te amõ ta rehe tî.

Pehë pepy'a katu pehë juehe pexo

⁴ Jande pái keruhû pandu:

—Må peja pepy'a katu pehë juehe pexo tî — aja.

Ame'ë ke rehe amõ amõ ne membyr ta hendu katu te. Aja ihë ahendu, a'erehe ihë rury katu te axo tî.

⁵ Ihë rendyr! Ehendu katurahå! Ko nde pe ihë apandu:

—Må peja jande johu japy'a katu jande juehe jaxo tî!

Ame'ë je'ëha ke nde pe ihë amupinim aî. Ame'ë riki pyahu ym.

⁶ Ame'ë je'ëha ke Jesu rehe nde erejuruar katu py rahå, nde erehendu. Ame'ë pandu katuha aja jama'ema'e rahå, Tupå je'ëha rehe jahendu katu te. Ame'ë je'ëha ke Jesu rehe nde erejuruar katu py rahå, nde erehendu. Kuja:

—Tapijar te'e we pepy'a katu pehë juehe pexo!

Ame'ë je'ëha rehe nde erehendu.

"Jesu Kirisutu awa te'e aja ym uwyr" aja mu'eharan ta pandu naî

⁷ Kome'ë ywy keruhû pe mu'eharan ta heta ixo. "Jesu Kirisutu awa te'e aja ym a'e

uwyr" aja a'eta pandu naî. Ame'ë ta riki mu'eharan ta ke. Ame'ë ta Kirisutu ruwajan ta ke tî.

⁸ Ame'ë ta rehe pehendu ym. Ame'ë ta rehe pehendu rahå, peka'u te'e ta. Aja rahå, pejuruar katuha ke pehijar ta my. Ame'ë ke pehijar ym rahå, Tupå koty peho rahå, pehë pe a'e pandu ta:

—Pehë riki katu te ame'ë ke — aja.

⁹ Kirisutu mu'e ame'ë ke amõ mu'e tar ym. Anî. Amõ koty mu'e tar katu rahå, Tupå ngi har ym a'e. Kirisutu mu'e ame'ë ke amõ mu'e rahå, jande pái keruhû namõ a'e juehe katu a'e ixo. Ta'yr namõ a'e juehe katu a'e ixo tî.

Mu'eharan ke nde rok pe emuxe ym

¹⁰ Nde rok pe amõ uhuk. Pe, a'e pandu:

—Tupå je'ëha ke ihë amu'e ta — aja.

Pe, Kirisutu mu'e ame'ë ke a'e mu'e ym rahå, a'e ke nde rok pe emupyta ym. Emuxe ym.

¹¹ "Må peja nde rehe Tupå usak katu" aja epandu ym ipe tî. Aja me'ë nde erepandu rahå, mu'eharan ta namõ nde juehe katu nde erexo. Katu ym aja.

Katuha ke ihë amondo axo

¹² Kohû je'ëha ihë areko, ame'ë ke nde pe ihë amupinim tar katu. Anî. Paper rehe ihë amupinim ym ta rî. Ame'ë ke nde rehe ihë ahyk aho rahå, ne namõ ihë apandu pandu ta. Aja rahå, jande mokõi jande rury katu ta.

¹³ Ko riki paper rehe ne anam membyr ta katuha ke mondo nde pe tî. Ne anam rehe Tupå usak katu, ame'ë ta nde pe katuha mondo ixo.

Upa.

Juā mupinim me'ē ke Mahapyrihar ke

Ehe katu me'ē pe kome'ē paper pinim ke Juā mondo. Ngái pe a'e mondo. Amō ta Jesu rehe har pandu pandu oho. Ngái rekoha pe ame'ē ta uhyk rahā, hok pe Ngái mupyta katu. “Katu tiki” aja Juā mupinim.

Amō sawa'e katu ym ame'ē ke ixo. Her Ndio. Jesu rehe har amō koty a'e pandu. A'e aja: “Mā peja ym” aja Juā mupinim. Mu'eharan aja: “Mā peja ym” aja mujekwa.

Ehe katu ame'ē pe kome'ē paper pinim ke Juā mondo

¹ Ihē riki tamūi te apo 'y. Ihē Juā. Ngái! Ko nde pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē rehe katu ame'ē ke nde. Nde rehe ihē apy'a katu te.

² Ngái! Ihē rehe katu ame'ē ke nde! Kuja Tupā namō nde rehe har ihē apandu:

—Mā peja upa katu te Ngái katu ixo. Mā peja a'e ahy ym te ixo. Amō we tī. Mā peja ne namō a'e juehe katu te a'e ixo — aja ihē apandu nde rehe har.

³ Nde koty ngi amō amō jande mu ta uhyk uwyr. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe jande mu ta ke a'eta. Ihē rehe a'eta uhyk uwyr. Je'ēha jete har te ke rehe tapijar te'e we nde erejurujar katu, aja ihē pe a'eta pandu. Je'ēha jete har te ke rehe tapijar te'e we nde erehendu katu, aja pandu tī. Ame'ē rehe ihē ahendu rahā, ihē rury katu te.

⁴ Je'ēha jete har te ke rehe ihē ra'yr ta hendu katu. Ame'ē riki ihē ke muhury katu. Pehē pe myrandu katu ihē apandu rahā, Jesu rehe pejurujar katu. A'erehe ihē ra'yr ta aja pehē.

Ngái rehe har

⁵ Ngái! Nde rehe ihē apy'a katu ame'ē ke nde! Jande mu ta rehe nde erehaihu katu. Nde eresak ramō, ame'ē ta rehe nde erehaihu katu. Aja katu ame'ē ke nde erema'ema'e erexo.

⁶ Jande rehe ame'ē ta uhyk uwyr rahā, nde rehe har pandu katu. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe jay'ar rahā, nde erepy'a katuha rehe har jande pe a'eta pandu pandu katu. Nde koty a'eta jywyr ta oho tī. Uhyk oho rahā, mā peja ehaihu katu te we ta tī. Pe, oho katu ta. A'eta riki Tupā kotyhar ta ke, a'erehe ehaihu katu a'eta rehe.

⁷ Kirisutu rehe a'eta mu'e mu'e oho ixo. Oho ixo rahā, jurujar ym ame'ē tama'e ke a'eta pyhyk ym.

⁸ A'erehe a'eta rehe Jesu kotyhar ta haihu katu rahā, katu tiki. Aja rahā, jande mu ta aja je'ēha jete har te ke jamuhāi ame'ēja saka tī.

Ndio aja ema'e ym tī

⁹ Amukwehe te we pehē kotyhar ta pe paper pinim ke ihē amondo. Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta pe ihē amupinim. Anī. Ihē rehe Ndio hendu ym. A'e riki Jesu kotyhar tama'e kapitā jupe. A'erehe Jesu kotyhar ta ke a'e mondo mondo tar katu. Aja a'e putar katu. Katu ym aja.

¹⁰ Ihē rehe har katu ym a'e pandu tī. Ihē rehe har je'ē te'e tī. Nde rehe ihē ahyk aho rahā, upa a'e ma'ema'eha ke nde pe ihē apandu ta.

Pewe amō a'e ma'eha pehī tī. Jande mu ta uhyk oho ehe rahā, ame'ē ta ke Ndio putar ym. Jande mu ta rehe amō ta haihu tar katu tipe. Ame'ē ta ke a'e muhem mondo tī. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ngi a'e muhem mondo. Katu ym a'e ma'eha ke.

¹¹ Ngái! Nde rehe ihē apy'a katu ame'ē ke nde! Ndio ma'eha aja ema'e ym tī. Katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē riki Tupā kotyhar ke a'e. Katu ym ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ke Tupā rehe har ukwa ym. (A'erehe katu ame'ē ke ema'e katu.)

Neme katu ame'ē ke a'e

¹² Neme rehe har upa amō ta pandu katu: —Sawa'e katu ame'ē ke a'e — aja pandu katu.

Aja ehe har japandu katu tī. Jete har te ke japandu, aja nde erekwa katu. Jete har rehe a'e hendu katu, a'erehe sawa'e katu ame'ē ke a'e, aja amō ta pe a'e mujekwa juehe har.

Katuha ke ihē amondo

¹³ Kohū je'ēha ihē areko. Ame'ē ke nde pe ihē amupinim tar katu. Anī. Ame'ē ke paper rehe ihē amupinim ym ta rī.

¹⁴ Nde koty ihē aho Tate, a'erehe amupinim ym ta rī. Pe, nde rehe ihē ahyk rahā, upa ne namō ihē apandu pandu ta.

¹⁵ Mā peja nde ke Tupā muhury katu!

Ko nde rehe katu ame'ē ta ixo. Upa ame'ē ta katuha ke nde pe mondo ixo. Nde koty jande rehe katu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe jandema'e katuha ke epandu tī.

Upa.

Jun mupinim me'ë ke

Jun kome'ë paper ke mupinim. Amō Jesu mu a'e tī. Upa Jesu kotyhar ta pe kome'ë paper pinim ke a'e mondo.

Ame'ë ta ke Jun mu'e katu. Kuja. Amō Jesu kotyhar ta amō koty mu'e. “Amō kūjā rehe ka'u rahā katu” aja mu'e naī. “Amō sawa'e rehe ka'u rahā katu” aja mu'e naī tī. “'Anī. Mā peja ym' aja ame'ë ta pe pepandu” aja Jun pandu katu.

Yman rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta muka'u te'e hū ta ngā ke aja Jun mujekwa katu tī.

¹ Ihē Jun. Tian mu ke ihē. Jesu Kirisutu-ma'e miasu ke ihē. Pehē pe Tupā pandu:

—Ihē rehe pejuruhar katu. Aja rahā, pehē ke ihē amuhā katu ta. Aja rahā, ihē kotyhar ta ke pehē — aja pehē pe.

Pehē rehe Tupā, jande pái keruhū ipy'a katu. Pehē py'a ke Jesu Kirisutu mātā katu, a'erehe pejuruhar katuha ke pehijar ym.

Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo.

² Mā peja amō amō we pehē rehe Tupā pyrara usak. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu te we ixo tī. Mā peja pehē rehe a'e ipy'a katu te we ixo tī.

Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta rehe har. Mu'eharan ta rehe har tī.

(2 Petu 2.1-17)

³ Ihē rehe katu ame'ë ta ke pehē! Upa jande ke Tupā muhā katu ta. Ame'ë rehe har pehē pe paper rehe ihē amupinim aī rahā, kuja amō koty katu, aja ihē akwa. Pehē pe ihē apandu. Mu'eharan ta pe pepandu katu:

—Tupā rehe har jete har te ke jakwa katu. Mā peja te'e pemu'e ym — aja mu'eharan ta pe pepandu katu.

Jete har te ke ixotyhar ta pe Tupā mujekwa. Ame'ë ke amō koty pemuruwak ym.

⁴ Pesarahā! Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta jande namō ixo. Jakwa ym rahā, jande rehe a'eta uhyk uwyr: A'eta pandu:

—Ngā rehe Tupā ipy'a katu. Ngā rehe ipy'a a'e mujwyr katu. A'erehe kūjā rehe ka'u te'e aja ngā ixo katu. Sawa'e rehe aja tī. Ka'u te'e rahā, katu tī. Aja ixo rahā, ngā rehe Tupā ipy'a jwyr katu — aja a'eta pandu naī. (Katu ym ame'ë panduha.)

Amō we pandu tī:

—Jesu Kirisutu japutar ym apo 'y — aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta pandu tī.

Jesu jō riki jande jar keruhū. Jandema'e sawa'e te a'e tī. Yman Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta rehe har amō mupinim. Tupā je'ëha rehe mupinim. A'eta ke Tupā mupyrara ta, aja mupinim. A'erehe Tupā mupyrara ta ame'ë ta ke a'eta.

⁵ Kuja upa pekwa katu tipe. Apo amō we ihē apandu we ta pehē pe rī. Kuja. Yman Eji ywy ngi jundéu awa ta ke jandema'e sawa'e te muhem tipe. A'engi a'e pandu ame'ë ke rehe hendu ym tī. Ame'ë ta ke a'e mumba riki. (A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ke Tupā mumba ta kŷ tī, aja jakwa katu.)

⁶ Amō we tī. Tupā je'ëha rahoha ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. Yman Tupā je'ëha rehe heta amō ta hendu tar ym. Putar ym riki. Pe, Tupā ixo ame'ë renda ke a'eta hijar oho. A'erehe pytun ame'ë pe a'eta ke Tupā kynda. Ita tupaham pe aja te'eha a'e pukwar. Aja a'eta ixo. A'eta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ë weraha rehe uhyk ym rahā we, aja te'eha a'eta ixo. (A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta kŷ tī, aja jakwa katu.)

⁷ Amō we tī. Sondo ok ta pe har ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. Ngomo ok ta pe har rehe har aja tī. Ame'ë mokōi ok ta rake amō heta ok ta ihī. Upa a'ep pe har ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. A'ep pe har ta ka'u te'e riki tī. Kūjā rehe a'eta ka'u te'e. Sawa'e ta rehe aja tī. Ka'u te'e tī. Sawa'e ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe. Upa ame'ë ta ke tata pe aja te'eha Tupā mupyrara. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta kŷ tī. Aja mujekwa katu ngā pe.)

⁸ Ame'ë ok ta pe har ta aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta, aja mu'eharan ta ukwa katu tipe. Pe, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e we ixo rī. Ixeraiha pe ma'e ke Tupā mujekwa, aja a'eta pandu naī. A'erehe ma'e jaxer ame'ë ke a'eta ma'ema'e a'eta juehe. Tupā je'ëha rupi amō pandu ame'ë ke rehe a'eta hendu ym tī. Ywa pe har ta katu te ame'ë ta rehe a'eta juru ai tī.

⁹ Aja me'ë rehe Minge je'ë ym tī. Minge riki Tupā je'ëha rahoha tama'e kapitā keruhū. Yman Satana rehe a'e juru ai ym. (Ājā ramūi a'e.) “Awa Moise rete ke jytym raho ta my?” Ame'ë rehe har Satana namō Minge je'ë je'ë hū. Arahā Satana rehe a'e juru ai ym riki. Kuja jō Minge pandu ipe:

—Mā peja Tupā nde ke emupyrara — aja Satana pe.

¹⁰ Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta anī. A'eta juru ai riki. Ywa pe har ta rehe har a'eta ukwa ym. Ame'ë ta rehe a'eta juru ai. So'o ta aja te'e ma'e ke a'eta ukwa ym. Ajaha namō a'eta ma'ema'e ixo. A'erehe amō amō we a'eta ixoha ke katu ym te oho. (Ixo ai te we hū oho.)

¹¹ Mā! A'eta ke Tupā mupyrara hū ta! Kaī aja Tupā pandu ame'ë rehe a'eta hendu ym tī. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta tī. Maraā aja a'eta te'eha mu'e tī. Ame'ë rehe jō a'eta putar katu. Aja tamatarer a'eta

pyhyk pyhyk ixo. Katu ym aja. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta. Kore aja Tupā je'ēha rupi pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu ym tī. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta tī.

¹² Pehē ruryha pemujā rahā, pehē mi'u pematyr. Aja pehē juehe pepy'a katu pexo, aja pemujekwa amō ta pe. Arahā mu'eharan ta pehē namō u'u tī. U'u hū te ha ke jō a'eta putar katu. Huxī ym riki. A'eta jō u'u ta a'eta jupe. Katu ym aja.

Wywyt wan te'e upa ihon. Aja mu'eharan ta riki. Ma'e ke pandu katu tipe. Anī. Pandu katuha aja ma'ema'e ym te. I'a angaha rehe uhyk rahā, i'a angaha ke asa oho. I'a ym te riki. Aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta tī. (I'a ym te aja ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ym te.) Myra porok ame'ē ke pete'e manō oup. Aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta katu ym aja amō ta ukwa tī. (Ixoha ai te'e aja ixo.)

¹³ Y ramūi katak hū, ame'ēja saka Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta panduha. Tyapu hū jō ame'ēja saka. Anī. Panduha aja ma'ema'e ym te. Y ramūi katak hū rahā, mutyjūi hū. Ame'ē ke amō usak. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'eha. Amō usak ehe rahā, jaxer ai aja ukwa. A'erehe huxī awa ke. Aja jō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e katu te ixo. Jahy rata u'ar oho. Aja awa ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta muka'u te'e riki. A'erehe ame'ē ta ke ma'e renda pe Tupā mupyta ta. Pytuniha aja te'e ihī, ame'ē pe mupyta ta. Aja te'eha mupyta ta.

¹⁴ Yman Eno ixo. Anā ngi awa po wajar mokōihar ke a'e. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har a'e pandu katu riki. Kuja:

—Pesarahā! Heta te hū je'ēha rahoha ta namō jandema'e sawa'e te uwyr ta. Katu te ame'ē ta ke je'ēha rahoha ta.

¹⁵ Pe, upa hendu ym ehe ame'ē ta ke a'e mupyrara ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe a'eta rehe har Tupā pandu ta: “Pehē katu ym te” aja. Tupā rehe a'eta juru ai hū tī, a'erehe a'eta rehe har Tupā pandu ta tī: “Pehē katu ym te” aja Tupā pandu. Pe, mupyrara ta — aja yman Eno pandu katu.

¹⁶ Sehar kapitā ta namō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta je'ē je'ē hū. Katu ym aja. “Ihē anī. Amō riki ma'e” aja pame a'eta je'ē je'ē. Ma'e katu ym ame'ē ke a'eta putar, aja te'e a'eta ixo. “Jande katu te jande” aja jō a'eta juehe har a'eta pandu pandu. Pe, amō ta pe: “Mā! Pehē katu” aja a'eta muhury amō ta ke. Pe, aja ame'ē tama'e ke a'eta pyhyk. Aja te'eha rupi amō tama'e pyhyk rahā, katu ym riki.

Katu ixoha ame'ē ke Jun mujekwa

¹⁷ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Yman Jesu Kirisutu mondo ame'ē ta

pandu ame'ē ke peharāi ym pexo. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

¹⁸ Kuja yman Jesu mondo ame'ē ta pandu:

—Ar rehe angaha uhyk tate rahā, amō ta uwyr ta. “Kirisutu jywyr ym te ta” aja a'eta puka puka hū ta. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tar katu. Jete. Ame'ē ke a'eta ma'ema'e ta — aja Jesu mondo ame'ē ta pandu. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har a'eta pandu. Aja apandu ramō tī. Juja katu te ame'ē ta rehe har.)

¹⁹ Ame'ē ta Jesu kotyhar ta ke amō koty koty mujy'ar. Peteihar aja a'eta ixo ym ta. Ipy'a pe te ma'e ka'u te'eha ke a'eta ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke jō a'eta ma'ema'e. A'eta py'a rehe Tupā'ā ihī ym.

²⁰ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pexo ym tī. Tupā rehe har pehē pe amō ta pandu. Amō we ame'ē rehe har pejumu'e katu te we pexo rī. Aja rahā, ame'ē riki katu te ame'ē ke. Tupā'āma'e pyrātāha rupi Tupā pe ma'e ke pepandu pandu tī.

²¹ Mā peja katu pexoha aja pexo katu tī. Aja rahā, pehē rehe Tupā ipy'a katu, aja pehē pe a'e mujekwa ta. Aja pexo rahā, pehē ruhāha rehe peharō pexo. Ame'ē ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te me'ē katu ta pehē pe. Pehē rehe a'e pyrara ta usak, a'erehe pehē pe a'e me'ē katu pehē pe.

²² Jetehar te ke ukwa katu ym ame'ē ta rehe pepyrara pesak.

²³ Tata ngi myra ukwāi ame'ē ke pejo'ok. Aja Tupā mupyrara ngi ukwa katu ym ame'ē ta ke pemuhem tī. (Ame'ē ta py'a ke Tupā koty pemuruwak rahā, Tupā mupyrara ngi pemuhem tī.) Amō ta rehe pepyrara pesak tī. Pekiyeja namō pepyrara pesak. Aja rahā, amō ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym ta tī. Ima'e mundeha jaxer te ame'ē ke amō putar ym. Aja amō ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke peputar ym tī.

Tupā rehe har katu pandu

²⁴ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ngi pehē ke Tupā muhem katu. Ame'ē ke a'e ukwa katu. A'e katu te ame'ē ke a'e. Huwa koty pehē ke a'e muhyk katu ta kŷ. Ame'ē ke a'e ukwa katu tī. Arahā nixōi te ta ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehē pe. Aja rahā, pehē rury katu te ta.

²⁵ Tupā riki peteihar a'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te manō. A'erehe jande ke Tupā muhā katu. Mā peja ehe har ukwa katu ixo. Kuja:

A'e riki katu te ame'ē ke a'e.

A'e riki kapitā keruhū tī.

A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e tī.

Upa katu te ngāma'e kapitā keruhū te a'e tī.

Upa aja me'ē yman a'e ixo.

Apo aja te'e ta ixo tī.

Aja te'e ta ixo ame'ě te'e a'e tĩ.
Amen. Ame'ě: "A'e tỹ" aja.
Upa.

Apokarip Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ rehe har

Juã kome'ẽ paper ke mupinim. Upa katu te Jesu mujekwa ame'ẽ ke Juã mupinim. Ywa pe Jesu ixo ame'ẽ rehe har mujekwa Juã pe. Ame'ẽ ke a'e mupinim tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta rehe har mujekwa tĩ. Ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Yman rahã, ma'e ke uhyk ta my, ame'ẽ rehe har upa katu te mujekwa. Ame'ẽ rehe har Juã mupinim tĩ. Myja me'ẽ katuha renda ixo my, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Jesu jywyr ta, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ ke Jesu Kirisutu mujekwa

¹ I'i atu rahã we, ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ ke Jesu Kirisutu pe Tupã mujekwa. Ame'ẽ ke ihẽ pe Kirisutu mujekwa tĩ. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta Tupãma'e miasu ta pe ihẽ amujekwa tĩ. Ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Ihẽ Juã. Kirisutuma'e miasu ke ihẽ. Ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha ke Kirisutu mondo. Pe, ame'ẽ je'ẽha rahoha ihẽ pe upa mujekwa.

² Pe, upa katu te ihẽ asak ame'ẽ ke ihẽ amupinim. Aja rahã, pekwa katu ta tĩ. Myrandu ke Tupã mujekwa, ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Jeterhar te ke Jesu Kirisutu mujekwa, ame'ẽ ke kohĩ tĩ.

³ Kome'ẽ paper rehe amõ usak usak rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e. Kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ, ame'ẽ ke rehe amõ hendu katu rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ. Ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ rehe har kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Upa ma'e ke uhyk ta. Ame'ẽ uhykiha angaha uhyk tate. A'erehe amõ hendu ehe rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ.

Jesu kotyhar ta amõ amõ ok ta pe ixo ame'ẽ ta pe Juã mupinim

⁴ Asia ywy rehe amõ amõ ok ta ihĩ. Heta ihĩ. Kuja. Awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. Ame'ẽ ok ta pe Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽ ok ta pe har ta pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Juã.

Mã peja johu pehẽ rehe Tupã usak katu. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu.

A'e uhã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Yman ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahã pete'e ta ixo tĩ.

Wapyka katu te ame'ẽ ruwa koty I'ã ixo. Amõ koty koty a'e ma'ema'eha. Awa po wajar mokõi ima'e ma'ema'eha ke. Ame'ẽ'ã riki pehẽ rehe usak katu ixo tĩ. Pehẽ py'a ke muhury katu tĩ.

⁵ Jesu Kirisutu pehẽ rehe usak katu tĩ. Pehẽ ke muhury katu tĩ. A'e riki Tupã rehe har mujekwa katu ame'ẽ ke a'e.

A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu tĩ. Manõha ngi a'e ke Tupã mukwera katu muhem. A'erehe Kirisutu riki amõ ta 'ar koty te we je'ẽha te reko. A'e riki kapitã keruhũ te. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ 'ar koty te we kapitã keruhũ te ha tĩ.

Jande rehe a'e ipy'a katu. A'e manõ, a'erehe upa jande ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jande py'a ngi Tupã juhyk.

⁶ Pe, a'e aja jande ke kapitã keruhũ aja Kirisutu mu'am tĩ. (Aja rahã, a'e putar ame'ẽ ke jama'ema'e ta.) Ima'e pa'i ta ke aja jande ke a'e mu'am tĩ. (Aja rahã, pa'i ta aja Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ katu tĩ.) Kirisutu pái ke a'e tĩ. Mã peja Jesu Kirisutu pe japandu: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke. Mã peja kapitã keruhũ te aja exo. Aja te'eha exo" aja japandu. Amen! A'e tỹ.

⁷ Pesarahã! Ywa takãxãha 'ar pe a'e jywyr ta uwyr ixo. Upa katu te awa ta usak ta ehe. A'e ke putar ym ame'ẽ ta usak ta ehe tĩ. Myra rehe itatakwar pe kutuk ame'ẽ ta usak ta ehe tĩ. Upa katu te kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta jixi'u ta tĩ. (A'e mupyrara ta, aja ame'ẽ ta ukwa katu, a'erehe jixi'u ta.) Aja ta riki. Amen.

⁸ Tupã riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Jandema'e sawa'e te a'e. Kuja pandu:

—Ihẽ ruhã te hũ ame'ẽ ke ihẽ.

Ihẽ axo py te ame'ẽ ke ihẽ.

A'ejõhar rahã, tapijar te'e we ihẽ axo ta tĩ.

Yman axo.

Apo kote'e axo.

Yman rahã, aja te'e ta axo tĩ — aja riki Tupã pandu.

Kirisutu rehe Juã usak

⁹ Ihẽ Juã. Pehẽ mu ke ihẽ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ixotyhar ke ihẽ tĩ. Ixotyhar ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara hũ. Pehẽ aja ihẽ ke ame'ẽ ta mupyrara riki. Pehẽ aja ihẽ py'ahu te'e ahendu axo tĩ. Tupã je'ẽha ke ihẽ apandu pandu. Ihẽ pe jeterhar te ke Jesu mujekwa, ame'ẽ ke ihẽ amujekwa tĩ. (Ame'ẽ ke amõ ta putar ym.) A'erehe ihẽ ke kome'ẽ ypa'ũ rehe Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mondo. (Kyndaha aja saka se.) Ypa'ũ rer Pat.

¹⁰ Tupã rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ, ame'ẽ wera rahã, ihẽ py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu te. Pe, amõ pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Ihẽ kupe koty ngi panduha uwyr. Tyapu hũ panduha. Jumi'a aja panduha.

¹¹ Kuja panduha ihẽ ahendu:

—Ma'e ke nde eresak ta, ame'ẽ ke paper rehe emupinim. Ame'ẽ paper ke amõ amõ ok ta pe emondo. Ame'ẽ ta ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ẽ ta pe emondo. Awa

po wajar mokōi hetaha ihī. Kuja ok ta rer. Ese ok ta. Amō Esimi ok ta. Amō Per ok ta. Amō Tiati ok ta. Amō Sandi ok ta. Amō Sirande ok ta. Amō Raoniséi ok ta — aja ahendu.

¹² Awa pandu my? Ame'ē asak tar katu, a'erehe ihē awak. Aja rahā, ma'e weraha tymā ke ihē asak. Itatawa ke te'e mujā ame'ē rehe asak. Kuja. Awa po wajar mokōi hetaha.

¹³ Ame'ē pyter pe awa aja ame'ē rehe ihē asak. Kamixa puku namō ixo. Ipy rehe pukuha ihon. Ixu'a rupi har aja ame'ē riki ipixi'a rupi ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke a'e tī.

¹⁴ I'a riki ituwyr te hū. Ame'ē tuwryiha aja se nixōi te. Ituwyr te hū. Eha riki tata aja hendy hū.

¹⁵ Ipy hendy hū tī. Itatawaran ke kytyk katu aja hendy hū. Tata pe maku rī, aja hendy hū tī. A'e pandu rahā, itapupur keruhū aja tyapuha ahendu. (Jesu ame'ē. Ywa pe har aja katu te hū ame'ē ke a'e.)

¹⁶ Ipo pe jahy rata ke a'e pyhyk reko. Ijywa katu kotyhar pe pyhyk reko. Kuja awa po wajar mokōi jahy rata hetaha ke. A'e pandu rahā, kyse upa te'e haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka. Warahy jandar rahā, warahy hendy hū, ame'ēja saka huwa ke hendy te hū.

¹⁷ Ihē asak ehe rahā, huwa koty ihē a'ar ajup. Manō ame'ē ke aja ihē aju. Ipo pe ihē ke a'e pyhyk. Ijywa katu kotyhar pe ihē ke mup'am. Pe, ihē pe pandu:

—Ihē ngi ekyje ym.

Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Ma'e nixōi te rahā, pete'e ihē axo.

Yman te rahā, pete'e ta ihē axo tī.

¹⁸ Ihē axuwe katu ame'ē ke ihē.

Yman ihē amanō.

Apo ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Aja te'e ta ihē axo.

—Ihē apandu katu: “Nde eremanō ta” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e manō ta. Ihē riki apandu katu: “Nde erekwera katu erehem” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e kwera katu ta uhem tī.

¹⁹ Apo nde eresak ame'ē ke emupinim. Apo ma'e ke ixo ame'ē rehe nde eresak. Ame'ē ke emupinim. I'i atu rahā we, ma'e ke uhuk ta, ame'ē ke emupinim tī.

²⁰ I'i nde eresak ame'ē rehe nde erekwa ym. Ame'ē ke ihē amujekwa nde pe apo 'y. Ihē jywa katu kotyhar ame'ē ihē po rehe jahy rata nde eresak. Awa po wajar mokōi nde eresak. Ame'ē riki kapitā ta ke. Ihē kotyhar tama'e jy'ariha rendama'e kapitā ta ke. Awa po wajar mokōi jy'ariha renda ihī. Ame'ē kapitā ta ke. Ma'e weraha tymā rehe nde eresak. Awa po wajar mokōi hetaha rehe nde eresak. Ame'ē riki ihē kotyhar

tama'e jy'ariha renda ke — aja ihē pe Jesu pandu.

2

Ese ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹ Ihē pe a'e pandu:

—Ese ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Ihē riki ihē po pe jahy rata apyhyk ame'ē ke ihē. Ihē jywa katu kotyhar ame'ē pe awa po wajar mokōi hetaha ihē apyhyk. Ma'e weraha tymā rupi awata axo ame'ē ke ihē tī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Awa po wajar mokōi hetaha ihī. Ame'ē rupi ihē awata axo.

² —Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Mu'eharan ta je'ēha ke pemukanim tar katu te hū. Ame'ē rehe har pepandu pandu hū. Aja pemukanim. Ame'ē ke ihē akwa katu. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu pexo, aja ihē akwa katu tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke peputar ym tī. Ame'ē ke ihē akwa katu tī. Amō ta pandu: ‘Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande' aja naī. Jete my? Ame'ē ke pemanga katu. Aja rahā, Kirisutu mondo ym ame'ē ta ke a'eta aja pekwa. Te'e pandu ame'ē ta ke a'eta aja pekwa tī. Aja pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu tī.

³ Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū. Pehē py'ahu te'e pehendu pexo. Ihē rehe pehē pejurujar katuha ke pehijar ym tī. (Upa ame'ē rehe ihē rury katu.)

⁴ —(Pe, kuja jō ihē rury ym.) Ihē rehe pejurujar katu py rahā, ihē rehe pepy'a katu te hū. Aja ihē rehe pepy'a katu ym pexo apo 'y.

⁵ Myja me'ē pehē pepy'a katuha kanim my? Myja pemukanim my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e pehē peka'u te'eha ke pema'ema'eha ke pehijar. Pe, pema'e py, ame'ē ke pema'ema'e tī. Mu'eharan ta je'ēha ke pemukanim tī. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ym rahā, pehē rehe ihē ahyk ta. Amupyrara ta pehē ke. Ma'e weraha tymā ke ihē amukanim ta. (Aja rahā, jy'ariha renda nixōi ta.)

⁶ —Pe, Niko kotyhar ta ma'ema'e ame'ē ke peputar ym tī. Jete har ym ame'ē ta mu'e. Ihē aja ame'ē ta ke peputar ym tī. Ame'ē pema'eha riki katu” — aja Jesu pandu.

⁷ —Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'a mujekwa ame'ē ke rehe pehendu katu! Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, ihē apandu ta: “Tupāma'e kupixa pe exo katu. A'ep ma'eywa heta i'āi. E'u. Aja rahā,

nde rury katuha namō nde ruhā te hū nde erexo ta” — aja Jesu pandu.

Esimi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

⁸Ihē pe Jesu pandu tī:

—Esimi ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Ihē riki ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ma'e nixoi te rahā, pete'e ihē axo. Yman te rahā, pete'e ta ihē axo tī. Ihē amanō. Pe, ihē akwera katu ahem tī.

⁹—Pesarahā! Pehē ke amō ta mupyrara hū ame'ē ke ihē akwa katu. Mupyrara hū, a'erehe pehēma'e ym te ame'ē ke ihē akwa katu tī. Pesarahā! Tupā ukwa katu ame'ē ke anī. Pehēma'e ke heta hū aja a'e ukwa. Amō ta pandu: “Jundēu awa ta ke jande, a'erehe pehē namō Tupā rehe jande py'a jamoi moī ta' aja pandu naī. Anī. Ihē ke ame'ē ta putar ym. A'erehe pehē rehe ame'ē ta juru ai. A'erehe ame'ē ta riki Satana kotyhar ta ke.

¹⁰Pehē pepyrara hū Tate. Ame'ē ngi pekyje ym.

—Pesarahā! Pehē ngi har amō amō ke kyndaha pe Satana kotyhar ta kynda ta raho. Aja ihē rehe pejurujar katuha ke Satana manga ta. (Ājā ramūi a'e.) Pepyraraha heta ym ta wera. Ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Pehē ke amō ta jukwa ta my? Pehijar ym pejurujar katuha ke tī. Aja rahā ma'e katu ame'ē ke pehē pe ihē ame'ē ta. Pehijar ym, a'erehe pehē ruhāha ke ihē ame'ē ta pehē pe” — aja Jesu pandu.

¹¹—Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'a mujekwa ame'ē ke rehe pehendu katu! Tapijar te'e we ihē rehe pejurujar katu rahā, marā ka ym mupyraraha renda pe pehoha. Mupyraraha renda pe amō oho ta rahā, mokoihar manō, ame'ēja saka riki — aja Jesu pandu.

Per ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹²Ihē pe a'e pandu tī:

—Per ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Ihē apandu rahā, kyse upa te'e haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka.

¹³—Pesarahā! Per ok ta pe har ta katu ym te riki. A'ep Satana ixo, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Ame'ē ok ta pe pexo, aja ihē akwa katu. Ihē kotyhar ta ke pehē. Ihē rehe har Anti pandu pandu katu. Ihē rehe jurujar katuha ke a'e hijar ym. Pe, a'e ke ngā jukwa. (Aja pehē ke ngā mukyje ta tipe.) Anī. Arahā ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym riki tī. (Upa ame'ē rehe ihē rury katu.) Ame'ē ok ta pe Satana ixo, ame'ēja saka.

¹⁴—Pe riki pehē rehe har ihē aje'ē we ta. Kuja ihē rury ym. Pehē ngi har amō ta Maraā mu'e ame'ē ke rehe hendu katu. Katu ym aja. Yman Mbara ke Maraā mu'e. Kuja yman Maraā mu'e. “Tupāran ruwa koty ma'e mi'u ke ngā moī. Ame'ē ke pe'u katu. Kūjā rehe peka'u te'e tī. Sawa'e rehe peka'u te'e tī, aja jundēu awa ta pe ebandu katu' aja Mbara pe Maraā mu'e naī. Ame'ē mu'eha rehe amō ta hendu katu. Ame'ē ta pehē namō ixo apo. Katu ym aja.

¹⁵Aja pehē ngi har Niko kotyhar ta mu'e ame'ē ke rehe hendu ame'ē ta ixo tī. Katu ym tī.

¹⁶Ame'ē ta ke pehē ngi pemuhem ym we pemondo rī. Mā peja pemuhem katu pemondo. Aja ym rahā, pahar pehē rehe ihē ahyk ta. Pe, ame'ē katu ym ame'ē ke mu'e ame'ē ta ke ihē amupyrara ta. Ihē apandu ta. Aja rahā, kyse aja saka ihē juru ngi uhem ta. Aja ame'ē pe ihē amupyrara ta ngā ke” — aja Jesu pandu.

¹⁷—Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'a mujekwa, ame'ē ke rehe pehendu katu! “Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, ma'e katu ame'ē ke ihē ame'ē ta ipe. Yman mana riki jundēu awa tama'e mi'u. Amō mupyta ame'ē ke pehī. Ywa pe har ke ame'ē. A'erehe ame'ē ke rehe kome'ē ywy keruhū pe har ta usak ym. Ame'ē mana aja pehē pe ihē ame'ē katu ta. (Aja rahā aja te'eha pehē āpū ta.) Pe, upa katu te ame'ē ta pe ita ra'yr tuwyr ke ihē ame'ē ta tī. (Aja rahā, ame'ē namō hurya mujāha rehe oho katu ta. Ywa pe har hurya ke ame'ē.) Ame'ē ita ra'yr rehe awa rer pyahu ame'ē ke ihī. Ame'ē rer ukwa ym te awa. Ita ra'yr pyhyk ame'ē ke jō ame'ē rer ukwa ta” — aja Jesu pandu.

Tiati ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹⁸Ihē pe Jesu pandu tī:

—Tiati ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Tupā ra'yr ke ihē. Ihē reha tata aja hendy hū riki. Ihē py hendy hū tī. Itatawaran kytyk aja hendy hū.

¹⁹—Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Pe'py'a katu pehē juehe pexo. Ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke peme'ē me'ē katu. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Upa ame'ē pema'ema'eha ke ihē akwa katu. Pehē pejurujar katu py rahā, aja pema'ema'e. Apo ame'ē ar koty te we pema'ema'e katuha. Aja rahā katu hū. Ame'ē ke ihē akwa katu. (Upa ame'ē rehe ihē rury katu.)

²⁰—Pe, kuja pehē rehe har ihē aje'ē ta. Kuja ihē rury ym. Amō kūjā pehē namō

ixo. Ymanihar Jesambe aja a'e. 'Katu a'e' aja pependu ehe har. Anī. Katu ym aja. Ame'ē kūjā pandu: 'Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ke ihē' aja pandu naī. Te'e riki. Ihē je'ēha ke pandu ame'ē ta ke kūjā muka'u te'e riki. A'e mu'e ame'ē ke namō muka'u te'e riki. A'erehe ihē je'ēha pandu ame'ē ta amō kūjā ta rehe ka'u te'e. Tupāran ruwa koty ma'e mi'u ke amō ta moī, ame'ē ke a'eta u'u tī. Katu ym aja.

²¹ Ihē aharō riki. 'Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Ame'ē ngi emuruwak. Ihē koty nde py'a emuruwak' aja amō pandu ipe. Anī riki. Muruwak tar ym. Sawa'e rehe ka'u te'e we rī.

²² A'erehe a'e ke ihē amupyrara te hū ta. Upa katu te kūjā mu'e ame'ē ke rehe hendu katu ame'ē ta ke ihē amupyrara te hū ta tī. Ame'ē ta kūjā rehe hendu katu, a'erehe ame'ē ta ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta py'a ke ihē koty muruwak ym rahā, pahar ame'ē ta ke ihē amupyrara ta.

²³ Upa kūjā kotyhar ta ke ihē ajukwa ta tī. Aja rahā, upa katu te ihē kotyhar ta ukwa ta. Ma'e ke rehe har ipy'a rehe amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke ihē akwa katu te. Ma'e ke amō putar ame'ē ke ihē akwa katu te tī. Ame'ē ke upa katu te ihē kotyhar ta ukwa ta. Pehē pame katu te ihē ame'ē me'ē ta. Nde erema'ema'e, aja ihē ame'ē me'ē ta tī.

²⁴ —Pe, pehē ngi har amō ta aja ym. Ame'ē ma'e jaxer ai ame'ē mu'eha rehe pehendu ym. Mu'e ame'ē ke aja pema'e ym tī. Pehē riki Tiati ok ta pe har ta ke pehē. Amō ta pandu: 'Yman Satana rehe har ukwa ym awa. (Ājā ramūi a'e.) Apo ehe har jeterhar te ke jakwa katu' aja a'eta jupe. Ame'ē rehe pehendu ym tī. Pejumu'e ym tī. Katu aja. Ko apandu pehē pe: 'Mu'eharan ta ke pemujan pemondo pehē ngi' aja. Ame'ē jō apandu. Amō we ma'e ke pema'ema'e, aja ym apandu ta. Pema'e apo 'y, aja tapijar te'e we pema'ema'e.

²⁵ Pehē koty ihē ajywyr ta. Aja ym rahā we tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo tī. Tapijar te'e we ihē rehe pejurujar katu pexo. Ima'e ym te ame'ē ta pe tapijar te'e we peme'ē me'ē katu pexo tī. Upa aja tapijar te'e we pema'ema'e ta me'ē te'e.

²⁶⁻²⁸ —Ihē rehe tapijar te'e we amō ta jurujar katu. Pe, ihē aputar ame'ē ke tapijar te'e we ma'ema'e katu tī. Ajahap manō. Aja rahā, ihē pe Papa pandu, aja ihē apandu ta a'eta pe tī: 'Kapitā ta aja pehē. Ihē je'ēha rupi awa ta ke pemondo mondo ta. Pyrātā te ha rupi pemondo mondo te ta. Pehē rehe hendu ym ame'ē ta ke pahar pemuputu'u ta tī. Ywy pander nupā rahā, pahar uhāi. Aja hendu ym ame'ē ta ke pahar pemuputu'u ta tī' aja apandu ta.

—Pe, wera uwyr rahā, jary rata pete'e amō usak. Ame'ē riki myrī myrī myrī aja

hendyha. Ame'ē myrī myrī myrī aja ma'e katukwer ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta a'eta pe tī" — aja Jesu pandu.

²⁹ —Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

3

Sandi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹ Ihē pe Jesu pandu tī:

—Sandi ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: "Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Tupā'ā ihē namō ixo. Amō koty koty a'e ma'ema'eha. Awa po wajar mokōi hetaha ima'e ma'ema'eha ke. Awa po wajar mokōi hetaha jary rata ihē po pe ihē apyhyk areko tī. Aja rahā, jy'ariha renda kapitā tama'e kapitā keruhū te ihē tī. (Aja rahā, ihē rehe a'eta hendu katu ta me'ē te'e.)

—Pesarahā! Pehē pe myrandu amondo axo. Pehē pema'ema'e pexo ame'ē ke ihē akwa katu. Pehē pepy'a katu pehē juehe pexo aja amō ta pandu naī. Tupā rehe jō pehē py'a pemoī moī katu, aja pandu naī tī. Anī. Ame'ē ta aja ym pehē.

² A'erehe pepu'am, aja pexo. Upa katu te ihē ke pehijar ym rahā we, pehē py'a pemuruwak. Pehē py'a pejumātā. Aja Tupā rehe jō pehē py'a pemoī moī katu te we rī. Pehē pema'ema'e ame'ē ke katu ym we rī, aja ihē akwa katu. Tupā aja ihē akwa katu tī.

³ —Myrandu katu ke pehē pe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Pehē ke ame'ē ta mu'e katu tī. Ame'ē rehe pehendu ym apo. Mā peja ame'ē rehe pehendu katu tī. Ma'e jaxer ai ame'ē pema'ema'eha ngi pemuruwak. Tupā koty pehē py'a pemuruwak tī. Aja ym rahā, peharō ym rahā, ihē ahyk ta pehē rehe. Pe, pehē ke amupyrara hū ta. Ma'e mukaniha uhykiha aja peharō ym rahā, ihē ahyk ta. Ihē ahykiha angaha pekwa ym ta.

⁴ —Pep Sandi ok ta pe amō ta ixo. Heta ym ame'ē ta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym riki. Ywa pe ihē namō ame'ē ta wata ta. Ipy'a juhyk te hū, aja ixo ta. Apandu ta: 'Ko pehē pexo. Katu aja' aja ame'ē ta pe apandu ta.

⁵ Ihē rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ē ta py'a riki juhyk te hū, aja ixo ta. Pe, ame'ē ta rer ke ihē amukanim ym te ta. Paper rehe uhā te hū ame'ē ta rer ihī. Ame'ē ngi ihē amukanim ym te ta. 'Peme'ē ta riki ihē kotyhar ta ke' aja Papa pe ihē apandu ta tī. Ima'e je'ēha rahoha ta pe aja ihē apandu ta tī" — aja Jesu pandu.

⁶—Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

Sirande ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

⁷Ihē pe a'e pandu tī:

—Sirande ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Ihē riki katu te ame'ē ke ihē. Nixōi te ma'e aka'u te'eha ama'eha ke ihē pe. Yman Ndawi rok kyndaha mopokihā namō amō ixo. Aja ihē Papa rok kyndaha mopokihā namō ihē axo tī. Kyndaha ke ihē apirar rahā, marā ka ym amō kyndaha. (Ihē kotyhar ta ixē katu ta.) Ihē akynāda rahā, marā ka ym amō pirariha. (Ihē kotyhar ta aja ym ame'ē ta ixē ym te ta.) Ihē riki je'ēha te areko. Aja rahā: 'Nde erexe katu' aja ihē apandu ta. Amō pe: 'Anī. Nde erexe ym ta' aja ihē apandu ta tī.

⁸—Pesarahā! Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Pehēma'e pyrātāha ta'yr mī, ame'ē ke ihē akwa katu. Ihē rehe har amō ta mu'e ame'ē rehe pehendu katu. Ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym tī. Pe, kyndaha ke ihē apirar pehē pe. Marā ka ym ame'ē ke amō kyndaha. (Aja rahā, amō ta pe myrandu katu ke pepandu pandu katu ta.)

⁹—Pesarahā! Satana kotyhar ta pehē koty ixo. Jundēu awa ta ke ame'ē ta tī. 'Jundēu awa ta aja Tupā rehe jande py'a jamōi mōi katu tī' aja pandu a'eta jupe. Anī. Te'e riki. 'Pehē riki je'ēha te pereko' aja ame'ē ta pandu ta pehē pe. Pehē rehe ihē apy'a katu, aja upa ame'ē ta ukwa ta tī.

¹⁰Pehē pe ihē apandu: 'Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu' aja riki. Ame'ē rehe pehendu katu. Pehē py'ahu te'e pehendu riki. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē amupyrara rahā, ame'ē ngi pehē ke ihē amuhem ta. Ihē rehe jeterhar ke ngā jurujar katu my? Ame'ē ke ihē amanga ta, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē amupyrara ta.

¹¹—Pahar ihē ajywyr ta. Tupā rehe jō pehē py'a ke pemapyk katu, aja tapijar te'e we pexo. Aja rahā, pehēma'e ke amō mukanim ym te ta. Ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā me'ē ta, ame'ē ke mukanim ym te ta awa.

¹²Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, Tupā namō ixo katu te ta. Ihē aja ixo katu te ta tī. A'engi marā ka ym uhemiha.

—(Mahapyr her ihē amoī ta ehe.) Tupā rer ihē amoī ta ehe. (Aja rahā, ixotyhar ke a'e aja ngā ukwa.) Ihē rer pyahu ame'ē ke ihē amoī ta ehe tī. (Aja rahā, ihē kotyhar ke a'e

aja ngā ukwa tī.) (Tupā rekoha pe har ke a'e, aja ukwa tī.) A'erehe Tupā rekoha rer ihē amoī ta ehe tī. Jerusarē ok ta ame'ē rer ke. Pyahu te ame'ē ok ta ke. Tupā kotyngi ame'ē ok ta wyjy ta uwyr. Ywa ngi wyjy ta uwyr” — aja Jesu pandu.

¹³—Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke rehe pehendu katu! — aja Jesu.

Raonisēi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹⁴Ihē pe Jesu pandu tī:

—Raonisēi ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Jeterhar te ke apandu ame'ē ke ihē. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu te. Jeterhar namō Tupā rehe har ihē apandu pandu. Upa katu te Tupā mujā, ame'ēma'e kapitā keruhū ke ihē.

¹⁵—Pesarahā! Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Y haku te aja ym pehē. (Y haku ame'ē pe jahuk rahā, amō ma'e ahyha ke mukatu riki. Aja amō ta ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehē. Y rysā te aja ym pehē tī. (Y rysā te ame'ē ke amō u'u rahā, rysā katu ta. Aja pyai ame'ē ta py'a ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehē. Mā! Y haku te aja pexo rahā, katu tiki. Aja ym rahā, y rysā te, aja pexo rahā, katu tiki tī.

¹⁶Y aku pitu, aja pexo. Y haku te aja ym pexo. Y rysā te aja ym pexo tī. Y aku pitu, aja pexo. Katu ym aja. Ihē juru ngi tymū ihē ambor ta, aja ihē ama'e ta. (Aja rahā, pehē pema'ema'e ym te ma'e ke, aja amujekwa ta.)

¹⁷—(Ma'erehe aja ihē apandu my? Pesarahā!) Pepandu: 'Jandema'e heta te hū. Katu jaxo. Upa ma'e ke japutar ame'ē ke namō jaxo' aja pehē jupe. Anī riki. Pepyrara pexo. Pehē jaxer aja pexo. Ame'ē ke pekwa ym pehē. Jeterhar namō Tupā rehe pehē pepy'a ym pexo. Pehē juehe pejesak ym. Pehē reha ym te aja pehē. (Aja rahā, Tupā rehe jō pehē py'a pemapyk ym pexo.) Ame'ē ke pesak ym. Pekwa ym tī. Pehē jawe te'e pexo.

¹⁸—A'erehe pehē pe ihē apandu katu. Ihē pe itatawa katu te ame'ē ke pepandu. Aja rahā, ihē koty pehē py'a pemuruwak ta. Aja rahā, Tupā rehe pehē pepy'a katu te hū ta tī. Pan tuwyr katu te ame'ē ke pepandu ihē pe tī. Ame'ē pe pehē jawe te'eha ke pejupyk. Pehē ruxiha pejupyk. (Pan tuwyr aja rahā, pehē py'a juhyk aja pexo.) Eha puhā ke pepandu ihē pe tī. Ame'ē ke pehē reha rehe pemoī. Aja rahā, pesak katu ta. (Aja rahā, pehē juehe pesak katu ta. Aja rahā, Tupā putar, aja pexo katu ta.)

¹⁹ Ihê apy'a katu ame'ë ta ke ihê amupyrara riki. Aja rahâ, ihê rehe hendu katu ta. Ihê rehe hendu ym rahâ, amupyrara ta. Ihê apandu ta ipe tî: 'Mâ peja ym' aja. A'erehe mâ pahar ma'e pehê jaxer ai ame'ë pema'ema'eha ngi pemuruwak. Ihê koty pemuruwak. Aja rahâ, ihê amupyrara ym ta.

²⁰ —Pesarahâ! Ok rukwen rake ihê apu'am a'am, aja ihê axo. Ihê apukái pukái a'am. Ihê apukái ame'ë ke rehe amô hendu rahâ, pe, hukwen ke pirar rahâ, hok pe ihê axe ta. Inamô ma'e ke ihê a'u ta. Ihê namô a'e ma'e ke u'u ta tî. (Aja rahâ, ame'ë py'a rehe ihê axe tar katu aja amujekwa. Pe, ihê namô a'e juehe katu a'e ixo tî.)

²¹ Ihê rehe jurujar katuha ke amô hajar ym rahâ, ihê apandu ta ipe: 'Ihêma'e wapyka rehe ihê rake ewapyk. Ihê namô nde erexo ta' aja. Ihê aja a'e tî. Ihê ruwajan ta ke ihê amuputu'u. A'erehe Papama'e wapyka rehe Papa rake ihê awapyk aî tî" — aja Jesu pandu.

²² —Pekwa tar katu rahâ, myrandu rehe pehendu katu. Ihê kotyhar ta pe Tupâ'a mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

4

Ywa pe har ta Tupâ rehe ipy'a ke moï moï katu

¹ Ajame'ë ke ihê ama'â tî. Ihê Juâ. Kuja ihê asak. Ywa pe hukwen pirar ame'ë ke ihê asak. I'i we ihê pe pandu, ame'ë pandu ihê pe tî. Pandu rahâ, jum'a aja panduha ke. Kujâ pandu apo:

—Se ywate ejur. Apo har ma'e ke uhyk ta me'ë te'e, ame'ë ke nde pe ihê amujekwa ta — aja ihê pe.

² Pahar ihê py'a rehe Tupâ'â ihî katu. A'ep ywa pe amô riki wapyk ame'ë rehe ihê asak. (Tupâ a'e.) Wapyka rehe wapyk uî. Wapyka kapitâ keruhûma'e aja saka.

³ Huwa ke hendy hû. Ma'e ita hepy hû aja huwa hendy hû. Itawa hû. Ita rer jase. Itawa ame'ë. Sando ita amô tî. Ipirangwer ame'ë. Aja huwa hendy hû. Pe, ame'ë wapyka juramâ rupi maju'â aja hendy hû. Howy te ame'ë ke. Ita hepy hû aja saka. Ita rer emerâu.

⁴ Wapyka juramâ rupi amô heta wapyka ihî. Kujâ, 24 hetaha. Ame'ë pe tamûi ta wapyk uî. Kujâ, 24 tamûi ta ke. Ima'e mundeha tuwyr te hû. Iâkâ rehe har namô ihî. Itatawa ke te'e mujâ, ame'ë iâkâ rehe har namô ihî.

⁵ Wapyka pyter ngi Tupâ pirâ pirâ hû. Tupâ tyapuha tyapu tyapu hû. Wapyka ndutar koty ma'e weraha hendy hendy. Kandéi i'y rehe moï, ame'ëja saka. Awa po wajar mokôï ma'e weraha ihî. Ame'ë riki

Tupâ'â aja me'ë. Ima'e ma'ema'eha ke awa po wajar mokôï hetaha aja.

⁶ Wapyka ndutar koty y ramûi aja ihê asak tî. Waruwa ke te'e mujâ, ame'ëja saka. Kisatâu aja hendyup.

Wapyka juramâ rupi kujâ tumeme ixuwe katu hû ame'ë ta i'âi. Hundutar koty amô. Xupe koty amô tî. Ijywa katu koty amô tî. Ijywa'i koty amô tî. Ame'ë ixuwe katu hû ame'ë ta eha namô i'âi. Huwa koty eha ihî. Xupe koty eha ihî tî. (Aja rahâ, upa katu te a'eta usak katu. Upa katu te ukwa katu tî.)

⁷ Ixuwe katu hû ame'ë ta ngi har petelhar kujâ saka. Jangwateran aja ihê asak. Mokôihar tapi'iruhu aja ihê asak tî. Mahapyrihar sawa'e ruwa aja ihê asak tî. Tumemehar wyrahuran keruhû aja ihê asak tî. Wewe ixo aja ihê asak.

⁸ Ame'ë ixuwe katu hû ame'ë ta ipypo namô ixo. Ame'ë ta pame katu te awa po wajar petei hetaha ipypo namô ixo. Aja rahâ, pahar Tupâ je'êha ke ma'ema'e ta oho. Hete rupi upa te'e eha ihî. Soroka ngi amô usak rahâ, eha heta hû amô usak tî. Jywî ngi amô usak ehe rahâ, eha heta hû usak tî. Wera rahâ, ame'ë ta pandu pandu. Pytun rahâ, pandu pandu tî. Putu'u ym riki. Kujâ pandu:

"Tupâ riki jandema'e sawa'e te.

Pyrâtâ te hû ame'ë ke a'e.

Katu te hû ame'ë ke a'e tî. Ma'e jaxer ame'ë ke nixói te ipe tî. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe tî.

A'e te'e ixo ame'ë te'e a'e.

Yman a'e ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahâ aja te'e ta ixo" aja riki pandu.

⁹ Wapyka rehe wapyk uî. A'e uhâ te hû ame'ë ke a'e. Ehe har tumeme ixuwe katu hû ame'ë ta pandu pandu: "Mâ! Katu te hû nde! Nde jô riki je'êha te nde erereko!" aja riki.

¹⁰ Aja pandu rahâ, tamûi ta u'ar oup. Wapyka rehe wapyk ame'ë ndutar koty u'ar oup. Aja ame'ë ta py'a ke moï moï katu ehe. Iâkâ rehe har ke wapyka ndutar koty a'eta ombor tî. (Aja rahâ, a'e riki i'ar koty te we pyrâtâ te hû ha ke a'e, aja mujekwa ipe.) Pe, a'eta pandu:

¹¹ "Tupâ nde. Jandema'e sawa'e te nde.

Upa katu te ma'e ke nde eremujâ. Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixo.

Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixuwe katu ixo. Upa katu te ma'e ke nde eremujâ.

A'erehe kujâ nde pe japandu rahâ, katu tiki.

Ne jô riki katu te hû ame'ë ke nde.

Ne jô riki je'êha te nde erereko.

Ne jô riki pyrâtâ te hû ame'ë ke nde"

Aja tamûi ta pandu.

5

Paper mamā ame'ē rehe har

¹ Wapyka rehe amō wapyk ame'ē ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Ipo pe paper mamā ame'ē ke rehe asak. Ijywa katu kotyhar ame'ē ipo pe ihī. Paper rehe pinīha ihī. Xupe rehe ihī tī. Pe, paper mamā ame'ē ke rehe kyndaha ihī. Yraity aja ame'ē pe kynda. Awa po wajar mokōi hetaha pe kynda.

² Pe, Tupā je'ēha rahoha ke rehe ihē asak. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Hātā a'e pandu: "Awa riki katu te ame'ē ke my? Pe, awa peme'e paper kyndaha ke mopok ta my?" aja.

³ Mopok ta ame'ē ke nixōi riki. Ywa pe har ta marā ka ym mopokiha. Kome'ē ywy keruhū pe har ta aja tī. Marā ka ym mopokiha tī. Manō ame'ē ta'ā aja tī. Marā ka ym mopokiha tī. Paper mamā, ame'ē jywī pe marā ka ym amō ta usakiha. Mopok ta ame'ē ke nixōi te.

⁴ Katu te ame'ē ke mahem ym awa. A'erehe marā ka ym paper kyndaha ke amō mopokiha. A'erehe marā ka ym paper jywī rehe usak usak awa. A'erehe ajixi'u hū ihē.

⁵ Pe, tamūi ta ngi har petēi pandu ihē pe: —Ejixi'u ym. Esarahā! Junda ta ngi har kapitā keruhū pehī. Jangwateran aja pyrātā te hū a'e. Ndawi rainō ke a'e tī. Huwajan ta ke upa katu te a'e muputu'u. A'e riki paper mamā ame'ē kyndaha ke mopok ta. (Kirisutu ke a'e.) Upa mopok ta. Awa po wajar mokōi hetaha kyndaha ke mopok ta. Pe, paper ke pirar ta — aja ihē pe.

⁶ Pe, wapyk ame'ē ta pyter pe Arapuharan Ra'yr rehe ihē asak. (Kirisutu ke a'e.) Wapyka ndutar koty a'e pu'am u'am. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta juramā rupi ixo. Pe, xupe 'ar rupi tamūi ta ixo tī. Juramā u'am. Yman ame'ē Arapuharan Ra'yr manō ame'ē ke a'e. Jukwaha rape namō ixo, a'erehe Arapuharan Ra'yr manō ame'ē ke a'e. Awa po wajar mokōi hetaha i'ak namō ixo tī. (Aja rahā, pyrātā te hū ame'ē ke a'e aja mujekwa.) Pe, awa po wajar mokōi hetaha eha namō ixo tī. Ame'ē riki Tupā'ā ke. Awa po wajar mokōi hetaha riki a'e ma'ema'eha ke. A'e ke kome'ē ywy keruhū rupi Tupā mondo. Tupā rehe har a'e mujekwa oho. Upa katu te a'e usak, a'erehe eha heta aja ixo. Upa katu te ukwa tī.

⁷ Pe, wapyka koty Arapuharan Ra'yr a'e oho. (Kirisutu ke a'e.) Ame'ē wapyka rehe amō wapyk uī. Ipo ngi paper mamā ame'ē ke Arapuharan Ra'yr pyhyk. Ijywa katu kotyhar ipo ke ngi pyhyk.

⁸ Pyhyk rahā, Kirisutu ruwa koty tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta u'ar oup. Aja a'eta py'a ke a'eta moī moī katu ehe. Kuja, 24 tamūi ta aja tī. U'ar oup tī. Ame'ē ta pame katu te araraperan namō ipo pe ixo. Itatawa

rekūi ipo pe reko tī. Ame'ē tyryhem riki. Ma'e pihe katu ame'ē ke ihī. Ame'ē ke Tupā namō ixotyhar ta pandu pandu, aja ame'ē. Ame'ē riki itatawa rekūi pe ihī, ame'ēja saka.

⁹ Pe, a'eta jyngar. Panduha pyahu ame'ē namō a'eta jyngar. Kuja riki:

"Ne jō riki katu te me'ē ke, a'erehe paper mamā ame'ē ke nde erepyhyk katu. Kyndaha ke nde riki eremopok katu tī.

Yman nde ke amō ta jukwa. Nde eremanō, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe nde eremuhepy. A'erehe Tupā rehe ngā ke nde eremuhyk katu.

Ka'a pe har ta ke nde eremuhyk katu ehe tī. Amō koty koty je'ēha pandu ame'ē ta ke nde eremuhyk katu tī. Amō amō awa ta ke nde eremuhyk katu tī. Amō amō ywy pe har ta ke nde eremuhyk katu tī.

¹⁰ Upa ame'ē ta ke pa'i ta aja nde eremu'am. Aja rahā ame'ē ta riki Tupāma'e misu ta ke tī.

Kapitā keruhū ta ke aja nde eremu'am tī. Aja rahā, ame'ē ta riki kome'ē ywy keruhū pe har ta ke mondo mondo ta tī. Kapitā keruhū aja mondo mondo ta" aja a'eta jyngar.

¹¹ Pe, ihē ama'ā tī. Ihē Juā. Tupā je'ēha rahoha ta rehe ihē asak. Heta te hū ixo! Marā ka ym amō mangaha. Heta te hū ixo! Wapyka juramā rupi ixo. Tamūi ta xupe 'ar rupi ixo tī. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta xupe 'ar rupi ixo tī. Tupā je'ēha rahoha ta pandu ame'ē rehe ihē ahendu.

¹² Kirisutu rehe har hātā a'eta jyngar: "Arapuharan Ra'yr aja nde. Yman nde ke amō ta jukwa.

Katu te ame'ē ke nde. A'erehe ne jō riki ngā ke nde eremondo mondo, aja Tupā mu'am nde ke. Upa katu te ma'e ke a'e me'ē nde pe tī.

A'erehe nema'e heta te hū. Ukwa katu te ha ke a'e me'ē nde pe tī. Pyrātā te hū ha ke me'ē nde pe tī.

Ne jō riki je'ēha te nde erereko. Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā je'ēha rahoha ta jyngar.

¹³ Pe, upa katu te Tupā mujā, ame'ē ta jyngar. Ame'ē rehe ihē ahendu. Ywa pe har ta ke Tupā mujā ame'ē ta jyngar. Ywy keruhū pe har ta aja tī. Jyngar tī. Manō ame'ē ta'ā jyngar tī. Y ramūi pe har ta aja tī. Upa katu te ixuwe katu ame'ē ta jyngar tī. Pyta we ym te. Upa katu te riki. Pe, kuja jyngar:

"Mā peja wapyka rehe wapyk ame'ē pe pepandu.

Mā peja Arapuharan Ra'yr pe pepandu tī.

Pehē jō riki katu te me'ē ke.

Pehē jō riki je'ēha te pereko.

Pehē jō riki pyrātā te hū ame'ē ta ke pehē. Mā peja aja te'e ta pehē jō pexo" aja riki upa katu te jyngar.

¹⁴ Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta pandu: "A'e tŷ" aja. Tamūi ta u'ar oup tī. Aja a'eta rehe ipy'a ke tamūi ta moī moī katu tī.

6

Paper mamā ame'ē kyndaha ke Kirisutu mopok

¹ Ajame'ē ke Arapuharan Ra'yr rehe ihē asak. (Kirisutu ke a'e.) Paper mamā ame'ē kyndaha ke a'e mopok. Awa po wajar mokōi hetaha kyndaha ke ihē. Ame'ē ngi peteihar ke a'e mopok. Aja rahā, tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har peteī pandu. Pandu rahā, Tupā tyapuha aja ihē ahendu. Kuja pandu:

—Ejur! — aja riki.

² Ihē ama'ā rahā, kahwa tuwyr ame'ē ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Yrapar namō oho. (Aja rahā, huwajan ta namō jumai ta oho, aja mujekwa.) Pe, iākā rehe har amō me'ē ipe. Kapitā keruhūma'e aja ame'ē. (Huwajan ta ke muputu'u ta, aja ame'ē mujekwa.) Huwajan ta ke muputu'u ta oho.

³ A'engi paper kyndaha mokōihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Pe, ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mokōihar pandu:

—Ejur! — aja.

⁴ Aja rahā, amō kahwa uhem. Pirā ame'ē ke ame'ē. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē namō kome'ē ywy keruhū pe har ta ke sawa'e muka'u te'e. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta jumai mai ngā juehe. Aja ngā jukwa jukwa ngā juehe. A'erehe ame'ē sawa'e pe kyse keruhū ke Tupā muwyr.

⁵ A'engi paper kyndaha mahapyrihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mahapyrihar pandu. Ame'ē ke rehe ihē ahendu:

—Ejur! — aja riki.

Ihē ama'ā rahā, kahwa pihun ame'ē ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Ma'e puhŷiha mangaha ke ipo pe a'e pyhyk reko. (Ame'ē pe ngā mi'u ke manga ta.)

⁶ Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har amō pandu, aja ihē ahendu. Kuja pandu riki:

—Peteī wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk. Ame'ē pe peteī mangaha jō ahūi aja me'ē ke amō jo'ok katu. Aja pame katu te ngā pe me'ē me'ē. (Ta'yr te mi ame'ē. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.) Peteī wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk. Ame'ē pe mahapyr mangaha jō u'i aja me'ē amō jo'ok katu. (Awa mi'u ame'ē tī.) Aja pame katu te ngā

pe me'ē me'ē. (Ta'yr mi jo'ok. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.) Kupixa pe har ma'eywa'y emondok ym. Oriwēi'y emondok ym. Uwa'y aja tī. Emondok ym tī — aja panduha ihē ahendu. (Aja rahā, ta'yr te mi awa mi'u ke arahā ngā jo'ok aja mujekwa. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.)

⁷ A'engi paper kyndaha tumemehar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har tumemehar pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu:

—Ejur! — aja riki.

⁸ Ihē ama'ā rahā, kahwa tawa ke rehe ihē asak. Xupe 'ar pe sawa'e oho. A'e uwyr rahā, manō te hū ngā. A'erehe her: "Manō ame'ē ke" aja riki. Haikwer rupi manō ame'ē ta oho inamō, ame'ēja saka. Pe, ame'ē ta pe Tupā pandu: "Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke pejukwa. Tumeme ixo rahā, ame'ē ngi har peteī pejukwa. Aja pame katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta ke pejukwa. Ngā jumai mai ixo rahā, tumemehar ngi har peteī pejukwa. Ngā mi'u nixoi te aja ixo rahā, tumemehar ngi har peteī pejukwa tī. Tumeme ma'e ahy ixo ame'ē ta ngi har peteī pejukwa tī. Ka'a rupi so'o jarō ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ke ngā kōty pemondo. Ame'ē ta riki ngā ke jukwa ta tī. Tumeme har ngi har peteī jukwa ta" aja Tupā pandu.

⁹ A'engi paper kyndaha awa po wajar peteihar upa har ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ihē ama'ā rahā, myrape keruhū rehe ihē asak. Kome'ē ywy keruhū pe Tupā rehe amō ipy'a moī moī rahā, myrape keruhū 'ar pe tapi'iruhu ke hapy. Ame'ē myrape aja asak. Ame'ē myrape keruhū wyr pe amō ta'ā rehe ihē asak. Ame'ē ta riki Tupā je'ēha ke kome'ē ywy keruhū rupi pandu pandu ame'ē ta ke. A'erehe ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa. Ame'ē ta ke ngā mupyrara rahā, tapijar te'e we Kirisutu rehe har pandu pandu. Hijar ym.

¹⁰ Ame'ē ta hātā pandu:

—Sawa'e! Pyrātā te hū ame'ē ke nde. Katu te ame'ē ke nde. Nde erepandu ame'ē ke nde erema'ema'e katu. Peme'ē ywy keruhū pe nde rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe nde erepandu ta: "Pehē katu ym" aja. Myja rahā, ame'ē ta pe aja nde erepandu ta my? Myja rahā ame'ē ta ke nde eremupyrara ta my tī? — aja Tupā pe pandu.

¹¹ Ame'ē ta pame katu te pe mundeha tuwyr te ame'ē ke amō me'ē me'ē. (Aja rahā, ipy'a juhyk ame'ē ta ke, aja mujekwa.) Pe, pandu: "Peharō we rī. Pehē aja Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu tī. Pehē mu ta aja ame'ē ta tī. Ame'ē ta ke pehē aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa ta kŷ tī. A'ewan ym we rī. A'ewan jukwa rahā, ihē amupyrara ta" aja Tupā pandu.

¹² A'engi paper kyndaha awa po waja peteihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Kyndaha mopok rahā, ywy ke katak te hū. Pe, warahy pihun oho. Pan pihun xuru rāi, ame'ēja saka warahy pihun oho. (Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pyrara te hū ta aja mujekwa.) Jahy aja tī. Awa ruwy aja pirā oho. (Pyrara te hū ta ngā aja mujekwa tī.)

¹³ Jahy rata ta u'ar tī. Kome'ē ywy keruhū pe u'ar. Ywytu keruhū peju rahā, ma'eywa jakyr ke u'ar, aja jahy rata ta u'ar tī. (Aja rahā, kapitā ta ke muputu'u ta, aja mujekwa.)

¹⁴ Ywa kanim oho tī. Paper ke amō mamā. Aja ywa kanim oho. (Aja rahā, ma'e ke uwak ta aja mujekwa.) Pe, ywy'ā keruhū henda ngi tyryk tī. Ypa'ū aja tī. Henda ngi tyryk tī. (Aja rahā, uwakiha uhyk ta, aja mujekwa.)

¹⁵ Pe, kapitā keruhū ta kanim oho. Kome'ē ywy keruhū pe ixo ame'ē ta ke ame'ē ta. Kapitā ta aja tī. Kanim oho tī. Sonda tama'e kapitā ta aja tī. Kanim oho tī. Upa ima'ehū ame'ē ta aja tī. Kanim oho tī. Pyrātā te hū ame'ē ta aja tī. Kanim oho tī. Upa katu te amō ta aja tī. Amō pe paraky te'e ame'ē ta ke aja tī. Kanim oho tī. Juehe paraky ame'ē ta ke aja tī. Kanim oho tī. Upa katu te aja tī. Kanim oho tī. Itakwar keruhū rupi kanim oho. Ywy'ā keruhū rehe ita keruhū ihī. Ame'ē wyr pe kanim oho tī.

¹⁶⁻¹⁷ Upa ame'ē ta pukāi hū. Ywy'ā keruhū pe pukāi hū. Ita keruhū pe pukāi hū tī. Kuja riki pukāi:

—Jande ke pejupyk. Jande ke pemukanim tī. Wapyka rehe wapyk ame'ē ke ngi jande ke pemukanim, Tupā ngi. Aja rahā, a'e usak ym ta jande rehe. Arapuharan Ra'yr ngi jande ke pemukanim tī, Kirisutu ngi. Aja rahā, jande rehe usak ym ta a'e tī. Ame'ē tama'e parahyha ngi jande ke pemukanim. Ame'ē ta mokōi riki parahy jande rehe. Ame'ē angaha uhyk riki. Marā ka ym ame'ē ngi uhemihā awa — aja pukāi hū ngā.

'Ar rehe anga uhyk rahā, aja ta kŷ.

7

144.000 hetaha jundéu awa ta ke

¹ Upa ame'ē rehe ihē asak. A'engi amō ma'e ihē keraiha aja ihē asak tī. Kuja. Tumeme Tupā je'ēha rahoha ta rehe ihē asak. Ihē Juā. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha ta amō koty koty pu'am u'am. Warahy uhemihā koty petē. Warahy u'ariha koty amō pu'am u'am tī. Warahy jurukwā koty amō tī. Amō warahy jurukwā koty amō tī. Ame'ē ta riki ywytu ke mupyta. A'erehe kome'ē ywy keruhū rupi ywytu peju ym te. Y ramūi 'ar rupi peju ym te tī. Myra rehe peju ym te tī.

² Pe, amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Warahy uhemihā koty ngi a'e uwyr. Ipo pe ma'e ke namō ixo. Awa riki Tupā kotyhar ke aja ukwaha ke namō ixo. Ame'ē mangaha riki Tupāma'e ke. A'e riki ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e. Pe, ame'ē Tupā je'ēha rahoha pandu. Tumeme Tupā je'ēha rahoha ta pe pandu. Ame'ē ta pe Tupā pandu: "Ihē je'ēha rupi kome'ē ywy keruhū ke pema peho. Y ramūi aja tī. Pema tī." Ame'ē Tupā je'ēha rahoha ta pe amō Tupā je'ēha rahoha pandu.

³ Kuja pandu:

—Tupāma'e miasu ta rehe ukwaha pemōi ym rahā we, kome'ē ywy keruhū ke pemujaxer ym we rī. Y ramūi aja tī. Pemujaxer ym we rī. Myra aja tī. Pemujaxer ym we rī. Ipykā rehe ixotyhar ta ukwaha ke pemōi ym rahā we, ma'e ke pemujaxer ym we rī — aja riki pandu.

⁴ Pe, ngā hetaha mangaha ke ihē pe a'e pandu. Kuja, 144.000 hetaha ta ke. Ame'ē ta pykā rehe ukwaha ke moī. Tupā kotyhar ta ke peme'ē ta, ame'ē ukwaha ke moī. Jundéu awa ta riki amō koty koty jy'ar. Awa py mokōi hetaha ta jy'ariha. Ame'ē ta ngi amō amō ta jo'ok rahā, 144.000 hetaha ta uhyk.

⁵⁻⁸ A'erehe Junda kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho.

Humē kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Nga kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Ase kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Natari kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Manase kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Simeā kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Rewi kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Isakar kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Semurō kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Jose kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

Menjamī kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tī.

A'erehe johu upa ngā jy'ar rahā, 144.000 hetaha ta uhyk.

Heta te hū ame'ē ta i'āi

⁹ A'engi ihē ama'ā rahā, heta te hū ame'ē ta ixo. Marā ka ym amō mangaha. Heta te hū riki. Ka'a pe har ta ngi har pete'e ixo. Amō amō awa ta ngi har ta ixo tī. Amō amō ywy pe har ta ixo tī. Amō amō je'ēha pandu ame'ē ta ixo tī. Wapyka ndutar koty ame'ē ta pu'am u'am. Arapuharan Ra'yr ndutar

koty pu'am u'am tī. (Kirisutu a'e.) Ame'ē heta te hū ame'ē ta mundeha ituwyr ame'ē namō pame katu te ixo. Aja rahā, Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'e ha pema'e ha ke nixói te pehē pe" aja ngā pe. Ngā po rehe pindo ro aja me'ē namō ixo. (Aja rahā, ame'ē ta ke huwajan ta muputu'u ym aja mujekwa. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym, aja mujekwa tī.)

¹⁰ Ame'ē ta pukái:

—Tupā riki ngā ke muhā katu. A'e riki wapyka rehe wapyk uī. Kirisutu riki ngā ke muhā katu tī. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e — aja.

¹¹ Wapyka juramā rupi upa katu te Tupā je'ēha rahoha ta pu'am u'am. Tamūi ta aja tī. Pu'am u'am tī. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta aja tī. Wapyka juramā rupi pu'am u'am tī. Pe, wapyka ndutar koty ame'ē ta u'ar oup. Upa katu te ame'ē ta huwa koty u'ar oup. Aja Tupā rehe ngā py'a ke ngā moī moī katu.

¹² Pe, ngā pandu:

—Amen! A'e tī!

Ne jō riki katu te me'ē ke nde!

Nde riki erekwa katu te ame'ē ke nde tī!

Nde riki je'ēha te nde erereko ame'ē ke nde tī!

Nde riki upa katu te nde eremujā, ame'ē ke nde eremondo mondo tī.

Nde riki pyrātā te hū ame'ē ke nde tī.

Upa aja te'e ta nde erexo. A'e tī! — aja Tupā pe ngā pandu.

¹³ Pe, tamūi ta ngi har petei ihē pe pandu:

—Peme'ē mundeha ituwyr ame'ē namō pame katu te munde. Awa riki peme'ē ta mi? My ngi uhuk my? — aja ihē pe.

¹⁴ —Sa'e! Ihē akwa ym. Nde atu erekwa katu — aja ihē apandu ipe.

A'e pandu:

—Mupyraraha keruhū ngi peme'ē ta uhem. Katu uhem. Arapuharan Ra'yr ruwy namō ngāma'e mundeha kutuk, ame'ēja saka, a'erehe ituwyr te. (Aja rahā, ngā py'a ke Tupā upa katu te juhyk, aja mujekwa.) Kirisutu riki ame'ē Arapuharan Ra'yr aja a'e.

¹⁵ Ame'ē ruwy pe ngā py'a juhyk, a'erehe Tupāma'e wapyka ndutar koty a'eta pu'am u'am. A'e ixo, ame'ē renda riki Tupā rehe ngā jumu'e ha renda keruhū aja saka. A'ep tapijar te'e we Tupā rehe ngā py'a ke ngā moī moī katu. "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pandu pandu Tupā pe. Putu'u ym panduha. A'ep Tupā ixo, a'erehe marā ka ym ngā ke amō mahyha. Katu ixo.

¹⁶⁻¹⁷ Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. A'e riki katu te ame'ē ke, a'erehe johu pyter pe ixo. Ngā py'a juhyk ame'ē ta rehe a'e usak katu ta. Arapuharan ta usakiha aja ame'ē ta rehe a'e usak katu tī. Mundu pe ame'ē ta ke a'e raho ta tī. Ame'ē ngi y ke

ame'ē ta u'u ta. Ame'ē y muxuwe katu hū ta. (Aja rahā, aja te'e ta hury katu te ixo, aja mujekwa katu.) A'erehe ame'ē ta myahy ym te ta tī. Hyngwéi ym te ta tī. Warahy hakuha pyhyk ym te ta tī. Haku ym te ta tī. Pe, ngā reha ngi upa katu te eha rykwer ke Tupā mukanim ta. (Aja rahā, pyai ym te ta ngā. Jixi'u ym te ta tī.) Aja te'e ta hury katu te ixo — aja ihē pe tamūi pandu.

8

Paper kyndaha awa po wajar mokōi har ke mopok

¹ Paper kyndaha awa po wajar mokōihar ke Arapuharan Ra'yr mopok rahā, ywa pe ma'e ke tyapu ym te. Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Hendu te'e u'am. Aja i'i u'am. Mejaor aja u'am. (Upa katu te ngā mukahem hū, a'erehe hendu te'e u'am. Mupyrara hū ame'ē ke uhuk ta aja ukwa katu, a'erehe ame'ē ngi mukahem hū.)

² A'engi awa po wajar mokōi hetaha Tupā je'ēha rahoha ta rehe ihē asak. Tupā ruwa koty pu'am ame'ē ta ke a'eta. Jumi'a pame katu te Tupā me'ē a'eta pe.

³ Kome'ē ywy keruhū pe Tupā rehe ipy'a ke jundéu awa ta moī moī rahā, myrape 'ar pe ma'e pihe katu ame'ē ke hapu. Ame'ē myrape aja ywa pe ihī tī. Ame'ē rehe amō Tupā je'ēha rahoha uhuk oho u'am. Ipo pe ma'e ryruraho. Itatawa rekūi ke raho. Ma'e pihe katu ame'ē ke ame'ē hyru pe ihī. Tupā namō ixotyhar ta pandu pandu. Ame'ē panduha namō ma'e pihe katu ame'ē ke mupara. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha pe amō me'ē. A'e riki ame'ē ke myrape 'ar pe moī. Tupā namō panduha ke moī tī. Ma'e pihe katu ame'ē ke namō. Myrape itatawa ke te'e mujā, ame'ē 'ar pe moī. Ame'ē myrape wapyka ndutar koty ihī.

⁴ Tupā ruwa koty ima'e je'ēha rahoha pu'am u'am. Tupā namō ixotyhar ta pandu pandu, ame'ē panduha ipo ngi uhem oho, ame'ēja saka. Ame'ē ke takāxīha namō mupara pu'am oho. Ma'e pihe katu ame'ē ke ukwāi. Ame'ē takāxīha namō pu'am oho.

⁵ A'engi ma'e pihe katu ame'ē ryruraho. Pe, amō myrape keruhū ngi tata jo'ok. Ame'ē ke hyru pe moī. Ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe a'e ombor. Aja rahā, Tupā tyapu tyapu hū. Tupā pirā pirā hū tī. Kome'ē ywy keruhū katak katak tī.

Jumi'a rehe har

⁶ A'engi awa po wajar mokōi hetaha Tupā je'ēha rahoha ta peju Tate. Aja pame katu te jumi'a peju Tate. Awa po wajar mokōi hetaha jumi'a ke.

⁷ Jumi'a ke Tupā je'ēha rahoha peteīhar peju. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe tata u'ar. Y rātā ame'ē ke aman aja u'ar tī. Awa ruwy namō mupara aja u'ar. Upa katu te

kāpī ke ukwái. Upa katu te kupi'i ukwái tī. Xirik ym ame'ē ke upa katu te ukwái. Myra mahapyrihar ngi har petei ukwái tī. Aja pame katu te. Ywy ke aja tī. Mahapyrihar ngi har petei ukwái tī. Aja pame katu te tī.

⁸Tupā je'ēha rahoha mokōihar jumi'a peju tī. Ywy'ā keruhū aja ihē asak. Upa ukwái ixo, ame'ēja asak. Ame'ē ke y ramūi pe ombor. Aja rahā, mahapyrihar ngi har petei awa ruwy aja uwak. Y ramūi ke awa ruwy aja uwak.

⁹Aja rahā y ramūi rupi ixo ame'ē ta ke manō. Mahapyrihar ngi har petei manō. Y ramūi 'ar rupi jarusu keruhū wata. Mahapyrihar ngi har petei upa katu te mujaxer. Aja pame katu te.

¹⁰A'engi Tupā je'ēha rahoha mahapyrihar jumi'a ke peju. Aja rahā, jahy rata keruhū aja u'ar. Kandéi hapy ame'ē ke aja ywa ngi u'ar. Ame'ē riki y pe u'ar. Y mahapyrihar ngi har petei pe u'ar. Mundu aja tī. Mahapyrihar ngi har petei pe u'ar.

¹¹Y mahapyrihar ngi har petei iro aja uwak. Ame'ē ke amō u'u rahā, manō riki. Iro riki a'erehe heta ngā manō. [Ame'ē jahy rata keruhū rer: "Iro ame'ē ke" aja riki.]

¹²A'engi Tupā je'ēha rahoha tumemehar jumi'a ke peju. Aja rahā, warahy ke a'e nupā. Mahapyr aja mowok rahā, petei'har ke nupā. Aja rahā, petei'har uwe. Jahy rata ta aja tī. Mahapyr hetaha ngi har petei nupā. Petei'har uwe tī. Jahy aja tī. Mahapyr aja mowok rahā, petei'har ke nupā. Petei'har uwe tī. Wera rahā, pytun oho tī. Mahapyr mowok rahā, petei'har pytun oho. Pytun rahā, aja tī. Wera ym jahy. Wera ym jahy rata ta tī. Mahapyr mowok rahā, petei'har pytun rahā, pytun te. Upa aja rahā, ma'e mupyraraha uhyk ta, aja mujekwa.

¹³A'engi ihē ama'ā. Ywate te hū wyraturan keruhū wewe ixo. Ame'ē rehe ihē asak. Ame'ē pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kuja riki:

—Māte hū! Pyrara te hū ta! Amō mahapyr Tupā je'ēha rahoha ta jumi'a ke peju ta. Ame'ē tyapu rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pyrara te hū ta — aja ihē ahendu.

9

¹A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar petei'har upa har jumi'a ke peju tī. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe jahy rata u'ar aja ihē asak. Kapitā aja a'e. Ame'ē pe mupyraraha renda kyndaha mopokihā ke amō me'ē.

²Ame'ē kapitā riki kyndaha mopok. Jahy rata aja ame'ē kapitā. Mupyraraha renda ke pirar. Aja rahā, mupyraraha renda ngi tata takāxīha pu'am hū. Tata keruhū ngi aja takāxīha pu'am te hū. Tate warahy ke muwe. Pytun oho riki.

³Tata takāxīha ngi tukur ta u'ar hū. Ywy keruhū pe u'ar. Jawajyr pyairo aja me'ē

tukur rehe jawajyr ruwái ke Tupā moī. Ame'ē pe awa ke tukur ta jupi katu.

⁴Tukur ta pe a'e pandu:

—Kāpī ke pe'u ym. Kupi'i ke aja tī. Pe'u ym tī. Myra ro aja tī. Pe'u ym tī. Ma'e ke aja tī. Pe'u ym tī. Awa pykā rehe ukwaha nixói ame'ē ta ke jō pemahy katu. Awa riki Tupā kotyhar ta ke my, ame'ē ukwaha nixói ame'ē ta ke jō pemahy.

⁵Ame'ē ta ke jō pemahy. Pejukwa ym. Heta jahy rahā, pemahy. Awa po wajar petei'har upa jahy hetaha rahā, pemahy — aja riki tukur ta pe Tupā pandu.

Tukur ta ngā ke mahy rahā, jawajyr jupi aja ahyha.

⁶Ame'ē awa po wajar petei'har upa jahy hetaha rahā, ngā jupandu ta ngā jupe: "Mā! Ihē pe ahy hū ma'e. Ihē amanō rahā, katu ta my. Ahyha ngi ahem ta my" aja ngā jupe. A'eta manō tar katu te hū. Marā ka ym manōha awa. Tapijar te'e we ahyha.

⁷Tukur ta kahwa ta aja ihē asak. Kahwa 'ar pe kapitā jumai oho, ame'ē kahwa aja saka. Iākā rehe iākā rehe har aja ihē asak tī. Kapitā keruhū iākā rehe har aja saka. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Huwa riki sawa'ema'e aja saka tī.

⁸I'a riki kūjā ta'a aja pukuha. Hāi riki jangwaterāma'e aja saka. Jarō riki.

⁹Itape ke ipixi'a rehe mujar. Pe, wewe oho rahā, ngā pyyo riki tyapu hū. Jumaiha pe myra ujan ame'ē ke kahwa hykíi raho, ame'ēja saka tyapu hū ngā pyyo ke.

¹⁰Huwái namō tukur ta ixo. Jawajyr ruwái aja ame'ē. Ame'ē ipyairo pe ngā ke a'eta mahy te hū. Awa po wajar petei'har upa jahy hetaha rahā, mahy te hū ngā ke.

¹¹Ame'ē tama'e kapitā keruhū pehi tī. A'e riki ame'ē ta ke mondo mondo. Ame'ē kapitā keruhū Tupā je'ēha rahoha. A'e riki mupyraraha rendama'e kapitā ke tī. Jundéu awa ta je'ēha rahā, kuja her riki: "Amandom" aja. Ngere awa ta je'ēha rahā: "Aporiā" aja her. [Ame'ē riki: "Upa mujaxer ame'ē ke a'e" aja riki.]

¹²Pyraraha petei'har ke upa. Amō mokōi pyraraha uhyk ta rī.

¹³A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar petei'har riki peju. Jumi'a ke peju. Tupā ruwa koty myrape keruhū ihī. Kome'ē ywy keruhū rahā, tapi'iruhu ke hapy, ame'ē myrape keruhū aja ywa pe myrape keruhū ihī tī. Ame'ē myrape keruhū ngi amō pandu. Ame'ē ke rehe ihē ahendu.

¹⁴Kuja Tupā je'ēha rahoha awa po wajar petei'har pe pandu:

—Y keruhū rake Tupā je'ēha rahoha ke amō kynda. Tumeme kynda. Y rer Eura. Ame'ē ta ke emuhem apo 'y — aja ihē ahendu.

¹⁵Tumeme Tupā je'ēha rahoha ta ke a'e muhem. Arahā jō muhem. Aja ym rahā,

muhem ym ta rī. Arahā jō muhem. Ame'ē wera rahā, ame'ē jahy rahā, ame'ē warahy 'ar rahā jō muhem. Arahā, mahapyr hetaha ta ngi har peteī a'eta jukwa. Aja pame katu te. Upa katu te kome'ē wwy keruhū pe har ta aja riki. Mahapyr hetaha ta ngi har peteī a'eta jukwa katu te.

¹⁶ Kahwa 'ar pe oho ame'ē ta hetaha mangaha ke ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu. Heta te hū riki. Marā ka ym awa mangaha. Kuja, 200.000.000 hetaha ta riki.

¹⁷ Pe, ihē keraiha aja ihē asak. Kahwa 'ar pe oho ame'ē ta rehe ihē asak. Itape ke ipixi'a rehe sawa'e ta mujar. Tata pirāha aja pirā ame'ē ke mujar tī. Pirā namō howy mupara tī. Sasi ita aja howyha. Amō itawa mupara tī. Enxo aja itawaha. Kahwa ākā riki jangwateran ākā aja saka. Juru ngi tata aja uhem. Tata takāxiha aja uhem tī. Enxo aja inēha uhem tī.

¹⁸ Ame'ē kahwa juru ngi uhem ame'ē pe heta te hū kome'ē wwy keruhū pe har ta ke jukwa. Ame'ē mahapyr mahyha pe jukwa. Tata pe jukwa. Tata takāxiha pe aja tī. Jukwa tī. Enxo pe aja tī. Jukwa tī. Upa ame'ē ta pe jukwa. Kuja hetaha. Mahapyr hetaha ngi har peteī jukwa. Aja pame katu te. Aja kome'ē wwy keruhū pe har ta ke jukwa.

¹⁹ Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa. Huwāi pe mahy tī. Huwāi riki mbōi ākā aja saka. Ame'ē pe ngā ke su'u. Aja mahy hū.

²⁰ Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa te hū ngā ke. Amō heta te hū pyta we rī. Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa ym ame'ē ta ke ame'ē ta. Heta te hū pyta we rī. Mahyha usak tipe. Ipy'a ke ame'ē ta muruwak ym rī. Tupā koty muruwak ym rī. Ipo pe te'e mujā ame'ē ke rehe ipy'a ke a'eta moī moī we rī. Kuja, ājā ta rehe ipy'a ke tapijar te'e we moī moī we rī. Itatawa ke te'e ma'e'ā mujā ame'ē ke rehe tapijar te'e we ipy'a moī moī we rī. Itatuwyr ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a moī moī we rī. Itatawaran ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a moī moī we rī. Ita ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a moī moī we rī. Myra ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a ke tapijar te'e we moī moī we rī. Upa ame'ē ke usak ym ma'e ke. Hendu ym tī. Wata ym tī. Ame'ē ke rehe ipy'a ke tapijar te'e we ngā moī moī. Katu ym aja.

²¹ Tupā koty ipy'a ke muruwak ym riki. Amō ke jukwa. Ame'ē ngi muruwak ym. Amōma'e ke mukanim raho. Ame'ē ngi muruwak ym tī. Kūjā rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tī. Sawa'e rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tī. Paje ma'ema'eha ngi muruwak ym tī. Tupā koty ipy'a ke muruwak ym. Tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e we rī.

10

Paper ra'yr mamā ame'ē ke

¹ A'engi amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ihē Juā. Ame'ē je'ēha rahoha riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ywa ngi a'e wjy uwyr. Ywa takāxiha juramā rupi ihī. Iākā rehe har riki majū'ā aja saka. Huwa hendy hū. Warahy aja hendy te hū. Itymā riki tata pirāha aja hendy.

² Ipo pe paper ra'yr mamā ame'ē ke reko. Pirar aja ihī. Ipy iyywa katu kotyhar y ramūi pe pyrū. Ipy iyywa'i kotyhar wwy rehe pyrū tī.

³ Pe, a'e pukāi. Ame'ē riki jangwateran je'ēha aja tyapuha. Upa pukāi rahā, Tupā tyapuha tyapu hū. Ame'ē pe je'ēha ke mujywy. Awa po wajar mokōi hetaha tyapu te hū. Je'ēha mujywy.

⁴ Ame'ē upa rahā, ihē ahendu ame'ē ke amupinim ta tipe. Ywa ngi ihē pe amō pandu:

—Anī. Tupā tyapuha awa po wajar mokōi hetaha pandu ame'ē ke emupinim ym. Emujekwa ym tī — aja ihē pe.

⁵ A'engi iyywa ke Tupā je'ēha rahoha ywa koty mupuku. Y ramūi pe pyrū. Wwy rehe pyrū tī. Ame'ē je'ēha rahoha riki iyywa katu kotyhar ke mupuku.

⁶ A'e pandu:

—Tupā riki ixuwe katute hū ame'ē ke a'e. Uhā te hū ame'ē ke a'e tī. Ywa ke a'e mujā. Kome'ē wwy keruhū mujā tī. Y ramūi mujā tī. Upa katu te ame'ē pe ixo ame'ē ta ke mujā tī. A'e je'ēha rupi jete har te ke ihē apandu. Harō ym te ta apo 'y. (Upa ame'ē ta ke a'e mukanim ta.)

⁷ Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōihar jumī'a ke peju rahā, ma'e ke Tupā ma'e ta. Yman mujekwa ym ngā pe ma'e ke rī. Ame'ē ke mujekwa ta apo 'y. Yman ima'e je'ēha ke pandu ame'ē ta pe pandu. Ima'e miasu ta ke ame'ē ta. Mujekwa ta kŷ — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁸ A'engi ywa ngi ihē pe pandu, a'e riki ihē pe pandu tī:

—Y ramūi pe pyrū. Wwy rehe pyrū tī. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha po pe paper mamā ame'ē ke ihī. Pirar aja ihī. Ame'ē ke epyhyk eho — aja ihē pe.

⁹ Ame'ē Tupā je'ēha rahoha koty ihē aho. Apandu ipe:

—Ihē pe paper mamā ame'ē ke emuwyr — aja ipe.

—Hā! Epyhyk rahā! E'u tī. Nde juru pe eir aja he'e ta. Nde pusu pe ihon rahā, hāi ta — aja a'e pandu ihē pe.

¹⁰ Ipo ngi ame'ē paper ra'yr mamā ame'ē ke ihē apyhyk. Pe, ame'ē ke ihē a'u. Ihē juru pe he'ē riki. Pe, upa ihē a'u rahā, ihē pusu pe hāi aja uwak oho. (He'ē aja rahā, ma'e ke Tupā mujekwa ame'ē ke rehe ihē rury katu.

Hái aja rahā, amō we pyraraha uhyk ta, aja ihē akwa, a'erehe ihē apyai.)

¹¹ Pe, ihē pe pandu:

—Amō we Tupāma'e myrandu ke nde erepandu ta tī. Amō ywy pe har ta rehe har nde erepandu ta tī. Amō amō awa ta rehe har aja tī. Amō amō je'ēha pandu ame'ē ta rehe har aja tī. Amō amō kapitā keruhū ta rehe har aja tī. Upa ame'ē ta rehe har nde erepandu ta tī — aja ihē pe pandu.

11

Mokōi Tupāma'e myrandu ke pandu ame'ē ta ke

¹ Myra ra'yr mangaha ke ihē pe Tupā muwyr. Ihē Juā. Ihē pe Tupā pandu:

—Ywa pe har ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke emanga eho. Myja tihaha my? Emanga eho. A'ep ihē rehe ipy'a ke moī moī ame'ē ta ixo. Heta ngā ixo. Ame'ē hetaha ke emanga tī. A'ep myrape keruhū ihī tī. Ame'ē tihaha emanga tī. Ame'ē riki kome'ē ywy keruhū pe ihī, ame'ēja saka. Tapi'iruhu ke ame'ē 'ar pe happy, ame'ē ke ame'ē.

² Ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū soroka ke emanga ym. Ame'ē renda ke jundéu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ame'ē, a'erehe emanga ym. Ihē kotyhar aja ym ame'ē ke a'eta. A'etama'e renda ke aja saka ta. Ok ta katu te ame'ē ke a'eta mai ta, Jerusarē ok ta ke. Heta jahy rahā, aja te'e ta. Kuja, 42 jahy rahā, mai ta. (Aja rahā, ihē kotyhar ta ke mahy ta, aja mujekwa.)

³ —Ihē rehe har pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Mokōi amondo ta. Ima'e mundeha pan xuru rāi ame'ē ke ta. (Aja rahā, pyai aja mujekwa. Ngā py'a Tupā koty muruwak ym, a'erehe pyai, aja mujekwa.) Heta jahy rahā, ihēma'e myrandu ke ame'ē ta pandu ta. Kuja, 42 jahy rahā, pandu ta. Ame'ē 42 jahy hetaha 1.260 weraha — aja ihē pe Tupā pandu.

⁴ Kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ke Tupā. Huwa koty mokōi ma'e weraha tymā i'āi. Ame'ē riki Tupāma'e myrandu pandu pandu ame'ē ta ke. Mokōi i'āi. Myra Tupā ruwa koty i'āi tī. Mokōi i'āi. Oriwé'y ke. Ame'ē riki myrandu pandu pandu ame'ē ta ke aja tī. Mokōi i'āi tī.

⁵ Ame'ē mokōi myrandu pandu pandu ame'ē ta ke amō ta mahy ta tipe rahā, tata ke juru ngi uhem. Mokōihar ta juru ngi uhem. Ame'ē riki huwajan ta ke upa jukwa ta. Aja ame'ē mokōihar ta ke mahy tar katu ame'ē ta ke upa jukwa ta.

⁶ Heta jahy rahā, Tupāma'e myrandu ke ame'ē mokōihar ta pandu pandu rahā, Tupā je'ēha rupi ma'e ke a'eta ma'ema'e ta. Arahā aman pe pandu ta: “Epyta” aja. Aja rahā, aman ukyr ym te ta. Myrandu pandu pandu

ixo rahā, ukyr ym te ta. Tupā je'ēha rupi mundu pe pandu ta tī: “Awa ruwy aja ewak!” aja. Aja rahā y riki awa ruwy aja uwak ta oho. A'eta putar rahā pame katu te, upa ma'e ahyha ke kome'ē ywy keruhū pe har ta pe mondo mondo ta katu. Tupā je'ēha rupi mondo mondo ta katu.

⁷ Myrandu ke upa pandu pandu rahā, mupyraraha renda ngi so'o jarō aja me'ē uhem ta. Ame'ē riki mokōihar ta namō jumai mai ta. Pe, ame'ē mokōihar ta ke so'o jarō aja me'ē riki muputu'u ta. Jukwa ta tī.

⁸ Ame'ē mokōihar ta rete riki awa rape rupi pete'e tūi. (Jaxer ame'ē ta ke aja ngā ukwaha naī, a'erehe jytym ym awa.) Ok ta katu te ame'ē rape rupi pete'e tūi. Jerusarē ok ta rape ame'ē. Yman ame'ē ok ta pe ima'e kapitā keruhū ke ngā jukwa tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa. Ame'ē Jerusarē ok ta pe har ta riki Sondo ok ta pe har ta aja tī. Tupā ke a'eta putar ym tī, aja mujekwa. Eji ywy pe har ta aja tī. Tupā ke a'eta putar ym tī, aja mujekwa tī.

⁹ Hete rehe amō amō ywy pe har ta usak ta. Amō amō ka'a pe har ta aja tī. Usak ta tī. Amō koty koty je'ēha pandu ame'ē ta aja tī. Usak ta tī. Amō amō awa ta aja tī. Hete rehe usak ta tī. Mahapyr wera rahā, amō ixu'a rupi aja te'e usak ta. “Hete ke pejytym ym” aja ngā pandu. Pete'e tūi.

¹⁰ Ame'ē mokōihar ta manō, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta hury katu. Ahyha namō kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ame'ē mokōi Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupyrara hū. Apo manō, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta huryha mujā. Pe, ma'e katu ame'ē ke a'eta me'ē me'ē ngā jupe.

¹¹ Ajame'ē ke mahapyrihar weraha asa oho, amō ixu'a rupi asa oho rahā, ame'ē ta'ā ke Tupā mujywy muwyr tī. Ywytu aja peju muwyr. Pe, a'eta kwera katu pu'am. A'eta rehe usak ame'ē ta upa mukahem hū.

¹² Pe, ame'ē mokōi Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pe Tupā pandu. Ywa ngi pandu:

—Se ywate pejur! — aja.

Ame'ē ta ruwajan ta usak u'am rahā, ywa pe ame'ē mokōihar ta jupir oho. Ywa takāxīha 'ar pe jupir oho.

¹³ Arahā ywy riki katak hū. Ok ta ke mujaxer. Jande popa har ngi har peteī mujaxer. Ywy katak hū ame'ē ke ngā ke jukwa tī. Kuja, 7.000 hetaha ngā ke jukwa. Amō pyta ame'ē ta mukahem hū. Pe, Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Ywa pe har ke nde” aja riki.

¹⁴ Pyraraha mokōihar upa. Pahar pyraraha mahapyrihar uhyk ta tī.

Jumi'a awa po wajar mokōihar ke

¹⁵ Ajame'ē ke jumi'a ke Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōihar peju. Ywa pe pukái

pukái hũ, ame'ë rehe ihê ahendu. Kuja pukái:

—Tupã riki kome'ë ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ. Tupã mondo ame'ë ke aja tĩ. (Kirisutu ke a'e.) Aja te'eha kapitã keruhũ ke a'e. Upa ym te ta ame'ë — aja pukái.

¹⁶ Aja rahã, tamũi ta huwa koty u'ar oup. Kuja, 24 tamũi hetaha ta u'ar oup. Tupã ndutar koty ame'ë ta wapyk uĩ. Myrape 'ar kapitã keruhũma'e saka, ame'ë pe wapyk uĩ. Ame'ë ta riki huwa koty u'ar oup. (Aja Tupã rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ.)

¹⁷ A'eta pandu:
"Tupã! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrãtã te hũ ame'ë ke nde.

Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tĩ. Uhã te hũ ame'ë ke nde.

Nema'e pyrãtã te ha namõ ngã ke nde eremondo mondo apo, a'erehe: 'Ne jõ riki katu te me'ë ke' aja japandu nde pe.

¹⁸ Nema'e mupyraraha angaha uhyk, a'erehe amõ amõ ywy pe har ta parahy nde rehe.

Manõ ame'ë ta ke nde eremkwera katu ta, pe, ame'ë ta ke nde eremupyrara ta tĩ. Ame'ë angaha uhyk tĩ. A'erehe ngã parahy nde rehe tĩ.

Kome'ë ywy keruhũ ke mujaxer ame'ë ta ke nde eremupyrara ta tĩ. Mupyraraha renda pe nde eremondo ta tĩ. Ame'ë angaha uhyk tĩ.

Nde kotyhar ta anĩ. Upa nde kotyhar ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta. Ame'ë angaha uhyk tĩ.

Ne je'ëha pandu ame'ë ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tĩ. Ame'ë ta nema'e miasu ta ke.

Upa katu te nde rehe ipy'a ke moĩ moĩ ame'ë ta pe aja tĩ. Ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tĩ.

Kapitã keruhũ ta ke. Je'ëha reko ym te aja jupe, ame'ë ta ke tĩ. Upa ame'ë ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tĩ. Ame'ë angaha rehe uhyk tĩ" aja tamũi ta pandu.

¹⁹ Ywa pe Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ aja ihĩ. Ame'ë ke pirar. Aja rahã, kaixã rehe usak awa. Ame'ë kaixã pe ymanihar Tupã je'ëha ihĩ. Moise pe Tupã mujekwa, ame'ë je'ëha ke. Pe, Tupã pirã pirã. Tupã tyapuha tyapu hũ tĩ. Ywy ke katak hũ tĩ. Johu ngã pandu pandu hũ, aja tyapu tyapu hũ tĩ. Aman aja y rãtã ukyr hũ tĩ.

12

Kũjã ke. Mbõi keruhũ ke tĩ.

¹ Ajame'ë ke ywa pe ma'e ke uhem. Ame'ë rehe ihê asak rahã: "Mã!" aja ihê akwa. A'ep kũjã i'ãi. Ima'e mundeha warahy hendyha

aja saka. Jahy rehe pyrũ u'am, aja i'ãi. Iãkã rehe har namõ i'ãi. Ame'ë rehe jahy rata aja hendyha ihĩ tĩ. Kuja awa py mokõi hetaha jahy rata ta ke ihĩ.

² Imembyr u'ar Tate, a'erehe ahy ipe. Imembyr ahy, a'erehe Kũjã ahem riki.

³ Pe, amõ ma'e ke ywa pe uhem tĩ. "Mã!" aja ihê akwa tĩ. Mbõi keruhũ petuí. Pirã riki. Heta iãkã ke. Kuja awa po wajar mokõi hetaha aja iãkã. I'ak namõ ixo tĩ. Kuja jande popa hetaha aja i'ak ke. Iãkã rehe pame katu te iãkã rehe har ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ë.

⁴ Ywa ngi jahy rata ta ke a'e pyhyk. Huwái pe pyhyk. Mahapyr hetaha ngi har peteĩ pyhyk. Aja pame katu te. Pe, pyhyk rahã, kome'ë ywy keruhũ pe ombor. Pe, kũjã ruwa koty a'e harõ u'am. Imembyr u'ar rahã, pahar a'e u' ta, a'erehe a'e harõ u'am.

⁵ Pe, imembyr u'ar. Sawa'e ra'yr u'ar. A'e riki kome'ë ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ wan ta. Ngã ke a'e mondo mondo katu te ta. Pe, ta'yn ke amõ pyhyk raho. Tupã rake pyhyk raho. Tupãma'e wapyka katu te ame'ë rake pyhyk raho.

⁶ Awa nixõi te ame'ë pe kũjã ujan oho. Amõ renda ke Tupã moĩ katu. A'ep kũjã oho. A'ep kũjã ke amõ ta mahy ym ta, ame'ë renda ke. A'ep heta wera rahã, 1.260 wera rahã, usak katu ta ehe. Kũjã rehe Tupã usak katu ta.

⁷ Ajame'ë ke ywa pe jumai maiha uhyk. Minge, a'e riki Tupã je'ëha rahoha tama'e kapitã keruhũ. Inamõ amõ heta Tupã je'ëha rahoha ta ixo. Pe, Minge ta namõ mbõi keruhũ jumai mai riki. Mbõi keruhũ namõ ixo ame'ë ta jumai mai tĩ. Amõ Tupã je'ëha rahoha ta ke ame'ë ta tĩ.

⁸ Pe, mbõi keruhũ ke Minge ta muputu'u. Ywa ngi muhem mondo. Ywa pe mbõi keruhũ pyta ym ta tĩ. Inamõ ixo ame'ë ta aja tĩ. Pyta ym ta tĩ.

⁹ Ywa ngi mbõi keruhũ ke Minge ta muhem mondo. Ame'ë riki ymanihar mbõi ke. Her Satana. Amõ her ãjã ramũi. A'e riki kome'ë ywy keruhũ pe har ta ke muka'u te'e hũ. Kome'ë ywy keruhũ pe mbõi ke Minge ta ombor mondo. Mbõi kotyhar ta ke ombor mondo tĩ. Ame'ë ta riki Tupã je'ëha rahoha ta ke tĩ. Ame'ë ta ke Minge ta ombor mondo tĩ.

¹⁰ Ajame'ë ke ywa pe amõ pukái, ame'ë ke rehe ihê ahendu. Kuja pandu:

—Apo Satanama'e pyrãtãha ngi ngã ke Tupã jo'ok. Kapitã keruhũ te aja pyrãtãha ke a'e mujekwa. Tupã mondo ame'ë ke je'ëha te reko, ame'ë ke mujekwa tĩ. (Kirisutu ke a'e.) Tupã ruwa koty pu'am ame'ë ke jande mu ta rehe har je'ë je'ë hũ. Ame'ë riki Satana ke. (Ãjã ramũi a'e.) Juru ai riki. Wera rahã aja te'e ixo. Pytun rahã aja tĩ. Aja te'e ixo tĩ.

Ame'e ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. (Mā! Katu tiki.)

¹¹ Tupā rehe jurujar katuha ke jande mu ta hijar ym. Satana ke a'eta muputu'u aja riki. (Ājā ramūi ke a'e.) Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Huwy pe jande mu ta py'a juhyk, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u aja ixo tī. Jetehar te ke rehe a'eta jurujar katu, ame'e ke pandu pandu, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u, aja ixo tī. A'eta ke amō ta jukwa tate rahā, tapijar te'e we Tupā rehe jurujar katu. Ajahap manō.

¹² —Satana ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. A'erehe pehē rury katu pexo. Upa ywa pe har ta! Pehē rury katu pexo. Tupā je'ēha rahoha ta! Pehē rury katu pexo tī. Ywy keruhū pe har ta anī. Mā! Pyrara hū ta. Y ramūi 'ar rupi wata ame'e ta aja tī. Pyrara hū ta tī. Pehē koty Satana wyjy uwyr. (Ājā ramūi a'e.) Parahy hū a'e. Weraha heta ym te ta a'e ma'ema'eha ke, a'erehe parahy te hū a'e — aja riki amō pandu.

¹³ “Mā! Ihē ke ywy keruhū pe a'eta ombor muwyr” aja mbói keruhū ukwa rahā, kūjā ke a'e mahem oho. Sawa'e ra'yr muhem, ame'e kūjā ke mahem oho.

¹⁴ Mokōi wyrahuran keruhū pypo aja Tupā me'e ipe, kūjā pe. Ame'e pe awa nixói te ame'e pe a'e wewe oho. Ame'e renda ke Tupā mo'i katu. A'ep 1.260 wera rahā, Tupā usak katu ehe. A'erehe mbói keruhū mahy ym kūjā ke.

¹⁵ Pe, juru ngi y keruhū ke mbói keruhū muhem. Aja y keruhū pe kūjā ke munde ta raho tipe.

¹⁶ Anī. Ywy riki owok. Y keruhū mbói keruhū juru ngi muhem, ame'e ke upa owokiha pe u'ar oho. (A'erehe kūjā ke y jukwa ym.) Ywy owok ame'e pe upa y u'ar oho.

¹⁷ A'erehe kūjā rehe mbói keruhū parahy hū we rī. A'erehe, imembyr ta ke a'e mupyrara hū oho. Imembyr pyta ame'e ta ke mupyrara hū oho. Ame'e imembyr ta riki Tupā je'ēha rehe hendu katu ame'e ta ke a'eta. Jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'e ke a'eta pandu pandu tī. Hijar ym riki. Ame'e ta riki kūjā membyr ta tī. Ame'e ta ke mbói keruhū mupyrara hū oho.

¹⁸ Pe, y ramūi rymy'y rehe mbói keruhū pu'am u'am.

13

So'o jarō aja me'e ke

¹ Ajame'e ke y ramūi ngi so'o jarō aja me'e uhem. Ame'e ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Heta iākā ihī. Kuja awa po wajar mokōi hetaha ihī. I'ak heta tī. Kuja jande popa hetaha i'ak ke. I'ak ta rehe pame katu te iākā rehe har ihī. Kapitā keruhūma'e aja ame'e. Iākā rehe

pame katu te ma'e her ke amō mupinim. Ame'e ta rer Tupā rehe juru ai ame'e ke.

² So'o jarō aja me'e jangwate aja ihē asak. Hāi riki jangwateran aja saka. Ipy riki usu aja pyrātā te hū ame'e ke ame'e. Mbói keruhū riki ima'e pyrātāha ke mondo ipe, so'o jarō aja me'e pe. Mbói keruhū je'ēha te reko, ame'e ke a'e me'e ipe tī, so'o jarō aja me'e pe tī. Mbói keruhū pandu ipe: “Ihēma'e wapyka rehe ewapyk” aja. (Aja rahā, ngā ke so'o jarō aja me'e mondo mondo ta tī.)

³ Heta iākā ngi har petēi riki kyse mungāiha rape ihī. Manō ta tipe. Ame'e ka'ē oho, a'erehe manō ym. “Mā!” aja upa kome'e ywy keruhū pe har ta ukwa. Pe, ixotyhar ta aja ame'e ta uwak.

⁴ Mbói keruhū je'ēha te reko, ame'e ke so'o jarō aja me'e pe a'e me'e, a'erehe mbói keruhū rehe ipy'a ke ngā mo'i mo'i katu. So'o jarō aja me'e rehe ipy'a ke ngā mo'i mo'i katu tī. Ngā pandu:

—So'o jarō aja me'e pyrātā te hū. A'e aja nixói amō. Marā ka ym a'e ke muputu'u awa — aja riki naī.

⁵ Pyrātāha ke so'o jarō aja me'e pe mbói keruhū mondo, a'erehe Tupā rehe juru ai. So'o jarō aja me'e juru ai Tupā rehe tī. Tupā aja a'e jupe tī. Pe, heta jahy, 42 jahy rahā, ame'e riki je'ēha te reko. Ngā ke mondo mondo hū.

⁶ A'e pandu pandu:

—Tupā jaxer ai riki. Her riki jaxer ai tī. Hekoha katu ym tī. Ywa pe har ta katu ym tī. Upa jaxer ai riki — aja so'o jarō aja me'e pandu naī.

⁷ Mbói keruhū pandu ipe: “Tupā kotyhar ta namō ejumai eho” aja. Pe, a'e jumai mai oho. Tupā kotyhar ta ke a'e muputu'u ta tī. Mbói keruhū pandu ipe tī: “Nde riki upa ka'a pe har tama'e kapitā keruhū ke. Amō amō ywy pe har tama'e kapitā keruhū ke tī. Amō koty koty je'ēha pandu ame'e tama'e kapitā keruhū ke nde tī. Amō amō awa tama'e kapitā keruhū ke nde tī” aja so'o jarō aja me'e pe.

⁸ Upa kome'e ywy keruhū pe har ta ngā py'a ke mo'i mo'i ehe, so'o jarō aja me'e rehe. Kome'e ywy keruhū Tupā mujā ym rahā we, paper rehe uhā te hū ame'e ta rer a'e mupinim. Ame'e rehe her nixói ame'e ta riki so'o jarō aja me'e rehe ngā py'a mo'i mo'i. Ame'e paper riki Kirisutuma'e ke. A'e ke amō ta jukwa. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e.

⁹ “Myrandu rehe pehendu katu!

¹⁰ Amō ke huwajan pyhyk ta raho aja me'e rahā, aja oho ta a'e. Amō ke kyse pe huwajan jukwa ta aja me'e rahā, aja kyse pe jukwa ta ame'e ke. Aja rahā, Tupā kotyhar ta ipy'ahu te'e hendu ta me'e te'e. Tapijar te'e we Tupā rehe jurujar katu ta me'e te'e tī” aja riki pandu.

¹¹ Ajame'ë ke amō so'o jarō aja me'ë ihē asak. (Mokōihar ke ame'ë.) Ywy ngi a'e uhem aja saka. I'ak mokōi namō ixo. Arapuhame ra'yr aja saka ame'ë. Pe, mbói keruhū aja a'e pandu tī.

¹² So'o jarō aja me'ë uhem py. Ame'ë je'ëha rupi ma'e ke mokōihar ma'ema'e katu. Upa kome'ë ywy keruhū pe har ta pe a'e pandu: "So'o jarō aja me'ë uhem py. Pehē py'a pemoi moī katu ehe. Mungāiha rape ka'ë ame'ë ke namō a'e ixo. Pehē py'a pemoi moī ehe" aja so'o jarō aja me'ë mokōihar pandu.

¹³ Ma'e ke so'o jarō aja me'ë ma'ema'e katu. Mokōihar ke a'e. Marā ka ym amō ma'eha. Ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Upa ngā usak u'am rahā, ywa ngi tata ke a'e mujy muwyr. Kome'ë ywy keruhū pe mujy muwyr.

¹⁴ Uhem py so'o jarō aja me'ë huwa koty ma'e ke a'e ma'ema'e katu. Pyrātāha ke mbói keruhū muwyr ipe, so'o jarō aja me'ë mokōihar pe. A'erehe marā ka ym amō ma'eha. Ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Aja upa kome'ë ywy keruhū pe ixo ame'ë ta ke a'e muka'u te'e. Ame'ë ta pe a'e pandu:

—I'ā ke pemujā. So'o jarō aja me'ë'ā ke pemujā. Iākā ke kyse puku pe amō mungāi. Manō ym a'e. Ame'ë ma'e'ā ke pemujā — aja riki ngā pe.

¹⁵ Pyrātāha ke mbói keruhū muwyr ipe. A'erehe ame'ë'ā ke so'o jarō aja me'ë mokōihar peju. So'o jarō aja me'ë uhem py, ame'ë'ā ke peju. Aja rahā, ixuwe katu pu'am. Aja rahā, je'ëha uhem ipe. Pe, ame'ë pandu: "Ihē rehe ipy'a ke ngā moī moī ym rahā, ame'ë ta ke pejukwa" aja kwera ramō ame'ë pandu.

¹⁶ Upa awa ta pe so'o jarō aja me'ë pandu. Mokōihar ke a'e. Kuja pandu. "Ma'e ngā ukwaha ke pehē pykā rehe pemoi. Pehē po jywa katu kotyhar rehe pemoi tī. Upa ngā pe aja pepandu. Kapitā keruhū aja ixo ame'ë ta pe pepandu tī. Je'ëha reko ym te ame'ë ta pe aja tī. Pepandu tī. Ima'ehū namō ixo ame'ë ta pe aja tī. Pepandu tī. Ima'e ym te ame'ë ta pe aja tī. Pepandu tī. Amō ta te'e paraky ame'ë ta pe aja tī. Aja me'ë ijar aja ixo ame'ë ta pe aja tī. Pepandu tī. Upa ngā pe aja me'ë pepandu. (Ngā ukwaha ke pehē pykā rehe pemoi. Pehē po jywa katu kotyhar rehe pemoi tī' aja pepandu)" aja so'o jarō aja me'ë pandu.

¹⁷ Ame'ë ngā ukwaha nixói rahā, marā ka ym ma'e ke muhepyha. Marā ka ym ma'e ke jo'okiha amō ngi tī. Ame'ë ngā ukwaha riki so'o jarō aja me'ë rer ke. Her moī ym rahā, ukwaha mangaha ke moī ta.

¹⁸ Mā! Ukwaha katu ta me'ë te'e awa. Ukwaha katu ame'ë ke, aja amō ixo rahā, mā peja ngā ukwaha ke emanga. So'o jarō aja me'ë ukwaha mangaha ke emangarahā! Ame'ë uk-

waha mangaha sawa'e rer aja ame'ë. Kuja ukwaha ke: 666 aja riki.

14

Kirisutu namō ixotyhar ta ixo

¹ Ajame'ë ke ihē ama'ā rahā, ywy'ā keruhū rehe Arapuharan Ra'yr pu'am u'am, ame'ë ke rehe ihē asak. (Kirisutu a'e.) Ywy'ā keruhū rer Siā. (Ame'ë Jerusarē ok ta pyahu, aja ngā ukwa.) Inamō heta te hū ixotyhar ta ixo. Kuja, 144.000 hetaha ta ixo. Ame'ë ta pykā rehe Kirisutu rer pame katu te amō mupinim. (Aja rahā, ixotyhar ta ke aja mujekwa.) Ipái rer mupinim tī. (Aja rahā, ixotyhar ta ke aja mujekwa tī.)

² Pe, ywa ngi panduha uwyr. Ame'ë ke rehe ihē ahendu. Ita pupur keruhū aja ahendu. Tupā tyapuha keruhū aja tī. Araraperan ke nupāha ta hykí, aja panduha tyapuha uwyr. Ame'ë ke rehe ahendu tī.

³ Pe, wapyka ndutar koty 144.000 hetaha ta pu'am u'am tī. Jyngariha pyahu ame'ë ke a'eta jyngar u'am. Tumeme ixuwe katu hū ame'ë ta huwa koty aja tī. Jyngar u'am tī. Tamū ta ruwa koty aja tī. Jyngar u'am tī. Ame'ë 144.000 hetahama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi jo'ok riki. Ame'ë ta jō riki ame'ë jyngariha pyahu ame'ë ke jumu'e katu. Amō ta ani.

⁴ Ame'ë ta riki kūjā rehe pyta ym te. Sawa'e jeje te'e ixo ame'ë ta ke, aja ame'ë ta ixo. Arapuharan Ra'yr oho. (Kirisutu a'e.) Haikwer rupi ame'ë ta oho tī. Ame'ë tama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi har ame'ë ta ke Tupā pe me'ë py, ame'ëja saka. Arapuharan Ra'yr pe me'ë py, ame'ëja saka tī.

⁵ Te'e pandu ym te ame'ë ta, aja ukwa katu awa. Anī te ame'ë ta. Katu ame'ë ta ke ame'ë ta.

Mahapyr Tupā je'ëha rahoha ta ke

⁶ Ajame'ë ke amō Tupā je'ëha rahoha rehe ihē asak. Ywate wewe oho ixo. Upa katu te kome'ë ywy keruhū pe har ta pe myrandu katu ke a'e pandu raho. Ame'ë myrandu upa ym te ta. Uhā te hū, aja saka. Ame'ë ke upa amō amō awa ta pe pandu raho. Upa ka'a pe har ta pe aja tī. Pandu raho tī. Upa amō koty koty je'ëha pandu ame'ë ta pe aja tī. Pandu raho tī. Upa amō amō ywy pe har ta pe aja tī. Myrandu katu pandu raho tī.

⁷ Hātā a'e pandu:

—Upa kome'ë ywy keruhū pe har ta ke Tupā mutyryk tyryk ta. A'e riki ngā pe pandu ta: "Nde katu." Anī rahā: "Nde katu ym" aja. Ame'ë angaha uhyk apo 'y. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja pepandu ipe. Pehē py'a ke pemoi moī katu ehe tī. A'e riki ywa ke mujā. Kome'ë ywy

keruhū aja tī. Mujā tī. Y ramūi aja tī. Mujā tī. Upa mundu aja tī. A'e riki mujā tī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁸ Peteihar upa rahā, Tupā je'ēha rahoha mokōihar pandu:

—Mambiro ok ta keruhū ke Tupā mai! Upa katu te mai! Upa ngā ke a'e muka'u te'e hū, a'erehe Tupā aja ym ame'ē ke rehe ngā py'a ke ngā moī moī. Kawī ngi ka'u ame'ēja saka riki — aja pandu.

⁹ Mokōihar upa pandu rahā, Tupā je'ēha rahoha mahapyrihar pukāi:

—So'o jarō aja me'ē rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, (ame'ē ke rehe Tupā parahy te hū ta.) So'o jarō aja me'ē'ā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, aja tī. (Ame'ē ta rehe Tupā parahy te hū ta tī.) Ipykā rehe ame'ē ukwaha moī rahā, aja tī. (Ame'ē ta rehe Tupā parahy te hū ta tī.) Ipo rehe ame'ē ukwaha moī rahā, aja tī. (Ame'ē ta rehe Tupā parahy te hū ta tī.)

¹⁰ Kawī iro te ame'ē ke amō u'u, aja Tupā parahy te ha ke pyhyk ta. Ame'ē ke kawī ryrū pe Tupā moī, ame'ēja saka. Ame'ē ta ke tata pe a'e mupyrara ta. Enxo ukwāi ixo ame'ē pe mupyrara ta tī. Ahy hū ta. Ame'ē mupyraraha ke Tupā je'ēha rahoha ta katu te ame'ē ta usak ta. Arapuharan Ra'yr usak ta tī. (Kirisutu a'e.)

¹¹ Tata pe mupyrara riki. Ame'ē tata takāxīha aja te'eha pu'am u'am. Upa ym te ta. Ahy te hū. Putu'u ym te riki. Wera rahā, putu'u ym. Pytun rahā, aja tī. Putu'u ym tī. So'o jarō aja me'ē rehe ipy'a moī moī, ame'ē ta pyrara te hū. Putu'u ym te. So'o jarō aja me'ē'ā rehe ipy'a moī moī, ame'ē ta pyrara te hū tī. Her ukwaha ke moī ame'ē ta aja tī. Ahyha putu'u ym te ta tī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu. Mahapyrihar ke ame'ē.

¹² Tupā je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ē te'e. Jesu rehe tapijar te'e we jurujar katuha hijar ym ame'ē ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ē te'e tī. Tupā kotyhar ta aja ixo ta me'ē te'e tī.

¹³ Ajame'ē ke ywa ngi panduha uwyr. Ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kuja pandu:

—Kuja eupininim. Apo har jandema'e kapitā keruhūma'e parakyha ke amō ta ma'ema'e ixo. Tupā je'ēha ke pandu pandu ame'ē ke ima'e parakyha ke. Aja ixo rahā, ame'ē ta ke amō ta jukwa. Aja rahā, mā hury katu ame'ē ta ke a'eta — aja ahendu.

Tupā'a pandu:

—A'e t'y! Ame'ē ta paraky te hū. Apo putu'u katu te ta. Paraky te hū, a'erehe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē ta. Ame'ē namō ixo, a'erehe hury katu te ta — aja riki.

Ngā ke Tupā je'ēha rahoha ta mujy'ar

¹⁴ A'engi ihē asak rahā, ywa takāxīha ituwyr ame'ē rehe ihē asak. Ame'ē 'ar pe awa aja wapyk uī. (Kirisutu a'e.) Iākā rehe

har namō ihē. Kapitā keruhūma'e aja ame'ē. (Aja rahā, upa katu te huwajan ta ke a'e muputu'u, aja mujekwa katu.) Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke iākā rehe har. Kyse apar haimbe ame'ē ke ipo pe pyhyk reko.

¹⁵ Pe, amō Tupā je'ēha rahoha uhem. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi uhem. Tupā koty ngi uhem. Ywa takāxīha 'ar pe wapyk uī ame'ē pe hātā a'e pandu:

—Angaha uhk riki. Kyse apar pe ma'e tyarō ame'ē ke emondok. Ematyr. Kome'ē wyy keruhūma'e ke tyarō riki — aja ipe.

¹⁶ Pe, takāxīha 'ar pe wapyk ame'ē ke kyse apar pe mondok. Kome'ē wyy keruhūma'e tyarō ame'ē ke mondok. Ame'ē ke matyr. (Aja rahā, kome'ē wyy keruhū pe har ta ke mujy'ar ta. Ixotyhar ta ke ixoty a'e mujy'ar, aja mujekwa.)

¹⁷ A'engi ywa pe har Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Kyse apar haimbe ame'ē ke a'e pyhyk reko tī.

¹⁸ Ajame'ē ke amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ame'ē riki tata harōha ke. Tata usakiha ke a'e tī. Myrape keruhū rake ngi a'e uwyr. Kome'ē wyy keruhū pe rahā, tapī'iruha ke happy, ame'ē myrape keruhū aja saka. Pe, kyse apar haimbe ame'ē ke pyhyk reko. Ame'ē pe pandu.

—Ma'eywa ke kyse apar pe emondok. Uwa ame'ē ma'eywa ke. Peme'ē wyy keruhū pe uwa ty tūi. Tyarō riki, a'erehe a'ep emondok eho — aja pandu.

¹⁹ A'erehe kome'ē wyy keruhū pe Tupā je'ēha rahoha mondok uwyr. Hymbo ngi uwa ke mondok. Ame'ē ke tykwer jamiha renda pe ombor. Ame'ē jamiha renda Tupā parahy te ha aja saka.

²⁰ Ok ta kurar sorokap jamiha renda ihē. Ame'ē pe uwa ke jami. Awa ruwy aja tykwer uhem hū ingi. Y tiha aja uhem. Manga rahā, tyypha riki peteī met, amō met ixu'ap tyypha. Pukuha manga rahā, 300 kiro met pukuha. (Upa aja rahā, kome'ē wyy keruhū pe har ta ke Tupā je'ēha rahoha ta mujy'ar ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke a'eta. Pe, ame'ē ta ke amō mupyrara te hū ta. Awa ruwy uhemihā aja ahy te hū ta ngā ke, aja mujekwa.)

15

Ma'e ahyha a'ejōhar ke

¹ Ajame'ē ke ywa rehe amō ma'e rehe ihē asak tī. Ame'ē ke ihē asak rahā: "Māte we ame'ē te a'e myl!" aja ihē akwa. Kuja ihē asak. Tupā je'ēha rahoha ta awa po wajar mokōi hetaha rehe ihē asak tī. Kuja ame'ē ta pyhyk reko. Ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha ke. Ame'ē riki a'ejōhar ke. Ame'ē ke Tupāma'e parahy te ha ke. A'ejōhar ke ame'ē.

² Pe, y ramūi aja ihē asak. Waruwa aja ame'ē. Tata namō mupara aja riki. Pe, so'o jarō aja me'ē koty ipy'a ke muruwak ym ame'ē ta rehe ihē asak. Tapijar te'e we Tupā rehe jururjar katu ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē so'o jarō aja me'ē'ā koty ipy'a ke muruwak ym tī. Ame'ēma'e ukwaha ke moī ym tī, ipykā rehe. Ame'ē ta rehe ihē asak. Y ramūi aja ame'ē rake pu'am u'am. Ame'ē ta pe pame katu te araraperan ke Tupā me'ē me'ē. Ame'ē ke ngā jywa rehe ngā pyhyk u'am.

³ Moise mu'e, ame'ē jynngariha ke ame'ē ta jynngar u'am. A'e riki Tupāma'e miasu ke. Arapuharan Ra'yr rehe ame'ē ta jynngar u'am tī. (Kirisutu ke a'e.) Kuja jynngar:

"Tupā! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Mā! Nde erema'ema'eha riki katu te ame'ē ke.

Jetehar rupi ma'e ke nde erema'ema'e katu. Katu te ha rupi nde erema'ema'e katu tī.

Upa amō amō wyy pe har tama'e kapitā keruhū te nde.

⁴ Sawa'e! Nde rehe upa ngā hendu katu ta. Upa ngā pandu ta: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja.

Nde pe ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te.

Jetehar rupi nde erema'ema'e, ame'ē ke rehe upa ngā usak, a'erehe nde rehe upa katu te amō amō wyy pe har ta ngā py'a ke moī moī ta uwyr" aja riki jynngar.

⁵ Ajame'ē ke ywa pe har Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe ihē asak. Hukwen pirar aja asak. A'ep so'o pিরer ke te'e mujā aja ihī. Ame'ē so'o pিরer ok keruhū: "Ko Tupā ixo" aja ame'ē mujekwa.

⁶ Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Tupā je'ēha rahoha ta uhem. Awa po wajar mokōi hetaha ke. Ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha namō ixo ame'ē ta ke a'eta. Ima'e mundeha hendy hū ame'ē ke namō ixo. Katu te ame'ē ke. Ipxi'a rupi ma'e pukwariha ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke.

⁷ Ame'ē ta pe ma'e ke amō me'ē. Tumeme ixiwe katu hū ame'ē ta ngi har peteī me'ē ma'e ke. Kuja, ita rekūi awa po wajar mokōi hetaha. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē pe Tupā parahyha tyryhem ihī. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi hetaha ta pe me'ē. Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e.

⁸ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe tata takāxīha pu'am hū u'am. Tupā katu te ha ke ame'ē mujekwa. Ima'e pyrātā te ha ke mujekwa tī. Ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha ke Tupā je'ēha rahoha ta jyhē ta. Ame'ē upa ym rahā we, marā ka ym Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū

pe ixeha awa. Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi hetaha ta ma'e ahyha ke jyhē ta.

16

Tupāma'e parahyha ke

¹ Ywa pe har Tupāma'e ngā jumu'eha renda keruhū ngi amō hātā pandu. Ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ihē Juā. Tupā je'ēha rahoha ta pe hātā pandu: "Peho! Ita rekūi pe ihī ame'ē ke pejyhē peho. Awa po wajar mokōi hetaha ita rekūi ke. Ame'ē pe Tupāma'e parahyha ke ihī. Wyy keruhū pe pejyhē peho" aja ahendu.

² Tupā je'ēha rahoha peteīhar jyhē oho. Kome'ē wyy keruhū pe ita rekūi pe ihī ame'ē ke jyhē oho. Aja rahā pere ahy te hū ame'ē ke awa ta rehe uhem. So'o jarō aja me'ē ukwaha reko ame'ē ta rehe uhem. Ipykā rehe ukwaha ihī. Ipo rehe aja tī. Ihī tī. Upa ame'ē ta rehe pere uhem. So'o jarō aja me'ē'ā rehe ipy'a ke amō ta moī moī, ame'ē ta rehe pere ahy te hū ame'ē ke uhem tī.

³ A'engi Tupā je'ēha rahoha mokōihar ita rekūi pe ihī ame'ē ke jyhē tī. Y ramūi pe jyhē. Aja rahā, y riki awa ruwy aja uwak. Manō ame'ē ruwy aja ame'ē. Upa katu te y rupi ixo ame'ē ta ke manō. Pyta we ym te.

⁴ A'engi Tupā je'ēha rahoha mahapyrihar ita rekūi pe ihī ame'ē ke jyhē tī. Y pe ombor. Mundu pe aja tī. Ombor tī. Upa y riki awa ruwy aja uwak tī.

⁵ Pe, Tupā je'ēha rahoha pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. A'e riki y harōha ke. Y usakiha ke tī. Kuja pandu:

—Tupā! Katu te ame'ē ke nde. Ngā ke nde eremupyrara. Ame'ē ke katu. Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tī. Nde ruhā te hū ame'ē ke nde.

⁶ Nde kotyhar ta ke ngā jukwa. Huwy muhem riki. Nde je'ēha pandu ame'ē ta ke aja tī. Jukwa tī. A'erehe ngā pe awa ruwy aja nde eremondo. Ame'ē ke a'eta u'u, ame'ēja saka. (Aja rahā, huwy muhem, aja ame'ē ta ke Tupā jukwa tī, aja mujekwa.) Aja katu a'eta pe — aja pandu.

⁷ Pe, myrape keruhū koty ngi amō pandu, ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kome'ē wyy keruhū pe rahā, myrape keruhū 'ar pe tapi'iruhu ke hany. Ame'ē myrape keruhū aja ame'ē. Kuja pandu: "Tupā! Jandema'e sawa'e te ke nde! Pyrātā te hū ame'ē ke nde. Jetehar rupi ngā ke nde eremupyrara ta. Nde eremupyrara ta rahā, katu tiki ame'ē tī" aja ahendu.

⁸ A'engi Tupā je'ēha rahoha tumemehar ita rekūi pe ihī ame'ē ke jyhē tī. Warahy rehe jyhē. Aja rahā, warahy haku te hū oho. A'erehe ngā pিরer ke hany, aja riki.

⁹ Warahy haku te hū. Ngā pিরer ke hany. A'erehe Tupā pe a'eta pandu: "Nde katu ym" aja ipe naī. (Tupā riki ma'e ahyha ke

muwyr, aja ngā ukwa a'erehe Tupā rehe juru ai.) Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke ngā muruwak ym. Tupā koty muruwak ym. “Katu te ame'e ke nde” aja Tupā pe pandu ym ngā.

¹⁰ A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar petei'har upa har ita rekūi pe ihī ame'e ke jyhē tī. So'o jarō aja me'e ma'e wapyka rehe jyhē. Aja rahā, hekoha rupi pytun te oho. A'e riki ngāma'e kapitā keruhū aja ixo. Upa ame'e renda rupi pytun te oho. Hembe ke a'eta su'u su'u rāi u'am. Ahy te hū ngā, a'erehe hembe ke su'u su'u u'am.

¹¹ Pe, a'eta pandu: “Tupā! Ywa pe har ke nde! Katu ym te nde” aja riki naī. Ahy te ngā ixo. Pere hū tī. Ahy riki a'erehe Tupā rehe juru ai. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ngā muruwak ym. Tupā koty muruwak ym.

¹² A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar petei'har ita rekūi pe ihī ame'e ke jyhē tī. Y pe jyhē. Y rer Eura. Aja rahā, y riki upa katu te tyapa oho. A'erehe ame'e y renda rupi kapitā keruhū uwyr ta. Warahy uhemihā koty'har kapitā keruhū ame'e. Y rapyrer rupi uwyr ta.

¹³ A'engi ājā ta rehe ihē asak. Mahapyr asak. Jaxer ai te ame'e ta ke a'eta. Kururu aja ame'e ta rehe asak. Mbōi keruhū juru ngi petei'uhem. Amō riki so'o jarō aja me'e juru ngi uhem tī. Tupā je'ēha pandu ame'e ran juru ngi amō uhem tī. Aja asak tī.

¹⁴ Ājā ta ke ame'e ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'e ke a'eta ma'ema'e katu. Ame'e mahapyr ājā ta riki upa katu te kapitā keruhū ta ke mujy'ar. Kome'e ywy keruhū rupi ixo ame'e ta kapitā keruhū ta ke mujy'ar. Jumaiha rehe mujy'ar. Tupā namō jumai ta. A'e riki pyrātā te hū ame'e ke a'e.

¹⁵ —Pesarahā! Awa ukwa ym ha rupi ma'e mukanīha uhyk uwyr. Aja amō harō ym rahā, ihē ajur ta. Amō ukwer ym, aja ixo rahā, hury katu ame'e ke a'e. Ukwer ym, aja ima'e mundeha ke rehe amō usak katu. Peta kŷ, aja ixo. Aja rahā, jawe te'e aja wata ym. Jawe te'e rahā, huxī ta. Peta kŷ, aja amō ixo rahā, huxī ym ta — aja riki Kirisutu pandu.

¹⁶ Pe, ma'e renda pe kapitā keruhū ta ke ājā ta mujy'ar. Ame'e renda rer: “Aman-genō.” Aja riki jundēu awa ta je'ēha ipe.

¹⁷ A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi'har ita rekūi pe ihī ame'e ke jyhē tī. Ywate ngi jyhē. Ywa pe har Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ihī. Ame'e pe wapyka ihī. Kapitā keruhūma'e aja ame'e. Ame'e ngi Tupā hātā pandu. Kuja. “Upa katu te riki” aja pandu.

¹⁸ Pe, Tupā pirā pirā hū. Tupā tyapuha tyapu hū tī. Kome'e ywy keruhū katak te hū tī. Sawa'e ke Tupā mujā, ame'e ngi har aja ywy ke katak ym. Māte hū katak hū.

Ywy katak hū, ame'e 'ar koty te we hū ame'e katakiha.

¹⁹ Ame'e ok ta keruhū owok. Mahapyr pyngwer aja owok. Upa amō amō ywy pe ok ta ihī, ame'e ta ke upa mujaxer tī. Mambiro ok ta ke Tupā harāi ym. Ame'e pe har ta ke a'e mupyrara te hū. Ame'e ta pe pandu: “Ihēma'e ita rekūi ngi kawī pe'u” aja pandu. (Aja rahā, Tupāma'e parahy te ha ke ame'e ta pyhyk.)

²⁰ Upa ypa'ū riki kanim oho. Upa ywy'a keruhū kanim oho tī.

²¹ Ywa ngi aman aja y rātā ukyr tī. Y rātā keruhū riki. Puhŷi ame'e. Kuja, 40 kir puhŷiha riki ukyr. Ywy pe har ta rehe ukyr. Pe, ame'e ta Tupā rehe juru ai. “Katu ym nde” aja pandu naī. Y rātā keruhū ukyr rahā, ahy te hū. A'erehe Tupā rehe juru ai.

17

Kūjā katu ym ame'e rehe har

¹ Ajame'e ke Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi'hetaha ngi har petei'uwyr ihē koty. Ame'e Tupā je'ēha rahoha ta ita rekūi pyhyk reko ame'e ke. Awa po wajar mokōi'hetaha ita rekūi ke. Pe, ihē rehe uhyk rahā, ihē pe pandu:

—Ejur! Y rymy'y rehe ame'e ok ta keruhū ngā mujā. Myja me'e ame'e ke Tupā mai ta my? Ame'e ke nde pe ihē amujekwa ta. Ame'e ok ta keruhū riki kūjā ka'u te'e aja saka.

² Ame'e kūjā rehe kome'e ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ka'u te'e. (Aja rahā, ame'e ok ta pe har ta ma'ema'eha ke rehe ngā py'a ke ngā moī moī. Ipy'a moī ehe, a'erehe kūjā ka'u te'e aja ame'e.) Ame'e kūjāma'e kawī ke kome'e ywy pe har ta u'u tī. Ame'e kawī ma'e ka'u te'eha aja saka. (Aja rahā, ame'e ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e tī, aja mujekwa) — aja ihē pe pandu.

³ Ihē py'a rehe Tupā'ā ihī katu. Ihē Juā. Pe, ihē ke Tupā je'ēha rahoha pyhyk raho. Awa nixōi te ame'e pe pyhyk raho. A'ep kūjā rehe ihē asak. So'o jarō aja me'e pirā ame'e ke rehe asak tī. Ame'e kupe 'ar pe kūjā wapyk uī. Hete rupi her ihī. Tupā rehe juru ai, ame'e rer riki heta ihī. Pe, ame'e so'o jarō aja me'e heta iākā namō ixo. Awa po wajar mokōi'hetaha iākā. I'ak heta tī. Jande popa hetaha i'ak ke.

⁴ Kūjāma'e mundeha katu te. Pan pi-rangwer ke te'e mujā ame'e ke te'e ame'e mundeha. Pan pirā amō tī. Itatawa ke te'e ma'e ke mujā, ame'e ke mundeha rupi moī moī tī. Aja mukatuha. Itara'y muhepy hū ame'e ke moī moī tī. Pero moī tī. Pu'yr aja ame'e. Aja mukatuha tī. Ipo pe ita rekūi ra'yr ke a'e pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujā ame'e ke. Tyryhem riki. Upa ma'e ka'u

te'eha ma'ema'e ame'ë ke ihĩ ipe. Upa katu te jaxer ai ame'ë ke ihĩ ipe tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe upa ma'e ke ita rekũi ra'yr pe ihĩ.

⁵ Ipykã rehe her ke amõ mupinim. Myja me'ë ame'ë rer my? Yman ame'ë ke ukwa ym awa rĩ. Kuja her. “Mambiro ok ta keruhũ ke. Upa kũjã ka'u te'e ame'ë tama'e kapitã keruhũ aja ame'ë. Kome'ë wyy keruhũ pe upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë tama'e kapitã keruhũ ke a'e tĩ. Kũjã ke a'e” aja riki.

⁶ Tupã kotyhar ta ruwy ngi kũjã ka'u, aja ihẽ asak. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym, ame'ë ta ke amõ ta jukwa. Ame'ë ta ruwy ngi ka'u tĩ. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta ke kũjã jukwa, aja mujekwa ngã pe. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ë ta ke jukwa tĩ, aja mujekwa tĩ.)

Ame'ë kũjã rehe ihẽ asak rahã: “Mã!” aja ihẽ akwa.

⁷ Aja rahã, ihẽ pe Tupã je'ëha rahoha pandu:

—Nde eremukahem rahã, katu ym. Myja me'ë ame'ë kũjã my? Yman ame'ë ke amõ ukwa ym rĩ. Ame'ë ke nde pe ihẽ amujekwa ta apo 'y. So'o jarõ aja me'ë rehe har ihẽ amujekwa ta tĩ. Ame'ë kupe 'ar pe kũjã wapyk. Iãkã kuja hetaha, awa po wajar mokõi. I'ak kuja hetaha tĩ, jande popa.

⁸ Ame'ë so'o jarõ aja me'ë ixo kwe. Apo anĩ. Nixói apo 'y. Mupyraraha renda ngi uhem Tate. Jumai ta oho a'e. Pe, a'e ke Tupã jukwa ta. Ame'ë so'o jarõ aja me'ë rehe kome'ë wyy keruhũ pe har ta usak rahã: “Mã!” aja ukwa. Ame'ë ta rer ke paper rehe nixói. Uhã te hũ ame'ë ta rer aja ym. Kome'ë wyy keruhũ ke Tupã mujã ym rahã we, uhã te hũ ame'ë ta rer ke paper rehe a'e mupinim. Ame'ë rehe nixói te ame'ë ta rer. Ame'ë so'o jarõ aja me'ë ixo kwe. Apo nixói 'y. Manõ riki. Uwyr ta tĩ.

⁹—Apo ukwa katu ame'ë ke ukwa ukwa ta me'ë te'e. Iãkã awa po wajar mokõi hetaha riki wyy'ã awa po wajar mokõi hetaha ke. Ame'ë 'ar pe kũjã wapyk uĩ. Aja rahã, ok ta riki wyy'ã awa po wajar mokõi ihĩ, aja mujekwa. Ame'ë ok tama'e kapitã keruhũ awa po wajar mokõi hetaha ixo tĩ.

¹⁰ Awa po wajar peteĩhar upa hetaha upa 'y. Nixói apo 'y. Awa po wajar peteĩhar riki kapitã keruhũ kote'e ixo apo 'y. Amõ riki awa po wajar mokõihar uhyk ym we uwyr rĩ. Ame'ë uhyk uwyr rahã, jahy heta ym rahã, kapitã keruhũ aja ixo ta tĩ.

¹¹ So'o jarõ aja me'ë ixo kwe. Apo nixói 'y. Ame'ë riki awa po wajar mahapyrihar ke a'e. Ame'ë riki awa po wajar mokõi ngi har peteĩ a'e. Jumai oho. Pe, a'e ke Tupã jukwa ta.

¹² —I'ak jande popa rehe nde eresak. Ame'ë riki kapitã keruhũ jande popa hetaha

ta. Ame'ë ta kapitã keruhũ aja ixo ym we rĩ. Uhyk ta kÿ. So'o jarõ aja me'ë namõ ame'ë ta ke kapitã keruhũ aja amõ mu'am ta. I'i atu we ym rahã, kapitã keruhũ aja ixo ta tĩ.

¹³ Ame'ë kapitã keruhũ jande popa hetaha ma'ema'e. Ame'ë ke peteĩhar aja ma'ema'e. So'o jarõ aja me'ë pe ame'ë ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitã keruhũ ke apo 'y. Jande je'ëha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'o jarõ aja me'ë pe pandu.

¹⁴ Arapuharan Ra'yr namõ so'o jarõ aja me'ë jumai ta oho. (Kirisutu ke a'e.) Kapitã keruhũ jande popa hetaha aja tĩ. Jumai ta oho tĩ. Pe, ame'ë ta ke Arapuharan Ra'yr muputu'u ta. A'e riki kapitã keruhũ te. “Ihẽma'e ke pehẽ” aja Kirisutu pandu ame'ë ta jumai oho inamõ tĩ. “Ihẽ koty ejur” aja Kirisutu pandu ame'ë ta jumai oho inamõ tĩ. Ixotyhar ta jurujar katuha ke hijar ym ame'ë ta jumai oho inamõ tĩ. So'o jarõ aja me'ë ke a'eta muputu'u ta oho tĩ. Kapitã keruhũ ta ke muputu'u ta tĩ—aja Tupã je'ëha rahoha pandu.

¹⁵ Ihẽ pe Tupã je'ëha rahoha pandu tĩ:

—Y rehe nde eresak. Ame'ë 'ar pe kũjã ka'u te'e pyrũ. Ame'ë y riki amõ amõ wyy pe har ta ke. Amõ amõ awa ta ke tĩ. Amõ koty koty je'ëha pandu ame'ë ta ke tĩ. Amõ amõ ka'a pe har ta ke tĩ.

¹⁶ Kũjã ka'u te'e ame'ë ke i'ak jande popa hetaha putar ym ta. So'o jarõ aja me'ë aja tĩ. Putar ym ta kũjã ke tĩ. Upa katu te kũjãma'e ke jo'ok ta ingi. Jawe te'e aja a'e ke ame'ë ta mupyta ta ixo. (Aja rahã, a'e ke muputu'u ta, aja mujekwa.) Kũjã rukwer ke u'u ta, ame'ëja saka ta. Kũjã ke tata pe hapy ta, ame'ëja saka upa katu te mujaxer ta tĩ. (Aja rahã, kũjã riki kapitã keruhũ aja putar ym aja mujekwa.)

¹⁷ Tupã pandu: “Ihẽ aputar ame'ë ke kapitã keruhũ ta ma'ema'e ta. Ihẽ aputariha ke ipy'a rehe ihẽ amõi ta, a'erehe ihẽ aputar ame'ë ke a'e ma'ema'e ta” aja a'e pandu. A'erehe kapitã keruhũ ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitã keruhũ ke apo 'y. Jande je'ëha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'o jarõ aja me'ë pe pandu. A'erehe so'o jarõ aja me'ë riki kapitã keruhũ aja ixo. Tupã pandu ame'ë ke upa uhyk ym rahã we, aja ixo ta ame'ë.

¹⁸ —Kũjã rehe nde eresak, ame'ë riki ok ta keruhũ ke. Ame'ë ok ta keruhũ ngi je'ëha uhem, ame'ëja saka. Upa kome'ë wyy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ke mondo mondo. A'erehe ame'ë ok ta keruhũ je'ëha te reko, ame'ëja saka—aja ihẽ pe Tupã je'ëha rahoha pandu.

18

Mambiro ok ta ke upa katu te mujaxer

¹ Ajame'ë ke amō Tupā je'ëha rahoha rehe ihē asak. Ihē Juā. Ywa ngi wyyj uwyr a'e. Je'ëha te reko. Katu te ame'ë ke a'e. Hendy hū. Ima'e hendyha namō kome'ë wyy keruhū ke muwera hū.

² A'e hātā pandu:

—Mambiro ok ta upa katu te mujaxer. Ma'e jaxer ai ame'ë rekoha ke apo 'y. A'ep ājā ta ixoha renda ke apo 'y. Ājā jaxer ai ame'ë ta pehī riki. A'ep ma'ewyra jaxer ame'ë ke ixo tī. Ma'ewyra amō u'u ym ame'ë ke pehī tī.

³ (Ame'ë ok ta mujaxer ym rahā, pewe ihī rahā, ma'e ka'u te'eha riki kawī aja saka. Ame'ë ngi upa amō amō wyy pe har ta ka'u. Aja rahā, ame'ë ma'e ka'u te'eha ke amō amō wyy pe har ta ma'ema'e tī. Ame'ë ok ta pe har ta aja kome'ë wyy keruhūma'e kapitā keruhū ta ma'ema'e tī. Pe, upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ë ok ta rehe māte hū ma'e ke ihī. Ma'e ke muhepy ame'ë ta muhepy hepy hū. Aja matyr hū tamatarer ke. Muka'u te'eha rupi pyhyk hū. Katu ym aja — aja riki Tupā je'ëha rahoha pandu.

⁴ Pe, ywa ngi amō pandu ame'ë ke rehe ihē ahendu.

"Ihē kotyhar ta! Ame'ë ok ta ngi pehem peho!

Ame'ë ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha pema'ema'e ym pexo tī.

Ame'ë ok ta pe har ta ke ihē amupyrara ta. Pehem peho ingi. (Aja rahā, ame'ë ta aja pehē ke ihē amupyrara ym ta tī.)

⁵ Upa ma'e ka'u te'eha ke a'ep pe har ta ma'ema'e hū. Māte hū te'e ma'ema'e. Ywa rehe uhyk, ame'ëja saka hetaha.

Ma'e katu ym te ame'ë ma'ema'eha ke ihē aharāi ym. (A'erehe amupyrara ta)" aja ahendu.

Pe, ywa ngi pandu ame'ë ke rehe ahendu tī. Tupā je'ëha rahoha ta pe pandu:

⁶ "Ihē kotyhar ta ke a'ep pe har ta mupyrara hū.

Aja juja katu te a'ep pe har ta ke pemupyrara tī.

Jetehar te! Mokōihar aja pemupyrara. Amō ta ke a'ep pe har ta muka'u te'e.

Aja mokōihar aja a'ep pe har ta ke pemuka'u te'e tī. Aja pemahy katu tī.

⁷ Ma'e katu ame'ë ke jō a'ep pe har ta me'ë me'ë ngā jupe. Ma'e hepy hū ame'ë ke aja tī. Me'ë me'ë ngā jupe tī.

Aja jumuhury ngā juehe. A'erehe a'ep pe har ta ke pemahy apo. Pemupyrara tī.

Ame'ë ok ta riki kūjā aja saka. Jupandu jupe: 'Kapitā keruhū ihē. Aja ko axo. Ihē sawa'e manō ame'ë ke ym ihē axo. A'erehe apyaiha ihē akwa ym te ta' aja jupe.

⁸ Aja pandu jupe, a'erehe petēi wera rahā, ma'e ahyha uhyk ta ehe.

Pyaiha uhyk ta ehe tī. Myahy te ha uhyk ta tī. Mahyha uhyk ta tī. Tata pe hapy ta tī.

Tupā, jandema'e sawa'e te riki pyrātā te hū. A'erehe tata pe hapy ta. Upa ukwāi ta. Mujaxer ta. A'e riki mupyrara ta" aja ywa ngi pandu ame'ë ke rehe ahendu.

⁹ Kome'ë wyy keruhūma'e kapitā keruhū ta pyai ta. Ame'ë ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī. Ame'ë ok ta riki ukwāi hū. Tata takāxīha pu'am hū tī. Ame'ë rehe kapitā keruhū ta usak, a'erehe pyai hū. Jixi'u hū tī.

¹⁰ Ame'ë ok ta aja pyrara tar ym kapitā keruhū ta. Kyje ingi. A'erehe paite pu'am u'am. Pandu u'am:

—Mā! Māte hū puki! Katu ym! Mambiro ok ta upa riki. Katu te ame'ë ke kwe. A'ep pe har kapitā ta pyrātā te. Mā! Pahar mumba. I'i we ym aja pahar mumba — aja kapitā keruhū ta pandu. Jixi'u hū tī.

¹¹ Kome'ë wyy keruhū pe ma'e muhepy ame'ë ta ixo. Ame'ë ta jixi'u hū tī. Apo ame'ë ok ta ngi ma'e ke jo'ok ym ta awa. Muhepy ym ta tī. A'erehe tamatarer ke muheta ym te ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe: "Mā! Katu ym" aja ma'e muhepy ame'ë ta jixi'u hū.

¹² Itatawa ke amō jo'ok ym ta ingi 'y. Itatuwyr aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Itara'yr muhepy ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Pero aja tī. (Pu'yr aja ame'ë.) Pan katu te ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym tī. Pan pirangwer aja tī. Pan pirā aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Pan sen ame'ë aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Arapuharan ra ke te'e mujā ame'ë ke tī. Jo'ok ym ta awa tī. Upa ma'e myra katu te ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Masin ke te'e mujā me'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. (Masin riki i'ak aja saka. Tuwyr ame'ë.) Ma'e myra hepy hū ke te'e mujā ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Itatawaran ke te'e mujā ame'ë ke aja tī. Ita, ser ke te'e mujā ame'ë ke aja tī. Ma ke te'e mujā ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī.

¹³ Kane aja tī. Ma'e pihe katu ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Insen aja. Miha amō tī. Ma'e pihe katu ame'ë ke amō tī. Jo'ok ym ta awa tī. Kawī aja tī. Ma'e ka aja tī. U'i aja tī. Ahūi aja me'ë ku'i aja tī. Ahūi aja me'ë aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Tapi'iruhu aja tī. Arapuharan aja tī. Kahwa aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Myra ujan ame'ë ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Te'e paraky ame'ë ta aja tī. Awa ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī.

¹⁴ Ame'ë ok ta rehe har muhepy ame'ë ta pandu:

—Upa ma'e katu te ame'ë ke ok ta pe har ta putar katu. Ame'ë ke upa kanim. Upa tamatarer kanim tī. Amō usak rahā, katu te, ame'ë riki nixōi te apo 'y. Upa ame'ë ta ke mujwyyr ym te ta tī — aja pandu.

¹⁵ Ame'ë ok ta rehe ixo rahã, ma'e muhepy ame'ë ta muhepy hepy. Aja tamatarer pyhyk hũ. Aja tamatarer muheta hũ tĩ. Ame'ë ok ta ke upa mujaxer, aja ma'e muhepy ame'ë ta ke jukwa ta tĩ, aja a'eta ukwa katu. Ame'ë ngi kyje a'erehe paite pu'am u'am. Jixi'u u'am. Kuja pandu:

¹⁶ —Mäte hũ puki! Mä! Ame'ë ok ta keruhũ upa riki! Katu te aja ame'ë ok ta ixo. Pan katu te ame'ë ke ihĩ. Pan pirangwer aja tĩ. Ihĩ tĩ. Pan pirã aja tĩ. Ihĩ tĩ. Itatawa ke te'e mujã ame'ë ke aja tĩ. Ihĩ tĩ. Itara'yr hepy ame'ë ke aja tĩ. Pero aja tĩ. Ihĩ tĩ. Upa ame'ë ta ke ok ta ke mukatu.

¹⁷ Mä! Pahar ame'ë ta ke upa. I'i we ym aja pahar upa — aja riki pandu ngã. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hũ ngã.)

Upa jarusu keruhũma'e kapitã ta paite pu'am u'am tĩ. Jarusu keruhũ pe y rupi wata, ame'ë ta aja tĩ. Jarusu keruhũ rehe paraky iko, ame'ë ta aja tĩ. Paite pu'am u'am tĩ. Amõ heta y rupi paraky, ame'ë ta aja tĩ. Paite pu'am u'am tĩ.

¹⁸ Ok ta ke tata upa ukwã. Ame'ë tata takãxiha rehe a'eta usak rahã, a'eta jixi'u hũ. —Ame'ë ok ta jõ riki katu te ame'ë ke — aja riki.

¹⁹ Ywy ku'i ke iãkã rehe a'eta ombor. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Jixi'u hũ tĩ. Kuja pandu:

—Mä! Katu ym tiki! Ame'ë ok ta keruhũ upa riki. Ame'ë ok ta pe har ta tamatarer hũ namõ ixo. Ame'ë ta namõ y rupi jarusu keruhũ raho ame'ë ta muhepy hepy. Ame'ëja tamatarer ke jarusu jar ta pyhyk katu. Pahar ame'ë ok ta upa riki. I'i we ym aja pahar upa riki — aja pandu ngã. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hũ ngã.)

²⁰ Ywa pe har ta! Pehẽ anĩ. Ame'ë ok ta ke upa mumba riki a'erehe pehẽ rury katu pexo. Tupã kotyhar ta! Pehẽ rury katu pexo tĩ. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta! Pehẽ rury katu pexo tĩ. Kirisutu mondo ame'ë ta! Pehẽ rury katu pexo tĩ. Upa pehẽ ke ame'ë ok ta pe har ta mupyrara, a'erehe ame'ë pe har ta ke Tupã mupyrara tĩ. Ok ta ke mujaxer tĩ. A'erehe pehẽ rury katu pexo.

²¹ Pe, ita keruhũ ke Tupã je'ëha rahoha pyhyk. Pyrãtã te hũ ame'ë ke a'e. Ahúi aja me'ë ke ita pe kytyk, aja ita keruhũ ke. Ame'ë ke y ramũ pe ombor. Arahã kuja pandu:

—Aja Mambiro ok ta keruhũ ke Tupã ombor ta. Pahar mujaxer ta. Upa mai. Ame'ë ok ta ke usak ym te ta awa tĩ.

²² Ngã huryyha nixõi te ta tĩ. Araraperan ke nupã ym te ta awa a'ep tĩ. Jyngar ym te ta awa tĩ. Takwar ra'yr ke peju ym te ta awa tĩ. Jumi'a ke peju ym te ta tĩ. Upa aja me'ë namõ muhury ym te ta awa tĩ. Paraky ym te

ta awa a'ep tĩ. Ahúi aja me'ë ke muku'i ym te ta tĩ. (Aja rahã, ngã mi'u nixõi te ta a'ep, aja mujekwa.)

²³ Ma'e weraha ke hapyy ym te ta tĩ. Weraha ke usak ym te ta awa tĩ. A'ep jumendar ym te ta awa tĩ. Aja huryyha tyapuha ke hendu ym te ta awa tĩ. Ame'ë ok ta pe har muhepy ame'ë ta tamatarer hũ namõ ixo. Kome'ë ywy keruhũ rupi kapitã ta aja ame'ë ta ixo. Paje aja ngã ke muka'u te'e tĩ. Upa kome'ë ywy keruhũ pe har ta ke muka'u te'e. Aja tamatarer hũ pyhyk. Katu ym aja. Apo upa mumba riki — aja Tupã je'ëha rahoha pandu.

²⁴ Mambiro ok ta pe Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ke ame'ë pe har ta jukwa. Tupã kotyhar ta ke jukwa tĩ. Jete. Heta hũ jukwa. Upa kome'ë ywy keruhũ rehe amõ ke ngã jukwa tĩ, aja ame'ë ok ta pe ngã jukwa. A'erehe ame'ë pe har ta ke Tupã mupyrara. Ame'ë ok ta ke Tupã upa katu te mujaxer.

19

¹ Ajame'ë ke ywa pe heta te hũ ngã pandu pandu, aja ihẽ ahendu. Tyapu hũ. Kuja pandu:

—Mä peja Tupã pe pepandu: “Ne jõ riki katu te me'ë ke nde” aja pepandu.

A'e riki ngã ke muhã katu.

A'e riki pyrãtã te hũ ame'ë ke a'e tĩ.

A'e riki katu te hũ ame'ë ke a'e tĩ.

² —Jetehar rupi ngã pe a'e pandu: “Nde katu.” Anĩ rahã: “Nde katu ym” aja. Aja ngã ke a'e mondo mondo rahã, katu tiki. Mambiro ok ta riki kũjã ka'u te'e aja saka. Ngã ke muka'u te'e, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e. A'erehe ame'ë ok ta rehe har Tupã pandu: “Upa katu te ihẽ amujaxer ta” aja. Ima'e miasu ta ke ame'ë ok ta pe har ta jukwa, a'erehe ame'ë ok ta ke upa a'e mujaxer — aja riki johu ngã pandu.

³ Pe, amõ we a'eta pandu tĩ:

—Mä peja Tupã pe pepandu: “Ne jõ riki katu te me'ë ke” aja. Ame'ë ok ta keruhũ ke tata upa katu te ukwã. Ame'ë tata takãxiha aja te'eha pu'am u'am. (Aja rahã, aja te'eha nixõi te ta, aja mujekwa) — aja pandu.

⁴ Tamũ ta, 24 hetaha ta ipynarã rehe wapyk u'ar oup. (Aja Tupã rehe a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ.) A'e riki wapyka rehe wapyk ame'ë ke a'e. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ë ta aja tĩ. A'eta pynarã rehe wapyk u'ar oup tĩ. (Tupã rehe a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ tĩ.) Upa ame'ë ta pandu:

—A'e tỹ! Tupã! Ne jõ riki katu te me'ë ke — aja pandu.

Arapuharan Ra'yr jumendaria ke

⁵ A'engi wapyka koty ngi pandu ame'ë ke rehe ihẽ ahendu. Kuja pandu:

—Upa katu te Tupãma'e miasu ta! Upa Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu ame'ë ta!

Kapitā keruhū aja ixo ame'ē ta! Je'ēha reko ym te ame'ē ta amō. Upa katu te pehē johu! Mā peja Tupā pe pependu katu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" — aja riki.

⁶ Pe, heta te hū ngā pandu pandu, aja ihē ahendu. Tyapu hū. Ita pupur keruhū tyapuha aja ahendu. Tupā tyapu tyapu aja ahendu. Kuja riki ame'ē ta pandu, ame'ē ke rehe ahendu:

—Tupā! Ne jō riki katu te me'ē ke.
Tupā jandema'e kapitā keruhū!
Nde riki pyrātā te hū ame'ē ke nde.
Nde riki kapitā keruhū te tī.

⁷ —Mā peja jande rury katu te aja jaxo! Mā peja Tupāma'e katuha rehe har japandu katu. Arapuharan Ra'yrma'e jumendaraha angaha ke rehe uhyk katu. (Kirisutu ke a'e.) Inamō jumendar ame'ē ke pete'e ixo. Kūjā jumendar tate aja pete'e ixo.

⁸ Ima'e mundeha katu te ame'ē ke Tupā me'ē ipe. Pan katu te ame'ē ke. Xi'a ym te ame'ē ke — aja riki ahendu.

[Ame'ē pan katu te ame'ē ke Tupā kotyhar ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e.] (Kirisutu namō jumendar ame'ē ke pete'e ixo aja pandu rahā, upa katu te ixotyhar ta ke mujy'ar, aja mujekwa katu. "Jumendar" aja pandu rahā: "Kirisutu namō aja te'e ta ixo" aja mujekwa.)

⁹ Pe, ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu:
—Kuja emupinim: "Arapuharan Ra'yr jumendaraha huryha rehe pejur, aja hendu ame'ē ta mā hury katu te ame'ē ta ke a'eta" — aja pandu.

Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Tupā je'ēha rahoha pandu tī:

—Ihē apandu ame'ē ke Tupāma'e panduha ke. Jeterhar te ke ame'ē — aja ihē pe pandu.

¹⁰ Ihē pyarāi pe awapyk a'ar aī. Ihē Juā. (Aja ihē py'a ke ihē amōi ta ehe.) Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Anī. Aja ym ihē rehe. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu. Nde aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Jeterhar te ke Jesu mujekwa ame'ē ke pandu ame'ē ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. A'erehe ihē rehe nde py'a emoī ym — aja ihē pe.

Jeterhar te ke Jesu mujekwa, ame'ē myrandu ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu.

Kahwa tuwyr 'ar pe amō oho ame'ē ke

¹¹ Ajame'ē ke ywa owok, aja ihē asak. Pe, kahwa tuwyr ame'ē ke rehe asak. Ame'ē 'ar pe amō oho ixo. (Mokōi her ipe.) Her: "Jeterhar te ke." (Kirisutu a'e.) "A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu" aja her tī. Katuha rupi ngā ke a'e mondo mondo. Katuha rupi huwajan ta namō a'e jumai mai tī.

¹² Eha riki tata hendyha aja hendy. Heta iākā rehe har iākā rehe ihī. (Kapitā keruhū

te aja mujekwa ame'ē.) Her ke a'e mupinim tī. Iākā rehe har rehe her moī. Myja me'ē ame'ē her my? Ukwa ym awa. A'e jō ukwa katu.

¹³ Ima'e mundeha ma'e ruwy pe makym, ame'ēja saka ame'ē ke. Her riki: "Tupā je'ēha" aja. (Ame'ē ke ngā pe mujekwa, a'erehe ame'ē riki ima'e her.)

¹⁴ Haikwer rupi ywa pe har tama'e sonda ta oho ixo. Kahwa tuwyr 'ar pe ame'ē ta oho ixo tī. Ame'ē tama'e mundeha riki pan katu te ame'ē ke tī. Ituwyr katu te ame'ē ke. Xi'a ym te ame'ē ke tī.

¹⁵ Pe: "Tupā je'ēha ke" aja her, ame'ē juru ngi kyse puku haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka. Ame'ē pe amō amō wyy pe har ta ke a'e muputu'u. Pyrātā te ha namō kapitā keruhū te aja a'e ixo ta. Marā ka ym a'e ke muputu'uha awa. Uwa ma'eywa ke ipy pe amō jami jami. Aja huwajan ta ke a'e upa katu te a'e mupyrara ta. Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ima'e parahya namō huwajan ta ke Kirisutu mupyrara ta.

¹⁶ Ima'e mundeha rehe her a'e moī. I'u rehe moī tī. Kuja riki: "A'e jō riki kapitā keruhū te. Amō kapitā keruhū 'ar koty te we kapitā keruhū te ha a'e" aja.

¹⁷ Ajame'ē ke warahy rehe Tupā je'ēha rahoha pyrū, aja ihē asak. Ywate rupi ma'ewyra ta wewe ixo. Ame'ē ta pe a'e pukāi:

—Pejy'ar pejur! Tupāma'e mi'u matyriha keruhū pehī. Ame'ē rehe pejur'ar pejur!

¹⁸ Kapitā keruhū ta rukwer pe'u pejur. Kapitā ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Kahwa rukwer aja tī. Pe'u pejur. Xupe 'ar pe oho ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Upa awa ta rukwer aja tī. Te'e paraky ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Ijar ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Je'ēha te reko ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Je'ēha reko ym te ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur tī — aja Tupā je'ēha rahoha pukāi. (Aja rahā, upa katu te huwajan ta ke Tupā muputu'u ta. Jukwa ta, aja mujekwa katu.)

¹⁹ Ajame'ē ke so'o jarō aja me'ē rehe ihē asak. Inamō kome'ē wyy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ta ixo. Sehar ixotyhar tama'e sonda ta ixo tī. Upa katu te jy'ar uwyr. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ē ta namō ame'ē ta jumai uwyr. (Kirisutu ke a'e.) Kirisutu kotyhar tama'e sonda ta namō ame'ē ta jumai uwyr tī.

²⁰ So'o jarō me'ē ke Kirisutu kotyhar ta pukwar raho. Inamō Tupā je'ēha pandu ame'ē ran ke a'eta pyhyk raho tī. Ame'ē Tupā je'ēha pandu ame'ē ran riki marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e. So'o jarō aja me'ē ruwa koty a'e ma'ema'e. [Ame'ē ma'ema'eha namō ngā ke a'e muka'u te'e. So'o jarō aja me'ē ukwaha ke namō ixo,

ame'ë ta ke a'e muka'u te'e. So'o jarō aja me'ë'ā rehe ipy'a ke amō moī moī. Ame'ë ta ke a'e muka'u te'e tī. Ima'e ma'ema'eha rupi Tupā je'ēha pandu ame'ë ran muka'u te'e riki.] So'o jarō aja me'ë ke tata pe Tupā je'ēha rahoha ombor. Ixuwe katu rahā, ombor. Ypa aja tata. Enxo ukwāi, aja ame'ë tata. A'ep Tupā je'ēha pandu ame'ë ran ke ombor tī.

²¹ Ame'ë tama'e sonda ta ke kyse puku pe jukwa, ame'ëja saka tī. Ame'ë kyse puku juru ngi uhem, ame'ëja saka. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ë juru ngi uhem. (Kirisutu a'e.) (Aja rahā, a'e pandu, aja jō. Pe, upa huwajan ta ke jukwa.) Pe, upa ma'ewyra ta hukwer ke u'u. Uhyk u'u. (Aja rahā, pete'e manō ou aja mujekwa. Jytyym ym ngā.)

20

Warahy 'ar 1.000 hetaha ke

¹ Huwajan ta ke upa Kirisutu muputu'u rahā, ywa ngi Tupā je'ēha rahoha wyjy uywr. Ame'ë ke rehe ihē asak. Ipo pe kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Wywywar tpyy te hū ame'ë ke. Ywy ke nixóí te. Ame'ë wywywar kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Ita tupaham ke pyhyk reko tī.

² Mbói keruhū ke a'e pyhyk. Ame'ë riki ymanihar mbói ke. Satana ke a'e. Ājā ramūi aja amō her tī. A'e ke ita tupaham pe pukwar. Kuja 1.000 warahy 'ar rahā, pukwar.

³ Pe, wywywar tpyy te hū ame'ë pe a'e ke Tupā je'ēha rahoha ombor mondo. Ame'ë ke kynda tī. Pe, hukwen rehe yraity aja moī. (Ngā ukwaha ke ame'ë. Hukwen pirar rahā, ukwa ta awa.) Wywywar tpyy te hū ame'ë renda pe ombor mondo, a'erehe amō amō wywy pe har ta ke Satana muka'u te'e ym ta. (Ājā ramūi a'e.) Kuja, 1.000 warahy 'ar rahā, aja te'e ixo rī. Muka'u te'e ym ta ngā ke. Pe, 1.000 warahy 'ar upa rahā, Satana ke Tupā muhem ta tī. Jahy heta ym rahā, poir aja ixo ta.

⁴⁻⁵ Ajame'ë ke heta wapyka rehe ihē asak. Ihē Juā. Kapitā keruhūma'e aja saka. Ame'ë pe wapyk ame'ë ta pe Tupā pandu: "Ngā ke pehē pemondo mondo. Je'ēha te pereko" aja. Pe, amō ta rehe asak tī. Jetehar te ke Jesu mujekwa. Ame'ë ke pandu pandu ame'ë ta ke amō ta jukwa. Ame'ë ta rehe ihē asak. Tupā je'ēha ke pandu pandu ame'ë ta ke amō ta jukwa tī. Ame'ë ta rehe asak tī. Upa ame'ë ta riki so'o jarō aja me'ë rehe ipy'a ke moī moī ym te. Ame'ë'ā rehe ipy'a moī moī ym te tī. Ipykā rehe so'o jarō aja me'ë ukwaha ke amō mupinin ym te tī. Nixóí ukwaha. Ipo rehe aja tī. Nixóí ukwaha tī. Upa ame'ë ta riki kwera katu uhem tī. Ame'ë riki kwera katu py uhem ame'ë ke ame'ë. Pe, Kirisutu namō kapitā keruhū aja ame'ë ta ixo tī. Kuja, 1.000 warahy 'ar rahā,

kapitā keruhū aja ame'ë ta ixo. [Amō manō, ame'ë ta kwera ym. Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahā jō, kwera katu ta uhem.]

⁶ Manō ame'ë ta ke Tupā mukwera py ta. Ame'ë ta riki mā hury katu ame'ë ta ke. Ame'ë ta pe Tupā pandu ta: "Pehē riki katu ame'ë ta ke" aja. Ame'ë ta mupyraraha renda pe oho ym te ta. Mupyraraha renda pe oho rahā, mokōihar manō ame'ëja saka. Tupāma'e pa'i aja ixo ta. (A'erehe inamō pandu pandu katu ta.) Kirisutuma'e pa'i aja ixo ta tī. (A'erehe inamō pandu pandu ta tī.) Pe, 1.000 warahy 'ar rahā, inamō kapitā keruhū aja ame'ë ta ixo ta tī.

Satana ke upa katu te muputu'u ta

⁷ Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahā, Satana ke Tupā muhem ta. Kyndaha ngi muhem ta, wywywar tpyy te hū ame'ë ke ngi.

⁸ Upa katu te kome'ë wywy keruhū rupi amō amō wywy pe har ta ixo. Ame'ë ta ke Satana muka'u te'e ta oho. (Ājā ramūi a'e.) Aja ame'ë ta ke a'e mujy'ar ta. Tupā kotyhar ta namō jumai ta, a'erehe ngā ke a'e mujy'ar ta. Heta te hū mujy'ar ta. Y ramūi rymy'y rehe wywy ku'i ihē. Aja saka marā ka ym awa mangaha. Heta te hū ngā ke. Aja ngo wywy pe har ta ke mujy'ar. (Tupā ruwajan ta ke ame'ë ta.) Mango wywy pe har ta ke mujy'ar tī. (Huwajan ta ke tī.) Pe, Tupā kotyhar ta namō upa ame'ë ta jumai ta oho.

⁹ Wywy rupi ame'ë ta uhāi oho. Pe, Tupā kotyhar ta ixo, ame'ë renda rupi juramā uhāi oho. Ok ta ke Tupā putar katu, ame'ë rupi juramā uhāi oho tipe. Ywa ngi tata u'ar. Pe, upa katu te huwajan ta ke jukwa.

¹⁰ Pe, Satana ke tata renda pe Tupā ombor mondo tī. Ngā ke Satana muka'u te'e. Ame'ë ta ke tata pe Tupā ombor mondo tī. Ame'ë tata renda ypa aja saka. Enxo riki ukwāi a'ep. A'ep so'o jarō aja me'ë Tupā ombor mondo kwe. A'ep Tupā je'ēha pandu ame'ë ran ke ombor mondo kwe tī. Upa ame'ë ta ke Tupā mahy te hū ta. Upa ym te ta ahyha. Aja te'e ta ixo.

Ngā ke Tupā mondo mondo ta, a'ejōhar ke

¹¹ Ajame'ë ke ywa rehe wapyka keruhū rehe ihē asak. Ihē Juā. Ituwyr ame'ë ke. Ame'ë pe wapyk uī ame'ë ke rehe asak tī. Kirisutu a'e. (Amō ngi awa kyje rahā, ujan oho ingi.) Aja katu te hū ame'ë ke wapyk uī. A'erehe huwa koty ngi awa aja ywa riki kanim ujan oho, ame'ëja saka. Myp oho ta my? Kaniha renda nixóí. (Aja rahā, upa mai te. Nixóí te ta, aja mujekwa.) Kome'ë wywy keruhū aja tī. Kanim ujan oho, ame'ëja saka tī. Kaniha renda nixóí te tī. (Aja rahā, upa mai ta. Nixóí te ta, aja mujekwa tī.) A'erehe ame'ë ta ke usak ym te awa tī.

¹²⁻¹³ Pe, manō ame'ë ta kwera katu uhem. Y ramūi pe manō ame'ë ta ke Tupā mukwera katu muhem. Y jukwa ame'ë ta ke. Upa

katu te manō ame'ē ta ke a'e mukwera katu muhem tī. Manō, pe, amō ta jytym ame'ē ta ke mukwera muhem tī. Upa katu te. Pyta we ym te ta. Upa katu te ame'ē ta wapyka huwa koty pu'am u'am. Ame'ē rehe asak. Tamūi ta rehe asak. Ta'yn ta rehe asak tī. Upa katu te ngā rehe asak. Pe, paper ke amō pirar. Pe, amō paper ke pirar tī. Uhā te hū ame'ē ta rer ame'ē rehe ihī. Ame'ē ta ma'ema'eha ke paper rehe amō mupinim. Pe, ame'ē ta ma'ema'eha ke Kirisutu ukwa. Katu my? Anī rahā, katu ym my? Pe, ame'ē ta ma'ema'eha aja a'e ma'ema'e ngā pe tī.

¹⁴⁻¹⁵ Uhā te hū ame'ē ta rer paper rehe amō mupinim. Ame'ē paper rehe her nixói rahā, ame'ē ta ke tata renda pe Tupā ombor mondo. Ame'ē renda ypa aja saka. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ē ta ke ame'ē tata renda pe a'e ombor mondo. [Ame'ē renda pe oho rahā, mokōihar manō, ame'ēja saka. A'engi uhem ym te ta.]

21

Ywa pyahu ame'ē ke Tupā mujā. Kome'ē wyy keruhū aja tī.

¹ Ajame'ē ke ywa pyahu ame'ē ke rehe ihē asak. Kome'ē wyy keruhū pyahu ame'ē ke rehe asak tī. Ywa Tupā mujā py ame'ē ke kanim oho. Kome'ē wyy keruhū mujā py ame'ē ke aja tī. Kanim oho tī. Y ramūi aja tī. Kanim oho tī. (Aja rahā, upa katu te ymanihar ke Tupā mai ta, aja mujekwa.)

² Pe, ok ta katu te ame'ē ke rehe asak tī. Ame'ē riki Jerusarē ok ta pyahu ame'ē ke. Ywa ngi wyyr. Tupā koty ngi wyyr. Sawa'e namō kūjā jumendar rahā, ima'e mundeha katu te ame'ē ke kūjā munde. Ame'ēja saka Jerusarē ok ta katu te ame'ē ke rehe asak. Upa Tupā mukatukwer. Sawa'e koty raho, ame'ēja saka. (Ame'ē ok ta katu te ame'ē ke apandu rahā, Jesu kotyhar tama'e henda pyahu ke aja amujekwa. Jesu namō aja te'e ta ixo. Ame'ē riki jumendar-ihā aja saka.)

³ Pe, wapyka koty ngi amō hātā pandu. Ame'ē rehe ihē ahendu.

—Apo awa ta ixo a'ep Tupā ixo ta tī. Ame'ē ta namō a'e ixo katu ta. Pe, ame'ē ta riki ixotyhar ta ke. Pe, ame'ē tama'e Tupā aja a'e ixo ta tī.

⁴ Eha rykwer ke upa katu te awa ta reha ngi a'e juhyk ta. (Aja rahā, awa jixi'u ym te ta.) Manō ym te ta awa tī. A'erehe pyai ym te ta tī. Ahyha nixói te ta tī. Upa ymanihar ame'ē ke kanim oho — aja pandu.

⁵ Pe, wapyka rehe wapyk uī ame'ē pandu: —Apo upa katu te pyahu aja ihē amujā ta — aja riki.

Pe, ihē pe a'e pandu tī:

—Upa nde erehendu ame'ē ke paper rehe emupinim. Jethar te ke ame'ē. Ame'ē rehe amō jurujar katu ta me'ē te'e — aja pandu.

⁶ Pe, a'e pandu:

—Upa katu te riki. Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ihē riki axo py te ame'ē ke ihē. Yman rahā, pete'e ta ihē axo tī. Ihē riki ma'e ke amujā py. Ihē riki upa ma'e ke amumba ta tī. Upa hyngwéi ame'ē ta pe ihē apandu ta: “Mundu ngi y ke pe'u peho. Te'e pe'u. Hepy ym te ta ame'ē” aja ihē apandu ta. Ame'ē y ke u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta.

⁷ Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, kuja ihē apandu ta ipē: “A'e riki ihē ra'yr aja ixo ta. Ihē riki ima'e Tupā aja axo ta tī.”

⁸ Amō ta anī. “Tupā kotyhar ihē” aja pandu tar ym. Kyje ixo. Ima'e henda riki tata renda ke. Ypa aja ame'ē renda ke. Enzo ukwái a'ep. Ame'ē renda pe oho rahā, mokōihar manō, ame'ēja saka. A'engi uhem ym te ta. Ihē rehe jurujar ym ame'ē ta aja tī. Ima'e henda tata renda ke tī. Jaxer ai ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Amō ke te'e jukwa ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Kūjā rehe ka'u te'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Paje aja ma'ema'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Ma'e ā riki tupā aja jupe, ame'ē rehe ipy'a ke moī moī ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Te'e pandu ame'ē ta aja tī. Upa ame'ē tama'e henda riki tata renda ke tī — aja riki Tupā pandu.

Jerusarē ok ta pyahu ame'ē ke

⁹ Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi hetaha ngi har pete'i ihē rehe uhyk. Ihē Juā. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha ta ita rekiu awa po wajar mokōi hetaha namō ixo ame'ē ke a'e. Itā rekiu pe ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha ihī. Ame'ē ta ngi har pete'i uhyk ihē rehe rahā, pandu ihē pe:

—Ejur! Arapuharan Ra'yr rakehar nde pe ihē amujesak ta. Kūjā jumendar ta, ame'ēja saka ame'ē — aja ihē pe. (Kirisutu riki arapuharan Ra'yr aja a'e. “Hakehar” aja pandu rahā: “Upa katu te ixotyhar ta ke” aja mujekwa.)

¹⁰ Ihē rehe Tupā ā ihī katu te. Pe, wyyā keruhū ywate te hū ihī. Ame'ē 'ar pe ihē ke Tupā je'ēha rahoha pyhyk raho. Jerusarē ok ta ke ihē pe a'e mujesak. Ok ta katu te ame'ē ke. Ywa ngi wyyr, ame'ēja saka. Tupā mujy mondo.

¹¹ Tupāma'e hendyha aja hendy katu te hū. Itā hepy hū, aja ame'ē ok ta hendy hendy hū. Itā jase aja hendy hū. Ame'ē ke itā kīsatāu aja hendy hendy hū. Hendypu te hū. (Aja rahā, Tupā aja ixotyhar ta katu te hū aja mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ixotyhar ta pe, aja mujekwa.)

¹² Ok ta kurar keruhū ywate hū ame'ē ke tī. Hukwen awa py mokōi hetaha ihī tī. Hukwen harōha ta Tupā je'ēha rahoha ta ke. Awa py mokōi hetaha. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixē ym te ta, aja mujekwa.) Hukwen rehe jundēu awa ta rer ihī. Jundēu awa ta amō koty koty jy'ar. Ame'ē jy'ariha riki awa py mokōi. Ame'ē awa py mokōi hetaha ta rer hukwen awa py mokōi hetaha ihī. (Aja rahā, jundēu awa ta ngi har upa katu te Tupā kotyhar ta ixo, aja mujekwa. Ame'ē ta a'ep ixo ta tī, aja mujekwa.)

¹³ Ok ta mukurar kurar aja. A'erehe warahy uhemihā koty mahapyr hukwen ihī. Warahy u'ariha koty mahapyr ihī tī. Warahy jurukwā koty mahapyr ihī tī. Amō warahy jurukwā koty mahapyr ihī tī.

¹⁴ Ok ta kurar ke ita keruhū 'ar pe moī, aja ixo. Ita katu moī py, aja rahā, kurar u'ar ym ta. Awa py mokōi hetaha ita keruhū ke. Ame'ē rehe Arapuharan Ra'yr mondo ame'ē ta rer ihī. Awa py mokōi hetaha ke a'e mondo ame'ē ta ke. (Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Aja rahā, upa katu te Kirisutu kotyhar ta a'ep ixo ta tī, aja mujekwa.)

¹⁵ Ihē namō Tupā je'ēha rahoha pandu, ame'ē ke ipo rehe myra mangaha pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē pe ok ta ke manga ta. Hukwen ke manga ta tī. Ok ta kurar ke manga ta tī.

¹⁶ Ok ta riki kurar kurar katu te. Pukuha juja katute ipeha namō tī. Myra mangaha pe ok ta ke Tupā je'ēha rahoha manga. (Ok ta te hū aja akwa.) Pukuha riki 2.200 kiro met. Ipeha juja katu te tī. Kuja, 2.200 kiro met tī. (Tiha te hū, a'erehe heta te hū ngā ixo ta a'ep.)

¹⁷ Ok ta kurar ke a'e manga tī. Ipeha 64 met ke. A'e manga rahā, sehar awa mangaha aja a'e manga.

¹⁸ Ok ta kurar ita jase ke te'e mujā ame'ē ke. Ok ta itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Waruwa aja hendypu te hū.

¹⁹ Ita kurar wyr rupi ita katu te ame'ē ke moī. Ame'ē ita ke itara'yr hepy hū ame'ē ke. Awa py mokōi hetaha moī. Katukwer. Amō koty koty hendyha. Itawa. Howy. Pirā. Aja pame katu te. A'erehe katukwer. A'erehe jase ita ke moī py. Howy ame'ē. Mokōihar sasi ita ke. Howy ame'ē tī. Mahapyrihar ang ita ke. Ituwyr ame'ē. Amō amō namō mupara tī.

Tumemehar emerāu ita ke. Howy te ame'ē.

²⁰ Awa po wajar peteihar upa har sando ita ke. Ituwyr ame'ē tī. Pirā namō mupara.

Awa po wajar peteihar sa ita ke. Pirā ame'ē. Awa po wajar mokōihar kiso ita ke. Itawa ame'ē tī.

Awa po wajar mahapyrihar mberi ita ke. Howy te ame'ē tī.

Awa po wajar tumemehar topa ita ke. Itawa ame'ē tī.

Jande popa har kiriso ita ke. Howyngwer ame'ē.

Awa py peteihar jasin ita ke. Howyngwer ame'ē tī.

Pe, awa py mokōihar ameti ita ke. Pirangwer ame'ē. (Aja amō koty koty hendyha. A'erehe katukwer te riki.)

²¹ Hukwen riki awa py mokōi hetaha ihī. Pero riki hukwen ke. Pero riki pu'yr tuwyr aja saka. Hukwen pame katu te pero ke. Aja awa py mokōi hetaha pero. Ok ta rupi awa rape ihī. Ame'ē riki itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Waruwa aja hendypu.

²² Ok ta pe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe ihē asak ym. Nixōi te. Tupā, jandema'e sawa'e te riki jumu'eha renda keruhū, ame'ēja saka. Arapuharan Ra'yr ame'ēja saka tī. (Kirisutu a'e.) A'eta pete'e ixo. A'erehe a'eta rehe ngā py'a ke ngā moī moī katu, a'erehe jumu'eha renda keruhū nixōi te. Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e.

²³ Ok ta rupi Tupā hendy hendy, aja ixo. Arapuharan Ra'yr aja tī. (Kirisutu a'e.) Hendy hendy aja ixo tī. A'erehe ame'ē rupi warahy hendyha nixōi te. Jahy hendyha aja tī. Nixōi te tī.

²⁴ Ame'ē tama'e weraha rupi a'ep pe har ta wata ta. Kome'ē ywy keruhū pe har kapitā keruhū ta ma'e katu te ame'ē ke raho ta a'ep.

²⁵ Wera rahā, ok ta hukwen ke kynda ym te ta awa. Pirar aja ixo ta. Pytun nixōi te ta a'ep. A'erehe hukwen ke kynda ym te ta.

²⁶ Ame'ē ok ta pe ma'e katu te ame'ē ke amō amō ywy pe har ta werur ta. Upa ma'e hepy te hū ame'ē ke werur ta tī.

²⁷ Amō ta anī. Ame'ē ok ta pe ma'e jaxer ai ame'ē ta ixē ym te ta. Ma'e ke amō ma'ema'e, aja rahā, huxī awa. Ame'ē ma'ema'e ame'ē ta ixē ym te ta tī. Arapuharan Ra'yr pete'e ixo. (Kirisutu a'e.) Ima'e paper rehe uhā te hū ame'ē ta rer ihī. Ame'ē ta jō ame'ē ok ta pe ixē katu ta.

22

¹ Pe, y ke ihē pe Tupā je'ēha rahoha mujesak tī. Y pyrātā ame'ē ke. Y riki hendypu te. Kísatáu aja hendypu te. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Tupāma'e wapyka koty ngi y uhem. Arapuharan Ra'yr koty ngi uhem tī. (Kirisutu a'e.)

² Ok ta pyter rupi y pyrātā oho. Y rymy'yp pe ma'e myra i'āi. Se koty pete'i i'āi. Wajar koty pete'i tī. Jahy wahu rahā pame katu te i'a tyarō. Aja awa py mokōi jahy rahā pame katu te i'a tyarō. Ame'ē i'a ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Ho ke upa ywy pe har tama'e ahyha mukatuhā ke ame'ē. (Upa aja

rahā, a'ep pehar ta rehe Tupā haihu katu te ta, aja mujekwa.)

³“Peme'ē katu ym” aja Tupā pandu ame'ē ke nixói te ame'ē ok ta pe. A'ep Tupāma'e wapyka ihī. Aja rahā, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa. Arapuharan Ra'yрма'e wapyka a'ep ihī tī. (Kirisutu a'e.) Aja rahā, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa tī. Ima'e miasu ta ipy'a ke moī moī katu ta ehe.

⁴ Tupā ruwa ke ame'ē ta usak katu ta. Ipykā rehe her ke amō moī. Ima'e ke aja mujekwa ame'ē.

⁵ Pytun nixói te ta a'ep. Tupā, jandema'e sawa'e te riki hendy hendy aja ixo. A'erehe ma'e weraha ke a'ep nixói te. Warahy hendyha nixói te tī. Pe, ame'ē ta riki kapitā keruhū aja ixo ta. Aja te'e ta ixo.

Jesu jywyr ta

⁶ Ihē Juā. Ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Peme'ē je'ēha jetehtar te ke. Upa katu te nde eresak ame'ē ke jetehtar te ke. Ame'ē rehe amō jurujar katu ta me'ē te'e tī. Ima'e je'ēha pandu ame'ē ta py'a rehe l'ā ke Tupā, jandema'e sawa'e te muwyr katu. A'e riki ima'e je'ēha rahoha pe pandu: “Eho! Pahar ma'e ke uhyk ta. Ame'ē ke ihēma'e miasu ta pe emujekwa eho” aja Tupā pandu — aja ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁷ Jesu pandu:

—Pehendu katurahā! Pahar ihē ajoywyr ta! Ma'e ke uhyk ta ame'ē panduha peme'ē paper rehe ihī. Ame'ē rehe amō hendu katu rahā, mā hury katu ame'ē ke a'e — aja riki.

⁸ Ihē Juā. Upa ihē amupinim ame'ē ke ahendu riki. Asak tī. Pe, upa asak rahā, upa ahendu rahā, Tupā je'ēha rahoha pykoty ihē pynarāi rehe a'ar aī. (Aja ihē py'a ke tate amoī moī ehe.) Upa ma'e ke a'e riki ihē pe mujekwa ame'ē ke a'e.

⁹ A'e pandu:

—Anī. Aja ym ihē rehe. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu. Nde aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta riki nde mu aja tī. Ame'ē ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Peme'ē paper rehe panduha ihī. Ame'ē rehe hendu katu ame'ē ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. A'erehe ihē rehe nde py'a emoī ym. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu — aja pandu ihē pe.

¹⁰ Ihē pe pandu tī:

—Ma'e ke uhyk ta, ame'ē panduha peme'ē paper rehe ihī. Ame'ē ke emukanim ym. Mā peja amō usak katu ehe. Upa ma'e ke uhyk ta, ame'ē angaha uhyk tate riki, a'erehe emukanim ym. Mā peja usak katu ehe tī.

¹¹ Katu ym ame'ē ke, mā peja aja te'e ixo. Ipy'a ke Tupā koty marā ka ym muruwak-ihā. Jaxer ai ame'ē ke, mā peja aja te'e ixo tī. Ipy'a ke Tupā koty muruwak katu ame'ē ke, mā peja aja te'e ixo tī. Ipy'a juhyk aja ixo, mā

peja aja te'e ixo tī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

¹² Jesu pandu:

—Pehendu katurahā! Pahar ihē ajoywyr ta! Ma'e katu ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta. Ame'ē ke ihē ajoywyr rahā, araho ta. Ma'e ke awa ma'ema'e, aja ame'ē pe ihē ame'ē ta tī.

¹³ Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ihē axo py te ame'ē ke ihē tī. Yman rahā, aja te'e ta ihē axo tī. Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, pete'e ihē axo ame'ē te'e ihē. Kome'ē ywy keruhū kanim rahā, pete'e ta ihē axo tī — aja Jesu pandu.

¹⁴ Ima'e mundeha ke kutuk katu, aja ixo rahā, mā hury katu ame'ē ke a'e. (Aja rahā, ipy'a ke Tupā juhyk katu, aja mujekwa.) Ipy'a juhyk ame'ē ke a'e, a'erehe Tupā pandu ipe: “Ma'eywa ke e'u katu. Aja rahā, ne ruhā te hū ta nde erexo” aja. Aja rahā, mā hury katu ame'ē ke a'e. Ipy'a juhyk ame'ē ke a'e, a'erehe hukwen rupi ok ta pe ixo katu. Jerusarē ok ta pyahu ame'ē pe ixo katu. Aja rahā, mā hury katu ame'ē ke a'e.

¹⁵ Ok ta soroka pe ma'e jaxer ai ame'ē ta ixo. Paje aja ma'ema'e ame'ē ta ixo tī. Kūjā rehe ka'u te'e ame'ē ta ixo tī. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Amō ke te'e jukwa ame'ē ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Ma'e'a riki tupā aja ukwa jupe, ame'ē rehe ipy'a moī moī ame'ē ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Te'e pandu ame'ē ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Ma'ema'eha namō muka'u te'e ame'ē ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī.

¹⁶ —Ihē Jesu. Ihēma'e je'ēha rahoha ke ihē amondo pehē koty. Amō amō ok ta pe Tupā kotyhar ta j'y'ar j'y'ar. Pehē pe ma'e uhyk ta ame'ē ke mujekwa ta. Ihē amondo ame'ē mujekwa ta pehē pe. Ndawi rainō ke ihē. (Aja rahā, ihē riki kapitā keruhū te, aja Tupā mu'am, aja mujekwa.) Pytuniwe te jahy rata hendy hū ame'ē ke amō usak. Aja ihē tī. (Aja rahā, ihē riki awa ruhāha ke amuhyk ta pehē pe. Weraha uwy; aja amuhyk ta tī) — aja Jesu pandu.

¹⁷ Hyngwéi ame'ē ke: “Ejur!” Amō putar rahā, y ke Tupā te'e me'ē katu. Ame'ē ke pyhyk katu. U'u tī. U'u rahā, uhā te hū aja ixo. A'erehe Tupā'a pandu:

—Ejur!

Hakehar wan ta, ame'ē ke pandu tī:

—Ejur!

(“Hakehar wan ta” aja pandu rahā: “Jesu kotyhar ta ke” aja mujekwa.) Kome'ē paper rehe panduha ihī. Ame'ē rehe hendu katu ame'ē ta pandu ta me'ē te'e tī:

—Ejur! — aja.

A'ejōhar panduha ke

¹⁸ Ihē Juā. Kome'ē paper rehe ma'e ke uhyk ta ame'ē panduha ihī. Ame'ē rehe hendu ame'ē pe ihē apandu katu. Ame'ē

panduha pe amō we mi panduha ke amō mupinim rahā, ame'ē ke Tupā mupyrara ta. Kome'ē paper rehe ma'e ahyha rehe har ihē amupinim tī, ame'ē namō Tupā mupyrara ta tī.

¹⁹ Kome'ē paper rehe ma'e ke uhyk ta, ame'ē panduha ihī. Ame'ē panduha ta'yr mi mukanim my? Aja rahā, ame'ē mukanīha pe Tupā pandu ta: “Ma'eywa ke nde ere'u ym ta. Ame'ē ma'eywa amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo. U'u ym rahā, ok ta katu te ame'ē pe ixo ym ta tī. Jerusarē ok ta pyahu ame'ē pe

ixe ym ta” aja Tupā pandu ta. Ame'ē rehe har kome'ē paper rehe panduha ihī tī.

²⁰ Upa ihē asak ame'ē ke ihē amupinim:

—Jetehar te ke — aja Jesu pandu.

A'e riki pandu tī:

—Jetehar te ke! Pahar ihē ajywyr ta! — aja.

—A'e tī! Sawa'e! Ejur! Nde Jesu — aja ihē apandu. Ihē Juā.

²¹ Mā peja upa ngā rehe Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu te hū!

Upa.